I.2.

3-21.a.67

BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE
13
3\G
10

3-21.a.5

DIVINVM AC IMMOBILE

S. PETRI

APOSTOLORVM PRINCIPIS,

Circà omnium ſub cælo Fidelium ad Romanam ejus Cathedram

APPELLATIONES

Adversùm profanas hodie vocum novitates

ASSERTUM PRIVILEGIUM,

PER

Fr. CHRISTIANUM LUPUM, Iprenſem,

In Alma Lovanienſi Univerſitate Sacræ Theologiæ Doctorem, ac Profeſſorem Primarium & Regium, Eremitarum S. AUGUSTINI nuper Priorem Provincialem.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

MOGVNTIÆ,

Typis LVDOVICI BOVRGEAT 1681.

Sanctus Gelaſius Pontifex Epiſt. 4.

NObis opponunt Canones, dum neſciunt quid loquantur: Contrà quos hoc ipſo venire ſe produnt, quod Primæ Sedi, ſana rectaq; ſuadenti, parêre fugiunt. Ipſi ſunt Canones, qui Appellationes totius Eccleſiæ ad hujus Sedis examen voluêre deferri. Ab ipſa verò nuſquam prorsùs appellari debere ſanxerunt. Ac per hoc illam de tota Eccleſia judicare, ipſam ad nullius commeare judicium, nec de ejus unquam præceperunt judicio judicari. Sententiamq; illius conſtituerunt non oportere diſſolvi, cujus potiùs Decreta ſequenda mandarunt.

SANCTISSIMO DOMINO,

AC

BEATISSIMO PATRI,

DOMINO INNOCENTIO XI.

CATHOLICÆ ECCLESIÆ

PONTIFICI OPTIMO MAXIMO.

BEATISSIME PATER,

Anctum Petrum Apoſtolum, ejuſque in Romana Cathedra Succeſſorem, poſt Dominum Deum eſſe primum totiùs Mundi Patrem ac Doctorem, rectè apud Bonifacii ſecundi Pontificis Conſiſtorium ſolemniter profeſſus fuit Stephanus Lariſſæ Epiſcopus, Metropolita Theſſaliæ. Hinc dubias & mo-

rum, & Dogmatum quæstiones ad ipsum referre, atque ab ejus Sacro-sancto & supremo Oraculo, infallibili ac semper immaculato Evangelici Depositi Custode, atque Interprete, Orthodoxam veritatem & Catholicam pacem supplicare atque accipere, est Apostolica institutio, perpetua consuetudo omnium Ecclesiarum. Et hac in pietate semper cunctis antecelluit Gallicana Ecclesia. Etenim ad Viennenses Provinciæ Episcopos scripsit olim Magnus Leo: *Nobiscum vestra Fraternitas recognoscat Apostolicam Sedem pro sui reverentia à vestræ etiam Provinciæ Sacerdotibus, innumeris relationibus esse consultam.* Unicæ istius Provinciæ relationes affirmat esse innumeras. Quod S. Victricius Rothomagensis Episcopus, secundę Lugdunensis Provinciæ Metropolita, licentiosos Moralis Theologiæ Articulos ad sanctum Innocentium primum retulerit damnandos, docemur ab hujus ad illum Rescripto: *Exstiterunt nonnulli, qui Statuta Majorum non tenentes, castitatem Ecclesiæ suâ præsumptione violarent, Populi favorem sequentes, & Dei Iudicium non timentes.* Hominibus placendi amor, est consuetus fons istiusmodi libertatum. Plurima sunt istiusmodi exempla Gallicanæ Ecclesiæ: Et vetusta, & recentia. Nec mirum. Etenim ad Alexandrum tertium Pontificem verè scripsit Guilielmus Electus Carnutensis Ecclesiæ: *Inter omnia Regna Mundi non est ex animi mei sententia Regnum, quod fidem sinceriorem, charitatem ferventiorem, devotionem uberiorem Apostolicæ Sedi semper exhibuerit, quàm Francorum. Non est inter Reges & Principes, qui benignius exaudiat preces.*

preces vestras, qui Mandatis obediat humiliùs, qui Ecclesiam & Viros Ecclesiasticos devotiùs honoret, & studiosiùs tueatur, Christianissimo Rege nostro. Non est Ecclesia, quæ Romanæ Ecclesiæ fuerit utilior in omnibus angustiis suis, quàm Gallicana. Exstat epistola in Regesto S. Thomæ Archi-Episcopi Cantuariensis. Quàm promptâ mente, non soli cunctarum Gentium Christiani Reges, sed & ipsi Romanæ Monarchiæ Augusti Principes, consueverint has Romanorum Pontificum Decisiones amplecti, docet nos Imperator Justinianus, tunc Domesticorum Comes, de Articulis per Schytiæ Monachos ad Apostolicam Sedem relatis scribens ac supplicans Hormisdæ Pontifici: *Quid suscipiendum sit, quid sequi, quid super hoc evitare debeamus, Paternâ provisione Reverentia vestra cautissimo suo Rescripto nos certiorare dignetur. Imponite igitur vobis semel susceptum laborem, Sancte & venerabilis Pater, & de hac intentione liberos nos properetis reddere, & securos. Hoc enim credimus esse Catholicum, quod vestro Religioso Responso nobis fuerit intimatum.* Hujus obedientiæ plenitudinem singulariter emicuisse in Gallicana olim Ecclesia, demonstrat sanctissimus destructæ apud nos Christianitatis Restaurator Apostolus Bonifacius: *Tantâ reverentiâ Apicem Apostolicæ Sedis omnes suscipiunt, ut sanctorum Canonum disciplinam, & antiquam Christianæ Religionis institutionem, magis ab ore Præcessoris ejus, quàm à sacris Paginis & Paternis Traditionibus expetant. Illius velle, illius nolle tantùm explorant, ut ad ejus arbitrium suam conversationem & ipsi remittant aut intendant.*

Pari pietate Clementissimus Dominus noster, & Rex Catholicus Carolus secundus ad Venerabiles vestræ Sanctitatis Pedes transmisit nos, supplicaturos variis Christianæ vitæ Capitibus Apostolicum Judicium, laxatæ Disciplinæ medelam, Ecclesiasticam quietem suis Populis ac Ditionibus. Et vestræ Beatitudinis Divinus pro Catholica Regula zelus est imitatus sanctum suum Antecessorem Innocentium, rescribentem laudato Victricio: *Ergo ne silentio nostro existimemur his præbere consensum, dicente Domino*, Videbas furem, & currebas cum eo, *hæc sunt quæ deinceps intuitu Divini Judicij omnem Catholicum expedit custodire.* Proscripsit & damnavit sexaginta quinque Christianis moribus scandalosos ac pernicioſos Articulos: Evangelico Apostolicæ authoritatis Ventilabro multam novarum ac pravarum vocum paleam è quibusdam Scholasticorum Doctorum *Areis* sanctissimè eventilavit. Venerabile opus summo cum gaudio excepit omnis Ecclesia. Veri namque Fideles nihil explorant, nisi vestrum velle, aut vestrum nolle. Quisquis ei non acquiescit, se adjungit numero illorum, de quibus ad Possessorem nescio cujus in Africa Sedis Episcopum vester Antecessor Hormisdas: *Quando virus, quod viscera penetravit, evellitur? Quando corda malè sibi credula veritatis obtemperant Institutis? Quando induit obedientiæ humilitatem opinionibus suis vallata superbia? Quando acquiescunt paci contentionum studiis adsueti, sola certamina de Religione amantes captare, & Mandata negligere? Nunquam apud eos charitas novo commendata Præcepto, nunquam pax Dominico relicta discessu: Una pertinacis cura*

Propositi

Propositi, rationi velle imperare, non cedere. Contemptores authoritatum veterum, novarum cupidi quæstionum, solam putantes scientiæ rectam viam qualibet conceptam facilitate sententiam: Eò usq; tumoris elati, ut ad arbitrium suum utriusque Orbis putent inclinandum esse Iudicium, nec in numero Fidelium deputantes Sequaces Traditionis Paternæ, si sua viderint cedere nolle sententiæ.

At ecce dum ex hujus vestri saluberrimi examinis atque Judicii caussa moras duco in alma Urbe, & ob literariorum instrumentorum absentiam cogor inchoatis Synodorum Scholiis largiri ferias, incido in Magni Papæ Leonis opera, novis typis & Commentariis donata per Paschasium Quesnellum, apud Parisienses Presbyterum Congregationis Oratorii Domini Jesu. Commentariis eruditis. Dignis carere nævo & rugâ. Verùm adeò rugosa sunt, ut etiam ipsum, cujus Encomiasten agunt, invadant Magnum Leonem, adseverantia eum, dum suæ Cathedræ Phylacteria studet ampliare, excessisse in Canones, in Provincialium Synodorum jura, in privilegia & libertatem Ecclesiarum. Quin & ipsum impetit Apostolorum Principem, ejusque Divinam Potestatem, quâ à Christo Domino accepit solvere omnia, & suos in iniquæ damnationis salo fluctuantes aut naufragantes Fratres confirmare. Romanas totius Mundi appellationes contendit esse non à Divina Majestate impartitam Romanæ Cathedræ authoritatem, sed nescio quod Hosii Cordubensis Episcopi, & Sardicensis non-Oecumenicæ Synodi fragile Indultum. Quin immò prorumpit ulteriùs. Etenim scribit:

Scribit: *Certissimè evincitur Orientales ab Occidentalium ore tunc temporis non pependisse.* Est diserta ac lucida professio Eusebiani Schismatis: Philippo-Politani Conventiculi. Longè aliud nos docet Stephanus, laudatus Lariſſæ Episcopus, adversùs sibi inflictam ab Epiphanio Patriarcha Constantinopolitano degradationem clamans ad vestrum Antecessorem Bonifacium: *Si enim & alia peccata dimittere potestatem à Verbo Dei percepistis, Divinâ dicente Scripturâ, quia quod in terra solveritis, hoc & in cœlis esse solutum, quantò magis habebitis potestatem in his, quæ adversùs me acta sunt atq; decreta?* Profitetur, non solorum Metropolitarum, sed & Patriarcharum, nec dumtaxat circa fidei dogmata, sed etiam circa Canonicas causſas Synodalia judicia posse retractari & exufflari per Romanorum Episcopos, & hanc potestatem esse non modicam portionem cœlestium Clavium, quas Magister Deus dedit S. Petro.

Nec in solum Apostolici Collegii Coryphæum, ac ejus Romanam Sedem sistit istorum Commentariorum injuria. Invadit omnes Episcopos, omnes Christianos. Etenim ad Sylvanectenſis, quę Rothaldum Sueſsionenſem Episcopum exauthorârat, Synodi Antistites rectè scripsit Sanctus & Magnus Pontifex Nicolaus: *Privilegia Sedis nostræ usq; ad mortem, Divinâ annuente gratiâ, vestigia Patrum nostrorum sequentes, defendemus. Sed et vos illa, quatenus illibata, utpote totius Ecclesiæ Domini remedia, custodiantur, toto conamine & omnibus votis operari ac desudare debetis. Quoniam Apostolicæ Sedis Privilegia sunt tegmina, ut ita dicamus, totius Ecclesiæ Catholicæ*

tholicæ. Privilegia, inquam, hujus Ecclesiæ sunt munimina circa omnes impetus pravitatum. Nam quod Rothaldo hodie contigit, unde scitis, quod cras cuilibet non eveniat vestrûm? Quod ipsum, uti caput magni ponderis, repetit in literis ad Francorum Regem Carolum Calvum, ac in literis ad Rudolphum Archi-Episcopum Bituricensem. Agit in Hincmarum Metropolitam Rhemensium Rothaldi Degradatorem, Romanas appellationes ordientem rodere, & musitantem ipsas adversari Juribus Provincialium Synodorum. Rosionem in plenum morsum, musitationem in altum clamorem perficiunt hæc Commentaria. Clamant Sardicensis Synodi commentum non transisse in mores, Provincialium Synodorum Judicia mansisse olim suprema & inconcussa, nulli subesse nisi Oecumenicæ Synodo totius Ecclesiæ, damnatos olim Episcopos ad hanc solam, non ad Romanam Sedem provocâsse. Omnibus Christianis claudunt Divinum illum ac Beatissimum portum, in quo tot omni sæculo magni quarumcumque Gentium Episcopi, itemque Clerici ac Laici, inflicta sibi aut intentata à suis Metropolitis aut Patriarchis Synodalia naufragia gloriosè evaserunt. Innovant & firmant Eusebianæ Factionis Philippo-Politanam Aristocratiam. Improbant Matrem Ecclesiam, quæ cum Photianę Rebellionis Sectatoribus Græcis nunquam sustinuit redire in communionem, nisi S. Petro reparatis ac ex integro redditis omnium gentium appellationibus. Scio illa Commentaria multis verborum phaleris profiteri-

Primatum Romanæ Eccleſiæ. At ſibi-ipſi non cohærere fabulam demonſtrat in literis ad Theſſaliæ Epiſcopos. Sanctus Pontifex Bonifacius primus: *Tenet Sedes Apoſtolica Principatum, ut querelas omnium licenter acceptet.* Porrò Commentaria habent non paucos Symmyſtas. Omnium Princeps eſt Petrus de Marca, Archi-Epiſcopus Pariſienſis Eccleſiæ. Et malum non deſinit ſerpere. Haud leve malum. Verè enim ad Orientalis Illyrici Epiſcopos ſcripſit laudatus Bonifacius: *In S. Petri contumeliam quiſquis inſurgit, habitator cœleſtium non poterit eſſe Regnorum, in quæ nullus ſine gratia Ianitoris intrabit.*

Quis hæc Chriſtiano pectore conſiderans, in anima ſua non ſentiat aliquam ſcintillam iſtius Sacro-ſancti Ignis, cujus plenam flammam ſenſit Jeremias Propheta: *Factus eſt in corde meo quaſi ignis exæſtuans, clauſuſq; in oſſibus meis. Et defeci, ferre non ſuſtinens.* Cum Magno Leone novi Apoſtolicam Cathedram eſſe Sacratiſſimæ firmitatis Petram, cui nec Inferorum portæ, longè minùs humana poſſit prævalere temeritas. Nihilominus ad vindicandam ejus dignitatem optabam ſaltem duo pauperculæ Viduæ minuta conferre. Verùm deerat ſanitas, deerat libraria ſupellex. Animavit me Facundus Hermianenſis Epiſcopus: *Mocianus coëgit me non conſideratis viribus valetudinis meæ, & quomodocumque inceptis ejus aſſertionibus reſpondere. Nam & Codices ad neceſſaria Teſtimonia requirenda mihi nunc deſunt.* Etiam de ſuis eruditiſsimis duodecim libris præfatur: *Hoc opus ſuadentibus fratribus ad Imperatorem Conſtantinopoli ſcripſi.*

Facun-

Facundum ſemper æſtimavi, & fui veneratus. Ex animo dolui tantum Virum pro iniqua & frivola cauſſa expendiſſe tempus, & quaſi pro ſchiſmate glorioſam famam decoxiſſe. Hinc ex ipſo deduxi exemplum: Si pro ſuis infelicibus Capitulis Facundus, non ſolùm ſine ſanitate & libris, ſed & ſine Divini luminis ſubſidio tantum valuit, cur pro Divina Apoſtolicæ Sedis cauſſa tantumdem quis non audeat, S. Petri meritis & celeſti radio ducendus omninò, atque adjuvandus? A Spiritu Sancto, quem veſtræ Beatitudini adeſſe cuncti videmus manifeſtis indiciis, præſumpſi omnia mihi ſuggerenda.

Sanctiſsima veſtra opera altè clamant ad omnem Eccleſiam: *Spiritus Dei eſt hic.* Etenim quid ſanctius ſub Cœlo, quod Romano Pontifice magis dignum opus, quàm Apoſtolicam ſanctimoniam revocare in Clerum, atque ita cum S. Joanne Baptiſta corda Patrum reducere in filios? Exſtat Magni Cardinalis Juliani Cæſarini, adhuc legitimo Baſileenſi Concilio præſidentis, ad Eugenium quartum Pontificem graviſsima epiſtola, quâ nervosè docet neceſsitatem iſtius operis, nec aliam ſupereſſe viam aut ſpem, quâ in Chriſtianum Populum tunc reſtitueretur benedictio Divinæ Clementiæ. Quantæ plagæ ex lapſa & neglecta Cleri Diſciplina in Eccleſiam irruant, & vario tempore irruerint, malim legi in Regeſto ſancti Gregorii ſeptimi Pontificis, & literis ſancti Cardinalis Petri Damiani, quàm ſcribere. Abiſta Præaltorum ſomnolentia Eccleſiam quaſi in afflictionis ſe-

pulchro concludi constanter asserit ille Gregorius. Per istam portam Saraceni, Turci, Nortmanni, Barbari omnes, Hussitæ, Lutherani, aliæque humani generis pestilentiæ intraverunt in mundum. Quin & Gentilium olim Persecutiones intrâsse per istam portam testatur glorioſus Martyr Cyprianus in Sermone de lapsis. Inchoatum à vestra sanctitate opus, quàm sit acceptum Divinæ Majestati, olim in Germaniæ Monasteriis demonstrârunt Sanctorum Reliquiæ: In restauratæ Disciplinæ Ecclesiis cœperunt intra suas thecas exultare, & frequentibus cocuscare miraculis. Ita habemus in Chronico Augustensis Ecclesiæ. Et hanc esse propriam Apostolicæ Sedis functionem, licèt res ipsa clamet, insigniter tamen ob quorumdam contra Benedictum duodecimum Pontificem obloquia, demonstrârunt Magnum Belgii Chronicon, & Henricus Monachus Rebdoiffiensis.

Sanctissima vestra Providentia juxta sancti Petri Damiani consilium rectissimè exordium ducit à supremo Clero Romanæ Ecclesiæ. Nempè Spiritus Sanctus Te docet Christianæ Sanctimoniæ unguentum debere fundi in caput Aaron, quod inde per barbam diffluat usque ad oras totius vestimenti. Et certè Apostolici Patrimonii non recta dispensatio quantum percutiat & lædat infirmas simplicis fidei conscientias, docet concepta in Symmachum Pontificem suspicio. Erat temeraria & falsa. Nihilominùs tantùm valuit, ut Romana

mana plebs ipſum lapidârit. Quod quiſque Epiſcopus Eccleſiæ ſuæ ſubſtantiam, non per filios aut Nepotes, ſed per Presbyteros aut Diaconos adminiſtrare debeat, & quod ipſis, niſi forſitan Pauperibus, ut minus egeant, nihil poſsit elargiri, eſt altiſsimus clamor Sacrorum Canonum. Nec ſine gravi vindicta dantium atque accipientium. Epiſcopos, qui Nepotibus Dignitates, licet non ex Eccleſiæ facultâtibus, ſed à Principis gratia ambirent, graviſsimè culpavit ſanctus Gregorius Nazianzenus. Ex eodem opere Theophilum Alexandriæ Patriarcham malè apud omnes oluiſſe affirmat Palladii Helenopolitani Epiſcopi Dialogus cum Theodoro Diacono Romanæ Eccleſiæ. Quid ſancti Cyrilli Nepotibus ex iſto fonte manaverit, oſtendunt Acta Chalcedonenſis Concilii. Crimen iſtud adeò averſatus eſt Imperator Juſtinianus, ut eos qui Nepotes haberent aut filios, ad Epiſcopatum reddiderit inidoneos. Et iſtas olim leges adeò veñerata eſt Romana Eccleſia, ut propter ipſas Pelagius primus Pontifex Syracuſanæ Eccleſiæ Electum, quod filios haberet ſuperſtites, nec ad Cethegi Patritii preces fuerit auſus confirmare. Et ſanè veſtra Sanctitas novit plenam Sacrorum Canonum cuſtodiam ad nullam arctiùs ſpectare Sedem, quàm ad primam. Novit illos eſſe Spiritu Dei conditos, ideòque etiam Apoſtolicæ Sedis Reverentiâ conſecrandos.

Qua in re æmulatur Eugenium III. Papam, qui Nepotem

ſuum Gratianum Romanæ Eccleſiæ ſub-Diaconum, virum omni virtutum ſplendore illuſtrem, nunquam voluit, vel in Diaconum ſuum ſublimare. Vnde utriqúe tanta crevit authoritas, ut etiam poſt Pontificis mortem Henricus ſecundus Angliæ Rex in ſuis contra Eccleſiaſticam libertatem inſultibus, magis timuerit iſtum unicum ſub-Diaconum, quàm omnes Eminentiſsimos Dominos Cardinales. Ex eadem radice Sanctitati veſtræ apud omnes hujus Mundi poteſtates non minor eſt authoritas, quàm Beato Pio quinto Pontifici Elizahetham Angliæ Reginam excommunicanti fuiſſe ſcribit in Anglicani ſchiſmatis hiſtoria Venerabilis Nicolaus Sanderus. * Quod *Iudicium Hæreticos in primis malè habuit, quod non ab alio Pontifice profectum ſit, quàm ab eo, qui omnium bonorum calculis ſanctiſsimus, &, ipſorum Proteſtantium opinione, in optimis multorum ſæculorum Pontificibus habebatur.* * Libro 3.

Ceterùm, qui Veſtram Sanctitatem tam glorioſis & neceſſariis citra quietem laboribus videt diſtendi, quomodò poſsit feriari? Hæc enim ſunt opera, quæ omninò conſequetur magnus ille fructus, quem ſimilibus ab Anteceſſore veſtro Joanne ſecundo poſtulatis ac præſtitis operibus promiſit Imperator Juſtinianus: *Plus ita & circa Vos omnium amor, & Veſtræ Sedis creſcet authoritas.* Hinc & ipſe apprehendi inſtrumenta literaria, & pro Apoſtolica Sede feci, non quod debui aut volui, ſed quod potui. *Vt deſint vires, tamen eſt laudanda voluntas.* Hanc ſpero placituram Benigniſſimæ Sanctitati veſtræ, quam ad ſuæ Eccleſiæ ſolatium

Divina

DEDICATORIA.

Divina Clementia dignetur in multa tempora cuſtodire.

Dabam Romæ, ad Divi Auguſtini, in Feſto Sanctorum Apoſtolorum Petri ac Pauli, 1679.

Sanctitatis Veſtræ

Minimus Famulus

ac Filius,

Fr. CHRISTIANVS LVPVS.

APPROBATIO.

ADMODUM R. D. CENSORIS.

EXimii Patris ac Magiſtri CHRISTIANI LUPI, Sacræ Theologiæ Doctoris & in Facultate Theologica Lovanienſi Regentis, nec non Theologiæ Scholaſticæ Regii, ac Primarii Profeſſoris Liber, cui Titulus, DIVINUM AC IMMOBILE APOSTOLICÆ SEDIS &c, Maxima antiquitatis eruditione plenus, meritò luci publicæ dabitur. Ita cenſeo Lovanii die ſecunda Aprilis anno M. DC. LXXXI.

NICOLAVS DV BOIS.
Sacrarum Litterarum ibidem
Primarius Profeſſor &c.

Ego infraſcriptus Ord. Erem. S. P. N. Auguſtini Provinciæ Belgicæ Prior Provincialis,

FAcultatem facio Reverendo Admodum ac Eximio Patri Magiſtro CHRISTIANO LUPO, ejuſdem Provinciæ Ex-Provinciali, ut Liber, cui Titulus (DIVINUM AC IMMOBILE S. PETRI APOSTOLORUM PRINCIPIS PRIVILEGIUM) à Theologis ad hoc deputatis approbatus, typis mandetur. Datum Lovanii 27. Februarii 1681.

Fr. JOANNES SMIDTS.

DIVINUM AC IMMOBILE

APOSTOLICÆ SEDIS

Quoàd Romanas Appellationes Privilegium,

ADSERTUM AC DEMONSTRATUM

Adversùs quosdam nostrorum

TEMPORUM NOVATORES.

Ost laudatas suas parabolas Sapiens Ecclesiastes adjunxit: *His amplius, fili mi, nè requiras. Faciendi plures libros nullus est finis: Frequensque meditatio, carnis afflictio est.* Alii legunt: *Fili mi cave ne multos libros conscribas. Non est finis.* Quem textum olim Origeni, plurimorum librorum scriptori, quidam objecerunt. Hinc se in Philocalia purgaturus demonstrat omnes veritatis adsertores libros non esse nisi unicum, & solum errorem dividi in plures, atque concludit: " Quare si hæc fidem fa- Cap. 12.
„cere apud vos possunt, quid sit unus liber, & quid multi, nunc
„magis sum sollicitus, non quidem propter multitudinem Scripto- Cap. 5.
„rum, sed propter vim intellectorum, nè forsan eò prolabar ut
„Mandatum transiliam, si quid præter veritatem tamquam veritatem exponam, vel in uno meorum Commentariorum. Tùm enim
„fuero Scriptor multorum librorum. Et cum nunc specie ac prætextu cognitionis aliarum opinionum Assectæ in Sanctam Christi Ec-
„clesiam insurgant, & multorum librorum compositionem divulgent, quibus Evangelicarum & Apostolicarum constitutionum
„expositionem pollicentur, si jam fileamus, nec illis salutaria &
„vera documenta opponamus, avidas & jejunas animas cibi inopia
„expugnabunt, ad vetitas, & omninò impuras, atque abominandas
„escas festinantes. Quare necesse mihi videtur esse, eum, qui sine
„fraude ac prævaricatione potest se pro Ecclesiastico sermone Orato-
„rem interponere, & confutare eos, qui falsam sibi cognitionem assumunt, stare adversùm hæretica commenta, & excellentem Evan-
„gelici præconii illis opponere, in quo est plenissima consensio communis doctrinæ: Veteris cum novo Testamento". Hinc omnia utri-

uſque Teſtamenti à pluribus conſcripta volumina non ſunt niſi liber unicus. Proindè ſoli Errones ſunt plurium librorum ſcriptores. Quos inter omnino ſunt, qui Catholicæ Eccleſiæ Monarchiam lacerant aut turbant, ac in Chriſtianum Orbem reducere ſatagunt ſchiſma Euſebianum. Petulanti errori eſt obviandum, & contra ipſos ampliandus unicus liber avitæ veritatis. Hoc, fiſus Divino auxilio, aggredior, idq; "ſine fraude & prævaricatione". Etenim conſtanter profiteor regulam, quam Imperatori Conſtantio, Euſebiani Schiſmatis Coryphæo, Papalis authoritatis protendendæ ambitum & ſtudium improperanti, repoſuit Liberius Pontifex: "Secutus ſum morem, or-
Epiſt. 2. ,,dinemq; Majorum. Nihil addi Epiſcopatui urbis Romæ, nihil minui paſſus ſum.

DISSERTATIO PRIMA.

De antiquis Gallicanæ Eccleſiæ ad Apoſtolicam Sedem Appellationibus.

CAPUT PRIMUM.

Exponuntur Paſchaſii Queſnelli Senſa circa has Appellationes.

MOta inter Sanctum Leonem Pontificem, & Sanctum Hilarium Arelatenſem Archi-Epiſcopum quæſtio eſt Eruditis explorata. Originem duxit ex Chelidonii Epiſcopi, per Hilarium Synodaliter degradati, ac Romam appellantis, facta per Sanctum Leonem reparatione. Dicebatur ille inter-
Cap. 16. ,,nuptam ſuo adhibuiſſe conjugio, & ſæculi adminiſtratione perfunctus capitali aliquos condemnaſſe ſententia". Ita ſcribit in præfati Hilarii vitâ incognitus Auctor, quem prætendunt eſſe S. Honoratum Maſſilienſem Epiſcopum, atq; adjungit: "Accuſatio teſtimoniis confirmatur". Et proſequitur: Chelidonius Ur-
,,bem credidit expetendam. Quod ubi comperit vir B. Hilarius, in-
,,concuſsâ fidei radice conſtanter animatus, intrepidus Urbem Romanâ
,,feſtinus intravit. Apoſtolorum ac Martyrũ occurſu peracto, B. Leoni

Papæ

„Papæ illicò ſe præſentat, cum reverentia impendens obſequium, &
„cum humilitate depoſcens, ut Eccleſiarũ ſtatum more ſolito ordinaret,
„adſtruens aliquos apud Gallias publicam meritò excepiſſe ſententiã,
„& in Urbe Sacris Altaribus intereſſe. Rogat atque conſtringit, ut ſi
„ſuggeſtionem ſuam libenter accepit, ſecretò jubeat emendari. Et
„ſe ad officia, non ad cauſam veniſſe. Proteſtandi ordine, non accu-
„ſandi, quæ ſunt acta ſuggerere. Porrò autem ſi aliud velit, ſe non
„futurum eſſe moleſtum. Et quod tantorum virorum, præſertim
„jam ad ſupernam gratiam vocatorum, nec in narratione audeo ju-
„dicia ventilare, hoc breviter tetigiſſe ſufficiat: Quod ſolus tantos
„ſuſtinuit, quod nequaquam minantes expavit, quod inquirentes
„edocuit, quod altercantes vicit, quod potentibus non ceſſit, quod
„in diſcrimine vitæ poſitus, communioni ſuæ, quem cum tantis
„viris damnaverat, conjungi nullatenùs acquievit, quod cuſtodibus
„appoſitis, hyemis rigore ſæviente, quos ratione non flexerat, cre-
„didit relinquendos".

Encomiaſtes affirmat plura. Primò, quod Chelidonii Appellationem ac Romanum acceſſum Hilarius indigniſſimè tulerit, ideoque ſit ipſum mox ſecutus. Et quidem per ſaxeas alpes, pedes, ſine equo aut aſino. Emphaticè hæc diſertè addit. Secundò affirmat, quod Hilarius primùm Sanctos Apoſtolos & Martyres, deinde ſtatim Pontificem ſalutaverit, cum reverentia impendens obſequium. Haud dubiè tunc etiam conſueta oſcula pedum. Tertiò, quod cum humilitate depopoſcerit Eccleſiarum ſtatum more ſolito per Pontificem ordinari. Queſtus eſt vetuſtum adminiſtrandæ Eccleſiæ modum à Pontifice alterari ac innovari. Et expreſſit inductæ novitatis ſpeciem: "Adſtruens aliquos apud Gallias publicam merito excepiſſe ſententiam, & in Urbe Sacris Altaribus intereſſe". Notat Chelidonium, quem in Gallia degradatũ, Pontifex ante viſum ac auditum Hilarium, antè diſcuſſam cauſam reveſtiverat in Epiſcopum, & uti talem permiſerat ſecum in Sacris procedere. Et hoc in puncto cenſuit Pontificem exceſſiſſe. Hinc ipſum rogavit atque conſtrinxit, ut ſuum factum ſecretò emendaret. Addidit ſe ad officia, ad explendum Metropolitici muneris debitũ veniſſe, non ad iſtam cauſam judicialiter retractandã. Hinc ſe uti proteſtandi ordine, non accuſandi. In Romano, aut quovis alio appellatarum cauſarum judicio prior judex demutatur in Reum, aut certè in Accuſatorem: Eò deſcendere Hilarius noluit, ideoque edixit ſe ſimpliciter proteſtari. Et noſtri Leonis clementiam

tionem, in insolentes sermones, quos Laïcorum nemo dicere, nemo Sacerdotum posset audire. Et adjunxit contumaciam, de qua Scriptor iste: "In discrimine vitæ positus", utique apud Urbem Romanam, communioni ejus, videlicet Chelidonii, quem cum tantis viris, inter quos S. Germanus, Antisiodori Episcopus, damnaverat, conjungi nullatenùs acquievit". Papale pro Chelidonio judicium probare & admittere contumaciter noluit: Noluit Chelidonio ut Episcopo communicare. Hinc custodibus appositis, hyemis rigore sæviente, „quos ratione non flexerat, credidit relinquendos". Pontifice insalutato aufugit. Verba, "Custodibus appositis", innuunt durum Hilarium fuisse Papali jussione, ne fugeret, arctè custoditum.

Notanda sunt hæc Laudatoris verba: "Tantorũ virorũ, præsertim „jam ad supernam gratiam vocatorum, nec in narratione audeo judicia „ventilare. Paschasius Quesnellus non probat hanc modestiam: Reve„latâ fronte asseverat S. Leonem graviter & multipliciter excessisse. Hinc demonstrare cogor excessisse Hilarium. Antè Sardicensem Synodum aliqui hinc indè Metropolitæ degradatis á se Episcopis mox consecrabant successorem, & Romanæ appellationi solum dabant devolutivum effectum, non suspensivum. Adversabatur Apostolico Canoni. Hinc quartus laudatæ Synodi Canon de appellante Romam Episcopo edixit: "Non priùs in Cathedram alius substituatur, quam Romanus Episcopus causâ cognita sententiam tulerit". Edixit per appellationem suspendi Metropolitæ, aut etiam Patriarchæ judicium, appellantem permanere Episcopum, spoliari non posse, spoliatum plenè restituendum, ne nudus ac inermis teneatur cum armato Metropolita, ac ejus Synodo præliari. Hinc pro Maximo Cynico, qui à Constantinopolitana Synodo degradatus Romam appellaverat, & in cujus appellantis locum illa consecraverat Nectarium, ad Imperatorem Theodosium scripserunt S. Ambrosius & cæteri Italiæ Episcopi: Prius quam attentaretur ista Consecratio, "constare oportuit, utrùm huic abrogan„dum, quàm alii conferendum Sacerdotium videretur. Itaque cum „Maximum Episcopum receperunt in communionem nostra Consor„tia, quoniam eum à Catholicis constitit Episcopis ordinatum, nec „ab Episcopatus Constantinopolitani petitione putavimus removendum". Exstat epistola apud Jacobum. Sirmondum post Appendicem Theodosiani Codicis. Affirmat appellantem à sibi per tantam Synodum inflicta degradatione Maximum fuisse á S. Damaso Pontifice ac ejus Synodo agnitum pro Episcopo, atquè ita admis-

ſum ad judicium retractatorium. Plurima ſunt hujuſmodi exempla Eandem regulam in degradato ac appellante Chelidonio ſecutus fuit magnus Leo Pontifex: Hinc vana fuit Hilarij querimonia. Et hic fuit primus illius exceſſus.

Secundus fuit, quod Papale de Chelidonio judicium protervus ſpreverit, illum noluerit agnoſcere ut Epiſcopum, nec ipſi ut tali communicare. Tertius eſt, quod Româ aufugerit inſalutato Pontifice. Utique poſt abſolutum ac reparatum Chelidonium. Ex nimia impatientia. Paſchaſius Queſnellus ſcribit egreſſum ante pronuntiatam ſententiam. Verùm plura S. Leonis verba palàm innuunt oppoſitum. Quartum ejus exceſſum edicit S. Leo in litteris ad Epiſcopos Viennenſis Provinciæ: "Non nobis Ordinationes veſtrarum Provinciarum defendimus, quod poteſt forſitan ad depravandos Sanctitatis veſtræ animos Hilarius pro ſuo more mentiri". Quintus exceſſus eſt, quod non dumtaxat in Galliam redux, ſed & in alma urbe, ac in ipſa Papali Synodo effutiverit inſolentes ex iracundia ſermones, quos "nullus Laicorum dicere, nullus Sacerdotum poſſet audire".

Qui ab Hilario Romanas Appellationes cenſent tentatas excuti, ſunt in ipſum graviter injurii. Omnis lis fuit non de ſubſtantia, ſed de forma ſardicenſi. In Chelidonii reparatione damnavit duo. Primò reparationis modum. Reveſtitionem ante omne judicium. Clamavit illum non ex Canone, ideoque non ex S. Petri Privilegio reparatū, ſed violenter per potentiam, ideoque ipſi noluit uti Epiſcopo communicare. At inania clamaſſe evincunt hæc verba Pontificis: "Abſolutus eſt Chelidonius Epiſcopus, quoniam ſe injuſtè Sacerdotio fuiſſe dejectum manifeſtâ teſtium reſponſione, ipſo etiam præſente monſtraverat, ita ut quod Hilarius nobiſcum reſidens poſſet opponere, non haberet. Remotum eſt judicium, quod ab Hilario prolatum in hac ſententia legebatur". Chelidonius, licet ob invocatum Sancti Petri auxilium ſtatim reindutus, tamen non niſi poſt plenum examen fuit purgatus, ac in Epiſcopali gradu ſtabilitus.

Alter Hilarii clamor fuit longè audacior. Audiamus rem ab ipſo Pontifice. Divinum, qui etiam in Succeſſores traducitur, S. Petri Apoſtoli Primatum exponit eleganti ac ſublimi compendio, atque proſequitur: "Verùm hanc Petræ iſtius Sacratiſſimam firmitatem, Deo ædificante conſtructam, nimis impiâ vult præſumptione violare, quiſquis ejus poteſtatem tentat infringere favendo cupiditatibus ſuis, & id quod accepit à Veteribus, non ſequendo. Cùm nulli

; nulli se subditum legi, nullis institutionis Dominicæ credat regu-
„lis contineri, à vestro nostroque per usurpationis ambitum more
„desciscens præsumendo illicita, & quæ custodire debuit negligendo.
„Verùm hæc nos, servatâ circà vos nostræ charitatis gratiâ, quam
„Sanctitati vestræ Apostolica semper Sedes impendit, nitimur con-
„silio maturiore corrigere, & vestrarum Ecclesiarum statum,
„communicato vobiscum labore, componere, non nóva instituen-
„tes, sed vetera renovantes, ut in statu consuetudine, quæ nobis à
„nostris Patribus est tradita, perduremus, & Deo nostro per boni
„operis ministerium, remotis perturbationum scandalis, placea-
„mus. Nobiscum itaque vestra Fraternitas recognoscat Apostoli-
„cam Sedem, pro sui reverentia, à vestræ etiam Provinciæ Sacerdo-
„tibus, innumeris relationibus esse consultam, & per diversarum,
„quemadmodum vetus consuetudo poscebat, appellationem causa-
„rum aut retractata, aut confirmata fuisse judicia, adeò ut servatâ
„unitate spiritus in vinculo pacis, commeantibus hinc indè litteris,
„quod sanctè agebatur perpetuæ proficeret charitati: Quoniam sol-
„licitudo nostra, non sua quærens, sed quæ sunt Christi, dignitatem
„Divinitùs datam nec Ecclesiis, nec Ecclesiarum Sacerdotibus abro-
„gabat. Sed hunc tramitem, semper inter Majores nostros & benè
„tentum & salubriter custoditum, Hilarius Ecclesiarum statum &
„concordiam Sacerdotum novis præsumptionibus turbaturus excess-
„sit, ita suæ vos cupiens subdere potestati, ut se B. Apostolo Petro
„non patiatur esse subjectum, Ordinationes sibi omnium per Galliam
„Ecclesiarum vindicans, & debitam Metropolitanis Sacerdotibusin
„suam transferens dignitatem, ipsius quoque Beatissimi Petri reve-
„rentiam verbis arrogantioribus minuendo, cui cùm præ cæteris
„solvendi & ligandi tradita sit potestas, pascendarum tamen ovium
„cura specialiùs mandata est: Cui quisquis Principatum æstimat de-
„negandum, illius quidem nullo modo potest minuere dignitatem, sed
„inflatus Spiritu superbiæ suæ semet ipsum in inferna demergit".

Hinc discimus plura. Primò, quod mota inter magnum Leonem & S. Hilarium quæstio fuerit de Gallicanæ Ecclesiæ, Episcoporum præsertim, ad Apostolicam Sedem ac ejus Pontificem appellationibus. Secundò, quod hæ appellationes sint antiqua Gallicanæ Ecclesiæ consuetudo: Non novum Institutum, sed vetusta traditio. Tertiò, quod exstent diversa illius antiqua exempla. Quartò, quod Apostolica Sedes Gallicanæ Ecclesiæ judicia, ad se per appellationem de-

devoluta, quandoque confirmaverit, quandoquè cassarit & reformarit, ideòque super ipsa habuerit ac exercuerit plenissimam authoritatem. Quintò, quod propter has appellationes nulla unquam fuerit contentio inter Ecclesias, sed constans spiritus in pacis vinculo unitas, perpetua ac inconcussa charitas. Sextò, quod hic sit vetustus trames, inter Majores nostros bene tentus, ac salubriter custoditus. Septimò, quod hæc sit Dominica seù Evangelica regula. Octavò, quod Romana Ecclesia non sua, sed quæ Christi sunt quærat, adeoque alijs Ecclesiis aut Episcopis datas Divinitùs dignitates nunquam tentarit invadere: Quod istæ appellationes sint Divina dignitas Romanæ Ecclesiæ. Nonò, quod quisquis hanc ejus dignitatem tentat infringere, non sequatur traditionem veterem, sed serviat suis novellis cupiditatibus: Quod sequatur novæ usurpationis ambitum, quod desciscat à veteribus Ecclesiæ moribus, quod præsumat illicita, quod velit esse exlex, etiam extra regulas Dominicæ institutionis. Decimò, quod hæc omnia facinora patret Metropolita Hilarius. Quod Ecclesiarum statum & Episcoporum concordiam turbet novis præsumptionibus. Quod totius Narbonensis Galliæ Episcopos cupiat ita suæ subdere potestati, ut se B. Petro non patiatur esse subjectum. Quod nempè ipsos à se synodaliter damnatos clamaret non posse accedere Romam; sua judicia non posse istic retractari per Pontificem, longè minus reformari. "Quin & ipsius quo-
„que Beatissimi Petri reverentiam minuebat verbis arrogantioribus,
„cui cum præ cæteris solvendi & ligandi tradita sit potestas, pas-
„cendarum tamen ovium cura specialiùs mandata est. Ut Romanas appellationes trunearet, quibusdàm videtur ipsum quoque
„S. Petri Primatum arietasse. Hæc verba, "Cui cum præ cæteris, &c.
„Videntur mendosa. Videtur legendum: Cui licet cum cæteris, &c. Magni & multi sunt hi excessus S. Hilarii.

Ad laudata Pontificis verba scribit in quinta Dissertatione Paschasius Quesnellus: "Controversiæ cardo in eo positus est, utrùm recep-
„ti tunc in Gallia Canones, & Gallicanæ Ecclesiæ mores ac consue-
„tudo id ab Hilario exigerent, ut sententiam ritè & Canonicè in Gal-
„licana synodo prolatam ab Episcopo Romano ad examen revocari,
„& vi appellationis aut confirmari, aut retractari sineret. Quid poste-
„rioribus sæculis actum fuerit, vel fieri debuerit, quid novo, ut aiunt,
„jure, nostrâ vel Majorum ætate, quid etiam per illa tempora in aliis
„Provinciis fuerit usu inductum, non est animus inquirere: Quippe

quod

„quod ad Hilarii cauſam non facit. Satis enim ſuperque ſanctiſſima „ejus memoria ab omni improbæ cupiditatis nota vel violati Pontifi- „cii juris ſuſpicione vindicabitur, ſi nihil ab ipſo præſumptum eſſe „oſtenderimus, quod Gallicanæ Eccleſiæ conſuetudini conſonum „non eſſet, nec ullam unquam appellationem à Gallicanis partibus „ad Romani Epiſcopi tribunal eſſe delatam ab ipſis fidei incunabulis „uſque ad Hilarii Arelatenſis tempora. Totum igitur opus, totus „labor noſter in examine erit Facti, non in diſcuſſione Juris, quæ ab „Inſtituto noſtro aliena eſt."

Quin immò, optimè Queſnelle, te miſces quæſtioni juris: Affirmas à Gallicanâ olim Eccleſia ad Apoſtolicam Sedem non potuiſſe provocari. Etenim proſequeris: " Porro jam à primordiis ſeminati intrà „Regiones noſtras Evangelii hoc Antiſtitum Gallicanorum mentibus „inſedit, quod Africanis ſemper fuit perſuaſum totis his quadringen- „tis quinquaginta & amplius annis, nempè Epiſcopatum unum eſſe „atque indiviſum, cujus à ſingulis in ſolidum pars tenetur, ac pro- „inde ſi quem ex portione gregis Chriſti adſcripta, quam regit Pa- „ſtor unuſquiſque ac gubernat, in aliquod crimen prolabi continge- „ret, apud eundem agere cauſam ſuam compelli debere, ſervato ap- „pellanti ad Provincialem vel etiam majorem ſynodum jure. Si quis „ſecùs feciſſet, & ad extraneos judices vellet per appellationis li- „bellum confugere, is Epiſcoporum concordiam cohærentem colli- „dere, unitatemque ſcindere meritò putabatur. Authoritas autem, „quæ Epiſcopis quibuſque in ſuos Presbyteros, cæteroſque gregis „ſui alumnos competebat, hæc eadem Metropolitanis unà cum Pro- „vinciæ Concilio in Comprovinciales Epiſcopos deferebatur jure quo- „dam naturali, & conſuetudine ab omnibus receptâ, quam ſacro- „ſancta poſtmodum Conciliorum firmavit authoritas". Palam dog- matizat & in Gallicana & in Africana olim Eccleſia nec Presbyteros aut alios Clericos, immò nec ipſos Epiſcopos potuiſſe à ſuæ Synodi judicio Romam accedere aut appellare. Omnium Provincialium aut ſanè Diœceſanarum Synodorum judicia fuiſſe olim inconcuſſa atque inappellabilia. Euſebiana Arianorum factio in ſuo olim Philippo-Po- litano Conventiculo ſanxit Patriarchalium Synodorum judicia eſſe iſtiuſmodi; de Provincialibus nemo unquam Orthodoxus, niſi no- ſtris nuperrimè diebus, iſtud ſomniavit: Somniarunt id in Opere de Sacerdotii ac Imperii concordia Petrus de Marca, & in Præfatio- ne ad Gratiani Monachi Decretum Stephanus Baluzius. Has ſordes

reſorbet Paſchaſius Queſnellus. Inconcuſſam Provincialium ſynodorum authoritatem cenſet eſſe *jus quoddam naturale.*

CAPUT II.

An Gallicani Epiſcopi à ſuis ſynodis damnati olim appellaverint ad Sedem Apoſtolicam?

IAm audivimus magnum Leonem in momentoſiſſima ad Viennenſis Provinciæ Antiſtites epiſtola id conſtantiſſimè affirmantem: Aſſeverantem innumera Relationum, diverſa eſſe Appellationum exempla. Verum Paſchaſius Quæſnellus hæc omnia evadit inſigni compendio: "quod vt ritè ac ſe„cundùm juris ipſius leges inquiratur, non ex „Leonis Epiſtola, alijsque Scriptis diſcutiendum eſt, nemo enim „in propria cauſa teſtis eſt idoneus; ſed ex publicis, quæ ſuperſunt, „Eccleſiæ monimentis, quæ quid in occurrentibus Epiſcoporum cau„ſis geſtum ſit, ſincerè exhibent". Et infra ſcribit: "Qui attentè, „nec occupato animo ea omnia perſpexerit, quæ hactenùs diſſervi„mus, haud dubio, quin conceptam adversùs Hilarium pervica„ciæ, cupiditatis, ambitioniſque opinionem facilè ex animo de„ponat, hocque potiùs ſibi perſuadebit, Majorum ſuorum veſti„gia preſſiſſe Hilarium, cum ſententiam in Synodo latam à San„ctiſſimis Epiſcopis tantâ conſtantiâ & fortitudine tutatus eſt: Sed „mirabitur econtra, quod S. Leo conſuetudinem diſciplinamq; „continuâ ſerie cuſtoditam ſit prætergreſſus, Sedis ſuæ amplitudini, quæ Sanctorum etiam virorum infirmitas eſt, plùs æquo ſtudens". Pergit in tertia iſtius Diſſertationis parte: "Nihil contrà Canones „actum eſt ab Hilario, immò verò nihil niſi pro cuſtodia Canonum, „vel contrà Chelidonium decretum in Synodo, vel Romæ coram „Pontifice prolatum eſt ab Hilario. Quamobrem quod Leoni ſen„tentiam æquitate plenam reſcindere volenti ſtrenuè obſtiterit, non „proterviæ in eo indicium, ſed invicti animi, diſciplinæque tenaciſſi„mi argumentum fuit". Affirmat Hilarium per omnia benè, S. Leonem per omnia malè egiſſe: Exceſſiſſe ſuæ poteſtatis limites, eſſe prævaricatum Canones, Gallicanas appellationes eſſe per ipſum intruſas, ideoque in ſuis momentoſiſſimis litteris impoſuiſſe varia, immò eſſe mentitum: Ad protendendam ſuæ Sedis amplitudi-

nem.

nem. Eodem pede graditur in Diſſertatione de cauſa & Romana appellatione Hæreſiarchæ Eutychetis : " Non Leoni ipſi, Sanctiſſimo Num. 2
„licet viro, aurem accommodamus, Sedis videlicet ſuæ ſplendorem
„ac jura proſequenti".

Eſt lepida evaſio. Hauſta ex puriſſimis Fontibus : Ex Marco Antonio de Dominis, Archi-Apoſtata Spalatenſi, qui Sancti Petri ſupra alios Apoſtolos Primatum impugnans, tentans deſtruere, S. Leonis ſibi ipſi opponens teſtimonia, reſpondet & ſcribit : " Fateor,
„ſi præcedentia & ſubſequentia hujus eloquentiſſimi Pontificis ver-
„ba conſiderentur, eum plurimum in Petri Primatum inclinare.
„Ex quo Primatu cum Romani Pontificis Primatus deducatur, quid-
„ni Leo Romanus Epiſcopus in propriæ dignitatis & Sedis authori- Lib. 1. Cap. 3
„tatem inclinet, ubi liberum videatur eſſe opinari ? Propterea om-
„nium Romanorum Pontificum in hoc genere Dicta meritò ſuſpe-
„cta poſſint haberi". Demonſtrare nititur nemini credendum in cau-
„ſa propria, & concludit : " Verùm hoc non tam Leonis, aut alio-
„rum veterum Pontificum elationi aut ambitioni, ut nunc, quàm
„bono cuidam pioque ipſorum Zelo tribuendum, dum Cathedram
„ſuam exaltarent, quo nimirùm ſyncerâ tùnc fide, additâ Sedis
„authoritate, tot undique pullulantes hæreſes poſſent faciliùs com-
„primere". Calva excuſatio.

Marcus Antonius hæc didicit à Joanne Calvino. Hic in quarto Inſtitutionum libro affirmat prætenſum Romanæ Eccleſiæ Prima-
„tum conſiſtere in quatuor capitibus : " Ordinatione Epiſcoporum, Cap. 7.
„Conciliorum Indictione, audiendis appellationibus, aut jurisdi-
„ctione, Monitionibus caſtigatorijs aut Cenſuris". Demonſtrare
„nititur quartum ac duo priora nunquam competiſſe RomanoEpiſ-
„copatui, atque proſequitur : " Supereſt quarta ſpecies Poteſtatis,
„quæ appellationibus conſtat. Summum imperium penes eum eſſe
„conſtat, ad cujus tribunal provocatur. Multi ſæpè Romanum Pon-
„tificem appellarunt : Ipſe quoque cauſarum cognitionem ad ſe tra-
„here conatus eſt, ſed ſemper fuit deriſus, quoties ſuos fines exceſ-
„ſit Nihil dicam de Oriente aut Græcia, ſed conſtat Galliæ Epiſ-
„copos fortiter reſtitiſſe, cum ſibi imperium in eos ſumere videretur.
„In Africa diù fuit ea de re diſſertatum".

Etiam ipſe Galliam Africæ æquiparat, & affirmat neutra in Diæceſi Romanas olim appellationes fuiſſe admiſſas. An S. Hilarii cum Magno Leone, an verò Hincmari Remenſis cum Nicolao primo &

Adriano ſecundo, an potiùs ambas quæſtiones reſpiciat, non poſſim affirmare. Quidquid ſit, blaterat Pontificem ſemper fuiſſe deriſum; ideoque nec creditum ipſi, nec eſſe credendum. Calvinus hæc didicit ab Euſebiana Arianorum factione, quæ in præfato Philippo-Politano Conventu S. Julium Pontificem arguit, quod ſuæ Papalis authoritatis limites exceſſiſſet, & tentaſſet transfigere. Ex quo ſpiritu etiam Imperator Conſtantius iſtud ipſum improperavit S. Liberio. Et erat quæſtio de appellationibus.

Num. 16. Sequentia Paſchaſii Queſnelli verba ſunt nonnihil molliora: Talis „fuit Eccleſiæ Gallicanæ ſtatus uſque ad S. Leonis tempora, qui „proindè cum dixit per diverſarum appellationem cauſarum, ſicut vetus conſuetudo poſcebat, aut retractata, aut confirmata fuiſſe „judicia, vel memoria lapſus eſt, vel à Chelidonio palpante & imponente deluſus, vel denique alia penes ſe rerum in Galliis geſtarum monimenta habuit, quæ ad nos uſque non pervenerunt". Hoc tertium eſt omninò verum. S. namque Leo ex authenticis ſuæ Eccleſiæ Scriniis ſcripſit, ideòque à nemine eſt arguendus falſi, longè minùs impoſturæ aut mendacii. Scripſit ex ſui Prædeceſſoris Innocentii ad S. Victricium Rothomaſenſem Metropolitam litteris: Si „quæ cauſæ vel contentiones inter Clericos, tam ſuperioris ordinis „quam etiam inferioris, fuerint exortæ, ut ſecundum Nicenam Synodum congregatis ejuſdem Provinciæ Sacerdotibus jurgium tergminetur. Nec alicui liceat, ſine præjudicio tamen Romanæ Eccleſiæ, cui in omnibus cauſis debet reverentia cuſtodiri, relictis „his Sacerdotibus, qui in eadem Provincia Dei Eccleſiam nutu Divino gubernant, ad alias convolare Provincias. Quod ſi quis fortè „præſumpſerit, ab officio Clericatus ſubmotus, velut injuriarum „reus judicetur.

Agit de interjectis poſt terminatum à Provinciæ Synodo jurgium appellationibus. De appellationibus etiam infimi Cleri. Affirmat ipſas fieri non poſſe ad vicinam, quamvis in Gallia, vel alibi Provinciam, ſed dumtaxat ad Sedem Romanam. Huic enim in omnibus cauſis debet cuſtodiri reverentia: Utique non ſolius Relationis reverentia, ſed & Appellationis. Et quod ita ſanxiverint non ſoli Sardicenſes, ſed etiam Nicæni Canones, ſuo loco demonſtrabitur. Proindè non ſoli Epiſcopi, ſed & infimus Galliæ Clerus ſemper Romam provocavit.

Paſchaſius Queſnellus reponit hæc verba, "Cui in omnibus cauſis debet:

„debet reverentia cuſtodiri", non reperiri apud Abbatem Dionyſium Exiguum, ideòque eſſe ſpurium additamentum: Et margine irrepſiſſe in textum. Reſpondeo iſta verba reperiri in pluribus exemplaribus Dionyſio antiquioribus, ideòque locum eſſe his ipſius Paſchaſii Queſnelli de quodam Africano, etiam non reperto apud Dio„nyſium, Canone verbis: Reſponderi poteſt Dionyſium incidiſſe „in truncatos mendoſoſque Codices, nec Africanam collectionem „habuiſſe ex Romano Codice, in quem Africanorum ad Bonifacium „Epiſtola numquam relata eſſet". Et certè clauſulam iſtam eſſe legitimam agnoſcunt non ſolummodò Jacobus Sirmondus ac Philippus Labbæus, ſed etiam Petrus de Marca, ac Hincmarus Remenſis. Ex quo lucet ipſam apud Gallicanæ Eccleſiæ Bibliothecas eſſe antiquiſſimam, ac univerſaliſſimam. Addo tamen forſitan eſſe ſpuriam & adjectitiam. Etenim deeſt etiam in antiquo Codice Romanæ Eccleſiæ. Quidquid ſit, ipſius intermiſſio nobis non nocet. Ejus quippe ſubſtantia plenè continetur in verbis prioribus: "Sine præjudicio tamen Romanæ Eccleſiæ".

Hæc omnia affirmãt in Novella ad Ætiũ Patriciũ ac utriuſq; militiæ Magiſtrum lege Imperatores Theodoſius II. ac Valentinianus III. "His „talibus & contra Imperii Majeſtatem, & contra reverentiam Apo„ſtolicæ Sedis admiſſis per ordinem Religioſi viri Urbis Papæ cog„nitione diſcuſſis, certa in Hilarium ex his, quos malè ordinaverat, lata ſententia eſt". Agit de Apoſtolica in Hilarium ac perperam ab ipſo conſecratos Epiſcopos lata ſententia. Et proſequitur: "Et erat qui„dem ipſa ſententia per Gallias etiam ſine Imperiali ſanctione valitura. „Quid enim tanti Pontificis authoritati in Eccleſias non liceat"? Utique ſententia, quæ damnatos per Hilarium Epiſcopos repararat, & per ipſum conſecratos degradarat. Et poſt quædam denuò pergit: "Ne „levis ſaltem in Eccleſias turba naſcatur, vel in aliquo minui Religio„nis diſciplina videatur, hoc perenni ſanctione decernimus, ne quid „tam Epiſcopis Gallicanis, quàm aliarum Provinciarum contra con„ſuetudinem veterem liceat ſine viri venerabilis Papæ Urbis æternæ „authoritate tentare, ſed illis, omnibusq; pro lege ſit, quidquid ſanxit „vel ſanxerit Apoſtolicæ Sedis authoritas, ita ut quiſquis Epiſcopo„rum ad judicium Romani Antiſtitis vocatus venire neglexerit, per „Moderatorem ejuſdem Provinciæ adeſſe cogatur, per omnia ſer„vatis, quæ Divi Parentes noſtri Romanæ Eccleſiæ detulerunt". Principes palàm agunt de Romanis appellationibus. Palàm aſſerunt

ipsas esse antiquam consuetudinem: Non donatam, sed Romanæ Ecclesiæ delatam à suis etiam Majoribus. Utique secundùm Nicænos ac Apostolicos Canones. Hoc enim Imperator Valentinianus profitetur in variis quoque literis, scriptis adversùm Acta Ephesini Latrocinij.

Harum Appellationum ac Evocationum antiquitas laudatur etiam à S. Avito, Viennensi Archi-Episcopo, in literis ad Romanæ Urbis Senatores Faustinum & Symmachum: "Fuerat talis status rerum desiderandus, ut ipsi per nos Urbem Orbi Venerabilem pro dependendis Divinis humanisque officijs expeteremus". Hoc est, antiquus Galliæ sub Romano Imperio status, antè ipsam laceratam à Barbaris. Et inter ista Divina ac humana Episcoporum apud almam Urbem officia omninò erant & appellationes. Lucet hoc ex alijs ejusdem S. Episcopi litteris ad illustrem virum Ansemondum. Nescio quis petulcus juvenis Sacram Virginem maculaverat, & pro ipso ad solemnem pœnitentiam damnato Ansemondus intercedebat, hinc ad ipsum Avitus: "Licet diversas in me flammas evomat, & ad Romanæ forsan Ecclesiæ audientiam vocet, nec minas adsentatione placabo, nec fatigationes itinerum verebor". Hinc discimus varia. Primò, quod istò etiam, dùm Barbari Reges omnem Romanum sine sua venia accessum vetabant, tempore non soli Gallicani Episcopi aut Clerici, sed etiam Laïci consueverint Romam appellare. Secundò, quod appellarint etiam à publicis pœnitentijs. Tertiò, quod appellatio impositorem pœnitentiæ Episcopum evocaret, & cogeret ad Romanum accessum. Quartò, quod Barbari Reges istas appellationes ac evocationes nec sisterent, nec impedirent. Nec ista fuit nova apud Gallias disciplina. Quod antiqua fuerit, laudata per præfatam S. Leonis Epistolam, rectè advertit, ac diserte affirmat in suis ad S. Aviti Epistolas Notis Jacobus Sirmondus.

Epist. 45.

Eandem sententiam constanter tenuerunt Imperator Ludovicus Pius, & cuncti tùnc per Galliam ac Germaniam Episcopi. Etenim ille sanxit in quarto Additamento suorum Capitularium: "Ut omnes Episcopi, qui in quibusdam gravioribus pulsantur vel criminantur causis, quoties necesse fuerit, liberè appellent Apostolicam Sedem, atque ad eam quasi ad matrem confugiant, ut ab ea, sicut semper fuit, profulciantur, defendantur & liberentur, cujus dispositioni omnes majores Ecclesiasticas causas, & Episcoporum judicia, antiqua Apostolorum, eorumque Successorum, atque

Cap. 15.

Cano-

„Canonum authoritas reſervavit. Quoniam culpantur Epiſcopi, qui „aliter erga fratres egerint, quam ejuſdem Sedis Papæ fieri placuerit. „Canonibus quippè jubentibus in talibus abſque Romano nil decerni „Pontifice, nec ad Synodum Epiſcopum convocari debere: Et quid- „quid ex his eo inconſulto præſumptum fuerit, viribus carere". Romanas Appellationes affirmat eſſe antiquam SS. Apoſtolorum, Succeſſorum Epiſcoporum, & Sacrorum Canonum authoritatem. Et firmat ex Synodo Sardicenſi, ex S. Leonis ad Cæſareenſis Mauritaniæ Epiſcopos litteris, ac ex laudata lege Theodoſii ac Valentiniani. Hanc omninò reſpiciunt hæc verba: " Culpantur Epiſcopi, qui „aliter erga fratres egerint, quam ejuſdem Sedis Papæ fieri placuerit". Quæ omnia in ſuis Capitularibus firmavit & Carolus magnus. Quin immò hæ appellationes ſunt Evangelicum jus, S. Petro ac ejus Succeſſoribus datum per Domini verba: *Confirma fratres tuos.* Ita tradunt antiquiſſimi atque graviſſimi Patres.

Eadem omnia firmat S. Hilarij pœnitentia ac palinodia, de quo in Gallias regreſſo ſcribit ejus Encomiaſtes: "in civitatem regreſſus, „licet corporali infirmitate fractus, tamen perfectione ſanctus, & „pietate promptiſſimus, totum ſe ad placandum tunc animum S. „Leonis inclinatâ humilitate convertit. Miſit primitùs Ravennium Cap. 17. „tùm Presbyterum, poſtmodò proprium Succeſſorem; deindè „Sanctum Nectarium, Sanctumque Conſtantium, præcipuos Sa- „cerdotes". Fecit hæc omnia non ſpontaneo motu, ſed compulſus novâ evocatione Pontificis, & Divali juſſione Valentiniani Imperatoris. Hæc ipſi extorſerunt humilitatem, & voluntatem placandi Pontificis: A perſonali acceſſu ſe excuſavit ob infirmitatem, atque ita miſit ſuorum Presbyterorum Primatem Ravennium. Verùm hæc Legatio non ſatisfecit Apoſtolicæ Sedi: Hinc ſucceſſit alia per duos digniores provinciæ Epiſcopos, Nectarium Dinienſem, & Conſtantium Ucetienſem. Pergit Encomiaſtes: " Quanta in hac cauſa dictaverit, huic operi nulla poſſum ratione connectere". Suorum Actorum plures ſcripſit Apologias, haud dubiè partim expurgatorias, partim pœnitentiales. Hoc palàm aſſerunt verba". Inclinata humilitate". Sua contra Chelidonium judicia & Acta ſtuduit, licet non firmare, tamen purgare. Huc reſpicit Encomiaſtes: „Tantorum virorum nec in narratione audeo ventilare judicia.

Etenim Hilarius, licet erraverit, poſſit fuiſſe non prævaricatus; Quod tamen de ſuis in Apoſtolicæ Sedis authoritatem Attentatis

tatis omninò egerit pœnitentiam, & pœnitentiales ſcripſerit Apologias, non eſt dubitandum. Alias nunquam admiſiſſet Romana Eccleſia: Item ſinè alijs Hilarium nunquam inſcripſiſſet ſuis Sanctorum tabulis. Haſce purgatrices ac pœnitentiales literas haud dubiò detulerunt Legati Epiſcopi. Et nihilominus Leonem Pontificem adeò timuerunt, ut primò acceſſerint ac imploraverint Auxiliarem Præfectum, & ad illum non præſumpſerint accedere, niſi priùs ab hoc diſpoſitum atque placatum. Encomiaſtes adducit fragmentum ex Auxiliaris Præfecti ad S. Hilarium Reſcripto: „Sanctos Nectarium & Conſtantium Sacerdotes, de Beatitudinis „tuæ parte venientes, digna admiratione ſuſcepi. Cum his ſæpius „ſum locutus de virtute animi atque conſtantiâ, contemptuque re„rum humanarum, quo inter fragilitates noſtras ſemper beatus es. „Nam quid poteſt in hac corporea vita eſſe ſecurum, quæ cum ſit „miſera, tamen non poteſt eſſe perpetua? Locutus ſum etiam cum „S. Papa Leone. Hoc loco, credo, aliquantum animo perhorreſ„cis, ſed cum Propoſiti tui tenax ſis, & ſemper æqualis, nulloque „commotionis felle rapiaris, ſicut nullis extolleris illecebris gaudio„rum, ego nec minimum quidem factum Beatitudinis tuæ arrogantiæ „memini contagione fuſcari. Sed impatientur ferunt homines, ſi „ſic loquamur, quomodò nobis conſcii ſumus. Aures præterea Ro„manorum quadam teneritudine plus trahuntur: In quam ſi Sancti„tas ſua ſe dimittat, plurimum, nihil perditurus, acquiris. Da „mihi hoc, & exiguas nubes parvæ mutationis ſerenitate compeſce". Paſchaſius Queſnellus affirmat omnia Hilarii apud Urbem Acta ab Auxiliari, teſte oculato, laudari & probari, & adjungit: "Hilarius „ſui Propoſiti tenax, ſemper æqualis, jura ſuæ Eccleſiæ & uſque ad „extremum ſpiritum obtinuit, & qua pollebat eloquentia, ſtrenuè defendit".

Reſpondeo Auxiliaris verba eſſe afflicti, ſenis, infirmi, ac magni Epiſcopi conſolatoria, ideoque non per fallacem adulationem, ſcripta tamen per diſpenſatoriam commiſerationem: Et omnia videntur agere de ſola reparatione Chelidonii. Abſit ut tantus Romani Imperii Miniſter contra ſuorum Principum Avitam fidem, & perpetuam in noviſſima etiam contra Hilarium lege profeſſionem laudarit aut probarit impugnari ac everti Romanas appellationes. Fuiſſet crimen læſæ, etiam humanæ, Majeſtatis. Abſit ut vel cogitaverit Magno Leoni talia proponere. Singula ejus verba ſunt introſpicienda.

Pri-

Primò ſcribit ſe cum Nectario & Conſtantio Epiſcopis diſſerviſſe de virtute animi, de conſtantia, de rerum terrenarum contemptu; quo Hilarius erat beatus. Scribit ipſum ſolo iſto contemptu, non etiam animi virtute & conſtantia fuiſſe beatum. Nempè diſputavit, an Hilarii Acta eſſent vera conſtantiæ virtus, & cum tam eximio rerum mundanarum contemptu rectè cohærerent? Quis non videat notari Hilarium? Auxiliaris egit cum ejus Legatis, uti magnus Gregorius egit cum Joanne Jejunatore, Conſtantinopolitano Epiſcopo, Monaſticæ humilitatis tenaciſſimo, rogans an hæc cum ejus circa "Vniverſalis Epiſcopi" titulum Geſtis conveniret? Etiam reliqua Præfecti ad Hilarium verba, licet nobilis humanitatis vario melle condiantur, omninò arguunt & admonent. Tantus, & variè afflictus, Epiſcopus non erat ſale perfricandus.

CAPUT III.

Quæſtiones aliquot circa Lapſum S. Hilarii.

QUæſtio prima eſt, Quis fuerit Sancti Hilarii ſcopus, quis circa Romanas appellationes error, quæ audacia? Quidam cenſent impegiſſe in Romanæ Eccleſiæ Primatum, & ex hac radice Romanis Appellationibns, quæ iſtius Primatus ſunt palmaris character, pertinaciter iviſſe obviam. Adhæſiſſe Philippo-Politano ſenſui Euſebianæ factonis. Et huic opinioni favere videntur magni Leonis ad Viennenſis Provinciæ Epiſcopos adversùs Hilarium verba: "Cui". B. Petro Apoſtolo, ac ejus Romanæ Cathedræ "quiſquis Principatum „æſtimat denegandum, illius quidem nullo modo poteſt diminuere „dignitatem, ſed inflatus ſpiritu ſuperbiæ ſuæ, ſemetipſum in infer„na demergit". Reſpondeo tamen Sanctum Hilarium ab iſta non dumtaxat ſchiſmatica, ſed & hæretica impietate fuiſſe per omnia longè alieniſſimum. In ejus Actis & Scriptis nullum eſt illius veſtigium. Quod Papalem Primatum uſque tunc Occidentalium nullus, niſi forſitan Urſacius & Valens, errando aut rebellando tetigerit, eſt cunctis exploratiſſimum. Et Hilarii ſcopo non ſolummodò non proderat iſta impietas, ſed etiam capitaliter adverſabatur. Etenim Philippo-Politana factio non quaſvis, ſed ſolas Patriarchales, ac

alias Autocephalas Synodos voluit esse supremas, inconcussas, inappellabiles: Quod cunctæ Provinciales ad Patriarchæ, aut Autocephali Primatis Cathedam possent appellari, nunquam dubitavit. Istam Patriarchalem ac Primatialem dignitatem defendit constantissimè. Eandem constantissimè defendit omnis Factio Photy, ac Michaëlis Cerularii. Quare hodierna Petri de Marca, Stephani Baluzii, Paschasi Quesnelli, ac Symmystarum doctrina est profana vocum novitas, longè remotiùs transiliens limites veritatis. Cuncta sancti Hilarii quæstio fuit circa auctoritatem suæ Provincialis Synodi: Quare ejus error & lapsus fuit alterius ordinis.

Quibusdam videtur fuisse idem ipse error, qui postmodò invasit S. Marinianum, Metropolitam Ravennatis Ecclesiæ. Etenim nescio cujus Abbatis Claudii appellationem excussit, & deferri noluit ad magnum Gregorium. Errorem revellit optimus Pontifex, & adjungit: " Vos autem ibi stultorum verba non moveant, nec per nos
Lib. 5. Epist. 24. „credatis aliquod dispendium Ecclesiæ vestræ fieri". Nempè per Imperialis Exarchi Sedem axaltata erat tunc Ravenna, atque ita quidam spargebant prima Autocephaliæ semina: Circumscripserunt S. Marinianum, & cum tanto Pontifice commiserunt. Eadem vanitas possit ob nuper in Arelatensi civitate positam Gallicani Prætorii ac Præfecti Sedem illustrissimi S. Hilario. Possit censuisse non minùs suas Episcopales, quam ipsius Præfecti sententias esse inappellabiles. Ex ista suæ civitatis dignitate Sedi suæ accessisse Autocephaliam.

Hilarius omninò videtur ab ista vanitate fuisse circumscriptus. Ejus namque Encomiastes scribit: " Hilarius Beato Leoni Papæ illicò se
Cap. 17. „præsentat, cum humilitate deposcens, ut Ecclesiarum statum more solito ordinaret, adstruens aliquos apud Gallias publicam meritò „excepisse sententiam, & in Urbe Sacris Altaribus interesse". Affirmat Hilario adversùs Pontificem fuisse duplicem querimoniam. Primò, quod Gallicanis Ecclesiis novas leges imponeret, novam formam Hierarchiæ. Quod solidam Narbonensis Galliæ Provinciam divideret in plures, atq; ita Arelatensi Cathedræ non modicam irrogaret injuriam. Secundò, quod à sua Synodo degradatos, ac Romam provocantes Episcopos permitteret Urbem accedere, quod provocationi suspensivum effectum adscriberet, quod Romanum provocantis accessum probaret, & in suo Apostolico tribunali causam retractaret. Quod ipsam ad priores Judices non remitteret. Hinc pergit Encomiastes: " Hilarius rogat atque constringit, ut

Leo

„Leo ſecretò jubeat emendari. Se ad officia, non ad cauſam véniſſe: „Proteſtandi ordine, non accuſandi, quæ ſunt acta ſuggerere". Se veniſſe ad explendum tuendæ ſuæ Dignitatis & Cathedræ officium, non ad cauſam retractandam. Se nolle demutari in accuſatorem, ſed merè proteſtari. Hinc Pontificem non ſolummodò rogavit, ſed inſuper conſtringere præſumpſit ad ſecretam ſaltem palinodiam.

Utramq; querimoniam inſigniter elucidat in ſua Novella adversùs Hilarium lege Imperator Valentinianus tertius: "Verùm ne levis „ſaltem inter Eccleſias turba naſcatur, vel in aliquo minui Reli„gionis diſciplina videatur, hac perenni Sanctione decernimus, ne „quid tam Epiſcopis Gallicanis, quàm aliarum Provinciarum, con„tra conſuetudinem veterem liceat ſine viri Venerabilis Papæ Urbis „æternæ authoritate tentare, ſed illis, omnibusq; pro lege ſit, „quidquid ſanxit, vel ſanxerit Apoſtolicæ Sedis Authoritas. Ita „ut quiſquis Epiſcoporum ad Judicium Romani Antiſtitis conven„tus venire neglexerit, per Moderatorem ejuſdem Provinciæ adeſ„ſe cogatur, per omnia ſervatis, quæ Divi Parentes noſtri Roma„næ Eccleſiæ detulerunt". Prior reſpicit Hierarchiam ac Ordinationem Narbonenſis Provinciæ; poſterior legis pars frænat Hilarii in Romanas Appellationes, aut potiùs in Romanas Appellantium Evocationes impetum. Hilarius namq; Romanas appellationes nullatenùs prætendebat auferre aut circumducere. Quo enim colore, quo fuco? Proindè circa proſequendæ appellationis modum prætendebat ſola duo. Ne Appellationi ſuſpenſivus tribueretur effectus, & ne retractatorium Judicium Romæ fieret in tribunali Apoſtolico. Huic enim audaciæ frænum palàm injiciunt hæc Legis verba: "Quisquis Epiſcoporum ad Judicium Romani Anti„ſtitis conventus venire neglexerit, &c".

Verùm quis huic prætenſioni color, quis fuit fucus? Etenim Sardicenſes, quin immò & Apoſtolici Canones utramq; iſtam formam omninò deferunt Romanis Appellationibus. Et ipſos Hilarius ignorare non potuit. Etenim Sanctus Maximinus Treverenſis, Euphratas Colonienſis, ſanctus Servativs Tongrenſis, alijque plures Gallicani Epiſcopi Sardicenſi Concilio adfuerant, aut certè illi ſubſcripſerant, atq; ita ejus Canones deportarant, aut traduxerant in Galliam. Et quidem glorioſus ille Maximinus ſancto Pontifici Julio fuerat author, ut in ſanctum Athanaſium, aliosq; Orientales ad ipſum appellantes Epiſcopos faceret quæcumq; fecit: Ut

plenâ, per Apostolicos, immò & per Evangelicos Canones donatâ, suæ Sedis authoritate in ipsos uteretur. Quare etiam Author fuit, ut hanc Divinam Romanæ Cathedræ authoritatem Hosius & Gaudentius per Sardicenses Canones innovarent ac stabilirent. Hæc sunt ejus prætensa crimina, ob quæ ad suos Gregales scripsit Eusebiana ac Scelerata Philippo Politani Conventiculi Factio: "Julium Urbis „Romæ, Hosium, & Protogenem, & Gaudentium, & Maximi„num à Treveris damnavit omne Concilium secundùm antiquissi„mam Legem, ut Authores communionis Marcelli, & Athanasij, „& cæterorum sceleratorum". Horum omnium Gallicana Ecclesia semper fuit, uti callentissima, ita & observantissima. Proindè aliud nequiit Hilarium in istos errores circumscribere, quàm fucus novæ Autocephaliæ. Ex ipso censuit suæ Sedi accrevisse nova jura, nova Privilegia. Suis Synodalibus Judicijs accessisse dignitatem illam, quæ Prætorialium Præfectorum sententias non per Appellationem suspendi ac retractari, sed dumtaxat ob humiles preces permittit devolui ac revideri: Quæ Præfectum non permittit humiliari in Reum aut Accusatorem, sed mandat ipsum revisoriæ cognitioni adesse, immò & præsidere. Et hæc est vera causa, ex qua magnus Leo offensum Hilarium in retractatorio Chelidonij Judicio non jussit stare ut Reum, sed gratiosè permisit ut Judicem considere & suffragari. Hoc dispensatorio beneficio speravit ejus animum liberandum ab ulcere.

Ex eadem radice adversus pertinacem, & ab Urbe fugitivum Sanctus Pontifex scripsit ad Antistites Viennensis Provinciæ. Exponit Sancti Petri ac Apostolicæ Sedis Divina Privilegia, ac pergit: "Verùm hanc Petræ istius Sacratissimam firmitatem, Deo ædificante „constructam, nimis impiâ vult præsumptione violare, quisquis „ejus potestatem tentat infringere favendo cupiditatibus suis, & id „quod accepit à veteribus non sequendo, cum nulli se subditum le„gi, nullis Dominicæ Institutionis credit regulis contineri, à vestro „nostroque per novæ usurpationis ambitum more desciscens, præ„sumendo illicita, & quæ custodire debuit negligendo". Hilarium arguit, non quod hæretica vel schismatica sapiendo, sed quod suis cupiditatibus favendo tentaret Apostolicæ Sedis potestatem infringere: Non quod ab orthodoxâ fide, aut unitate, sed quod ab avitis Romanæ ac Gallicanæ Ecclesiæ moribus per novæ usurpationis ambitum desciscceret, Quod veteres Patrum traditiones excuteret, quod

nullis

nullis ſubdi legibus, nullis vellet contineri Canonibus, quod illicita præſumeret, quod negligeret obſervanda. Certum eſt Pontificem in his omnibus reſpicere ac laudare Sardicenſes Canones, & ab ipſis ſtabilitos favores Romanis Appellationibus. Eos queritur excuti & ſperni ab Hilario. Idq; contra perpetuam pietatem ac obſervantiam Gallicanæ Eccleſiæ.

Hinc proſequitur: "Verum hæc nos nitimur conſilio maturiore „corrigere, & veſtrarum Eccleſiarum ſtatum communicato vobiſcum „labore componere, non nova inſtituentes, ſed vetera renovantes, „ut in ſtatus conſuetudine, quæ nobis à noſtris Patribus eſt tradita, „perduremus, & Deo noſtro per boni operis miniſterium, remotis perturbationum ſcandalis, placeamus". Nequaquam agit de ſtabiliendæ Narbonenſis Provinciæ diviſione, ac varijs in ipſa manu-tenendis Metropolitis. Hæc enim omnia nequaquam erant vetuſtiſſima, ſed omninò noviora. Agit igitur de inſtaurando Romanarum Appellationum antiquo ſtatu & formà. Hinc enim ſubjungit: " „Nobiſcum itaq; Fraternitas veſtra recognoſcat Apoſtolicam Sedem, „pro ſui reverentia, á veſtræ etiam Provinciæ Sacerdotibus, innu„meris Relationibus eſſe conſultam, & per diverſarum, quemadmo„dum vetus conſuetudo poſcebat, Appellationem cauſarum aut re„tractata aut confirmata fuiſſe Judicia, adeò ut ſervatâ unitate Spi„ritus in vinculo pacis, commeantibus hinc indè litteris, quod ſan„ctè agebatur, perpetuæ proficeret charitati. Quoniam ſollicitudo „noſtra, non ſua quærens, ſed quæ ſunt Chriſti, dignitatem Divini„tùs datam nec Eccleſiis, nec Eccleſiarum Sacerdotibus abrogabat". Conſtanter affirmat in Chelidonij cauſa ſe non novo modo, ſed juxta avitam conſuetudinem ac regulam proceſſiſſe.

Notanda ſunt verba: "A veſtræ etiam Provinciæ Sacerdotibus". Affirmant avitam conſuetudinem ac regulam æquis ſemper paſſibus ambulaſſe per omnem Galliam: Etiam per Provinciam Narbonenſem. Iſtum tramitem à nullo unquam fuiſſe derelictum, longè minùs redargutum, niſi nùnc ab unico Hilario. Quod Pontifex potentiſſimis verbis exprimit: "Sed hunc tramitem, ſemper inter „Majores noſtros & bene-tentum, & ſalubriter cuſtoditum, Hila„rius, Eccleſiarum ſtatum & concordiam Sacerdotum novis præſum„ptionibus turbaturus, exceſſit, ita ſuæ vos cupiens ſubdere po„teſtati, ut ſe Beato Apoſtolo Petro non patiatur eſſe ſubjectum". Revera enim quiſquis Romanam Appellationem, licet non ex-

BIBLIOTECA NAZ. ROMA

cutere, tamen ſtudet ſuis Juribus truncare, omninò ambit in ſubditos ſibi Epiſcopos dominatum ac tyrannidem exercere. Et S. Petro, quemadmodum oportet, non eſſe ſubjectus.

Notanda ſunt & hęc verba: "Sollicitudo noſtra dignitatem Divini-„tùs datam nec Eccleſijs, nec Eccleſiarum Sacerdotibus abrogabat". Affirmant quod antiqua proſequendæ appellationis forma nullius Eccleſiæ, nullius Epiſcopi privilegium aut dignitatem circumſcripſerit: Quod per ipſam Romana Sedes non ſua quęſierit, ſed quæ Jeſu Chriſti. Quod ipſa ſit Divinum, ab ipſo Chriſto Domino impartitum, Apoſtolicæ Cathedræ Privilegium. Hinc item diſcimus, quod Hilarius etiam clamarit ſuæ Eccleſiæ dignitatem ab iſta forma mutilari. Notanda deniq; ſunt & hæc verba: "Quemadmodum vetus conſuetudo poſcebat". Edicunt iſtam exequendæ appellationis formam non eſſe à Sardicenſi Synodo, ſed â perpetua omnium Eccleſiarum conſuetudine: Ab Apoſtolico, immò ab Evangelico Canone, per iſtam Synodum declarato dumtaxat ac innovato. Hinc etiam in ſua lege Imperator Valentinianus, poſtquam dixerat evocatum à Romano Pontifice Epiſcopum eſſe à Rectore Provinciæ compellendum ad obedientiam, ſtatim ſubjunxit: "Per omnia ſervatis, quæ Divi Parentes no-„ſtri Romanæ Eccleſiæ detulerunt". Affirmat hæc Romanæ Sedis Privilegia eſſe longè antiquiſſima, à Chriſtianis Imperatoribus ſemper agnita, honorata, atque defenſa. Ex quibus omnibus lucet Paſchaſium Quæſnellum non ſolummodò in magnum Leonem, ſed etiam in Sanctum Hilarium eſſe iniquum. Huic enim, qui ſolum proſequendæ Appellationis modum invaſit, imponit quod deſtruere tentarit omnem ejus ſubſtantiam. Quod fieri non poſſit citra manifeſtam Hæreſim.

Secunda Quæſtio eſt, an Sanctus Hilarius in his ſuis præſumptionibus victor adversùs Pontificem evaſerit ac permanſerit? Paſchaſius Queſnellus affirmat: " Hilarius ſui Propoſiti tenax, ſemper æqua-„lis, Jura ſuæ Eccleſiæ & uſque ad extremum ſpiritum obtinuit, & „quâ pollebat eloquentiâ, ſtrenuè defendit". Reſpondeo oppoſi-
Cap. 71. tum diſertè aſſeri ab ipſo etiam Hilarij Encomiaſte: " Hilarius in ci-„vitatem regreſſus, licet corporali infirmitate fractus, tamen per-„fectione ſanctus, & pietate promptiſſimus, totum ſe ad placan-„dum tùnc animum ſancti Leonis inclinatâ humilitate convertit. „Miſit primitus ſanctum Ravennium, tùnc Presbyterum, poſt-„modò proprium Succeſſorem: Deindè ſanctum Nectarium, ſanctum

„ctumq; Conſtantium, præcipuos Sacerdotes". Quod etiam hi potentes ac validi interceſſores, nec quoad Narbonenſis Provinciæ integritatem, nec quoad proſequendæ Appellationis modum, nec item quoad Chelidonij cauſam obtinuerint ullam victoriam, eſt per omnia exploratiſſimum. Etenim & Narbonenſis Gallia fuit ſecta in plures Provincias, & Sardicenſis appellandi diſciplina per omnem Galliam manſit conſtantiſſima. Etiam Chelidonius permanſit Epiſcopus. Licet hoc non valeam ad oculum oſtendere, nullum tamen poſſit adduci dubitandi indicium. Graves Authores ex Authenticis Eccleſiarum monimentis affirmant Chelidonium fuiſſe Veſontionenſem Epiſcopum, & à Sancto Leone reſtitutum, eſſe in ſua Sede defunctum. Addunt Importunum, quem Hilarius dejecto Chelidonio mox ſuperordinaverat, fuiſſe ab eodem Pontifice turpiter ejectum. Nempe in magno Leone fervebat ille animi vigor, ex quo ad Sabinianum, ſuum Diaconum, ac in Regia civitate Apocriſarium, poſtmodò ſcripſit magnus Gregorius: " Ante paratior „ſum mori, quàm Beati Petri Apoſtoli Eccleſiam in meis diebus degenerare", Et iſta Importuni Superordinatio etiam perſuadet Hilarium recalcitraſſe adversùs ſolum Chelidonianæ Appellationis ſuſpenſivum effectum, adversùs ſolam formam Sardicenſem. Lib. 7. Epiſt. 1.

Tertia Quæſtio eſt, An ſanctus Hilarius ob iſtos exceſſus fuerit à Sancto Leone degradatus? Quidam affirmant. Et ipſis ſuffragari videntur hæc præfatæ Novellæ verba: " His talibus & contra Imperii „Majeſtatem, & contra reverentiam Apoſtolicæ Sedis admiſſis, „per ordinem Religiſi viri Urbis Papæ cognitione diſcuſſis, certa „in Hilarium ex his, quæ malè ordinaverat, lata ſententia eſt". Alii legunt: " Quos malè ordinaverat". Et omnino videtur ita legendum. Verba affirmant, quod Magnus Leo non ſolas Hilarii Ordinationes, ſed etiam Ordinatorum perſonas ſynodaliter diſcuſſerit, ac non in ſolum Hilarium, ſed etiam in iſtorum quoſdam tulerit ſententiam. Utique degradationis. Reſpondeo tamen ita non eſſe. Etenim Novella ſtatim ſubdit: " Hilarium adhuc „Epiſcopum nuncupari ſola manſueti Præſulis Leonis permittit humanitas". Affirmat Hilarium fuiſſe degradatione digniſſimum, gratioſè tamen ac diſpenſatoriè non degradatum. Interim fuit inſigniter mulctatus: Per diviſionem non ſolius ſolidæ Narbonenſis, ſed etiam ipſius Arelatenſis Provinciæ. Hujus non modica portio fuit tranſcripta in Viennenſem Metropolim. Novella

rectè

rectè affirmat ipsum diliquisse non solummodo in Apostolicę Sedis reverentiam, sed insuper in Majestatem Imperij: Quia nempè civitatibus, quas non sola Apostolica Sedes, sed & Imperium in singulares Provincias erexerat, pertinaciter nolebat cedere. Per armatam violentiam tentabat perseverare solidus omnium Metropolita.

Quarta Quæstio est, An Hilarius post suam ex almâ Urbe fugam fuerit à Sancto Leone revocatus ad Judicium? Respondeo fuisse. Lucet ex laudata lege, nec non ex ipso Hilarij Encomiaste. Hæc enim evocatio est omninò sententia illa, quam in Hilarium à Leone latam Novella asserit, ac adjungit: "Et „erat quidem ipsa sententia per Gallias etiam sine nostra Sanctio„ne valitura. Quid enim tanti Pontificis Authoritati in Ecclesias „non liceret? Sed nostram quoque Præceptionem hæc ratio pro„vocavit, ne ulterius vel Hilario, nec cuiquam alteri liceat Præ„ceptis Romani Antistitis obviare". Hanc sententiam lucidius exponit ipse Pontifex in datis statim post Hilarij fugam litteris ad cunctos Galliæ, Viennensis præsertim Provinciæ, Episcopos: "Quali pertinaciâ Hilarius Judicium nostrum effugerit, sancta „vestra Fraternitas non ignorat. Unde & justum esse videmus, „ut quia Principis Apostolorum magnam in judicijs moderatio„nem, quam in potestate per Vicarios suos semper exhibet, Are„latensis Episcopus non exspectavit, à Privilegio suæ civitatis „submotus humili loco discat, quod in magno, gratis munere „nostrorum Prædecessorum concesso, tenere noluit. Sitq; re„dintegratum Viennensi Archi-Episcopo Privilegium, & jus an„tiquum, quod Apostolica Benignitas ad Arelatensem ex parte „transtulit civitatem, ut tali severitate Hilarius coërcitus dis„cat non temerè transgredi terminos antiquos, Canonicâ prolatione fundatos". Affirmat varia. Primò, quod Hilarius in retractario Chelidonij judicio tamquam Conjudex noluerit assidere Pontifici, ideoq; Româ aufugerit. Nempe pertinaciter volebat ipsum fieri in suo Tribunali. Secundò Pontifex affirmat, quod istam retractandarum Appellationum formam Apostolica Sedes semper servaverit: Etiam ante Sardicensem Synodum. Tertiò, quod hoc vetustum Privilegium Canonica Prolatio fundarit seu confirmarit: Utique Sardicensis. Quartò, quod hæc Hilarij prævaricatio non sit modica, ideoq; propter ipsam jure meritò

merito sit mutilatus amplo suæ Cathedræ Privilegio, gratis donato per Romanam Ecclesiam. Nihilominus inauditum Leo damnare noluit, ideoque & Romam revocavit. Tunc igitur reductus est ad mentem Hilarius, & uti ejus Encomiastes scribit, Romam legavit primò Ravennium Presbyterum, deinde duos Primates Episcopos, ad placandum Pontificis animum; & se à Romani tribunalis accessu excusandum. Et tandèm conversus ac illuminatus est ad seriam adeò pœnitentiam, ut quidam affirment ipsum sponte ex Episcopali Throno descendisse, ac rediisse à silentium Lerinensis Monasterii. Quidquid sit, certum est fuisse ex pleno corde contritum. Alioquin ipsum in suas Sanctorum tabulas nunquam admisisset Romana Ecclesia. Et hinc patet illos, qui hodie ad Divinum Romanæ Sedis circa Apellationes Privilegium circumducendum, aut certè circumscribendum utuntur illius authoritate & exemplo, esse similes istis, qui olim ad firmandas suas de Rebaptismo nugas invocabant authoritatem & exemplum sancti Cypriani.

Quinta quæstio est, An memoratus sancti Hilarii Encomiastes sit reverâ sanctus Honoratus Massilienſis Episcopus? Et quidem quod Honoratus Hilarii vitam scripserit, videtur non dubitandum. Etenim in ejus elogio Gennadius Massilienſis, aut certè quis ejus Prosecutor hæc habet: "Honoratus sanctorum Patrum vitas ad „ædificationem Posterorum coaptat legendas, præcipuè nutritoris „sui Hilarii Arelatensis Episcopi. Dico, "Vel quis ejus prosecutor. Etenim in Gennadii Scholiis ad Sancti Eugenii Carthaginenſis Episcopi elogium scribit Aubertus Miræus: "In vulgatis Gennadii „exemplaribus post Eugenium Pomerius Maurus, & Honoratus „Massilienſis subnectuntur, quos tamen duos Honorius Augusto„Dunensis in suo catalogo non habet, ideoque videntur ad Gen„nadii catalogum non pertinere. At vero Isidorus Hispalenſis ac „Sigibertus Gemblacenſis Pomerium memorant, Honorati neuter „meminit. Manu-scripta Gennadii exemplaria vetustiora inter se „variant: In quibusdam solus Honoratus, in aliis præterea Pome„rius, Cæsarius, Sidonius, & Gelasius Papa omittuntur. Ne quid „tamen à curioso Lectore desiderari possit, plenam Scriptorum „centuriam dabo, ut eam Gennadii titulo Suffridus Petrus Coloniæ „Agrippinæ publicavit". Cujuscumque verò sit istud caput, quæstio est, an hæc præsens sancti Hilarii vita sit genuinum opus sancti Honorati? Paschasius Quesnellus constanter affirmat: Quo

per ejus authoritatem firmet omnia Hilarii Acta, & illorum, quæ ſanctus Leo ad Viennenſis Provinciæ Epiſcopos ſcripſit, fidem exſufflet. Reſpondeo tamen eſſe rem penitus incertam. Rectè enim in primo Gallicanarum Synodorum tomo ſcribit Jacobus Sirmondus: "Honoratus, ſeù quis alius vitæ Hilarii author". Et Aubertus Miræus affirmat ſe à Joanne Jacobo Chifletio, Societatis Jeſu Presbytero, habere litteras ſequentis tenoris: "Gennadii Maſſilienſis de Scriptoribus Eccleſiaſticis habeo exemplar unum pervetuſtum, edito non plenius, immò contractius à fine. Porro merium enim nonageſimo quinto, eoq; ultimo loco recenſet, Honoratum Maſſilienſem præterit. Sanè vitam ſancti Hilarii Arelatenſis, quam author Chronologiæ Lerinenſis huic Honorato inſcribit, ſolo vulgati Gennadii fretus teſtimonio, Petrus Saccius in Pontificio Arelatenſi, ex manu-ſcripto Codice, vendicat Reverentio, ſeu Ravennio Arelatenſi Epiſcopo, Hilarii Succeſſori. Et ſunt alia, quæ mihi ſuſpectam faciant illam apud Gennadium Honorati Maſſilienſis mentionem". Lerinenſe Chronicon habet hanc Epigraphen: "Sancti Hilarii vita ex membrano perantiquo manu-ſcripto Monaſterii Lerinenſis, authore Anonymo". Proinde vetuſtus ille codex caret authoris nomine. Etiam Fratres Sammarthani in Gallia Chriſtiana cenſent illud Honorati elogium non eſſe à Gennadio, ſed adjectum poſt ejus mortem. Quidquid ſit, nec Ravennius, nec Honoratus, nec Angelus de cælo poſſit evacuare fidem Magni Leonis.

CAPUT IV.

Diſcutiuntur quæ circa hanc Romanam Chelidonii Epiſcopi appellationem nuperrimè ſcripſit Ioannes Gerbais, Doctor Pariſienſis, Socius Sorbonicus, Regius Eloquentiæ Profeſſor.

Sapientiſſimus hic ac Eloquentiſſimus Magiſter noſter in ſua de Majoribus cauſis Diſſertatione hæc ſcribit: "Anno quadringenteſimo quadrageſimo Chelidonius Epiſcopus in Concilio Arelatenſi dejectus eſt, quia, ut ferebatur, Viduam Uxorem acceperat, præfueratque aliquando ludicris capitalibus. Quia verò iniquè ſecum pu-

Fol. 176.

tavit actum, ad Leonem Papam ſe contulit, Iudicii reformationem

„nem juxta Concilii Sardicensis Placita petiturus". Errat in duobus. Primò, quod dicat istam Synodum ab Hilario fuisse actam anno illius sæculi quadragesimo. Etenim Chelidonius statim à suâ damnatione abivit Romam, Hilarius est ipsum statim secutus, paucis diebus hæsit Romæ, ac refugit in Galliam, & Magnus Leo est fugientem statim secutus suis litteris: At vero prima hujus contra illum ad omnes Gallicanæ Ecclesiæ Antistites Epistola est data octavo Idus Januarias anni quadragesimi quinti, ideoque Synodus ista omnino fuit habita anno quadragesimo quarto. Et quidem sub finem: forsitan mense Octobri. Tunc enim est tempus Episcopalium Synodorum. Hinc famosus Encomiastes scribit Hilarium sæviente hiemis rigore rediisse Româ: Nempe in exordio Januarii, aut in fine Decembris. Secundus error est, quod scribat istam Synodum fuisse actam in Arelatensi civitate. Jacobus Sirmondus ad Gallicanas Synodos rectius scribit esse incerti loci. Et Fratres Sammarthani in Gallià Christianâ scribunt: " Vetus author vitæ „sancti Romani Abbatis Jurensis docet circa annum quadrin„gentesimum quadragesimum quartum habitum Concilium haud „procul ab urbe Vesontionensi". Revincunt utrumque errorem. Eloquentissimo tamen viro gratulamur, quod non parum veritatis agnoscat: Quod profiteatur Chelidonium iviisse Romam ad postulandam Hilariani Judicii reformationem juxta Placita Sardicensis Concilii. Profitetur hoc in Gallia tunc solemniter viguisse.

Sensa sua lucidè aperit in alio loco: "Insuper contendo præter „Canones primorum Conciliorum Orientalium, qui continebantur „in antiquo Ecclesiæ codice, alios etiam in Galliis ante Carolum „Magnum usitatos fuisse, qui deinceps à Dionysio Exiguo priscis „illis adjecti sunt, puta tam Africanos, quam Sardicenses". Hos demonstrat quoad varia morum capita laudari ac firmari à primâ Turonensi, ac à primâ Synodo Aurelianensi, & adjungit: "Quod „si Sardicensis disciplina quoad aliqua capita valuit apud Gallos ante „Carolum Magnum, quidni & quoad appellationes valuisse ibi„dem asseramus? Maximè verò cum Episcopi Romani occasionem „nullam omiserint ejus, ut cæteris Ecclesiis, ita & Gallicanis „intimandæ". Demonstrat hæc ex Decretalibus sancti Innocentii primi ad S. Victricium Rothomagensem Metropolitam litteris. Adducit totum caput de Ecclesiasticis Judiciis: Et quidem cum famosa circa Romanam Ecclesiam clausula: " Cui in omnibus causis debet

„reverentia custodiri". Et exponit: "In priori Resp onsionis „hujus parte Pontifex causas quidem Clericorum, tam superioris „quam inferioris ordinis, terminari vult in Synodis Provinciarum, „juxta Nicæni Concilii Placitum, quod & ab ipso ibi laudatur; sed „neque in posteriori parte Sardicenses Canones de liberis ad Apostolicam Sedem Appellationibus prætermisit. Synodus enim, quæ „commemoratur ab Innocentio, alia non est à Sardicensi".

Denuò pergit: "Jam verò cum Ecclesia Gallicana obsequentissima fuerit semper Apostolicæ Sedi, quorsùm, quæso, Sardicensem de Appellationibus disciplinam rejecisset? Quæ cum Apostolicæ Sedi grata esset & honorifica, leges tamen à sanctis Patribus, „Nicænis præsertim, de Judicijs Ecclesiasticis latas non evertebat". Hæc omnia non recedunt à Regno Dei. Quod enim ista sancti Innocentij epistola partim Nicænos, partim Sardicenses Canones laudet, advertit etiam Remensis Hincmarus. Et est longè certissimum. Eadem epistola est quàsi primus Canonum codex Gallicanæ Ecclesiæ. Et apud ipsam semper fuit in summa authoritate ac reverentia. Secunda Turonensis Synodus ex ipsa restaurat lapsam disciplinam, & adjungit: "Quis Sacerdotum contra Decreta talia, „quæ à Sede Apostolicâ processerunt, agere præsumat? Et quo-
Cap. 20. „rum authorum valere possit prædicatio, nisi quos Apostolica Se- „des semper aut intromisit, aut Apocryphos fecit? Et Patres no- „stri hoc semper custodierunt, quod eorum præcepit authoritas". Affirmant laudatam Decretalem, adeoq; & Sardicenses Canones semper in Gallia floruisse. Hi sanè floruerunt etiam ante istum Pontificem. Nec enim ipse primus, sed dudum antea per Galliam promulgarunt sanctus Maximinus Treverensis, Euphratas Colonien- sis, sanctus Servatius Tongrensis, alijq; nostri Parentes Episcopi, qui Sardicæ fuerunt, aut ejus Acta in suis Sedibus subscripserunt. Eosdem in Apologia ad Constantium Imperatorem laudat magnus Pictaviensium Episcopus Hilarius.

Eloquentissimus Magister pergit de Appellatione Chelidonii: "Hunc tamen agendi modum, appellandi nempè à Provinciæ Sy- „nodo ad Romanum Pontificem, ægerrimè tulit Hilarius Are- „latensis, qui Chelidonii damnationi præfuerat. Quia nempè inso- „lentior paulò visus est, neq; hactenùs Galli talem consuetudinem „habuerant". Suadet hæc per superiùs adducta Hilariani Encomiastæ verba, & prosequitur: "Leo magnus non sic facilè acquievit

Hilarii

„Hilarii ſuggeſtioni, ſed Chelidonii cauſam retractari apud ſe vo-„luit. Ex quo quidem incenſus Hilarius durioribus paulò verbis Leo-„nem inſequutus eſt, ipſeq; inter hæc, neq; expectato fine Ju-„dicii, neq; ſalutato Leone, ex Urbe exceſſit". Et ſtatim poſt: "Quod ad Chelidonium attinet, quia injuſtè accuſatus fuerat, re „ipſaq; innocuus viſus eſt, Eccleſiæ ſuæ eſt redditus. Fuitq; pari-„ter reſtitutus Projectus, cui ægrotanti alterum ſubſtituiſſe Hila-„rius perhibebatur".

Eloquentiſſimus vir retrocedit à veritate, quam fuerat profeſ-ſus. Profeſſus namq; fuit Sardicenſes Canones, & ab ipſis ſanci-tam Romanæ Appellationis diſciplinam ſemper viguiſſe in Gallia; at verò nunc ſcribit iſtum appellandi modum fuiſſe inſolentiorem, & uſque tunc apud Gallos non fuiſſe illius conſuetudinem. Hinc Hilarium fuiſſe offenſum. Agit non de quavis Appellatione, ſed de illa, quæ in Romanâ Synodo per ipſum Pontificem retractari debeat, ac in qua prior Judex, in Reum aut Accuſatorem demuta-tus, poſſit Romam evocari, cogendus reddere rationes ſui Judicij. Et graviter labitur. Etenim ſanctus Leo ad Viennenſis Provinciæ Epiſcopos diſertè & conſtanter ſcribit: " Nobiſcum Fraternitas ve-„ſtra recognoſcat Apoſtolicam Sedem, pro ſui reverentia, à ve-„ſtræ etiam Provinciæ Sacerdotibus, innumeris relationibus eſſe „conſultam, & per diverſarum, quemadmodum vetus conſuetu-„do poſcebat, Appellationem cauſarum aut retractata, aut con-„firmata fuiſſe Judicia. Et hunc tramitem, ſemper inter Majores „noſtros & benè tentum, & ſalubriter cuſtoditum, Hilarius Eccle-„ſiarum ſtatum, & concordiam Sacerdotum novis præſumptionibus „turbaturus exceſſit: Ipſius quoque beatiſſimi Petri reverentiam „verbis arrogantioribus minuendo, cui paſcendarum ovium cura „ſpecialiùs mandata eſt". Affirmat plura. Primò quod adduci poſſint innumera Relationum ac Appellationum exempla. Secundò, quod iſtas Appellationes Apoſtolica Sedes non quovis modo, ſed apud ſemetipſam diſcuſſerit: Et priora Judicia confirmaverit quandoq;, quandoq; etiam reformarit. Quod eodem modo proceſſerit, quo jam procedebatur in cauſa Chelidonii. Tertiò, quod hæc ſit per-petua conſuetudo Gallicanæ Eccleſiæ: Perpetuus trames, ſemper benè tentus à Majoribus, ac ſalubriter cuſtoditus. Quartò, quod circà hæc omnia ſemper fuerit firma concordia Eccleſiarum ac Sa-cerdotum. Quintò, quod iſtam conſuetudinem, iſtamq; concor-

diam primus rumpere tentarit Hilarius, atque ita insigniter turbarit Ecclesias. Sextò, quod ista Appellationis prosequendæ forma sit non à Sardicensi, vel quâvis aliâ Synodo, sed ab ipso Christo Domino, qui Apostolicæ Cathedræ tradidit Pasturam omnium suarum Ovium, plenam authoritatem solvendi atque ligandi. Proindè penitùs devium est, quod Hilarius se fundarit in priori consuetudine Gallicanæ Ecclesiæ. Ista tamen adeò insolenter tentasse non possit sine aliquo calore aut fuco. Ego nescio aliud, nisi quod ex Gallicani Præfecti Sede censuerit suo Throno accessisse novam dignitatis speciem.

Quod ipsum non vanè colligitur ex adeo festina in degradatorum Episcoporum Sedes superordinatione. Etenim Hilarius non-soli Projecto, sed & Chelidonio statim superordinavit. At verò hæc festinatio erat penitùs aliena ab antiquis Galliæ moribus. Etenim duæ Gallicanæ Synodi, quæ Euphratam Colonienſem dicuntur degradasse, non præsumpserunt superordinare. Licet degradarent ob manifestam hæresim. Etiam Biterrensis Pseudo-Synodus, quæ sanctum Hilarium Pictavienſem dejecit, non superordinavit. Nec item Pseudo-Synodus Arelatensis, ejiciens sanctum Paulinum Treverenſem. Nec ipsa item Orthodoxa Parisiensis, damnans Saturninum Arelatenſem, ausum sceleratas manus mittere in duos istos glorioſos Antistites.

Hodierni Apostolicæ Sedis Detractores assiduè proclamant ad Africanam Ecclesiam: Clamant ipsi eandem cum Gallicana semper quoad Judicia fuisse disciplinam. Insigniter falluntur ac fallunt. Interim etiam Africana Ecclesia degradatis Episcopis nunquam statim superordinavit. Nequidem ante Sardicenſem Synodum. Etenim Do-
Epist. 55. natus Carthaginensis Episcopus damnato à se Privato Lambesitano superordinare non præsumpsit, antequam sanctus Fabianus firmasset ejus Judicium. Ita colligitur ex sancti Cypriani litteris ad sanctum Cornelium. Et sanctus Augustinus Donatistas graviter arguit, quod ante similem Romanam confirmationem præsumpserint dejecto Ceciliano superordinare Majorinum. Nempè Provinciarum Synodi, uti ad sanctum Victricium scripsit sanctus Innocentius, suum de dejectis Episcopis Judicium debuerunt semper referre Romam, & ante Apostolicum Rescriptum non superordinare. Quapropter clarum est, quod hanc suam novitatem Hilarius fundare non potue-

rit

rit in avitis moribus Gallicanæ Eccleſiæ. Ego neſcio fundamentum aliud, niſi novam dignitatem ex Sede Præfecturæ.

Poſſint opponi duo. Primum eſt, quod non ſoli vulgares Metropolitæ, ſed etiam quicumque Autocephali Exarchi, ac ipſi etiam Patriarchæ fuerint obligati circa Romanas Appellationes revereri ac obſervare Sardicenſem formam ac diſciplinam; adeoq; Hilarius ex vano Autocephaliæ prætextu non potuerit iſtud onus excutere. Erat namque doctus Epiſcopus, peritus Eccleſiaſticæ Hierarchiæ. Secundum eſt, quod ipſe regulam, quæ datam alicui civitati aut regioni à Principe dignitatem transfundit in iſtius civitatis aut regionis Epiſcopum, ſemper averſatus oderit. Hinc enim à Romanis Imperatoribus erectas in Narbonenſi Gallia novas Provincias pertinaciter agnoſcere in rebus Eccleſiaſticis noluit: Voluit & quoad Conſecrationes, & quoad Judicia permanere ſolidus ac ſolus Metropolita. Quomodo igitur credi poſſit, quod ille ex Præfecti Sede tentarit ſibi ſingularem dignitatem advocare?

Reſpondet in litteris ad ſanctum Marinianum, Ravennæ Metropolitam, magnus Gregorius: " Scripta Fraternitatis veſtræ ſuſce- Lib. 5. Epiſt. 24.
„pimus, in quibus indicaſtis quoſdam de Clero ac Populo clamitaſ-
„ſe, contra leges & Canones eſſe, ut inter Eccleſiam veſtram &
„Claudium Abbatem cauſa hìc examinari ac judicari debeat. Qui ſi
„Eccleſiaſticum ordinem, vel inter quos vertitur, noſſent adver-
„tere, ſe à ſuperflua querela modis omnibus abſtinerent: Præſertim
„quia nec cauſa illic dici poſſit, ubi ſe prædictus Abbas a Deceſſore
„veſtro queſtus eſt injuſtitiam pertuliſſe, & ex ea hactenùs labora-
„re. Hoc enim poterat fortaſſis opponi, ſi non ad Majorem recur-
„reret, & apud eum cauſæ ſuæ meritum peteret terminari. Nun-
„quid non ipſe noſti, quia cauſa, quæ à Joanne Presbytero contra
„Joannem Conſtantinopolitanum fratrem & Co-Epiſcopum no-
„ſtrum orta eſt, ſecundùm Canones ad Apoſtolicam Sedem re-
„currit, & noſtrâ eſt ſententiâ definita? Si ergò de illa civitate,
„ubi Princeps eſt, ad noſtram cauſa cognitionem deducta eſt,
„quantò magis negotium, quod contra vos eſt, hìc eſt veritate
„cognitâ terminandum? Vos autem ibi ſtultorum verba non mo-
„veant, nec per nos credatis diſpendium aliquod Eccleſiæ veſtræ
„fieri. Fraternitas autem veſtra ſapienter egit Perſonas pro negotio
„ipſo tranſmittere, & verba inania non audire.

Claudius Abbas non à Mariniano, ſed ab ejus Anteceſſore Joan-

ne

„Appellationibus illis nuper invectis, tum verò maximè quod Epis-
„coporum Gallicanorum causas Romæ cognovisset, Valentinianum
„Imperatorem rogavit, ut Edicto suo Judiciorum, quæ tulerat,
„executionem vellet adjuvare. Valentinianus, Leoni morem gerens,
„Edictum emisit". Magister adducit Capitalia Edicti verba, & pergit:
„Hac porro Constitutione plus dedit Valentinianus, quàm Leo ro-
„gaverat. Immò & amplius dedit, quam ipse posset. Plus quidem
„dedit quàm Leo rogaverat: Aliud quippe nihil optaverat Leo, quam
„ut Judicii contra Hilarium lati executio Imperatoriâ Authoritate
„juvaretur. Plus etiam indulsit, quam posset: Cum enim Impera-
„tores condere leges de Ecclesiasticis rebus non possent, nisi quæ con-
„formes sint Canonibus, quæque ad eorum executionem tendant,
„fert ibi legem Valentinianus, quæ Canonibus non quibusvis, sed
„Sardicensibus ipsis omnino contraria est. Jubent enim Sardicen-
„ses Canones Episcoporum causas agitari in Provinciis, sive quoad
„primam, sive quod secundam cognitionem. Imperator verò
„cogendos vult Episcopos, ut in Urbem ab Episcopo Romano
„judicandi sese conferant. Quare mirum nihil est, si Galli,
„Canonum antiquorum usque semper observantissimi, generali
„huic legi de petenda Urbe nunquam obsecuti sint".

Palam retrocedit à sua priori sapientia in plures errores. Primus est, quod Romanæ Appellationes tunc essent nuper invectæ, ideoque Gallicani Episcopi necdum essent ipsis assuëti. Etenim Sanctus Maximinus Treverensis Episcopus, dum sancti Athanasii, ac aliorum Orientalium Episcoporum Appellationem admitti, & Antiochenæ Synodi de ipsis Judicium suspendi ac retractari suasit ac persuasit sancto Julio, omnino suasit ex more & sensu non solius Romanæ, sed & Gallicanæ Ecclesiæ. Quin immò quod Julius sit antiquum Universalis Ecclesiæ Canonem ista in re sequutus, disertè testatur in Ecclesiastica historia Theodoretus. Ipse item Julius idem asseverat in litteris ad Antiochenam Synodum. Et istum Canonē laudatus Maximinus omnino innovavit ac stabilivit apud Sardicam. Et quid magnus Leo de harum Appellationum apud Gallos antiquitate dicat, jam abundè audivimus. Proindè de hoc Eloquentissimo Magistro nostro magnus Gregorius diceret, quod venum exponat " inania verba stultorum". Secundus error est, quod magnus Leo in eo maximè deliquerit, quod Gallicanorum Episcoporum causas cognoverit Romæ. Etenim

Lib. 1. Cap. 4.

 lauda-

laudatus Maximinus ſancto Julio etiam author fuit, ut ſancti Athanaſii & aliorum Orientalium Epiſcoporum cauſam cognoſceret Romæ. Et iſtius ſui conſilii fundamenta omninò deſumpſit ex more & Canone totius Eccleſiæ, ſuæ præſertim Gallicanæ. Quæ omnia Magnus Leo confirmat. Operis hujus decurſus adducet plura authentica exempla ac teſtimonia.

Proindè tertius error eſt, quod magnus Leo ad hanc ſui operis novitatem Gallicanis Eccleſiis imponendam ab Imperatore Valentiniano poſtularit Legis adjutorium. Etenim ipſe Imperator in ipſa lege palam ſcribit contrarium: "Hæc cum hactenus inviolabiliter fuerint cuſtodita. Hilarius contumaci auſu inlicita quædam præſumenda tentavit. Ne quid Gallicanis Epiſcopis contra eterem conſuetudinem liceat". Unica igitur poſtulandæ Legis ratio fuit dura Hilarii in Papalem Authoritatem, & avitam Gallicanæ Eccleſiæ conſuetudinem contumacia. Hoc ipſe Imperator diſertè profitetur. "Et erat quidem ipſa Papalis ſententia per Gallias etiam ſine Imperiali Sanctione valitura. Quid enim tanti Pontificis Authoritati in Eccleſias non liceret? Sed noſtram quoque Præceptionem hæc ratio provocavit, ne ulterius Hilario, nec cuiquam alteri liceat Præceptis Romani Antiſtitis obviare". Et Lex nulli magis profuit quam ipſi Hilario. Ejus enim duritiam fregit, aperuit oculos, perdixit ad veritatis cognitionem ac veram pœnitentiam, perfecitque in ſanctiſſimum Epiſcopum.

Quartus error eſt, quod magnus Leo ſolam ſui contra Hilarium Judicii executionem poſtularit, adeoque Valentinianus plura dederit, quàm fuerit rogatus. Etenim magnus Leo nullam contra Hilarium tulit definitivam ſententiam, ſed Principi expoſuit plura alia, omnia poſtulans adjuvari per ejus Brachium. Primò, quod Hilarius alios incompetenter removiſſet, alios Epiſcopos indecenter invitis ac repugnantibus civibus ordinaſſet. Secundò, quod ipſos per armatam violentiam intruſiſſet ſuis Sedibus. Tertiò, quod Romanis Appellationibus nec ſuſpenſivum effectum, nec Romanum vellet concedi acceſſum, ideoque nec appellantes Epiſcopos Romam accedere, nec eorum Damnatores permitteret illuc evocari. Quod his evocationibus omnem denegaret obedientiam. Idque contra ſacræ, Sardicenſis utique ac Nicænæ, Synodi Authoritatem. Et omnia tria Valentinianus damnavit, plenè confirmans Pontificis Judicium.

Quin-

Quintus error est, quod Valentinianus suæ Potestatis limites excesserit: Quoniam Sardicenses Canones nec Appellantium Episcoporum Judices Romam evocari permittant; nec istas causas per Pontificem retractari. Hunc Magistrum nostrum plane credo esse non dumtaxat eloquentissimum, sed & sapientissimum: Easdem interim virtutes omnino credo infuisse magno Leoni, nec non & Valentiniani III. Assessoribus. Et hic ipse Magister profitetur se istis omnibus scribere contraria. Cui igitur sit credendum? Judicandum permitto cunctis Lectoribus. Quod igitur iste Magister ab avito Gallicanæ Ecclesiæ sensu longissimè retrocedat, licet tanti Pontificis ac istorum Assessorum Authoritas abundè evincat, volo tamen paucis aliis demonstrare exemplis ac testimoniis. Glorioſus Treverensium Antistes Maximinus Papæ Julio author fuit, non dumtaxat ut sanctum Athanasium statim revestiret, sed etiam ut ejus Damnatores citaret Romam: Et hanc vetustam Romanæ Appellationis disciplinam curavit innovari atque firmari per Sardicenses Canones. Omnia ista fecit ex avito sensu Gallicanæ Ecclesiæ. De Sancto Briccio Turonensi Episcopo, per rebellem populum ejecto, & Romam abeunte ac appellante, scribit sanctus ejus Successor Gregorius: "Post cujus abscessum aiunt Turonici „suo Sacerdoti Justiniano, quem Briccio superordinaverant, „vade post eum, & exerce negotium tuum. Quia si prosecutus „eum non fueris, ad nostrum omnium contemptum humiliaberis. „Justinianus vero egressus à Turonis, Vercellas Italiæ civitatem „adgressus, Judicio Dei percussus, obiit peregrinus". Omnis Populus cum gravibus minis Justiniano mandavit, ut & ipse Romam accederet, in Retractatorio Pontificis Judicio purgaturus civitatis factum, ac suam ordinationem defensurus. Mandavit juxta Sardicenses Canones. Quod nempe eorum legitimus intellectus non apud solum Clerum, sed etiam apud Galliæ Populum esset longè notissimus. Et hinc Justinianus promptè obedivit. Gregorius adjungit, quod Briccius per Romanum Apostolicæ Sedis Judicium tandem receperit suum Thronum atque Ecclesiam. Heroten & Lazarum, Gallicanos Episcopos, Zozimus Pontifex in litteris ad Aurelium Carthaginensem & cæteros Africæ Episcopos appellat "Erubescenda Factis & Damnationibus nomina", & adjungit: "Specialis illos Sedis Apostolicæ Authoritas ab omni commu„nione submovit". Nempe in Gallia damnati Romam appel-

Lib. 2. Cap. 11.

laverant atque accesserant: Et eorum causam Romæ per semet-ipsum retractarat Zozimus, & firmarat Gallicanam sententiam. Idem Pontifex in litteris ad Hilarium Narbonensem Episcopum enumerat Ursi ac Tuentii, Gallorum ac in Gallia damnatorum Episcoporum, crimina, & adjungit: "Hæc omnia apud nos Gestis, Testimoniisque discussa sunt". Utique in Retractatorio Appellationis Judicio. De nescio quo obscœno Juvene, quem subdere volebat publicæ pœnitentiæ, ad Illustrem virum Ansemondum scripsit sanctus Avitus
Epist. 49. Viennensis Archi-Episcopus: "Licet me ad Romanæ forsitan Ecclesiæ Audientiam vocet, fatigationes itinerum non verebor". Sapaudo Arelatensi Archi-Episcopo, de frivolis suorum Clericorum Appellationibus & Romanis accessibus expostulanti, rescripsit Pelagius Primus: "Necesse habemus solliciti esse, ut si quis venerit, non facilè nobis, tamquam ignaris, subrepere aliquid videatur. Melius tamen Fraternitas tua faciet, si cognoscens illos, quos suspicamini, ad nos esse venturos, etiam vos personam instructam ex omni parte dirigatis, quæ eis possit obsistere. Quia cum epistola vestra nihil de causa contineat, si hic, qui modò nobis ex voluntate vestra verbo suggessit, tunc apud nos ne-
Epist. 9. queat inveniri, videbimur nos Accusatoris officium suscepisse". Palàm affirmat Accusatoris in appellatis causis officium spectare ad ipsum Sapaudum. De Salonio ac Sagittario, Gallicanis ac Synodaliter damnatis Episcopis, Scribit sanctus Gregorius Episcopus Turonensis: "At illi, cum adhuc propitium sibi Regem nossent, ad eum accedunt, deplorantes se injustè remotos, sibique tradi licentiam, ut ad Papam Urbis Romanæ accedere debeant. Rex verò annuens petitionibus eorum, datis Epistolis eos abire permisit. Qui accedentes coram Papa Joanne tertio exponunt se nullis rationalibus existentibus causis dimotos. Ille verò Epistolas ad Regem dirigit, in quibus eosdem locis suis restitui ju-
Lib. 5. Cap. 20. bet. Quod Rex sine mora, castigatis priùs illis verbis multis, implevit". Pontifex eos revestivit, dilato in opportunum tempus retractatorio Judicio. Et fuit plenissimè obeditum. Etenim uterque quarto, quod sub Benedicto primo, proximo Joannis Successore, fuit celebratum, Parisiensi Concilio assedit & subscripsit ut integer Episcopus. Quæ omnia manifestissimè facta sunt juxta Sardicenses Canones. Quid opus multis? Et Dionysius Exiguus, &. Isidorus Mercator Sardicensem Canonem transtulerunt hoc modo:

Si

"Si depoſitus Epiſcopus proclamaverit agendum ſibi negotium in „Urbe Roma, alter Epiſcopus in ejus Cathedra non ordinetur, „niſi cauſa fuerit in Romani Epiſcopi Judicio determinata". Et hanc tranſlationem probavit etiam, ac ſuæ Canonum collectioni inſeruit Creſconius Africanus Epiſcopus. Quare grandi ſtupore digna ſunt iſtius Magiſtri noſtri hæc verba: " Galli generali huic legi de „petenda Roma nunquam obſequuti ſunt.

CAPUT V.

Romanarum in Gallia Appellationum antiquitas demonſtratur ex S. Cypriano.

MArtianus Arelatenſis Archi-Epiſcopus olim patravit tria crimina: " Primò jactabat & prædi„cabat, quod Novatiano ſtudens, & ejus pervi„caciam ſequens, à noſtra communicatione ſe ſe„gregaſſet". Nec S. Cornelium, nec S. Lucium, nec item S. Stephanum voluit uti Pontifices agnoſcere: Dixit Novatianum fuiſſe legitimum Romanorum Antiſtitem, ideòque etiam defuncto perſtitit contumax adhærere. Secundò, item Novatiani errorem pari pertinacia tenuit ac defendit. Docuit Lapſos non poſſe reparari per Eccleſiæ Claves: Iſtud crimen eſſe reſervatum judicio Divinæ Majeſtatis.

Tertium ejus crimen habes in his S. Cypriani verbis: "Ex qui„bus, utique execrandis Hæreticis, cum Martianus eſſe cæperit, „& ſe Novatiano conjungens, adverſarius miſericordiæ & pietatis „exſtiterit, ſententiam non dicat, ſed accipiat, nec ſic agat quaſi „judicaverit de Collegio Sacerdotum, quando ipſe ſit ab univer„ſis Sacerdotibus judicatus". Blaterabat SS. Pontifices Cornelium & Lucium, ipſamque Romanam & omnes ei adhærentes Eccleſias in ſuo pro Lapſis Decreto erraſſe, Novatianum autem docuiſſe ex Evangelio. Lucent hæc ex ſequentibus S. Cypriani verbis: " Servandus eſt enim Anteceſſorum noſtrorum, Beatorum „Martyrum Cornelij & Lucij, honor glorioſus, &c". Utique honor martyrii. Eos Martianus clamabat eſſe prævaricatores Chriſtiani.

ſtiani dogmatis, ideoque & Pſeudo-Martyres. Homo ſceleratus ac impudens damnabat omnem Eccleſiam. Commovit omnem Galliam, & plurimos lapſos ſine Sacramentalis Reconciliationis Pace ac Viatico tranſmiſit ad aliud ſæculum.

Audiamus rei decurſum ex S. Cypriani litteris ad S. Papam Stephanum: "Fauſtinus Collega noſter, Lugduni conſiſtens, ſe„mel atque iterum mihi ſcripſit, ſignificans ea quæ jam ſcio vo„bis utique nuntiata, tàm ab eo, quàm à cæteris Co Epiſcopis no„ſtris, in eadem Provincia conſtitutis. Quod Martianus, Arelatæ „conſiſtens, Novatiano ſeſe conjunxerit, & à Catholicæ Eccleſiæ „unitate atque à corporis noſtri & Sacerdotii conſenſione diſceſſerit, „tenens hæreticæ præſumptionis duriſſimam pravitatem". Nempè pravitatem crudelitatis Novatianenſis. Exponit crudele dogma, „& concludit: Quapropter facere te oportet pleniſſimas litteras ad „Co-Epiſcopos noſtros in Galliis conſtitutos, ne ultra Martianum, „pervicacem, & ſuperbum, & Divinæ pietatis ac fraternæ pacis „inimicum, Collegio noſtro inſultare patiantur, quod necdum vi„deatur à nobis abſtentus, qui jam pridem jactat & prædicat, quod „Novatiano ſtudens, & ejus pervicaciam ſequens, à communi„catione ſe noſtra ſegregaverit, cum Novatianus ipſe, quem ſequi„tur, olim abſtentus, & hoſtis Eccleſiæ judicatus ſit". Et poſt „quædam: "Quàm vanum eſt, Frater chariſſime, ut Novatiano nu„per retuſo & refutato, & per totum orbem à Sacerdotibus Dei „abſtento, nunc adulatores nobis adhuc patiamur illudere, & de „majeſtate ac dignitate Eccleſiæ judicare? Dirigantur in Provinciam, „& ad plebem Arelatæ conſiſtentem à te litteræ, quibus abſtento „Martiano alius in locum ejus ſubſtituatur". Et tandem concludit: "Significa planè nobis, quis in locum Martiani Arelatæ fuerit ſubſti„tutus, ut ſciamus ad quem Fratres noſtros dirigere, & cui ſcribe„re debeamus".

Ex quibus verbis diſcimus plura. Primò, quod Martiani per Galliam graſſatio fuerit ſæpius relata ad Stephanum Pontificem. Relata fuit per Fauſtinum Lugdunenſium Metropolitam, & per ipſos Martiani Comprovinciales Epiſcopos. Et ad hæc atque ſimilia exempla reſpexit magnus Leo, dum ad Viennenſis Provinciæ Epiſcopos ſcripſit Gallicanas ad Apoſtolicam Sedem Relationes ante ſe fuiſſe innumeras. Secundò, diſcimus verum eſſe hunc Jacobi Pamelii commentarium: "Licuiſſe jam olim Pontificibus Romanis Epiſcopos

juſtis

„justis de causis excommunicare, imò destituere, & novos in eo-„rum locum substituere, perspicuum facit hoc loco Cyprianus de „Gallis. Quod mirum in modum commendat authoritatem & Pri-„matum". Quæ verba probavit, & in suos Commentarios transscripsit etiam vir Francus ac eruditus Nicolaus Rigaltius. Insuper eleganti compendio refutat somnia Joannis Launoy, ex Apostolicæ Sedis odio præsumentis istam epistolam proscribere ad spuria. Ita consuevit Erronum desperatio. Hinc Paschasius Quesnellus istam evadendi portam vidit nec honorificam sibi fore, nec securam.

Nihilominus irrefragabilem S. Cypriani authoritatem omnibus nervis tentat evacuare. Ex ejus multiloquio audiamus aliqua: "Mar-„tianus Arelatensis Episcopus, Novatiana labe infectus, vastabat „Gallias, Sedis suæ amplitudine fretus. Cum autem cæteri Episco-„pi Gallicani adversùs hominem in sua Provincia potentem nihil au-„derent, nec id etiam temporum ratio sineret, cum præterea „plebs Arelatensis, Martiani fraudibus decepta, Episcopum suum „tueretur ac defenderet, uti ex epistola Cypriani licet conjicere, „à cæteris exterarum Provinciarum Episcopis opem imploraverunt, „præcipuèque à Romano & Carthaginensi, quorum maxima erat „in Ecclesia authoritas. Ad utrumque ergo litteras dederunt Fau-„stinus Lugdunensis Episcopus, & Romanæ Provinciæ, id est, Nar-„bonensis solidæ Episcopi.

Imprimis verò Romanum Episcopum tanquam cætus Episco-„palis Caput, Apicemque sollicitabant, ut Ecclesiæ sub schismatici „Episcopi jugo laboranti adesset, authoritate Sedis suæ fretus. Quod „eam ob rationem egerunt, quod & nullum in ea Provincia sibi „imminentem habebat Martianus, & non ita pridem à Sede Apo-„stolica transmissum acceperant Trophimum, de cujus indigno „Successore Martiano apud ipsum querelam deferendi jus habebant. „Tardante verò Stephano, nec suppetias ferente, iterùm ad Cy-„prianum scripsêre Galli, ut ipse apud Romanum instantius ageret „de Martiani depositione. Fecit quod rogabatur Cyprianus, dedit-„que litteras ad Pontificem querelarum, precumq; Gallicanæ Eccle-„siæ indices, in quibus utriusque Ecclesiæ mentem ac disciplinam licet intueri.

Divinæ veritatis potentiam demonstrant hæc verba: "Instantius „ageret de Martiani depositione procuranda". Etenim Quesnellus, ut hujus epistolæ flagella cantat, assiduè blaterat ipsam non agere de

de depositione. Depositionis ab abstentione discrimen affirmat à nemine ignorari. Et ecce hic profitetur Martiani depositionem fuisse à Gallis Episcopis & S. Cypriano postulatam, ideòque & à S. Stephano Pontifice inflictam. Hæc veritas in adductis illius verbis latet inter plurimos errores, uti aurum inter lutum. Porrò primus error est in his verbis: " Cum cæteri Episcopi Gallicani „adversus hominem in sua Provincia potentem nihil auderent". Etenim Episcopi isti fuerunt adeò generosi, ut suis clamoribus permoverint omnem Galliam, ut Martianum apud vicinum Metropolitam Faustinum detulerint, ut Apostolicam S. Stephani authoritatem sæpius imploraverint, ut ejus moras tandem abruperint per S. Cyprianum. Verùm cur ipsi illum non dejecerunt? Aperta est ratio: Quod esset ipsorum Metropolitanus. Hinc nec per propriam Synodum, nec per vicinum Metropolitam damnari & exui potuit, sed per solum Pontificem, suum Primatem ac Patriarcham. Quod Metropolita per solum Patriarcham possit dejici, nequaquam ducit originem ex famosa Imperatoris Gratiani ad S. Damasum Pontificem lege: Est Apostolica regula, per Patrum Canones & Principum leges postmodò adversùs quorundam prævaricationes frequenter confirmata.

Secundus error est in his verbis: " Nec id etiam ratio tempo„rum sineret". Quæ temporum ratio? Etenim tempus, quod per omnem Galliam & Africam clamari, quod hominem multis ad Apostolicam Sedem Relationibus invadi, ac tandem per ejusdem Sedis Antistitem degradari permisit, cur non permitteret projici per propriam Synodum? Certè quin omnes istæ Relationes fuerint Synodales, non est dubitandum. Quapropter omnis ratio fuit defectus potestatis in proprium Metropolitam.

Tertius error est in his verbis: " Cum Arelatensis plebs „Episcopum suum tueretur ac defenderet". Etenim oppositum disertè edicunt hæc sancti Cypriani de Arelatensibus verba: "Servis Dei pœnitentibus & dolentibus, & ad Ecclesiam lachry„mis, & gemitu, & dolore pulsantibus. Diebus & noctibus „ingemiscunt, & Divinam ac Paternam, utique Episcopalem, mi„sericordiam deprecantes, solatium nostræ opitulationis exposcunt". Nempè adversùs suum Episcopum Martianum. " Grex „Christi ab illo dissipatus & vulneratus contemnitur". Dum ab ipso Sacramentalis Reconciliationis Pacem magnis fletibus postulabat.

Quar-

Quartus error eſt in his verbis: "Ab exterarum Provinciarum Epiſ-„copis opem imploraverunt". Etenim non refugerunt, niſi ad vici-niſſimum Fauſtinum, Metropolitam Lugdunenſem, qui quod par nihil valeret in parem, rem omnem cum Martiani Suffraganeis retulit ſancto Stephano, omnium Papæ & Patriarchæ. A Fauſti-no aliud non flagitarunt, quàm fraternum auxilium.

Quintus error eſt in his verbis: "Præcipuèque à Romano & Car-„thaginenſi. Tardante verò Stephano, nec ſuppetias ferente, iterùm „ad Cyprianum ſcripsêre Galli". Falſum eſt quod iterum. In pri-ma inſtantia ſcripſerunt ad ſolum Stephanum. Lucet ex Cypria-ni verbis: " Quæ etiam vobis ſcio nuntiata tàm ab eo, quàm à cæ-„teris Co-Epiſcopis noſtris in eadem Provincia conſtitutis". Nem-pè antequam ego ab illis invocarer. Hinc Cyprianus pergit: „Fauſtinus ſemel atque iterum mihi ſcripſit". Nempè Cyprianus ad primam epiſtolam movere ſe noluit, & Pontificem quaſi de negligentia increpare. Forſitan nata inter ipſos de Hæreticorum Baptiſmo controverſia poſſit illum reddidiſſe tardiorem. Quid-quid ſit, Cyprianus non niſi tardante Stephano ſuit invocatus.

Quare ſextus error eſt in his verbis: " Quorum maxima erat „in Eccleſia authoritas". Nempè ſi agatur de authoritate Se-dium. Etenim Carthaginenſis Eccleſia, licet Primatialis, non tamen fuit Autocephala, ideoque ejus Sedes authoritate non fuit inter maximas. Et quid Gallis cum ipſa? Certè Joanni Hieroſolymæ Epiſcopo, à Theophilo Alexandriæ Patriarchâ auxi-lium poſtulanti, reſpondit olim ſanctus Hieronymus: "Tu qui „Regulas quæris Eccleſiaſticas, & Nicæni Concilii Canonibus „uteris, Reſponde mihi, ad Alexandrinum Epiſcopum Paleſtina quid pertinet? Ni fallar, hoc ibi decernitur, ut Paleſtinæ „Metropolis Cæſaræa ſit, & totius Orientis Antiochia. Aut igitur „ad Cæſaræenſem Epiſcopum referre debueras, aut ſi procul ex-„petendum Judicium erat, Antiochiam potius literæ dirigendæ". Eadem ratione ad Carthaginenſem Epiſcopum Gallia quid per-tinet? Nicœni Canones nullum ei dant Primatem, nullum Pa-triarcham, niſi Dominum Papam. Proinde dum Sedium reſpici-tur auctoritas, contra Martianum Fauſtinus nullatenùs ad Cy-prianum poterat, ſed referre debebat ad ſolum Stephanum.

Fuit tamen, verùm longè alia, ratio referendi etiam ad Cy-prianum. Eam exponit præfatus Joannes in illis, quas S. Hiero-

nymus impugnat, literis ad Patriarcham Theophilum: "Tu quidem ut homo Dei, & Apostolica ornatus gratia, curam omnium „Ecclesiarum, maximè ejus, quæ in Hierosolymis est, sustines, „cum ipse plurimis sollicitudinibus Ecclesiæ Dei, quæ sub te est, „distringaris". Affirmat alias esse, alias Ecclesias non esse sub Theophilo, & tamen laudat, quod gerat omnium sollicitudinem: Nempe de istis Paternæ justitiæ, de his sollicitudinem solius Fraternæ charitatis. Et hanc charitatem sanctus etiam Cyprianus de omni Ecclesia habuit: Præsertim circa materiam Novatianensis crudelitatis. Etenim usque ad ista tempora Lapsis non fuerat data Sacramentalis Reconcilationis Pax: Ne-quidem in ipso exitu. Clementiæ novitas excogitari & agitari cæpit post S. Fabiani Pontificis Mrtyrium, vacante Romanâ Ecclesiâ. Ob Imperatoris Decii de non creando novo Pontifice Edictum vacavit illa diutius, & grassans persecutio omnem Romanum Orbem impleverat Lapsis. Et ipsi ejulantes ac flentes Catholicæ Matris viscera & fores pulsabant apud omnes Ecclesias: Et magnum Cyprianum ad sui commiserationem permoverunt. Hinc ille viduato Clero fuit auctor, ut clementiam sub futuri Pontificis Beneplacito admitteret. Et postmodò per S. Cornelium Pontificem, ejus Successorem Lucium, & pleraque sub cælo Ecclesias fuit comprobata, & suscepta in mores. Hinc Gallicani Episcopi adversùs clementiæ istius hostem Martianum invocarunt S. Cyprianum. Non propter Sedis, sed propter solius personæ, in ista præsertim causa, auctoritatem. Aliàs potuerant magis amicum Pontifici intercessorem impendere.

Hæc Paschasii Quesnelli verba, "Imprimis verò Romanum „Episcopum tanquam cætus Episcopalis Caput, Apicemque sollicitabant", nescio an sint atra, vel alba. Suspicionem fovent & augent item hæc: "Ut Ecclesiæ laboranti adesset, authoritate Sedis suæ fretus. "Quod eam ob rationem egerunt, quod nullum in ea Provin„cia sibi imminentem habebat Martianus, & non ita pridem à Sede „Apostolica transmissum acceperant Trophimum, de cujus indigno „Successore Martiano apud ipsum querelam deferendi jus habebant". „Sunt tenebrosa ac amphibia. Tenebras augent hæc: "Quod nullum in Provincia sibi imminentem habebat". An fateantur ei ullum in omni Ecclesia fuisse superiorem Episcopum, novit Divina Sapientia. Possint asserere, quod nimia Martiani Tyrannide lassati Gallicani Episcopi refugerint ad primum Christianitatis Episcopum, uti olim

suorum.

suorum Regum violentiis fracti Persidis fideles imploraverunt Imperatorem Constantinum. Deindè, Abbatiæ passim propagantur ex Abbatiis: Et propagantis Abbas dicitur propagatæ Pater, & aliquid potestatis in ipsam retinet. Eadem forma viget in Ecclesiis. Hinc enim Hincmarus Remensis aliquid suæ in Laudunensem, istius Juris aliquid scripsit Hipponensi Cathedræ esse in Fussalensem. Hinc igitur etiam R. P. Paschasius videtur Romanæ Ecclesiæ ob datum primum Episcopum Trophimum adscribere aliquid potestatis in Arelatensem. Ego nolim indulgere suspicionibus: Nolim accusare quod nescio. Clarè profiteamur, quod Martianus, utpote Occidentalis Metropolita, nullum in terris, nisi Romanum Pontificem, habuerit sibi Prælatum ac imminentem, ideoque Gallicani Episcopi nullum, nisi Romanæ Cathedræ, potuerint implorare auxilium. Sic nobis erit pax & veritas.

Nec vacat nec lubet singula viri verba discutere. Post quædam ille pergit: "Nequaquam verum est hic agi de depositione, cu„jus ne nomen quidem apparet in epistola, sed de abstentione „agitur, cujus à depositione discrimen qui ignorat, ad judicio„rum Canonicorum tractationem illotis manibus, pedibusque ac„cedit". Immò non sine fundamento quis dicat ad tractandas sancti Cypriani epistolas illotum te accedere. Etenim sanctus Cyprianus per Episcopi aut Clerici abstentionem frequentissimè intelligit depositionem. Etiam in hac ipsa epistola: "Cum Novatianus olim „abstentus, & hostis Ecclesiæ judicatus sit". Est Romani Imperii phrasis, quod abjiciendum & degradandum Imperatorem priùs judicabat ac declarabat hostem Imperii, & tunc abstinebat seù deponebat. Pergit epistola: "Novatiano nuper retuso & refutato, „& per totum Orbem à Sacerdotibus Dei abstento". Quis non videt laudari degradationem? Eandem manifestè laudant hæc verba: "Abstento Martiano, alius in locum ejus substituatur". Etenim substitutio seù novi Episcopi consecratio fieri non potest, nisi post degradatum Episcopum: Suspensio aut excommunicatio nullatenus sufficiunt. Eadem vocis acceptione sanctus Cyprianus utitur etiam in aliis locis. Scio vocem ab ipso etiam pro excommunicatione accipi. Excommunicatio enim est abstentio à communione. Verùm apud antiquos fideles vox, "Communio", importabat varia: Communionem Episcopalem, Clericalem, Laicam. Et cujusvis communionis abstentio erat quandoque perpetua,

quandoque temporanea & reparabilis. Ab Episcopali aut Clericali communione abstentio perpetua erat Episcopi aut Clerici in laicam communionem dejectio, ideòque vera degradatio. Proindè Papa Stephanus non suspensionem Martiani, aut excommunicationem fuit rogatus, sed omninò degradationem. Et licet de sola suspensione aut excommunicatione ageretur, scopus noster manet integer. Etenim & istæ sunt jurisdictionis actus, ideòque evincunt Papalem authoritatem in Gallicanos Episcopos.

Pergit Paschasius Quesnellus: "Supponit Cyprianus Martianum „sine ulla Synodi sententia, vel alio judicio, sententiæ adversùs No„vatianum prolatæ subjici debere". Affirmat Martianum, utpotè professum Novatiani Sectatorem, non indigere novo degradationis judicio, sed ipsum Novatiani per S. S. Cornelium & Lucium factæ damnationi esse per omnia obnoxium, & irretitum, ideòque opus esse sola istius judicii extensione. Etenim data in Novatianum sententia obstrinxit omnes Novatianenses: Et præsentes & futuros. Quesnellus vult hæc à Cypriano adduci ad evacuandam, aut certè contrahendam authoritatem Romani Pontificis. Respondeo Cyprianum ista omninò sensisse. Epistolæ verba sunt lucida. Continent avitum & Apostolicum Canonem, ex quo postea & sanctus Felix tertius scripsit contra Eutychianistas: " Facta semel Synodus ab„jecti cujuslibet erroris cunctos sequaces consequenter involvit". Verùm absit, ut sanctus Cyprianus ista adduxerit ad circumscribendam authoritatem Romanæ Ecclesiæ. Palàm adduxit ad firmandam. Etenim Novatianus non à Generali, immò nec à Patriarchali Synodo, sed à solo sancti Cornelii Presbyterio degradatus fuerat: Et Cyprianus constanter affirmat Judicium istud valere ac extendi etiam in Martianum. Allegat ista ad excutiendam Stephani tarditatem: Edixit nec novâ Synodo, nec novo examine, nec alio judiciali molimine, sed sola executione esse opus, ideoq; omnem in tanto negotio moram esse inexcusabilem. Hinc contentus non fuit scripsisse: " Quapropter facere te oportet ple„nissimas litteras". Sed statim repetivit: "Dirigantur in Provin„ciam à te litteræ". Et tandem concluſit: " Significa planè nobis, „quis in locum Martiani fuerit institutus". Omnia ad lentum Pontificem accendendum. Et hæc quoque evertunt Quesnelli commentationes. Etenim cùr Provinciæ Synodus, cur viciniſſimæ Provinciæ Metropolita Faustinus, cur sanctus Cyprianus non

extrusit

extrusit Martianum? Cur necessaria ac imploranda fuit Sedes Apostolica? Quod ista etiam extrusio sit Patriarchalis authoritatis actus, ideoque fieri non potuerit nisi per Patriarcham.

Paschasius Quesnellus opponit hæc Cypriani verba: " Quapropter facere te oportet plenissimas litteras ad Episcopos nostros in „Galliis constitutos, ne ultrà Martianum Collegio nostro insulta„re patiantur, quod necdum videatur à nobis abstentus". Et com„mentatur: "Cyprianus per illud, "Nobis", satis insinuat Gallos non „solius Romani Pontificis sententiam attendisse, sed etiam Car„thaginensis, quem & pro sua parte in Gallias scripsisse, verba „hæc dubitare non sinunt. Præsertim cum superiùs dixerit". Cui rei nostrûm est consulere & subvenire, Frater charissime: " Et „postea suum à fratribus Gallicanis postulatum esse asserat auxi„lium". Probat ex his ejusdem epistolæ verbis: " Solatium nostræ „opitulationis exposcunt". Respondeo plures iterùm miscerì errores. Primus est, quod sanctus Cyprianus suo motu & ex officio, seù pro sua parte scripserit in Gallias. Lucet ex verbis: " Faustinus semel atque iterùm mihi scripsit". Asseverant, quod Cyprianus non nisi ex iterato Faustini motu se moverit.

Ex ipso enim norat etiam à Gallis esse scriptum ad Urbem: Hinc credidit suum incitamentum non esse Pontifici necessarium. Et repeto: Quid Gallicanæ Ecclesiæ cum Africana? Quesnellus assiduè decantat Cypriani verba: " Singulis Pastoribus portio gregis adscripta est, Epist. 55.
„quam regat unusquisque & gubernet, rationem sui actus Domi„no redditurus". Quo apud ipsum jure Gallicana Ecclesia spectat ad portionem Primatis Carthaginensis? Hinc enim Cyprianus scripsit ad Stephanum: "Cui rei nostrûm est consulere & subvenire, Frater „charissime, qui Divinam clementiam cogitantes, & gubernandæ „Ecclesiæ libram tenentes, sic vigoris censuram peccatoribus exhibemus, ut tamen Lapsis erigendis, & curandis vulneratis bo„nitatis & misericordiæ Divinæ medicinam non denegemus". Excusat se, quod se misceat alienæ Ecclesiæ. Affirmat se esse illum Episcopum, qui cum Stephano, tùnc inter majores Romanæ Ecclesiæ Clericos constituto, & cum ejus Antecessoribus Cornelio & Lucio condiderit clemens in Lapsos Decretum, ideoque hanc causam ad se pertinere. Hinc Gallicanæ Ecclesiæ Lapsi "Opitula„tionis solatium ab ipso expoposcerunt". Hoc est, fraternæ apud Papam intercessionis auxilium. Nec aliud Cyprianus attentavit.

Secundus error eſt, quod Galli non ſolius Romani, ſed etiam Carthaginenſis Epiſcopi ſententiam attenderint. Etenim quis ſub cælo Canon ſancit aut ſuadet Gallicanam Eccleſiam Romano Epiſcopo non aliter ſubjici quam Carthaginenſi ? Quæ ſunt hæc paradoxa ? Certè ſanctus Cyprianus agere debuit, & omninò egit cum Arelatenſi Martiano, quomodò Acacius Conſtantinopolitanus Epiſcopus egit in Petrum Mogum Pſeudo-Patriarcham Alexandrinum, de quibus ſanctus Gelaſius Pontifex ſcripſit ad Orientales Epiſcopos : " Acacius Petrum petitâ Sedis Apoſtolicæ præceptione damnavit". Et adjungit petitæ præceptionis cauſam : " Nam „cum Acacius nullo Privilegio fulciretur, ut de ſecunda Sede poſ„ſet ferre Judicium, non potuit jure quemquam damnare". Utique ſine iſta præceptione. Affirmat eandem eſſe rationem de Petri reparatione, & proſequitur : " Sicut ergo Acacius antè non „priùs damnavit, quàm & referret & poſceret Petrum Apoſtolica „authoritate damnandum, ſic & in recipiendo modum ſervare de„buiſſet, ut priuſquam ſe ei communione miſceret, per Sedem „Apoſtolicam poſceret examinari eum, & legitima ratione purgari, „cum nec examinandi, aut recipiendi eum haberet ipſe Pontificium, „& non niſi per illius Sedis authoritatem conſenſumque hoc poſ„ſet implere, ſine cujus authoritate non potuerat ipſe dam„nare. Cum enim conſtet ſemper aut Sedis Apoſtolicæ authori„tate hujuſmodi perſonas diſcuſſas, vel eſſe purgatas, &c". Extat epiſtola apud Jacobum Sirmondum poſt appendicem Theodoſiani Codicis. Affirmat Petrum Mogum, alienæ Diæceſis Epiſcopum & Patriarcham, licet manifeſtè hæreticum atque intruſum, ab Acacio nec damnari potuiſſe, nec reparari : Et Acacium adhuc Catholicum ſenſiſſe iſtud ipſum, utpotè qui illum non niſi poſt petitam & obtentam Apoſtolicæ Sedis facultatem præſumpſit damnare. Addit ſemper fuiſſe ita factum, & iſtud certò conſtare. Eſſe omnibus exploratum Canonem Apoſtolicum.

Eodem ſanè modo in Hæreſiarcham Neſtorium proceſſit ſanctus Cyrillus Patriarcha Alexandrinus. Dorotheus Martianopolitanus Epiſcopus, ſecundæ Mœſæ Metropolita, in ſolemni Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ Synaxi coram Præſidente Neſtorio, & omni adſtante Clero ac Populo dixerat pro concione : " Si quis Mariam „eſſe Deiparam dixerit, Anathema ſit". Anathematizarat totam Chriſti Eccleſiam, omnes ejus orthodoxos Epiſcopos, qui cun-

cti

cti una voce profitentur ſacroſanctam Virginem eſſe Dei Matrem. Hinc graviſſimè offenſus Cyrillus ſcripſit: "Cum nos ipſi, qui etiam- Epiſt. 6.
„nùm in vita manemus, cæteriq; terrarum Orbis Epiſcopi, tùm
„Patres quoque noſtri, qui hinc jam olim ad Deum profecti ſunt,
„Anathemate ab illo percuſſi ſumus, quid vetabat & nos quoque
„vocibus illius contraria ſcribere, ac dicere; Anathema, ſi quis Ma-
„riam Deiparam eſſe negaverit? Verùm id hactenùs propter illum
„facere nolui, ne ſint qui Epiſcopum Alexandrinum, Ægyptiamvè
„Synodum Anathematis ſententiam in Neſtorium tuliſſe, atque ita
„ſuæ poteſtatis limites tranſiliiſſe dicerent". Affirmat id ſpectare ad Occidentis Synodum, ad Epiſcopum Romanum. Uti Alexandrinum Epiſcopum ac Ægyptiam Synodum, ita Occidentis Synodum & Romanum Epiſcopum habet pro eiſdem. Cauſâ Præſidentiæ. Quod eſt notandum. Etiam in ſuis ad ſanctum Pontificem Celeſtinum litteris Cyrillus de multis Neſtorii in ſe injuriis, de pertinacia in hæreſi, de impudentibus ejus blaſphemiis plura refert, & concludit: "Atquamvis res ita ſe habeat, non priùs tamen il- Epiſt. 9.
„lius communionem confidenter deſerere auſi ſumus, quàm hæc
„ipſa Pietati tuæ judicaremus". Plura ſunt hujuſmodi antiqua exempla. Eandem ergò regulam ſecuti ſunt Gallicani Epiſcopi, & ſanctus Cyprianus: Martianum damnare non ſunt auſi ſine præceptione Stephani. Hinc Romam retulerunt, & Pontificem conſulerunt.

Error tertius eſt, quod hæc Cypriani verba, "Quod necdum à nobis videatur abſtentus", aſſerunt Gallicanis Epiſcopis fuiſſe aliquid dependentiæ à Carthaginenſi. Etenim illa adhærent his præcedentibus: "Nè ultra Marcianum Collegio noſtro inſultare patian-
„tur". Reſpiciunt avitum Eccleſiæ morem & Canonem, ex quo Patriarcha, ac præſertim Romanus Pontifex, ſuper degradati à ſe Epiſcopi nomine per omnes Diœceſes mittebat ſubſcribendam Tractoriam, atque ita ſuum Judicium jubebat ab omni Epiſcopali Collegio confirmari. Damnatum à ſe Epiſcopum jubebat ab omnibus Collegis condemnari & abſtineri. Hujus Canonis executionem fieri per Gallias rogat à Stephano Cyprianus, ut ita facinoroſus Marcianus ſe videat abſtentum ab omnibus, etiam ſibi ſubjectis Epiſcopis, ac proindè deſinat toti per iſtam Diœceſim Epiſcopali Collegio, ac præſertim ſubjectæ ſibi Provinciæ furioſus inſultare. Proinde voces, *A nobis*, non ſolos Stephanum & Cyprianum,

ſed

ſed comprehendunt cunctos generatim Epiſcopos, ideòque Reverendus Pater Paſchaſius Queſnellus irrito conatu aliquid ex ipſis venatur. Fateor tamen ſanctum Cyprianum, utpotè novæ in Lapſos clementiæ Authorem, ſingulariter in Martiani damnationem influxiſſe ac debuiſſe influere. Non ob ſuæ Sedis, ſed ob ſingularem iſtius ſui operis authoritatem. Quare riſu digna ſunt hæc verba Queſnelli: " Quid porrò Cyprianus de Pontificis Romani „circa depoſitionem Epiſcoporum poteſtate ſenſerit, non eſt hu„jus loci inquirere. Satis clarè mentem ſuam aperit aliis in locis. „Sufficit, quod ad rem præſentem ſpectat, probaſſe, nihil in cau„ſa Martiani poſtulaſſe Gallos à Stephano Papa, quod à Cy„priano ſimiliter non petierint, nihil Cyprianum ſcribi voluiſſe „in Gallias à Romano Pontifice, quod ipſe non ſcripſerit; totam„que demùm cauſam Synodi Gallicanæ poteſtati fuiſſe relictam". Attamen hoc non eſt Romanæ Appellationis, ſed primæ inſtantiæ exemplum. Evincit Gallicanos Metropolitas in prima etiam inſtantia, ideoque & Provinciales Epiſcopos in cauſis appellatis ſemper pleno jure ſpectaſſe ad Tribunal Romanæ Eccleſiæ.

Adducenda ſunt & hæc R.P. Paſchaſii Queſnelli verba: " Video „quidem authores nonnullos magni nominis hanc epiſtolam mi„rum in modum jactare pro ſuprema Pontificis Romani in Epiſco„pos deponendos poteſtate. Quos æmulatus, aut etiam præter„greſſus novitius quidam Scriptor multa oggerit, homine cauſis fo„renſibus procurandis addicto quam in Theologia verſato". Per iſtos magni nominis Authores exiſtimo intelligi Jacobum Pamelium, ac Nicolaum Rigaltium. Hi enim ex hac epiſtola non jactant, ſed demonſtrant ſupremam Romani Pontificis in deponendis Epiſcopis poteſtatem. Utriuſque Scriptoris verba, profectò alta ac reverenda, adduxi ſuperiùs. Nec dubitandum, quin Rigaltius, vir Laicus, ac Regii Tribunalis Præfectus, ſcripſerit ex communi ſenſu totius Galliæ. Ex eodem ſenſu, & quidem per longè altiora verba, ſcripſit iſtius R.P. Paſchaſii Magiſter
L.1. c.10. Dominus Petrus de Marca: " Summum jus Romanæ Sedis in ſen„tentia de rebus ad ſe relatis ferenda, diſertiſſimis verbis Cyprianus „agnovit. Quod evidentiſſimè patet in cauſa Martiani Arelatenſis „Epiſcopi, qui ſe Novatiani, à Sacerdotibus Dei per totum Orbem „abſtenti, partibus adjunxerat. Fauſtinus Epiſcopus Lugdunenſis,

&

„& suæ Provinciæ Co-Episcopi, qui Martianum Sacerdotio dejicere „non poterant, quod alterius Provinciæ, nempè Narbonensis, „esset Episcopus, hac de re Stephanum Papam Relatione sua mo„nuerunt". Et post varia prosequitur: "Sed illustriora sunt verba „quæ sequuntur, quibus decernendi & pronuntiandi de re propo„sita, juxta sententiam Gallicanorum, & Africanorum Episcopo„rum, potestas Romanæ Ecclesiæ asseritur, eique plenissima exe„cutionis cura demandatur". Adducit laudata sancti Cypriani verba, & concludit: "Nullâ industriâ Novatores hoc Cypriani te„stimonium elevare possunt. Futilis est enim illa responsio, non „deponi a Stephano Martianum, sed deponendum declarari. Quin „immò conceptis verbis Cyprianus exigit à Stephano, ut suis „litteris Martianum damnet, atque adeò alium substituendum de„cernat". R. P. Paschasius dignetur suum Magistrum attendere & imitari: Et ob ejus imitationem non reprehendere, ac elogiis insignire eruditum virum Joannem David,

CAPUT VI.

Discutitur aliud, ex S. Cypriano adductum, Romanæ Appellationis Exemplum.

Basilides Asturicensis in Hispania, & Martialis Emeritensis ibidem Episcopus, ob Idololatriæ libellos ac alia crimina à suis Synodis degradati, Romam appellaverant, & per sanctum Stephanum Pontificem fuerant reparati ac restituti. Et quidem Asturicenses in Basilidis appellantis locum elegerant & consecrarant Sabinum. Emeritenses, Romanam Appellationem reveriti, videntur non superordinasse. Quidquid sit, per istam reparationem, & Reparatorum ad suas Sedes reditum turbatæ fuerunt istæ Ecclesiæ, & sancti Cypriani Synodum consuluêre. Hæ litteræ perierunt, ipsarum tamen substantiam novimus ex Synodali Rescripto sancti Cypriani: "Cum in unum convenissemus, legimus litteras ve„stras, quas ad nos per Felicem & Sabinum Episcopos nostros pro „fidei vestræ integritate, & pro Dei timore feciſtis, significantes

„Basilidem & Martialem libellis Idololatriæ commaculatos, & ne„fandorum facinorum conscientiâ vinctos, Episcopatum gerere & „Sacerdotium Dei administrare non oportere, & desiderantes „rescribi ad hæc vobis, & justam pariter ac necessariam sollicitu„dinem vestram vel solatio vel auxilio nostræ sententiæ sublevari". Epistola enumerat utriusque degradati Episcopi facinora, & pergit : "Frustra tales sibi Episcopatum usurpare conantur, cum „manifestum sit ejusmodi homines nec Ecclesiæ Christi posse „præesse, nec Deo sacrificia offerre debere. Maximè cum jam „pridem nobiscum, & cum omnibus Episcopis in toto Mundo „constitutis etiam Cornelius Collega noster, Sacerdos pacificus „ac justus, & martyrio quoque dignatione Domini honoratus, „decreverit ejusmodi homines ad pœnitentiam quidem agendam „posse admitti, ab Ordinatione autem Cleri atque Sacerdotali ho„nore prohiberi. Nec vos moveat, Fratres dilectissimi, si apud „quosdam in novissimis temporibus aut lubrica fides nutat, aut „Dei timor irreligiosus vacillat, aut pacifica concordia non perse„verat". Et tandem concludit : "Quare etsi aliqui de Collegis „nostris exstiterunt, qui Deificam disciplinam negligendam pu„tant, & cum Basilide & Martiale temerè communicant, con„turbare fidem nostram res ista non debet, &c".

Discimus hinc varia. Primò, quod Basilides & Martialis fuerint Romæ per Stephanum Pontificem reparati, & quod Stephanus ipsis ut integris Episcopis communicaverit, atque ut tales remiserit in suas Sedes. Item reducibus non dumtaxat Laici aut Clerici, sed etiam quidam Hispaniarum Episcopi plenè communicarunt. Quidquid alii ipsos Apostolicæ Sedi obrepsisse, ideoque non admittendos, sed magis puniendos instarent, isti perrexerunt in suo opere, reveriti qualecumque Romani Pontificis judicium. Perrexerunt & isti alij. Et ad hos sanctus Cyprianus multis demonstrat damnatorum Episcoporum communionem esse contagiosam atque vitandam, & concludit : "Propter quod integri„tatis & fidei vestræ religiosam sollicitudinem, Fratres dilectis„simi, & laudamus pariter & probamus, & quantum possumus, „adhortamur litteris nostris, ne vos cum profanis & maculatis „Sacerdotibus communicatione sacrilegâ misceatis, & ut sinceram fi„dei vestræ firmitatem religioso timore servetis".

Secundò discimus fundamentum, ex quo quidam Hispaniarum Episcopi

Episcopi crediderint Basilidem & Martialem, licet criminum reos, fuisse per Stephanum legitimè reparatos. Discimus ex his verbis: "Cornelius Collega noster decrevit ejusmodi homines ad „pœnitentiam quidem agendam posse admitti, ab Ordinatione au„tem Cleri atque Sacerdotali honore prohiberi". Episcopi illi censebant nuperum clementiæ in Lapsos Decretum esse non pro solis Laicis, sed etiam pro Episcopis & Clericis, ideoque ipsos potuisse in sui quoque gradus communionem redintegrari. Quod ipsum suadent hæc verba: "Præceptis Divinis necesse est obsequia nostra „deserviant, nec personam in ejusmodi rebus excipere, aut aliquid „cuiquam argiri potest humana Indulgentia, ubi intercedit & le„gem tribuit Divina præscriptio". Eodem errore laborarunt Anthonianus & quidam alii intra Africam Episcopi: Crediderunt istius Decreti vigore lapsum Episcopum Trophimum fuisse à sancto Cornelio plenè reparatum, ideoque ipsum, utpotè Apostolicæ regulæ prævaricatorem, noluerunt agnoscere in Pontificem. Erat crassus error. Etenim Decretum omninò se extendebat etiam ad Clericos atque Episcopos: Verùm pro sola laica communione.

Tertiò discimus causam, ex qua Hispaniarum Ecclesiæ in tanto dubio habuerint recursum ad sanctum Cyprianum, ab ejus sententia exspectantes auxilium aut solatium. Quia videlicet ille fuerat istius clementis Decreti author, ideoque reperiri non poterat securior interpres.

Audiendus est reliquus sancti Cypriani contextus. Exponit Apostolicam Episcopalis electionis formam, laudat ipsam vigere in Hispaniarum Ecclesiis, & prosequitur: "Quod & apud vos „factum videmus in Sabini Collegæ nostri Ordinatione, ut de „universæ Fraternitatis suffragio, & de Episcoporum, qui in præsentia „convenerant, quique de eo ad vos litteras fecerant, judicio, Epis„copatus ei deferretur, & manus in locum Basilidis imponeretur. „Nec rescindere Ordinationem jure perfectam potest, quod „Basilides post crimina sua detecta Romam pergens, Stephanum „collegam nostrum longè positum, & gestæ rei ac tacitæ veritatis „ignarum fefellit, ut exambiret reponi se injustè in Episcopatum, „de quo fuerat justè depositus. Hoc eò pertinet, ut Basilidis non „tam abolita sint, quam cumulata delicta; ut ad illa superiora pec„cata ejus etiam fallaciæ & circumventionis crimen accesserit. Neq; „enim tam culpandus est ille, cui negligenter obreptum est, quam

„hic execrandus, qui fraudulenter obrepsit. Obrepere autem ſi „hominibus Baſilides potuit, Deo non poteſt. Sed nec Martiali „poteſt profuiſſe fallacia, quominùs ipſe quoque delictis gravibus „involutus Epiſcopatum tenere non debeat, &c".

Etiam ex his verbis plura addiſcimus. Primò, Sabinum, novum Aſturicenſem Epiſcopum, fuiſſe à ſolis quibuſdam præſentibus Provinciæ Epiſcopis electum & conſecratum, reliquos verò conſenſiſſe per litteras. Et hanc formam ſanctus Cyprianus affirmat eſſe Apoſtolicam. Eſt illa ipſa, quam poſtmodò inſtauravit & confirmavit quartus Canon Nicænus. Secundò diſcimus, quod Baſilides & Martialis, à ſuis Synodis degradati, Romam appellaverint & acceſſerint, fuerintque per ſanctum Stephanum reſtituti. Tertiò, quod Stephanum per obreptiones circumvenerint, ideoque caſſa fuerit iſta reparatio: Quod ipſorum crimina non purgaverit, ſed auxerit. Quartò, quod Stephanus ſibi obrepi negligenter permiſerit. Quintò, quod Aſturicenſis Eccleſia Baſilidis Appellationem ſpreverit ut frivolam, ideoque Sabinum ſibi in novum Epiſcopum conſecraverit. Sextò, quod Emeritenſis Eccleſia ſui Epiſcopi Martialis Appellationem fuerit reverita, atque ideò ceſſaverit à nova electione & conſecratione. Et ſanctus Cyprianus videtur ſenſiſſe cum Aſturicenſibus. Ex quo diſcimus ſimilem novi Epiſcopi creationem tùnc fuiſſe ancipitem: Diverſas & adverſas de ipſa fuiſſe ſententias. Quidquid ſit, iſtud Cypriani judicium Africana Eccleſia non fuit amplexa.

Etenim in litteris ad quoſdam Donatiſtarum Epiſcopos ſanctus
Epiſt. 162. Auguſtinus Secundum Tigiſitanum Epiſcopum, Numidiæ Primatem, ejuſque Synodum graviſſimè arguit, quod damnato per ipſos Cecilianо Carthaginenſi Archi-Epiſcopo, antequam iſta damnatio confirmaretur per Romanam Eccleſiam, Majorinum ſuperordinaſſent. Supponit hanc regulam iſto etiam tempore fuiſſe certam apud omnes Afros: Et Orthodoxos & Donatiſtas. Et loqui nequit ex Sardicenſi Canone: Conſtat enim iſtos Canones Afris, etiam ſancto Auguſtino, fuiſſe ignotos. Et ſanctus Cyprianus videtur non negaſſe regulam: Videtur dumtaxat aſſerere, quod in Baſilidis manifeſtè frivola appellatione non habuerit locum. Eandem Romana Eccleſia ſemper tenuit conſtantiſſimè. Hinc de damnato, & ſuæ cauſæ deſertore Evariſto Epiſcopo ſcripſit ad ſan-
Epiſt. 48. ctum Cyprianum ſanctus Cornelius Pontifex: " Evariſtus author

Schiſ-

„Schiſmatis fuit, & Succeſſor plebi, cui ante præfuerat, Zetus „in locum ejus eſt Epiſcopus conſtitutus". Ex novi Epiſcopi conſtitutione concludit datum de Evariſto judicium jam transijſſe in rem judicatam, & nullum eſſe locum retractationi. Eſſe Apoſtolicum Canonem, ſuo loco demonſtrabitur.

Audiamus nùnc Paſchaſii Queſnelli de his cenſuram: *Priori*, per Provinciæ Synodum datæ, "Sententiæ ſtandum eſſe reſpondit „Cyprianus, omiſſo Stephani judicio, quod reſcindere Ordina„tionem alterius Epiſcopi, in locum Baſilidis ſubſtituti, jure per„fectam non potuit. Baſilides porrò appellatione ſuâ aliud non „profecit, quam ut cumularet delicta, & ad priora peccata ejus „etiam fallaciæ & circumventionis crimen accederet". Reſpondeo aliud eſſe adverſari Romanæ appellationis operi ac effectui, aliud ejus authoritati. Non hoc, ſed iſtud fecit Cyprianus. Stephani in datas contra Baſilidem & Martialem à Provinciæ Synodo ſententias authoritatem palam profitetur, aſt ipſarum caſſationem affirmat factam per obreptionem, ideoque & appellationem & Papale judicium rectè fuiſſe refutata ab Hiſpanis. Quod obreptio eſſet manifeſta. Hinc enim ſcribit: "Quapropter cum, ſicut ſcripſiſtis, „Fratres dilectiſſimi, & ut Felix & Sabinus Collegæ noſtri aſſe„verant, utque alius Felix de Cæſar Auguſta, fidei cultor ac defen„ſor veritatis, litteris ſuis ſignificat, Baſilides & Martialis nefando „idololatriæ libello contaminati ſint, &c". Tantis teſtimoniis Cyprianus fidem adhibuit, ideoque cenſuit Stephanum non ſine poteſtate, ſed per errorem judicaſſe. Quid Stephanus circa iſtos Epiſcopos egerit, non plenè conſtat. Certum eſt, quod ipſos non repararit per potentiam, aut diſpenſatoriam gratiam. Hæc enim ignorabat iſtorum temporum immobilis diſciplina. Certum item eſt, quod ipſos ob Appellationis reverentiam reveſtiverit. Quid de Retractatorio ad plenam reparationem judicio fecerit, aut faciendum ſanxerit, ignoro. Quidquid ſit, hoc exemplum manifeſtè ac firmè evertit commenta Paſchaſii Queſnelli.

CAPUT VII.

Adducuntur alia antiqua Romanæ Appellationis Gallicana Exempla.

Aschasius Quesnellus ad Romanas appellationes è Gallia proscribendas adducit & alia exempla. Primum est Euphratæ Colonienſis Episcopi, Metropolitæ per secundam Germaniam, ab Agrippinenſi synodo degradati propter hæresim. Blasphemabat enim & docebat Christum Dominum fuisse purum hominem. Quesnellus adjungit: "Euphratas de sententia Synodi per appellationem ad Sedem Ro„manam deferenda ne cogitavit quidem". Respondeo non esse mirum. Constabat enim de crimine, & plena sententiæ justitia. De ipso enim edixit S. Maximinus Trevereſis Episcopus, primæ Belgicæ Metropolita: "Perditum & blasphemum Euphratam omnis „Mundus jam ore Domini cognovit esse damnatum". Et Severinus Senonenſis Episcopus: "Constat Euphratam subscriptione „Fratrum plurimorum in Spiritum Sanctum blasphemasse, negan„do Christum Deum". Et Jesses Spirenſis Episcopus: "Non solum „Epistolis omnium Ecclesiarum, quæ audierunt Euphratam „negare Christum Deum, sed ego ipse auribus meis audivi sub „præsentia Martini Consenioris nostri, & Metropii Presbyteri, „& Victoris Diaconi". Victor Wormatienſis Episcopus addidit reum fuisse multorum aliorum criminum. Proinde non Romanæ Sedis impotentia, sed manifesta sententiæ justitia Euphratam retraxit ab appellatione. In Gallia Christiana Fratres Sammarthani perperam affirmant illum damnatum ob Arianam hæresim. Etenim aliud in suo suffragio habet Valerianus Antiſiodorenſis Episcopus: "Euphratas, falsus Doctor, hudum „tantùm hominem asserit Christum". Fuit è fæce Pauli Samoſatenſis, aut Marcelli.

Respondeo secundò non esse improbabile, quod Euphratas appellaverit ad Romanam Ecclesiam, aut ad ejus gratiam supplex confugerit. Etenim sequenti post hanc Synodum anno, uti integer

ger & Canonicus Episcopus, adfuit & subscripsit Sardicensi Conlio, ab eodem unâ cum Vincentio Capuano Episcopo Legatus ad Imperatorem Constantium, supplicaturus relegatos ob Catholicam fidem Episcopos revocari in suos gradus & Sedes. Refert hæc in epistola ad suos Monachos sanctus Athanasius, & adjungit ambos fuisse viros mirificos, promptos ad quodvis facinus. Et uti tales à Constante Augusto per litteras Fratri Constantio commendatos.

Euphratas fuit Arianis adeò odiosus, ut ipsorum apud Antiochiam Patriarcha Stephanus ipsi nocturnam meretricem sceleratissimè immiserit, non ejus pudicitiam, sed famam devastaturus. Et impudens scortum adeò veneratum fuit viri dormientis faciem, ut mox fugerit è cubiculo, & multis clamoribus infames Stephani dolos propalaverit. Et sanè Synodales Legatos, qui Synodalia Decreta rogarent à Principe in executionem mitti, oportuit esse viros integerrimos. Proindè oportet Euphratam ab infami prioris anni apud Agrippinam judicio fuisse expurgatum pleniſſimè, ac reparatum. Sancti Servatii Tongrensis Episcopi Acta affirmant in damnati Euphratæ locum fuisse mox ordinatum sanctum Severinum. Oportet omnia hæc fuisse ex integro exsufflata. Et exsufflari non potuêre, nisi per Sedem Apostolicam: Utique ab Euphrata invocatam. Aut hæc vera sunt, aut ista Colonienſis Synodus nequijt, uti ejus Acta habent, fuisse celebrata anno quadragesimo sexto quarti sæculi. Certè postmodò, post Sardicensem Synodum, celebrari non potuit. Etenim sancti Servatij Acta affirmant Euphratam præsente sancto Athanasio deliraſſe, adeoque & tùnc temporis fuisse discussum Synodaliter, atque damnatum. Nempè dum post Tyriam Synodum à magno Constantino proscriptus Athanasius exulabat in Gallia, & qui post Sardicensem Synodum eò non redijt, nec potuit redire. Imperator quippè Constans tunc statim fuit occisus à Tyranno Magnentio, & Occidentis Imperium est devolutum ad Constantium, professum Athanasii adversarium, atque ita isthuc ille proficiscì non poterat, nec esse securus. Proindè nec Agrippinensis Synodus potuit celebrari post Sardicensem. Quidam existimant Euphratam fuisse integerrimum semper Episcopum, ideòque hæc omnia esse spuria figmenta: Similia illis, quæ circumferuntur de Lapsu sancti Pontificis Marcellini.

Nec desunt fundamenta. Etenim nec sanctus Athanasius, nec quis

quis alius apud Antiquos authenticus Scriptor istorum meminit. Deindè quis credat tot & tantos istius Agrippinensis Synodi Episcopos circa Euphratam fuisse circumscriptos, ideoque ipsum provocasse ad Sedem Apostolicam, fuisse exsolutum à perpèram injectis vinculis, & reparatum? Præsertim quia Synodalia Acta affirmant fuisse relapsum. Quomodo tanti viri adeò deviassent? Prærerea gratiosam ac dispensatoriam lapsi, ac præsertim relapsi in hæresim Episcopi reparationem penitùs ignorabat disciplina istorum temporum. Et quomodò per gratiam reparatus, ideoque delicti sui stigmata adhuc portans Episcopus fuisset per Sardicensem Synodum honoratus tam gloriosa Legatione, & adjunctus atque æquatus magno Capuanorum Vincentio? Quomodo Eusebiani, qui tanta clamarunt contra Marcellum, non plura clamassent contra Euphratam? Quomodò non clamassent esse relapsum Hæreticum, bis damnatum, ab ipso etiam Athanasio? Quomodò hæc omnia ipsi etiam Julio non improperassent? Et certè sanctus Severinus videtur Euphratæ tùnc non successisse. Etenim hic Sardicam profectus est, & istic omnibus fulsit in Episcopali gloria. Quæ omnia fortissimè suadent ista Agrippinensia Acta esse infirma & caduca. Est intricata quæstio. Et ejus decisio non est necessaria ad nostrum Propositum.

Paschasius Quesnellus pergit ad secundum exemplum: "Ab „Arelatensi Synodo, quæ Paulinum Trevetorum Episcopum „Catholicum injustè deposuit anno trecentesimo quinquagesi„mo tertio, à Bitetrensi anni trecentesimi quinquagesimi sexti, „undè Saturnini Arelatensis operâ sanctus Hilarius in exilium pul„sus est, & à Parisiensi anni trecentesimi sexagesimi secundi, quæ „ipsum Saturninum damnavit, appellatum esse non apparet, li„cet injusta Paulini & Hilarii damnatio utrique ad Romanum „Pontificem confugiendi jus peculiare tribuerit". Respondeo hanc fabulam sibi ipsi non cohærere. Etenim si Paulinus & Hilarius habuerint peculiare jus suam injustam damnationem referendi, ac item propter ipsam confugiendi ad Apostolicam Sedem, omninò potuerunt etiam appellare. Ista enim relatio & istud refugium fieri non poterant, nisi ad iniquum judicium circumducendum, & recuperandum Episcopatum: Quæ quid sunt aliud, quàm Romana appellatio?

Quæstio est. Quare non appellaverint? Quidam respondent ipsos

ſos fuiſſe non dumtaxat damnatos ab iſtis Synodis, ſed inſuper à Principe relegatos. De Paulini relegatione ſcribit ad Imperatorem Conſtantium ſanctus Hilarius: "Paulinum beatæ paſſionis „virum, blandimento ſollicitatum relegaſti, & Eccleſiam ſanctam „Treverorum tali Sacerdote ſpoliaſti. Ipſum uſque ad mortem „demutaſti exiliis, & fatigaſti. Extra Chriſtianum quoque nó„men relegaſti: Ne panem aut de horreo tuo ſumeret, aut de „Montani Maximillæque antro profanatum exſpectaret". Eum Conſtantius relegavit in Phrygiam: Et iſtic, quò hæreticis communicare compelleretur, circumſcripſit intra civitates Montaniſtarum. Deindè eorum damnatio ac relegatio incidunt in annos, quibus deportati Liberii Pontificis Cathedram inſedit intruſus Felix, cui nemo Catholicus poterat communicare. Hiſce de cauſis aliqui cenſent neutrum ab iniquis damnationibus provocaſſe. Verùm hæc non concludunt. Iſtæ enim cauſæ impedire potuerunt appellationis proſecutionem, non ipſam appellationem. Hinc Romam appellarunt etiam ſanctus Joannes Chryſoſtomus, ejus Succeſſor ſanctus Flavianus, Euſebius Dorylæi, Theodoretus Cyri Epiſcopus, aliique plures, quos Regiæ relegationis violentia impedivit à Romano acceſſu, & provocationis proſecutione.

Proindè reſpondeo ſanctum Paulinum, itemque ſanctum Hilarium, de hiſce ſuis damnationibus cenſuiſſe iſtud ipſum, quod de attentata in ſanctum Cyrillum per Joannis Antiocheni Factionem damnatione cenſuit in Epheſino Concilio Acacius Melitinenſis Epiſcopus, ſecundæ Armeniæ Metropolita: "Fieri non „poteſt, ut hi qui à ſancta Synodo deſciverunt, & pravæ opi„nioni Neſtorii ſe adjunxerunt, quidqam contra Oecumenicæ hu„jus Synodi Præſides audeant efficere, cum nullam omninò habeant „authoritatem". Dixit iſtam ſententiam fuiſſe non Epiſcopale judicium, ſed hoſtile convitium, ideoque nulla opus fuiſſe appellatione vel abſolutione. Et hanc Acacii aſſertionem confirmavit in relatione ad ſanctum Celeſtinum Pontificem plena Epheſina Synodus, ſcribens iſtam ſententiam fuiſſe non dumtaxat iniquam, & à Canonibus diſcrepantem, ſed inſuper Contumeliam, utpotè attentatam citra quamvis poteſtatem. Idem de attentata per Nicænum Dioſcori Patriarchæ Alexandrini Conventiculum in magnum Papam Leonem excommunicatione judicavit in relatione ad Valentinianum ac Martianum Imperatores univerſa Chalce- Act. 4.

„donensis Synodus : " Dioscorus super alias suas nequitias adversùs „ipsam Apostolicam Sedem latravit, & excommunicationis litteras „adversùs sanctissimum Papam Leonem facere conatus est". Hujusmodi Synodales Hæreticorum in Orthodoxos latratus sunt manifesta convitia & Attentata, ideoque nulla appellatione indigent, nulla circumductione. Sunt incruenta persecutio, incruentum martyrium. Disertè hoc scribit ipse Hilarius in libello ad Imperatorem Constantium, quem ipsi apud Constantinopolim tradidit in proprias manus : " Episcopus ego sum, in omnium Gallicarum „Ecclesiarum atque Episcoporum communione, licet in exilio, per„manens, & Ecclesiæ adhuc per Presbyteros meos communionem „distribuens. Exulo autem, non crimine, sed factione". Apud adversantem sibi Principem intrepidus adseverat se esse, non degradatum, sed exulem: Et quidem non crimine, sed factione. Se adhuc esse plenum Episcopum, & talem agnosci ab omni Gallia: Utpotè qui in omnium istic Episcoporum ac Populorum communione permaneat, eamdemque per suos Vicaros Presbyteros pleno jure distribuat Pictavienſi Ecclesiæ. Gallicana Ecclesia norat
Epist. 3. avitam, posteà à Pelagio primo Pontifice in literis ad Narsetem Patricium laudatam ac expositam, Regulam, quæ per talia hæreticarum aut schismaticarum Synodorum facinora affirmat neminem à Sacerdotum Collegio, aut Christianitatis consortio separari, sed elongari à polluto ipsorum contagio. Eamdem secutus fuit glorioſus Treverensium Antistes Maximinus, dum in damnatum ab Eusebianis, & ab Augusto Constantio proscriptum Athanasium fecit, quod in Eusebiani Chronici supplemento laudat sanctus Hieronymus : " Maximinus Treverorum Episcopus „clarus habetur, à quo Athanasius, dum à Constantio quæreretur ad pœnam, honorificè susceptus est". Eadem ex regula idem Hieronymus scribit in illustrium virorum Catalogo : " Hilarius fa„ctione Saturnini Arelatensis Episcopi, de Synodo Biterrensi in „in Phrygiam relegatur". Addit in Dialogo contra Luciferianos: "Hilarium de prælio revertentem Gallicana Ecclesia complexa „est". Citra omnem Appellationem aut revestitionem. Quod ipsum censuit omnis etiam Orientalis Ecclesia. Nam & Seleuciensis Synodus sanctum Hilarium, licet damnatum & exulem, citra omnem absolutionem admisit ad consessum atque suffragium.

Eadem est ratio sancti Paulini. Imitatus est suum glorioſum

Ante-

Anteceſſorem Maximinum, ejusq, Collegas, Hoſiam Cordubenſem, Protogenem Sardicenſem, aliosque plures, quos norat à crudeliſſima Philippo-Politani Conventiculi ſententia nunquam appellaſſe. Quis enim appellet ab iſtiuſmodi contumeliis? Hinc Paulinum Treverenſis Ecclesia, quia vivum recipere non potuit, defunctum è Phrygia reportauit in Galliam, & uti canonicum Epiſcopum, immò ut triumphantem Martyrem, gloriosè ſepelivit.

Tertium Paſchaſii Queſnelli exemplum eſt Hæreſiarcha Priſcillianus. Ejus Acta ſunt breviter audienda. Sanctus Sulpitius Severus in Chronico affirmat à Priſcilliano adhuc laico etiam Inſtantium ac Salvianum, Hiſpaniarum Epiſcopos, fuiſſe ſeductos, & pergit: "Quo Adyginus Cordubenſis Epiſcopus L.2.c.61
„comperto, ad Idacium emeritæ ætatis Sacerdotem refert. „Igitur poſt multa inter eos certamina apud Cæſar-Auguſtam „Synodus congregatur: Cui tum etiam Aquitani Epiſcopi in„terfuêre. Verùm Hæretici committere ſe judicio non auſi. In abſentes tum lata ſententia, damnatique Inſtantius & Sal„vianus Epiſcopi, Elpidius & Priſcillianus laici. Additum „etiam: Ut ſi quis damnatos in communionem recepiſſet, ſciret „in ſe eandem ſententiam promendam". Hâc ſententiâ Inſtantius & Salvianus offenſi Priſcillianum ad ampliandas ſui erroris vires crearunt Epiſcopum Labinenſem, & S. Sulpitius proſequitur: "Tunc Idacius atque Ithacius", Orthodoxi Hiſpaniæ Epiſcopi, "acriùs inſtare, arbitrantes poſſe inter initia malum „comprimi. Sed parum ſanis conſiliis ſæculares judices adeunt, „ut eorum Decretis atque executionibus hæretici urbibus „pellerentur. Igitur poſt multa & fœda, Idacio ſupplicante „elicitur à Gratiano tunc Imperatore Reſcriptum, quo univerſi „hæretici excedere non Eccleſiis tantum aut urbibus, ſed extra „omnes terras propelli jubebantur. Quo comperto Gnoſtici „diffiſi rebus ſuis, non auſi judicio certare, ſpontè ceſsêre „qui Epiſcopi videbantur, cæteros metus diſperſit. At tum „Inſtantius, Salvianus, & Priſcillianus, Romam profecti, ut „apud Damaſum, Urbis eâ tempeſtate Epiſcopum, objecta „purgarent. Hi ubi Romam pervenêre, Damaſo ſe purgare „cupientes, ne in conſpectum quidem ejus admiſſi ſunt. Re„greſſi Mediolanum, æquè adverſantem ſibi Ambroſium re„pererunt. Tum vertêre conſilia, ut quia duobus Epiſcopis, „quorum eâ tempeſtate erat ſumma authoritas, non illuſe-

„rant, largiendo & ambiendo ab Imperatore cupita extor-
„querent". Ita corrupto Macedonio, tum Magiſtro Officiorum, Reſcriptum eliciunt, quo calcatis quæ prius decreta erant, reſtitui Eccleſiis jubebantur. Ita Inſtantius & Priſcillianus redierunt jactabundi in Hiſpaniam, & ſuas receperunt Eccleſias. In ipſis permanſerunt uſque ad invaſum à Maximo Imperium; & Sulpitius proſequitur: " Ubi Maximus Oppidum Treverorum
„victor ingreſſus eſt, Ithacius ingerit preces, plenas in Priſ-
„cillianum ac ſocios ejus invidiæ atque criminum. Quibus per-
„motus Imperator, datis ad Præfectum Galliarum atque ad
„Vicarium Hiſpaniarum litteris, omnes omninò, quos labes
„illa involverat, deduci ad Synodum Burdigalenſem jubet. Ita de-
„ducti Inſtantius & Priſcillianus. Quorum Inſtantius, prior
„juſſus cauſam dicere, poſtquam ſe parum expurgabat, indi-
„gnus eſſe Epiſcopatu pronuntiatus eſt. Priſcillianus verò, nè
„ab Epiſcopis audiretur, ad Principem provocavit. Permiſſum-
„que id noſtrorum inconſtantiâ: Quia aut ſententiam in re-
„fragantem ferre debuerant, aut ſi hi ipſi ſuſpecti habeban-
„tur, aliis Epiſcopis audientiam reſervare".

Hæc poſtrema appellatio facta eſt anno tertio poſt mortem ſancti Damaſi. Ejus meminit etiam Proſper in Chronico: " Priſ-
„cillianus in Synodo Burdigalenſi damnandum ſe intelligens,
„ad Imperatorem Maximum provocavit. Auditusque Treveris
„ab Evodio Præfecto Prætorio, à Maximo gladio addictus eſt". Omnem rei ſeriem edicit in ſuo Chronico Idacius Lemicenſis
Anno 386 Epiſcopus: " Priſcillianus declinans in hæreſim Gnoſticorum,
„per Epiſcopos, quos ſibi in eadem pravitate collegerat, Abu-
„læ Epiſcopus ordinatur. Qui aliquot Epiſcoporum Conciliis
„auditus Italiam petit & Romam. Ubi ne ad conſpectum qui-
„dem S. S. Epiſcoporum Damaſi & Ambroſii receptus, cum
„his, cum quibus iverat, redit ad Gallias. Inibi ſimiliter à
„ſancto Martino Epiſcopo, & ab aliis Epiſcopis hæreticus judi-
„catus, appellat ad Cæſarem: Quia in Galliis his diebus Maxi-
„mus Tyrannus obtinebat poteſtatem Imperii". Rectè ſcribit Priſcillianiſtas ab aliquot Synodis fuiſſe auditos in Hiſpania & damnatos. Et hi ab omnibus iſtis Romam appellarunt, atque acceſſerunt.

At longè aliud cenſet Paſchaſius Queſnellus. Etenim de poſtrema

ſtrema ad Imperatorem Maximum provocatione ſcribit : " De „Romano Epiſcopo ab alterutro appellato nulla mentio". Reſpondeo non eſſe mirum. Qua enim fronte ſcelerati homines, qui ſancto Damaſo detecti non potuerant illudere ſeù obrepere, ideòque nec ejus faciem fuerant permiſſi videre : Qui inſuper ad evadendum iſtud totius Hiſpaniæ ac Apoſtolicæ Sedis judicium fecerant perfugium ad laicas Poteſtates, ipſas pecuniâ corruperant, atque ita rurſum turbarant & macularant plures Eccleſias. Quâ, inquam, fronte iſti provocaſſent aut acceſſiſſent ad Succeſſorem Siricium? Norânt ſe per ipſum eodem modo tractandos. Hinc uti Gratiani Miniſtros auro depravarant, ita ſperarnnt & ipſum Maximum ineſcare, ideòque ad ipſum provocarunt.

Major eſt Paſchaſii Queſnelli fiducia circa primam Appellationem. Quærit, cur ſanctus Damaſus appellantes nec ad ſuam faciem admiſerit? Et reſpondet rationem eſſe hæc Cæſar-Auguſtanæ Synodi verba : " Si quis damnatos in communionem recepiſſet, „ſciret in ſe eandem promendam ſententiam". Reſpondeo hæc iterùm olêre Euſebianæ Factionis proterviam. Etenim & iſta Factio ſanctum Julium Pontificem cenſuit cecidiſſe in inflictam ſancto Athanaſio damnationem, quod eum à ſe damnatum ille in communionem recepiſſet. Suarum Synodorum ſententias cenſuit non poſſe devolvi Romam, nec iſtic retractari, longè minùs corrigi aut exſufflari. Et quidem illi agebant de ſolis Patriarchalibus, aut totius Orientalis Eccleſiæ Synodis; at verò Paſchaſius Queſnellus ſcribit de Synodis Occidentalium Provinciarum, quas ſuo Patriarchæ ſubdi nemo eſt unquam inficiatus. Proindè ſanctus Damaſus nequaquam timuit iſtud contagium, ſed ſecutus eſt antiquiſſimum Romanæ Eccleſiæ morem, ex quo ſanctus Papa & Martyr Stephanus ſancti Cypriani, circa Baptiſmum errantis, " Le„gatos Epiſcopos nec ad ſermonem colloquii ſaltem communis „admiſit", & omne illis apud fideles interdixit hoſpitium. Ita in famoſa ſua epiſtola teſtatur Firmilianus, apud Cappadoces Archi-Epiſcopus Cæſaræenſis. Eodem modo magnus Papa Leo tractavit Eutychianos Legatos Alexandrinæ Eccleſiæ : " Legati nec ad „faciem uſque ſalutationis admiſſi, ſine aliquo effectu reverſi ſunt". Ita Dioſcorus Presbyter & Cheræmon Lector, ejuſdem Eccleſiæ apud Conſtantinopolim Apocriſarii, queſti ſunt Creſconio & Ger-

mano Episcopis, istic Legatis Anastasii secundi Pontificis. Etiam de Petro Fullone, Antiochiæ Patriarcha, & Joanne Apamæensi Episcopo, Metropolita Secundæ Syriæ, Eutychianis hæreticis, scribit Narratio de Eutychianæ perfidiæ successu usque ad damnatum Acacium Constantinopolitanum Episcopũ: "Acacius petiit Apostolicam „Sedem, ut si ad eandem confugerent, ne ipso quidem digni haberen„tur adspectu". Et de sancto Agapeto Pontifice, Constantinopolim advecto, scribit in Breviario Liberatus Diaconus: "Agapetus An-
Cap. 21. „thimi", hæretici ac intrusi Constantinopolitani Patriarchæ, "præ„sentiam sprevit, eumque ad salutandum suscipere noluit". Et nullis Principum, ipsius etiam Augustæ Theodoræ Promissis, precibus, aut minis ad id se permisit inclinari. Et de Græcorum Episcopis, sibi circa tria famosa Capitula obedire detrectantibus, ad omnem Ecclesiam scripsit vigilius Pontifex: "Eos ulteriùs non „permisimus esse nostræ communionis participes, nec adspectus „eorum oculi nostri receperunt". Hinc & Pyrrhus, Eutychianus Constantinopolitanæ Ecclesiæ Antistes, à sancto Abbate Maximo convictus & confusus, humiliter supplicavit: "Hoc unum & so„lum rogo, primum quidem ut merear Apostolica Delubra, „magis autem ipsos Apostolorum Principes adorare. Deindè ve„rò ut liceat sanctissimum Papam in faciem videre, eique libel„lum eorum, quæ absurdè gesta sunt, tradere". Et sanctus Maximus, ac Gregorius Patricius responderunt: "Quando tua propo„sitio bona est atque utilis, sic fiat". Tùnc Pyrrhum ex Africa portarunt Romam, & sanctus Maximus pergit: "In hanc cele„berrimam Urbem Romam cum Pyrrhus veniisset nobiscum, Pro„missum implevit, damnavitque impiæ Ectheseos dogmata, ac „se per rectam professionem cum sancta Ecclesia conjunxit". Et fuit admissus ad faciem Pontificis. Nemo Hæreticus, nisi post conversionem & solemnem Hæresis abjurationem, potuit unquam hanc videre. Et hanc regulam secutus est sanctus Damasus in Priscillianum.

CAPUT

CAPUT VIII.

Examinatur Imperatoris Gratiani Lex, quæ omnes Occidentalis Ecclesiæ Metropolitas Episcopos jussit in prima etiam instantia judicari à Romano Pontifice.

Ozimus Pontifex ad se traxit primam instantiam Proculi Massilienſis Episcopi, se novum secundæ Narbonensis Provinciæ Metropolitam prætendentis, & de hac re scribit Paschasius Quesnellus: "Hoc Illustrissimus Petrus de Marca „dicit actum esse Romæ post Gratiani legem „promulgatam, quæ Romani Pontificis judicio „commiserat Metropolitanos, quamque merito jure non multi fa„ciebant Gallicani, utpote consuetudini Ecclesiasticæ, receptis„que regulis adversam. Quidquid sit de hac lege, quæ Canonum „sanctiones infirmare non potuit, non est our nos Zozimi conatus „iste plurimum sollicitet", &c. Anti-Papæ Ursicini, licet Coloniam Agrippinam relegati, Factio graviter vexavit Ecclesias. Plures Episcopos movit in rebellionem Romanæ Ecclesiæ. Hinc in Romana Synodo S. Papa Damasus ab Imperatoribus Gratiano ac Valentiniano postulavit plura auxilia, inter quæ fuit & hoc: „Jubere Pietas vestra dignetur, quicumque vel Fratris nostri Damasi, „vel nostro judicio, qui Catholici sumus, fuerit condemnatus, „atque injustè voluerit retinere Ecclesiam, vel vocatus à Sacer„tali judicio non adesse, accitus ad Urbem Romam veniat, aut „si in longinquioribus Partibus hujusmodi emerserit quæstio, ad „Metropolitani deducatur examen. Vel si ipse Metropolitanus „est, Romam necessariò, vel ad eos, quos Romanus Episcopus „Judices dederit, contendere sine dilatione jubeatur". Et Principes in eadem verba rescripserunt. Paschasius Quesnellus cum Petro de Marca censet & Synodum postulasse, & Principes sanxisse contra Canones.

Respondeo hanc esse enormem contumeliam & in istam Synodum, & in istos Principes. Quæ contumelia major, quam tantum

tantum Pontificem, ejusque Apostolicam, cui S. Ambrosius ad fuit, synodum de Apostolicorum Canonum infractione infamare? Apostolicum namque Canonem omninò laudat in relatione ad S. Cœlestinum Pontificem Ephesina Synodus, scribens contra Joannis Patriarchæ Antiocheni Factionem, ausam damnare S. Cyrillum Patriarcham Alexandrinum: "Si quibuslibet potestas fiat majo-„ribus Sedibus contumeliam inferendi, & in illos, in quos nihil „juris habent, sententias pronuntiandi usque adeo iniquas, & à „Canonibus discrepantes, vel potius contumelias, in extremam „confusionem res Ecclesiasticæ delabentur". Quod ipsum in causa Acacii Constantinopolitani Episcopi scribit in litteris ad Dardaniæ Episcopos S. Gelasius, & suum Rescriptum fundat in hac generali Regula: "Ab Inferioribus Potior discuti non potest, „aut judicari". Etiam in Tomo de Anathematis vinculo scribit idem Pontifex: "Inferior Potiorem absolvere non potest". Addit hunc esse perpetuum Ecclesiæ tramitem. Est Apostolica regula, quæ Clericum à proprio Episcopo, Episcopum à Metropolita, Metropolitam à Patriarcha vel Exarcho, Exarchum & Patriarcham semper jussit à Papa Synodaliter Judicari. Hinc in Ephesino Concilio adversùs Joannem Antiochiæ Patriarcham, Synodali evocationi parêre detrectantem, dixit Juvenalis Hierosolymæ Episcopus: „Oportebat Joannem confestim accurrere ad Apostolicam Sedem „Magnæ Romæ nobiscum confidentem, apud quam mos est ex „Apostolico ordine & traditione, ut ipsa Sedes Antiochena di-„rigatur & judicetur". Romanæ Sedi hac in parte adjunxit Apostolicum Hierosolymæ Thronum. At ex proprio arbitrio: Quò sucaret suum ambitum. Ex isto Canone Pentapolitana Ægyptiacæ Diœcesios Provincia suum Patriarcham Dionysium, profani Dogmatis suspectum, detulit sancto Dionysio Pontifici: Et hic illum judicavit. Hæresiarcham Nestorium, quod Constantinopolitana Ecclesia tùnc Patriarchalia jura ambiret, sancto Cœlestino Pontifici detulit sanctus Cyrillus. Hujus Successorem Dioscorum Clerici Alexandrini accusarunt apud sanctum Papam Leonem. Plura sunt istiusmodi exempla. Arabici Canones Patriarcham à subdito Metropolita nec accusari permittunt, nisi de consilio & assensu alterius Patriarchæ.

Ex eadem regula Metropolitanus à suæ Provinciæ Synodo nunquam damnari potuit aut judicari, sed à solo Patriarcha aut ejus Synodo

nodo. Ita docet primus Canon Epheſini Concilii. Omnes quippè Epiſcopos, qui Synodo præſentes fuerant Joannis Antiocheni Patriarchæ Factionem ſecuti, damnat, & pergit ad abſentes ejus Congregales: "Si quiſpiam Metropolita Provinciæ derelictâ ſanctâ & œcu„menicâ Synodo aut acceſſit ad illorum defectionis Confeſſum, aut „accedet impoſterùm, ſivè cum Celeſtio ſenſit, ſivè ſentiet, ipſe „nihil ampliùs poterit agere adversùm Provinciæ Epiſcopos, ut „qui jàm indè à Synodo totius Eccleſiaſticæ communionis expers „ſit factus, & prorsùs inutilis, ſed & ipſis Epiſcopis illius Pro„vinciæ, circumque vicinis Metropolitis recta ſentientibus ſubja„cebit, ut omninò dejectus à Sede Epiſcopatus". Epheſina Synodus fuit in duas partes lacerata. Et iſtorum, qui Hæreſiarcham Neſtorium damnaverant, aut ejus damnationi acceſſerant atque ſubſcripſerant, Metropolitarum ac aliorum Epiſcoporum aliqui, à Joanne Patriarcha Antiocheno circumſcripti aut ſeducti, poſt-modò vertêrunt vela, recantarûnt ſua ſuffragia, & ad Joannis factionem retroceſſerunt. Hos caſtigat laudatus Canon. Et inter alias iſtius-modi Metropolitæ pœnas ponit, quod deinceps ſuæ Provinciæ Synodo ſubfuturus ſit, & ab ipſa judicandus: Quia videlicet integer Metropolita ipſi non ſubeſt, nec ab ipſa poteſt judicari. Hinc Edeſſenæ Metropolios Clerici ſuum Epiſcopum Ibam accuſarunt non apud Synodum ſuæ Provinciæ, ſed apud "Mag„num & ſanctum Concilium" Domni Patriarchæ Antiocheni. Ita habes in decima Actione Concilii Chalcedonenſis: Et hujus nonus Canon ſanxit Clericum apud Epiſcopum, Epiſcopum apud Provinciæ Synodum, Metropolitam eſſe conveniendum apud Diœceſios Primatem, aut apud Epiſcopum Regiæ civitatis Conſtantinopolitanæ.

Agit de Thracicæ, Aſianæ, ac Ponticæ Diœceſios Metropolitis, quorum Conſecrationem Conſtantinopolitanus invaſerat, & invadere moliebatur etiam judicialem in ipſos authoritatem. Hoc Synodus noluit. Statuit Alternativam, poſitam in arbitrio Convenientis. Interim Metropolitam noluit judicari à ſua Synodo. Quod ipſum confirmavit octava Synodus. Sanxit ut damnatus à Metropolita Epiſcopus provocet ad "Patriarchale Caput", & adjunxit: "Inſuper etiam nullo modo quiſquis Metropolitanorum ab Epiſco- Can. 26.
„pis Provinciæ ſuæ judicetur, ſed à ſolo proprio Patriarcha". Idem habent Arabici Canones, & adjungunt: "Patriarcha querelam unius Can. 46.

„Archi-Episcopi de alio ArchiEpiscopo non accipiat, nisi alter „Archi-Episcopo ex Fratribus interveniente". Ex simili nescio quo Canone Guntharius Colonienſis, & Thetgaudus Treverenſis Metropolitæ, à Nicolao primo Pontifice damnati, apud Ludovicum ſecundum Imperatorem conqueſti ſunt, quod iſti judicio nullus alter Metropolita adfuiſſet. Ex iſto capite tentarunt judicium exſufflare. Quæ omnia nequaquam ducunt originem ex lege Gratiani Principis. Hæc enim ſcripta fuit ad ſolam Occidentalem Eccleſiam, ad ſolum Patriarchatum Romanum. Nec item ſunt novum jus: Sunt Canones innovantes ac ſtabilientes Apoſtolicam traditionem.

Fateor tamen iſtos Canones quandoque non viguiſſe in Gallia. Etenim tertia Aurelianenſis Synodus Epiſcopis & Clericis rigidè interdicit omne extranearum mulierum contubernium,
Can. 4. omnem præſertim carnis Lapſum, atque concludit: "Metropo„litanus", utique lapſus, "à Comprovincialibus ſuis diſtringa-
Can. 17. „tur". Et quinta Synodus ſanxit: "Si Metropolitanus à Com„provinciali Epiſcopo bis fuerit in cauſa propria appellatus, & „eum audire diſtulerit, ad proximam Synodum, quæ conſtitue„tur, negotium ſuum in Concilio habeat licentiam exerendi, & „quidquid pro juſtitia à Comprovincialibus ſuis ſtatutum fuerit, ſtu-
Can. 16. „deat obſervare". Utique Metropolitanus. Quod ipſum repetit ſecunda Arvernenſis Synodus. Paſchaſius Queſnellus dat cauſam: "Gratiani legem merito jure non multi faciebant Gallicani, ut„porè conſuetudini Eccleſiaſticæ, receptiſque Regulis adverſantem". Reſpondeo legem à Gallicanis Epiſcopis nec contemptam fuiſſe, nec neglectam. Eâ enim uſi ſunt ſub Pontificibus Innocentio, Zozimo, Bonifacio, Celeſtino, Sixto, Leone. Et ipſam ad magni Leonis preces innovavit contra ſancti Hilarii novitates Valentinianus tertius. Neglectûs igitur cauſa fuit non legis ad Eccleſiaſticam conſuetudinem aut receptos Canones contrarietas, ſed Galliæ invaſores Reges barbari, qui ſuis Epiſcopis interdixerunt Regni egreſſum, ac ipſum etiam Romanum acceſſum, eoſque juſſerunt eſſe contentos ſolis Relationibus. Ita teſtatur in litteris ad Romanos Senatores Fauſtum & Symmachum ſanctus Avitus Archi-Epiſcopus Viennenſis. Hinc Metropolitæ, ne ſibi impunis foret delinquendi aut excedendi licentia, ſemetipſos ſuarum Provinciarum Synodis ſponte ſubmiſerunt. Erat manifeſtè contra Canones,

hones. Hinc unà cum multis aliis, per barbaros istos Reges intrusis, Ecclesiasticæ disciplinæ depravationibus morem istum abolevit, & Canonum vigorem reduxit magnus Impeator Carolus, Reparator Gallicanæ Christianitatis. Etenim in septimo Capitularium libro habemus : "Si adversùs Provinciæ Metropolitanum „Episcopus vel Clericus habuerit querelam, petat Primatem Diæ„cesèos, & apud ipsum judicetur, aut apud Sedem Apostolicam". Primates tùnc habere incæpit Gallia : Hinc Capitulum aliquos apud suum Primatem, aliquos Metropolitas mandat apud Sedem Apostolicam judicari. Utique istos, qui non habebant Primatem. Est Canon Chalcedonensis. Hæc ejus verba, "Aut Sedem Regiæ „urbis Constantinopolitanæ". Carolus transmutat in hæc : "Aut „apud Sedem Apostolicam". Hausit hoc ex fictitia epistola, quæ passim adscribitur sancto Julio Pontifici. Et hinc videmus, quod Hincmarus Metropolita Remensis non cæperit primus hunc antiquum Canonem introducere in Gallias. Nam & Adrianus primus, dum Bituricensem Cathedram reposuit in Metropoliticam dignitatem, voluit ejus Episcopum deinceps judicari à sola Sede Apostolica. Eandem regulam habent Capitula, quæ Angilramnus Metensis Episcopus vel accepit ab eodem Pontifice, vel potiùs ipsi obtulit. Cap. 24.

Canon tamen semper habuit exceptionem, quam in suo ad Ephesinam Synodum libello adduxit Charisius, Philadelphiensis in Lydia Ecclesiæ Presbyter : "Omnes qui rectè sapiunt, ita com„parati sunt, ut honorem semper, & quam decet obsservantiam „spiritualibus maximè Patribus & Doctoribus deferre desiderent. „Si verò illos, qui docere debent, talia de fide auditoribus in„sonare contigerit, quæ omium & aures & animos offendant, tùnc „sanè ordinem commutari necesse est, & pravæ doctrinæ Magistros à „Subjectis reprehendi". Exceptionem in sua Romana, octavi Concilii Actis inserta, Synodo exponit Adrianus II. Pontifex, dicens de suo Antecessore Honorio, damnato ab Orientalibus : "Sciendum est, „quia super hæresi fuerat accusatus, propter quam solam licitum est „Minoribus Majorum suorum motibus resistendi, vel pravos sensus „liberè respuendi". Quæstio est, quid hìc intelligatur per reprehensionem ac resistentiam? Quidam censent intelligi solam facultatem accusandi, aut sanè se separandi ab errantis Prælati communione.

Respondeo tamen intelligi etiam facultatem judicandi. Quisque privatus, etiam Laicus, possit accusare Prælatum similem, ac ejus com-

communionem deferere ; ſubdita autem Synodus habet authoritatem ipſius etiam judicandi. Ita ſubjecta Antiochena Synodus damnavit ac ejecit ſuum Patriarcham Paulum Samoſatenſem. Et Euphratam Coloniæ Epiſcopum, Metropolitam ſecundæ Germaniæ, damnavit propria Synodus. Et de Coſma Epiphanienſi ac Severiano Arethuſæ Epiſcopo, Severi Patriarchæ Antiocheni manifeſtâ hæreſi offenſis, ſcribit Evagrius Epiphanienſis : " Coſmas & Severianus primùm ſe à Severi commu„nione ſegregarunt, deindè libellum abdicationis ad eum mittunt". Non eſt dubitandum, quin iſte libellus fuerit Synodalis, formatus ab aliqua Synodo. Similem Synodum laudat antiqua & authentica Eutychiani ſucceſsûs Narratio, ſcribens de ejuſdem Sedis Patriarcha Petro Fullone : " Petrus, pulſo Martyrio, Catholico „Epiſcopo, per viliſſimum populum & hæreticos Sedem ipſius „occupavit, continuoque eſt damnatus ab Epiſcopis, atque à Leo„ne Imperatore Oaſin deportatus". Hujuſmodi Synodale judicium præfati Antiſtites fuerunt in Severum executi.

Notanda tamen ſunt verba Chariſii : "Quæ omnium & aures & „animos offendant". Eſt debet manifeſta hæreſis. Si dubia ſit & palliabilis, opus eſt prævia Relatione ad Sedem Apoſtolam. Hinc Dionyſium, ſuum Alexandriæ Patriarcham, Pentapolitanæ Provinciæ Epiſcopi non præſumpſerunt damnare, ſed accuſarunt apud Dionyſium Pontificem : Quod nempe ejus error eſſet dubius, non manifeſtus. Eadem de cauſa Jubaianus, Pompejus, aliique per Africam Epiſcopi ſuum Primatem Cyprianum, prava de Baptiſmate docentem, non invaſerunt, ſed detulerunt apud Stephanum Papam, quod ejus error haberet aliquid fundamenti. Item dum error eſſet dubius, ſubjecta Synodus ſemper ſibi adſociavit aliquem æqualem, aut etiam majorem reo Metropolitâ, Primatem, aut Patriarcham. Ita Antiochena Synodus contra Paulum Patriarcham, proceſſura ad definitivam ſententiam, adeſſe voluit Dionyſium Patriarcham Alexandrinum, ac item Firmilianum Cæſaræenſem in Cappadocia Epiſcopum, Exarchum Ponticæ Diœceſios. Et ſuum judicium mox retulit ad Sedem Apoſtolicam. Ex eadem regula Colonienſis Synodus, miſſura damnationis manum in ſuum Metropolitam Euphratam, ſibi adjunxit Maximinum Treverenſem, & Valentinum Metropolitam Arelatenſem. Et ex hoc fonte poſſit prodiiſſe Arabicus Canon, mandans

dans Patriarcham aut Metropolitam non judicari, nisi præsente alio Patriarcha aut Metropolita. Quod observatum voluit, etiam dum Metropolita judicaretur à suo Patriarcha. Præfatæ exceptionis ratio est clara. Etenim manifestè hæreticus semetipsum damnat ac degradat. Est opus non judicio, sed solâ declaratione ac executione. Hanc Canones semper permiserunt etiam subjectæ Synodo.

Eadem fuit ratio de peccato idololatriæ. Hinc enim Martialem Emeritensem Episcopum, Metropolitam Lusitaniæ, propria Synodus degradavit. Si tamen fuerit Metropolita. Etenim Ferdinandus Mendoza, Joannes Mariana, ac alii Hispanicarum rerum periti, affirmant usquè ad Imperatoris Constantini tempora nullos in Hispania fuisse Metropolitanos Episcopos, sed tùnc istíc viguisse Hierarchiam Africanam, quæ acceptæ Consecrationis ætate seniorem faciebat Primatem Provinciæ. Et ipsorum assertio habet fundamentum in Canonibus Illiberritanis. Antiquam formam insigniter exponit in litteris ad quosdam Donatistarum Episcopos sanctus Augustinus, scribens adversùs Secundum Tigisitanum Episcopum, Numidiæ Primatem, ausum damnare Cecilianum Carthaginensem Episcopum, Primatem totius Africæ, quod diceret Ordinatum à Traditoribus. Cecilianus ad Synodum evocatus adesse noluit, allegans Superiorem citari aut evocari non posse à Subditis. Hinc illum Secundus pro confesso habuit, & damnavit in contumaciam. Hunc impetum Augustinus graviter improbat, & adjungit Secundum debuisse ad suam Synodum perorare in hujusmodi verba: " Videtis Fratres, post tantam stragem per- Epist. 162.
„cutionis misericordiâ Dei à Principibus sæculi pacem esse conces-
„sam, non debemus nos Christiani & Episcopi unitatem dirum-
„pere Christianam, quam jam Paganus non insequitur inimicus.
„Itaque aut omnes istas causas, quas clades turbulentissimi tempo-
„ris inflixit Ecclesiæ, Deo Judici dimittamus, aut si aliqui in
„vobis sint, qui certa istorum crimina ita noverint, ut ea facilè
„valeant edocere, negantesque convincere, & talibus communi-
„nicare formidant, pergant ad Fratres & Collegas nostros Trans-
„marinarum Ecclesiarum Episcopos, & ibi primò de istorum Fa-
„ctis & contumacia conquerantur, quod ad judicium Collegarum
„Afrorum malè sibi conscii venire noluerint, & indè illis denun-
„tietur ut veniant, ibique objectis respondeant. Quod si non fe-

„cerint, ibi eorum pravitas & perversitas innotescet, missâque „Tractoriâ super eorum nomine per totum Orbem terrarum, „quocumque jam Ecclesia Christi dilatata est, ab omnibus Ec„clesiis eorum communio præcidetur, ne aliquis error in Cathe„dra Ecclesiæ Carthaginensis oriatur. Tùnc demùm securi Epis„copum alium Plebi Carthaginis ordinabimus, cum à tota Eccle„sia illi fuerint separati, nè fortè cum alius modò fuerit Ordina„tus, non ei communicetur ab Ecclesia Transmarina, quia iste ab „honore depositus non videbitur, quem jam Ordinatum fama ce„lebravit, & ad eum commeare communicatorias litteras fecit, „atque ita magnum scandalum schismatis in unitate Christi jam pa„catis temporibus oriatur, dum præproperè nostras volumus præ„cipitare sententias, & non contra Cecilianum, sed contra Orbem „terrarum, qui ei per ignorantiam communicat, Altare alterum „erigere audeamus".

Sanctus Augustinus docet varia. Primò, quod Africana Synodus Primatem suum Cecilianum, si quidem ejus in traditionem Lapsus erat certus ac manifestus, potuerit evocare ad judicium. Secundò, quod contumacem non potuerit cogere, nec damnare in contumaciam. Tertiò, quod contumacem debuerit deferre ad tribunal Romanæ Ecclesiæ. Quartò, quod Romana Ecclesia potuerit contumacem damnare, & super ejus nomine ad omnes sub cælo Ecclesias mittere damnationis Tractoriam. Quidam codices habent: "Tractatoriam". Est mendum. Hæc omnia fundantur in Ceciliani Primatu, propter quem non subdebatur isti Synodo. Quintò Augustinus docet, quod antè confirmatam à Romana Ecclesia Ceciliani damnationem nequiverit procedi ad creationem novi Episcopi. Et addit causam: Quia nempè ante istam confirmationem inflicta per Africanam Synodum degradatio non est firma, ideòque Sedes necdùm censetur vacare. Traditio & per Traditores accepta Consecratio erant crimina capitalia, graviora hæresi. Propter ipsa Cecilianus poterat judicari a suis Subditis. Attamen Afrorum tanta erat in suum Primatem reverentia, ut ipsum subdita Synodus invitum non potuerit ad se trahere, sed contumacem debuerit Romam provocare. Et istam Regulam noscens Cecilianus recusavit evocatus adesse: Maluit Romæ judicari. Ex eadem regula Carthaginensis Donatistarum Synodus in suum Primatem Primianum fecit, quod in quarto con-

tra

tra Creſconium libro ſcribit ſanctus Auguſtinus : "Synodus ad Cap. 7.
„Primianum non ſemel, ſed iterùm ac tertiò Legatos miſit, ut ſi
„ad eos ipſe venire nollet, ipſos ad ſe venire permitteret". Quæ omnia non fundantur in lege Imperatoris Gratiani, ſed in Apoſtolico Canone, per iſtam Legem innovato & confirmato.

Ex his addiſcimus cauſam, cùr Narbonenſis Provinciæ Synodus ſuum Arelatenſem Metropolitam Martianum damnare non præſumpſerit : Cùr item ſanctus Stephanus Pontifex in ipſo damnando fuerit lentior, & per iteratas ſancti Cypriani litteras debuerit urgeri. Quia nempè palmare ejus crimen erat adhuc utcumque ambiguum, nec plenè exploratum. Clemens ſancti Cornelii in Lapſos Decretum quidam Epiſcopi noluerunt admittere per hæreticam contumaciam, quidam per rigidam diſciplinam. Nam & de clementi ſancti Zephyrini in Mæchos Decreto ſcribit ipſe Cyprianus ad Antonianum Epiſcopum : "Apud Anteceſſores no„ſtros quidam de Epiſcopis iſthìc in Provincia noſtra dandam Pacem „Mæchis non putaverunt, & in totum pœnitentiæ locum contra „adulteria clauſerunt, non tamen à Co-Epiſcoporum ſuorum Col„legio receſſerunt, aut Catholicæ Eccleſiæ unitatem vel duritiæ „vel cenſuræ ſuæ obſtinatione ruperunt, ut quia apud alios adul„teris pax dabatur, qui non dabat, de Eccleſia ſepararetur. Ma„nente Concordiæ vinculo, & perſeverante Catholicæ Eccleſiæ „individuo ſacramento, actum ſuum diſponit & dirigit unuſquiſ„que Epiſcopus, rationem Propoſiti ſui Domino redditurus". Epiſcopi iſti clemens Zephyrini Decretum non impugnabant hæreticâ duritiâ aut cenſurâ : Nequaquam cenſebant eſſe Divinæ legis prævaricatorium. Cenſebant Mœchiam per Eccleſiæ claves poſt expletam pœnitentiam poſſe abſolvi : Attamen clementiam iſtam credebant ſuis populis non convenire. Populis, de quibus poſtmodò ſcripſit ſanctus Salvianus : "Tàm impoſſibile eſt Afrum eſſe caſtum, „quàm Afrum non eſſe Afrum". Hinc illi à communi Eccleſiæ Altari ſe non ſepararunt. Hæc ipſa ſententiarum diverſitas evenit Decreto Cornelii. Nam & diù poſt Illiberritana Synodus quibuſdam & Mæchis & Lapſis negavit extremum Sacramentalis Reconciliationis viaticum. Cenſuit antiquam diſciplinam eſſe ſuis populis convenientiorem. Quod ipſum quidam Gallicani Epiſcopi adhuc conſuerunt multo tempore poſt Nicænum Concilium. Lucet ex litteris ſancti Celeſtini Pontificis. Porrò quâ ſententiâ age-

retur

retur Martianus, videtur dudùm latuiſſe ac fuiſſe obſcurum. Hinc nec Synodus ipſum fuit auſa invadere, & Stephanus diſſimulavit. Tandem ille palàm blateravit Decretum eſſe prævaricatorium Evangelici dogmatis, profeſſus eſt ſe docere cum Novatiano, erexit novum Altare, evaſit manifeſtus hæreticus. Tùnc Stephanus prævenit Synodum, functus officio.

CAPUT IX

Diſcutiuntur Ioannis de Gerbais Senſa circa laudatam Imperatoris Gratiani legem.

HÆc Lex mirificè ferit oculos novarum hodie vocum Authoribus. Eloquentiſſimus igitur ille Magiſter noſter poſt impugnatam Valentiniani tertii pro Magni Leonis adversùs Arelatenſem Hilarium Decretis legem pergit ac ſcribit: "Non „plus habet roboris lex altera, quæ à Gratiano „paulò ante ad Relationem Concilii, tum „Aquileinſis, tum Romani, edita erat". Adducit palmaria legis verba, & concludit: "Non habet, inquam, lex iſta plus robo„ris, ſi fortè generaliter accipiatur Nam & peccat iſta quoque „contra Canones, & quatenus Epiſcopos Judicandos decernit à „Damaſo & quinque aut ſeptem Epiſcopis, & quatenus Me„tropolitanos promiſcuè Epiſcopi Romani, aut virorum ab ipſo „depùtatorum judicio planè ſubjicit". Hic novarum vocum Dilector potius primas judicandorum inſtantias, quam judicatorum Epiſcoporum Appellationes vult Apoſtolicæ Sedi ſubripere: Cunctos à ſuæ Provinciæ Synodo, nullum vult poſſe à Papa damnari. Nec ipſos Metropolitas. Hinc Auguſti Gratiani legem cenſet impingere in Canones. Iſtud hominum genus tentat novam Hierarchiam fabricari, ideoque protervè aſſeverat, quod ante ipſorum Glorioſum Magiſterium nemo ſub Sole intellexerit Canones.

Dico igitur iſtum eloquentiſſimum Magiſtrum hìc labi in duos errores. Primus eſt, quod lex in Canones peccet, quatenùs decernit Epiſcopos judicandos à Romano Pontifice cum conſilio quinque aut ſeptem Epiſcoporum. Lex enim ſanxit de Suburbicariis

riis Romanæ Provinciæ Epiſcopis, quorum Pontifex erat proprius Metropolita. Vaſtiſſima erat tùnc iſta Provincia. Omnis Italia non habebat niſi quatuor Metropolitas: Romanum, Mediolanenſem, Aquileienſem, & Calaritanum. Proindè tùnc omnes à Liguria uſque ad Jonium mare intra Italiam Provinciæ, ipſaque etiam Sicilia ſpectabant ad Metropoliticam ſubjectionem Romani Pontificis, ac proindè nullus iſtic Epiſcopus judicari poterat, niſi per ejus Synodum. At verò hanc tantam Synodum adunare erat non parvi moliminis. Longè majoris, quàm adunare aliquam Africanam. Hinc uti Africani Canones degradandorum Epiſcoporum poteſtatem ſoli cum duodecim Epiſcopis Primati crediderunt, ita perpetua Italiæ conſuetudo illam ſemper permiſit ſoli Pontifici cum conſilio quinque aut ſeptem Epiſcoporum. Non cum Concilio, ſed cum conſilio. Rationem dat in ſua ad Orientales Clericos & Monachos Synodali epiſtola ſanctus Felix III. "Quoties intra Italiam propter cauſas Eccleſiaſticas, præcipuè fidei, colliguntur Domini Sacerdotes, conſuetudo tenetur, ut Succeſſor Præſulum Sedis Apoſtolicæ ex perſona cunctorum totius Italiæ Sacerdotum cuncta diſponat, qui Caput eſt omnium". Affirmat in iſta Synodo ſolum Pontificem ſancire ac definire omnia, adſidentibus ei Epiſcopis eſſe conſultivum dumtaxat ſuffragium. Affirmat hanc eſſe perpetuam conſuetudinem, & adjungit ipſam fuiſſe confirmatam à Nicæna Synodo: Utique per ſextum Canonem. Romanus igitur Pontifex ſubjectos ſuæ Metropoli Epiſcopos poterat etiam ſolus degradare: Attamen nè in mente aut affectu pateretur aliquid humani, paſſim adhibebat quinque vel ſeptem Epiſcoporum conſilium. Et hanc conſuetudinem Imperator Gratianus ſuâ lege confirmavit. Quod contra Canones aliquid egerit, in nullius unquam mentem incidit.

Alter iſtius eloquentiſſimi viri error eſt, quod iſta lex impegerit in Canones, quatenùs Metropolitas promiſcuè Epiſcopi Romani, aut virorum ab ipſo deputatorum judicio planè ſubjicit. Etenim lex nequaquam de cunctis ſub cælo, ſed de ſolis Romani Patriarchatus, præſertim tamen de Italiæ ac Galliæ Metropolitis ſanxit, ideoque eſt lucidiſſima obſervatrix ac executrix Canonum. Uti Metropolitarum Conſecratio, ita & prima de ipſorum delictis cognitio per Apoſtolicos Canones ac perpetuam conſuetudinem ſemper ſpectavit ad Patriarcham, aut certè ad Primatem. At verò

Romanæ Eccleſiæ Patrjarchatus nullum olim Primatem habuit, niſi ſolum Carthaginenſem, ideòque omnes per Illyricum, Italiam, Galliam, ac Hiſpaniam Metropolitæ ſine medio ſuberant Romanorum Epiſcopo: Proindè à nullo, niſi ab iſto, aut ejus Delegatis poterant judicari. Hanc ejus perpetuam authoritatem lex confirmavit. Quod contra Canones egerit, ſapientiſſimus ille Magiſter dignetur ſuæ Rhetoricæ artis Auditoribus, non Eccleſiaſticæ Hierarchiæ Peritis ſuadere aut prædicare.

Audiamus ſequentia: "Sed neque etiam Gratiano mens fuit „conſtitutionem iſtam generaliter proponere, quaſi verò & pro lo„cis omnibus, & in omne tempus valitura eſſet. Verùm eâ dum„taxat cautum eſſe voluit, nè Urſinus, qui Romanam Sedem Da„maſo invidebat, ampliùs quidquam moliretur contra Damaſum: „Non per ſe quidem, cùm jam in exilio eſſet, ſed per Epiſco„pos, quos olim ordinaverat, & qui contempto Damaſi, ac alio„rum Epiſcoporum, qui Damaſo fávebant, judicio Sedes ſuas impu„nè retinebant". Eloquentiſſimus Doctor adducit verba legis, & concludit: "Itaque lex ad ſupplicationem hujuſmodi lata „tem„poranea tantùm fuit, atque ad id unum comparata, ut pax Ec„cleſiæ redderetur, quam turbabat Urſinus, utque Epiſcopi, qui „legitimis obtemperare Judicijs recuſabant, ad obſequium coge„rentur". Quod lex pro omnibus locis non fuerit lata, libens fateor. Jam enim profeſſus ſum eſſe latam pro ſolo Romano Patriarchatu. Præſertim pro Italia & Gallia. At quod lata non ſit pro omnibus temporibus, eſt inſignis error. Illa enim confirmavit, ac in executionem miſit Apoſtolicum Canonem, quem Barbarorum violentiæ, licet pro tempore diſſimulandum ſuaſerint, non tamen potuerunt circumducere.

Proindè quod Apoſtolicus Canon, qui primam de Patriarchis, Autocephalis Exarchis, & Romani Patriarchatus, ſi ſolam forſitan demas Africam, Metropolitis cognitionem privativè defert Romano Pontifici, etiam poſt iſtam legem ſemper viguerit, licet abundè demonſtratum ſit, oſtendere placet aliis adhuc teſtimoniis & exemplis. Oportet penitùs obſtruere os loquentium iniqua. Memnon Epheſinorum Epiſcopus, ac Aſiaticæ Diœceſeos Exarchus, ſuum Presbyterum Baſſianum ex quibus neſcio cauſis non diligebat, ideoque ipſum, ut à ſuis amoveret oculis, reluctantem & recalcitrantem conſecravit Evazorum Epiſcopum. At verò ille

Thro-

Thronum istum adscendere, immò & accedere penitùs noluit, ideoq; humilis & afflictus permansit Ephesi. Defuncto Memnoni successit Basilius, & de ipso Bassianus dixit ad Chalcedonensem Synodum: "Is evocans Concilium Provinciæ, & agnoscens violentiam quam „fueram passus, & quoniam machinatio fuerat, alium in illa ci„vitate ordinavit Episcopum, mihi verò reddidit communionem „& locum Episcopatus". Communionem & locum vacantivi Episcopi. Bassianus pergit: "Contigit iterùm & hunc vitæ finem „suscipere, me autem cum multa necessitate & vi inthronizaverunt „in eadem civitate Ephesi Populus & Clerus, & Episcopi, quo„rum unus Olympius Episcopus hic est". Episcopus Theodosio-Politanus. Omnes post sanctum Joannem Chrysostomum Constantinopolitani Episcopi tentaverunt Ephesinos Exarchos suâ Autocephaliâ exuere, ac Regiæ civitatis Throno subjicere, atque ita sese evehere in Patriarchas. Et istic tùnc sedebat sanctus Proclus, laudati Joannis Diaconus, omniumque ejus Actorum acerrimus defensor ac Prosecutor. Hinc ejus potentiam, quâ novum Episcopum omninò erat consecrandum ad suas manus evocaturus, metuentes Ephesiorum Clerus & Populus, consecratum Bassianum exaltarunt, atque ita se præservandos sperarunt à multis contentionibus, à multo periculo suæ Exarchalis Autocephaliæ. Bassianus pergit: "Agnoscens autem hæc piissimus noster Impera„tor, repentè hoc confirmavit, & continuò per Commonitorium „apertè declaravit, confirmans Episcopatum. Posteà direxit ite„rùm Sacram per Eustatium Silentiarium, quæ confirmaret Epis„copatum. Veni autem in Regiam Constantinopolim, & susci„piens nos idem rerum Dominus, id est, me & eum, qui erat in „Regia civitate, Episcopum Proclum, amicos nos fecit. Et „communicavi cum eo, & cum omnibus Episcopis, qui tùnc „temporis sunt reperti. Et faciens Synodicam idem sanctissimus „Proclus direxit & civitati, & Episcopis, & Clericis". Ex his docemur plura. Primò, quod sanctus Proclus istam sine sua Patriarchali venia, seù prævia confirmatione factam Inthronizationem pessimè ceperit, ideoque & minatus sit Bassianum extrudere. Secundò, quod Bassianus Imperatorem Theodosium de Ecclesiæ suæ dignitate, & ei donata per ipsos Apostolos Autocephalia instruxerit, atque ita binam sui Episcopatus confirmationem obtinuerit. Nempè tùnc necdum prodierat vigesimus octavus Chal-

cedonensis Canon, ideòque Princeps judicabat juxta regulas antiquæ Hierarchiæ. Tertiò docemur, quod sanctus Proclus propter ista non cessaverit, sed constans perrexerit apud Principem urgere sua Patriarchalia Jura. Quartò, quod hæc omnia Bassianus timens tandem iverit Constantinopolim, & quod illic Princeps ipsum cum Proclo pacificaverit. Haud dubiè per aliquam, salvo utriusque partis jure, interlocutoriam transactionem. Quintò, quod hâc viâ placatus Proclus ei dederit Synodicam, ejusque Episcopatum plenè confirmaverit.

Quæ omnia sunt planè veriſſima. Eis enim ad Chalcedonensem Synodum attestatus est Lucianus Byziæ in Europa Episcopus. "Glorioſiſſimis judicibus interloquentibus, "Reverendiſſimus „Episcopus Bassianus edoceat, quis eum fecit Episcopum", præfatus Lucianus respondit: "Qui habuit jus, suscepit eum bonæ „memoriæ Proclus. Et suscepit eum beatæ memoriæ Theodo„sius, piissimus Imperator: Et vocans eos amicos fecit". Notanda sunt verba: "Qui habuit jus". Affirmant illud in Ephesinam Ecclesiam, ac omnem Asiaticam Diœcesim jus omninò competisse Proclo, & Constantinopolitanæ Cathedræ, ideoque de legitima Bassiani promotione non esse dubitandum. Isti ipsi glorioſiſſimi Judices Theodosio Assessores & Authores fuerant, ut ante Procli interventum Bassiano Episcopatum confirmaret; Utique juxta antiquos mores & Canones. Item ut Proclum cogeret ad faciendam præfatam interlocutoriam transactionem. Hinc Lucianus eos intrepidè notat: Affirmat plenum istius rei Jus Constantinopolitano Throno competere. Nempè erat in ipsa Europæ Provincia Episcopus, ideòque mordicus stabat pro istis rapinis Constantinopolitanorum Antistitum. Et hinc ejus testimonio non fidentes Glorioſiſſimi Judices perrexerunt: "Si Proclus sanctæ me„moriæ suscepit Bassianum Reverendiſſimum Episcopum, & com„municavit ei tamquam Episcopo Ephesiorum Metropolis, Reve„rendiſſimus Clerus sanctæ Constantinopolitanæ Ecclesiæ nos edo„ceat". Et Theophilus istius Ecclesiæ Presbyter respondit: "Ut „cotam Deo, & suscepit eum sanctæ memoriæ Proclus commu„nicantem, & Synodalibus litteris honorans dimisit eum ad Ephe„sum, & in Diptychis posuit ejus nomen, & recitabatur usq; ad „modicum ab hinc tempus". Et cunctus ejusdem Ecclesiæ Clerus confirmavit Theophili testimonium. Et tanta authoritate munitus Bassia-

Baſſianus per quatuor annos in plena pace ſedit Epiſcopus.

Verùm hæc omnia graviſſimè diſplicuerunt pluribus Aſiaticæ Diœceſeos Epiſcopis, pluribuſque Clericis Epheſinæ Eccleſiæ. Indigniſſimè ferebant à ſancto Paulo Apoſtolo fundatam, & à Sancto Joanne Evangeliſtâ dudum directam Epheſiorum Eccleſiam ſpoliari ſuâ Authocephaliâ, & violenter captivari, ac traduci in ſervitutem Conſtantinopolitanæ Cathedræ. Iſtas rapinas & Apoſtolicorum Canonum prævaricationes noverant per omnia diſplicere Romanæ Eccleſiæ, ac præſertim ſedenti tunc zeloſiſſimo Pontifici Magno Leoni. Noverant ſimiles Juvenalis Hieroſolymitani Epiſcopi, quas per Epheſini Concilii Authoritatem ſtabilire tentaverat, in Antiochenum Patriarchatum rapinas fuiſſe ab ipſo, licet tunc dumtaxat Archi-Diacono, potentiſſimè excuſſas & exſufflatas. Noverant Autocephalorum Exarchorum Epiſcopalem confirmationem, & primam de ipſorum Conſecratione ac quibuſvis cauſis cognitionem privativè ac ſine medio ſpectare ad Romanum Pontificem. Hinc igitur ſuum Archi-Epiſcopum Baſſianum, ejus illegitimam inthronizationem, invalidam à ſancto Proclo confirmationem, alioſque ejus defectus & exceſſus detulerunt & accuſarunt apud Magnum Leonem. Eum accuſarunt, quod non ab Epiſcopis impoſitus, ſed à Gladiatoribus, Arenatiis, aliiſque id genus violentiis fuiſſet conjectus in Epiſcopalem Thronum. Et de accuſationis ſucceſſu in Chalcedonenſi Synodo ad Glorioſiſſimos Judices dixit ejus Succeſſor Stephanus: "Et pro hoc expulſus eſt à Sanctis „Patribus, à Sanctiſſimo Regiæ civitatis Romæ Leone, à Beatiſſi„mo Sanctæ memoriæ Flaviano Conſtantinopolitanæ Urbis, & ab „Alexandrino & Antiocheno. Ab his expulſus eſt. Romanus Epiſ„copus eum depoſuit; & Alexandrinus eum damnavit. Videat „veſtra Magnificentia epiſtolam ſcriptam à ſancto Leone". Et ad ulteriorem Glorioſiſſimorum Judicum interrogationem denuò repoſuit: "Relatum eſt ab Epiſcopo Alexandrinæ civitatis, Sanctiſſimæ „memoriæ Theodoſio Principe ſcribente illuc. Allatæ ſunt etiam „litteræ à Beatiſſimo & Sanctiſſimo Papa Romano, quatenus iſtum „eſſe non oporteret Epiſcopum. Et manifeſtæ ſunt litteræ. Ju„bete venire Notarios". Et rurſum dixit ad omnem Synodum: „Sanctiſſimus Archi-Epiſcopus Romanus Leo hunc depoſuit, „quoniam præter Regulas factus eſt". Et iſtam Romanæ Eccleſiæ authoritatem, iſtudque Magni Leonis Judicium, & Dioſ-

corus Alexandrinus, & Domnus Patriarcha Antiochenus; & Sanctus Flavianus, qui ſancti Procli Presbyter fuerat, agnoverunt, comprobarunt, & miſerunt in plenam executionem. Etenim Epheſino Latrocinio non Baſſianus adſedit, ſed Succeſſor Stephanus. Quin immò Dioſcorus videtur fuiſſe Author totius negotii. Etenim Conſtantinopolitanorum Epiſcoporum rapinas peſſimè oderat: Hinc videtur Epheſinæ Eccleſiæ Epiſcopos & Clericos inſtigaſſe, ut Baſſiano datam à ſancto Proclo Epiſcopalem confirmationem accuſarent apud Pontificem. Iſtud judicium etiam probavit omnis Chalcedonenſis Synodus. Etenim Baſſianum pronuntiavit legitimè abjectum ac degradatum. Nempe tunc necdum ediderat vigeſimum octavum Canonem, ideoque norat primam de Epheſino Exarcho notitiam, ejuſque Epiſcopalem confirmationem, non ad Conſtantinopolitanum Epiſcopum, ſed privativè ſine medio ſpectare ad Pontificem Romanum: Ex Apoſtolico Canone. Nam & ſanctus Victor Pontifex primæ inſtantiæ judicium exercuit in Epheſinum Polycratem. Laudata ſancti Leonis epiſtola, dum è latebris apparuerit, poterit nos plura docere.

Eundem Apoſtolicum Canonem novit & obſervavit Timotheus Salophaciolus, Patriarcha Alexandrinus, de quo ad Acacium Conſtantinopolitanum Epiſcopum ſcripſit ſanctus Simplicius Pontifex: "Frater & Co-Epiſcopus noſter Timotheus, perſecutione probabilior factus priſtini non immemor Inſtituti, per Fratrem & Co-Epiſcopum Iſaiam, & filios noſtros, Nilum Presbiterum, & Martyrium Diaconum Alexandrinæ Eccleſiæ, ſolemnia Scripta direxit, quibus & illud, quod ante perteritus de Dioſcori nomine fecerat, ſe deſtruxiſſe memoravit, & remiſſionem ipſius erroris expetiit, noſque de quiete fecit Eccleſiæ gratulari, expertus erga ſe, quod in eo tunc reprehendimus, non inultum, & reconciliatum ſibi nunc Divinæ miſerationis affectum". Et in alia ad eundem Acacium epiſtolâ: "Sicut in reditu Fratris & Co-Epiſcopi noſtri Timothei gratulamur, ita eum commonente Dilectione tuâ cupimus irreprehenſibilem reperiri. Quia meminiſti eum jamdudum fidelis Præſulis non habuiſſe conſtantiam, quando ei, ut damnati Dioſcori nomen inter Altaria recitaretur, extortum eſt". Ex Alexandrino Clero & Populo plures Chalcedonenſem ſui Patriarchæ

chæ Dioſcori degradationem contumaciſſimè averſabantur. Hinc enim Sanctum Proterium, quem in illius adhuc viventis, & apud Gangras in Paphlagonia exulantis, locum Orthodoxi conſecraverant, illi crudeliſſimè in quinta ſancta feria, in ipſo Baptiſterio trucidarunt. Hoc ipſum ſibi metuens Proterii Succeſſor Timotheus Eutychianis Dioſcori dilectoribus benigniſſimum ſe exhibuit, & ad ipſos placandos damnati ac hæretici hominis nomen reddidit ſacris Eccleſiæ Tabulis, atque ita profeſſus eſt ipſum, & vivum & mortuum, fuiſſe ſemper legitimum Epiſcopum, ac iniquè damnatum. Exiſtimabat eſſe diſpenſatoriam pacis ac publicæ quietis fibulam. At erat graviſsimum ac varium delictum. Manifeſta damnatio Chalcedonenſis Synodi, & contagioſa communio cum hæretico nomine. Hinc ipſum Simplicius graviter increpavit, minatus graviora: Degradationem. Verùm ille prævenit Juſtitiam, errorem agnovit & correxit, raſit Dioſcori nomen, humiliter poſtulavit veniam, pollicitus meliora. Et ſuis precibus adjutorem adhibuit Acacium Conſtantinopolitanum Epiſcopum, tunc adhuc ſanum & integrum, ideoque verbo & opere potentiſsimum, apud Romanam Eccleſiam. Ambo profitebantur ad ipſam ſpectare iſtud judicium. Hinc enim de Timotheo Pontifex dicit: "Priſtini non „immemor Inſtituti".

Ex eodem Canone Orientales Archi-Mandritæ & Monachi adversùs Anthimum Trapezuntis Epiſcopum, qui hæretico Theodoræ Imperatricis favore nixus ſemetipſum in Regiæ civitatis Cathedram intruſerat, & occultè fovebat Eutychianam hæreſim, ſcripſerunt ad Imperatorem Juſtinianum: "Miſit „Deus huic civitati Agapetum, Pontificem antiquæ Romæ, „in depoſitione Anthimi, tamquam olim Petrum Magnum „Apoſtolum Romanis in depoſitione Simonis præſtigiarum. „Iſte verò honorabilis vir, ſciens per libellos plurimorum no„ſtrorum ea, quæ inique contra Eccleſias præſumpta fuêre, „ea ipſa viſu ſemel accipiendo, neque ad viſum ſuſcipere vo„luit Anthimum, furentem adversùs Canones, ſed hunc juſtè „ejecit de Sacerdotali Sede hujus civitatis, & opitulante ac „adjuvante Catholicam fidem ac Divinos Canones veſtro Im„perio, præfecit ipſi Eccleſiæ Sanctiſsimum Mennam rectæ fidei, „& pudicæ vitæ, & honeſtæ converſationis, & infirmantium in

injuncta

„injuncta sibi dispensatione approbatissimum. Præterea rursus „de Anthimo libellos, & Episcopi Palestini in civitate con„gregati, & alii Orientales, & Legati aliorum Pontificum, & „nos ipsi postulavimus Anthimum Episcopum Trapezuntinum, „quæ perpetravit, facere per libellum nota Sedi Apostolicæ, & „liberare se ipsum ab omni hæretico errore, & proficisci ad „Ecclesiam Trapezuntinam. Aut si hoc non velit, finaliter con„demnetur, & omni dignitate & operatione Sacerdotali nude„tur, sicut sanctus Celestinus fecit contra impium Nestorium".

Affirmant varia. Primò, quod sanctus Agapetus Pontifex Constantinopolim venerit ad Imperatorem Justinianum. Occasionem & scopum exponit in Breviario Liberatus Diaconus. Secundò, quod tùnc præfatus Anthimus incubaret Constantinopolitanæ Ecclesiæ, homo versutus ac dolosus. Etenim licet pessimus Entychianista, putatus fuit tantus Catholicæ fidei Assertor, ut in Constantinopolitana Collatione fuerit unà cum Hypatio Ephesino, Demetrio Philippi-Cæsaræensi, & aliis sanctissimis Episcopis assumptus ad disputandum contra Episcopos Severianos. Tertiò, quod hæc uteumque sciens Pontifex hominem statim aversatus fuerit, nequidem dignatus admittere ad suum conspectum. Quartò, quod hæc omnia videntes, & hâc optimâ occasione usi Orientales Archi-Mandritæ ac Monachi, Agapeto exhibuerint libellos supplicantes ex Regiæ civitatis Throno Anthimum hæreticum ejici, ac imponi virum orthodoxum, verum Episcopum & Pastorem. Quintò, quod Agapetus libellos & causam admiserit, suumque Tribunal in ipsa Regia civitate erexerit, judicialiter procedens contra Anthimum. Sextò, quod ipsum propter illegitimum contra Canones transitum dejecerit, atque ita ex Constantinopolitano Patriarcha jusserit denuò esse Trapezuntinum Episcopum. Septimò, quod mox in ejus locum propriis manibus consecraverit Mennam Presbyterum, Præfectum pauperibus infirmis. Octavò, quod tùnc Monachi non cessaverint, sed adversùs ipsum perrexerint agere, uti contra hæreticum. Nonò, quod hanc Actionem non apud Amasenum Episcopum, Trapezuntini Metropolitam, instituerint, sed continuarint apud Agapetum. Decimò, quod hæc omnia non soli ipsi Archi-Mandritæ ac Monachi egerint, sed insuper plures Hierosolymitani, ac Antiocheni Patriarchatus Episcopi, nec non & ipse Imperator Justinianus.

Ex

Ex quibus discimus præsertim tria. Primò, quod prima de Constantinopolitani Patriarchæ promotione ac excessibus cognitio privativè spectet ad solum Pontificem. Secundò, quod Papa, dum illum degradat, suo jure possit consecrare Successorem. Tertiò, quod etiam prima de aliis, tàm Provincialibus quàm Metropolitis, Orientalium Episcopis cognitio, licet fieri possit per Patriarcham & Metropolitam, devolvi possit etiam ad Papam. Quod sit alternativum jus, ideoque accusator habeat electionem, præsertim in causa fidei. Et hinc novus Patriarcha Mennas unà cum Romanæ Ecclesiæ Apocrisariis ac Legatis perrexit adversùs Anthimum, & uti hæreticum degradavit. Etiam Severum Antiochenum, Petrum Apamæensem, ac Zoaram Monachum. Quæ omnia Mennas suæ Sedis authoritate palàm non potuit, sed propter adsidentes Legatos Romanæ Ecclesiæ. Ita ipse in sua Synodo est assiduè professus. Et Synodalia Acta profitentur sanctum Celestinum Pontificem ista suâ authoritate egisse in Nestorium, ac ipsum degradasse. Quod ipsum constanter professa est Ephesina Synodus.

Quod eâdem potestate in cunctos Romani Patriarchatus Metropolitas non solus Damasus sit usus, sed omnes etiam Successores constanter uti perrexerint, ostendi possit multis, in superiori capite non adductis, aliis exemplis. Quod ista forma in Gallicanis Ecclesiis usque ad barbaros Reges constanter viguerit, lucet ex Decretis sancti Hilari Papæ. Etenim nescio quis Hermes, ad Biterrensem Ecclesiam electus & consecratus, & ab ipsa iniquè rejectus, nescio quo iniquo modo invasit, aut impositus fuit in Cathedram Narbonensis Metropolis. Hinc ad Leontium Arelatensem Archi-Episcopum, suum in Gallia Vicarium, Hilarus scripsit: "Miramur Fraternitatem tuam ita legis Catholicæ im- Epist. 7.
„memorem esse, ut quæque iniqua, & contra Patrum nostro-
„rum Statuta in Provincia, quæ ad Monarchiam tuam pertinet,
„si ipse aut non vis aut non potes, etiam nec nos silentii tui
„taciturnitate permittas corrigere". Compendio exponit Hermetis excessum, & adjungit: "Quam rem decuerat Sanctitatem tuam,
„ut nobis è vestigio indicaret". Affirmat quod Leontius debuerit Hermetem aut statim corrigere per vices Apostolicas, aut certè corrigendum referre Pontifici. Nempè quia Hermes erat Metropolitanus. Undè & Pontifex ipsum correxit. Etenim dispensa-

toriè confirmavit in Narbonenſi Cathedra, ſed ſub hoc pœnali moderamine : "Ei, qui nùnc Eccleſiæ Narbonenſi præſidere per„mittitur, Ordinandorum Epiſcoporum ob hæc, quæ pravè facta „ſunt, ſuſtulimus poteſtatem, quam ad fratrem & Co-Epiſco„pum noſtrum Conſtantium, Uceticæ Eccleſiæ Antiſtitem, quia „ævo honoris Primas eſſe dicitur, pertinere cenſuimus". Tra-
Epiſt. 8. ctavit Hermetem, quomodo à Bonifacio & Celeſtino, & neſcio quo alio Pontifice tractatos fuiſſe Anthonium Fuſſalenſem, & tres alios in Mauritania Cæſaræenſi Africanos Epiſcopos, teſtatur in litteris ad laudatum Celeſtinum ſanctus Auguſtinus. Ejus
Epiſt. 261. Metropoliticam poteſtatem inſigniter circumſcripſit & mutilavit. Etiam Mamerti Viennenſis Metropolitæ contra Arelatenſem Metropolim exceſſus, quod Leontius Vicarius in hac cauſa eſſet pars, ideòque congruè non poſſet Judicem induere, Dienſis Eccleſia retulit ad Hilarum, & ipſe illum judicavit, compeſcuit, atque correxit.

Etiam natam inter Æonium Arelatenſem & Heſychium Viennenſem de Metropolici juris limitibus ac modo controverſiam iſti ipſi Metropolitæ retulerunt Romam, & Symmachus Pontifex hæc Æonio reſcripſit : "Ne facilè alterius partis abſentiâ præjudiciali„ter videamur aliqua decreviſſe, id magis duximus ordinandum, „ut Fraternitas tua competenti tempore de Eccleſiaſtico ordine „inſtructum non moretur de omni cauſa dirigere, qui apud nos „totius veritatem cauſæ competenter alleget, quatenus pertracta„tis omnibus, quod ſtatuendum eſt, ſub deliberationis robore ſan„ciatur. Illud etiam Dilectionem tuam facere debere præcipimus, „ut Fratrem & Co-Epiſcopum noſtrum Viennenſis urbis Antiſti„tem miſſo Nuntio & ſcripturâ commoneat, ut is quoque con„ſtitutis diebus hominem proprium dirigat, qui partis ejus alle„gationes competenter inſinuet, ut depromptis ab utraque parte „ſuggeſtionibus, quæ in perpetuum ſervanda ſunt, ſecuriùs diſ„ponantur". Ecce non dumtaxat ad Retractatorium appellatæ cauſæ Judicium, ſed etiam ad primam Inſtantiam Pontifex utrumque Gallicanum Metropolitam, aut certè ipſorum Vicarios evocabat Romam, atque illic diſcutiebat cauſam, ac definiebat. Et quod nemo tunc interceſſerit Gallicanus Epiſcopus, lucet ex ſuperiùs adductâ ſancti Aviti ad Romanos Senatores epiſtolâ. Sanctus namque Avitus fuit Heſychii Succeſſor & filius, ideoque

omnia

omnia scripsit ex Patris sui sensu. Pluta sunt istiusmodi Gallicana exempla.

Proindè cerum est, quod injecta per barbaros Reges calamitas cœperit hanc Apostolicam formam mutare. Hinc mutationem meritò proscripsit, & avitos Canones reduxit Imperator Carolus Magnus. Quin & antè Imperium, dum Tilpinum admovit Rhemensi Throno, istius Ecclesiæ Privilegia, in sancto Rigoberto per Carolum Martellum graviter læsa, curavit per Adrianum primum Pontificem innovari & confimari: Inter quæ erat, quod Rhemensis Archi Episcopus per nullum, nisi per ipsum Romanum Pontificem, posset judicari. Pontificium Diploma exstat apud Flodoardum in historia Rhemensis Ecclesiæ. Lib. 2. Cap. 17.

Sic Caroli Successor & filius Ludovicus Pius Fortunatum Gradensem Archi-Episcopum, licet læsæ Majestatis reum, Romam misit à Papa judicandum. Ita habes apud Annales Eginardi. A. 824.

Hinc & Theonis-Villana Synodus Ebbonem Rhemensem Archi Episcopum, quod non nisi per Papam aut ejus Vicarios judicari posset, induxit ad cedendum Episcopatui. Ita docent Acta de ejus depositione. Posterioribus etiam sæculis sanctus Thomas, Cantuariensis Archi-Episcopus & Martyr, dum à suis Suffraganeis & Regni Proceribus damnaretur, proclamavit adversùs Attentatum, contestans esse inauditam audaciam. Exstat Alexandri III. Pontificis ad istum Athletam epistola, quâ constanter affirmat istud judicium contra Patrum Statuta, contraque Divinas ac humanas leges fuisse præsumptum. Lib. 1. Epist. 40.

Omittere non possim magnum Gregorium. Fuit rigidissimus Apostolici hujus Canonis observator ac executor. Etenim Sardiniæ Episcopis seriò præcipiens, ne sine sui Metropolitæ Formata quoquam irent, adjungit: "Nec eum postponere in aliquo præ„sumatis, excepto si, quod non optamus, contra eundem Me„tropolitanum vestrum aliquid causæ vos habere contingat, ut „ob hoc Sedis Apostolicæ judicium requiratis". Lib. 7. Judic. 2. Epist. 8.

Etiam quidquid contra Maximum Salonitanum Episcopum, Dalmatiæ Metropolitam, potenter egit, egit in prima Instantia. Eodem modo, nisi sacratum Jussionum violentia obstitisset, parabat agere in Severum Gradensem. Et Adrianum, Thebanæ in Thessalia civitatis Episcopum, nec per Lariss Metropolitam, nec per ipsum primæ Justinianæ Primatem, sed per solam Apostolicam Sedem aut ejus Delegatos judicari voluit, eò quod illum ac ejus Ecclesiam

Pelagius II. eximisset ab omni eorum potestate, ac suæ Sedi immediatè suppositos fuisset. Ejus ad Joannem Lariſſæ Metropolitam verba sunt lucida : " Decernimus ut Fraternitas tua ab Adriano „Ecclesiaque ejus omnem ante-habitæ suæ potestatem jurisdictionis „abstineat, & secundùm Scripta nostri Decessoris, si causa vel fi„dei, vel criminis, vel pecuniaria adversùs præfatum Consacerdo„tem nostrum potuerit evenire, vel per eos, qui sunt vel fuerint „in Regia Urbe Responsales, si mediocris est, quæstio cognosca„tur ; vel huc ad Apostolicam Sedem, si ardua est, deducatur, „quatenùs nostræ Audientiæ sententiâ decidatur". Ex quibus omL. 2. Judic. 11. Epist. 7 nibus lucidissimè patet laudatam Imperatoris Gratiani legem non hæsisse in sola persona sancti Damasi, sed fuisse perpetuam Interpretem ac executricem Canonis Apostolici.

Ista lex, licet pro sola Occidentali Ecclesia emanaverit, attamen etiam apud Orientales quoad illam partem, quæ apud ipsos servari poterat, semper fuit in summa reverentia ac plena obedientia. Nempe quoad illam partem, quæ degradatum, & contumaciter parêre reluctantem, Episcopum deportari mandat ad centum ab istâ civitate milliaria. Hanc enim partem omnino respexit Theodoretus Cyrensis Episcopus, dum ab Ephesino Latrocinio degradatus scripsit ad Anatolium Patricium : " Magnitu„dinem tuam obtestor, hanc à Victore Augusto gratiam petat, ut „habitare me saltem jubeat in Monasterio nostro, quod à Cyrensi Epist. 119. „civitate abest millibus centum & viginti". Omnino loquitur ex sensu, & juxta observantiam Orientalis Ecclesiæ. Et hinc istam pœnam, quod esset obnoxia incommodis, Imperator Justinianus commutavit in clausuram intra aliquod Monasterium. Et istud etiam pro Orientali præsertim Ecclesiâ. Eandem Legis partem ad Africanæ Ecclesiæ preces innovarunt Imperatores Arcadius & Honorius. Ob frænandam turbulentiam Equitii, apud Diarætorum Hipponem Episcopi. Palam supponunt legem usque tunc mansisse in pleno vigore, ideoque & stabilierunt ejus executionem. Eandem legis partem laudat, ac in Gallia semper viguisse, nec non & Magnum Papam Leonem eâdem adversùs Eutychetem hæresiarchamfuisse usum, affirmat in litteris, quas ex Duziacensi Synodo, ac ex Caroli Calvi Francorum Regis nomine scripsit ad Adria-Actor. 6, num II. Pontificem, Hincmarus Rhemensis. Ista legis pars fuit omnino nova, fundata quidem in antiquis Romani Imperii moribus

bus, in nullo tamen Canone; at vero altera ejus pars omnino fuit Apoſtolici Canonis executrix: Et adeo ſemper apud omnem Romanum Patriarchatum viguit, ut ejus innovatio nunquam debuerit poſtulari à Principe. Quo igitur fuco dici poſſit fuiſſe limitata ad perſonam ſolius Damaſi?

CAPUT X.

Examinantur alia Romanarum è Gallia Appellationum Exempla.

PAſchaſius Queſnellus hæc iterum ſcribit: "Ma„joris momenti eſt Proculi Maſſilienſis Epiſcopi „cauſa, cujus ad ſe traxiſſe etiam primam cog„nitionem Zozimus Pontifex dicitur inſtante „Patroclo Arelatenſi, cujus & ſtudio depoſitus „eſt. Hoc Illuſtriſſimus Petrus de Marca dicit „actum eſſe Romæ poſt Gratiani legem pro„promulgatam, quæ Romani Pontificis judicio commiſerat Me„tropolitanos. Quidquid ſit de hac lege, non eſt cur nos Zozimi „conatus iſte plurimùm ſollicitet. Primùm enim ex ſolo Facto „jus naſci cuiquam non poteſt, præſertim cum repugnantes & „contradicentes habet adverſæ partis Patronos. Deinde Zozimi „Factum Appellationum jus nequaquam attinet, neque ex Sardi„cenſibus Canonibus patrocinium trahere poteſt. Hi enim nec „de prima cognitione, nec de Appellatione quidquam habent, „ſed de ſola cauſæ in Provincia ipſa retractatione procuranda. „Tertiò, etſi nolumus epiſtolis Zozimi fidem derogare, nihilo„minus totius iſtius negotii ratio non ſatis perſpecta habetur, „quæ non niſi ex his epiſtolis innoteſcit. Cum enim authoritatis „Sedis ſuæ amplificandæ ſtudio plurimùm laboraſſe convincatur „ex Africanis monimentis, non temerariè conjicimus eandem Re„pulſam paſſum in Galliis Zozimum, quam in Africa". Honorat Zozimum, uti ſupra honoravit Magnum Leonem: Affirmat ipſi circa Apoſtolicæ Sedis jura non eſſe credendum. Et Romanas appellationes tunc non viguiſſe in Gallia.

Rei ſeries eſt paucis exponenda. Solidam Narbonæ Provin-

ciam Magnus Conſtantinus videtur diviſiſſe in Viennenſem & Narbonenſem. Priorem Magnus Theodoſius, aut ejus Anteceſſor Gratianus creditur ſubſecuiſſe in Viennenſem & ſecundam Narbonenſem. Eodem tempore emerſerunt Maritimarum Alpium Provincia, & Provincia Alpium Graiarum. Et ſic Maſſilia evaſit in Metropolim. Rationem adducit in litteris ad Græcum Maſſilienſem Epiſcopum Apollinaris Sidonius: "Jam non primi", utique vos Maſſilienſes, "Comprovincialium cæpiſtis eſſe, ſed ultimi". Maſſilia ante iſtam Provinciarum diviſionem fuerat Viennenſis Provinciæ prima civitas, prima Epiſcopalis Sedes, primus Thronus. Hinc per diviſionem profecit in Metropolim, ideoque Proculus Epiſcopus ſe prætendit ac geſſit Metropolitam. Prætendit civitatem ſuam ex iſtâ diviſione profeciſſe non dumtaxat in civilem Metropolim, ſed inſuper in Eccleſiaſticam. Nec carebat fundamento. Hàc enim viâ etiam Turonum, Senonum, Remenſium, & plures intra ipſam Galliam civitates ita profecerunt. Verùm Arelatenſis Eccleſia, antiqua totius Narbonæ Metropolis, potenter interceſſit. Et tandem cauſam deduxit ad Synodum Taurinenſem, à qua emanavit hæc ſententia: "Cum vir S. Proculus, Maſſilienſis civitatis Epiſcopus, ſe tanquam Me„tropolitanum Eccleſiis, quæ in ſecunda Provincia Narbonenſi „poſitæ videbantur, diceret præeſſe debere, atque per ſe Ordi„nationes in memorata Provincia ſummorum fieri Sacerdotum, ſi„quidem adſereret eaſdem Eccleſias vel ſuas fuiſſe, vel Epiſcopos „à ſe in eiſdem Eccleſiis ordinatos; & è diverſo ejuſdem Regionis „Epiſcopi", utique ſpectantes & permanentes ad Arelatenſem Cathedram, "aliud defenſarent, ac ſibi alterius Provinciæ Sa„cerdotem præeſſe non debere contenderent, id judicatum eſt „à S. Synodo, contemplatione pacis atque concordiæ; ut non „tam civitati ejus, quæ in altera Provincia ſita eſt, cujus magni„tudinem neſciremus, quàm ipſi potiſſimùm deferretur, ut tan„quam Pater Filiis honore Primatûs adſiſteret. Dignum enim „viſum eſt, ut quamvis unitate Provinciæ minimè tenerentur, con„ſtringerentur tamen pietatis affectu. Hæc igitur ipſi tantùm in „liebus vitæ ejus forma ſervabitur, ut in Eccleſiis Provinciæ ſe„cundæ Narbonenſis, quas vel ſuas Parochias, vel ſuos Diſci„pulos conſtiterit fuiſſe ordinatos, Primatûs habeat dignitatem". Fuit interlocutoria ſententia: Lata ab extraneis Judicibus.

Lib. 7. Epiſt. 7.

Hæc

Hæc Synodus passim creditur celebrata ad quarti Sæculi annum nonagesimum septimum, atque ita Arelatensi Ecclesiæ tunc præsidebat Constantius. Et unà cum Proculo possit Synodo adfuisse. Quidquid sit, acquievit sententiæ. Acquievit & Successor Heros. Verùm hujus Successor Patroclus appellavit ad Zozimum Pontificem, & Romam accessit. Lucet ex quinta Pontificis ad ipsum epistola: "Quid de Proculi damnatione censuerim, tenet „conscientia tua, cum meo interesses examini. Nec te Gesto„rum nostrorum authoritas latet, vel Scriptorum, qua de ipsius „damnatione per terrarum diversa loca direximus". Patroclus armabatur authoritate Constantii Imperatoris: Nam per ipsum, adhuc Magistrum militum in Gallia, intrusus fuerat in Arelatensem Cathedram. Hinc à Zozimo impetravit varia. Primò, evocationem Proculi ad Urbem. Lucet ex tertia Pontificis epistola: „Multa contrà veterem formam Proculus usurpasse detectus est in „Ordinationibus nonnullorum indebitè celebrandis, quas proxi„mè numerosâ cognitione discussimus, licet ipse diu exspecta„tus, fastidiosè ferens sibi inducias attributas, convenire dissimulet". Proculus ergò etiam post impetratas inducias non comparuit. Hinc Patroclus secundò obtinuit cassationem Taurinensis Judicii. Pergit enim Pontifex in eadem epistola: "Attamen illa præ„sumptio nos admodum movit, quod in Synodo Taurinensi, „cum longè aliud ageretur, in Apostolicæ Sedis injuriam sub„ripiendum putavit, ut sibi Concilii illius emendicata obreptio „præstaret ordinandorum, veluti Metropolitano, in Narbo„nensi secunda Provincia potestatem". Patroclus tertiò impetravit suæ Sedi restaurari plenum Metropoliticum jus in totam, prout olim fuerat, Narbonæ Provinciam. Lucet ex prima Zozimi epistola: "Jussimus præcipuam, sicuti semper habuit, Me„tropolitanus Episcopus Arelatensium civitatis in ordinandis Sacer„dotibus teneat authoritatem. Viennensem, Narbonensem primam, „& Narbonensem secundam Provincias ad Pontificium suum revo„cet". Tacet Maritimarum & Grajarum Alpium Provincias: Quod cuncti ipsarum Episcopi obedirent Patroclo, & nullus præsumeret se Metropolitanum. Patroclus quartò impetravit Proculi, hisce Decretis contumaciter refragantis degradationem.

Ex quibus lucet Paschasium Quesnellum hic variè labi. Primus lapsus est, quod Zozimus in hac caussa non respexerit ad lauda-

laudatam legem Imperatoris Gratiani. Eum respexisse evincunt hæc ipsius adducta verba de Taurinensi Judicio : "In Apostolicæ „Sedis injuriam Proculus subripiendum putavit". Synodum manifestè arguit, quod Metropoliticas, ideòque Apostolicæ Sedi reservatas, causas judicando in Apostolicam authoritatem impegisset. Eandem legem respexit in literis ad Viennensis ac Narbonensis Provinciæ Episcopos sanctus Papa Celestinus : "Massilienſis „Ecclesiæ Sacerdotem, qui dicitur, quod nefas est, in nece fra„tris taliter gratulatus, ut huic qui ejus sanguine cruentatus ad„veneret, portionem cum eodem habiturus occurreret, vestro „audiendum Collegio delegamus". Agit de Proculo. Rem elucidat Prosper in Chronico : "Patroclus Arelatensis Episcopus à „Tribuno quodam Barnabo multis vulneribus laniatus occiditur. „Quod facinus ad occultam jussionem Felicis Magistri militum „referebatur". Inimici mors placuit Proculo. Hinc percussori Barnabo, manibus adhuc cruento, gratulabundus occurrit, & invitavit ad mensam. Pontifex agit de secunda Narbonensi Provincia. Et ipsi non soli, sed simul Viennensi Provinciæ delegat hanc causam Proculi : Quod nempè ille esset Metropolita, ideoque ejus prima Instantia ex Gratiani Edicto spectaret ad Sedem Romanam. Fateor tamen Zozimum ex isto non processisse Edicto. Ejus quippè Judicium non fuit prima cognitio, sed Retractatoria. Quare secundus Quesnelli lapsus est, quod hoc Zozimi Factum non tangat jus Appellationum. Clarum est hanc causam fuisse appellatam.

Reponit ille Proculum nec comparuisse ad Romanum tribunal, nec obtemperasse sententiæ, nec cessasse ab exercitio Metropoliticæ potestatis, nec agnovisse aut curasse degradationem, sed in consecrandis Episcopis etiam tunc processisse. Quæ omnia esse verissima censet ex Zozimi epistolis. Ab ipsa Romana Ecclesia probatam ejus contumaciam. In adductis enim verbis Celestinus Pontifex ipsum agnoscit pro Massilienſi Episcopo, ejusque causam delegat adunandæ Synodo duarum Provinciarum. Respondeo Proculo evenisse, quod Acacio Constantinopolitano Episcopo, per Joannem Alexandriæ Patriarcham appellato Romam, evenisse testatur in data contra illum sententia Felix III. : "Ad libellum „fratris & Co-Episcopi mei Joannis, qui te gravissimis objectio„nibus impetivit, in Apostolica Sede secundùm Canones diffidens, objecta

„objecta firmasti". Attamen Proculi contumacia fuit longè inferior. Timuit enim authoritatem Imperatoris Constantii, ideoque comparere non contempsit, sed non fuit ausus. Nec dubitandum est, quin postmodò se submiserit Apostolicæ Sedi, atque ita ab injecto per Zozimum vinculo solutus redierit ad gradum, reparatus in integrum Episcopum. Proculus enim fuit magnus Antistes, celebratus multorum Patrum elogiis. Factum istud existimo, dum Bonifacius Pontifex circumduxit Zozimi pro Arelatensi Metropoli judicium, ac à Lutubensi Ecclesia excitatus Hilarium Narbonensem Episcopum firmavit in dignitate Metropolitica supra primam Narbonensem. Idem Pontifex à Taurinensi Synodo sancitum, & à Zozimo exsufflatum, Metropoliticum Jus reparavit Viennensi Ecclesiæ. Patet ex sancti Celestini ad Narbonenses ac Viennensis Provinciarum Episcopos literis: "Juxta Decreta „Canonum, unaquæque Provincia suo Metropolitano contenta „sit, ut Decessoris nostri data ad Narbonensem Episcopum „continent Constituta, nec usurpationis locus alicui Sacerdoti „in alterius concedatur injuriam. Sit concessis sibi unusquisque contentus limitibus. Alter in alterius Provincia nihil præ„sumat". Loquitur de utraque Narbonensi Provincia. Etenim generatim scribit "ad Episcopos Narbonenses". Item "ad „Viennenses Episcopos". Et singulis his Provinciis reddit & firmat suum Metropolitam. Et asseverat se sancire ex Decreto Antecessoris Bonifacii, atque ita testatur hunc ista omnia sibi præformasse.

Tunc igitur & Proculus refugit ad laudatum Bonifacium, questus est de Zozimi Judicio, expositque causas suæ non comparitionis, & impetravit non dumtaxat sui gradus reparationem, sed insuper dignitatis Metropoliticæ. Hinc Celestinus ipsum agnovit ut Metropolitam atque canonicum Episcopum, & primam de ejus crimine cognitionem delegavit propriæ ipsius Provinciæ. Certè si fuisset Provincialis solummodò Episcopus, Provinciæ Synodus ad ipsum de tanto crimine discutiendum atque damnandum non indigebat delegata authoritate Sedis Apostolicæ. Proindè Proculus non ad Romanas Appellationes spernendas recalcitravit Zozimo, sed ad evadendum ejus non æquum pro Patroclo Judicium. Credidit Zozimum pro Patroclo sentire cum Augusto Constantio. Et ejus suscipio non caruit fundamentis. Hinc à Bonifacio consecutus est plenam gratiam.

Paschasius Quesnellus prosequitur: "Ex ejusdem Papæ Zozimi „epistolis discimus alios aliquot Episcopos in Galliis sententiam ex„cepisse, quos inter Lazarus Aquensium Episcopus, & Urfus, cujus „Sedes ignota, numerantur. Nullius tamen appellationem legimus. „Tantum abest, ut primam sententiam in illos ferre adgressus sit „Romanus Episcopus. Ita ut Patrocli improbitati ac audaciæ tri„buendum sit, quod primum in Proculi negotio tentatum est. Nam „veritus ne Ordinationem ejus, sacris Canonibus contrariam, in „irritum mitterent Gallicani Episcopi, Romani Pontificis gratiam „& favorem sibi variis artibus conciliavit, spemque fecit maximè „authoritatis ejus in Galliis magis promovendæ: Quam occasionem „avidè arripuit Zozimus, ut imperviam hactenùs hujusmodi con„suetudini ac moribus Galliam circa Episcoporum judicia, aliarum„que rerum administrationem, tandem aliquando perviam haberet. „Quod tamen eo, quem optabat, exitu caruit".

Errores varii. Primus est, quod nullam hìc legamus Appellationem. Etenim manifestum est, quod Patroclus à Taurinensis Synodi judicio Romam provocaverit. Secundus error est, quod nulla hìc item appareat prima Romani Pontificis sententia in Gallicanum Episcopum. Etenim apparet criminalis causa Proculi Metropolitæ Massilienſis, Synodo delegata per Celestinum Pontificem: Hæc delegatio est omninò prima cognitio, seù fieri non potest, nisi per primæ cognitionis Judicem. Tertius error est, quod ista Appellatio sit primum Attentatum in Gallia, tribuendum Patrocli improbitati atque audaciæ. Etenim nemo tunc Gallicanus Episcopus, nullus antiquus Scriptor Patroclum hìc arguit attentatæ novitatis. Sunt novissima Paschasii Quesnelli Dogmata. Patroclus egit juxta antiquum Canonem & morem totius Ecclesiæ. Quartus error est, quod Patroclus timuerit suam Episcopalem creationem rescindi à Gallicanis Episcopis. Ipse enim erat supremus Galliæ, & quidem Imperatoris Constantii authoritate armatus Metropolitanus, ideoque ab isto metu liberrimus. Et ejus Ordinatio erat ambigua. Gallicani Episcopi qui Martiani Arelatensis Metropolitæ dubiam hæresim non præsumpserant invadere, quomodo invasissent dubiam Patrocli promotionem? Ipsam invadere debuerant in primis annis. Certè Constantius tùnc solummodo erat Magister militum. Quâ fiduciâ, qui tunc timuerant, sub ejus Imperio cœperunt à Patroclo timeri? Proindè Patroclus

troclus non ex iſto metu, ſed ex ſuo plenæ Metropoliticæ dignitatis ambitu, ac ex plena in novum Conſtantii Imperium fiducia provocavit Romam, & cauſſam obtinuit. Quintus error eſt, quod Patroclus variis artibus Zozimi gratiam ſibi conciliarit, & ſpem fecerit Apoſtolicæ authoritatis per Galliam promovendæ. Hæc omnia ſunt frivola figmenta. Patroclus nullam artem impendit, niſi ſolam authoritatem amici Principis.

Videamus cauſſam Lazari Aquenſis Epiſcopi. Ipſi Queſnellus jungere debuerat non ignotæ Sedis Urſum, ſed Herotem Archi-Epiſcopum Arelatenſem. Hos enim Zozimus paſſim jungit. Et ipſi ſe junxerunt. Videntur ſimul appellaſſe Romam, aut ſanè appellationem fuiſſe ſimul proſecuti. Simul profecti ſunt in Paleſtinam. aut certè ſimul iſthic vixerunt. Iſthic hæreſiarcham Pelagium ſimul accuſarunt, & traduxerunt ad Dioſpolitanam Synodum. Zozimus Pontifex in literis ad Africæ, Galliæ, ac Hiſpaniæ Epiſcopos hæc ſcribit de Lazaro: "Lazarus, dudùm in Tau-„rinenſi Concilio graviſſimorum Epiſcoporum ſententiis pro Ca-„lumniatore damnatus, cum Briccy innocentis Turonenſis Epiſ-„copi vitam falſis objectionibus appetiſſet, poſt verò indebitum „ab eodem Proculo, qui inter cæteros in Synodo damnationis „ejus adſederat, Sacerdotium conſecutus, à quo ſe ipſe vitæ ſuæ „conſcientiâ, datis literis in abdicationem ſui, ſpontè ſubmovit". Affirmat tria. Primò, Proculum adfuiſſe Taurinenſi Concilio. Secundò, Lazarum, adhuc Clericum, ob patratas in Briccium Antiſtitem calumnias fuiſſe damnatum. Tertiò, ab ipſo damnatore Proculo poſtea fuiſſe conſecratum Epiſcopum ad Aquenſem Eccleſiam. Proculus tunc agebat Metropolitam iſtius Provinciæ, ideóque credendus eſt ſolviſſe iſtud vinculum, & Lazarum ſolutum conſecraſſe. Quidquid ſit, Lazarus Epiſcopus fuit denuò degradatus, admiſit ſententiam, & propriæ manus ſubſcriptione confirmavit. Aut certè degradari timens à Synodo, prævenit Judicii infamiam, ac ſemet ipſum degradavit. Zozimus adjungit & aliud, Proculo & Lazaro commune crimen, patratum in Epiſcopali Conſecratione Urſi atque Tuentii: "Hic multa concurrunt. Improborum & damnatorum Ordina-„tio, prætermiſſio Metropolitani, & Lazarus in conſortio illici-„tæ Ordinationis adſcitus". Arguit Proculum de tribus. Primò, quod damnatos ac irregulares homines conſecraverit in

Epiſcopos. Deindè, quod Metropolitica Patrocli jura invaſerit. Tertiò, quod intruſum Lazarum ſibi fecerit in iſta Conſecratione adſiſtere. De Herote autem ſcribit Proſper in Chronico : " Heros, vir ſanctus, & ſancti Martini diſcipulus, cum „Arelatenſi Oppido præſideret Epiſcopus, à Populo ejuſdem „civitatis inſons, & nullis inſimulationibus noxius, pulſus eſt, „inquè ejus locum Patroclus ordinatur, amicus & familiaris „Conſtantii, Magiſtri militum, cujus per ipſum gratia quære„batur. Eaque res inter Epiſcopos illius Regionis magnarum „diſcordiarum materia fuit".

Plura de his ſcribit Zozimus Pontifex in literis ad Africanos Epiſcopos : " Patuit Herotem & Lazarum inobſervatis Ordi„nationibus, Plebe Cleroque contradicente, ignotos, alieni„genas, intra Gallias Sacerdotia vendicaſſe, quibus ſe ipſi pro„priâ abdicavere ſententiâ, nosque, licet & alia, tamen eo„rum pœnitudinem ſecuti, Sacerdotali eos loco, & omni com„munione ſubmovimus". Et in alia ad eoſdem epiſtola : " Ita„nè, Fratres dilectiſſimi, ad aures veſtras, qui ſint iſti turbines „Eccleſiæ vel procellæ, nec opinione pervenit ? Itanè vos la„tuit vita horum atque damnatio ? Sed quamquam ſpecialis il„los Apoſtolicæ Sedis authoritas omni communione ſubmove„rit, diſcite & in hac epiſtola, licet ſtrictim, hominum mo„res. Vetus Lazaro conſuetudo eſt innocentiam criminandi. „Per multa Concilia in ſanctum Britium, Co-Epiſcopum no„ſtrum Turonicæ civitatis, Diabolicus accuſator inventus eſt. „A Proculo Maſſilienſi in Synodo Taurini Oppidi ſententiam „calumniatoris excepit. Ab Eodem Proculo fit poſt multos „annos Sacerdos, Tyrannici Judicii defenſor, civitatis Aquen„ſium. Cumque contra-iret afflicta civitas, in ipſum penetrale „& Sacerdotale ſolium, ſanguine innocentis penè reſperſum, „irrupit. Stetitque in eo hactenus umbra Sacerdotii, donec „Tyranno ſtaret imago Imperii. Quo loco poſt internecionem „Patroni ſponte ſe exuit, & propriâ ceſſione damnavit. De He„rote verò omnia ſimilia : Idem Tyrannus, Patronus cædis, „turbæ presbyterorum, contradicentium vincula & cuſtodiæ, „& totius civitatis afflictio. Similis pœnitentia de abdicatione „Sacerdotii". Et tandem concludit : " Ubi Heros, ubi La„zarus ? Erubeſcenda factis & damnationibus nomina". Ad-

ducta

ducta de Lazaro verba quidam Codices ſic legunt: "In Sa-
„cerdotale ſolium, penè adhuc innocentis Deceſſoris ſanguine
„reſperſum, fretus Tyranni patrocinio irrupit".

Ad Domini annum quadringenteſimum octavum ſcribit Proſper in Chronico: "Conſtantinus ex infima militia, ob ſolam
„ſpeciem nominis in Britannia Tyrannus exoritur, & ad Gal-
„lias tranſit". Et ad ejuſdem ſæculi annum duodecimum:
„Conſtantinus per Honorii Duces Conſtantium & Ulfulam apud
„Arelatenſe Oppidum victus & captus eſt". Occuparat omnem ferè Narbonenſem Galliam. Ei adhæſerunt Heros & Lazarus. Et dum in Aquenſem civitatem irrumperet, occiſus fuit Epiſcopus, ac ejus in locum intruſus Lazarus, A Maſſilienſi Proculo. Eodem modo Heros fuit intruſus in Arelatenſem Cathedram. Et hinc dum Tyrannum occidit, & iſtas civitates Imperio reddidit Militum Magiſter Conſtantius, utrumque iſtum Epiſcopum ejecit, ac Arelatenſi Throno impoſuit Patroclum. Et iſtos ambos fecit Synodaliter damnari. Hinc Zozimus dicit ipſorum Ordinationes fuiſſe inobſervatas, factas Clero & populo contradicente, contradicentium quoſdam fuiſſe conjectos in vincula & cuſtodias, atque ita eveniſſe afflictionem totius civitatis. Et adjungit ipſos poſt ejectum Tyrannum ceſſiſſe Epiſcopatui, idque per propriâ manu ſcriptos abdicationis libellos.

Notandà ſunt hæc Pontificis verba: "Nos, licet & alia,
„tamen eorum de ſe pœnitudinem ſecuti, Sacerdotali eos loco,
„& omni communione ſubmovimus". Et hæc: "Erubeſcen-
„da factis & damnationibus nomina". Item iſta: "Grave
„fuit Lazaro & Heroti literarum ſuarum pediſſequos eſſe. An
„neſciebant Dilectionem veſtram relaturam ad Sedem Apoſto-
„licam? Huc certò calumniæ compendio navigaſſent. Ubi
„de Epiſcopatu abdicando agitur, maria terraſque luſtrant,
„nec ulla ſuffragia prætermittunt; ubi verò innocentium fama
„percellitur, otioſi & delicati, ſive accuſatores ſive teſtes, in
„cubilibus & lectulis ſuis literis abutuntur, & totam Africam,
„univerſumque Tranquillum Catholicæ Serenitatis innubilant ad
„libidines ſuas duæ peſtes". Hinc diſcimus plura. Primò, quod Heros & Lazarus fuerint damnati à pluribus Synodis. Nempè à Gallicana & Romana. Secundò, quod hæc Roma-

na Synodus fuerit celebrata per ipsum Zozimum. Tertiò, quod illi ad recuperandum Episcopatum lustraverint maria ac terras, nullaque prætermiserint suffragia. Nempè ab irrogata sibi per Militum Magistrum Constantium, ac ejus jussu congregatas Synodos ignominia appellarunt ac accesserunt Romam, & datas contra ipsos sententias Zozimus Pontifex probavit ac confirmavit. Romam appellarunt Patroclum. Et ab hac victoria, nec non à subsecuto Constantii Imperio hic animatus invasit Proculum Massilienſem, Simplicium Viennenſem, alioſque novos intra Narbonenſem Provinciam Metropolitas, nec non & ipsam Taurinenſem Synodum, & omnia glorioſus obtinuit. Et hinc quartò discimus, quod hæ Romanæ in Gallia appellationes nequaquam à Patrocli improbitate ac audacia ducant originem. Patroclus Herotem ac Lazarum, hi sunt imitati suos Majores, secuti perpetuam Gallicanæ Ecclesiæ consuetudinem. Nempè apud illam semper viguit laudata per S. Gelasium Pontificem in literis ad Dardaniæ Episcopos Regula: "Ad beati „Petri Apostoli Sedem de qualibet Mundi parte Canones appel„lari voluerunt, ab illa autem nemo est appellare permissus. Hinc à Zozimo damnati, vel potiùs in priori damnatione confirmati Heros & Lazarus secesserunt in terram sanctam, acturi illic pœnitentiam, aut certè suam calamitatem apud Dominicæ passionis loca consolaturi. Isthic accusarunt Hæresiarcham Pelagium, & perduxerunt ad Synodum Diospolitanam. Quare istam accusationem modici fecit Zozimus. Nec sine fundamento. De quo qnidquid sit, lucet Paschasium Quesnellum vana nobis prædicare.

Pergamus ad Ursum ac Tuentium. Zozimus in litteris ad Africæ, Galliæ, ac Hispaniæ Episcopos præfatur Majorum Constituta esse ex integro observanda, & pergit: "Sed nihil minùs „ab Urso & Tuentio. Quorum unus assiduâ hujus Sedis medi„cinâ curatus, ad emendati erroris non potuit pervenire sanita„tem. Alter verò antè aliquot annos objecta criminatione sub„motus, sicut civium Scripta testantur, vel Ingesta docuerunt, „etiam ab eo gradum summi Sacerdotis accepit, à quo fuerat an„tè damnatus. Cœcus error in utroque, ut quod est potissimum „in omnibus, nec velit aliorum de Tuentio, nec suam in Urso te„nere sententiam. Sed fac ut honesti mores in hominibus essent, „& probata suffragia, quid illud quod prætermisso Fratre nostro

Patroclo

„Patroclo, Metropolitano Episcopo Arelatensium civitatis, sine „cujus authoritate, Juxta Majorum Canones, nulla penitùs po„tuit Ordinatio celebrari, tumultuosè & turbidè indebitis Sacer„dotia impinguntur". Adjungit non solum Metropolitam, sed & Provinciales Co-Episcopos, itemque legitimum Ordinationis diem fuisse neglectos, & concludit: "Hic multa occurrunt. Im„proborum & damnatorum Ordinatio, prætermissio Metropolita„ni, nec non & Provincialium Sacerdotum, locorumque alieno„rum impudentissima usurpatio, nec saltem dici custodita solem„nitas, & Lazarus in consortio illicitæ Ordinationis adscitus. Hæc „omnia apud nos Gestis, testimoniisque discussa sunt. Atque uti„nam in Tuentio pravi tantum mores, non etiam Prisciliana su„perstitio patuisset: Quæ Sedis hujus dudùm humanitas & mi„sericordia in hoc illi consulere voluit, ut emendatior de cætero „permaneret. Quod beneficium, pænè præter exemplum sibi præ„stitum, si diligentius observare voluisset, erroris illum ante-acti „oportuit pœnitere, non ita præcipiti impetu ad Sacerdotium fe„stinare, ut nec dici veterem solemnitatem, quæ præcipuè cu„stodienda fuerat, observaret, nec indebito loco crederet abstinen„dum. Qua de re ad Sanctitatem vestram, & per totum Or„bem Scripta direximus, nè Tuentium & Ursum in communione „Ecclesiæ, in quocumque Ecclesiastico gradu, à qua in totum ana„thematizati sunt, suscipiendos esse ducatis. Dicuntur enim cir„culatores esse, quod nos ex sententiis agnovimus in eorum dam„natione Sacerdotali authoritate prolatis, quas in diversis Regio„nibus exceperunt".

Ursi ac Tuentii Ordinatio videtur fuisse patrata à Proculo. Hoc suadet assumpta Lazari adsistentia. Ipsum Proculus habuit pro suo Suffraganeo. Quidquid sit, Pontifex affirmat varia. Primò, quod & Ursus & Tuentius fuerint malè morati. Secundò, quod ob malos mores fuerint discussi in variis Synodis, & damnati. Tertiò, quod Tuentius insuper fuerit Priscillianista. Quartò, Quod ob ista Synodaliter damnatus, refugerit ad Sedem Apostolicam, pœnitens supplicaverit gratiam, atque acceperit. Nempè ex Regula, quam in laudata ad Dardaniæ Antistites epistola prædicat sanctus Gelasius: "Cuncta per Mundum novit Ecclesia, quoniam „quorumlibet sententiis ligata Pontificum Sedes beati Petri Apo„stoli jus habeat resolvendi". Quintò Zozimus affirmat istud beneficium

neficium fuisse singulare, ac penè præter exemplum. Nempè Priscillianistis usitata erat hæc regula : " Jura, perjura, Secretum „prodere noli". Hinc ipsis Romana Ecclesia non facilè credebat ac impendebat Reconciliationis gratiam. Pontifex sextò affirmat, quod etiam post hanc gratiam Tuentius non potuerit creari Episcopus, sed persistere debuerit in pœnitentia, atque ita promereri novam gratiam. Nempè lapsus in hæresim Clericus, licet pœniteret, ex antiqua disciplina manebat perpetuò irregularis. Per Reconciliationem purgabatur à culpa, non ab ista pœna. Septimò, Pontifex affirmat, quod Ursus, licet antea electus in Episcopum, potuisset legitimè excuti : Propter objecta crimina. Octavò, quod post hæc omnia fuerint prævaricatoriè intrusi in Episcopalem dignitatem. Nempè per alienum, immò per imaginarium Metropolitam, per cooperationem famosi Lazari, illegitimo die, cum contemptu Comprovincialium. Propter hæc crimina Patroclus Metropolita eos damnavit atque extrusit. Hinc Romam appellarunt, ad Zozimum : Et nihil retulerunt, nisi suæ damnationem consecrationis, ejusque solemnem publicationem per omnes sub cœlo Ecclesias. Ex quibus iterùm lucet non solum Patroclum tùnc appellasse Romam, sed hanc appellandi consuetudinem fuisse famosissimam apud omnes Gallicanas Ecclesias.

Superiùs injecta Briccy Turonensis Episcopi memoria docet nos duo. Primò, Lazarum fuisse calumniatorem Briccii. Authorem adeò firmiter consutæ calumniæ, ut Briccius ipsam nec per miracula potuerit diluere, sed propter eam fuerit degradatus atque ejectus, ac ejus in locum superordinatus primò Justinianus, deindè Armentius. Ista memoria secundò nos docet insignem
Lib.2.c.1. ejusdem degradati Briccii, utique Gallicani Episcopi, Romanam Appellationem. Etenim in Francorum historia scribit sanctus Gregorius Turonensis Episcopus : "Briccius Romanæ Urbis Papam „expetiit, flens & ejulans, atque dicens ; Meritò hæc patior, „quia peccavi in Sanctum Dei". Utique sanctum Martinum. "Et „cum delirum ac amentem sæpè vocavi, cujus videns virtutes non „credidi". Et infra : " At Briccius Episcopus Romam veniens, cun„cta quæ pertulerat Papæ refert. Qui ad Sedem Apostolicam re„sidens, plerumque Missarum solemnia celebrans, inibi quidquid „in Sanctum Dei deliquerat, deflendo diluit. Septimo igitur re„gressus anno à Roma, cum authoritate Papæ illius, Turonos

redire

„redire disponit. Et veniens ad vicum, cujus nomen est Laudia-„cum, sexto ab urbe milliario, mansionem accepit. Armentius „verò febre corripitur, & mediâ nocte spiritum exhalavit. Quod „protinùs Briccio Episcopo per Visum revelatum est. Qui ait suis: „Surgite velocius, ut ad tumulandum fratrem nostrum Turoni-„cum Pontificem occurramus. Cumque illi venientes portam „civitatis ingrederentur, ecce istum per aliam portam mortuum „efferebant. Quo sepulto Briccius in Cathedram suam regressus „est, septem postea feliciter vivens annos". Regressus est ac feliciter sedit per Papæ authoritatem. Et hoc omninò est unum Romanarum Appellationum exemplum, quas in literis ad Viennensis Provinciæ Episcopos laudat Magnus Leo.

CAPUT XI.

Discutiuntur alia per Paschasium Quesnellum adducta Exempla,

HÆc Paschasius Quesnellus: "Sub Bonifacii „Pontificatu, qui Zozimo proximè successit, „unica occurrit Maximi Valentini Episcopi caus-„sa, adversùs quem, cum à Valentinæ civita-„tis Clericis conventus esset, non ad se causæ „cognitionem pertraxit. sed monuit à Com-„provincialibus instruendum esse judicium". Maximus erat "involutus Manichæi caligine". Constabat ex "Gestis „Synodalibus". Erat "commissis involutus undique flagitiis". Ita solent Manichæi. Et propter hæc fuerat apud "sæcularium quoque Ju-„dicum Tribunalia subditus quæstionibus, quod in vili quoque per-„sona turpissimum est". Præterea "ex prolatis in medium Gestis" asserebatur damnatus homicidii. De hoc Episcopo scripsit ad Patroclum Arelatensem, aliosque septem in Gallia Provinciarum Episcopos sanctus Bonifacius: "Valentinæ nos Clerici civitatis „adierunt, proponentes per libellum crimina, quæ Maximum te-„ste totâ Provinciâ asserunt commisisse. Delegatâ toties cogni-„tione illum constituta semper subterfugisse Judicia, nec consilium „conscientiâ festinasse, ut si esset innocens, examinatis omnibus

„purgaretur. Qui è contrario probavit de se illa quæ dicta sunt; „qui ad ea confutanda, cum essent innumera, à Decessoribus meis, „Provinciali delegatâ cognitione, conventus etiam dicitur evitasse, „& adesse minimè voluisse". Hanc assiduam ejus fugam exaggerat, & prosequitur: "Debueram quidem jam nunc dignam pro „ejus accusatis in nostro judicio actibus, qui cognitionem & Decretum Judicum sepè declinando credidit illudendum, ferre sen„tentiam, at nè aliquis præcoquam forsitan judicaret, & sibi „qui absens est, licet sit quæsitus à nobis, nihil reservatum esse „diceret, maluimus inter-capedine temporis datâ differre". Enumerat facinora Maximi, & concludit: "Dilationem tamen de„dimus, & decrevimus vestrum intra Provinciam debere esse Ju„dicium, & congregari Synodum ante diem kalendarum Novem„brium, ut si adesse voluerit, præsens, si confidit, ad objecta „respondeat; si verò adesse neglexerit, dilationem sententiæ de „absentia non lucretur".

Hinc discimus plura. Primò, quod Maximi accusatio fuerit inchoata non sub Bonifacio, sed sub ejus Antecessoribus; Zozimo ac Innocentio: Forsan & sub Anastasio. Etenim Sammarthani Fratres in Gallia Christiana affirmant Maximum à quinti sæculi ingressu sedisse Episcopum. Secundò discimus, quod hæc accusatio fuerit semper facta apud Sedem Apostolicam. Tertiò, quod Romani Pontifices causam semper remiserint ad Provinciæ Synodum, ac ipsi delegarint. Quæ verba non carent emphasi. Affirmant quod ista accusatio fuerit legitima, quod causam fixerit apud Romanam Cathedram, quod Pontifex etiam in prima Instantia possit judicare Provinciales Episcopos, quod Gallicana Ecclesia de isto articulo tunc non dubitarit. Et hinc ista remissio fuit delegatio. Exindè Synodus, quia Pontifex apposuerat manum, judicare nequiit per ordinariam authoritatem, sed solummodo per delegationem. Apostolicæ manus appositio est adeo antiqua. Ex his Principiis scribit Bonifacius: "Debueram quidem jam „nunc pro ejus accusatis in nostro judicio actibus ferre sententiam". Attamen ex causis maluit denuò remittere ac delegare. Quare errorem continent hæc Paschasii Quesnelli verba: "Monuit à Com„provincialibus instruendum esse judicium". Nequaquam monuit, sed suo Tribunali jam affixam causam Synodo delegavit.

Proindè hic non de Appellatione agitur, sed de prima instantia

tia, per Canones ſpectante ad Provinciæ Synodum. Hinc quæritur, quo fundamento, & qua occaſione Valentinus Clerus hunc ordinem præterierit, & ſuum Epiſcopum accuſaverit apud Sedem Apoſtolicam? Reſpondeo ob Narbonenſis Provinciæ tunc per Imperatores factam diviſionem, ob indè natas inter Epiſcopos de jure Metropolitico controverſias, & ob ambiguum Taurinenſis Synodi de ipſis judicium. Iſtas lites memorat in funebri Valentiniani ſecundi Imperatoris encomio ſanctus Ambroſius. Affirmat ſe à juvene Principe ad ipſum baptizandum fuiſſe vocatum in Gallias, atque adjungit: "Additur, eò ut properem ocius, nec ar„bitrarer itineris mei cauſam eſſe Synodum Gallorum Epiſcopo„tum, propter quorum frequentes diſſenſiones crebrò me excuſa„veram". En Taurinenſe Decretum: "Illud inter Epiſcopos „urbium Arelatenſis & Viennenſis, qui de Primatûs apud nos „honore certabant, à ſancta Synodo definitum eſt, ut qui ex eis „comprobaverit ſuam civitatem eſſe Metropolim, is totius Pro„vinciæ honorem Primatûs obtineat, & ipſe juxta Præceptum Ca„nonum habeat Ordinationum poteſtatem. Certè ad pacis vin„culum conſervandum hoc conſilio utiliori decretum eſt, ut, ſi „placet memoratarum urbium Epiſcopis, unaquæque de his vi„ciniores ſibi inter Provincias vendicet civitates, atque eas Ec„cleſias viſitet, quas Oppidis ſuis proximas magis eſſe conſtiterit, „ita ut memores unanimitatis atque concordiæ non alter altetum, „ſibi longius uſurpando, quod eſt alii propius, inquietet". Decretum hoc videtur quæſtiones non compoſuiſſe, ſed auxiſſe. Inter ipſas fluctuavit Valentina Eccleſia, neſciens an Viennenſem Metropolim deberet reſpicere, an Arelatenſem. Et poſſit ab utriuſque Epiſcopo fuiſſe vexata. Hinc ipſa Epiſcopum ſuum, ne magis ſe involveret, detulit apud Sedem Apoſtolicam. Quare accuſatio poſt datum à Zozimo pro Arelatenſi Metropoli judicium videtur quieviſſe. Hinc ſtatim poſt defunctum Zozimum fuit reſumpta apud Succeſſorem Bonifacium, & ab ipſo remiſſa ad plenam Narbonenſis Provinciæ Synodum: Ad Patroclum, Remigium, Maximum, Hilarium, aliosque ſeptem Provinciarum Epiſcopos. Hilarius hic eſt Narbonenſis Antiſtes, poniturque inter Provinciales: Quod nempè Zozimi judicium Bonifacius necdum circumduxiſſet. Hæc delegatio facta eſt ſub Conſulatu Monaxii, decimonono anno quinti ſæculi: Circumductio contigit ad ter-

tium decimum Honorii Consulatum, vigesimo secundo anno istius sæculi.

Ista Circumductio etiam spectat ad præsentem materiam. Zozimi pro Arelatensi Metropoli Sanctio adeò obtinuit per omnes istas novas Provincias, ut etiam primæ Narbonensis Metropolita Hilarius pareret, ac se gereret ut Provincialem Episcopum. Hinc in Maximi Valentini causa scribitur ac numeratur inter Provinciales. Verùm plures recalcitrarunt. Etenim Lutubensis, ad primam Narbonensem spectantis, Ecclesiæ Clerus & Populus adeò fuit aversatus istam Sanctionem, adeoque noluit novi sui Electi Consecrationem à Patroclo petere aut admittere, ut ad Hilarium Narbonensem Episcopum scripserit Bonifacius: "Ecce Lutubensis Ecclesiæ Cleri Ordo „vel Plebis preces suas & lachrymas ad nos magno cum dolore mise„runt, dicentes Co-Episcopum nostrum Patroclum, suâ petitione „cessante, in locum decedentis Episcopi nescio quem in alia Provincia, „prætermisso Metropolitano, contra Patrum Regulas ordinasse". Affirmat ac demonstat Patrocli Factum adversari Nicænis Canonibus & antiquis moribus, atque concludit: "Unde, Frater cha„rissime, si ita res sunt, & Ecclesiam supra-dictam Provinciæ „tuæ limes includit, nostrâ authoritate commonitus, quod qui„dem facere spontè deberes, desideriis supplicantium & voluntate respectâ, ad eundem locum, in quo Ordinatio talis celebra„ta dicitur, Metropolitani jure munitus, & præceptionibus no„stris fretus accede, intelligens arbitrio tuo, secundum Regulas „Patrum, quæcumque facienda sunt, à nobis esse concessa, ita ut „peractis omnibus, Apostolicæ Sedi, quidquid statueris, te re„ferente clarescat, cui totius Provinciæ tuæ Ordinationem li„quet esse mandatam. Affirmat Zozimi Sanctionem, utpote ad„versam Nicænis Canonibus, nunquam substitisse, ideòque Nar„bonensem Antistitem & esse, & semper fuisse Metropolitam. Et hinc manifestum est Gratiani Imperatoris Legem, & ab ipsâ confirmatum Canonem, qui primam contra Metropolitas Instantiam, reservat Sedi Apostolicæ, tunc viguisse in Gallia. Etenim Lutubenses agebant contrà duos Metropolitas: Contra Patrocli, alieni Metropolitæ audaciam, & contra negligentiam proprii Metropolitæ Hilarii. Hinc non ad Provinciæ suæ Synodum confugerunt, sed ad Bonifacium Pontificem. Narbonensium civitas & Regio per Magnum Constantinum sunt omnium primæ decisæ

ab

ab Arelatenſi corpore, & evectæ in ſingularem Metropolim ac Provinciam: Et Civilem & Eccleſiaſticam. Hinc & illa contra Zozimi Decretum prima interceſſit, ipſum arguit novitatis, ac evicit. Natæ poſtmodò Provinciæ ſunt ſecutæ ejus exemplum, & cauſam ſimiliter obtinuerunt.

Paſchaſius Queſnellus pergit: "Celeſtinus Papa, qui poſt Bo„nifacium ſedit, Danielem quemdam ad ſuum Tribunal videtur „evocaſſe; ſed hominem vagum, qui ab Orientalibus, apud quos „multa flagitia perpetrarat, accuſatus apud Romanum Pontificem, „eique quaſi traditus, apud Gallias diu quæſitus eſt ad judicium. „Sed talis cauſa extra exemplum eſt, nec jus ullum ſimile ſibi at„tribuiſſe in Gallicanos Epiſcopos credendus eſt Celeſtinus, qui „in fine ejuſdem epiſtolæ ad Epiſcopos Provinciæ Viennenſis & „Narbonenſis cauſam Maſſilienſis Epiſcopi Provinciæ ſuæ Col„legio audiendam pro conſuetudine ac jure dimittit". Audiamus Pontificem. Queritur indignos à Gallicana Eccleſiâ euehi ad Epiſcopatum, & demonſtrat exemplo: "Daniel, nuper miſsâ ad „nos relatione ex Orientalibus ad nos partibus, ab omni, quod „tenuerat, Virginum Monaſterio eſt nefariis objectionibus accu„ſatus. Multa à multis objecta flagitia. In quanam lateret ter„rarum parte quæſitus eſt, ut ſi innocentiæ ſuæ confideret, con„tra ſe poſtulatum judicium minimè declinaret. Miſſa ad Are„latenſem Epiſcopum per Fortunatum Sub-Diaconum noſtrum, „ut ad Judicium Epiſcopale deſtinaretur, epiſtola Tantis gravatus „Teſtimoniis, tantâ facinorum accuſatione pulſatus, Sacrarum, „ut dicitur, Virginum pollutus incæſtu, Epiſcopus aſſeritur or„dinatus. In Scriniis Libelli continentur, quorum ad vos exem„plaria direximus. In Pontificii dignitatem hoc tempore, „quo ad cauſam dicendam miſſis â nobis litteris vocabatur, „obrepſit. Sacro nomini abſit injuria". Et infra: "Daniel, „qui accuſationem Pontificali honore ſubterfugere ſe poſſe cre„didit, & ad faſtigium tantum accuſatores ſuos latendo perve„nit, à Sanctitatis veſtræ cœtu interim ſe noverit ſegregatum, „qui ſe noſtro Judicio debet objicere, ſi conſcientiæ ſuæ novit „confidentiam ſe tenere.

Daniel ergò erat Presbyter Orientalis Eccleſiæ. Cujus Diœceſis, Provinciæ, aut Parochiæ, ignoratur. Erat Præfectus ſanctimonialium: Et quarundam ſtuprator. Hinc ſui Epiſcopi Ju-

dicium timens fugit in Narbonenſem Galliam. Et iſtic innotuit ſuis accuſatoribus. Hinc illi flagitioſum hominem detulerunt Sedi Apoſtolicæ. Nempè & ſui Epiſcopi, & ſui Metropolitæ, & ſui Patriarchæ aut Primatis limites evaſerat, & agebat gyrovagum: Hinc accuſari debuit apud Patrem communem, Epiſcopum Romanum. Ita Hæreſiarcham Pelagium, dum ex Italia in Africam, ex hac in Siciliam, hinc in Paleſtinam vagus abiverat, ſanctus Auguſtinus ac alii Afrorum Epiſcopi detulerunt ſancto Pontifici Innocentio, & ſupplicarunt Romam evocari. Ex hac Regula ſanctus Celeſtinus evocavit & Danielem. Et hic interim circumſcripſit Gallicanos Epiſcopos, fuitque ab ipſis in Confratrem conſecratus. Ita & ſceleratus ſancti Ambroſii Ex-Diaconus Gerontius, dum Conſtantinopolim fugit, circumſcripſit Helladium Cæſaræenſem in Cappadocia Epiſcopum, Ponticæ Diœceſios Exarchum, ac ab ipſo eſt conſecratus in Nicomedienſem Epiſcopum, Metropolitam Bithyniæ. Ambo ſperarunt ſua crimina ſepelire ſub Epiſcopalibus infulis. Verùm Danielis accuſatores perrexerunt ad Celeſtinum, & Celeſtinus hominem evocavit ad ſuum Tribunal.

Et hinc lucent varii errores Paſchaſii Queſnelli. Primus eſt in his verbis: "Sed talis cauſa extra exemplum eſt, nec jus ul„lum ſimile ſibi attribuiſſe in Gallicanos Epiſcopos credendus „eſt Celeſtinus". Etenim uti Gerontius, Bithynus ac Ponticus, ita Daniel per Epiſcopalem Conſecrationem factus eſt Gallicanus Epiſcopus, atque ita uterque ſubiit omnia jura, omniaque onera ſuæ Diœceſeos. Et hinc uti ſanctus Joannes Chryſoſtomus, Patriarchatûs Conſtantinopolitani Propagator, degradavit Gerontium, ita quoque Galliæ Metropolita potuit Danielem invadere. Proinde Celeſtinus omninò evocavit Gallicannm Epiſcopum. Et quidem Provincialem. Nempè propter litis pendentiam, inchoatam ante Danielis Epiſcopatum. Secundus error eſt, quod Celeſtinus Proculi Maſſilienſis Epiſcopi cauſam "Provinciæ Collegio au„diendam pro conſuetudine ac jure dimiſerit". Etenim Pontifex diſertè ſcribit ſe non dimittere, ſed delegare. Nempè Proculus erat Metropolita, ideòque ejus cauſa privativè ac immediatè ſpectabat ad Sedem Apoſtolicam. Quæri poſſit, cur Maximi Valentini Epiſcopi, hominis etiam vagabundi, cauſam Bonifacius Provinciæ Synodo delegarit, Celeſtinus autem delegare noluerit cauſam

Danielis

Danielis ? Ratio eſt obvia : Quod Nempè Narbonenſis aut Viennenſis Provinciæ Epiſcopi evehendo ſceleratum hominem deliquiſſent, ideòque & ipſi eſſent rei, ac inhabiles ad tale Judicium.

Joannes à Boſco Pariſienſi in appendice ad Bibliothecam Floriacenſem adducit has, præſentem materiam illuſtrantes, Zozimi Pontificis litteras ad Simplicium Metropolitam Viennenſem : "Zo-„zimus Epiſcopus Simplicio Viennenſi Archi-Epiſcopo ſalutem. „Relatum nobis eſt, qualiter in Taurinenſi Synodo cauſas tuæ „Diœceſios proſecutus fueris. Et licet Arelatenſi Epiſcopo, ante-„quam Legatus tuus veniſſet, propter reverentiam ſancti Tro-„phimi Jus & Pontificium ſuper tres Provincias habere ſcripſeri-„mus, tamen ſi ita eſt, ut Scripta tua nobis miſſa continent, in-„terim uſque dum lucidiùs ventiletur, poteſtatem antiquam ti-„bi manere permittimus, ut ſicut in Taurinenſi graviſſimorum „Epiſcoporum Synodo, pacis conſilio, decretum, viciniores tibi „intra Provinciam vendices civitates, donec pleniùs rei ordinem „charitas Apoſtolica proſequatur. Lazarum indebitè Epiſcopum, „criminatorem Fratris, ordinatum, ſcias noſtro Judicio eſſe dam-„natum. Data ſub die kalendarum Octobris, Honorio undecies, „& Conſtantio Conſulibus". Quidquid aliqui contradicant, epiſtola videtur legitima atque authentica. Et tempora concordant. Etenim epiſtola, quâ Zozimus Simplicium & Taurinenſe Judicium caſtigat, data eſt eodem Conſulatu, tertiò kalendas Octobris, ideoque hæc epiſtola eſt poſterior. Noſtras adſertiones inſigniter confirmat.

CAPUT

CAPUT XII.

Expenditur primum Paſchaſii Queſnelli Fundamentum.

Cap. 15.

POſt agitatam Martiani Arelatenſis Epiſcopi cauſam Paſchaſius Queſnellus pergit: "Paulò fuſius „hanc Martiani cauſam excuſſimus, ut hoc uno „exemplo, quod nobis ex primæva illa anti„quitate Gallicana ſupereſt, evincerimus nul„lo alio judicio Gallicanum eſſe præventum, „nullo retractatum. Tota enim in Compro„vinciales Epiſcopos Poteſtas penes Synodicos Conventus reſi„debat, tum in Galliis, tum in aliis Regionibus". Reſpondeo Martiani exemplum non ſpectare ad præſentem Controverſiam, ideòque perperàm fuiſſe adductum: Et diſcuſſum fuit longè infeliciùs. Et quod datum de Martiano Gallicanum Judicium, nullo alio fuerit præventum, & verum eſt, & falſum, Eſt verum, quia nullum de ipſo eſt factum in Gallia Judicium, ideòque nec præventum. Etenim nec Arelatenſis Provinciæ Antiſtites, nec Lugdunenſium Metropolita Fauſtinus præſumpſerunt de homine judicare. Nec citra prævaricationem potuerunt. Dictum iſtud eſt penitùs falſum, quia lucidum & exploratum eſt, quod Stephanus Pontifex primam de Martiano cognitionem inſtituerit, & primus ipſum damnaverit. Si quis & alius damnarit, damnavit ex Stephani præceptione. Quod olim plena in Provinciales Antiſtites damnandos facultas reſederit penes Provinciæ Synodos, libens admitto: Verùm nullatenùs excludi, & damnatis auferri poſſit facultas appellandi. Iſta excluſio eſt non ſolummodò in Papalem, ſed & in Patriarchalem authoritatem injurioſiſſima. Nec Euſebius Nicomedienſis, nec Photius, nec Michael Cerularius, nec quis ſimilium fœcum alius talia unquam vomere præſumpſit in Patriarchalem Dignitatem.

Audiamus primum Paſchaſii Queſnelli Fundamentum: "Hujus „porrò diſciplinæ cauſam & originem, in Epiſcopalis dignitatis natura

„natura, ac sacrosanctis Privilegiis fundatam Nicæna nobis Sy-„nodus aperit, quæ jus illud non scriptum scriptis Canonibus, „totius Mundi reverentia consecratis, sanxit atque firmavit. Sic „enim se habet Canon quintus". De his qui communione privantur, seu ex Clero, seu ex Laico ordine, ab Episcopis, per unamquamq; Provinciam sententia Regularis obtineat, ut hi qui abjiciuntur, ab aliis non recipiantur. "Et postea": Placuit annis singulis per unamquamque Provinciam bis in anno Concilia celebrari, ut communiter omnibus simul Episcopis congregatis discutiantur ejusmodi quæstiones. "Tametsi enim Canon ille depo-„sitionem Episcoporum inter ejusmodi quæstiones non designet „expressis verbis, hunc genuinum esse Canonis sensum sibi quis-„que facilè persuadebit, qui Concilii Constantinopolitani Patres „audire voluerit, Canone suo secundo Nicænum interpretantes": Non invitati Episcopi ultra Diœcesim accedere non debent super ordinandis aliquibus, vel quibuscumque disponendis Ecclesiasticis causis, servatâ Regulâ, quæ supra-scripta est de unaquaque Diœcesi. Manifestum namque est, quod per singulas quasque Provincias Provincialis Synodus administrare & gubernare omnia debeat, secundùm ea quæ sunt in Nicæa definita. "Administra-„tionis vocabulo judicia adversùs Episcopos comprehendi, æquè „ac alia negotia Ecclesiastica, ostendit illustrissimus Petrus de Mar-„ca. Et hujus interpretationis adstipulatores habemus Concilii „Africani Patres, in epistola ad Celestinum Papam, quem sic al-„loquuntur": Decreta Nicæna sivè inferioris gradus Clericos, sivè ipsos Episcopos suis Metropolitanis apertissimè commiserunt. Prudentissimè enim, justissimèque viderunt quæcumque negotia in suis locis, ubi orta sunt, finienda. Nec unicuique Provinciæ gratiam Sancti Spiritus defuturam, quâ æquitas à Christi Sacerdotibus & prudenter videatur, & constantissimè teneatur: Maximè quia unicuique concessum, si Judicio offensus fuerit Cognitorum, ad Concilia suæ Provinciæ, vel etiam universale provocare. "Eidem sententiæ suffragantur Innocentius Papa in epistola „ad Victricium Episcopum Rothomagensem, & Concilii Antio-„cheni Canon decimus-quintus, quo statuitur sententiam ab om-„nibus Episcopis alicujus Provinciæ latam ab aliis Episcopis re-„tractari nec debere, nec posse".

Est caducum fundamentum, consutum ex multis erroribus,

Primus error est, quod quintus Nicænus Canon agat etiam de Episcoporum depositionibus, aut aliis in ipsos sententiis. Manifestè agit de solis criminalibus in Clericos aut Laicos Judiciis. Etenim agit de unius Episcopi judicio, reformabili per Provinciæ Synodum. Hinc Dionysii Exigui, quem Quesnellus sequitur, translatio adjungit: Et sic qui suo peccaverint Episcopo". Et Gentiani Herveti translatio: "Et sic quos Episcopum offendisse „constiterit". Et translatio Isidori Mercatoris: "Hi qui ob cul„pas suas Episcoporum suorum offensas meritò contraxerint". Et Ruffini Presbyteri compendium: "Ut si fortè ab uno iniquè „aliquid gestum est, à cæteris emendetur". At verò unus Episcopus nequit Collegam deponere, aut quovis modo criminaliter judicare. Nec Metropolita, immò nec Patriarcha id possit in suum Suffraganeum. Fieri nequit, nisi per plenam Provinciæ Synodum, aut sanè per definitum Episcoporum simul cum Metropolita numerum. Constantinopolitana Nectarii Patriarchæ circa Agapii ac Bagadii, de Bostrensi Episcopatu contendentium, causam Synodus est omnibus notissima. Et fuit non vulgaris. Adfuerunt enim Theophilus Alexandrinus, Flavianus Patriarcha Antiochenus, ac alii grandes Episcopi. Et ipsa pro Bagadio, quem duo Episcopi dejecerant, edixit dejici non potuisse, nisi per plenam totius Provinciæ Synodum: Et ita sanciri ab Apostolico Canone. Insuper unius Provinciæ Judicium nequit retractari per aliam Provinciam, longè minùs reformari. Proindè manifestum est à quinto Nicæno Canone non statui de Episcoporum damnationibus, sed de solis criminalibus Judiciis in Clericum aut Laicum.

L. 2. c. 31. Eodem sensu Canonem intellexit atque exposuit Gelasius Cyzicenus: "Exquiratur autem, num impotentiâ animi, aut per„tinaciâ, aut aliquâ aliâ indignatione Episcopi, sint excommuni„cati". Non Episcoporum aut Synodi indignatione, sed solius Episcopi. Idem censuit Author, haud dubiè aliqua Synodus, Arabicorum Canonum. Audiamus novam ac meliorem interpretationem Abrahami Ecchellensis: "Nullus Episcoporum excom„municatum ab alio Episcopo recipiat, Presbyter ille sit, vel Mo„nachus, aut Laicus. Et ne illum exsolvat ab excommunica„tione, aut absolutionem impendat ei ullam, nè contemni vi„deatur, & parvi-pendi Episcopus ille, & ejus excommunicatio „tanquam parvi ponderis habeatur. Verùm si Episcopus ille iniquus

„quus atque Tyrannus fuerit notorius, petieritque excommuni-
„catus se purgare apud suum Metropolitanum aut Patriarcham, id
„licitum ipsi sit. Illi enim in eum potestatem habent". Scribant tamen priùs ad Episcopum de causa iniquitatis.

Nicæni Patres rectè dicunt ante istam Synodum multa fuisse facta "præter Canonem Ecclesiasticum". Etenim propter Arii Blasphemias, & præstita ipsis per varios hinc indè Episcopos adjutoria, litibus & discordiis scatebant omnes Ecclesiæ. Episcoporum aliqui etiam in Orthodoxos ac Zelosos Clericos & Laicos exercuêre tyrannidem, & multos perperâm ex animi pusillanimitate damnarunt. Philippo politanus Eusebianæ factionis Conventus inter cæteros Orthodoxos Episcopos degradavit etiam venerabilem Gaudentium Naxitanum, quod "immemor esset sui „Decessoris Cyriaci, subscribentis sententiis in sceleratos dignè „inlatis". Hermias Zozomenus exponit: "Quod contrario stu- L. 3. c. 10
„dio ducebatur, quàm Cyriacus, cui successerat; & magni fa-
„ciebat eos, quos ille abdicaverat". Haud dubiè fuit calumniosa sutela: Forsan tamen habens aliquid, non fundamenti, sed coloris. Quidquid sit, similes Episcoporum in suos Clericos & Laicos petulantiæ tum grassabantur. Porrò Apostolicus Canon mandat ligatum ab uno Episcopo non solvi ab alio. Quare etiam injustè vincti quandoque per annos in ista miserabili calamitate cogebantur persistere. Hinc grandibus animarum periculis occurrens magna Synodus jussit quotannis fieri duos in quavis Provincia Conventus, qui talia discuterent atque sanarent. Ita afflictorum Clericorum, aut Laicorum animæ non nisi per medium annum gemere poterant sub acerbo vinculo iniqui Episcopi. Verùm Arabicorum Canonum conditrix Synodus censuit istud tempus esse justò prolixius. Hinc laudatam solvendi potestatem commisit etiam Metropolitæ ac Patriarchæ, omni tempore soluturis iniqua vincula.

Fuit optima ac justissima moderatio. Hinc ipsam probavit ac ampliavit Sardicensis Synodus: "Si Episcopus quis fortè iracundus, „quod esse non debet, citò asperè moveatur adversus Presbyte-
„terum, sive Diaconum suum, & exterminari eum ab Ecclesia
„voluerit, providendum est ne innocens damnetur, aut perdat
„communionem. Habeat potestatem Ejectus finitimos rogare
„Episcopos, ut ejus causam audiant, & diligentiùs tractent: Quia
„non oportet negare audientiam roganti. Et ille Episcopus, qui ju-

„ſtè aut injuſtè ejecit, patienter accipiat ut negotium diſcutiatur: „Ut aut probetur ejus ſententia, aut temeritas emendetur. Priùs „tamen quam omnia diligenter & fideliter fuerint examinata, com„munionem non debet præſumere, donec ipſe eum recipiat, & „communioni ſociet". Quæ forma placuit etiam Africanæ Eccleſiæ. Etenim Milevitana, ſeu potiùs Carthaginenſis Synodus ſanxit: "Presbyteri, Diaconi, vel cæteri inferiores Clerici, in cauſis „quas habuerint, ſi de judiciis Epiſcoporum ſuorum queſti fue„rint, vicini Epiſcopi eos audiant, & inter eos quid eſt finiant, „adhibiti ab eis ex conſenſu Epiſcoporum ſuorum". Quem Canonem frequenter laudavit, & in Gallicanæ Eccleſiæ mores introducere ſtuduit Hincmarus Rhemenſis. At verò Chalcedonenſis Synodus cenſuit in nullo recedendum à Canone Nicæno: " Si „Clericus habeat cauſam cum Epiſcopo ſuo, apud Synodum Pro„vinciæ cauſam dicat. Si autem diſceptationem habeat cum Me„tropolitano Epiſcopo, aut ad Diœceſios primam Sedem recur„rat, aut ad Sedem Conſtantinopolitanam". Ita Canonem legit antiquus codex Romanæ Eccleſiæ. Ex quo lucet huic placuiſſe utramque formam. Etenim uti hunc Chalcedonenſem, ita & iſtum Sardicenſem Canonem olim inſeruit ſuo codici. Dixi inductam per Arabicos Canones moderationem placuiſſe Sardicenſi Synodo. Et poſſit eſſe. Alii tamen malunt hanc Synodum fuiſſe priorem.

Alter Paſchaſii Queſnelli error eſt, quod ſecundus Conſtantinopolitanæ Synodi Canon interpretetur & confirmet quintum Nicænum. Etenim interpretatur præſertim ſextum. Queſnellus, qui ſuprà quintum Nicænum adduxit ex tranſlatione Dionyſii Exigui, jam ſecundum Conſtantinopolitanum Canonem adducit ex tranſlatione Iſidori Mercatoris. Ego à Dionyſio, utpotè probatiſſimo apud omnes Eccleſias, Judico non recedendum ſine rationibus. Audiamus integrum Canonem: " Qui ſunt ſuper „Diœceſim Epiſcopi, nequaquam ad Eccleſias, quæ ſunt ex„tra præfixos ſibi terminos, accedant, nec eas præſumptione con„fundant, ſed juxta Canones Alexandrinos Antiſtes quæ ſunt in „Ægypto regat ſolummodò, & Orientis Epiſcopi Orientem tan„tùm gubernent, ſervatis Privilegiis, quæ Nicænis Canonibus Ec„cleſiæ Antiochenæ tributa ſunt. Aſianæ quoque Diœceſios Epiſco„pi ea ſolùm, quæ ſunt in Aſiana Diœceſi, diſpenſent. Nec non & Ponti-

„Ponti Episcopi ea tantùm quæ sunt in Ponto. Et Thraciarum, „quæ in Thracia sunt, gubernent. Non vocati autem Episcopi „ultra suam Diœcesim non accedant propter Ordinationes faciendas, vel propter alias dispensationes Ecclesiasticas. Servatâ verò quæ scripta est de gubernationibus regulâ, manifestum est, „quod illa quæ sunt per unamquamque Provinciam, ipsius Provinciæ Synodus dispenset, sicut Nicæno constat decretum esse Concilio". Christus Dominus Ecclesiæ suæ Regimen sanxit esse Monarchicum, ita tamen ut admisceatur aliquid Aristocratiæ. Hinc Apostoli omne istud corpus distribuerunt in sex Autocephalas, uni tamen Papali Capiti subjectas, Diœceses: Tres Patriarchales, Apostolicis Sedibus eximias, & tres Exarchicas, seù Primatiales.

Et huc in litteris ad Pulcheriam Augustam respicit Magnus Leo: " Quæ si à cunctis Pontificibus intemerata serventur, „per universas Ecclesias tranquilla erit pax, & firma concor- Epist. 55. „dia. Nullæ de mensura honorum dissensiones, nullæ de Ordinationibus lites, nullæ de Privilegiis ambiguitates, nulla „erunt de usurpatione certamina". Uti adversùm Meletii Lycopolitani Episcopi invasiones sextus Nicænus, ita adversùm Petri Alexandrini Patriarchæ præsumptionem prodiit secundus Canon Constantinopolitanus. Meletius Alexandrini Patriarchatus jura læserat. Hinc Nicænus Canon solos tres Patriarchas laudavit, eorumque firmavit dignitatem. Et solummodò summariè dixit de tribus Exarchicis Diœcesibus: " Per cæteras „Provincias sua Privilegia serventur Ecclesiis". Gentiani Herveti translatio est expressior: " Et in aliis Provinciis sua Privilegia, ac suæ dignitates, & authoritates Ecclesiis serventur". At verò Petrus Patriarcha Thracicæ Diœcesios, ac præsertim Heraclæensis Exarchi jura violaverat: Hinc Constantinopolitanus Canon non solos Patriarchas, sed insuper tres Exarchos expressit, & ipsorum providit juribus ac dignitatibus. Providit confirmando, exponendo, ac ampliando non quintum, sed manifestò sextum Nicænum Canonem.

Quæstio est, Cur totius Ægyptiacæ Diœcesios administrationem committat soli Alexandrino Patriarchæ; Orientalem aunem, Asiaticam, Ponticam, & Thracicam Diœcesim, quasi distribuat in omnes simul Episcopos? Item cur non meminerit Romanæ Ecclesiæ? Respondeo isto tempore Eustatianum

Schisma adhuc viguisse apud Antiochiam : Sedebant isthic duo Patriarchæ, Paulinus ac Meletius. His quæstionibus noluit ex causis se miscere Synodus, ideoque dixit : " Orientis Episcopi „Orientem tantùm gubernent". Attamen addit : " Servatis Privilegiis, quæ Nicænis Canonibus Ecclesiæ Antiochenæ tribuita sunt". Quod nempè non ipsius Sedis, sed solorum Præsidentium jura essent vocata in controversiam. Quare per Orientis Episcopos Canon intelligit Meletium ac Paulinum : Permittit ut intra istum Patriarchatum quisque gubernet & administret suam communionem. In Thracica Diœcesi Constantinopolitanus Episcopus erigebat cristas, cœperatque se ostentare Autocephalum, & Heraclæense jugum excutere. Etiam has quæstiones Synodus duxit non tangendas, ideoque edixit de omnibus tribus Exarchatibus : "Episcopi gubernent atque dispensent". Cur de Romana Ecclesia sileat, edicit in litteris ad Thessaliæ Episcopos Sanctus Papa Bonifacius : " Nicæna Synodus non aliquid super eum", Sanctum Petrum Apostolum ac ejus Romanam Sedem, "ausa est constituere, cum videret nihil supra meritum suum posse conferri. Omnia deinque huic noverat Domini sermone concessa". Eandem Reverentiam detulit Constantinopolitana Synodus. Hinc ejus de Romana Ecclesia silentium.

Canon adjungit : "Servatâ verò, quæ scripta est, de gubernationibus Regulâ, manifestum est quod illa, quæ sunt per unamquamque Provinciam, ipsius Provinciæ Synodus dispenset, sicut Nicæno decretum constat esse Concilio". Sensus est : Hæc tam nostra, quam Nicæna de gubernationibus Regula non solummodò Patriarchalibus atque Exarchicis Diœcesibus providet, sed insuper singulis Provinciis : Cujusque Provinciæ negotia sanxit administrari per ejusdem Provinciæ Synodum. Etenim Nicæni Canonis verba sunt universalia : " Suis Privilegia serventur Ecclesiis". Sunt verba sexti Canonis. Et ipsa à præsenti Canone respici, puto non dubitandum. Nihilominus marginale Scholion passim censet respici quintum. Certè quintus non de quibuscumque Provinciarum negotiis sanxit, sed de solis Clericorum aut Laicorum per suum Episcopum inflictis excommunicationibus. Proinde ipsum, si præsens Canon respiciat, extendit & ampliat per paritatem rationis. Quod videtur

detur hic non fieri. Nolim contumaciter refragari. Quidquid sit, ipsum non extendit aut ampliat ad damnationes Episcopis inflictas per Synodos. Proinde exponit atque firmat hic Canon sextum Nicænum, quintum si tangat, tangit admodum modicè.

Tertius Paschasii Quesnelli error atque excessus est, quod sua adversùs sancti Petri Sedem Commenta stabilire tentet per adductas Africani Concilii literas ad sanctum Celestinum Pontificem. Certum est istarum miserandarum literarum qualitatem à viro eximiè erudito non ignorari. Audiamus plenum contextum: "Præfato debitæ salutationis officio, impendio de„precamur, ut deinceps ad vestras aures hinc venientes non „faciliùs admittatis, nec à nobis excommunicatos in commu„nionem velitis admittere. Quia hoc etiam Nicæno Concilio „definitum, facilè advertit Venerabilitas tua. Nam etsi de „inferioribus Clericis vel Laicis videtur ibi præcaveri, quan„tò magis hoc de Episcopis voluit observari, ne in sua Provincia „communione suspensi, à tua Sanctitate vel festinatò, vel præ„properè, vel indebitè videantur communioni restitui. Pres„byterorum quoque & sequentium Clericorum improba refu„gia, sicut te dignum est, repellat Sanctitas tua: Quia & nul„là Patrum definitione hoc Ecclesiæ derogatum est Africanæ, „& Decreta Nicæna sivè inferioris gradus Clericos, sivè ipsos Epis„copos suis Metropolitanis apertissimè commiserunt. Pruden„tissimè enim, justissimèque providerunt, quæcumque negotia „in suis locis, ubi orta sunt, finienda: Nec unicuique Pro„vinciæ gratiam Spiritus Sancti defuturam, quâ æquitas à Chri„sti Sacerdotibus & prudenter videatur, & constantissimè te„neatur".

Omnis inter Africanam & Romanam Ecclesiam quæstio erat de Romana Appellatione Cleri inferioris. Quod damnati per suæ Provinciæ, aut etiam per totius Diœcesios Synodum Episcopi semper potuerint provocare Romam, erat apud omnes in confesso. Perpetuam consuetudinem demonstrabant plurima exempla. Utriusque partis in hac lite fundamentum erant Nicæni Canones. Africani Antistites spondebant ipsis plenam reverentiam ac obedientiam. Verùm agnoscebant solos viginti, Papa Zozimus adstruebat plures: Ex vetusto Romanæ Ecclesiæ more Sardicenses simul cum Nicænis accumulabat in unum corpus, & similiter affirmabat

mabat Nicænos. Post multum examen Africani sunt stabiliti in sua opinione, tenacissimè persuasi Nicænos non esse nisi viginti. Et inter istos solus quintus sanxit de Appellationibus. Hunc cœperunt attentiùs discutere, atque ex ipso concluserunt sequentia. Primò, quod ille sanciat de solis Clericorum ac Laicorum, ab uno suo Episcopo damnatorum, ad Provinciæ Synodum provocationibus. Deindè, quod Canon istos appellantes suis Metropolitanis ac ipsorum Synodis committat apertissimè, atque ita istud judicium sit inconcussum, ideoque per ulteriorem appellationem devolvi non possit ad Romanam Ecclesiam. Tertiò, quod par atque eadem sit damnatorum & appellantium Episcoporum ratio, ideoque quod nec ipsi à Canone permittantur per iteratam provocationem procedere Romam. Quartò, quod nulla hìc sit injustitia aut duritia: Quoniam isti appellantes valeant per novum refugium progredi ad plenam suæ Provinciæ, immò & totius Diœcesios Synodum. Etenim apud Afros damnati ab Episcopo Clerici ad vicinos Episcopos, ab his ad Provinciæ Synodum, ab hac ad plenarium Concilium poterant perfugere. Item ad damnandum Episcopum necessaria non erat plena Synodus Provinciæ, sed sufficiebant duodecim cum Primate Collegæ, atque ita & iste damnatus poterat bis intra Africam provocare. His considerationibus transversi Afrorum Episcopi Romanas etiam suorum Collegarum Appellationes censuerunt non permitti à quinto Nicæno Canone, ipsas etiam excusserunt, & contra perpetuam suæ Ecclesiæ consuetudinem prohibuerunt, & tentarunt abolere. Fuerunt reverà transversi. Ista est enim epistola, quam viri eruditi censuerunt adeò deviam & indignam, ut spuriam & fictam crediderint nullatenùs editam à venerabili Aurelio Carthaginis Archi-Episcopo, ac ejus Collegis. Processit à turbato per iram calamo, atque ita ira viri non est operata justitiam. Per ipsum Aurelius amisit, aut certè obnubilavit sua grandissima merita: Excluſus ab Ecclesiasticis Sanctorum tabulis. Quin immò per ipsam Africana Ecclesia creditur compleſse sua peccata, ex quibus per Divinam justitiam tradita fuit in barbaras, hæreticas, & crudelissimas manus Wandalorum. Exstat sub Bonifacii secundi Pontificis nomine ad Pulalium Alexandriæ Patriarcham epistola, affirmaus ex istis litibus Schisma fuisse inter Romanam & Africanam Ecclesias, quod duraverit usque ad Pontificatum istius Bonifacii. Est ficta ac suppositia, attamen

attamen non caret omni fundamento. Hæ enim lites, licet verum Schiſma non conflaverint, fuerunt duriſſimæ. Has devias ac miſerandas literas Paſchaſius Queſnellus probat, ipſis conſentit, per ipſas exponendum vult quintum Nicænum Canonem, ideoque & Romanas Appellationes explodendas è Gallia, immò ex omni Eccleſia. Quæ omnia an cadant in Catholicum Doctorem, relinquo aliis definiendum.

Quartus illius error atque exceſſus eſt, quod ſua commenta adſerat probari à tertio Canone, quem ad ſanctum Victricium Archi-Epiſcopum Rothomagenſem tranſmiſit ſanctus Papa Innocentius: "Si quæ cauſæ vel contentiones inter Clericos, tam „ſuperioris Ordinis quàm inferioris, fuerint exortæ, ut ſecun„dùm Synodum Nicænam congregatis ejuſdem Provinciæ Epiſ„copis jurgium terminetur. Nec alicui liceat, ſine præjudicio „tamen Romanæ Eccleſiæ, cui in omnibus cauſis debet reve„rentia cuſtodiri, relictis his Sacerdotibus, qui in eadem Pro„vincia Eccleſiam Dei gubernant, ad alias convolare Provincias. „Quod ſi quis fortè præſumpſerit, ab officio Clericatus ſub„motus, velut injuriarum reus ab omnibus judicetur. Si au„tem majores cauſæ in medium fuerint devolutæ, ad Sedem „Apoſtolicam, ſicut Synodus ſtatuit, poſt Epiſcopale Judicium „referantur". Paſchaſius Queſnellus videtur cenſere, quod hæc omnia dicantur aut deducantur ex quinto Nicæno Canone. Longè rectiùs cenſuit in ſua nona Epiſtola Hincmarus Metropolita Rhemenſis: "Beatus Innocentius ad Victricium Ro„thomagenſem Epiſcopum duo capitula magni Concilii Nicæ„ni, & capitulum Sardicenſis Concilii de Epiſcoporum ad Se„dem Apoſtolicam appellationibus uno capitulo ſagaciter at„que ſapienter explicuit". Immò unum Nicænæ, & duo Sardicenſis Synodi capitula congeſſit in unum. Etenim quod omnes Clericorum cauſæ debeant per Provinciæ Synodum terminari, eſt manifeſta Sanctio quinti Nicæni Canonis. At ipſum Innocentius ampliat atque extendit etiam ad ſuperioris Cleri, id eſt, Epiſcoporum contentiones atque jurgia. Ad primas de illis inſtantias, ad Epiſcopi contra Epiſcopum lites, quas planum eſt oportere terminari in eadem Synodo. Et ſic recta eſt extenſio. Quod nullus Clericus, aut etiam Epiſcopus poſſit ſuas cauſas traducere ad alterius Provinciæ Synodum,

est Sanctio tertii Canonis Sardicensis : "Quod si in aliqua Provincia aliquis Episcopus contra fratrem suum Episcopum litem habuerit, ne unus è duobus ex alia Provincia advocet Episcopum Cognitorem". Gentianus Hervetus vertit: "Neuter eorum ex alia rovincia Episcopos Cognitores evocet". Nec item accedat. Quod de majoribus causis datum à Provinciæ Synodo judicium referri debeat ad Sedem Apostolicam, est item desumptum ex Sardicensi Synodo. Non ex aliquo Canone, sed ex Synodali relatione ad Julium Pontificem: "Hoc optimum, & valde congruentissimum esse videbitur, si ad Caput, idest, ad Petri Apostoli Sedem, de singulis quibusque Provinciis Domini referant Sacerdotes". Hæc Relatio est Apostolica traditio, ideoque per hanc Synodum meritò fuit laudata & stabilita : Et ipsa habet omnem appellationis effectum, devolvit atque suspendit. Etenim ad Felicem & Hilarium rectè sanctus Augustinus : "Et in ipsis causis sæcularibus, quando ad majorem Potestatem refertur arbitrium judicandi, manentibus sicut erant omnibus rebus, exspectatur illa sententia, undè jam non liceat provocare, ne superiori Cognitori fiat injuria, si ejus pendente judicio, aliquid fuerit commutatum". Eandem formam affirmat vigere in causis Ecclesiasticis. Quare ad illum, ad quem referri oportet, potest & provocari. Hinc Innocentius suis litteris indidit circa extranea judicia : "Sine præjudicio tamen Romanæ Ecclesiæ". Et item ipse, vel quis alius rectè adjunxit : "Cui debet in omnibus causis reverentia custodiri". Nempè tam appellationis reverentia, quàm relationis. Relationis in solis majoribus, appellationis reverentia etiam in causis minoribus. Quare hoc Innocentii Capitulum Paschasii Quesnelli commenta nullatenùs adjuvat, sed penitùs evertit.

Epist. 137.

Quintus illius error atque excessus est, quod ad stabilienda sua commenta advocet etiam decimum quintum Canonem Antiochenum : "Si quis Episcopus, de certis criminibus accusatus, condemnetur ab omnibus Episcopis ejusdem Provinciæ, cunctique consonanter eandem contra eum formam Decreti protulerint, hunc apud alios nullo modo judicari, sed firmam concordantium Episcoporum Provinciæ manere sententiam". Quis enim nesciat Antiochenos Canones esse dolosas Eusebianæ Factionis contra sanctum Athanasium, aliosque Orientis Orthodoxos Antisti-

Antiſtites, nec non adversùs Divina ſancti Petri Apoſtoli Privilegia ſutelas, vaferrimo ſtudio congeſtas præſertim adversùs Privilegium Romanæ Appellationis? Sanctus Athanaſius adversùm Tyriæ Synodi & Mareotici examinis iniquiſſimas technas, alii Orthodoxi per Orientem Epiſcopi adversùm alias præſatæ Factionis injurias appellarant ad ſancti Petri Cathedram, & acceſſerant Julium illius Inſeſſorem. Et hic Factionis Capita evocarat ad ſuum Tribunal, redditura rationes ſuorum operum. At in mala cauſa nullum prodeſt ingenium Hinc iſti deſperati non Romam, ſed cum ſuis Congerronibus proceſſerunt Antiochiam, & iſthìc evomuerunt Canonum fucos, quibus non ſoli Athanaſio ac ejus Collegis, ſed cunctis ſuis in perpetuum adverſariis Romanam viam clauderent, & adversùm ſuas Synodales conjurationes ſubducerent omne auxilium atque ſolatium. Pararunt viam ad ſua Attentata Philippo-Politana, in quibus depoſuêre larvam, & revelatâ fronte arietarunt, ac evertere ſtuduerunt Divinam Eccleſiæ Monarchiam, definiverunt Eccleſiæ Regimen eſſe ex Divino Inſtituto Ariſtocraticum, æquali menſura diſtributum in tres Patriarchas, quorum nullus habeat authoritatem in alterum, & à quorum nullo poſſit ad alterum provocari. Romanum eſſe primum ſolo loco, non juriſdictione. In Antiochena Synodo poſuerunt hujus peſſimæ machinæ cooperta fundamenta: Sanxerùnt damnatum à diviſa in diverſa ſuffragia Synodo Epiſcopum poſſe appellare, non Romam, ſed aliud majus in Oriente Concilium; ab unanimi autem Conventu damnatis nullum ſupereſſe refugium Eis nullam reſtare audientiam, ſed ſolam in laica Communione pœnitentiam. In Arcana hiſtoria Procopius Cæſaræenſis affirmat Imperatorem Juſtinianum in condendis variis legibus reſpexiſſe ad lites tum pendentes, ac ſuo aut ſuorum lucro proſpexiſſe: Proſpexiſſe victoriæ iſtius partis, à qua ſperabat commodum. Apparebant leges juſtæ & congruæ, verùm in ipſarum viſceribus latebat peſſimus anguis. Iſtiuſmodi ſunt & Antiocheni Canones. Hinc ipſos dudum non ſola Romana, ſed & omnis Orthodoxa Orientis Eccleſia fuit averſata. Sunt ambidextri: Cothurnus aptus ad utrumque pedem. Hinc poſtquam Euſebiana vafrities, & ipſi congenita pericula ceſſarunt in orbe Chriſtiano, purgari cæperunt iſti Canones, atque ita variis placere. Nec enim inepti ſunt ad bonum uſum. Placere tandem cœperunt etiam Roma-

næ Eccleſiæ. Etenim Dionyſius Exiguus ipſos inſeruit ſuo codici, ſcripto ad uſum iſtius Eccleſiæ, quem omnis Latina Eccleſia pedetentim probavit atque admiſit.

Quin & dudum antea, dum ex univerſæ, utique Orientalis, Eccleſiæ codice iſtorum Canonum aliqui legerentur ad Chalcedonenſem Synodum, Apoſtolicæ Sedis Legati non interceſſerunt, atque ita demonſtrarunt nec ſibi, nec Romanæ Sedi ipſos diſplicere. Forſitan ex tunc erant in antiquo codice Romanorum. Et quidem iſthic fuit etiam Canon decimus quintus. Nempe intellectus cum ſalutari clauſula, quam in literis ad ſanctum Victricium expreſſit Innocentius Pontifex: "Sine præjudicio Romanæ Ec„cleſiæ, cui in omnibus cauſis debet reverentia cuſtodiri". In Euſebiano ſenſu erat nequiſſimus, laudata clauſula facit rectum. Verùm Paſchaſius Queſnellus probat priorem ſenſum, & tentat ipſum protrudere in Gallicanam Eccleſiam.

Redeamus ad quintum Nicænum Canonem. Videamus an ille permiſſam damnatis Clericis ac Laicis ad ſuæ Provinciæ Tribunal appellationem velit eſſe inconcuſſam & ultimam, ideòque neget ulterius procedere, non ſolummodò ad Patriarcham, ſed etiam ad Romanam Eccleſiam. Partem affirmativam tenuit Antiochena Synodus. Item erratica Synodus Aurelii Carthaginenſis. Et ipſis adhæret Paſchaſius Queſnellus. Quouſque Aurelius intra Africanæ, quæ inferiori Clero Romanam Appellationem nunquam indulſerat, conſuetudinis defenſionem conſtitit, generosè ipſi adhæſerunt, ipſumque ex pectore adjuverunt Sanctus Auguſtinus, ſanctus Alipius, ſanctus Poſſidius, aliique meliores ac familiares Epiſcopi. Etenim rationabilis & avita totius gentis conſuetudo juſtiſſimè poterat defendi. Aſt ubi Aurelius Romanas etiam Epiſcoporum appellationes cœpit invadere, & in immobilem hujus Apoſtolicæ dignitatis Petram infelix caput inpingere, laudati Epiſcopi retraxerunt manus, & ſancto Petro manſerunt fideliſſimi. Lucent hæc ex Sancti Auguſtini epiſtola, quam de cauſſa Antonii Fuſſalenſis Epiſcopi ſcripſit ad Celeſtinum Pontificem. Et hæc laudatorum Antiſtitum à ſuo ſemper dilectiſſimo Aurelio Primate ſeceſſio demonſtrat, ac altiſſimè clamat iſta ejus Acta fuiſſe devia atque prævaricatoria. Fuerunt prævaricatoria quinti Nicæni Canonis. Hic enim etiam Clericis & Laicis omninò permittit à ſuæ quoque Provinciæ Synodo, ſi iniquo Epiſcopi Judicio

dicio gratificetur, procedere & provocare ad Cathedram Romanam. Diſertè hoc aſſeverat in litteris ad Antiochenam Synodum ſanctus Julius Pontifex: "Qui benè ſentiunt de iis quæ egerunt, „& in quibus ipſi Judices fuêre, non indignanter ferre ſolent, ſi „quod ab ipſis judicatum eſt, ab aliis excutiatur. Quippe qui ſe„curi ſint, ea quæ ipſi juſta judicaverunt, injuſta nunquam fieri „poſſe. Quocirca Epiſcopi, in magna Synodo Nicææ congrega„ti, non ſine Dei conſilio permiſerunt prioris Synodi Acta in alia „Synodo examinari, ut & illi, qui judices erant, præ oculis „habentes ſecundum de ea ipſa re Judicium futurum, cum omni „diligentia cauſſam expenderent, & illi qui ſententiam acceperant, „certò cognoſcerent, ſe non per ſimultatem priorum Judicum, „ſed jure ac merito condemnatos eſſe. Quod ſi iſtiuſmodi con„ſuetudo olim fuit, ejusque memoria renovata eſt, & Scripto „prodita in magna Synodo, eamque apud vos valere non ſinitis, „rem profectò indecoram facitis. Morem enim, qui ſemel in Ec„cleſia obtinuit, & à Synodo confirmatus eſt, iniquum eſt à „paucis abrogari". Palàm diſſerit de Appellationibus ad Sedem Apoſtolicam. Agit enim de Romana Appellatione ſancti Athanaſii, ſancti Pauli Conſtantinopolitani, Marcelli Ancyrani, Aſclepæ Gazenſis, & aliorum Epiſcoporum Orientalium. Et affirmat plura. Primò, quod hæc appellandi forma ſit vetuſtus mos, antiqua conſuetudo, traditio Apoſtolica. Secundò, quod pauci in Antiochena Synodo Epiſcopi tentaverint illam abrogare & proſcribere. Nempè per vafras technas ambiguorum Canonum. Julius affirmat tertiò, quod in vanum laborarint. Etenim Nicæna Synodus diſcuſſit avitam conſuetudinem, probavit, ſtabilivit, & ad perpetuam rei memoriam redegit in Scriptum. Factum id eſt in quinto Canone, ac præſertim in ſexto. Etenim quintus ſubintellectam habet expreſſam à ſancto Innocentio clauſulam; ſextus autem diſertè mandat ſua Privilegia, dignitates, atque authoritates cuſtodiri cunctis Eccleſiis. Præſertim Eccleſiæ Romanæ, ſuper quam Synodus nihil fuit auſa ſtatuere, ſciens illi omnia conceſſa à Domino.

Arabici Canones non ſunt Nicæni. Attamen ipſorum author non ſine fundamento adſcripſit eis iſtum ſublimem titulum. Etenim Nicænos exponunt, & ampliant ad varias factorum ſpecies. Audiamus quadrageſimum quartum: "Patriarcha inſpiciat quod-

„cumque negotium fecerit aliquis ſuorum Metropolitarum, ſive „Epiſcoporum in Provinciis, quibus præſunt. Si autem invene„rit ex illis quidquam, quod non decet, permutet illud, ac de „illo conſtituat, prout ipſi videtur. Etenim omnium ipſorum „Pater eſt, & illi ſunt ipſius filii. Metropolitæ autem Principa„tum ſuper ſe agnoſcere, eumque venerari debent inſtar Fratris „majoris, quem ſibi Fratres anteponunt, illique parêre ducunt „ob ejus optimum Regimen & Majoritatem. Patriarcha porrò „inſtar Patris in ſua Juriſdictione ſuper filios ſuos. Et quemad„modum Patriarcha poteſtatem habet ſuper ſubditos ſuos, ita quo„que Romanus Pontifex poteſtatem habet ſuper univerſos Pa„triarchas, quemadmodum Petrus habebat ſuper univerſos Chri„ſtianitatis Principes, & Concilia ipſorum : Quoniam Chriſti „Vicarius eſt ſuper Redemptionem, Eccleſias, & cunctos Popu„los". Hæc omnia fundamentum habent in ſexto Nicæno Canone. Et ex ipſis laudati Canones deducunt & confirmant Romanas Appellationes, immò & primas inſtantias. Et certè Pontifici incumbit ſollicitudo omnium Eccleſiarum. Eſt Pater totius Eccleſiæ, totius Redemptionis, omnium Synodorum, omnium fidelium Populorum. Quia eſt Chriſti Vicarius. Ex quo vides labi illos, qui hunc Titulum volunt olim fuiſſe communem omnibus Epiſcopis, & non niſi à pauciſſimis ſæculis appropriari cœpiſſe ſoli Papæ.

CAPUT

CAPUT XIII.

Expenditur aliud Paſchaſii Queſnelli fundamentum.

HÆc ſunt ejus verba : "Sardicenſem Synodum „familiare eſt in hoc negotio proferre, indè„que velut palmare argumentum ſumere, quo „appellationis jus à Synodis ad Sedem Apoſto„licam jam tunc Canonicâ authoritate ſtabili„tum eſſe comprobetur. Quamvis enim hu„jus Concilii non meminerit ſanctus Leo, de ap„pellationibus agens in hac ad Viennenſes epiſtola, ſed veteris „tantummodò conſuetudinis ; illi tamen Concilio debetur earum „appellationum origo, & illius Canones ſub Nicænorum nomine „allegavit ipſe Leo aliquot poſt annis in cauſſa Flaviani Conſtan„tinopolitani Epiſcopi. Indè, inquam, appellationum uſui ratio „quæſita eſt à Romanis Pontificibus, licet reverà nihil de appel„lationibus decernant Sardicenſes Patres, ſed tantummodò retra„ctationis, ſeu reviſionis cauſſæ decernendæ poteſtatem faciant „Romano Epiſcopo, ut demonſtrat illuſtriſſimus Petrus de Mar„ca, & ex ipſa Canonum Sardicenſium lectione manifeſtum fit. „Quæ poteſtas retractationis in ipſa Provincia decernendæ, etſi „jure appellationum longè inferior ſit, trepidè tamen & dubitan„ter admodùm ab Hoſio propoſita eſt, qui rem novam Canoni„bus Nicænis minimè conſonam, conſtantiqúe adverſam conſuc„tudini, quaſi ſupplex, & honorandam ſancti Petri memoriam „prætendens, exoravit". Si vobis placet, ſancti Petri Apoſtoli memoriam honoremus : "Sed tantæ Authoritatis non fuit apud „Epiſcopos, ſive Orientales ſive Occidentales, Sardicenſis Syno„dus, ut hujuſmodi definitioni ſtatim inhærendum eſſe cenſuerint. „Hoc enim retractationis jugum à ſuis ſemper humeris amoliti ſunt „Orientales, qui ob hanc fortè cauſam Concilii iſtius Canones in „ſuas Collectiones non retulerunt, ſicut nec Gallicani. Africa„ni etiam nunquam illam appellationis ſeu retractationis Præro-

gativam

„gativam admiſerunt, ut patet ex Synodica ad Celeſtinum Papam „epiſtola, quæ teſtatur antiquam eſſe conſuetudinem ac ditcipli„nam, ut Epiſcoporum & Presbyterorum cauſæ extrà Provincias „vagari non ſinerentur, ſed ubi orta erant negotia, ibi Metro„politanorum authoritate eſſe finienda. Unde ne de Sardicenſibus „quidem audiiſſe, ſed unius Nicæni Concilii Canones cum ſuis „pro regula habuiſſe Africanos, manifeſtum eſt".

Etiam hæc verba ſcatent erroribus atque exceſſibus. Primus eſt, quod ex Sardicenſi Synodo ſumamus palmare pro Romanis Appellationibus fundamentum. Etenim omnia, quæ jam adduxi ex Sancto Julio, iſtam præceſſêre Synodum. Et ipſe pro palmari iſto fundamento adduxit perpetuum Eccleſiæ morem & conſuetudinem, confirmatam à Nicæna Synodo, & relatam in Scriptum. Adduxit traditionem Apoſtolicam, firmatam pluribus exem-
Lib.1.c.4. plis, ac perpetuo uſu. Unde de ipſo ſcribit in Eccleſiaſtica hiſtoria Theodoretus, quod circa jam adductas Orientalium Epiſcoporum appellationes fuerit "ſecutus Eccleſiæ Canonem". Hoc eſt palmare iſtius juris fundamentum. Hinc & ipſum ſanctus Leo in literis ad Viennenſis Provinciæ Epiſcopos adduxit adversùs audaciam & novitates Sancti Hilarii. Quin immò videtur reſpexiſſe iſtas ſancti Julii literas. Præſertim hæc verba: "Quod „ſi ejuſmodi conſuetudo olim fuit, ejuſque memoria renovata „eſt, & Scripto prodita in magna Synodo, eamque apud vos va„lere non ſinitis, rem profectò indecoram facitis. Morem enim, „qui ſemel in Eccleſia obtinuit, & à Synodo confirmatus eſt, „iniquum eſt à paucis abrogari". Sanctus Leo affirmat iſtum morem ſemper viguiſſe etiam in Galliis, ideoque ab Hilario nec circumduci potuiſſe, nec circumſcribi.

Secundus error eſt, quod harum appellationum jus dicamus "ſtabilitum", ſeu introductum à Sardicenſi Synodo. Quod enim vox, "ſtabilitum, hanc ibi acceptionem habeat, ſuadent hæc verba: "Inde appellationum uſui ratio quæſita eſt à Romanis „Pontificibus". Eſt error inſigniter craſſus. Quippe ante Sardicenſem Synodum ad Apoſtolicam Sedem appellarunt ſanctus Athanaſius, ſanctus Paulus Conſtantinopolitanus, Marcellus Ancyranus, Aſclepas Gazenſis, Lucius Adriano-Politanus, aliique plures per Euſebianæ Factionis Synodos degradati aut vexati Orientales Epiſcopi: Eos audiuit Julius Pontifex, abſolvit à per-

peràm

peràm injectis vinculis, reparavit in priorem gradum, ac per interim remiſit in ſuas Sedes. Videlicet donec fieret totius cauſæ retractatorium Judicium. Hinc nata eſt omnis inter iſtam Factionem & Romanam Eccleſiam contentio. Etiam Antiochenæ Synodi audacia, & horrenda ac inaudita facinora Conventus Philippo-Politani. Quid enim horrendius, quàm damnare Ramanum Pontificem, & Monarchicum Eccleſiæ Regimen tranſmutare in Ariſtocraticum, atque ita manifeſto ſchiſmate lacerare Eccleſiam? Etiam Donatiſtæ dudum ante Sardicenſem Synodum à Conſtantino Auguſto integros Judices poſtularunt contra Ceciliani Carthaginenſis Archi-Epiſcopi Ordinationem: Et Apoſtolicam Traditionem ab Hoſio Cordubenſi Epiſcopo edoctus Princeps ipſos remiſit ad Melchiadem Pontificem, & pro aliquo iſtorum factioſorum ſolatio rogavit illi aſſidere aliquot Gallicanos Epiſcopos. Plura iſtiuſmodi exempla ſunt jam adducta, ac in decurſu adducentur. Proinde Sardicenſis ſynodus Romanas Appellationes nequaquam introduxit, ſed adversùm Euſebianæ Factionis novas, violentas, ſchiſmaticas, atque hæreticas præſumptiones ſolummodò ſtabilivit & confirmavit.

Tertius error eſt, quod Sardicenſis Synodus nihil de appellationibus decreverit, ſed ſolam retractationis ſeu reviſionis decernendæ poteſtatem fecerit Romanis Pontificibus. Et quod iſtud ex ipſa Canonum Sardicenſium lectione ſit manifeſtum. Certè oppoſitum eſt manifeſtiſſimum. Etenim iſti Canones interjectis ad Romanum Pontificem proclamationibus donant non ſolum devolutivum effectum, ſed & ſuſpenſivum. Donant poteſtatem, quâ iſtiusmodi cauſas retractare poſſit vel per ſemet-ipſum in alma Urbe, vel in partibus per delegatos è ſuo Latere Presbyteros, vel per Synodnm vicinæ, aut etiam ejuſdem Provinciæ. Prout viſum fuerit ejus ſapientiſſimo arbitrio. Immò hanc poteſtatem non donat, ſed à Chriſto Domino donatam, per Apoſtolos ordinatam, confirmatam à Nicæna Synodo, & plurimis ſtabilitam exemplis, ſolummodò innovat, & adversùm præfatas novitates exponit & armat. Quod iſta omnia, etiam ſuſpenſivus effectus, ſint à Chriſto Domino & Apoſtolicis Canonibus, mox ex authenticis Chriſtianæ diſciplinæ fontibus demonſtrabitur. At verò iſta ſunt manifeſtus & propriiſſimus character veræ appellationis. Et de hac per Sardicenſes Canones ſtabilita veritate nemo

Catholicus ambegit: Dominus Petrus de Marca eſt forſitan omnium primus.

Error quartus eſt, quod Hoſius Cordubenſis Epiſcopus, Apoſtolicus Legatus ac Præſes Sardicenſis Synodi, Retractationis in Provincia decernendæ jus proponens, ſciverit à ſe proponi rem novam, Nicænis Canonibus minimè conſonam, conſtantiſque adverſam conſuetudini. Si ſolum decernendæ Retractationis jus propoſuerit, fateor iſta eſſe veriſſima. Addo illum longiſſimè receſſiſſe à Nicæna Synodo, quæ ſuper ſancti Petri Romanam Cathedram nihil fuit auſa conſtituere, ſciens illi omnia conceſſa à Domino. Etenim Apoſtolici juris ad ſolius Retractationis decernendæ poteſtatem reſtrictio eſt omninò novum, Nicænis Canonibus adverſum, perpetuam Eccleſiæ conſuetudinem evertens, ac ſupra ſancti Petri Cathedram ſtatuere attentans figmentum, à Confeſſoris Hoſii ſacris cogitationibus alieniſſimum. Quapropter ipſe in ſua ad Sardicenſem Synodum Relatione haudquaquam circumſcriptam & diminutam decernendæ Retractationis, ſed pleniſſimam admittendæ, & quovis juxtà ſuum ſapientiſſimum arbitrium modo judicandæ atque exequendæ appellationis poteſtatem adſcripſit Sedi Apoſtolicæ. Erat res omnibus exploratiſſima. Quomodò aliter Julius Pontifex Orientalibus Antiochenæ Synodi Epiſcopis ipſam refricuiſſet in barbam? Certè iſti omnes adfuerant Nicænæ Synodo. Eidem Hoſius præſederat, habuerat cum Relationis authoritate Prærogativam ſuffragii, ideoque ejus arcana plenè noverat. Proindè dum iſto pro Romanis Appellationibus officio functus fuit apud Sardicam, optimè novit ſe non referre rem novam, aut Nicænis Canonibus non conſonam, aut conſtanti adverſam conſuetudini.

Quintus error eſt, quod Hoſius Romanas Appellationes trepidè ac dubitanter admodùm, & quaſi ſupplex Sardicenſi Synodo retulerit, & honorandam ſancti etri memoriam prætendens exoraverit: "Si vobis placet, ſancti Petri memoriam honoremus". Eſt effrænis in glorioſum Confeſſorem, Abrahamicum ſenem, & omnium tunc Synodorum Patrem contumelia. De Euſebianis Epiſcopis ſcribit ad omnem ſub Cælo Eccleſiam laudata Synodus: "In itinere Sardicenſi certis in locis Conciliabula in mo„dum Synodi inter ſe habuerunt, & fœdera cum interminationi„bus conflaverunt, ut ubi Sardicam perveniſſent, minimè ſe in „Judicio ſiſterent, aut in eundem locum cum ſacra Synodo con-

venirent,

„venirent, ſed mox ubi eò perveniſſent, & perfunctoriâ ſpecie „adventum ſuum oſtentaſſent, raptim indè aufugerent". Et quò iſta conjuratio eſſet magis firma, "curarunt ut omnes eodem", & per viam & apud Sardicam, "domicilio uterentur, nè vel tan„tillum quiſpiam ab illis ſeorſim agere poſſet". Palmaris quæſtio erat de Athanaſii, Pauli, Marcelli, & aliorum Antiſtitum, ab ipſis damnatorum, Romana Appellatione, & per Julium Pontificem impartita illis reveſtitione. Conjurarunt hæc nunquam admittere, & potius patrare quidlibet, quam iſtos ſuos damnatos agnoſcere in Epiſcopos, & cum ipſis Synodaliter conſidêre. Intraverunt Sardicam, & multa de his cum Hoſio, aliiſque Latinis Epiſcopis diſputarunt. Et ipſos tam pro dictorum Appellantium innocentia, quàm pro ſancti Petri privilegio invenerunt conſtantiſſimos. Viderunt nullam patêre portam excutiendi præſertim Athanaſii, niſi per apertam rebellionem contra ſedem Apoſtolicam. Hinc omnes de nocte fugerunt, & abjerunt Philippo-Polim, Thracicæ Diœceſios civitatem, ideòque ſpectantem ad Orientale Imperium ſui Principis, ſub quo liberè poterant quidlibet inſanire. Iſthìc igitur inſanierunt tres Patriarchatus eſſe Divino jure Autocephalos, & æquales per omnia, ideoque unum nihil poſſe in alium, & ab uno damnatos non poſſe ad alium provocare. Singulorum Judicia eſſe Divino jure inconcuſſa atque inappellabilia. Hinc concluſerunt Julium Pontificem, qui talia in præfatos Epiſcopos attentaverat, eſſe Divinæ legis prævaricatorem, ideoque gradu & communione privarunt. Præfatos Epiſcopos pronuntiarunt nequaquam abſolutos aut reveſtitos, ſed ob tentatam novam appellandi audaciam eſſe prolapſos in majorem damnationem. Eorum furor præſertim efferbuit in ſanctum Maximinum Trevirenſem Epiſcopum: Quod ad iſta omnia Julium permoviſſet. Et hinc lucet, quid Gallicana Eccleſia tum cenſuerit de Romanis appellationibus. Has omnes ſchiſmaticas atque hæreticas Euſebianæ Factionis petulantias noverat Hoſius, ideoque ſibi Apoſtolicæ Sedis Legato vidit non dormiendum. Hinc non trepidè, nec dubitanter, nec ſuppliciter, ſed generosè, conſtanter, & ex Apoſtolico pectore clamavit ad Sardicenſem Synodum: "Sancti Petri Apoſtoli memoriam honoremus". Adversùm hæreticas ſceleratæ Factionis petulantias nos Orthodoxi

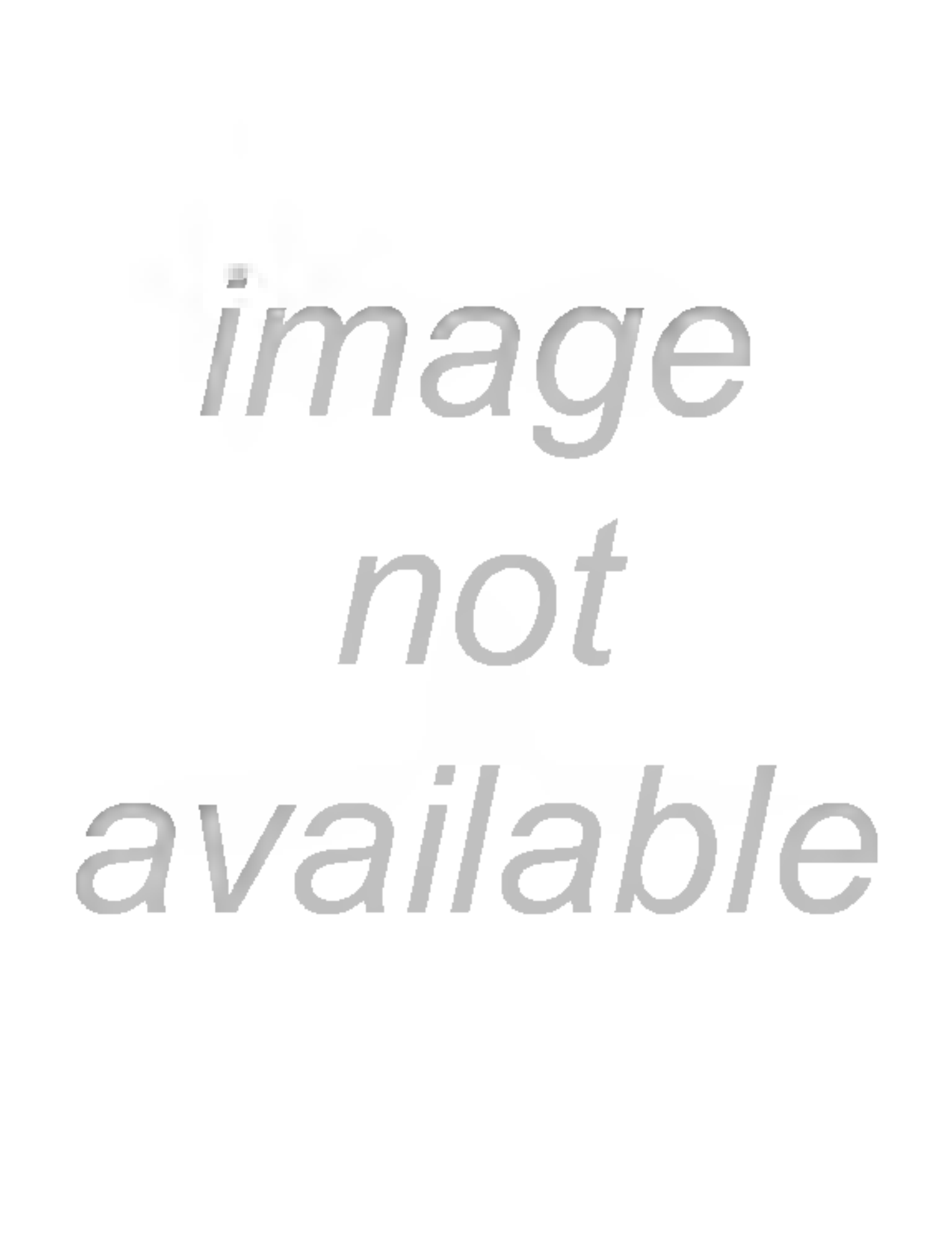
image
not
available

nem. Norat illos vigêre apud Orientales Ecclesias, & haberi pro Nicænis.

Primus apud Orientales Photius cœpit hos Canones arietare: Quo nempe suam ex neophyto Episcopalem intrusionem purgaret, & fomenta quæreret fabricando schismati. At verò rescripsit Nicolaus Pontifex: "Quod verò dicitis Sardicense Concilium „vos non habere vel recipere, non facilè nobis credendi facultas tri„buitur. Maximè cum Sardicense Concilium, quod penes vos „in vestris regionibus actum est, & omnis Ecclesia recipit, quâ „ratione convenerat, ut hoc sancta Constantinopolitana Ecclesia „abjiceret, & ut dignum est non retineret"? Et certum est Photium imposuisse. Etenim Canones istos Joannes Scholasticus, tertius istius nominis Constantinopolitanus Episcopus, inseruerat suo Codici, haud dubiè observato apud istam Ecclesiam. Et ipse ante Lapsum Photius inseruerat suo Nomo-Canoni. Photio enim familiare fuit aliud ante, aliud post Lapsum cantare. Quapropter admiranda est Paschasii Quesnelli fiducia, ausi scribere: "Tantæ Authoritatis non fuit apud Episcopos Orientales Sardi„censis Synodus, ut hujusmodi definitioni statim inhærendum „esse censuerint. Hoc enim Retractationis jugum à suis semper „humeris amoliti sunt, qui ob hanc fortè caussam Concilii „istius Canones in suas collectiones non retulerunt".

Interim universæ, utique Orientalis, Ecclesiæ codex non continet istos Canones. Hinc Paschasius Quesnellus adeò constanter ipsis obstrepit. Conabor mox occurrere. Septimus ejus error est, quod hosce Canones etiam Gallicana Ecclesia olim non admiserit. Affirmat Dionysii Exigui Codicem in Gallia non fuisse admissum ante Magni Caroli tempora, ideoque nec Conones Sardicenses. Affirmat hos non viguisse in Gallia, nisi per istum Codicem. Respondeo hujus Codicis in Gallia admissionem non spectare ad præsentem controversiam. Quidquid sit, dico istos Canones semper in Gallia viguisse. Primus Gallicanæ Ecclesiæ Codex, seu Gallicani Codicis prima exordia sunt Innocentii primi epistola ad Victricium Episcopum Rothomagensem. Hinc Papa ipsam appellat " Digestas „vitæ & morum probabilium disciplinas, ac librum Regularem, „Didascalum, atque Monitorem". Quis ambigat ipsam semper viguisse in Gallia? At verò ejus tertium caput est desumptum

tum partim ex Nicænis, partim ex Canonibus Sardicenſibus: Et per Nicænam Synodum intelligit utramque. Et quod plures Gallorum Epiſcopi huic Synodo interfuerint, ac abſentes ſubſcripſerint, diſertè affirmat in ſecunda apologia Magnus Athanaſius. Exprimit ipſorum nomina. Adfuit ſanctus Maximinus Treverorum Epiſcopus, ob præſtitum Romanis appellationibus generoſum auxilium degradatus Philippo-Poli. De Hoſio Cordubenſi Epiſcopo, Sardicâ regreſſo in Hiſpaniam, ſcribit antiqui authoris liber Synodicus: "Cordubæ Epiſcopus ſanctiſſimus „Hoſius, Synodum Divinam & ſanctam in ſua civitate convo„cans, Divinitùs expoſitam illuſtravit doctrinam, condemnans „eoſdem quos Sardicenſis abdicaverat Synodus, & quos ea ab„ſolverat recipiens". Certè exiſtimo ſimilem Synodum fuiſſe celebratam à regreſſo in Gallias Maximino, aliiſque ibidem Metropolitis. Secunda Turonenſis, inter Gallicanas nequaquam infima, Synodus adversùm incæſtuoſa conjugia innovat antiquos Canones, & adjungit: "Propterea fuit illos iterare neceſſarium, „quia dicunt plures, quaſi illud per Prædeceſſorum negligentiam „Sacerdotum illis non fuiſſet apertum. Sed revera mentiuntur, „cum ſciamus tales ac tantos viros nullatenus huic negligentiæ „ſubjacuiſſe, ſed hoc, quod Scripturæ ſanctæ teſtantur, aſſiduè „prædicaſſe". Eâdem diligentiâ prædicarunt Generalium Synodorum Canones. Proinde quiſquis magnum Maximinum opinatur hac in re fuiſſe negligentem, jam audivit Turonenſis Synodi de ſua opinione judicium. A laudato Pontifice Innocentio creduntur etiam eſſe Canones Synodi Romanorum ad Gallos Epiſcopos. Quidquid ſit, ſunt antiqua, authentica, obſervata per Galliam, & forſitan ad ejus Codicem adjuncta Reſcripta Sedis Apoſtolicæ. Et quædam ſunt palam deſumpta ex Canonibus Sardicenſibus. Nempe capitulum duodecimum, vetans Epiſcopum aſſumi ex Laicis. Et capitulum decimum-tertium, ſecundum Nicænum Canonem, ſtatuentem de prima Neophytorum ſpecie, extendens ad ſecundam. Prima ex Gentilibus, ſecunda ſpecies eſt ex Laicis. Cap. 21.

Hæc omnia ſimiliter patent ex degradatione ac Romana appellatione Contumelioſi, Reienſis in ſecunda Narbonenſi Provincia Epiſcopi, circa quem & Cæſarius Metropolita, & Joannes II. Pontifex, ejuſque Succeſſor Agapetus omnia egerunt ex Canone Sardicenſi. Contumelioſus fuerat lapſus in adulterium, & involutus

volutus aliis criminibus. Hinc Provincialis Synodus ipsum degradavit, & ad agendam perpetuam pœnitentiam clausit in monasterio. Erat convictus & confessus, ideoque nec provocavit. Attamen in sua Synodo habuit fautores, de quibus sanctus Cæsarius: "Quæ est ista Justitiæ inimica benignitas, palpare criminosos, & vulnera eorum usque ad diem Judicii incurata servare? Quod si etiam duriſſimam eos pœnitentiam per plures annos agere videremus, sic nos ipsi & saluti eorum consulere, & Canonum deberemus Statuta servare. Cum verò in aliquibus nec compunctionis humilitas, nec instantia orandi vel plangendi appareat, nec eos Jejuniis vel lectioni vacare videamus, possumus cognoscere, si ad honorem priſtinum redierint, cum quanta negligentia, & cum quanto tepore, & inimicâ animæ securitate permaneant, credentes quod sic eos non actâ dignè pœnitentiâ admiserit Deus, quomodò Sacerdotes indulsisse videntur". Demonstrat esse falsam, periculosam, immò pernicioſam miſericordiam. Episcopi isti nolebant Contumelioſum degradari, nec ad perpetuam pœnitentiam detrudi in Monasterium, sed solummodò suspendi ad tempus, & tunc reddi Episcopalis communionis honori, de suis infirmitatibus respondurum Domino Deo. Ex quo liquet Apoſtolicum Canonem, "Oportet *Epi*ſcopum ſine crimine esse", quoad carnalia flagitia cœpisse tunc tepescere in Galliis. Hinc erat causa major atque difficilis. *Et* ista Episcoporum interceſſio habebat aliqnid appellationis. Hinc sanctus Cæsarius, summi Pontificis per Galliam Vicarius, ex Sardicenſi Canone, & Innocentii ad Victricium Reſcripto, poſt Epiſcopale Judicium omnia retulit ad Sedem Apoſtolicam, Contumelioſo non permiſit ordinari Succeſſorem, & ſupplicavit ex Romana diſciplina inſtrui. Porrò Joannes II. Pontifex probavit Cæſarii judicium. Contumelioſi degradationem confirmavit, juſſit perpetùum claudi in Monaſterio, & ipſi creari Succeſſorem. Et dum hoc fiat, dari Viſitatorem Reienſi Eccleſiæ. *Et* ad Cæſarium contrà iſtos indiſcretè benignos Colegas inſtruendum atque armandum tranſmiſit quædam Extracta ex Decretis Siricii Papæ, ex Canonibus Apoſtolicis, atque Antiochenis. Nempe non de appellatione, ſed de ſola degradationis cauſa atque juſtitia fuerat conſultus, ideoque tranſmittere non debuit Sardicenſes Canones.

Proindè Contumelioſus fuit clauſus in Monaſterio. Attamen

neſcio

neſcio qua de cauſa non accepit Succeſſorem. Interim Joannes Pontifex abiit ad meliorem vitam, & ſucceſſit Agapetus. Cœperunt tunc ſpirare alii venti : Hinc & Contumelioſus vertit vela. Pœnitentiæ & clauſuræ pertæſus provocavit ad Sedem Apoſtolicam, aſſeruit ſe innoxium, & poſtulavit novum examen. His permotus Cæſarius fecit, quæ ad ipſum reſcripſit Agapetus : "Et nos quidem, quamvis culpatus à nobis *E*meritus Defenſor „Contumelioſum Epiſcopum reverſum ad Eccleſiam ſuam Charita„tis tuæ voluntate firmaverit, uſque ad exitum Judicii, quod „delegaverimus, ipſum redditâ ſibi modò propriâ ſubſtantiâ, ſuſ„penſum interim volumus ab adminiſtratione patrimonii *E*ccleſia„ſtici, & celebratione Miſſarum. Quia id quod ſibi viderat Judicio „fuiſſe ſublatum, glorioſiùs, ſi ei veritas ſuffragatur, Judicio, „receperit, quàm uſurpationibus occuparit. Melius autem fecerit „Fraternitas tua, ſi poſteaquam Sedis Apoſtolicæ appellatione in„terpoſitâ deſideravit examen, circa perſonam ejus à tempore „ſententiæ nihil permiſiſſet imminui, ut eſſet integrum negotium, „quod interpoſitâ provocatione quæreretur. Nam ſi in execu„tionem mittitur prima ſententia, ſecunda cognitio non habet „quod requirat. Addendum, quia etſi non eſſet prædictus *E*piſ„copus judicationi refragatus, privatam magis potuit ſecundùm „Canones expetere ſeceſſionem, quàm ſeveritatem Religionis ex„cipere. Suſpenſus igitur, ſicut præfati ſumus, Epiſcopus Con„tumelioſus habeat tantùm, quam præſumpſiſſe dicitur, cele„brationem Miſſarum : Et patrimonio *E*ccleſiæ in gubernatione Ar„chi-Diaconi conſtituto, ita ut alimonia ſufficienter Epiſcopo non „negetur, Viſitatoriam in ejus loco præcipimus ordinari perſonam, „& patienter exſpectare Judices, quos inſpirante Domino conſti„tuerimus audire".

Habemus hinc varia. Primò, quod Contumelioſi appellatione, ac Romanæ Eccleſiæ reverentiâ territus Cæſarius Contumelioſum relaxarit è Monaſterio, ac redire permiſerit ad Epiſcopalem honorem atque officium. Palam ex Sardicenſi Canone, qui â degradationis judicio provocantem Epiſcopum mandat reveſtiri, perſeverare *E*piſcopum, & uti Epiſcopum per omnia tractari Propter ſuſpenſivam appellationis virtutem. Secundò habemus, quod Contumelioſus ſtatim cœperit ſe gerere uti Epiſcopum, & tam ſpiritualia quàm temporalia adminiſtrare. Etiam celebrare Miſſas,

aliaque exercere Episcopalia ministeria. Tertiò, quod Cæsarius Romam legaverit Emeritum, Defensorem suæ Ecclesiæ, omnia hæc expositurum Pontifici. Quartò, quod hæc Cæsarii & Contumelioſi Acta non probaverit Pontifex, ideoque & Emeritum, ad cujus hæc etiam spectabant officium, culparit. Et rectè. Etenim Synodale degradati Contumelioſi Judicium erat confirmatum à Joanne Pontifice, & datum fuerat novæ Episcopalis creationis Mandatum, ideoque Contumelioſo deinceps non suffragabatur Canon Sardicensis. Sententia transierat in rem judicatam, ac proindè appellationi non supererat locus, sed gratioſæ dumtaxat revisioni. Debebat ille supplicare restitutionis beneficium, atque interim permanere in humilitate degradati. Hinc Pontifex affirmat, quod Missarum celebrationem ac Ecclesiasticæ substantiæ administrationem præsumpserit: Quod illa usurpationibus occuparit, quæ judicio recipere debuerat. Quintò habemus, quod Pontifex hanc qualemcumque provocationem noluerit carere omni fructu. Dedit ei plures effectus. Primò, Contumelioſum tractari voluit non ut degradatum, sed solummodò ut suspensum, ideoque nec Successorem ei permisit dari, sed Ecclesiam juſſit perſistere sub Visitatore. Deindè, ipsi indulsit celebrationem Missarum. Tertiò, juſſit ipsi bona reddi patrimonialia, & subtrahi solam administrationem Ecclesiasticæ substantiæ. Degradato enim Episcopo auferebatur etiam sui patrimonii regimen, & ex ipsius proventibus alebatur. Quartò Pontifex mandat, ut hâc appellatione pendente nihil innovetur aut attentetur. Istud volunt hæc verba: "Melius autem fecerat Fraternitas tua, si posteaquam „Sedis Apostolicæ desideravit examen, circa personam ejus à tem„pore sententiæ nihil permisiſſet imminui, ut esset integrum ne„gotium, quod interpositâ provocatione quæreretur. Nam si in „executionem mittitur prima sententia, secunda cognitio non ha„bet quod requirat". Videtur Cæsarius argui, quod nescio quid innovasset. Sextò habemus quod ex Judicibus Episcopis aliquos Pontifex Romam evocarit, omnem rei seriem exposituros. Usque ad istorum adventum, & tunc faciendum retractatorium judicium mandat omnia in jam dicto statu quieta perſistere. Et ad demonstrandam hujus suæ Interlocutionis Justitiam adjungit: "Præterea ne quid deesset, quod Charitati tuæ videatur incogni„tum, studio dilectionis Constitutorum fecimus capitula subter

annecti

„annecti, ut ſcientiâ communicemur Canonum, ſicut participa-
„mus effectu". Epiſtolæ Deſcriptores, Eccleſiaſticæ eruditionis damno, prætermiſerunt adjungere Canones. Fuerunt omninò Sardicenſes. Quis enim non videat ſecundùm ipſos regi hæc omnia? Lucet & iſtos Canones tunc viguiſſe in Gallia, & Romanis Appellationibus ac evocationibus fuiſſe plenam libertatem.

Octavus tandem Paſchaſii Queſnelli error atque exceſſus eſt, quod etiam Africana Eccleſia iſtam Apoſtolicam Appellationis ſeu Retractationis Prærogativam nunquàm admiſerit. Et loquitur etiam de Epiſcopis, atque ita cantat indigniſſimam ignorantiæ aut malitiæ fabulam, infrà ex profeſſo diſcutiendam. Et ipſam perſuadere denuò tentat ex infeliciſſima, non totius Africanæ Diœceſios aut Synodi, ſed quorundam dumtaxat Epiſcoporum ad Celeſtinum Pontificem epiſtola. Interim verum eſt, quod Africani iſto tempore Epiſcopi, etiam ſanctus Auguſtinus, ignorarint Sardicenſes Canones. Rationem exquiram atque exponam ſuo loco.

CAPUT XIV.

Exponitur tertium Paſchaſii Queſnelli fundamentum.

TErtium viri fundamentum eſt in his verbis: "Quod ad Gallicanam attinet Eccleſiam, hoc „notatu dignum eſt, de Sardicenſibus mentionem non eſſe factam à ſancto Leone, in hac „adversùs Hilarium querela, quæ de appellatione nata erat. Solam enim conſuetudinem obtendit Pontifex ambitioſis Hilarii, ut putabat, „conatibus: Quod magno argumento eſt. Leonem per ſanctum „Proſperum, hominem Gallum, quem à Secretis habebat, vel per ſe „ipſum, dum in Galliis ageret, certiorem factum eſſe, hos Canones „à Gallicana Eccleſia non recipi, ut ſuperfluum eſſet eos in medium „adducere. Si enim inſerti fuiſſent Gallicano Canonum codici, in „propria cauſſa prævaricatus eſſet Leo, eos Canones commemorare „omittens, quibus & plurimum Sedi Romanæ deferebatur, &

„Hilarius tamquàm Canonum etiam in Gallia receptorum viola-
„tor potuiſſet judicari : Niſi dixeris Leonem ab his abſtinuiſſe,
„tùm quia repulſam noverat, quam Celeſtinus Papa ab Africanis
„paſſus fuerat ob iſtos Canones Nicænis Patribus attributos; tum
„quia pro ingenio ſuo videbat Canones Sardicenſes nihil de appel-
„lationibus, vel de retractatione ſententiæ Romæ peragenda ſta-
„tuere, ſed amplius nihil Romano Pontifici concedere, quàm ut
„novum Judicium in eadem Provincia celebrandum indiceret, quod
„in cauſa Chelidonii ab eo præſtitum non fuerat. Quamobrem ve-
„ritus, ne parùm roboris habitura eſſet apud Gallos ſua epiſtola;
„cui nulli Canones militarent, ſed quam potiùs vetus conſuetudo
„Canonibus roborata novitatis arguebat, eam curavit Imperatoriâ
„Conſtitutione muniri : In qua quidem & Petri meritum, &
„Romanæ dignitatem Eccleſiæ, & ſacræ Synodi authoritatem pro
„Sedis Apoſtolicæ firmanda amplitudine commemorat Valenti-
„nianus, de Sardicenſi verò Synodo pro aſſerendo appellationum
„jure mirum ſervat ſilentium. Quod argumento eſt Gallis igno-
„tam fuiſſe diſciplinam Sardicenſibus Decretis inductam, quæ illis
„opponere minimè auſi ſunt Romani".

Reſpondeo Romanos Pontifices ac alios Patres, dum Romanæ Appellationis jus atque authoritatem ſtabiliebant, quandoque ſolos Nicænos, quandoque ſolos Sardicenſes Canones, quandoque ſolam conſuetudinem, quandoque allegaſſe ſimul omnia. Ita noſter magnus Leo, qui adversùs Hilarium adduxit ſolam conſuetudinem, in litteris ad Imperatorem Theodoſium pro ſancti Flaviani appellatione adduxit ſolos Sardicenſes Canones, dicens Nicænos. Ex quo lucet iſtos tunc ſolemniter viguiſſe per omnem Orientem, & his fuiſſe adnumeratos. Pro hac eadem appellatione Imperator Valentinianus III. in literis ab ſuum Collegam Theodoſium adduxit ſolam conſuetudinem, ex qua " Beatiſſimus Ro-
„manæ Civitatis Epiſcopus, cui Principatum Sacerdotii ſuper om-
„nes Antiquitas contulit, locum habet & facultatem de fide &
„Sacerdotibus judicandi". Hanc à Majoribus traditam conſuetudinem affirmat ab Auguſtis Principibus cum omni competenti devotione defendendam, & uti propriæ venerationis dignitatem ſancto Petro intemeratam conſervandam. Eodem modo Authenticus Eutychianæ Hiſtoriæ Breviculus, ſeu antiqua ſuper Acacii Epiſcopi Conſtantinopolitani nomine Acta de Joanne Thalaia Patriar-

cha

cha Alexandrino, Apoſtolicam Sedem appellante, ſcribunt: "De „conſuetudine Majorum ad Apoſtolicam Sedem Synodica Scripta „miſit". Et ſubdunt cauſam ſuæ Phraſios: "Nam & Priores ejus „ſimiliter Romanæ Eccleſiæ ſuffugium popoſcerunt". Porrò propriam cauſſam, ex qua magnus noſter Leo phraſin ita variarit, fateor me ignorare. Dum ſcribimus, ſumus quandoque ad ſolam attenti ſubſtantiam, & verba ſine cauſſis variamus. Exiſtimo quod in ſua adversùs Hilarium epiſtola reſpexerit ad ſancti Julii epiſtolam contrà Euſebianos.

Interim præfata Paſchaſii Queſnelli verba etiam non carent erroribus. Primus eſt, quod ſanctum Proſperum ſtudeat facere ſancti Leonis ſeductorem aut circumſcriptorem, qui perſuaſerit Sardicenſes Canones non admitti à Gallicana Eccleſia. An in iſtius Eccleſiæ Codicem fuerint relati, nolim diſceptare: Certum eſt fuiſſe iſthìc admiſſos atque obſervatos. Proindè nec iſta petulantia in ſanctum Proſperum, nec iſta imperitia cadere potuit in doctiſſimum Leonem. Et quod Proſper Romanas è Gallia Appellationes probaverit atque defenderit, ejus Acta evincunt. Etenim quoſdam Gallicanos Epiſcopos non ſolummodò ob Pelagianos errores, aut vicinas illis opiniones, ſed inſuper ob conjectas in ſanctum Auguſtinum blaſphemias detulit in prima etiam Inſtantia ad Sedem Apoſtolicam. Forſitan quod ipſorum quidam eſſent Metropolitæ, atque ita prima in ipſos Inſtantia ſpectaret ad ſanctum Petrum. Quia Gratiani Imperatoris lex vigebat in Gallia. Porro an ſanctus Proſper fuerit magni iſtius Pontificis Secretarius, eſt res valde incerta. Videtur non fuiſſe. Etenim in notis ad Apollinaris Sidonii epiſtolas ſcribit Jacobus Sirmondus: "Proſ„perum Aquitanum alii Reienſem in Gallia, alii Rhegienſem in „Italia Epiſcopum faciunt. Sed mea quidem ſententia Epiſco„pus nunquam fuit". Utraque Eccleſia habuit iſtius nominis Epiſcopum, verùm neutrius tempora quadrant in Aquitanum. Demonſtrat hoc laudatus Scriptor, ac pergit: "Ut Epiſcopum „prorsùs non fuiſſe ſentiam, facit omnium veterum authoritas. „Victorii de Cyclo Paſchali ad Hilarium, Gennadii Scriptorum „Eccleſiaſticorum capite octogeſimo quarto, Gelaſii Papæ de li„bris Apocryphis, Marcellini Comitis in Chronico ſincero, & „non vitiato, Bedæ in Martyrologio, aliorumque, qui cum de „Proſpero omnia alia narrent, de Epiſcopali ejus honore mentio-

hodie adversùs Divinam Apoſtolicæ Sedis dignitatem conſpiratio reverà habet alios Canones. Etenim D. Petrus de Marca producit Philippo-Politani Conventiculi literas, Euſebianas, Schiſmaticas, Hæreticas, ab omni ſub Cœlo Eccleſia damnatiſſimas: Et ex ipſis ſtudet ſanctum Petrum denuò cribrare.

Sextus exceſſus eſt, quod ſuæ epiſtolæ infirmitatem ſciens Sanctus Leo, ipſam curaverit Imperatoriâ conſtitutione muniri. Arguit Pontificem, quod ea quæ per juſtitiam & Canones non poterat, fuerit executus per Laicam violentiam. Etiam in alio loco non erubeſcit Sanctum Leonem infamare de variis exceſſibus, & ſcribit inter cætera: "Quartò deniqúe in Canones peccaſſe „videtur Leo, cum per Imperatoriam Sanctionem Gallicanæ Ec„cleſiæ conſuetudini derogare primus tentavit, illudqúe à Va„lentiniano tertio Edictum obtinuit". Canonibus adverſari affir„mat hæc Edicti verba: " Ne quid tam Epiſcopis Gallicanis, quàm „aliarum Provinciarum liceat ſine Viri venerabilis Papæ Urbis æter„næ authoritate tentare, ſed illis, omnibuſqúe pro Lege ſit, quid„quid ſanxit, vel ſanxerit Apoſtolicæ Sedis authoritas". Eſt Sanctiſſima Conſtitutio: Abſit ut ſacris Canonibus adverſetur. Iſtud non de appellandi jure aut more ſanxit, ſed de Epiſcoporum Conſecrationibus, circa quas Hilarius graviſſimè exceſſerat. Porro quis neſciat omnium, etiam Provincialium, Epiſcoporum non ſolam Confirmationem, ſed etiam Conſecrationem ſpectare ad Patriarcham? Eſt certa & clara Sanctio ſexti Nicæni Canonis, adeoqúe eſt Canon Apoſtolicus. Ad Gallicanos enim Epiſcopos de Nicæna Synodo rectè ſcripſit primus Innocentius: " Epiſcopi „in unum congregati Apoſtolicas traditiones ad omnium noti„tiam pervenire voluerunt". Nicænos Canones affirmat eſſe Apoſtolicos. Secundùm hos igitur Canones Romanus Antiſtes cunctorum per ſuum Patriarchatum Epiſcoporum prævium Confirmationem & Conſecrationem poteſt ad ſe trahere, Metropolitis permittere, variè de ipſis ex arbitrio diſponere. Hoc firmat atque exequitur laudata Valentiniani conſtitutio, atque ita nullatenus impingit in Canones. Evertit Hilarii calumniam, qui in Galliam redux ad depravandos Collegarum animos blaterebat, quod Pontifex omnium Provinciarum Ordinationes ſibi vellet defendere. Auguſtus Princeps affirmat ipſum Jure id omninò poſſe. Eſt res alterius loci. Interim Paſchaſius Queſnel-

lus,

lus, quot ibi verba, tot habet in magnum Leonem contumelias.

Ista Augusta constitutio adeò perstringit atque offendit hujùs viri oculos, ut ad circumscribendam ejus authoritatem cogatur etiam Episcopo Hilario, suo dilectissimo clienti, maledicere. Piura rursum congerit ex infelicissima atque erratica quorundam Afrorum epistola, & pergit: "Quis non acquiescat tot „rationum momentis, quibus quid opponi possit, planè non vi„deo, nisi sancto Leoni visum esse pro Ecclesiæ bono, & ad „minuendam Hilarii potestatem, quæ adversariis gratiæ Dei in „Gallia invalescentibus animos addebat, novum sibi jus parare, „Imperatoris authoritate munito, cujus animam pro arbitrio, „quò vellet, inclinabat". Quis hunc virum ad maledicendum conduxerit, ignoro. Maledicit Magno Leoni, quod Papalem authoritatem tentaverit ultra metas transfigere. Maledicit Augusto Valentiniano, quod Pontifici ad novitates, ideoque & ad iniquitates serviliter obediverit. Maledicit sancto Hilario, quod Semi-pelagianæ perfidiæ fuerit Princeps atque incentor.

Septimus tandem illius error atque excessus est, quod ista Constitutio pro asserendo Romanæ Appellationis jure non adducat Canones Sardicenses. Respondeo adducere. Audiamus ejus exordium: "Cum Sedis Apostolicæ Primatum sancti Petri me„ritum, & Romanæ dignitas civitatis, sacræ etiam Synodi firma„rit authoritas". Constitutio agit etiam de admittendarum appellationum Primatu, ideoque & Nicænam laudat Synodum, & Sardicensem. Lucet ex aliis ejusdem Imperatoris literis ad Collegam Theodosium, scriptis pro admittenda appellatione sancti Flaviani. Affirmat ipsum appellasse "secundùm solemnitatem", seu solemnem constitutionem " Conciliorum". Utique Nicæni & Sardicenses. Tam hæ literæ, quàm ista Constitutio agunt de pariformi causa, & haud dubiè sunt ab eodem Secretario. Proindè ille easdem utrobique intellexit Synodos. Quidquid sit, Romanæ Appellationis jus non fundatur in sola Synodo Sardicensi.

Piissimam Valentiniani Constitutionem venerata semper fuit omnis, Gallicana præsertim, sub cælo Ecclesia, ideoque indignum, ac nullatenùs tolerandum est ipsam hodie à nescio quibus hominibus ita conspui, & conculcari. Ex ipsa sanctus Hilarus Pontifex pro Leontio Arelatensi Episcopo adversùm Mamerti Viennensis Episco-

Epiſcopi exceſſus ſcripſit ad Gallicanos Epiſcopos : " Chriſtiano-
„tum quoque Principum lege decretum eſt, ut quidquid Eccle-
„ſiis, eorumque Rectoribus, pro quiete omnium Domini Sacer-
„dotum, atque ipſius obſervantia diſciplinæ, in auferendis confu-
„ſionibus Apoſtolicæ Sedis Antiſtes ſuo pronuntiaſſet examine,
„veneranter accipi, tenaciterque ſervari". Et ſtatim ſubdit : " Nec
„unquam poſſent convelli, quæ & Sacerdotali Eccleſiaſticâ præ-
„ceptione fulcirentur & Regiâ". Eamdem in quarto Capitularium Additamento laudat ac firmat Imperator Ludovicus Pius : " Cul-
„pantur Epiſcopi, qui aliter ergà fratres egerint, quàm Apoſto-
licæ Sedis Papæ fieri placuerit". Quin immò Petrus de Marca affirmat iſtius Conſtitutionis pro Romanæ Eccleſiæ Primatu verba eſſe adeò lucida & veneranda, " ut hujus ſæculi Novatoribus
„poſſint ſanguinem ſuffundere". Et adjungit : " Hæc novella
„Conſtitutio Codici Theodoſiano adjuncta eſt, cujus Codicis uſus
„apud Gallos, Romanæ Legis nomine, in rebus Eccleſiaſticis in-
„valuit". Et hoc demonſtrat ex antiquis Gallicanæ Eccleſiæ Synodis, ac Regum Edictis. Proindè frontem ſub axillis gerunt, qui hodie de ſua in iſtam Legem maledicentia non erubeſcunt. Nempè novam Hierarchiam diligunt, & tentant Mundo obtrudere, ideòque calcanda ſunt antiqua omnia.

Prætermitti non poſſit eximium ac inſigne elogium, quod præfatæ Legi impertit Honorius Pontifex in litteris ad Sergium Sub-Diaconum. Honorius Calaritanum Epiſcopum, Sardiniæ Metropolitam, & quoſdam ejus Clericos, de neſcio quibus accuſatos, ad ſuum Tribunal evocaverat. Et Metropolita obedivit ac venit ; verùm Clericos momordit, & morata eſt propria conſcientia, ac fecit contumaces. Hinc Pontifex Barbarum, Romanæ Eccleſiæ Regionarium Defenſorem, miſit ad Sardos, qui Clericos potenter adduceret. Et ipſos navi impoſuerat. At ecce Theodorus, Sardiniæ Præſes, ipſos Defenſori violenter eripuit, ac tranſmiſit in Africam. Hinc Pontifex ſe convertit ad Georgium Africæ Præfectum, poſtulavit ſibi tradi Clericos, & caſtigari Præſidem, ac alias litteras addidit ad Sergium Sub-Diaconum : " Exemplar Sacræ
„Theodoſii ac Valentiniani tuæ Experientiæ curavimus deſti-
„nandum, & Eminentiſſimo Præfecto per tuam Experientiam
„dirigendum, cujus ſeries non ſolùm ejus Eminentiam, verùm
„etiam omnes omninò, qui à Sedis Apoſtolicæ ditione exorbita-

„re contendunt, nihilominùs informare possit. Quemadmodum „Serenissimi Principes hactenùs omnes innovaverunt cuncta Privi„legia Sedis Apostolicæ, & quæ olim eidem sunt concessa, ipsâ „lectione poterunt approbari. Nam de Domini Dei nostri mise„ricordia confidimus, quod Jura vel Privilegia beati Petri cura„bimus expetere, atque immutilata intentione quæsita atque im„pertita defendere. Tua ergò Experientia, ejusdem Sacræ teno„re attentiùs relegendo sufflata, non solùm Eminentissimo Præse„cto, sed etiam aliis hæc eadem insinuare non differat". Palam & constanter affirmat laudatam legem plenissimè viguisse per omne Imperium, per omnes Occidentis Ecclesias, per ipsam firmari Apostolicum Canonem, datamque ab ipso potestatem, quâ Romanorum Episcopus non solos in appellatis causis Provinciales Episcopos, sed etiam in prima instantia Occidentales Metropolitas, & eorum excessibus admixtos Clericos possit ad suum in alma urbe Tribunal evocare, & compellere.

CAPUT XV.

Sancti Leonis circa Chelidonium Acta purgantur à prima Paschasii Quesnelli calumnia.

PAschasius Quesnellus sanctum Hilarium Romanæ Chelidonii Episcopi Appellationi recalcitrando, & sui Synodalis Judicii authoritatem inappellabilem contumaciter sustinendo, legitimè secundùm Canones egisse, sanctum autem Leonem isti appellationi deferendo, istudque judicium exsufflando, affirmat egisse perperàm contrà continuâ serie custoditam consuetudinem ac disciplinam, & plùs æquò studuisse amplitudini suæ Sedis, atque prosequitur: "Verùm non in eo solùm Canones sanctus Leo visus est minùs „attendisse in præsenti adversùs Hilarium concertatione. In hoc „etiam à Sardicensibus, quorum maximè authoritati incumbebat, „recessit, quod causam Chelidonii extrà Provinciam examinandam „susceperit, & absque primorum Judicum communione eam in suo „Judicio retractarit: Quod tentatum priùs non fuerat ab ejus Prædecesso-

„deceſſoribus, qui ſaltem Sardicenſium Canonum limites non ex„ceſſerant. Iſti autem Canones ita redintegrandi Synodorum Pro„vincialium Judicii poteſtatem faciunt Romano Epiſcopo, ut ta„men velint novos ab eo Judices decerni ex vicina Provincia, „qui una cum Judicibus, à quorum ſententia appellatur, iterato „examini interſint. Hoc enim neceſſarium erat ex Decretis Sar„dicenſibus, ut priores Judices poſterioris examinis participes eſ„ſent, quemadmodum ab Illuſtriſſimo Marca obſervatum eſt. „Neutrum fecit ſanctus Leo, ſed totam ſibi cauſam reſervavit „proprio ſubjiciendam examini, Judicioque abſolvendam". Hæc ſua Commenta iterum ſtabilit ex infeliciſſima ac prævaricatoria quorundam Africanorum Antiſtitum ad ſanctum Pontificem Celeſtinum epiſtola, & adjungit: " Has diſciplinæ regulas à ſtre„nuo ſuo Præceſſore Cypriano hauſerant Beatiſſimi Patres, „quorum pars magna Auguſtinus erat". Sanctum Leonem arguit de duobus. Primo, quod retractatorium Judicium non delegarit in partibus, ſed appellantes atque appellatos evocaverit ad ſuum Tribunal. Hanc evocationem cenſet adverſari Canonibus Sardicenſibus.

Hujus opinionis nec Paſchaſius Queſnellus, nec Petrus de Marca eſt primus Author. Eandem ſæculo nono pertinaciter ſuſtinuit Hincmarus Metropolita Rhemenſis. Etenim ad ſuum nepotem Hincmarum Laudunenſem Epiſcopum, qui degradatus Romam appellaverat, & volebat accedere, dicit in Duziacenſi Synodo: " Diverſi Canones Epiſcopum à congregatis Re„gionis Epiſcopis de gradu ſuo dejectum, à finitimis Epiſco„pis cum ejuſdem Provinciæ Epiſcopis, Apoſtolicæ Sedis au„thoritate, vel cum à Latere ſuo Directo, in Provincia, in qua „ventilata & judicata eſt, jubent audiri". Et ipſum item probat ex præfata Afrorum epiſtola, nec non ex magni Gregorii literis ad Columbum Epiſcopum Numidiæ. Et cum univerſa iſta Synodo Hincmarus ad Adrianum ſecundum Pontificem ſcripſit ſolemniſſimas literas, omne ſuum de Laudunenſi Hincmaro Judicium retulit, ſupplicavit confirmari, atque adjunxit: "Si fortè, quod non putamus, viſum vobis neceſſariò fuerit, Part. 5. „ut ſecundum Sardicenſes Canones renovetur Judicium, detis Cap. 1. „Judices, ſcribendo Epiſcopis, qui in finitimis & vicinis Pro„vinciis ſunt, ut & ipſi diligenter omninò requirant, & juxta

„fidem veritatis diffiniant. Vel si decreveritis mittere à Latere „vestro habentes authoritatem vestram, qui cum Episcopis Ju„dicent, eo in gradum non restituto, sicut sacri Sardicenses „Canones præcipiunt, non abnuimus". Denuo se fundat in ista Afrorum epistola, & concludit: "Quia ergo nos, quantum „scimus & possumus, privilegium sanctæ & primæ Sedis Ro„manæ & confirmare, & ob audire, & extollere cupimus atque „satagimus, servet vestra Paternitas, & à Deo in prima Sede „constituta authoritas, nobis filiis & subjectis suis Episcopis „Ecclesiastica privilegia, à sacris Canonibus, & vestris Decessoribus atque Prædecessoribus, nostris Decessoribus atque Præ„decessoribus confirmata. Quatenus & Apostolica Sedes pro„prium vigorem retineat, & à se concessa aliis Jura sua non „minuat". Et hæc stabilit authoritate magni Gregorii, non semel scribentis ad suos Episcopos: "Mihi ipsi injuriam facio, „si Fratrum meorum Jura perturbo". Affirmat Sardicensem Canonem semper in Gallia fuisse sic intellectum atque observatum. Destinata fuit hæc epistola per sanctum Arctardum Episcopum Namnetensem. At retulit Rescripta non placentia. Adrianus Pontifex Sardicenses Canones intellexit aliter, & Hincmarum Laudunensem, itemq; ejus Adversarios voluit ad se transmitti, & causam eorum coram se retractari. Rhemensis Hincmari artes, Romæ jam pridem notissimas, videtur notasse suis coloribus. Hinc sine suo Præside Duziacensis Synodus denuò scripsit: "Apertissimè jubent sacri Canones Sardicenses, ut „Episcopi in Provincia qualibet regulariter judicantes Episco„pum, post judicium scribant Romano Pontifici, qualiter caus„sam examinarint judicati Episcopi, dicentes"; Ut si aliquis Episcopus judicatus fuerit. "Et paulo post": Scribatur ab his, qui causam examinarunt, Julio Romano Episcopo. "Et ne „quilibet in hoc interpendere posset, in quarto & septimo „Capitulo id ipsum consequenter repetendo, ac apertiùs inculcando explanant, dicentes": Cum aliquis Episcopus depositus fuerit. Et: Si Episcopus accusatus fuerit, & judicaverint, & de gradu suo eum dejecerint Regionis Episcopi, & appellaverit qui dejectus est, & confugerit ad Episcopum Romanæ Ecclesiæ, & voluerit se audiri, & justum putaverit, ut renovetur examen, det Judices. Id est, scribere his Episcopis dignetur,

qui

qui in finitima & vicina Provincia ſunt, ut ipſi diligenter omninò requirant, & juxta fidem veritatis definiant. "Et reliqua, „ſicut ibidem Canon proſequitur. Et ſancti Innocentius, Bo„nifacius, ac Leo conſonanter ex eiſdem ſacris Canonibus pro„mulgarunt, quæ Canonibus ipſis conveniunt, ut in promptu „eſſe legentibus conſtat." Hanc in rem congerunt plurima, ex quibus pertinaciter cenſent ſuam opinionem manifeſtò demonſtrari. Attamen Pontificem, qui Laudunenſem cum ſuis adverſariis Antiſtitem ſibi ſiſti ſeriò mandarat, non auſi deinceps offendere, addiderunt: "Apud Dominum Regem obtinuimus, „ut quicumque vellent de Clero & familia Laudunenſis Eccle„ſiæ Romam cum Hincmaro Epiſcopo ire, haberent licentiam. „Pergat igitur ſecundum Mandatum veſtrum, non abnuimus, „non contendimus, non reſultamus. Et ſententia Sedis Apo„ſtolicæ ſecundùm ſacros Canones, & Decreta ipſius Sedis „Pontificum, de illo exequatur. Et ea, ut Leo decernit, „quæ juxta Eccleſiaſticum morem juſtè & rationabiliter à no„bis ſunt definita, veſtrâ quoque ſententiâ roborentur". Conantur Pontificem bonis verbis circumſcribere. Nec enim Laudunenſis Eccleſiæ Clericos aut mancipia, ſed quoſdam è Judicibus Epiſcopos adjungi Hincmaro juſſerat Pontifex, & Romam ad retractandum judicium tranſmitti. Nempè Rhemenſis Hincmari, è cujus verſatili ingenio prodierunt omnes hæ literæ, animo firmiſſimè infixum ſtabat, nunquam permittere iſtud Romanum Judicium. Hic ergo eſt originalis fons, ex quo prodeunt hæc nova adverſus Apoſtolicam Sedem Dogmatâ.

Reſpondeo ſanctum Leonem rectiſſimè per omnia egiſſe in cauſa Chelidonii. Etenim Julius Pontifex, qui ob ſancti Athanaſii, & aliorum Orientalium Antiſtitum Romanam Appellationem aliquos ex ipſorum Judicibus ad retractandas cauſſas evocarat Romam, ad Antiochenam ac refractariam Euſebianæ Factionis Synodum reſcripſit: "Quid actum eſt dignum offensâ? Aut qua „in re vobis, quibus ſcripſi, cauſam ſuccenſionis præbui? Qui „enim benè ſentiunt de iis quæ egerunt, & in quibus ipſi Judi„ces fuêre, non indignanter ferre ſolent, ſi quod ab ipſis judica„tum eſt, ab aliis excutiatur. Quippe qui ſecuri ſint, ea quæ „ipſi juſta judicaverunt, injuſta nunquam fieri poſſe". Affirmat

hanc esse antiquam Ecclesiæ consuetudinem, confirmatam in Nicæna Synodo, & redactam in Scriptum. Et concludit: "Morem, „qui semel in Ecclesia obtinuit, & à Synodo confirmatus est, „iniquum est à paucis abrogari". Palàm agit de appellatarum caussarum, & ambarum in ipsis partium ad Romanum retractaturi Pontificis Tribunal evocatione. Antiochenam Synodum, quæ per dolosos Canones ipsam impugnabat, arguit horrendæ contumaciæ, & pernicioſæ novitatis.

Et prosequitur: "Quin ne hoc quidem concesso, quidquam „æqui habet vestra offensio. Siquidem vestri Legati, Macarius „Presbyter, & Hesychius ac Martyrius Diaconi, nullo modo, „cum huc venissent, pares Presbyteris ab Athanasio missis, ac „semper ab illis convicti, refutatique, Concilium indici à nobis „postularunt, literasque & ad Eusebianos, & ad Athanasium Alex„andriam, quibus convocarentur, mittit, ut coram omnibus justo „judicio de causa cognosci possit: Tum enim se de Athanasio pro„baturos esse, quod jam nequirent. Publicè enim coram nobis „Martyrius & Hesychius refellebantur, Athanasii Presbyteris bona „cum fiducia alacriter resistentibus. Martyrius verò cum suis, „si vera dicenda sint, ubique profligabatur, ac proinde Concilium „generale postulabat. Si igitur Martyrio & Hesychio nullam Sy„nodum postulantibus, adhortatus fuissem, ut ad Synodum, qui „ad me scripsissent, convocarentur, idque in gratiam fratrum, „qui se injuriam pati conquerebantur, etiam vel ita æqua & ju„sta fuisset nostra cohortatio: Cum ea sit & Ecclesiastica, & Deo „grata. Jam ubi eidem illi, qui à vobis pro gravibus viris, & „fide digni habiti fuêre, Authores mihi fuerint, ut vos convoca„rem, certè id à vobis ægrè ferri non debuit, sed potiùs alacri„ter ad citationem occurrere. Quapropter indignatio eorum, qui „hâc citatione offenduntur, temeraria, & tergiversatio sistendi se „Judicio inhonesta & suspicioſa videtur. An quisquam stomacha„ri debet, si quæ ipse fecit, ab aliis fieri videat? Si enim, ut „scribitis, inconcussam habet authoritatem quælibet Synodus, & „contumeliosè agitur cum Judice, cujus Judicium ab aliis exami„natur, considerate, quæso Dilectissimi, quinam sint, qui Sy„nodum improbant, & qui aliorum judicata rescindunt, ne sin„gula excutiendo certos homines gravem".

Pontifex docet varia. Primò, antiquam Ecclesiæ, præsertim jam

jam à Nicæna Synodo confirmatam, conſuetudinem eſſe ſufficientiſſimum veritatis, & rectè adminiſtrati à ſe officii argumentum ac fundamentum. Deinde, licet hoc fundamentum non adeſſet, ſuas in hoc negotio actiones fulciri aliis principiis, ſubminiſtratis per ipſam Euſebianam Factionem. Etenim ejus Legati, quod ſancti Athanaſii Legatis non poſſent reſiſtere, poſtularunt ipſos Principales, nempe ipſum Athanaſium, & aliquos ex ipſis Tyriæ ac Antiochenæ Synodorum Epiſcopis evocari per Pontificem, & per ipſos, & coram ipſis cauſam retractari. Poſtularunt generale Concilium: Non totius Eccleſiæ, ſed commune Partibus contendentibus. Iſtud hîc dicitur generale. Papa ſupponit ipſos egiſſe ſecundùm Eccleſiæ mores & Canones, ideoque & ſua Acta ab ipſis juſtificari. Tertiò affirmat ſe ad talem decernendam ac exequendam evocationem non indiguiſſe poſtulatu aut conſenſu Partium: Evocari à ſe poſſe etiam invitos. Et utitur judiciali vocabulo, "Citari". Hinc concludit Euſebianorum tergiverſationem eſſe temerariam, inhoneſtam, ſuſpicioſam: Utique de propria cauſſa & conſcientia. Et adjungit tergiverſationis fundamentum: Quod nempe Euſebiani in Antiochena Synodo contrà omnem antiquitatem jam blaterare cœpiſſent Orientalium Synodorum aüthoritatem eſſe inconcuſſam, ideòque ab ipſis non poſſe Romam provocari. Affirmat eſſe lepidum factionis judicium. Etenim ipſa ſacroſanctas ipſius Nicæni Concilii ſententias impudenter ſine fronte reſcindebat & exufflabat; at verò ſua factioſa, iniqua, & palam ſcelerata apud Tyrum & Antiochiam judicia volebat eſſe immobilia & ſacroſancta. Hic eſt omninò primus fons, ex quo Paſchaſius Quelnellus ac ejus Symmiſtæ potant turbidas aquas, & ex ipſis univerſam Eccleſiam ſtudent contrà Apoſtoſtolicam Sedem inebriare. Profero alta verba, at non ſine rationibus. Etenim Euſebiana factio non de Provincialibus, ſed de ſolis Patriarchalibus Synodis ſanxit: Quin Provinciales poſſent ad Patriarchalem retractationem provocari ac evocari, apud ipſam erat, ac etiamnùm apud Photiani Schiſmatis Sectatores eſt indubitatiſſimum. At verò hi novi Dogmatiſtæ etiam hæc Judicia volunt abrepta Romanæ Eccleſiæ. Evertunt non ſolam Papalem dignitatem, ſed etiam Patriarchalem.

Julius Pontifex proſequitur: "Macarius Presbyter, ac Marty„rius ac Heſychius Diaconi, authores nobis fuerunt, ut Alexandriam

„driam ſcriberemus cuidam Piſto, quo tempore etiam Athanaſius „Alexandriæ verſabatur. Hunc autem Piſtum Athanaſii Presby„teri ſupervenientes docuerunt Arianum eſſe, & eo nomine ab Alex„andro & Nicæna Synodo reum factum, gradumque ſui Ordinis „à quodam Secundo, quem magna Synodus ut Arianum rejece„rat, accepiſſe. His verò nec Martyrii quidem ſodales contradi„cebant, neque Piſtum à Secundo fuiſſe conſtitutum negabant. „Videtis igitur vel ex hac cauſſa, qui potiùs in culpa habendi ſint, „noſne, qui perſuaderi non potuimus, ut Ariano Piſto literas „ſcriberemus, an illi, qui mihi conſilium dedêre, ut contempto „magno Concilio ad impios hæreticos, velut ad pios homines, „literas darem? Certè Macarius Presbyter, cum Legatus ab Eu„ſebio venerat, ubi audivit Athanaſii Presbyteros Piſto obſiſtere, „nosque ejus præſentiam non admittere, unà cum Martyrio & „Heſychio, quamvis gravi valetudine, de nocte profectus eſt: Ut „non inconcinnè divinaremus eum impatientiâ refutati Piſti fugam „arripuiſſe. Impoſſibile enim eſt Secundi ordinationem, utpotè „Ariani, vim ullam in Catholica Eccleſia habere. Id enim verè „ad Synodi, & Epiſcoporum, qui in Synodo fuêre, contumeliam „vergeret, ſi quæ illi tanto ſtudio & curâ, veluti Deo præſen„te, egiſſent, à nobis ut vana & futilia abrogarentur".

Piſtus eſt unus ex Arii congerronibus, qui unà cum ipſo & aliis iſtius impietatis Authoribus ſubſcripſit infami contra ſanctum Alexandrum Alexandriæ Patriarcham epiſtolæ. Subſcripſit in hunc modum: " Piſtus qui Alexandriæ ab Arianis collocatus eſt". Exſtat epiſtola apud ſanctum Epiphanium. Elogium iſtud exiſtimo non fuiſſe ab ipſo Piſto adjectum, ſed vel à laudato Alexandro, vel à ſancto Athanaſio, vel à quovis alio, qui epiſtolæ exemplar ad perpetuam rei memoriam indidit Archivis Alexandrinæ Eccleſiæ. Etenim dum ſcribebatur epiſtola, Piſtus necdùm erat collocatus Alexandriæ. Alioquin non ultimus ſubſcripſiſſet, ſed primus. Hic igitur ſceleratus hæreticus, dum Ariana factio omnem Dei ac hominum projecit reverentiam, à Secundo Pentapolitano Epiſcopo fuit contrà ſanctum Alexandrum creatus Alexandrinus Epiſcopus, erectus in turbulentiſſimum Idolum. Novo ſuo Altari facinoroſa factio dedit novum Antiſtitem. Ille erat cum ſuo conſecratore Secundo jam damnatus à ſancto Alexandro, nec dubitandum videtur, quin tunc fuerit iterata damnatio. Quidquid

ſit

sit, ejus damnatio fuit iterata & confirmata Nicææ. Igitur Eusebii Nicomediensis Episcopi, & cunctæ istius factionis Legatio, dum appellantis Athanasii Legationem exspectat Romæ, familiariter egit cum Julio Pontifice, & ejus benignitate abutens studuit circumscribere. Laudavit Pistum, contestata est esse innocentem, & non tantummodò ab Alexandro, sed etiam Nicææ malè damnatum : Addidit non minùs quàm Athanasium provocasse ad Sedem Apostolicam, ideòque etiam ipsum supplicavit evocari Romam, ac ejus causam retractari. Et Pontifex videtur non fuisse alienus. At interim advenit sancti Athanasii Legatio, exposuit Pisti Acta & causam, atque ita sanctissimum Pontificem præservavit ab isto præcipitio. Porrò Antiochena Synodus jam sanxerat Orientalis Ecclesiæ judicia esse inappellabilia, ideòque nec Appellantes, nec Appellatos posse Romam evocari. Laudata igitur Julii epistola huic Schismaticæ præsumptioni opponit præfatorum Legatorum pro Pisto tentamina : Admiratur Patriarchalis Synodi sententias jam prædicari inconcussas ab istis ipsis, qui nuperrimè per suos Legatos professi fuerant ab ipsa etiam Oecumenica Nicæna Synodo posse provocari ad sancti Petri Cathedram, atque hâc viâ studuerant suum Pistum adjuvare. Qui Athanasii ad dictas in ipsum sententias retractandas evocationem probarant, & supplicarant etiam Pistum evocari. Qui hoc postularant tanto impetu, ut ob repulsæ impatientiam Româ aufugerint insalutato Pontifice, de nocte, gravi valetudine. Ex his Pontifex concludit istiusmodi Romanam evocationem esse antiquam consuetudinem, nunquam ab aliquo pulsatam, nisi jam ab Antiochena Synodo. Et concludit per hanc ironiam : " Nos scilicet discor-
„diam induximus, qui compatimur cum patientibus fratribus, &
„omnia secundùm Canonem facimus". Et inferiùs : " Hæc po-
„tissima mihi scribendi causa fuit, ut huc veniretis, quò vobis
„præsentibus omnia corrigi & sanari possent. Ac propterea ala-
„criùs à vobis, & sine recusatione occurrendum fuit, ne qui ha-
„ctenùs istorum scelerum infamiâ laborant, contumaciâ non com-
„parendi in judicio libellos contrà se datos videantur refellere non
„potuisse. Cum igitur talia rumoribus & famâ circumferantur,
„tantasque injurias Ecclesiæ patiantur, & istiusmodi insidiis vexen-
„tur, quinam quæso sunt, qui flammam discordiæ accendunt? Nos-
„ne, qui ista dolemus, & patientibus fratribus compatimur; an

„illi qui hæc ſcelera deſignant"? Conſtanter aſſeverat ſe & agere in his, & egiſſe ſecundùm Canones. Unde & omnia ejus Acta probavit atque confirmavit Sardicenſis Synodus.

Et certè omnia appellatarum ante Nicænam Synodum cauſſarum retractatoria Judicia fuerunt acta Romæ. Baſilidis ac Martialis, Hiſpanorum Antiſtitum, damnationem iſthìc retractavit Stephanus Pontifex. Fortunatus, Pſeudo-Epiſcopus Carthaginenſis, cum peſſima Feliciſſimi Diaconi & quinque rebellium Presbyterorum factione, acturus contra ſancti Cypriani ex Neophyto Epiſcopalem creationem, & ab ipſo datum in ſe judicium, Romam navigavit ad ſanctum Cornelium. Etiam Donatiſtarum adversùs Cecilianum provocatio fuit retractata Romæ per ſanctum Melchiadem. Hanc igitur conſuetudinem probavit, confirmavit, ac in Scriptum redegit Nicæna Synodus. Eandem ſecutus ſanctus Julius. Et hinc omnia ejus Acta ſtabilivit Sardicenſis Synodus. Scripſit enim ad Alexandrinam Eccleſiam: "Qua in re æquitas „judicii fratris & Co-Epiſcopi Julii liquidiſſimè apparuit, qui non „temerario conſilio, ſed cum matura deliberatione ſententiam tu„lit": Et in relatione ad ipſum Julium: "Orientales Epiſcopi „conventi per Presbyteros tuos, & per epiſtolam, ad Synodum, „quæ futura erat in urbe Roma, venire noluerunt". Et in literis ad univerſos ſub cælo Epiſcopos: "Euſebianorum Syco„phantia ex eo præcipuè cognoſci potuit, quod accerſiti à dile„cto noſtro Comminiſtro Julio, judicio non ſteterint. Acceſ„ſiſſent enim, ſi Actorum ſuorum in Comminiſtros noſtros „fiduciam habuiſſent". Hanc contumaciam Synodus omninò damnavit.

Quocircà Sardicenſes Canones hanc evocandi poteſtatem nullatenus eripuerunt Romano Pontifici. Abſit. Sic enim ſancti Petri memoriam non honoraſſent, ſed graviſſimè caſtraſſent & circumſcripſiſſent. Auſi fuiſſent aliquid conſtituere ſupra iſtum, cui Dominus conceſſit omnia. Hæc ſunt verba tertii Canonis: "Si „Pontifex judicaverit renovandum eſſe judicium, renovetur, & „det Judices". Septimus Canon addit: "Si Romanæ Eccleſiæ „Epiſcopus juſtum putaverit, ut renovetur Judicium, vel diſcuſ„ſionis examen, ſcribere his Epiſcopis dignetur, qui in finitima „& propinqua Provincia ſunt, & ipſi diligenter omnia requirant, „& juxta fidem veritatis definiant, Quod ſi is qui rogat cauſ-

ſam

„ſam ſuam iterùm audiri, deprecatione moverit Romanum Epiſ-
„copum, ut de Latere ſuo Presbyterum mittat, erit in poteſtate
„Epiſcopi quid velit, & quid æſtimet. Et ſi decreverit mit-
„tendos eſſe, qui præſentes cum Epiſcopis judicent, habentes ejus
„authoritatem à quo deſtinati ſunt, erit in ſuo arbitrio. Si ve-
„rò crediderit Epiſcopos ſufficere, ut negotio terminum imponant,
„faciet quod ſapientiſſimo ſuo conſilio judicaverit". Senſus eſt: Retractatorias Epiſcopalium appellationum cauſas Romanus Antiſtes non ſolummodò per ſemetipſum agitare poſſit, ſed & ipſas delegare: Vel eidem Provinciæ, vel Provinciæ vicinæ, vel etiam Legatis è ſuo Latere. Prout placuerit. Quin ipſas per ſemetipſum poſſet agitare, nulli erat, aut eſſe poterat dubium. Hinc de iſta poteſtate ſilent Canones, & exprimunt ſolam delegandi poteſtatem. Exprimunt varios delegandi modos, & adjungunt: "Quod ſapientiſſimo ſuo conſilio judicaverit". Quia nempe ſuper ipſum non audent aliquid conſtituere.

Eodem modo Canonem intellexerunt ſanctus Ambroſius, & omnes Epiſcopi, qui cum ipſo aſſederunt ſancto Damaſo Pontifici in Romana Synodo. Maximi Cynici, à Petro Alexandrino Patriarcha promoti in Epiſcopum Conſtantinopolitanum, & à Conſtantinopolitana Synodo degradati, Romanam appellationem exponit in litteris ad Theodoſium Imperatorem ſanctus Ambroſius, atque proſequitur: "Nos in Synodo ea, quæ totius Orbis „Epiſcopis ex t præſcripta, nihil temerè ſtatuendum eſſe cenſui-
„mus. Adeò ipſo tempore, qui generale Concilium declinave-
„rant, Conſtantinopoli geſſiſſe dicuntur. Nam cum agnoviſſent
„ad hoc partium veniſſe Maximum, ut cauſſam in Synodo age-
„ret ſuam quod etiamſi indictum Concilium non fuiſſet, jure
„& more Majorum, ſicut & ſanctæ memoriæ Athanaſius, &
„dudum Petrus, Alexandrinæ Eccleſiæ Epiſcopi, & Orientalium
„pleriſque fecerunt, ut ad Eccleſiæ Romanæ, Italiæ, & totius Oc-
„cidentis confugiſſe judicium viderentur, &c". Maximi cauſſam amplè exponit, addit propter illi adverſam Nectarii ordinationem eſſe diſſolutam ac diſſociatam Eccleſiarum communionem, atque concludit: "Nec videmus eam poſſe aliter convenire, niſi aut
„is reddatur Conſtantinopoli, qui prior eſt ordinatus, aut certè
„ſuper duorum ordinatione ſit in Urbe Roma noſtrum, Orienta-
„liumque Concilium. Neque enim indignum videtur, Auguſte,

„ut Romanæ Ecclesiæ Antistitis, finitimorumque, & Italorum Epis-
„coporum debeant subire Tractatum, qui unius Acholii ita ex-
„spectandum putaverunt esse judicium, ut de Occidentalibus par-
„tibus Constantinopolim evocandum putarint".

Sanctus Ambrosius docet nos vatia. Primò, quod post exstinctum Valentem Imperatorem Arianum, & datum illi Orthodoxum Successorem Theodosium, Damasus Pontifex ad expurgandam ac reconciliandam Orientalem Ecclesiam totius Orbis Episcopis præscripserit, seu indixerit generalem Synodum, celebrandam in Urbe. Ex quo videmus hanc indictionem semper spectasse ad Papam. Secundò docet, quod Orientales Episcopi se excusaverint ab hujus Synodi accessu, & inter se Constantinopoli Concilium egerint. Hæc est secunda generalis Synodus: Generalis & authentica, non ob suum meritum, sed ob Sancti Damasi authoritatem, qui ex causis ipsam accumulavit cum sua Romana, plenè confirmavit, atque ita fecit œcumenicam atque authenticam. Tertiò Ambrosius docet, quod ab ista Synodo damnatus Maximus Romam appellarit, atque confugerit ad Synodum, quam isthìc propter jam dictam Orientalium absentiam Damasus agebat cum solis Episcopis Italiæ. Quartò docet, quod ad istam appellationem suscipiendam Damasus non indiguerit generalis Concilii authoritate, sed istud potuerit ex sola authoritate suæ Sedis. Ex Jure & more Majorum, quo etiam sanctus Athanasius, ejus Successor Petrus, & plures alii Orientales Episcopi appellarunt. Hæc sola verba evertunt Paschasium Quesnellum, & cunctos ejus Symmystas, nugantes sanctum Athanasium & alios Orientales Episcopos non provocasse ad Papam, sed ad Synodum totius Ecclesiæ. Ambrosius quintò docet, quod Orientalis Ecclesia spreverit Maximi appellationem, atque ita Nectarius perrexerit Constantinopolitanis præsidere Episcopus. Sextò, quod hanc contumaciam Romana & omnis Latina Ecclesia adeò indignè tulerit, ut propter ipsam fuerit laxata atque dissoluta utriusque Ecclesiæ communio. Septimò, quod hujus resarciendæ nulla fuerit spes, nisi Orientales Episcopi Romam advenirent ad retractandum suum de Maximo judicium. Octavò, quod in hac Romana Synodo Orientales Episcopi non essent futuri conjudices, aut habituri Synodale suffragium, sed Synodalem Romani Episcopi Tractatum atque Judicium subituri. Et bene notanda sunt Ambrosii verba: "Non est indignum,

„num, Auguſte". Manifeſtè reſpiciunt Sardicenſes Canones, & ipſos jam dicto modo interpretantur. Edicunt eſſe dignum ac juſtum, ut Orientales Epiſcopi iſto modo "honorent memoriam „ſancti Apoſtoli Petri".

Canones Sardicenſes eundem in ſenſum intellexit Theodoretus Cyrenſis Epiſcopus. Etenim in litteris, per quas ab inflicta ſibi per Epheſinum Latrocinium degradatione provocavit ad magnum Leonem, hæc habet poſt varia: "At ego Apoſtolicæ ve- Epiſt. 115.
„ſtræ Sedis exſpecto ſententiam, & oro atque obteſtor Sanctita„tem tuam, ut mihi rectum & juſtum Tribunal veſtrum invo„canti opem ferat, jubeatque ad vos venire". Eadem de re ſcripſit ad Renatum, Romanæ Eccleſiæ Presbyterum, quem à magno Leone Legatum iſti Epheſino Concilio Præſidem turbulentus Dioſcorus excuſſerat: " Oro Sanctitatem tuam, ſanctiſſimo ac Epiſt. 116.
„beatiſſimo Archi-Epiſcopo perſuadeat, ut Apoſtolicâ poteſtate „utatur, & me ad Concilium veſtrum advolare præcipiat. Ha„bet enim ſanctiſſima illa Sedes Eccleſiarum, quæ in toto ſunt „Orbe, Principatum". Non ad generalem Synodum, ſed provocavit ad Apoſtolicam Sedem, ad juſtum & rectum Tribunal ſolius Pontificis. Quod ipſum fecit Euſebius Doryleenſis, atque adeò & alii Antiſtites degradati per iſtud Latrocinium. Proindè & ſanctus Flavianus. Iſtud ipſum antea fecerat hæreſiarcha Eutyches. Quare hæc unica Theodoreti profeſſio evertit omnes nugas, quas nobis circa S. Flaviani ac Eutychetis appellationem Paſchaſius Queſnellus ſtudet obtrudere. Theodoretus pergit: "Ante omnia ut „à vobis docear oro, an me oporteat in hac injuſta depoſitione „acquieſcere, an non. Veſtram enim ſententiam exſpecto. Quod „ſi in judicatis manere me juſſeritis, manebo, neque ulli homi„num deinceps ero moleſtus, ſed rectum Dei ac Salvatoris noſtri „Judicium expectabo. Hæc per Presbyteros Hypatium & Abra„hamium Sanctitati veſtræ ſuggeſſi, quandoquidem ne ad vos con„tenderem, Regiarum literarum vincula retinuerunt". Etenim Auguſtus Theodoſius ipſum Regiâ ſuâ juſſione intra Cyrenſes muros circumſcripſerat. At ipſe Papalem evocationem tanti fecit, ut cenſeret iſti circumſcripto exilio, cunctisque ſacris juſſionibus prævalere. Quod nempè iſta fundaretur in Sardicenſibus Canonibus, omni tali juſſione validioribus. Et quidem Magnus Leo non ſolummodò ipſum, & alios degradatos atque appellantes

Episcopos, sed etiam ipsorum Ephesinos Judices parabat Romam ad retractandam sententiam compellere : Sed obices injecit Augusti Theodosii, per sceleratum Chrysaphium Eunuchum circumventi, Regia violentia, errans Latrocinalia acta esse Nicænæ fidei, & Canonibus conformia, atque ita potenter jubens prævalere. Nihilominus magnus Leo Theodoreti appellationi detulit effectum suspensivum, suspendit injectum illi à Latrocinio vinculum, agnovit ut Canonicum Episcopum, & uti talem jussit ab omnibus agnosci. Et fuit agnitus. Etiam à Chalcedonensi Synodo. Quæ & peregit retractatorium judicium. Etenim interim defuncto Theodosio successit piissimus Martianus. Hic cum Collega Valentiniano tertio permisit Pontifici liberum Papalis authoritatis exercitium : Plenam potestatem judicandi de fide atque Episcopis. Idque juxta antiquam consuetudinem, & Nicænos Canones. Sub quibus intellexit & Sardicenses. Nam hos Nicænos inscribens, Leo pro sua potestate allegaverat apud Theodosium. Verùm ex causis hoc retractatorium judicium noluit Romæ fieri : Primum Nicææ, deinde faciendum censuit Chalcedone in plena Synodo. Et ita factum est. Hac ipsius authoritate cassatum est Latrocinale judicium. Etiam secundùm Sardicenses Canones.

Habemus plura istiusmodi exempla. Primum est ipsum Sardicense Concilium. Etenim Julius Pontifex nec Tyriam aut Antiochenam, nec alias Orientalium Synodos, à quibus sanctus Athanasius, aut alii Episcopi fuerant damnati, cassavit aut circumduxit; Nec enim poterat inauditis partibus. Et partes primùm per variarum excusationum technas, deinde per apertam contumaciam detrectabant adesse. Hinc præfatos Episcopos solummodò revestivit, graduique & communioni reddidit, & retractatorium Judicium delegavit Synodo Sardicensi : Et ad ipsam transmisit è suo Latere Presbyteros, Judicio præfuturos. Eodem modo, & simili de causa Innocentius primus sancti Joannis Chrysostomi, gradui & communioni ante omnia redditi, retractatorium Judicium delegavit Synodo Thessalonicensi. Ita & Adrianus II. sancti Patriarchæ Ignatii retractandam causam delegavit octavæ Synodo. Ex his exemplis Paschasius Quesnellus & similes Dogmatistæ conantur Mundo obtrudere, quod Orientales Episcopi non ad Romanum Pontificem appellaverint, sed ad generale Concilium. Hallucinantur. Etenim appellatas causas Papa potest ad se

evocare

evocare, delegare eidem Synodo, aut cuicumque alteri. Et è ſuo Latere legare Presbyteros aut Epiſcopos, qui iſti Judicio præſideant. Appellata cauſſa quandoque vel ob propriam nodoſitatem, vel ob futuræ executionis obices eſt difficilior, quàm ut ab unius, ipſius etiam Romanæ Provinciæ, Synodo expediatur. Hinc tales cauſſas laudati Pontifices delegarunt Oecumenicis Synodis. Non per neceſſitatem, ſed quia ſuo ſapientiſſimo conſilio judicabant ita convenire. Secundùm Canones Sardicenſes.

De hoc iſtorum Canonum intellectu Gallicana etiam Eccleſia olim adeò non dubitavit, ut magnus ejus Antiſtes ſanctus Avitus contrà neſcio quem petulantem juvenem, ab ipſo damnatum ad publicam pœnitentiam, & minitantem appellare Romam, ſcripſerit ad illuſtrem virum Anſemondum: "Licet diverſas in „me flammas evomat; & ad Romanæ forſan Eccleſiæ audientiam „vocet, nec minas adſentatione placabo, nec fatigationes itine„rum verebor". Palam profitetur Romanas Appellationes tunc in Gallia fuiſſe familiares. Quid opus multis? Et Occidentalis & Orientalis Eccleſia iſtum intellectum profeſſa fuit in Florentino Concilio. Græcorum Epiſcopi ſub Synodi finem cum ſuo Imperatore conſultantes & inquirentes, tandem "admiſerunt privile„gia Papæ, præterquàm duo". Hoc erat ſecundum caput: "Ut „ſi quis putet ſe ab aliquo Patriarcharum pati injuriam, & veniat „qui interpoſuit appellationem, ne Patriarchæ ipſi ſeſe ſiſtant ju„dicandos, ſed Papa mittat in Provinciam quamque Inquiſitores, „& ibi per eos præſentibus negotiis in partibus injuriam paſſi jus „ſuum obtineant". Erat modica exceptio: A Sardicenſis Canonis obſervantia non Provinciales aut Metropolitanos Epiſcopos, immò nec Primates aut Exarchos eximebat, ſed ſolos Patriarchas. Et tamen Eugenius Pontifex conſtanter reſpondit: "Se velle om„nia Eccleſiæ ſuæ Privilegia, velleque ad ſe fieri appellationes, „nec non regere ac paſcere univerſam Chriſti Eccleſiam, uti om„nium Paſtorem. Et omnes Patriarchas obedire ejus voluntati". Et Græci tandem acquieverunt. Quocirca magnus Leo in retractatorio Chelidonii Judicio non exceſſit ſuæ poteſtatis limites, nec prævaricatus eſt Sardicenſes Canones, ſed Paſchaſius Queſnellus ipſi & veritati impingit calumniam.

CAPUT

CAPUT XVI.

Expurgatur secunda in sanctum Leonem calumnia.

Secundus Paschasii Quesnelli in supra adductis verbis error est, quod sanctus Leo retractatorium Chelidonii Judicium non potuerit facere solus, sed quod priores Judices ipsi assidere debuerint, ac simul judicare. Et quod ita sanciant Canones Sardicenses. Ipse ex Petro de Marca, Petrus de Marca errorem bibit ex Hincmaro Rhemensi. Censent criminalia Provincialium Synodorum Judicia esse suprema, ideòque ab ipsis appellari non posse, sed de ipsorum justitia querentibus & provocantibus præstari posse solum gratiosum beneficium Revisionis. Hoc est enim Privilegium supremorum Magistratuum : Nempe Augusti Principis, Præfecti Prætorio, & similium. Eodem jure apud nos Belgas gaudent Sanctius suæ Majestatis Concilium, Parlamentum Mechlinense, ac Senatus Brabantiæ. Hinc dum ipsorum revidentur sententiæ, advocantur quidem alii Judices, verùm & ipsi debent cum pleno suffragio assidere. Hoc Jure principaliter & super omnes gaudet Romanus Pontifex. Hinc primo Arelatensi Concilio, ad quod à sancti Melchiadis Romana sententia Donatistæ provocarant, sancti Silvestri Legatio præsedit. Etiam Ephesino Concilio, ad quod contra sancti Celestini sententiam provocarat Nestorius, sanctus Cyrillus, itemque Arcadius ac Projectus Episcopi, necnon & Romanæ Ecclesiæ Presbyter Philippus, Legati ejusdem Pontificis, adfuerunt ac præsederunt. Et hæc est palmaris ac prima Ephesini Latrocinii prævaricatio, quod Dioscorus Alexandriæ Patriarcha sancti Leonis Legatos exclusérit, ac ipse præsederit. Hæresiarcha Eutyches, non dumtaxat à sancti Flaviani sententia, sed etiam à sancti Leonis, ipsam confirmantis, judicio provocarat : Hinc Dioscorus etiam Pontificem asseruit è Judice cecidisse ac transiisse in Reum, aut certè Accusatorem, atque ita præsidendi Prærogativam

gativam ad se, secundum Ecclesiæ Patriarcham, deveniſſe. Verùm longè aliter censuit Chalcedonensis Synodus: Laudati Pontificis Legatos admisit ad plenam præsidentiam. Eodem non quidem præsidendi, sed tamen adsidendi privilegio gaudere omnes Provinciales Synodos, prætendunt Dominus Petrus de Marca ac Paschasius Quesnellus. Petrus de Marca est mitior: Obtinere id vult in solis Judicijs civilibus aut criminalibus. Paschasius Quesnellus extendit etiam ad Dogmatica.

Ambo infeliciter errant. Eandem Prærogativam in Chalcedonensi Synodo prætendit præfatus Patriarcha Dioscorus. Etenim licèt hic ageretur sancti Flaviani, & aliorum Episcoporum, qui ab ejus apud Ephesum Latrocinali sententiâ ad magnum Leonem provocarant, retractatorium Judicium, ipse post Legatos Apostolicos ac Anatolium Constantinopolitanum Antistitem sedit omnium primus. Se ingessit in locum debitum suæ Ecclesiæ. Et existimabat se non carere omni fundamento. Etenim Patriarchæ sunt istud ipsum in Ecclesia, quod Prætoriorum Præfecti in Imperio: Hinc & ipsorum Prærogativam Dioscorus prætendit suis Synodalibus Judiciis. Sed longè alia erat sententia Legationis Apostolicæ. Etenim sanctus Paschasinus, Lilybeti apud Siculos Episcopus, ac Sedis Apostolicæ Legatus, statim in ipso Synodi exordio interceſſit adversùs istum Dioscori confessum, & dixit ad Glorioſissimos Judices: "Beatissimi atque Apostolici viri, Papæ „Urbis Romæ, quæ est Caput omnium Ecclesiarum, Præcepta „habemus præ manibus, quibus præcipere dignatus est ejus Apo„stolatus, ut Dioscorus Alexandrinorum Archi-Episcopus non sedeat „in Concilio, sed audiendus intromittatur. Hoc nos observare „necesse est. Si ergo præcipit Vestra Magnificentia, aut ille egre„diatur, aut nos eximus". Et Lucentius Esculanus Episcopus, alter Sedis Apostolicæ Legatus adjunxit: "Non patimur tantam „injuriam nec vobis fieri nec nobis, ut iste sedeat, qui judican„dus advenit". Et glorioſissimis Judicibus, singularis hujus contra Dioscorum exceptionis causſam interrogantibus, idem Lucentius reposuit: "Judicii sui necesse est eum reddere rationem. „Quia cum personam judicandi non haberet, præsumpsit, & Sy„nodum subripuit facere sine authoritate Sedis Apostolicæ, quod „nunquam licuit, nunquam factum est". Adducit tres criminales rationes. Quod sine Authoritate Sedis Apostolicæ subripuis-

ſet præſidere generali Synodo. Quod Judicis perſonam non habens præſumpſiſſet judicare. Et quod à pravo ejus judicio eſſet provocatum ad Sedem Apoſtolicam, ideoque in retractatorio, quod ex ſancti Leonis mandato jam inchoabatur, judicio Judex eſſe non poſſet, ſed adveniſſet Judicandus. Quod jam ex judice eſſet demutatus in Reum. Et hanc rationem, licet non palmarem, Lucentius adduxit primo loco: Quod nempe contineret cauſam propriam, ex qua Dioſcorus non poſſet Synodo conſidere. Et ſanctus Paſchaſinus perrexit: " Nos contra „Præcepta Beatiſſimi atque Apoſtolici Papæ venire non poſſu„mus, nec contra Eccleſiaſticas regulas, nec contra Inſtituta „Patrum". Affirmat hanc Dioſcori excluſionem poſtulari juxta ſacros Canones. Quæ omnia audientes glorioſiſſimi Judices exaudierunt has interceſſiones, & juſſerunt Dioſcorum è cathedra deſcendere, & ut Reum ſtare in medio.

Eandem rationem adduxit Euſebius Doryleenſis Epiſcopus, qui à Dioſcoro apud Epheſum degradatus appellarat ad Pontificem, & dixit ad glorioſiſſimos Judices ac omnem Synodum: „Per ſalutem Dominorum univerſi Mundi, jubete etiam pre„ces meas legi, ſicut placuit piiſſimo Imperatori. Læſus ſum „à Dioſcoro: Læſa eſt fides. Occiſus eſt Flavianus ſanctus „Epiſcopus, impleor lacrhymis, ſimul mecum injuſtè damna„tus eſt ab eo. Jubete preces meas perlegi". Affirmat ſe à Martiano Auguſto ſupplicaſſe executionem Canonum, qui injuſti Judicii authorem Epiſcopum mandant in retractatorio Judicio demutari in Reum: Affirmat iſtas ſuas preces admiſſas à Principe, & exequendas tranſmiſſas ad Synodum, ideoque Dioſcorum omninò fuiſſe à conſeſſu excludendum. Hic precum contextus: " Quoniam igitur non modica ſunt, quæ à Dioſcoro uſurpata ſunt adversùs Chriſti fidem & adversùm „nos, provoluti precamur veſtram Clementiam, ut præcipia„tis Reverendiſſimum Epiſcopum Dioſcorum reſpondere his, „quæ à nobis ei ingeruntur". Palam expoſtulat Dioſcorum tranſire in Reum. Utique ſecundum Canones.

Etiam ſanctus Paſchaſinus dixit magnum Leonem hæc juſsiſſe ſecundùm Patrum Inſtituta & regulas Eccleſiaſticas. Etenim eodem modo procedi in ſecundo Epheſino Concilio juſſerat Imperator Theodoſius. Ejus ad Elpidium ſacri Conſiſtorii Co-

mitem

mitem, & Eulogium Tribunum ac Notarium, futuros Synodi Aſſeſſores, directa Divalis Sacra juſſit "cauſam ordine prove-„nire, his qui pridem Eutychetis religioſiſsimi Archi-Man-„dritæ Judices exſtiterant, præſentibus quidem ac tacentibus, „nullum tamen Judicantium habentibus locum, ſed commu-„nem aliorum omnium ſanctorum Patrum ſententiam exſpe-„ctantibus, quoniam ea quæ dudum ab ipſis judicata ſunt, „jam retractantur". Et hujus Sacræ juſsionis vigore ad ſanctum Flavianum, qui Euſebium Doryleenſem, primum Eutychetis Accuſatorem, volebat introduci functurum officio, dixit in Epheſino Latrocinio præfatus Comes Elpidius: "Sacratiſsi-„mus Imperator, implens ipſe primus ordinem Legum, qua-„rum eſt & inventor & cuſtos, præcepit eos, qui dudum Ju-„dices fuerunt, in loco eorum eſſe qui judicandi ſunt, neque „habere tempus docendi, quoad ejus licentiam vos dederitis. „Ad ea ergò, quæ nunc à religioſiſsimo Archi-Epiſcopo Fla-„viano dicta ſunt, & hoc doceo, quia accuſator quidem ſuam „accuſationem implevit, & ut arbitratus eſt, vicit, & Judex „accuſatoris cauſſam jam in ſemetipſum tranſtulit, ſicut & in „publicis ſententiis cuſtoditur". Affirmat Euſebium in prima cognitione fuiſſe ſuo officio plenè perfunctum, ideoque totum accuſandi onus eſſe jam in retractatorio Judicio devolutum in priorem Judicem ſanctum Flavianum. Dicere debuerat iſtud onus etiam in Judicem tranſiiſſe. Sic ejus interlocutio fuiſſet irreprehenſibilis. Quare talis ſententia nequaquam improbata fuit per Synodum Chalcedonenſem. Immo circa Dioſcorum fuit confirmata.

Eâdem normâ proceſſum fuit in primo Epheſino Concilio. Etenim ſanctus Cyrillus Patriarcha Alexandrinus, & Memnon Epheſiorum Primas, per factioſam Joannis Antiocheni Patriarchæ Synodum degradati, ac ſuæ appellationi inſiſtentes, iſthìc dicunt ad Patres: "Vos Jure permoti, Joannem per ſanctiſſimos Epiſco-„pos accerſiſtis, ut quæ contra Leges Eccleſiaſticas, immo verò „contra Ordinem Eccleſiaſticum deliquerat, defenderet, & ratio-„nem de his, quæ temerè contra Canones molitus fuerat, redde-„ret". Et rursùm: "Libellos obtulimus, poſtulantes ut Joan-„nes Reverendiſſimus Eccleſiæ Antiochenæ Epiſcopus, & qui unà „cum ipſo injuriam in nos contexuerunt, ac depoſitionis abuti Actor. 4. Actor. 5.

„nomine præsumpserunt, ad sanctam hanc ac Oecumenicam Sy-„nodum accerserentur, quò coram causam pro se dicant, suæ-„que dicacitati patrocinarentur, sive injustas machinationes de-„fenderent". Imperator Theodosius, ab ejusdem Joannis factione seductus, cassavit Acta laudati Concilii. Comes Irenæus ad istius Factionis Episcopos scribit rationem : " Quin & illud quo-„que modis omnibus perspicuum evasit, nec recto & congruo „ordine servato Concilium convocatum fuisse ab Ægyptio, nec „ei judicare licuisse, cum unus esset ex eis qui judicandi erant". Per Ægyptium intelligit sanctum Cyrillum. Hæresiarcha Nestorius ab ejus etiam judicio provocaverat ad Synodum: Hinc præsidere, immò adsidere non potuisse, sed inter judicandos reos stare debuisse censuit circumventus Princeps Theodosius, ideòque & circumduxit omnia Acta Synodalia. Epistola exstat inter Acta Ephesini per Joannem Antiochenum habiti Conciliabuli. Verùm Cyrillus Nestorii non personam, utpotè alterius Diœcesios, sed solam hæresim damnaverat : Ea de causa non poterat è Judice cadere in reum.

Ex eadem regula processit Sardicensis Synodus. Etenim de sancto Athanasio, qui Eusebianos, sui Damnatores, Tyriæ ac Antiochenæ Synodi Episcopos Romam appellarat, scribit ad Alexandrinam Ecclesiam : " Frater noster Athanasius animum non „despondit, sed magna cum fiducia eos ad Judicium provocavit. „Quod & nobis in voto fuit. Ac proindè eos hortabamur, ut „judicio se sisterent, & si possent, accusationis causam certis „documentis peragerent". Ut se sisterent retractatorio apud Sardicam Judicio, & isthic non Judices agerent, sed accusatores. Eadem Synodus scribit ad omnes sub cælo Episcopos : " Euse-„biani fraudem suam per ea, quæ in hac sacratissima Synodo gessere, longè manifestiùs declararunt. Nam cum ad Sardicam ci-„vitatem accessissent, conspectis ibi Athanasio, Marcello, & Asclepâ, aliisque nonnullis, veriti sunt in Judicium procedere. Et „cum non semel aut bis, sed iterùm atque iterùm citati essent, „citationibus non obtemperarunt : Tametsi omnes Episcopi simul congregati essent, & omnes exspectarent & hortarentur „eos, ut in Judicium prodirent, & ea quæ rumoribus & literis „de Comministris nostris absentibus jactaverant, præsentes justis-„rationibus comprobarent. Verùm illi, quantumcumque citati,

prodire

„prodire noluerunt. Quâ tergiverſatione ſuam Sycophantiam ma„nifeſtiſſimam reddiderunt, & propemodùm ex ipſa recuſatio„ne accipiendi Judicii inſidias ſuas & conſpirationes quaſi clamori„bus confeſſi ſunt". Palam affirmat ipſos fuiſſe citatos ad Retractatorium judicium, cui adeſſent ut rei aut accuſatores. Quare Paſchaſius Queſnellus, dum ſuum errorem affirmat ſanciri à Sardicenſi Synodo, infeliciter hallucinatur. Et hinc lucet, quod iſta Synodus Romano Epiſcopo adſcripſerit non ſolùm decernendæ in partibus reviſionis jus, ſed plenam authoritatem veræ appellationis.

Hoſcè Canones ita intellexit atque executus eſt etiam primus Pontifex Innocentius. Etenim acceptâ ſancti Joannis Chryſoſtomi appellatione, & auditis utriuſque partis Legatis, ſanctum Joannem in ſua communione retinuit, juſſit reveſtiendum, & de retractatorio judicio ſcripſit ad damnatricis Synodi Principem Theophilum Alexandrinum: "Itaque ſi conſcientiæ confidis, tu quo„que judicio accurre ad Synodum proximè in Chriſto celebran„dam, & illic juxtà Nicæni Concilii Canones & Decreta con„tende. Alios quippe Canones Romana non admittit Eccle„ſia". Ipſum evocat ad Romanam Synodum. Verùm hæc non ſucceſſit, & ex cauſis fuit tranſlata Theſſalonicam. Hinc ad fratrem & Collegam Arcadium ſcripſit Imperator Honorius: "Hoc „ante omnia de tua Manſuetudine poſtulo, ut Theophilum Alex„andrinum etiam invitum adeſſe præcipias". Manifeſtum eſt Theophilum citari ut reum: Ad reddendas rationes ſui Judicii. Et Pontifex affirmat hæc omnia decerni juxta Nicænos Canones. Palam intelligit Sardicenſes.

Huc etiam ſpectat, quod de Imperatore Arcadio ad laudatum Pontificem ſcribit idem Chryſoſtomus. Affirmat ſe de iniquo Theophili Patriarchæ Alexandrini, ac totius apud Quercum Synodi judicio fuiſſe conqueſtum apud iſtum Principem, & adjungit: "Arcadius pro ſua pietate miſſis ad Theophilum Nuntiis, cum & „omnes, qui cum ipſo erant ex Ægypto, vocavit, ut rationes „factorum redderent". Utique redderent in ſuperiori Synodali Judicio. "Neque ſufficere putarent ad defenſionem, quæ atten„tarant ex una parte, abſentibus nobis, tam injuſtè, contra tot „ac tantos Canones". Certè non alios, quam Apoſtolicos & Sardicenſes.

Hæc omnia inſigniter confirmat Evagrius Epiphanienſis. De

ſancti Cyrilli ac Memnonis adversùs iniquum Joannis Antiocheni in ſe judicium ad Epheſinam Synodum appellatione hæc ſcribit: "Poſt libellos à Cyrillo & Memnone oblatos accerſitur Joannes, Lib. c. 4. „de abdicatione ab ipſo facta reſponſurus". Non ampliùs Judex futurus, ſed reus. Idem Scriptor de ſancti Flaviani in Eutychetem retractando per Epheſinum Latrocinium judicio hæc habet: Cap. 10. "Theodoſius iſta quæ ſequuntur, Elpidio mandavit". Elpidio Comiti, directuro iſtud Synodale Judicium. " Qui ante-hac Judi„cium de Eutyche Religioſiſſimo Abbate tulerunt, interſint Con„cilio illi quidem, & quietè ſe gerant, & judicandi authorita„tem nullam habeant, ſed communem omnium ſanctiſſimorum „Patrum ſententiam exſpectent: Quandoquidem ea, quæ fue„runt ante ab illis judicata, jam excutiuntur". Etiam de Chalcedonenſi Synodo, Epheſinum Dioſcori de ſancto Flaviano judicium retractatura, ſcribit idem Evagrius: " Leonis Pontificis Vi„carii Senatoribus dixerunt Dioſcorum non debere cum illis in „Concilio conſidere. Iſtud enim ſuum Epiſcopum Leonem man„daſſe: Quod quidem ſi minimè obſervarent, ſe ab Eccleſia diſ„ceſſuros. Et cum Senatores rogarent, quænam crimina objice„rentur Dioſcoro, reſponderunt illum, qui perſonam Judicis præ„ter æquum & bonum ſuſceperat, debere pro judicio, quod ipſe „de aliis dederat, judicium ſubire. Quæ cum dixiſſent, Dioſco„rus de ſententia Senatus in medio Confeſſu ſtatutus eſt". Uti diſcutiendus reus. Etiam Liberatus Diaconus in Breviario ſcribit Cap. 12. de Epheſino Latrocinio: " Convenerunt Flavianus & Eutyches; „tamquam judicandi". Jam pariformiter rei. Quæ omnia ſunt manifeſtè facta juxta Sardicenſes Canones. Et ſic vides ipſos laudari tam à Græco, quàm à Latino Scriptore, atque ita in utraque Eccleſia plenè ac æqualiter viguiſſe. Etiam tunc fuiſſe notiſſimos ac probatos Africanæ Eccleſiæ. Quin immo eſt Diſciplina Sardicenſi Concilio longè antiquior. Etenim magnus Athanaſius, à Tyria Synodo in contumaciam damnatus, de iſtius judicii iniquitate ſuas querimonias facturus, Regiam civitatem & magnum Imperatorem Conſtantinum acceſſit, & hic ad iſtius Synodi Epiſcopos varia ſcripſit de æqua judiciorum forma, & adjungit: "Quam ob cauſam ut properè ad noſtram Pietatem veniatis volo, „ut & rerum à vobis actarum exactam rationem nobis exhibea„tis, & de vobis ipſis ſatisfaciatis". Sacra exſtat apud Eccleſia-

ſticam

ſticam Cæſaræenſis Euſebii hiſtoriam. Eſt Apoſtolicus Canon, deſumptus ex judiciali diſciplina Romanæ reipublicæ, firmatus per Sardicenſem Synodum, ac redactus in Scriptum. Hunc eſſe iſtius Synodi ſenſum, & prior & poſterior totius Chriſtianitatis conſuetudo evincit. Porrò Dioſcorus ac ſanctus Flavianus erant Patriarchæ: Proinde ab iſta appellati Judicis in reum demutatrice lege nullus unquam, niſi Romanus Pontifex, fuit per Canones exemptus.

Paſchaſius Queſnellus errori ſuperaddit calumniam, ſcribens quod ſanctus Leo in retractatorio Chelidonii Judicio non dederit Hilario Synodalem confeſſum atque ſuffragium. Etenim contrarium manifeſtò patet ex his verbis Pontificiæ epiſtolæ ad Epiſcopos Provinciæ Viennenſis: "Hilarius nobiſcum reſidens". Utique in retractatorio judicio. Nequaquam ex ſacrorum Canonum debito, ſed ex gratioſo beneficio fecit id Pontifex: Ob famam de Hilarii ſanctimonia. Eandem gratiam Hoſius in Sardicenſi Synodo obtulit Euſebianis Epiſcopis: Ad mitigandos ipſorum animos, ad pacificandam Eccleſiam. Eundem eâdem de cauſa honorem Orientalibus Epiſcopis, qui Maximum Cynicum damnaverant, obtulerunt ſanctus Papa Damaſus ac ſanctus Ambroſius. Cap. 3.

Paſchaſius Queſnellus calamniatur etiam ſanctam Cyprianum, ac Sanctum Auguſtinum. Etenim ſcribit, quod Aurelius & quidam alii Afrorum Epiſcopi ſuæ infeliciſſimæ ac prævaricatricis ad Celeſtinum Pontificem epiſtolæ fundamenta hauſerint ex ſancto Cypriano, adeoque quod ſanctus Cyprianus Romanas appellationes fuerit etiam averſatus. Eſt manifeſta calumnia. Etenim quod glorioſus iſte Martyr Romanas Africanorum Epiſcoporum Appellationes agnoverit, ac fuerit reveritus, evincunt ejus literæ ad ſanctam Papam Cornelium. Suo loco demonſtrabitur. Paſchaſius Queſnellus ſimiliter ſcribit, quod inter Africanos prævaricatoriæ epiſtolæ Authores magna pars fuerit Sanctus Auguſtinus. Calumnioſè. Ei nec Auguſtinus ſuum nomen præfixit aut ſubſcripſit, nec Alipius, nec Poſſidius, nec quis alius Auguſtino familiaris Epiſcopus. Quod Romanas Afrorum Antiſtitum appellationes ille ſemper defenderit conſtantiſſimè, demonſtrant plures ipſius libri atque epiſtolæ. Quod ipſas etiam tunc defenderit, demonſtrat ejus ad ſanctum Celeſtinum Epiſt. 55. Epiſt. 261.

leſtinum epiſtola, ſcripta de cauſſa Antonii Epiſcopi Fuſſalenſis. Sunt res ſuo loco elucidandæ.

CAPUT XVII.

Purgatur tertia in ſanctum Leonem calumnia

PAſchaſius Queſnellus pergit in ſanctum Leonem! "Tertium etiam vulnus Canonibus inflixiſſe „Leo videtur, cum Chelidonium communio„nis ſuæ participem fecit, & ſacris Altaribus „intereſſe paſſus eſt, antequam ejus cauſſæ exa„men de novo inſtitueretur. Quod procul du„bio Canonicæ diſpoſitioni contrarium erat, „quâ cautum eſt propter Eccleſiæ Sacerdotiique indiviſam unita„tem, ut qui à ſingulis Epiſcopis ſententiam damnationis exce„perunt, ab omnibus per totam Eccleſiam conſtitutis Sacerdoti„bus damnati cenſeantur". Adducit varios Canones, qui ab uno Epiſcopo damnatum vetant admitti ab alio, & proſequitur: "Quam „conſultiùs igitur imitatus eſſet ſanctus Leo Eccleſiæ Romanæ
Hæreſ. 72. „Proceres, quos olim Marcion Hæreſiarcha, à proprio Parente „Epiſcopo Eccleſiâ pulſus, adiens ut Eccleſiaſticæ communioni „reſtitueretur, nunquam hoc ab eis obtinere potuit, teſte ſancto „Ephiphanio, ſed hac ab illis reſponſione repulſus eſt": Nos injuſſu venerandi Patris tui facere illud non poſſumus. Una ſiquidem fides, & animorum una conſenſio. Neque contra ſpectatiſſimum Collegam Patrem tuum quidquam moliri poſſumus. "Ita Cleri Romani Seniores", ab apoſtolorum diſcipulis edocti, "traditionem Apoſtolicam violare nefas ducebant".

Sanctiſſimo Pontifici impingit tres exceſſus. Primus eſt, quod appellantem Chelidonium ante expletum retractatorium judicium, immò ante omne cauſſæ examen, admiſerit ut Canonicum Antiſtitem, ipſique permiſerit ſacrum miniſterium, & omnem Epiſcopalem communionem. Hujus erroris fons eſt item Hincmarus Metropolita Remenſis. Etenim ipſe cum ſuæ Provinciæ Epiſcopis, è Duziacenſi Synodo, adversùs Hincmarum

Laudu-

Laudunenſem Epiſcopum, qui Romam provocarat, ſcripſit ad Adrianum ſecundum Pontificem: "Si fortè viſum vobis neceſ-„ſariò fuerit, ut ſecundùm Sardicenſes Canones renovetis ju-„dicium, & detis Judices, ſcribendo Epiſcopis, qui in finiti-„mis & vicinis Provinciis ſunt, ut & ipſi diligenter omnino re-„quirant, & juxta veritatis fidem definiant. Vel ſi decreverit „mittere è Latere veſtro habentes authoritatem veſtram, qui „cum Epiſcopis judicent, eo in gradum adhuc non reſtituto, „ſicut Sardicenſes Canones præcipiunt, non abnuimus". Et infra": „Veruntamen quantâ poſſumus humilitatis devotione depoſci-„mus, ut etiam in hac cauſſa nobis Canonicam definitionem ſer-„vetis. Videlicet ut ſi, quod non credimus, ea quæ regula-„riter definivimus, prout ſacras regulas intelleximus, vobis „præſentialiter non placuerit veſtrâ ſententiâ roborare, non an-„tea communioni Sacerdotali, à qua ſeparatus eſt, reſtituatur, „antequam ſecundùm regulas & leges in provincia, in qua „cauſſæ geſtæ ſunt & judicatæ, requiratur. Quia uſque ad no-„ſtra tempora nullâ Patrum definitione hoc Eccleſiis Gallicanis „& Belgicis eſt derogatum".

Eſt error ab Euſebiana Factione inductus, damnatus per Canones Sardicenſes. Adeò hi Canones ipſi non ſuffragantur. Etenim cuncta iſtius Factionis apud Sardicam lis fuit propter ſanctum Athanaſium, alioſque ab ipſa degradatos Epiſcopos, quos ante retractatorium examen Julius Epiſcopali communioni reddiderat, & quos Hoſius Cordubenſis Epiſcopus, iſtius Synodi Apoſtolicus Præſes, volebat uti Canonicos Epiſcopos admitti ad conſeſſum, poſtmodò retractatoriè diſcutiendos. Synodalis ad Julium relatio habet: "Tria fuerunt quæ tractanda erant. Ante „omnia de fide, & de integritate veritatis, quam " Euſebiani" „violaverant. Secunda de perſonis, quas dicebant eſſe dejectas. „De iniquo judicio: Ut ſi potuiſſent probare, juſta fieret con-„firmatio. Tertia verò quæſtio" erat de variis eorundem Euſebianorum aliis facinoribus. Præfatas perſonas primæ Actioni adſidere, & gaudere ſuffragio, uti integros Epiſcopos, volebat Hoſius, in ſecunda demum Actione tractandos ut reos. Quia nempè illi Romam appellaverant, quia ipſorum appellationem Julius admiſerat, ideoque & repoſuerat, vel potius ſuſpenſo Tyrio ac Antiocheno Judicio, illos continuarat in Epiſcopali communione.

Hoc Eusebiani fuerunt adeò aversati, ut potius quàm cum istis suis damnatis considere Synodaliter, maluerint fugere Philippo-Polim, conflaturi primum schisma, primamque hæresim adversùs Privilegia Apostolicæ Sedis.

Sardicensem Canonem eodem modo intellexerunt ac executi sunt sanctus Ambrosius, & omnis cum ipso adsidens sancto Pontifici Damaso Romana Synodus, in litteris ad Imperatorem Theodosium, agentibus de Romana appellatione Maximi Cynici, degradati per Synodum Constantinopolitanam. Exponunt Principi fundamenta causæ, & concludunt: "Itaque cum Maximum Epi-„copum receperunt in communionem nostra Consortia, quoniam „eum à Catholicis constitit Sacerdotibus Ordinatum, nec ab Epis-„copatus Constantinopolitani putavimus petitionè removendum". Profitentur appellantem Maximum à se admissum & continuatum in Episcopali communione, idque ante inchoatum retractatorium Iudicium: Continuatum in Episcopatus possessione, & admissum ad ejusdem petitionem, seu examen petitorium. Epistola exstat apud Jacobum Sirmondum post appendicem Theodosiani Codicis.

Eodem modo cum sancto Joanne Chrysostomo processit Innocentius primus. Etenim acceptis Theophili Alexandrini Patriarchæ Synodali relatione, & sancti Joannis adversùs illam appellatione, rescripsit ad Theophilum: "Frater Theophile, nos „& te & Fratrem nostrum Joannem communionis nostræ esse „decrevimus, sicut & prioribus in literis apertè satis expressimus. „Et nunc in sententia nostra & voluntate perdurantes, rursùs ea-„dem scribimus. Et quotiescumque scripseris, nisi debitum se-„quatur convenienscque judicium, propter ea quæ magno cum „dedecore sunt gesta, possibile non est nos à Joannis communio-„ne recedere. Itaque si conscientiæ confidis, tu quoque judicio „occurre ad Synodum proximè in Christo celebrandam, & illic „juxta Nicæni Concilii Canones & Decreta contende. Alios quip-„pe Canones Romana non novit Ecclesia". Priores ejus literæ latent aut perierunt. Has nobis custodivit Palladius Helenopolitanus Episcopus in Dialogo cum Theodoro, Romanæ Ecclesiæ Diacono, de Actis sancti Joannis. Addit Theophili, ac ejus apud hortos Ruffinianos Synodi judicium fuisse à Pontifice irritatum

atque

atque cassatum. Rectiùs dixisset fuisse suspensum. Cassatio enim fieri non poterat, nisi in retractatorio Judicio.

Innocentius igitur appellantem Joannem mox ante omnem audientiam continuavit in Episcopali communione, & Theophilum evocavit cum ipso Romam ad causæ retractationem. Palladius laudat Theotecnum, Constantinopolitanæ Ecclesiæ Presbyterum, exuli Joanni fidelissimum, & prosequitur: "Cui & ipsi „communionis literas, & ad Episcopum Joannem, & ad omnes „ei communicantes Episcopos Innocentius tradens, orabat cum „lachrymis, ut patienter tolerarent, cum opem ipse ferre non pos„set, eò quod nonnulli obsisterent potentes Adversarii, Ecclesia„sticæ pacis inimici". Versatilis quippe Theophilus per istam ipsam Imperatricis Eudoxiæ violentiam, quâ apud hortos Ruffinianos omnia egerat, jam impediebat suam etiam Romanam evocationem, & retractatorium isthìc Judicium. Hinc tandem per Honorii Augusti authoritatem Innocentius coëgit hujus Collegam & fratrem Augustum Arcadium, ut intra Occidentale Imperium permitteret indici Synodum Thessalonicensem: Et compelleret eò accedere, aut invitum adduci ipsum etiam Theophilum. Et suis ad istam Synodum Legatis Vicariis inter alia Mandata dedit hoc Commonitorium: "Non oportere Joannem judicium ingredi, nisi „illi priùs Ecclesia, communioque redderètur, ut omni dilationis „occasione sublatâ, suâ sponte Concilium posset ingredi". Iussit spoliatum revestiri ante omnia, atque armari, ut non nudus ac inermis, sed vestitus atque armatus cum vestito ac armato Theophilo posset pro justitia decertare, & suam causam defendere. Et hæc omnia juxta Nicænos Canones. Id est, Sardicenses. Ita Innocentius disertè testatur in literis ad Clerum ac Populum Constantinopolitanum. Theophilus Joannem ex Antiochenis Canonibus damnarat: Hinc ipsum per Sardicenses, istorum circumductores, Innocentius voluit reparari. Ita amplè demonstrat Palladius. Et hoc Innocentii judicium probavit atque firmavit omnis tandem etiam Orientalis Ecclesia. Etenim & Theophili Successor Cyrillus, & ipsius Joannis intrusus Successor Atticus ejus nomen retulerunt in Episcopalia Dypticha, & omnis tandem Oriens in Sanctorum tabulas.

Eodem modo magnus Leo tractavit Theodoretum, Eusebium Doryleensem, aliosque per Latrocinium Ephesinum degradatos,

ac ad se appellantes Episcopos. Et ejus factum probavit atque admisit plena Chalcedonensis Synodus. Theodoretum, uti revestitum, admisit ad Episcopalem consessum ac suffragium, at non nisi post plenè retractatam caussam reparavit. Quid igitur miri, quod idem Pontifex eodem jure tractarit Gallicanum Antistitem Chelidonium? Plurima sunt hujusmodi authentica exempla. Hæc abundè sufficiunt, ut revincant Paschasii Quesnelli calumniosam Scriptiunculam de tanto Pontifice. Hanc in rem quidam adducunt Ephesinam etiam Synodum, quæ Hæresiarcham Nestorium, licet à Celestini Pontificis judicio provocassset, appellavit religiosissimum Episcopum, & advocavit ad Synodalem consessum. Existimant Sardicenses Canones obtinere etiam in provocantibus à summi Pontificis sententia ad generale Concilium. Et certè Hæresiarcham Eutychetem, qui à magni Leonis judicio provocarat, ita tractavit Dioscorus in secundo Ephesino Concilio. At gravissimè errant. Etenim Romani Pontificis Judicia sunt omninò suprema, atque ita in illis nullus est appellationi locus, sed soli gratiosæ Revisioni. Et provocans revestiri non potest, nisi post victoriam in retractatorio Judicio. Quare ista Nestorii intitulatio fuit ex causis dispensatoria. Eutychetis admissio fuit una ex Dioscori prævaricationibus.

Obstare his videtur authoritas sancti Nicolai primi Pontificis, rescribentis ad Synodum Suessionensem: "Porrò si quispiam Se„dem Apostolicam, per Sergium sanctæ memoriæ Papam, Ebbo„nem quondam Archi Episcopum indignum Clericali communio„ne sanxisse perhibet, noverit quoniam talem Sedes Apostolica „debuit Ebbonem, donec Synodali examine caussa ejus discutere„tur, habere, qualem ab aliis habitum non ignorabat". Confirmat ex quinto Nicæno Canone, atque prosequitur: "Donec „igitur authoritate suâ de hujusmodi pusillanimitate, aut conten„tione, aut alio quolibet vitio examinatio vel dijudicatio prove„niret, Apostolica Sedes nihil agere debuit, nisi quod egit. Vi„delicet ut ab aliis abjectum, ipsum nequaquam indiscusse suscipe„ret. Præcipuè cum prædictus Ebbo non quasi pro depositione „sua queritans, & legitimè restitui volens examine præcedente, „Sedem Apostolicam appellaverit, sed à contumacibus suasus, & „his junctus, repentè & reconciliari ab ea, & Pallio donari quæ„rens, & quasi Episcopus inter Episcopos, nullâ caussæ suæ dis-

cussione

„cuſtione præveniente, communicari poſcens, ad eandem ſummam „Sedem acceſſerit, à qua, jam reprobatus ab aliis, meritò debuit „reprobari, donec ſupplex ab ea ſeſe Canonicè poſceret adjuvari. „Nam conſtat, ut ſanctus ſcribit Papa Gelaſius, uniuſcujuſque „Synodi Conſtitutum nullam magis exequi Sedem præ cæteris „oportere, quàm primam".

Reſpondeo Nicolaum Pontificem exponi à ſemetipſo. Etenim Ebbo non Romanam Sedem appellans, & ab ipſa juxta Canones adjuvari, ac ſibi illatas tolli injurias ſupplicans, ſed turbidus, ac adversùs ſui damnatricem Synodum protervus acceſſit, volens ipſam ſperni ut contumelioſam, & ſeſe ſine omni examine admitti ut Canonicum Epiſcopum, & Pallio donari. Hoc meritò admittere detrectavit Sergius II. Idque ob quintum Nicænum Canonem. Meritò addidit ſanctus Nicolaus, quod Romana Sedes quemque Epiſcopum aut fidelem debeat agnoſcere talem, qualis eſt factus ab aliis: Utique à ſuo Epiſcopo aut Synodo. Quod alium agnoſcere aut facere non poſſit, niſi præcedente examine. Quod omninò verum eſt etiam de appellantibus. Non totius cauſſæ retractatorium ac definitivum, ſed aliquod ſummarium debet præcedere judicium, quo Pontifex cenſeat appellationem admittendam, & procedendum ad plenam retractationem. Hinc ſupra in literis ad Imperatorem Theodoſium dixit nobis de appellante Maximo Cynico ſanctus Ambroſius: "Maximum Epiſcopum recepe„runt in communionem noſtra Conſortia, nec ab Epiſcopatus „Conſtantinopolitani putavimus petitione removendum". Et de Nicolai Pontificis recto ſenſu nequaquam eſt ambigendum. Etenim ipſe jam dicto juxta Sardicenſes Canones modo tractavit Appellantem Rothaldum Epiſcopum Sueſſionenſem.

Secunda Paſchaſii Queſnelli in ſanctum Leonem calumnia eſt, quod in iſto circa appellantem Chelidonium actu ſit prævaricatus quintum Nicænum Canonem. Quod alienum damnatum irregulariter admiſerit. Eſt ipſiſſima Euſebianæ Factionis ac Philippo-Polítani Conventiculi in ſanctum Iulium Pontificem contumelia, de qua ipſum Conventiculum in ſuis Synodalibus literis: "Iulium „urbis Romæ, Hoſium" Cordubenſem, "& Protogenem" Sardicenſem, "& Gaudentium" Naxitanum, "& Maximinum à Tre„veris damnavit omne Concilium ſecundùm antiquiſſimam legem, „ut authores communionis Marcelli, & Athanaſii, cæterorumque

„ſceleratorum" laudat Apoſtolicam Eccleſiæ legem, quæ unius Epiſcopi aut Synodi damnatum vetat admitti ab aliis. Agit non de plenæ ac firmæ per retractatorium Judicium communionis reſtitutione, ſed de ſola momentanea ante iſtud communione, de ſola veſtitione ſpoliati, ipſum armante ac præparante ad retractatorium prælium. Hanc quippè ſolam ſancto Athanaſio ac aliis appellantibus Epiſcopis Julius impenderat. Hoc ipſum opus in Magno Leone damnat Paſchaſius Queſnellus. Proindè viderit, quomodò ſe ſecernat à Philippo-Politano Conventiculo.

Tertia ejus in Magnum Leonem calumnia eſt, quod Chelidonium ſine Hilarii venia admiſerit in gradum. Quod imitari debuiſſet Romanæ Eccleſiæ Presbyteros, qui Marcioni, per ſuum Patrem ac Epiſcopum Sinopenſem damnato, noluerunt vel Laicam communionem reddere ſine iſtius venia. Quidam cenſent hanc R. Patris Paſchaſii Queſnelli doctrinam non eſſe penitùs deviam, utpote quam in ſecundo libro de concordantia Catholica tradit etiam Nicolaus Cardinalis Cuſanus: "Si dicis Papam „Subditos Epiſcoporum abſolvere & ligare, dico idem in aliis, „quando conſenſus Propriorum intervenit. Actus enim aliter „nullus per conſenſum aut ratificationem proprii Sacerdotis in „hac materia validus efficitur. Cum ergò uſu communi hoc „ſit introductum, & ex uſu conſenſus elicitur, patet quod „efficacia hujus vigorem ex conſenſu recipit. Cum enim nul„lus teneatur obedire, niſi in conceſſis à Canone, & cum non „reperiatur Canon alicujus Concilii, Papam hoc poſſe appellatio„ne nulla interpoſita, oportet ad conſuetudinem, uſum, & con„ſenſum illud reſolvere. Papa enim non habet à Canone, quod „lædere poſſit Jurisdictionem Epiſcoporum. Quia eſſet ordinem „turbare". Ejuſdem mentis olim fuit Henricus Leodienſis Epiſcopus, ob neſcio quem ſuum Parochianum Romæ abſolutum Gregorio ſeptimo ſcribens "mordaci invectiva, tamquam Apoſtolicæ Sedi non eſſet authoritas, quoſcumque & ubicumque „vult ligare & abſolvere". Reſpondeo hæc non ſpectare ad noſtram quæſtionem, ideoque ab illis nullas Paſchaſio Queſnello præberi ſuppetias. Præfati enim Doctores agunt de ſolutione citra appellationem facienda per gratiam; quod appellatas cauſſas Papa poſſit retractare ac definire, & nata ab illis vencula in quovis homine per juſtitiam ſolvere, palam profitentur. Et tamen

ad

ad Henricum istum rescripsit laudatus Gregorius : "Intelligas te „aut præsumptionis spiritu, aut ignorantiâ contra authoritatem „sanctæ Romanæ Ecclesiæ verba jactasse, quasi imitando Orien„tales, qui contra beatum Papam Julium obloqui præsumpserunt, „eò quod ipse sanctissimum Athanasium Patriarcham sine consen„su eorum absolverat". Affirmat ipsum ruere in Philippo-Politanam & Schismaticam Eusebianæ factionis audaciam. Et rectè affirmat. Quod enim Apostolica Sedes quorumvis Episcoporum ac Synodorum judicia, etiam justa, possit per rationabilem gratiam solvere, mox audiemus à sancto Pictaviensium Antistite Hilario. Et ostendi possit pluribus exemplis ac testimoniis. Proinde istud tanti Pontificis de isto Henrico, non ignobilis Sedis Episcopo, Judicium longè potiori Jure cadit in R. Patrem Paschasium. Audiamus & faciamus sequentia Gregorii verba : " Tibi deinceps „caveas, ne hujusmodi contra nos temeritate rescribas, sed potiùs „ad documenta sanctorum Patrum, quæ te loqui & scribere do„ceant, humiliter recurras". Marcionis negotium statim discutietur.

Quarta Paschasii Quesnelli in magnum Leonem calumnia est hæc : " Quartò denique in Canones Leo peccasse videtur, cum „per Imperatoriam Sanctionem Gallicanæ Ecclesiæ consuetudini „derogare primus tentavit, illudque à Valentiniano tertio Edi„ctum elicuit". Quintò Canonibus adversari censet hæc præsertim Edicti verba : " Ne quid tam Episcopis Gallicanis, quàm „aliarum Provinciarum liceat sine viri venerabilis Papæ urbis æter„næ authoritate tentare, sed illis, omnibusque pro lege sit, quid„quid sanxit vel sanxerit Apostolicæ Sedis authoritas". Verùm quibus Canonibus, cui Gallicanæ Ecclesiæ consuetudini adversatur istud Edictum ? Aliud sanè huc usque credidit Gallicana Ecclesia. Sanctus Leo fecit adversùs Hilarium, quod contra Pelagianos feciſſe sanctum Bonifacium Pontificem scribit in libro contra Collatorem beatus Prosper : " Non solùm Apostolicis, sed „etiam Regiis utebatur Edictis".

Horrenda est hæc Paschasii Quesnelli conclusio : " Quis non „videat Leonem nostrum talia molientem Gallicanarum, immò „omnium Ecclesiarum statum aliter, quàm more solito ordinasse, „ut querebatur Hilarius ? Dum, inquam, communionem suam „Episcopo Canonicè depositò irretractatâ causâ ultrò impertit ; dum

Judicii

„Judicii Synodalis sententiam in Episcopum legitimè accusatum & „convictum pronunciatam infringit; dum causam extra Provin„ciam iterato examini subjicit; dum deniquè sæculares Potestates „adversùs Hilarium, totamque Ecclesiam Gallicanam commovit. „E contra verò planum est sanctum Hilarium, cum Pontificis con„cilio contradixit; cum non exspectata ejus sententia, gregem „suum bonus Pastor quantociùs revisurus, abscessit"; cum communioni "Chelidonii", quem cum tantis viris damnaverat, conjungi nullatenùs acquievit, "ut scribit vitæ ejus author", etiam cum vitæ discrimine; "non novis præsumptionibus Ecclesiarum „statum & concordiam Sacerdotum turbasse, sed religiosè ser„vasse, nec eum deseruisse tramitem semper inter Majores & be„ne tentum, & salubriter custoditum, quod objicit sanctus Leo, „sed eum potiùs ab aliis desertum vigore Apostolico vindicavit".

CAPUT XVIII.

Discutitur conclusio R. P. Paschasii Quesnelli.

REverendus P. Paschasius Quesnellus sua in magnum Leonem elogia conatur concludere glorioso, ac jam audito Epiphonemate. Adducit varios Canones, qui ab uno Episcopo ligatum vetant ab alio solvi, & istiusmodi solutionem sanciunt esse ejusdem scabiei attractivum Attentatum, atque concludit: "Quantò consultiùs igitur imitatus est „sanctus Leo Ecclesiæ Romanæ Procères, quos olim Marcion Hæ„resiarcha, à proprio Patre Episcopo Ecclesiâ pulsus, adiens ut „Ecclesiasticæ communioni restitueretur, nunquam hoc ab eis „obtinere potuit, teste Epiphanio, Hæresi quadragesimâ secun„dâ, quæ est Marcionistarum, sed hac ab illis responsione re„pulsus est". Nos, "inquiunt", injussu venerandi Patris tui facere illud non possumus. Una siquidem fides, & animorum una consensio. Neque contra spectatissimum Collegam, Patrem tuum quidquam moliri possumus. "Ita Clerici Romani, Seniores, „ab Apostolorum Discipulis edocti, ut ait Epiphanius, traditionem „Apostolicam violare nefas ducebant". Rursus respondeo hæc esse

se ipsissima Philippo-Politana Eusebianæ Factionis dogmata. Etenim scelerata Factio non ob alium criminis fucum præsumpsit in sanctum Julium Pontificem, ac sanctum Maximinum Treverensem Episcopum, splendidissimam ac firmissimam totius, Gallicanæ præsertim, Ecclesiæ columnam, latrare degradationis convitium, quàm quod ille, quintum Nicænum Canonem prævaricatus, damnatum à Tyria ac Antiochena Synodo Athanasium admisisset in suam communionem, hic verò istius prævaricationis fuisset consultor atque incentor. Immò sunt ampla istorum dogmatum augmenta. Etenim Romano Pontifici non dumtaxat in Synodalia aliorum Patriarcharum judicia authoritatem abnegant, sed etiam in Provinciales Synodos suarum Diœcesium.

Romani Cleri in Marcionem opus est discutiendum. Audiendus est ex integro sanctus Epiphanius: "Marcion fuit genere Ponticus, ex ea parte quæ Heleno-Pontus dicitur, oppido Sinope. „Qui initio vitæ castitatem præ se ferens, Monachorum Institutа „professus est: Parente natus Catholicæ communionis Episcopo. „Postea cum Virginem quamdam adamasset, ac fraudibus pellexisset, à cælestis vitæ spe illam juxta ac semetipsum dejecit. Ob „hunc igitur incæstum ab ipso Parente est pulsus Ecclesiâ: Viro „comprimis Religioso, ac veritatis amore flagrantissimo, & in „hac Episcopalis muneris administratione præstanti. Cui cum „Marcion diù multùmque supplicasset, ac pœnitentiam postulasset, hanc à Patre precibus nullis obtinuit. Vehementem siquidem ex ea re dolorem optimus senex & Episcopus cœperat, „quod non ille solùm excidisset, sed & ignominiam sibi ac dedecus imposuisset. Ergo ubi se nullis artibus eblandiri posse quod „cuperet animadvertit, Populariam suorum probra ac ludibria „non sustinens, clam ab oppido secessit, ac Romam post Hygini „Papæ obitum sese contulit. Eò statim ac Marcion pervenit, ac „Seniores adiens, qui ab Apostolorum Discipulis edocti adhuc „supererant, ut in communionem admitteretur ab ijs frustra petiit. Quamobrem exstimulatus invidiâ, quod non Principem „illic locum, ac ne Ecclesiæ quidem aditum impetrasset, ad im„postoris Cerdonis hæresim confugere induxit in animum". Et infra: "Marcion palam Seniores alloquens inquit, Cur me reci„pere noluistis? Responderunt illi: Nobis injussu venerandi Pa„tris tui facere istud non licet. Una siquidem fides est, & ani-

„morum una consensio. Neque contra spectatissimum Collegam „Patrem tuum moliri quidpiam possumus. At ille vehementiùs „excandescens, ac superbiâ & invidiâ percitus Schisma conflavit, „ac privatam hæresim est architectatus. Et ait: Ecclesiam ve„stram ego dissociabo, ac in eam Schisma sempiternum immit„tam".

Verùm longè alia in Præscriptionum libro scribit Tertullianus: "Constat Marcionem ac Valentinum neque adeò olim fuisse, An„tonini ferè Principatu, & in Catholicæ primò doctrinam credis„se apud Ecclesiam Romanensem, sub Episcopatu Eleutheri Be-
Cap. 30. „nedicti. Donec ob inquietam semper eorum curiositatem, quâ „fratres quoque vitiabant, semel & iterum ejecti, Marcion qui„dem cum ducentis Sestertiis, quæ Ecclesiæ intulerat, noviſſimè „in perpetuum discidium relegati, venena doctrinarum suarum „disseminaverunt. Postmodùm idem Marcion pœnitentiam con„fessus, cum conditioni sibi datæ occurrit, ita Pacem recepturus, „si cæteros, quos perditioni erudisset, Ecclesiæ restitueret, mor„te præventus est". Notanda est vox, "Constat". Potenter suadet hanc Tertulliani de Marcione relationem esse authenticam & veram. Et certè Tertullianus fuit viciniſſimus istis temporibus.

Affirmat primò, quod Marcion apud Romanam Ecclesiam crediderit, adeòque & baptizatus fuerit. Secundò, quod ingenio inquietus sit lapsus in hæresim. Utique Cerdonis. Tertiò, quod istius erroris tandem Doctor evaserit, ac multos vitiarit. Utique post secundum lapsum. Quartò, quod semel & iterum fuerit ejectus è communione Ecclesiæ, ac bis per pœnitentiam receptus in Sacramentalis Pacis, seu Reconciliationis gratiam. Quintò, quod ob tertium lapsum sit relegatus in perpetuum discidium. Sextò, quod etiam tunc pœnitentiam egerit, ac fuerit recipiendus in præfatam gratiam. Eâ tamen conditione, "si cæteros, „quos perditioni erudierat, restitueret Ecclesiæ". Septimò, quod conditionem acceptaverit, sed ab ipsâ explendâ fuerit præventus per mortem. Est igitur defunctus in pœnitentia.

Notanda sunt hæc verba: "Marcion quidem cum ducentis Se„stertiis, quæ Ecclesiæ intulerat, noviſſimè in perpetuum disci„dium relegatus". Docent nos plura benè notanda. Primò, quod Marcion Romæ non solum Baptisma acceperit, sed insuper fuerit evectus

evectus in Clerum. Etenim Romanæ Ecclesiæ Populus nunquam, juxta primitivum Hierosolymitanæ ac Alexandrinæ Christianitatis morem, in communi vixit, adeòque nec baptizati illic unquam omnia sua intulerunt Ecclesiæ. Istiusmodi illatio non fiebat, nisi ab evectis in Clerum. Ab illis omninò fiebat. Non dumtaxat Romæ, sed in plurimis Ecclesiis. Omnis enim sub cælo Clerus, licet non eandem domum & mensam, olim tamen aliquid communis vitæ habuit, ideoque omnia sua ponebat ad pedes sui Episcopi, singulis juxta Ministerii merita distributuri divisiones mensurnas, & sportulas. Quæ inferendi forma postmodò transivit in Monasteria. Secundum est, quod Romana Ecclesia Marcioni nec in primâ nec in secundâ, sed dumtaxat in tertiâ ejectione reddiderit sua Sestertia. Quia nempe prima & secunda erant sola excommunicatio, at verò tertia ejectio fuit degradatio: Perpetuum discidium à Clero. Degradatus omni istarum distributionum jure excidebat, ideoque ipsi reddebatur illatum patrimonium. Tertium est, quod Marcion etiam post perpetui discidii inflictionem egerit pœnitentiam, & Pacis addictionem acceperit. Nempè Pacis seu communionis Laicæ. Quartum est, quod primitiva Ecclesiæ disciplina, quæ solemnem pœnitentiam ac reconciliationem iterari vetuit, iterari omninò permiserit privatam. Etiam de gravibus criminibus. Verùm hæc omnia non faciunt ad præsens Propositum.

Sanctus Epiphanius Apocryphis quandoque credidit. Lucet ex illis, quæ scribit de Meletiano schismate. Quod etiam circa Marcionem fuerit nimium credulus, fortiter suadet ab ipso appositus Marcioni Monachatus. Quod enim sanctus Antonius sit primus Monasteriorum author, disertè tradit in ejus vita sanctus Athanasius. Anteà Ægyptus paucos hinc inde prope proprium pagum aut domum Solitarios habuit, nullum Cœnobitam. Quod verò idem Athanasius cœperit primus Monachos in Clerum assumere, atque ita contemplativam vitam cum activa jungere, affirmat in ejus Elogio sanctus Gregorius Nazianzenus. Et de Pontica Diœcesi scribit Hermias Sozomenus: "Apud Armenios, Paphlagones, „& Ponti accolas Eustatius Sebastiæ in Armenia Episcopus Mo„nasticæ conversationis Author fuisse dicitur". Item quod ante sanctum Athanasium, ac ejus Successorem Petrum, qui appellationis prosequendæ causâ accesserunt almam Urbem, nullus illic Orat. 21. L. 3. C. 14.

Monachus apparuerit, teſtatur in litteris ad ſacram Virginem
Epiſt. 16. Principiam ſanctus Hieronymus. Sunt tamen argumenta non irrefragabilia. Etenim ſanctum Jacobum Niſibenum Epiſcopum, unum è Nicænæ Synodi Patribus, ideòque Athanaſio longè ſeniorem, Theodoretus in Monaſtica hiſtoria teſtatur antea fuiſſe
Cap. 1. Monachum. Et uti quidam in Ægypto ante Antonium, ita ante Euſtatium pauci hinc inde in Ponto poſſint fuiſſe Solitarii. Et ex iſtis Marcion poſſit à Patre Epiſcopo fuiſſe evectus in Preſbyterum.

Interim qualiſcumque ſancti Epiphanii relatio nequaquam evertit ſancti Petri Privilegium. Abſit. Immò potentiſſimè confirmat. Affirmat enim Marcionem à Patris Epiſcopi ſententiâ appellaſſe Romam, & acceſſiſſe. Idque poſt mortem Hygini Pontificis: Vacante tunc Sede. Dudùm ante Pontificatum Zephyrini. Ejus peccatum erat mœchia; & quidem cumulata cum ſacrilegio. At verò uſque ad Zephyrini Papatum omnis ſub cælo Eccleſia tria crimina reſervabat Chriſto Domino: Idololatriam, Homicidium, & Mœchiam. Iſtorum patratores compellebat ad perpetuum totius vitæ pœnitentiam: Et nec exeuntibus largiebatur Sacramentalis reconciliationis viaticum. Eos, ſuis commendatos ſuffragiis, tranſmittebat ad ſummum noſtrum in Dei Patris dextera Pontificem, ab ipſo judicandos, ſolvendos aut alligandos. Sanctus Zephyrinus eſt primus Author novæ tunc clementiæ, de quâ ſcribit lapſus ad Montanum Tertullianus in libro de pudicitia: "Pontifex Maximus, Epiſcopus Epiſcoporum „edicit, Ego & mœchiæ & fornicationis delicta pœnitentiâ fun-
Cap. 1. „ctis dimitto". Hinc igitur de Marcionis patre, Sinopenſi apud Ponticos Epiſcopo, ſcribit ſanctus Epiphanius: "Cui cum Mar„cion multùm ac diu ſupplicaſſet, ac pœnitentiam poſtulaſſet, „hanc à Patre precibus nullis obtinuit". Eadem de cauſa Romanus Clerus ne Eccleſiæ quidem aditum Marcioni aperuit, ſed Patris de ipſo ſententiam plenè confirmavit. Quod nempe mœchia, præſertim ſacrilega, tunc eſſet crimen reſervatum Chriſto Domino. Non ex authoritatis defectu, ſed ex rigore diſciplinæ.

Notanda ſunt ſancti Epiphanii de Marcione verba: "Quam„obrem exſtimulatus invidiâ, quod non Principem illic locum, „ac ne Eccleſiæ quidem aditum impetraſſet, &c". Edicunt Marcionem

cionem non ſimplicem Monachum, ſed omninò fuiſſe Sinopenſis Eccleſiæ Presbyterum, ac à Romana Eccleſia expoſtulaſſe non ſolius Laicæ communionis, ſed etiam Presbyteralis honoris reſtitutionem. Iſtum honorem ſanctus Epiphanius omninò intelligit per "Principem locum". Major enim Clerus, nempe cum Epiſcopo Presbyteri, in ſacro Tribunali ſimul ſedebant, uti Principes ac Senatores Eccleſiæ. Proinde Epiphanius palam affirmat Marcionem & communione & gradu fuiſſe à Patre Epiſcopo exutum, & pro utroque appellaſſe & acceſſiſſe Romanam Eccleſiam. Erat ſuperbiæ ac præſumptionis pleniſſima, & Apoſtolicis Canonibus adverſiſſima audacia. Etenim Apoſtolus de Epiſcopis ac presbyteris diſertè ſanxit: "Oportet Epiſcopum ſine crimine eſſe". Præſertim ſine flagitio. Et quidem patrato poſt acceptum Ordinem. Hìnc igitur Romanus Clerus paternam ſententiam meritò confirmavit in Marcionem, & ipſum excluſit non ſolùm à gradu, ſed inſuper ab Eccleſiæ aditu.

Hæc ſunt Senſa ſancti Epiphanii. Et ex ipſis diſcimus, quod iſtis etiam primitivis Eccleſiæ temporibus Orientalis Eccleſia à ſuorum Epiſcoporum Judiciis appellaret atque accederet Romanam Cathedram. Nec ſoli Epiſcopi, ſed etiam Clerici. Et quidem Marcion à Sinopenſis Epiſcopi ſententia non ad Amaſeni Metropolitæ, immò nec ad Cæſaræenſis ſui Exarchi Tribunal aut Synodum, ſed immediatè provocavit ad Apoſtolicam Romanæ Eccleſiæ Cathedram. Et acceſſit. Quàm eximium ac momentoſum pro Romanarum Appellationum antiquitate & amplitudine ſit hoc exemplum, ipſa res altiſſimè clamat. Orientalibus non dumtaxat Epiſcopis, ſed & Clericis permittit præteriri Metropolitam ac Exarchum, adeoque & Patriarcham, & Romanum Pontificem immediatè non dumtaxat invocari, ſed & accedi. Et iſtam conſuetudinem ſtabilivit Sardicenſis Synodus. Vacans Romana Eccleſia tunc regebatur à Presbyteris, qui Apoſtolorum Diſcipulos viderant atque audiverant, Eccleſiaſticam diſciplinam ab ipſis edocti. Ex quo lucet, quod Romana Appellatio omninò ab Apoſtolis, immò & ab ipſo Chriſto Domino ducat originem. En per qualia exempla R. Pater Paſchaſius Queſnellus conetur ac ſperet ipſam evertere.

Difficultatem faciunt hæc Romani Cleri ad Marcionem verba: "Nobis iniuſſu venerandi Patris tui facere iſtud non licet.

„Neque contra ſpectatiſſimum Collegam Patrem tuum moliri „quidquam poſſumus". Videntur profiteri, quod non propter diſciplinæ rigorem, ſed propter authoritatis inopiam ita egerint. Nam diſciplinæ rigor poſtulatam à Marcione gratiam nec ad Patris juſſum permiſiſſet. Videntur profiteri iſtud ipſum, quod poſtmodo Antiochena Euſebianæ factionis Synodus ſcripſit ad Sanctum Julium Pontificem : "Inconcuſſam authoritatem ha„bet quælibet Synodus, & contumeliosè agitur cum Judice, „cujus judicium ab aliis examinatur". Eadem Romani Cleri verba urget Joannes Launojus, & ex ipſis confidit ſe de ſancto Apoſtolo Petro glorioſum triumphare. Reſpondeo iſtam Euſebianam ac ſchiſmaticam regulam abunde revinci à Reſcripto laudati Pontificis. Aliud eſt quamcumque ſententiam retractari à ſuperiori Judice, aliud eſt juſtam ſententiam ab ipſo circumduci & exſufflari : Solum poſterius eſt inferioris Judicis contumelia. Ex Apoſtolico enim Canone Nicæna Synodus ſanxit à ſuperiori Judice non eſſe ſolvendum vinculum, niſi quod proceſſerit ex inferioris Judicis puſillanimitate, contentione, aut alio vitio. At verò data à Patre Epiſcopo in filium Marcionem ſententia erat undequaque juſtiſſima : Hinc Romanus Clerus rectè repoſuit ipſam à ſe ſine illius juſſu non poſſe ſolvi: Juſtè enim ligatum reum remitti oportet ad juſſum ad beneplacitum ligantis.

Et hæc quidem ſolutio poſſit videri ſufficiens. Attamen res eſt penitiùs introſpicienda. Notanda ſunt hæc ſancti Epiphanii verba : "Marcion exſtimulatus invidiâ, quod non Princi„pem illic locum impetraſſet". Palam edicunt, quod Marcion Presbyteralis honoris reſtitutionem non ſimpliciter, ſed illic Romæ obtinere poſtulaverit : Quod poſtularit Presbyter incardinari in Romanam Eccleſiam. "Etenim ſuorum Popularium „probra & ludibria non ferens", ex Sinopenſi civitate clam diſceſſerat, ideoque nunquam volebat eò redire. Voluit Romæ traducere vitam. De alma enim Urbe Cornelius Tacitus in Annalibus rectè ſcripſit : "Quò cuncta undique atrocia atque pu„denda confluunt, celebranturque". Hinc igitur etiam Marcion illuc non dumtaxat confluere & manere, ſed etiam celebrari voluit : Eſſe de Clero, & quidem Princeps ac Presbyter. Et huc reſpexit, dum in hæreſim prolapſus, palam, ideſt, impudenter

Lib. 15. Cap. 44.

pudenter ac ſine fronte, dixit ad Clerum: "Cur me recipere „noluiſtis"? Et Clerus repoſuit: "Nobis injuſſu venerandi Pa„tris tui facere iſtud non licet. Contra ſpectatiſſimum Col„legam Patrem tuum moliri nihil poſſumus". Senſus eſt: Nec juſtiſſimam tui Patris de te ſententiam circumducere, nec te, licet integer eſſes, in noſtrum cardinem ſine ejus juſſu poſſumus admittere. Quia nempe Apoſtolicus Canon alienum Clericum ſine proprii Epiſcopi juſſu ac litteris vetat ab alio Epiſcopo incardinari in ſuam Eccleſiam. Iſtum Canonem tunc omnino ſervabat etiam Romana Eccleſia. Et hinc in hæreticum ac barbarum furorem verſus Ponticus Marcion reſpondit: "Ec„cleſiam veſtram ego diſſociabo, ac in eam ſempiternum Schiſ„ma immittam". Senſus eſt lucidus: Quia me non vultis habere Presbyterum, equidem Romæ permanebo, futurus vobis perpetuus hoſtis, & veſtræ Eccleſiæ crudelis lacerator. Uti Martinus Lutherus Papatum ac Apoſtolicam Sedem penitus ſuffocare, ita Marcion minatus eſt ipſam lacerare ſempiterno ſchiſmate. Et certè permanſit Romæ. Hinc enim de ſancto Polycarpo ſcribit in Eccleſiaſticorum Scriptorum catalogo ſanctus Hieronymus: "Polycarpus, Eccleſiam in Urbe regente „Aniceto, Romam venit, ubi plurimos credentium, Mar„cionis perſuaſione deceptos, reduxit ad fidem. Cumque ei „fortuito obviam fuiſſet Marcion, & diceret, Cognoſcis nos, „reſpondit: Cognoſco Primogenitum Diaboli". Hygino ſucceſſit Pius, Pio Anicetus: Et Pius ſedit per novem annos. Quare vides, quod Marcion Romæ firmus permanſerit, & pertinaciter perrexerit lacerare Eccleſiam. Hæc ſunt Senſa ſancti Epiphanii: Et quod Romanis Appellationibus non detrahant, ſed ipſis dent lucidiſſimum teſtimonium ac patrocinium, eſt penitus manifeſtum.

Notanda ſunt item verba, quibus Romanus Clerus Marcionis patrem appellat "Spectatiſſimum Collegam". Oſtendunt fuiſſe eximium Epiſcopum, ac notiſſimum Romanæ Eccleſiæ. Nec ambigendum eſt, quin & ipſe de filii criminibus, de ſuo in ipſum Judicio, ac frivola ejus appellatione & fugâ relationes Romam tranſmiſerit. Proinde & ipſe agnovit ac veneratus eſt iſtas Appellationes: Agnovit retractatorium judicium non neceſſario eſſe faciendum in propria Provincia, ſed fieri omnino

nino posse in alma Urbe. Prout placuerit sapientissimo Romani Episcopi arbitrio. Hinc item discimus, quod viduatæ Romanæ Ecclesiæ Clerus appellationes tunc admitteret, ipsasque retractaret, ac definiret. Quod ipsum lucidè demonstrat ejusdem per sancti Fabiani Pontificis Martyrium vacantis Ecclesiæ Clerus in Rescripto ad sanctum Cyprianum : " Quod „autem pertinet ad Privatum Lambesitanum, pro tuo more „feciſti, qui rem nobis sollicitam nuntiare voluisti. Omnes „enim nos decet pro corpore totius Ecclesiæ excubare. Sed nos „etiam ante litteras tuas fraus callidi hominis latere non potuit. Epist. 30. „Nam cum antehac quidam ex ipsius nequitiæ cohorte venisset „Vexillarius Privati, & furto ac fraudulenter litteras à nobis eli„cere curaret, nec quis esset latuit, nec litteras, quas volebat, „accepit". Privatus Lambesitanus Episcopus fuerat à Donato, sancti Cypriani Antecessore, damnatus ac degradatus : Et ejus sententiam in appellantem hominem sanctus Fabianus confirmaverat. Hinc ille post Pontificis mortem studuit circumducere utrumque judicium : Romam misit suæ cohortis Vexillarium, qui viduatum Clerum in istam circumductionem circumscriberet. At fraudulentia non successit. Interim hinc etiam vides Africanos quoque Episcopos semper Romam provocasse : Nec dumtaxat ad Dominum Papam, sed etiam ad viduatum Clerum. Item vides istas appellationes non in Africa fuisse retractatas, sed in alma Urbe. Hæc suo loco demonstrabuntur largiùs.

Quæstio est, Quomodò Marcion potuerit talia, sacris Canonibus palam obvia, à Romana Ecclesia postulare? Erat Ecclesiasticæ regulæ ac disciplinæ peritissimus : Quo igitur titulo aut fuco postulavit impossibilia ? Respondeo hunc nodum solvi à Commentario, quem Synodalibus Sardicensis Concilii litteris subdunt fragmenta sancti Hilarii Pictavensis Episcopi : "Quam opportunita„tem nacti Ursacius & Valens, Romanæ Plebis Episcopum adeunt, „recipi se in Ecclesiam deprecantur, & in communionem per ve„niam admitti rogant. Julius ex consilio veniam, quam orabant, „impertit, ut cum lucro Catholicæ Ecclesiæ vires quoque detra„heret Arianis, cum eos, qui veritatem ante turbaverant, con„filii hujus & audaciæ pœnitentes, in communionem Catholi„cam per veniam reconciliatæ pacis admitteret". Ex his vides duplicem lapsi, etiam Clerici ac Episcopi, reparandi formam esse

se antiquissimam : Nempe reparationem per justitiam, ac reparationem per dispensatoriam gratiam. Certè Julius non est primus Author hujus clementiæ, sed etiam in hoc articulo sequutus priorem Romanæ Ecclesiæ consuetudinem. Eandem igitur gratiam postulavit Marcion. Quapropter omnem istam authoritatem agnovit in Romana Ecclesia : Authoritatem non dumtaxat solvendi quæcumque Episcoporum ac Synodorum judicia, sed etiam quoslibet sub cælo Clericos transferendi in suum cardinem. Et per justitiam & per gratiam. At Romanus Clerus eâ potestate uti ex rationibus noluit, forsitan quod majorem hanc causam censeret reservandam futuro Pontifici.

Porrò quod sanctus Epiphanius Romanas Appellationes, ipsarumque antiquitatem omninò agnoverit, lucet ex variis ejus locis, præsertim ex illis quæ scribit de Marcello Ancyræ Episcopo, Metropolita primæ Galatiæ. Hunc Antiochena Eusebianæ factionis Synodus damnarat. Ob hæresim. Et damnatio non carebat fundamento. Etenim de ipsa scribit in libro de Synodis laudatus Hilarius : " Adfuerunt Episcopi nonaginta & septem, cum „in suspicionem venisset unus ex Episcopis, quod prava sentiret". Hic est omninò Marcellus, Et talia de ipso scripsit Hilarius, qui cum omni latina Ecclesia dudùm studuit illum constanter defendere. At verò damnatus provocavit ad Romanam Ecclesiam, ac Julium Pontificem. Et personaliter accessit. Sua istic Acta exponit in libello, quem porrexit laudato Pontifici : " Cum non„nulli ex jis, qui, quod parùm integrè de fide sentirent, antea con„demnati sunt, quique à me in Nicæna Synodo convicti sunt, „contra me ad Pietatem tuam scribere non dubitaverint, me nec „rectè, nec cum Ecclesiæ doctrina consentaneè de fide statuere, „ut crimen suum in me transferrent, propterea necessariò Romam „mihi veniendum, & te commonendum putavi, ut eos, qui „contra me scripserunt, accerseres, ut cum advenissent, de duo„bus illis à me convincerentur, cum illa ipsa falsa esse, quæ in „me scripserunt, tum eos adhuc in pristino errore perseverare. „Et indigna quædam adversùs Ecclesias Dei, ac nos ipsos illarum „Præsides esse machinatos. Sed cum illi venire noluerint, tamet„si Presbyteros ad illos miseris, ego verò anno integro & tribus „mensibus Romæ commoratus fuerim, faciendum mihi omninò „censui, ut antequam hinc proficiscerer, meæ fidei professionem

„tibi sincerè atque ex animo, meaque manu perscriptam, offer„rem". Adjungit suæ fidei professionem, ipsi inserit integrum Apostolicum Symbolum, & supplicat reparari, aut plenè saltem revestiri.

Affirmat varia. Primò, quod Antiochena Synodus istud de sua damnatione judicium statim retulerit ad Sedem Apostolicam. Secundò, quod Romanæ Ecclesiæ contra istas injurias auxilium imploraverit, & quod ipsam accesserit, semetipsum expurgaturus, ac reparandus. Tertiò, quod ad istud retractatorium Judicium rogaverit Romam evocari istius Synodi Antistites, reddituros sui operis rationem, ac de iniquitate convincendos. Quartò affirmat, quod Julius Pontifex ipsos ad istum finem evocaverit. Et quidem per Legatos Presbyteros. Quintò, quod per totum annum ac tres menses illi non comparuerint, idcoque digni fuerint damnari in contumaciam, ac ipse in Episcopalem honorem plenè reparari. Et quidem Pontifex reparare noluit. Ex integro tamen revestivit, ac plenam causæ retractationem fieri Synodaliter jussit apud Sardicam. Et Marcellum eò transmisit, & ipsum Synodus discussit, absolvit à vinculo, ac plenè reparavit. Et hæc omnia, licet Sardicensem Synodum à Marcello circumscriptam crediderit cum aliis passim Græcis, omninò probavit Epiphanius, ac suo inseruit operi. Et hinc iterùm videmus istam retractandæ Appellationis formam esse antiquissimam, & Sardicæ dumtaxat fuisse innovatam ac stabilitam.

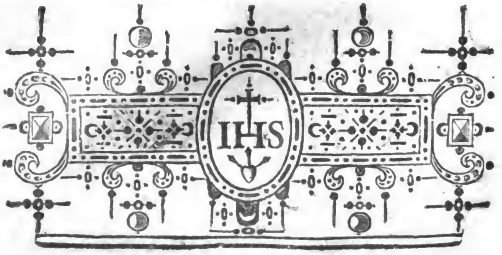

CAPUT

CAPUT XIX.

Examinantur Dogmata D. Petri de Marca.

HArum ſordium palmaris hoc ſæculo fons eſt D. Petrus de Marca Archi Epiſcopus Pariſienſis. Ex ipſo biberunt Paſchaſius Queſnellus, & omnes ejus Symmyſtæ. Quocirca fons hic eſt detegendus, ac obturandus. In ſexto de Sacerdotii ac Imperii concordia libro fatetur Synodales Provinciarum ad Romanum Pontificem relationes eſſe antiquiſſimas, & profequitur: "At Judicia „in Synodis illis reddita quoad diſciplinam erant ſummæ auctori- „tatis, ut conſtat ex Concilio Nicæno, non ſolùm quoad correc- „tionem & depoſitionem Presbyterorum, aliorumque inferioris „Ordinis Clericorum, ſed etiam quoad depoſitionem Epiſcopo- „rum. Itaque appellationi locus non erat, nullaque alia anti- „quitus ratio ſuppetebat damnatis, quam ut Reſcripto Principis „negotium retractaretur in majori Synodo: Quando videlicet age- „batur cauſſa alicujus Epiſcopi, aut aliquod negotium magni mo- „menti". Reſpondeo hic conſui errores varios. Primus eſt, quod Nicænum Concilium, utique quinto Canone, ſanciat etiam de depoſitionibus Epiſcoporum. Secundus eſt, quod damnatis nullum relinquat appellationis locum. Etenim longè aliud nobis ſupra dixit Julius Pontifex. Nec refert, quod Nicænus Canon Romanæ Eccleſiæ Privilegium non exprimat. Rationem dat in literis ad Theſſaliæ Epiſcopos ſanctus Bonifacius Pontifex: Quia nempe ſuper ſanctum Petrum, ac ejus Apoſtolicam Cathedram iſta Synodus nihil fuit auſa conſtituere, ſciens illi omnia donata à Domino. Cap. 14.

Tertius error eſt, quod damnatis Epiſcopis aut Clericis olim nullum ſuppeteret remedium, niſi refugium ad Reſcripta Principum. Etenim uſque ad magnum Conſtantinum Principes erant gentiles, profeſſi hoſtes Eccleſiæ, ac perſecutores Epiſcopalium Synodorum. Quis tum ipſos accedere poterat ad poſtulandam majo-

rem Synodum ? Quis unquam acceſſit ? Nullum ſuppetit exemplum, niſi forſitan facinoroſi Pauli Samoſatenſis, de quo per Antiochenam Synodum damnato ſcribit in Eccleſiaſtica hiſtoriâ Euſebius Cæſareenſis : " Verùm cum Paulus ex Epiſcopi domo, Lib. 7. Cap. 24. „ejus Eccleſiæ propria, exire nollet, Imperator Aurelianus, ea „de re rogatus ſententiam, ſanctiſſimè quid eſſet agendum decre„vit. Præcepit enim, ut domus Eccleſiæ illis tribueretur, qui„bus Chriſtiani Italiæ, & Urbis Romæ Epiſcopi per literas „tribuendam præſcriberent. Sic demùm Paulus cum ſummo de„decore, ſæcularis Imperii ac Poteſtatis authoritate, ab Eccleſia „penitus extruditur. Quo quidem tempore talem, & tam be„nignè ergà nos animatum Aurelianus ſe declaravit". An Paulus ad Aurelianum confugerit, non eſt manifeſtum : Certè Synodum confugiſſe nunquam credidero. Quidquid ſit, confugium iſtud non ſervivit ad appellationi novam impetrandam Synodum, ſed ad obtinendam Synodalis Judicii executionem. Quis Apoſtolicus Canon, quæ Patrum regula, quæ Eccleſiæ conſuetudo, quod authenticum exemplum Epiſcopos à Synodali damnatione provocantes miſit ad Reges aut Principes ?

Nullum eſt exemplum, niſi Donatiſtarum, ad quos, & adversùm quos declamat ſanctus Optatus Epiſcopus Milevitanus : "Quod de nobis dicitis", Quid Chriſtianis cum Regibus, aut quid Epiſcopis cum Palatio ? " Si nota eſt noſſe Reges, vos tota per„fundit invidia. Nam Majores veſtri, Lucianus, Dignus, Naſſu„tius, Capito, Fidentius, & cæteri Imperatorem Conſtantinum, „harum rerum adhuc ignarum, his precibus rogaverunt, quarum „exemplum infra ſcriptum eſt : Rogamus te, ô Conſtantine, optime Imperator, quoniam de genere juſto es, cujus Pater inter cæteros Imperatores perſecutionem non exercuit, & ab hoc facinore immunis eſt Gallia. Nam in Africa inter nos & cæteros Epiſcopos contentiones ſunt. Petimus ut de Gallia nobis Judices dari præcipiat Pietas tua. Datæ à Luciano, Naſſutio, Dig- Libr. 1. no, Capitone, Fidentio, & cæteris Epiſcopis partis Donati. "Qui„bus lectis, Conſtantinus pleno livore reſpondit. In qua reſpon„ſione & eorum preces prodidit, dum ait : Petitis à me in ſæ„culo Judicium, cum ego ipſe Chriſti Judicium exſpectem. Et „tamen dati ſunt Judices". Et in literis ad Vincentium, Donatiſtarum Cartennenſem in Mauritania Epiſcopum, ſanctus Auguſtinus :

Vos

„Vos indubitanter arguimus, quibus crimen videtur de inimicis Epist. 48.
„communionis noſtræ Chriſtiano Imperatori aliquid conqueri.
„Cum libellus à Majoribus veſtris Anulino Proconſuli datus,
„& Conſtantino Imperatori mittendus, ita ſuperſcriptus ſit": Libellus Eccleſiæ Catholicæ, criminum Ceciliani, traditus à parte Majorini. Illos autem magis hinc arguimus, quia apud Im„peratorem ultrò Cecilianum accuſaverunt, quem priùs apud „Collegas Tranſmarinos convincere debuerant. Ipſo autem Im„peratore longè ordinatiùs agente, ut Epiſcoporum cauſſam ad „ſe delatam ad Epiſcopos mitteret, nec victi cum fratribus pa„cem habere voluerunt". Ecce, quid Eccleſiæ Patres de iſto confugio ſentiant. Et quid ſenſerit ipſe Conſtantinus, adhuc Catechumenus. Auguſtinus affirmat Cecilianum non ad Principem fuiſſe deferendum, nec à Principe poſtulandos Judices, ſed implorandos fuiſſe Tranſmarinos Antiſtites, hoc eſt, Epiſcopum Epiſt. 162.
Romanum. Diſertè ſemetipſum ita exponit in literis ad quoſdam Donatiſtarum Epiſcopos. Et hinc Conſtantinus factioſos iſtos remiſit ad Papam Melchiadem. Aliquid tamen gratiæ volens ipſis impendere, rogavit adjungi quoſdam Epiſcopos Gallicanos. Nempè etiam tunc non Laicus Princeps, ſed Apoſtolica Sedes ex Chriſti Domini Inſtituto erat refugium damnatorum Epiſcoporum. Ad ipſam refugerunt ex Hiſpania Baſilides & Martialis, ex Africa Privatus Lambeſitanus Epiſcopus, & Fortunatus Pſeudo-Epiſcopus Carthaginenſis, ex Oriente Sanctus Athanaſius & ejus Collegæ, & alii hinc indè plures. Non ad Reges, ſed ſancto Petro dictum eſt: "Confirma fratres tuos". Auguſtas Epiſcopalium cauſſarum Delegationes fateor Chriſtianis olim temporibus fuiſſe frequentes: Verùm ſolas Canonibus conformes probavit Eccleſia. Quaſvis alias improbavit, & conſtanterexcuſſit.

Dominus Petrus de Marca proſequitur: "Ei authoritati tem„peramentum in Oriente adhibuit Sardicenſis Synodus, in gra„tiam Epiſcoporum gradu ſuo dejectorum, datâ nimirùm licentiâ „appellandi ad Apoſtolicam Sedem, ut Judicium renovetur in „Provincia, ſi Romanus Epiſcopus judicaverit renovandum eſſe. „Quoad verò Presbyteros & Laicos excommunicatos nihil innovatum, quoniam eorum cauſæ non erant tanti momenti, ut „Romanus Pontifex appellari poſſet, Sicut nec in Oriente con„ceſſa eis erat appellatio ad Patriarchas, ut patet ex Nicænis Ca-

„nonibus, Antiocheno sexto, & nono Chalcedonensi. Concilium, „inquam, Sardicense nihil prorsùs destruxit de suprema Concilio„rum Provincialium authoritate quoad Presbyteros. Contra „eam Canone decimo septimo firmavit adversùm iniquas quorun„dam Episcoporum molitiones, qui ferre non poterant Presbyte„rorum aut Diaconorum dejectorum querelas adversùm ipsos „propositas apud cæteros Episcopos: Habeat potestatem is qui „abjectus est, ut Episcopos finitimos interpellet, & causa ejus au„diatur, ac diligentiùs tractetur, quia non oportet ei negare au„dientiam roganti. Et ille Episcopus, qui justè vel injustè eum „abjecit, patienter accipiat ut negotium discutiatur: Ut vel pro„betur sententia ejus à plurimis, vel emendetur. "Interim tamen „executioni demandanda est sententia Episcopi, ut ait Canon": Tamen priùs quam omnia diligenter & fideliter examinentur, eum qui fuerit à communione separatus, antè cognitionem nul„lus debet præsumere, ut eum communioni socier. "Hujus Ca„nonis præjudicio, quem Legatus Faustinus tanquam Canonem „Nicænæ Synodi protulerat, Zozimus firmare conatus est cogni„tionem à se habitam de accusatione Apiarii Presbyteri Africani, „à proprio Episcopo dejecti, existimans videlicet eum esse Cano„nis illius sensum, ut Presbyteri excommunicati arbitrio relin„quat querelam suam deferendi ad quos voluerit Episcopos, mo„dò Provinciæ vicini essent, cujusmodi esse Roma videbatur, „habitâ ratione Provinciarum maritimarum Africæ".

Errores plurimi. Primus est, quod inconcussæ Provincialium Synodorum authoritati temperamentem adhibuerit Sardicensis Synodus. Etenim quod appellandi facultas non à Sardicensi Synodo, sed à perpetua, per Christum Dominum institura, per Apostolos confirmata, & per Nicænam Synodum reducta in Scriptum, Ecclesiarum consuetudine ducat originem, est abundè demonstratum in superioribus. Et Eusebiana Factio nequaquam Provinciales, sed solas Patriarchales Synodos prætendit esse inconcussas. Secundus error est, quod Sardicensis Synodus pro solo Occidente istud temperamentum dederit. Etenim ista Synodus, licet Sanctus Epiphanius dicat Occidentalem, plenum tamen vigorem habuit etiam in Oriente. Est supra demonstratum. Quod verè ac plenè œcumenica fuerit, possit faciliter ac lucidè demonstrari. Tertius error est, quod Sardicensis Synodus Romanam appellationem

nem indulserit solis Episcopis. Longè aliud ad Antiochenam Eusebianæ factionis. Synodum scribit sanctus Papa Julius: "Non „solum Athanasius & Marcellus Episcopi cum querimoniis de il„latis injuriis, sed & plurimi alii Episcopi ex Thracia, Cæle„syria, Phœnicia, Palestina huc convenêre. Presbyteri item non „pauci, partim ex Alexandria, partim aliundè, huc ad Conci„lium occurrerunt, & coram omnibus Episcopis ibi congregatis „inter reliqua Dicta sua conquesti sunt, vim & injuriam Eccle„siis illatam esse, suasque Ecclesias eadem, quæ Alexandrina, „passas esse. Ex Ægypto autem & Alexandria, cum denuò su„pervenissent, Presbyteri literas secum attulêre, quibus plurimo„rum Episcoporum querimonia continebatur, se cum huc ad „Concilium pergerent, detentos fuisse atque etiamnum detineri". Ecce, etiam ante Sardicensem Synodum inferior Clerus, pari cum Episcopis jure, poterat provocare Romam, & provocabat. Et ipsum adeò displicebat primis istarum appellationum hostibus Eusebianis, ut appellantes & Romam accedentes Presbyteros comprehenderent per viam, ac traderent in custodias. Quam artem etiam novit atque exercuit primus apud Gallos Clericalium ad Sanctam Petri Sedem appellationum hostis, Hincmarus Metropolita Rhemensis. Porro Julius Pontifex, quoniam evocati istorum appellantium Adversarii detrectabant comparere ad retractatorium in Urbe Judicium, uti Episcopos, ita & Clericos, quorum appellationem admiserat, continuavit in suo gradu & communione, & omnium causas retractari jussit per Synodum Sardicensem. Et hæc in sua ad Julium relatione affirmat se convenisse ad tres causas, quarum hæc fuit tertia: "Tertia „quæstio, quæ verè quæstio appellanda est, quod graves & acerbas „injurias, intolerabiles etiam & nefarias contumelias Ecclesiis feci„sent, cum raperent Episcopos, Presbyteros, Diaconos, & omnes „Clericos in exilium mitterent; ad deserta loca traducerent; fame, „siti, nuditate, & omni egestate necarent; alios clausos carcere, „squallore conficerent, &c". Et in literis ad Clerum Alexandrinum: "Quia cognovimus Aphtonium, & Athanasium Capito„nis filium, & Paulum, & Plutionem, Con-Presbyteros vestros, „eandem" cum variis Episcopis" fraudem ab Eusebianis perpessos „esse, hac de causa hoc etiam vobis significare necessarium duxi„mus, etiam illos à nobis esse receptos, & ut innocentes crimi-

ne

„ne liberatos". Istorum igitur, tam Clericorum quam Episcoporum, quos spoliatos Julius revestiverat, & in sui gradus possessione continuarat, Sardicensis Synodus retractavit causas, ipsisque reddidit etiam jus atque titulum. Idque ex Mandato Julii. Quod enim Generalis Synodus solas sibi à Pontifice delegatas causas possit agitare ac definire, disertè scribit sanctus Leo ad Anatolium Episcopum Constantinopolitanum. Proinde Sardicensis Synodus Romanam Appellationem inferiori Clero nec dedit nec abstulit, sed à Christo Domino datam confirmavit. Christus Dominus non solas oves, sed etiam agnos commisit sancto Petro: Omnes possunt in suis angustijs ad hunc recurrere, omnes debent ab ipso adjuvari.

Quartus error est, quod Romanæ Appellationis retractatorium Judicium sit renovandum in eadem aut vicina Provincia. Est abundè supra explosus. Quintus est, quod inferior in Oriente Clerus non possit à suæ Provinciæ Synodo provocare ad Patriarcham. Etenim contrarium supra audivimus à Canonibus Arabicis. Sextus error est, quod ita statuatur à Nicænis Canonibus. Est Paradoxum, alieniſſimum à sensu omnium Orientalium. Certè Arabicorum Canonum Authores censuerunt ipsos adeò conformes Nicænis, ut credi & haberi Nicænos voluerint. Error septimus est, quod ita sanciat sextus etiam Canon Antiochenus. Etenim Eusebiana factio, dum lubricum ac dolosum cudit Canonem, solam Romanam voluit Appellationem excludere, nullatenùs Patriarchalem. Et dum illum admisit Romana Ecclesia, purgavit per subintellectam clausulam: "Sine præjudicio Romanæ Ecclesiæ". Quidquid sit, istos Canones circumduxit Sardicensis Synodus. Octavus error est, quod ita sanciat nonus etiam Canon Chalcedonensis. Etenim disertè sancit oppositum: "Quod si Clericus habet causam adversùs Episcopum proprium, apud Synodum Provinciæ judicetur. Quod si adversùs ejusdem Provinciæ Metropolitanum habet querelam, petat aut Primatem Diœcesios, aut Sedem Regiæ Urbis Constantinopolitanæ, & apud ipsam judicetur". Agit de Clericis trium olim Autocephalarum Diœcesion. Ipsis permittit appellare à suo Episcopo ad Provinciæ Synodum, hinc ad novum Patriarcham Constantinopolitanum, ideoque similem recursum ad suos Patriarchas permittit & Clero aliorum Patriarchatuum.

Quin

Quin immò, quod Orientalis Ecclesiæ inferior Clerus semper etiam ad Apostolicam Sedem liberè appellaverit, est longè certissimum. Etenim Constantinopolitanæ Ecclesiæ Clerici, per Patriarcham suum atque Hæresiarcham Nestorium degradati, appellarunt ad sanctum Celestinum. Et Pontifex illis rescripsit multa ex Sacris literis, ex sancti Athanasii similiter appellantis exemplo, ac ex aliis istiusmodi principiis solatia, & tandem concluſit: "Ne tamen ad tempus Nestorii videatur valere sententia, „apertè Sedis nostræ sanxit authoritas nullum, sive Episcopum, „sive Clericum, seu Professione aliquâ Christianum, qui à Ne- „storio vel ejus similibus, ex quo talia prædicare cœperunt, vel Epist. 19. „loco suo, vel communione dejecti sunt, vel dejectum, vel ex- „communicatum videri, sed hi omnes in nostra communione fue- „runt, & hucusque perdurant. Quia neminem dejicere vel re- „movere poterat, qui prædicans talia titubabat". Eorum absolutionem usque ad retractatorium in Ephesina Synodo Judicium differre noluit: Appellationem mox admisit, atque ita ipsos continuavit in suo gradu & communione. Quod etiam Pistus, Alexandrinæ Ecclesiæ Presbyter, Romam appellarit, supra audivimus à sancto Julio Pontifice. Et quidem appellavit adversùs judicium Sacrosanctæ Nicænæ Synodi. Et sanctus Ambrosius cum cæteris Italiæ Episcopis, dum ab Imperatore Theodosio postulavit generalem Synodum, adjunxit: "Neque enim æstimamus „esse convitium, cum unus Constantinopolitanæ Ecclesiæ Pres- „byter, Paulus nomine, intra Achaiam Synodum Orientalium „juxta atque Occidentalium postularit". Quod etiam Cheræmon, Victor, Sophronius, ac facinorosi Flaviani Puerulus, fæces Alexandrinæ civitatis, contra sancti Cyrilli sententiam appellarint ad generalem Synodum, testatur idem Pater in literis ad Clerum Constantinopolitanæ Ecclesiæ. Proinde & ad Papam appellare potuerant. Quid opus multis? Quod Orientales, ex ipsa etiam Regia civitate, Clerici Romam passim appellarent, testatur magnus Gregorius in literis ad Marinianum Ravennæ Episcopum. Et Lib. 5. Ætius Constantinopolitanæ Ecclesiæ Archi-Diaconus contra suum Epist. 24. Patriarcham Anatolium, qui invitum consecraverat Presbyterum, atque ita sub honoris specie degradaverat, invocavit sanctum Papam Leonem, & causſam obtinuit. Pontifici enim Anatolius Epist. 106. rescripsit: "Reverendissimus nostræ Ecclesiæ Presbyter Ætius in Cap. 2.

„priore loco atque honore eſt reſtitutus". Etiam Archimandrita, & ejuſdem Eccleſiæ Presbyter Eutyches, à ſuo Patriarcha Flaviano damnatus, appellavit ad eundem Pontificem : Et fuit auditus. Verùm quoniam ejus hæreſis fuit manifeſta, lata in ipſum ſententia fuit confirmata. Athanaſius item Alexandrinæ Eccleſiæ Presbyter, ac ſancti Cyrilli nepos. Iſchyrion ac Theodorus, ejuſdem Eccleſiæ Diaconi, necnon Sophronius, ibidem fidelis Laicus, à Dioſcoro Patriarcha degradati ac variè vexati, appellaverunt ad eundem Pontificem, & ſub ipſo congregatam Chalcedonenſem Synodum. Omnes ſuis libellis dederunt hanc Epigraphen : "Sanctiſſimo & beatiſſimo univerſali Archi-Epiſcopo & „Patriarchæ magnæ Romæ Leoni, & ſanctiſſimo Concilio, ſecun„dùm voluntatem Dei & Divina mandata in Chalcedonenſi civi„tate congregato". Inſtantis Concilii opportunitas eis fecit animos ad ipſum provocandi, alioquin ad ſolum Pontificem provocaturis. Et omnis iſta maxima Synodus provocationem probavit, admiſit, exaudivit. Iſtam Epigraphen reſpicit magnus Gregorius, in variis literis ſcribens Univerſalis Epiſcopi" titulum fuiſſe à laudata Synodo oblatum ac delatum magno Leoni, at humiliter refutatum. Similiter ad Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ Clerum & Populum de Salomone Presbytero, per Acacium Patriarcham dejecto, ſcribit Felix III. Pontifex : " Filio noſtro Salomoni Pres„bytero, quem Acacius, ut placeret hæreticis, ſuo privare pu„tavit gradu, gradum proprium ſententia veſtra confirmet, vel „omnes qui fortè à memorato propulſi, in ſuis locis, & in noſtra „communione manere pronunciet". Quia nempe Salomon ad Felicem provocaverat. Item Joannem Chalcedonenſem, & Athanaſium Iſauriæ Presbyterum, à Joanne Patriarcha Conſtantinopolitano degradatos, atque ad ſe provocantes, exaudivit ac reparavit magnus Papa Gregorius. Et hæc omnia ſunt ab ipſis Apoſtolis : Immò ab ipſo Chriſto Domino. Etenim quod Marcion, Sinopenſis Eccleſiæ Presbyter, à ſui Patris ac Epiſcopi ſententia Romam appellarit, & quod ipſum vacantis Romanæ Eccleſiæ ſeniores Presbyteri audierint ac judicarint, ſupra audivimus à ſancto Epiphanio. Erant Presbyteri edocti ab Apoſtolorum Diſcipulis. Et certè Domini verba : *Paſce oves meas*, *Confirma fratres tuos*, aliaque id genus, nequaquam comprehendunt ſolos Epiſcopos.

Eandem

Eandem formam viguiſſe in Gallicana Eccleſia, lucidè docet magni Leonis epiſtola ad Ruſticum Metropolitam Narbonenſem: "Geſtis, quæ in Epiſcoporum, Honoratorumq; examine confecta „ſunt, recenſitis, Sabiniano & Leoni Presbyteris actionis ſuæ in- „tellexímus fiduciam defuiſſe, nec eis juſtam ſupereſſe querimoniam, „qui ſe ab inchoatis diſceptationibus ſpontè ſubduxerunt. Circà „quos quam formam, quamve menſuram debeas tenere Juſtitiæ, „tuo relinquo moderamini, ſuadens tamen charitatis hortatu, ut „ſanandis ægris ſpiritalem adhibeas medicinam. Et dicente Scrip- „tura", Noli eſſe juſtus nimiùm, "mitius agas cum eis". Paſchaſius Queſnellus correxit hunc textum, & legit: "Actionis „tuæ". Evertit ſenſum. Neſcio quo ſcopo. Quidquid ſit, Sabinianus & Leo Presbyteri, à Ruſtico degradati aut caſtigati, provocaverant Romam. At in ſua cauſa defecerant. Hinc ipſos Pontifex remiſit Ruſtico, permiſit ejus moderamini, & commendavit clementiæ. Quod etiam Tuentius, Gallicanæ Eccleſiæ Clericus, quem Proculus Maſſilienſis Metropolita poſtmodò conſecravit in neſcio cujus civitatis Epiſcopum, à ſui Antiſtitis Judicio Romam appellarit, ac ejus circumductionem, non per Juſtitiam, ſed per ſingulariſſimam gratiam obtinuerit, teſtatur ſanctus Papa Zozimus in literis ad Epiſcopos Africæ, Galliæ, ac Hiſpaniæ. Sapaudo Arelatenſi Epiſcopo, de frivolis ſuorum Clericorum appellationibus querenti Pelagius I. repoſuit ipſos interim audiendos, ideòque opus eſſe, ut & Sapaudus ſuos tranſmittat Reſponſales: Quo nempe cauſſa retractetur ſecundùm Sardicenſes Canones. Etiam nequam ille juvenis, qui Sacram Virginem ſtupraverat, ab impoſita ſibi per ſanctum Avitum Viennenſem Metropolitam publicâ pœnitentiâ appellavit ad Sedem Apoſtolicam, aut certè minatus eſt appellare. Nec deſunt alia exempla. Et nemo tunc Gallicanus Epiſcopus interceſſit. Propter conſtantem conſuetudinem. Et ecce nunc apud imperitos clamatur, inferiorem Galliæ Clerum nunquam fuiſſe gaviſum iſta facultate.

Epiſt. 8.

Nonus error eſt, quod Sardicenſis Synodus Clerum inferiorem exuat Romanæ appellationis auxilio. Eſt atrox in Synodum contumelia. Etenim Sanctiſſimi iſti Patres Clerum voluerunt non opprimere intra Epiſcoporum manus, ſed per iſtum Canonem adjuvare. Excommunicatorum abſolvendorum poteſtatem, quam Nicæna Synodus ad Synodum Provinciæ, & ad

duas per annum vices restrinxerat, ipsi ampliant ad vicinos Episcopos, & ad omnes dies totius anni. Sunt duo erroris fundamenta. Primum, quod Romanam Appellationem firmantes Canones palam loquantur de solis Episcopis, non de Clericis. Secundum est quartus decimus Canon, de damnatis à suo Episcopo Clericis hæc sanciens: "Qui ejicitur, potestatem habeat „confugiendi ad Episcopum Metropolis ejusdem Provinciæ. Si „autem Metropolitanus abest, ad finitimum concurrendi & „rogandi, ut suum negotium accurratè examinetur. Neque „enim non sunt aures præbendæ eis qui rogant. Ille autem „Episcopus, qui jure vel injuria eum expulit, æquo animo ferre „debet, ut rei fiat examinatio, & vel ejus confirmetur sen„tentia, vel corrigatur. Priusquam diligenter, & ex fide fue„rint examinata singula, qui communionem non habet, ante „rei cognitionem non sibi debet communionem arrogare". Est appellatio admodum accisa & contracta. Etenim devolvit solummodo, non suspendit. Et Dominus Petrus de Marca vult ab ipsâ excludi Romanam Appellationem.

Respondeo hunc Canonem quibusdam olim displicuisse. Etenim Guilielmus Beveresius, licet Heterodoxus, eruditus tamen, adducit hoc ejus antiquum scholiòn: "Hic Canon contrarius „est iis quæ ante ipsum sunt, & confusionum & scandalorum „causa. Clericum enim ab Episcopo condemnatum confugere „ad communem Metropolitanum est consentaneum & Canoni„cum; si autem Metropolitanus præsto non sit, ad alium „confugere, eumque Dominum & Examinatorem sui Episcopi „constituere, qui nullam omnino in eum potestatem habet, „quàm absurdum est, tumultum & seditionem movens, & bono „ordini exitiosum"? Quod ipsum in suo ad similem Africanum Canonem scholio scribit Alexius Aristinus. Nec sine omni fundamento. Nihilominùs non soli Africanæ, sed omni tandem Ecclesiæ Canon placuit ob singularem pietatem in oppressum à quorumdam Episcoporum violentia Clerum. Frequenter prædicatur ab Hincmaro Rhemensi. Etenim quintum Nicænum Canonem ampliat ac prorogat à Provinciæ Synodo non dumtaxat ad Metropolitam, sed etiam ad vicinum quandoque Episcopum. Clerici ab Episcopalis damnationis vinculo solvendi potestatem, quàm quintus ille Canon soli

Provin-

Provinciæ Synodo, & duabus dumtaxat per annum vicibus facit, hic extendit ad Metropolitam, immò & ad vicinum Episcopum, & ad cunctos totius anni dies.

Proinde quintum illum Canonem nullatenùs restringit aut circumscribit. Quod verò ille Romanas non excludat Appellationes, est longè certissimum. Nemo id unquam admisit in mentem. Joannes David rectè scribit esse assertionem fatuam. Longè minùs id fecit Sardicensis Synodus. Etenim ipsa, solas Romanas Appellationes retractans, non solas Athanasii ac Marcelli, aliorumque Episcoporum, sed insuper plurium Clericorum causas retractavit, ac definivit. Porrò in suis Canonibus solos Episcopos expressit ob duas causas. Primam possimus discere ex Græcis Romanæ Ecclesiæ Archi-Mandritis ac Monachis, Lateranensem Sancti Martini Papæ Synodum rogantibus, ut in Cyrum, Sergium, aliosque Monotheliticæ impietatis authores dignetur procedere "secundùm Synodales regulas". At verò harum regularum una est, ut Synodus non definiat, nisi de motis apud ipsam controversiis. At isto tempore Eusebiana Factio non movebat, nisi de Episcoporum Romanis Appellationibus. Hinc igitur de hisce solis respondit Sardicensis Synodus. Secunda ratio est, quod plures damnati Episcopi ad nullum, nisi ad Romanum Pontificem possint provocare. Etenim damnari non possunt nisi per Provinciæ Synodum. At verò damnati Clerici istam omnes Synodum, & cuncti Orientales insuper suum Patriarcham aut Exarchum invocare poterant: Hinc in istis suis Canonibus Sardicensis Synodus exprimendos duxit solos Episcopos. Act. 2.

Proinde hæc Synodus in Clericos fuit liberalissima. Illis fecit quadruplicem appellandi viam: Ad Romanam Ecclesiam, ad Provinciæ Synodum, ad Metropolitam, & vicinum Episcopum. Duæ priores erant antiquæ, fundatæ in Apostolicis Canonibus; at verò duæ posteriores erant nova & singularis gratia, hinc restricta & circumscripta. Solummodò devolvebat, non suspendebat. Et jure merito. Etenim Metropolita, ac præsertim vicinus Episcopus judicabat ex mero indulto, ideòque ejus limites excedere non poterat: Non poterat ante expletam totius causæ retractationem revestire. Africani Canones, ex hoc Sardicensi palam desumpti, adjungunt ut appellatio fiat non ad unum, sed ad duos vicinos Episcopos: Et ut ipsi

cauſam non retractent, longè minus definiant ſine venia proprii Epiſcopi. Exſtat Sardicenſis Canonis latina tranſlatio, quæ hoc ipſum præcipit, & adjungit: "Priuſquam omnia diligenter „ac fideliter fuerint examinata, Clericus communionem non „debet præſumere, donec proprius Epiſcopus eum recipiat, & „communioni ſociet". Metropolitæ, aut vicinis Epiſcopis permittit ſolam definitionem cauſæ, executionem fieri vult per proprium Epiſcopum. Quod autem Clerici ad Apoſtolicam Sedem, aut ad Provinciæ Synodum Appellatio etiam ſuſpendat, non eſt dubitandum.

Error decimus eſt, quod Zozimus Pontifex vicinitatis jure, ac hujus Canonis vigore admiſerit appellationem Apiarii Presbyteri Africani. Eſt miſeranda ad obnubilandam veritatem ſubtilitas. Etenim Apiarius erat Siccenſis in Cæſaræenſi Mauritania Eccleſiæ Presbyter, ideoque à Romana civitate remotiſſimus. Hinc nequaquam vicinitatis jure, ſed Apoſtolicæ Authoritatis Privilegio Zozimus cenſuit ſe fulciri. Verùm hæc eſt alia quæſtio. Etenim inferior Africanæ Eccleſiæ Clerus ex avita gentis conſuetudine carebat facultate invocandi Sedem Apoſtolicam, compulſus ſuarum Synodorum Judicio acquieſcere. Excipitur à communi regula. Et generi non derogatur per ſpeciem. Eſt quæſtio ſuo loco ſingulariter ac amplè diſcutienda. Interim D. Petrus de Marca non totus deviat. Hæc ſua nova Dogmata obtinere vult in ſolis Eccleſiaſticæ diſciplinæ, non in Chriſtianæ fidei Judiciis: Circa hæc confitetur à Provinciarum, immò & à Diœceſion Synodis provocari poſſe, & ſemper provocatum fuiſſe ad Cathedram Sancti Petri. Ejus Diſcipuli, qui errorem etiam ad fidei Judicia extendunt, longè graviorem infligunt veritati injuriam.

Quod Provincialia Galliarum Concilia ſuprema iſtâ poteſtate olim fruerentur, Dominus Petrus de Marca etiam probat ex Innocentii primi Reſcripto ad Sanctum Victricium. Et confirmat ex prima Vaſenſi Synodo, ex ſecunda Arelatenſi, ac ex tertia
Cap. 5. Aurelianenſi. Reſpondeo hunc eſſe Vaſenſem Canonem: "Si quis „Epiſcopi ſui ſententiæ non acquieſcit, recurrat ad Synodum".
Cap. 48. Hic eſt Arelatenſis: "Si quis Epiſcopi ſui ſententiæ non acquieſcat, „Synodi legibus audiendum". Aurelianenſis ita ſancit de damna-
Cap. 19. tis Clericis: "De quibus ſi querela procedit, officium agens recur- „rat ad Synodum". In quibus omnibus nec unus eſt apex, qui errorem

errorem adjuvet. Etiam Innocentius Pontifex ſuo Canoni diſertè addidit: "Sine præjudicio tamen Romanæ Eccleſiæ, cui in omnibus cauſſis debet reverentia cuſtodiri". Nempè in Clericorum cauſſis appellationis reverentia, in Epiſcoporum negotiis inſuper reverentia relationis. Et omnes iſtæ Synodi innovant quintum Nicænum Canonem: Hinc Arelatenſis ſancit appellantem Clericum "Synodi legibus audiendum". Proindè tenuerunt & pietatem, ex qua Nicæni Patres nihil auſi ſunt conſtituere ſuper Romanam Eccleſiam, ſcientes ipſi omnia conceſſa à Domino. Et quod iſtarum Synodorum Patres ſuis Clericis, immò & Laicis Romanas Appellationes permiſerint, adducta ſuperiùs exempla docuerunt.

CAPUT XX.

An inferior Galliæ Clerus ſub Carolinæ Familiæ Regibus Romam appellaverit?

DOminus Petrus de Marca à Romani Imperii temporibus, & à prima Merovingiorum Regum Dynaſtia tranſit, novis ſuis dogmatibus ſubſidia venaturus, ad Dynaſtiam Carolinam, & nobis obtrudit Canonem Franco-Fordienſis Synodi: "Statutum eſt à Domino Rege & ſancta Synodo, ut Epiſcopi juſtitias faciant in ſuis Parochiis. Si non obedierit aliqua perſona Epiſcopo ſuo de Abbatibus, Presbyteris, Diaconibus, Sub-Diaconibus, Monachis, & cæteris Clericis, vel etiam aliis in ejus Parochia, veniant ad Metropolitanum ſuum, & ille dijudicet cauſſam cum Suffraganeis ſuis. Comites quoque noſtri veniant ad Judicium Epiſcoporum. Et ſi aliquid eſt, quod Epiſcopus Metropolitanus non poſſit corrigere vel pacificare, tunc tandem veniant Accuſatores cum Accuſato cum literis Metropolitani, ut ſciamus veritatem rei". Dominus Archi-Epiſcopus affirmat huic Synodo adfuiſſe ac præſediſſe Apoſtolicam Adriani primi Legationem, ideòque & probatam & confirmatam eſſe à Romana Eccleſia. Et commentatur: "Conſtat igitur hoc Canone nullum appellationis genus relinqui

L. 6. c. 14.

Cap. 6.

„relinqui à Judicio Metropolitani. Excipit solùm, ut si post „sententiam Synodi supersit adhuc aliqua controversia, Accusa„tor & reus adeant Principem cum literis Metropolitani, ut Rex „cognitionem extra-judicialem causæ suscipiat, authoritatemque „suam tribuat pro executione rei judicatæ, aut protectionem „suam Subditis suis, si contingeret eos opprimi in injuriam legum „& Canonum".

Respondeo hic nequaquam agi de judicialiter aut extra-judicialiter revidendo Provincialis Synodi judicio, sed de causis difficilioribus, ad quarum fundum Synodus pertingere non valuerat, nec ipsas definire. Agit de eventu, de quo & magnus Leo in literis ad Anastasium Thessalonicensem Episcopum, suum per Illyrici Provincias Vicarium : "Bini Conventus per singulos annos habean- Epist. 12. „tur, in quibus de omnibus quærelis, quæ inter diversos Eccle- Cap. 7. „siæ Ordines nasci adsolent, judicetur. Ac si fortè inter ipsos „qui præsunt, de majoribus peccatis causa nascatur, quæ Pro„vinciali nequeat examine definiri, Fraternitatem tuam de to„tius negotii qualitate Metropolitanus curabit instruere, ut si co„ram positis partibus, nec tuo fuerit sopita judicio, ad nostram „cognitionem, quidquid illud est, transferatur". Istiusmodi causas, quas Leo ad suum Vicarium, Rex Carolus per Metropolitam jussit ad se referri. Non ut judicaret, sed ut nosset rei statum ac veritatem, ac disponeret meliorem modum definiendi. Ejusmodi causas, quoniam Gallia tunc non habebat Apostolicum Vicarium, Carolus delegabat suo Archi-Capellano. Et istud Tribunal, uti & plura alia, licet extra Canones, majoris boni intuitu Romana Ecclesia dissimulabat. Lamentabilem statum, in quem Carolus Martellus & Raginfredus, de Regiæ domus Majoratu litigantes, universum Galliæ Regnum & ejus Christianitatem detruserunt, exponit Hincmarus Remensis in vita sancti Remigii. Lapsam religionem & disciplinam reparare Pippinus cœperat, & jam Carolus perficiebat : Hinc plura in ipso Apostolica Sedes toleravit. Quod tamen istud Tribunal Romanas Appellationes etiam inferiori Clero non eripuerit, est exploratissimum. Etenim primus & palmaris articulus, quem in lapsa nostra Christianitate reparavit Apostolus noster sanctus Bonifacius, fuit plenissima obedientia atque subjectio sub Romana Ecclesia. Et tunc novus Canonum Codex, per Isidorum Mercatorem ex Hispania deporta-

deportatus in Galliam, à Riculpho Mogontinenſi Epiſcopo ſpargebatur per omnem Francorum Monarchiam, & à cunctis, utì res è cælo lapſa, cum gaudio & reverentia ſuſcipiebatur. Primus eum rodere auſus fuit Remenſis Hincmarus. At ſucceſſu infeliciſſimo. Porrò inter palmaria iſtius Codicis capita eſt Romana etiam Clericorum Appellatio. Et plures ejus de hac re articulos Carolus magnus ac Ludovicus pius inſeruerunt ſuis Capitularibus. Quare manifeſtum eſt, quod Gallicana tunc Eccleſia iſtas appellationes in nullo penitùs læſerit aut contraxerit. Porrò an Franco-Fordienſis Synodi Canones confirmaverit Romana Eccleſia, eſt non modica quæſtio. Eruditi plures cenſent ea dumtaxat confirmata, quæ illic ſancita ſunt pro orthodoxa fide contra errores Epiſcoporum Felicis ac Elipandi.

Dominus Petrus de Marca pergit ad ſextam Synodum Pariſienſem, & ſcribit: "Concilium Pariſienſe manifeſtè probat viam appellandi ad Sedem Apoſtolicam nondum fuiſſe apertam per iſtas „tempeſtates, cum doleat Clericos ab Epiſcopis ſuis caſtigatos, „querelas ad Regem deferre ſolitos, quando Synodi Provinciales „non habebantur". Synodus lamentatur quintum Nicænum Canonem, qui bis in anno mandat celebrari Provinciæ Synodum, non obſervari in Gallia, & adjungit: "Ob id Eccleſiaſticæ utilitati magnum diſpendium, & Principalibus auribus inſolens impedimentum, & multorum impunitas naſcitur flagitiorum". Hinc rigidè mandat, ut Nicænus Canon deinceps ſervetur ab omnibus Metropolitis. Reſpondeo hanc Pariſienſem ſanctionem non facere ad Propoſitum. Etenim nos hic agimus de Romanis Clericorum adversùs Provincialium Synodorum judicia provocationibus, quæ fieri non poterant, dum nullæ iſtiuſmodi Synodi in Gallia celebrabantur. A ſingularibus ſuorum Antiſtitum Judiciis non ad Apoſtolicam Sedem Clerus conſuevit refugere, ſed ad ſuæ Provinciæ Synodos: Quia igitur hæ non fiebant, refugiebat ille ad Regem, ſupplicans appellationem ſuam tranſmitti ad tribunal Palatini Archi-Capellani. Quod Pariſienſis Synodus nihil contra ſanctum Petrum ſanxerit, liquet ex eo, quod ſanciat obſervari Nicænos Canones, à quibus ſciebat Romanæ Appellationis poteſtatem fuiſſe confirmatam, ac redactam in Scriptum. Et iſto tempore Romanæ etiam Cleri Appellationes plenâ libertate gaudebant in Gallia. Etenim ab Ebbone Remenſi Archi-Epiſcopo L. 1. c. 26.

consecrati, & per illius Successorem Hincmarum degradati Clerici appellarunt ad Nicolaum Pontificem, & per ipsum fuerunt restituti. Et Episcoporum nullus præsumpsit intercedere.

Carolinum Regnum ducit à Carolo Martello originem. At verò sub ejus Principatu Gregorius III. scripsit ad sanctum Bonifacium, Apostolicum nostræ gentis Vicarium: "Presbyte-
Epist. 1. „rum, quem præterito asseruisti anno ad nos venisse, nostroque „judicio fuisse à suis nefariis absolutum actionibus, credas neque „nobis aliquam confessionem fecisse, nec à nobis, ut suos expleat „libitus, absolutum fuisse". Bonifacius nequaquam adversùs Presbyteri appellationem, sed adversùs solam ejus frivoleitatem interceserat: Nec non adversùs nimiam Romanæ Ecclesiæ indulgentiam, quæ appellantibus Clericis non per solam justitiam, sed etiam per gratiam nimis faciliter reddebat suum gradum. Hic est unicus titulus aut fucus, in quo Hincmarus Rhemensis Episcopus, ac per ipsum Rex Carolus Calvus fundarunt suas querimonias contra Romanas Clericorum Appellationes. Nihilominùs illæ perrexerunt per omnem Galliam ambulare liberrimis pedibus. Etenim apud Gratiani Decretum exstat Nicolai primi Pontificis epistola ad Gallionem Senensem Episcopum. Est mendum. Legendum est: Ad Wenilonem Senonensem Episcopum. "Volu-
„mus & Apostolicâ authoritate monemus, ut Presbyter, de quo „agitur, si post excommunicationem suam adire Apostolicam „Sedem voluerit, nullus iter ejus impedire præsumat". Inter ejusdem Pontificis fragmenta exstat epistola ad Herardum Turonensem Episcopum, quâ Christophorum Presbyterum, de variis damnatum, ac ad se appellantem, declarat innoxium, reponit in gradum, ei super-ordinatum mandat expelli, ac ipsum sine mora restitui. Et adjungit: "Nullatenùs Canonica Instituta alicujus „temeritate contemni permittas, quia facientem & consentientem „par pœna constringit". In litteris ad universos Galliæ Episcopos scriptis de causa Rothaldi Suessionensis Episcopi, amplè demonstrat omnes omninò, & Episcopos & Clericos, posse Romam pro-
Epist. 57. vocare: Demonstrat ex nono Chalcedonensi Canone. In litteris
Epist. 59. ad Suessionensem Synodum affirmat Rhemenses à degradato Episcopo Ebbone ordinatos Clericos non ad se solum, sed etiam ad suos Antecessores Leonem quartum ac Benedictum tertium appellasse, ex causis tamen quæstionem non fuisse plenè retractatam

ac

ac definitam. In litteris ad Michaëlem Auguſtum ſcribit ex omnibus ſub cælo gentibus plura aſſiduè hominum millia Romam accurrere : Hominum vexatorum non dumtaxat à ſuis Epiſcopis, ſed etiam à ſuis Regibus. Et omnibus deberi ac etiam præberi ſolatia atque auxilia. Etiam miſerabilis Monachus Godeſcalcus provocavit ad eundem Pontificem. Omittere non poſſim appellationem Balduini Flandrenſis Foreſtarii ac Judith Regiæ filiæ, factam item ad eundem Nicolaum. Ei nos Flandri debemus plurima. Ipſa enim ad laudati Pontificis preces nos evexit in liberum Populum. Nec mirandus eſt ferventiſſimus hujus Pontificis in defendendis Romanis Galſicani Cleri Appellationibus zelus. Fomenta dedit præfatus Hincmarus, appellantes Clericos conſuetus tractare ad eum modum, quo Rex Pharao tractavit Hebræos. Ad Adrianum ſecundum Pontificem, uti Herlefridus Sylvanectenſis Presbyter, ita & Carolomannus, Caroli Calvi Regis filius, adversùm paternas violentias appellavit. Et ipſum Pontifex mox reveſtivit. Plura exempla adducentur in decurſu. Epiſt. 8.

Dominus Petrus de Marca pro ſuis Commentis tandem adducit vigeſimum ſextum octavæ Synodi Canonem, qui Clericos à ſuo Epiſcopo degradatos permittit provocare ad Provinciæ Synodum, atque adjungit : "Metropolita verò libenter ſuſcipiat hu„juſmodi, & advocet Epiſcopum qui depoſuit, vel alio modo Cle„ricum læſit, & apud ſe cum aliis etiam Epiſcopis negotii faciat „examen, ad confirmandam ſcilicet ſine omni ſuſpicione, vel de„ſtruendam per generalem Synodum, ex multorum ſententia, „Clerici depoſitionem". Affirmat hos Canones, licet à Gallicana non recipiantur Eccleſia, adeò tamen admitti à Romana, ut ipſos contineat antiqua Romani Pontificis profeſſio, ipſumque obliget ad eos exequendos & obſervandos. Et adjungit compendium, quo Canonem circumſcribit Anaſtaſius Bibliothecarius : "Quod ſi Clericus depoſitus, vel injuriam paſſus eſt à ſuo Epiſ„copo, poteſtatem habeat recurrere ad Majores Catholicæ Eccle„ſiæ Principes, ideſt, ſummos Pontifices". Addit compendium eſſe obſcurum, & per ſummos Pontifices intelligi Epiſcopos iſtius Provinciæ. Reſpondeo hoc poſſe tranſire. At quod Canon Provincialis Synodi de Clerico judicium ſanciat eſſe inconcuſſum atque inappellabile, eſt ridiculum, paradoxum, indignum tanto Doctore ac Antiſtite. Etenim ſic excluderes etiam provocatio-

nem Clerici ab istâ Synodo ad Patriarcham. Quod nullus etiam Eusebianus aut Photianus admiserit. Longè minùs excludit Romanas provocationes. Synodus convenit ad retractandam sancti Patriarchæ Ignatii Romanam Appellationem, & ad Photianas contra Romanæ Ecclesiæ Privilegia contumelias proscribendas: Quis credat quod & ipsa istis Privilegiis plagas inflixerit? Aliud est Romanas Appellationes non exprimi, aut non laudari per Canonem, aliud prohiberi. Dominus Archi-Episcopus à cunctis Canonibus, qui ad Provinciæ Synodum appellari permittunt, & Romanæ Appellationis facultatem expresè non adjungunt, scribit has appellationes prohiberi. Certè admodùm inconcinnè. Porrò quod hujus Synodi Canones Gallicana tunc Ecclesia non admiserit, fecit Hincmarus Remensis: Quod varios ejus excessus isti Canones damnarint. Eos postmodò admisit Gallia, atque est venerata.

Certè adsertio, quæ suadere tentat, quod Carolina Christianissimorum Regum progenies inferiorem Clerum à Romanis Appellationibus excluserit, atque ita sancti Apostoli Petri Divina Privilegia non modicè mutilaverit, est dictis Regibus, & cunctis ipsorum Populis, nostris Progenitoribus, longè injuriosissima. Etenim de avita nostrorum Majorum in Apostolicam Sedem reverentia veraciter scripsit noster tunc Apostolus sanctus Bonifacius: "Reverâ tantâ reverentiâ apicem Apostolicæ Sedis omnes „suspiciunt, ut nonnullam sanctorum Canonum disciplinam, & „antiquam Christianæ Religionis institutionem magis ab ore Præ„cessoris ejus, quam à Sacris Paginis & paternis Traditionibus „expetant. Illius velle, illius nolle tantùm explorant, ut ad „ejus arbitrium suam conversationem & ipsi remittant aut inten„dant". Quod magnus Carolus, licet de nimia Romanorum Pontificum in criminosos Clericos indulgentia fuerit questus, Romanas ipsorum Appellationes in nullo penitùs læserit, lucidè demonstrat eximium ejus Capitulum, quod suo Decreto inseruit sanctus Ivo Carnutensis Episcopus: "In memoriam beati Petri Part. 5. Cap. 50. „Apostoli honoremus sanctam Romanam & Apostolicam Sedem, „ut quæ nobis Sacerdotalis est mater dignitatis, esse debeat ma„gistra Ecclesiasticæ rationis. Quare servanda est cum mansuetu„dine humilitas. Et licet vix ferendum ab illa sancta Sede impo„natur jugum, feramus, & pia devotione toleremus. Si verò,

quod

„quod non decet, quilibet, ſive ſit Presbyter, ſive Diaconus, „aliquam perturbationem machinando, & noſtro miniſterio in„ſidiando redarguatur falſam ab Apoſtolica Sede detuliſſe epiſto„lam, vel aliud quod inde non venerit, ſalvâ fide, & integrâ circa „Apoſtolicum humilitate, penes Epiſcopum ſit poteſtas, utrùm „eum in carcerem, aut in aliam detrudat cuſtodiam, uſquequò „per epiſtolam, aut per idoneos ſuæ partis Legatos Apoſtolicam „interpellet Sublimitatem, ut potiſſimum ſuâ ſanctâ Legatione „dignetur decernere, quid de talibus juſto ordine Lex Romana „ſtatuat definire, ut & is corrigatur, & in cæteris modus impo„natur". Verba", Epiſtolam vel aliud, quod inde non venerit", faciunt hunc ſenſum: "Quod inde venire non debuerit". Verba, „In memoriam beati Petri Apoſtoli honoremus", manifeſtè laudant ac firmant Sardicenſes de Romana appellatione Canones: Carolus lamentatur, & cum patientia ac devotione ſuffert hominum vitia, datam illis à Deo poteſtatem honorat ac veneratur. Hoc eſt eſſe Principem Orthodoxum, verumque Catholicæ Matris filium: "Non verbo & lingua, ſed opere & veritate".

Ex cunctis Carolinis Regibus unus fere Carolus Calvus, à Rhemenſi Hincmaro circumſcriptus, egit in iſtas Appellationes. Hinc poſt-modo nata inter ipſum ac dictum Hincmarum diſcordia aperuit illi oculos, adjutos ab ambitione Occidentalis Imperii. Etenim tandem in Ludovici II. Imperatoris, ſui ex fratre nepotis, Thronum electus eſt à Joanne VIII. Pontifice ac Italiæ Epiſcopis, eâ tamen lege, ut in Ticinenſi Conventu faceret hanc profeſſionem: "Ut Sancta Romana Eccleſia, ſicut eſt Caput om„nium Eccleſiarum, ita ab omnibus honoretur ac veneretur. Ne„que quiſquam contra jus & poteſtatem ipſius aliquid injuſtè agere „præſumat, ſed liceat ei debitum tenere vigorem, & pro univer„ſali Eccleſiâ Paſtoralem exhibere curam, atque Sacris precibus „omnium pro omnibus interpellare authorem. Ut honor Domino „& ſpirituali Patri noſtro, Joanni ſummo Pontifici, & venera„bili univerſali Papæ, ab omnibus conſervetur: Et quæ ſecun„dum Sacrum miniſterium ſuum authoritate Apoſtolicâ decreve„rit, cum ſummâ veneratione ab omnibus ſuſcipiantur. Et debita „illi obedientia ab omnibus conſervetur". Certè profeſſio videtur deſumpta ex novella lege Valentiniani III. Quidquid ſit, ipſam Carolus repetivit in Pontigonenſi Synodo coram Legatis ejuſdem

Pontificis, aque ita ejus Augusta electio fuit comprobata ac admissa etiam à Gallicanis Episcopis. Ipsam omnino fecit contra impetus, quibus Romanas Appellationes invaserat. Et Clericorum etiam appellationes Pontifex stabilitas voluit. Hinc enim in Pontigonensi Synodo habemus etiam hunc Articulum : " Quinto nonas Julii con-„venerunt Episcopi sine Imperatore. Et habitæ sunt contentiones de „Presbyteris ex diversis Parochiis, clamantibus ad Legatos Apostolicos. Et sic soluta est Synodus in illo die". Citra causarum definitionem. Postmodo autem revestitus est Adalgaudus Presbyter, retractatorio Judicio dilato ad quatuor Menses. Est revestitus non per Episcopos, sed per Apostolicos Legatos. Ita Romana Clericorum Appellatio est istic plenè stabilita.

CAPUT XXI.

Examinatur Hincmari Rhemensis Episcopi, sub Caroli Calvi Francorum Regis nomine scripta, Epistola ad Ioannem VIII. Pontificem.

DOminus Petrus de Marca procedit ad aliud argumentum : " Extremis annis Regni Caroli Calvi, „vis prima illata est authoritati Conciliorum „Provincialium. Presbyteri enim depositi, & „pœnitentiæ subjecti, qui nec Judicio Episcoporum suorum acquiescere volebant, nec Metropolitanum interpellare, Romam proficiscebantur, & illinc literas Canonibus adversas deferebant; in quibus citra ullam causæ cognitionem Judicia Episcoporum rescindebantur, & Judices Romam evocabantur, sententiæ suæ „rationes illic allaturi. De hoc enim usu cum Joanne octavo „expostulat Carolus Calvus Imperator in epistola ad eum scripta, cujus Author est Hincmarus Remensis Archi-Episcopus. In „qua illud quoque additur, nolle Episcopos agnoscere authoritatem harum literarum, quas existimabant concessas fuisse à Ministris, commotis videlicet misericordiâ quâdam querentium, „neque sibi persuadere posse eas jussu Pontificis fuisse decretas"

Et,

Et infrà : " Imperator probat debere presbyteros judicari ab Episcopis, & à Synodo Provinciæ, si querela moveatur. Ita nam que decretum in Conciliis Nicæno, Antiocheno, Sardicensi, Constantinopolitano, & Chalcedonensi. Neque licitam esse provocationem ab eis Judiciis, ut Synodus Carthaginensis disertis verbis definivit".

Respondeo misceri hic vera falsis. Primò falsum est, quod prima Presbyterorum Romana è Galliis Appellatio contigerit temporibus Joannis octavi Pontificis, & Imperatoris Caroli Calvi. Error est abundè demonstratus & revictus in superioribus. Secundò falsum est, quod Romanæ Appellationes inferant vim Provinciarum Synodis: Quod Nicæni, Antiocheni, Sardicenses, Constantinopolitani, & Chalcedonenses Canones sanciant Clericorum appellationes esse necessariò faciendas apud Provinciæ Synodum, & istic fine ulterioris progressus spe finiendas. Etenim longè aliud docent Angilramni Metensis Episcopi, quæ Gallicana Ecclesia semper fuit venerata, Adriano primo Pontifici oblata Capitula : " Salvo Romanæ Ecclesiæ in omnibus Primatu, manifestum est, quod illa, quæ sunt per unamquamque Provinciam, ipsius Provinciæ Synodus dispensèt, sicut in Nicæno constat decretum esse Concilio". Palam profitentur Nicænis, adeòque & cunctis aliis, Judiciorum ac Appellationum formam præscribentibus, antiquis Canonibus inesse hanc intrinsecam conditionem : "Salvo Romanæ Ecclesiæ in omnibus Primatu". Et hanc professionem Angilramnus, & omnis Gallicana Ecclesia didicit ex suo primo Canonum Codice : Ex Innocentii primi Rescripto ad Rothomagensem Victricium. Cap. 9.

Carolus Calvus noni Christiani sæculi anno septuagesimo sexto est electus in Imperatorem. Et tunc tam in Ticinensi Conventu, quàm in Pontigonensi Synodo fecit præfatam professionem pro Romanæ Ecclesiæ dignitatibus. Manifestè fecit contra violentias, quas adversùs Rothaldi Suessionensis ac Hincmari Laudunensis Episcopi Romanas Appellationes intulerat Nicolao primo ac Adriano secundo. Et professio se omninò extendebat etiam ad Romanas Appellationes inferioris Cleri. At verò hæc ad Joannem Pontificem epistola est scripta anno sequenti. Hinc quæritur, Quomodò non sit prævaricatoria ? Respondeo ipsam processisse ex versatili Hincmari Rhemensis ingenio, petitissimo

ad

ad omnem ventum vela vertere. Attamen non est palam prævaricatoria. Primò, quia supplicat Pontifici. Deinde, quia potiùs contra Clericalium Appellationum abusum supplicat, quàm contra substantiam. Præsertim supplicat, ut inferior Clerus deindeps compellatur à suorum Episcoporum Judiciis non immediatè Romam, sed priùs appellare ad Synodum suæ Provinciæ. Hunc enim ordinem sanciunt cuncti præfati Canones. Et omninò ex Apostolica disciplina ducunt originem. Quare æqua & justa, salvis tamen salvandis, fuit ista postulatio. Præcipuum epistolæ peccatum est, quod ex abusuum prætextu moliatur suffocare & abolere substantiam.

Damnati ob crimina à suis Episcopis Clerici isto tempore passim nolebant suarum Provinciarum Synodos accedere, atque ita impingebant in tertiæ Aurelianensis Synodi Canonem: "Si quis
Can. 20. „Clericorum circa se aut districtionem aut tractationem Episcopi „sui putat injustam, juxta antiquas Constitutiones recurrat ad Sy„nodum". Est antiqua & frequens apud omnes gentes Constitutio. Verùm maculosa Clericorum conscientia aversabatur hunc morem. Egebat enim non justitiâ, sed liberalissimâ gratiâ, quam ob damnatoris ac disciplinam diligentis Episcopi præsentiam desperabat à sua Synodo. Hinc invocabant & accedebant maternam Romanæ Ecclesiæ clementiam, ipsam dolosis lachrymis ac aliis obreptionum artibus inflectebant, & glorioſi redibant in Galliam. Etiam insultabundi. Apostolicis enim absolutionum ac reparationum litteris armati spernebant suos Episcopos, vivebant libertinè, dehonestabant Ecclesiasticam vitam, & scandalizabant Christianum Populum. Et Joannem octavum Pontificem fuisse in sustinendo disciplinæ fræno ac nervo languidiorem, est exploratum. Hinc zelosiores Episcopi modicè deferebant istis Romanis grâtiis, ac Româ redeuntes Clericos cogebant ad explendam sibi impositam pœnam aut pœnitentiam. Et certè hæc de Romani Pontificis circumscriptione exceptio semper competiit Episcopis. Quod enim etiam Hispani Episcopi adversùs Basilidis ac Martialis Episcoporum reparationem, à sancto Stephano Pontifice dolosè extortam, olim exceperint, ipsamque excusserint, testatur & comprobat glorioſus Martyr Cyprianus. Proinde si adversùm istos dumtaxat abusus intercessisset Imperator Carolus, justa ac fundata erat intercessio. At est egressa limites.

mites. Quare etiam Dominus Petrus de Marca errat tertiò, quod dicat damnatos Presbyteros nec à Synodali ſuæ Provinciæ Judicio potuiſſe Romam confugere. Quartò, quod hoc probet ex Africanis Canonibus, & velit ipſos obtinere in Gallia. Etenim Africanæ Eccleſiæ inferior Clerus nunquam potuit provocare Romam, ſed debuit ſuarum Synodorum ſententiis acquieſcere. Fuit ſingularis conſuetudo iſtius gentis, ideoque nullatenùs poteſt tranſcribi in alios.

Advertendum eſt, quod Rhemenſis Hincmarus non cœperit primus provocare ad Africanos Canones & mores: Nequidem ad prævaricatoriam Aurelii Carthaginenſis Primatis epiſtolam. Etenim Angilramnus Metenſis Epiſcopus ſuis Capitulis inſeruit etiam hunc articulum. "Prudentiſſimè, juſtiſſimèque Nicæna, ſive „Africana Decreta definierunt, quæcumque negotia in ſuis locis, „ubi orta fuerint, finienda. Maximè quia unicuique conceſſum „eſt, ſi judicio offenſus fuerit Cognitorum, ad Concilium ſuæ „Provinciæ vel etiam univerſale provocare". Palam loquitur ex prævaricatoria epiſtola: Et ejus Sanctionem profitetur eſſe non ſolummodò Africanam, ſed etiam Nicænam. Fuit tunc venialis error. Etenim Regia magni Caroli diligentia Gallicanam Eccleſiam necdum liberaverat à variis ignorantiæ tenebris, in quas illam detruſerat Merovingiorum Regum ignavia. Angilramnus neſciebat granum diſcernere à palea, ideòque ſimplicem ac plenam fidem dabat iſti epiſtolæ. Attamen ſub jam laudatâ clauſulâ: "Salvo Romanæ Eccleſiæ in omnibus Primatu". At verò Rhemenſis Hincmarus, emunctæ naris ac mentis Doctor, adversùs Romanam Eccleſiam ſtuduit Africanos mores, immò & iſtam prævaricatoriam epiſtolam deducere in Gallias, atque ita potenter, ſi non in Epiſcopos, in omnem certè inferiorem Clerum dominari.

Præfata Caroli Regis, vel potiùs Hincmari epiſtola eſt diſcutienda. Diſtinguit inter Epiſcopos & Clericos, & iſtis profitetur eſſe plenam facultatem appellandi ad Sedem Apoſtolicam. Addit tamen retractatorium Judicium eſſe faciendum in partibus: Errat partes non poſſe Romam evocari. Multis nititur firmare errorem: Etiam ex infeliciſſima Africanorum Antiſtitum epiſtola ad Celeſtinum Pontificem. Quæ aut ignorantia, aut vafricies fuit Hincmaro indigna. Pergit ad Cleri inferioris appellationes:

"Appellantes Presbyteri vel Diaconi, à quibus & qualiter sint
»judicandi, sacri Carthaginenses Canones evidenter ostendunt".
Multis nititur demonstrare damnatis Clericis esse provocandum ad
Synodum suæ Provinciæ, addit hæc esse Canonica istarum Syno-
dorum privilegia, atque concludit : "Quæ si etiam illis servata,
»& ab eis secuta & executa non fuerint, nihil prodest eos se-
»cundùm sacros Canones, & Decreta Sedis Romanæ Pontificum,
»pro accusatis Presbyteris de manifestis criminibus Comprovin-
»ciales Episcoporum Synodos frequentare, sed faciet licenter quis-
»que Presbyterorum quod libet, unde si fuerit redargutus, ve-
»niat Romam. Et quia pro singulis Presbyteris Episcopi Trans-
»Alpini regulariter judicatis Missos dirigere, & actionum docu-
»menta scribere non valent, nec testium necessarias personas, vel
»propter sexus, vel propter senectutis infirmitatem, vel pro mul-
»tis aliis impedimentis huc perducere, fiducialiter poterit mentiens
»quisque innocentiam suam asserere, cum non erit qui mendacia
»ejus possit refellere. Unde Legum & Canonum Conditores
»prudentissimè, justissimèque viderunt, quæcumque negotia in
»suis locis, ubi orta sunt, finienda, & per expressa Regularum
»Judicia discretissimè judicanda, & post judicium conservanda.
»Maximè de subintroductione contra regulas mulierum, pro
»qua ab Episcopis Transalpinis Presbyteri regulariter judicati
»ad hanc sanctam Romanam Sedem insciis suis Episcopis veniunt,
»& eis epistolas eorum refragantes judiciis deferunt, eosque vel
»Comministros illorum ad hanc sanctam Sedem ad conqueren-
»dum contra eos venire præcipiunt : Quod nullis antiquorum Le-
»gibus, vel Patrum Regulis decretum fuisse legimus. Quas
»epistolas sacris Legibus obvias, nec authoritate Apostolicâ fulsi-
»se missas, sed compilatas quorumcumque vafricie credimus.
»Non enim sibi ipsi Sedes Apostolica potest esse contraria vel
»diversa, de qua Gelasius Papa dicit, quod nulla Sedes magis
»obligetur sacros observare Canones, quàm prima". De eis-
dem literis scripsit in exordio epistolæ : "Transalpinarum Regio-
»num Presbyteri, à suis Episcopis de certis criminibus regulariter
»ab Ordine Sacerdotali dejecti, & pœnitentiæ subacti, sine licen-
»tia & conscientia Primatum & Episcoporum suorum, huc ve-
»nire, & hinc epistolas, quæ Regulis non conveniunt, referre
»cœperunt. Quas non jussione Apostolicâ, sed ut assolet etiam
in

„in Re-publica, propter multiplicia Reclamatorum negotia, quo„rumcumque Miniſtrorum quaſi piâ miſeratione factas, & nos & „illius Regionis putant Epiſcopi".

Gallicani iſto tempore Presbyteri, ob concubinatum vel alia flagitia à ſuis Epiſcopis damnati, non ad ſuæ Provinciæ, à quo degradationem ſuam noverant confirmandam, Concilium provocabant, ſed omnibus inſciis ſecedebant Romam, & iſthìc obtinebant literas, quibus eorum appellatio admittebatur, quibus reveſtiebantur in ſuum gradum, & quibus Epiſcopus aut ejus Vicarius Romam evocabatur, ad retractatorium Judicium. Juxta Sardicenſes Canones. Eſt forma Joanne Octavo longè antiquior. Etenim de ipſa apud Gregorium III. noſter Apoſtolus Bonifacius, & apud Adrianum I. queſtus etiam fuit Francorum Rex Carolus Magnus. Iſtiuſmodi miſeriæ ſolent pedetentim irrepere. Proinde Hincmari expoſtulatio quoad duos articulos fuit fundata. Primò, quod flagitioſi Clerici, neglecta Provinciæ Synodo, immediatè Romam accederent. Deindè, quod Romana Eccleſia nimium faciliter ipſos exaudiret. Verùm Hincmarus graviter exceſſit, quod degradatis Clericis omnem Romanæ appellationis portam tentaverit claudere. Quod Tranſmarinum & Tranſ Alpinum, id eſt, Africanum & Gallicanum Synodale Judicium æquiparaverit: Quod Africanæ Eccleſiæ in ſuos Clericos authoritatem voluerit communem Gallicanæ Eccleſiæ. Imitari debuerat ſanctum Bonifacium & Magnum Carolum, qui de Romanæ appellationis abuſu conqueſti, ejus ſubſtantiam fuerunt venerati.

Hincmarus pergit: "Poteſt fieri, ut illi, qui in vicinis Pa„rochiis ſunt hujus ſanctæ Romanæ Eccleſiæ, quique juxta ſacras „Regulas ad manus impoſitionem, & ad Synodos huc venire „ſolent, ipſi pro reclamatione contra Presbyterum ſuum „ad præfatam examinationem conveniant, ſicut ſacri Canones „ac leges præcipiunt, ut ad Primatem uniuſcujuſque Provinciæ, „qui negotia videntur habere, concurrant, vel ad Synodum, „qui ſe læſos exiſtimant, quò non ſit difficilè teſtes producere, „invitentur. Tranſ-Alpinis autem, & aliis qui ſimiliter in lon„ginquis Regionibus commorantur, Apoſtolica Sedes, & ſa„crorum Canonum Promulgatores, quæ ſunt unicuique Pro„vinciæ poſſibilia, & authoritati convenientia, atque paci Ec-

„cleſiæ congruentia, tenenda & exequenda diſcretiſſimè præfixe„runt". Et D. Petrus de Marca commentatur : "Francorum „deſiderio opponebatur conſuetudo aliarum Eccleſiarum, quæ „Presbyteros damnatos conſentiebant in Synodo Romana, cui „Epiſcopi eorum intereſſent, judicari. Excipit Imperator præ„clarè admodum, diſparem eſſe rationem Epiſcoporum Roma„næ Urbi vicinorum, & eorum qui trans Alpes eſſent. Illos „quippe à Papa conſecrari, & ad ejus Synodum pertinere, quò „ſecundùm Canones accedere tenentur, ideoque intereſſe poſſe „examinandis querelis, quas eorum Presbyteri proponunt. At „Tranſ-Alpinorum, aliorumque qui in longinquis Regionibus „commorantur, diverſam eſſe cauſſam. Canones & Decreta „Pontificum nihil aliud ab eis exegiſſe, quam id quod poſſi„bile fuerit, & quod authoritati Canonicæ, pacique Eccleſia„ſticæ conſentaneum foret. Nunquàm adactos Tranſ-Alpinos „Epiſcopos ad iter Romanum pro quæſtionibus Presbyterorum. „Quamquam fortaſſe ita uſurpatum ab iis, qui ad ſpecialem „Epiſcopi Romani Diœceſim pertinebant".

Quæſtio erat, An Gallicani Presbyteri poſſent, prætermiſſâ ſuæ Provinciæ Synodo, immediatè Romam provocare. Et pontificis cauſſam adjuvabat perpetuus mos totius Italiæ, cujus Presbyteri ita appellabant, & quorum Epiſcopos Papa evocabat ad retractatorium Judicium. Porrò Romanorum Epiſcopus eſt non ſolummodò Papa, ſed inſuper Occidentis Patriarcha, Exarchus Italiæ, ac Metropolita ſuæ Provinciæ. Et hujus omnes Epiſcopos conſecrat, conſecrandos evocat ad ſuas manus, & ſuo tempore ad ſuas Provinciales Synodos. Hæc Provincia olim erat vaſtiſſima: Comprehendebat Picenum, Æmiliam, Campaniam, reliquas Provincias uſque ad Mare Jonium, ipſamque Siciliam & Corſicam. Iſto quidem tempore Siciliam, Calabriam, Apuliam, aliaſque Italiæ Provincias, per hæreticam Leonis Iſauri Imperatoris violentiam abſtractas, detinebat Patriarcha Conſtantinopolitanus : Verùm violentia non præjudicat juri. Rex igitur Carolus, ac Metropolita Hincmarus affirmant harum Regionum Clericos poſſe à ſuorum Epiſcoporum ſententiis appellare ad Papam, atque ipſorum Epiſcopos ad retractatorium Judicium à Papa evocari, eò quod ſit ipſorum Metropolitanus; ideoque non habeant aliud refugium. At longè aliam eſſe rationem in Clericis Tranſ-Alpinis, habentibus

bus suas proprias Provincias, proprios Metropolitas, propriasque Synodos. Eos obligari ad istas Synodos proximè invocandas. Et quidem si isthic stetisset Hincmarus, non carebat fundamento, & poterat exaudiri. At istis Clericis auferre facultatem invocandi Sedem Apostolicam adversùs suarum Synodorum Judicia, & Africanum morem protrudere in Galliam, erat criminosa præsumptio.

Hincmarus hæc optimè norât. Norât inferiorem totius Mundi Clerum semper à suis Synodis provocasse Romam, & istas provocationes semper fuisse directas secundùm Canones Sardicenses. Hoc nodo ut se extricet, prosequitur: "Legimus etiam, „quamvis rarissimè præceptum à Sede Apostolica, quosdam de „longinquioribus Parochiis specialis Diœcesis Romani Pontificis, „ad cujus sollicitudinem universalis Ecclesia pertinet, propter „contumaces contentiones aliquas fuisse invitatos. Sed de Trans„Alpinis Regionibus, quibus decreta Privilegia servari debent, „tale quid pro Presbyterorum & Diaconorum appellatione à Se„de Apostolica præceptum fuisse, non legimus". Per longinquas specialis Diœcesis Romani Pontificis Parochias intelligit omnem Patriarchatum Romanum. Fatetur ex remotioribus istius Patriarchatus Provinciis ac Parochiis Presbyteros quandoque appellasse Romam, & Episcopos ad retractatorium Judicium evocatos comparuisse: Verùm rarissimè, & nonnisi ob contumaces contentiones. Addit id nunquam factum in Gallia: Eò quod ipsa circa hunc articulum habeat singularia Privilegia. Nempe Privilegia Africanæ Ecclesiæ. Quo in puncto gravissimè labitur. Lucet ex supra adductis testimoniis sancti Leonis in epistola ad Rusticum Narbonensem, sancti Aviti in literis ad Ansemondum, Pelagii primi in Rescripso ad Sapaudum Arelatensem, ac Gregorii tertii in literis ad sanctum Bonifacium. Porrò quod Gallicana Ecclesia circa Romanas inferioris Cleri Appellationes habuerit Privilegium aut morem Africanæ Ecclesiæ, est frivolum nugamentum. Proinde hæc Hincmari exceptio meritò fuit refutata.

Petrus de Marca pergit agitare quæstionem, An Gallicani Presbyteri possent à suorum Episcoporum Judiciis immediatè, neglectâ suæ Provinciæ Synodo, provocare ad Pontificem, & prosequitur: "Et Joannes quidem VIII. videtur majorem antiquarum institu„tionum curam habuisse post acceptam Caroli epistolam, quam

„Decreto octavi Concilii muniri conſpiciebat. Quippe Sigebodo „Narbonenſi Archi-Epiſcopo exprobrat facinus quorundam Epiſco„porum Provinciæ Narbonenſis, qui Presbyterum quemdam ac„cuſatum ad Sedem Apoſtolicam accedere juſſerant, interim „verò eum ſuſpenderant, ac quibuſdam epitimiis", ideſt, pœniten„tiis "oneraverant, donec aliter ſummus Pontifex ſtatuiſſet. Por„rò ea de cauſſa Presbyterum illum Romani Epiſcopi Judicio „commiſerant, quod cauſſa dubia eſſet. Addit verò rectè illos „id agere potuiſſe, ſi ea" in plenario Concilio "examinata, con„ſtitiſſet eſſe difficilem. Eo enim caſu conſuli potuiſſe Sedem „Apoſtolicam, ſecundùm antiquam conſuetudinem" : Ut ita fa„cta Scripto relatione, ſi quid dubium ſibi vel difficile ingeſſiſſe „videretur, noſtrum ſuper hoc, more priſco, Decretum expoſ„cerent. "Quapropter Joannes cognitionem illam ab eo Metro„politano ſuſcipi jubet, ut jure proprio eam definiat cum Colle„gis ſuis". Hæc ſunt verba Pontificis : "Ergò ſaltem nunc Fra„ternitas tua, Metropolitani jure potita, ex Epiſcopis ſub ſe de„gentium vel vicinorum ſex unà cum Epiſcopo, cujus eſt iſte „Paræciæ, ſibi ſocians, tantum negotium ventilet ſubtili diſcuſſio„nis ventilabro, & inventa quod juſtum eſt, Canonicè decernat, „& communi Fratrum cenſurâ definiat".

Reſpondeo hæc non facere ad Propoſitum. Non de Roma„na Appellatione agunt, ſed relatione. Neque enim iſte Presby„ter Romam provocaverat. "Facto tumultu Presbyterum illum „quidam apprehenſum, & à terra brachiis ſublevatum, in pro„prium fratrem forti jactaverat impetu, ut idem Germanus ſuus „tanto onere malè impulſus in terram ruerit, & proſtratus atque „oppreſſus vitæ flatum violenter amiſerit". Hinc nata eſt quæ„ſtio, an Presbyter ex iſto homicidio eſſet irregularis ? Ejus Epiſ„copus, aſſumptis quibuſdam Collegis, diſcuſſit cauſſam, & ju„dicavit dubiam atque difficilem. Quare Presbyterum ſuſpendit ab officio, impoſuit epitimia, & Romam miſit ad Judicium Pa„pæ Joannis. Miſit ſine debitis inſtructionibus. Audi ab ipſo Pontifice : "At ubi nobis & perſona Relatoris incognita, & nul„lo Epiſcoporum Scripto commendatio approbata eſt, & rursùs „ubi nulla eſt Accuſatoris objectio, nec accuſati reatus confeſſio, „nec fidelium comprobatio teſtium, nos nec illius ſolius narra„tioni credali eſſe poſſumus, nec rursùs in eum definitivam dam-

nationis

„nationis ſententiam proferre valemus". Arguit iſtum Epiſcopum, quod cauſſam, licet dubiam ac difficilem, non proximè ad Metropolitam aut ejus Synodum, ſed Romam, & quidem ſine inſtructionibus, & ipſe Pontifici ignotus, retuliſſet. Executus eſt antiquum Canonem, quem ad Theodorum Foro-Julienſem Epiſcopum ſcribit magnus Leo: "Sollicitudinis hic ordo eſſe „debuerat, ut cum Metropolitano tuo primitùs de eo, quod „quærendum eſſe videbatur, conferres; ac ſi id quod ignorabat Dilectio tua, etiam ipſe neſciret, inſtrui vos pariter „poſceretis. Quia in cauſſis, quæ ad generalem obſervantiam pertinent omnium Domini Sacerdotum, nihil ſine Primatibus oportet inquiri". Et adjungit: "Sed ut quoquo modo inſtruatur „ambiguitas conſulentis, quid de' quæſtionibus tuis "habeat Eccleſiaſtica regula, non tacebo". Affirmat Epiſcopales relationes vel ad Metropolitam poſſe fieri, vel ad Pontificem: Epiſcopis eſſe jus eligendi. Verùm Apoſtolica Sedes, quoniam per omnium Eccleſiarum ſollicitudinem diſtrahitur in plurima, ſemper maluit primam relationem fieri ad Metropolitam. Hinc quaſi de ſpeciali gratia Leo reſcripſit referenti Theodoro. Hoc Alternativæ jus norât, & ipſo uſus fuit iſte etiam Gallicanus Epiſcopus: Verùm Joannes Pontifex, quod cauſſa non eſſet inſtructa, ipſum cenſuit non exaudiendum. Non igitur per Hincmari aut Caroli Regis epiſtolam fuit correctus, ſed egit ex antiqua Regula Eccleſiæ, de qua nullam mentionem fecerat iſta epiſtola. Epiſt. 82. Cap. 1.

D. Petrus de Marca ſua adversùs inferiorem Galliæ Clerum, & Apoſtolicæ Sedis authoritatem commenta probat etiam ex literis Adriani ſecundi Pontificis ad præfatum Regem Carolum: "Quod præſentem Presbyterum Herlefridum, poteſtate ſui Præ„ſulis pluſquam Canonica veritate perculſum, ad Sedem Apo„ſtolicam, utpotè Caput omnium Eccleſiarum, venire paſſi eſtis, „benè quidem feciſtis; ſed nunc meliùs faceretis, ſi quod inci„vili conſilio apud ſuum Epiſcopum perperàm geſtum eſt, in „Provinciali Synodo apud vos rationabiliter, & apud Fratrem no„ſtrum Hincmarum Archi-Epiſcopum caſſaretur. Quapropter „Apoſtolicâ dilectione Gloriam veſtram hortamur, ut aut præ„ſentaliter huic Herlefrido Presbytero ſuam Eccleſiam cum om„nibus ſuis, uſque ad tempus Provincialis Synodi hanc liberè poſ„ſeſſuro, pro tempore, quod Sacri Canones definierê, ſolemni-

ter

„ter reddere faciatis, aut Erpuinum Episcopum suum Legatum „nobis, qui hæc plenius veriusque renunciet, præsentaliter mit„tere cogatis : Quatenùs dum luce clariùs cuncta noverimus, „sciamus in quem Apostolicæ animadversionis sententiam pro„feramus". D. Petrus de Marca commentatur : "Adrianus ita„que Pontifex agnoscit authoritatem Metropolitani, cui nego„tium istud judicandum relinquit, ac tamen indicat cupere se „ut causa apud Sedem Apostolicam judicetur, si Rex ita pa„tiatur. Ejus tamen arbitrio rem integram relinquit".

Respondeo hoc exemplo lucidè evinci jus Sedis Apostolicæ, ac demonstrari quod Carolus Rex ipsum agnoverit. Hæc est facti species. Erpuinus Sylvanectensis Episcopus nescio cujus Ecclesiæ Curatum Presbyterum Herlefridum deposuerat, ac suâ Parochiâ ejecerat : Et quidem incivili consilio. Sic enim textus est corrigendus. Hinc Herlefridus provocavit. Verùm non ad Hincmarum Metropolitam aut ejus Synodum, sed proximè Romam. Et Carolus Rex fecit ei facultatem exeundi Regni, & accedendæ Sedis Apostolicæ. Nempè noverat Gallicanum Clerum posse, etiam immediatè, Romam provocare à Judiciis suorum Antistitum. Adrianus Pontifex appellationem admisit, & paratum se exhibuit ad retractatorium Judicium; addidit tamen se malle, ut fiat per Hincmarum Archi-Episcopum in Provinciali Synodo. Quare errorem continent hæc verba D. Petri de Marca : "Indicat cupere se, ut causa apud Sedem „Apostolicam judicetur". Etenim Pontifex manifestè fuit indifferens. Et processit secundum Canones Sardicenses. Hinc Herlefridum jussit mox suâ Ecclesiâ & omnibus aliis revestiri, & ab Erpuino Romam mitti Legatum, qui in retractatorio, si quidem Romæ fieret, judicio esset ipsius Apocrisarius. Proindè Carolus Rex tunc etiam agnovit, quod istud Judicium posset Romæ fieri, & quod necessarias ad ipsum personas Pontifex posset evocare. Hæc tunc confessus est idem ille Rex, qui nuper in causa Rothaldi Suessionensis Episcopi, & postmodo in adductis ad Joannem VIII. literis egit & scripsit omnia contraria : Nempè juxta varios ventos, qui spirabant ex Hincmari pulmonibus. Quare hoc Herlefridi exemplum penitùs evertit commenta D. Petri de Marca.

Audiamus illius conclusionem : "Adriani & Joannis Successo„res,

„res, ruptis Canonum cancellis, appellationes Presbyterorum „admisêre, adeò ut Gregorius VII. in Decretis ſuis, quæ vulgò „Dictatus Papæ dicuntur, hoc quoque præceperit": Ut nemo audeat condemnare Apoſtolicam Sedem appellantem. "Quod „in jus commune verſum eſt in Decreto Gratiani, & in libris „Decretalium". Reſpondeo immediatas ad Romanam Sedem appellationes inferiori Clero per nullum auferri antiquum Canonem. Alternativa eſt antiquiſſima. Lucet ex præfato ſancti Leonis Reſcripto ad Theodorum Foro-Julienſem. Etenim appellationis ac relationis eſt eadem ratio ac poteſtas: Ad ipſum, ad quem referre oportet, licet & appellare. Eundem morem viguiſſe in Orientali Eccleſia docet nos Anaſtaſius Nicænus Epiſcopus, Bithyniæ tunc Metropolita, dicens ad omnem Chalcedonenſem Synodum: "Sunt epiſtolæ beati Joannis Epiſcopi Con„ſtantinopolitani ad Nicænum Epiſcopum, ut iret Baſilonopolim, „& emendaret Eccleſiam, tamquam ſibimet competentem". Affirmat neſcio quos Baſilonopolitanæ Eccleſiæ Clericos non ad Nicænum Metropolitam, ſed immediatè provocaſſe ad ſanctum Joannem Chryſoſtomum, uti ad Patriarcham Conſtantinopolitanum, & ab hoc cauſam iſtam, quod propriis deberet oculis inſpici, fuiſſe delegatam iſti proprio Metropolitæ, ac ipſi mandatum, ut iret Baſilonopolim, & iſtas lites definiendo emendaret ac pacificaret Eccleſiam. Item ſupra audivimus, quod Marcion Presbyter proximè, prætermiſſis omnibus mediis, appellaverit ad Sedem Apoſtolicam. Iſtum morem Orientalibus Clericis fuiſſe familiarem demonſtrant plura loca magni Gregorii. Interim ſanctus Paulus Apoſtolus reliquit nobis eximium Canonem: "Om„nia mihi licent, ſed non omnia expediunt". Quod immediatas Clericorum Appellationes paſſim admitti ac definiri à Romanis Pontificibus non expediat Catholicæ Eccleſiæ, Eugenio tertio in libris de conſideratione rectè ſuadet ſanctus Bernardus. Quod item Joannis octavi Succeſſores iſtâ in re fuerint nimiùm benigni, docet ſub Formoſi Papatu & Arnulphi Imperio celebrata Tribuenſis Synodus: Etenim ſupra-adductum magni Imperatoris Caroli Capitulum innovat, ac aſſumit in ſuum Canonem. Eximium iſtum Principem imitata frænavit abuſum, Romanæ Sedis authoritatem nec tangere præſumpſit. Nempe Arnulphus erat Carolinæ ſtyrpis ac virtutis Princeps, ideòque fuit memor, quod etiam Ni-

cæna Synodus ſupra ſancti Petri Sedem nihil fuerit auſa conſtituere, ſciens illi omnia conceſſa à Domino. Dominus Petrus de Marca non rectè culpat omnes à Joanne octavo uſque ad ſeptimum Gregorium Pontifices. Quod enim ſanctus Leo nonus, ejuſque Succeſſores, præſertim laudatus Gregorius, lapſam diſciplinam ſtrenuè reſtaurarint, & quod à propria domo, ab ipſa Romana Eccleſia inceperint, eſt cunctis manifeſtum. Ejuſdem Gregorii Dictatus meretur apud omnes Eccleſias deſcribi aureis literis, & à cunctis Chriſtianis addiſci memoriter, ad inſtar Symboli. Nam & Gallicana olim Eccleſia hanc reverentiam detulit dogmatico Tomo ſancti Leonis. Dictatum ſuo loco ſum conatus exponere, ac defendere ab æmulis.

CAPUT XXII.

An Gallicani Epiſcopi fuerint aliquando exempti à Patriarchali, intra Almam Vrbem celebranda, Romani Pontificis Synodo.

AFfirmat Dominus Petrus de Marca, & eundem errorem imponit Hincmaro Rhemenſi, ac Regi Carolo Calvo. Ex his ipſorum verbis in ſuperiùs adducta epiſtola ad Joannem octavum Pontificem: „ Legimus etiam, quamvis rariſſimè, præceptum à Sede Apoſtolica „, quoſdam de longinquioribus Parochiis ſpecialis „Diœceſis Romani Pontificis, ad cujus ſollicitudinem univerſalis „Eccleſia pertinet, propter contumaces contentiones aliquas inviſitatos fuiſſe. Sed de Tranſ-Alpinis Regionibus, quibus decreta „privilegia ſervari debent, tale quid pro Presbyterorum & Diaconorum appellatione à Sede Apoſtolica præceptum fuiſſe non legimus". Hæc verba Dominus Petrus de Marca commentatur: „Exceptio illa, nimirùm Eccleſiam Gallicanam non pertinere ad „ſpecialem Diœceſim Romanam, ideſt, neque ad conſecrationem „Epiſcopi Romani, neque ad ejus Synodum, tametſi Sedem Apoſtolicam coleret velut particulare Occidentis, & etiam tanquam

„quam Caput universæ Ecclesiæ; exceptio, inquam, illa pro„sus legitima erat. Prudenter itaque Nicolaus I. conatus est ef„ficere, ut Episcopi Galliarum ad Concilium Romanum conve„nirent, ut eâ ratione eandem in Gallia & universo Occidente „Patriarchalis Jurisdictionis amplitudinem constitueret, quam Pa„triarchæ Orientis possidebant in sua quisque Diœcesi. Illi autem „Metropolitanos omnes evocabant ad Synodum Patriarchalem, „juxta Canones Constantinopolitanos, & Chalcedonenses, Justi„nianique Novellas. Eâ itaque de causa literas ad Episcopos „Galliarum & Germaniarum scripsit, ut eos ad Concilium Ro„manum evocaret. Quæ redditæ illis fuêre curâ Regum Caroli „Calvi & Ludoviti. At Episcopi, qui Nicolai consilium intel„lexerant, nihil suo nomine responderunt, sed scribi ad eum pro„curavêre à suis Regibus, qui Protectores sunt libertatum Eccle„siæ. Igitur Principes scripserunt non potuisse Episcopos accede„re ad Concilium ob brevitatem temporis, & ob pericula itine„rum, & ob id etiam quod occupati essent pro tuitione Regni ad„versùm Pyratas. Quibus addunt nullam esse necessitatem, quæ „Episcopos cogat Romam mittere", vt Concilio interfint. Ut Episcopos de Regnis vestris Romam mittendi non postulet neces„sitas, "Ut ait Nicolaus in sua ad Reges epistola. Qui ex his ver„bis colligit nolle Episcopos Mandatis suis obedire. Nam Reges „tamquam rem certam existimabant Episcopos suos non pertinere „ad corpus Concilii Romani, atque ideò non teneri ad illud ac„cedere toties, quoties eos evocari contingit, sed tantùm si ea „necessitas incidat, ut Concilium œcumenicum sit celebran„dum".

Respondeo hanc fabulam sibi ipsi non cohærere. Etenim si Gallicana Ecclesia Romanum Antistitem agnoscat & veneretur ut suum ac totius Occidentis Patriarchale Caput, quomodò ejus Episcopi non spectant ad ejus Synodum & consecrationem? Hæc enim sunt duo Patriarchalis dignitatis nobiliora capita. Quis hoc jure, quod non soli Constantinopolitani & Chalcedonenses, sed etiam Nicæni Canones confirmant omnibus Patriarchis, exuit Romanum? Quod enim Chalcedonenses & Constantinopolitani videantur sancire de solis Orientalibus, oritur ex avitæ reverentiæ regula, ex qua nullum generale Concilium præsumpsit aliquid constituere supra Romanam Ecclesiam, sciens illi à Domino conces-

„Occidentalibus, missis adfuere Legatis". Alia Relatio exponit istas Provincias: "Quod à vobis Africanæ & Gallicanæ Ecclesiæ „per Legatos obsecrant".

Illustrissimum Gallicanæ obedientiæ ac reverentiæ exemplum habemus à sexta Synodo. Sanctus Agatho, antequam suam Legationem mitteret Constantinopolim, convocavit suam Patriarchalem Synodum, & adfuerunt Episcopi centum viginti quinque. Inter hos erat "Adeodatus Leucorum, seu Tullensis Episcopus, „Legatus venerabilis Synodi per Galliarum Provincias constitutæ. „Felix Episcopus Arelatensis, Legatus venerabilis Synodi per „Galliarum Provincias constitutæ. Taurinus Diaconus sanctæ „Ecclesiæ Telonensis, Legatus venerabilis Synodi per Galliarum „Provincias constitutæ. Wilfridus Episcopus sanctæ Ecclesiæ „Eboracenæ, Legatus venerabilis Synodi per Britanniam constitu„tæ. Valentinus Episcopus sanctæ Ecclesiæ Aquensis". Imperator Constantinus optaverat istam Synodum esse numerosiorem; verùm cur esse non potuerit, audiamus à Pontificis Rescripto ad Principem: "Nisi longus Provinciarum ambitus, in quibus Hu„militatis nostræ Concilium constitutum est, tanti temporis pro„telationem ingereret, olim hoc noster famulatus impleret". Affirmat "familiare sibi Concilium" longè extendi. Nempè usque ad Oceanum, & ultra ipsum. Et supponit omnes istos Episcopos obligari ad suam Synodum. Et ad Faustum ac Symmachum, Romanæ Urbis Senatores, scribit sanctus Avitus Archi-Episcopus Viennensis: "Fuerat talis status rerum desiderandus, ut ipsi per „nos Urbem Orbi venerabilem pro dependendis Divinis, huma„nisque expeteremus officiis. Sed quia istud jam dudum per ra„tionem temporum fieri posse cessavit, vellemus vel eo securi„tatis accedere, ut quæ in communi causa supplicari oportet, „Amplitudo vestra Congregatorum Galliæ Sacerdotum relatione „cognoscat". Agit de Patriarchalibus Synodis Symmachi Papæ. Lamentatur in Gallia defeciſe Romanum Imperium, & in ipsa variè lacerata dominari Barbaros: Et hinc duo præsertim evenisse Ecclesiæ vulnera. Primò, quod Gallicani Episcopi non possent Almam Urbem ad Patriarchales Synodos accedere. Deindè, quod nec totius Gallicanæ Diœcesis Synodus posset ad faciendas Romam Relationes convenire. Nempe barbari Reges, invasis à se Ditionibus metuentes, nolebant Episcopos suis finibus excedere.

Hæc est vera ratio, ex qua Gallicani Episcopi cœperunt rarius Patriarchalibus Romanorum Pontificum Synodis adesse.

Quod ad hasce Synodos semper spectaverit Gallia, palam lucet ex ejus etiam Apostolicis Vicariis. Etenim Romani Pontifices, uti in Illyrico, ita & in Gallia istos habuere. Suas isthic vices delegarunt Æonio, Cæsario, Auxanio, Virgilio, ac aliis Episcopis Ecclesiæ Arelatensis: Item sancto Remigio Episcopo Rhemensi. Est res antiqua. Etenim Zozimus Pontifex Patroclo Arelatensi dedit duo: Metropoliticam potestatem super solidam Narbonæ Provinciam, & Apostolicas vices per reliquam Galliam. Porro de horum Vicariorum potestate scribit sanctus Leo ad Anastasium Thessalonicensem Episcopum, suum in Illyrico Vicarium: "De persona consecrandi Episcopi, & de Cleri Plebisque „consensu Metropolitanus Episcopus ad Fraternitatem tuam refe„rat, quodque in Provincia benè placuit, scire te faciat, ut Ordinationem celebrandam tua quoque firmet Authoritas". Ei delegat authoritatem examinandi & confirmandi electiones omnium Episcoporum. Etiam Metropolitarum. Et pergit: "Si causa „aliqua major exstiterit, ob quam rationabile ac necessarium sit „Fratrum advocare Conventum, binos de singulis Provinciis Episcopos, quos Metropolitani crediderint esse mittendos, ad Fra„ternitatem tuam venire sufficiat". Delegat ei potestatem Diœcesanæ Synodi. Ipsam verò limitat ob Anastasii excessum, nuper patratum in Atticum Episcopum Nicopolitanum, Metropolitam veteris Epiri. Easdem facultates habuerunt Gallicani Vicarii. At verò Pontifex non delegat, nisi suam authoritatem, atque ita Gallicani Episcopi convincuntur semper spectasse ad ejus Patriarchalem Synodum, & ad ejus consecrationem. Nullus unquam Galliæ Metropolita prætendit Antocephaliam, seu exemptionem à Patriarchico jugo Romani Antistitis, nisi unus Sanctus Hilarius. Hic ambitus videtur fuisse ejus delictum. Et sanè mitius est in hanc potestatem impingere, quàm in Papalem. At istum spiritum suppressit Valentiniani Augusti Lex, palam stabiliens etiam Patriarchalia jura Pontificis.

Et hinc patet Nicolai primi in evocandis ad istam suam Synodum Gallicanis Episcopis consilium fuisse Canonicum atque authenticum. Audiamus Pontificem: "Intelligi datur Episcopos „Monitis nostris non velle parêre, propter illud quod in literis vestris

„vestris subdunt. Dicunt enim post aliquanta: Ut Episcopos de „Regnis vestris ad Synodum Romam mittendi necessitas non po„stulet. Unde si vos fortasse aliter dicitis, nos illud dicimus, „quod Divinitùs revelatur, quia cum novitatum mala multipli„cari videamus, si ex diversis Provinciis Fratres ad invicem „convenissent juxta priscum morem, & nos consensu illorum re„velante Domino, quæ dercernenda sunt decerneremus, & ipsi ne„cessitates suas referentes, & nos nostras exponentes, quæ decre„ta fuissent, meliùs in eorum notitiam facerent pervenire, qui „semper Synodalem Conventum à nobis aggregari petierant, sic„que fieret, ut secundùm qualitatem morbi medicina conficeretur, „& ad sananda vulnera longè latèque effunderetur". Pontifex affirmat varia. Primò, quod Gallicanorum Antistitum ad Patriarchales Romani Pontificis Synodos evocatio non sit res nova, sed vetusta consuetudo. Secundò, quod præsens evocatio fuerit facta ex necessariis caussis: Nempe ad medendum Ecclesiæ, etiam Gallicanæ, variis vulneribus. Tertiò, quod Episcopi talis evocationis potestatem non abnegarent Pontifici, sed existimarent nullam tunc fuisse illius necessitatem. Quare nullam hìc exemptionem aut libertatem allegant, nec Regiam istius libertatis protectionem invocant. Sunt Domini Petri de Marca in istos Episcopos injuriosa figmenta. Hincmarus Rhemensis, ex cujus nutu Rex Carolus egit hæc omnia, non adeò desipuit. Quod ipsum lucidissimè patet ex rationibus, ob quas Episcopi se excusarunt. Audiamus ipsas à Nicolao Pontifice rescribente Regibus: "Quia „Episcopos ad Synodum nostram, & pro angustia temporis, & „pro injuria transitus occurrere non valere dixistis, meritò durè „habuimus, cum tanta temporis angustia non immineret, ut sal„tem de vobiscum conversantibus binos mittere nequivissetis. „Reprehensibile denique valde esse constat, quod tu, fili mi Ca„role Rex, subintulisti, dicendo majorem partem Episcoporum „omnium diu noctuque cum aliis fidelibus tuis contra Pyratas „maritimos invigilare, ob idque Episcopi impediantur venire, cum „militum Christi sit servire Christo, militum verò sæculi, sæculo". Harum rationum nulla innuit, longè minùs asserit dogmatizatam à Petro de Marca exemptionem.

Verùm cur Episcopi has excusationes non per se allegarunt apud Pontificem, sed per Reges, præsertim per Regem Carolum? Respon-

Reſpondeo has eſſe conſuetas ſutelas Hincmari Rhemenſis, qui iſto tempore erat os & lingua Francorum Antiſtitum. Noverat tertiam excuſationem non eſſe Epiſcopalem, & duas priores fuiſſe frivolas, in ſimili cauſſa apud Julium ab Euſebiana Factione, & apud Damaſum Pontificem adductas ab iſtius Factionis reliquiis, ac ab utroque Pontifice ſpretas atque exploſas. Inſuper noverat in iſta Romana Synodo retractandam cauſam Rothaldi Sueſſionenſis Epiſcopi, qui ab ejus Synodo damnatus Romam appellaverat, & quem Nicolaus Pontifex ob ejus in non comparendo contumaciam reveſtiverat, ac per-interim reparatum remiſerat in Sedem, retractatorium Judicium reſervans primæ Patriarchali Synodo. Juxta Julii in Athanaſii cauſſa exemplum, & Canones Sardicenſes. Proindè iſtam Synodum Hincmarus oderat, & jam dictas rationes noverat eſſe frivolas: Hinc uſus eſt lingua & calamo Caroli Regis. Ex ſuo more. Et ex conſueto in extremis refugio: "Rex non vult". Interim nec per Regem auſus eſt effutire ſe exemptum à Patriarchali Synodo.

Nihilominùs Romana Eccleſia optimè perſpexit, quò hæc tenderent. Hinc in octava Synodo curavit prodire hunc Canonem:

Can. 17. "Sancta & univerſalis Nicæna prima Synodus antiquam conſuetu-
„dinem jubet ſervari per Ægyptum, & Provincias quæ ſub ipſa
„ſunt, ita ut horum omnium Alexandrinus Epiſcopus habeat po-
„teſtatem, dicens, Quia & in Romanorum civitate hujuſmo-
„di mos prævaluit. Qua pro cauſſa & hæc magna & ſancta
„Synodus tam in ſeniori & nova Roma, quam in Sede Antio-
„chiæ ac Hieroſolymorum, priſcam conſuetudinem decernit in
„omnibus conſervari, ita ut eorum Præſules univerſorum Metro-
„politanorum, qui ab ipſis promoventur, & ſive per manus im-
„poſitionem, ſive per Pallii dationem Epiſcopalis dignitatis fir-
„mitatem accipiunt, habeant poteſtatem, videlicet ad convocan-
„dum eos, urgente neceſſitate, ad Synodalem Conventum, vel
„etiam ad coërcendum illos & corrigendum, dum fama eos ſu-
„per quibuſdam delictis forſitan accuſaverit. Sed quoniam ſunt
„quidam Metropolitanorum, qui ne ſecundùm vocationem Apo-
„ſtolici Præſulis occurrant, à Mundi Principibus ſe detineri ſine
„ratione cauſantur, placuit talem excuſationem omnimodis eſſe
„invalidam. Cum enim Principes pro ſuis cauſſis Conventus fre-
„quenter agant, impium eſt ut ſummos Præſules ad Synodos pro

Eccle-

„Eccleſiaſticis negotiis celebrandum impediant, vel quoſdam „à Conciliis eorum prohibeant, licet tale impedimentum & „fictam prohibitionem Metropolitanorum ſuggeſtione diverſis „modis fieri didicerimus. Conſueverunt autem Metropolitani „bis in anno Synodos facere, ideoque, ſicut dicunt, ad Pa„triarchale penitus non occurrere Caput. Sed ſancta hæc & „univerſalis Synodus, nec Concilia, quæ à Metropolitanis fiunt, „interdicens, multò magis illa novit rationabiliora eſſe ac uti„liora Metropolitanorum Conciliis, quæ à Patriarchali Sede „congregantur, & idcircò hæc exigit fieri". Exponit Patriarchalis Synodi utilitates, & poſt quædam alia concludit: "Quiſ„quis ergo Metropolitanorum proprium Patriarcham contemp„ſerit, & vocationem ejus, quæ ſive ad unum ſolum, ſive ad „plures, ſive ad omnes ſit, abſque validiſſima ægrotatione vel „Paganorum incurſu, non obedierit, & per totos duos men„ſes poſt notitiam vocationis ad proprium venire Patriarcham „minimè feſtinaverit, vel ſi quocumque modo latitare, aut non „cognoſcere Nuntium ab illo miſſum tentaverit, ſegregetur; „ſi verò intra unum annum eandem contumaciam & inobe„dientiam demonſtraverit, deponatur omnibus modis". Totus Canon invadit Hincmarum, & ejus conſuetum, "Rex non „vult". Nam & ipſe dixerat à ſe Metropolita bis in anno celebrari Synodum, ideoque non eſſe opus Synodis Patriarchalibus. Ipſe non ſolummodò communem ad iſtas Synodos, ſed etiam ſingularem ſuî evocationem ſpreverat, ad retractatorium Rothaldi Sueſſionenſis Epiſcopi Judicium contumaciter nolens comparere, uſus multis ambagibus. Hos ejus contra Patriarchalem Romani Pontificis Authoritatem exceſſus damnavit Canon, ac ſimul jam dictum, tunc adhuc futurum, errorem Petri de Marca.

Hìc interim pergit: "Bilem Nicolai movit hæc reſponſio, „qui repræſentat communi conſenſu provideri non poſſe neceſſi„tatibus Eccleſiæ, niſi Epiſcopi venerint ex Provinciis ad Roma„num Concilium. At diverſa ratio prohibebat Reges noſtros & „Epiſcopos Galliarum, ne illuc accederent. Quippe illic Lex „ipſis impoſita fuiſſet, contendiſſent Pontifices Canones in eo „Concilio conditos executioni demandandos eſſe citra novum exa„men, cum eis decernendis acceſſiſſet conſenſus Epiſcoporum Gal-

„licanorum: Secus eveniebat, quando Concilia habebantur intra „Gallias. Cauſſæ enim in eis agitabantur ex ſententia & conſen„ſu Regis & omnium Ordinum: Et ſi quid à Roma mittebatur, deliberationi Concilii obnoxium erat, Mitigatus tandem „eſt Nicolai animus quoad jura Regum in Epiſcopos. Agnoſcit „enim eam illis authoritatem ineſſe, ut prohibere poſſint, ne „Epiſcopi Romam accedant, neque id ullo modo exprobrari „poſſe Epiſcopis, ſi obſequio ſuo prohibitionem exequantur. At„tamen contendit poſſe Reges vituperari, ſi eâ authoritate abu„tantur".

Reſpondeo Nicolai bilem fuiſſe juſtiſſimam: Unde & ipſi plenè ſatisfecit octavum Concilium. Dominus Petrus de Marca addit errores erroribus. Primus eſt, quod conditi in Romana Patriarchali Synodo Canones executioni nequeant mandari ſine novo Regis examine. Etenim quis Patrum Canon, quæ avita traditio his Canonibus hanc ſervitutem impoſuit, Regibus dedit iſtam poteſtatem? Secundus error eſt, quod acta intra Gallias Concilia agitentur ex ſententia & conſenſu Regis & omnium Ordinum: Et ſi quid Româ mittatur, ſit deliberationi obnoxium. Etenim hæc longiſſimè deviant ab antiqua erga Romanam Cathedram reverentia, ex qua etiam Nicæna Synodus nihil fuit auſa ſuper ipſam conſtituere, ſciens ipſi omnia conceſſa à Domino. Sunt nova in ſanctum Petrum Attentata, quæ ſanctus Thomas Cantuarienſis dixit eſſe conſuetudines Barbarorum. Non ſpectant ad præſentem controverſiam. Tertius error eſt, quod Nicolaus Pontifex Regia in Epiſcopos jura tandem agnoverit. Etenim iſtas Caroli violentias prudenter ac patienter diſſimulavit: Abſit ut tanquam jura agnoverit. Uſus eſt Propheticâ regulâ: "Cum ac„cepero tempus, ego Juſtitias judicabo". Et iſtud tempus à Domino Deo accepit ejus Succeſſor Adrianus in octava Synodo. At Petrus de Marca adjungit de ipſa quartum errorem: "Videbi„mus poſtea, quid ſexcennio poſt in octava Synodo tentaverit „ſummus Pontifex adversùs Jura Regni Francici". Adrianus II. Nicænos & Apoſtolicos pro Patriarchalibus, Romani præſertim Pontificis, ab Hincmaro Rhemenſi & Carolo Calvo graviter læſis, Synodis Canones iſthic innovavit: Aliud non egit. Atque ita Petrus de Marca profitetur Regni ſui Jura cum iſtis Canonibus non cohærere. Abſit, ut avita Chriſtianiſſimorum Regum pie-

tas

tas talia Jura ambiat. Certè talia ipſis non prædicavit ſanctus Remigius.

CAPUT XXIII.

Diſcutiuntur alia fundamenta Domini Petri de Marca.

ROmanas Appellationes arietare Dominus Petrus de Marca ex profeſſo pergit in ſeptimo libro, & ſcribit : " Conſuetudo illa, quæ Conciliis „uniuſcujuſque Provinciæ ſupremam Epiſcopo- „rum deponendorum poteſtatem tribuit, Scrip- „to tradita eſt, & firmata Canone quinto Ni- „cæni Concilii". Adducit Canonem, & pergit : "Canon ille confirmat authoritatem cujuſque Provinciæ in judi- „candis definitivo Decreto cauſſis Eccleſiaſticis, quæ ad Clericos „aut Laicos ſpectant, & per conſequentiam idem jus ſtatuitur „quoad correctionem & depoſitionem Epiſcoporum, tametſi caſus „ille diſertis verbis non exſtet in Canone. Sanè dubitari non po- „teſt, quin hic Canonis ſenſus ſit, & ea mens, ut in generali „hac lege comprehendantur Judicia adversùm Epiſcopos, cum eo- „rum mentionem aliàs nullibi faciat Synodus". Reſpondeo hunc Domini Petri de Marca librum eſſe theſaurum, ex quo Paſchaſius Queſnellus deprompſit ſua omnia. Adducta verba ferè tranſcripſit. Et ſunt abundè refutata. Et fons iſte etiam errat multipliciter. Primò, quod inappellabilis deponendorum Epiſcoporum poteſtas competat Provincialibus Synodis. Deinde, quod iſta ſuprema authoritas ſit confirmata à Nicæna Synodo, & redacta in Scriptum. Tertiò, quod hocce Scriptum ſit quintus Canon. Etenim Provinciæ Synodus eſt prima in deponendis Epiſcopis cognitio, ideoque ſi ipſius authoritas ſit ſuprema, degradatis Epiſcopis nulla competit appellatio. Admiranda eſt fiducia, quâ Dominus Archi-Epiſcopus talia ſpargit in Mundum. Cap. 2.

Eâdem fiduciâ pergit : " Præter argumentum illud exſtat aper- „ta ac expreſſa authoritas Concilii ſecundi Oecumenici, itemque „Africani Concilii, & Innocentii primi Papæ, quorum ea eſt ſen-

„tentia, ut judicia Episcoporum eo Canone Nicæno contineri exi-
„stiment. Canon quippe secundus Concilii Constantinopolitani
„Oecumenici apertè testatur administrationem & gubernationem
„Ecclesiarum hoc Canone Nicæno mandatam esse unicuique Pro-
„vinciæ. Administrationis verò vocabulo Patres Constantinopo-
„litani comprehendunt Judicia adversùm Episcopos, æquè ac alia
„Politiæ & Regiminis Ecclesiastici capita". Etiam hæc verba fe-
rè descripsit Patchasius Quesnellus. Item illa continent multiplices errores. Primus est, quod infelicissimi ac prævaricatorii istius Africani Concilii authoritate utatur adversùs sanctum Petrum Apostolum. Secundus error est, quod Innocentii primi Rescriptum laudet solum quintum Nicænum Canonem. Quod etiam Sardicensem laudet, alibi rectè affirmat ipse Dominus Archi-Episcopus. Error tertius est, quod istud Rescriptum sanciat aut asserat Provincialium Synodorum judicia esse inappellabilia. Est fabula cantanda pueris. Quartus error est, quod secundus Canon Constantinopolitanus confirmet præsertim quintum Nicænum. Quintus est, quod apertè ac expressè sanciat Provincialia Judicia esse inappellabilia. Etenim sextus Canon apertè ac expressè permittit à Provinciali ad Patriarchalem aut Exarchicam, & ab hac iterùm provocari ad generalem Synodum totius Ecclesiæ.

Dominus Archi-Episcopus invocat etiam Antiochenos Canones: "Eadem veritas colligi potest ex Canonibus Concilii Antiocheni,
„cujus authoritas recepta fuit in Concilio Chalcedonensi, & dein
„in universa Ecclesia. Concilium enim illud cupiens prorsùs tol-
„lere difficultates, quæ persæpe occurrebant in executione Con-
„cilii Nicæni quoad depositiones Episcoporum, iis verbis utitur,
„quæ apertè docent definitivum Judicium ad Synodum uniuscu-
„jusque Provinciæ pertinere". Respondeo longè aliud ad Clerum & Populum Constantinopolitanum scribere Innocentium primum: "Canonibus obsequendum esse scribimus, qui Nicææ
„sunt decreti, quos solos consectari decet Ecclesiam Catholicam,
„& juxta eos judicare. Si alii à quopiam proferuntur, à Cano-
„nibus Nicænis dissonantes, & hæreticos Authores referentes, ii
„à Catholicis Episcopis rejiciuntur. Hæreticorum namquè Inventa
„Catholicis Canonibus non sunt adnectenda. Semper enim illi
„per nefaria Decreta Patrum Nicænorum Concilium minuere in-
„tendunt. Quapropter non solùm hoc dicimus istos sequendos

non

„non eſſe, verùm etiam cum hæreticis & Schiſmaticis Dogma„tibus condemnandos, quemadmodum antea in Sardicenſi Con„cilio ab Epiſcopis factum eſt". Agit pro ſancto Joanne Chryſoſtomo, quem Theophili Patriarchæ Alexandrini factio ex Antiochenis Canonibus damnaverat. Docet varia: Canones iſtos diſſonare à Nicænis, eſſe ab hæreticis authoribus, hæreticorum Inventa, Decreta nefaria, contraria Nicæno Concilio, ipſum imminuentia, Hæretica & Schiſmatica Dogmata, damnanda ab omnibus, etiam pridem damnata à Sardicenſi Synodo. Adeò abſunt iſti Canones, ut exponant Nicænos. Quod ipſos ſtudeant evertere, etiam Julius Pontifex altiſſimè clamavit in litteris ad ipſorum conditricem Antiochenam Synodum. Quod nempè Patriarchales, & quaſdam etiam alias Orientalium Synodos ſanxiſſent eſſe ſupremas, atque ita avertiſſent Romanas appellationes, quas Nicæna Synodus confirmaverat, ac redegerat in Scriptum.

Hoc ipſum teſtatur Palladius Helenopolitanus Epiſcopus in Dialogo cum Theodoro, Romanæ Eccleſiæ Diacono, de Actis laudati Ioannis. Affirmat datum de ipſo judicium fuiſſe indiſcretum atque nequiſſimum, & ejus ſcopum fuiſſe, "ut locus „purgandi ſe Joanni nullus omninò daretur, vigore ſcilicet Ca„nonum eorum, quos Theophilus miſerat, à quadraginta Arii „complicibus editos". Adducit Antiochenum Canonem, ac pergit: "Et iſta quidem regula, ut nequam, & à nequiſſimis „edita, in Sardicenſi Concilio eliminata eſt, quando Julius „Athanaſium & Marcellum admiſit ad communionem. Quo„rum gratiâ etiam Canon ille fuerat editus". Nempe ad evertendam, quam Julius fecerat, Athanaſii ac Marcelli appellantium reparationem, & evertendam Sedis Apoſtolicæ circa iſta authoritatem. Et tamen iſtos Canones poſtmodò admiſit Chalcedonenſis Synodus, ac univerſa Eccleſia. Nempè doloſi ſunt, & ambidextri ad bonum & malum. Eccleſia ipſos admiſit ſub hac ſalutari clauſula: "Sine præjudicio Romanæ Ec„cleſiæ, cui in omnibus cauſſis debet cuſtodiri reverentia". D. Petrus de Marca ipſis utitur in ſenſu Euſebiano, atque ita longiſſimè ſaltat extra limites veritatis.

Affirmat inter Antiochenos Canones eſſe aliquam contradictionis ſpeciem, & pergit: "Conciliatio horum Canonum pen-

„det, ut ego quidem existimo, à praxi illarum tempestatum, „quæ Interpretibus Græcis atque etiam Latinis ignota fuit. Ea „autem versabatur in authoritate, quam Imperatores possidebant, „concedendi Rescripta pro revisione supremorum Judiciorum, si„ve illa civilia essent, sive Ecclesiastica. Nam Edicta Præfecto„rum Prætorio obnoxia non erant appellationi, sed revisioni tan„tùm, si eam is, qui causâ ceciderat, fieri peteret libello in eam „rem oblato Imperatori". Demonstrat hæc ex Romanis legibus, atque prosequitur : "Implorabantur etiam Rescripta Principum „adversùs suprema Synodorum Judicia. Cui consuetudini tem„peramentum adhibet Canon duodecimus Antiochenus, ut his qui„dem omnis spes restitutionis adimatur, qui postquam damnati „fuerint, preces Imperatori obtulerint, ut ejus authoritate resti„tuantur; eorum verò causa per revisionem retractetur, qui ab „Imperatore obtinuerint, ut novum Concilium habeatur, ad quod „major Episcoporum numerus accedat".

Respondeo Dominum Archi-Episcopum hærere in petitione principii. Demonstrandum ipsi est, quod Provincialium Synodorum judicia olim non fuerint obnoxia appellationibus. Certè hac in re perperam comparantur cum Judiciis Præfectorum Prætorio. Nec enim Metropolitæ, sed soli Patriarchæ habent istum in Ecclesia locum, quem Prætoriorum Præfecti habent in Republica. Unde Imperator Justinianus horum Judiciis ac sententiis non Metropolitarum, sed solorum Patriarcharum Judicia ac sententias æquiparat. Et quidem sub hac semper salutari clausula : "Sine præju„dicio Romanæ Ecclesiæ". Proinde Divalium Rescriptorum & sacrarum delegationum postulatio non ex suprema Provincialium Synodorum authoritate, sed ex desperata Donatistarum audacia ducit originem. Primi Donatistæ talia postularunt à magno Constantino : Et suâ audacia optimum Principem, adhuc Juvenem & Catechumenum, gravissimè scandalizarunt. Malum invaluit sub Constantio. Per Eusebianos. Nec mirum : Etenim scelerata Factio per laceratam in Philippo-Politano Conventu Catholicæ Ecclesiæ Monarchiam vidit esse solutam etiam Ecclesiæ unitatem, ideòque ad ipsam quovis modo resarciendam garrivit Constantium esse Episcopum Episcoporum. Ita disertè testatur Lucifer Calaritanus Episcopus in libro de Filio Dei. Et sanè sine unitate Capitis esse non potest unitas corporis. Hinc facinorosa Factio Papalem

palem Prærogativam transcripsit in Imperatorem. Ex hoc fonte etiam Antiocheni, qui primi permiserunt ista refugia, Canones emanarunt. Hinc tandem evenit, quod ad quintum suum librum præfatur Socrates : "Passim in historia Imperatorum mentionem „propterea fecimus, quod ex illo tempore, quo Christiani esse „cœperunt, Ecclesiæ negotia ex ipsorum nutu pendere visa sunt, „atque adeò maxima Concilia de eorundem sententia & convo„cata sunt, & adhuc convocantur".

Eâdem viâ invaluerunt sacræ delegationes. Etiam adversùm Provinciales Synodos. Verùm hæ nequaquam inde probantur esse supremæ aut inappellabiles. Ista nempe Divalia Rescripta debebant observare & exequi sacros Canones : Alioquin erant violenta in Ecclesiæ dignitatem injuria. Hinc Imperator Constantinus Donatistarum litibus, non Gallicanos, quos illi postulabant, Episcopos dedit Judices, sed Pontificem Romanum. Et Theophilus Alexandriæ Patriarcha ad sanctum Joannem Chrysostomum, cui Imperator Arcadius criminalem ejus causam delegaverat, scripsit : "Arbitror te non ignorare, quid præcipiant Nicæni Con„cilii Canones, sancientes Episcopum non judicare causas citra „suos terminos. Si autem ignoras, disce. Et libellos contra me „suscipere desinas. Nam etsi judicari me opus sit, ab Ægyptiis „magis, quàm à te id fieri oportet, qui septuaginta quinque „dierum itinere à nobis separatus es". Affirmat Divalem Delegationem sexto, per secundum Constantinopolitanum confirmato ac expositio, Canoni repugnare, ideòque nullius esse ponderis. Et sanctus Joannes intercessionem agnovit justam, atque admisit. Eâ de re postmodò scripsit ad Papam Innocentium : "Piissimus Im„perator jussit, quæ contra Theophilum dicerentur, audire. Ve„rùm nos, Patrum Decreta reveriti, nequaquam acquievimus, sed „vehementer obstitimus". Utique ipsi Principi, volenti suum Rescriptum mitti in executionem. Eâdem exceptione usus est ipse Joannes contra Synodum in hortis Ruffinianis : Dixit Thraciæ Episcopos non posse judicari ab Ægyptiis. Et Domnus Patriarcha Antiochenus contra sacram delegationem, quâ Imperator Theodosius Ibæ Edesseni Archi-Episcopi causam commiserat alterius Provinciæ Episcopis, potenter intercessit, clamans ipsam debuisse devolvi ad suum tribunal, ideòque talem delegationem esse contemptum sui Apostolici Throni. Videatur epistola Theo-

doreti,

doreti, & decima actio Concilii Chalcedonenſis. Adversùm tales Delegationes frequenter ac potenter interceſſit magnus Papa Gregorius, conſtanter aſſeverans ſacros Canones à Principe debere diligi, ideòque illis adverſas Juſſiones, utpote per obreptionem extortas, nullius eſſe vigoris aut reverentiæ. Proinde ſacræ Delegationes, quoniam non ad aliam Provinciam, nec ad alium Patriarcham, ſed ad proprium Exarchum debent dirigi, lucidè demonſtrant Provincialium Synodorum Judicia eſſe omninò appellabilia.

Dominus Archi-Epiſcopus pro ſuis Commentis adducit etiam Imperatoris Gratiani Legem, poſtmodò innovatam & extenſam ab Imperatoribus Arcadio ac Honorio: "Quicumque reſidentibus Sacerdotibus fuerit Epiſcopali loco detruſus & nomine, ſi aliquid contra ſententiam, vel contra quietem moliri fuerit deprehenſus, rurſuſque Sacerdotium petere, à quo videtur excluſus, procul ab ea Urbe, quam infecit indignus, ſecundùm Legem divæ memoriæ Gratiani, centum millibus vitam agat". Et infra: "Sit hujuſmodi perſonis tenore præſentis Legis inlicitum ſacra noſtra adire Secreta, & impetrare Reſcripta. Omnia dejectis per culpam Sacerdotio perſonis, quæ impetrata ſunt, infecta permaneant". Dominus Archi-Epiſcopus commentatur: Præter ea argumenta validum quoque teſtimonium ad probandam veterem illam Principum authoritatem ſumi poteſt ex Lege, quæ prohibuit, ne deinceps hic mos uſurparetur". Et infra: "Lex damnatis Epiſcopis diſertè inhibet, ne ad Principes accedant, nevè Reſcripta impetrent, quæ nulla eſſe pronunciat, ſi eorum Epiſcoporum damnatio peracta ſit juſtam ob cauſſam". Cenſet damnatos Synodaliter Epiſcopos longè fortiùs arceri à Romana Appellatione.

Reſpondeo Romanas appellationes à neutra lege everti, ſiſti, lædi, aut circumſcribi. Etenim Gratiani Lex ſancit adverſum ſolos ab Urſicino Antipapa ſeductos aut conſecratos, & ob ſchiſma à ſancto Damaſo Pontifice Synodaliter damnatos Epiſcopos, Parmenſem præſertim ac Puteolanum, qui etiam poſt relegatum in Gallias, ac intra Agrippinenſis Coloniæ muros circumſcriptum ſuum Idolum non ceſſabant fovere factionem, rebellare Damaſo, ſuas Cathedras per violentiam retinere, ſuas civitates agitare ſurſum deorſum, vilem plebem circumſcribere, atque

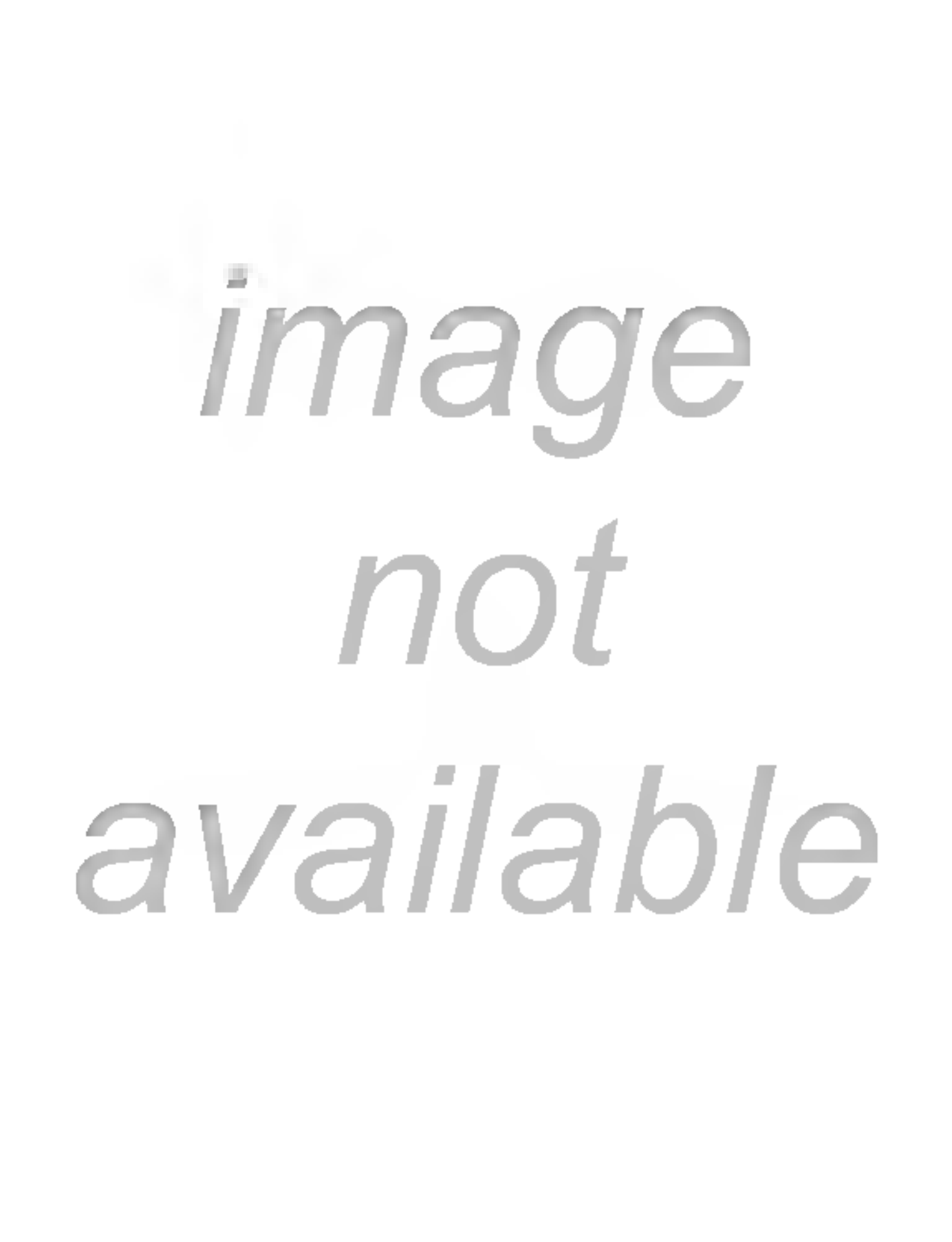
image
not
available

„convictus accepit, manſuetudinem noſtram inquietare conatus, dig-
„num tulit in progreſſione Reſponſum. Poſt quintum decimum
„annum, Eccleſiam, de qua extruſus fuerat, rurſus contaminare
„conatur: Congreſſiones illicitas facere molitur, egentemque con-
„ſilii multitudinem perditi animi perſuaſione depravat. Noſtrorum
„videlicet Judicum ſocordiâ fretus, qui privatæ gratiæ Imperialia
„Præcepta condonant: Et Religionem, quam nos jure venera-
„mur, quam fortaſſe ipſi negligunt, inquietari patienter accipiunt".
Pretio aut perfidiâ corrupti Romano Pontifici non præbebant Regii
Brachii auxilium. Adverſum hos igitur, quos ipſe Pontifex Sy-
nodaliter damnarât, Epiſcopos, & adverſum ipſorum turbulentias
Romana Eccleſia poſtulavit auxilium, & Gratianus Imperator
dedit. Nequaquam iniquè damnatis per ſuas Synodos Epiſcopis
Romanæ appellationis azylum, ſed juſtè per ſolam Romanam Ec-
cleſiam dejectis clauſit portas turbulentiæ. Ad preces S. Damaſi,
S. Ambroſii, totiuſque Romanæ Synodi.

Iſtam Legem ſingulariter dilexit, & ad ſe extendi ambivit
Africana Eccleſia. Hinc inter varia, quæ Aurelius Primas pro
reparando Eccleſiæ ſuæ ſtatu poſtulanda duxit à Principe, fuit
& hoc: "Et illud petendum, ut ſtatuere dignentur, ut ſi quis
„cujuſlibet honoris Clericus Judicio Epiſcoporum quocumque
„crimine fuerit damnatus, non liceat eum ſive ab Eccleſiis,
„quibus præfuit, ſive à quolibet homine defenſari, interpo-
„ſitâ pœnâ damni, pecuniæ, atque honoris, quo nec ætatem,
„nec ſexum excuſandum eſſe præcipiant". Acceſſiſſe poſſint &
preces aliarum Eccleſiarum. Hinc ergò Arcadius & Honorius
ad Adrianum Prætorio Præfectum ſcripſerunt: "Suggerentibus
„Epiſcopis didicimus quoſdam Sacerdotes Chriſtianæ Legis,
„quorum delicta Cœtu Epiſcopali & deprehenſa fuerint, & eo-
„rum ſententiâ vindicatâ, in ſinu earum Urbium, in quibus
„talia commiſſa ſunt, permanere, & quærere turbas populi
„convocare, turbatores quietis exiſtere, tumultus popularis
„authores, innocentes ſe poſt judicium dicere, plebem colli-
„gere, & velut adhuc Epiſcopos ſalutari, Comitatum ſacrum
„petere, mereri mendaciis Oracula & furtiva Reſcripta". Ad-
verſùm iſtiuſmodi turbines innovarunt & extenderunt lauda-
tam Legem Imperatoris Gratiani. Primus qui Romanas damna-
torum Epiſcoporum Appellationes prætendit everti per iſtas Le-

ges

ges, fuit Hincmarus Rhemenſis. Erubuit è proprio ore talia nugamenta proferre : Hinc ipſa adversûs Romanam Hincmari Laudunenſis Appellationem ſcripſit ad Adrianum ſecundum è Duziacenſi Synodo per manum Regis Caroli Calvi. Et addidit fœdum errorem. Gratiani Legem dixit emanaſſe ad præfatas preces Afrorum.

Quod iſta Lex Romanas Appellationes auferat, eſt cantanda pueris fabula. Hinc Theodoretus, Cyrenſis Epiſcopus, qui circumſcripto intra ſuam civitatem exilio clauſus per Imperatorem Theodoſium, & per Epheſinum Latrocinium degradatus, appellaverat ad ſanctum Leonem Pontificem, nec permittebatur accedere, ſcripſit ad Anatolium Patritium : "Magnitudinem tuam ob-
„teſtor, hanc à victore Auguſto gratiam petat, ut in Occiden- Epiſt. 119.
„tem veniam, ibique à Deo chariſſimis ſanctiſſimiſque Epiſcopis
„judicer, ac ſi vel minimum à fidei regula deflectere videar, in
„medium maris profundum dejiciar. Quod ſi his veſtris precibus
„non cedat, habitare me ſaltem jubeat in monaſterio noſtro, quod
„quidem à Cyrenſi civitate abeſt millibus centum & viginti. Ho-
„rum, ſi fieri poteſt, priùs illud ; ſin minùs, alterum certè Mag-
„nitudinis veſtræ operâ concedi mihi poſtulo". Affirmat aut ſibi permittendam Romanæ Appellationis proſecutionem, aut certè tractandum juxta Legem Gratiani. Si nempe cenſeretur frivolè provocaſſe. Et hinc Imperator Martianus ipſi permiſit iſtam proſecutionem. Ejuſdem mentis olim fuit Gallicana Eccleſia. Etenim Cæſarius Contumelioſum Epiſcopum, cujus damnatoria ſententia jam tranſierat in rem judicatam, ideòque & erat detruſus in Monaſterium, mox ut reclamare cœpit, & appellare ad Agapetum Pontificem, extraxit è Monaſterio, & redire permiſit ad Epiſcopalem honorem. Eadem eſt ratio ſacrarum Delegationum. Quod ipſas nec Gratianus, nec Arcadius, aut Honorius per ſuas Leges aboleverint aut abolere voluerint, eſt nimis manifeſtum. Etenim & Epheſinæ & Chalcedonenſis Synodi Acta, Theodoſianus Codex, aliaque antiqua & Eccleſiæ & Imperii Monimenta abundant ſacris Delegationibus. Proinde præfati Principes aboleverunt ſolos iniquos adversùs Juſtitiam & publicam pacem juſtè damnatorum Epiſcoporum recurſus. Quæ omnia tandem agnoſcit ipſe etiam Dominus Archi-Epiſcopus. Etenim adjungit : "Si damna-
„tio peracta ſit ob juſtam cauſſam".

CAPUT XXIV.

Diſcutiuntur exempla adducta per Dominum Petrum de Marca.

Ominus Archi-Epiſcopus affirmat ſua Commenta confirmari plurimis exemplis. Hoc eſt primum: "Primum itaque exemplum petitur à „Concilio Sardicenſi, quod de Judiciis à Sy„nodis Tyria, Antiochena, & Conſtantinopo„litana adversùs Athanaſium Epiſcopum Alexan„drinum, & Marcellum Ancyranum latis cog„novit permiſſu Imperatorum Conſtantii & Conſtantis, qui eo„rum cauſam retractari conceſſerant. Ingenuè id fatetur ipſa Sy„nodus in epiſtola Synodica ad Julium Papam ſcripta": Tria fuerunt quæ tractanda erant. Nam & ipſi Religioſiſſimi Imperatores permiſerunt, ut de integro univerſa diſcuſſa diſputarentur. "Eo Imperatorum permiſſu ſe Synodus Sardicenſis tuebatur adver„sùs Orientalium conqueſtionem, qui aiebant judicia à ſuis Prædeceſſoribus fato functis facta non poſſe retractari". Non erat fas eorum, qui jam cum Deo ſunt, ſententiam refricare, "ut inquiunt „Orientales in ſua Synodica epiſtola. Ex ea porrò epiſtola colligi „poteſt uſus, qui tum apud Epiſcopos invaluerat, auxilium Prin„cipum implorandi adversùs Judicia Epiſcoporum. Nam cum Oc„cidentalibus obtuliſſent conſenſuros ſe", ut ex utroque Concilio "Legati in Ægyptum mittantur ad noſcenda Athanaſii crimi„na, eam conditionem addunt, conſentire ſe damnationi ſuæ, ſi „calumniam ei impactam fuiſſe conſtiterit, ac præterea, ut ipſis „præcludatur omnis via implorandi præſidium Imperatorum, aut „Concilii, aut etiam cujuſpiam Epiſcopi.

Reſpondeo hæc omnia non ſpectare ad præſentem controverſiam, ac inſuper ſcatere erroribus atque exceſſibus. Etenim nos hìc quærimus de Provincialium Synodorum authoritate, an ſuprema ſit, quæ nec per Romanam Appellationem poſſit concuti: At verò Tyria, Antiochena, & Conſtantinopolitana Synodi fuerunt

runt Patriarchales, ideòque alterius formæ & fori. Et tamen etiam ipſæ fuerunt per Romanam Appellationem concuſſæ. Fuerunt primò per Julium Pontificem ſucciſæ & circumſcriptæ, ac tandem per Sardicenſem Synodum circumductæ ac exſufflatæ. Idque ſecundùm Apoſtolicos Canones: Atque Nicænos. Proinde Apoſtolica Sedes eandem longè potiori Jure poteſtatem habet in Judicia Provincialium Synodorum. Quod error, qui Provincialium Synodorum in degradatos Epiſcopos aut Clericos judicia affirmat ſuprema ac inappellabilia, ſit quinto Nicæno Canoni injurioſiſſimus, ac Euſebiano, itemque Photiano Schiſmate pejor, licet cunctis exploratum ſit, expedit paucis oſtendi. Utriuſque igitur Schiſmatis pertinax Sectator Theodorus Balſamon, ac in ipſo Antiochenus Patriarcha, Sardicenſes Canones exponens ſcribit ad tertium: "Quæ autem de Papa definita ſunt, eadem de Patriarcha „Conſtantinopolitano ſunt intelligenda, quod is à diverſis Canoni„bus ſimiliter ac Papa ſit in omnibus honoratus". Ex ſui Schiſmatis regula cenſet Romanum Pontificem & Conſtantinopolitanum Patriarcham eſſe pares ac æquales, ideoque ad utrumque pariformiter à cunctis eorum ſubditis, Epiſcopis, Clericis ac Laicis, adversùm Synodales Provinciarum ſententias poſſe provocari. Padem repetit in Scholio ad quintum Canonem: "Quia in priori„bus Canonibus diximus non eſſe, quæ de Papa conſtituta ſunt, „ſpecialia ejus & ſolius Privilegia, ut neceſsè habeat quivis con„demnatus Epiſcopus ad Sedem Romanam accedere, ſed etiam „apud Sedem Conſtantinopolitanam exaudiri, eadem quoque rur„sùm dicimus". Eodem modo Sardicenſes Canones exponit Joannes Zonaras: "Hujus Sardicenſis Canonis Decreto ſummi Sacer„dotes antiquæ Romæ in quacumque cauſa ab Epiſcopis provo„cationem ad ipſos dari jactant, ac eundem in prima Nicæna „Oecumenica Synodo conditum fuiſſe falsò affirmant. Quod qui„dem cum in Synodo Carthaginenſi propoſitum fuiſſet, minimè „cum veritate conſentire probatum eſt. Neque igitur hic Ca„non à Nicæna Synodo editus fuit, neque ad ipſum Romanum „Pontificem provocationes ab omnibus Epiſcopis, ſed ab iis tan„tummodò, qui eidem ſubjecti erant, dari oportere decernit. Ro„manæ autem Eccleſiæ ditioni eo tempore omnes ferè Occi„dentis Eccleſiæ ſubjiciebantur: Macedoniæ nimirùm, Theſſaliæ, „Illyrici, Græciæ, Peloponeſi, & ejus quæ Epirus dicitur, quæ

„postea in Constantinopolitani jura transierunt". Affirmat plura. Primò, quod Romani Pontifices prætendant sibi per Sardicenses Canones adscribere appellationes omnium sub cælo Ecclesiarum. Secundò, quod ipsos dicant esse Nicænos. Tertiò, quod utrumque sit falsum. Quartò, quod posterioris falsitas pateat ex illis, quæ Zozimus Pontifex olim egit cum Africana Ecclesia. Et in his quatuor convenit cum modernis Novatoribus. Quintò affirmat, quod Sardicensis Synodus omnes & solas Romani Patriarchatus appellationes attribuat Romanis Pontificibus. Hoc libens profitetur. Et adjungit Romanum Patriarchatum fuisse tunc vastissimum: Nempe ante rapinas ac violentias Imperatoris Leonis Isauri. Eandem veritatem in Alphabetico Syntagmate profitetur Mattheus Blastares. Et omnes alii Sectatores istius schismatis. O lamentabilem miseriam nostrorum temporum! Per talia testimonia compellimur in Orthodoxis Doctoribus frænare vocum novitates.

Primus porrò error est, quod Sardicensis Synodus Orientalium Synodorum, ac appellantium Episcoporum causssam retractaverit ex delegatione Principum. Etenim ipsa Synodus diserte scribit se ex solo Principum permissu egisse, non ex ipsorum delegatione aut jussione. Generalis Synodus est, non solius Ecclesiæ, sed etiam totius Reipublicæ commotio: Hinc sine isto permissu fieri nunquam potuit. Præsertim istis temporibus, quibus, ut sanctus Optatus Milevitanus ait, non Imperium in Ecclesia, sed Ecclesia erat in Imperio. Pontifex Synodum concipiebat, ejus causssas exponebat Principi, ipsius postulabat permissum, ipsoque obtento indicebat Synodum. Ita factum Sardicensi Synodo, palam scribit sanctus Athanasius in epistola ad suos Monachos: "Romæ congregati Episcopi propè quinquaginta, Eusebianos, ut suspectos ac „timentes se sistere, non receperunt, & quæ ab ipsis scripta essent, „pro vanis habuerunt; nos autem receperunt, nostramque com„munionem sunt amplexi. Interim cum ista fierent, simul & de „Synodo Romana Constans Imperator, & quid Alexandriæ, & „per universum Mundum contra Catholicos gereretur, resciv„it. „Missæ sunt igitur literæ à Constante ad Fratrem suum Constan„tium, ibique de amborum sententia placuit ut Synodus Sardicensis „celebraretur, & de rebus actis cognitio fieret, ne ulterius injuriosè „habiti injuriis afficerentur, vel injurioſi ulteriùs pergerent inju„riam facere". Julius sua, in qua appellantem Athanasium re-

vestiverat

veſtiverat, & ad quam Euſebiani, retractatorium ac definitivum Judicium audituri, comparere contumaciter noluerant, Synodi Acta expoſuit, ſuggeſſit neceſſariam totius Eccleſiæ Synodum, & ad ipſam præfatavit compelli Euſebianos. Conſtans permiſit, & Fratrem Conſtantium compulit ad Euſebianos iſthic exhibendos. Utique audituros præfatum judicium, ſpectans ad ſolam authoritatem Julii. Porrò Venerabilis Hoſius in literis ad Imperatorem Conſtantium laudat Imperatorem Conſtantem, quod Eccleſiaſticis Epiſcoporum Judiciis nunquàm fecerit vim, immò nec ſe miſcuerit: Omnia permiſit Epiſcopis & ſacris Canonibus. Præſertim Epiſcopo Romano. Et hinc Sardicenſem Synodum voluit fieri intra ſuum Imperium. Quod ei Conſtans nullatenus ſe interpoſuerit, affirmat Athanaſius in ſecunda Apologia: "Nos igitur, plurimis conve-„nientibus Sardicam, eos qui cum Euſebio communicaverant, „in Judicium provocavimus. Illi verò, quibus in oculis erant „ſua Delicta, conſpectis ibi ſuis Accuſatoribus, magnoperè judi-„cium exhorruerunt. Cum enim omnes ſe ritè ac legitimè ſiſterent, „Euſebiani ſecum Comites Muſonianum, Æſychium, & Caſtri-„tium adduxêre, ut pro ſua conſuetudine illorum poteſtate, quid-„quid animo libuiſſet, perficerent. Ibi cum ſine Comitibus Con-„cilium ageretur, neque ullus miles interveniret, iſti à ſuis con-„ſcientiis ingentem animi conſternationem acceperunt. Siquidem „non eo modo, quo volebant, de ipſis fiebant judicia, ſed ut „veritatis ratio requirebat". Iſtud ipſum repetit in epiſtola ad ſuos Monachos, & adjungit Sardicæ omnia fuiſſe peracta "ſecundum „morem Eccleſiaſticum". Proindè non ex Delegatione Principum, ſed ex authoritate Julii Pontificis.

Secundus error eſt, quod Sardicenſis Synodus eo Principum permiſſu fuerit ſe tuita adversùs conqueſtionem Orientalium. Etenim longè aliud de generalibus, immò & de inferioribus Eccleſiæ Synodis docet ſanctus Martyr & Abbas Maximus. Theodoſio Cæſaræenſi apud Bithynos Epiſcopo, Lateranenſem ſancti Martini Pontificis, quod ſine Auguſta juſſione facta eſſet, contra Monothelitas Synodum ſpernenti, in habita cum ipſo collatione reſpondit: "Si Synodos, quæ factæ ſunt, juſſiones Imperatorum fir-„mant, & non pia fides, recipe Synodos, quæ contra Homou-„ſion factæ ſunt. Nam juſſione Principum ſunt patratæ. Pri-„mam videlicet in Tyro, ſecundam in Antiochia, tertiam in Se-

leucia

„leucia, quartam in Conſtantinopoli ſub Eudoxio Ariano, quin-
„tam in Nicæa Thraciæ, ſextam in Syrmio, & poſt hæc multò
„poſt ſeptimam in Epheſo, cui Dioſcorus præſedit. Omnes
„enim has Imperatorum juſſio aggregavit. Attamen, omnes dam-
„natæ ſunt propter impietatem infidelium Dogmatum ab eis con-
„firmatorum. Quare autem non abjicitis eam, quæ depoſuit
„Paulum Samoſatenum ſub ſanctis ac beatis Dionyſio Papa Ro-
„mano, & Dionyſio Alexandrino, atque Gregorio miraculorum
„Patratore, qui eidem præfuit Synodo, quoniam non eſt juſſione
„facta Imperatoris? Quis præterea Canon promulgat illas ſolas
„approbandas Synodos, quæ Imperatoris juſſione ſunt congrega-
„tæ? Verùm etſi omninò juſſione Imperatoris congregatis, illas
„novit ſanctas & probabiles Synodos pius Eccleſiæ Canon, quas
„rectitudo Dogmatum approbavit. Sed & bis, quemadmodum
„novit Dominus meus, & alios docet, fieri Synodos in omni Pro-
„vincia per ſingulos annos regula ſancit, juſſionis Imperialis nul-
„lam memoriam faciens, ad tuitionem ſalutaris fidei noſtræ, &
„correctionem omnium capitulorum, quæ Divinæ non conve-
„niunt Eccleſiæ Legi". Et convictus Theodoſius repoſuit: "Ita
„eſt, ut aſſeris. Dogmatum quippe rectitudo Synodos firmat".
Ambo profitentur, quod Principis juſſio aut permiſſio non ſpec-
tent ad Synodi ſubſtantiam, & tam abeſſe poſſint, quàm adeſſe.
Solâ rectæ fidei cuſtodiâ, & ſacrorum Canonum obſervantiâ tuen-
tur ac firmant Synodales Actus. Et juxta hoſce Canones pri-
mum locum tenet authoritas Romani Pontificis, cujus eſt Syno-
do præſidere. In hujus nomen formantur Synodalia Judicia. Et
hoc non à paucis ſæculis: Ita enim fecit Chalcedonenſis Syno-
dus. Sardicenſi Synodo Auguſta juſſio adhibita dumtaxat fuit ad
ſiſtendos contumaces Euſebianos. Eam invocavit Julius tamquam
Regii brachii auxilium. Proinde ſola ejuſdem Julii authoritas fuit
Synodi tuitio atque directio.

Tertius error eſt, quod Orientales Epiſcopi dixerint ſua Ju-
dicia non poſſe retractari. Et quod iſtud rectè probetur ex ad-
ducta ipſorum epiſtola. Quod item ex iſta epiſtola rectè colli-
gatur uſus, qui tunc apud Epiſcopos invaluerat. Nempe uſus re-
currendi ad Principem, & ab ipſo poſtulandi retractatorium Ju-
dicium. Reſpondeo errorem hunc eſſe eormem atque intolera-
bilem. Etenim iſta epiſtola eſt ſceleratiſſima Euſebianæ Factio-
nis

nis in Philippot Politano Conventiculo futela, qua nequaquam tota Orientalis Ecclesia, sed sola facinorosissima Eusebii Nicomediensis Episcopi conjuratio tentavit Monarchicam Catholicæ Ecclesiæ unitatem lacerare, Apostolicæ Sedis Primatum destruere, Romanas appellationes de Divinæ legis prævaricatu accusare, damnare Julii Pontificis Acta circa Athanasii ac aliorum Episcoporum revestitionem, & ipsum tamquam Divini Juris transgressorem excommunicare. Qua in re Petrus de Marca patrat excessus varios. Primò, sceleratissimum paucorum Eusebianorum facinus transcribit in totam Orientalem Ecclesiam. Secundò, ex istius sceleratissimæ epistolæ authoritate invadit Romanas appellationes. Tertiò, ex ejus testimonio affirmat nos doceri usum totius Orientis. Quartò, istius epistolæ iniquitatem transcendit atque excedit. Etenim epistola solas Patriarchales, ille autem Provinciales etiam Synodos affirmat esse supremas atque inappellabiles. Quæ omnia an quadrent in Orthodoxum Archi-Episcopum, permitto aliis definiendum.

Dominus Archi Episcopus tradit & secundum exemplum: "Secundum exemplum extat apud Epiphanium. Scribit enim Photinum à Synodo Sardicensi damnatum, velut novæ hæresios autorem, Constantii Imperatoris authoritatem imploraſſe, ut causſam suam retractari obtineret, & ut ostenderet iniquo se Judicio fuisse depositum. Constantius itaque octo Comites, id est, Consiliarios suos delegavit, qui unà cum Concilio Orientalium in Urbe Syrmiensi causſam ejus judicarent, susceptâ à Basilio Episcopo Ancyrano curâ convincendi impietatem ac hæreticas propositiones Photini". Respondeo etiam hoc exemplum esse extra chorum. Etenim Sardicensis Synodus fuit Oecumenica, ideoque ejus Judicium fuit omninò supremum, ac penitùs inappellabile: At verò nos hìc agimus de Provinciarum Synodis. Harum supremam authoritatem ignoramus hactenùs, & doceri cupimus per authentica exempla aut testimonia. Porrò ille ad Constantium recursus fuit dignus Hæresiarcha Photino. Fuit similis illi, quo Martinus Lutherus ad Ducem Saxoniæ, aut Joannes Calvinus contra Tridentinum Concilium recurreret ad Regem Angliæ. Etiam ista Delegatio fuit Constantio digna. Etenim ille nihil magis habuit in voto, quàm Sardicensem Synodum evertere. Et Syrmiensis Synodus fuit una istarum, de quibus in epistola ad

ſuos Monachos ſanctus Athanaſius : " Quis videns Conſtantium „in decernendo Principem ſe facere Epiſcoporum, & præſidere „Judiciis Eccleſiaſticis, non meritò dicat illum eſſe ipſam abomi„nationem deſolationis, quæ à Daniele prædicta eſt" ? Dum in Sardicenſi Synodo credebatur quid corrigendum, ejus retractatio fuerat à Julio poſtulanda, non à Conſtantio. Retractatorium Judicium primi Donatiſtæ poſtularunt à Laico Principe. Quæ poſtulatio circa generalem Synodum eſt intolerabilis. Hac de re videatur epiſtola ſancti Leonis Pontificis ad Leonem Imperatorem.

CAPUT XXV.

Diſcutiuntur alia exempla, adducta per Dominum Petrum de Marca.

Ertium exemplum eſt Cyrillus Hieroſolymæ Epiſcopus. Dominus Archi-Epiſcopus affirmat ipſum eſſe luciditſimum, atque exponit : "Cy„rillus fuerat depoſitus ab Acacio Cæſareæ Epiſ„copo, Metropolitano ſuo, in Synodo Provin„ciæ Paleſtinæ, à qua provocavit ad majus Con„cilium, oblato Judicibus libello appellationis. „Annotat Socrates primum omnium Cyrillum contra conſuetudi„nem & Canonem Eccleſiaſticum appellationem uſurpaſſe ad eum „morem, qui in foro obtinet". Audiendus eſt totus Socratis con-
L.2.C.32. textus, agens de Actis Seleucienſis Concilii : "Acaciana Factio „ad Concilium accedere recuſavit. Qui autem alterius erant par„tis, in Eccleſiam convenientes accerſunt Acacium cum ſuis, „quò de Cyrillo Hieroſolymorum Epiſcopo decideretur. Hoc „loco intelligamus oportet Cyrillum jam antea accuſatum fuiſſe, „& ab Epiſcopatu ſubmotum. Qui ſimul atque de gradu eſſet „dejectus, appellationis libello ad eos, qui eum dejecerant, miſ„ſo, ab majores Judices provocavit. Cui quidem appellationi „Conſtantius Imperator ſuffragatus eſt. Atque à Cyrillo ſolo & „primo, perinde ac ſi res apud Laicos Judices ageretur, contra „Canonis Eccleſiaſtici conſuetudinem provocatum eſt. Tandem

Seleuciam

„Seleuciam, ut de eo Judicium fieret, adventant. Et ob eam cau-
„sam Episcopi Acacium cum suis accersivêre. At ubi sæpiùs acces-
„siti non venerunt, illum ipsum Acacium abdicant". Et Cyrillum restituerunt. Dominus Petrus de Marca commentatur: "Un-
„de colligere possumus nondum receptam eâ ætate fuisse appella-
„tionem à minori Synodo ad majorem, neque à Provinciali ad
„Patriarchalem. Nam Concilium Antiochenum non tribuebat fa-
„cultatem appellandi ab una Synodo ad aliam. Unica ei mens
„fuit præscribere, quandonam depositio Episcopo liceret Principis
„Rescriptum ad majus Concilium impetrare ad obtinendam revi-
„sionem, quæ primos Judices non vetabat secundo Judicio in-
„teresse. Nihilominùs Cyrillus simpliciter appellavit ad majus
„Concilium, appellationemque suam primis Judicibus denuncia-
„vit, cum mos postulare videretur, ut Rescriptum Principis im-
„petraret". Elucidat per Parisiensis Parlamenti & Cancellariæ morem, atque prosequitur: "At Cyrillus ultra progressus est. Nam præ-
„ter innovationem ab eo introductam Rescriptum quoque Con-
„stantii obtinuit secundùm morem, quo causa eadem retractari
„jussa est in Concilio Seleucensi, cujus authoritate restitutus
„est Cyrillus".

Respondeo Dominum Archi-Episcopum variè labi. Primus error est, quod dicat Cyrillum non ad superiorem provocasse Synodum, sed ad numerosiorem. Etenim rerum ad Antiochenum Patriarchatum spectantium peritissimus Theodoretus scribit in Ecclesiastica Historia: "Acacius abdicavit Cyrillum, ac Hierosoly- L. 2. C. 27.
„mis expulit. Cyrillus autem proficiscitur Antiochiam, quam
„Pastore orbatam reperit. Inde Tharsum petens, cum Sylvano
„Ecclesiæ illius Antistite ætatem degit. Quare rem ut accepit
„Acacius, literas dedit ad Sylvanum, eumque de Cyrilli abdica-
„tione certiorem fecit. At Sylvanus à ministerio Ecclesiastico il-
„lum minimè prohibuit. Ubi Episcopi convenerunt Seleuciam,
„Cyrillus cum Sylvano sit Concilii Particeps". Palam affirmat Cyrillum non ad numerosiorem Synodum, sed provocasse & accessisse ad suum Patriarcham Antiochenum. Et quia vacabat vidua Sedes, institui nequit retractatorium Judicium. Hinc novum Patriarcham exspectans, accessit Tharsum, Metropolim Ciliciæ. Quò potentis Metropolitæ patrocinio contra Acacii violentias muniretur. Et Sylvanus officio non defuit. Quidquid enim Apo-

ſtolicum Canonem, qui unius Epiſcopi damnatum vetat admitti ab alio, Acacius inclamaret, ille Cyrillum non ſecluſit ab Epiſcopali communione, nec prohibuit à ſacro Miniſterio. Et ejus Judicium ac factum comprobavit Seleucienſis Synodus. Etenim utrumque admiſit ad Synodalem conſeſſum atque ſuffragium. Tractavit ut Canonicos Epiſcopos: Utique propter appellationem, juxta Canones Sardicenſes. Nempe iſthic erant non ſoli Antiochenorum Canonum, & Philippo-Politanæ audaciæ anthores Epiſcopi, ſed plurimi etiam Catholici, qui Sardicenſem Synodum probabant & admittebant. Seleucienſis Synodus Acacium cum ſuis, non uti Conjudicem, ſed uti futurum reum evocavit ad reddendas rationes ſui Judicii. Et contumacem degradavit. Quæ omnia quis non videt facta fuiſſe juxta Canones Sardicenſes? Quare & Socrates per majores Judices omninò intellexit ſuperiores.

Secundus error eſt, quod Seleucienſis Concilii tempore necdum eſſet appellatio à Provinciæ Synodo ad Patriarchalem. Etenim contrarium lucet ex jam expoſita appellatione Cyrilli. Et viginti circiter poſt annis habita Conſtantinopolitana Synodus ſanxit: "Si

Cap. 6. „qui dicunt ſe habere aliquas adversùs Epiſcopum criminationes, „eas jubet ſancta Synodus primùm quidem apud Provinciæ Epiſ„copos accuſationem proſequi, & apud eos probare crimina Epiſ„copi, qui aliquarum rerum accuſatur. Quod ſi evenerit, ut Pro„vinciales Epiſcopi crimina, quæ Epiſcopo intentata ſunt, corri„gere non poſſint, tunc ipſos accedere ad majorem Synodum Dioe„ceſis illius Epiſcoporum pro hac cauſſa convocatorum. Si quis „autem jis, quæ decreta fuerint, contemptis, auſus fuerit vel Im„peratoris aures moleſtiâ afficere, vel ſæcularium Principum, vel „univerſalem Synodum perturbare, neglectis Diœceſis Epiſcopis, „eum nullo modo eſſe ad accuſationem admittendum, ut qui Ca„nonibus injuriam fecerit, & Eccleſiaſticum ordinem everterit". Patriarchales appellationes adeò probat & firmat, ut ante expletum de ipſis retractatorium in Patriarchali Synodo Judicium rigidè interdicat recurri ad Reſcripta Principum, aut etiam ad generalem Synodum totius Eccleſiæ. Profitetur ſe hæc ſancire non de novo, ſed juxta ſacros Canones & Eccleſiaſticum ordinem, quem everti nolit, aut perturbari. Has enim appellationes introduxit Canon Apoſtolicus. Hinc eaſdem firmant Chalcedonenſe Concilium, octava Synodus, Canones Arabici, & alii plures.

Tertius

Tertius error est, quod Antiocheni Canones non ab una Synodo provocari ad aliam, sed solummodò permittant postulari Rescriptum Principis, qui malè judicatam caussam dignetur alteri Synodo delegare. Respondeo parum referre, quid isti Canones sanxerint. Ex ipsis non possumus veram Ecclesiæ disciplinam, nec veram Ecclesiasticorum judiciorum normam agnoscere. Quoniam sunt Eusebiana soboles, damnata per Canones Sardicenses. Nihilominùs omnis veritas est suavis & amabilis, ideòque exquirenda. Sexti Canonis verba sunt lucida: "Si quis à proprio „Episcopo fuerit excommunicatus, non priùs ab aliis suscipiatur, „quàm fuerit susceptus à proprio Episcopo, vel factâ Syno„do accedens se defenderit, & persuasâ Synodo aliam sententiam „retulerit". Permittit ab Episcopo provocari ad Synodum. Et nulla est mentio Rescripti aut Principis. Utor translatione Gentiani Herveti. quia hic est clarior. Duodecimus Canon est æquè lucidus: "Si quis à proprio Episcopo depositus Presbyter vel Dia„conus, vel Episcopus à Synodo, ausus fuerit Imperatoris auri„bus molestiam exhibere, cum oporteat ad majorem Synodum „converti, & jus quod habere se putat, ad plures Episcopos re„ferre, eorumque examinationem ac Judicium suscipere. Qui „igitur his contemptis, Imperatori molestus fuerit, is nullâ veniâ „dignus, neque sui defendendi locum habeat, nec futuræ restitutionis „spem exspectet". Non est opus commentario. Canon non solummodò permittit, sed sub gravissima pœna mandat & Episcopis & Clericis, ut Rescripta intermittant, & à Synodo provocent ad Synodum. Utique à Provinciali ad Patriarchalem. Decimus quartus & decimus quintus Canon hanc facultatem limitant ad eos, qui unanimi totius Provincialis Synodi suffragio non fuerint damnati. Unanimiter damnatis occludit januam hujus refugii. Et contra hunc Canonem prodiit sextus Constantinopolitanus, qui non nisi post exceptam à Patriarchali Synodo sententiam permittit confugi ad Rescripta. Iste enim sextus Canon est ille, cujus vigore Theophilus Alexandrinus tentabat sanctum Joannem Chrysostomum proscribere in perpetuum ac insolubile exilium. Palladius Helenopolitanus ipsum proponit in hæc verba: "Si quis Episcopus aut Presbyter, justè sive injustè depositus, ex „se ipso absque Synodo in Ecclesiam redierit, hic jam excusatio„nis non habeat locum, sed omninò expellatur". Est variè al-

teratus. Mixtus ex quarto & sexto. Haud dubiè technâ Theophili. An Constantius Cyrillo Rescriptum dederit, ignoro. Si dederit, ipsum non appellandi aut retractandi faciebat facultatem, sed factam appellationem comprobabat, & adjuvabat executoriis jussionibus.

Porro quid in Cyrillo Socrates propriè improbet, non est manifestum. Quidquid sit, graviter errat, dum scribit Cyrillum fuisse primum ac solum istius excessus Patratorem, Etenim etiam de Donatistis, à Romano Melchiadis Pontificis Judicio provocantibus, ad Arelatensem Synodum scripsit Imperator Constantinus: "O rabida furoris audacia! Sicut in causis gentium fieri „solet, appellationem interposuerunt". Existimo Cyrillum ab unanimi Acacianæ Synodi suffragio fuisse damnatum, atque ita appellando impegisse in quintum-decimum Canonem Antiochenum. Et adjuvisse se per leges. Etenim leges etiam illum, qui apud Provincialis Præfecti Tribunal fuerit unanimi omnium Assessorum suffragio damnatus, permittunt provocare ad Præfectum Prætorii. Hinc Constantius fuit appellationi suffragatus. Censuit indultum Laicis per leges in minoribus etiam causis refugium, Episcopis in capitali causa non posse per Canones denegari. Proindè Socrates, dum scribit Cyrillum solum ac primum impegisse in Canonis consuetudinem, respicit Canones Antiochenos. Et isto sensu possit verum dicere. Interim Constantii atque Cyrilli Judicium probavit Constantinopolitana Synodus. Omnibus generatim damnatis per Provinciæ Synodum Episcopis permisit provocare ad Synodum Patriarchæ. Etiam damnatis unanimi suffragio. Hi namque damnati tunc passim confugiebant ad sacra Rescripta: Synodus maluit valere antiquos Canones, ideoque istis etiam damnatis reddidit appellationem ad Patriarcham. Existimo sanxisse ex rogatu optimi Imperatoris Theodosii, qui suas turbatis tunc Reipublicæ negotiis distentissimas aures inquietari nolebat similibus Episcoporum quæstionibus. Insuper Episcopi isti omnem Eusebianæ iniquitatis Factionem, omniaque ejus contra Apostolicam Sedem Attentata volebant extincta. Quod Socratis auctoritatem modici pendam, nemo admiretur. Etenim de ipso, Hæresiarchæ Nestorii res exponente, scribit in primo suo libro Evagrius Epiphanienſis:

Licet

„Licet Socrates rem aliter, utpote ejuſdem ignarus, comme„moret". Et tamen fuit vicinus Neſtorii ævo.

Procedamus ad quartum exemplum: "Quartum exemplum „peti poteſt ex damnatione ſancti Joannis Chryſoſtomi, qui „cum in Synodo ad Quercum depoſitus fuiſſet à Theophilo „Epiſcopo Alexandrino, in exilium actus eſt ab Imperatore, re„vocatus tamen ab eo paulò poſt. At is, tametſi revocatus „fuiſſet, ægrè ferens Judicium adversùs ſe latum, tametſi nul„litatibus plenum ac erroribus, Arcadii Auguſti præſidium „expetiit, rogans ut Synodum congregaret, in qua omnes ac„cuſationes de integro judicarentur". Mox obſecrabamus Chriſtianiſſimum Regem, ut Concilium ageret, quo facta hæc juſtificarentur, "ut ipſe ait in epiſtola ad Innocentium. Et Con„cilium quidem illud convocatum eſt, ſed infelici eventu quo„ad cauſſam magni iſtius Viri".

Reſpondeo facti ſeriem eſſe breviter elucidandam. Ab Arcadio, per quem ob prioris Synodi authoritatem ejectus, in honorem ac Sedem revocatus atque repoſitus beatus Joannes, per Antiochenos Canones, quorum directione damnatus fuerat, voluit ſe firmare. Prioris Synodi Judicium voluit per majorem circumduci. At res malè ceſſit. Ea circumductio fieri debuerat ante reditum, ante reſumptum Thronum, ac præſertim ante reſumptum ſacrum miniſterium. Hinc Theophilus concluſit ipſum impegiſſe in quartum & ſextum Canonem, addidiſſe exceſſus exceſſibus, atque ita excidiſſe omni ſpe excuſationis, audientiæ, ac reſtitutionis. Et ita relegatus fuit in perpetuum ac inſolubile exilium. Extrema hæc calamitas Joanni aperuit oculos, & ipſos direxit ad ſanctum Petrum Apoſtolum, ejuſque in Romana Cathedra Succeſſorem Innocentium. Joannes ad hunc appellavit. Et per ipſum fuit reveſtitus. Et hujus Judicii juſtitiam ac plenam authoritatem agnovit omnis tandem Oriens. De authoritate nemo Orthodoxus dubitavit. Iuſtitiam agnovêre tandem Theophili etiam nepos & Succeſſor Cyrillus, itemque Joannis intruſus Succeſſor Atticus. Eorum de hac re literas integras apud Nicephorum Calixtum, ipſarum fragmenta habes apud Facundum Epiſcopum Hermianenſem. Optimi operis authores fuerunt ſanctus Alexander Patriarcha Antiochenus, ſanctus Iſidorus Peluſiotes, Presbyter Alexandri-

næ Eccleſiæ, & ſanctus Auguſtinus. Hujus enim operâ prodiit
Cap: 101. hic Africanus Canon : "Placuit ut de diſſenſione Romanæ atque „Alexandrinæ Eccleſiæ ad ſanctum Papam Innocentium ſcribatur, „quo utraque Eccleſia inter ſe pacem, quam præcepit Dominus, „teneat". Etenim Innocentius Pontifex ſanctum Cyrillum, quod ſuo in Joannem judicio nollet acquieſcere, adeò averſatus fuit, ut licet non excommunicaverit, noluerit tamen vel ipſi vel ejus Eccleſiæ communicare. Uſque ad præſtitam laudato Judicio pleniſſimam obedientiam. Diſſociata fuit iſtarum Eccleſiarum communio. Quin & ipſe Theophilus Judicium iſtud agnovit. Etenim in mortis lecto ſibi adferri juſſit ſancti Joannis imaginem, ab ipſo ſupplicavit veniam, & veneratus eſt ut Canonicum, ac benè reſtitutum Epiſcopum. Ita in tertia pro ſacris Imaginibus oratione teſtatur ſanctus Joannes Damaſcenus ex hiſtoria Iſidori Diaconi. Et iſtum Canonem tanti fecit omnis Africana Eccleſia, ut retulerit in ſuum Codicem. Ex quibus omnibus manifeſtiſſimum fit hanc appellationem fuiſſe probatam ab omnibus ſub cælo Eccleſiis. Item manifeſtiſſimum eſt hæc Scripta eſſe indigna tanto Pariſienſium Archi-Epiſcopo.

Ipſe interim adducit & quintum exemplum : "Manet itaque „ſententia à me prolata, Judicia nempe in Synodis Provincialibus lata adversùm Epiſcopos appellationi obnoxia non fuiſſe ſecundùm antiquos Canones, tametſi Reviſioni locus eſſet, ſi ita „Princeps Reſcripto juberet. Obtinebat ea conſuetudo non ſolùm in Oriente, ſed etiam in Gallia, ut conſtat ex iis, quæ „Valerianus Epiſcopus Antiſiodorenſis diſſeruit in Synodo Agrippinenſi, quæ habita eſt adversùs Euphratam illius civitatis Epiſcopum. Eum quinque Epiſcopi depoſuerant propter hæreſim. „Primi verò Judices optarant, ut damnatio ab ipſis decreta confirmaretur & approbaretur à majori Epiſcoporum Gallicanorum „numero. Eam itaque ob cauſſam Metropolitanos octo Provinciarum evocarunt ad Coloniam Agrippinam. Eo in Concilio „Valerianus dixit validam eſſe depoſitionem à quinque illis Epiſcopis decretam, neque neceſſarium prorsùs fuiſſe, ut nova hæc „congregatio fieret". Hoc fuit Valeriani ſuffragium : "Etſi non „omnes Conſeniores, hic apud Agrippinam Dei voluntate qui ſumus adunati, conveniſſemus, ſuffecerat à quinque Epiſcopis Euphraram

„phratam blaſphemum, quia Chriſtum Deum negat, pro meri„tis ſuis ſententiari, ideòque Jure eſſe depoſitum".

Reſpondeo antiquos Canones, qui Provincialium Synodorum Judicia ſanciunt non eſſe Romanis appellationibus obnoxia, à nobis ignorari. Adducantur, & doceamur. Quod enim Nicæni, Sardicenſes, Conſtantinopolitani, Chalcedonenſes, & octavæ Synodi Canones iſtas appellationes comprobent, eſt nimis manifeſtum. De Nicæna Synodo audivimus teſtimonium Julii Pontificis. E' Conſtantinopolitana Synodo Romam provocavit Maximus Cynicus, conſecratus Epiſcopus à Petro Alexandriæ Patriarcha, qui & ipſe eò appellaverat. Chalcedonenſis Synodus convenit ad retractandam appellationem ſancti Flaviani, & aliorum Orientalium Antiſtitum, qui per Epheſinum Latrocinium degradati appellaverant ad ſanctum Leonem. Præcipuus octavæ Synodi ſcopus fuit retractare Romanam appellationem ſancti Patriarchæ Ignatii. Sardicenſis Synodus pro ſemetipſa loquitur. Pariſienſis Archi-Epiſcopus pro ſuis figmentis nullos adducit Canones, niſi in Euſebiano ſenſu Antiochenos, & ſceleratiſſimam Sanctionem Philippo-Politani Conventiculi. Quaſi ſperet nos ex Orthodoxis facere Euſebianos.

Et ejus fabula ſibi ipſi hic non cohæret. Etenim Imperatorias Epiſcopalium cauſarum delegationes affirmat viguiſſe etiam in Gallia, idque conſtare ex Valeriani Epiſcopi ſuffragio: Et ſtatim addit Epiſcopos iſtos ad Agrippinenſem Synodum conveniſſe "ad poſtulationem Fratrum". Non igitur ex ſacra delegatione. Valeriani ſuffragium nec unum jota habet, quod faciat talis delegationis memoriam: Quomodò igitur ex ipſo conſtat iſtas delegationes viguiſſe etiam in Gallia? Non nego viguiſſe, ſed affirmo iſtud non conſtare, immò nec conjecturari ex Valeriani ſuffragio. Præterea Valerianus, ac item Amandus Argentinenſis Epiſcopus quidem affirmant priorem quinque Epiſcoporum Synodum ſuffeciſſe ad damnandum Euphratam; aſt ubi dicunt ipſam fuiſſe inappellabibem? Toto cœlo iſta differunt. Quin immò Euphratas videtur appellaſſe. Alioquin quomodò ad ejus cauſſam retractandam conveniſſet hæc præſens major Synodus? Quin & ab hac videtur appellatum. Etenim Dominus Archi-Epiſcopus profitetur ipſam conueniſſe anno quadrageſimo ſexto quarti ſæculi: At verò ſequenti anno Euphratas, uti integer Epiſcopus, adfuit Sar-

CAPUT XXVI.

Diſcutiuntur Senſa D. Petri de Marca circa Synodum Sardicenſem.

Udi exordium: " Canone itaque Nicæno ſir- Cap. 5,
„mata eſt, uti diximus, ſuprema Synodorum
„Provincialium authoritas in ferendis Judiciis,
„quæ temperata fuit Reſcriptis Principum, qui
„reviſiones cauſſarum fieri præcipiebant. Hinc
„novæ Regulæ data occaſio, quam Sardicenſe
„Concilium condidit, quâ transfuſa eſt in Ro-
„manum Epiſcopum poteſtas illa, quæ Imperatoribus competebat,
„concedendi reviſiones hujuſmodi. Eo tamen adhibito tempera-
„mento, quod infra adnotabitur". O miſerum Romanum Epiſcopum, qui in Provinciales ſuorum Epiſcoporum Synodos nihil poteſtatis accepit à Chriſto Domino, & neſcio quid poteſtatis per Sardicenſis Synodi gratiam mutuare debuit à laica Regum violentia! Immò ô miſerrimum quemcumque hominem, qui talia commenta tentat Chriſtianis mentibus imprimere! Si Romanus Epiſcopus nullam hìc à Chriſto Domino authoritatem, ſed ſolum iſtud laicæ violentiæ imitamentum habet, quâ poteſtate antea degradavit Martianum Epiſcopum Arelatenſem? Quâ poteſtate appellantes admiſit Baſilidem & Martialem? Quâ fronte Julius admiſit & reparavit ſanctum Athanaſium, & longè plures Orientalis Eccleſiæ ad ſe appellantes Epiſcopos & Clericos? Certè hac de re ſcribit in Eccleſiaſtica hiſtoria Theodoretus: "Julius
„Eccleſiaſticam ſequens regulam, & Euſebianos Romam venire
„juſſit, & Divino Athanaſio diem ad Judicium dixit. Qui ſimul
„ut citationem accepit, in viam ſe dedit. At qui fabulam norânt,
„quippe qui eam ipſi condiderant, Romam ideò profecti non
„ſunt, quod mendacium facilè deprehenſum iri ſentiebant". Quam regulam, quem Canonem ſecutus eſt Julius? Certè non alium, quam Apoſtolicum, confirmatum à Nicæna Synodo, & redactum

in Scriptum. Nemo indignetur, quod Imperatorias Episcopalium causarum delegationes dicam esse Regiam in Ecclesiæ dignitatem & sacros Canones violentiam. Etenim Dominus Petrus de Marca affirmat Provincialium Synodorum sententias, quas perpetua Ecclesiarum consuetudo, & Nicæni, adeoque etiam Apostolici Canones velint supremas & inconcussas, fuisse per sacra Rescripta retractari jussas à Romanis Imperatoribus: Quis istam Delegationem fuisse concussionem, quis tantorum Sigillorum infractionem inficietur fuisse violentam? Certè ista, sacris Canonibus consona, Rescripta dispensatoriè ac patienter toleravit olim Ecclesia; dissona constanter excussit, uti violentias.

Quod Romana appellatio sit non desumptum ex Regia violentia imitamentum, sed perpetua consuetudo, atque Apostolica traditio, immò & Divinum Christi Institutum, est antiqua fides Gallicanæ Ecclesiæ. Etenim inter Ludovici Imperatoris Pii, in quarto additamento, Capitularia sunt & hæc: "Placuit ut accusatus, „vel judicatus à Comprovincialibus in aliqua causa Episcopus, „licenter appellet & adeat Romanæ Ecclesiæ Pontificem, qui aut „per se, aut per suos Vicarios retractari ejus negotium procuret. „Et dum iterato Judicio Pontifex causam suam agit, nullus alius „in ejus loco ponatur, aut ordinetur Episcopus. Quoniam quam„quam Comprovincialibus Episcopis accusati Pontificis causam „ferutari liceat, non tamen definiri, inconsulto Romano Pontifice, „permissum est, cum beato Petro Apostolo non ab alio, quàm „ab ipso Domino dictum est": Quæcumque ligaveris super terram, erunt ligata & in cœlis; & quæcumque solveris super terram, erunt soluta & in cœlis. "Ut omnes Episcopi, qui in „quibusdam gravioribus pulsantur vel criminantur causis, quoties „necesse fuerit, liberè Apostolicam appellent Sedem, atque ad „eam, quasi ad Matrem, confugiant, & ab ea, sicut semper fuit, „profulciantur, defendantur, & liberentur. Cujus dispositioni „omnes majores Ecclesiasticas causas, & Episcoporum Judicia, „antiqua Apostolorum, eorumque Successorum, atque Canonum „authoritas reservavit". Hæc est antiqua & perpetua Gallicanæ Ecclesiæ fides, quam Petrus de Marca non possit transfigere. Et disertè affirmat retractatorium Judicium posse fieri etiam per ipsum Pontificem. Utique in alma Urbe. Etiam hunc articulum affirmat esse traditionem Apostolicam.

Palma-

Palmaris pro noſtra fide præſcriptio eſt, ut nihil credamus niſi quod accepimus à noſtris Majoribus; illi à ſuis, iſti tandem ab Apoſtolis, Apoſtoli à Chriſto, Chriſtus autem accepit à Deo. Quidquid has lineas egreditur, eſt vana novitas, & damnandus error. At verò quod Epiſcopalium appellationum admittendarum & retractandarum poteſtas in Romano Pontifice ſit quoddam Regalium Reſcriptorum imitamentum, nemo unquam evomuit: Non ipſe Nicomedienſis Euſebius, non Photius, nec forſitan Michaël Cerularius, longè minùs Rhemenſis Hincmarus. Hoc novum dogma exſpectabat felices Natales, aut Epiſcopales infulas Petri de Marca. Non indulgeo ſuſpicionibus aut conjecturis, ipſemet illud diſertè profitetur: "Sardicenſi Concilio debetur prima ori„go juris ſummi Pontificis quoad Judicia Canonica Epiſcoporum. „Quamquam ſi rem propiùs introſpiciamus, neque Canonum ver„ba egrediamur, manifeſtum erit nihil illic ſtatutum eſſe adver„ſùs ſupremam Synodorum Provincialium authoritatem, Canone „Nicæno firmatam. Fateor equidem hactenùs univerſis perſua„ſum fuiſſe, repertam eſſe in Synodo Sardicenſi legem de appel„lationibus adversùs Epiſcoporum Judicia, eaſque à ſummo Pon„tifice judicandas eſſe ex Præſcripto hujus Concilii. Verùm ut ab „ea perſuaſione recedam, facit quod à me obſervatum eſt, nempe „jus tantum concedendi reviſionem à Synodo Sardicenſi intro-du„ctum eſſe in gratiam Sedis Apoſtolicæ, & in quoddam detri„mentum authoritatis Imperatoriæ. Hæc Interpretatio mea eſt. „Quam cum aliquot viris doctis aperuiſſem, eam illi ſuffragio „ſuo comprobarunt. Diſcrimen quippe eſt inter appellationem „ac reviſionem. Illa namque integram cauſſæ cognitionem trans„fert ad Judicem ſuperiorem, qui quæſtionem excutit, & definit „in ſuo tribunali; at reviſio definitivum Judicium relinquit prio„ri juriſdictioni, eâ ratione ut prioribus Judicibus novi adjungan„tur. Sed huic perſuaſioni, quam dixi, [occaſionem dedit ipſa „Sardicenſis Synodus, quæ vocibus" Appellandi "&" Provocandi "impropriè utitur, quod retractatio vicem ſubeat appellationis. „Unde factum eſt, ut ſequens ætas exiſtimaverit in his Canoni„bus agi de vera appellatione, juxtà propriam hujus vocis ſigni„ficationem".

Diſertis verbis gloriatur ſuum dogma eſſe novum, ac ſe eſſe ipſius inventorem, ideòque & novum Dogmatiſtam. Et addit

plurimos errores. Primus eſt, quod Romanæ appellationis origo ſit à Synodo Sardicenſi. Secundus eſt, quod quintus Nicænus Canon Provincialium Synodorum judiciis adſcribat ſupremam & inconcuſſam authoritatem. Hæc aſſertio eſt totius deviæ ac paradoxæ machinæ principale fundamentum, ideoque toties repetitur. Joannes David rectè ſcribit eſſe aſſertionem fatuam. Tertius error eſt, quod Sardicenſes Canones iſtam ſupremam authoritatem in nullo diminuant. Quartus error eſt, quod circa hos Canones univerſa hactenùs Eccleſia fuerit in errore. Quod veritas in Democriti puteo huc uſque latuerit; & non niſi à paucis annis liberatorem invenerit. Et quidem tanta veritas. Quintus error eſt, quod univerſa huc uſque Eccleſia crediderit appellationis Romanæ legem eſſe repertam per iſtos Canones. Etenim univerſa ſemper credidit Eccleſia Romanæ appellationis legem, utpotè Apoſtolicam atque Evangelicam, non eſſe repertam aut introductam per iſtos Canones, ſed expoſitam, ſtabilitam, & confirmatam. Sextus eſt, quod iſti Canones non adſcribant novæ appellationis authoritatem, ſed ſolius reviſionis.

Septimus error eſt, quod hi Canones iſtud jus adſcribant Romano Epiſcopo, non in ablationem, ſed dumtaxat in quoddam detrimentum authoritatis Imperatoriæ. Proinde hanc authoritatem Imperatoribus nequaquam auferunt, ſed ſtabiliunt, & ipſam communicant ac derivant in Romanum etiam Epiſcopum. Ad eum modum, quo nonus Chalcedonenſis Canon Exarchicæ appellationis jus per tres Autocephalas Diœceſes, quod antea competebat ſolis Exarchis, extendit ac derivat in novum etiam Patriarcham Conſtantinopolitanum. Proinde uti hìc Chalcedonenſis inter iſtos Primates & iſtum Patriarcham, ita Sardicenſis Canon inter Imperatorem & Pontificem introduxit appellandi Alternativam, & jus præventionis. Alternativam & eligendi jus dedit ipſis Appellantibus. Sunt lepida Dogmata. Porrò Imperator, qui Tyrannum non agat, Provincialium Synodorum ſententias per ſemetipſum retractare non poteſt, ſed dumtaxat delegare aliis Epiſcopis. Petrus de Marca cenſet nihil aliud Juris Romano etiam Pontifici adſcribi per Sardicenſes Canones. De Imperatore Conſtantio ſcribit ad ſuos Monachos ſanctus Athanaſius: Quis videns eum in decernendo Principem ſe facere Epiſcoporum

„rum, & præſidere Judiciis Eccleſiaſticis, non meritò dicat illum „eſſe eam ipſam abominationem deſolationis, quæ à Daniele præ„dicta eſt? Nam cum circum-amictus ſit Chriſtianiſmo, & in loca „ſancta penetret, & inibi conſiſtens devaſtet Eccleſias, abrogans „Canones, & vi agens ut ſua obtineat, quis unquam audebit di„cere hoc tempus Chriſtianis pacatum eſſe, & non potiùs per„ſecutionem? Et talem perſecutionem, qualis nec antea fuerit; „& qualem fortaſſe nemo unquam fecerit, niſi filius ille iniquitatis"? Quod nempè per ſe judicare non poſſet, ſed ſolummodò delegare. Proindè & Romanus Pontifex, ſi talia attentet in Provinciales Synodos, hujus novi dogmatis judicio erit abrogator Canonum, perſecutor Eccleſiæ, deſolationis abominatio, & Anti Chriſtus. Lutherani & Calviniſtæ hæc libentiſſimè audierint, Euſebiani iſta in ſuo Conſtantio nõ ſolummodò tolerabant, ſed & laudabant, ac inſuper incitabant ad talia. Magnus enim Athanaſius agit de Mediolanenſi Synodo, quam à Liberio Pontifice poſtulatam ad pacandam tandem aliquando Eccleſiam Conſtantius permiſerat: Verùm Euſebiani, videntes rem non ſuccedere ad ſua vota, authores fuerunt Principi, ut inſignem pluſquam trecentorum Epiſcoporum Conventum ex Eccleſia transferret ad Palatium, ac ipſe præſideret, & Epiſcopos cogeret ad ſua deſideria. Et Conſtantius fecit. Erat retractatorium de Athanaſii cauſſa Judicium. An iſtiuſmodi præſidentiam & Eccleſiaſticorum Judiciorum retractationem Dominus Archi-Epiſcopus damnaret hodie in Regibus, ignoro: Et nolo accuſare quod neſcio. Quidquid ſit, in Romano Pontifice cenſet iſta eſſe intolerabile Attentatum.

Octavus error eſt, quod Romanus Antiſtes à retractatorio appellatæ cauſſæ judicio non poſſit priores Judices excludere: Quod debeat definitivum Judicium relinquere priori juriſdictioni, eâ ratione ut prioribus Judicibus novi adjungantur. Error eſt in ſuperioribus abundè refutatus. Interim Dogmatiſtes pergit errores cumulare erroribus: " Attamen jus in Sardicenſi Synodo quæſi„tum Epiſcopo Romano eſt prorsùs diverſum à judicio appella„tionis, cum nihil aliud ei conceſſum ſit, quam ut decernere poſ„ſit cauſſæ retractationem. Quippè Synodus ſtatuit, ut ſi Epiſ„copus damnatus Pontificem Romanum appellaverit, in poteſta„te ejus ſit appellationem reſpuendi, quo pacto ſententia Epiſco„porum Provinciæ confirmabitur, aut eam admittendi: Quo caſu „debet Epiſcopus Romanus judicium integrum remittere ad Epiſ-

copo

„copos Provinciæ, & ad finitimos, ut illi causſæ cognitionem „ſuſcipiant præſente Legato ſummi Pontificis. Præterea ap„pellationis ea vis eſt, ut priore interim ſententiâ ſuperſeden„dum ſit. Quod aliter obtinet in reviſione. Nam confu„gium illud ad Apoſtolicam Sedem non impediebat, quin in„terim ſententia depoſitionis executioni mandaretur". Plures iterum errores. Primus eſt, quod Romanus Pontifex appellatas cauſſas ipſe per ſe judicare non poſſit, nec Romam ad ſuum tribunal evocare. Secundus eſt, quod nihil poſſit, quam delegare retractaturos Judices. Tertius eſt, quod delegare non poſſit quoſlibet, ſed ſolos ejuſdem, aut vicinæ Provinciæ Epiſcopos. Quartus eſt, quod Romana appellatio ſolummodò devolvat, non autem ſuſpendat, ideòque Appellantem Pontifex ante expletum retractatorium Judicium non poſſit reveſtire. Et ex his Dominus Archi-Epiſcopus concludit Romana perfugia nequaquam eſſe veras appellationes, ſed dumtaxat reviſiones. Et benè concludit. At falſum ex falſo. Etenim omnes ejus Præmiſſæ ſunt vaniſſima figmenta. Quarè ego concludo Romana perfugia eſſe veriſsimas appellationes. Hinc Sardicenſis Synodus vocibus "Appellandi" & "Provocandi" eſt uſa in propria ſignificatione.

Dominus Petrus de Marca pergit: "Hujus autem juris novam „eſſe inſtitutionem probant verba Canonis". Si placet vobis, „inquit Hoſius Cordubenſis Epiſcopus", ſancti Petri Apoſtoli memoriam honoremus. "Non ait confirmandam eſſe antiquam „traditionem, quemadmodum fieri conſuevit in negotiis, quæ „renovatione tantum, aut explicatione juris antiqui indigent". Eodem argumento utitur Paſchaſius Queſnellus: Et adjungit, quod Hoſius trepidè, & admodum dubitanter, & quaſi ſupplex iſtam Romano Pontifici gratiam à Synodo oraverit, ac exoraverit. Quod nempè ſciret à ſe poſtulari rem novam, diſſonam Nicænis Canonibus, & conſtanti adverſam conſuetudini. Reſpondeo hanc Synodalem Hoſii Præſidis relationem dirigi adverſus Philippo-Politana Euſebianæ Factionis Attentata, quæ eo ipſo tempore Divinam Eccleſiæ Monarchiam, Romanæ Eccleſiæ Primatum, Divinum Romanæ appellationis jus, omnia ſancti Petri Apoſtoli privilegia projiciebant in terram. Nam & in ſanctum Julium Pontificem propter admiſſam ſancti Athanaſii ac aliorum Orien-

Orientalium Episcoporum appellationem, propter ipsos ante retractatorium judicium revestitos, & ob istam retractationem delegatam Sardicensi Synodo, isto ipso tempore excommunicationem ore rabido latrabat & degradationem. Adversùm ista facinorosissima Attentata declamat Hosius: "Reverendissimi „Patres, qualia jam fiant Philippo-Poli, vos nostis. Non sola „Divina Ecclesiæ Hierarchia, sed & ipse Apostolorum Prin„ceps projiciuntur & conculcantur. Restituti per ipsum Epis„copi denuò spoliantur. Clamantur appellando crimina cumu„lasse criminibus, ideoque & in ipsos damnationes cumulan„tur damnationibus. Ipse summus Pontifex, cujus ego apud vos „sum Vicarius, tamquam Divinæ legis prævaricator, & novarum „in Ecclesia rerum propter admissas appellationes author, anate„matizatur. Et cum ipso primates hujus Synodi Antistites. Quare „nobis non licet dormire. Ante omnia, si vobis placet, oportet nos „honorare memoriam sancti Petri Apostoli". Hosii relatio talem habuit sensum. Nullatenus novitatem olet, sed omninò clamat vetustatem, ejusque stabilimentum & confirmationem.

Confiteor, dicere potuerat, "Renovemus ac elucidemus Ni„cænos Canones". Attamen nec debuit, nec dixit. Constantinopolitanæ Synodi Patres in suo Symbolo dixerunt de Spiritu Sancto: *Ex Patre procedit.* Potuerant dicere: *Ex Patre Filioque procedit.* Certè præcidissent duras Ecclesiarum quæstiones, lamentanda schismata. Hinc Caroli Magni Legatio dixit ad Leonem III. „Nunquid non benè iidem tunc authores fecissent, si quatuor „tantum addendo syllabas, tam perneccessarium fidei Sacra„mentum cunctis deinceps sæculis perspicuum redderetur"? Et Pontifex respondit: "Sicut non audeo dicere non bene feciſſe „si fecissent, quia proculdubio sicut cætera quæ vel omise„runt, scientes utique, & non tam humanâ, quam Divina illu„minati sapientiâ fecerunt; ita quoque non audeo dicere istud eos „nobis minùs intellexisse. Perpendisse, cur dimiserint. Tu „& tui videte, quid sentiatis de vobis. Nam & ego me illis „non dico præferam, sed etiam illud absit mihi, ut coæquare „præsumam". Hoc ipsum ego respondeo de Synodali relatione Confessoris Hosii. Haud dubiè Spiritus Sanctus ei non revelavit, quod periculosa novissimorum dierum tempora essent visura Catholicos viros, qui ejus verba tam perversè detorquerent.

Et quidem constantissimo huic Confessori timiditatem in Sardicensi Synodo adscribere est atrox nimiùm contumelia. Quam intrepido isthìc animo egerit, edicit ipse in literis ad Imperatorem Constantium. Hic ab Eusebianis seductus Princeps adeò oderat sanctum Athanasium, ut in Mediolanensi Synodo dixerit ad Liberium Pontificem: "Præclaram illam victoriam, de Magnentio & Sylvano partam, non tanti facerem, quanti Athanasii ab Ecclesiasticarum rerum administratione abdicationem". Hinc primùm per Promissa, deinde per Regias minas tentavit Hosium cogere in suam sententiam. Ast ille respondit: "Ego Confessionis munus explevi, primum cum persecutio moveretur ab avo tuo Maximinano. Quod si tu quoque persecutionem moves, etiam nunc ad quidvis potius sustinendum paratus sum, quàm ut effundam innocentem sanguinem, & veritatem prodam. Fui ipse in Sardicensi Concilio, ipseque ultro Athanasii inimicos provocavi, ut si quid contra eum haberent, edicerent. Promisique eis securitatem, & ne quidquam aliud exspectarent, quam rectum in omnibus Judicium. Id non semel, sed bis feci". Ecce quanto & quali Episcopò Paschasius Quesnellus impingit timorem, trepidationem, supplices preces pro Divinis sancti Petri privilegiis. Adducenda sunt, quoniam nos docebunt rem non modicam, etiam sequentia epistolæ verba: "Quod si nollent rem ab universa Synodo disceptari, saltem me Judice uterentur". Retractatorium Athanasianæ causæ Judicium per appellationem erat devolutum ad Sedem Apostolicam. Sed quoniam Eusebianæ Factionis Episcopi, qui ipsum in Tyria & Antiochena Synodo damnaverant, contumaciter nolebant Romam adesse, eos per Constantis & Constantii Imperatorum authoritatem Julius Pontifex jussit adduci Sardicam, & isthìc fieri retractationem. In generali Synodo, cui Hosius præsideret. Et in Factionis gratiam addidit facultatem, quâ solus Hosius, si isti mallent, retractaret: Nempe ne coram tota Synodo confunderentur. Ex quo lucet, quod Apostolicus Canon, aut antiqua consuetudo Pontificem non constringeret ad certum retractationis modum. Quare nec constrinxit, aut constringere potuit Sardicensis Synodus: Ejus sapientissimo consilio permisit plenam libertatem. Authotitatem, quam Iulius dedit toti Sardicensi Concilio, dedit & uni Hosio: Utrisque fuit

delegata

delegat a eadem authoritas. Quæ poteſtas reſidet in cunctis etiam Succeſſoribus. Hinc & poſt Sardicenſem Synodum Liberius Pontifex Imperatori Conſtantio, Tyriam Synodum valere volenti adversùs Athanaſium, in Mediolanenſi colloquio oppoſuit varia priora pro Athanaſio Judicia, & adjunxit: "Omnes contendamus Alexandriam, ubi Reus, ubi Accuſator, & cauſſæ eorum Patroni ſunt, atque litigantium cauſsâ diligenter cognitâ, ſententiam de ea pariter feremus". Conſenſit in novam retractationem, & præſcripſit novum ejus modum. Nec quiſquam adversùs Pontificis poteſtatem, ſed ſolus facinoroſus Epictetus Centum-Cellenſis Epiſcopus interceſſit de nimiis impenſis publicæ Vecturæ. Nempè omnes noverant retractationis modum eſſe in ſapientiſſimo ac liberrimo Pontificis arbitrio. Quare nec Iulius pro retractanda ſancti Athanaſii ac aliorum Orientalium Epiſcoporum cauſſa ad Sardicenſem, nec pro ejuſdem Athanaſii denuò agitanda cauſſa Liberius ad Aquileienſem aut Mediolanenſem, nec Innocentius pro retractanda ſancti Joannis Chryſoſtomi cauſſa ad Theſſalonicenſem, nec pro ſancti Flaviani ac aliorum Epiſcoporum retractanda appellatione ſanctus Leo ad Chalcedonenſem, nec pro retractanda S. Ignatii cauſſa Adrianus II. fuit obligatus ad indicendam octavam Synodum. Omne illud Iudicium, uti Iulius uni Hoſio, ſic ipſi poterant uni alteri delegare. Ipſorum ſapientiſſimum conſilium ex cauſſis elegit modum retractandi per generalem Synodum.

Porrò quod quintus Nicænus Canon Provincialium Synodorum Judiciis adſcribat ſupremam ac inappellabilem authoritatem, nemo unquam effutivit: Nemo Catholicus, nemo Schiſmaticus, nemo Hæreticus. Dominus Petrus de Marca eſt omnium primus. Etenim Euſebiana Factio Julium quidem Pontificem ob ſuſceptos alienos damnatos, adeoque ob violatum iſtum Canonem damnavit apud Philippo-Polim, attamen nequaquam egit de damnatis per Provincialem ſui Patriarchatus Synodum, ſed de ſolis damnatis per Synodos Diœceſanas aliorum Patriarcharum. De damnatis per Synodum Tyriam, Antiochenam, & Conſtantinopolitanam. Quin quiſque Patriarcha poſſet interjectas adversùs ſubditarum ſibi Provinciarum Judicia appellationes admittere, ipſas retractare, & iſta etiam Judicia circumducere, nulli Euſebiano venit in dubium. Excepto unico caſu unanimis ſuffragii, de quo Canon Antiochenus, poſtmodò tamen circumductus per ſextum

Constantinopolitanum. Eundem in sensum locutus est ad Liberium Papam in Mediolanensi Colloquio Imperator Constantius: "Res de quibus constituta est formula, infringi nequeunt. Si„quidem plurium Episcoporum rata debet esse sententia". Loquitur de Tyria Synodo, cui antea dixerat "omnes Orbis terra„rum Episcopos adfuisse". Locutus est in sensum Eusebianum. Etiam Aurelius Carthaginensis, & quidam alii Afrorum Episcopi in infelicissima ad Celestinum Pontificem epistola nequaquam favent Domino Archi-Episcopo. Censent quod quintus Nicænus Canon sanciat Synodalia etiam de Episcopis Judicia esse inconcussa, ideoque & damnatos isthìc Episcopos non posse Romam provocare: Verùm non de Provinciæ, sed de totius suæ Diœcesios agunt Synodo. Etenim in ea ipsa epistola profitentur, quod damnati in istis Episcopi, immò & Clerici, possint ad hanc confugere. Patriarchales appellationes nec Photius extinxit, nec Michaël Cerularius. Quod ipsas quintus Canon Nicænus extingueret, in nullius unquam, cujus nomen noverimus, venit animum. Quare hunc, quem Dominus Archi-Episcopus jam tentat Mundo obtrudere, istius Canonis intellectum Joannes David rectissimè scripsit esse fatuum.

Adducta jam Dogmata Dominus Archi-Episcopus pergit confirmare: "Sanè vix credi potest tam promptos ac faciles fuisse „Episcopos, ut statim & absque ulla contradictione consenserint „exui se suprema authoritate, quam possidebant, ut judicia sua „simplici appellationi submitterent. Facilius eis persuaderi poterat, „ut approbarent tribui Episcopo Romano jus concedendi Revi„sionem adversùs eorum judicia, id est, jus Imperatoribus quæ„situm communicari cum Romano Pontifice, eaque ratione paulatim, ac sensim sine sensu adimi Imperatoribus. Neque enim „Concilium in universum id jus ademit Principibus, ut colligere possumus ex verbis Canonis septimi, quæ sic habent": Si appellaverit qui dejectus est, & confugerit ad Episcopum Romanæ Ecclesiæ. "Verbis quidem illis conditionalibus datur damnato fa„cultas implorandi auxilium Romani Episcopi; verùm id non im„pedit, quin etiam possit adire Imperatorem, cujus authoritatem „in hac materia satis manifestè agnoscit Synodica epistola Concilii Sardicensis, paulò ante laudata".

Errores suos repetit, & adjungit novos. Primus est, quod Provin-

Provinciales Synodi ante Sardicenſe Concilium haberent ſupremam authoritatem. Secundus eſt, quod hâc authoritate ſe exui permiſerint in gratiam Romani Pontificis. Tertius eſt, quod non plenè ſe permiſerint exui. Iſtam enim ſuam authoritatem permiſerunt non per appellationes circumduci, ſed ſolummodò circumſcribi per reviſiones. Quartus eſt, quod hoc Reviſionis jus tunc eſſet quæſitum Romanis Imperatoribus. Quintus eſt, quod Sardicenſis Synodus Romano Pontifici nihil adſcripſerit, niſi iſtius Imperialis Juris communionem. Sextus eſt, quod Synodus iſtud jus Imperatoribus non plenè ademerit. Septimus eſt, quod iſtud colligatur ex adductis verbis ſeptimi Canonis. Etenim verba iſta nec apicem habent de Imperatoribus. Et hoc advertens Dominus Archi-Epiſcopus recurrit ad Synodalem epiſtolam, in qua Patres confitentur ſe agere ex permiſſu Principum. Quia nempe generales Synodi, quoniam & Eccleſiam & Rem-publicam movent, ſine Principum permiſſu non ſolent celebrari. Quid hoc ad præſentem controverſiam? Rectè tamen Dominus Archi-Epiſcopus addit, quod Synodus paulatim, & ſenſim ſine ſenſu voluerit iſtud jus Imperatoribus adimere. Ita profitetur ipſum eſſe contra Canones, adeoque & iſtud ipſum cenſet de illius extenſione ad Romanos Pontifices.

Audiamus & ſequentia: "Magnum tamen diſcrimen interce-„dit inter jus quod Imperatoribus competebat, & illud quod Ro-„mano Pontifici tribuitur. Imperatores enim, cum negotia re-„tractari præcipiebant, majus Concilium congregabant, ad quod „evocabant Epiſcopos ex diverſis Provinciis, pro ut eis libuerat. „At Canones Sardicenſes modum adhibent authoritati Epiſcopi „Romani, cui nihil aliud licere volunt, quàm ut novos Judices „donet Epiſcopos ex vicina Provincia, qui unà cum prioribus „Judicibus interſint renovationi Concilii & Judicii". Errores ſuos repetit, & adjungit novos. Repetitus jam frequenter error eſt, quod Sardicenſis Synodus Romano Pontifici nihil detulerit, niſi Imperialis Juris communionem. Primus error novus eſt, quod plenam communionem non detulerit. Secundus eſt, quod Imperator Synodalium Judiciorum retractationem poſſit delegare Epiſcopis, quibus voluerit. Etenim omnes Eccleſiæ Patres nullum agnoſcunt Principis jus ad iſtas Delegationes, ſed meram ſuam diſpenſatoriam tolerantiam. Canonibus conformes patienter tole-

rarunt, difformes constanter excusserunt. Tertius error est, quod Pontifex appellatarum causarum retractationem delegare non possit, nisi eidem aut vicinæ Provinciæ. Etenim Synodus profitetur se omnia relinquere ejus sapientissimo consilio. Dominus Archi-Episcopus illustriorem Papalis authoritatis partem transcribit in Imperatorem.

Quid de Imperialibus Episcopalium causarum Delegationibus senserit Sardicensis Synodus, audiamus ab ejus Præside Hosio in literis ad Imperatorem Constantium : "Desine, quæso, & me„mineris te mortalem esse, reformida diem Judicii, serva te pu„rum in istam diem, neque te miscеas Ecclesiasticis negotiis, ne„que nobis in hoc genere præcipe, sed potius ea à nobis disce, „Tibi Deus Imperium commisit, nobis concrediдit quæ sunt Ec„clesiæ. Et quemadmodum qui tuum Imperium malignis ocu„lis carpit, contradicit ordinationi Divinæ ; ita & tu cave, ne „quæ sunt Ecclesiæ, ad te trahens, magno crimini fias obnoxius". Date quæ sunt Cæsaris Cæsari, & quæ sunt Dei Deo. "Neque „enim nobis fas est in terris Imperium tenere, neque tu Thy„miamatum & Sacrorum potestatem habes". Palam scribit contra memoratas Delegationes. Eadem est sententia omnium Patrum. Talia & nos oportet prædicare nostris Regibus. At eccè Dominus Archi-Episcopus mavult scribere, quod Sardicensis Synodus nihil detulerit Romano Pontifici, nisi diminutam Regii Juris communionem. Movet & alias quæstiones : An Synodus Sardicensis fuerit Oecumenica ? An Episcopo damnando permittat appellare ante definitivam sententiam ? An appellare permittat ab ista etiam Synodo, cui Pontifex primi Judicii Retractationem delegavit ? Non spectant ad præsentem materiam.

CAPUT

CAPUT XXVII.

An Dominus Petrus de Marca ſit reverâ primus Author Commenti, quod aſſerit Romanas Appellationes eſſe quandam, à Sardicenſi Concilio donatam, participationem Auguſti juris, quo Romani Imperatores ſemper potuerunt quorumvis, etiam Eccleſiaſticorum ac Synodalium, Tribunalium ſententias per Sacra Reſcripta delegare retractandas aliis Iudicibus?

Liquid ſemper novi dicere fuit olim magna laus apud Gentiles Athenienſium Philoſophos. Apud nos verò Chriſtianos quid Gentium Doctor Apoſtolus ſentiat de vocum novitatibus, eſt omnibus exploratum. Quidquid apud nos in Dogmate eſt novum, eſt & falſum. Hanc eſſe firmiſſimam Præſcriptionem demonſtrat frequenter Tertullianus. Et hinc præſens Domini Archi-Epiſcopi gloria nihil eſt: Eſt miſeranda confeſſio erroris. Paucis tamen videndum eſt, an gloriatio, licet vacua, ſit tamen vera. Supra-dixi Commentum iſtud eſſe adeò devium, ut nec Nicomedienſi Euſebio, nec Photio in mentem venerit, immò forſitan nec Michaëli Cerulario. Quidquid ſit, in mentem omninò venit Leoni Acridenſi Epiſcopo, Exarcho-Bulgarorum, pertinaciſſimo ac nequiſſimo dicti Michaëlis ſatelliti & cooperario. Hic eſt primus author prodigioſæ fabulæ. Adversùs Latinam Eccleſiam ſcripſit plures epiſtolas, quarum una eſt "adversùm illos, qui dicunt Romam „eſſe primum Thronum". Contumaciter aſſeverat Primatum à Chriſto Domino non eſſe datum meritis ſancti Petri Apoſtoli: Domini verba, "Tu es petrus & ſuper hanc petram ædificabo „Eccleſiam meam", non in Petri perſonam, ſed in ejus de Dei Filio confeſſionem fuiſſe directam, ideoque hanc, non illam eſſe rupem immobilem. Aſſeverat Dominum ad "unam, Catholicam, „& Apoſtolicam Eccleſiam" fuiſſe locutum, "non ad Petrianam, „aut Romanam, ut vult indoctus Romanorum faſtus".

Attamen

Attamen quin Romana Ecclesia sit in longa istius Primatus possessione, non præsumit inficiari, ideoque quærit istius possessionis originem. Et definit : "Porrò si quis consideret, à quo „Roma Primas habere visa est, ei gradum vix concedet, siquidem Paganorum sententia in Ecclesia Dei omnino absurda est. „Aureliani enim, Paganam Religionem colentis, judicio ea Primatum accepisse videtur. Contigit enim Aurelianum hunc, ad „Exercitum tendentem, per Antiochiam iter facere, Paulum autem Samosatensem, loci illius Episcopum, judicio Episcoporum „congregatorum, tum honore Sacerdotali, tum Throno depositum, seditiosè, & per vim contendere, ut quæ sibi ablata erant „recuperaret, hosque qui eum deposuerant, id ei non concedere. „Magnâ interea contentione & rixâ absurdâ erumpente, utraque „Pars tandem ad potentiam Mundanam, eamque quæ coërcere poterat, respexit : Hi, ut Pauli Tyrannidem sisterent ; ille verò, ut eorum suffragia irrita faceret, & Patrum Sanctiones impunè violaret. Indigent itaque, necessitate cogente, utraque „pars, seorsim licet, authoritate Imperatoris. Ille autem sese „illa, de quibus contendebant, non intelligere affirmans, ad Episcopum Romanum causam adferre jussit : Eosque, recusantes licèt eis stare quæ Romanus Episcopus judicaret, quippe qui antea, cum ejusdem religionis esset, ejus rei aliunde notitiam habuit, „Romam adduxit : Eisque idcircò videbatur ei Primas dedisse, „& in omnium Tyrannidem Pontificatum asseruisse".

Affirmat plura. Primò, quod & degradatus Paulus, & degradatrix Synodus ad Aurelianum provocaverint. Secundò, quod Aurelianus, utpotè Laicus & Paganus, istam Christiani Dogmatis ac disciplinæ quæstionem non intellexerit. Tertiò, quod hac de causa ipsam remiserit ad judicium Romani Episcopi. Quartò, quod utraque pars istud judicium detrectarit. Quintò, quod Princeps invitos Romam coëgerit. Sextò, quod hoc sit exordium Romanæ Appellationis, totiusque Romani Primatus. Quia nempe Romani Episcopi hanc Imperialem Delegationem duxerunt in consequentiam, atque ita ipsam pedetentim sibi in Jus transformarunt. Miscet vera falsis, interim palam docet, quod Imperator Aurelianus Augustæ Delegationis jus habuerit, & ipsum quoad Ecclesiasticas quæstiones transcripserit in Romanam Ecclesiam. Dominus Petrus de Marca hanc transcriptionem à Sardicensi Synodo, Leo Acridensis censet facta m

factam ab Imperatore Aureliano. Hoc est unicum discrimen inter utriusque Dogmata. Et Leonis opinio est Romanæ Ecclesiæ favorabilior. In tribus. Primò, quod dicat transcriptionem, natumque inde appellationis jus esse vetustiora. Secundò, quod istam dicat factam ab ipso, qui sua alienare poterat, Principe. Et certè, si facta sit talis transcriptio, quâ potestate Sardicensis Synodus Augustam Rei-publicæ authoritatem potuit transferre in Romanum Pontificem? Tertiò, quod Leo Acridensis retractatorium Judicium permittat in alma Urbe fieri. Affirmat enim, quod Aurelianus partes adduxerit Romam.

An Dominus Petrus de Marca istas Leonis Acridensis fabulosas blasphemias legerit, ignoro, Interim habet etiam alia istis similia. Leo enim pergit: "Porrò Synodus prima præcepit, ut „unaquæque Provincia propria jura conservet, & nemo alterius „limites invadat, & alienas Provincias surripiat, sibique subjiciat". Laudat non quintum, sed sextum Nicænum Canonem. Et in ipso fundat Episcoporum appellationes. Ex ipso affirmat, quod una Provincia, seu Diœcesis non subsit alteri, nec ab alterius Episcopo possit invadi. Utique non Patriarchalis tantùm, sed quævis Autocephala. Qualis tunc erat & ipsa Acridensis. Etenim Græci Autocephaliam, quâ olim Heraclæensem, Ephesinam, & Cæsaræensem exuerunt, postmodo transtulerunt in plures alias Cathedras, atque ita suum schisma transformarunt in hydram multorum capitum. Leo agit in Romanam Ecclesiam: Affirmat quod ipsa omnes sub cælo Apellationes, aliumque Primatum prætendendo invadat alienas Provincias, ideoque peccet in sextum Nicænum Canonem. Pontifici nequaquam Patriarchalem suarum Provinciarum Præfecturam ac Appellationes denegat: Absit. Ei concedit ac profitetur omnem istius potestatis plenitudinem. Divina Justitia passim schisma punit per schisma: Ecclesiasticæ unitatis laceratores passim transvertit in Cadmæos fratres. Hinc & schismaticis Græcis non defuerunt Metropolitæ, qui suas Synodos ambirent esse supremas ac inappellabiles. Verùm illos alii invaserunt isto impetu, quo olim apud Donatistas Primianistæ tractarunt Maximianistas. Videatur Theodorus balsamon in Meditato de Patriarcharum Privilegiis. Eodem modo nescio quem similiter ambitiosum Metropolitam invadit Callipolitanæ Ecclesiæ Oeconomus in litteris ad Theodosium Constantinopolitanæ

„liaritate illi conjuncti, qui authoritatem ſive poteſtatem ejus ha-
„bere debent, ut cum Regionis illius Epiſcopis de quæſtione ju-
„dicent, illamque decidant. Si autem Romanus Epiſcopus non
„eſſe juſtum perſpexerit, ut rursùs examinentur ea, quæ priùs
„judicata fuerant, ejus enim judicio Canon omnia relinquit, fa-
„ciet quod ſibi juſtum eſſe videbitur. Cum Canon hæc definiat,
„ne tibi contrarium eſſe videatur caput primum tituli noni libro-
„rum Baſilicorum, dicens non poſſe Judicem appellatum ad alium
„tranſmittere cognitionem appellationis, ſed eam per ſe audire
„debere. Sed dic præſentem Canonem eſſe ſpecialem, & ita edi-
„tum eſſe propter viæ longitudinem, & ne vexentur Epiſcopi,
„in adeò longinquam & alienam Regionem trahendi. Cùm Preſ-
„byteris autem Papæ ſecundam appellationem judicare Provin-
„ciales Epiſcopos, qui condemnarùnt Epiſcopum, ne dicas eſſe
„contrarium legi, quæ dicit: Judex, qui ſemel pronuntiavit,
„officio functus eſt, & non poteſt rursùs propriam ſententiam
„examinare. Nam & hoc etiam ſpecialiùs editum eſt, ut mihi
„videtur. Propterea enim & Papæ judicio relictum eſt genus ju-
„dicii. Quod enim ad Leges attinet, non poterant unà cum Pa-
„pæ Presbyteris judicare illi, qui ſententiam priùs tulerant. Sîn
„autem dixeris alios eſſe Epiſcopos, qui ſententiam tulerint, ni-
„hil invenies repugnans". Affirmat Canonem quibuſdam diſpli-
cuiſſe, quod Pontificem ad appellatas cauſas per ſemet-ipſum
retractandas non adſtringeret, ſed permitteret facultatem delegan-
di. Et quidem etiam illi Provinciali Synodo, à cujus judicio erat
provocatum. Cenſebant Canonem adverſari Romanis legibus,
ideòque & deviare. Etenim Eccleſia in ſuis olim judiciis ſeque-
batur formam Romanæ Rei-publicæ. Theodori reſponſio eſt lu-
cida. Et recta. Affirmat Canonem eſſe ampliativum, hoc ſenſu:
Romanus Epiſcopus poſſit iſtiuſmodi cauſas non dumtaxat evoca-
re ad ſuum tribunal, ſed etiam quibuſcunque aliis juxta ſuum ſa-
pientiſſimum arbitrium delegare. Evertit omnes Hincmarianas,
ac item modernas vocum novitates.

Notandum eſt aliud ejuſdem Leonis adversùs Sardicenſis Sy-
nodi authoritatem argumentum: " Inſuper quod Hoſius Cordu-
„bæ Epiſcopus, Præſidentiæ Romanæ locum tenens, & gratiam
„majorem, quam par erat, ei potiſſimùm deferens, Epiſcopi Con-
„ſtantinopolitani, qui non tantum aberat, ſed & hæreſi labora-

„bat, curam non levem haberet. Quod ſi hæc Synodus Oecume-
„nicas priores, & præcipuè primam, quæ præcepit ut unaquæq;
„Provincia Jura ſua inviolata omninò conſervaret: Hæc, inquam,
„cum ſit localis Synodus, ſi Oecumenicam deſpiciat, potiſſimùm
„ſuper hac re, quis eam æſtimaverit". Miſcet vera falſis, & af-
firmat plura. Primò, quod Hoſius fuerit iſtius Synodi Apoſto-
licus Præſidens. Secundò, quod non timidus fuerit, ſed nimiùm
audax: Quod Romanæ Eccleſiæ nimiùm detulerit. Utique per
verba: " Honoremus ſancti Petri memoriam". Tertiò, quod
Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ dignitates neglexerit. Quoniam
ejus Epiſcopus aberat: Et quoniam erat Hæreticus. Quod ob
demerita Præſulum violaverit Jura Sedium. Quartò, quod ſit
prævaricatus Nicænos Canones. Non quintum, ſed ſextum.
Hæc illius verba: 'Suis privilegia ſerventur Eccleſiis". Quintò,
quod ob iſtum contemptum Synodus ſit nullius ponderis.

Quod Sardicenſis Synodus Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ Ju-
ra læſerit, eſt ridicula fabula. Hæc enim Eccleſia Patriarchalem
dignitatem tunc necdum ſomniaverat. Habebat ſimplicem Archi-
Epiſcopum, id eſt, ſolo nomine Metropolitam ſine Suffraganeis.
Patriarchicam Diœceſim ac poteſtatem primus architectari cœ-
pit ſanctus Joannes Chryſoſtomus. Falſum item eſt, quod ejus
Epiſcopus tunc fuerit Hæreticus, aut non fuerit apud Sardicam.
Ejus namque legitimus Epiſcopus tunc erat Confeſſor Paulus,
cujus ab Arianis ejecti Romana ad ſanctum Julium Appellatio fuit
ex ejuſdem Pontificis juſſu retractata Sardicæ, & ipſe abſolutus à
calumniis, & repoſitus in gradum. Hâc enim juſtitiâ offenſi Eu-
ſebiani illum, ne rediret in Sedem, ſuffocarúnt in balneo. Quod
hæc Synodus dumtaxat localis fuerit, aut quod Nicænos Cano-
nes læſerit, eſt etiam manifeſtè devium. Attamen utraque fabu-
la pleniſſimè placet hodiernis Novatoribus. Hi quintum, Acri-
denſis Leo affirmat læſum fuiſſe ſextum. Et rectiùs. Longè item
rectiùs affirmat Hoſium per audaciam exceſſiſſe, quam defeciſſe
per timiditatem, & quaſi precarium beneficium ſupplicaſſe à Sy-
nodo. Utique proclamando: " Sancti Petri memoriam honore-
„mus". Rei veritas affirmat nec audaciam, nec timiditatem fuiſ-
ſe, ſed Hoſio dignam conſtantiam.

Et ipſam Romana Eccleſia ſemper eſt plurimùm venerata.
Etenim Gregorius IV. Pontifex de cauſa Aldrici Cenomanenſis
Epiſ-

Epiſcopi, cujus Romana Appellatio patiebatur contradictionis obices, ſcripſit ad Gallicanos Epiſcopos: "Quapropter has ad vos „litteras deſtinamus, quibus Decreto noſtro veſtram rogantes „Charitatem mandamus, ut ſi aliquis, quod non optamus, ſuo„rum Æmulorum Aldricum Epiſcopum accuſare damnabiliter at„tentaverit, ut honoretur beati Petri Apoſtolorum Principis me„moria, Eccleſiæque Romanæ, cui præſedit, privilegium, & „noſtri nominis authoritas. Liceat illi poſt auditionem Prima„tum Diœceſeos, ſi neceſsè fuerit, nos appellare, & noſtrâ au„thoritate, aut ante nos, aut ante Legatos ex noſtro Latere miſ„ſos, juxta Patrum Decreta, ſuas exercere atque finire actiones". Palam laudat Sardicenſes Canones, & exponit: "Aut ante Nos, „aut ante Legatos noſtros exercere ſuas atque finire actiones". Nempe ſicut ſederit ſapientiſſimo Romani Antiſtitis arbitrio. Hinc denuò addit: "Et authoritate Canonum, & Prædeceſſorum no„ſtrorum Decretis ſancitum eſt, ut Epiſcopus accuſatus, ſi volue„rit, appellet Romanum Pontificem, & ad eum, ſi libuerit, con„fugiat, ut ab eo ejus cauſa audiatur, aut ipſe à Latere ſuo Le„gatos, qui eam audiant, mittat, qui juſtè cum omnibus Epiſ„copis Comprovincialibus ejus authoritate judicent". Et hanc epiſtolam tanti olim fecit Gallicana Eccleſia, ut plures ejus partes ſanctus Jvo Carnutenſis Epiſcopus ſuo Decreto inſeruerit. Præfatam Hoſii Synodalem Relationem laudat in litteris ad Hincmarum Rhemenſem Epiſcopum etiam ſanctus Papa Nicolaus: "Debuerat certè Beatitudo tua, cùm Rothaldum Sueſſionenſem „Epiſcopum toties examinaveras, ſcribens ſancti Petri memoriam „honorare, ejuſque judicium, etiamſi nunquam appellaſſet idem „Rothaldus, modis omnibus præſtolari". Eandem in ſuo ſupraadducto Capitulo laudavit Carolus magnus, laudemque in ſuum Canonem aſſumpſit Triburienſis Synodus. Et ecce hodie iſta relatio clamatur fuiſſe timida, humilis, ac precaria ſupplicatio. Et hoc per ſublimes Catholicæ Eccleſiæ Epiſcopos.

Acridenſis Leo pergit adversùs Sardicenſem Synodum: "Quo„niam Carthaginenſis Synodus, poſtea circiter annos duodecim, „quæſtiones exactè exhauriens, non ſolùm nullam venerationem „Sardicenſi Synodo attribuit, ſed nec ſcire dignata eſt, an talis ha„bita fuerit; ſed ad Canones primæ Synodi reſpiciens, ad Ce„leſtinum planè ſcribit, ille enim tertius à Zozimo Sedem Ro-

„manam administrabat, ut Romanus Pontifex non audeat aliorum „Decreta attingere. Quippe quod nullus Canon istud præcipiat". Variè & fœdè errat. Primò, quod sexta Carthaginensis Synodus sit facta duodecim annis post Sardicensem. Distant enim ad septuaginta annos. Secundò, quod dicat omnes de ista re quæstiones fuisse exhaustas ab ista sexta Synodo. Etenim illìc nihil definitum est, sed omnia fuêre dilata in maturius examen. Tertiò, quod ista Synodus Sardicenses Canones non solummodò ignoraverit, sed etiam contempserit. Etenim Primates istius Synodi Episcopi ipsos, ubi agnoverunt, admiserunt cum plena reverentia. Quartò, quod ista Synodus etiam ad sanctum Papam Celestinum scripserit. Etenim id factum est post plures annos. Verùmtamen hi errores non sunt capitales, nec faciunt ad præsentis quæstionis substantiam. Capitalis igitur error est, quod ista Afrorum epistola sit authentica ac legitima: Quod rectè dicat Romanas tam Episcoporum quam Clericorum Appellationes in nullo fundari Canone, ideòque ipsas rectè excutiat. Et hoc ipsum plenis buccis profitentur hodierni Novatores. Prævaricatoria epistola est ipsis grande fundamentum.

Leo Acridensis prosequitur: "Porro quia Synodus Venetha„lensis, Canones primæ Synodi sequuta, Episcopos Romæ „subjectos Synodicis ejus Decreris obedire jubet, eos autem qui „sub Alexandrino Patriarcha sunt ejus Decretis. Et alios simili„ter". Quæ & qualis fuerit ista Venethalensis Synodus, fateor me ignorare. Interim Leo tradit plura benè notanda. Primò palam laudat sextum Nicænum Canonem, qui Patriarchalia Ecclesiæ Alexandrinæ, à Meletio Lycopolitano Episcopo invasa ac læsa, jura reparat, & hac occasione laudavit etiam Divina Romanæ Ecclesiæ Privilegia, nec non dignitates Antiochenæ Sedis, & generatim omnium Autocephalorum Exarchatuum. Secundò affirmat per hunc, non per quintum Canonem stabiliri Romanas Appellationes. Tertiò affirmat appellationes non soli Romanæ Ecclesiæ competere, sed etiam Alexandrinæ, Antiochenæ, & aliis Autocephalis: Et has omnes stabiliri per istum Canonem. Ex his concludit Romanæ Sedi non totius Mundi, sed deberi appellationes solorum Episcoporum spectantium ad ejus Patriarchatum. Hos omnes affirmat à suarum Provinciarum Synodis posse provocare ad Papam. Et istud sanciri per sextum Nicænum Canonem.

Et ecce has etiam appellationes ei auferunt hodierni Novatores. Quod ſancto Petro Apoſtolo, ac ejus Romano Throno relinquunt Schiſmatici, auferre nituntur Orthodoxi. Res deploranda ſanguineis lachrymis. Quod eadem Joannes Zonaras, Theodorus Balſamon, Matthæus Blaſteres, Alexius Ariſtinus, aliique omnes Photiani Schiſmatis Sectatores ſentiant ac doceant, eſt ſupra demonſtratum. Cuncti affirmant non in quinto, ſed in ſexto Nicæno Canone agi de faciendis ad Patriarchales Sedes appellationibus. Et rectè. Aſſertionem, quæ à quinto Canone affirmat Romanas appellationes auferri, Joannes David rectiſſimè ſcripſit eſſe fatuam.

Quod olim quicumque Orientales, à ſuarum Provinciarum Synodis damnati, Epiſcopi potuerint liberrimè ad ſuos provocare Patriarchas aut Exarchos; quod item hi iſtas cauſas non ſolummodò delegare in partibus, ſed etiam potuerint ad ſua tribunalia evocare, eſt longè certiſſimum. Plurima demonſtrant exempla ac teſtimonia. Etenim quod Clerici Baſilonopolitani ad ſanctum Joannem Chryſoſtomum, uti ad ſuum Patriarcham, provocaverint, ſupra nos docuit Anaſtaſii Nicæni Metropolitæ atteſtatio ad plenam Chalcedonenſem Synodum. Videtur id factum adversùs Alexandrum Baſilonopolitanum Epiſcopum, qui à laudato Joanne conſecratus, ciique in perſecutione fideliſſimus, cum aliis ejus fautoribus debuit aufugere: Et fugit in Pentapolitanam Libyam, benignè ſuſceptus à ſancto Syneſio, Ptolomaidis Epiſcopo. Erat enim natione Cyrenenſis, ideòque fugit in ſuam Patriam. Et quia à Theophili Patriarchæ Alexandrini violentia fugerat, Syneſius ad illum, ne ſuum Superiorem offenderet, omnia fideliter retulit. Ita habes in ejus litteris ad eundem Theophilum. In laudatis Chalcedonenſis Synodi Actis etiam habemus, quod Athanaſius, Perrhenſis in Euphrateſia Provincia Epiſcopus, à ſuo Metropolita Panolbio degradatus, appellaverit Domnum Antiochiæ Patriarcham, & fuerit ab ipſo Synodaliter auditus. Domnus cauſam non delegavit ejuſdem aut vicinæ Provinciæ Epiſcopis, ſed partes Antiochiam evocavit ad ſuam Synodum. Hæc integra exſtat in præfatis Actis. Et ex ipſis diſcimus Panolbio Joannem, Joanni ſucceſſiſſe Stephanum. Nempe Panolbius ſucceſſerat Alexandro, qui cum Joanne Antiochiæ Patriarcha adfuit Epheſino Concilio, & ob rebellionem contra Eccleſiarum pacem fuit deportatus

Epiſt. 67.

ſchiſmatico Græco venit in mentem. Eſt riſu, non refutatu digna. Hinc & ipſi Græci iſtud Scholion forſitan ſuppreſſerunt. Interim Romanæ Eccleſiæ odium adeò clauſit dicti Beveregii oculos, ut ſcribat ipſum eſſe obſervatu digniſſimum.

Ut adjutoria, præſertim arma, deportentur ad hoſtes, rigidiſſimè damnant & leges & Canones. Catholicæ Eccleſiæ hoſtibus Dogmatica arma tranſmittere eſt facinus longè enormius. Præſertim his periculoſis ac malignis noviſſimorum dierum temporibus, quorum cuncti hæretici adeò oderunt, & non dumtaxat ſupprimere, ſed & evertere tentant Apoſtolicam Sedem, ut cunctos Orthodoxos appellent Papiſtas. Credunt id eſſe ignominiæ nomen. Et nonne iſtud facinus patrant hodierni Novatores? Etenim præfatus Beveregius nuperrimè hæc ſcripſit ad quartum Sardicenſem Canonem: "Synodus Nicæna Canone quinto decre„vit, ut omnes Eccleſiaſticæ cauſæ à Provinciali Synodo deter„minentur, in qua motæ ſunt. Poſt iſtud itaque Decretum, à „generali Synodo conſtitutum, ridiculum fuiſſet Provincialem „Synodum decernere, ut à Provinciæ Synodo ad Epiſcopum Ro„manum appelletur, illeque cauſam finiret. Neque hoc quidem „Concilio Sardicæ habito in mentem unqam venit. Nuſpiam „enim decrevit, ut ipſe Romanus Epiſcopus cauſam aliquam in „aliena Provincia ortam determinaret, ſed tantum ut ipſi liceret „decernere, ut cauſa aliqua retractetur in eadem Provincia, ubi „priùs judicata eſt, ut ex tertio, & quinto, aliiſque hujus Con„cilii Canonibus patet. Et imprimis etiam obſervandum eſt, ne„que hoc, quidquid eſt privilegii, vel è Scripturis, vel ex an„tiqua traditione, aut conſuetudine à Patribus Sardicenſibus Epiſ„copo Romano aſſeritur & inſtituitur, ſed tantùm in honorem „ſancti Petri. Sic enim Hoſius Epiſcopus Cordubenſis, qui Con„cilio præ-erat. Adeò ut nullum aliud tunc temporis jis præſto „eſſet argumentum, quo hoc fundaretur, niſi ut memoria ſancti „Petri, per hujuſmodi privilegium Epiſcopo Romano indul„tum, honoraretur". Sunt ipſiſſima noſtrorum Novatorum argumenta & Senſa. Certum eſt eſſe hauſta ex ipſis. Nam & Beveregius profitetur ſe ſcribere ex ipſorum fonte, Hincmaro Rhemenſi.

„legatis, apertissimis Athanasii hostibus, & ab eo ejuratis, ideò„que Judicium illud integrum non fuisse, sed tantùm ἐκ μοιο„μερὸις, ex quo sequeretur illud executioni non esse mandan„dum. Cum itaque Athanasium in suam communionem susce„perit, nihil se Canonibus adversùm egisse, quoniam sententia ex„communicationis nulla erat. Quibus addidit momenta ex visce„ribus causæ petita, falsitatem nimirùm accusationis probatam „authoritate Actorum, quamplures Orientis Episcopos à com„munione sua non abstinuisse Athanasium, tametsi damnationis „sententia in eum lata fuisset; tum nolle Episcopos Orientales „in unum convenire, quamvis per Legatos consensissent, ut Papa „Julius universos Episcopos Romam evocaret pro discutienda caus„sa Athanasii. Ait postremò nihil adversùs Statuta Nicæni Con„cilii tentari, si quæ Synodus quæpiam statuit, in posteriore re„tractentur. Alludit autem ad Synodum Alexandrinam, cui cen„tum Episcopi interfuerant, in qua damnatus fuit Arius, cujus „causa de integro discussa fuit in Concilio Nicæno.

Errores plurimi. Primus est, quod Orientalis Ecclesia censuerit sua Synodalia Judicia non posse retractari per Occidentalem. Secundus est, quod eadem Ecclesia censeret manifestum, eo pacto violari istarum Synodorum authoritatem. Tertius est, quod eadem Ecclesia noluerit solius Romani Pontificis authoritatem esse suâ superiorem. Quartus est, quod hac de causa fecerit Schisma ab Occidentali, & excommunicaverit Julium Pontificem, uti Caput eorum qui pessum-dederant leges Ecclesiasticas. Quintus est, quod hæc omnia demonstrentur ex adductis verbis Orientalium. Etenim verba hæc non sunt Orientalis Ecclesiæ. Absit. Sunt scelerata Eusebianæ Factionis verba, desumpta ex scelerata epistola, quam Factio è Philippo-Politano Conventu misit ad suos Symmystas, etiam ad facinorosos in Africa Donatistas. Etiam istarum vulpium caudas ad demoliendam Christi vineam tentavit sibi colligare. Factio affirmat sibi adfuisse octoginta Episcopos: Et tamen epistolæ Synodali non subscripserunt, nisi septuaginta duo. Et inter istos est Illustris ille Ischyras, imaginarius Episcopus Mareotidis. At verò in secunda ad Constantium Imperatorem Apologia sanctus Athanasius enumerat Orientales Episcopos, qui Sardicensi Concilio subscripserunt, & prosequitur: „Qui igitur Decretis Synodi subscripserunt, sunt

„iſti. Et plurimi alii ſunt, qui ante hanc Synodum pro nobis „ſcripſerunt, tum ex Aſia, tum ex Phrygia, tum ex Iſauria, „quorum ſingulorum nomina cum ſuis epiſtolis circum-feruntur, „prope ſexaginta. In univerſum autem trecenti quadraginta". Hi cum ſuo Clero & populo erant Orientalis Eccleſia. Hæc Eccleſia non dogmatizavit ſua Synodalia Judicia non poſſe retractari per Romanam Eccleſiam, nec judicavit per iſtam retractationem manifeſtò violari ſuarum Synodorum authoritatem, nec negavit ſolius Romani Pontificis authoritatem eſſe ſuâ ſuperiorem, nec Schiſma fecit adversùs ipſam, nec excommunicavit Julium Pontificem. Ea quippe nullo pacto ſunt Chriſtiana. Sunt horrenda facinora ſolius ſceleratæ Factionis Euſebianæ, ſolius ſceleratí Philippo Politani Conventiculi. Proinde Dominus Archi-Epiſcopus ſcelerata iſtius Factionis Dogmata & opera tranſcribit in omnem Orientalem Eccleſiam. Eo jure, quo olim Gentiles abominanda Gnoſticæ Factionis flagitia tranſcribebant in omnes Chriſtianos. Eodem privilegio quis poſſit Calviniſtarum aut Lutheranorum Dogmata & Acta toti Latinæ Eccleſiæ affricare.

Sextus error eſt, quod Euſebiana Factio noluerit ſua Judicia retractari etiam per Oecumenicam Synodum. Etenim ad hanc retractationem peragendam comparuerunt in Sardicenſi Concilio. Omnis ipſorum contentio fuit de facta per Julium Papam reveſtitione ſancti Athanaſii & aliorum Epiſcoporum. Volebant ipſos adeſſe ut damnatos, ac redactos in Laicam communionem, non ut Canonicos Epiſcopos, atque ita retractari Judicium Tyrium atque Antiochenum. Ipſis excluſis, ac ſtantibus inter Reos. Imperator Conſtantius, mox ut per fratris Conſtantis mortem adeptus eſt Occidentale Imperium, omnibus nervis ſtuduit, ut Latini Epiſcopi, præſertim Liberius Pontifex, admitterent iſta de Athanaſio Judicia, & ipſo damnato communicarent Euſebianis, atque ita pacificarent Eccleſiam. Hæc urgenti Euſebio Eunucho Liberius reſpondit: "Quomodò hoc contra Athanaſium „poſſit fieri? Quem enim non una, ſed jam altera Synodus pro„bè ab omni crimine liberum pronunciavit, & Romana Eccleſia „cum pace dimiſit, quomodò poterimus condemnare? Non ita „ſe habet Eccleſiaſticus Canon, neque unquam accepimus talem „à Patribus traditionem, quam ipſi à beato & magno Apoſtolo „Petro acceperunt. Quod ſi omnino Imperator curam ſuam pro

Eccle-

„Eccleſiaſtica pace quærit interponere, aut ſi Scripta à nobis pro „Athanaſio deleri jubet, deleantur quoque ea, quæ contra il- „lum ſcripta ſunt, fiatque deinde Eccleſiaſtica Synodus longè à „Palatio, ubi nec Imperator præſto eſt, nec Comes ſe ingerit, „nec Judex minatur". Affirmat Athanaſii cauſſam jam pridem eſſe finitam : Nempe & in Romana Julii Pontificis Synodo, & in Sardicenſi. Earum ſententias jam dudùm tranſiviſſe in rem judicatam. Et iſta Judicia fuiſſe peracta juxta Canones, quos ſanctus Petrus Apoſtolus tradidit Romanæ Eccleſiæ. Nempe pro modo retractandi cauſſas appellatas. Nihilominùs Pontifex paratus fuit ſuſpendere omnia, & in nova generali Synodo inſtituere novam retractationem de Athanaſio. Hæc ejus conſilia non probavit Hoſius, ſcribens ad Conſtantium : "Ego Athanaſii accuſa- „tionibus non ſubcribo, quem nos, & Romana Eccleſia, & „univerſa Sardicenſis Synodus innocentem pronunciavit". Interim Liberius permanſit in ſuo Propoſito, & à Conſtantio poſtulavit Synodum fieri apud Aquileiam. Verùm Conſtantius noluit ipſam fieri longè à Palatio, nec ſine ſua præſentia, ideòque fieri juſſit Mediolani. Et Euſebiani comparuerunt. Proinde ſuarum Synodorum, etiam Patriarchalium, Judicia profeſſi ſunt eſſe obnoxia retractationi per generalem Synodum. Averſabantur ſolam Romani Epiſcopi authoritatem eſſe ſupra ſuas Synodos, Res in Oriente judicatas nolebant per ipſum retractari.

Septimus D. Archi-Epiſcopi error eſt, quod aſſerat iſtam fuiſſe ſententiam totius Orientalis Eccleſiæ, & quod iſtud probet ex Antiochenæ Synodi ad Julium Pontificem epiſtola. Etenim nec iſta Synodus, nec iſta epiſtola fuit totius Orientalis Eccleſiæ, ſed ſolius Euſebianæ Factionis. Qualis epiſtola fuerit, audiamus ex Reſcripto Julii : "Neſcio cur vobis ita „rem agere placuit, ut nos in hanc opinionem redigatis, ut „arbitremur nos ſub ſpecie reverentiæ pro ludibrio eſſe ha- „bitos, Dictaque veſtra irridentium fuiſſe, cum & Presbyte- „ros noſtros ad vos miſſos, quos cum gaudio remiſſos opor- „tuit, cum luctu remiſeritis, ob ea quæ iſthìc geri conſpicie- „bant. Ego certè, cum literas veſtras evolverem, poſt varias „ultrò citro-que cogitationes, eas ſupprimendas putavi, eâ ſpe „quod crederem ſaltem aliquos ex veſtris adventuros, nec opus „fore iſtiuſmodi epiſtolis, ne ſi illæ in publicum promerentur,

„multos ſui dolore afficerent. Cæterum ubi nullus veſtrûm „ſupervenit, neceſſe fuit ut eas proferrem. Credite mihi, „omnes admiratione pleni vix induci poterant, ut crederent „iſtiuſmodi literas à vobis profectas eſſe, in quibus rixandi „potiùs, quam charitatis affectus eminebat. Quod ſi ambi„tione eloquentiæ oſtentandæ ita exceptæ ſunt à Dictatore, id „certè ſtudium ad alios ſpectat. In rebus enim Eccleſiaſticis „non ſpecimen eloquentiæ, ſed Canones Apoſtolici requiruntur, „operaque dari ſolet, ne quis ex parvis in Eccleſia ſcandalizetur". Hæc eſt facinoroſiſſima epiſtola, quâ Euſebiana conjuratio Romanam Julii Synodum, & ab ipſa factam ſancti Athanaſii & aliorum Orientalium Epiſcoporum reveſtitionem damnare cæpit, Romanæ Eccleſiæ jugum palam excutere, & futura ſui Philippo-Politani Conventiculi Attentata præformare. Epiſtola latet aut periit: Similiter & epiſtola, quâ Julius iſtorum Epiſcoporum reveſtitionem intimavit Factioni, & cui Factio repoſuit iſtam ſuam. Utriuſque tamen compendium nobis con-
L. 3. C. 7. ſervavit Hermias Sozomenus: "Romanus Epiſcopus, cum pro„pter Sedis dignitatem cura omnium ad ipſum ſpectaret, ſingulis" Appellantibus Epiſcopis "Eccleſiam ſuam reſtituit, ſcripſitque „ad Epiſcopos Orientis, & eos incuſavit, quod inconſultò de „hiſce viris judicaſsênt, perturbaſsêntque Eccleſias, cum De„cretis Nicæni Concilii ſtare nollent. Deditque Mandatum, „ut quidam illorum, omnium nomine, ad diem conſtitutum „accederent, perſpicuè declaraturi ſententiam, quam de his „tulerant, æquam & juſtam eſſe. Quin etiam minatus eſt ſe „de reliquo non paſſurum eos inultos eſſe, niſi novis rebus „ſtudere deſiſtant. Iſta quidem ſcripſit Julius. Athanaſius au„tem & Paulus in ſuas Sedes revertuntur, literaſque Julii mittunt „Orientis Epiſcopis. Quibus illi graviter commoti, convene„runt Antiochiæ in unum, & epiſtolam verbis elegantibus or„natam, & diſertè, ut Rhetorum mos eſt, compoſitam ad Ju„lium ſcribunt, eamque plenam ironiæ, & minarum non ex„pertem graviſſimarum. Nam-quamquàm literis ſuis fatebantur Eccleſiam Romanam Primas apud omnes ferre, utpotè quæ „Apoſtolorum ſchola, & pietatis Metropolis, licet authores „Chriſtianæ Religionis primùm ex Oriente eò veniſſent, jam „ab initio fuiſſet, tamen indignati ſunt ſe poſteriores ideo

ferre

„ferre, quod magnitudine Eccleſiæ ſuperarentur: Idque cum „virtute, & piè vivendi Inſtituto eſſent longè ſuperiores. Quin „etiam criminis loco Julio objiciebant, quod cum Athanaſio „& reliquis cum eo Epiſcopis communicaverit. Et ægrè ad„modùm ferebant, perinde ac ſi tum Concilium fuiſſet, tum „ipſorum ſententia abrogata. Quod factum ut iniquum, & à „Lege Eccleſiaſtica diſcrepans inſimularunt. His de cauſſis „cum eum ad hunc modum criminati eſſent, & ſibi factam „injuriam teſtati, Julio pacem & communionem pollicebantur, „ſi modò abdicationem eorum, qui ad ipſum perfugerant, „approbaret; ſin autem reſiſteret ipſorum Decretis, contraria „ſe facturos prædicebant. Nam Epiſcopos Orientis, qui ipſos „antegreſſi fuerant, minimè refragatos eſſe Epiſcopo Roma„no, cum Novatus ab eo erat Eccleſiâ ejectus". Hanc ſchiſmaticam atque hæreticam Euſebianæ Factionis epiſtolam Dominus Archi-Epiſcopus tranſcribit in totam Orientis Eccleſiam, ipſam laudat, ac ex ipſa confirmat ſua Dogmata, atque ita palam profitetur ipſa eſſe Euſebiana. Ex hoc Sozomeni teſtimonio diſcimus, quod Julius Euſebianos bis Romam evocaverit ad retractatorium judicium: Proindè evocatio ad Sardicenſem Synodum fuit tertia citatio.

Admiror verò, cur Sozomenus in iſto ſceleratæ epiſtolæ compendio præter-miſerit articulum de damnatione Pauli Samoſatenſis. Cur eundem omiſerit & Socrates. Erat enim palmare Fundamentum Euſebianæ audaciæ. Unde ipſum urſit in ſuis Synodalibus literis Philippo-Politanum Conventiculum: " Et „iterum quod in Oriente de Paulo Samoſateno ſtatutum eſt, „ab omnibus eſt ſignatum". Aſſerunt damnationis iſtius Synodale Judicium fuiſſe probatum & admiſſum à Romana Eccleſia ſine novo examine, ideoque nullum ipſi eſſe jus circa Orientales Synodos. Reſpondeo ipſos graviſſimè erraſſe, & in jure, & in facto. Etenim iſta Antiochena Synodus egit tria, quæ ſine prævia ad Apoſtolicam Sedem relatione, & accepto ab ipſa Reſcripto expleri non poterant, aut firmari. Euſebius Cæſaræenſis Hiſtoriæ ſuæ inſeruit Synodi relationem ad Dionyſium Pontificem, ſed mutilam. Suo more prætermiſit illa, quæ ejus non congruebant finibus. Integra Relatio nos plenè inſtruxiſſet. Porrò hæc ſunt tria iſtius Synodi opera: Definierunt

„quam Princeps Apoſtolorum ſederat Petrus, ſui Sacerdotii ſum-
„pta principia repleti Chriſti charitate mittebant, ſuæ inde ſolidi-
„tatis graviſſima & firmitatis roboramenta poſcentes". Demon-
ſtrat etiam ante Nicænam Synodum, in medio gentilium perſe-
cutionum æſtu, viguiſſe iſtam conſuetudinem, ideoque eſſe in-
ſtitutionem Apoſtolicam. Quomodò in iſto interim ſe gererent
novi Patriarchæ, docet in Breviario Liberatus Diaconus, agens
de Flavita, Patriarcha Conſtantinopolitano, proximo Succeſſore
Acacii: "Moritur Acacius, & ordinatur poſt eum Flavitas Pres-
„byter, qui non conſenſit ſine Romano Epiſcopo inthronizari, Cap. 18.
„ſed tranſmiſit Synodicam Papæ Romano Felici, qui modico vi-
„vens tempore moritur, non accipiens ipſius epiſtolam". Proin-
de Græcorum Patriarchæ, Occidentalium Metropolitarum more,
ante acceptam Papalem confirmationem non poterant ſedere in
Throno, nec fungi præcipuis muneribus ſuæ dignitatis. Et quin
hæc omnia Antiochenum Concilium, & ab ipſo promotus Dom-
nus exactiſſimè ſervaverint, non eſt dubitandum. Hinc enim de-
gradatus Paulus uſque ad Papalia Reſcripta contumax permanſit
in Epiſcopali Palatio, & tandem per Aurelianum Imperatorem
fuit juſſus excedere. "Aurelianus præcepit, ut Domus Eccleſiæ Lib. 7.
„illis tribueretur, quibus Chriſtiani Italiæ, & Urbis Romæ Epiſ- Cap. 24.
„copi per literas tribuendam præſcriberent". Nempe tales literæ
jam advenerant, ipſaſque gentilis Princeps fuit executus. No-
tanda item ſunt hæc Antiochenæ Synodi ad Dionyſium Pontifi-
cem verba: "Iſtum igitur tam Deo adverſarium, & tam contu-
„macem, eramus coacti Eccleſiâ excludere, & alium Epiſcopum
„in ejus locum ſubſtituere. Unde Domnum deſignavimns, om-
„ni virtutum, quæ Epiſcopum decent, genere exornatum. Ac
„vos de ejus electione per epiſtolam certiores fecimus, ut illi ſcri-
„batis, & ab eo accipiatis communionis literas". Ei tanſmittunt
Domni Synodicam, & ſupplicant ad ipſam reſcribi, atque ita
confirmari ejus Epiſcopatum. Seſe purgant, quod tanta opera
ſine prævia relatione attentarint: Aſſeverant ſe per intolerabilia
Pauli facinora fuiſſe compulſos. Et quin Domnus uſque ad Pa-
palem confirmationem abſtinuerit Epiſcopali Throno, non eſt
ambigendum. Etenim qui uſque tunc Epiſcopali Domo abſtinuit,
& Paulum in ipſa quietum perdurare permiſit, haud dubiè abſti-
nuit & Throno. Proinde Euſebiana Factio, dum hæc omnia

quos Patres & Canones eſt culpæ aut pœnæ reconciliatoria ſolutio. Quare enormi cum fiducia Petrus de Marca ſcribit, quod ſceleratæ epiſtolæ reſpondens Julius, Orientalibus Synodis abſolutè non denegaverit ſupremam authoritatem. Etenim ſcribit poſt ac inter varia: "Si ut ſcribitis, inconcuſſam ha-
„bet authoritatem quælibet Synodus, & contumeliosè agitur
„cum Judice, cujus judicium ab aliis examinatur, conſidera-
„te quæſo, Dilectiſſimi, quinam ſint qui Synodum improbant,
„& qui aliorum judicata reſcindunt, ne ſingula excutiendo
„certos homines gravem. Certè id quod poſtremò geſtum,
„cum ſit horrendum auditu, ſufficit ad cætera, quæ à me
„omittuntur, comprobanda. Ariani à beatæ memoriæ Alex-
„andro, quondam Alexandriæ Epiſcopo, ob impietatem ejecti,
„non ſolùm in eo Judicio à cunctis civitatibus rejiciebantur,
„ſed ab omnibus ſimul, qui ad Nicænum Concilium cojerant,
„anathemate feriebantur. Nihil enim erat in illorum delicto
„vulgare, neque in hominem peccaverant, ſed in ipſum Jeſum
„Chriſtum. Eidem tamen ita ab univerſo Orbe rejecti, &
„per omnem Eccleſiam famoſiſſimè notati, nunc denuò in Ec-
„cleſia, quod quidem triſte veſtris animis arbitramur, recipi
„perhibentur".

Pontifex admiratur, quod Euſebiani clament Patriarchales Orientalium Synodos eſſe ſupremas & inconcuſſas. Affirmat fabulam ſibi ipſi non cohærere. Etenim ipſimet non ſolas Patriarchales, ſed ipſam etiam Nicænam Synodum concutiunt per appellationes ac retractationes, immò & per violentiam reſcindunt. Exempla ſunt in promptu. Etenim ipſe Arius, & per Patriarchalem ſancti Alexandri, & per Nicænam Synodum damnatus, à tantis Judiciis provocavit ad Hieroſolymitanam Encœniorum Synodum: Et fuit per ipſam abſolutus. Talia Euſebiani patrarunt etiam in Euzoium, Lucium, Georgium, alioſque Arii congerrones. Quin & Piſtum, ſuum imaginarium Epiſcopum, ſimiliter & Alexandriæ & Nicææ damnatum, animarûnt appellare Romam, & Julium Pontificem ad admittendam ejus appellationem ſtuduerunt circumſcribere. Videntur ſeditioſum hominem inflammaſſe ad agendum contra ſanctum Athanaſium, & à Romana Eccleſia poſtulandum Epiſcopatum Alexandrinum. Julius Euſebianis hæc refricat in frontem, & admiratur quod ſuas Orientales

Synodos velint adeò inconcuſſas, ut nec per Romanam appellationem poſſint concuti, & non niſi cum Orientalis Eccleſiæ contumelia per Pontificem retractari. Affirmat atque demonſtrat, quod Romana Eccleſia omnes afflictos, ipſam invocantes, ſeu ad ipſam appellantes, poſſit ac debeat adjuvandos ſuſcipere; quod priores Judices ad reddendas ſui Judicii rationes poſſit Romam evocare; quod poſſit tales cauſſas retractare ex integro; quod in appellantium Sedes nullus interim conſecrari poſſit; quod Appellantes, dum priores Judices comparere nolunt, poſſit reveſtire. Hanc poteſtatem ſibi eſſe per Apoſtolicos Canones, ac item per Nicænos: Vetuſtam Romanæ Eccleſiæ conſuetudinem fuiſſe diſcuſſam Nicææ, confirmatam, ac redactam in Scriptum.

Hinc Pontifex proſequitur: "Quod non temerè aut injuſtè „ſuſceperim in communionem Co-Epiſcopos noſtros Athanaſium „& Marcellum, etiamſi priùs dicta ſufficiant, brevibus tamen „ratio vobis iſtarum rerum eſt demonſtranda". In prioribus epiſtolæ partibus demonſtravit Romanæ Eccleſiæ poteſtatem, nunc demonſtrare pergit Athanaſio & Marcello etiam eſſe juſtitiam. Exponit Athanaſii cauſſam, & concludit: "Cum igitur iſtiuſmodi allegarentur, & tot teſtes pro Athanaſio ſtarent, & ipſe tam „juſta pro ſe adferret, quid quæſo nos oportuit facere? An non „quod Eccleſiaſtici Canonis eſt? Hominemque proinde non con„demnaremus, ſed potius reciperemus, eumque pro Epiſcopo, „quemadmodùm eſt, haberemus? Præter hæc omnia, annum to„tum & integros ſex menſes apud nos hæſit, veſtram præſentiam „exſpectans, aut quotquot comparere auderent, ſuâque præſen„tiâ pudefecit omnes. Non enim Judicio ſtetiſſet, niſi ſui fidu„ciam habuiſſet: Neque ſponte, ſed literis noſtris ad judicium vo„catus comparuiſſet, quemadmodùm vos per literas citavimus. „Et tamen poſt tanta argumenta nos velut inſolitum quiddam „agentes reprehenditis". Diſertè affirmat ſe egiſſe judicialiter, ſecundùm Canones, & ſecundùm vetuſtam Eccleſiæ conſuetudinem. Eodem modo demonſtrat ſe egiſſe cum Marcello. Quiſquis horum aliquid negat, non poteſt non eſſe Euſebianus. Legenda eſt integra epiſtola: Scribenda non ſolùm aureis literis, ſed & in omnium cordibus. Ita omnes habebunt arma ad explodenda Commenta Domini Archi-Epiſcopi.

Audiamus pejora ipſius Commenta: "Sed adnotandum eſt

non

„non dicere Julium redditas à ſe fuiſſe Eccleſias Athanaſio & re-
„liquis Epiſcopis. Nam ea erat quæſtio principalis, quæ reſer-
„vata erat cognitioni Synodi, quam Julius convocaverat, rogan-
„tibus Orientalium Legatis : Tametſi negarint deîn Orientales id
„ſe Legatis ſuis dediſſe in Mandatis. Sanè eidem Orientales in ſua
„epiſtola Synodica, ſub nomine Concilii Sardicenſis edita, illud
„tantùm conqueruntur, receptos in communionem Athanaſium
„& reliquos damnatos Epiſcopos" : Ad Julium Romam perrexit,
ſed & ad Italiæ quoſdam ſuæ partis Epiſcopos, quos ſeducens
per epiſtolarum falſitatem, ab eiſdem perfacilè in communionem
receptus eſt. "Quare cum legis apud Sozomenum, Julium re-
„cepiſſe in ſuam communionem Athanaſium ac reliquos Epiſco-
„pos, & unicuique eorum Eccleſiam ſuam reddidiſſe, ob curam
„videlicet univerſalis Eccleſiæ, quæ ei incumbit propter dignita-
„tem ſuæ Sedis, exiſtimare debes reſtitutionem illam Eccleſia-
„rum non fuiſſe factam directè, ſed per conſequentiam, eò quod
„Epiſcopi illi à Julio in communionem recepti fuerint velut Epiſ-
„copi hujus & illius Sedis". Hominemque non condemnare-
mus, ſed reciperemus, eumque pro Epiſcopo, quemadmodùm
eſt, haberemus, "inqnit Julius in epiſtola ad Orientales.

Errores varii. Primus eſt, quod Julius Athanaſio ac aliis Epiſ-
copis communionem reddiderit, non tamen Eccleſias. Etenim
non ſolus Sozomenus, cujus verba ſunt adducta ſuperiùs, iſtud
habet, ſed etiam Socrates : "Julius, quoniam Eccleſia Romana L. 2. c. 11.
„privilegium præter cæteras obtinebat, literis ſuis ad Epiſcopos
„Orientis liberiùs perſcriptis", damnatorum Epiſcoporum "partes
„tueri ſtudet, In Orientem literas mittit, quo & ſuus cuique
„locus reſtitueretur, & eos qui illos temerè abdicaverant, gra-
„viter reprehenderet. Illi diſcedunt Româ, literiſque Julii Epiſ-
„copi confiſi, ad ſuas ipſorum redeunt Eccleſias : Literas, ad
„quos ſcriptæ erant, mittunt. Hi ubi eas acceperunt, Julii re-
„prehenſionem ducunt contumeliæ loco : Concilium Antiochiæ
„convocant. Ubi ſimul atque convenerant, de communi omnium
„ſententia Epiſtolam ſcribunt, per quam Julium contra acriùs
„inſimulant : Oſtenduntque ſi qui eorum arbitrio Eccleſiâ fortè
„exacti eſſent, rem ab eo non debere decerni". Proinde epiſtola,
quâ Julius Athanaſio & reliquis reddidit ſuas Sedes, non eſt præ-
ſens, ſed alia anterior. Quin ipſam Socrates & Sozomenus vi-

derint, non est dubitandum. At ipsa Eusebianos adeò offendit, ut Antiochiam abierint ad novam Synodum, Athanasiumque non tantummodò iterum damnaverint, sed insuper in ejus Cathedram consecraverint novum Episcopum Gregorium Cappadocem, & ipsum armatâ militum manu jusserint inthronizari. Etiam in Marcelli Sedem intruserunt quemdam Basilium. Et Julio rescripserunt illorum restitutionem esse impossibilem : Nec enim duos simul Episcopos posse esse in eodem Throno. Hinc Iulius repostuit: "Esto „ut sint Athanasius & Marcellus, ut scribitis, translati è suis Se„dibus, &c". Istas Superordinationes graviſſimè damnat, vult „superordinatos ejici, & reponi Athanasium atque Marcellum. Quare Petrus de Marca graviter errat, dum etiam in hac Julii epistola scribit nullam fieri mentionem de restitutione Sedium. Quin hanc restitutionem abundè laudat epistola, dum affirmat Athanasio & aliis Episcopis redditam à Iulio communionem. Etenim laudat non Laicam, non Diaconalem aut Presbyteralem, sed omninò Episcopalem communionem : Quæ palam includit restitutionem Sedis. Hinc in Sardicensi Concilio prima & palmaris inter Orthodoxos & Eusebianos contentio fuit, quod isti constanter vellent, hi pertinaciter nollent Athanasium & Marcellum admitti ad Synodalem suo loco consessum atque suffragium. Nempe Iulius Pontifex illos plenè revestiverat, ac restituerat omnia. Et Petrus de Marca hæc non ignoravit. Ut veritatem effugiat, profert subtilem distinctionem restitutionis directæ à restitutione per consequentiam. Ridicula Commenta.

Secundus error est, quod quæstio de restituendis Ecclesiis fuerit principalis, reservata Synodo, quam Iulius convocaverat. Censet damnatos ac appellantes Episcopos non potuisse revestiri, nisi per & post expletum retractatorium Iudicium. Est error Eusebianus. Hæc enim facinorosa Factio in Sardicensis Synodi ingressu istud ipsum prætenderat observari in Marcello & Athanasio. Et quia non obtinuerunt, de nocte fugerunt Philippo-Polim, isthìc laceraturi totam Ecclesiam. Cogor eadem repetere. Tertius error est, quod Dominus Archi-Episcopus certam & exploratam Socratis ac Sozomeni assertionem tentet evacuare per sceleratas & abominabiles literas Philippo-Politani Conventiculi. Quartus error est, quod istas literas denuò transcribat in cunctam Orientalem Ecclesiam. Quintus est, quod profiteatur se sequi Sensa istius

iſtius Orientalis Eccleſiæ, atque ita ſe palam profiteatur Euſebianum.

Non accuſo quod neſcio. Etenim novus Dogmatiſtes proſequitur : " Neceſſariam eſſe arbitratus ſum diſcuſſionem præcipuo„rum capitum hujus epiſtolæ, quod ea, æquè ac verba Sozo„meni, perpèram hactenùs accepta ſint ab iis, qui ea laudavêre. „Contendunt enim Factum Julii, quod nihil aliud eſt, quam „velut quoddam obſequii genus ad retinendam communionem; „à ſuprema ejus juriſdictione profectum eſſe, atque illum eâ au„thoritate caſſaſſe judicia Conciliorum Orientalium". Multiplicat errores. Primus eſt, quod Iulii epiſtola, uti & adductum Sozomeni teſtimonium, à nullo hactenùs fuerint intellecta. Nempe etiam hæc liberanda veritas exſpectabat Natales aut Infulas hujus Doctoris, denuò profitentis ſe dogmatizare nova. Secundus error eſt, quod Julius erga Athanaſium ac alios appellantes Epiſcopos non fuerit uſus ſupremâ juriſdictione, nec per authoritatem caſſaverit Orientalium Synodorum judicia, ſed eis ſolummodò impenderit aliquod genus obſequii. Etenim non ſola Julii, ſed & Philippo Politani Conventiculi epiſtola diſertis & apertis verbis affirmant, quod Julius Orientalis Synodi "judicium refri„carît"; quod "reſtauraverit aliud de ipſis judicium"; quod "Orien„tales" prætenderit "judicandos ab Occidentalibus", atque ita prævaricatus ſit Divinam legem & diſciplinam. Proinde Petrus de Marca errat ſupra Euſebianos : Hi enim Julio denegarûnt ſolam poteſtatem, ille verò inſuper Actum.

Pergit errare : " Orientales Sardicæ congregati pertinaciter „adhærent ſententiæ Concilii Antiocheni, cauſſaſque ſeceſſionis „ſuæ rejiciunt in Occidentales, qui adversùs veterem Eccleſiæ „conſuetudinem cognoſcere vellent de cauſſis Orientalium. Sic „enim aiunt in epiſtola ſua Synodica". Emiſſa è Philippo-Politano Conventiculo. Primus error eſt, quod iſtam ſceleratiſſimam epiſtolam denuò tranſcribat in totam Orientalem Eccleſiam. Secundus eſt, quod ipſam dicat ſcriptam Sardicæ. Tertius eſt, quod Occidentales, volendo de cauſſis & judiciis Orientalium cognoſcere, egerint contra veterem Eccleſiæ conſuetudinem. Et quidem quod Occidentales voluerint iſta agnoſcere, eſt omninò veriſſimum. Et Petrus de Marca ipſum hìc confitetur, atque ita evertit ſuam priorem aſſertionem, quâ dixerat Julium pro Athanaſio

naſio & aliis Epiſcopis non per juriſdictionem ſeu authoritatem egiſſe, ſed ſolummodò per obſequium.

Dominus Archi Epiſcopus ab Antioehenæ Synodi & Philippo-Politani Conventiculi literis ſe convertit ad literas Imperatoris Conſtantii: " Sed quænam fuerit Orientalium mens, manifeſtè „docet epiſtola Imperatoris Conſtantii, data ad Ariminenſe Con„cilium, quod conſtabat ex Epiſcopis Occidentis". Hæc ſunt verba epiſtolæ: " Non de Orientalibus Epiſcopis in Concilio ve„ſtro patitur ratio aliquid definiri. Proinde ſuper his tantum, „quæ ad vos pertinere cognoſcit Gravitas veſtra, tractare debetis". Et iterum: " Quæ cum ita ſint, adversùm Orientales nihil ſtatuere „vos oportet. Aut ſi aliquid volueritis contra eoſdem, prædictis „abſentibus, definire, id quod fuerit uſurpatum, irrito evaneſcet „effectu. Non enim illa vires habere poterit definitio, cui noſtra „Statuta teſtantur jam nunc robur & copiam denegari". Reſpondeo D. Archi-Epiſcopum à Calcaria cadere in Carbonariam. Etenim quod Conſtantius, Euſebianæ Factionis Dux, eadem cum ipſi ſenſerit de ſuprema Orientalium Synodorum authoritate, non caret veri-ſimilitudine. Quoniam ex Factionis ore fuit cum Liberio Pontifice locutus in Mediolanenſi Colloquio. Et poſt Philippo-Politanum Conventiculum facinoroſa Factio cæpit illum pomposè inſcribere Epiſcopum Epiſcoporum. Ita Principem, cætera bonum, ſed humanæ gloriæ cupidum, deluſit & circumſcripſit.

Attamen videtur non fuiſſe ſeductus. Etenim non iſti Conventiculo, ſed Synodo Sardicenſi videtur adhæſiſſe. Hinc & Athanaſium, licet Philippo-Poli damnatum, quia Sardicæ abſolutum, cum honorificis literis remiſit in Sedem. Et contra iſtos doloſos circumſcriptores ſcripſit ad ipſum Hoſius: "Non eſt pruden„tis in gratiam alienæ libidinis ſeipſum in periculum certum con„jicere. Deſine, quæſo, & auſculta mihi, Conſtanti: Hoc „enim decet & me ſcribere, & te non vilipendere". Quare videtur rectam habuiſſe fidem, & tamen iſta ſcripſiſſe ad Ariminenſe Concilium. Etenim Conſtantius in Eccleſiæ Synodis agebat omnia. Hinc ad ipſas mittebat Divales literas, quibus præſcribebat & tractanda, & tractandi ordinem. Explebat munus Romani Pontificis. Certè uti Frater ejus Conſtans, ita & Pater Conſtantinus non fecit talia. Ipſe eſt author pravi operis, à quo Succeſſores noluerunt recedere. Hinc igitur & talia Mandata miſit

ad

ad Ariminenſem Synodum. Nec ſine cauſa. Etenim inter Seleucienſis Synodi Primates erant plures ſcabioſi, dorſo ſuo metuentes à Romana Eccleſia. Præſertim propter Athanaſium, quem noverant abjiſſe Ariminum. Item ipſum Athanaſium, quem Seleuciæ ſperabat damnandum, noluit denuò abſolvi ab Ariminenſibus. Hic eſt verus fons iſtius ſacræ juſſionis. Notanda ſunt hæc verba: "Non enim illa vires habere poterit definitio, cui „noſtra Statuta teſtantur jam nunc robur & copiam denegari". Affirmant adverſa Acta non per Canones, ſed per præfata Reſcripta fore irrita. Poſſit ergo Conſtantius rectum ſenſiſſe de authoritate ac Primatu Romanæ Eccleſiæ, & Regiæ poteſtatis dumtaxat exceſſiſſe limites. Proinde etiam hoc D. Archi-Epiſcopi fundamentum eſt caducum ac ruinoſum.

CAPUT XXIX.

Diſcutiuntur D. Archi-Epiſcopi Senſa circa ſancti Iulii Pontificis Reſcriptum ad Antiochenam Synodum.

Arias hac de re & Julius, & Athanaſius, & Euſebiani ultrò citròque ſcripſerunt epiſtolas, quæ grandi Eccleſiaſticæ eruditionis damno aut perierunt, aut latent. Tragædia incœpit non proximè poſt Tyriam Synodum, ſed poſt reductum à Conſtantino Juniore Athanaſium è Gallia, quò eum magnus Conſtantinus proſcripſerat. Euſebiana Factio clamavit ipſum Tyri degradatum rediiſſe ac ſedere authoritate Laicâ: Hinc novæ calumniæ, nova perſecutio. Quare Athanaſius provocavit Romam, miſitque appellationis inſtrumentum per Legatos. Et ſuos miſerunt etiam Euſebiani. Quibus auditis Iulius Pontifex admiſit appellationem, utramque partem evocavit Romam ad retractatorium Iudicium, & Athanaſius ſtatim comparuit. Hæſit iſthic per annum & medium, exſpectans adverſarios. Interim acceſſerunt etiam Marcellus Ancyranus, Paulus Conſtantinopolitanus, Aſclepas Gazenſis, Lucius

Adriano-Politanus, aliique Orientales Epiſcopi & Clerici, ab Euſebianis paſſi ſimiles injurias, ideòque & ipſi appellantes. Hinc lapſo tanto tempore, de Euſebianorum adventu deſperans Iulius iſtos Epiſcopos plenè reveſtivit, & cum ſuis literis remiſit ad ſuas Eccleſias, mandans recipi ut integros Epiſcopos, & Euſebianos denuò citans ad retractatorium Iudicium. Has literas palam laudat Hermias Sozomenus. Et ad ipſas Euſebiani adeò non attenderunt, ut abierint Antiochiam, condiderint nequiſſimos Canones contra Athanaſium & Iulium, confirmarint Iudicium Tyrium, at inſuper in Athanaſii Sedem intruſerint alium Epiſcopum. Et hæc omnia retulerunt Julio per ſceleratiſſimas literas, quas Sozomenus redigit in compendium. His Julius repoſuit doctiſſimam epiſtolam, quam nobis in ſecunda ſua Apologia cuſtodivit ſanctus Athanaſius. Et ipſam hic expurgare ſtudeo à Commentis Petri de Marca.

Audiamus Commenta: "Negari certè non poteſt, quin aliter „eâ tempeſtate viſum ſit Occidentalibus. Verùm longè aberant „ab opinione eorum, qui noſtrâ ætate tractarùnt de controverſiis „fidei, qui pronunciant appellationes Epiſcoporum Orientalium „judicandas eſſe apud Urbem à ſummo Pontifice. Nituntur illi, „ut ipſi exiſtimant, præjudicio epiſtolæ Iulii Papæ, cujus ſenſum „detorquent ad mentem ſuam, cum tamen ex ea conſtet Iura „Sedis Apoſtolicæ temperamento quodam prudenter adhibito per „eas tempeſtates explicari ſolita. Nihil enim aliud ab Orientali„bus exigebant Iulius & Romana Synodus, quam ut cauſſæ Ec„cleſiarum Apoſtolicarum, in primis verò Alexandrinæ, quoties „de depoſitione Epiſcoporum earum Sedium ageretur, cum Pa„pa & Synodo Romana communicarentur, antequam Synodi Orien„tales cognitionem de jis inſtituerent, ut communi ſenſu compo„ni poſſent magnæ Eccleſiæ. Quod ſi poſt judicium Orientalium „querela manifeſtæ oppreſſionis deferretur ad Synodum Occidenta„lem, tunc retractandum eſſet negotium in Concilio Occidenta„lium & Orientalium. Unde conſtat in ea epiſtola non agi de „appellatione, ſed de prima tantùm cauſſæ cognitione, aut re„viſione, neque excitatam controverſiam de omnibus Epiſcopis, „ſed de jis tantùm, qui Apoſtolicis Eccleſiis præſiderent, in-pti„mis de Alexandrino, ac tamen judicium reddi non debere à ſo„lo Romano Epiſcopo cum Epiſcopis Occidentalibus, ſed ab

Epiſco-

„Epiſcopis Occidentis & Orientis in unam ſententiam conſpiran-
„tibus. Iſta enim colliguntur ex epiſtola Iulii, quâ Orientales
„objurgat in cauſſa Athanaſii Epiſcopi Alexandrini, & Marcelli
„Ancyrani, quos Orientis Concilia damnaverant, inconſulto Epiſ-
„copo Romano". Urget hæc verba epiſtolæ: "Oportuit ſcribere om-
„nibus nobis, ita ut ab omnibus, quod juſtum eſſet, decerneretur. Epiſcopi enim erant, & non vulgares Eccleſiæ, qui iſta „patiebantur, ſed quas ipſi Apoſtoli ſuâ-met operâ ad fidem in-
„ſtruxerant. Cur igitur, & imprimis de Alexandrina civitate,
„nihil nobis ſcribere voluiſtis? An ignari eſtis hanc eſſe conſue-
„tudinem, ut primùm nobis ſcribatur, ut poſtea, quod juſtum
„eſt, definiri poſſit? Quapropter ſi iſthìc hujuſmodi ſuſpicio in
„Epiſcopum concepta fuerat, id huc ad noſtram Eccleſiam refer-
„ri oportuit".

Errores plurimi. Primus eſt, quod eâ tempeſtate ſoli Occidentales ſentirent aliud. Etenim omnes Orthodoxi, etiam Orientales, ſemper recta ſenſerunt. Expoſita in Sedem Apoſtolicam ac omnem Catholicæ Eccleſiæ Hierarchiam petulantia fuit ſolius Euſebianæ Factionis, de qua Iulius: "Audio paucos eſſe iſtorum „malorum authores". Et etiam ex his poſt Philippo-Politanum Conventiculum multi erubuerunt de ſuis facinoribus, & pœnitentes ad Matrem Eccleſiam redierunt. Et demus ſolam Occidentalem Eccleſiam recta aut meliora ſenſiſſe. Certè etiam tunc Dominus Archi-Epiſcopus debebat obſervare regulam, quam Iuliano Eclanenſi Epiſcopo, pro ſuis erroribus provocanti ad Orientalem Eccleſiam, præſcripſit ſanctus Auguſtinus: Occidentalis Eccleſia nos genuit, docuit & baptizavit, ideoque permanere nos oportet in ejus ſenſibus. Et quidem Dominus Archi Epiſcopus etiam Occidentalem Eccleſiam calumniatur: In ipſam tranſcribit errorem Euſebianum. Affirmat quod ipſa olim cenſuerit Orientalium Synodorum judicia retractari non poſſe per ſolam Sedem Apoſtolicam, ſed dumtaxat per Oecumenicam Synodum.

Secundus error eſt, quod hac ætate Occidentales illi, qui Orientalium Epiſcoporum appellationes pronunciant judicandas eſſe apud Urbem Romam à ſummo Pontifice, foveant opinionem deviam, alienam ab antiquis Occidentalibus. Etenim iſtam opinionem fovit in Florentino Concilio etiam Eugenius IIII. Et ipſam tandem admiſit omnis Eccleſia. Etiam Orientalis. Quod

ſit verus Sardicenſium Canonum, anterioris Eccleſiaſticæ conſuetudinis, & omnium poſteriorum Patrum ſenſus, eſt ſupra demonſtratum. Porrò admiror, quod Dominus Archi-Epiſcopus circa Romanas Orientalium Epiſcoporum appellationes agnoſcat aliqua per iſtas tempeſtates jura Sedis Apoſtolicæ. Etenim jam docuit primam omnis Romani ſhìc juris originem eſſe Sardicendem Synodum : Quomodò igitur iſtiuſmodi jura jam ſcribit fuiſſe ante ipſam ? Nempe omnium fortium fortiſſima veritas etiam ab invitis extorquet ſui confeſſionem.

Tertius error eſt, quod jam laudata veritas nitatur præjudicio epiſtolæ Julii. Etenim epiſtolæ verba ſunt clariſſima, ideoque nullum hìc poſſit eſſe præjudicium. Licet illa ſuperiùs adduxerim, volo aliqua repetere : " An non dilectionis indicium erat nos „Presbyteros miſiſſe, qui compaterentur patientibus, & incitarent „eos, qui judicium Scriptis poſtularânt, ut præſtò eſſe vellent, „quò primùm omnia componerentur, & emendationem accipe„rent, ne diutiùs aut Fratres noſtri injurias, aut vos calumnias „pateremini" ? Et infra : "Quid actum eſt dignum offensâ ? Aut „qua in re vobis, quibus ſcripſi, cauſſam ſuccenſionis præbui ? An „quia adhortati vos ſumus, ut ad Synodum occurreretis ? Atqui „illud potius cum gaudio excipi oportuit. Qui enim benè ſen„tiunt de jis quæ egerunt, & in quibus ipſi, ut aiunt, Judices „fuêre, non indignanter ferre ſolent, ſi quod ab ipſis judicatum „eſt, ab aliis excutiatur : Quippe qui ſecuri ſint, ea quæ ipſi „juſta prædicaverunt, injuſta nunquam poſſe fieri". Et iterùm : "Quapropter indignatio eorum, qui hâc citatione offenduntur, „temeraria, & tergiverſatio ſe ſiſtendi judicio inhoneſta & ſuſpi„cioſa videtur". Aſſiduè inculcat factas à ſe Euſebianorum ad retractatorium in Alma Urbe Judicium citationes : Ipſas affirmat factas ſecundùm vetuſtum morem, juxta Patrum traditionem, juxta Canones Apoſtolicos, ideoque Euſebianos prævaricatoriè refragari. Liberius Pontifex ad Euſebium Conſtantii Imperatoris Eunuchum dixit eſſe Canones, quos ſanctus Petrus tradidit Romanæ Eccleſiæ.

Quartus error eſt, quod epiſtola agat, non de Orientalium Epiſcoporum appellatione, ſed dumtaxat de prima inſtantia. Quis talia audiens aut legens credat epiſtolam fuiſſe viſam à Domino Archi-Epiſcopo ? Quod epiſtola de ſancti Athanaſii, Marcelli,

ac aliorum Orientalium Episcoporum Romana appellatione agat, est sole meridiano manifestius. Ego in tanta luce nolim verba perdere. Domini Archi-Episcopi verba etiam sibi ipsis videntur non cohærere. Etenim aiunt epistolam non "de appellatione" agere, "sed de prima tantùm cognitione, aut revisione". Quis revisionem unquam dixit esse primam cognitionem? Interim epistola agit de omnibus: Et de appellatione seu revisione, & de prima insuper instantia. Prior & potior ejus pars agit de appellatione: Demonstrat Athanasium ac Marcellum ex fundamentis appellasse, ac legitimè revestitos, ideòque his Actibus fuisse per Eusebianos deferendum. Extrema tandem pars adjungit tantos Episcopos sine prævia ad Romanam Sedem relatione, & sine accepto ad ipsam Rescripto non fuisse degradandos, atque ex ista occasione quædam disputat de prima instantia. Ita demonstrat omnia Eusebianorum in tantos Episcopos Acta fuisse attentata contra Canones.

Quintus error est, quod epistola non agat de omnibus Episcopis, sed de illis tantum, qui Apostolicis præsederunt Ecclesiis. Etenim epistola, licet solum Athanasium ac Marcellum exprimat, tamen etiam agit de Paulo Constantinopolitano, Lucio Adriano-Politano, Asclepa Gazensi, & multis aliis ex Thracia, Coele-Syria, Phœnicia, ac Palestina Episcopis, qui adversùs similes Eusebianorum in se injurias Romam appellaverant. Unde ipsos disertè damnavit iterum, & in suis Synodicis literis expressit Philippo-Politanum Conventiculum. At verò isti non præsidebant Apostolicis Ecclesiis. Eorum Ecclesiæ non erant Apostolicæ, nisi "ex consanguinitate doctrinæ". Ita in Præscriptionum libro loquitur Tertullianus. Apostolica enim Ecclesia est triplex. Prima est, quæ habet Sedem Apostolicam. Et hæ non sunt nisi tres: Romana, Alexandrina, ac Antiochena. Nec enim cujusvis Apostoli prædicatio, sed sola solius sancti Petri insessio Episcopalis facit Apostolicam Sedem. Secunda Apostolicæ Ecclesiæ species sunt istæ Eceleſiæ, quas quis Apostolus fundavit, & docuit ptoprio ore, aut per epistolas. Tales sunt Hierosolymitana, Corinthia, Ephesina, Philippensis, Thessalonicensis, Ancyrana, & plurimæ aliæ. Etenim sanctus Paulus non ad solam Ancyranam, sed ad omnes scripsit Galatarum Ecclesias. Et proprio ore docuit totum Il-

„pulo ſcriptum eſt Iſraël": In illo tempore non erat Dux in Iſraël. Unuſquiſque quod placitum erat in oculis ſuis faciebat. „Quâ enim ratione vel conſequentiâ illis Sedibus defendendum „eſt, ſi primæ Beatiſſimi Petri Sedi antiqua & vetuſta reveren„tia non deferatur, per quam omnium Sacerdotum dignitas ſem„per eſt roborata atquè firmata, trecentorumque decem & octo „Patrum invicto & ſingulari Judicio vetuſtiſſimus Judicatus eſt „honor"? Affirmat hanc formam eſſe longè vetutiſſimam, non introductam, ſed confirmatam à Nicæno Concilio. Et proſequitur in ſequenti epiſtola: "Sicut ergo Acacius Petrum non „priùs damnavit, quàm & referret & poſceret Apoſtolicâ po„teſtate damnandum, ſic & in recipiendo modum ſervare de„buiſſet, ut priuſquam ſe ei communione miſceret, per Sedem „Apoſtolicam poſceret examinari eum, & legitimâ ratione pur„gari, cum nec examinandi aut recipiendi haberet ipſe Ponti„ficium, & non niſi per illius Sedis authoritatem, conſenſum„que hoc poſſet implere, ſine cujus authoritate eum non po„tuerat ipſe damnare, & cujus principali diligentiâ & diſcuti „potuit & purgari, & ad communionem convenienter admitti". Hanc Apoſtolicæ Sedis Prærogativam pluribus demonſtrat. Et ipſe Acacius, dum adhuc recta ſaperet, eandem religioſiſſimè agnovit, & defendit conſtantiſſimè: Poſtmodò autem in reprobum ſenſum datus inſtauravit Euſebianam audaciam, tandemque à Romana Eccleſia damnatus Genti ſuæ reliquit lamentabile ſchiſma Acacianum. Ex eadem regula Joannes Patriarcha Antiochenus, tertiæ Sedis Epiſcopus, graviſſimè offendit omnem Eccleſiam, quod in ſuo Epheſino Conventiculo ſanctum Cyrillum Alexandrinum, ſecundæ Sedis Patriarcham, damnare præſumpſiſſet ſine prævio conſenſu primæ Sedis Romanæ. Plura ſunt iſtiuſmodi exempla. Etiam antiquiſſima. Etenim in ſanctum Dionyſium Patriarcham Alexandrinum, de gravi errore ſuſpectum, ſui Epiſcopi non præſumpſerunt manus mittere, ſed accuſarunt apud ſanctum Papam Dionyſium. Audiamus rem à ſancto Athanaſio in libro de Dionyſii ſententia: „Dionyſius Epiſcopus, certior factus de" Pentapolitanis Epiſcopis, quod Sabellii errorem admitterent, zelo religionis epiſtolam, in qua videbatur labi in contrarium errorem, ſcripſit. Verùm "quidam ex Eccleſia, rectè quidem ſentientes, ſed tamen

„men ignari ejus cauſſæ, cur ita ab eo ſcriptum eſſet, Romam „adſcenderunt, ibique eum apud Dionyſium Romanum Præ„ſulem accuſaverunt". Petrus de Marca vult Clericos, alii credunt fuiſſe Epiſcopos. Quidquid ſit, Antiochena Synodus iſtud ipſum debuerat facere circa Paulum Samoſatenſem: Diſpenſatoriæ prætermiſſionis cauſſas ſupra expoſui. Quare & Eulebianam Factionem, quod ſine ſuo prævio conſenſu fuerit auſa involare in ſanctum Athanaſium, rectiſſimè hìc reprehendit Papa Julius. Urget violatam fuiſſe antiquam conſuetudinem: „An ignari eſtis hanc conſuetudinem eſſe, ut primùm nobis „ſcribatur, ut poſtea quod juſtum eſt, definiri poſſit? Qua„propter ſi iſthìc hujuſmodi ſuſpicio in Epiſcopum concepta „fuerat, id huc ad noſtram Eccleſiam referri debuit".

Notanda ſunt verba: "Primùm nobis ſcribatur. Ad noſtram „Eccleſiam referri oportuit". Exponunt priora verba: "Oportuit „ſcribere omnibus nobis". Utique in hac Romana Synodo præſentibus. Erant autem ſoli Epiſcopi Romanæ Provinciæ numero quinquaginta. Iſta Synodus eſt Sedes Apoſtolica. Quare Petrus de Marca per iſtos omnes perperam intelligit Synodum totius Occidentis. Hinc & graviter errat, quod ad damnandum Patriarcham velit non ſufficere Provincialem Romani Pontificis Synodum, ſed requiri Concilium totius Eccleſiæ. Eſt error Paradoxus. Nullo fulcitur Canone, nullo teſtimonio, nullo exemplo. Quin immò ſunt contraria exempla. Etenim Domnum Antiochiæ Patriarcham ex frivola cauſſa damnavit ac ejecit Epheſinum Latrocinium: Erat ſententia palam nulla. Et ob cauſſam deficientem, & ob defectum poteſtatis. Et tamen ipſam ex alia cauſſa confirmavit, ſeu potius de novo tulit ſanctus Leo, atque ita Domnum ſolus damnavit. Et ejus judicium probavit & admiſit omnis Chalcedonenſis Synodus. Etiam Acacium Conſtantinopolitanum damnavit ſolus Felix III. Et ſanctum Dionyſium Alexandrinum, licet non damnaverit, tamen diſcuſſit ac judicavit ſolus cum ſua Synodo Papa Dionyſius. Sunt & alia exempla.

Quæſtio eſt, Quo fundamento Julius Patriarchalium ac Exarchicarum Eccleſiarum privilegium extendat ad Ancyranam Eccleſiam? Quomodò dicat etiam Marcellum ab Orientali Synodo judicari non potuiſſe ſine prævia relatione, ac prævio conſenſu Sedis Romanæ? Reſpondeo iſtud, quidquid dicat Petrus de Marca,

non

non fundari in dignitate Apoſtolicæ Eccleſiæ. Etenim Ancyrana Eccleſia erat ſolius Galatiæ Metropolis, ſubjecta Exarchicæ poteſtati Cæſaræenſis Sedis in Cappadocia, ideoque proximo & pleno jure ſpectans ad ejus judicium. Et inter Apoſtolicas Eccleſias multæ erant dumtaxat Suffraganeæ. Etiam inter iſtas, quas ſanctus Paulus honoravit ſuis epiſtolis, talis fuit Eccleſia Coloſſenſis. Nulla proinde fuit ipſis exemptio, nullum circa ſuorum Antiſtitum damnationem aut alia judicia privilegium. Iſtarum Eccleſiarum dignitas, quam Petrus de Marca rectè commendat, conſiſtit in aliis capitibus. Ipſa expoſui in Scholiis ad Præſcriptiones Tertulliani. Proinde dico iſtam exemptionem non fuiſſe factam à Julio. Solummodò dicit, quod prævia relatio & prævius Romanæ Eccleſiæ conſenſus omninò expediiſſet circa utrumque Epiſcopum. Quod nempe eſſent Epiſcopi, & non vulgares ipſorum Eccleſiæ. Vocem, "Epiſcopi", emphaticè accipit, non pro ſolo Epiſcopali gradu, ſed pro ſummis in ipſo meritis, hoc ſenſu: Erant non tales quales, ſed Epiſcopi ſummorum meritorum. Reſpicit heroica Marcelli contra Arianos Acta apud Nicænam Synodum. Addit tamen præviæ relationis neceſſitatem fuiſſe circa Athanaſium. Hinc de ipſo ſolo concludit: "An ignari eſtis hanc con-„ſuetudinem eſſe, ut primum nobis ſcribatur, &c".

Dominus Archi-Epiſcopus pergit urgere Apoſtolicarum Eccleſiarum dignitatem. Pergit docere, quod ipſarum Antiſtites debeant judicari à Concilio totius Eccleſiæ, & proſequitur: "Sed „inprimis cauſſam Athanaſii urget Julius, adfertque conſuetudi-„nem jam introductam, à Dionyſio nimirùm Epiſcopo Alexan-„drino, quem cum Clerici ejus hæreticum ſuſpicarentur, & ob „id querelam adversùs ipſum detuliſſent ad Sedem Apoſtolicam, „ipſe accuſationem hanc purgavit ſcriptâ ad ſummum Pontificem „epiſtolâ. Unde concludit Julius monendum ſe fuiſſe, ſi quid „ſuſpicionis exortum eſſet Alexandriæ adversùs Athanaſium. Huc „enim tendit oratio Julii. Jus verò ſuum accerſit à facto Dio-„nyſii. Cæterùm cauſſam judicari debere ſcribit ab omnibus, non „autem à ſe ſolo". Et poſt quædam, quibus Eminentiſſimum Cardinalem Perronium arguit de pravo intellectu Papalis epiſtolæ, concludit: "Attamen certum eſt nihil aliud ex his verbis elici „poſſe, quam eam eſſe Eccleſiæ Alexandrinæ conſuetudinem, ut „primùm ad ſummum Pontificem ſcribatur, ut deîn decerni poſ-

„ſit quod æquum videbitur, id eſt, communi omnium ſuffragio,
„ut antea dixerat. Cæterùm hic obſervandum eſt, ſatis auda-
„cter Juliùm tribuere conſuetudini exemplum ſemel uſurpa-
„tum".

Reſpondeo Julium, Pontificem doctiſſimum atque ſanctiſſimum, à Domino Archi-Epiſcopo audacter accuſari de audacia. Etenim laudatam ab ipſo conſuetudinem audivimus jam à ſancto Gelaſio eſſe antiquiſſimam, uſitatam olim à ſanctis Martyribus & Confeſſoribus, & poſtea confirmatam à Nicæno Concilio. Licet nos ignoremus alia exempla, certum eſt aliqua alia fuiſſe nota ſancto Gelaſio. Et cur Julius reſpexiſſe non poſſit etiam Acta circa Paulum Samoſatenſem? Arabici Canones ſanciunt: "Ut non „admittatur querela Archi-Epiſcopi contra ſuum Patriarcham de „ullo peccato, neque reprehenſio, neque judicium niſi adhibito al-„tero Patriarcha, uno ex Fratribus ejus. Et nullus in hac re ac-„cuſatori Archi-Epiſcopo faveat, neque cum eo conſentiat, niſi au-„thoritate alterius Patriarchæ". Scio hunc Canonem aliter intelligi ac transferri ab Abrahamo Ecchelenſi: Nihilominùs hæc tranſlatio videtur verior. Et ex tali regula Antiocheni Patriarchatus Metropolitæ ad accuſandum & judicandum ſuum Patriarcham Paulum videntur advocaſſe, ac ſuæ Synodo adjunxiſſe ſanctum Dionyſium Patriarcham Alexandrinum, & ſanctum Firmilianum Primatem Cæſaræenſem. Verùm quod ad tale opus requiratur Oecumenica totius Eccleſiæ Synodus, nullus ſuadet Canon, nullum teſtimonium, nullum exemplum. Sancti Julii verba, "Ut ab „omnibus decernatur", ſunt alieniſſima ab iſto errore.

CAPUT

CAPUT XXX.

Diſcutiuntur Senſa D. Archi-Epiſcopi circa epiſtolam ſancti Damaſi Pontificis, è Romana Synodo ſcriptam ad Imperatorem Theodoſium.

Ominus Archi-Epiſcopus videt Julii epiſtolam à ſe detorqueri, ideoque alia ſuis Commentis venatur arma: "Si quis in dubium vocare velit „interpretationem epiſtolæ Julii à me propoſi„tam, quoad jus quod ſibi vindicabant Occiden„tales, is meâ ſententiâ cedere ſaltem debet au„thoritati Concilii Italici, cui inter-fuit ſanctus „Ambroſius. Sentiunt hujus Concilii Patres in Synodica ad Im„peratorem Theodoſium epiſtola, Maximum qui Conſtantinopo„lios Epiſcopus fuerat ordinatus, cum in Synodo Conſtantinopo„litana depoſitus fuiſſet, captatâ occaſione Concilii generalis, quod „Imperatores Romani convocaverant, ad Apoſtolicam Sedem ac„ceſſiſſe, ibique expoſtulaſſe de ſua depoſitione, ac de Nectarii „Ordinatione in locum ſuum. Attamen Occidentales, tametſi „Maximum in ſuam communionem recepiſſent, nihil quoad Epiſ„copatum decernere voluiſſe abſentibus Epiſcopis Orientalibus, „qui Conſtantinopoli ſubſtiterant pro celebranda Synodo". Nos igitur in Synodo ea, "inquiunt", quæ totius Orbis Epiſcopis videbatur eſſe præſcripta, nihil temerè ſtatuendum eſſe cenſuimus. "Angi ſe nihilominùs, quod ex ea cauſſa interrupta eſſet Eccle„ſiarum communio. Orientales enim, cum intellexiſſent Maximum „Romam eſſe profectum, ut illic cauſſam ſuam refricari procu„raret in Synodo, ad quam univerſi Orbis Epiſcopi invitati erant, „nolle ad eam accedere. Tunc adferunt vetuſtam conſuetudinem „uſurpatam ab Athanaſio, Petro Alexandrino, & à pleriſque Orien„talium Epiſcopis, qui judicium expetierânt non ſolùm Eccleſiæ „Romanæ, ſed etiam Italiæ, ac totius Occidentis. Unde conclu„dunt Orientales, cum Maximus ad Epiſcopos Occidentis acceſſe„rit, præſtolari debuiſſe eorum ſententiam in cauſſa Maximi. Ne L. 7. C. 4.

„dicâ Orientalium, quam ex Concilio Conſtantinopolitano ſcrip-
„ſerunt ad Damaſum & ad Synodum Romanam, quâ Italos orant,
„non ut confirment ea, quæ in hac Synodo Conſtantinopolitana
„acta erant, ſed ut charitate ſpirituali ipſis gratulentur propter
„Ordinationes Eccleſiarum Conſtantinopolitanæ, Antiochenæ, &
„Hieroſolymitanæ, quibus præfecti erant Nectarius, Flavianus,
„Cyrillus".

Reſpondeo hìc etiam non deeſſe errores. Rei ſeries eſt breviter exponenda. Imperator Valens Arianiſmo infecit omnem Orientem : Præſertim Conſtantinopolim. Exceptâ tamen Cappadociâ, quæ per magnum Baſilium, ac ſanctum Gregorium Nazianzenum permanſit quaſi propugnaculum Catholicæ Fidei. Per Valentis mortem ceſſavit perſecutio. Hìnc pauci apud Conſtantinopolim reſidui fideles, nec non & vicini Epiſcopi rogaverunt præfatum Gregorium, ut dignaretur Regiam civitatem accedere, ſuâ doctrinâ ac zelo reparaturus fidem atque Eccleſiam. Et Gregorius venit. Non ut Epiſcopus, ſed ut Miſſionarius. Et primò, quod Ariani haberent omnes Eccleſias, eſt concionatus ſub Dio, ideoque & ab Arianis paſſus ſolemnes lapides. Et habitavit pauper in modico Conducto. Poſtmodò acquiſivit exiguam Eccleſiam ſanctæ Anaſtaſiæ. Tandem Theodoſius accepit Orientale Imperium, & ſtatim Gregorio tradidit Cathedralem Eccleſiam. Et juſſit iſthìc eſſe Epiſcopum. Quare Petrus Patriarcha Alexandrinus ipſum inthronizavit per literas. Omnium primus. Et ejus judicium ſecuti ſunt plures Epiſcopi.. Verùm neſcio quis Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ Presbyter oderat Gregorium, atque ita Petrum per calumnias perduxit in contrariam ſententiam. Quapropter hic venit Conſtantinopolim, & intra privatas ædes, quod Ariani adhuc tenerent Eccleſias, in illius civitatis Epiſcopum conſecravit Maximum Cynicum. Ea res movit totum Orientem : Arianis motibus hunc ſuper-addidit. Plurimi enim diligebant Gregorium. Porrò Orientalem Eccleſiam purgaturus & pacaturus Papa Damaſus, ab Imperatore Theodoſio rogavit generalem Synodum, faciendam Romæ : Et impetravit. Verùm Orientales Epiſcopi ex cauſis noluerunt Romam accedere, Synodum egerunt Conſtantinopoli, ac ex iſtius civitatis Epiſcopatu non ſolum Gregorium, ſed etiam Maximum ejecerunt, ac impoſuerê Nectarium, adhuc Catechumenum. Addiderunt ſchiſma ſchiſmati, & eidem Eccleſiæ dederunt tres

asserunt hunc scrupulum non esse mediocrem. Erant & plures gravissimæ quæstiones, spectantes ad fidem & pacem utriusque Ecclesiæ. Hinc generalem, Romæ celebrandam, & semel à Principe concessam, Synodum censent per-necessariam, ideoque rogant ipsam concedi denuò, & Orientales Episcopos ad ipsam compelli.

Primus ergo D. Archi-Episcopi error est, quod Romana ista Synodus, absentibus Orientalibus Episcopis, de Maximi Episcopatu nihil voluerit decernere. Etenim decrevit admittendam ejus non dumtaxat appellationem, sed & communionem, ipsum revestivit, atque admisit ad retractatorium Judicium. Hocce tamen Judicium, quia non mediocres comprehendebat scrupulos, inchoare noluit, nisi in communi Synodo. Maximum revestituit ad illum modum, quo antea vestitus fuerat. Etenim ipse nunquam fuerat pacificus Possessor istius Ecclesiæ. Uti Nectarius ipsi, ita ipse fuit superordinatus Gregorio. Romana Synodus ipsum reponit in istum statum. Notanda sunt Epistolæ verba: "Nam cum cognovissent" Orientales Episcopi, qui generale Romanum Concilium declinaverant, & particulare Constantinopoli celebrabant, "ad hoc partium veniisse Maximum, „ut caussam in Synodo ageret suam, cum eum experiri adversùm „eos, qui Episcopatum ejus abnuerant, comperissent, præ„stolari utique etiam nostram super eo sententiam debuerant". Affirmant Maximum ante Nectarii Ordinationem provocasse, ideoque istam debuisse suspendi, & esse non veram Ordinationem, sed attentatam & damnatam Superordinationem. Utique damnatam per Canones Sardicenses.

Et hinc secundus D. Archi-Episcopi error est, quod isto tempore apud Occidentales non viguerit Sardicensis Concilii authoritas, & hæc epistola nullam faciat ipsius mentionem. Etenim uti D. Archi-Episcopus, dum hæc Commentaria scripsit, nullam Grammatices aut Dialectices mentionem fecit, & tamen scripsit ex ipsarum Regulis; ita sanctus Ambrosius, & alii Romanæ Synodi Patres in hac sua epistola, ac item in suis Synodalibus Actis tractarunt Synodum Sardicensem. Uti Logicales regulæ, ita & sacri Canones dividuntur in docentes & utentes. Attamen hæc Synodus Sardicenses Canones non explevit ad literam, sed ex caussis fuit usa aliquo dispensatorio tem-

temperamento. Etenim Nectarium, quoniam pendente Romana appellatione promotum, isti Canones mandabant ejici ut illegitimè superordinatum : At Patres dissimularsint. Permiserunt ipsum non quidem sedere, sed pendere. Usque ad retractatorium in generali Synodo Judicium. Nempe quod esset quæstio non mediocrium scrupulorum. Et propter pacem utriusque Ecclesiæ. Dissimularunt sub hac conditione : "Angit nos „soluta & dissociata communio. Nec videmus eam posse ali„ter convenire, nisi aut is reddatur Constantinopoli, qui prior „est ordinatus, aut certè super duorum Ordinatione sit in Ur„be Roma nostrum, Orientaliumque Concilium". Gregorii promotionem habent pro manifestè nulla, ideoque dum hæc non admitteretur conditio, voluerunt Maximum plenè revestiri ac inthronizari.

Tertius error est, quod Ecclesiarum Communio fuerit tunc soluta ac dissociata propter Ordinationem Maximi. Etenim hujus dissociationis causa est longè antiquior. Eam exponit exordium epistolæ. Laudat Theodosium, quod Orientalem Ecclesiam expurgarit ab hæresibus, & prosequitur : "Atque utinam Catholicos „ipsos reverentiæ veteri reddidisses, ut nihil novarent contra Præ„scripta Majorum, nec temerè vel servanda rescinderent, vel re„scindenda servarent. Itaque dolentius fortè, quam inconsultius „ingemiscimus facilius potuisse expelli hæreticos, quam inter Ca„tholicos convenire. Quanta enim nuper confusio facta sit, ex„plicari non potest. Scripseramus dudum, ut quoniam Antio„chena civitas duos haberet Episcopos, Paulinum atque Mele„tium, quos fidei concinere putabamus, aut inter ipsos pax & „concordia salvo ordine Ecclesiastico conveniret, aut certe si quis „eorum, altero superstite, decessisset, nulla subrogatio in de„functi locum, superstite altero, gigneretur. At nunc Meletio „defuncto, Paulino superstite, quem in communione nostra man„sisse, consortia, quæ à Majoribus inoffensè ducta, testantur, con„tra fas atque Ecclesiasticum Ordinem, in locum Meletii non tam „subrogatus, quàm superpositus asseritur. Atque hoc factum al„legatur consensione & consilio Nectarii, cujus Ordinatio quem „ordinem habuerit, non videmus". Ecclesia Antiochena dudum fuit in schismate propter ejectum ab Arianis sanctum Eustatium, quem ipsa Nicæna Synodus isti Ecclesiæ dederat Episcopum. Post-

modò

modò habuit duos Catholicos Epiſcopos, Paulinum ac Meletium. Romana, omnis Latina, Alexandrina, omnis Ægyptia, ac plures per Orientem Eccleſiæ Paulinum, aliæ agnoverunt Meletium. Poſt varia conventum eſt inter partes, atque juratum, ut altero defuncto ſuperſtes eſſet ſolus & ſolidus Epiſcopus, atque amborum Clerus & populus adunaretur in unam pacificam communionem. Interim Romana cum aliis præfatis Eccleſia communicabat ſoli Paulino, & ſolis ipſi communicantibus, atque ita erat diſſociata communio. Non à toto Oriente, ſed ab illis dumtaxat Eccleſiis, quæ Paulinum averſabantur, communicantes ſoli Meletio. Quædam enim Orientis Eccleſiæ indifferenter communicabant ambobus, atque ita etiam iſtis diſpenſatoriè communicabat Romana Eccleſia. Porrò Conſtantinolitana Synodus admiſit Meletium, & excluſit Paulinum. Inſuper in defuncti apud ſe Meletii locum promovit & admiſit Flavianum, atque ita graviſſimè offendit Romanam Eccleſiam. Hinc ipſa diſſociavit ſuam commnnionem à tota Synodo, & ſanxit ipſam non reſociandam, niſi Orientales Epiſcopi venirent Romam, ac illic in communi Synodo retractarent & ſopirent omnia. Ejuſdem diſſociationis meminit Aquileienſis Synodus in ſua ſecunda epiſtola ad Imperatores Gratianum ac Theodoſium. Affirmat à Sucorum monte, qui Thraciam à Dacia, adeoque Occidentale Imperium ab Orientali dividit, uſque ad Oceani fines, id eſt, per totum Occidentale Imperium, eſſe plenam fidei inter Eccleſias pacem; agit Principibus gratias, quod idem Dei beneficium Orienti præſtiterint, expellentes hæreticos, & Catholicis reddentes Eccleſias; ac proſequitur: "Sed „tamen quoniam invidia Diaboli nunquam quieſcere ſolet, in„ter ipſos Catholicos audivimus crebras diſſenſiones, impaca„tamque diſcordiam. Unde toto confundimur affectu, quod „innovata pleraque comperimus, eoſque gravari nunc, quos „oportuit adjuvari, qui in noſtra ſemper communione dura„bant. Denique Alexandrinæ Eccleſiæ Epiſcopus Timotheus, „ſed & Antiochenæ Paulinus, qui ſemper nobiſcum commu„nionis intemeratam habuêre concordiam, diſſenſionibus alio„rum, quorum fides ſuperioribus temporibus hæſitabat, feruntur „urgeri. Quos quidem, ſi fieri poteſt, & fides plena commen„dat, ad conſortia noſtra optamus adjungi; ſed ita ut vetuſtæ

„communionis ſociis ſua Prærogativa ſervetur, quorum nobis „hæc non ſuperflua cura eſt. Primò omnium, communionis ſocietas „nullam debet habere offenſam. Deindè, quia utriuſque par„tis dudum accepimus literas, præcipuèque illorum qui in An„tiochiæ diſſidebant Eccleſia. Et quidem niſi hoſtilis impedi„mento fuiſſet irruptio, aliquos etiam de noſtro numero diſ„poſueramus illò dirigere, qui Sequeſtres & Arbitri refunden„dæ, ſi fieri poſſet, pacis exiſterent. Sed quia ſtudia noſtra „tunc temporis habere effectum per tumultus publicos nequi„verunt, oblatas Pietati veſtræ noſtras opinamur preces, quibus „juxta partium Pactum popoſcimus, ut altero decedente, pe„nes ſuperſtitem Eccleſiæ jura permanerent, nec aliqua ſuper„ordinatio attentaretur. Ideoque petimus vos, ut & Alexan„driæ Sacerdotum Catholicorum omnium Concilium fieri cen„ſeatis, qui inter ſe pleniùs tractent atque definiant, quibus „impartienda communio, quibus ſit obſeranda".

Epiſtola eſt ſcripta per ſanctum Ambroſium, ex Aquileienſi Synodo, cui adfuerunt ſeptem Gallicani Epiſcopi, Legati totius Diœceſios : Erat Patriarchalis Synodus, atque ita ex ipſa etiam lucet Gallicanam Eccleſiam ab iſta Synodo non fuiſſe exemptam. Epiſtola eſt ſcripta ante Conſtantinopolitanam Synodum, & affirmat varia. Primò, quod in Orientali Eccleſia, etiam poſt ejectos à Theodoſio hæreticos, & redditas Catholicis Eccleſias, permanerent crebræ diſſenſiones ac impacata diſcordia. Secundò, quod per iſtud malum gravarentur illi, qui in fida Occidentalis Eccleſiæ communione ſemper perſtiterant, ideoque debebant adjuvari. Tertiò, quod inter iſtos gravatos eſſent etiam Timotheus Alexandrinus, ac Paulinus Patriarcha Antiochenus. Quartò, quod iſta gravamina inferrentur per eos, quorum fides ſuperioribus temporibus hæſitavarat. Nempe per Meletii diſcipulos & communicatores, quorum plures, uti & ipſe Meletius, antea Ariani fuerant, aut certè de errore ſuſpecti. Quintò dicit, quod hos omnes optet admitti aut manere intra Eccleſiæ gremium, attamen ſine præjudicio vetuſtæ communionis, cui cuſtodiri debet ſua Prærogativa, & caveri ejus offenſa. Sextò, quod hæc vetuſta communio præſertim ſit apud Antiochiam : Videlicet ejus Patriarcham Paulinum. Ipſe enim reverà ſucceſſerat ſancto Euſtatio, & fuerat conſecratus per Luciferum Calaritanum Epiſcopum, Legatum Sedis

Apoſto-

Apoſtolicæ; at verò Meletius intruſis Arianis ſucceſſerat, per eoſdem intruſus & ipſe. Septimò dicit, quod utraque, & Pauliniana & Meletiana, iſtius Eccleſiæ communio invocaſſet jam pridem Romanam Eccleſiam: Et quod hæc paraſſêt eò Legatos tranſmittere, ſed impedita fuiſſet per bellicos motus. Octavò, quod eadem Romana Eccleſia tunc Principibus ſupplicaſsêt, ut juberent cuſtodiri Pacta inter Paulinum & Meletium inita, cum juramento ſancientia, ut altero defuncto non attentaretur Superordinatio, ſed ſuperſtes haberet plena jura Eccleſiæ. Ad hæc per Orientem componenda Patres Aquileienſes rogant etiam apud Alexandriam indici Synodum, utique præparatoriam ad Oecumenicam Romanam. Nulla fit mentio Maximi aut Nectarii: Quod nempe ille necdum degradatus, hic necdum eſſet ordinatus. Proinde vera & unica cauſſa, ex qua ante Conſtantinopolitanam Synodum diſſociata fuit Eccleſiarum communio, erat ſola diſcordia Antiochenæ Eccleſiæ. Dominus Archi-Epiſcopus pro ſe urget hæc verba: "Nec vide„mus eam poſſe convenire, niſi aut is reddatur Conſtantinopoli, „qui prior eſt ordinatus". Reſpondeo verba reſpicere audaciam Nectarii, qui non ſolùm ſe intrudi permiſerat in Sedem Conſtantinopolitanam, ſed inſuper fuerat author Flavianum contra jurata Pacta intrudendi in Sedem Antiochenam. Ita Euſtatianum iſtius Eccleſiæ Schiſma innovarât & auxerat, ac inſuper addiderat Schiſma Eccleſiæ Conſtantinopolitanæ. Et alterum cum altero inſolubiliter intricaverat. Etenim univerſam Conſtantinopolitanam Eccleſiam à Paulini ad Flaviani communionem abſtraxerat, atque ita etiam ſepararât à communione Romanæ Eccleſiæ. Romanæ Synodi Patres cenſuerunt hæc omnia in ordinem & pacem non poſſe redigi, niſi per Nectarii ejectionem ac inthronizationem Petri, aut certè per generale Concilium.

Quartus Domini Archi-Epiſcopi error eſt, quod Occidentales Epiſcopi circa Maximi appellationem nihil aliud contenderint, quam ut unà cum Orientalibus cognoſcere poſſent de cauſa depoſitionis Epiſcopi Conſtantinopolitani. Quod iſtud retractatorium Judicium, ideoque & ipſa appellatio fieri non potuerint ad ſolam Romanam Eccleſiam, ſed dumtaxat ad generalem totius Eccleſiæ Synodum. Eſt error alieniſſimus à textu epiſtolæ: "Ut cauſſam „in Synodo ageret ſuam, quod etiamſi indictum Concilium non „fuiſſet, jure & more Majorum poterat". Vox, "Poterat", eſt

ſupplenda. Iſtud jus ac iſte mos conſtant per exempla ſancti Athanaſii, ejus Succeſſoris Petri, ac aliorum Orientalium Antiſtitum, qui non ad generalem Synodum, ſed ſolummodò ad Romanæ Eccleſiæ, Italiæ, aut totius Occidentis Epiſcopos confugêrunt & appellarûnt. Et epiſtola adjungit: "Neque enim indignum videtur, ut Roma„næ Eccleſiæ Antiſtitis, finitimorumque, & Italorum Epiſcoporum „debeant ſubire Tractatum". Totius Occidentis, quos antea expreſſerat, jam prætermittit Epiſcopos. Quod nempe nec totam Romani Patriarchatus Synodum cenſeat neceſſariam ad retractandas appellationes Orientalium Antiſtitum. Quin immò nec tota finitimorum ac Italorum Synodus eſt neceſſaria. Verùm hæc tunc ſimul conſidebat, ideoque epiſtola dicit non eſſe indignum, ut Orientalis Eccleſia ſubſit ac obediat ejus retractatorio Judicio.

Proinde Generalis Synodus in iſto caſu non fuit neceſſaria, niſi ex voluntate ſancti Damaſi, qui ſuo ſapientiſſimo conſilio judicavit ita expedire. Ob duas cauſſas. Primò, quod harum quæſtionum ſcrupulus non eſſet mediocris. Erat enim intricatiſſimus ex pluribus & graviſſimis totius Eccleſiæ contentionibus. Secundò, quod tota Conſtantinopolitana Synodus degradaſſet appellantem Maximum, ac ſuperordinaſſet Nectarium, adeoque tota eſſet ex Judice demutata in reâm, & ſic facta obnoxia Romanæ evocationi. Ex eadem regula ſanctus poſtea Leo totum Epheſinum Latrocinium evocavit Romam ad audiendum retractatorium Judicium ſancti Flaviani, & ejus Collegarum in degradatione, ac Romana appellatione. Et tandem adeſſe juſſit apud Chalcedonem. Et ejus Principem Dioſcorum juſſit ſtare inter Reos. Et palam profeſſus eſt hæc à ſe agi juxta Sardicenſes Canones. Quare ſecundùm ipſos egit etiam ſanctus Damaſus.

Notanda ſunt & hæc epiſtolæ verba: "Non Prærogativam vin„dicamus examinis, ſed conſortium tamen debuit eſſe communis „arbitrii". Sunt copulanda cum his: "Nec quædam nos angit „de domeſtico ſtudio & ambitione contentio, ſed communio ſo„luta & diſſociata conturbat". Notant Orientales Epiſcopos, quod Romam ad indictum Oecumenicum Concilium non venerint, ſed ſoli Synodum Conſtantinopoli egerint, atque in illa præſumpſerint Maximum in prima inſtantia ſoli judicare. In generali Synodo Papa habet duplex privilegium: Jus relationis ſeu propoſitionis, & Prærogativam ſuffragii. At verò Conſtantinopolitana Synodus

nodus erat pars Oecumenici Concilii indicti Romam, ideòque tenebatur eiſdem legibus : Proinde Pontifex iſthìc excludi non poterat à privativis Juribus. Dum Romam illa nolebat accedere, nihil attentare poterat, niſi poſt poſtulata & accepta Papalem relationem ac ſuffragium. Hinc epiſtola adjungit : "Nec quædam „nos angit de domeſtico ſtudio & ambitione contentio". Senſus eſt : Nolumus urgere, quod relatio & ſuffragii Prærogativa Pontifici competierint etiam in veſtra Synodo, ideoque ſine ipſo Maximi cauſſam nec inchoare potueritis. Nolumus hæc urgere, ne angi & contendere videamur de domeſtico ſtudio, & ambitu Romanorum Jurium. Dumtaxat dicimus, quod tamen eſſe debuerit conſortium communis arbitrii. Etiam in prima inſtantia : Quantò magis nunc in ſecunda ? Inſuper promittit Orientales, dum Romam advenerint, non transferre ad Reos, ſed per ſingularem gratiam admittere ad Synodalem conſeſſum & ſuffragium. Damaſus imitatur ſuum Anteceſſorem Julium, qui eodem modo, & in ſua ad Antiochenam Synodum epiſtola, & in Sardicenſi Synodo, egit cum Euſebianis. Ex quo iterùm patet, quod Damaſus hæc omnia egerit juxta formam Sardicenſem. Iſte eſt verus ſenſus epiſtolæ.

Hæc verba, "Sed communio ſoluta & diſſociata pertubat", continent tertiam cauſſam, ex qua Damaſus circa hoc negotium voluit eſſe conſortium communis arbitrii. Hæc diſſociatio erat palmaris ſcrupulus : Et reſociari vix poterat, niſi per communem Tractatum. Hic eſſe debuerat etiam in prima omnium cauſſarum cognitione, ideoque longè magis jam in retractatoria. Nam Maximi degradatio & Nectarii ſuperordinatio diſſociationem magis innodaverant. Huc etiam reſpicit concluſio epiſtolæ : "Nos autem „à Beatiſſimo Principe Fratre tuæ Pietatis admoniti, ut tuæ Cle„mentiæ ſcriberemus Imperio, poſtulamus, ut ubi una commu„nio eſt, commune velit eſſe judicium, concordantiumque con„ſenſum". Damaſus affirmat ſe hæc ſcribere ex conſilio Imperatoris Gratiani, cujus mens ſit, ut ad reſociandam Eccleſiarum communionem, & ad dirimendas alias ipſarum quæſtiones fiat generale Concilium. Et quidem in Urbe Roma. Proinde iſtud Concilium non fuit neceſſarium per Canones, ſed ex ſola voluntate Pontificis, ſuo ſapientiſſimo conſilio judicantis expedire.

Quæſtio eſt, Quid ſint finitimi ad almam Urbem Epiſcopi, quid Epiſcopi Italiæ ? Reſpondeo ſolidam Italiam à Romanis fuiſſe

diviſam in tres partes: In Provincias Suburbicarias, Provincias Urbicarias, & Italiam ſpecialiter dictam. In Theodoſiano Codice, ac apud Romani Imperii notitiam famoſa eſt iſta diſtinctio. Provinciæ ſuburbicariæ erant illæ, quæ per gyrum continebantur intra centeſimum ab Urbe lapidem. Eas inter erant pars Thuſciæ, & pars Piceni. Utraque enim hæc Provincia fuit diviſa in partem ſuburbicariam, & partem Annonariam. Attamen iſtæ partes non explebant præfatum gyrum, ideoque & aliæ duæ Provinciæ habuerunt partem ſuburbicariam. Urbicariæ Provinciæ fuerunt decem: Campania, Thuſcia, Umbria, Picenum ſuburbicarium, Sicilia, Apulia, Calabria, Brutii, Lucania, Samnium, Sardinia, Corſica, & Valeria. Speciatim ſumpta Italia habuit ſeptem Provincias: Venetiam, Iſtriam, Æmiliam, Liguriam, Flaminiam, Picenum Annonarium, Alpes Cottias, Rhætiam primam, & Rhætiam ſecundam. Omnes decem urbicariæ Provinciæ ſuberant Præfecto Urbis. Ita & immediato Metropolitico Jure ſuberant Romano Pontifici: Papa erat ipſarum Metropolita. Exceptâ tamen Sardiniâ, quæ proprium ſemper Metropolitanum habuit. Specialis Italia habebat duos Metropolitas: Mediolanenſem & Aquileienſem. Epiſcopi igitur, quos Damaſus finitimos vocat, & diſtinguit ab Italiæ Epiſcopis, ſunt novem Urbicariarum Provinciarum Epiſcopi, immediatè ſpectantes ad ejus poteſtatem Metropoliticam, & ad ejus Provincialem Synodum. Affirmat appellatas Epiſcoporum cauſſas quandoque in hac ſola, quandoque retractari in Synodo totius ſolidæ Italiæ.

Quintus Domini Archi-Epiſcopi error eſt, quod Occidentalibus fuerit ſatisfactum per Synodicam Orientalium epiſtolam, è Conſtantinopolitano Concilio ſcriptam ad Damaſum Pontificem. Etenim contrarium evincunt Capuana Syricii Pontificis Synodus,
Epiſt. 9. ſancti Ambroſii ad Theophilum Alexandriæ Patriarcham epiſtola, & circa eandem rem Scripta Theodoreti. Romana Eccleſia Flavianum pro perjuro, exlege, contumaci, & ad ſacra Reſcripta transfuga habuit: Adeò non acquievit præfatis Synodalibus literis. Romanæ Eccleſiæ communionem ille non accepit, niſi ſub finem vitæ. Per mediationem Acacii Berrhæenſis Epiſcopi, & ſancti Iſidori Peluſiotæ, Presbyteri Alexandrini. Ad horum Legationes & preces Apoſtolica Sedes tandem admiſit ejus Epiſcopatum. Ex quo lucet Romanam confirmationem Patriarchis fuiſſe ſemper neceſſariam.

ceſſariam. Porrò de ſua è Catechumeno in Epiſcopum promotione ſcribit ad Vercellenſem Eccleſiam ſanctus Ambroſius: "Ordi„nationem meam Occidentales Epiſcopi judicio, Orientales etiam „exemplo probarunt". Utique ordinando Nectarium. Ex quo docemur Nectarii ordinationem, dum iſta ſcribebat Ambroſius, fuiſſe probatam à Romana Eccleſia. Etenim ad ſuam ordinationem purgandam Ambroſius non aſſumeret reprobatum exemplum. Nempe Conſtantinopolitana Synodus Nicænam de ſacro-ſancta Trinitate, ac Divina Incarnatione fidem inſigniter defendit & ſtabilivit. Hinc ipſam confirmavit tandem, & in eandem cum ſua Romana Oecumenicam Synodum adunavit Damaſus. Et ad Theodoſii preces, necnon ad Eccleſiæ pacem confirmavit etiam Epiſcopatum Nectarii. Inſtructus de Maximi doloſa hypocriſi, & antea occultis facinoribus.

Dominus Archi-Epiſcopus addit, quod Conſtantinopolitana Synodus Damaſum ac ejus Synodum oraverit, non ut ſua Acta confirmaret, ſed ut ſpirituali charitate ipſis gratularetur propter Eccleſiarum, & novorum Epiſcoporum ordinationes. Hinc concluſum vult generales Synodos non obſtringi ad confirmationem ſuorum Actorum poſtulandam à Romano Pontifice. Reſpondeo eſſe caducum argumentum. Etenim de iſtius Synodi Epiſcopis ſingularem orationem nobis reliquit ſanctus Gregorius Nazianzenus, & in ipſa ſcribit: "Epiſcopi dimiſerunt me ab urbe, non admodùm „repugnantem. Quippe turpiſſimum erat me illorum fidei caupo„num in numero eſſe, quorum alii nepotes erant illorum, qui „Tributorum ſcribæ fuerant, & aliud nihil volvebant animo, quam „falſas & ſubdolas rationum depravationes. Alii remos & exer„citus reliquerant, redolentes adhuc ſentinam, vel corpus fœda„tum cicatricibus habentes; populi gubernatores ac Duces militum; „qui ne minimum quidem conceſſuri videntur. Nonnulli etiam „opificiorum, quæ citra ignem operas ſuas perficere nequeunt, „gnari ne fuliginem quidem carnis integrè abluerant, flagriones, „ac piſtrinis digni. Qui priùs quam pretium Heris numerare queant, „ſi vel exiguam à laboribus requietem inveniant, laſciviunt inſig„niter". Eoſdem Epiſcopos deſcribit in carmine de ſua vita: "Cla„mitant illi undique, ut graculorum turma rem unam moliens. „Juvenum caterva, quam tabernam diceres: Trahenſque turbo „pulverem, venti æmulus. Dignatus eſſet cum quibus nemo, Num. 137.

metu

„metu ſancto Thronoque prædítus, quidquam loqui. Præpoſterè „ut qui funderent verba, & velut veſpæ inſilirent concito in fron„tem impetu. At hos ſecutus eſt tamen Cœtus Senum, motus „juventæ fervidos, quos par erat frænare. Ratio porrò quam ſci„ta, adſpice : Debere noſtras nempe res Solem ſequi, ortum hinc „trahentes, unde Regnator poli nobis, amictus carne, primùm „ſplenduit".

Quod Euſebiana Factio homines ineptiſſimos intruſerit in Epiſcopales Cathedras, eſt omnibus exploratum. Iſtorum plures erant in hac Synodo. Etenim per Theodoſii Imperatoris Edicta debuerunt aut Eccleſiam & honorem relinquere, aut redire ad Matrem Catholicam. Hi igitur, uti Arianos errores, ita Antiochenæ Synodi & Philippo-Politani Conventiculi Schiſmaticam adhuc olebant audaciam, atque ex hoc fonte blaterabant: "De„bere noſtras res Solem ſequi, ortum hinc trahentes". Evangelicam prædicationem dicebãt duxiſſe originem, non in Occidentali, ſed in Orientali Eccleſia, ideoque ſecundùm hujus, non ſecundum iſtius Canones ſibi eſſe agendũ. Quod Orientalis Occidentali ſubeſſet, propter metum Principis non audebant negare, eò tamen tendebat clamoſum ſtudium. Huc reſpicit Romanæ Synodi ad Theodoſium epiſtola: " Utinam Catholicos ipſos reverentiæ „veteri reddidiſſes, ut nihil novarent contra Præſcripta Majorum". Agit de reverentia erga Romanam Eccleſiam. Ex iſto igitur forſan fonte Conſtantinopolitana Synodus ſolummodò retulit ſua Acta ad Damaſum, non ſupplicavit confirmari. Attamen ejus verba poſſint & ita accipi, ut ſupplicent confirmationem. Quidquid ſit, quod iſta confirmatio ſit neceſſaria, apud veros Chriſtianos eſt extra controverſiam. Etiam hic articulus eſt unus illorum, qui meritò notantur in D. Archi-Epiſcopo. Hæc ſunt alterius loci.

CAPUT

CAPUT XXXI.

Quid D. Archi-Epiſcopus ſentiat de antiqua Sardicenſium Canonum obſervantia?

DOminus Archi-Epiſcopus, utì Romanas appellationes, ita averſatur & Sardicenſes Canones. Ipſos non ſolummodò interpretatur peſſimè, ſed inſuper ſtudet auferri ab antiquo uſu & reverentia omnium Eccleſiarum. Jam audivimus dicentem, quod ipſos nec ſanctus Damaſus attenderit, nec ſanctus Ambroſius: Quod ipſorum authoritas tunc non valeret apud Romanam Eccleſiam. At ipſum ſine fundamento loqui, eſt demonſtratum. In conſequentibus docet, quod item nec Innocentius, nec quis alius ante Zozimum Pontifex agnoverit: Quod primus ipſos produxerit Zozimus in quæſtione cum Africana Eccleſia circa Romanas appellationes inferioris Cleri. "Canones Sardicenſes", L. 7. c. 12.
inquit, "necdum recepti erant ætate Innocentii primi. Jus il-
„lud, quod ille vindicat Sedi ſuæ, prorsùs petit à Canonibus
„Synodi Nicænæ, quorum ſenſum, quoad jura Romani Pon-
„tificis in Occidente, primus ille aperuit in epiſtola ad Victri-
„cium Epiſcopum Rothomagenſem". Infrà refert verba epiſtolæ, ac pergit: "Synodus cujus mentionem facit Innocentius,
„& Canones in epiſtola ad Milevitanum Concilium laudati,
„ſunt omninò alii præter Sardicenſes. Synodus enim Sardicen-
„ſis nihil ſtatuit de relationibus ad ſummum Pontificem mit-
„tendis in materia fidei. Itaque Synodus illa ab Innocentio
„laudata non eſt alia, quam Nicæna". Porrò iſtas relationes Innocentius laudat etiam in literis ad Milevitanum Concilium.

Reſpondeo Innocentium in adductis locis non de ſolis in fidei materia relationibus agere, ſed etiam de relationibus in materia diſciplinæ. In Reſcripto ad Milevitanam Synodum de ſolis prioribus, in literis ad Victricium agit de ambabus. Agit enim de re-

lationibus omnium majorum cauſſarum, quæ & circa fidem verſari poſſint, & circa diſciplinam. Porrò de ambabus relationibus Sardicenſis diſertè ac expreſsè, Nicæna Synódus non niſi implicitè ſancit per generales terminos. Per hæc verba ſexti Canonis: "Suis „privilegia ſerventur Eccleſiis". At verò Sardicenſis Synodus habet in tertio Canone: "Scribatur ab his, qui cauſſam examina„verunt, Julio Romano Epiſcopo". Et in relatione ad eundem Pontificem: "Hoc aptum & valde congruentiſſimum eſſe videbi„tur, ſi ad Caput, ideſt, ad Petri Apoſtoli Sedem, de ſingulis qui„buſque Provinciis Domini referant Sacerdotes". Laudant utramque relationis ſpeciem. Quare Synodus, quam Innocentius laudat, eſt omninò Sardicenſis. Et hæc involvit Nicænam. Et utraque ſtabilivit Apoſtolicum Canonem, ac avitam Eccleſiæ conſuetudinem. Porrò alibi Dominus Archi-Epiſcopus ex Hincmaro Rhemenſi rectè dicit ab iſto Innocentii Decreto & Nicænam laudari Synodum, & Sardicenſem.

Dominus Archi-Epiſcopus in ſequenti capite affirmat Romanas à Provinciarum Synodis appellationes ſub Damaſo Pontifice & proximis Succeſſoribus necdum viguiſſe in Occidente, & pergit: "At Innocentius primus, audaciæ ſubſidium à dignitate Sedis ſuæ „petens, atrox vulnus inflixit authoritati Synodi Macedoniæ, cu„jus judicium retractavit in cauſſa Bubalii & Tauriani, ab ea Sy„nodo damnatorum. Id ægrè tulerunt Epiſcopi per Macedoniam „conſtituti, qui de ea novitate apud Innocentium queſti ſunt. Quid „faceret ſummus Pontifex? Erat hic ſanè locus proferendi autho„ritatem Canonum Sardicenſium, ſi tunc illi in uſu fuiſſent. Nec „ſanè eos omiſiſſet Pontifex. Sed neque Concilium Nicænum „laudavit: Quod tamen non omiſiſſet, ſi Canone aliquo Synodus „illa Romanæ Sedi jus tribuiſſet retractandi judicia Provinciarum. „At fortaſſe attulit conſuetudinem Anteceſſorum ſuorum, quem„admodum & ab eo uſurpatum videmus in plurimis occaſionibus. „Non ita ſanè. Solam ergò æquitatem prætendit, aiens veritatem „magis ſplendeſcere cum exagitatur, fructumque Divinum eſſe, „cum veritas ſæpè examinatur".

Errores varii. Primus eſt fiducia, quâ Dominus Archi-Epiſcopus, utì ſupra Julium, ita nunc Innocentium calumniatur de audacia. Secundus, quod Nicæni Canones non permittant à Provinciarum Synodis provocari ad Sedem Apoſtolicam. Ter-

tius

tius eſt, quod nec avita id permittat conſuetudo. Quartus eſt, quod primus huic conſuetudini atrox vulnus inflixerit Innocentius. Quintus eſt, quod Macedoniæ Synodus ſit queſta de novitate uſurpatæ retractationis. Etenim queſta eſt nequaquam de appellationis aut retractationis novitate vel uſurpatione, ſed de hujus ſuperfluitate, illius frivoleitate. Affirmavit ſui in Bubalium ac Taurianum judicii juſtitiam fuiſſe manifeſtam, ideoque damnatorum hominum appellationem non fuiſſe admittendam, longè minùs retractandam. Uti olim quidam cum ſancto Cypriano Hiſpanorum Epiſcopi adversùs Baſilidis & Martialis Epiſcoporum, hominum manifeſtè criminoſorum, factam à ſancto Stephano Pontifice reparationem, ita Macedones Epiſcopi fuerunt queſti adversùs factam à ſancto Innocentio de ſimilium hominum cauſis retractationem. Innocentius enim ipſos nequaquam reparaverat, ſed factum de ipſis judicium ſolummodò retractarât. Querimonia non adversùs authoritatem interceſſit, ſed adversùs ſolam obreptionē ſeu circumſcriptionem,

Audiamus Pontificis epiſtolam: Mora Co-Epiſcoporum noſtrorum Maximiani & Eumenii, vel potiùs importunitas temporum fecit, ut vos iteraretis de Bubalio & Tauriano querimoniam, & nos iterùm in homines perditiſſimos inſurgeremus. Sed paucioribus verbis tantorum malorum imitabor compendium, & ſtrictim quæ in volumine litterarum veſtrarum conſpexerim, retractabo. Grave non oportuit videri piiſſimis mentibus veſtris, cujuſcumque retractari judicium: Quia veritas exagitata ſæpius, magis ſplendeſcit in luce; & pernicies revocata in judicium, graviùs, & ſine illius, qui primùm judicavit, pœnitentiâ condemnatur. Nam fructus Divinus eſt juſtiam ſæpiùs recenſeri. Verùm illud video moviſſe animos veſtros, quod in multis Bubalius ſæpè fallaciis deprehenſus, objecerit exemplaria fictarum quas à nobis litterarum, cum pro-conſuetudine hominis nihil, quod proferret, jam fide digniſſimum videretur. Sed ſileatur omne jam de tali negotio murmur, & convicti Diaboli ipſi anhelitus comprimantur". Affirmat varia. Primò, quod Bubalius ac Taurianus, à Rufi Theſſalonicenſis Epiſcopi Synodo damnati, Romam non ſolummodò appellarânt, ſed etiam acceſſerant. Secundò, quod inſpectis, quæ Rufus haud dubiè tranſmiſerat, Synodalibus Actis,

Pontifex in perditissimos homines insurrexerit : Quòd censuerit ritè damnatos, ideoque nec audiendos. Tertiò, quod precibus ipsorum inflexus tandem admiserit ad retractatorium Judicium. Et adjungit istius gratiæ causam : "Grave non oportuit videri „piissimis mentibus vestris, cujuscumque retractari judicium, quia „veritas exagitata sæpiùs, magis splendescit in luce, & pernicies „revocata in judicium, graviùs, & sine illius, qui primùm judica„vit, pœnitentiâ condemnatur. Nam fructus Divinus est justitiam „sæpiùs recenseri". Affirmat se de Thessalonicensis Synodi justitiâ non dubitasse, ideoque se nec retractâsse ad ipsam inhonorandam, sed ad importunis ac rectè damnatis hominibus obstruendum os, ac magis illustrandam justitiam. Rufo respondit fermè istud ipsum, quod olim Antiochenæ Synodo responderat sanctus Julius: "Qui benè sentiunt de iis quæ egerunt, & in quibus ipsi Judices „fuerê, non indignanter ferre solent, si quod ab ipsis judicatum „est, ab aliis excutiatur. Quippe qui securi sint, ea quæ ipsi „justa judicaverunt, injusta nunquam fieri posse". Tandem Synodale Rufi de utroque judicium confirmat, atque ita extinguit omnem querimoniam.

Ambigua sunt hæc verba "Illud video moviisse animos vestros, „quod in multis Bubalius sæpè fallaciis deprehensus, objecerit ex„emplaria fictarum quasi à nobis litterarum, &c". Quales, seu cujus tenoris litteras Bubalius finxerit, ignoratur. Existimo non fuisse reparatrices. Etenim non adversùs hominis reparationem, sed adversùs solam causæ retractationem Rufus interceſſit. Quin immò Bubalius videtur nec revestitus fuisse. Etenim degradatorii Judicii justitiam perspiciens Pontifex nec appellationem admittere, longè minùs hominem revestire voluit, sed ejus importunis precibus ac suggestionibus aliquid indulgere, & simul os claudere cupiens, causam admisit ad retractationem. Quidquid sit, manifestè processit secundùm Sardicenses Canones. Etenim & Bubalius Romam accessit, & ibidem facta est retractatio. Nec adversùs hoc aut istud quisquam interceſſit. Quod Romanæ appellationes per omne Illyricum liberrimis semper pedibus ambulaverint, & juxta Sardicensem Normam semper fuerint retractatæ, statim docebunt authentica exempla ac testimonia. Et quid illis opus ? Venerabilis Gaudentius, Naxitanus in Illyrico Episcopus, Præsidis Hosii Synodalem pro Romanis appellationibus relationem

non

non probavit ſolummodò aut adjuvit, ſed inſuper ampliavit dicens ad laudatum Hoſium: "Si videtur, neceſsè eſt adjici huic ſententiæ, quam ſincerâ dilectione protuliſti, &c". Et ejus propoſitionem omnis Synodus admiſit in Canonem. Unde & ipſi Philippopolitana Factio non pepercit, ſed etiam in eum latravit Degradationis contumeliam. Eandem ab illa gratiam retulit Protogenes Sardicenſis Epiſcopus, quod Hoſium in cunctis conſtantiſſimè adjuviſſet. Et adfuerunt cuncti Primates Illyricorum Antiſtites. Et Sardica, Synodi locus, eſt non extrema Metropolis iſtius Diœceſeos. Quomodo igitur Romanæ appellationes, quomodo Sardicenſis diſciplina poſſint iſtic non viguiſſe?

In tertii libri tertio capite Dominus Archi-Epiſcopus hæc ſcribit: "Prætermittenda non eſt Canonum Collectio, quæ in quinquaginta titulos diſtributa, Theodoreti Cyrenſis Epiſcopi nomine exſtat in manuſcripto Codice Bibliothecæ Regiæ. Eam Collectionem Joannes Scholaſticus Patriarcha Conſtantinopolitanus, qui Juſtiniani temporibus floruit, collatione legum, ſed præſertim novellarum conſtitutionum ejuſdem Principis, ad ſingulos titulos additâ ornavit. Unde ſequitur hanc Collectionem Juſtiniani tempus anteceſſiſſe, atque adeò temporis rationem eis ſuffragari, qui Theodoreti genuinum eſſe opus cenſent. Quam ille ad uſum privatum ſtudioſorum concinnavit, ut in numerato haberent Canones omnes, qui ad unum negotii genus referuntur". Affirmat quoſdam eſſe oppoſitæ ſententiæ, & adducit eorum fundamenta. Hoc eſt tertium: "Tertia cauſſa petitur à Canonibus Sardicenſibus, quos Græci non admiſêre in veteri Collectione". Et ad hoc argumentum Dominus Archi-Epiſcopus reſpondet: "Aperta eſt ratio, cur Theodoretus Sardicenſes Canones in ſuam Collectionem conjecerit. Nempe quod Sede ſuâ à Dioſcoro Alexandrino in Synodo Epheſina ſecunda depulſus, eorum Canonum beneficio uſus, Sedem Apoſtolicam appellavit, & à Leone in communionem receptus, Epiſcopalique dignitati reſtitutus, Imperatoris Decreto, & Synodi Chalcedonenſis irretractabili Judicio locum ſuum obtinuit. Quare nihil aliud à Theodoreto exſpectandum erat, quam ut Canonibus Sardicenſibus recenſendis benignum ſe præſtaret". Iſtam Collectionem Theodoreto adſcribunt etiam in Diſſertatione de Primatibus Joannes Morinus, & in ſelectis de Jure Canonico Diſſertationibus Franciſcus

ciſcus Florens : Alii tamen cenſent poſteriorem, & eſſe à Joanne Patriarcha.

Quidquid ſit, Dominus Archi-Epiſcopus fatetur Sardicenſium Canonum uſum eſſe antiquum apud Orientales. Et jure meritò. Etenim Orientalium Antiſtitum Romanæ appellationes nobis pepererunt iſtos Canones. Et quod ipſos ſanctus Athanaſius non per ſolam Ægyptum, ſed etiam apud Hieroſolymam Synodaliter publicaverit, eſt omnibus notum. Eoſdem ſubſcribi fecit à cunctis melioribus Orientis Epiſcopis. Quod ipſum omninò fecerunt Marcellus Ancyranus, Lucius Adriano-Politanus, Aſclepas Gazenſis Epiſcopus, aliiſque omnes reparati per iſtam Synodum. Paulus Conſtantinopolitanus facere non potuit, quoniam in iſtius Synodi odium fuit ab Euſebianis ſuffocatus in balneo. Juxta iſtos Canones Petrus Alexandrinus, ejus Succeſſor Joannes Thalaia, Maximus Conſtantinopolitanus, ejus Succeſſores, ſanctus Joannes Chryſoſtomus, & ſanctus Flavianus, Eutherius Thyanenſis, Helladius Tharſenſis, Theodoretus Cyrenſis, Euſebius Dorylæenſis, aliiſque longè plures Epiſcopi appellarûnt Romam, & impetrarûnt ſuam cauſam retractari. Magnus Papa Leo, dum ab Imperatore Theodoſio poſtulavit adversùs Epheſinum Latrocinium fieri novam Synodum, adjunxit cauſas : " Quia no-„ſtri Legati fideliter reclamarûnt, & eiſdem libellum appellatio-„nis Flavianus Epiſcopus dedit". Et poſt quædam : " Quam au-„tem poſt appellationem interpoſitam hoc neceſſariò poſtuletur, „Canonum Nicææ habitorum Decreta teſtantur, quæ ſubter an-„nexa ſunt". Et ſubnexuit Sardicenſem de Romanis appellationibus Canonem. Quod nempe ſciret ipſum non dumtaxat cum omni reverentia vigere in Orientali Eccleſia, ſed etiam haberi pro Nicæno. Per verba : "Quam autem hoc neceſſariò poſtuletur", aſſeverat ſuam poſtulationem eſſe non ſolummodò rationabilem, ſed omninò talem, cui non poſſit non annui. Quod nempe iſtorum Canonum authoritas etiam apud Orientales eſſet irrefragabilis. Eodem ſenſu ad eundem Theodoſium ſcripſit pro eadem cauſa Valentinianus III. Imperator, quod ſanctus Flavianus "ſecun-„dùm Conciliorum ſolemnitatem appellaſſet". Omninò intelligit Sardicenſe Concilium, atque ita affirmat ipſum viguiſſe per omne Romanum Imperium. Piget ac durum eſt in res lucidas expendere tempus, cujus nemo queat reparare jacturam.

Pergit

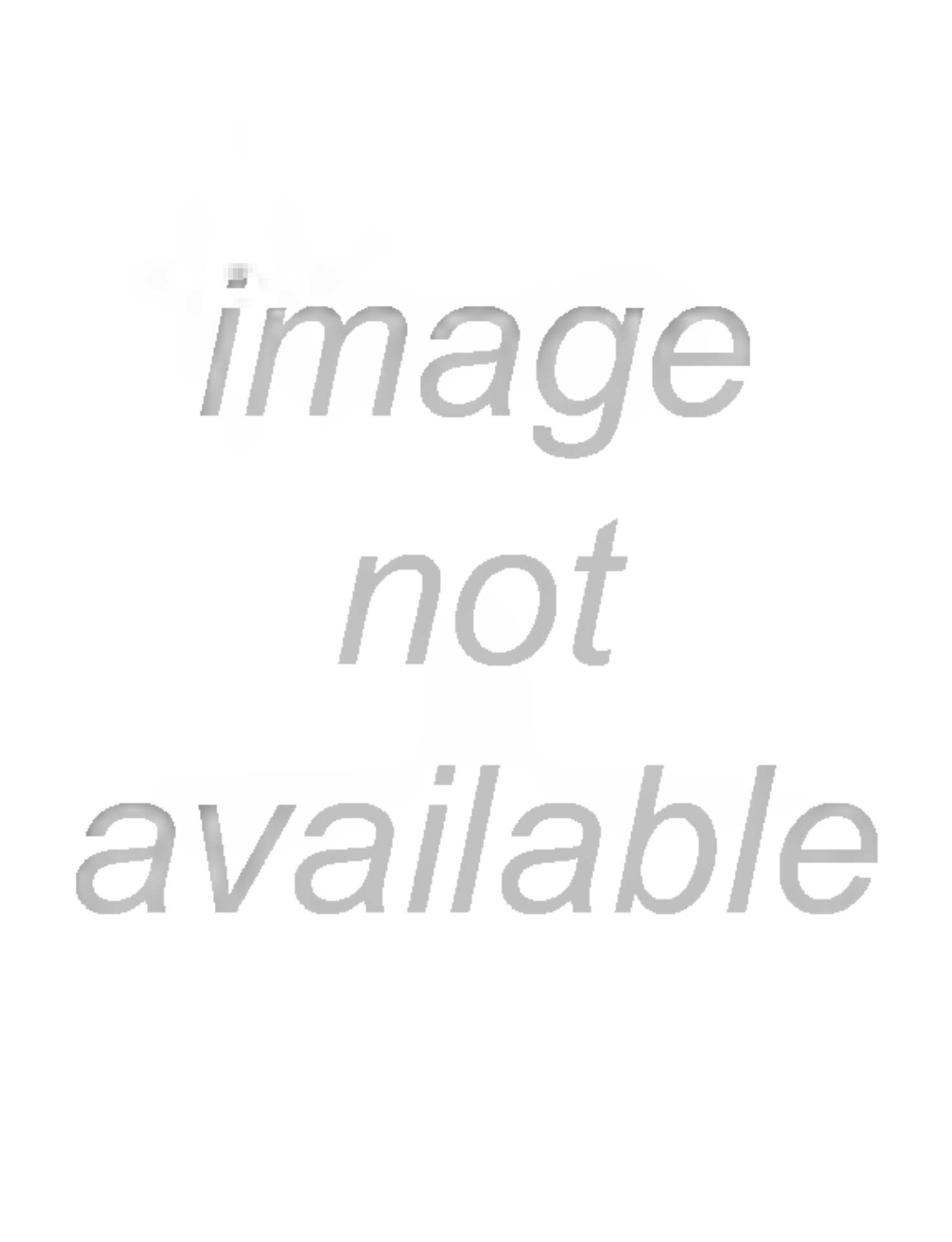
image
not
available

pitula transmissa ad omnes Gallicanos Episcopos ; sancti Briccii Turonensis, Lazari Aquensis, Herotis Arelatensis, Salonii Ebredunensis, Sagittarii Vappicensis, aliorumque Episcoporum & Clericorum Romanæ appellationes; secundæ Arelatensis, primæ Turonensis, ac primæ Aurelianensis Synodi Canones ; nec non & plura alia altissimè clamant ac luculentissimè demonstrant Sardicenses Canones à sui exordio semper viguisse in Gallia : Et juxta ipsos Romanas appellationes. Addi possent Leonis Senonensis adversùs novum Meledunensem Episcopum, ac sancti Wilfridi Eboracensis Metropolitæ adversùs Theodori Cantuariensis Primatis in se Synodale Judicium appellatio ad sanctum Agathonem Pontificem, ac postmodùm ad Joannem septimum, aliæque plures. Nam & hæ processerunt secundùm Sardicenses regulas. Et Britannica, uti Civilis, ita & Ecclesiastica, administratio olim spectavit ad Gallicanam Diœcesim. Et cur taceamus magni Papæ Leonis adversùs Hilarium pro Chelidonio Acta ? Certè tanti Pontificis authoritatem Gallicana, uti & omnis sub cælo alia, Ecclesia semper venerata est, & agnovit irrefragabilem.

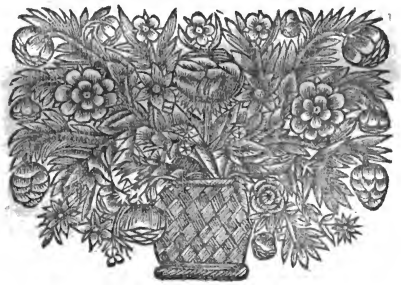

CAPUT

CAPUT XXXII.

An Sardicenſis Synodus fuerit veraciter Oecumenica?

ILluſtriſſimus Dominus Petrus de Marca reſpondet: " Hiſtoriam Sardicenſis Concilii hìc per „averſionem deſcribendam eſſe exiſtimavi, quo„niam obſervatio illa, quæ veriſſima eſt, & „colligitur ex variis locis Athanaſii & Hilarii, „valdè conducit ad decidendam celebrem illam „controverſiam, quam Illuſtriſſimi Cardinales „Baronius & Perronius ſummâ curâ tractant, An videlicet Con„cilium Sardicenſe ſit Oecumenicum? Hâc verò quæſtione ſemel „definitâ, facilis videtur eſſe reſponſio, an viginti & unus Cano„nes, in Sardicenſi Synodo editi, ſint ejuſdem authoritatis ac „Nicæni? Cui quæſtioni reſpondeo convocationem hujus Con„cilii eâ mente factam eſſe, ut Concilium Oecumenicum cele„braretur, id eſt, compoſitum ex Legatis omnium Diœceſion, „& magnarum Provinciarum Imperii Orientalis & Occidentalis, „intra quorum limites Eccleſia Chriſtiana pœnè coërcebatur. Sed „quia divortium ante contigit, quàm Concilium foret conſti„tutum ex Epiſcopis utriuſque Imperii, res in illo definitæ ſpe„ctari non poſſunt, niſi tanquam à Concilio Occidentali decretæ, „quandoquidem decretæ ſint abſentibus Epiſcopis Orientalibus. „Sanè ſanctus Hilarius Epiſcopus Pictavienſis, qui tunc vivebat, „itemque Epiphanius Concilium iſtud Sardicenſe vocant Conci„lium Occidentalium. Nam quod ad trecentos quadraginta quatuor „Epiſcopos attinet, referri numerus ille non poteſt ad eos tantùm „qui Concilio interfuerunt, ſed etiam ad eos, qui reſtitutioni Atha„naſii ſubſcripſerunt poſt celebrationem Concilii". Eadem docet Reverendus Pater Paſchaſius Queſnellus, & cæteri iſtorum Collegæ. Hinc inferunt Romanarum appellationum originem non eſſe à Generali Synodo, ideoque ipſarum fundamentum non eſſe juſti ponderis. L. 7. C. 3.

Quod non Sardicenſis Synodus, ſed ipſe Chriſtus Dominus, Apoſtolorum Principi promittens ac mandans, *Confirma Fratres tuos*, ſit Romanarum appellationum origo, eſt abundè demonſtratum. Et inſuper in literis ad Orientalem Eccleſiam inſigniter demonſtrat ſanctus Papa Gelaſius : " Poſtremò æquum eſt, ut qui alios libenter „& competenter vultis habere ſubjectos, cedatis & ipſi antiquo „more Majoribus, ut confidenter imperare poſſitis Minoribus ve„ſtris. Duodecim certè fuerunt Apoſtoli paribus meritis, pariq; „dignitate ſuffulti. Cumque omnes æqualiter ſpiritali luce ful„gerent, unum tamen Principem eſſe ex illis voluit Chriſtus, „eumque diſpenſatione mirabili in Dominam Gentium Romam „direxit, ut in præcipua Urbe vel prima primum & præcipuum „dirigeret Petrum. Ibique ſicut doctrinæ virtute ſublimis emi„cuit, ita ſanguinis gloriosâ effuſione decoratus æterno hoſpitio „conquieſcit, præſtans Sedi, quam ipſe benedixit, ut à portis „inferi nunquam pro Domini promiſſione vincatur, omniumque „fluctuantium ſit tutiſſimus portus. In quo qui requieverit, beatâ „& æternâ ſtatione gaudebit ; qui verò contempſerit, ipſe videbit „qualia excuſationum genera prætendat in die Judicii". Per fluctuantes palam intelligit injuſtè degradatos Epiſcopos. Et huic ejus Profeſſioni nemo tunc, licet Acacianæ rebellionis ſectator, Orientalis Epiſcopus contradixit aut obviavit. Quin immò omnes uno ore & calamo ſcripſerunt ad Succeſſorem Symmachum : "Sup„plicamus non pro perditione unius ovis, neque pro perditione unius „drachmæ, ſed pro amica nobis ſalute. Non pro Orientalium partium „tantùm, ſed trium propè plagarum habitabilis Mundi. Sanctiſſime, „Beatiſſimeq; feſtina ad adjuvandum nos". Profitentur ſancto Petro à Chriſto Domino datam non dumtaxat ligandi, Sathanæ tradendi, eradicandi aut diruendi, ſed etiam ſoluendi, dejectos erigendi, plantandi, ac ædificandi poteſtatem ; iſtamque omnem tranſiviſſe in ejus Cathedram, & permanere. Nihilominùs iſtam Romanæ Sedis Sublimitatem adversùm Euſebianæ Factionis ſchiſmaticas violentias firmavit ac innovavit Sardicenſe Concilium, ideòque & hujus dignitas eſt adversùm hodiernos iſtius Factionis Dilectores vindicanda.

Dominus Archi-Epiſcopus imitatur Symmachi Pontificis Adverſarios, qui in ſuo "adversùs incongruæ abſolutionis Synodum" libello allegarúnt : "Non omnes Sacerdotes Regis ad Concilium adſcivit

„adſcivit authoritas, nec omnes in judicatione conſenſerunt". Ita ſcribit in ſuo Apologetico Ennodius Ticinenſis Epiſcopus. Jacobus Sirmondus allegationem elucidat: "Quia nonnulli Epiſcopi, moræ „tædio, poſt primum aut ſecundum Synodi conventum ab Urbe „diſceſſerant". Ex hoc capite præfati Adverſarii tentarunt perſuadere palmarem pro memorato Pontifice Synodum non fuiſſe plenam, ideòque eſſe circumſcriptæ authoritatis. Eadem ratione Dominus Archi-Epiſcopus Sardicenſem Synodum ex Apoſtaticâ Euſebianæ Factionis fuga vult non eſſe Oecumenicam, ideòque & non pleni ponderis. Quid ſimile docuit Theodorus Balſamon, pertinax Michaëlis Cerularii ſectator, atque inde concludit Sardicenſes pro Romanis appellationibus Canones ſancire ac valere pro ſola Occidentali Romani Patriarchatus Eccleſia, non pro Orientali. Iſtud ipſum cenſet ſchiſmaticus ille Scriptor, quem refutat Catholicus contra Græcos Tractatus, olim repertus in Conſtantinopolitano Conventu Patrum Prædicatorum. Dominus Archi-Epiſcopus hæc Commenta tranſcendit. Etenim non ſolarum Patriarchalium, ſed quarumvis Provincialium Synodorum Canonica Judicia vult eſſe ſuprema, ideoque nec ab his poſſe provocari ad Pontificem Romanum. Hanc dignitatem negat per hoſcè Canones adſcribi ejus Cathedræ.

Balſamoni conſonant omnes Aſſeclæ Photiani ſchiſmatis. Etiam Georgius Cedrenus. Audi ejus rationes. Laudat ſex generales Synodos, ac proſequitur: " Tenendum eſt alias fuiſſe „certis in locis Synodos, quarum Decreta habemus, tametſi eæ „in numero ſex iſtorum Conciliorum non exſtent. Tale fuit „quod Ancyræ actum eſt. Item Neo-Cæſarææ, Gangris, An„tiochiæ, Laodicææ, Sardicæ, Carthagine. Hæc enim co„acta ſunt ob quæſtiones certis locis ſubortas, neque juſſu Im„peratorum, neque iis præſentibus". Labitur in tribus. Primum eſt, quod Sardicenſis Synodus fuerit indicta propter obortam in certo loco quæſtionem. Etenim adunata fuit propter ſchiſmaticas Euſebianæ Factionis contra Romanæ Eccleſiæ Primatum violentias, blaterantes Eccleſiaſticam Hierarchiam eſſe non Monarchicam, ſed Ariſtocraticam, ideoque à Synodalibus Orientalium Patriarcharum Judiciis non poſſe Romam provocari. Acceſſit cauſſa ſancti Athanaſii, ſancti Pauli Conſtantinopolitani, Marcelli Ancyrani, Lucii Adriano-Politani, Aſclepæ Gazenſis, aliorumq;

plurium Orientalium Episcoporum, Clericorum, ac Ecclesiarum. Item accessit causa Nicænæ fidei, gravissimè per præfatam Factionem impetitæ, ideoque restabiliendæ. Quæ omnes causæ sunt universales. Secundus lapsus est, quod generalis Synodus debeat convocari per Principem. Est vetusta Græcorum adulatio. Tertius est, quod Sardicensis Synodus convocata non fuerit per Romanum Principem. Quare hi in suum Authorem retorti errores evincunt ipsam fuisse omninò Oecumenicam.

Hoc ipsum lucidè affirmat ac docet magnus Athanasius, unus è Synodi Primatibus. Etenim in suis ad suos Monachos literis amplè exponit Eusebianæ Factionis fugam ex Sardicensi civitate, & pergit de remanentibus apud ipsam Episcopis : "Synodus au„tem ex pluribus quàm triginta quinque Provinciis coacta, cog„nitâ Arianorum malitiâ, permisêre Athanasio cum suis, ut caus„sam diceret, tum de calamitatibus suis, tum de calumniis, quas „passus esset, auditisque ejus rationibus hominem innocentem „pronunciarunt". Hasce Provincias edicit in Apologia ad Imperatorem Constantium : "Nostram innocentiam plures quàm tre„centi Episcopi suis calculis comprobarunt, qui ex multis Pro„vinciis, Ægypti, Lybiæ, Pentapoleos, Palestinæ, Isauriæ, Cypri „Pamphiliæ, Lyciæ, Galatiæ, Daciæ, Mœsiæ, Thraciæ, Dardaniæ, „Macedoniæ, Epyri, Thessaliæ, Achaiæ, Cretæ, Dalmatiæ, Sis„ciæ, Pannoniarum, Norici, Italiæ, Piceni, Tusciæ, Campaniæ, „Calabriæ, Apuliæ, Brutiorum, Siciliæ, Africæ universæ, Sar„diniæ, Hispaniarum, Galliarum, Britanniarum, eò se ad Con„cilium contulerant". Utique ad Sardicense Concilium, quod propter tantam Provinciarum ac Episcoporum adunationem idem Athanasius meritò appellat "Magnum". Et hic & in aliis locis. Nec obsunt ejus verba in laudatis literis ad Solitarios : "Conve„nerunt ab Oriente, & ex Occidente in Urbem Sardicam plus „minùs centum septuaginta Episcopi". Etenim hic numerus referri debet ad solos Occidentis Episcopos. Etiam Synodalis ad Alexandrinæ Ecclesiæ Clerum epistola habet hanc Epigraphen : "Sacra Synodus per gratiam Dei Sardicæ congregata è Roma, „Hispaniis, Galliis, Italia, Campania, Calabria, Apulia, Africa, „Sardinia, Pannoniis, Mœsiis, Daciis, Norico, Thuscia, Dardania, „Macedonia, Thessalia, Achaia, Epyro, Thracia, Rhodope, Palesti„na, Arabia, Creta, Ægypto". Palam affirmat omnium harum Provinciarum Episcopos adfuisse Concilio. Hoc

Hoc ipſum conſtanter affirmat in quinto contra Eutychetem libro Vigilius Epiſcopus Tapſenſis : "Apud Sardicam omnium Pro„vinciarum Epiſcopi congregati, id eſt, ex Urbe Roma, Hiſpaniis, „Galliis, Italia, Campania, Calabria, Africa, Sardinia, Panno„nia, Mœſia, Dacia, Dardania, altera Dacia, Macedonia, Theſ„ſalia, Achaia, Epyro, Thracia, Rhodope, Aſia, Caria, Bithy„nia, Helleſponto, Phrygia, Piſidia, Cappadocia, Ponto, Cili„cia, altera Phrygia, Pamphilia, Lydia, Inſulis Cycladibus, Æ„gypto, Thebaide, Lybia, Galatia, Paleſtina, & Arabia". Eaſdem Provincias adfuiſſe, & ex ipſis ſeptuaginta ſex Primates Epiſcopos diſertè affirmat antiquus & authenticus Synodorum Catalogus, & adjungit Philippo-Politano Conventiculo adfuiſſe ſexaginta dumtaxat Epiſcopos. Et certè ipſius Synodalibus literis ſubſcripſerunt ſeptuaginta tres : At verò inter ipſos fuit imaginarius il le Iſchyras, & forſan plures iſtiuſmodi, jure merito non computandi. Et hinc lucet, quam malè Dominus Archi-Epiſcopus ſceleratæ iſtius epiſtolæ Schiſmatica nugamenta velit eſſe ſenſum totius Orientalis Eccleſiæ. Aſſertionem noſtram confirmant apud Photii Bibliothecam vita ſancti Athanaſii, & vita ſancti Pauli Epiſcopi Conſtantinopolitani. Ambæ ſcribunt : " E' partibus Occidentis ſupra Lib. 257. „trecentos convenerunt Epiſcopi, ex Oriente verò tantùm ſeptuagin„ta ſex, in quibus & ipſe Iſchyras quaſi Mareotis Epiſcopus nume„rabatur". Per Occidentales, qui videntur tot non fuiſſe, poſſint intelligere omnes, qui Occidentalibus adhæſerunt, & cum ipſis permanſerunt Sardicæ : Solos Apoſtatas appellare Orientales. Diſertè affirmant Synodum fuiſſe Oecumenicam. Etiam Zacharias, in Photiano ſchiſmate Metropolita Chalcedonenſis, ad octavam Synodum dixit adfuiſſe trecentos Epiſcopos. Locutus fuit ex mente ſui Magiſtri Photii, & nemo penitùs interceſſit. Quid opus multis ? Habemus evidens ac irrefragabile Imperatoris Juſtiniani teſtimonium in ejus ad omnem Eccleſiam Edicto pro Orthodoxa fide: „Alii vivi, alii poſt mortem anathematizati ſunt à Damaſo Papa, „& ab Oecumenica Sardicenſi Synodo, prout teſtatur ſanctus Atha„naſius". Et hoc Edictum non quinta tantùm Synodus, ſed & omnis recepit Eccleſia.

Petrus Franciſcus Chiffletius laudatum Vigilii Tapſenſis locum horrendè truncat & alterat. Romanam Urbem & Latinas, immò & omnes Occidentales Provincias abſcindit, & cenſet Vigilium

non de Sardicenſi Synodo, ſed loqui de Conventu Philippo-Politano. Hanc dat rationem ſui Operis : "Adfuiſſe quidem Sardicenſi „Concilio legitimo Epiſcopos ex aliis quoque præſertim Occiden„tis Provinciis, fidem faciunt inſcriptiones, ſubſcriptioneſque trium „Synodicarum Sardicenſium, ad Julium Papam, ad Alexandrinos, „& ad omnes Epiſcopos Catholicos. Ex quibus fortaſſe qui „primi hos Vigilii libros typis edidêre, Romam, Hiſpanias, Gal„lias, Sardiniam, Africam, aliaſque Occidentis Provincias in hunc „locum inculcarunt. Sed advertiſſe potuerant non hîc mentionem „eſſe Sardicenſis veræ Synodi, ſed Conciliabuli tantùm Philippo„Politani, quod Sardicenſe ab Hæreticis prædicatum eſt". Tantæ fiduciæ fundamentum ſunt ſeptem definitionum Capitula, iſthîc laudata à Vigilio. Scriptor ille exiſtimat ipſa eſſe extremum finem, ſeu profeſſionem Philippo-Politanæ Synodicæ.

Reſpondeo Vigilium omninò agere de vera Sardicenſi Synodo. Agit enim in Eutychianos, pertinaciſſimè reclamantes ad ſolum Nicænum Symbolum. Adeò pertinaciter, ut etiam facta per Conſtantinopolitanam Synodum additamenta averſarentur ac damnarent. De hac enim audacia ipſum etiam Eutychetem in Chalcedonenſi Synodo arguit venerabilis Diogenes Cyzici Epiſcopus, Metropolita Helleſponti. Et Timothei Æluri facinoroſa Factio ad Leonem Imperatorem ſcripſit : "Synodum centum quinqua„ginta neſcimus". Ejuſdem Factionis adversùs Chalcedonenſem Synodum palmare fundamentum erat, quod illa ad Nicænum Symbolum addidiſſet. Calumnia cœpit in ipſa Synodo. Etenim ejus Proſphoneticus ad Imperatorem Martianum ſermo vix eſt aliud, quam Apologia iſtius calumniæ. Eandem in quinto ſuo libro refutat Vigilius, demonſtrans iſtiuſmodi additiones ſemper viguiſſe, ac probatas fuiſſe ab Eccleſia : Et iſtud oſtendit exemplo variarum Synodorum, quarum una eſt Sardicenſis. Quis non videat ipſum loqui de ſolis Orthodoxis Synodis ? Etenim Hæreticorum Conventiculorum Acta nequeunt eſſe competens juſtificatio Concilii Chalcedonenſis. Proinde omninò laudat veram Sardicenſem Synodum. Cum Theodoreto laudat adjectas ipſi tabellas, in quo lapſus eſt, debueratque hac in re ſequi magnum Athanaſium. Quod iſtæ tabellæ fuerint ſeptem Capitulorum ad Nicænam fidem additamenta, poſſit demonſtrari facillimè. Non eſt hujus loci. Quapropter Scriptor ille nimiâ fiduciâ graſſatur & in verba & in Senſa

Vigilii

Vigilii. Et hic palam affirmat omnes iſtas Orientales Provincias omninò adfuiſſe vero Sardicenſi Concilio.

Magnus Athanaſius Sardicenſis Synodi ad omnes ſub cœlo Antiſtites epiſtolam etiam inſeruit ſuæ ad Conſtantium Imperatorem Apologiæ, & adjunxit : "Hoſius Epiſcopus ſubſcripſit. Quod & „cæteri fecerunt. Hæc ita Scriptis mandata ſacrum Sardicenſe „Concilium ad eos, qui intereſſe non potuerant, miſit, qui ipſi „quoque ſuis ſuffragiis Decreta Synodi approbarunt. Eorum au„tem qui in Synodo ſcripſerunt, cæterorumque aliorum Epiſco„porum iſta ſunt nomina". Enumerat horum Epiſcoporum ac Provinciarum nomina, & concludit : Qui igitur Decretis Synodi ſubſcripſerunt, ſunt iſti. Plurimique item alii ſunt, qui ante hanc Synodum pro nobis ſcripſerunt, tum ex Aſia, tum ex Phrygia, tum ex Iſauria, quorum ſingulorum nomina cum ſuis epiſtolis circumferuntur, prope ſexaginta tres. In univerſum autem trecenti quadraginta quatuor. Si Synodali epiſtolæ addidiſſet Subſcriptores Epiſcopos, res fuiſſet plana : Sciremus quot adfuiſſent Synodo. Iſtius rei ſilentium cogit nos ceſpitare. In ſancti Hilarii fragmentis exſtat hic titulus : "Nomina Epiſcoporum infra, „qui Synodo Sardicenſi adfuerunt, & ſubſcripſerunt in Judicio. „Enumerantur omnia nomina, & adjungitur : Epiſcopi omnes „numero unus de ſexaginta". Certum eſt fuiſſe plures, ideòque iſte Catalogus non eſt authenticus. Quidquid ſit, Athanaſius lucidè affirmat trecentos quadraginta quatuor Epiſcopos Actis Synodalibus ſubſcripſiſſe, atque ita nobis ſub miniſtrat duo fundamenta, ex quibus concludamus Synodum fuiſſe Oecumenicam.

Primum fundamentum nobis explanat in ſua, Adriano ſecundo Pontifici inſcripta, ad octavam Synodum Præfatione Cardinalis Anaſtaſius, Romanæ Eccleſiæ Bibliothecarius, adducens rationes, ex quibus laudata Synodus ſit veraciter univerſalis : "Univerſalis eſt, „quia cum Chriſtus in ſuo Corpore, quod eſt Eccleſia, tot Pa„triarchales Sedes, quot in cujuſque mortali corpore ſenſus, lo„caverit, profectò nihil generalitati deeſt Eccleſiæ, ſi omnes illæ „Sedes unius fuerint voluntatis, ſicut nihil deeſt motui corporis, „ſi omnes quinque ſenſus integræ, communiſque fuerint ſanitatis. „Inter quas tamen Sedes quia Romana præcellit, non immerito „viſui comparatur, qui profectò cunctis ſenſibus præeminet, „acutior illis exiſtens, & communionem, ſicut nullus eorum, cum omni-

„omnibus habens". Affirmat ad generalem Synodum requiri quinque Patriarcharum præſentiam, præſertim Romani. Quod enim ſine hujus præſentia ac vario influxu eſſe non poſſit Oecumenica Synodus, eſt perpetua & firma totius Eccleſiæ confeſſio. Romanum Epiſcopum in iſta Synodo eſſe luminare majus, ideòque omnes ſtellas ab ipſo illuminari ac dirigi, ad eandem octavam Synodum rectè dixit Metrophanes Metropolita Smyrnenſis. At verò de aliis Patriarchis rectè dixit magnificentiſſimus Patricius Bahanes: "Poſuit Deus Eccleſiam ſuam in quinque Patriarchiis, & „definivit in Evangeliis ſuis, ut nunquam aliquandò penitùs deci„dant, eò quod capita Eccleſiæ ſint. Etenim illud quod dicitur", Et portæ inferi non prævalebunt adversùs eam, "hoc denunciat. Quan„do duo ceciderint, currunt ad tria; cum tria ceciderint, currunt „ad duo; cum verò quatuor fortè ceciderint, unum quod per„manet in omnium Capite Chriſto Deo noſtro, revocat iterùm „reliquum corpus Eccleſiæ". Affirmat ad generalem Synodum ita requiri omnium Patriarcharũ præſentiam atq; conſenſum, ut tamen ipſa per duorum aut trium, immò & per quatuor defectum ac Apoſtaſiam non amittat Oecumenicam dignitatem atque authoritatem. Dummodò nempe perſiſtat, & ſuum miniſterium expleat Pontifex Romanorum. Inſigniter hoc in literis ad ſanctum Tharaſium Patriarcham Conſtantinopolitanum ſcriptis, & ad ſeptimam Synodum lectis, profeſſi ſunt Coſmas Alexandrinus, Theodorus Antiochenus, ac Theodorus Patriarcha Hieroſolymitanus: "Illud „tamquam neceſſarium penes Pontificalem Apicem veſtrum du„cimus commonendum, ut ſi volueritis celebrare Synodum, ne „vobis moleſta appareat trium Apoſtolicarum Sedium almorum „Patriarcharum, & ſanctiſſimorum Epiſcoporum, qui ſub ipſis „degunt, abſentia, non ex proprio eorum accidens Propoſito, „ſed ex Tenentium ſeu Dominantium illis terribilibus minis, & „mortiferis pœnis. Hoc autem ſubtilius eſt conſiderandum, etiam „ab ipſa ſacra & univerſali ſexta Synodo, in qua nullus eorum, „qui per idem tempus in his partibus Epiſcopi erant, conveniſſe „repertus eſt propter Obſcœnorum Obtinentiam. Sed nullum ex „hoc ſanctæ Synodo adhæſit præjudicium, neque vires habuit prohi„tio aliqua ſtatuendi & manifeſta faciendi recta Dogmata pietatis: „Præcipuè cum ſanctiſſimus & Apoſtolicus Papa Romanus con„cordaverit, & in ea inventus ſit per Apocriſarios ſuos. Et nunc

Actor. 6.

Actor. 8.

Actor. 3.

hoc

„hoc cum ſanctiſſimi auxilio Dei ſimiliter fiat. Nam ſicut tunc „illius fides in Orbis terræ perſonuit fines, ita & Synodi, quæ „nunc per gratiam Dei congreganda eſt per interventionem veſtram, „& ejus qui moderatur Apoſtolorum Principis Sedem, prædicabi„tur in omni loco qui ſub Sole eſt, videlicet quæ Tyrannicè de„ſtructa ſunt erigens, & in antiquam ac Apoſtolicam reformans „traditionem". Loquuntur de abſentia ob Tyrannicas & horrendas minas ac prohibitiones obſcœnorum Saracenorum, tunc Dominantium in tribus iſtis Patriarchatibus. Si igitur iſta juſtiſſima abſentia Oecumenicam Synodi dignitatem atque authoritatem nec aufert nec circumſcribit, longè minùs facere id poſſit abſentia per prævaricationem, per rebellionem, per ſchiſma, per hæreſim. At verò Sardicenſi Synodo, cujus ætas ſolos tres habebat Patriarchas, adfuit per Legatos Romanorum Epiſcopus, perſonaliter ſanctus Athanaſius Patriarcha Alexandrinus. Adfuerunt Epiſcopi pluſquam ex triginta quinque utriuſque Romani Imperii Provinciis. Cum paucis infectis & Obſcœnis abfuit ſolus Stephanus Patriarcha Antiochenus, homo intruſus & hæreticus, ab ipſis poſtea Arianis ob facinora degradatus. Abfuit per ſchiſma, per hæreſim, per Apoſtaticam fugam, per prævaricatoriam rebellionem. Quis ergo negare iſti Synodo poſſit Oecumenicam dignitatem atque authoritatem ? Quod ipſam Romana, immò omnis Orthodoxa ſub cælo Eccleſia ſemper Nicænæ Synodo æquiparaverit, & uti authenticam appendicem in unum cum ipſa corpus conflaverit, eſt ſuo loco abundè demonſtratum. Sacroſanctum Tridentinum Concilium quis impuro corde aut ore præſumat inficiari veraciter ac plenè Oecumenicum ? Et tamen ipſi plures cum ſuis Epiſcopis defuerunt Patriarchæ. Per hæreſim ac rebellionem. Plura de hoc articulo ſcripſi in Synodorum Scholiis.

Alterum ſancti Athanaſii pro ſua ac noſtra aſſertione fundamentum eſt, quod plurimi per omnem Eccleſiam Epiſcopi jam peractæ Synodo acceſſerint & ſubſcripſerint. Hujuſmodi enim acceſſus omninò ſufficit ad ſanandos qualeſcumque defectus, ad complendam defectuoſæ etiam Synodi Oecumenicamdignitatem. Etiam ad ſanandum eſſentialem defectum ex abſentia, immò & ex contradictione Romani Pontificis. Etenim quis ignoret hunc defectum infuiſſe quinto Concilio, ac item primo Con-

ſtantinopolitano ? Loquor præſertim de illo, in quo cum ſancto Gregorio Nazianzeno dejectus eſt maximus Cynicus, ac in Regiæ civitatis Cathedram impoſitus Nectarius. Et tamen accedens diſpenſatoria & confirmatoria Vigilii Pontificis & ſancti Damaſi conſenſio atque ſubſcriptio utramque fecit authenticam, atque ex integro Oecumenicam. Hæc poſterior eſt una iſtarum quatuor, quas magnus Gregorius ut quatuor ſancta Dei Evangelia veneratus eſt, & juſſit venerandas. Et omnis ſub cœlo Eccleſia fuit ſemper venerata. Orientalis inſuper inſcripſit ſacris Dyptichis, & ad ſacrificium quotidianá profeſſione laudavit. Similis igitur Antiocheni Patriarchæ acceſſio etiam Sardicenſem Synodum potuit facere Oecumenicam. Et quod omnes Orthodoxi per iſtum Patriarchatum Primates Epiſcopi talem acceſſionem fecerint, lucet ex Actis, quæ ſtatim poſt Synodum cum ſancto Athanaſio celebravit Maximus Epiſcopus Hieroſolymitanus. Attamen ipſa tali medicamine non indiguit: Fuit ſemper per ſuos Natales integra, ac Oecumenicè ſana.

Hæreſ. 17. Cap. 1. Dominus Archi-Epiſcopus nobis opponit authoritatem ſancti Epiphanii: "Photinus in Sardicenſi Occidentis Synodo de„poſitus eſt". Et ſancti Hilarii Pictavienſis Epiſcopi authoritatem in libro adverſùs Imperatorem Conſtantium: "Damnas „& Subſtantiæ nomen, quo te & Sardicenſi Synodo, & Sir„mienſi piam eſſe Occidentalibus mentiebaris". Affirmat Sardicenſem Synodum ab utroque Patre appellari Occidentalem, utique ſolorum Occidentalium, ideoque negari Oecumenicã. Reſpondeo hoc ſancti Hilarii teſtimonio pariformiter concludi etiam Sirmienſe Concilium fuiſſe Occidentalium, de quo tamen in quinto contra Eutychetem libro ſcribit Vigilius Tapſenſis Epiſcopus: "Adverſùs ſacrilegam impiæ profeſſionis uni„tatem, quæ per Hoſium, Valentem, Urſacium, & Germi„nium, cæteroſque ſimilis pravitatis apud Sirmium fuerat con„ſcripta, univerſi Orientales Epiſcopi convenientes, alias duo„decim ſententiarum definitiones ediderunt, quæ Nicæno Con„cilio non continentur". Et infra: "Illius Catholici Concilii, „apud Sirmium contra Photinum ex toto Oriente congrega„ti, quis ſufficiat multiplices fidei ſanctiones comprehendere, „quæ apud Nicænam Synodum non ſunt omninò ſancitæ"? An iſta etiam duodecim Capitula ſint apud Sirmium edita, eſt quæſtio.

quæſtio. Quidquid ſit, hoc poſterius Sirmienſe Concilium omninò laudat ſanctus Hilarius, & ipſum Vigilius palam affirmat fuiſſe Orientale. Licet enim intra Occidentalis Imperii limites fuerit celebratum, conſtabat tamen ex Orientalibus præſertim Epiſcopis. Nec aliud ſcribit Hilarius. Scribit ipſum placuiſſe Occidentalibus, non fuiſſe Occidentale. Idem eodem tenore ſcribit de Sardicenſi. Proinde hoc Domini Archi Epiſcopi fundamentum eſt infirmum & caducum.

Quæſtio eſt, Quo ſenſu ſanctus Epiphanius ſcripſerit Sardicenſem Synodum fuiſſe Occidentalium? Reſpondeo illum exponi à Chalcedonenſi Synodo in acclamatorio ſermone ad Imperatorem: "Ita & qui poſtmodùm ubique adversùs varias Hæ„reticorum congregati ſunt novitates, commune de fide De„cretum unanimiter ediderunt, ea quæ fraterno conſenſu pro„baverant, abſentibus evidentiſſimè intimantes. Et illi qui„dem qui apud Sardicam contra reliquias Arii convenerunt, „Orientalibus direxerunt ſui Conſtituta judicii. Qui verò in „his partibus Apollinaris detexêre peſtilentiam, Occidentalibus „proprium innotuére Decretum". Sermo comparat Sardicenſem Synodum cum prima Conſtantinopolitana, & hanc Orientalium, iſtam affirmat fuiſſe Occidentalium: Quia nempe Occidentales Epiſcopi in ipſa prævaluerunt. Deinde Epiphanius loqui poſſit ex magno Baſilio, cui Sardicenſis Synodus propter Acta circa Marcellum Ancyræ Epiſcopum graviter diſplicuit. Etenim non ſolam Marcelli perſonam, ſed & ipſius de æterno Chriſti Regno librum probavit, & à calumniis abſolvit iſta Synodus, in quo fuit omninò circumſcripta. Adversùs hanc obreptionem, ac præſertim adversùs Marcelli errorrẽ reclamarûnt dudùm cum Baſilio multi Orientales Epiſcopi, & tandem Conſtantinopolitana Synodus addidit ſuo Symbolo: *Cujus Regni non erit finis.* Iſtam igitur circumſcriptionem, & ex ipſa factam Marcelli abſolutionem digerere non potuit Baſilius, & paſſim appellavit" Facinus Occidentalium". Averſio in plurium animis permanſit uſque ad admiſſum à Romana Eccleſia; & probatum iſtud Marcelli damnatorium Additamentum. Quieſcere tunc cœpit omne illud murmur. Interim ex illo poſſit Epiphanius adhuc fuiſſe locutus. Quidquid ſit, falſum eſt, quod plures poſt peractam Synodum Epiſcopi ſubſcripſerint ſoli reſtitutioni

ſancti Athanaſii. Quod omnibus Actis ſubſcripſerint, ſupra audivimus ab ipſo Athanaſio. Et iſtam generalem ſubſcriptionem improbavit Baſilius : Nempe ob comprehenſam abſolutionem Marcelli. Adductum Imperatoris Juſtiniani pro Oecumenica hujus Synodi dignitate teſtimonium nobis repræſentat ſenſum totius Orientalis Eccleſiæ.

Notanda ſunt hæc Domini Archi-Epiſcopi verba: "Convocatio „hujus Concilii eâ mente facta eſt, ut Concilium Oecumeni„cum celebraretur, ſed quia divortium ante contigit, quam „Concilium foret conſtitutum ex Epiſcopis utriuſque Imperii, „res in eo definitæ ſpectari non poſſunt, niſi tanquam à Concilio „Occidentali decretæ, quandoquidem decretæ ſint abſentibus „Epiſcopis Orientalibus". Eſt ipſiſſimum Hæreſiarchæ Neſtorii argumentum adversùs ſacroſanctam Epheſinam Synodum, magno impetu declamatum in querimonia ad Imperatorem Theodoſium: "Piis literis veſtris morem gerentes, voluimus piiſſimorum Epiſ„coporum undequaque venientium, præcipuè verò magnæ ci„vitatis Antiochenæ Epiſcopi cum piiſſimis ejuſdem Metropo„litanis Epiſcopis, cæterorumque qui ex Italia & Sicilia exſpe„ctabantur, adventum operiri, atque ita communem omnium „conſeſſum inſtituere. Porrò Ægyptii & Aſiatici quoddam ſeor„ſim conciliabulum inſtituerunt". Affirmat Epheſinum Concilium, quod ex Theodoſii intentione debebat eſſe Oecumenicum, ob non exſpectatum Joannis Patriarchæ Antiocheni cum ſuis Epiſcopis adventum fuiſſe à Cyrillo ac Memnone, Ægyptiacæ ac Aſiaticæ Diœceſeon Exarchis, demutatum in particulare Conventiculum. Et circumſcripto Theodoſio argumentum placuit. Etenim inter rationes, ex quibus circumduxit Synodi Acta, fuit & hæc : "Neque omnes, ut Decretum erat, piiſ„ſimi Epiſcopi convenerunt, cum tamen magnæ Antiochenæ „civitatis Epiſcopus cum aliis Metropolitanis jam appropinqua„ret". Verùm ſanctus Cyrillus in Apologitico ad eundem Principem libro repoſuit : " Qui Antiochenæ Eccleſiæ præeſt, à ve„ſtra Majeſtate ad præfinitum diem adeſſe juſſus, à ſancta Sy„nodo abfuit. Studio enim in itinere hærebat, ut eâ cunctaa„tione illius improbitati gratificaretur, qui contra Chriſtum nu„gatus fuerat". Affirmat Joannem non per neceſſitatem, aut rationabilem cauſſam, ſed per dolum aut certè per culpam ſerò

rò veniſſe, ideòque nihil Oecumenicæ Dignitatis fuiſſe detractum Synodo. Et Princeps acquievit. Etiam ipſe poſtea Joannes. Et omnis ſemper Eccleſia. Omnes Epheſinum Concilium, quia veraciter Oecumenicum, veneramur ut ſacroſanctum Dei Evangelium. Porrò cum ſua Euſebiana Factione Stephanus Antiochenus ad Sardicenſem Synodum non ſerò venit, ſed jam præſens per prævaricationem aufugit: Per ſchiſma, per hæreſim, per rebellionem. Quare Oecumenicæ Synodi poteſtas permanſit apud reliquos Epiſcopos. Paucorum Apoſtatarum iniquitas Synodum, quam Julii Pontificis & Conſtantii atque Conſtantis Imperatorum convocatio ac intentio Oecumenicam eſſe juſſerat, nequiit tranſmutare in particularem. Chriſti Domini promiſſio, "Ubi duo vel tres fuerint congregati in nomi-„ne meo, in medio eorum ſum", per aliquot factioſos exuffla-ri non poſſit, aut truncari. Veram de abſentibus à Synodo Epiſcopis regulam tradit in literis ad præfatum Imperatorem Theodoſium magnus Leo, ſcribens de Dioſcori Patriarchæ Alexandrini in Epheſino Latrocinio violentiis: "In ipſo judicio „non omnes, qui convenerunt, interfuiſſe cognovimus. Nam „alios rejectos, alios didicimus intromiſſos, qui pro Dioſcori „arbitrio impiis ſubſcriptionibus captivas manus dederunt". Sola igitur injuſta excluſio, non doloſa abſentia, longè minùs ſcelerata fuga poſſit Synodum circumſcribere, aut ex Oecumenica transferre in particularem. Immó nec negligens abſentia id poſſit. Etenim Epiſcopum, qui accedere Synodum neglexerit, & qui legitimè detentus non curaverit legare Vicarium, ſacri Canones graviter puniunt, & puniri mandant, etiam per ipſam Synodum, quam neglexit. Quod nempe ipſa plenam integræ Synodi habeat authoritatem.

CAPUT XXXII.

Demonſtratur quod etiam Orientalis Illyrici Eccleſia ſemper appellaverit ad Sedem Apoſtolicam.

Cap. 14. DOminus Petrus de Marca in ſeptimo ſui operis libro ponit hanc concluſionem : "Concilia Pro„vincialia, quorum ſuprema erat authoritas quo„ad depoſitionem Epiſcoporum, adeò ut non„dum eâ tempeſtate permiſſa eſſet in Occiden„te provocatio, relationes tamen interdum ſuas „mittebant ad Sedem Apoſtolicam, quibus con„tinebantur ea, quæ adversùs Epiſcopum dejectum decreta fue„rant". Horrenda concluſio. Et adjungit : " At Innocentius I. „audaciæ ſubſidium à dignitate Sedis ſuæ petens, atrox vulnus „inflxit authoritati Synodi Macedoniæ, cujus judicium retractavit „in cauſſa Bubalii & Taurigni, ea Synodo damnatorum. Id ægrè „tulerunt Epiſcopi per Macedoniam conſtituti, qui de ea novitate „apud Innocentium queſti ſunt. Quid faceret ſummus Pontifex? „Erat hic ſanè locus proferendi authoritatem canonum Sardicen„ſium, ſi tunc illi in uſu fuiſſent. Nec ſanè eos omiſiſſet Pon„tifex. Sed neque Concilium Nicænum laudavit : Quod tamen „non omiſiſſet, ſi canone aliquo Synodus illa Romanæ Sedi jus „tribuiſſet retractandi judicia Provinciarum. At fortaſſe attulit „conſuetudinem Anteceſſorum ſuorum, quemadmodum ab eo „uſurpatum videmus in plurimis occaſionibus. Non ita ſanè. „Solam ergò æquitatem prætendit, aiens veritatem magis ſplen„deſcere, cum exagitatur, fructumque Divinum eſſe, cum ve„ritas ſæpè examinatur". Affirmat varia. Primò, quod Provincialium Synodorum quoad Epiſcoporum degradationem judicia ſint ſupremæ ac inappellabilis authoritatis. An ex Evangelico, an ex Apoſtolico Jure iſtam dignitatem ipſis adſtruat, ignoro. Ad minus ex Apoſtolico. Hinc enim ſecundò aſſerit, quod Nicæni Canones nihil poteſtatis ſuper iſtas Synodos adſcripſerint Sedi Apoſtolicæ. Tertiò, quod Sardicenſis Synodus cœperit prima honorare

rare ſancti Petri memoriam, & ipſi quid modicum impartiri. Quartò, quod iſti Canones ſub Innocentio primo necdum eſſent admiſſi apud Illyricum, Quintò, quod uſque tunc Romanæ damnatorum Antiſtitum appellationes eſſent illìc inſuetæ atque incogĥitæ. Sextò, quod Innocentius ipſas primus tentaverit intrudere. Septimò, quod iſte conatus fuerit audax Attentatum. Octavò, quod iſta audâcia atrox vulnus Synodorum authoritati inflixerit.

Authenticum atque legitimum Innocentii opus ſupra expoſui. Hìc addendum judico, quod utriuſque Illyrici Eccleſia Romanarum appellationum conſuetudinem ſemper habuerit, ac ipſas frequenter uſitarit. Et ante omnia admiror, quomodò Illyrici Eccleſia dicatur ignoraſſe Sardicenſes Canones. Etenim ſextus decimus Canon totus eſt de Theſſalonicenſi Eccleſia. Decimus octavus componit litem circa Muſeum & Eutychianum : Qui putantur fuiſſe Epiſcopi præfatæ Eccleſiæ. Et de Romana appellatione Canones emanarunt non ad ſolam interceſſionem Hoſii, ſed etiam ad relationem Gaudentii, Naxitani Epiſcopi, Metropolitæ Dacorum. Et hac forſitan de cauſſa idem Gaudentius Euſebianæ Factioni fuit adeò exoſus, ut damnari meruerit per Philippo-Politanum Conventiculum. Proinde dubitari non poſſit, quin Sardicenſes Canones ſtatim à ſui exordio plenè viguerint in Illyrico. Nam & ipſa Sardica eſt Illyrici civitas. Quod item Romanæ appellationes illìc ſemper viguerint, lucet ex magni Leonis ad omnes Orientalis Illyrici Metropolitas literis, quibus Apoſtolicas vices, quas Anaſtaſio Theſſalonicenſi Archi-Epiſcopo Anteceſſor ejus Sixtus III. dederat, confirmat atque ampliat. Etenim in fine adjungit : "Si quæ verò cauſſæ graviores vel appellationes emer- „ſerint, eas ſub Anaſtaſii relatione ad nos mitti debere decrevi- „mus, ut noſtrâ ſecundùm Eccleſiaſticum morem ſententiâ finian- „tur". Quid voces, Secundùm Eccleſiaſticum morem", importent, eſt omnibus exploratum. Epiſt. 6. Cap. 5.

Reverendus Pater Paſchaſius Queſnellus rectè dat hoc marginale Scholion : "Cauſſæ graviores & appellationes Illyrici reſerva- „tæ". Romanæ enim appellationes ſunt ſuprema Romanæ Eccleſiæ dignitas, & de ipſa Dominus ſingulariter dixit ad Apoſtolici Collegii Principem : *Confirma Fratres tuos.* Hinc ipſam generatim delegare nunquam conſuevit Sedes Apoſtolica. Eandem in Illyrico

Illyrico consuetudinem laudat in literis ad Thessaliæ Episcopos sanctus Bonifacius I. Rufi Thessalonicensis Archi-Episcopi Apostolicis vicibus ob nescio quos ejus excessus recalcitrarant, & ipsas excutere tentarant isti Episcopi, ideoque ad ipsos scripsit Pontifex: "Certè si in quoquam ejus supra debitum fuit visa correp-
Epist. 9. „tio, quoniam ideò tenet Sedes Apostolica Principatum, ut que-„relas omnium licenter acceptet, interpellari nos super hoc missa „Legatione convenerat, quos curam omnium rerum manere vi-„deatis". Epistola exstat in Romana Bonifacii secundi Synodo, vulgata per Dominum Lucam Holstenium. Affirmat quarumvis non ex Illyrico dumtaxat, sed ex toto Mundo querimoniarum & appellationum susceptionem esse ipsum Apostolicæ Sedis Principatum, aut saltem illustrem ejus portionem. Idque ideò, quia ipsi manet cura omnium rerum, seu sollicitudo omnium Ecclesiarum. Ex quo vides R. Patrem Paschasium Quesnellum, qui Romanæ Cathedræ appellationes subducit, in vanum profiteri ac prædicare ejus Primatum. Sunt delusoriæ verborum phaleræ.

Eandem consuetudinem idem Pontifex multâ eruditione confirmat in literis ad præfatum suum Vicarium Rufum, & cunctos Orientalis Illyrici Episcopos. Demonstrat omnes Orientales, etiam Patriarchales, Ecclesias esse ac semper fuisse subjectas Romanæ Sedi, atque prosequitur: "Sed quia res postulat, appro-
Epist. 10. „bandum documentis est maximas Orientalium Ecclesias in mag-„nis negotiis, in quibus opus esset disceptatione majori, Sedem „semper consuluisse Romanam, & quoties usus exegit, ejus auxi-„lium postulasse". Affirmat istius perpetuæ subjectionis duos etiam esse perpetuos characteres: Relationem ac appellationem. Affirmat Alexandrinam & Antiochenam, omnesque alias Orientales Ecclesias ad Romanam semper retulisse ac appellasse, ideoque ipsi semper fuisse subjectas. Est irrefragabile argumentum. Etenim nemo refert aut provocat, nisi ad Superiorem. Item ad omnem Superiorem referri potest ac debet, itemque appellari. Sunt correlativa. Sese mutuò ponunt ac tollunt. Proinde quisquis appellationes tollit, tollit & Primatum. Dolosa ac Eusebiana est ejus professio. Profitetur solum loci Primatum, non potestatis aut jurisdictionis.

Porrò quod omnes istæ Orientales Ecclesiæ ad Romanam semper retulerint atque appellaverint, Bonifacius demonstrat authenti-

cis

cis & magnis exemplis : "Sanctæ memoriæ Athanasius & Petrus, „Alexandrinæ Sacerdotes Ecclesiæ, hujus Sedis auxilium postula„runt. Cum Antiochena Ecclesia per multum temporis labora„ret, ita ut fierent illinc propter hoc ipsum sæpè discursus, pri„mò sub Meletio, postea sub Flaviano, Apostolicam Sedem mani„festum est esse consultam. Ad ejus authoritatem post multa quæ „ab Ecclesia nostra gesta sunt, nemini dubium est Flavianum com„munionis gratiam recepisse, quâ in perpetuum caruerat, nisi „hinc super hoc Scripta manassent. Clementissimæ recordationis „Princeps Theodosius Nectarii ordinationem, propterea quia in „nostra notione non esset, habere non existimans firmitatem, „missis è Latere suo Aulicis cum Episcopis, Formatam huic à Se„de Romana dirigi regulariter depoposcit, quæ ejus Sacerdotium „roboraret. Ante breve tempus, id est, sub Prædecessore meo „Innocentio, Orientalium Ecclesiarum Pontifices, dolentes se à „Beati Petri communione sejunctos, per Legatos pacem, sicut „Charitas vestra retinet, poposcerunt. Quo tempore Apostolica „Sedes omnia non difficulter indulsit. Quoniam igitur ad pro„bandam veritatem arbitror, quæ diximus, exempla sufficere, „quamvis vestra notione teneantur, absque Fraternitatis injuria Con„ventui vestro volumus his literis obviatum".

Primũ itaque exemplum Orientalium Antistitũ, qui ad Romanam Sedem provocarũnt, atque ab ipsa postularũnt auxilium, sunt sanctus Athanasius Patriarcha Alexandrinus, & proximus ejus Successor Petrus. Athanasius contra inflictam sibi à Tyria ac Antiochena Synodo damnationem ad sanctum Julium, Petrus adversùs Pseudo-Patriarchæ Lucii intrusionem, ac sibi illatas ab ejus Factione violentias appellavit ad sanctum Damasum, & postulavit auxilia. Et Julius Athanasium solummodò revestivit, retractatorium caussæ Judicium delegans Sardicensi Concilio. Et hinc nati sunt Sardicenses Canones. Etiam præscripta ab ipsis forma, quæ omnem retractatorii Judicii seriem permittit sapientissimo arbitrio Romani Pontificis. Hosius innovavit Apostolicum Canonem, & stabilivit perpetuum Ecclesiæ morem, qui tantam authoritatem Romano Episcopo semper detulerat. Sanxit ex Julii Pontificis non solùm Facto, sed & Mandato. Ita enim jubet Apostolica Synodorum lex, Pontifici in generali Concilio adscribens jus relationis cum Prærogativa suffragii.

Hæc Hoſius apud Sardicam omninò habuit, & uſurpare non potuit ſine ſingulari Mandato. At verò Damaſus Petrum non ſolummodò reveſtivit, ſed & plenè reparavit. Audiamus rem ab Hermia Sozomeno : "Athanaſius Epiſcopus Eccleſiæ Alexandri-„næ exiit è vita. Itaque morte ejus quamprimùm per Arianos „nunciata, brevi tempore poſt Euzoius, Sectæ Arianæ apud An-„tiochiam Antiſtes, proficiſcitur Alexandriam, & unà cum eo „etiam Magnus Quæſtor, ab Imperatore Valente miſſus. Qui „duo Petrum, cui Athanaſius Epiſcopatum commiſerat, compre-„henſum concludunt in carcere. Petrus verò clam è carcere elap-„ſus, conſcenſa nave, ad Damaſum Epiſcopum Romanum traje-„cit". Rem latiùs narrat Socrates. Et omnium latiſſimè ipſe Petrus in literis ad omnes Orthodoxos ſub cœlo Epiſcopos, exſtantibus in Eccleſiaſtica hiſtoria Theodoreti. Pergit Sozomenus :

L.6.C.39. "Concilii Nicæni Fautores denuò cœperunt animis confidere. Et „maximè Alexandrini: Nam Petro cum literis Damaſi tunc Ro-„ma reverſo Eccleſias tradiderunt. Lucius autem inde ejectus „Conſtantinopolim navigavit". Hoc ipſum ſcribit Socrates : "Pe-„trus cum literis Damaſi Pontificis Romani Roma reverſus eſt.

L.5.C.30. „Quæ confirmabant & ejus creationem. Populus igitur illis con-„fiſus expellit Lucium; Petrum autem in ejus locum introducit". Proinde Petrus non adversùm ſolas Magni Quæſtoris ac Palladii Auguſtalis Præfecti violentias, ſed etiam adversùs Lucii intruſionem pro ſua creatione appellavit. Et hanc confirmavit Damaſus, iſtam exufflavit. Solus Damaſus. Et iſti judicio tantùm detulit Alexandriæ Clerus ac Populus, ut ſpretis Imperatoris Valentis Arianis terroribus ejecerint Lucium, & Petrum repoſuerint in Thronum. Athanaſium fuiſſe à ſolo Julio reſtitutum ſupra audivimus à ſancto etiam Gelaſio, ac ſancto Felice tertio.

Secundum exemplum eſt Euſtatianum Antiochenæ Eccleſiæ ſchiſma, propter quod ad Romanam Eccleſiam facti ſunt multi diſcurſus, relationes multæ, multæ appellationes. Et ſub Meletio, & ſub Flaviano. Sanctus Euſtatius, unus ex Nicæni Concilii Primatibus, nequiſſimè fuit per Euſebianam Arianorum Factionem damnatus, ac Sede ejectus, ipſaque fuit tradita iſtis hæreticis. De

L.2.C.34. Meletio ſcribit Socrates : " Meletius primum Sebaſtiæ, quæ eſt „in Armenia, delectus eſt Epiſcopus. Deinde Sebaſtia in Epiſ-„copatum Berrheæ, urbis Syriæ, tranſlatus. Qui cum Concilio

Seleuciæ

„Seleuciæ habito interfuiſſet, fideique formulæ à Factione Aca-
„ciana compoſitæ ſubſcripſiſſet, extemplo Berrheam repetiit.
„Mox Concilio Conſtantinopoli convocato Antiocheni, cum pro
„certo intellexiſſent Eudoxium ipſorum Eccleſiam contempſiſſe,
„& Conſtantinopolim divitiarum cauſsa ſe tranſtuliſſe, Meletium
„Berrheâ evocatum in Sede Epiſcopali Antiochenæ Eccleſiæ col-
„locant". Sanctus Epiphanius affirmat eum ab ipſo Acacio Luſco, Cæſaræenſium apud Paleſtinos Metropolita, cujus Factionem Seleuciæ adjuverat, fuiſſe inthronizatum. Nicephorus Calixtus addit ipſum etiam Eudoxium adjuviſſe, ſperantem fore, ut Meletius Euſtatianos, in Orthodoxa fide ac defuncti Euſtatii communione conſtantiſſimè perdurantes, ad Arianas partes ſeduceret. Meletius enim erat vir potens operè ac ſermone. Quod ipſum ſcribit Hermias Sozomenus, & adjungit: "Sed longè ipſos ſua fefellit opi- L. 4. C. 27
„nio". Etenim ad tantam Sedem evectus Meletius eſt ſubitò mutatus in alium virum: Mox cœpit ſe monſtrare Orthodoxum, & conſtanter recta prædicare. Sanctus Joannes Chryſoſtomus affirmat, quod triginta dierum ſpatio omnem Antiochiam fecerit catholicam. Concionem, cujus cauſsâ hæreticus Archi-Diaconus adſcendit Suggeſtum, ac Meletii os violenter compreſſit, ſanctus Epiphanius inſeruit ſuo Panario. Et his graviſſimè læſi Ariani Imperatorem ſuum Conſtantium impulerunt, ut Meletium uti prævaricatorem ejiceret, & intruderet fidiſſimum ſibi Euzoium, utpotè ipſius Arii Congerronem, una cum illo olim damnatum ac ejectum à ſancto Prtriarcha Alexandro. Incogniti Authoris Synodicus liber affirmat Meletium fuiſſe communi Arianorum & Catholicorum ſuffragio evectum, & ipſi ejecto ſuffectum fuiſſe Eudoxium. At certum eſt in utroque labi. Exulabat tunc apud Orientem unà cum ſancto Euſebio Vercellenſi Epiſcopo Lucifer Calaritanus Epiſcopus, agebatque vices Liberii Pontificis ac Sedis Apoſtolicæ. Et licet Meletii converſionem probaret & laudaret, nullatenùs tamen ejus promotionem. Etenim non ſolum ab Arianis patrata erat, ſed etiam in locum Arianorum, quos ſancto Euſtatio ſuperordinatos perfidia intruſerat. Cenſuit Sedem à ſancti Euſtatii morte ſemper vacaſſe, ac etiamnùm vacare. Hinc inſuper videns abeſſe Meletium, ideoque Sedem non ſolo jure, ſed etiam facto vacuam, ordinavit Paulinum Presbyterum, Euſtatianæ communioni hucuſque Præfectum, vacantis Sedis quaſi Vica-

rium, & ipſum dixit verum ac legitimum ſancti Euſtatii Succeſſorem.

Defuncto Conſtantio in Imperium ſucceſſit Julianus, qui omnes Orthodoxos ab illo proſcriptos Epiſcopos revocavit, atque ita redivit & Meletius. Hinc Antiochena Eccleſia habuit tres Epiſcopos: Paulinum, Meletium, & Euzoium. De ipſis ſcribit Socrates: "Omnibus ferè Eccleſiis, quæ ibi erant, Euzoius „Arianæ Sectæ Patronus præfuit. Paulinus tamen unam ſolam „obtinuit Eccleſiarum parvarum, quæ erant intra urbem. „Ex qua quidem ipſum Euzoius propter reverentiam, quam ver„sùs illum habuit, non ejecit. Meletius autem extra portas ci„vitatis Conventus celebravit". Et hi ſunt Campenſes, de quibus in ſuis ad ſanctum Damaſum literis beatus Hieronymus, peſſimè intellectus ab Eraſmo. Et quidem de Meletio ac Paulino, quod ambo eſſent Orthodoxi, natæ ſunt graves contentiones inter Eccleſias. Romana & omnis Occidentalis, licet Luciferi Factum non plenè probaret, adhæſit Paulino, & Meletium, quia olim Arianum, & ab Arianis tranſlatione intruſum, dudùm cenſuit non poſſe eſſe Epiſcopum; Orientalis autem iſtud ipſum judicavit de Paulino, quoniam erat ſuperordinatus Meletio. Acceſſit quod apud plures, licet immeritò, malè oleret de Marcello ac Sabellio.

L. 5. C. 7.

Hinc ortæ ſunt plures Legationes ac provocationes ad Romanam Eccleſiam. Meletius enim priùs Dorotheum Diaconum, deinde legavit ſuum Diaconum Sabinum. Ita habemus in variis literis ſancti Baſilii, qui in ſuis ad Antiochum Presbyterum literis exponit & primum Romanæ Eccleſiæ de hac lite judicium: "Poſtquam reverſi ſumus domum, confeſtim occuparúnt nos ab „Oriente epiſtolæ, quibus ſumus certiores facti, literas accepiſſe „Factionis Paulinianæ Sectatores ab Occidente miſſas, Principatus „ipſius conteſſerationes. Unde mirum in modum Factionis illius „homines efferebantur, & tripudiabant, & fidei edebant confeſ„ſionem: In qua quidem ſuſcipienda paratiſſimi erant noſtris hic „Eccleſiis coadunati". Eadem de re ſcripſit ad illuſtrem Comitem Terentium, qui Romanum Decretum reveritus volebat in executionem mittere: "Dicebantur Fratres, qui Paulino favebant, „in colloquium cum tua Rectitudine deſcendere de ſua nobiſcum „unione. Nobiſcum, inquam, qui à partibus Meletii ſtamus, „illius viri Dei, Epiſcopi Antiocheni. Quos audio circumferre

Epiſt. 272.

Epiſt. 349.

Occiden-

„Occidentalium literas, quibus Episcopalis Antiochiæ Sedes ipso-
„rum parti addicitur, vir autem admirabilis Meletius ab Episco-
„patu Ecclesiæ Dei abdicatur". Judicii fundamentum credo à Basilio exponi in literis ad Petrum Alexandriæ Patriarcham : "Do- Epist. 321.
„rotheus" Diaconus, Roma "reversus, referebat nobis quos te-
„cum habuit ipse apud Damasum Reverendissimum Episcopum
„sermones, & mœrore nos affecit, cum prædicaret Fratres no-
„stros, Deo charissimos nostros Comministros, Meletium at-
„que Eusebium" Samosatensem Episcopum, "inter Arii furorem
„insanientes esse recensitos". Omnibus nervis suadet istas Romanorum literas esse subreptitias, & se nec ob delatas ex ipso cœlo literas esse recessurum à Meletio. Imitatur Apostolum scribentem ad Galathas : "Licet Angelus de cœlo aliud evangelizet,
„anathema sit". Nequaquam potestatis defectum arguit, sed vitium circumscriptionis. Et plura congerit de Sabellianismo. Grassabatur tunc quæstio de "tribus Hypostasibus". Et Romanis volens consonare Paulinus refutabat ista vocabula. Hinc Græcorum pluribus reddidit se suspectum de Sabellio.

Plures Orientalium Episcopos occupavit ista in Meletium, Virum veraciter eruditum ac sanctum, pertinax benevolentia. Hinc Damasus Pontifex, Ecclesiæ catholicæ pacem suæ authoritati præferens, non nihil recessit à suo judicio. Moderamen exponit, atque expostulat idem Basilius in literis ad S. Athanasium. Rogat Romanum Pontificem ab ipso permoveri ad destinandos, qui lamentandas Orientalis Ecclesiæ turbas componant, Apostolicos Legatos, atque adjungit: "Et cum qui mittendi sunt volente Deo Epist. 52.
„advenerint, non inferant Ecclesiæ schismata, sed magis idem
„sentientes quovis modo ad unitatem pertrahant, etiamsi quos-
„dam invenerint, qui peculiaria inter se quædam diffidii argumenta
„præferant. Ne populum Orthodoxum à suis Præpositis separent,
„&in multas partes dividant. Cavendum est enim,ut paci postha-
„beantur omnia.Et cum primis Antiochenæ Ecclesiæ medeantur:Ne
„in ea sincera pars imbecillis facta Personarum respectu scindatur". Omnia satagunt pro Meletio. Rogant mitti Legatos, qui Orrhodoxum Orientis populum à suis Orthodoxis Episcopis non separent, atq; ita addant schismatibus schismata, sed dispensatoriè omnia posthabeant paci, ideoqne in illis civitatibus, in quibus duos reperterint catholicos Episcopos, permittant sedere utrumque, ipsos in-

qui de Ariana ſcabie non ceſſabat traduci, plena fides commendaret. Deinde, ut Paulinus, tanquam antiquus Romanæ communionis ſocius, haberet ſuam Prærogativam. Hoc eſt, licet Ordinatione poſterior, eſſet tamen loco & communi intra Thronum conſeſſu dignior & prior. Idque ideò, ut pax fieret citra offenſam veteris amicitiæ. Et hæc Paulini Prærogativa fuit non minima cura Romanæ Eccleſiæ. Tertia conditio fuit, ut ultimo ſuperſtes eſſet plenus & ſolidus Epiſcopus, & defuncti Sequela nullam attentaret ſuperordinationem. Factum hoc eſt ad quarti ſæculi annum ſeptuageſimum tertium, in Romana nonaginta trium Epiſcoporum Synodo, "qui ad audiendam cauſſam Auxentii", Ariani Mediolanenſis Epiſcopi, "exponendamque fidem in Urbe „Roma convenerunt, & ſua Acta direxerunt catholicis per Orien„tem conſtitutis Epiſcopis. Synodalis Epiſtola habet hanc ſubnotationem: " Explicit hæc epiſtola, vel expoſitio Synodi Ro„manæ, habitæ ſub Damaſo Papa, & tranſmiſſa ad Orientem, „in qua omnis Orientalis Eccleſia, factâ Synodo apud Antiochiam, „conſonâ fide credentes, & omnes ita confitentes, eidem ſuper „expoſitæ fidei ſinguli ſuâ ſubſcriptione confirmant". Omnium primus ſubſcripſit Meletius: " Meletius Epiſcopus Antiochenus „conſentio omnibus ſupraſcriptis, ita credens & ſentiens. Et ſi „quis præter hæc ſentit, anathema ſit". Eodem modo proximus poſt ipſum ſubſcripſit Euſebius Samoſatenſis. Et ſubnotatio concludit: "Similiter & alii centum quadraginta ſex Orien„tales Epiſcopi ſubſcripſerunt, quorum ſubſcriptio in authenticum „hodie in Archivis Romanæ Eccleſiæ tenetur". Tot appendices habebat Meletius. Per talem omnium ſubſcriptionem demonſtravit ſuam plenam fidem, atque ita explevit primam conditionem requiſitam à Damaſo. Et hæc omnia Dorotheus, ejus ibidem Legatus, ac tunc ex Diacono Presbyter, Pontifici authenticè perſuaſerat, atque ita plenè purgaverat Meletium. Haud dubiè adjutus à Petro Alexandriæ Patriarcha, qui aderat iſti Synodo.

Hæc Synodus non ſolummodò Arianam damnavit hæreſim, ſed etiam errores Apollinarii. Nihilominùs doloſum Vitalem, ſicet gradu moverit, attamen communione impertiit, aut potiùs impartiendum remiſit Antiochiam ad Paulinum. Ipſum per hunc, non per Meletium voluit admitti in communionem Romanæ Ec-

cleſiæ.

cleſiæ. Et in ſcriptis ad Paulinum literis adjunxit : "Fidem no-
„ſtram miſimus, non tam tibi, qui nobis ejuſdem fidei commu-
„nione ſociaris, quàm his, qui in ea ſubſcribentes, tibi, id eſt,
„nobis per te voluerint ſociari". Omnes ex quavis hæreſi ad fi-
dem acceſſuros voluit non per Meletium, ſed per Paulinum diſ-
cuti, probari, atque admitti. Quod nempe penes ipſum eſſet
Antiocheni Epiſcopatus Prærogativa. Hæc poteſtas erat una ex
iſtius Prærogativæ portionibus. Hæc item eſt cauſſa, ex qua
Paulinus laudatis Synodalibus Damaſi literis non ſubſcripſit. Iſto
tempore ſanctus Hieronymus, hærens in Antiocheno Patriarcha-
tu, ac ad Damaſum ſcribens de quæſtione "trium Hypoſtaſium".
admiratus eſt Antiochiæ eſſe tres Epiſcopos, Paulinum, Mele-
tium, ac Vitalem. Omnes gloriantes ſe communicare Damaſo,
ac ejus Sedi. Hinc addidit aut omnes tres mentiri, aut certè duos.
Non plenè capiebat diſpenſatoriam Damaſi gratiam. Vitalis ta-
men omninò mentiebatur. Utpotè à Damaſo admiſſus in com-
munionem, ſed laicam. Homo contumax perſtitit ſe oſtentare
Epiſcopum, & hæreſim palam profiteri. Lucet ex illis, quæ
cum ipſo egit, ac de ipſo ſcribit ſanctus Epiphanius.

Etiam tunc admiſſa fuit ſtipulatio, quam Paulino aliquando
obtulerat Meletius : "Quoniam & mihi iſtarum ovium procura-
„tionem commiſit Dominus, & tu aliarum curam ſuſcepiſti, ipſæ-
„que oves veræ pietatis communione conſentiunt, Greges con-
„cordiæ vinculo conjungamus, & contentionem de Primatu diri-
„mamus. Et cum oves communiter paſcamus, communem illis
„ritè moderandis curam adhibeamus. Quod ſi Sedes contentio-
nem gignit, ego hanc contentionem conabor à nobis repelle-
„re. Nam ponamus in iſta librum Evangelii, & utrimque
„nos ſedeamus. Quod ſi ipſe prius è vita abiero, tu ſolus gre-
„gem moderaberis ; ſin autem tibi illud contigerit, ego curam
„omnium geram". Ita affirmat in Eccleſiaſtica hiſtoria Theodo-
L. 5. C. 4. retus. Huic paci adfuit & intervenit ſanctus Gregorius Nyſſenus
Epiſcopus, ipſamque laudat in ſuis epiſtolis. Erat Germanus
Frater magni Baſilii, ideòque certum eſt, quod conſtanter ege-
rit pro Meletio. Hermias Sozomenus addit conditionem placuiſ-
ſe omnibus, & ab utriuſque contendentis perſona & Clero fuiſ-
ſe firmatam jurejurando. Unicum obſtitiſſe Calaritanum Luci-
ferum. Cujus rei fides ſit penes ipſum. Rei igitur ſeries fuit miſ-
ſa Ro-

ſa Romam per Petronium Paulini Presbyterum, & Dorotheum Presbyterum Meletii, & à Damaſo confirmata. Non à generali Concilio, ſed à ſolo Damaſo.

Sanctus Bonifacius rectè affirmat duram hanc litem non ſolùm ſub Meletio, ſed etiam ſub ejus Succeſſore Flaviano fuiſſe judicatam & compoſitam à Sede Apoſtolica. Etenim poſt Meletii mortem neutra pars ſervavit pactorum fidem. Paulinus, dum ſe admitti ac firmari poſtulat in ſolidum Epiſcopum, rejicitur à Meletii Fautoribus, ac ipſi ſuperordinatur Flavianus. A Diodoro Tharſenſium Metropolita, ac Acacio Epiſcopo Berrheenſium. Flavianus & Diodorus, Antiochenæ Eccleſiæ olim Compresbyteri, ſemper fuerant Paulino pertinaciter adverſati. Et iſtam injuriam non ſufferens Paulinus ſibi adhuc vivo Succeſſorem ordinavit Evagrium. Et quidem ſolus. Ita in Eccleſiaſtica Hiſtoria teſtatur Theodoretus. Alii tamen affirmant non niſi poſt Paulini mortem fuiſſe evectum. Utut ſit, aut Paulinus aut ejus communio egit ex vetuſta regula: "Frangenti fidem fides frangatur eidem". Et hinc Flavianum, utpotè manifeſtè perjurum atque intruſum, ſemper ac meritò averſata fuit Romana Eccleſia. Quin & Diodorum atque Acacium pro excommunicatis habuit. Ita ſcribit Hermias Sozomenus. Hinc novæ atque horrendæ lites, de quibus ad Theophilum Alexandriæ Patriarcham ſcripſit ſanctus Ambroſius: "Inter „hos duos", Evagrium & Flavianum, "nihil quod ad Chriſti pa- „cem pertineat eligentes, gravis toto Orbe ſtabat diſcordia. Cui „bonæ pacis naufragio ſancta Synodus Capuenſis tandem obtulerat „portum tranquillitatis, ut omnibus per totum Orbem daretur „communio catholicam confitentibus fidem, & duobus iſtis tuæ „Sanctitatis examen impartiretur". Ad quæſtionem decidendam Siricius Pontifex indixit Capuanam Synodum, & utrumque malè ordinatum juſſit adeſſe. Adfuit ſolus Evagrius. Hinc Synodus cauſſam delegavit Theophilo ac ejus Synodo: "Quia hoc ve- „rum judicium futurum arbitrati ſumus, quod neutri parti ſocia- „tâ communione aliquo favore propenderet". Romana Eccleſia, licet neutrius probaret cauſſam, & utrumque non propriis meritis, ſed alienis dumtaxat vitiis videret niti, magis tamen propendebat in Evagrium: Quòd Paulini Succeſſor & creatura eſſet, & quod ipſum imitatus invocaret auxilium Sedis Apoſtolicæ. Hinc Siricium Flavianus ſuſpectum habuit, & noluit advenire Capuam.

L. 7. C. 11.

Epiſt. 9.

At verò Theophilus neutri parti adhæſerat per communionem, aut favoris fomenta præbuerat : Hinc Capuana Synodus ei delegavit cauſſam. Sub iſta tamen conditione, quam illi plenè obſervandam inculcavit ſanctus Ambroſius : "Sanè referendum ar-„bitramur ad ſanctum Fratrem noſtrum Romanæ Sacerdotem Ec-„cleſiæ, quoniam præſumimus ea te judicaturum, quæ etiam illi „diſplicere nequeant. Ita enim tuæ conſultum erit ſententiæ, ita „pacis & quietis ſecuritas, ſi id veſtro ſtatuatur Concilio, quod „communioni noſtræ diſſenſionem non adſerat, ut nos quoque" accepta "veſtrorum ſerie Statutorum, cum id geſtum eſſe cogno-„verimus quod Eccleſia Romana haud dubiè comprobaverit, læti „fructum hujuſmodi examinis adipiſcamur". Delegatio facta eſt ſub obligatione præviæ relationis ad Romanum Pontificem, & ab ipſo accipiendæ comprobationis ante prolationem ſententiæ. Ex quo lucet caduco fundamento niti Joannem Launoium, dum ex iſta delegatione nititur elicere, quod Romanus Pontifex olim ſubfuerit generali Concilio.

Quomodò autem Flavianus huic delegationi obtemperaverit, exponit idem Ambroſius : "Cum ex his æquiſſimæ Synodi Con-„ſtitutis ſperaremus jam remedium datum, finemque oblatum diſ-„cordiæ, ſcribit Sanctitas tua iterùm Fratrem noſtrum Flavianum „ad precum auxilia, & Imperialium Reſcriptorum ſuffragia re-„meaviſſe. Fruſtra ergò tantorum Sacerdotum fuſus labor, ite-„rùm ad hujus ſæculi judicia revertendum. Iterùm ad Reſcripta, „iterùm vexabuntur Sacerdotes ſenes, transfretabunt maria, ite-„rùm invalidi corpore Patriam peregrino mutabunt ſolo, iterùm „ſacroſancta Altaria deſerentur, ut in longinqua proficiſcamur : „Iterùm pauperum turmæ Epiſcoporum, quibus ante oneroſa „paupertas non erat, externæ opis egentes compellentur inopiam „gemere, aut certè victum inopem itineris uſurpare. Intereà ſo-„lus exlex Flavianus, ut illi videtur, non venit, quando omnes „convenimus". Flavianus recuſavit etiam Theophili Tribunal, & ab iſto Capuanæ Synodi Statuto appellavit ad generalem in Oriente celebrandam Synodum, ipſam poſtulavit ab Imperatore Theodoſio, & videtur impetraſſe. Ab Apoſtolica Sede provocavit ad Synodum. Quod in Oriente celebrandam poſtulaverit, demonſtrant Ambroſii verba : Transfretabunt maria". Non utique Græci, ſed nos Latini Epiſcopi. Hinc ſubditur : " Ut in „longinqua proficiſcamur".

Sed

Sed qualem & quantam reverentiam iſti appellationi detulerit Siricius, audiamus à Theodoreto, ſummo Encomiaſte ac Patrono Flaviani. Exponit, licet non plenâ fide, rei ſeriem, ac proſequitur: "Romani nihil horum ſcire cupientes, Evagrii com- L. 5. C. 23.
„munionem ſunt amplexati, ac Imperatoris animum contra Flavia-
„num incitare ſtuduerunt. Nam cum Imperatori nimis acriter in-
„ſtando multum ſæpè exhibuiſſent moleſtiæ, accerſit eum
„Conſtantinopolim, & Romam proficiſci jubet. At Flavianus
„reſpondet hyemem jam eſſe. Itaque pollicitus ſe ineunte vere
„imperata facturum, in patriam revertit. Sed cum Epiſcopi Ro-
„mani, non ſolùm Damaſus ille admirabilis, verùm etiam poſt il-
„lum Siricius & Anaſtaſius, vehementiùs in Imperatorem invecti
„eſſent, dixiſſentque eum illos, qui Tyrannidem contra ſe exer-
„cere molirentur, opprimere, ſed his qui per Tyrannidem Chri-
„ſti Leges evertere ſtuderent, impunitatem concedere, eum Im-
„perator denuò accerſit, Romamque ut contendat, cogere laborat".
Affirmat Romanos Pontifices Flaviani appellationem ſpreviſſe, habuiſſe pro Tyrannide ac rebellione, nec permiſiſſe cauſſam divelli à ſuo Tribunali. Et interim Evagrium veſtierunt ac poſuerunt in Thronum. Ejuſdem ſententiæ fuit ſanctus Ambroſius, Flavianum dicens exlegem.

Rem tandem poſt Evagrii mortem compoſuit ſanctus Joannes Chryſoſtomus. Etenim à Meletio in Diaconum, ab Evagrio in Presbyterum conſecratus, poſt hujus mortem tranſiit ad Flavianum, fuit illi familiariſſimus, ſub illo dixit Homelias ad Antiochenum Populum, & ex ejus Presbytero exaltatus eſt in Epiſcopalem Cathedram Regiæ civitatis. De ipſo igitur apud Conſtantinopolim conſecrato ſcribit Hermias Sozomenus: "Quamprimùm Joannes L. 8. C. 3.
„ad Epiſcopatum perveniſſet, cum Ægyptii Sacerdotes & Occi-
„dentales adhuc cum Orientalibus diſſiderent propter Paulinum,
„& communis quædam diſtractio ob hoc ipſum Eccleſias per uni-
„verſum Imperium detineret, Theophilum orabat, ut in hoc ſi-
„bi auxilium ferret, quo Flavianus in gratiam Romani Epiſcopi redu-
„ci poſſet. Conſenſu igitur utrimque facto ad hoc negotium
„eliguntur Acacius Berrheenſis Epiſcopus, & Iſidorus ille, cujus
„nomine Theophilus ordinationi Joannis obſtiterat. Hi profecti
„Romam, ac Legatione pro votis functi, in Ægyptum adnaviga-
„bant. Et hinc porrò in Syriam pervenit Acacius, Flaviano li-

„teras pacificas ab Ægyptiis & Occidentalibus adferens". Quod ipſum referunt in Dialogo de ſancti Joannis Chryſoſtomi Actis Palladius Helenopolitanus Epiſcopus, & apud Photii Bibliothecam in ejuſdem ſancti Joannis vita Georgius Patriarcha Alexandrinus, graviter tamen labens gratiam iſtam fuiſſe factam à ſancto Damaſo. Facta enim fuit à ſancto Innocentio. Hic ipſam prius navigare in Ægyptum, ac Theophilo placere voluit, quod Flavianus etiam hunc graviter offendiſſet.

Eadem de re Zachariæ, Photianæ Factionis Chalcedonenſi Epiſcopo, ad octavam Synodum dicenti, "Flavianum Antiochiæ Pa„triarcham Romani non receperunt, ſed eum Canon nullatenùs „condemnavit", atque hoc exemplo tentantis purgare ſchiſmaticam rebellionem ſui Photii, repoſuit Metrophanes orthodoxus Metropolita Smyrnenſis: "Porrò Patriarcham Antiochiæ Flavianum re„cuſabat quidem Romanorum Eccleſia ſuſcipere, interim Pauli„num propter magni Euſtatii dilectionem ſtabilientes, qui Prin„ceps erat eorum, qui propter Euſtatium reſiſtebant, & disjun„gebantur, ac ſeorſim colligebantur, non tamen & uſque ad fi„nem habuerunt hanc mentem. Piiſſimo enim Imperatore Theo„doſio mediante acceptum reddiderunt eum, & Patriarcham ha„buerunt eum Antiochiæ, ita ut & in hoc mendaciter loquens „apparueris. Si enim uſque in finem abjeciſſent eum, benè uti„que invenireris fuiſſe locutus. Si verò lite cum Paulino deten„ti reſtiterunt quidem propter cauſſam, quam dixi, depoſuerunt „autem hujuſmodi contentionem, & receperunt eum, fruſtra dixi„ſti receptum fuiſſe Flavianum contra Romanam Eccleſiam". Labitur fuiſſe receptum ad mediationem Imperatoris Theodoſii. Receptus enim fuit poſt ejus mortem ſub filio & ſucceſſore Arcadio.

Tertium Romanæ appellationis Orientale exemplum ſanctus Papa Bonifacius adducit Nectarium Conſtantinopolitanum Epiſcopum, cui ad Imperatoris Theodoſii preces, factas per Legatos è Latere Epiſcopos atque Aulicos, Epiſcopalem confirmationem & communionem tandem dedit ſanctus Damaſus. Rectè. Quoniam Nectarii cauſſa erat appendix ad Romanam appellationem Maximi Cynici. Etenim Maximus non adversùs ſolum Conſtantinopolitanæ Synodi judicium, & ſibi ab ipſo inflictam degradationem appellavit, ſed etiam adversùs promotionem ſancti Gregorii Nazianzeni, ac præſertim adversùs factam pendente appellatione

latione ſuperordinationem Nectarii. Lucet ex ſancti Ambroſii ad præfatum Imperatorem literis, quibus affirmat Maximi appellationem fuiſſe admiſſam, & ipſum reveſtitum à Romana Eccleſia : "Nectarii ordinatio quem ordinem habuerit, non videmus. „Revera advertebamus Gregorium nequaquam ſecundùm traditio„nem Patrum Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ ſibi Sacerdotium vin„dicare". Nec tantum de factæ ſuperordinationis vitio, adeoque de Sardicenſium Canonum prævaricatione, ſed inſuper de alio non modico crimine agebatur in Nectarium. Pergit enim Ambroſius : "Meletio defuncto, Paulino superſtite, quem in com„munione noſtra manſiſſe conſortia, quæ à Majoribus inoffensè „ducta, teſtantur, contra fas atque Eccleſiaſticum ordinem in lo„cum Meletii non tam ſubrogatus, quàm ſuperordinatus aſſeri„tur. Atque hoc factum allegatur conſenſione & conſilio Necta„rii". Erant omnes graviſſimæ cauſſæ. Et quidem Maximus Cynicus non adversùs aliquam Provinciæ, ſed adversùs plenam totius Orientis Synodum provocaverat. Et iſta omnia definivit ſolus Epiſcopus Romanorum.

Quartum Romanæ appellationis Orientale exemplum, hic laudatum à Pontifice Bonifacio, eſt proximus Nectarii Succeſſor ſanctus Joannes Chryſoſtomus. Eum Innocentius I. reſtituerat, & ad ejus cauſſam plenè retractandam indixerat Theſſalonicenſem Synodum : Et quia Theophili Patriarchæ Alexandrini, & ipſi adhærentium Epiſcoporum contumacia obedire detrectaverat, ſeparavit ſe & omnes Latinos à communione Orientalis Eccleſiæ. Hoc enim tunc erat frœnum, quo Romana Sedes Græcorum proterviam ſolebat domare & frangere. Et hanc præſentem per ipſum etiam fregit ſanctus Innocentius. De his enim rebus omninò ſcribit Bonifacius : "Ante breve tempus, id eſt, ſub Præde„ceſſore meo beatæ recordationis Innocentio, Orientalium Eccle„ſiarum Pontifices dolentes ſe à beati Petri communione ſejun„ctos, per Legatos pacem, ſicut Charitas veſtra retinet, popoſ„cerunt". Sancti Joannis nomen reddiderunt ſacris Eccleſiarum tabulis, atque ita illum ut Canonicum, quia benè ac plenè reparatum, Epiſcopum agnoverunt. Ex quo lucet non ſola de Dogmaticis, ſed etiam de Canonicis quæſtionibus Synodalia Orientalium Judicia fuiſſe ſemper per appellationem devoluta ad Apoſtolicam Sedem, ac per ipſam ſolam retractata ac definita. Bo-

nifacius rectè dixit : "Sicut Charitas veſtra retinet". Etenim Rufus ad laudatam Theſſalonicenſem Synodum viderat ac fecerat omnia præparamenta.

Quod Illyriciana Eccleſia Romam appellare ſemper conſueverit, apertè etiam profitetur in exhibitis Bonifacio ſecundo precibus Stephanus Lariſſæ Epiſcopus, Metropolita Theſſaliæ : "Denique „per hoc quia venerabiles effecti ante vos, & quanti ſancti il„lam Sedem habere meruerunt, corpore quidem in Romana glo„rioſa degentes civitate, ſpiritu autem ea, quæ ritè agebantur, „omninò ornantes & trangreſſi, & plurimi ex corpore Eccleſiæ „ab inimicorum calumniantium violentia ſunt liberati à Deo & „à venerabili Apoſtolica Sede". Utique omnes ad ipſam ex bonis fundamentis provocantes. Inſuper edicit liberationis ac liberatricis poteſtatis radicem : "Ergò nec tu ipſe, ſanctiſſime Pa„ter, me multis circumdatum malis, & ad Deum ſolummodò „atque veſtram Paternâ conſuetudine Pietatem reſpicientem, ha„bebis deſpectui. Quoniam nullus Eccleſiaſticus ordo illam „veſtram, quæ à Salvatore omnium & primo Paſtore vobis eſt „collata, poteſt præcellere poteſtatem. Exiguum eſt vel hu„mile, in quo non Providentia veſtra reſpicit". Affirmat iſtam poteſtatem non à Sardicenſi aut alia eſſe Synodo, ſed ab ipſo Chriſto Domino, qui eam ſancto Petro dedit transfundendam in Succeſſores.

CAPUT

CAPUT XXXIV.

Adducuntur varia Romanarum ex illyrico appellationum exempla.

PRimum exemplum ſit Perigenes Corinthi Epiſcopus, Metropolita Helladis. Hic Corinthi natus ac renatus, necnon in ejuſdem Eccleſiæ Clero exiſtens à prima ætate, neſcio quomodo fuit electus & conſecratus Epiſcopus ad Patrenſem Eccleſiam. Aſt ipſum "Civitate ſuâ Patrenſes populi unitæ „contradictionis voce arcuerunt" Hinc juxta Antiochenum Canonem permanſit Corinthi, ſolo honore Epiſcopus. Intereà moritur Epiſcopus Corinthiorum. Hinc iſta ipſum poſtulavit Eccleſia. Verùm quod quoſdam quaſi de tranſlatione moveret ſcrupulus, relata fuit res ad Bonifacium primum Pontificem: Et hic ipſum poſt maturum examen admiſit. Et rectè. Etenim quod iſtiuſmodi à ſua, ad quam conſecrati, civitate per injuriam rejectos, & nunquam admiſſos Epiſcopos in aliam incardinari Eccleſiam permiſerit Apoſtolica diſciplina, docet non ſola Antiochena Synodus, ſed & perpetua omnium gentium conſuetudo. Iſta incardinatio nullatenus eſt tranſlatio. Nihilominus Com-Provincialium aliqui ſunt averſati Perigenem, & paraverunt convenire ad Synodum, ac definire quæſtionem. Et videntur non ſolummodò adversùs formam, ſed aliquid etiam habuiſſe contra materiam. Nec ipſos deterruit Regula per Eulalium Syracuſæ Epiſcopum laudata apud quartam Symmachi Pontificis Synodum: „Quod ſi cujuſlibet Provinciæ Sacerdotes, intra terminos ſuos „Concilio habito, quidquam ſine Metropolitani ſui authoritate „tentaverint, irritum eſſe debere ſancti Patres ſanxerunt". Utique Nicæni Patres in ſuo quarto Canone. Nec item Regula vetans Præpoſitum judicari à ſubditis. Etenim cenſuerunt Perigenem eſſe intruſum, & proinde adhuc vacare Sedem, ideoque

que imitari crediderunt ſecundæ Mœſiæ, ac ſecundæ Syriæ Epiſcopos, qui ad Leonis Auguſti juſſum ſine Metropolita convenerunt, & ſuum Synodale Judicium ediderunt de creatione Timothei Æluri & authoritate Chalcedonenſis Concilii. Hinc Perigenes ſibi metuit, ideoque provocavit ad Papam Bonifacium, ſupplicans auxilium, de quo Dominus ad Petrum: *Confirma Fratres tuos.* Et ipſum exaudivit Pontifex, & ad Rufum Theſſalonicenſem Epiſcopum, ſuum in Illyrico Vicarium ſcripſit: "Ad Synodum, quæ dicitur illicitè congreganda de cauſſa „Fratris noſtri & Co-Epiſcopi Perigenis, cujus ſctipſimus ſta„tum nullâ poſſe penitus ratione turbari, talia Scripta direxi„mus, quibus univerſi Fratres intelligant primò convenire ſe „citrà conſcientiam tuam minimè debuiſſe. Deinde de noſtro „non eſſe Judicio retractandum". Affirmat iſtam Synodum illicitè congregandam, & fore Attentatum, ideoque Perigenis dignitatem jubet eſſe ſtabilem, & à nullo vexari.

Iſta Synodus videtur indicta per authoritatem Attici Epiſcopi Conſtantinopolitani, ideoque habuiſſe audaciam attentandi in proprium ab Apoſtolica Sede confirmatum Metropolitam. Perigeni adverſantes Epiſcopi videntur adhæſiſſe nuperæ legi, quâ Imperator Theodoſius Orientale Illyricum Apoſtolicæ Sedi abſtulerat, & tranſcripſerat in Patriarchicam Poteſtatem Conſtantinopolitanæ Cathedræ. Præfati Epiſcopi ex hac lege videntur cenſuiſſe Bonifacium Pontificem dixiſſe jus extra Territorium, ac proinde ſententiam eſſe nullius ponderis, ideoque reclamaſſe ad Atticum. Hoc penitus ſuadent hæc Bonifacii verba: "Quis „certè Antiſtitum, ut Fratrum conveniret turba, præcepit, „lectis Epiſtolis noſtris"? Hoc eſt, Quis Antiſtes cognitis & lectis noſtris pro Perigene literis habuit authoritatem convocandi Synodum, & noſtrum Judicium retractandi? Pergit Pontifex: "Quoniam locus exigit, ſi placet, recenſete Canonum „ſanctiones, reperietis quæ ſit poſt Romanam ſecunda Sedes, „quæve ſit tertia. A quibus ideò ita rerum videtur ordo di„ſtinctus, ut ſe Eccleſiarum Pontifices cæterarum, ſub uno „tamen eodemque Sacerdotio, habere cognoſcant, quibus cha„ritate ſervatâ propter Eccleſiaſticam diſciplinam debeant eſſe „ſubjecti. Et quidem hæc ſententia Canonum à vetuſtate du-

ravit

„ravit, & nunc uſque Chriſto noſtro favente perdurat. Nemo „unquam Apoſtolico Culmini, de cujus Judicio non licet retra„ctari, manus obvias audacter intulit, niſi qui de ſe voluit „judicari". Hæc omnia palam diriguntur in Epiſcopum Conſtantinopolitanum. Affirmant ipſum non eſſe Patriarcham, nec Illyrici, nec ullius gentis, ideoque hæc omnia ejus Acta eſſe novitatem & audaciam. Etenim Eccleſia non habet niſi tres Patriarchales Sedes: Inter quas cuncti norûnt non eſſe Cònſtantinopolitanam. Affirmant omnes tres Romanæ ſubjici, & judicare non poſſe de ejus Judicio, ideóque longè minus poſſe Conſtantinopolitanam, quæ non eſt aliud quàm ſimplex Parochia in Provincia Europæ. Ita Pontifex ſubnervavit iſtam Corinthiæ Provinciæ Synodum, & provocantem ad ſe Perigenem ſtabilivit adversùs Attici violentias. Et hinc diſcimus, quod olim appellari conſueverit non ſolummodò adversùs latam, ſed etiam adversùs ferendam à Synodis ſententiam.

Secundum Romanæ ex Illyrico appellationis exemplum eſt Perrevius Theſſalæ Provinciæ Epiſcopus, de quo laudatus Papa Bonifacius in literis ad Rufum Theſſalonicenſem: "Perrevii Co-Epiſ- Epiſt. 8.
„copi negotium, cujus nobis libellus ab eodem deſtinatus fe„cit indicium, cui Con-Sacerdotes ſui moleſti nimis eſſe dicun„tur, ita ut eum Eccleſiâ ſuâ crederent eſſe pellendum, dili„genter audire tuam volumus Charitatem, conventis ſupra di„ctis Co-Epiſcopis noſtris, quorum ſe vim ſuſtinere deplorat. „Tunc demùm, ut intelligant ſi quid à ſe factum eſt contra „conſuetudinem, prius eſſe caſſandum, omnibus veſtigatis ad „nos tua Charitas referre maturet, quatenùs prolatum à tua „Fraternitate judicium ſententiâ noſtrâ valeat roborari". Juxta Sardicenſes Canones cauſſæ hujus retractationem delegat Rufo ſuo Vicario, attamen cum onere ad ſe referendi omnia. Et adjungit: "Sanè in epiſtola Theſſalis Fratribus deſtinata id à „nobis ſcriptum volumus recogonſcas, Pauſianum, Cyriacum, „& Calliopum à noſtra communione penitùs ſubmovendos, ita „ut remedium ſolum interventionis tuæ gratiam ſe habere cog„noſcant. Maximum autem, quem malè tua Charitas retu„lit ordinatum, in totum Sacerdotii cenſemus honore pri„vandum".

Hic eſt omninò ille Perrevius, qui adfuit Epheſino Conci-

lio, iſthìc appellatus Pharmalienſis Epiſcopus, itemque Epiſcopus ſaltuum Theſſalonicenſium. Videtur eſſe unus & idem. Nempe erat nullius ſpeciatim civitatis, ſed totius Regionis Epiſcopus, qualis in Italia eſt Epiſcopus Sabinenſis. Perrevius videtur à Rufo Vicario, aut certè ad ejus mandatum fuiſſe conſecratus, at verò Pauſianus, Cyriacus, & Calliopus videntur per Attici Conſtantinopolitani authoritatem ſuperordinaſſe Maximum. Et uti Perrevius Romam, ita cum ſuis intruſoribus Maximus videtur provocaſſe Conſtantinopolim. Hos enim
Epiſt. 9. Pontifex notare videtur in ſequenti ad Theſſaliæ Antiſtites epiſtola: "Audio Epiſcoporum quoſdam, Apoſtolico jure con„tempto, novum quidpiam contra Chriſti propriè Præcepta ten„tare, cum ſe ab Apoſtolicæ Sedis communione, & ut ita di„cam veriùs, poteſtate ſeparare nituntur, eorum petentes auxi„lium, quos Eccleſiaſticarum Sanctio regularum majoris eſſe „non dedit poteſtatis". Hoc eſt, appellantes ad eum, cui ſacri Canones nullum dant præ-eminentiæ locum, quem jubent eſſe ſimplicem Heraclæenſis Metropolitæ Suffraganeum. Et hinc Perrevius prævaluit. Maximus fuit ejectus. Ejus Ordinatoribus nulla fuit veniæ ſpes, niſi per reditum ad Vicarii obedientiam, illiuſque apud Pontificem preces pro pœnitentibus.

Tertium Romanæ ex Illyrico appellationis exemplum eſt Felix, neſcio cujus in nova Epyro Sedis Epiſcopus, de quo ad totius iſtius
Epiſt. 13. Diœceſis Epiſcopos ſcripſit ſanctus Celeſtinus Pontifex: "Nunc „Dyrrachenæ Provinciæ cauſſa nos monuit, ubi quorundam ac„cuſantium factione Frater & Co-Epiſcopus noſter Felix, ſi „non noſtra interveniſſet diligentia, fuiſſet oppreſſus". Videtur non oppreſſus, ſed dumtaxat fuiſſe opprimendus, ideòq; non à lata ſententia, ſed provocaſſe adversùs ferendam. Ad inſtar Perigenis. Celeſtinus adjungit: "Nullus" Illyrici Metropolita "uſurpet eodem", Theſſalonicenſi Vicario, "inconſcio „commiſſam illi Provinciam; colligere, niſi cum ejus voluntate, „Epiſcopos non præſumant". Exiſtimo legendum: Per com-
Epiſt. 8. miſſam illi Provinciam colligere Epiſcopos non præſumat. Quod ipſum Bonifacius ſcripſit ad Rufum. Dyrrachienſis Metropolita hanc à Vicario dependentiam cenſuit ſuæ dignitati & quarto Nicæno Canoni adverſam, ideòque Felicem judicaturus ſuo arbitrio convocavit Synodum, & Rufi reclamationem contemſit.

ſit. Hinc Felix provocavit ad Celeſtinum, & exauditus impetravit ſuſpendi Synodum, atque ita à damnationis periculo liberari. Iſta porrò dependentia, licet videatur, non adverſatur Nicænis Canonibus. Etenim ſextus Canon firmavit Ægyptiacæ Diœceſis conſuetudinem, in qua nullus Metropolita, ſed ſolus Patriarcha potuit celebrare Synodos. Hinc ex omni Ægypto nullam reperias, niſi Alexandrinam. Idem Canon ſanxit Patriarchicam Ægypti poteſtatem procedere ad normam Romanæ. Proinde Romani Pontifices, dum Illyrici Metropolitis impoſuerunt iſtam dependentiam, non læſerunt iſtos Canones. Et impoſitio habuit juſtas rationes. Etenim Conſtantinopolitani Epiſcopi inſidiabantur iſtis Provinciis, & inter ipſarum Epiſcopos hinc inde habebant ſuos fautores. Hinc ad præcidendas Factionum technas Apoſtolica Sedes Metropoliticam iſthìc poteſtatem circumcidit, & nullam permiſit ab ipſa celebrari Synodum ſine conſcientia & prævia facultate Vicarii.

Quartum Romanæ appellationis exemplum, à Sixto tertio Pontifice laudatum in literis ad ſanctum Proclum Conſtantinopolitanum Epiſcopum, licet ex Illyrico non ſit, ſpectat tamen ad ipſum, utpotè adductum ad Proclum divertendum ab invaſione iſtius Diœceſios. Ad cohibendas ejus manus à Juribus Romanæ Eccleſiæ. Exemplum eſt Idduas Smyrnenſis Epiſcopus, qui inter cæteros Patres adfuit Epheſino Concilio, adhæſit ſancto Cyrillo, ac Primati & Metropolitæ ſuo Memnoni, & cum ipſis damnavit Neſtorium. Defuncto Memnoni in Epiſcopatum ſucceſſit Baſilius, qui neſcio qua de cauſſa damnavit Idduam. Et hac de re Sixtus ſcribit ad Proclum: "Habes recentiſſimum nuper „habitæ actionis exemplum Fratris noſtri Idduæ, circa quem Fra„ternitatis tuæ decrevimus judicium cuſtodiri, cognitioni tuæ fa„cere nolentes injuriam, cum ejus intentionem juſtiſſimam inno„centiâ tuereris". A Baſilio ac ejus Synodo damnatus Idduas appellavit ad Proclum, & hic caſſavit illius judicium, ac Idduam declaravit innocentem atque juſtiſſimum. Hinc aut Baſilius, aut potiùs Idduæ accuſator, vel quivis Adverſarius denuò appellavit ad Sixtum: Et hìc probavit & ſtabilivit datam à Proclo ſententiam. Quæ res Proclo haud dubiè fuit longè gratiſſima. Ita enim rapina, quam in Aſiaticam Diœceſim ſanctus Joannes Chry- Epiſt. 16.

ſoſtomus, Procli Magiſter, inchoaverat, & Succeſſores continuarant, probabatur & confirmabatur per Sedem Apoſtolicam. Quare certum eſt Sixtum non recta hìc egiſſe. Etenim omnes iſtas Conſtantinopolitanorum Antiſtitum rapinas, licet confirmatas à Chalcedonẽſi Synodo, exſufflavit & projecit proximus Sixti Succeſſor magnus Leo, ejuſque fundatiſſimum judicium Succeſſores ſunt conſtanter proſecuti. Nempe ſuis Illyrici Diœceſibus à Proclo Xixtus metuebat. Legem, quâ ipſas ab Attico circumſcriptus Theodoſius tranſtulerat in Patriarchicam poteſtatem Conſtantinopolitani Epiſcopi, licet jam ex Honorii mandato circumductam, reſuſcitare voluit Proclus, aut certè de iſta machina fuit ſuſpectus. Hìnc ipſum multis laudibus demulcet Sixtus, ſuum in ipſum profitetur affectum, & hunc affirmat non ſtare in verbis, ſed jam frequenter exiiſſe in opera. Præſertim in opus, quod datam pro Iddua à Proclo ſententiam nuperrimè confirmaverat. Promittit tres Autocephalas Diœceſes Proclo citra contentiones dimittere, atque ita ſuadet & rogat ipſum ceſſare à quovis tentamine in Provincias Illyricianas. Qua in re manifeſtum eſt Sixtum non eſſe uſum Apoſtolico pectore.

Quintum exemplum eſt Stephanus Lariſſæ Epiſcopus Metropolita Theſſaliæ. Hic juxta antiquam conſuetudinem fuit in ſua civitate conſecratus à ſuis Suffraganeis: Ab Euſtatio Gomfienſi, Elpidio Thebano, ac Stephano Laminenſi. Probianus Demetriadæ Epiſcopus dixit conſuetam Orationem Encomiaſticam, & ipſam implevit eximiis elogiis. Conſecratio facta eſt ad præviam confirmationem Theſſalonicenſis Vicarii. At ecce ſtatim poſt præfatus Probianus, Demetrius Sciatenſis, & quidam alii ejuſdem Provinciæ Epiſcopi, unà cum Anthonio Lariſſenæ Eccleſiæ Presbytero adſcenderunt Conſtantinopolim, & apud Epiphanium Patriarcham accuſarúnt Stephanum de pluribus, præſertim de rebellione adversùs Conſtantinopolitanam Eccleſiam, & poſtularûnt ad degradationem. Etenim Epiphanius mortuam ac ſepultam legem, quâ Imperator Theodoſius Orientalis Illyrici Eccleſias tranſcripſerat in Patriarchale jus Regiæ civitatis, exhumare ac reſuſcitare ſtuduit, atque non modicè conturbavit Eccleſias. Quin Imperaror Juſtinianus magnis beneficiis Eccleſiam cumularit, nemo poſſit inficiari. Attamen etiam plures ei intulit violentias. Ipſarum non minima eſt, quod iſtam legem reſcripſerit in ſuum Codicem, atque ita voluerit vivificare. Hinc

Hinc Epiphanius iſtam accuſationem admiſit tanto impetu, ut nullâ accuſantium probatione, nec Canonicâ evocatione uſus, alios Provinciæ Epiſcopos ac Eccleſiæ Clerum à Stephani obedientia & communione ſuſpenderit, nec ipſi cibos aut alia neceſſaria permiſerit ex Eccleſiaſtica ſubſtantia miniſtrari. Ipſum ſuſpendit ab officio ac beneficio. Et invitum juſſit deportari Conſtantinopolim. Sibi exhiberi etiam juſſit præfatos ejus Conſecratores. Nempe prætendebat Conſecrationem ſine ſua prævia confirmatione non potuiſſe fieri, ideòque ipſorum crimen non indigere probationibus, ſed eſſe manifeſtum. Et quidquid ad Apoſtolicam Sedem reclamaret Stephanus, affirmans Illyrici Eccleſias non ad Conſtantinopolitanum, ſed pertinuiſſe ſemper ac etiamnùm pertinere ad Romanum Patriarchatum, nullatenùs fuit auditus, ſed judicatus eſt delictis accumulare delicta, atque ideò fuit tractatus peſſimè, ac tandem à collecta ex advenis Epiſcopis Synodo degradatus. Audiamus ipſum Stephanum, in ſuæ appellationis libello perorantem ad Bonifacium ſecundum Pontificem: "Cum „igitur nihil approbatum de me fuiſſet, nec ulla eſſet Canonicæ „ultionis culpa digna inventa, ſententiam protulerunt, & con„demnantes me à Sacerdotali Officio ſuſpenderunt, cum me con„ſtet non dimiſſum fuiſſe pro meis pleniùs partibus allegare, ſed „& petenti aliqua meæ cauſſæ profutura oſtendere non eſſe per„miſſum. Quapropter ſupplicabam, ut non ante ſententia dice„retur, quam quæ acta ſunt ad vos beatiſſimos referrentur, ut „inde veſtra cauſſæ diſcuſſio ſervaretur. Quod dictum magis eos „adversùm me ampliùs incitavit, putantes de ſacrarum Eccleſia„rum Regiæ Urbis jure aliquid minui, quod ego Apoſtolicam „veſtram Sedem viſus ſum nominaſſe. Etenim dixi, quia „authoritas Sedis Apoſtolicæ, quæ à Deo & Salvatore noſtro eſt „ſummo Apoſtolorum data, omnibus ſanctarum Eccleſiarum pri„vilegiis antecellit: In cujus iconfeſſione omnes Mundi acquieſ„cunt Eccleſiæ. Sententiâ igitur lectâ juſtam denuò veſtram au„dientiam imploravi, apud quam nulla cujuſlibet diſceptatio ve„ſtram poteſt diſturbare juſtitiam, ſed timor Dei qui ineſt in vo„bis, ipſe unicuique facit per vos ſua jura reſtitui.

Notanda ſunt verba: "Supplicabam ut non ante ſententia di„ceretur, quam quæ Acta ſunt ad vos referrentur, ut inde veſtra „cauſſæ diſcuſſio ſervaretur". Stephanus ſupplicabat, ut Epiphanius,

nius, dum Romanæ Sedis & Theſſalonicenſis Vicarii jura volebat invadere, ſaltem fixos huic ab iſta limites non excederet. Etenim iſte Vicarius ſine prævia ad Romanum Pontificem relatione, & ante acceptum illius Reſcriptum non poterat Epiſcopos degradare. Hoc opus erat ex reſervatis. Hinc iſta ſupplicatio offendit graviſſimè. Epiphanius enim per iſtas Eccleſias nequaquam Apoſtolicus Vicarius eſſe prætendebat, ſed authenticus Patriarcha. Hinc cenſuit Stephanum nominando Apoſtolicam Sedem impingere in jura Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ. Epiphanius ab Acaciano ſchiſmate plenè receſſerat, plenamque Romanæ Eccleſiæ obedientiam fuerat juxta præſcriptum & tranſmiſſum à Pontifice Hormiſda libellum ſolemniter profeſſus, ideòque nullatenùs circa Papalem exorbitabat poteſtatem, ſed dumtaxat circa Patriarchalem. Et hinc undecumque auxilia ſibi exquirens Stephanus tandem tranſivit ad Papalem : "Authoritas Sedis Apoſtolicæ, quæ à Deo & „Salvatore noſtro eſt ſummo Apoſtolorum data, omnibus ſancta„rum Eccleſiarum privilegiis antecellit". Supplicavit Epiphanio, ut ſi Patriarchalia Romanæ Eccleſiæ jura non vereretur invadere, violentas manus ſaltem cohiberet à Papalibus : Quod non humana, ſed Divina eſſent, & quod ad ipſa etiam ante ſententiam poſſet provocari. Quod omnium Eccleſiarum quibuſcumque privilegiis antecellerent, ideòque interjectis ad ipſa provocationibus etiam Patriarchæ deberent deferre reverentiam, & audientiæ locum reſervare: Magni ponderis ſunt verba ſequentia : "In cujus con„feſſione omnes Mundi requieſcunt Eccleſiæ".

Interim Epiphanius ad omnia clauſit oculos & aures. Quare Stephanus poſt recitatam ſententiam denuò appellavit ad Pontificem Bonifacium. In appellationis inſtrumento enarrat Epiphanii in ſe violentias, & concludit : "Deprecor igitur vos, miſeremini „homini humili & extenuato animo, adjuvate me per gratiam, „quæ vobis à Domino eſt collata. Si enim & alia peccata di„mittere poteſtatem à Dei Verbo percepiſtis, quantò magis habe„bitis poteſtatem in his, quæ adversùs me acta atque decreta ſunt? „Tibi enim derelictus eſt pauper, pupillo tu eris adjutor. Quia ego „ab omni humana ſpe derelictus eſſe cognoſcor". Profitetur Romanas appellationes eſſe non à Sardicenſi Synodo, ſed à Dei Verbo : Eſſe partem Celeſtium Clavium, quas Dominus dedit Apoſtolo Petro. Etiam in aliis ad Pontificem literis habet : "Supplico vobis,

„co vobis, ſi qua eſt Dei miſericordia, ſi qua pietas, ſi qua di-„lectio, tranſite, & hìc ipſum in Sancto Spiritu, ſecundùm bea-„tum Apoſtolum, auxilium mihi ferentes, veſtri & veſtrorum il-„lius beatæ Sedis Deceſſorum recordantes, quia nullum unquam „ab aliquo injuſtè noceri paſſi ſunt". Profitetur has appellationes eſſe antiquiſſimum, ac ſemper ſecurum omnibus afflictis refugium. Et haſcè literas Romam miſit per Theodoſium Echinienſis Eccleſiæ Epiſcopum. Et adjungit rationem, cur ipſe non acceſſerit: "Cum relecta fuiſſet ſententia, mox in cuſtodiam Dei amatori-„bus ſacræ Eccleſiæ Defenſoribus datus ſum. Sed aliqui Deum „timentes, & meam miſerantes miſeriam, quod eſſem undique „deſtitutus, in ſua fide ſuſceperunt, multam pro me quantitatem „pecuniæ promittentes quia non recederem, ſed obſervaturum me „eſſe in Regia civitate. Hunc habentes magnoperè tractatum „omnes, qui adversùm me iſta conſignaverunt, ut non poſſem „ad veſtigia veſtræ Beatitudinis convolare, & pro Dei mandato „aliquam miſericordiam à vobis percipere". Haſce literas Theodoſius Pontifici obtulit in "Conſiſtorio". Hæc eſt Papalis Conſiſtorii prima memoria. Res haud dubiè eſt longè antiquior.

Huic appellationi ſe adjunxerunt Elpidius Thebanus, Timotheus Cæſaræenſis, & Stephanus Laminenſis Epiſcopus. Quorum duo Stephanum conſecraverant. Quare ſibi cum illo metuebant eadem. Hinc & ſuas literas tradiderunt communi Legato Theodoſio. Exponunt iniquam ſui Metropolitæ degradationem, ac Epiphanii de invadendis Illyrici Eccleſiis pravum animum, & concludunt: "Pro His & veſtram appellamus Beati-„tudinem, & Apoſtolicam Sedem, & per eam ter beatum Pe-„trum, atque ſanctæ Eccleſiæ primum Doctorem Chriſtum Do-„minum noſtrum audire & adorare credimus, ſperantes ut „miſerorum hominum petitionem, quam cum anima tribulatione „& doloribus plena porreximus, minimè deſpiciatis, ſed iſta con-„grua emendatione corrigentes, rebus iſtis ſuccurrentes, remedium „dare dignemini". Et infra: "Quia ſi non Dei miſericordia & „veſtra juvamina nos prævenerint, tertius & quartus nuncius ſi-„milia deportans veniet. Quia non uſque ad Stephanum Dei A-„matorem eorum conquieſcit intentio, ſed & aliis plurimis iſta fa-„cient, & non ante quieſcent, quam ut ad effectum deſideria ſua „perducant". Per hujuſmodi rapinas ac violentias Byzantina Eccleſia,

cleſia, in Europæ Provincia ſub Heracleenſi Metropolita vulgaris Parochia, pedètentim crevit in Patriarchatum. Tres iſti Epiſcopi profitentur Romanam appellationem eſſe ſingularem reverentiam ſancti Apoſtoli Petri, ac adorationem Chriſti Domini. Quia nempe eſt hujus Inſtitutum.

Quid Bonifacius Pontifex circa hanc appellationem egerit, ignoramus. Poſterior Synodalium Actorum pars periit aut latet. Interim dubitandum non eſt, quin Epiphanium compeſcuerit, reparaverit Patriarchalia ſuæ Eccleſiæ Jura, & Stephanum ſuo Throno reſtituerit. Etenim Romana Eccleſia in iſtis Juribus firma permanſit uſque ad novas rapinas Imperatoris Leonis Iſauri. Aliquid documenti nobis reliquit Agapetus Pontifex. Etenim omninò videtur hic eſſe ille Stephanus, de quo ſcribit ad Imperatorem Juſtinianum: "Unde de Stephani Epiſcopi Perſona & cauſſa non „credatis alicujus nos ſtudio defenſionis impelli. Abſit à quorum„libet mentibus Chriſtianis, ut in quacumque Perſona aut inno„centiam redarguant, aut crimen abſolvant. Sed univerſa, quæ „Sedis Apoſtolicæ ſuper hac ſunt parte Diſpoſita, illo ſemper ſtu„dio manaverunt, quæ Principatui B. Petri vos quoque cupitis per omnia reſervari. Scilicet ne in his, qui Sedis ejus Audientiam poſtu„laſſent, ſperatâ ipſius reverentiâ, alterius ſententia proveniret. „Et ideò quia Clementia veſtra ſalubriter offerre dignata eſt, ut „à Legatis noſtris omne negotium tractaretur, hanc operam his, „quos incontinenti dirigimus, Deo authore mandamus, ita ta„men ut jam nunc communione noſtra vir Religioſus Achilles pro „veſtra juſſione debeat gratulari". Epiphanius Bonifacii pro Patriarchalibus Apoſtolicæ Cathedræ juribus Sancita omninò admiſerat: Quia nempe etiam Imperator Juſtinianus, meliora edoctus à Pontifice, Principatui beati Petri volebat illa reſervari. Attamen Stephanum noluit recipere in Sedem, affirmans criminoſum, ideoque ab ipſo circumventum fuiſſe Bonifacium. Addidit defenſionis, quâ nempe Romani Pontifices ſua jura zelabantur, ſtudio reparatum. Hoc Agapetus purgat, additque nec à ſe crimen abſolvi, nec ab Epiphanio potuiſſe aut debuiſſe redargui innocentiam. Quare poſt Bonifacii mortem quæſtio rediit ad tribunal Agapeti. Et hæc utrimque audiens Juſtinianus hæſit, ideoque rogavit retractari cauſſam per Papales Legatos, ex alia cauſſa venturos Conſtantinopolim. Et Papa aſſenſit. Legati iſti ſunt

Sabinus

Sabinus Canuſinus, Epiphanius Aſculanus, Aſterius Salernitanus, Leo Nolenſis, ac Ruſticus Feſulanus Epiſcopus. Qui etiam cum ipſo Papa manſerunt Conſtantinopoli, & poſt ejus mortem adfederunt Synodo Mennæ Patriarchæ, executi ſententiam Agapeti contra Pheudo-Patriarcham Anthimum. Et hinc diſcimus Legatos iſtos non propter Anthimum iviſſe in Regiam civitatem. Iverunt enim adhuc vivente Epiphanio.

In eâdem ad Juſtinianum epiſtolâ Agapetus nos docet & aliam Romanam ex Illyrico appellationem, pergens de memorato Achille: "At verò de Sacerdotio perfruendo, cum ad nos univerſa, quæ „Legati noſtri cognoverint, pleniſſimâ eorum fuerint relatione „perlata, conſideratis ſanctorum Canonum Regulis, quas ſervari „præcipitis, ſequenda firmiùs cenſebuntur. Quod autem Clemen„tia veſtra Fratris & Co-Epiſcopi noſtri Epiphanii dignata eſt ex„cuſare perſonam, quia in prædicti Achillis conſecratione veſtra „potiùs juſſio, quam illius ordinatio præveniſſet, credimus quod „& ipſe cognoverit jure culpatum, qui præter alia quæ deliquit, „hoc certè excuſare vix poterit, quod tam piiſſimo & Clemen„tiſſimo Principi, beati quoque Petri privilegia defenſanti, non „vel opportunè ſuggeſſerit, quid in hac parte Sedis Apoſtolicæ re„verentiæ deberetur". Epiphanii delicta huc uſque ignoravimus. Ea addidicimus ex Bonifacii ſecundi Pontificis Romana Synodo, publicata per Dominum Lucam Holſtenium. Fuerunt exceſſus in Illyricum: In Patriarchalia iſthìc jura Romanæ Eccleſiæ. Epiphanius itaque ſola iſtorum Epiſcoporum prævià confirmatione non contentus invaſit etiam conſecrationem. Et quò obtineret, à circumſcripto Juſtiniano extorſit ſacram juſſionem. Ejus vigore conſecravit neſcio cui Provinciæ & civitati Achillem. Hic poſſit fuiſſe unus ex quatuor Schytiæ Monachis, qui tria famoſa Capitula detulerunt ad Hormiſdam Pontificem, & ipſorum Apoſtolicam approbationem tandem obtinuerunt à Joanne ſecundo. Erant enim grati & Juſtiniano & Epiphanio. Quiſquis fuerit, Metropolita aut Theſſalonicenſis Vicarius non dormiit: Intruſum hominem Synodaliter excommunicavit ac degradavit. Et ille Romam acceſſit cum Regiis literis, quæ omnem exceſſum ab Epiphanio transferebant in Principem, allegabant ſimplicitatem & circumſcriptionem, reparabant jura Romanæ Eccleſiæ, & Achilli veniam, communionem, & gradum ex gratia ſupplicabant. Ve-

rùm Agapetus intellexit machinam : Propter Imperatoris preces Achilli communionem reddidit, gradús cauſſam juſſit plenius retractari per ſuos Legatos. Adducere poſſim etiam Joannis Nicopolitani Epiſcopi, per veterem Epyrum Metropolitæ, Thomæ, Nicoſtrati, & alterius Joannis ad Hormiſdam, aliorumque in Illyrico Epiſcoporum ad alios Pontifices appellationem : Verùm adducta exempla abundè ſufficiunt.

Scio omnia hæc exempla eſſe Innocentio primo poſteriora, ideoque forſan futurum, ut Domini Petri de Marca Symmyſtæ eis obſtrepant, & conentur rodere. Sed ſine fundamento. Etenim omnia haud-quaquam ſunt prima ſui generis, ſed ferè ſingula clamant ad antiquam conſuetudinem. Hinc repeto Sardicenſes Canones eſſe in Illyrico conditos, & à Gaudentio Illyriciano Epiſcopo poſtulatos, ideoque de perpetua ipſorum iſthic obſervantiâ non poſſe dubitari. Quid memoro ſolum Gaudentium ? Ipſius Sardicenſis civitatis Epiſcopus Protogenes fuit Hoſii Præſidis in omnibus adjutor, uti ſancto Cyrillo in Epheſina Synodo Memnon Epheſius. Hinc uti omnem ſuam rabiem Joannis Antiocheni Factio non ſolùm in iſtum, ſed & in hunc profudit, ita & Euſebianæ Factionis Philippo-Politanum Conventiculum omnes ſui furoris habenas laxavit non in ſolum Hoſium, ſed & in Protogenem. Et hoc ob Romanas appellationes, ob probatam & ſtabilitam, quam Julius Pontifex fecerat, ſancti Athanaſii, Marcelli Ancyrani, aliorumque Orientalium, qui Romam appellaverant, Epiſcoporum reſtitutionem. Et ob ſuſceptos alios appellantes. Non ob aliam cauſſam. Audiamus verba Conventiculi : "Cum veniſſemus Sardicam, didicimus in media Eccleſia „Athanaſium, Marcellum, & alios ſceleratos Concilii" Orientalis "ſententiâ pulſos, & meritò ſingulos pro ſuis facinoribus prædam„natos, cum Hoſio & Protogene ſedere ſimul, & diſputare, & „quod deterius eſt, Divina celebrare myſteria. Protogenes Sar„dicæ Epiſcopus non confundebatur communicare Marcello Hæ„retico, cujus & Sectam & reprobum ſenſum propriâ voce ipſe „damnaverat". Exponunt propoſitas à ſe circa Athanaſii cauſſam conditiones, & pergunt : "Hanc optionem à nobis propoſitam „Hoſius & Protogenes ſuſcipere timuerunt. Immenſa autem con„fluxerat Sardicam multitudo ſceleratorum omnium ac perditorum. „Et eos omnes ſecum collectos habuerunt Hoſius & Protogenes, eoſque

„eoſque honorantes, nos Sacerdotes Dei deſpiciebant, quia nec „ipſi volebamus talibus aliquando conjungi". Hi ſcelerati & perditi erant Orthodoxi Epiſcopi & Clerici, qui per Factionem iſtam degradati Romam appellaverant, & à Julio Pontifice reveſtiti erant Sardicam miſſi ad plenam ſuæ cauſſæ retractationem. Sua in ipſos judicia illi volebant eſſe ſuprema, ideoque per Julium non potuiſſe eos reveſtiri. Hinc concludunt: "Nos enim omninò illis", Hoſio & Protogeni, "communicare noluimus; niſi eos, quos dam„navimus, projeciſſent, & dignum honorem Concilio Orientis „tribuerent". Hac de cauſſa fugerunt Philippopolim, & illic Hoſium ac Protogenem, uti quinti Nicæni Canonis prævaricatores, in libri ſui capite condemnaverunt.

Sardicenſi Concilio etiam adfuit Ætius Theſſalonicenſis Archi-Epiſcopus: Et Canonibus non ſolummodò ſubſcripſit, ſed & Illuſtri ſuæ civitati obtinuit illuſtre privilegium. Inſuper ipſe ſucceſſit Eutychiano ac Muſeo, qui de iſta Cathedra litigaverant, & ob utriuſque electionis vitium fuerant ambo extruſi. Dubitandum non eſt, quin iſtam litem aut alterius aut utriuſque appellatio Romam devolverit, atque ita ipſam diremerit ſanctus Julius. Nam & litis reliquias abſolvit Sardicenſis Synodus: Haud dubiè ex mandato ejuſdem Julii. Legitimus Ætii Anteceſſor fuit magnus ille Alexander, qui Tyriæ Synodi Actis præſens ſe conſtanter oppoſuit, & ſanctum Athanaſium adjuvit in omnibus, etiam in Romana appellatione. Hinc enim idem Athanaſius ejus literas ſuis Apologiis inſeruit, exinde apud totam Eccleſiam conteſtans & firmans ſuam innocentiam. Hæc omnia altiſſimè clamant Romanas appellationes etiam ante primum Innocentium ſemper viguiſſe in Illyrico: Haud dubiè illic traditas & fundatas à ſancto Apoſtolo Paulo.

CAPUT XXXV.

Quomodo circa Romanas appellationes egerit magnus Gregorius ?

DE magni Gregorii circa Romanas Gallicanæ Ecclesiæ appellationes Actis Dominus Petrus de Marca hæc scribit: "Gallicanam Ecclesiam
L. 7. C. 18. „Gregorius haud aliter tractavit, quam Afri-„canam. Jussit enim, ut causſæ Gallorum in „Conciliis Gallicanis definiantur, ut statim osten-„dam". Et infra adducit Leonis quarti ad minoris Britanniæ Episcopos, & Gregorii quarti ad Gallicanos Antistites circa Aldrici Cenomanensis Episcopi causam literas, & prosequitur: "Hæ duæ constitutiones contrariæ erant Canonibus,
Cap. 21. „in duobus capitibus. Tum ex eo, quod jubent, ut si Epi-„scopus accusatus appellet à Synodo Provinciæ ante judicium, vel „si primam causæ suæ cognitionem à Romano Pontifice suscipi „postulet, litis instructione supersedeatur, donec Papa statuerit, „quid sequendum sit. Tum etiam quod arbitrio suo reservent, „an Episcopus in Urbe Româ judicandus sit, an verò dimittendus „in Provinciam, illic judicandus coram Legatis Sedis Apostolicæ. „Quod sumptum ex more usurpato à Gregorio magno. Qui ta-„men Gallias & Africam distinguebat ab aliis Provinciis, & cum „eis diverso prorsùs modo se gerebat, quàm cum aliis".

Errores varii. Primus est, quod quartus Gregorius & quartus Leo sanxerint contraria sacris Canonibus. Secundus est, quod istud ipsum fecerit magnus Gregorius: Quod usurpaverit, & quod suas usurpationes transfuderit in Successores. Est non levis in tantum Pontificem, ac in non minimos ejus Successores injuria. Etenim non ipsi soli, sed omnis sub cœlo Ecclesia sacros Canones sic semper intellexit. Quantus sacrorum Canonum Doctor & custos fuerit venerandus & magnus ille Gregorius, quis possit ignorare ? Certè sancti Pauli Apostoli Prophetiam, quæ nobis prædixit in periculosis novissimorum dierum temporibus futuros homines Parentibus

rentibus inobedientes, ſanctus Auguſtinus intellexit de denegandâ obedientiâ ſanctis Eccleſiæ Patribus. Tertius error eſt, quod magnus Gregorius Gallicanam Eccleſiam circa Romanas appellationes non aliter tractaverit, quam Africanam. Etenim quo ſuarum epiſtolarum aut aliorum Scriptorum loco æquiparavit iſta illarum Eccleſiarum jura aut conſuetudines ? Nec apicem adduxeris. Attamen Dominus Archi Epiſcopus errando prædicat verum. Etenim magnus Gregorius ſuæ ſanctitatis ac prudentiæ ſuavitate ac fortitudine Africanam Eccleſiam eo perduxit, ut à ſua avita, quæ Romanas inferioris Cleri appellationes nunquam admiſerat, conſuetudine recederet, & promptiſſimè acquieſceret iſtis appellationibus : Et ut ipſas retractari ac definiri à Papa permitteret juxta Sardicenſem formam, atque ita ſe accommodaret ad mores ac leges totius ſub cœlo Chriſtianitatis. Hoc ſenſu magnus Gregorius Gallicanam Eccleſiam tractavit non aliter, quam Africanam. Quia hanc deduxit ad illius mores. Hæc mea Aſſerta demonſtrabo inferiùs per lucida exempla ac teſtimonia.

Dominus Archi-Epiſcopus è Gallia tranſit in Hiſpaniam. Sicut illi, ita & huic conatur affricare ſua devia Commenta, atque ita eis patrocinium acquirere. Irrito ac in utramque Eccleſiam injurioſo ſtudio. Exponit quædam circa Romanas Afrorum appellationes, & pergit : "Alium ordinem tenuit ſanctus Gregorius „quoad Hiſpaniam, ubi diſciplina quiddam ſpeciale invexerat in „judiciis Epiſcoporum. Eccleſiæ enim illius nationis utebantur Ca„nonibus à Martino Bracarenſi collectis, itemque iis qui in Sy„nodis Hiſpanicis condebantur. Eam collectionem concinnavit „Martinus circa annum Domini quingenteſimum ſeptuageſimum „primum, rogantibus Epiſcopis Galleciæ: In qua Canones Græ„cos in Epitomen redactos edidit, quos accommodavit ad uſum „Hiſpaniæ & ad Canones Conciliorum Toletanorum. In Cano„ne autem decimo tertio cauſam Epiſcopi definiendam eſſe ait in „Synodo Provinciali ; ſi verò diviſa fuerint Judicum vota, tum „vocandam eſſe Provinciam finitimam juxta Canonem Antiochenum". Rectè. Attamen Martinus non omnem vicinam Provinciam, ſed ſanxit advocandum ſolum ejus Metropolitam. Antiochenus enim Canon variè legitur. Dionyſius Exiguus legit : "Me„tropolitanus Epiſcopus è vicina Provincia Judices alios convocet, „qui controverſiam tollent". Conſonat Gentiani Herveti tranſla-

tio : "Metropolitanus Episcopus ex propinqua Provincia alios „evocet judicaturos, & controversiam decisuros". At verò Isidorus Mercator transtulit in hunc modum : "Placuit Metropo„litanum Episcopum vicinæ Provinciæ advocari; & aliquantos cum „eo Episcopos alios". Et hanc translationem secutus est, aut potius fecit Martinus Bracarensis, atque omisit voces : "Et ali„quantos cum eo Episcopos alios". Erat vir Græcus, ideoque omninò videtur ipse esse auctor translationis. Istum tamen Codicem non pro tota Hispania fecit, sed pro solo Suevorum regno, cujus Regem Theodomirum ab Ario traduxit ad Christum Dominum. Interim Codicem postmodùm assumpsit omnis Hispania, & servavit usque ad octavam Toletanam Synodum. Cur aliquot voces ex Antiocheno Canone Martinus omiserit, ignoro. Possit respexisse præsertim ad casum parium suffragiorum.

Quod tamen Romanis appellationibus nocere nequaquam voluerit, est longè certissimum. Lucet ex appellatione Januarii Malacitani Episcopi, ac alterius, nescitur ubi, Episcopi Stephani ad magnum Gregorium. Attamen circa hunc Stephanum aliquid luminis accipimus ex his Gregorii verbis : "De personâ Stephani „Episcopi hoc attendendum est, quia nec invitus ad judicium trabi, Lib. 11. „nec ab Episcopis alieni Concilii debuit judicari". Et infra : "Con- Epist. 6. „tra hæc si dictum fuerit, quia nec Metropolitam habuit nec Pa„triarcham, dicendum est, quia à Sede Apostolica, quæ omnium „Ecclesiarum Caput est, causa hæc audienda ac dirimenda fuerat, „sicut prædictus Episcopus petiisse dignoscitur, qui Episcopos alie„ni Concilii habuit suspectos". Hinc discimus istum Stephanum non fuisse Hispaniæ Episcopum. Etenim in omni Hispaniâ nullus tunc Episcopus erat sine Metropolita. At verò accusabatur de læsæ Majestatis crimine, ideòque omninò erat subditus Gothici Regni. Proinde fuit ex Narbonensi Galliâ. Hæc enim ad Regnum istud spectabat, & ipsum non ferebat bono animo. Hinc igitur Richaredus Rex Stephanum non ab ejus Gallis, sed à suis Hispanis judicari voluit : Et ille hos suspectos habuit, ideòque & provocavit ad magnum Gregorium. Et istam appellationem Pontifex omninò approbat, affirmatque ipsi fuisse deferendum. Etiam ante omnem sententiam. Et nunquam, quidquid Dominus Petrus de Marca scribat, credidero illum censuisse contraria sacris Canonibus.

Itaque

Itaque Stephanus Epiſcopus de læſâ Majeſtate accuſatus, fuit à Richaredo Rege evocatus Toletum, traditus judicio iſtius Synodi, ab ipsâ degradatus, ac ejus in Sedem ſtatim ordinatus alius. Et glorioſus Comitiolus, Regii Fiſci Præfectus, invaſit ejus omnia. Etiam ſanctus Leander Hiſpalenſis Epiſcopus, Bœticæ Provinciæ Metropolita, in ſuâ Synodo ob neſcio quæ crimina degradavit Januarium Malacitanum Epiſcopum, necnon & quemdam ejus Presbyterum. Et omnes tres appellarûnt ad magnum Gregorium. Quare optimus Pontifex Joannem, Romanæ Eccleſiæ Defenſorem, legavit in Hiſpaniam, cum his inſtructionibus: " Imprimis requi-„rendum eſt de perſona Presbyteri. Et ſi ita ſe veritas habet, ſi-„cut Epiſcopi Januarii petitio continet, in Eccleſia atque in loco „ſuo idem Presbyter modis omnibus revocetur. Si autem dictum „fuerit, quia contra ipſum cauſa aliqua mota ſive probata eſt, „ſubtiliter, ipſo præſente, & pro ſe rationem reddente, quæren-„dum eſt & genus cauſæ, & modus probationis, ut ex hoc col-„ligere valeas, utrum adhuc in exilio demorari, an certè in Ec-„cleſiam ſuam & officium ſuum debeat revocari. De Epiſcopi „perſona hoc ſtatuendum eſt, ut ſi nulla contra eum criminalis „cauſa, quæ exilio vel depoſitione digna eſt, mota ſive probata „eſt, is qui eo ſuperſtite Epiſcopus perversè, ac contra Canones „in Eccleſia ejus ordinari præſumpſit, Sacerdotio privatus, ab „omni Eccleſiaſtico miniſterio repellatur. Qui etiam eidem di-„lectiſſimo Januario, Fratri & Co-Epiſcopo noſtro, tradendus „eſt, ut ab ipſo aut in cuſtodiâ habeatur, aut certè ab eo ad nos „per omnia tranſmittatur. Epiſcopi verò, qui eum ordinaverunt, vel „ejus ordinationi conſentientes interfuerunt, ſex menſibus Dominici „corporis & ſanguinis communione privati, agere pœnitentiam „decernantur in Monaſterio: Et ſupra-ſcriptus Januarius loco & „ordini ſuo modis omnibus reformetur. Glorioſus autem Co-„mitiolus, quidquid prædictus Epiſcopus per violentiam atque in-„ſecutionem ipſius expendiſſe, vel damnum pertuliſſe, dato ſa-„cramento firmaverit, eidem Epiſcopo reſtituere condemnetur". Eadem ſanxit circa cauſam Stephani. Et plura alia.

Sanxit varia. Primò, ad iſtas appellationes retractandas non legat è ſuo latere Epiſcopum aut Cardinalem Presbyterum, ſed minorem Clericum: Joannem Defenſorem Romanæ Eccleſiæ. Secundò, mandat non ut Joannes cum ejuſdem aut vicinæ Provin-

Provinciæ Epiſcopis, ſed ut ſolus omnes iſtas cauſas retractet atque definiat. Cauſas tanti ponderis. Læſæ Majeſtatis. Tertiò mandat, ut ſub quibuſdam conditionibus ſtatim reveſtiat non ſolos Epiſcopos, ſed etiam Presbyterum. Quartò mandat, ut reveſtitos jubeat præſentes adeſſe retractatorio judicio, atque ita ipſos definitivè reparet aut damnet. Quintò mandat ſuperordinatos Epiſcopos ſtatim ejici, declarari intruſos atque irregulares, tandemque inſigniter caſtigari. Tradi in voluntatem ac poteſtatem Epiſcopi, cujus Thronum præſumpſerunt per adulterium adſcendere. Sextò mandat degradatos Epiſcopos non de ſolis ſpiritualibus reveſtiri, ſed etiam de temporalibus: Regii Fiſci Præfectum compelli ad reddenda ipſis omnia. Et juxta hæc Joannes Defenſor conſtanter judicavit, Omnia juxta Sardicenſes Canones. Et ſic diſcimus horum ſenſum eſſe, quod Pontifex non obligetur è ſuo latere Epiſcopum aut Catdinalem Presbyterum legare, ſed quod poſſit etiam minorem Clericum: Et quod hic ſolus judicare poſſit, ſine quavis Synodo. Audiamus rationem ab homine Schiſmatico, Theodoro Balſamone, ſcribente ad quintum Sardicenſem Canonem: "Papæ judicio Canon relinquit omnia".

Dominus Archi-Epiſcopus hæc, utpotè lucidiſſima, evertere non valet, ſtudet tamen rodere: "Suſpicor Epiſcopos Hiſ„panos non admodùm patienter tuliſſe judicia iſthæc Romana. „Nam appellationis ad Apoſtolicam Sedem removendæ cauſâ „novam legem introduxerunt in gratiam Epiſcopi damnati: „Nimirùm ut ei liceat ſecundam Synodum impetrare ad ob„tinendam reſtitutionem ſuam. Colligitur id ex Canone vige„ſimo octavo quarti Toletani Concilii". Audi Canonem: "Epiſ„copus, Presbyter, Diaconus, ſi à gradu ſuo injuſtè dejectus, „in ſecunda Synodo innocens reperiatur, non poteſt eſſe quod „fuerat, niſi gradus amiſſos recipiat coram Altario de manu „Epiſcopi". Addere debuerat undecimum Canonem octavæ Toletanæ Synodi: "Decreta præcedentium Patrum, ad con„tentionis jurgium radicitus evellendum, ritè Synodalem cen„ſuêre fieri Conventum, ut illic de diverſitate judiciorum pro„tenſæ lites habeant terminum, ubi Spiritus Sanctus vniverſa„lem coadunavit cœtum. Ab hoc ergo Spiritu Sancto ſuccen„ſi, ne quælibet impoſterum aut impunè valeant committi,

aut

„aut generalia Statuta convelli, plenâ decernimus unanimitate „connexi, ut quæcumque pro fidei cauſis, Eccleſiaſticiſque ne„gotiis, aut præteritis Geſtis, aut in præſentibus Conſtitutis, aut „futuris etiam Decretis, vel ſint vel fuerint definitiones conſcriptæ „univerſali authoritate, nullus his deinceps contradicere audeat, „nullus ea evertere præſumat, nullus non implere contendat". Diſertè ſanxit generalis Hiſpanicæ Synodi Decreta eſſe inconcuſſa: Dominus Archi-Epiſcopus ex ipſo potuerat dicere, quod ſancirentur ſuprema, ac etiam Romam inappellabilia.

Sed abſint hæc ab Hiſpanicâ pietate. Dominus Archi-Epiſcopus de ipsâ ſuſpicatur nimis temeraria. Quod conſtantiſſimè ſemper ſteterit pro avita ſancti Petri authoritate, & quod circa Romanas appellationes nunquam retroceſſerit ab Orthodoxo ſenſu ſui venerabilis Hoſii, poſſit lucidè demonſtrari aliis inſuper exemplis ac teſtimoniis. Quæ pietas ſtetit immota, immò & crevit, etiam ſub barbarâ captivitate Saracenorum. Teſtantur hoc famoſæ antiquorum Pontificum epiſtolæ, quas octavo ſæculo Iſidorus Mercator ex Hiſpaniâ portavit in Galliam. Sunt viri Hiſpani opus, conflatum ad ſuis Contribulibus retinendam aut refricandam, quam Barbarica calamitas dormire coëgerat, antiquorum Canonum memoriam: Præſertim circa Romanas appellationes, aliaque capita Romani Primatus. Uti Vigilius Tapſenſis Epiſcopus varia ſub ſancti Athanaſii, ac etiam ſub Idacii Clari nomine ſcripſit contra Arianos, ita iſte Anonymus Author contra veros aut fictos Æmulos Romanæ Cathedræ. Eſt vetuſta, quandoq; in bonum, quandoq; in malum, induſtria. Nam & in libro de Pelagii apud Dioſpolitanam Synodum Geſtis ſcribit ſanctus Auguſtinus: "Mihi quidam Fratres noſtri nonnulla opuſcula ſub meo „nomine in Hiſpaniam veniſſe dixerunt, quæ quidem ab eis, qui „alia noſtra legiſſent, non agnoſcerentur, ab aliis tamen noſtra eſſe crederentur". Iſta induſtria nobis peperit plures Apocryphas Scripturas utriuſque Teſtamenti.

Interim manifeſtum eſt, quod Hiſpanorum Epiſcopi ſub Gothorum ac Suevorum Regum Principatu quaſdam Eccleſiaſticis judiciis novitates induxerint. Prima eſt præfata forma Antiocheni Canonis. Verùm illa non fuit perpetua. Fuit circumducta per undecimum Canonem octavæ Toletanæ Synodi: "Cum quælibet „ſancta Synodus agitur, aut pacificè inter Pontifices quidpiam de-

„finitur, ſi pauciores per neſcientiam vel contentionem fortè diſ-
„ſentiant, aut commoniti plurimorum ſententiæ cedant, aut ab eo-
„rum cœtu cum dedecore confuſionis abſcedant, aut excommu-
„nicationis annuæ ſententiam luant". Secunda novitas eſt, quod degradato per Provinciæ Synodum Epiſcopo aut Clerico permiſerint appellare ad aliam Synodum. Nempe ad Synodum totius Regni. Etenim ſtante ante Gothorum invaſionem Romano Imperio Hiſpania nullum Primatem, nullum Apoſtolicum Vicarium, ideòque nec Diœceſanam habuit Synodum: Omnes Provinciæ erant à paribus, adeòque ab ipſarum judiciis provocari non poterat, niſi ad Epiſcopum Romanorum juxta ſextum Nicænum Canonem. Gothorum Dominatus invexit generales Synodos, ideòque & hanc novam appellationem. Tertia novitas eſt in primo Canone nonæ Toletanæ Synodi: "Quod ſi talia Epiſcopus „agere tentet, Metropolitano ejus Clerici inſinuare procurent; ſi „autem Metropolitanus talia gerat, Regis hæc auditibus intimare „non differant". Eſt ſimilis ſexto Canoni Franco-Fordienſis Synodi: "Si aliquid eſt, quod Epiſcopus Metropolitanus non poſſit „corrigere vel pacificare, tunc tandem veniant Accuſatores cum „Accuſato, cum literis Metropolitani, ut ſciamus veritatem rei". Francorum Reges iſtiuſmodi negotia tranſmittebant ſuo Archi-Capellano. At verò Gothorum Reges non habuerunt iſtiuſmodi Tribunal: Hinc tranſmittebant ad Synodum totius Regni. Utrumque fuit contra Canones. Utrumque tamen Regnum ſemper admiſit clauſulam: Salvâ in omnibus reverentiâ Romanæ Eccleſiæ.

Harum innovationum radix fuit Romani apud Hiſpanos Imperii per Barbaros everſio, cujus calamitates deplorari ſupra audivimus à ſancto Avito Viennenſi Epiſcopo in litteris ad Fauſtum & Symmachum, Senatores Romanorum. Quæ ratio præſertim permovit ſanctum Martinum Bracarenſem. Etenim Synodalia, præſertim Epiſcoporum degradatoria, judicia oportet eſſe matura: At verò ejus tempore apud Gallæcos & Luſitanos Suevorum Rex Theodomirus, apud alias Hiſpanias dominabatur Gothorum Rex Athanagildus, ambo Ariani, ideòque averſi, uti à Romana Republica, ita etiam à Romana Eccleſia. Quare hujus, licèt non invocatio, tamen acceſſus Orthodoxis erat impoſſibilis: Ejus item Legationem admittere erat obnoxium magnis difficultatibus. Hinc igitur

igitur ſanctus ille Martinus præfata judicia voluit eſſe maturiſſima, ideòque Orthodoxis Hiſpanorum Synodis impoſuit præfatam formam Antiochenam. Verùm Divina Clementia iſtis Eccleſiis tandem dedit meliora tempora. Dedit Richaredum, non ſolummodò Regem, ſed & Apoſtolum ſuæ Gentis : Regem Catholicum, non verbo & linguâ, ſed opere & veritate. Ejus pietatem & reverentiam erga Apoſtolicam Sedem docent Gregorii magni ad ipſum litteræ. Et ejus veſtigia Succeſſores ſunt inſequuti. Sic ampliſſimæ ex cunctis Hiſpaniis portæ patuerunt Romanis appellationibus. Hìnc octava Toletana Synodus diſpenſatorio Martini Bracarenſis temperamento, & Antiocheno Canoni valedixit, ac Provincialibus Synodis reddidit antiquam formam ac faciem.

Admiranda ſunt, quæ Dominus Archi-Epiſcopus ſcribit de Romanis appellationibus Illyricianæ Eccleſiæ : " Poſt Gregorii „magni tempora Paulus Archi-Epiſcopus Cretæ, quæ Patriarcha„tui Occidentis ſubjecta erat, auſus eſt prohibere, ne ad Vitalia„num Papam provocaretur. Depoſuerat is Joannem Epiſcopum „Lappenſem in eâ Inſulâ : Qui Romam appellans occaſionem de„dit Synodo, quæ anno ſexcenteſimo quinquageſimo octavo con„gregata eſt à Papa Vitaliano. Cum recitata fuiſſent Acta, re„vocata ſententia eſt, tamquam contraria Canonibus. Docet au„tem epiſtola Vitaliani ad Paulum, eum appellationi cedere no„luiſſe, in quo ſanè nullo jure nitebatur". Tota Domini Archi-Epiſcopi mens ac ſpes eſt Mundo perſuadere, quod Provincialium Synodorum judicia ſint ſuprema, ideòque & inappellabilia, etiam ad Sedem Apoſtolicam : Et quod ita ſanciatur à quinto NicænoCanone. Quin & Innocentium primum Pontificem de audacia damnat, quod iſta Illyricianæ Diœceſis judicia pulſare præſumpſerit. Et ecce hic Metropolitam Paulum, dum Joannis appellationi recuſat cedere, affirmat nullo fuiſſe nixum jure, egiſſe Canonibus contraria, ac eſſe dignum de audacia notari. Nempe veritas, quantumcumque veletur aut vexetur, non poteſt non emittere ſuos radios.

Creta erat Illyriciana Provincia, ideoque hæc Joannis Lappenſis appellatio demonſtrat iſtud Sancti Petri privilegium in iſta Diœceſi ſemper viguiſſe. Et quidem juxta formam Sardicenſem. Hinc enim Paulus Metropolita degradatum Joannem, licèt primò clauſerit, appellantem tamen ſolvit, ac permiſit Romam abire. Et miſit Acta ſui Synodalis Judicii. Et ipſum

„damnatum, in locum ſuum atque ordinem reverti Chriſto „comitante diſponimus, ut illi non noceat contra juſtitiæ tra„mitem prolata ſententia". Quæ omnia conſequenter Pontifex repetiit, ac latiùs expoſuit in litteris ad Joannem Metropolitam Lariſſæ.

Affirmat varia. Primò, quod Joannes Acridenſis occaſione Papalium virium injuſta præſumeret. Nempe occaſione vicis Apoſtolicæ. Etenim Acrida erat Juſtiniani Imperatoris Patria, ideòque per ipſum inſignita glorioſo nomine primæ Juſtinianæ. Idem Princeps ut illius Epiſcopum erigeret, à Vigilio Pontifice extorſit illi dignitatem Metropoliticam, necnon & partem Apoſtolici Vicariatûs, quem Theſſalonicenſis Epiſcopus uſque tunc habuerat in totum Illyricum. Hunc Vicariatum S. Gregorius vocabat ſuas, ſeu ſuæ Sedis vires. Per ipſas igitur Joannes erigebat ſua cornua, & in ſubditos ſibi Epiſcopos exercebat tyrannidem. Secundò Gregorius affirmat; quod degradatus Adrianus ante omnia acceſſerit Conſtantinopolim, & illic coram Honorato, Romanæ Eccleſiæ Diacono ac Apocriſario, publicaverit ſuam Romanam appellationem. Tertiò, quod Honoratus advocaverit Joannis Acridenſis Apocriſarios, ipſis hanc appellationem inſinuaverit, jufferitque admitti. Quartò, quod ipſi eam admiſerint, ac inſuper non ſimpliciter, ſed ſub interpoſita cautione ſpoponderint fore, ut ipſorum Epiſcopus Romam mitteret Legatos, reddituros rationem Synodalis in Adrianum iudicii. Quintò, quod Joannes nihil minus fecerit, ideoque ſe Pontifici reddiderit variè ſuſpectum. Sextò, quod hac de cauſa Pontifex fuerit compulſus cauſam retractare ex Synodalibus Actis. Septimò, quod repererit ſententiam eſſe non ſolummodò iniquam, ſed inſuper malignam. Octavò, quod hac de cauſa Adrianum pleniſſimè reparârit, ac Ioannem inſigniter caſtigaverit. Quæ omnia ſunt manifeſtè facta ſecundùm Canones Sardicenſes.

Aliud Romanæ ex Illyrico appellationis exemplum habemus in ejuſdem Gregorii litteris ad Sabinianum Jadertinum Epiſcopum: " Habitatores Epidaurienſis civitatis Florentium, quem „ſuum dicunt eſſe Epiſcopum, ſibi à nobis reſtituendum ſtu„dioſiſſimè popoſcerunt, aſſerentes fruſtra eum ad ſolam tan„tummodò voluntatem Natalis quondam Epiſcopi detruſum „exilio. Et ideò quod de ejus cauſa Fraternitas veſtra cogno- Lib. 7. Epiſt. 12.

„vit, nobis ſuis ſubtiliter epiſtolis innoteſcat: Si autem necdum „cognoverit, requirat, nobiſque renuntiet, ut quidquid de eo „ſtatuendum ſit, certi deliberare auctore Domino valeamus". Natalis Salonitanus Epiſcopus, Dalmatiæ Metropolita, Florentium Epidaurienſem Epiſcopum degradarat: Et ipſum, quia neſcio quibus de cauſis acquieſcebat ſententiæ, ejecit ac deportavit. Et res ita manſit uſque ad mortem Natalis. Cuncti videntur timuiſſe ejus violentiam atque potentiam. At verò poſt ejus mortem, licèt Florentius ob quietis ac ſilentii amorem non ſe moveret, ejus cives ſunt locuti: Provocaverunt ad magnum Gregorium, ac ſuum iniquè degradatum Epiſcopum ſupplicarunt reparari, ac ſibi reſtitui. Sententia jam pridem tranſiverat in rem judicatam, ideòque non erat reveſtitioni locus. Nihilominus juſtiſſimus Pontifex, qui violentos Natalis mores optimè noverat, cenſuit cauſam retractandam. Hinc à Sabiniano, annoſo iſtius Provinciæ Epiſcopo, qui Synodo forſitan interfuerat, ante omnia poſtulavit inſtrui, atque ita non circumſcribi ad impingendum in Canones.

Et ecce hinc occurrit tertium Illyricianæ appellationis exemplum. Etenim præfatus Natalis Honoratum ſuum Archi-Diaconum, quod per ipſum impediretur ab Eccleſiæ bonis profundendis in ſuos conſanguineos, inviſum habuit, ideoque invitum conſecravit in Presbyterum, atque ita callidâ arte ſub honoris fuco degradavit. Hinc Honoratus, quoniam ad Provinciæ Synodum provocare contra Metropolitam non poterat, provocavit ad Sedem Apoſtolicam: Et ipſum Gregorius exaudivit ac reveſtivit, Natalem, niſi obediret, comminans ab Epiſcopalis Pallii uſu, immò & ab omni Epiſcopali officio ſuſpendere. Etiam ſuperordinatum ejecit, & poſt varias querimonias ac minas adjunxit: "Reſtituto igitur loco ſuo Honorato Archi-Dia„cono, inſtructam perſonam ſub feſtinatione tranſmitte, qui mihi „hoc debere ex ratione fieri ſuis poſſit allegationibus demon„ſtrare. Eundem namque Archi-Diaconum ad nos venire de„crevimus, ut quidquid juſtum, quidquid omnipotenti Deo „placitum fuerit, cognitis aſſertionibus partium decernamus. „Nos enim nullum pro perſonali amore defendimus, ſed auctore „Deo normam juſtitiæ, poſtpoſitâ cujuſlibet perſonæ acceptione, „cuſtodimus". Utramque partem evocavit ad retractatorium in

ſuo

ſuo tribunali judicium. Palàm ſecundùm Sardicenſes Canones. Et hinc videmus duo. Primò, quod etiam inferior Illyrici Clerus Romam appellaverit. Secundò., quod Sardicenſes de Romana appellatione Canones, licèt ſolos Epiſcopos exprimant, comprehendant tamen & Clericos, & ambos jubeant tractari ſub eadem forma. De hac Honorati appellatione magnus Gregorius ſcripſit quatuor epiſtolas. Exſtant in ſecundo ejus Regeſto, ſub decima indictione. Epiſt. 14. 15. 16. 17.

Aliud Illyricianæ appellationis exemplum poſſet eſſe iſtius Natalis proximus Succeſſor Maximus, quem laudatus Gregorius meritò appellat maximum prævaricatorem. Fuit enim plenus facinoribus, intruſus per Simoniam ac militarem violentiam. Ejus cauſa fuit partim prima cognitio, partim appellatio. Digna ediſſeri; at nimis longa. Interim oſtendi oportet ſecundùm quos Canones Gregorius ipſam tractarit ac definiverit. Oſtendit hoc Papalis epiſtola, cui hæc Epigraphe: "Gregorius Maximo in Salona, qui „Epiſcopatum arripuit". Poſt quædam proſequitur: "Certus eſto, „quia juſtitiam tibi, & Canonum Statuta ſervabimus, atque cauſæ „tuæ, revelante Domino veritatis auctore, amicum juſtitiæ finem „imponemus. Nam quod poſtulas, ut illuc perſonam dirigere de„beamus, quâ præſente de his quæ dicuntur poſſit eſſe probatio, eſſet „utcumque excuſabile, ſi unquam ratio ei, qui accuſatur, neceſſi„tatem probationis imponeret. At poſtquam non tibi, ſed accuſanti„bus hoc onus incumbit, ad nos, ſicut præfati ſumus, dilatione ceſſante „venire non differas. Quod verò indicas Sereniſſimos Dominos, ut „illic debeat eſſe cognitio, præcepiſſe, nos quidem nullas eo„rum alias de hac re, niſi quod ad nos venire debeas, juſſiones „accepimus. Sed etſi forſitan pro Reipublicæ ſuæ utilitate multa „cogitantibus ſuggeſtum eſt, & eorum juſſio per obreptionem eli„cita, poſtquam & nobis, & omnibus notum eſt piiſſimos Domi„nos diſciplinam diligere, ordines ſervare, Canones venerari, & „ſe Sacerdotalibus cauſis non miſcere, inſtanter exequimur, quod „& illorum juvat animàm atque Rempublicam, & ad quod nos „terribilis, tremendiſque Judicis reſpectus impellit. Quieſce ergo „à cunctis excuſationibus, & huc adeſſe non differas". Prævaricator Maximus erat potens in aula & magnos Palatinos habebat ſibi obnoxios, ideòque in ejus cauſa Gregorius timuit à ſacris juſſionibus: Nec ſine cauſa. Etenim Maximus ex tunc operabatur Lib. 5. Epiſt. 25.

rabatur ad obtinendam talem, quæ mandaret hanc cauſam non evocari Romam, ſed per Papales Legatos tractari in partibus. Hinc etiam Gregorius ſupplicavit Principi, ut per ſacrum Reſcriptum permitteret omnia procedere ſecundùm Canones. Et obtinuit. Hinc Maximo adverſas juſſiones alleganti meritò non credidit, & addidit iſtiuſmodi, licèt emanaſſent, juſſiones eſſe palam obreptitias, ac nullius ponderis, eò quod Princeps diſciplinam diligat & Canones, ideòque ſe non miſceat Epiſcopalibus judiciis.

Notanda ſunt hæc verba: " Inſtanter exequimur, quod & illorum juvat animam & Rempublicam, &c". Affirmant ſacras Principum juſſiones, dum ſacris Canonibus adverſantur, eſſe negligendas ac excutiendas, non dumtaxat ob Eccleſiæ diſciplinam, ſed etiam ob Rem publicam, ac animas ipſorum Principum. Quod nempe iſta in Eccleſiæ libertatem Regia violentia perdat Regum animas ac Regna evertat. Et plurima hoc demonſtrant authentica exempla. Palmare enim Regni fundamentum eſt vera pietas in Deum Patrem ac Matrem Eccleſiam. Certè omnes obligamur talia prædicare noſtris Regibus. Quare omni admiratione dignum eſt, quod Dominus Archi-Epiſcopus magnum Gregorium, incomparabilem ſacrorum Canonum Doctorem atque cuſtodem, arguat ipſis contraria ſanxiſſe. Porrò omnis hìc mentio manifeſtè eſt de Sardicenſibus Canonibus. Manifeſtum eſt, quod illi faciant Pontifici plenam poteſtatem appellatæ cauſæ vel evocandæ ad Urbem, vel delegandæ in partibus. Manifeſtum eſt, quod ipſos non ſolus Gregorius, ſed etiam Imperator Mauritius, ac ipſe etiam prævaricator Maximus ita intellexerint. Etenim hic ab illo ſupplicavit gratiam ac ſacram juſſionem, quâ Papam compelleret ad delegandum: Quâ ſapientiſſimi Pontificis arbitrium, cui Sardicenſis Synodus permiſit omnia, circumſcriberet ad certum tractandi ac retractandi modum. Hæc ſufficiant: Ex plurimis pauciſſima. Etenim qui cunctos Domini Archi-Epiſcopi errores voluerit oſtendere ac revincere, conſcribere debebit larga volumina.

DISSER-

DISSERTATIO SECUNDA
DE
AFRICANÆ ECCLESIÆ
AD SEDEM APOSTOLICAM
PROVOCATIONIBUS.

PAschasius Quesnellus clamat etiam Africanam Ecclesiam nunquam appellasse ad Apostolicam Sedem, ideòque has appellationes esse novellam usurpationem. Hoc ipsum clamant Joannes Calvinus, Marcus Anthonius de Dominis, aliique professi hostes Romani Primatûs. Rhemensium Metropolita Hincmarus dixit olim & scripsit inferiori Afrorum Clero istas non licuisse appellationes, istamque disciplinam tentavit transducere etiam in Gallias: Et ejus Antecedens fuit verissimum. At verò Paschasius Quesnellus istud ipsum clamat de Episcopis. Fœdè hallucinatur. Porrò Africana Ecclesia Hierarchiam habuit diversam ab aliis. Etenim nullus olim in omni Romano Patriarchatu fuit pluribus Provinciis præfectus Primas, nisi solus Carthaginensis. Gallicani omnes sunt longè posteriores. Etiam apud Anglos Cantuarienſis. Afri habuerunt insuper alias singularitates. Hinc ipsorum Hierarchia ad præsentis quæstionis intelligentiam est compendiò exponenda.

„Hieruſalem, unde in propinqua & longinqua creſcendo etiam in „Africam venit". Et in ipſa Collatione Petiliano, Conſtantinenſi Donatiſtarum Epiſcopo quærenti, "Undè cœpiſti", idem Auguſtinus reſpondit: "Cœpit iſta prædicatio ab Hieruſalem. Inde ſe „Illuſtriſſimo exordio diffudit, diffundens Eccleſiam, quam tenemus. „Primò per vicina, deinde per longinqua, etiam in Africam venit". Et in literis ad Severinum ſcribit Evangelium in Africam veniſſe ex Orientalibus Eccleſiis, laudat Romanam Eccleſiam, & adjungit: "Unde ad iſtas", Africanas, "partes Chriſtianæ fidei manavit au- „thoritas". Primus, quem hodie novimus, Carthaginenſis Epiſcopus eſt Agrippinus, cujus Presbyter fuit Tertullianus, primus apud Latinos author Rebaptiſmi. Hic Agrippinum circumſcripſit in iſtam audaciam: Et plures Epiſcopos ac populos per Agrippinum. Quare Agrippinus non fuit Fundator, nec primus Epiſcopus Africanæ Eccleſiæ. Profitetur enim ante ſe fuiſſe allam circa Baptiſma conſuetudinem, adeòque fuiſſe etiam Eccleſiam. Primus illius fundator ignoratur.

L. 3. c. 230

Epiſt. 170.

Africa quandoque appellatur etiam Lybia. Exponit in libro de Paſtoribus ſanctus Auguſtinus: "Lybia duobus modis dicitur, „vel iſta quæ propriè eſt Africa, vel illa Orientis pars, quæ con- „tigua eſt Africæ, & omninò collimitanea". Africa ab Ægypto ac reliquo Oriente per Nilum dividitur: Omnis cîs illum Regio appellatur Africa & Lybia. Hanc Regionem Syrtes magnæ interſecant. Et ambæ partes gaudent utroque iſto nomine. Hinc antiqui Scriptores Sabellium, quem Lybem fuiſſe conſtat, appellant Afrum. Etiam Simonem Cyrenenſem, Dominicæ Crucis portatorem, manifeſtè Lybem, Donatiſtæ dicebant Afrum. Sancti quoque Athanaſii ad Africanos Antiſtites epiſtolam aliqui, licet malè, volunt ſcriptam ad Lybes. Hinc diſtinctionis gratiâ partem ultra Syrtes poſterior ætas Lybiam, partem cîs ipſas appellavit Africam. Quæ Phraſis eſt inſigniter antiqua. Etenim ex ipſa magnus Athanaſius præfatas ſuas literas inſcripſit ad Africanos. Et ſanctus Auguſtinus iſtum Simonem dixit non fuiſſe Afrum. Et phraſios diſtinctio eſt fundatiſſima. Etenim Lybia ad Orientale Imperium ac Ægyptiacam Diœceſim, Africa ſemper ſpectavit ad Occidentis Imperium, fuitque ſingularis Diœceſis, ex magni Conſtantini Decreto ſubjecta Prætorio Italiæ. Hæc in Eccleſiaſticis rebus Primatem habuit Carthaginenſem Epiſcopum,

Cap. 17.

Cap. 17.

pum, ſpectavit ad Romanum Patriarchatum; illa in duas diviſa Provincias ſemper ſubfuit Patriarchæ Alexandrino. Nilus Doxopatrius, qui Tripolitanam Provinciam, ſitam cis Syrtes, vult ſubfuiſſe Alexandrino, infrà exponetur. De quibus omnibus videatur Procopius Cæſaræenſis in ſexto libro de ædificiis Imperatoris Juſtiniani.

De Eccleſiaſticis, adeoque & de Civilibus Afrorum Provinciis eſt mentio apud ſanctum Cyprianum. In epiſtola ad ſanctum
Epiſt. 45. Pontificem Cornelium: "Latiùs fuſa eſt noſtra Provincia. Ha„bet etiam Numidiam, & duas Mauritanias ſibi cohærentes". Et
Epiſt. 71. in literis ad Quintum Epiſcopum: "Agrippinus cum cæteris „Co-Epiſcopis ſuis, qui in Provincia Africa & Numidia Eccle„ſiam Domini gubernabant". Et in epiſtola ad Jubajanum Epi-
Epiſt. 73. ſcopum: "Cum in unum convenisſemus tam Provinciæ Africæ, „quam Numidiæ Epiſcopi". Et ad ejus Erraticam Synodum "convenerunt Epiſcopi plurimi: Ex Provincia Africa, Numidia, „Mauritania". Eidem Synodo adfuit Natalis Oeæ Epiſcopus, & hoc fuit ejus ſuffragium: "Tam ego præſens, quàm Pompeius „Sabratenſis, quam etiam Dioga Lepti-Magnenſis, qui mihi „mandaverunt, cenſemus quod & Collegæ noſtri, &c". Hæ tres civitates conſtituunt Tripolim, ſeu Tripolitanam Provinciam, de qua Solinus: "Achæi Tripolim linguâ ſuâ ſignant de trium „Urbium numero, Oeæ, Sabratæ, Leptis-Magnæ". An tunc fuerit ſingularis Provincia, ignoro. Certè ſanctus Cyprianus nullam ejus facit memoriam. Et iſtam ſuam Synodum, licet omnes Tripolitani per perſonam aut Mandatum adeſſent, affirmat fuiſſe ex ſolis Epiſcopis Proconſularibus, Numidis, & Mauris. Tripolis videtur tunc cum Byzacio fuiſſe adjuncta Numidiæ. Notanda ſunt ſancti Cypriani verba: "Latiùs fuſa eſt noſtra Provin„cia". Videtur aſſerere Africam non eſſe niſi unicam Provinciam. Nempe vox, "Diœceſis", priùs inducta per magnum Conſtantinum, tunc necdum erat in uſu Romani Imperii, ideoque vox "Provincia", erat tunc latioris ſignificationis. Ipſam Cyprianus accipit pro Diœceſi. Proinde Africana Diœceſis tunc conſtabat quatuor Provinciis: Proconſulari, Numidiâ, & duabus Mauritaniis, Cæſaræenſi ac Sitifenſi. Quæ diviſio eſt antiquiſſima. Etenim in primo hiſtoriarum libro, agens de Actis Galbæ Imperatoris, Cornelius Tacitus laudat Africam & duas Mauritanias. Nec

deſunt

deſunt antiquiora teſtimonia. Mauritaniæ ante Romanum Imperium dudùm fuerant duo Regna : Hinc in Imperio ſemper fuerunt duæ Provinciæ.

At verò magnus Conſtantinus in literis ad Ælafium Africæ Vicarium, per quas juſſit in Donatiſtarum cauſſa adunari Arelatenſem Synodum, laudat Provincias, Byzacenam, Tripolitanam, Numidiarum, ac Mauritaniarum. Videntur tunc fuiſſe ſeptem Provinciæ : Proconſularis, duæ Numidiæ, Tripolitana, Byzacena, ac duæ Mauritaniæ. Etiam ad ſextam Carthaginenſem Synodum dicuntur "conveniſſe Legati diverſarum Provinciarum Afri„canarum, id eſt, Numidiarum duarum, Byzacenæ, Mauritaniæ „Sitifenſis, Mauritaniæ Cæſaræenſis, & Tripolis". Et ſub Cæſarii & Attici Conſulatu celebrata Synodus laudat Creſcentianum Epiſcopum primæ Sedis Numidiarum. Et in Cecilianì Carthaginenſis, & Felicis Aptungenſis Epiſcopi purgatoriis Actis habemus : " Ad Mauritaniæ ſinum non niſi per Numidias pergitur". Et in Nicæni Concilii hiſtoria Gelaſius Cyzicenus affirmat Synodalia Geſta à Cecilianò Carthaginenſi Epiſcopo fuiſſe promulgata Eccleſiis Africæ, "ac utriuſque Numidiæ, ac Mauritaniæ". Et in L. 2. C. 27
Græci juris Syntagmate Mattheus Blaſtares diſtinguit veterem Numidiam ac novam. Sanctus Auguſtinus in literis ad Illuſtrem virum Pammachium laudat "Conſularem Numidiam". Quod ipſum repetit in pluribus locis. Hinc Chriſtophorus Juſtellus, & quidam alii exiſtimant Numidiam, olim unam, poſtmodò fuiſſe diviſam in duas Provincias.

Quin immò videtur fuiſſe & octava Provincia: Nempe Mauritania Tingitana. Etenim ad Carthaginenſem Synodum, quam duodecimo Honorii Conſulatu celebravit cum ducentis & tribus Epiſcopis Primas Aurelius, convenerunt Provincia Byzacena, Mauritania Sitifenſis, Tripolitana, Numidia, Mauritania Cæſaræenſis, & Hiſpania. Hoc eſt, Tingitana Mauritania, vicina Hiſpanis. Ita habet antiquus Canonum Codex, quo ante Dionyſium Exiguum fuit uſa Romana Eccleſia. Et hac de re ſcribit in ſecunda de Afrorum contra Pelagianos Synodis Diſſertatione Joannes Garnerius: "Acceſſit denique" ad priores Afrorum Provincias "Hiſpania „Transfretana, ſeu Mauritania Tingitana, ſi modò vera ſit in„ſcriptio Concilii plenarii, anno quadringenteſimo decimo octa„vo habiti, prout legitur in manuſcripto Codice Monaſterii ſancti

„Bavonis Gandavenſis". At verò inſcriptionem eſſe veram, docet laudatus Codex Romanæ Eccleſiæ. Joannes Garnerius pergit in tertia Diſſertatione: "Aurelius Carthaginenſis Epiſcopus erat „Primas totius Africanæ Diœceſios. Debet enim fortè excipi „Mauritania Tingitana, quæ ut olim Vicario Hiſpaniarum pare„bat, ita ſuberat Bœticæ citerioris Primati. Quamquam Wan„dalis primùm, tum Wiſigothis hanc Hiſpaniarum partem invaden„tibus, mutatum aliquid reor, & ex eo tempore Mauritaniam „Tingitanam, ſeu Hiſpaniam Transfretanam ſub Africæ Primate „exſtitiſſe. In Actis enim Concilii Africani, anno quadringen„teſimo decimo nono habiti, Hiſpaniæ, Transfretanæ ſcilicet, „Legati inter alios cenſentur. Wandali ſiquidem circiter annum „quadringenteſimum nonum, Wiſigothi circiter quadringen„teſimum decimum nonum Bœticam citeriorem, victis Wandalis, tenuerunt". Sanctus Victor Vitenſis Epiſcopus in primo libro de Wandalica perſecutione adducit alias inſuper Africæ Provincias, de primo iſthic Wandalorum Rege Geizerico ſcribens: "Geizericus diſponens ſingulas quaſque Provincias, ſibi Byzacenam, „Abaritanam, atque Getuliam, & partem Numidiæ reſervavit, „Exercitui verò Zeugitanam, vel Proconſularem funem loco hæ„reditatis diviſit, Valentiniano adhuc Imperatore reliquas, licet „exterminatas, Provincias defendente".

Reſpondeo Romanas Afrorum Provincias poſt magni Conſtantini tempora fuiſſe dumtaxat ſex: Olim non fuiſſe plures. Erant Provincia Proconſularis, Numidia, Byzacium, Tripolis, Cæſaræenſis Mauritania, & Mauritania Sitifenſis. Diſertè hoc teſtatur ſextus Rufus: "Per omnem Africam ſex Provinciæ factæ „ſunt. Ipſa ubi Carthago, Proconſularis; Numidia, Conſularis; „Byzacium, Conſularis; Tripolis & Mauritaniæ duæ, hoc eſt, „Sitifenſis & Cæſaræenſis, ſunt Præſidiales". Tingitana Mauritania, licet eſſet intra Africam, nunquam tamen ad ejus Diœceſim, ſed ſemper ſpectavit ad Hiſpaniam. Teſtatur hoc idem Scriptor: "Per omnes Hiſpanias ſex ſunt nunc Provinciæ, Tarraconenſis, „Carthaginenſis, Luſitania, Gallæcia, Bœtica. Trans-fretum etiam „in ſolo Africæ Provincia Hiſpaniarum eſt, quæ Tingitana Mau„ritania cognominatur". Et in Carthaginenſis Collationis exordio Urſus Ducenarius enumerat omnes Africanæ Diœceſis Provincias, & affirmat eſſe Provinciam Proconſularem, Provinciam Byza-

Byzacenam, Numidiam, Sitifenſem & Cæſaræenſem Mauritanias, ac Provinciam Tripolitanam. Et Donatiſtarum apud Cavernas Suſis celebrata Synodus univerſam Africam aſſerit eſſe Provinciam Proconſularem, Numidiam, Mauritaniam, Byzacenam, & Tripolim. Exſtat Synodus apud ſanctum Auguſtinum in ſecunda concione ad trigeſimum ſextum Pſalmum. Eaſdem Provincias habet Romani Imperii antiqua notitia, notitia Africanarum Eccleſiarum, vulgata per Jacobum Sirmondum, & variæ Afrorum Synodi.

Interim Numidia fuit duplex: Antiqua & nova. Et ante Romanum Imperium fuit diviſa in duo Regna. At verò ſub Romanis fuit unica, & Civilis & Eccleſiaſtica, Provincia. Uti antiqua & nova Caſtella apud Hiſpanos ſunt unicum Regnum. Ex antiquæ diviſionis memoria quidam Romani dixerunt Numidias, ac Epiſcopos Numidiarum. Et ſanctus Auguſtinus Numidiam dixit Conſularem, non quod alia Præſidialis eſſet, ſed ut in ejus Præfectura exprimeret qualitatem. Tingitana Mauritania tunc non tranſiit in Africanam Diœceſim. Interim uti Hiſpaniarum Epiſcopi quandoque vicinos Narbonenſis Galliæ Epiſcopos, ita Africani aliquando invitarûnt Tingitanos. Dum nempe quæpiam occurrit graviſſima cauſſa, qûalis ſub Zozimi Pontificatu fuit Pelagiana hæreſis. Et adjuviſſe poſſit Wandalorum in Hiſpania Tyrannis. Propter ipſam Tingitani Epiſcopi ad ſuos in Romana libertate Afros, quàm gementes ſub barbarica captivitate Hiſpanos Collegas poſſint maluiſſe reſpicere. Ut ut ſit, Hiſpaniæ Eccleſia tunc non habuit Primatem: Omnes ejus Metropolitæ erant pares. Toletanus Primatus eſt opus Gothicum. Victor Vitenſis Epiſcopus non juxta Romanas Provincias, ſed juxta Africanæ terræ ſitum iſthìc loquitur: Et illa fuit diviſa in longè plures Regiones. Harum plures continebantur ab unica Provincia. Et in literis ad Heſychium Epiſcopum ſcribit ſanctus Auguſtinus: "Sunt apud nos „in Africa barbaræ innumerabiles Gentes, in quibus nondum eſſe „prædicatum Evangelium, ex iis qui ducuntur indè captivi, & „Romanorum ſervitiis jam miſcentur, quotidie nobis addiſcere in „promptu eſt. Pauci tamen anni ſunt, ex quo quidam eorum, ra„riſſimi atque pauciſſimi, qui pacati Romanis finibus adhærent, „ita ut non habeant Reges ſuos, ſed ſuper eos Præfecti à Roma„no conſtituantur Imperio, & illi ipſi eorum Præfecti, Chriſtiani eſſe cœperunt. Epiſt. 80.

„cœperunt. Interiores autem, qui ſub nulla ſunt poteſtate Ro„mana, prorsùs nec Religione Chriſtiana in ſuorum aliquibus de„tinentur". Proinde Romani ſuas ſolas Ditiones diſtribuerunt in Provincias : Plures in Provinciam eandem. Et iſtæ Provinciæ apud Chriſtianos ac Romanos Scriptores ſunt univerſa. Africa. Nempe Romana.

Omnes ſex Provinciæ habuerunt ſuam Civilem Metropolim, Sedem Præfecti. Proconſularis Provinciæ Metropolis fuit alma & magna Carthago, cujus ampliſſimæ laudes & apud Gentiles, & apud Chriſtianos Scriptores ſunt frequentiſſimæ. Aurelius Victor in libro de Cæſaribus affirmat ipſam eſſe "terrarum decus". Loquitur de Carthagine quæ tunc erat: Reparata à Romanis poſt excidium. Hanc in prioris comparatione fuiſſe exiguam, teſtatur Paulus Oroſius. Primæ ambitus continebat viginti millia paſſuum. Numidiæ Metropolis eſt Cirtha, ſeu Conſtantina. Duplicis nominis rationem tradit idem Aurelius : "Cirthæ oppido, quod ob„ſidione Alexandri" Imperatoris "ceciderat, repoſito exornatoque „nomen Conſtantina eſt inditum". A Reparatore magno Conſtantino. Hinc Petilianus, apud Donatiſtas magnum nomen, à ſancto Auguſtino quandoque Cirthenſis, quandoque appellatur Epiſcopus Conſtantinenſis. Ex hujus rei ignorantia quidam cenſent fuiſſe duos tunc Petilianos. Quod iſta fuerit Numidiarum Metropolis, patet ex Africano Canonum Codice: "Matri„cula & Archivus Numidiæ & apud primam Sedem ſit, & in „Metropoli, ideſt, Conſtantina". Byzacii Metropolis eſt Adrumetus. Teſtatur hoc Procopius Cæſaræenſis in ſexto libro de Imperatoris Juſtiniani ædificiis : "In Byzacio urbs eſt mariti„ma Adrumetus, antiquitùs magna & frequens, & in ea Pro„vincia nomen ac dignitatem adepta Metropoleos, quod cæ„teris & amplitudine, & abſolutâ felicitate præſtaret". Ipſam poſt ejectos Wandalos Juſtinianus inſtauravit, & appellavit Juſtinianam quartam. Acrida in Illyrico, Conſtantia in Cypro, & magna Carthago erant Juſtiniana prima, ſecunda & tertia. Juſtinianæ fuerunt ultra viginti. Tripolitanæ Provinciæ Metropolis fuit magna Leptis, Patria Imperatoris Severi. Ita teſtatur idem Procopius, additque & ipſam fuiſſe à Juſtiniano inſtauratam. Mauritaniarum Metropoles ſunt Sitifis & Cæſaræa. Antiqua enim Romani Imperii notitia præpònit Sitifim. Nem-

Can. 86.

Cap. 6.

pe

pè quod ſit Cæſareâ antiquior. Hujus originem tradit in ſeptimo libro Eutropius: "Cæſar Auguſtus tanto amore etiam apud „Barbaros fuit, ut Reges, populo Romano amici, in honorem „ejus conderent civitates, quas Cæſaræas nominarent, ſicut in „Mauritania à Rege Juba". Hinc ſancti Adonis Martyrologium Jan. 23. ipſam appellat Neo-Cæſaream. Ammianus Marcellinus ſcribit fuiſſe civitatem opulentiſſimam. Tingi fuiſſe Tingitanæ Mauritaniæ Metropolim teſtatur laudatum Martyrologion. L.29.c.29

Omnium Provinciarum Princeps & caput fuit Carthaginenſis, ſive Proconſularis. Hinc ab antiquis Scriptoribus aliquando appellatur abſolutè Provincia. Ita ſanctus Auguſtinus in libro de unitate Eccleſiæ ſcribit Maximianiſtas reperiri apud ſolos "Tripolitanos, Byzacenos, ac Provinciales". Et in alio Cap. 3. ejuſdem libri capite: "Provincia, Byzacium, Tropolis, Nu„midia". Et in Commentario Pſalmi nonageſimi quinti: "Ge- Cap. 19. „tulia, Numidia, Mauritania, Byzacium, Provincia". Carthaginem Imperator Adrianus Adrianopolim, Commodus Commodianam, Juſtinianus appellavit Juſtinianam. Nempe erat caput totius Diœceſios. Ejus Proconſul habebat poteſtatem in omnes Provincias. Patet ex libro Tertulliani ad Scapulam Proconſulem, ex antiqua Romani Imperii notitia, ac ex multis Romanorum legibus. Iſte Proconſul fuit tantæ dignitatis, ut dum ſine addito nominabatur Proconſul, intelligeretur Africanus. Erat unicus in toto Occidentis Imperio.

Res ita manſit uſq; ad Imperatorem Juſtinianum. Hic per glorioſa Beliſarii Ducis arma ejecit ex Africa Wandalos: Poſt nonaginta miſerandæ captivitatis annos omnem illam Diœceſim reddidit Romano Imperio, omnia illi avita reparavit privilegia, & adjunxit aliquid novitatis. Ejus in codice exſtat lex, quâ de tanto in ſuum Imperium beneficio agit Divinæ Clementiæ Auguſtas gratias, L.1.tit. & adjungit: "Per Divinam Legem ſancimus, ut omnis Africa, quam „nobis Deus præſtitit, per ipſius Miſericordiam optimum ſuſ„cipiat ordinem, & propriam habeat Præfecturam. Ut ſicut „Oriens & Illyricum, ita & Africa Præfectorianâ maximâ po„teſtate ſpecialiter à noſtra Clementia decoretur: Cujus Sedem „jubemus eſſe Carthaginem. Et ab ea, auxiliante Deo, ſeptem „Provinciæ cum ſuis judicibus diſponantur: Quarum Tingi, „& quæ Proconſularis antea vocabatur Carthago, & Byzacium,

& Tripolis Rectores habeant Consulares; reliquæ verò, id est, „Numidia, & Mauritania, & Sardinia à Præsidibus cum Dei auxi„lio gubernentur".

Inducit varias novitates. Primò, Africanæ Diœcesi adjicit duas Provincias: Tingitanam ac Sardiniam, quarum prior ad Hispaniam, posterior antea spectabat ad Italiam. Secundò, duas Mauritanias, Cæsaræensem ac Sitifensem, conflat in unicam Provinciam. Et sic toti Diœcesi affingbat septem Provincias. Nempe Wandali etiam Sardiniam obtinuerant, atque ita Sardi assueverant Afrorum moribus: Hoc Justinianus permanere voluit. Tertiò, Proconsulatum extinxit, & evexit in Præfecturam. Quartò, Carthaginensem Provinciam è Proconsulari fecit Consularem, quam formam similiter dedit Provinciæ Byzacenæ, Tripolitanæ, ac Tingitanæ. Attamen hæ novitates non plenè obtinuerunt in Ecclesiasticis negotiis. Etenim quod Sardinia nec Africanas Synodos frequentarit, nec Carthaginensem Primatem respexerit, sed antiquo more perrexerit Patriarchalem Romanæ Cathedræ Synodum ac authoritatem venerari, demonstrant plures magni Gregorii epistolæ, & Acta Lateranensis Synodi, quam contra Monothelitas celebravit sanctus Papa Martinus. Illius Metropolita Deusdedit fuit illic non modica pars, & tertio loco subscripsit post Pontificem: Utpote Metropolita Italicæ Diœceseos. Carthaginensis Provincia titulum "Proconsularis Provinciæ" nunquam depositi. Etenim istius Provinciæ contra Monothelitas Synodus in relatione ad Paulum Constantinopolitanum Patriarcham dedit sibi ipsi hunc titulum: "Epi„scopi sancti Concilii Proconsularis". Exstat in secundo laudatæ Lateranensis Synodi Secretario. Quin & Procopius Cæsaræensis in sexto libro de Imperatoris Justiniani ædificiis scribit: "Cartha„ginis Regio, quæ Proconsularis dicitur". Ex quò lucet hunc titulum à Justiniano non fuisse simul cum Proconsulari dignitate suppressum.

Dixi: "Non plenè". Quoniam utraque Mauritania videtur etiam quoad Ecclesiasticas res fuisse redacta in unicam Provinciam. Etenim Africana adversùm Monothelitas Synodus suæ ad Theodorum Pontificem Relationi dedit hanc Epigraphen: "Domino „beatissimo Theodoto Papæ Columbus, primæ Sedis Episcopus „Concilii Numidiæ, & Stephanus primæ Sedis Episcopus Concilii „Byzaceni, & Reparatus Episcopus primæ Sedis Concilii Mauritaniæ,

&

„& universi Episcopi de tribus Conciliis antedictæ Africanæ Pro„vinciæ". Non distinguit Mauritaniam, sed generatim dicit: "Concilii Mauritaniæ". Quia nempe utraque ista provincia coaluerat. Wandalica Barbaries plurimas Africæ civitates everterat: Videntur in Mauritania tot evertisse, ut Episcopi residuas judicaverint non sufficere ad constituendas duas Provincias.

Hujus infelicis sæculi varietas Africæ induxit & aliam divisionem. Etenim in illa Romanarum Provinciarum divisione, quæ Imperatori Leoni Sapienti passim adscribitur, enumerantur quinque Africanæ Provinciæ: Byzacium, Numidia, prima ac secunda Mauritania, & Tripolis. Verùm Tripolitana hæc provincia transfertur in Patriarcham Alexandrinum, ideoque Africana Diœcesis non retinet, nisi quatuor Provincias. Et inter ipsas Mauritania iterùm dividitur in duas. Proconsularis, omnium dignior & prima, Provincia extinguitur, adjecta Byzacio: Non hoc illi, sed illa huic adjungitur. Quod nempe omnes fermè ejus civitates, & quidem ipsam etiam Carthaginem, obscœni Saraceni destruxissent. Eâdem de causa prima Mauritania habet unicam civitatem, secunda dumtaxat quatuordecim, ideòque mirum est harum Provinciarum unionem fuisse solutam: Forsitan propter civitatum distantiam. Et inter ipsas variæ habent ignota nomina. Credo esse oppida aut castra, in quæ destructarum civitatum Episcopi suas Cathedras transtulerant. Est non dumtaxat Ecclesiastica, sed etiam civilis divisio. Lucet ex hoc titulo: "Sub glo„riosissimo Exarcho seu Præfecto Africæ". Ex quo patet institutam à magno Justiniano Præfecturam etiam tunc permansisse.

Infelix Africa, quam laudatus Justinianus à miseranda Wandalorum servitute liberaverat, sub Justiniano secundo cecidit in longè magis deplorandam servitutem Impiorum Saracenorum. Hi suo more illic destruxerunt omnia. Postmodò tamen eadem eidem Justiniano restituerunt. At verò ejus Successor Leontius denuò amisit omnia, atque ita Leo Sapiens in tota Africa nihil penitùs potestatis habuit. Quare novam hanc divisionem potiùs ab isto Justiniano factam credo, quam ab illo Leone. Existimo quod ipsam fecerit juxta statum, in quo recepit à Saracenis. Et juxta hanc divisionem Nilus Doxopatrius in libro de quinque Patriarcatibus scribit Carthaginem esse in Provincia Byzacii.

Et hinc intelligimus fundamentum, ex quo Gummitanus Episco-

pus apud ſanctum Leonem nonum Pontificem prætendit eſſe Primas totius Diœceſios, & Carthaginenſem Epiſcopum à ſua dignitate exeludere. Quia nempe Proconſularis Provincia erat adjecta Byzacio, ideoque videbatur debere ſequi non ampliùs ſuam propriam, ſed formam Byzacenæ Provinciæ. Videbatur ejus Metropolita ac Primatialis poteſtas non ampliùs Carthagini, præſertim jam deſtructæ, eſſe annexa, ſed ſequi ſeniorem Epiſcopum. At verò tunc Gummitanus erat ſenior. Hinc diſcimus & aliud: Nempe adductam Provinciarum notitiam eſſe mutilam, aut certè Gummitanam civitatem fuiſſe etiam tunc deſtructam, & pro ipſa exprimi aliquod ejus caſtrum aut oppidum. Etenim conſtat ipſam fuiſſe in Byzacio, & notitia nullam ejus facit memoriam. Quidquid ſit, Gummitanus Epiſcopus ſuæ, licet forſitan deſtructæ, civitatis retinuit titulum.

CAPUT II.

Exponitur Hierarchia Africanæ Eccleſiæ.

Ex iſtæ Provinciæ apud Afros fuerunt non ſolummodò civiles, ſed etiam Eccleſiaſticæ. Eſt res exploratiſſima. Et fuerunt quoad Epiſcopales Cathedras numeroſiſſimæ. Etenim per Jacobum Sirmondum vulgata notitia Provinciæ Proconſulari quinquaginta quatuor, Numidiæ centum viginti quinque, Byzacio centum & tredecim, Mauritaniæ Cæſaræenſi centum viginti ſex, Mauritaniæ Sitifenſi quadraginta quatuor, Provinciæ Tripolitanæ aſſignat quinque Cathedrales Eccleſias. Et numerus videtur eſſe mutilus. Etenim in Cæſaræenſi Provincia omittitur ipſa Eccleſia Cæſaræenſis. Et Carthaginenſi Synodo, quam ex ſola ſua Provincia contra Pelagianos celebravit Primas Aurelius, adfuerunt Epiſcopi ſexaginta octo. Quin iſtius notitiæ, ſeu catalogi author, ſanctus Victor Vitenſis Epiſcopus, in primo Wandalicæ perſecutionis libro ſcribit in Proconſulari tunc Provincia fuiſſe Epiſcopos centum ſexaginta,

ginta quatuor. Et videtur non de Sedibus loqui, ſed de ſuperſtitibus tunc Epiſcopis, ideoque plures fuiſſe Sedes. Ejus de Mauritania Cæſaræenſi iſthìc Dictum concordat catalogo: "Creſcens, „Metropolitanus Aquitaniæ civitatis, centum viginti Epiſcopis „præeſt". Legendum eſt: "Mauritaniæ civitatis". Loquitur de Geizerici Regno, at verò catalogus agit de Regno Hunnerici. Creſcens videtur tunc fuiſſe mortuus. Et tamen præter ſex mortuos catalogus numerat centum viginti vivos Epiſcopos, ideòque eſt differentia quoad unum. Idem Victoris liber numerat duos Tripolitanos Epiſcopos Viceſſebrarenum, & Creſconium Enſem. Legendum eſt: "Creſconium Oenſem". Hic habetur in catalogo, deeſt verò Viceſſebrarenus, ideoque Tripolis habuit plures quam quinque Epiſcopos. Et ad tertiam Carthaginenſem Synodum dixit Primas Aurelius: "In Tripoli, ut aſſeritur, Epiſcopi ſunt „quinque tantummodò". Voces, "Ut aſſeritur" edicunt ipſum de vivis agere Epiſcopis, non de Epiſcopalibus Cathedris. Etenim Diœceſios Primas nequit ſubjectarum ſibi Sedium numerum ignorâſſe. Et in Carthaginenſi Collatione Ruffinianus Scriba dixit de præſentibus Catholicis Epiſcopis: "Catholicæ partis Epiſcopi, „ſecundum ſubſcriptionem huic Brevi inſertam, efficiuntur ducenti „ſexaginta ſex. Exceptis his quos dicunt necdum ſubſcripſiſſe". Et hi erant viginti. Et poſt horum coram Comite Marcellino exhibitionem dixit ſanctus Alipius Tagaſtenſis Epiſcopus: "Scriptum ſit ducentos viginti Epiſcopos eſſe abſentes, quos aut in„firmitas, aut ætas, aut certè neceſſitas detinuit". Et Fortunatianus Siccenſis Epiſcopus addidit: "Sexaginta quatuor Cathedras „habemus vacuas". Proinde Cathedræ, quas tunc detinebat Catholica Eccleſia, erant quingentæ ſeptuaginta. Et non paucæ detinebantur à ſolis Donatiſtis. Porrò catalogus habet ſolummodò quadringentas ſexaginta novem Cathedras: Eſt ergo incompletus. Aliud tamen in Collationis Breviculo ſcribit ſanctus Auguſtinus: "Epiſcoporum Catholicorum omnium præſen„tium nomina eſſe conſtitit ducenta octoginta ſex. Viginti enim „non ſubſcripſerant, qui tamen ſuam exhibentes præſentiam, „& in medium procedentes, niſi quos infirmitas corporis illic „apud Africam tenuit, præſentibus Geſtis ſe mandare & con„ſentire profeſſi ſunt". Et infra: "Dictum eſt à Catholicis, „alios Epiſcopos centum viginti non veniſſe Carthaginem". Et

Can. 59.

Lib. 1. Cap. 214.

L. 1. C. 16.

iterum: "Reſponſum eſt à Catholicis ſexaginta eſſe, quibus ſuc-
„ceſſores Epiſcopi nondum fuerant ordinati". Quiſnam textus
ſit vitiatus, permitto aliis diſquirendum.

Quævis Provincia, licet Metropoliticam poteſtatem habuerit, non tamen habuit Eccleſiaſticam Metropolim, in cujus Epiſcopis iſta poteſtas per ſucceſionem reſideret. Iſta poteſtas ſucceſſit in diverſarum Sedium Epiſcopos. Etenim ſub Donatiſticæ Factionis exordio Numidiæ Primatum Secundus Tigiſitanus, ad Epiſcopalem ſancti Auguſtini electionem Megalius Calamenſis, Milevitanæ contra Pelagianos Synodi tempore Sylvanus Summenſis, exinde Valentinus Vajanenſis, poſtmodo ſanctus Alipius Tagaſtenſis, alii geſſerunt aliis remporibus. Quod ipſum demonſtrari poſſit in aliis Provinciis. Eſt res manifeſta. Quod ſanctus Alipius iſtum Primatum geſſerit, lucet ex epiſtola Dioſcori ad S. Auguſtinum: „Senex Alipius rogavit me". Et ex ſancti Auguſtini Epiſtola ad
Epiſt. 55. ipſum Alipium: "Auguſtinus Alipio Seni". Etenim, Senex, erat unus è titulis, quibus Afri Metropoliticæ poteſtatis Ge-
Epiſt. 67. ſtorem Epiſcopum inſigniebant. Ita Carthaginenſi, ſub Attici & Cæſarii Conſulatu celebratæ, Synodo adfuerunt Aurelius, Muzonius, ac alii Epiſcopi, & ſubſcribitur: "Manu Senis Mu-
„zonii". Hic eſt ille Muzonius, dequo in Dialogo contra luciferianos ſanctus Hieronymus: "Muzonius Byzacenæ Provinciæ
Cap. 7. „Epiſcopus, cui propter ætatem Primæ ab omnibus defereban-
„tur, ita locutus eſt". Utique in Ariminenſi Concilio. Tempore iſtius Carthaginenſis Synodi erat Primas Byzacii. Et precibus, quas in Carthaginenſi Collatione Comiti Marcellino obtulerunt Catholici Epiſcopi, poſt Aurelium Carthaginenſem ſubſcribit "Sylvanus Senex, Eccleſiæ Summenſis". Hoc eſt, Summenſis Epiſcopus, & Primas Numidiæ. Et S. Auguſtinus ſcribit
Epiſt. 261 ad ſanctum Celeſtinum Pontificem: "Sanctus Senex, qui tunc „Primatum Numidiæ gerebat". Et ad Profuturum Conſtantinenſem Epiſcopum: "Quod Senex Megalius defunctus ſit, jam „vos audiſſe quis dubitet? Erant autem à depoſitione corporis
Epiſt. 149. „ejus, cum hæc ſcriberem, dies fermè viginti quatuor. Utrum „jam videris Succeſſorem Primatus ejus, ſi fieri poteſt, ſcire volumus". Omnes editi libri ſunt mutili. Hoc modo ſupplendi ex Bibliotheca Sereniſſimi Domini, Magni Ducis. Editi libri addunt

addunt: "Disponebas enim". Et legunt non, "Videris", sed „inveneris". Quæ lectio videtur melior. Et istud additamentum videtur non omittendum. Erat dubium, quis in Numidia Episcopus Megalio per consecrationis ætatem proximè succederet, adeoque cui post ejus mortem deberetur Primatus Provinciæ. Hac de re Augustinus & Profuturus ante Megalii mortem contulerant, & Profuturus promiserat sedulò inquirere: Hinc post istius mortem Augustinus rogat, an invenerit. Proindè apud Afros Metropolitica authoritas non erat adstricta certæ Sedi, sed semper transibat ad Seniorem consecratione Episcopum totius Provinciæ. Hinc non rarò erant lites de successione: Dum nempè duo de consecrationis senio contenderent. Ita evenit inter Victorinum & Xantippum, Numidiæ Episcopos, de quibus videnda est sancti Augustini epistola ad Victorinum. Et ad istud malum exscindendum emanavit hic Canon: "Qui- Epist. 217.
„cumque deinceps ab Episcopis ordinantur, literas accipiant „ab Ordinatoribus suis manu eorum subscriptas, continentes „Consulem & diem, ut nulla altercatio de posterioribus vel „anterioribus oriatur".

Erat singularis & ab aliis gentibus diversa Hierarchia. Attamen non vacua fundamenti. Etenim Episcoporum translatio erat tunc summoperè vetita: Afri eam æquiparabant Rebaptismo. Hinc Metropoliticæ civitatis Episcopus erat non rarò Juvenis, ac inter Senes Com-provinciales quasi discipulus inter Magistros. Nihilominùs ipsis præsidebat. Hoc Afri judicarunt incongruum, ideoque istam potestatem semper alligarunt seniori Episcopo. Et ipsum Provincia appellabat suum Senem. Titulus iste fuit tanti, ut illo etiam Carthaginensis, licet non ætatis, sed civitatis causa succederet in dignitatem, Primas fuerit usus & gavisus. Etenim in literis ad Quintianum Presbyterum sanctus Augustinus Aurelium Primatem scribit " Senem Aurelium". Quod eadem Hierarchia usque ad Magni Constantini tempora viguerit apud Hispanos, affirmant Joannes Mariana, & in scholiis ad Canones Illiberritanos Ferdinandus Mendoza. Et res in istis Canonibus omninò habet fundamentum.

Isti Afrorum Primates habuerunt & alios titulos. Donatistæ ipsos appellarúnt "Principes". Ita in Carthaginensi Collatione Victor Tabborensis Donatistarum Episcopus dicit: "Beatissimus L. 1. c. 201.

Pater

Pater & Princeps noſter Primianus". Loquitur de Primiano Carthaginenſi. Et in ſanctum Auguſtinum ſcripſit Creſconius Do-
L.3.C.80. natiſta : "Epiſtolam Principis ueſtri, qua neſco quid de te ſcripſit, „cum te ordinari nollet, tenent non pauci noſtrorum". Per Principem illum intelligit Megalium, Calamenſem Epiſcopum, Numidiæ Primatem, cujus in Auguſtinum calumnia eſt eruditis notiſſima. Et in Carthaginenſis Collationis Breviculo Donatiſtæ Cecilianum Carthaginenſem Epiſcopum arguunt, quod noluerit "Prin-
L.3.L.16. „ceps à Principe ordinari". Nempe Proconſularis Provinciæ Primas à Primate Numidiæ. Et in quarto contra Creſconium libro ſanctus Auguſtinus per ironiam ſcribit : " Primianus ſuper Col-
Cap. 30. „legas Principatum gerit". Titulus videtur inductus à ſuperbiſſimo faſtu Donati magni. Ipſum enim, quod nollet appellari "Epiſcopus", ſed "Donatus Carthaginis", ſanctus Optatus appellavit "Princi-„pem Carthaginis". Quidquid ſit, titulus iſte Catholicis Epiſcopis per omnia diſplicuit. Hinc contra ipſum ſanxit tertia Car-
Can. 26. thaginenſis Synodus : "Primæ Sedis Epiſcopus non appelletur „Princeps Sacerdotum, aut ſummus Sacerdos, aut aliquid hujuſ-„modi, ſed tantùm primæ Sedis Epiſcopus", Hic ergo eſt ſecundus iſtorum Primatum legitimus titulus. Ita in literis ad Generoſum ſanctus Auguſtinus ſcribit Secundum Tigiſitanum Epiſcopum
Epiſt. 165. fuiſſe in Numidia "Epiſcopum primæ Sedis". Et ſub Cæſarii ac Attici Conſulatu celebrata Carthaginenſis Synodus laudat "Creſ-„centianum Epiſcopum primæ Sedis Numidiarum". Etiam Muzonium dicit in Byzacio primæ Sedis Epiſcopum. Et Numidiæ Matricula jubetur eſſe & apud primam Sedem, & apud Metropolim Conſtantinam. Aliud ergò erat prima Epiſcopalis Sedes Provinciæ, aliud civilis Metropolis. Carthaginenſis, per ſanctum Auguſtinum in tertio contra Creſconium libro memorata, præfati Secundi Synodus ipſum inſcribit "Epiſcopum primæ Cathedræ".
Cap. 27. Ex quo vides titulum eſſe antiquiſſimum. Eundem Januario, vel potiùs Januariano, Donatiſtarum in Caſis nigris Epiſcopo, deferunt Catholici Hipponenſis Eccleſiæ Clerici : " Januariano primæ „Sedis Epiſcopo partis Donatianæ". Eundem titulum laudant Ca-„nones Illiberritani. Et hoc eſt unum argumentorum, ex quibus Africana Hierarchia videtur olim viguiſſe in Hiſpaniis.

Tertius titulus eſt Primas. Ita in quarto contra Creſconium libro ſanctus Auguſtinus ſcribit de præfata Megalii Calamenſis epiſtola

epiſtola : "Epiſtolam Primatis noſtri". Et in literis ad ſanctum Cap. 64.
Celeſtinum Pontificem : "Gerebat Numidiæ Primatum". Et Hip- Epiſt. 161
ponenſes Clerici in præfata ad Januarium epiſtola : "Secun-
„dus Tigiſitanus, Primas veſter". Et rursùm Auguſtinus in
literis ad Victorinum Epiſcopum : "Mauritanias Provincias ſci Epiſt. 217.
„mus ſuos habere Primates". Et Milevitana Synodus : "Salvo Can. 13.
„jure Primatus Numidiæ & Mauritaniæ". Et ſanctus Poſſidius in
ſancti Auguſtini vita laudat "Carthaginenſem Epiſcoporum Pri- Cap. 8.
„matem", & adjungit : "Tunc Primate Numidiæ Megalio, Ca-
„lamenſi Epiſcopo". Notanda eſt, ac inferiùs exponenda diſtin-
ctio : Megalium ſoliùs Numidiæ, Carthaginenſem appellat Pri-
matem Epiſcoporum. Tituli radicem exponit in literis ad Gal- Epiſt. 4.
liarum Epiſcopos ſanctus Papa Hilarus : "Conſtantius Vceticæ Cap. 1.
„Eccleſiæ Antiſtes, ævo honoris Primas eſſe dicitur". Hoc eſt,
ſenior inter omnes ſuffraganeos, ideoque ipſorum poſt Metro-
politam dignior & primus. Apud Afros Provinciæ ſenior non ſolo
Epiſcopalis honoris ævo, ſed inſuper Metropoliticâ authoritate
præfulgebat, ideoque meritò dicebatur Primas. Magnus Grego-
rius in literis ad Columbum Numidiæ Epiſcopum dat & aliam
rationem : Adeodatum Primatem inſcribit "Primatem Synodi". Libr. 2.
Quod nempe iſthìc obtineret authoritatem Præſidis. Eſt antiquus Ep. 86. 87.
titulus. Nam illum Diotrephi Epiſcopo adſcribit etiam ſanctus
Joannes Apoſtolus. Media Eccleſiæ ſæcula Primates appellarunt
Epiſcopos præfectos pluribus Metropolitis ac Provinciis. Hinc-
marus Rhemenſis titulum extendit ad iſtos etiam unicæ Provin-
ciæ Metropolitas, qui nullum agnoſcebant iſtiuſmodi Primatem.
Eſt vox multifariæ ſignificationis.

Quartus Africanorum Primatum titulus eſt "Metropolitanus".
Quod Carthaginenſi Epiſcopo competierit, & attributus fuerit,
eſt omnibus notiſſimum. Erat enim Metropolitanæ Sedis Epiſco-
pus, habebatque perpetuam Metropoliticam authoritatem. Ita in
prima Epheſini Concilii Actione Petrus Presbyter, ac Notariorum
Primicerius, Capreolum Carthaginenſem Antiſtitem appellat "Re-
„verendiſſimum Metropolitanum ac Epiſcopum Carthaginis". Quæ-
ſtio eſt, An attributus fuerit etiam aliarum Provinciarum Prima-
tibus ? Reſpondeo fuiſſe attributum. Etenim in libro de Geſtis
cum Emerito Cæſaræenſi Donatiſtarum Epiſcopo ſanctus Augu-
ſtinus Deuterium, Catholicum ejuſdem civitatis Antiſtitem, ap-

pellat "Epiſcopum Metropolitanum Cæſaræenſem". Creſcentem ejuſdem civitatis Epiſcopum eodem titulo donat in primo libro de Wandalica perſecutione ſanctus Victor Epiſcopus Vitenſis. Et quarta Carthaginenſis Synodus, de conſecrando novo Epiſcopo ſanciens, dicit : "Cum conſenſu Clericorum & Laicorum, & „Conventu totius Provinciæ Epiſcoporum, maximeque Metropoli„tani vel authoritate vel præſentiâ, ordinetur Epiſcopus". Loquitur generatim de cunctis Provinciis. Omnium ergò Primates fuerunt dicti Metropolitani : Non à civitate, ſed ab authoritate. Cæſaræenſis tamen, quoniam Deuterius & Creſcens videntur ætate Ordinis non fuiſſe ſeniores, poſſit ſic fuiſſe dictus à ſola civitate.

In ſecundo Wandalicæ perſecutionis libro ſcribit laudatus Victor : "Geizericus Rex, adſtante vulgo, in media civitate, pro „gradibus plateæ novæ, Epiſcopum ſuæ Religionis, nomine Jo„cundum, quem Patriarcham vocitabant, præcepit incendio concremari". Et ipſi ſucceſſit Cyrillas. Hic cum noſtris Epiſcopis voluit diſputare, & Victor proſequitur : "Collocat ſibi Cyrillas „cum ſuis ſatellitibus in loco excelſo ſuperbiſſimum Thronum, „adſtantibus noſtris. Dixeruntque Epiſcopi noſtri : Illa eſt ſem„per grata collatio, ubi ſuperba non dominatur elatio, ſed ex con„ſenſu communi venitur, ut Cognitoribus decernentibus, partibus agentibus, quod verum eſt agnoſcatur. Nunc quis erit cogni„tor, quis examinator, vel libra juſtitiæ, ut benè probata confir„met, aut pravè aſſumpta refellat ? Et cum talia & alia dice„rentur, Notarius Regis reſpondit : Patriarcha Cyrillas". Et Catholici interceſſerunt : "Legatur nobis, quo concedente iſtud „ſibi nomen Cyrillas aſſumpſit". Ex quibus diſcimus plura. Primò, quod Africam ingreſſi Wandalorum Epiſcopi aſſumpſerint ac in ſe tranſtulerint Hierarchiam Africanæ Eccleſiæ. Quod ſibi Carthagine Primatem ſtatuerint. Quod horum Primatum primi fuerint Jocundus & Cyrillas. Secundò diſcimus, quod iſtum Primatum exaltarint in Patriarchatum, & Primatem inſcripſerint Patriarcham. Tertiò, quod iſti Primati excelſum & ſuperbum, nempe ut Patriarchæ, Thronum conceſſerint. Quartò, quod Catholici Epiſcopi hæc omnia improbaverint. Et meritò. Etenim Carthaginenſis Epiſcopus, licèt ſex ampliſſimarum Provinciarum, ac plurimorum Epiſcoporum Primas eſſet, nequaquam tamen

erat

erat Autocephalus, ſed Patriarchico Romanæ Eccleſiæ juri ſubjectus per omnia, ideoque remotiſſimus à Patriarchali dignitate. Et hinc in plenaria ſuæ Diæceſios Synodo non habuit ſingularem Thronum, ſed ſedit Collega inter Collegas. Omnis hic Cyrillæ faſtus erat novitas.

Videtur tamen non fuiſſe novitas. Etenim in Chronico Victor Tonnonenſis Epiſcopus Reparatum Carthaginenſem aliquoties appellat Archi Epiſcopum. Etiam ſanctus Leo nonus Pontifex iſtius civitatis Epiſcopum appellat primum à Romano Archi-Epiſcopum, ac maximum totius Africæ Metropolitanum. At verò Archi-Epiſcopi titulus tunc dabatur ſolis Patriarchis, aut Autocephalis Primatibus. Reſpondeo Victorem Tonnonenſem aliter loqui de Capreolo, Eugenio, ac Bonifacio, Reparati Anteceſſoribus: Eos ſimpliciter appellat Epiſcopos. Et de Reparati exordio ſcribit: "Reparatus Carthaginenſis Eccleſiæ Epiſcopatum poſt Bonifacium „ſuſcepit". Et poſtmodò conſtanter inſcribit Archi-Epiſcopum. Quem titulum iſtius Sedis Antiſtiti nec ſanctus Auguſtinus tribuit, nec ſanctus Optatus, nec ſanctus Cyprianus, nec ulla Africana Synodus. Victor Tonnonenſis videtur poſteriorem partem ſuorum Annalium ſcripſiſſe de anno in annum. Reparati Acta ſcripſiſſe apud Græcos, Conſtantinopoli, aut in exilio. Iſthìe didicit Græcorum titulos, & ex ipſis cœpit Reparatum ſcribere Archi-Epiſcopum. Et falſum eſt, quod Archi-Epiſcopi titulus iſto tempore daretur ſolis Patriarchis, aut Primatibus Autocephalis. Etenim Romana Eccleſia in ſuo antiquo Canonum Codice duodecimum Chalcedonenſem Canonem legit hoc modo: "Quæ„cumque civitates per ſacras literas nomine Metropolitano fun„guntur, ipſæ ſolum honorem conſequantur, & is, qui huic Ec„cleſiæ præeſt Epiſcopus, vocetur Archi-Epiſcopus, ſalvo utique „proprio jure, quod reverà Metropolitanæ civitati convenit". Adeò antiqua eſt iſta ſignificatio. Codex docet ipſam non eſſe Commentum recentium Græculorum. Hæc ſunt alterius loci. Poſterioribus ſæculis cuncti Africanarum Provinciarum Primates fuerunt appellati Archi-Epiſcopi. Etenim ſanctus Gregorius ſeptimus laudat Secundum Epiſcopum Hipponenſem, & inſcribit Archi-Epiſcopum Mauritaniæ Sitifenſis.

Quæſtio prima eſt, An iſta Metropoliticæ poteſtatis ſucceſſio, aut potius de civitate in civitatem migratio viguerit in omnibus

&a Epiſcopum aut Clericum degradabant, quædam proſcribebant à ſolo adſcenſu ad altiorem gradum : Et Imperatoris Juſtiniani tempore tale crimen erat non damnare tria iſta Capitula. Hinc Primaſius, apud Byzacenos Senior poſt Boëtium Primatem Epiſcopus, ne iſtam pœnam incidens excluderetur à ſucceſſione in Primatum, receſſit à priori ſententia, & Capitula damnavit. At iſtum receſſum Collegæ cenſuerunt eſſe apoſtaſiam : Hinc Primaſium à Primatu ejecerunt.

Quæſtio ſecunda eſt, An omnes ſex Provinciæ habuerint ſuum proprium Primatem ? Rationem dubitandi facit ſecundus Canon tertiæ Carthaginenſis Synodi : "Propter cauſſas Eccleſiaſticas, quæ „ad perniciem plebium ſæpè veteraſcunt, ſingulis quibuſque annis „Concilium convocetur, ad quod omnes Provinciæ, quæ primas „Sedes habent, de Conciliis ſuis ternos Legatos mittant". Affirmat quaſdam habere, quaſdam Provincias non habere proprium Primatem, propriamque Synodum. Et in antiquo Romanæ Eccleſiæ Codice habemus hunc Canonem : " Primatem proprium „Mauritania Sitifenſis, cum id poſtularet, habere permiſſa eſt in lon„ginquioribus Mauris". Eſt compendium. Plenus Canon habetur in Codice Africanæ Eccleſiæ : "Placuit ut Mauritania Siti- Cap. 17. „fenſis, ut poſtulavit Primatem Provinciæ Numidiæ, ex cujus „cœtu ſeparatur, ſuum habeat Primatem, quem conſentientibus „omnibus Primatibus Africanarum Provinciarum, vel omnibus „Epiſcopis; propter longinquitatem habere permiſſa eſt". Alia lectio habet : " De Primatu Provinciæ Sitifenſis. Primatem verò „proprium cum Mauritaniæ Sitifenſis Epiſcopi poſtularent, omne „Concilium Epiſcoporum Numidiæ, conſentientibus omnibus Pri„matibus, vel univerſis Epiſcopis Provinciarum Africanarum, „propter longi itineris novitatem habere permiſſa eſt. Cum con„ſilio Carthaginenſis Eccleſiæ factum eſt". Hinc diſcimus plura. Primò, quod duæ Mauritaniæ ſemper fuerint duæ Provinciæ. Et Civiles & Eccleſiaſticæ. Secundò, quod Sitifenſis Provincia olim nec Primatem habuerit, nec Synodum. Tertiò, quod non ad Cæſaræenſis Provinciæ, ſed ad Numidiæ Primatem ac Synodum ſpectaverit, Erat Heteroclyta Hierarchia : Radicem ignoro. Ipſam ob longinquitatem itinerum ac alias rationes pertæſi Sitifenſes poſtulârunt ſingularem Primatem, propriamque Synodum, & obtinuerunt. Hinc ad Victorinum Epiſcopum Numidam,

qui contra Xantippum contendebat esse senior & Primas, scripsit
Epist.217. sanctus Augustinus : "Legi in eadem Tractoria, etiam ad Mau-
„ritanias esse scriptum, quas Provincias scimus habere suos Pri-
„mates. Quod si & ex eis ad Numidiam convocandum esset Con-
„cilium, oportuit utique ut aliquorum Maurorum Episcoporum,
„qui illic priores sunt, nomina in Tractoria ponerentur. Quod
„in ista Tractoria non reperiens, multùm miratus sum". Victo-
rinus post Valentini Vajanensis mortem prætendit se Seniorem Nu-
midiæ, ideòque & Primatem. Et statim se Primatem osten-
taturus indixit Synodum, & per Tractorias literas convocavit non
solummodò Numidiæ, sed insuper Mauritaniæ, utique Sitifensis,
Episcopos. Nempe dictam separationem improbabat, volebatq;
circumducere. Fecit istud ipsum, quod elapso sæculo fecit Do-
minus Carolus à Lotharingia, Archi-Episcopus Rhemensis, qui
non solum Iprensem ac alios novos Flandriæ ac Arteſiæ Episco-
pos, sed etiam ipsum Archi-Episcopum Cameracensem evocavit
ad suam Synodum : Censuit ipsos à sua Metropoli illegitimè ac
invalidè dismembratos. Sanctus Augustinus istud arguit: "Quas
„Provincias scimus suos habere Primates". Affirmat divisionem
esse legitimam, ideoque non tentandam. Quando facta fuerit, suo
loco exponetur.

De hac Hierarchia scribit ad Gennadium Patricium, Africæ
Exarchum, magnus Gregorius : "Concilium Catholicorum Epi-
„scoporum admoneri præcipite, ut Primatem non ex ordine loci,
„postpositis vitæ meritis, faciat, quoniam apud Deum non gra-
„dus elevatior, sed vitæ melioris actio comprobatur". Textus ha-
L.1.Ep.72 bet : "Gradus elegantior". Viderur hoc modo corrigendus. Gre-
gorius voluit Primates deinceps non per ætatem succedere, sed ex
cunctis Provinciæ Episcopis juxta virtutum merita eligi digniо-
rem. Et denuò scripsit ad omnes Numidiæ Episcopos : "Petistis
„per Hilarium Chartularium nostrum à beatæ memoriæ Præde-
„cessore nostro, ut omnes vobis retrò temporum consuetudines
„servarentur, quas à beati Petri, Apostolorum Principis, ordi-
„nationum initiis vetustas longa servavit. Et nos quidem, juxta
„seriem Relationis vestræ, consuetudinem, quæ tamen contra fi-
„dem Catholicam nihil usurpare dignoscitur, immotam perma-
„nere concedimus, sive de Primatibus constituendis, cæterisque
„Capitulis, exceptis his, qui ex Donatistis ad Episcopatum per-
veniunt,

„veniunt, quos provehi ad Primatus dignitatem, etiam cum ordo „Clericorum eos ad locum eundem defert, modis omnibus prohi„bemus. Sufficiat autem illis, commiſſæ ſibi plebis tantummodò „curam gerere, non autem illos etiam Antiſtites, quos Catholica „fides in Eccleſiæ ſinu & edocuit & genuit, ad obtinendum cul„men Primatus anteire". Eadem de re Gregorius reſcripſit ad Dominicum Primatem Carthaginenſem. Audita Gregorii in Apoſtolicam Sedem evectione, Dominicus gratulatorias ſcripſit literas, ac ipſas tranſmiſit per ſolemniſſimam Legationem: Per Donatum & Quod-vult-Deus Epiſcopos, Victorem Diaconum, & Angelum Notarium. Neſcio qua ex cauſſa fuerunt in via paſſi moras, & ſeriùs venerunt Romam, ideoque Gregorius non reſpondit, niſi decimo kalendas Auguſti, indictione decimâ. Erat ſexti ſæculi annus nonageſimus ſecundus; At verò Gregorius Pontificatum iniverat jam ante biennium. Reſcripſit inter cætera: "De Eccleſiaſticis privilegiis quod veſtra Fraternitas ſcribit, hoc „poſtpoſitâ dubitatione teneat, quia ſicut noſtra defendimus, ita „ſingulis quibuſque Eccleſiis ſua jura ſervamus. Nec cuilibet, „favente gratiâ, ultra quam meretur, impartior, nec ulli hoc „quod ſui juris eſt, ambitu ſtimulante derogo, ſed Fratres meos „per omnia honorare cupio, ſicque ſtudeo honore ſingulos ſub„vehi, dummodò non ſit quod alteri jure ab altero poſſit op„poni".

Africanæ Eccleſiæ diſciplina per longam ſub Wandalis captivitatem fuit læſa in pluribus, & alterata. Et per lites de tribus Chalcedonenſis Concilii Capitibus acceſſerunt alia vulnera. Et quis tunc Romanus Pontifex videtur avitam Provincialium Primatum ſucceſſionem, quia communi omnium gentium Hierarchiæ adverſam, improbaſſe, & voluiſſe mutatam. Hinc Africani omnes, Numidæ præſertim, Epiſcopi avitum morem probari & firmari poſtularunt à Pelagio ſecundo. Et ut Pontificem permoverent, aſſeruerunt eſſe antiquiſſimum, à tempore ſancti Apoſtoli Petri. Avitam ſuam Hierarchiam ſtuduerunt per novam Apoſtolicæ Sedis confirmationem reddere immutabilem. Preces videntur Pelagium inveniſſe defunctum, ac fuiſſe traditæ Succeſſori Gregorio. Et hic improbavit morem, ipſumque non quidem immutavit, ſed juſſit immutari per Synodum, & hujus executionem delegavit Exarcho Gennadio. Voluit Primates deinceps eligi per Synodos: Eligi dignio-

gniorem totius Provinciæ. Erat ſanctiſſima ſanctio. Nihilominùs ſuarum conſuetudinum tenaces Afri interceſſerunt, & novas miſerunt preces. Per Numidiæ Epiſcopos. Et optimus Gregorius indulſit aliquid moderaminis. Conſuetudinem, quoniam Catholicæ fidei non adverſabatur, permiſit procedere, eâ tamen lege, ut apud Donatiſtas conſecrati, & poſtmodo ad Matrem Catholicam accedentes Epiſcopi nunquam poſſent ad Primatum adſpirare. Poſtea advenerunt etiam literæ & Legatio Primatis Dominici: Et Gregorius denuò firmavit ſuum Decretum. Proinde iſta Primatum Succeſſio ſemper permanſit, & dum Africam contigerit reduci ad Chriſtum Dominum, debebit permanere. Et iſta Gregorii contra Donatiſtas appendix non fuit nova. Lucet ex illis, quæ nobis Victor Tonnonenſis dixit circa Primaſium Epiſcopum Aquimetenſem: Et quæ ſanctus Auguſtinus ſcripſit ad ſanctum Celeſtinum.

Verba, "Etiam cum ordo Clericorum", videntur mendoſa. Videtur legendum: "Ordo annorum" Eſt enim quæſtio de gradu ætatis. Quid ibi operetur Ordo Clericorum? Notandum etiam eſt Gregorii Reſcriptum ad Hilarium Monachum, ejus in Africa Legatum: "Feliciſſimus atquè Vincentius, Diacones Eccleſiæ „Lamingenſis, oblatâ petitione ſuggeſſerunt ab Argentio, ejuſdem „civitatis Epiſcopo, gravem ſe injuſtitiam pertuliſſe, & accepto „præmio Donatiſtas in Eccleſiis fuiſſe præpoſitos". Quidam Lamingenſium Donatiſtarum Clerici, ordinatione ſeniores Feliciſſimo ac Vincentio, redierunt ad Eccleſiam, ipſoſque Argentius Epiſcopus admiſit etiam ad locum juxta ſuæ conſecrationis ætatem, ac duobus memoratis Clericis præpoſuit. Hoc ſimiliter improbavit Gregorius: Uti iſtiuſmodi Epiſcopos noluit eſſe Primates, ita ſimiles Clericos voluit in Eccleſiæ tabula eſſe poſtremos. Gregorii verba, "Quas à beati Petri Apoſtolorum Principis, &c". videntur affirmare Africanam Eccleſiam eſſe fundationem ſancti Petri. Verùm ſunt Africanæ Relationis verba, quæ Gregorius noluit diſcutere. Clariùs ſe exponit in aliis ad Dominicum Primatem
L. 7. Ep. 32 literis: "Scientes unde in Africanis partibus ſumpſerit ordinatio „Sacerdotalis exordium, laudabiliter agitis, quod Sedem Apoſto„licam diligendo, ad officii veſtri originem prudenti recordatio„ne recurritis". Affirmat primos Epiſcopos per Apoſtolicam Sedem fuiſſe conſecratos, & tranſmiſſos in Africam.

CAPUT

CAPUT III.

Exponitur Primatus Carthaginenſis Eccleſiæ.

IN Commonitorio ſuper Hæreſiarchæ Cæleſtii nomine Marius Mercator rectè affirmat "Car-„thaginem eſſe totius Africæ Metropolim". Hinc uti Romanus Proconſul Civilem, ita iſtius civitatis Epiſcopus habuit Eccleſiaſticam poteſtatem in omnes Diœceſios Provincias. Idque à prima fundatione iſtius Eccleſiæ. Etenim ſanctus Cyprianus ſuam erraticam Synodum collegit ex Provincia Africa, id eſt, Proconſulari, ex Numidia, ac utraque Mauritania. Quod etiam adfuerint Tripolitani Antiſtites, eſt ſupra demonſtratum. Notanda eſt ſancti Cypriani ad iſtam Synodum præfatio: "Neque quiſquam noſtrum Epiſcopum ſe eſſe Epiſcoporum con-„ſtituit, aut Tyrannico terrore ad obſequendi neceſſitatem Col-„legas ſuos adigit". Quod Romanus Antiſtes paſſim inſcriberetur Pontifex Maximus, ac Epiſcoporum Epiſcopus, teſtatur Tertullianus in libro de pudicitia. Sanctus Papa Stephanus videtur ita inſcripſiſſe ſemet-ipſum, atque iſtâ authoritate omnes ſub cœlo Eccleſias compuliſſe ad obediendum ſuis Decretis contra Rebaptiſmum. Hoc Cyprianus rodit: Inſinuat etiam ſe eſſe Epiſcoporum Epiſcopum, & tamen à ſe non præſumi iſtum titulum, nec talem Tyrannidem. Et in literis ad ſanctum Cornelium Pontificem ſcribit: "Latiùs fuſa eſt noſtra Provincia. Habet etiam Nu- Epiſt. 45.
„midiam & duas Mauritanias ſibi cohærentes". Provinciam accipit pro Diœceſi. Ibidem affirmat ſibi in Adrumetinæ, quæ poſtmodò Byzacii eſt facta Metropolis, civitatis Eccleſiam eſſe plenam Primatialem poteſtatem. Quæ omnia ſanctus Cyprianus fecit & ſcripſit juxta conſuetudinem ſervatam ab Agrippino, aliiſq; ſuis Anteceſſoribus. Magnum iſtum titulum probat in ſancti Auguſtini vita ſanctus Poſſidius: Carthaginenſem Antiſtitem appellat "Primatem Epiſcoporum Carthaginenſem". Nempe omnium

Epiſcoporum per omnem Africam. Hinc Victor Tonnonenſis Firmum Numidiæ Primatem appellat non ſimpliciter "Primatem „Epiſcoporum", ſed "Primatem Epiſcoporum Numidarum". Eodem modo ſanctus Auguſtinus in Carthaginenſis Collationis Bre-
L. 3. Cap. 7 viculo Megalium Calamenſem appellat "Primatem Epiſcoporum „in Numidia". At verò in literis ad quoſdam Donatiſtarum Epiſcopos ſcribit Carthaginem eſſe amplam ac illuſtrem civitatem, illi eſſe non mediocris authoritatis Epiſcopum, ejus Eccleſiam eſſe verticem totius Africæ, omnes alias eſſe illi ſubditum corpus. Etiam ſanctus Gregorius Nazianzenus in ſancti Cypriani Encomio ſcribit ipſum non ſoli Carthaginenſi Eccleſiæ, ſed toti Africæ fuiſſe præfectum. Hanc Præfecturam laudant plures Synodi,
Concil. 3. Cap. 45. quas celebravit Primas Aurelius. In ipſarum una Epigonius Epiſcopus dixit ad Aurelium: "Minus præſumis Frater. Neceſſe „habes tu omnes Eccleſias ſuffulcire". Et ipſe Aurelius ad om„nem Synodum. "Scitis me multarum Eccleſiarum cauſam ſu„ſtinere". Et Primas Capreolus ſcripſit ad Epheſinam Synodum: "Miſſis ad univerſas Africæ Provincias congruis literis, Synodum „cogere volui". Et apud Victorem Vitenſem Epiſcopum ſan-
Lib. 2. ctus Primas Eugenius "Zenonis Auguſti Præceptum deſtinat uni„verſæ Africæ". Et in ſuis ad Bonifacium Primatem precibus ſcribit Petrus Abbas: "Tantæ Sedis, quæ totius Africæ Eccleſiæ „Primatum tenere dignoſcitur, tenore muniamur". Plurima ſunt iſtiuſmodi teſtimonia.

Attamen Carthaginenſis Antiſtes non fuit Autócephalus, ſed Patriarchico jure ſubjectus Romanæ Eccleſiæ. Etenim Africana Eccleſia eſt fundata per Romanam, ideoque authoritatis ſeu originis cauſſa palam ſpectat ad Romanum Patriarchatum. Primus Innocentius ipſam ponit in eadem claſſe cum Eccleſiis Hiſpanis, Gallicis, Italicis, ac Siculis. Hinc Carthaginenſis Primas ad Romanam Eccleſiam ſemper retulit quaſvis graviores ac difficiliores cauſſas, itemque quoſvis de novo conſecratos Epiſcopos. Lucet ex variis ſancti Cypriani epiſtolis. Et idem Cyprianus novam in Lapſos clementiam non præſumpſit attentare, niſi facta relatione ad Romanum vacantis Eccleſiæ Clerum, varioque ad ipſam Reſcripto: Quod nempè iſthìc eſſet ejus Patriarchica authoritas. Ex eodem principio omnes, etiam Provinciales, Epiſcopi potuerunt Carthaginenſem præterire Primatem, & à ſuarum

Provin-

Provincialium Synodorum Judiciis proximè Romam provocare. De ſanctis Monachis Martiniano ac Saturiano, per Geizericum Wandalorum Regem in Paganam Africæ Mauritaniam projectis, ſcribit in primo libro Victor Vitenſis: "Ingentem multitudinem „Gentilium Barbarorum Chriſto Domino lucraverunt, ubi antea „nulla fama Chriſtiani nominis fuerat divulgata. Mittunt Legatos per itinera diſtenta Deſerti: Pervenitur tandem ad Romanam „civitatem. Rogatus Epiſcopus, ut Presbyterum & Miniſtros „credenti populo deſtinaret, explet cum gaudio, quod petebatur". Utique Leo magnus. Sub Wandalica captivitate tunc gemebat, & quaſi vidua erat Carthaginenſis Eccleſia: Hinc Presbyter & Miniſtri non è Chriſtiana Mauritania, aut ex vicina Hiſpania, ſed poſtulantur ab Apoſtolica Sede. Propter Patriarchalem auctoritatem. Hinc & in ſuo Chronico ſcribit Guilhelmus Nangiacenſis: "Rogerus „Rex Siciliæ Africam invaſit, captâque urbe, quæ Carthago di- „cebatur, Archi-Epiſcopum Africæ, qui ſub ſervitute Romam ve- „nerat conſecrandus, ad Sedem ſuam remiſit liberum". Africa tunc gemebat ſub Saracenis. Et uti nuper ſub Gregorii ſeptimi Pontificatu, ita tunc reperiri non poterant duo intra Africam Catholici Epiſcopi, qui Carthaginenſem Electum conſecrarent: Hinc ille conſecrandus acceſſit ad ſuum Patriarcham. Et in Lateranenſi ſancti Martini Pontificis Synodo exſtat Synodica epiſtola, qua Victor, novellus Carthaginenſium Antiſtes, per ſolemnes Legatos refert "ſe accepiſſe Pontificalis honoris conſecrationem & ſtolam". Et illa poſtulat ſibi per Pontificem confirmari. Nempe ſuum Patriarcham. Anno 1649.

Hæc omnia inſigniter illuſtrat ſanctus Leo nonus in literis ad Thomam Africanum Epiſcopum: "Noveris proculdubiò, quia „poſt Romanum Pontificem primus Archi-Epiſcopus, & totius „Africæ maximus Metropolitanus eſt Carthaginenſis Epiſcopus, „nec quicumque ſit ille Gummitanus Epiſcopus, aliquam licen- „tiam conſecrandi Epiſcopos, vel deponendi, ſeu Provinciale Con- „cilium convocandi habet ſine conſenſu Carthaginenſis Archi-Epi- „ſcopi; cujuſlibet dignitatis aut poteſtatis ſit, exceptis his, quæ ad „propriam Parochiam pertinent; cætera autem, ſicut & alii Afri- „cani Epiſcopi, conſilio Carthaginenſis Archi-Epiſcopi agit. Hoc „autem nolo vos lateat, non debere præter ſententiam Romani „Pontificis univerſale Concilium celebrari, aut Epiſcopos damnari

„vel deponi. Quia etſi vobis liceat aliquos Epiſcopos examinare, „definitivam tamen ſententiam abſque conſultu Romani Pontificis „non licet dare, quod in ſanctis Canonibus ſtatutum poteritis in„venire". Hæc poſteriora Leo addit ex Iſidori Mercatoris Codice, qui tunc vigebat per Latinam Eccleſiam. Pergit in literis ad Petrum ac Joannem, Africanos item Epiſcopos: "Sed de „Africæ Primatibus aliter intelligendum eſt, quia in ſingulis ejus „Provinciis antiquitus Primates inſtituebantur, non ſecundùm „potentiam alicujus civitatis, ſed ſecundùm tempus ſuæ ordina„tionis, quibus tamen omnibus præerat unus, ſcilicet Cartha„ginenſis Archi-Epiſcopus, qui etiam non incongruè dici poteſt „Metropolitanus, propter Carthaginem Metropolim totius A„fricæ".

Hanc Carthaginenſis Eccleſiæ dignitatem graviter læſerunt Donatiſtæ. Res infra exponetur. Et iſta præſumptio non eſt admiranda in iſtis Turbinibus. Eandem quippè, immò longè majorem, poſterioribus ſæculis attentavit Orthodoxus Gummitanæ Eccleſiæ in Byzacio Epiſcopus, adversùs quem ſcripſit ad Petrum & Joannem, Proconſularis, ut videtur, olim Provinciæ Epiſcopos, ſanctus Leo nonus: "Rectè contrà Gummitanum Epi„ſcopum dignitatem Carthaginenſis Eccleſiæ defendiſtis. Quia „ſine dubio poſt Romanum Pontificem primus Archi-Epiſcopus, „& totius Africæ maximus Metropolitanus eſt Carthaginenſis „Epiſcopus, nec pro aliquo Epiſcopo in tota Africa poteſt per„dere privilegium, ſemel ſuſceptum à ſancta Romana & Apoſto„lica Sede, ſed obtinebit illud uſque ad finem ſæculi, & donec „in ea invocabitur Nomen Domini Noſtri Jesu Christi, ſive „deſerta jaceat Carthago, ſive reſurgat glorioſa aliquando. Hoc „ex Concilio Cypriani, hoc ex Synodis Aurelii, hoc ex om„nibus Africanis Conciliis, hoc, quod majus eſt, ex venerabi„lium Prædeceſſorum noſtrorum, Romanorum Pontificum De„cretis apertè monſtratur. Nec quicumque ille ſit Gummi„tanus Epiſcopus, aliquam licentiam conſecrandi Epiſcopos, vel „deponendi, ſeu Provinciale Concilium convocandi habet ſine „conſenſu Carthaginenſis Archi-Epiſcopi, cujuſlibet dignitatis „aut poteſtatis ſit: Tantummodò procurabit ille Gummitanus „Epiſcopus quæ ad propriam Parochiam pertinent, cætera au„tem, ſicut & alii Africani Epiſcopi, conſilio Carthaginenſis

Archi-

„Archi-Epiſcopi aget, qui ſolus in Africa Pallium ab Apoſto-„lica Sede habere ſolet. Unde & Epiſcopos conſecrandi prin-„cipale & antiquum jus retinet". Quid Gummitanus ille Antiſtes prætenderit ac præſumpſerit, eſt ſuprà expoſitum. Ejus item fundamentum.

Quædam Leonis Pontificis verba ſunt elucidanda. Primò hæc: "Et poſt Romanum Pontificem primus Archi-Epiſcopus". Nempe intra Romanum Patriarchatum. Etenim in illo nullus ex avita Patrum Inſtitutione fuit Primas tot Provinciarum. Theſſalonicenſis Epiſcopus præfuit toti Illyrico: Verùm non per ordinarium Primatum, ſed per vices delegatas Sedis Apoſtolicæ. Et iſta vacaria Præfectura à ſancto Damaſo duxit primam originem. Galliarum Primates ſunt longè juniores. Omnium ſenior eſt per Carolum Magnum. Etiam Cantuarienſis ac Toletanus ſpectant ad media ſæcula. Hinc Carthaginenſis Epiſcopus etiam extra Romanum Patriarchatum, ac in generalibus Eccleſiæ Synodis fuit ſummè honoratus. Etenim ad ſextam Synodum Conſtantinus, Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ Presbyter ac Grammaticus Latinus, ſolemniter dixit: "Scio temporibus „Pauli quondam Patriarchæ veniſſe Fortunium, qui fuit Epi-„ſcopus Carthaginenſis, & cum Miſſas acturus eſſet in ſancta „magna Dei Eccleſia, quæſitum eſt, quomodò ſedere debuiſſet, „utrumnè ante Metropolitanos, qui hic morabantur, an poſt „eos. Et requirente eodem Paulo quondam Patriarcha in Bi-„bliotheca Patriarchii librum quinti Concilii, ut cognoſceret „quomodò ſedere debuiſſent, contigit ut inveniretur & La-„tinus liber ejuſdem Concilii. Et exinde inſtructus idem Pau-„lus fecit eum ordinabiliter Sedere". Porrò in quinto Concilio Sextilianus Tunienſis Epiſcopus, Primoſi Carthaginenſis Primatis Vicarius ac Legatus, ſedit proximè poſt Patriarchas ac Antocephalos Exarchos, ante omnes Metropolitanos, & Græcos & Latinos. Unicus ipſum præceſſit Theſſalonicenſis, propter amplas vices Apoſtolicas. Tres Græcorum Exarchi, licet per Conſtantinopolitani Epiſcopi rapinas amiſerint Antocephaliam, retinent tamen ejus imaginem, & quaſdam reliquias.

Notanda ſunt & hæc ſancti Leonis verba: "Privilegium ſe-„mel ſuſceptum âb Apoſtolica Sede". Et inter hæc privilegia Leo ponit poteſtatem "conſecrandi Epiſcopos". Hujus functio-

nis antiquum & principale jus affirmat esse penes solum Carthaginensem. Ex Apostolico privilegio. Et addit omnia hæc constare ex Decretis Romanorum Præsulum. Et quidem ista omnia fuisse Afris Romana beneficia, nemo sana sentiens possit inficiari. Ipsum agnovit ac professus est Carthaginensium Primas Reparatus, qui post ejectos ex Africa Wandalos ad sanctum Agapetum Pontificem solemniter legavit Caium & Petrum Episcopos, ac Liberatum suum Archi-Diaconum, novo Pontifici gratulaturos adeptam dignitatem, & supplicaturos Primatiali Cathedræ antiqua privilegia. Lucet ex Pontificis Rescripto: „Uniuersa, quæ inimicorum perversitas invaserat, Charitati tuæ „Metropolitana jura reparantes hortamur, &c". Hoc ipsum professi sunt universi Afrorum Antistites, dum à Pelagio secundo ac à Magno Gregorio supplicarunt eandem reparationem, etjam heteroclytam Successionem Provincialium Primatum. Apostolicus Canon sanxit omnes & singulos, non dumtaxat Metropolitas, sed etiam Provinciales Episcopos consecrari per Patriarcham: Per ejus manus, aut certè ad ejus præviam confirmationem & literas. Hic Canon, uti in quibusdam aliis Diœcesibus, ita in Africa non viguit ob transmarinam ab alma Urbe ac Patriarchali manu distantiam: Et hoc ex gratioso indulto Romanæ Cathedræ. Cathedra ista permisit omnes Afrorum Episcopos consecrari per manus, aut literas Primatis Carthaginensis.

Et hoc indultum circumducendum censuit Siricius Pontifex, dum in Africam misit hunc Canonem: "Extra conscientiam „Sedis Apostolicæ, hoc est, Primatis, nemo audeat ordinare". Nempè Episcopos. Canon affirmat verum Africæ Primatem, seu Patriarcham sedere in Apostolica Sede, ideoque sine ipsius prævia confirmatione nullum isthic posse consecrari Episcopum. Et mandat deinceps sic observari. Et istam novam regulam Thelensis Synodus tentavit per Byzacium mittere in executionem. Verùm Reverendus Pater Paschasius Quesnellus nervosè contendit Siricii litteras, & Thelensem Synodum esse spuria, ac suppositicia figmenta. At sine competenti fundamento. Etenim Fulgentius Ferrandus, Carthaginensis Ecclesiæ Archi-Diaconus, ac vir eximiè eruditus: Est enim omnino ille idem, qui scripsit vitam sancti Fulgentii, & ad cujus litteras idem Fulgentius rescripsit librum de Baptismo Æthiopis. Hic, inquam, eruditus

Ferran-

Ferrandus in ſua breviativa Canonum collectione frequenter laudat & præfatas litteras, & præfatam Synodum, uti legitimas atque authenticas. Eaſdem laudat ille Canonum codex, quem Reverendus Pater Paſchaſius Queſnellus vulgavit, & affirmat eſſe antiquum Romanæ Eccleſiæ, quo illa fuit uſa, antequam alium meliorem edidiſſet Dionyſius Exiguus. Attamen Synodum iſtam aliqui non Thelenſem appellant, ſed Theleptenſem. Laudatus Ferrandus conſtanter appellat Zellenſem. Et hæc appellatio videtur comprobanda. Etenim tantum teſtimonium quis improbet? Adductum Canonem præfatus Romanæ Eccleſiæ Codex legit in hunc modum: " Ut extra conſcientiam Sedis Apoſtolicæ „Primates nemo audeat ordinare". Quæ lectio ſuis etiam non vacat ſcrupulis.

Etenim Reverendus Pater Paſchaſius Queſnellus advertit vocem, Ordinare, eſſe æquivocam, & ab ipsâ quandoque conſecrationem, quandoque adminiſtrationem, aut quamvis diſpoſitionem importari, atque proſequitur: Verùm ut communiori vocum uſui & Grammaticæ legibus magis accomodatur" iſta lectio. "ita Regionum iſtarum diſciplinæ ac moribus prorſus adverſatur. Si enim Primatum nomine Carthaginenſem „Epiſcopum intelligat, non pluralis, ſed ſingularis numerus „apponi debuerat: Cum unicus eſſet hujuſmodi Primas in Africa. Sed & quam hoc ab Africanis Juribus & conſuetudine „alienum, ut ad Epiſcopum Romanum de ordinando Carthaginenſi Epiſcopo conſultatio vel relatio mitteretur. Quod ſi „per Primates Metropolitanum uniuſcujusque Provinciæ Epiſcopum, ſeu primæ Sedis Antiſtitem deſignat, jam verò ineptiſſimum eſt ac ridiculum iſtud Decretum, quod Primates „extra conſcientiam Sedis Apoſtolicæ ordinari vetat: Cum Primates in Africa, excepto Carthaginenſi, nunquam ordinarentur.

Reſpondeo tamen iſtam lectionem non eſſe paradoxam. Per Primates intelligi poſſint tam Carthaginenſis, quàm primæ Sedis Epiſcopi per alias Provincias. Etenim inter Carthaginenſis Eccleſiæ Primatialia Jura fuit & illud, quod ad Carthaginenſem Aurelii Synodum, à qua proprium Primatem acceperunt, dixerunt Cæcilianus & Honoratus, Legati Sitifenſis Mauritaniæ: " Profitemur „in conſcientiam Eccleſiæ Carthaginenſis perferre, quandocumque „voluerimus habere primæ Sedis Epiſcopum. Ita ut cum primæ

Sedis

„Sedis Episcopus de corpore recesserit, qui in ejus locum succe-
„dit, ad Ecclesiam Carthaginis mittat, & eam instruat, ut fiat
„primæ Sedis Episcopus". Et omnis Synodus acclamavit: "Pla-
„cet, placet". Et adjungit: "Quandocunque habere voluerit quæ-
„cumque Provincia primæ Sedis Episcopum, instruat primitùs
„Carthaginensem Ecclesiam, & sic quod desiderat faciat". Quod jus utcumque lapsum restauravit in suâ Carthaginensi Synodo Bonifacius Primas. Et hujus Synodi, usque huc latentis, insignem ac utilem notitiam debemus Illustrissimo Domino Lucæ Holstenio, qui eam produxit ex Vaticana Bibliotheca. Proinde apud Afros nullus poterat fieri Primas sine prævio examine & confirmatione Archi-Episcopi Carthaginensis. Hic discutere debebat, utrum accipiendæ dignitati nullus obstaret obex. Et hinc lucet magnum Gregorium, dum alicui notæ obnoxios Episcopos exclusit ab ista successione, nihil sanxisse contra Gentis mores aut Canones. Possit igitur fieri, ut Siricius Pontifex censuerit illud jus spectare ad suam Sedem. Nec sine fundamento. Etenim Primates isti, licet non quoad civitatem & locum, quoad potestatem ac dignitatem erant veri ac pleni Metropolitæ: Et verò omnium Occidentalium Metropolitarum confirmatio, consecratio, ac inthronizatio singulari semper, per sextum Nicænum Canonem stabilito, jure spectavit ad Apostolicam Sedem, Patriarchalem totius Septemtrionis ac Occidentis. Siricius voluit nec Carthaginensem deinceps consecrari, nec aliarum Provinciarum Primates inthronizari sine suo prævio examine & assensu. Et hinc usus est communi ad consecrationem & inthronizationem significandam voce, "Otdinare".

Est res non improbabilis. Attamen aliud fortissimè suadet quartum Ferrandi Diaconi compendium: "Ut Episcopus à tribus
„ordinetur, consentientibus aliis per Scripta, cum confirmatio-
„ne Metropolitani, vel Primatis". Ferrandus affimat compendium esse desumptum ex quarto & sexto Nicæno, ex decimo nono Antiocheno, ex duodecimo Laodicensi, ex bino Carthaginensi, ex Zellensi Canone, ac ex epistola Papæ Siricii. Per Metropolitanum omnino videtur Carthaginensem Archi-Episcopum, per Primatem intelligere Præfectum unius Provinciæ. Etenim unicus per omnem Africam Metropolitanus fuit iste Archi Episcopus. Ferrandus videtur docere Africanos Episcopos consecrari non posse, nisi per Interventum utriusque Præfecti. Particula disjunctiva,

Vel

Vel, videturſumi pro copulativa, Et. Nec enim id novum eſt, etiam apud Canones. At verò nulla eſt hic mentio Sedis Apoſtolicæ, aut Romani Pontificis. Quærenda eſt ratio. Quærendum eſt, quomodò Ferrandus affirmet iſtud ſuum compendium eſſe deſumptum ex Siricii epiſtola, quæ palam exigit Romanum conſenſum.

Volo meam, non ſententiam, ſed conjecturam liberè, attaman doceri paratus, edicere. Siricii Synodus videtur non fuiſſe collecta, ac ejus epiſtola non fuiſſe concepta pro ſola Africana Eccleſia. Et Synodus & epiſtola videntur ſanxiſſe pro omni latinâ Chriſtianitate. Videntur eſſe iſtud Conſtitutum, de quo liber Pontificalis: "Siricius fecit Conſtitutum de omni Eccleſia, & „„contra omnes hæreſes, & diſperſit per univerſum Mundum, & „per omnes Provincias, ut in omni Eccleſiæ Archivo cuſtodire„tur, ob oppugnationem contra omnes hæreſes". Etenim Synodalis epiſtola diſertè dicit Synodum fuiſſe adunatam "propter emer„gentes plurimas cauſas, quæ in aliquantis non erant cauſſæ, ſed „crimina. Exſtiterunt enim nonnulli, qui Statuta Majorum non „tenentes, caſtitatem Eccleſiæ ſuâ præſumptione violarúnt, vo„luntatem Populi ſequentes, & Dei Judicium non timentes". Etiam in hæreſes egit iſta Synodus: Præſertim in Novatianenſem, ac Montenſem, ſeu Donatiſticam, maximè tunc graſſantes in Occidentali Eccleſia.

Hujus igitur Synodi Conſtituta Siricius, uti in omnes alias ſui Patriarchatus Provincias, ita tranſmiſit etiam in Africam. Et uti Donatianus Teleptenſis Epiſcopus Byzacii Primas, ita & aliarum Provinciarum Præfecti pro eorum executione adunarunt Synodos, aut Provinciales, aut Africanas. Hæc Thelenſis, Teleptenſis. aut Zellenſis fuit palam Africana, & primus Siricii Canon movit ipſi grandem ſcrupulum. Nec ſine rationibus. Etenim Africanam Eccleſiam adſtringebat ad novum onus: Ad omnium ſuorum Epiſcoporum præviam confirmationem poſtulandam, non dumtaxat à Provinciæ ac Diœceſeos Primate, ſed etiam à Romano Pontifice. Hinc adversùs illud Synodus intereceſſit, allegans ſuos mores, ſuam perpetuam conſuetudinem. Et tunc exiſtimo Siricium reſcripſiſſe ſecundam epiſtolam, prioris interpretativam ac moderativam, de qua Vincentius & Fortunatianus, Proconſularis Provinciæ Legati, dixerunt ad hanc Zellenſem Synodum:

"Etiam cum Tusdrum fuissemus, sicut mecum recolit memoria „lis auditio vestra, & epistolas sanctæ memoriæ Siricii Sedis Apostolicæ Episcopi dedissemus, unaque earum recitata esset à Sanctimonia „Fratris nostri Episcopi Latonii, utrasque nos afferre suggestio indicavit. Has igitur recitari donate. Episcopi dixerunt: Recitentur epistolæ venerabilis memoriæ Siricii. Ut noverimus, quid „earum textus contineat".

Affirmant ac nos docent varia. Primò, quod Siricius duas epistolas de hac eadem re miserit ad Africanam Ecclesiam. Nempe secundam ad interpretandos scrupulos natos circa primam. Secundò, quod ad exequendas has litteras factæ sint plures per Africam Synodi: Etiam post mortem Siricii. Nam proximè ante hanc Zellensem facta fuit Tusdritana: Et utrique adfuerunt plures eidem Episcopi. Tertiò, quod ad Tusdritanam Synodum Latonius Episcopus, ut istius Provinciæ Primas, recitari curarit unicam dumtaxat epistolam. Quartò, quod adfidentes Episcopi non contenti postularint etiam recitari secundam: Et quod fuerit recitata. Nempe Latonius recitari curarat solam posteriorem, prioris interpretem ac moderatricem: At verò hæc sine illa plenè percipi non poterat. Hinc & ista recitari debuit. Erat præsens epistola. Posterior videtur hunc primum articulum temperasse, ac reduxisse ad communes Occidentalis Ecclesiæ mores, ad avitam Africanæ Gentis consuetudinem. Et hinc adductum suum compendium, quod ad consecrandos Episcopos solius Metropolitani ac Primatis consensum requirit, Ferrandus Diaconus fundari asseverat, non dumtaxat in quarto ac sexto Nicæno Canone, sed etiam in Zellensi Synodo, ac in epistola Siricii Pontificis. Non in prima, sed in secunda. Hæc periit aut latet. Hinc compellimur ad conjecturas. Eam videtur vidisse sanctus Leo nonus. Etenim scribit amplissimam illam, quam ad omnes consecrandos Episcopos habet Primas Carthaginensis, authoritatem esse privilegium ac beneficium Romanæ Ecclesiæ. Quod nempe dedit ista secunda epistola. Mihi videor hæc non sine fundamento conjicere. Dum epistola apparuerit, docebimur firmiora.

Etiam Provinciarum Primates non caruerunt suis dignitatibus: Præsertim Numida & Cæsaræensis. Etenim dum Victorinus & Xantippus litigarent de primatu Numidiæ, ad deinceps evitandos istiusmodi scopulos emanavit hic Canon: "Hic ordo", quò junior Episcopus

Epiſcopus nunquam, præſertim in Synodo, ſedere poſſit ante ſeniorem, "& à Patribus & à Majoribus ſervatus eſt, & à nobis, „Deo propitio, ſervabitur, ſalvo etiam jure Primatis Numidiæ „& Mauritaniæ". Hiſce duobus ſemper fuit primus locus poſt Primatem Carthaginenſem. Et hi Primates fuerunt iſtius dignitatis adeò tenaces, ut in Carthaginenſi, poſt duodecimum Honorii & octavum Theodoſii Conſulatum celebrata, Synodo Valentinus Numidiæ Primas ſederit ante Fauſtinum, Potentinæ Eccleſiæ Epiſcopum, Legatum Romanæ Eccleſiæ. Eâdem in Synodo Legati Byzacenæ Provinciæ, itemque Novatus Sitifenſis Epiſcopus, ac ejuſdem Provinciæ Legatus, ſedent & ſubſcribunt ante Legatos Cæſaræenſis Mauritaniæ. Legati omnes ſedent inter ſe permixtim: Omnes ejuſdem Provinciæ Legati ſibi mutuò non aſſident. Nempe Primatum privilegium non exibat perſonas: Nequidem communicabatur Provinciæ Vicariis ac Legatis. An in Primatum Legatos tranſierit, non poſſim affirmare. Exiſtimo Primates omnes poſt Carthaginenſem ſediſſe ante Provinciales Epiſcopos. Etenim in quinta Synodo Pompeianus, Victorianenſis in Byzacio Epiſcopus, & haud dubiè Primas, ſedit ac ſubſcripſit inter Metropolitas. Quod nempe etiam in ſuæ Diœceſios Synodo obtineret iſtum locum. Sextilianus Tunienſis Epiſcopus, Primoſi Carthaginenſis Vicarius ac Legatus, ibidem obtinuit ſui Principalis locum, ideòque iſta regula videtur obtinuiſſe in domeſtica etiam Synodo.

In Romana ſancti Martini Pontificis Synodo exſtat Synodalis epiſtola ab Africana trium Provinciarum Synodo ad Theodorum Pontificem, & habet hanc epigraphen: "Columbus primæ Se„dis Epiſcopus Concilii Numidiæ, & Stephanus primæ Sedis Epi„ſcopus Concilii Byzaceni, & Reparatus Epiſcopus primæ Sedis „Concilii Mauritaniæ". Byzacii Primas ſubſcribit ante Primatem Mauritaniæ, ideoque præfatum privilegium videtur ceſpitare. Reſpondeo ceſpitaſſe. Nam & ad Bonifacium Primatem, ſuæ Carthaginenſi Synodo præſidentem, dixit Felix Zactarenſis Epiſcopus, Legatus Numidiæ: "Extremus ego precor tuæ patientiæ bonita„tem, ut legum inſtitutio Paternarum, quam noviter conſtat eſſe „ſanciatam, inculcetur mentibus ſingulorum, ut & Doctor ſer„vet quod antea didicit, & minùs inſtructus diſcat ſcire quod „neſcit". Agit de antiqua lege ac forma Synodalis præcedentiæ.

Hinc ſubdit : "Tuæ Beatitudinis innocuam exſpecto charitatem, „ut Africanarum Provinciarum Concilia qualiter ſint paternis in„ſtitutionibus ordinata, his Geſtis apertiùs demonſtretur, & „propatulò, quis poſt te ſit alteris primus, non differas ſanctis „interlocutionibus publicare". Rogat quis in Africanis Synodis debeat poſt Carthaginenſem Primatem, qui illic "infulatus Sacer„dos præſidet, & primus palmatus irradiat", habere proximum locum, ac eſſe primus ante omnes alios. Et poſt relectos varios Aurelianarum Synodorum Canones Bonifacius reſpondit : "Ex pa„ternis definitionibus evidenti veritate collegimus Proconſularem „Provinciam Numidiæ, Numidiam verò Byzacenæ, vel cæteris „antelatam. Quiſquis ergò perturbare ſtatutum ordinem quan„documque tentarit, honoris ſui putabitur pati jacturam".

Ex his diſcimus varia. Primò, quod ſub Wandalica captivitate Africana Hierarchia fuerit alterata in variis articulis, ac ſauciata. Secundò, quod horum articulorum unus fuerit antiquum præcedentiæ jus, quod in generalibus iſtic Synodis habebant Primas Numidiæ, ac Primas Cæſaræenſis Mauritaniæ. Tertiò, quod ſola Numidia reclamarit ſuum jus, poſtulans reſtaurari. De Mauritania nemo loquitur : Et tamen aderat, hauddubiê Legatus, Secundinus Minenſis Epiſcopus. Vigilii Tapſenſis Epiſcopi catalogus appellat Minnenſem. Nempe Barbari ipſam horrendè devaſtarant, ac adeò redegerant in nihilum, ut erubeſceret adſpirare ad vetuſta ſui olim ſplendoris Inſignia, Et hæc omninò eſt una rationum, ob quas Imperator Juſtinianus utramque Mauritaniam contraxerit in unam Provinciam. Hinc item Primas Bonifacius reſpondit, quod poſt Carthaginenſem Numida, poſt hunc proximus ſedere deberet, non Cæſaræenſis Maurus, ſed Byzacenus. Nempe ſublimis illa Mauritania jacebat in terrâ. Et iſta ejus humilitas permanſit etiam poſt Juſtiniani tempora. Hæc igitur eſt ratio, ob quam in laudatâ contra Monothelitas Synodo poſt Numidam Byzacenus ſedit ante Maurum. Ex his item fortiſſimè ſuademur, quod ante everſam à Barbaris Africam, non ſolus Numida ac Maurus, ſed etiam Byzacenus, & omnes reliqui Primates locum habuerint ante Provinciales Epiſcopos. Hinc etiam ita præfati tres ſederunt in laudata Synodo. Numida & Maurus juxta dignitatem ſuæ Provinciæ, alii forſitan ſederunt juxta ætatem ſuæ conſecrationis. Quidquid ſit, videntur ipſum ſemper eundem honorem

norem obtinuiſſe in generalibus totius Africæ Synodis. Hinc generali Synodo, habitæ ſub Conſulatu Attici & Cæſarii, ſtatim poſt Carthaginenſem Aurelium ſubſcripſit Muzonius Primas Byzacii. Et quartæ Carthaginenſi Synodo poſt eundem Aurelium primus ſubſcripſit Donatianus Talabricenſis, Primas ejuſdem Provinciæ. Et Milevitanæ Synodo ſimiliter ſubſcripſit ejuſdem Byzacii Primas, Donatianus Teleptenſis. Quartò ex Præfatis diſcimus, quod Africani Antiſtites in ſuis Synodis ſederent infulati ac palmati. Hoc eſt cum Mitrâ Epiſcopali, & veſte palmatâ. Qualis verò, & quam glorioſa fuerit hæc veſtis, videri poſſit apud Scriptores de re veſtiariâ Romanorum.

De Carthaginenſi Eccleſia ſcribit in animæ Gemma Honorius Auguſto-Dunenſis: "Cum Chriſtiani, relictâ lege Dei, paganos L. 1. c. 137
„ſpurcitiæ operibus imitarentur, Judicio Dei traditi ſunt in ma-
„nibus eorum, qui deletis Chriſtianis poſſederunt loca eorum. Un-
„de Antiochenus Patriarchatus eſt ad Hieroſolymam traſlatus. Por-
„rò Alexandrinus ad Aquileiam eſt poſitus: Quia huic civitati pri-
„mùm Marcus Evangeliſta præſedit, qui Alexandriæ præfuit.
„Quamquam quidam contendant, quod Carthaginenſis Epiſcopus
„hâc tranſlatione polleat". Iſtud ipſum ſcribit in primo de Sacramentis libro Hugo Victorinus, omittens tamen Alexandrini Patriarchatus tranſlationem in Sedem Carthaginenſem. Et rectè. Eſt enim figmentum. Etiam Antiocheni Patriarchatus tranſlatio. Etenim Hieroſolymæ Patriarchatus, non per tranſlationem emerſit, ſed per diſmembrationem, fuitque firmatus per Synodum Chalcedonenſem. Paſchalis ſecundus, dum Flandri ac Franci obtinebant terram ſanctam, ipſum præpoſuit Antiocheno. Carthaginenſem Primatem honoravit etiam titulus Papa. Erat olim communis omnibus Epiſcopis: Etiam Africanis. Attamen hi ipſum nulli detulerunt, niſi ſuo Primati Carthaginenſi. Lucet ex Africanis Synodis, ac variis Afrorum Antiſtitum atque Doctorum literis. Solus iſte Primas erat illis Pater Patrum, ac Epiſcopus Epiſcoporum.

CAPUT IV.

Exponitur varia, per Donatistas patrata, in Carthaginensis Ecclesiæ dignitatem injuria.

Donatistarum schisma est inchoatum à Numidiæ Episcopis: A Donato in Casis nigris, secundo Tigisitano, tunc Primate istius Provinciæ, ac ejus Synodalibus Collegis. Ortum est propter Cecciliani Carthaginensis Archi Diaconi promotionem ad istius Ecclesiæ Episcopatum. Adversùs ejus electionem & consecrationem sunt venati omnes ansas. Inter alia dixerunt hanc vitiosam ex defectu legitimi Consecratoris. Facta fuerat a Felice Abtungensi, aliisque Episcopis Proconsularis Provinciæ. Posteriores Donatistæ clamarunt debuisse à Secundo fieri: Principem à Principe, Primatem debuisse consecrari à Primate. Et quidem à Primate Numidiæ. Hic enim post Carthaginensem erat primus inter Primates reliquarum Provinciarum. Hâc viâ tentarunt non dumtaxat Cecciliani ordinationem infirmare, sed insuper suam Numidiam, suæ pertinaciæ originem ac primariam Sedem, exaltare. Hac de re scribit in Carthaginensis collationis Breviculo sanctus Augustinus:

L.8.C.16. „Donatistæ longa prosecutione agebant" in collatione, "quod non „exspectaverit Cecilianus ut Princeps à Principe ordinaretur, cum „aliud habeat Catholicæ Ecclesiæ consuetudo, ut non Numidiæ, „sed propinquiores Episcopi Episcopum Ecclesiæ Carthaginis or„dinent, sicut nec Romanæ Ecclesiæ ordinat aliquis Metropolita„nus, sed de proximo Ostiensis Episcopus. Hoc autem dicentes de „sua consuetudine, quam nescio quandò instituerunt, Ecclesiæ „præjudicare conabantur: Quæ consuetudo si antiqua esset, hoc „ipsum objecissent Cecciliano, quandò eum absentem damnaverunt". Omnis Patriarcha, omnisque Autocephalus Primas ex Apostolico Canone consecratur à propriis Suffraganeis. Etiam plerique Metropolitani, qui ob distantiam, aut aliam caussam non obliganturad

ad Patriarchæ manus accedere. Habent ex indulto ſui Patriarchæ. Et inter iſtos Metropolitanos ſemper fuit Carthaginenſis. Quare tertia Aurelianenſis Synodus, quæ Metropolitanos juſſit à Metropolitanis conſecrari, palam deviavit, nec fuit recepta in mores.

Iſtius apud Donatiſtas novitatis memoriam habemus in variis locis S. Auguſtini. In Libro de unitate Eccleſiæ ſcribit primam inter Catholicos, & Carthaginenſis Eccleſiæ Schiſmaticos litem fuiſſe "crimen malæ ordinationis". Et in Pſalmo contra Donati partem: "Erant quidam Traditores librorum de ſancta lege, Epiſcopi de Numidia, & non quilibet de plebe. Cum Carthaginem „veniſſent Epiſcopum ordinare, invenerunt Cecilianum jam ordinatum in ſua Sede. Irati ſunt, quia ipſi non potuerunt ordinare". Et in primo contra Parmenianum libro affirmat primos ſchiſmatis authores fuiſſe opulentiſſimam Lucillam, quoſdam Carthaginenſis Eccleſiæ criminoſos Clericos, nec non quoſdam ab iſta Factione ad Ceciliani perniciem evocatos Numidiæ Epiſcopos, "ut illo „depoſito alter eis Epiſcopus ordinaretur". Iſtorum Epiſcoporum Princeps erat Donatus à Caſis nigris. Hic evocavit Secundum Tigiſitanum, Primatem tunc Numidiæ, ac ejus ſeptuaginta Collegas: Hi damnarunt Cecilianum, ac ipſi ſuperordinarunt Majorinum. Rem elucidat in primo ſuo libro ſanctus Optatus Milevitanus: "Botrus & Celeſius", Carthaginenſis Eccleſiæ Clerici, poſt defunctum Menſurium ac extinctam gentilium perſecutionem, „ut dicitur, apud Carthaginem ordinari cupientes, operam dede„runt, ut abſentibus Numidis, ſoli vicini Epiſcopi peterentur, „qui ordinationem apud Carthaginem celebrarent. Tunc ſuffra„gio totius populi Cecilianus eligitur. Et manus imponente Felice „Aptungitano Epiſcopo ordinatur". Hinc irata factio advocavit Secundum Primatem, & hic ordinavit Majorinum. Proinde ad Carthaginenſis Archi-Epiſcopi electionem & conſecrationem ſolebant, non ſoli vicini, nec ſoli Proconſulares invitari Epiſcopi, ſed etiam Numidarum aliqui, forſitan & aliqui aliarum Provinciarum. Patriarcharum ac Primatum conſecratio ſic ſolet honorari. Et Secundus Primas cum iſtis ſuæ Provinciæ Collegis, quibuſcum ordinaverat novum Cirthenſibus Epiſcopum, licèt non advocatus, videtur ad iſtum finem acceſſiſſe Carthaginem, & fuiſſe præventus, ideoque & indignatus. Et iſtud ſciens præventionis auctrix factio advocavit turbulentum hominem, atquè ita ſimul ſchiſma

confla-

conflaverunt. Ista invitatio videtur fuisse solius honoris, non juris aut necessitatis. Hinc ipsius prætermissionem nec ipse Secundus Cæciliano objecit. Nihilominus præsumpsit superordinare. Attamen audacia non transivit in Successores. Etenim Maximianum Carthaginensem ordinarunt soli Proconsulares Episcopi. Et videtur factum ex vigente tunc apud Donatistas consuetudine. Existimo etiam Donatum magnum, Parmenianum, ac Primianum fuisse isto modo consecratos. Bagajensis, cui præsedit Gamalius Numidiæ Primas, & quæ reparavit Primianum, Synodus videtur novitatem ad similia deinceps schismata avertenda induxisse. Gamalius videtur sui Antecessoris Secundi audaciam evexisse in legem. Hinc S. Augustinus scripsit istam consuetudinem non esse antiquam, & ignotam sibi esse ejus originem.

Altera Donatistarum in Carthaginensem Ecclesiam injuria est ab eadem Bagaiensi Synodo, eodemque Gamalio. Etenim hic Synodo præsedit, excluso Carthaginensium Primate Primiano. Episcopi sederunt hoc ordine: "Gamalius, Primianus, Pontius, „Secundianus, Januarius, Saturninus, &c". Lucet ex quarto
Cap. 10. sancti Augustini libro contra Cresconium. De ista Synodo idem Augustinus scribit in secunda enarratione super Psalmum trigesimum sextum: "Tu" per duas Maximianistarum Synodos damnate Primiane, "tibi servasti Numidiam, Cecilianus Orbem terra„rum. Sic servavit causam suam Orbi terrarum, quomodò tu „servasti Concilio Numidiarum. Si innocentem te reddidit Sedes „Bagaitana, quantò potiùs illum Sedes Apostolica? Magna diffe„rentia. Judices Numidas, apud quos te purgares, tu ipse adisti, „apud eos autem Donatus à Cæciliano victus est, quos pars Do„nati Judices postulaverat". Discimus hinc varia. Primò, quod Gamalius fuerit Bagaiensis Episcopus, & Primas Numidiæ. Hinc Augustinus dicit Primianum fuisse reparatum, non dumtaxat à Bagaiensi Synodo, sed etiam à Cathedra: Ad istum modum, quo Cæcilianus fuit reparatus à Sede Apostolica. Quia nempe fuit reparatus per Bagaiensem Episcopum. Secundò discimus, quod Gamalius Synodo præsederit, habuerit Relationem & suffragii Prærogativam, atque fuerit author Synodalis Judicii. Etenim Episcopus, cujus Sedes Reum reparat, non potest Synodo non præsidere. Et propter hanc Gamalii authoritatem Synodus convenit in civitatem Bagaiensem. Tertiò discimus. quod damnatus Primianus

mianus provocaverit ad Numidiæ Episcopos, ipsos adiverit, & sibi constituerit Judices. Etenim Primiani damnatrix Synodus constiterat ex solis Episcopis Proconsularibus, Byzacenis, ac Tripolitanis. Ita sanctus Augustinus scribit in libro de unitate Ecclesiæ. Hinc ille adivit Numidas, quibus tunc adjuncti & subditi erant etiam Mauri Sitifenses. Ipsos sibi elegit in Judices, eis subjiciens suam caussam & personam. Hinc Primas Gamalius utramque Provinciam, nec non & Cæsaræensem, à Maximianistis non seductam, Mauritaniam evocavit, atque ita coëgit Synodum trecentorum & decem Episcoporum. Et ipsi præsedit. Cap. 3.

Primianus ipsi adsedit. An statim à Synodi exordio, non possim certus affirmare. Affirmandum suadet antiquus Ecclesiæ Canon, qui damnatorum Episcoporum legitimis appellationibus adscribit suspensivum damnationis effectum, adeoque & istis Synodalem consessum usque ad inchoatam caussæ retractationem. Et certè Primianus fuerat damnatus à suis subditis, ideoque videbatur potiùs convitium sustinuisse, quàm judicium. Quidquid sit, Gamalio cessit Primatialem præsidendi locum. Hâc submissione sibi conciliavit viri patrocinium. Et istam cessionem, suæ dumtaxat personæ indultam ex rationibus, Gamalius edito Canone extendit ad suos Successores, fecitque perpetuam in Donati schismate. Canon periit: Nulla ejus supersest memoria. Ipsum tamen non sine fundamentis assero. Etenim Notariæ, quam in Carthaginensi collatione exhibuerunt, Donatistarum Episcopi subscripserunt hoc ordine: "Januarianus, Primianus, & cæteri sinceræ „Christianitatis Episcopi". Similiter subscripserunt suo ibidem Mandato: "Januarianus Episcopus Casensis-nigrensis, Primianus „Episcopus Carthaginensis, &c". Hic Januarianus videtur esse ille Januarius, qui quinto loco sedit in Bagaiensi Synodo. Etiam sanctus Augustinus ipsum appellat Januarium, affirmatque fuisse Primatem Numidiæ. Collatio quandoque Januarium, aliquando appellat Januarianum. Cur ille in Collatione sedit ac subscripsit ante Primianum? Quod fundamentum hujus novæ & extravagantis præcedentiæ? Nullum, nisi prævium Gamalii exemplum, ac ex ipso natus Canon Bagaiensis. L. 1. C. 14. Cap. 148. & 149.

Quæstio est, Quid Canon iste sanxerit? Quid Numidiæ Primatibus dederit? An totius Diœcesios Primatum, an simplicem dumtaxat præcedentiam? Respondeo hæc non constare, sed esse

ignota. Numidiæ & Cæsaræensis Mauritaniæ Primates ex antiquo Privilegio habuerunt in generali Diœcesios Synodo proximum locum à Carthaginensi: Gamalius videtur hoc ampliasse, & sanxisse ut Numidiæ Primas deinceps esset par etiam Carthaginensi, ideoque ipsorum senior præcederet in generali Synodo, ac præsideret. Hinc in collatione Primianum præcessit Ianuarianus. Etenim apud Cavernas Susis celebrata Synodus dixit de Primiano: "Recèns or„dinatus est". Hæc Synodus coiit quarti sæculi anno nonagesimo quarto, adeoque eodem, aut certè non nisi proximè priori anno ordinatus fuit Primianus. Eodem anno acta fuit Bagaiensis Synodus, atque ita Januarianus, quoniam quinto loco sedit, erat senex Episcopus. Erat omnium Numidarum tertius. Etenim inter ejus anteceſſores erant Primianus, ac Primas Cæsaræensis. Hinc igitur in collatione debebat ex isto Canone Primianum antecedere. An eadem forma in Januariani ac Primiani Succeſſores transiverit, ignoramus. Etenim Primianus fuit ultimus Donatistarum Carthaginensis Episcopus: Sceleratam hanc ſucceſſionem partim Augustæ Romanorum leges, partim Wandalica captivitas penitùs exciderunt.

Plura videntur his obstare. Etenim collationis tempore non Januarianus in Casis-Nigris, sed Adeodatus Milevitanus Donatistarum Episcopus fuit Numidiæ Primas, ideoque ille propter hunc Primatum nequit sedisse ac subscripsisse ante Primianum. Antecedens lucet ex ipsa collatione. Etenim Severiano, Orthodoxo Ceramussensium Episcopo, asserenti sibi non esse adversarium Episcopum Donatistam, Habet-Deum Primiani Carthaginensis Episcopi Diaconus reposuit: " Habemus Senem Adeodatum". Et ipse Adeodatus exposuit: "In plebe mea Milevitana est Ceramussa". Nempe Orthodoxi Milevitanum Episcopatum diviserant in tres: Milevitanum, Tuncensem, & Ceramussæ. Ita Severianus habebat, & non habebat adversarium. Porrò "Senex" & apud Catholicos, & apud Donatistas erat titulus Primatis. Eadem in collatione Victor Tabborensis Donatistarum Episcopus dixit: "Beatissimus Pater ac Princeps noster Primianus". Est palam titulus supremi Primatis, adeoque Numidiæ Primatem Donatistæ non æquarunt, longè minùs prætulerunt Archi-Episcopo Carthaginensi. Præterea Primianus in collatione habuit duos Diaconos, sibi & collationi servientes: Habet-Deum ac Valentinianum. Ja-

Libro 1. Cap. 54.

Cap. 65.

Cap. 201.

nuarius

nuarius nullum habuit. Ergò Primatus videtur fuiſſe penes Primianum. E' contrario inter Africanos Epiſcopos, qui adfuerunt & ſubſcripſerunt Sardicenſi Concilio, Neſſus ſubſcripſit primo loco, ante Gratum Primatem Carthaginenſem. Neſſus videtur fuiſſe Primas Numidiæ. Quare hæc præcedentia & æqualitas eſt antiquiſſima apud ipſos etiam Catholicos, non inducta per Donatiſtas.

Ad primum reſpondeo Januarianum omninò fuiſſe Primatem Numidiæ. Etenim ſanctus Auguſtinus, & omnis Hipponenſium Clerus ipſum diſertè inſcribit "Epiſcopum primæ Sedis". Et in Epiſt. 68. Carthaginenſi collatione ſemper & ubique ſtat, ſedet, ſubſcribit ante Primianum Etiam dato diſputaturis Epiſcopis Mandato. Hinc Cap. 207. certum eſt Adeodatum non fuiſſe Primatem Numidiæ. Lucet ex præfato Mandato. Etenim ille fuit unus ex ſeptem Donatiſtarum Diſputatoribus, ac ſemper ultimo loco ponitur poſt Primianum Carthaginenſem, Petilianum Conſtantinenſem, Emeritum Cæſaræenſem, Protaſium Tubunienſem, Montanum Zamenſem, ac Gaudentium Thamugadenſem. At verò Thamugadenſis Conſtantinenſis, ac Tubunienſis Epiſcopi erant Numidæ, ideoque Milevitanus Adeodatus debet ipſis fuiſſe conſecratione Junior, atque ita nequaquam ipſorum Primas. Nec obeſt titulus, "Senex". Etenim Salvianus Donatiſtarum Epiſcopus eumdem in collatione dedit Victoriano Epiſcopo Abiſſenſi, quem certum eſt non fuiſſe Primatem. Etiam Quod-vult Deus, Carthaginenſis Eccleſiæ Diaconus, ſanctum Auguſtinum, quem omnes ſcimus nunquam fuiſſe Primatem, inſcribit "ſanctum Senem". Proinde "Senex" apud Afros non ſolam dignitatem ſignificabat, ſed etiam ætatem, præſertim gravem multis virtutibus & meritis. Hoc modo Adeodatus à ſuis "dictus eſt Senex". Ad ſecundum reſpondeo Eccleſiam Tabborenſem fuiſſe in Proconſulari Provincia, ideoque Victorem Epiſcopum ita honoraſſe ſuum Primatem. Et poſſit Numidarum audaciam ac novitatem improbaſſe ac notaſſe. Porrò Carthaginenſis Primas per Bagaienſem Canonem non fuit exutus omni dignitate : Hinc ſolus Primianus habuit collationi miniſtrantes Diaconos. Cur Neſſus Sardicenſi Synodo ſubſcribat ante Gratum, fateor me ignorare. Exiſtimo eſſe mendum. Exiſtimo Neſſum fuiſſe ultimum Gallorum Epiſcoporum, ac Librariorum incuria irrepſiſſe in primum locum inter Afros. Nec mireris hoc in Actis

Synodalibus. Nam etiam in ſacræ Apocalypſios libro prima verba decimi tertii capitis migrarunt in finem capitis duodecimi. Franciſcus Balduinus ob adducta teſtimonia cenſuit Januarianum fuiſſe Primatem Carthaginenſem, Succeſſorem Primiani. At lucidum eſt ipſum graviter labi. Porrò Petiliani Conſtantinenſis Epiſcopi præcedentia ante Emeritum Cæſaræenſem quibuſdam ſuadet etiam iſtius Provinciæ privilegium fuiſſe ſpretum à Donatiſtis. Verùm ſine fundamento. Etenim Emeritus non fuit Primas.

Tertia & omnium ſceleratiſſima Donatiſtarum novitas atqùe audacia fuit in Romanam Eccleſiam. Etenim in Carthaginenſi collatione Felicem, ſuum Romanum Epiſcopum, detruſerunt in tertium locum, poſt Januarianum ac Primianum. Iſtud nomen conturbavit Catholicos Epiſcopos, ideoque Aurelius Carthaginen-
L.1.c.154 ſium Primas interceſſit : "Quia Felix Urbis Romæ Epiſcopum „ſe dicit, quare præjudicatur abſenti"? Utique Innocentio, vero Romanorum Epiſcopo, de quo Aurelius pergit : "Abundat nos „Innocentium dixiſſe Urbis Romæ eſſe Epiſcopum". Oportet noviſſe originem hujus imaginarii apud Romanos Epiſcopi. De ipſo Romana ſancti Damaſi adversùm Antipapæ Urſicini violentias Synodus ſcripſit ad Imperatorem Gratianum : "Per Africam „rursùs ſacrilegos Rebaptizatores nutu Dei præcepiſtis expelli. Sed „ab expulſis Claudianus eſt ordinatus, & ad perturbandam Urbem „Romam quaſi Epiſcopus deſtinatus. Qui contra Scripturæ Præ„cepta Divinæ, contra Jura Evangelica, vacuos omnes Myſte„riorum, atque ut ejus verbum exprimamus, Paganos fuiſſe, vel „præteriti temporis dicit Epiſcopos vel præſentis. Quem qui„dem Tranquillitas veſtra juſſit Româ pulſum Patriam repetere „propriam, ſed contemptis judiciis, & quidem ſæpè conſtrictus, „reſidet tamen, ſollicitans pretio frequenter pauperiores, & re-
Epiſt. 3. „demptos baptizare non veretur". Exſtat epiſtola apud Jacobum Sirmondum poſt appendicem Codicis Theodoſiani.

Circa hanc rem plura ſcribit in ſecundo contra Parmenianum libro ſanctus Optatus Milevitanus : "Sed & habere vos in Urbe Roma „partem aliquam dicitis. Ramus eſt veſtri erroris, protenſus de „mendacio, non de radice veritatis. Denique Macrobio dicatur, „ubi illic ſedeat, nunquid poteſt dicere, in Cathedra Petri? Quam „neſcio, ſi vel oculis novit, & ad cujus memoriam non accedit, „quaſi Schiſmaticus contra Apoſtolum faciens, qui ait" : Me-

moriis

moriis Sanctorum communicantes. "Ecce præſenres ſunt ibi duo-
„rum memoriæ Apoſtolorum : Dicite ſi ad has ingredi potuit,
„ita ut obtulerit illic, ubi Sanctorum memorias eſſe conſtat. Er-
„gò reſtat, ut fateatur ſocius veſter Macrobius ſe ibi ſedere, ubi
„aliquando ſedit Encolpius. Si & ipſe Encolpius poſſet interro-
„gari, diceret ſe ibi ſedere, ubi ante ſedit Bonifacius Ballitanus.
„Deinde ſi & ipſe interrogari potuiſſet, diceret, Ubi ſedit Victor
„Garbienſis, à veſtris jam dudùm de Africa ad paucos Erraticos
„miſſus. Quid eſt hoc, quod pars veſtra in Urbe Roma Civem
„Epiſcopum habere non potuit ? Quid eſt, quod toti Afri & pe-
„regrini in illa civitate ſibi ſucceſſiſſe noſcuntur ? Non apparet
„dolus ? Non factio, quæ mater eſt Shiſmatis ? Interea Victor
„Garbienſis, ut hinc prior mitteretur, non dico ut lapis in fon-
„tem, quia nec valuit puritatem Catholicæ multitudinis perturbare,
„ſed quia quibuſdam Afris placuit Urbica commoratio, ut hinc
„à vobis profecti videantur, ipſi petierunt ut aliquis hinc, qui
„illos colligeret, mitteretur. Miſſus eſt igitur Victor. Erat ibi
„filius ſine Patre, Tyro ſine Principe, Diſcipulus ſine Magiſtro,
„Inquilinus ſine Domo, Hoſpes ſine Hoſpitio, Paſtor ſine Grege,
„Epiſcopus ſine Populo. Non enim grex aut populus appellan-
„di fuerant pauci, qui inter quadraginta, & quod excurrit, Ba-
„ſilicas locum, ubi colligerent, non habebant, ſed ſpeluncam
„quamdam foris à civitate gradibus ſepſerunt, ut ipſo tempore
„Conventiculum habere potuiſſent. Igitur quia Claudianus Lu-
„ciano, Lucianus Macrobio, Macrobius Encolpio, Encolpius Bo-
„nifacio, Bonifacius Victori ſucceſſiſſe videntur, ſi Victori di-
„ceretur, Ubi ſederit, nec ante ſe aliquem illic fuiſſe monſtraret,
„nec Cathedram aliquam, niſi peſtilentiæ, oſtenderet".

Diſcimus hìnc varia. Primò, quod ſub Siricii Pontificatu, dum iſta Optatus ſcribebat, Romanus Donatiſtarum Epiſcopus videatur fuiſſe Macrobius, quem primò Catholicæ Eccleſiæ Presbyterum, exinde Apoſtatam, & occultum Donatiſtarum in Romana Urbe Epiſcopum fuiſſe ſcribit in Illuſtrium virorum catalago Gennadius Maſſilienſis, & adjungit : "Scripſit, cum ad-
„huc in Eccleſia Dei Presbyter eſſet, ad Confeſſores & ad Vir-
„gines librum unum, moralis quidem, ſed valde neceſſariæ do-
„ctrinæ, & præcipuè ad cuſtodiendam caſtitatem, aptiſſimis valdè
„ſententiis communitum. Claruit inter noſtros primùm Africæ,

„& inter ſuos, id eſt, Donatianos, ſive Montenſes, poſtea Ro„mæ". Hic eſt omninò ille Macrobius, de quo ſanctus Optatus : "Si Macrobio dicatur, Ubi ſedeat, &c". Quæ verba palam edicunt tunc vixiſſe, & apud Romam ſediſſe. Et hinc quæſtio eſt, Quomodò idem Optatus ſcribat Macrobio Lucianum, Luciano ſucceſſiſſe Claudianum ? Etenim hic omninò eſt ille Claudianus, quem Romana Synodus affirmat per Româ expulſos Donatiſtas fuiſſe ordinatum in Africa, & remiſſum ad Urbem, & iſthìc contra Regia Edicta contumaciter perſtitiſſe. Proinde Imperator Gratianus Lucianum ejecerat, omnemque ejus devium gregem : Et in ejus defuncti, aut redire recuſantis locum ordinatus fuit Claudianus, & quaſi Epiſcopus deſtinatus ad Urbem. Ipſum Princeps denuò proſcripſit ; at ille pertinax ſprevit omnia, & permanſit. Quin etiam non timuit rebaptizare. Quare hic Optati ſcribentis tempore erat Romæ Donatiſtarum Epiſcopus. Quæ videntur non benè cohærere.

Fateor eſſe gravem difficultatem. Etenim laudata Romanæ Synodi epiſtola videtur ſcripta quarti ſeculi anno octogeſimo primo, decimo quinto Damaſi Pontificis. Etenim Gratiani Reſcriptum affirmat Florentium Puteolanum Epiſcopum, primo anno damnàtum â Damaſo, jam poſt quintum decimum annum graſſari in Eccleſiam, & agere turbas. Et iſto eodem anno Romæ ſedebat ac latitabat Claudianus. Hinc quæritur, Quomodò ejus ante Lucianum Prædeceſſor Macrobius ſederit ſub Pontificatu Siricii ? Nec Optati textus poſſit dici vitioſus, in quo Macrobius debeat locari poſt Lucianum & Claudianum. Obſtant enim omnia exemplaria. Et præfatus Vincentius, in ſuo catalogo ſervans ordinem temporis, Macrobium locat proximè poſt Vitellium, quem addit floruiſſe ſub Conſtante, Filio Conſtantini Principis. Eum locat ante ſanctum Pachomium, qui creditur adoleſcens militaſſe ſub Imperatore Maxentio, ideoque Vitellio fuiſſe coævus. Hæc altè clamant Macrobium non vixiſſe uſque ad Siricii tempora. Et Romanæ Synodi, affirmantis ſub Damaſi Pontificatu ſediſſe Claudianum, atteſtatio eſt irrefragabilis. Proinde Macrobius omninò mediat inter Lucianum & Encolpium. Quare ſanctus Optatus per laudata ſuperiùs verba defunctum Macrobium alloquitur ut vivum. Eſt figura uſitata Rhetoribus. Porrò contumacem Imperatori Gratiano Claudianum ſecutus eſt in iſta peſti-

peſtilentiæ Cathedra Felix, qui interfuit Carthaginenſi Collationi. Adventus occaſionem expoſuit Petilianus Cirthenſis Epiſcopus: "Quæ ratio huc Felicem detulerit, nullus ignorat. Nobilitatem L. 1. c. 159. „omnem hic eſſe Romanam, nec ipſi neſcitis. Idem igitur turbo, „eademque neceſſitas eum huc detulit". Nempè Gothica almæ Urbis captivitas. Imperatorum Gratiani ac Valentiniani cædes, variaque Imperii turbatio Romanis Donatiſtis fecit libertatem perſiſtendi apud Romam, ac eligendi novum Epiſcopum. Felici nemo videtur ſucceſſiſſe.

Ex laudatis ſancti Optati verbis ſecundò diſcimus, quod Macrobius, aliique Romani Donatiſtarum Epiſcopi, nec in ſancti Petri Cathedra ſederint unquam, immò ipſam nunquam fuerint permiſſi videre. Item, quod ſanctorum Principum Apoſtolorum memoriis nunquam ſint communicare permiſſi, nec ad ipſas offerre, immò nec ingredi. Per ſancti Petri Cathedram ſanctus Optatus intelligit ejus Epiſcopalem Thronum, atque ita affirmat ſanctum Petrum ſediſſe Romæ Epiſcopum, & iſtiuſmodi Thronos eſſe ipſius Inſtitutum. Item affirmat Romæ tunc fuiſſe altaria, in ipſis fuiſſe reconditas ſanctorum Apoſtolorum Reliquias, & ad ipſas oblatum Miſſæ ſacrificium. Conſecrandis Altaribus ſacras Reliquias ſemper fuiſſe neceſſarias. Porrò Donatiſtarum Epiſcopos ab iſtis omnibus prohibuit ac interdixit antiquus Canon, qui neminem ignotum admittebat ad ſacras Baſilicas, niſi qui priùs emitteret ſolemnem profeſſionem Orthodoxæ fidei. Canonem tunc viguiſſe per omnes Eccleſias, eſt ſuo loco demonſtratum.

Tertiò diſcimus, quod Victor Garbienſis, primus Donatiſtarum apud Urbem Epiſcopus, fuerit conſecratus in Africa, ac inde tranſmiſſus ad paucos Romæ Erraticos. Non Romanos, ſed Afros, quibus placuerat Urbica habitatio, & qui iſthic nolebant vivere ſine ſuæ Factionis Epiſcopo. Hinc eò miſſus non fuit ut lapis in fontem, ad perturbandam Catholicæ multitudinis puritatem, ſed dumtaxat ad ſolatium ac miniſterium paucorum ſuorum Congerronum. Et hinc inter iſtos ſex Pſeudo-Epiſcopos nemo fuit Romanus, ideoque cuncti non ſolummodò ob ſchiſma & hæreſim, ſed inſuper ob peregrinitatem fuerunt inidonei ac irregulares. Ita habet antiquus Eccleſiæ Canon: Hunc ſanctus Optatus Donatiſtis refricat in frontem. Ex eadem

regula

regula Parmeniano, Carthaginenſi Donatiſtarum Primati, imò properat quod peregrinus, nempè Hiſpanus eſſet, ideòque ineptus ad iſtum Epiſcopatum. Ex iſta peregrinorum apud Romam Succeſſione addit agnoſci hæreticum dolum, & Schiſmaticam Factionem. Loquitur ex Tertulliani Præſcriptionibus: "Hæ-
Caput 41. „reticorum ordinationes ſunt temerariæ, leves, inconſtantes". Loquitur de primo Donatiſtarum circa iſtum Epiſcopum ſcopo. Quod poſtea aliud ab ipſo ſperaverint, infra audiemus à ſancto Auguſtino.

Quartò diſcimus, quod Romana Urbs ex tunc haberet ultrà quadraginta Baſilicas, adeòque & totidem Cardinales Presbyteros. Habebat & quatuordecim Diaconias, ideoque & tot Cardinales Diaconos. Adeò antiqua ſunt iſtius Cleri numerus & magnificentia. Ex iſtis Baſilicis Donatiſtæ nullam potuerunt invadere. Hinc "ſpeluncam quandam foris à civitate gradibus „ſepſerunt, ubi ipſo tempore Conuenticulum habere potuiſſent. „Unde Montenſes appellati ſunt". Invaſerunt neſcio cujus montis aut rupis ſpeluncam, iſthic latuerunt ut veſpertiliones, & peregerunt ſua ſacrilega Sacra. Hinc ipſos Romanus populus per ſarcaſmum appellavit Montenſes, Rupitanos, aut Rupezitas. Iſtius Epiſcopi ſpectrum appellavit Epiſcopum Montenſem, aut Rupitanum. Iſtam Cathedram ſanctus Optatus appellat Cathedram peſtilentiæ. Ex quo lucet præfatum Petilianum non eſſe authorem iſtius blaſphemæ contumeliæ. Donatiſtæ, ex quo ſanctus Papa Melchiades Donatum à Caſis-Nigris & omnem Factionem damnavit, peſſimè oderunt Sedem Apoſtolicam, ipſamque latrarunt eſſe Cathedram peſtilentiæ. Præſertim Petilianus. Hic blaſphemiam omninò accepit à ſuis Majoribus, ſtuduitque propagare, & imprimere omnium animis. Adversùs ipſam ſanctus Optatus ſcribit Romæ omnino eſſe Cathedram peſtilentiæ: Verùm non in ejus Baſilicis, ſed in Monte, Rupe, ac Spelunca Donatiſtarum. S. Cypriani Epiſcopatus apud Carthaginem vidit alios Montenſes: Factionem Feliciſſimi, ſui Diaconi. Eſt alibi expoſita. Et non ſpectat ad præſentem materiam.

Iſtorum Montenſium Epiſcoporum frequenter meminit etiam Sanctus Auguſtinus. In litteris ad Illuſtrem Virum Generoſum enumerat omnes à ſancto Petro Apoſtolo uſque ad tunc ſeden-
Epiſt. 165. tem Anaſtaſium Romanos Pontifices, & pergit: "In hoc ordine ſucceſ-

„ſucceſſionis nullus Donatiſta Epiſcopus invenitur, ſed ex tranſ-
„verſo in Africa ordinatum miſerunt, qui paucis præſidens Afris
„in Urbe Roma, Montenſium, vel Cuzipitarum vocabulum
„propagavit". Eſt mendum. Legendum eſt: "Rupitarum". Auguſtinus ex ſancto Optato, aut certè cum ipſo affirmat primum iſtiuſmodi Epiſcopum fuiſſe ordinatum in Africa, & paucis Afris tranſmiſſum ad Urbem, quibus placuerat Urbica commoratio. Quo tempore id factum fuerit, ignoro. Eſt res antiqua. Etenim Macrobius, homo vetus, iſtius intruſionis fuit ſolummodò quartus. Quare iſta tranſmiſſio videtur facta in exordio ſchiſmatis. Hinc S. Auguſtinus in libro de unico Baptiſmo exponit laudatum ſancti Melchiadis Judicium, & proſequitur:
„De quo Judicio cùm Majores iſtorum importuniſſimâ pervica- Cap. 16.
„ciâ Conſtantino Imperatori quererentur, quod non plenè, nec
„rectè fuerat examinatum atque depromptum, nihil de Mel-
„chiadis traditione, vel thurificatione dixerunt. Ad cujus au-
„dientiam nec venire utique debuerant, hoc potiùs aut ſug-
„gerentes Imperatori, aut ut ſuggereretur inſtantes, quod apud
„traditorem Codicum Divinorum, & Idolorum Sacrificiis in-
„quinatum cauſſam ſuam agere non deberent. Cùm hoc ergò
„nec ante ſuggeſſerint, nec poſteaquam contra eos pro Ceci-
„liano judicatum eſt, ſaltem victi & irati objiciendum puta-
„rint, quid nunc inanes tam ſerò connectunt calumnias, quaſi
„& innocentia Ceciliani, Melchiadis Judicis decoloratione
„fuſcetur, & ipſa Romana Eccleſia, ubi nec damnare quem-
quam ſuo qualicumque Judicio potuerunt, nec aliquem ſuorum
„velut in locum ſurrogare damnati, contra quem pauciſſimis Afris
„partis ſuæ primò Interventores adventitios furtim longèque mit-
tebant, quos Petilianum nominatim commmemorare non pu-
„duit, donec deceptæ plebeculæ proprios Epiſcopos ordinarent.

Scribit plura benè notanda. Primò, quod poſteriores Donatiſtæ ad evacuandum aut circumſcribendum Melchiadis Pontificis de ſua Factione Judicium cæperint ipſum, uti & ſanctum Marcellinum, accuſare de lapſu, traditione, ac thurificatione. Et iſta calumnia fidem invenit apud aliquos etiam Catholicos, & nobis peperit Sinveſſanam Synodum. Secundò Auguſtinus ſcribit iſtam calumniam eſſe adeo manifeſtam, ut ipſe Donatus à Caſis-Nigris Melchiadem poſtulaverit in Judicem, ac etiam jam

damnatus, adeoque graviſſimè offenſus non fuerit auſus prorumpere in iſtam contumeliam. Tertiò, quod eidem primi Donatiſtæ eundem Melchiadem, aut quemvis alium Pontificem nec damnare unquam præſumpſerint de lapſu, nec ab aliis potuerint impetrare damnandum. Quartò, quòd nullum ſuorum potuerint intrudere in Romanam Cathedram. Quintò, quod tamen Romam miſerint Interventores. Antiqua diſciplina viduatæ Eccleſiæ, ac etiam ſuſpenſo Epiſcopo dabat Viſitatorem. Rectorem Vicarium. Vicinum paſſim Epiſcopum. Afri dederunt etiam Clericum. Et iſtiuſmodi Rectorem appellabant Interventorem. Hoc eſt, Rectorem Inter-Regni. Hinc ergo Donatiſtæ aut ſancto Melchiadi, aut ſancto Sylveſtro, quod ſui Præceſſoris Judicium confirmaſſet in Arelatenſi Synodo, quem degradare non poterant, abnegarunt communionem, ipſum quaſi ſuſpenderunt, & miſerunt Interventorem. Erat via ad degradationem. Nam & Ceciliano, antequam degradarent, Interventorem dederant. Hanc Africanam audaciam ne mireris in Donatiſtis. Etenim de Catholicis etiam Præſulibus ſcribit in Chronico Victor Epiſcopus Tonnonenſis: "Africani Antiſtites Vigilium Ro„manum Epiſcopum, damnatorem trium Capitulorum, refer„vato ei pœnitentiæ loco, Synodaliter à Catholica communio„ne recludunt". Etiam quidam factioſi Symmacho Pontifici, dum fuit deductus in Judicium, extorſerunt à Rege Theodorico dari Viſitatorem. Et liber Pontificalis addit: "Quod Canones „prohibent". Etenim Romanum Pontificem nemo poteſt judicare, damnare, aut ſuſpendere. Donatiſtæ igitur patrauerunt eandem audaciam. Et quidem ſucceſſivè miſerunt plures Interventores, quorum omnium nomina Petilianus expreſſit in ſuo libro. Sextò Auguſtinus ſcribit, quod Donatiſtæ Romam tandem miſerint non dumtaxat Interventores, ſed proprios Epiſcopos. Nempe Victorem Garbienſem, & ſupra expreſſos ejus Succeſſores. Interventores pauciſſimis ſuæ partis Afris, proprios Epiſcopos miſerunt deceptæ plebeculæ. Dum nempè pauciſſimi illi aliquos ſeduxerant, atq; ita evaſerant in aliquam plebeculam. Horum Interventorum memoriam ſolus nobis conſervavit S. Auguſtinus, ideoque debemus ipſi gratias. Dolendum eſt, quod ipſorum etiam nomina ad nos non tranſmiſerit.

Eorundem Montenſium Epiſcoporum meminit in ſecundo libro

bro contra literas Petiliani. Affirmat ac demonſtrat veram Eccleſiam debere eſſe in omnibus ſub cœlo gentibus, & adjungit: „Non eſt ergo in ſola Africa, vel ſolis Afris, Epiſcopum Romam „paucis Montenſibus, & in Hiſpaniam domui unius mulieris „ex Africa mittentibus". Et in libro de unitate Eccleſiæ: "Si „Sacræ Scripturæ in Africa ſola deſignaverunt Eccleſiam, & in „paucis Romæ Rupitanis & Montenſibus, & in domo vel pa„trimonio unius Hiſpanæ mulieris, non tenent Eccleſiam, niſi „Donatiſtæ". Et infrà: "Donatiſtæ oſtendant eſſe prædictum, „cæteris gentibus à fide Chriſti pereuntibus, ſolam Africam re„manſuram, & quocumque Epiſcopi ex Africa mitterentur". Et iterùm: "Niſi fortè hoc reſtat hominum inſaniæ, ut dicant „non ex illis Eccleſiis, quæ fundatæ ſunt per Apoſtolorum labo„res, adimpleri prædicationem Evangelii in omnibus gentibus, ſed „illis pereuntibus, earum reparationem ex Africa futuram per par„tem Donati, & reſiduarum gentium acquiſitionem". Et in ſecundo libro contra Creſconium: "Romam ex Africa ordinare paucis ve„ſtris ſoletis Epiſcopum". Et in tertio libro: "Partem Donati „audes præponere" Catholicæ Eccleſiæ, "dicens quod & præter „Africam neſcio quos habeatis, quibus, tamen non apparentibus, „ex Africa vos ſoli remittere Epiſcopos non negatis, unum aut „duos, aut ut multum tres, & argumentaris inaniter contra evi„dentiſſimam veritatem". Et infra ſcribit Donati partem "rema„nere in Africa, aut ex Africa in paucis latentibus peregrinari". Et in libro de Hæreſibus: "Donatiſtæ hæretici in Urbe Roma Mon„tenſes vocantur, quibus hinc ex Africa ſolent Epiſcopum mittere, „aut hinc illuc Afri Epiſcopi eorum pergere, ſi fortè ibi eum or„dinare placuiſſet".

Cap. 108. Cap. 15. Cap. 17. Cap. 37. Cap. 63. Cap. 55.

Hinc iterum addiſcimus varia. Primò, quod Romanus Montenſium Epiſcopus paſſim in Africa, aliquando Romæ fuerit conſecratus. Semper tamen ab Afris. Secundò, quod etiam apud Hiſpanos Donatiſtæ habuerint ſimilem Epiſcopum: In domo ac Patrimonio opulentæ mulieris. Nempe ſceleratæ Lucillæ, quæ prima eſt Cecilianum calumniata, & fuit inter authores hujus Schiſmatis. Ipſa videtur in calumniæ præmium accepiſſe Epiſcopum, atque ita habitaſſe in Hiſpania, & in Africa, dum Cecilianum invaſit per calumnias, ob ſuas poſſeſſiones dumtaxat peregrina hæſiſſe. Ex hac ſcelerata Para-Synagoga videtur prodiiſſe Par-

menianus, tertius in hoc Schiſmate Archi-Epiſcopus Carthaginenſis. Etenim ſanctus Optatus affirmat fuiſſe Hiſpanum. An præter hos duos extra Africam Epiſcopos Donatiſtæ habuerint tertium, & in quo loco habuerint, quoniam ſanctus Auguſtinus non edixit, ignoramus. Auguſtinus rectè dicit iſtorum Epiſcoporum ſubditos fuiſſe peregrinantes, latentes, non apparentes. Latebant enim in Romana rupe, aut intra domum Lucillæ. Et major portio erant peregrini Afri. Inter palmaria Catholicæ Eccleſiæ contra iſtos Turbines argumenta erat, quod vera Chriſti Domini hæreditas non in ſola eſſet Africa, ſed per omnes ſub cœlo gentes, ideoque quod eſſent Eccleſiæ apud Donatiſtas, uti ſunt favi apud veſpas. Item quod iſta hæreditas non ſubſiſteret extra ſanctum Petrum Apoſtolum, ejuſque Succeſſorem in Romana Cathedra. Hinc illi ſtuduerunt ſuam Factionem extendere extra Africam, & imperito populo ſuadere omnes gentes tandem Donatiſticæ Africæ acquirendas. Etiam almæ Urbi obtruſerunt ridiculum & imaginarium Epiſcopum. Et exinde blaterarûnt Romanam Sedem, in qua ſedebat vera ſancti Petri ſucceſſio, eſſe Cathedram peſtilentiæ. Sui Idoli Rupem blaterarunt eſſe Cathedram veritatis. Verùm fabula ſibi ipſi non cohæſit. Etenim iſtud Rupitanum Romani Epiſcopi Idolum ſibi non fixerunt in caput, ſed collocarunt, immò dejecerunt inter Primates ſuarum Provinciarum. In Carthaginenſi collatione primum Januariano, ſecundum Primiano, tertium locum dederunt Felici Romano Epiſcopo. Eum æquarunt Primatibus Numidiæ, & Cæſaræenſis Mauritaniæ. Hinc in tertio contra Creſconium libro ſanctus Auguſtinus inter cætera, quæ ſcribit adversùm Synodales Philippo-Politani Conventiculi literas, hæc adjungit: "Quod hinc maximè
Caput 34. „credibile eſt, quod ad Carthaginenſem Epiſcopum, Romano præ„termiſſo, nunquam Orientalis Eccleſia ſcriberet. Ubi ſaltem „veſter ſcribi debuit, quem ſoletis paucis veſtris mittere ex Afri„ca". Epiſtola iſta habet hanc inſcriptionem: "Gregorio Alexan„driæ, Amphioni Nicomediæ, Donato Carthaginis Epiſcopo, &c". Ex ipſa Auguſtinus concludit epiſtolam non eſſe ab Orthodoxa Synodo, ſed ab Ariana. Quia nempe Orthodoxa, dum ad totam Eccleſiam, aut ad totum Occidentem ſcribebat, nunquam prætermitteret Romanum Epiſcopum, ſed poneret primo loco. Et adjungit duo. Primò, quod iſtam Prærogativam Donatiſtæ debeant

ſuo

ſuo etiam Romano Idolo. Deinde, quod Philippo-Politanus Conventus iſtud ignoraverit, ideoque & prætermiſerit. Quin iſta Epiſtola Donato magno fuerit tradita, lecta per ipſum diligentiſſimè, ac intellecta, non eſt dubitandum. Porrò illa evertit Evangelicum Romanæ Eccleſiæ Primatum: Evangelicam Chriſtianitatis Monarchiam tranſmutare ſtudet in parem trium Patriarcharum Ariſto Cratiam, ponitque fundamenta Photiani Schiſmatis. Ex ipſa ergò Donatus didicit Romanam Cathedram ſpernere, ac redigere in ordinem: Locare inter Africanos Primates. Et quidem didicit cum fœnore. Etenim Euſebiana Factio Romano Epiſcopo reſervavit primum locum: Ei abnuit ſolam ſupra alios Patriarchas ac ipſorum Synodos ſupremam poteſtatem. Pro ſancto Athanaſio ac aliis per Factionem damnatis Epiſcopis data à ſancto Julio Pontifice ſententia Philippo-Politanum Conventum, adversùs Donatum in Caſis-Nigris Epiſcopum ac ejus Aſſeclas datum à ſancto Melchiade judicium inflammavit Donatum magnum, ac omnes Donatiſtas, ad ita inſaniendum in Romanam Eccleſiam. Hâc inauditâ audaciâ tentarûnt & ſperarûnt ejus jugum excutere, ejus judicia deinceps non timere.

CAPUT V.

Exponitur poteſtas ſacrarum apud Afros Ordinationum.

DE hac poteſtate ſcripſit ad Petrum ac Joannem, Africanos Epiſcopos, ſanctus Leo nonus: "Car-„thaginenſis Archi-Epiſcopus ſolus in Africa Pal-„lium ab Apoſtolica Sede habere ſolet. Undè „& Epiſcopos conſecrandi Principale & antiquum „jus retinet". Et Pontifex iſtud probat ex tertia Carthaginenſi Synodo, ad quam dixit Carthaginenſium Primas Aurelius: "In hac Eccleſia, ad quam dignata Cap. 39. „eſt veſtra Sanctitas convenire, crebrò ac penè per diem Domi-„nicam ordinandos habemus Epiſcopos". Et iterùm: "Sermonem „meum admittite Fratres. Contingit nonnunquam, ut poſtulen-

„tur ab Eccleſiis, quæ Præpoſitis egent, vel Epiſcopi vel Presby-
„teri, & tamen memor Statutorum id ſequor, ut conveniam Epi-
„ſcopum ejus, atque ei inculcem, quod ejus Clericus à qualibet
„Eccleſia poſtuletur. Sed fortè in hodierno non reluctati ſunt. Et
„nequando contingat ut reluctentur, cum fuerint à me in hac
„cauſſa poſtulati, quem ſcitis multarum Eccleſiarum & Ordinan-
„dorum cauſſam ſuſtinere. Juſtum eſt ergo, ut quemlibet Con-
„ſacerdotum conveniam cum duobus è conſortio noſtro, vel tri-
„bus teſtibus. Si ergo indevotus exſtiterit, quid cenſet Chari-
„tas veſtra faciendum? Ego enim cunctarum Eccleſiarum, dig-
„natione Dei, ut ſcitis Fratres, ſollicitudinem ſuſtineo". Et Nu-
midius Maxulitanus in Proconſulari Provincia Epiſcopus repoſuit:
"Semper fuit hæc licentia huic Sedi, ut unde vellet, de cujuſlibet
„nomine fuiſſet conventus, pro deſiderio cujuſque Eccleſiæ or-
„dinaret Epiſcopum". Epigonius Epiſcopus adjunxit: "Bonitas
„ſequeſtrat poſſibilitatem. Minus enim præſumis Frater. Et cum
„te bonum & clementem omnibus reddis, habes enim hoc in ar-
„bitrio, ſatis eſt ut ſatisfiat perſonæ uniuſcujuſque Epiſcopi in pri-
„ma tantummodò conventione. Si autem quodlibet huic Sedi
„vindicandum fuerit ſibi arbitratus, neceſſe habes tu omnes Ec-
„cleſias ſuffulcire. Unde tibi non poteſtatem damus, ſed tuam
„aſſignamus, ut liceat voluntati tuæ ſemper & tenere quem vo-
„les, ut Præpoſitos plebibus vel Eccleſiis conſtituas, qui poſtu-
„lati fuerint: Et unde voles".

Hoſce Canones, ſeu has Epiſcoporum interlocutiones reſpicit in Commentario ad decimum ſextum Apoſtolorum Canonem Theodorus Balſamon: "Præſens Canon ſegregat Epiſcopum, qui ſuo
„Clero connumeravit alterius Diœceſis Clericum abſque ſui Epi-
„ſcopi dimiſſoriis literis. Solus autem Epiſcopus Carthaginenſis
„poteſt in ſuum Clerum referre alterius etiam Diœceſis Clericos
„abſque dimiſſoriis literis eorum, qui ipſos ordinaverunt. Etiam
„Archi-Epiſcopus Conſtantinopolitanus poteſt ſimiliter facere". Etiam in Commentario ad ſeptimum decimum Canonem Trullanum ſcribit alienum Clericum non poſſe ab Epiſcopis ſuſcipi, & adjungit: "Excipe mihi Conſtantinopolitanum & Carthagi-
„nenſem. Hi enim poſſunt alienos Clericos ſuſcipere præter vo-
„luntatem eorum, qui ipſos ordinaverunt". Quod ipſum latiſſimè ſcribit in Commentario ad ſexageſimum Canonem Africani Codicis

dicis. Addi debent duo. Primò, quod Carthaginenſis Epiſcopus alienos Clericos potuerit non dumtaxat in ſuam transferre Eccleſiam, ſed inſuper in quamvis aliam. Clericos uni Eccleſiæ ſuperfluos tranferre in quamvis aliam indigentem. Debebat enim ſuffulcire omnes Eccleſias. Deinde, quod poterat omnibus per Africam plebibus, quæ id petierant, ordinare Presbyteros. Canon principaliter ſancit de Electionum ac Poſtulationum confirmationibus, ac Electorum & Poſtulatorum tranſlationibus: Et Carthaginenſi impertit altam auctoritatem. Eandem tamen etiam omnino donat in eorumdem conſecrationem. Presbyteri, aliiqúe Clerici omnino poterant, immò & debebant ordinari à ſuo Epiſcopo. Etenim ſanctus Auguſtinus Hipponenſi plebi fuit ordinatus ab ejus Epiſcopo Valerio. Plurima ſunt alia exempla. Eſt res manifeſta. Proinde Carthaginenſis huic rei ſe miſcere non poterat, niſi poſtulatus. Conſecratio erat alternativa: Verùm electio ſpectabat ad plebem.

Eadem fuit ratio conſecrandorum Epiſcoporum. Videtur in eligentis Eccleſiæ, aut etiam in Electi fuiſſe arbitrio vel ſuæ Provinciæ Primatem accedere, vel Archi-Epiſcopum Carthaginenſem. Hìnc ille ſingulis ferè Dominicis conſecrabat Epiſcopos. Quod enim Africa habuerit plurimos Epiſcopos, eſt ſupra demonſtratum. Et ſola, cujus ordinatio privativè ſpectabat ad Carthaginenſem, Proconſularis Provincia habebat ultra centum. Sanctus Poſſidius in ſancti Auguſtini vita rem elucidat: "Venerabilis Senex Vale- „rius, ſciens ſe corpore & ætate infirmiſſimum, egit ſecretis li- „teris apud Primatem Epiſcoporum Carthaginenſem, allegans im- „becillitatem corporis ſui, ætatiſque gravitatem, & obſecrans „ut Hipponenſi Eccleſiæ ordinaretur Epiſcopus, qui ſuæ Cathe- „dræ non tam ſuccederet, ſed Conſacerdos accederet, Auguſtinus. „Et quæ optavit & rogavit, Reſcripto impetravit. Poſt quam „petitionem ad viſitandum adveniente ad Eccleſiam Hipponenſem „tunc Primate Numidiæ Megalio, Calamenſi Epiſcopo, Valerius „Antiſtes Epiſcopis qui tunc fortè aderant, & Clericis omnibus „Hipponenſibus, & univerſæ plebi inopinatam cunctis ſuam in- „ſinuat tunc voluntatem, &c". Hæc ordinandi Epiſcopi forma videtur fuiſſe ordinaria, ideoque omnes videntur debuiſſe ordinari, aut per Carthaginenſis Epiſcopi manus, aut ad ejus Reſcriptum, ſeu præviam confirmationem. Hoc enim per Nicænos, ideòque & per Apoſtolicos Canones eſt Patriarchale jus, cujus hanc par- Cap. 8.

tem

tem Carthaginensis Archi-Episcopus habuit per universam Africam. Ex avitâ consuetudine, & Indulto Romanæ Sedis. Et huc respexit in famosis ad Africanas Ecclesias literis Siricius Pontifex: "Extra conscientiam Sedis Apostolicæ, hoc est, Primatis, nemo „audeat ordinare". Sensus est: Verus Africanæ Diœcesis Primas seu Patriarcha est Romanus Pontifex, ideoque isthic sine prævia ipsius confirmatione nemo deinceps ordinetur Episcopus. Decretum erat longè fundatissimum. Attamen suarum consuetudinum tenacissimi Afri non fuerunt permoti ad executionem & obedientiam. Temperamentum, quod per rationes à Pontifice supplicarunt, ac per novas literas obrinuerunt, est ostensum in superioribus, ac expositum.

Interim singularum Provinciarum Primates potuerunt consecrare suos Comprovinciales, ipsorumque consecrationem delegare aliis. Hinc in secunda Carthaginensi Synodo Numidius in Pro-
Can. 12. consulari Provincia Maxulitanus Episcopus dixit: "Alii Episcopi „usurpatione quâdam existimant, contempto Primate cujuslibet „Provinciæ, ad desiderium populi Episcopum ordinare sine literis „ad se primæ Cathedræ manantibus, neque postea acceptis. Quid „de hoc statuit Sanctitas vestra". Et Genethlius Carthaginensis Episcopus retulit ad universam Synodum: "Quoniam communis „est honorificentia, quæ unicuique servari oportet, id ipsum Fra„ternitati vestræ convenit pronunciare". Et universi Episcopi responderunt: "Placet omnibus, ut inconsulto Primate cujusli„bet Provinciæ, tam facilè nemo præsumat, licet cum multis „Episcopis, in quocumque loco, sine ejus Præcepto Episcopum „ordinare. Si autem necessitas fuerit, tres Episcopi, in quocum„que loco sint, cum Primatis Præcepto ordinare debeant Episco„pum". Aforum Provinciæ erant plurimorum Episcoporum, & multæ distantiæ. Hinc viciniores Episcopi, præsertim numero plures, præsumpserunt ordinare Electos vicinarum Ecclesiarum. Et censuerunt se non impingere in Nicænos Canones: Quod ipsorum Provinciæ haberent non Metropolitam, sed dumtaxat Seniorem. Hunc abusum proscripsit Primas Genethlius. Et jure merito. Quoniam isti Seniores habebant omnia & plena jura Metropolitica. Hinc illis permisit arbitrium, quo possent aut ipsi consecrare, aut consecrationem aliis delegare.

Eandem Provincialium Primatum authoritatem laudat in literis ad Fortunatum, & alios quinque Episcopos sanctus Cyprianus:

Cum

"Cum in Capſenſi civitate propter ordinationem Epiſcopi eſſetis". Epiſt. 53.
Capſenſis civitas eſt in Byzacio, ideòque tunc ſpectabat ad Provinciam Numidiæ. Proinde Fortunatus erat iſthic Primas, aut ipſius Delegatus. Quod ſub Diocletiani Imperio ſecundus Tigiſitanus Epiſcopus, Numidiæ Primas, Cirthenſibus ordinaverit Epiſcopum, ſanctus Auguſtinus ſcribit in pluribus locis. In literis ad Generoſum, Nobilem Cirthenſem, in tertio libro contra Creſconium, in Carthaginenſis Collationis Breviculo, ac in libro poſt Collationem. Affirmat Secundum acceſſiſſe Cirthàm, iſthic feciſſe Synodum, degradaſſe Paulum Epiſcopum, ac novum ordinaſſe. Et de ſemetipſo ac ſancto Alipio Tagaſtenſi Epiſcopo ſcribit ad quoſdam Donatiſtarum Epiſcopos: "Fortunium, quem apud Tu- Epiſt. 163.
„burſicum habetis Epiſcopum, per eandem civitatem, quamquam
„feſtinantiſſimè, cum ad Cirthenſem Eccleſiam pergeremus, ex-
„perti ſumus. Sed quia ordinandi Epiſcopi neceſſitas nos inde jam
„jamque rapiebat, diutiùs cum illo eſſe nequivimus". Et de nova Fuſſalenſi Eccleſia, ac primo ejus Epiſcopo Antonio ſcribit ad ſanctum Celeſtinum Pontificem: "Epiſcopum ibi ordinandum, Epiſt. 262.
„conſtituendumque curavi. Propter quem ordinandum, ſanctum
„Senem, qui tunc Primatum Numidiæ gerebat, de longinquo
„ut veniret, rogans literis impetravi". Et ſtatim infrà: "Dum
„nolo graviſſimum & ſanctiſſimum Senem, ad nos utique fati-
„gatum, ſine effectu, propter quem venerat, tam longè ad pro-
„pria remeare, obtuli non petentibus quemdam Antonium, &c".
Et in vita ſancti Fulgentii Ferrandus, Carthaginenſis Eccleſiæ Archi-Diaconus, Victorem Byzacii Primatem appellat "Provinciæ Ordi- Cap. 16.
„natorem". Et pergit de promotione ſancti Fulgentii: "Neſciente Cap. 17.
„beato Fulgentio, Victor Primas in itinere petitur à Ruſpenſibus,
„& vicinis Epiſcopis ordinandi Fulgentium licentia datur". Et infra: "Fulgentius ad Epiſcopum, qui admonitus fuerat ordina-
„tionem Epiſcopi celebrare, perducitur". Affirmat Fulgentium non ab ipſo Primate, ſed per ejus Reſcriptum ac Delegationem fuiſſe conſecratum. Juxta laudatum Canonem ſecundæ Carthaginenſis Synodi.

Notanda eſt inſignis differentia inter Primatem Carthaginenſem, & Primates aliarum Provinciarum. Hi paſſim ordinabant in viduatæ plebis civitate. Et videntur ad iſtud fuiſſe obſtricti. Ita ſuadent omnia adducta exempla. Hinc in media Gentilium

perſecutione Fortunatus Capſam, Secundus Primas acceſſit Cirtham. Et ſanctus Auguſtinus graviſſimum ſenectute Primatem perduxit uſque Fuſſalam. Et quidem de tam remoto loco. At verò Aurelius ſemper ordinavit Carthagine. Nempe quotquot ab ipſo debebant, aut poſtulabant ordinari, cogebantur ad ejus manus accedere. Summa dignitas, eminens Prærogativa, eximia portio authoritatis Patriarchalis. Et hinc facilè crediderim, quod alii Primates ordinare non potuerint, niſi ad Carthaginenſis Reſcriptum. Quod ipſum confirmare videtur ſancti Cypriani epiſtola ad ſanctum Cornelium Pontificem: "Miſi tibi proximè nomina „Epiſcoporum iſthìc conſtitutorum, qui integri & ſani in Eccleſia „Catholica Fratribus præſunt". Proinde ſanctus Cyprianus omnium Africanorum Epiſcoporum Catalogum habebat & conſervabat in ſcriniis ſuæ Eccleſiæ: Quod nempe nullus iſthic conſecraretur Epiſcopus, niſi per ejus Reſcriptum. Attamen non eſt penitùs certum. Pro hac Carthaginenſis Archi-Epiſcopi dignitate nullum habemus lucidum teſtimonium, niſi unius ſancti Poſſidii. Et ipſum non eſt irrefragabile. Etenim ſancti Auguſtini electio & conſecratio fuerunt extra regulam, ideòque ſanctus Valerius ex alio capite non potuit ipſam tentare ſine interventu ſupremi Primatis. Quidquid ſit, laudatum ſancti Cypriani teſtimonium docet Primatem iſtum fuiſſe obſtrictum ad omnium per totam Diœceſim Epiſcoporum conſecrationes referendas ſummo Pontifici, & ſupplicandam ipſorum confirmationem. Poterat ſimul referre conſecrationem plurium. Quod prævia Relatio non fuerit neceſſaria, provenit ex Indulto Sedis Apoſtolicæ. Hinc ipſam Siricius ex firmis fundamentis potuit poſtulare.

Epiſt. 55.

Porrò Africani Epiſcopi ſuorum Collegarum conſecrationes celebrarunt ſolemniſſimè. Carthaginenſis Primas conſecrari conſuevit à duodecim. Etenim in tertio contra Creſconium libro ſanctus Auguſtinus diſertè ſcribit de Schiſmatico Donatiſtarum Epiſcopo Maximiano: "In Bagaienſi Concilio damnati ſunt cum Maximiano „duodecim, quorum præſentium manibus ordinatus eſt". Et ſtatim infrà: "Quando Maximianus ordinatus eſt, neque omnes „intereſſe potuerunt, aut ex more debuerunt". Et edicit ſingula ipſorum nomina. Quod ipſum repetit in quarto libro. Erant mixti ex variis Provinciis. Etenim Beianus Vajanenſis ex Numidia, Donatus Sabratenſis erat ex Tripoli. Et hoc in puncto

Cap. 52.

Cap. 52.

funda-

ſundatur Secundi Tigiſitani, & Collegarum adversùs Cecilani Carthaginenſis Archi-Epiſcopi ordinationem querimonia, de qua in literis ad quoſdam Donatiſtarum Epiſcopos ſanctus Auguſtinus: "Inerat eis nonnullus animi dolor de typho ſuperbiæ veniens, „quod non ipſi ordinaverant Carthaginis Epiſcopum". Eandem querimoniam Donatiſtæ fortiter urſerunt in Carthaginenſi Collatione. Sanctus Optatus in primo ſuo libro elucidat: "Botrus & „Celeſius", Carthaginenſis Eccleſiæ Clerici, "apud Carthaginem „ordinari cupientes, operam dederunt, ut abſentibus Numidis ſoli „vicini Epiſcopi peterentur. Tunc ſuffragio totius populi Ceci„lianus eligitur. Et manus imponente Felice Aptungitano Epi„ſcopus ordinatur". Audi rationem aut fucum, ex quo ſuaſerunt advocari ſolos vicinos Epiſcopos: "Tempeſtas perſecutionis per„acta ac finita eſt. Jubente Deo, indulgentiam mittente Maxen„tio, Chriſtianitatis libertas eſt reſtitura". Utique ad ordinandos novos Epiſcopos. Propter caducæ libertatis periculum ambitioſi Botrus & Celeſius urſerunt accelerari negotium: Sperarúnt ſe à paucioribus faciliùs eligendos. Et hinc lucet etiam ante redditam à magno Conſtantino pacem fuiſſe morem, ut ad Carthaginenſis Primatis electionem & conſecrationem peragendam invitarentur ac aſſumerentur Epiſcopi ex omni Provincia. Sanctus Auguſtinus in libro poſt collationem affirmat Felici Aptungitano adſtitiſſe Novellum Tyzicenſem ac Fauſtinum Tuburbitanum, Epiſcopos Proconſularis Provinciæ. An & alii plures, non poſſim affirmare. Exiſtimo omninò fuiſſe duodecim, juxta avitum honorem & morem. Totidem fuiſſe in ordinatione Majorini, videtur non dubitandum. Etenim ex ſola Numidia aderant ſeptuaginta Epiſcopi. Adducta ſancti Auguſtini verba, quæ affirmant Maximiani ordinationi nec potuiſſe, nec debuiſſe adeſſe omnes, docent conſueviſſe adeſſe ſolos duodecim.

De aliorum Epiſcoporum conſecratione ad tertiam Carthaginenſem Synodum Honoratus & Urbanus Epiſcopi dixerunt: "Et „illud nobis mandatum eſt, ut quia proximè Fratres noſtri „Numidæ, duo Epiſcopi ordinare præſumpſerunt Pontificem, „non niſi à duodecim cenſeatis Epiſcoporum celebrari ordinationes". Et Aurelius Primas reſpondit: "Forma antiqua ſervabitur, ut „non minùs quàm tres ſufficiant, qui fuerint deſtinati ad Epiſco„pum ordinandum, propterea quia & in Tripoli, fortè & Arzuge

„interjacere videntur barbaræ Gentes. Nam in Tripoli, ut asseritur, „Episcopi sunt quinque tantummodò : Et possunt fortè de ipso „numero vel duo necessitate aliquâ occupari. Difficile est enim, „ut de quolibet numero omnes possint occurrere. Nunquid debet „hoc ipsum impedimento esse Ecclesiasticæ utilitati ? Nam & in „hac Ecclesia, ad quam dignata est Sanctitas vestra convenire, „crebrò ac pene per Dominicam diem ordinandos habemus. Nun„quidnam frequenter duodecim, vel decem, vel multò minùs ad„ducere possum Episcopos ? Sed facile est mihi duos adjungere „meæ Parvitati Episcopos vicinos. Quare cernit mecum Charitas „vestra hôc ipsum observari non posse".

Hinc discimus plura. Primò, quod Primas Carthaginensis ad ordinandum Episcopos passim assumpserit duos Assistentes. Propter adductam rationem. Secundò, quod istud ipsum fuerit usitatum in aliis Provinciis. Hinc enim duo Numidæ præsumpserunt ordinare. Tertiò, quod frequenter assumpti fuerint etiam plures : Decem, immò & duodecim. Etenim Capsensis Episcopus etiam Gentilibus temporibus fuit ordinatus à sex. Eâdem tempestate Secundus Tigisitanus, dum Sylvanum ordinavit Cirthensibus, habebat numerosos Assistentes. Hinc Honoratus Thabennensis in Numidia, & Urbanus Siccensis in Mauritania Episcopi, ac suarum Provinciarum Legati, à suis Synodis habuêre Mandatum instandi in generali Synodo, ut deinceps ad majorem Episcopalis Ministerii honorem semper assumerentur duodecim. Et isto tempore non erat exotica postulatio. Etenim & prima Are-
Caput 20. latensis Synodus sanxit : "De his qui usurpant sibi, quod soli „debeant Episcopos ordinare, placuit ut nullus hoc sibi præsumat, „nisi assumptis secum aliis septem Episcopis. Si tamen non po„tuerit septem, infra tres non audeat ordinare". Secuti sunt avitam regulam, quam postmodò ad sanctum Victricium Metropo-
Cap. 1. litam Rothomagensem scripsit sanctus Innocentius primus : "In„tegrum est judicium, quod plurimorum sententiis confirmatur. „Nec unus Episcopus ordinare præsumat Episcopum : Ne furtivum Beneficium præstitum videatur". Ista Arelatensis Synodus, utpotè celebrata propter pacem Africanæ Ecclesiæ, placuit Aurelio. Censuit ac sanxit, non ut deinceps assumerentur soli tres, sed ut quævis Provincia aut Ecclesia permaneret in sua antiqua consuetudine. Addidit non posse esse pauciores, quàm tres. Non tan-

tùm

tùm propter iſtum Arelatenſem, ſed etiam propter Nicænum Canonem. Quartò diſcimus, quod Africana Eccleſia Epiſcopalem conſecrationem, attentatam à duobus Epiſcopis, judicaverit illegitimam, attamen ratam ac validam.

Aurelius his adjunxit: "Sed illud eſt ſtatuendum, ut quando „ad eligendum Epiſcopum convenerimus, ſi qua contradictio fue„rit oborta, quia talia tractata ſunt apud nos, non præſumant „ad purgandum eum, qui ordinandus eſt, tres jam, ſed poſtu„lentur ad numerum ſupra dictorum unus vel duo, & in eadem „plebe, cui ordinandus eſt, diſcutiantur primò perſonæ Contra„dicentium: Poſtremò illa etiam, quæ objiciuntur, pertractentur. Et cum purgatus fuerit, ſub conſpectu publico ita ordi„netur. Si hoc cum veſtræ Sanctitatis animo concordat, robo„retur veſtræ Dignitatis reſponſione". Et univerſi Epiſcopi repoſuerunt: "Placet ſatis". Hinc iterùm quædam diſcimus. Primò, quoc vox, "Electio", hic accipiatur pro conſecratione. Etenim apud Afros tres Epiſcopi conveniebant non ad eligendum Collegam, ſed ſolummodò ad conſecrandum. Electio fiebat à ſolo Clero & populo, ſub Præſidentia ac directione Interventoris, ſeu Viſitatoris. Et contradictio non poterat adversùs eligendum fieri, ſed dumtaxat contra Electum. Secundò diſcimus, quod Electi purgatio fieri debuerit in ejus civitate. Hinc ipſe etiam Carthaginenſis Primas hoc in caſu debebat eò accedere, & ibidem conſecrare. Purgatus enim debebat ſolemniter conſecrari coram ſuo populo. Nempe ad ipſius conſolationem, & confuſionem Calumniatorum. Quare Aurelius hìc non nihil detraxit Juribus ſuæ Eccleſiæ, Notanda ſunt verba: "Quia talia tractata „ſunt apud nos". Videntur reſpicere ſanctum Auguſtinum, & ipſi illatam injuriam à Megalio Calamenſi Epiſcopo, tunc Primate apud Numidas. Sanctiſſimum Electum ille diffamavit de neſcio cui mulieri propinatis amatoriis poculis, atque ita ipſum ſtuduit proſcribere ab Epiſcopatu. Aſt Auguſtinum purgavit numeroſa Synodus, & Megalium compulit ad eum propriis manibus conſecrandum. Hinc Aurelius ſanxit duo. Primò, ut ante omnia diſcutiantur perſonæ Contradicentium. Sine exceptione. Etiam perſona Epiſcopi, immò & Primatis. Quia nempe conſtabat Primatem fuiſſe lapſum in calumniam. Deinde Aurelius ſanxit, ut ad hanc purgationem non fatigaretur univerſa, aut numeroſa Sy-

nodus, ſed ſufficerent quinque aut quatuor Epiſcopi. Quia nempe Electorum accuſatio conſuevit ex æmulantium invidia procedere, ideoque eſſe conſuta calumnia.

CAPUT VI.

Exponitur varia authoritas Primatis Carthaginenſis.

PRima hujus Primatis authoritas fuit conſecratio omnium per Africam Epiſcoporum. Eſt ſuperiùs abundè expoſita Aliquid tamen novi in ſuâ Synodo revelavit Bonifacius Primas: "Placuit ut Primates diverſarum Provinciarum „nomina Epiſcoporum, ſive decedentium, ſive „etiam in eorum locum ſuccedentium, ad Ecclesiam Carthaginenſem mittant". Provinciæ Primas circa defunctos ſuæ juriſdictionis Epiſcopos debebat facere tria: Defuncti mortem ſtatim referre, poſtmodò referre novum Electum, mittere Cleri ac populi Decretum, præviam conſecrandi confirmationem forſan poſtulare ac exſpectare, ac tandem referre etiam illius conſecrationem. De hac poſtremâ, ac item de prima relatione agit adductus Canon. Non eſt Bonifatii conſtitutio, ſed Aurelii. Etenim Bonifatius affirmat à ſe innovari decimum nonum Aurelii Concilium. Et in hujus innovationis capite habent Acta Synodalia: "Agileius Diaconus recitavit ex libro Canonum temporibus ſancti Aurelii". Et ex ipſo laudavit viginti Aurelii Concilia. Et ſuperiùs habent Acta: "Agileius Diaconus recitavit ex „libro Canonum". Recitavit Nicænum Canonem, & Canonem ex Carthaginenſi Synodo Grati Primatis. Etiam Bonifatius Primas dixit ad Synodum: "Recitetur ex volumine Canonum". Et Agileius ſtatim recitavit ſextum Nicænum Canonem, & varios Canones ex Synodis Aurelii.

Ex quibus diſcimus varia. Primò, quod Africana Eccleſia ſemper ab antiquo habuerit ſingularem Canonum Codicem. Secundò, quod primum in illo locum occuparint Nicæni Canones.

Tertio,

Tertiò, quod proximè ſequerentur Canones è Grati Synodo, aut Synodis. Porrò hic Gratus interfuerat Sardicenſi Concilio. Et ſic quartò diſcimus, quod Gratus iſtos Canones non inſcripſerit in Africanum Codicem. Eorum authoritate eſt uſus in ſuis Synodis, attamen ipſos non retulit in Codicem ſuæ Eccleſiæ. Rationem ignoro. Et hæc videtur eſſe vera cauſa, ex quâ eoſdem Canones Aurelius Primas cum ſuis Epiſcopis penitùs ignoravit. Quintò diſcimus, quod Aurelius omnes omnium ſuarum Synodorum Canones inſcripſerit in iſtum Codicem. Sextò, quod iſtæ Synodi fuerint omninò viginti. Et forſitan plures. Quæ omnia huc uſque ignoravimus. Debemus gratias Illuſtriſſimo Domino Lucæ Holſtenio, qui nobis vulgavit iſtam Bonifatii Synodum. Codex ille periit aut latet. Exſtans Africanæ Eccleſiæ Codex eſt privato neſcio cujus ſtudio ac ſcopo compilata farrago. Ejus origo & dignitas ſuo loco exponetur.

Præfata Carthaginenſis Cathedræ Prærogativa nequaquam ducit originem ab Aurelio. Eſt longè antiquor. Etenim in cauſa Pſeudo-Epiſcopi Fortunati ſcripſit ad ſanctum Cornelium Pontificem ſanctus Cyprianus: "Quod autem tibi de Fortunato „iſto Pſeudo-Epiſcopo, à paucis & inveteratis hæreticis conſtituto, „non ſtatim ſcripſi, non ea res erat, quæ in notitiam tuam de„beret per nos ſtatim, quaſi magna & metuenda, proferri". Poſt quædam exponit etiam Maximi, rebellis ſibi Presbyteri, & cum Fortunato conjurati, datum à Novatiani Factione Epiſcopatum, & proſequitur: "Nec tamen de hoc tibi ſcripſerim, quando „hæc omnia contemnantur à nobis, & miſerim tibi proximè „nomina Epiſcoporum iſtic conſtitutorum, qui integri & ſani „in Eccleſia Catholicâ Fratribus præſunt". Affirmat varia, Primò, quod Africana Eccleſia quaſcumque graviores cauſas referre deberet ad Sedem Apoſtolicam. Secundò, quod ob non relatam Fortunati intruſionem fuerit reprehenſus à ſancto Cornelio. Tertiò, quod etiam talis rebellium Clericorum petulantia non ſit inter graviores cauſas, ideoque non debuerit referri. Quartò, quod non tales intruſiones, ſed ſolas Catholicorum Epiſcoporum novas Ordinationes referri oportuerit. Quintò, quod has proximè retulerit. Igitur Provinciarum Primates omnium ſuorum Epiſcoporum mortem, eorumque novos Succeſſores debebant referre Carthaginem, hujus autem civitatis Antiſtes ad Epiſcopum

Ro-

Romanorum. Apoſtolicus Canon mandabat omnes illos prævie confirmari per Pontificem. At ob diſtantiam erat res moleſtiſſima. Hinc Romanæ Eccleſiæ pietas erat contenta cum iſta generali poſt conſecrationem relatione. Quæ omnia lucidè demonſtrant Africanam Eccleſiam ſemper ſubfuiſſe Romano Patriarchatui.

Præfata ſancti Cypriani verba Jacobus Pamelius commentatur: "Epiſtola Cypriani, quâ tranſmiſit nomina Epiſcoporum, hodie „deſideratur, niſi fortè intelligat epiſtolam præcedentem Synodi „Africanæ". Reſpondeo in præcedenti epiſtolâ nulla exprimi Epiſcoporum nomina; Item iſtam Epiſcoporum relationem non fuiſſe Synodalem, ſed opus ac officium ſolius Primatis. Apparens eſt quod omni anno ſemel, aut fortè bis Primas debuerit referre iſta nomina. Etenim Africana Eccleſia habebat plurimos Epiſcopos, ideoque quotannis non poterant non mori aliquot & ſuccedere. Dolendum eſt, quod nulla iſtiuſmodi relatio exſtet. Quidquid ſit, lucet quod ipſi Provinciarum Primates non potuerint conſecratos à ſe Epiſcopos referre Romam: Privativè ſpectabat ad ſolum Carthaginenſem.

Et hæc eſt ſecunda iſtius Sedis Prærogativa. Eam aliqui adeò ampliant, ut cenſeant etiam Provinciales Synodos non potuiſſe Romam referre, niſi per Primatem Carthaginenſem. Nequidem in cauſa fidei. Probant ex Aurelii Primatis, ac Sanctorum Epiſcoporum, Alipii Tagaſtenſis, Auguſtini Hipponenſis, Evodii Uzalenſis, ac Poſſidii Calamenſis, ad ſanctum Innocentium I. Pontificem epiſtola: "De Conciliis duobus, Pro„vinciæ Carthaginenſis atque Numidiæ, ad tuam Sanctitatem
Epiſt. 95. „à non parvo Epiſcoporum numero ſubſcriptas litteras miſimus „contra inimicos gratiæ Chriſti". Soli Carthaginenſi, non autem Milevitano Concilio Aurelius adfuerat, & tamen affirmat utriuſque Synodales litteras à ſe fuiſſe tranſmiſſas. Quia nempè Sylvanus, Summenſis Epiſcopus, Numidiæ Primas, ſuæ Milevitanæ Synodi Acta non immediatè Romam, ſed Carthaginem miſerat, per Aurelium tranſmittenda ad Papam. Reſpondeo non eſſe improbabile. Attamen non conſtat. Etenim in ſuo Reſcripto Innocentius nullam Aurelii memoriam fecit, ſed in capite poſuit Sylvanum Senem. Et certè inter iſtos quinque Epiſcopos non ſolus Aurelius, ſed etiam Evodius erat ex Proconſulari Provinciâ, alii tres erant Numidæ: Hinc rectè dicunt utriuſque Synodi Acta fuiſſe à ſe tranſmiſſa. Ter-

Tertia iſtius Primatis Prærogativa erat, quam per litteras ad Meſſorem Numidiæ Primatem exegit Primas Bonifacius: "Decedentium ac ſuccedentium Epiſcoporum Matriculam, memores antiquæ conſuetudinis, nobis dirigi ſuademus, ut de multis Provinciis ad nos venientes, præcipuè illi, qui ſe prioribus ſuis anteponere non dubitant, qualiter unuſquiſque eorum ſedere debeat, ſciamus". Et Meſſor obedivit, ac reſcripſit: "Matriculam hujus Concilii, ne priſcorum oblitteretur authoritas, demandavi". Quiſque igitur Primas debebat ſuæ Synodi, ſeu Provinciæ catalogum tranſmittere. Et ita mandabat Priſcorum authoritas, vetuſta conſuetudo. Proinde dum de ſedendi in Provinciarum, aut etiam totius Diœceſeos Synodis, aut quibuſvis aliis congreſſibus ordine naſcebatur quæſtio, deciſio ſpectabat non ad Provinciæ Primatem, ſed ad Carthaginenſem. Nec mirum. Etenim ex hac victoriâ dependebat ſucceſſio in Primatum. Quapropter iſta Matriculæ, ſeu nominum tranſmiſſio non ſoli prætatæ ad Urbem relationi ſerviebat, ſed aliis inſuper finibus.

Quarta Prærogativa fuit Judicium ac definitio quæſtionum circa ſucceſſionem Primatum. Etiam ipſorum, licet nulla eſſet controverſia, confirmatio. Lucet ex precibus, quas Cecilianus ac Honoratus, Sitifenſis Mauritaniæ Legati, dum ſingularem ac proprium Primatem habere ſupplicabant, obtulerunt Carthaginenſi Primati Aurelio, ac ejus Synodo: "Profitemur in Carthaginenſis Eccleſiæ conſcientiam proferre, quandocumque voluerimus habere primæ Sedis Epiſcopum. Ita ut cum primæ Sedis Epiſcopus de corpore receſſerit, qui in ejus locum ſuccedit, ad Eccleſiam Carthaginis mittat, & eam inſtruat, ut fiat primæ Sedis Epiſcopus". Et Aurelius repoſuit: "Ut Eccleſia Carthaginenſis de conſtituendis primæ Sedis Epiſcopis conſulatur, impedimento nulli eſſe poſſe, mecum pariter cognoſcit Sanctitas veſtra". Affirmat eſſe rem claram, expertem omnis dubii. Et iſta repoſuit non ad ſolos ſupplicantes Legatos, ſed ad omnem Synodum. Hinc & ipſa omnis reſpondit: "Quandocumque habere voluerit quæcumque Provincia primæ Sedis Epiſcopum, inſtruat primitùs Eccleſiam Carthaginenſem, & ſic quod deſiderat faciat". Defuncto igitur Primate, Provincia aut Synodus, vel certè ipſe ſucceſſurus, aut ſuccedere prætendens

Episcopus debebat Carthaginensem Ecclesiam instruere : Utique de successuri jure, idoneitate, aliisque ad causam spectantibus. Et ante Carthaginensis Episcopi Rescriptum ac assensum inthronizari non poterat, neque uti Primatis nomine.

Agileius, Carthaginensis Ecclesiæ Diaconus, ista omnia ad Bonifacii Synodum legit ex Hipponensi Concilio Aurelii. Et Megalius, Calamensis Episcopus, Numidiæ Primas, est hic in Sitifensis Mauritaniæ favorem interlocutus : "Ad compendium venit „ista provisio, ut & voluntatibus satisfiat, & se Provinciæ teneant, „responsuris tamen primæ Sedis Episcopis cunctarum Provincia„rum ad Ecclesiam Carthaginensem, in quocumque usus exegerit". Consentit in novum Primatum. Et erat necesse. Etenim Sitifensis Mauritania ante subfuerat Numidiarum Primati, ideoque abscindi non poterat sine ejus Beneplacito. Hæc est omninò magna illa Hipponensis Synodus, ad quam sanctus Augustinus, adhuc Presbyter, disputavit ac exposuit Apostolicum Symbolum. Facta fuit anno istius sæculi nonagesimo tertio, biennio ante sancti Augustini Episcopatum. Exinde igitur Sitifensis Mauritania habuit proprium Primatem. Et retinuit usque ad novam Imperatoris Justiniani dispositionem, factam post ejectos Wandalos.

Quintam Carthaginensis Ecclesiæ Prærogativam habemus ab eadem Hipponensi Synodo. Etenim Honoratus & Cecilianus, Sitifensis Provinciæ Legati, dum proprium Primatem postulabant, professi sunt pleraque Carthaginensis Ecclesiæ Præogativas, promiserunt venerari, ac inter ipsas posuerunt & hanc : "Et si qua „de eadem Carthaginensi Ecclesia nuntianda sint ad Provinciam „Mauritaniam, causâ regulæ & disciplinæ, hoc profitemur Episco„pum Sitifensem debere conveniri, per quem omnes Episcopi in „Mauritaniâ constituti possint informari". Dum per aliquam Provinciam, aut aliquam ejus Ecclesiam erat quis sacrorum Canonum aut Christianæ disciplinæ neglectus, correctio spectabat ad Carthaginensem etiam Episcopum. Hìc Provinciæ Primatem monebat, Primas Episcopum vel Episcopos, in quorum Parochiis disciplina patiebatur. Et hanc Prærogativam laudat Liberatus Byzacii Primas, è sua Jucensi Synodo scribens ad Carthaginensem Bonifacium : "Novimus sapientiam tibi Divinitùs infusam, quâ „præcipuè hoc studeas, ut nullus permittatur Ecclesiasticorum Ca„nonum aliquatenùs convellere firmitatem, teque cunctis formam præbere

„præbere virtutum, ut terminos Paternis definitionibus constitu-
„tos non negligat servare posteritas". Affirmat ad ipsum spectare custodiam Canonum.

Sexta Prærogativa est jus ac obligatio visitandi omnes Africanas Ecclesias. Etenim Honoratus & Urbanus, Sitifensis Provinciæ Legati, in nescio quâ Synodo dixerunt ad Primatem Aurelium : "Et illud nobis verbo mandatum est, ut quia constitutum
„est in Synodo Hipponensi, singulas Provincias tempore Concilii
„visitandas esse, dignemini etiam, quod hoc anno secundùm or-
„dinem distuliſtis, vel alio anno Provinciam Mauritaniam visita-
„re". Et Aurelius respondit : "Nunc de Provincia Mauritania,
„propterea quod in finibus Africæ posita sit, nihil statuimus. Si-
„quidem vicinæ sunt Barbarico. Sed præstet Deus, ut ex abun-
„danti non pollicentes, venire possimus ad vestram Provinciam.
„Cogitare enim debetis, quia hoc sibi & Tripolitani, & Arzu-
„gitani Fratres potuerunt exigere, si ratio pateretur". Igitur & hoc jus fuit stabilitum in Hipponensi Concilio. Immò non jus, sed potiùs obligatio. Etenim uti Metropolitæ suam Provinciam, ita Patriarchæ ac Primates obligantur suis temporibus invisere suas Diœceses. Carthaginensis medio inter duas Synodos tempore debebat visitare unam Provinciam. Servato ordine. Hipponensis Concilii Canones latent aut periérunt. Non habemus, nisi quorumdam fragmenta aut memorias. Præsens memoria exstat in Africano Codice, ac item illa collectione, quæ passim appellatur Africanum Concilium. Cap. 52.

Septima Prærogativa est, quod Carthaginensis Episcopus per omnem Africam potuerit novos Episcopatus erigere. Inter alia Africani Cleri vitia fuit ambitio, de quâ ad Aurelium Primatem ac ejus Synodum dixit Epigonius Episcopus : "Plerique tumidi
„atque stolidi adversùs Episcopum suas cervices erigunt Presbyteri,
„vel conviviis concinnantes plebem, vel sanè persuasu maligno,
„ut illicito favore eosdem velint sibi collocare Rectores". Quidam Parochialium in Oppidis Ecclesiarum Rectores Presbyteri suas plebes convivjis, aut aliis artibus alliciebant, divertebant ab affectu in Episcopum, atque ita seducebant, ut violenter postularent suam Oppidanam Parochiam erigi in Episcopalem Cathedram, ac suum Presbyterum sibi dari in primum Episcopum. Et quoniam consequi desperabant à Primate aut Synodo suæ Provinciæ, passim

accedebant Carthaginenſem Archi-Epiſcopum. Hinc enim ſubdit Epigonius : "Inſigne mentis tuæ tenemus votum, Frater religioſe „Aureli, qui hæc ſæpè oppreſſiſti, non curando tales petitores". Quæſtio eſt, an iſta per omnem Africam Aurelius fecerit, an dumtaxat per ſuam Proconſularem Provinciam ? Etenim plura exempla ſuadent, quod ſoli Provinciarum Primates citrà Carthaginenſis Cathedræ conſcientiam diviſerint Epiſcopatus, ac novos inſtituerint. Exempla plura habemus in Carthaginenſi Collatione : Illic & Donatiſtæ Catholicos, & hi illos frequenter accuſant de erectis novis Cathedris. Etiam ſanctus Auguſtinus, dum Fuſſalenſem Epiſcopatum erexit, ſolius ſui Primatis authoritatem invocavit, nequaquam Carthaginenſis Aurelii. Ita diſertè ſcribit in litteris ad ſanctum Celeſtinum Pontificem. Epiſt.261.

Reſpondeo tamen Epigonium omninò fuiſſe locutum de cunctis per Africam Provinciis. Etenim rogat tales Epiſcopatuum diviſiones ac erectiones deinceps non permitti, niſi de conſenſu Epiſcopi, cujus Parochia dividitur. Et hoc juxta antiquum non ſolius Africanæ, ſed omnis ſub cœlo Eccleſiæ Canonem : "Multis „Conciliis hoc ſtatutum à Cœtu Sacerdotali eſt, ut plebes, quæ „ab Epiſcopis in Diœceſibus retinentur, quæ Epiſcopos nunquam „habuerunt, non niſi cum voluntate ejus Epiſcopi, à quo tenen„tur, proprios recipiant Epiſcopos". Carthaginenſes Primates, etiam invitis Epiſcopis, quandoque Diœceſes diviſerant in novos Epiſcopos : Hoc Epigonius ſupplicat deinceps non fieri. Nequaquam ſupplicat non erigi novos Epiſcopatus, ſed ſolummodò non erigi ſine aſſenſu illius Epiſcopi, qui Diœceſim eſt perditurus. Et hoc per omnem Africam. Hinc enim Aurelius repoſuit : "Fra„tris & Conſacerdotis noſtri proſecutioni non obſiſto, ſed hoc „me & feciſſe, & facturum eſſe profiteor, circa eos ſanè qui fue„rint concordes, non ſolùm circa Eccleſiam Carthaginenſem, ſed „circa omne Sacerdotale conſortium". Per omnem Africam.

Notanda ſunt verba : "Circà eos ſanè qui fuerint concordes". Eſt limitatio circa factam ab Aurelio promiſſionem. Epigonius ſuis precibus addiderat : "Quia nonnulli Dominatu quodam adepto „communionem Fratrum abhorrent, vel certè cum depravati fue„rint, quaſi in arce quadam Tyrannica ſibi Dominatum vindicant, „plerique tumidi atque ſtolidi adversùs Epiſcopum Presbyteri „ſuas cervices erigunt, &c". Affirmat quoſdam Epiſcopos fuiſſe cauſſam.

cauſſam præfati Presbyteralis ambitûs, ac popularis conſpirationis. Etenim obliti ſancti Petri Apoſtoli Canonem: "Non quaſi do-„minantes in Clero, ſed forma Gregis facti ex animo". Hunc, inquam, obliti Canonem agebant Tyrannidem in ſuum Clerum ac populum: Talem, aut certè ſimilem, qualem à Fuſſalenſi Anthonio fuiſſe exercitam Sanctus Auguſtinus deflet in præfatis ad Celeſtinum Pontificem litteris. Ita & Oppidis, & eorum Presbyteris dabant cauſſam cogitandi de novo Epiſcopatu. Hinc igitur Aurelius ſpondet fore, ut ſimilibus Oppidorum poſtulationibus nunquam annuat: Attamen circa Oppida illorum Epiſcoporum, qui concordes fuerint cum ſuis populis, ac ipſos paternè & Epiſcopaliter tractaverint. Circà Tyrannicè excedentes vult permanere in authoritate, quâ afflictis populis & Cleris poſſit per Epiſcopatus diviſionem impartiri ſolatia. Ex quo lucet, quod Carthaginenſis Primas potuerit, etiam invitis Epiſcopis, Epiſcopatus per omnem Africam dividere. An ſolus potuerit, non auſim affirmare. Adducta exempla fortiter ſuadent, quod cuncti Primates etiam potuerint in ſuâ Provinciâ. Et plurimùm favet quadrageſimus ſextus Canon tertiæ Carthaginenſis Synodi. Præfata Epigonii poſtulatio, ac Aurelii reſponſio exſtant in hodierno Codice Africanæ Eccleſiæ.

Hæc omnia plurimùm illuſtrat ſequens Canon: "Ut plebes, „quæ nunquam habuerunt proprios Epiſcopos, niſi ex Concilio „plenario uniuſcujuſque Provinciæ, & Primatis, & conſenſu „ejus, ad cujus Diœceſim eadem Eccleſia pertinebat, decretum „fuerit, minimè accipiant". Permittit novos Epiſcopatus erigi. Attamen ſub variis conditionibus & conſenſibus. Primò ex conſenſu totius Provincialis Synodi. Non alicujus Turmæ, ſed totius Synodi. Secundò, ex conſenſu Primatis. Proinde adversùs majorem totius Synodi partem ſolus Primas reluctari poterat, & obtinere. Tertiò requirebatur conſenſus etiam proprii Epiſcopi. Cum câdem Prærogativa. Quæ omnia locum non habebant adversùs Primatem Carthaginenſem. Hic ſolus, & ſine Synodo, & ſine Provinciæ Primate, poterat Epiſcopatum erigere: Quandoque etiam ſine conſenſu Epiſcopi. Proinde ejus poteſtas erat veraciter Primatialis. Canon exſtat in hodierno Afrorum Codice. Cujus Synodi aut temporis ſit, ignoratur.

Octavam Prærogativam memoravit, & confirmandam retulit

ad tertiam Carthaginensem Synodum ipse Primas Aurelius : "Con-
„tingit nonnunquam, ut postulentur ab Ecclesiis, quæ Præposi-
„tis egent, vel Episcopis vel Presbyteris, & tamen memor Sta-
„tutorum, id sequor ut conveniam Episcopum ejus, atque in-
„culcem, quod ejus Clericus à qualibet Ecclesia postuletur. Sed
„fortè in hodierno non reluctati sunt. Et nequando contingat
„ut reluctentur, cum fuerint à me in hac causa postulati, quem
„scitis multarum Ecclesiarum & Ordinandorum causam sustinere.
„Justum est ergò, ut quemlibet Consacerdotum conveniam cum
„duobus è consortio nostro, aut tribus testibus. Si verò inde-
„votus exstiterit, quid censet Charitas vestra faciendum ? Ego
„enim cunctarum Ecclesiarum sollicitudinem sustineo". Affir-
mat varia. Primò, quod Africana Diœcesis inopiâ Clericorum, ideoque vacantes, & Cathedrales & Parochiales, Ecclesiæ quandoque non inveniret in suo gremio, quem eligerent in Episcopum aut Presbyterum. Secundò, quod tales Ecclesiæ eligerent aliquem alienum Clericum. Tertiò, quod illum, obtinere desperantes, non postularent ab ejus Episcopo, sed à Carthaginensi, communi omnium Patre. Quartò, quod Carthaginensis Episcopus semper habuerit potestatem admittendæ ac exequendæ istius postulationis. Quintò, quod tamen huic potestati statutum sit, ut Primas id non faciat, nisi audito & consulto Episcopo, cujus Clericum debet eripere ac transferre. Sextò, quod hâc moderatione sit semper usus. Immo quod ipsâ contentus non fuerit, sed post passam in primâ consultatione repulsam processerit ad secundam, & quidem adhibens testimonium ac preces duorum vel trium Collegarum. Septimò, quod nullus huc usque Episcopus pertinaciter recalcitraverit, ac speret fore, ut nemo recalcitret. Addit tamen hoc esse possibile. Hinc quærit, quid Synodo placeat in tali casu : Quomodo & qualiter velit à Carthaginensi Primate procedendum ?

Et Numidius Maxulitanus Episcopus respondit : "Fuit semper
„hæc licentia huic Sedi, ut unde vellet, & de cujus nomine fuisset
„conventus, pro desiderio cujusque Ecclesiæ ordinaret Episco-
„pum". Respondit de sola alieni Clerici postulatione in Episcopum. Hinc Epigonius Episcopus adjunxit : "Bonitas sequestrat
„possibilitatem. Minùs enim præsumis, Frater. Et cum te bo-
„num & clementem omnibus reddis, habes enim hoc in arbitrio,
satis

„ſatis eſt ut ſatisfiat perſonæ uniuſcujuſque Epiſcopi in primâ „tantùm conventione. Si autem quodlibet huic Sedi vindican„dum fuerit ſibi arbitratus, neceſſe tu habes omnes ſuffulcire „Eccleſias. Undè tibi non poteſtatem damus, ſed tuam aſſigna„mus, ut liceat voluntati tuæ ſemper & tenere, quem voles, ut „Præpoſitos plebibus vel Eccleſiis conſtituas, qui poſtulati fuerint: „Et unde voles". Dicit plura. Primò, quod Carthaginenſis Primas tales, non ſolummodò Epiſcopales, ſed etiam Presbyterales electiones potuerit confirmare & exequi. Secundò, quod Epiſcopus, cui eripiendus erat Clericus, non pluries, nec cum Collegis conveniri debuerit, ſed dumtaxat ſemel, à ſolo Carthaginenſi. Tertiò, quod refragante Epiſcopo habuerit plenam authoritatem procedendi ex arbitrio. Quartò, quod ab indigenti Eccleſiâ, etiam citra electionem, poſtulatus potuerit Clericum dare, & quidem ex quâ volebat Eccleſiâ. Etenim ad ipſum ſpectabat omnes Eccleſias ſuffulcire. Non ſolummodò quoad Presbyteros, ſed quoſcumque Clericos. Epigonius addit hanc fuiſſe perpetuam Carthaginenſis Cathedræ poteſtatem.

Poſthumianus Epiſcopus unicum contra hæc adduxit ſcrupulum: "Qui unum habuerit, nunquid debet ipſi ille unus Pres„byter auferri"? Et Aurelius reſpondit: "Epiſcopus unus eſſe po„teſt, per quem dignatione Divinâ Presbyteri multi conſtitui „poſſint; unus autem Epiſcopus difficilè invenitur conſtituendus. „Quapropter ſi neceſſarium Epiſcopatui quis habet Presbyterum, „& unum habuerit, etiam ipſum ad promotionem dare debebit". Reſponſio eſt lucida. Ex ipsâ diſcimus Africanam Eccleſiam fuiſſe Cleri adeò indigam, ut plures Cathedrales Eccleſiæ non haberent, niſi unicum Presbyterum. Hinc Poſthumianus perrexit: "Ergò ſi habet alius abundantes Clericos, debet mihi „alia plebs ſubvenire". Et Aurelius repoſuit: "Sanè. Quo„modò Eccleſiæ alterius tu ſubveneris, perſuadebitur illi, qui „plures habet Clericos, ut unum tibi ordinandum largiatur". Ex quo vides Carthaginenſis Primatis in transferendis Clericis poteſtatem fuiſſe univerſalem, nullatenùs adſtrictam ad electionem in Epiſcopum aut Presbyterum. Hinc item vides fundamentum, ex quo Valerius Hipponenſis Epiſcopus circa ſuum Presbyterum Auguſtinum fecerit, quod in hujus vitâ ſcribit ſanctus Poſſidius: "Valerius metuere cœpit, ne Auguſtinus ab

alia

„aliâ Eccleſiâ, Sacerdote privatâ, ad Epiſcopatum quæreretur, & „ſibi auferretur". Hinc illum ſibi adhuc vivo curavit contra Canones ſuperordinari in Co-Epiſcopum.

Hanc Carthaginenſis Epiſcopi poteſtatem frequenter admiratur, ac laudat Theodorus Ballamon. Affirmat eandem eſſe in Pontifice Romano, ac Patriarcha Conſtantinopolitano, ideoq; eſſe ſingularem, ac ſupremè Patriarchalem. Ejus teſtimonia ſupra adduximus. Iſta tamen poteſtas, ac per ipſam facta Clericorum tranſlatio plures lites cauſavit in Africa. Quas omnes per introducta Monaſteria, ac mirificè ſtatim multiplicata, exſtinxit ſanctus Auguſtinus. Etenim omnes Epiſcopo aut Clero indigentes Eccleſiæ cœperunt ex iſtis Monaſteriis eligere, & accipere. De primo ac novello adhuc Hipponenſi Monaſterio ſcribit laudatus Poſſidius: "Proficiente doctrinâ Divinâ, ſub ſancto & cum Sancto Auguſtino in Monaſterio Deo ſervientes, Eccleſiæ Hippo„nenſi Clerici ordinari cœperunt. Ac deinde magno deſiderio „poſcere atque accipere Epiſcopos & Clericos pax Eccleſiæ atque „unitas & cœpit primò, & poſtea conſecuta eſt. Nam fermè „decem Auguſtinus diverſis Eccleſiis, nonnullis quoque emi„nentioribus, rogatus dedit". Et infra ſcribit de morientis Auguſtini teſtamento: "Clerum ſufficientiſſimum Eccleſiæ dimiſit". Utique è ſuis Monaſteriis.

Nona Prærogativa eſt, quod Carthaginenſium Primas poſſet generales ſuæ Gentis Synodos indicere, determinare tempus & locum, eiſdem præſidere, ac ibidem habere jus Relationis ac Prærogativam ſuffragii. Lucet ex cunctis, hodie exſtantibus, generalibus Synodis iſtius Diœceſeos. Admodùm notabile eſt, quod iſta etiam Electus potuerit, ante conſecrationem. Hoc patet ex quartâ ſancti Martini Pontificis epiſtolâ, quâ ſuæ Lateranenſis Synodi Acta tranſmiſit in Africam. Epiſtola enim habet hanc Epigraphen: "Electo ſpirituali conſenſu Catholicæ Car„thaginenſium Eccleſiæ, & omnibus, qui ei ſubſunt, Epiſco„pis, Clericis, Populiſque Chriſti amantibus". Electus ille fuit Victor, Succeſſor Fortunii. Hic necdùm conſecratus contra Monothelitas fecerat Synodum, & ipſi ſanctus Pontifex reſpondit. Facta Synodus lucet ex his epiſtolæ verbis: "Vos me„ritò de ſincero affectu amplectimur, maximè cum, tanquam „perennes lucernas, confeſſionis veſtræ characteres expoſueritis

Sedi

„Sedi Apoſtolicæ per Synodales litteras veſtras". Notanda ſunt verba. Etiam præfata epigraphe. Affirmat ex ſingulari Catholicæ fidei zelo Victorem fuiſſe electum, ex eodem ſtatim feciſſe Synodum, retuliſſe Romam, atque ita ſemetipſum Romanæ Eccleſiæ etiam ante conſecrationem commendaſſe. Erat res extra conſuetum curſum. Sanè innuit ea omnia fuiſſe acta contra Fortunium, tunc Carthaginenſem Ex-Epiſcopum, cum Paulo Patriarchâ, Monothelitarum Principe, degentem Conſtantinopoli. Innuit quod Fortunius non ob civilem cauſam, ſed ob Monotheliticam hæreſim fugerit, aut fuerit ejectus ex Africâ, abierit Conſtantinopolim, ac iſtic fuerit à Symmyſta Paulo honoratus. Videtur fuiſſe perverſus ab Ex-Patriarcha Pyrrho. Item contrà ipſum videntur tunc factæ ſingularum Provinciarum Synodi. Res non ſpectat ad præſentem materiam.

Decima Prærogativa à quibuſdam putatur, quod nullus Epiſcopus Africanus potuerit ultra mare, nec ad Comitatum, immò nec ad Apoſtolicam Sedem proficiſci ſine venia ac Formatâ Carthaginenſis Archi-Epiſcopi. Intra Africam Clericus aut Laicus cum ſui Epiſcopi, Epiſcopus proficiſci ac peregrinari poterat cum Formatâ ſui Provincialis Primatis; ſed ad tranſeundum mare neceſſaria erat facultas Archi-Epiſcopi. Hæc Prærogativa non caret ſuis fundamentis. Attamen ſi cuncti Canones maturè perpendantur, videtur non ſubſiſtere. Tranſ-Marina peregrinatio videtur fuiſſe ejuſdem formæ cum facienda intra Africam. Proindè decima Prærogativa eſt, quod Carthaginenſis Epiſcopus quibuſcumque Synodalibus litteris ac Mandatis ſolus ſubſcriberet. Undecima erat, quod omnibus per Africam Eccleſiis diem Paſchalem quotannis denuntiaret. Duodecima erat, quod etiam quorumvis Monaſteriorum Monachos poſſet transferre, ac evehere in Clerum. Decima tertia erat, quod à quovis Monaſterio potuerit eligi in immediatum Superiorem. Etiam excluſo proprio Epiſcopo. Quæ poteſtas etiam fuit Romanæ Eccleſiæ. Ita Adrumetinum, in Sancti Auguſtini Scriptis notiſſimum, Monaſterium illi ſemper immediatè ſubfuit. Hæc ſunt alterius loci.

CAPUT VII.

Exponitur antiquitas Archi-Epiſcopalis Pallii.

Anctus Leo nonus inter alias Carthaginenſis Archi-Epiſcopi ponit dignitates, quod ſolus in Africana Eccleſia habuerit Pallium, ipſumque olim acceperit à Sede Apoſtolica. Hæc exponi non poſſint, niſi quædam dicamus de origine & natura iſtius Pallii. Dominus Petrus de Marca etiam hìc docet nova & paradoxa. Audiamus verba: "Cum materia iſthæc digna ſit Eruditorum hominum cu-
L. 6. C. 6. „rioſitate, dicam primùm, quid ipſe ſentiam de origine Pallii. „Tunc aperiam, quo primùm tempore neceſſitas ejus introducta „ſit. Ac mihi quidem tria præcipuè notatu digna obſervaſſe vi„deor. Primum, initio Pallium aliâ prorsùs formâ compoſitum „fuiſſe, quam illud, quod hodie in uſu habetur. Secundùm, „Pallium antiquitùs fuiſſe genus quoddam Imperatorii indumenti, „cujus uſum Imperatores permiſêre Patriarchis, à quibus deìn „communicatum eſt cum Metropolitanis". Deſcribit hodierni Pallii formam, & proſequitur: "Priſcum verò Pallium erat in„dumentum præclariſſimum & fulgens, quod ad terram dimitte„batur. Quod me faciliùs comprobaturum eſſe confido, ſi priùs „explicavero varia nomina indumenti hujus apud Veteres. Apud „Latinos quidem Pallium conſtanter appellatum eſt, apud Græ„cos verò Omophorion, hoc eſt, Super Humerale, & Phelonion. „Omophorii tamen vox ambigua eſt. Quippe interdùm ſignifi„cat veſtem quandam lineam, quam Epiſcopi ut plurimùm humeris „ſuis imponebant extra Sacrificii tempora, ſaltem apud Orienta„les, aliquo modo ſimilem ei Palliolo, quo hodie utuntur Epi„ſcopi noſtrates. Omophorii hujus mentionem facit Iſidorus Pe„luſiotes, qui adnotat illud laneum ideò fuiſſe, ut oſtendatur „quantam gregis ſibi commiſſi curam gerere debeant Epiſcopi. „Effigiem ejus exhibet vetus numiſma Imperatoris Theodoſii apud

Fulvium

„Fulvium Urſinum, in quo beati Apoſtoli Philippus & Joannes „habitu Epiſcoporum repræſentantur, capite raſo, & cum Pal„liolo illo crucibus ornato, & ad pectus uſque pertingente, po„ſito volumine quodam in manu dextra, & cruce in ſiniſtra".

Dominus Archi-Epiſcopus eſt ſemper unus & idem: In omni materia ſeminat novitates atque errores. Primus eſt, quod Omophorion, de quo ſanctus Iſidorus Peluſiotes, ſit hodiernum noſtratium Epiſcoporum Palliolum, ſive Mozzetta, quo Græcorum Antiſtites utebantur olim extra Sacrificii tempora. Error lucet ex ſancti Iſidori verbis: "Id autem amiculum, quod Sacerdos „humeris geſtat, atque ex lana, non ex lino contextum eſt, ovis „illius, quam Dominus aberrantem quæſivit, inventamque hu„meris ſuis ſuſtulit, pellem deſignat. Epiſcopus enim, qui Chriſti „Typum gerit, ipſius munere fungitur, atque ipſo etiam habitu „illud omnibus oſtendit, ſe boni illius ac magni Paſtoris imita„torem eſſe, qui gregis infirmitates ſibi ferendas propoſuit. Ac „diligenter animum intende. Nam cum ipſe verus Paſtor per „adorandorum Evangeliorum apertionem accedit, tunc demùm aſ„ſurgit, atque imitationis habitum deponit. Hinc nimirum Do„minum ipſum, Paſtoralis artis Ducem, ac Deum & Herum „adeſſe ſignificans". Sanctus Iſidorus affirmat varia. Primò, quod iſtud Epiſcopale amiculum, ſeu Omophorion ſit veſtis imitationis. Secundò, quod ſit ex lana ovina. Tertiò, quod iſta lana, Epiſcopalibus humeris impoſita, ſignificet ovem perditam, quam Chriſtus Dominus quæſivit, invenit, redemit, impoſuit humeris, atque ita reportavit ad ſalutis gregem, ac Paradiſi ovile. Quartò, quod iſtam lanam indutus Epiſcopus repræſentet Chriſtum Dominum, iſtâ ove onuſtum portatorem. Quintò, quod ad ſolemnem ſancti Evangelii in ſacrificio recitationem Epiſcopus deponat iſtud Pallium. Et depoſitionis ratio eſt, quod Evangelium ſit quaſi ipſe Chriſtus Dominus, ideoque ipſo præſente non ſit opus vicariâ imagine. Quo ritu Græci etiam hodiè utuntur. Non utuntur Omophorio, niſi intra Sacrificium. Magnus Gregorius in literis ad Joannem Ravennæ Archi Epiſcopum affirmat iſtum eſſe morem totius ſub cœlo Eccleſiæ. Ex quibus omnibus lucidiſſimè patet ſanctum Iſidorum nullatenùs de Mozzetta, ſed loqui de ſacro Epiſcoporum Pallio, ideoque Petrum de Marca inſigniter deniare.

Lib. 1. Epiſt. 136.

Secundus error est, quod antiquum Græcorum Omophorion fuerit idem cum Phenolio. Etenim Phenolion apud Græcos est duplex. De primo habent Rubricæ ad Liturgiam sancti Joannis Chrysostomi : "Post hæc Sacerdos accipiens Phenolion, & bene-„dicens exoscolatur". Latinus interpres vertit, Casulam". Jacobus Goar in scholiis ad Græcorum Euchologion advertit istam vocem à quibusdam per dyphtongum, à quibusdam scribi per simplicem literam, & adjungit : "Quo quo modo scribatur, Casu-„lam sive Planetam interpretamur. In utraque autem Ecclesia „& eundem usum, & eandem formam obtinuerunt". De secunda Phenolii specie habet ritus ordinandi Lectorem & Cantorem : "Et Pontifex Phenolio accepto induit illum". Latinus Interpres denuò vertit, "Casulâ". Exponit in libro de sacris ordinationibus Simeon Archi-Episcopus Thessalonicensis : "Lector obtinuit Cap. 5. „vestem, Camisiam vocatam, quæ ad parvæ Casulæ, vel certè „Tunicæ modum, è lino conficitur, primamque Sacerdotii deli-„bationem demonstrat. Parva est propterea. Dei protectionem „menti repræsentat. Vel purpurea est, propter purpureum Chri-„sti indumentum ; vel candida, propter Sacerdotii puritatem & „lumen, quo resplendet". Est idem, quod apud nos Alba. Græci non Albam, sed Camisiam vocant : Quod nempè apud ipsos in jejuniorum diebus, ac defunctorum officiis sit rubra, seu purpurea. De eodem Phenolio habet ritus ordinandi Subdiaconum : "Or-„dinandus in Subdiaconum Episcopo offertur, Phenolio indutus". Latinus Interpres vertit, "Tunicâ". Jacobus Goar exponit : "Phe-„nolion, de quo præsens Textus sermonem habet, non est Ca-„sula Sacerdotalis, sed Lectoris vestis propria, Tunica è lino can-„dido, vel certè purpureo colore tinctâ, quam Simeon Thessa-„lonicensis sæpiùs vocat Camisiam, à qua & quidam Officiales „sunt dicti Camisiati". Nempe in Subdiaconum Ordinandus procedit, & Episcopo offertur in sacro Lectoris habitu, qui est par-„vum Græcorum Phenolion : Nos dicimus Albam. Cur parvum dicatur, exponit laudatus Goar : "Ad alterius Phenolii, Casulæ „nimirùm Sacerdotalis, quæ cæterorum indumentorum finis, & „ultimò assumenda, differentiam". Phenolion itaque est duplex : Parvum & magnum. Initiale, & finale. Finale seu Sacerdotale subdividitur in Presbyterale ac Episcopale. Istud est simplex ex lana, hoc est Polystaurion, seu insignitum pluribus crucibus. Ipsi

Omo-

Omophorion ſuperponitur. Quare Dominus Archi-Epiſcopus palàm labitur, dum Phenolion affirmat fuiſſe aut Mozzettam, aut ſacrum Omophorion.

Tertium Domini Archi-Epiſcopi errorem aliqui cenſent eſſe, quod dicat Græcorum Antiſtites olim fuiſſe uſos Mozzetta, aut ſimili laneo Palliolo. Etenim in Lauſiaca hiſtoria Palladius Heleno-Politanus Epiſcopus ſcribit ſanctum Athanaſium fuiſſe uſum Tunicâ & Byrrho. Quid ſit Tunica, exponit in ſuis Annalibus ſanctus Martyr Theophanes, ſcribens Athanaſium fuiſſe accuſatum, quod gereret veſtem lineam. Nos latini hodiè appellamus Rochetum. Græcorum Epiſcopi non utuntur. Sanctus Athanaſius haud dubiè ſumpſerit à Latinis, quorum ob plures cauſſas fuit amiciſſimus. Quid Græci per Byrrhum intelligant, docemur à Synodo Gangrenſi: "Si quis vir ob eam, quæ exiſtimatur, pietatis „exercitationem utatur Peribolæo, id eſt, amictu Pallii, & velut „in hoc juſtitiam conſtituens condemnet eos, qui cum pietate „Byrrhis, & alia communi ac ſolitâ veſte utuntur, anathema ſit". Pallium eſt ſtricta, Byrrhus erat veſtis ampla, talaris, & longa. Hinc ſanctus Gregorius ſcribit Neophytos, dum è ſacro Fonte adſcendunt, indui Byrrho albo. Id eſt, larga ſabana. Etiam Latinos Epiſcopos olim fuiſſe veſtitos Byrrho, liquet ex ſancti Auguſtini ſermonibus de communi vita Clericorum. Epiſcopalem ſuum Byrrhum Græci jampridem appellant Mandyam undulatam. Mozzettæ apud ipſos nulla eſt memoria. Attamen hæc omnia aliter exponuntur ab aliis. Et tolerabiles opiniones ego nolim cenſere erroris. Quidquid ſit, nemo unquam Græcorum Mozzettam dixit eſſe Epiſcopale Omophorion.

Cap. 135.

Can. 12.

L. 7. Ep. 29.

Quare tertius Domini Archi-Epiſcopi error eſt, quod ſacrum hoc Omophorion ſit ornamentum Patriarchis permiſſum ab Imperatoribus. Etenim ad ſanctum Ignatium Patriarcham Conſtantinopolitanum ſcripſit Theodoſius Patriarcha Hieroſolymæ: "Po„derem, & Super-humerale cum Mitra, Pontificalem ſtolam ſan„cti Jacobi Apoſtoli, & Fratris Domini, & primi Archi-Epiſco„porum, quam Anteceſſores mei Patriarchæ circumamicti in „Sancta Sanctorum ingrediebantur, Sacerdotio fungenres, tuo de„ſiderabili ac honorando mihi Capiti ex amore & dilectionis copia tranſmiſi". Epiſtola exſtat in prima actione octavæ Synodi. Eadem de re ſcribit in ſancti Ignatii vita Nicetas Paphlago:

„Ignatius mortalem vitam reliquit. Statim igitur non tam fu-
„nus, quam vitam curant, illumque sacro Patriarchæ ornatu
„domestici ex more vestiunt, & venerandum Jacobi Fratris Do-
„mini Super-humerale cum veneratione illum induunt, quod ante
„aliquot annos Hierosolymis sibi missum tantâ veneratione pro-
„secutus est, ac si ipsum Jacobum Apostolum, & primum in eo
„Humerali Pontificem spectaret. Hoc propterea voluit secum se-
„piliri". In ipsius Encomio scribit etiam Michael Syncellus:
"Ferunt Ignatium, postquam creatus est Patriarcha, divi Jacobi,
„Fratris Domini, Super humerale nactum, sæpè, dum viveret,
„eo ornatum, ac Sacris in ipso operatum, & post mortem cum
„eodem sepultum". Et in Nestorianæ ac Eutychianæ hæresis Bre-
viario scribit Liberatus Carthaginensis Ecclesiæ Archi-Diaconus:
Cap. 20. "Consuetudo est Alexandriæ, illum Patriarcham, qui defuncto
„succedit, excubias super defuncti corpus agere, manumque ejus
„dexteram capiti suo imponere, & sepulto manibus suis, accipere
„collo suo beati Marci Pallium, & tunc legitimè sedere. Affir-
mat istud ipsum, quo sanctus Marcus fuerat usus, Pallium sem-
per transiviſſe de Successore in Successorem Quæ successio usque
ad Theodosium Patriarcham omninò fuit etiam Hierosolymæ.
Sanctum similiter Petrum Apostolum fuisse usum Pallio demon-
strant antiquissimæ Imagines. Quapropter ipsum non est Impe-
riale beneficium, sed Institutum Apostolicum. Apostoli per ip-
sum demonstrarunt ac prædicarunt Zelum, quo verus Pastor
perditas oves reportat in humeris, debere in Episcopis, præser-
tim Patriarchis ardere. Ex eodem principio Romana olim Ec-
clesia istam veri Pastoris Effigiem sculpsit, ac prædicavit in suis
Cap. 7. sacris Calicibus. Ita testatur Tertullianus in libro de Pudicitia.
Et eandem, quasi in ipso Pontifice repræsentatam, Parabolam
Cap. 13. laudat in alio ejusdem libri capite. Eruditi quidam censent ipsum
alludere ad Pallium. Quidquid sit, ex jam adductis constat istam
repræsentationem fuisse in sanctis Apostolis.

Dominus Petrus de Marca pergit: "Aliàs Omophorion ac-
„cipitur pro indumento Patriarcharum, quod Latini Pallium
„appellant. Hoc autem indumentum usque ad talos dimitteba-
„tur. Descriptionis hujus probatio sumitur ex Zonara, qui in
„vita Constantini Copronymi ait Anastasium, insistentem vestigiis
„Germani Patriarchæ, Omophorion ejus calcasse, ut eum admo-
neret,

„neret, ne feſtinaret. Sanè vox ipſa Pallii evincit illud fuiſſe „indumentum integrum, non autem faſciolas aliquot laneas, ut „probatur ex Pelagio, & Gregorio primo, Pontificibus Romanis, „qui docent iſtud fuiſſe veſtem auguſtam, quæ haud vulgari more „ornaret eum, qui ipſâ utebatur. Pelagii enim primi verba hæc „ſunt ad Sapaudum Arelatenſem Epiſcopum ſcribentis" : Pallium dirigentes, ut in tanti loci faſtigio conſtitutus, præclaro quoque habitu decoreris. "Gregorius verò Pallium eſſe dicit" habitus exterioris clariorem cultum, indumenti munificentiam, "ad Sya„grium Auguſtodunenſem ſcribens, quem ſtatim admonet neceſſe „eſſe", ut cultui veſtium actionis quoque ornamenta conveniant. " Et ſcribens ad Marinianum Ravennatenſem Epiſcopum, eadem „eum meminiſſe monet his verbis" : Sic eris alterno invicem decore conſpicuus, ſi ad hujuſmodi corporis habitum mentis quoque bona conveniant. "Quæ loca manifeſtè probant Pallium fuiſſe indu„mentum præclariſſimum, non verò faſciolas ſolùm laneas.

Variè iterùm labitur. Primus lapſus eſt, quod iſtius deſcriptionis probatio deſumatur ex Omophorio ſancti Germani. Etenim ad Joannem Ravennæ Metropolitam ſcripſit magnus Gregorius: "Illud tibi non putamus ignotum, quod penè de nullo Metro„politano in quibuſlibet Mundi partibus ſit auditum, extra Miſſa„rum tempus uſum Pallii ſibi vindicaſſe". Affirmat eſſe conſtantem & perpetuam conſuetudinem univerſalis Eccleſiæ. Ipſam ſemper viguiſſe etiam apud Orientales, in libro de ſacris Ordinationibus diſertè teſtatur Simeon Archi-Epiſcopus Theſſalonicenſis: "A prin„cipio Miſſæ, & in exaltatione Divini Panis, & in ordinationibus, „& in aliis ſacris Myſteriis Epiſcopus Pallio ſemper ab humeris in „orbem cingitur". At verò Anaſtaſius Syncellus ſancti Germani veſtem calcavit extra Eccleſiam. Ergò ipſa non fuit Pallium. Audiamus rem à Georgio Cedreno: "Aliquando Germani, in Re„giam euntis, ſtolæ oram Anaſtaſius calcavit". Etiam in Græco textu eſt ſtola, non Omophorion. At verò ſtola erat veſtis honeſtiſſima, manicata, talaris, fluens uſque ad terram. Eâ utuntur etiam hodiè Græcorum Epiſcopi. Erat quidem mulieribus propria, quod tamen iſta vox virilem veſtem aliquando ſignificaverit, lucet ex Evangelio, ubi legimus ſanctos Angelos apparuiſſe in ſtola candida. Et ſimiles ſtolæ nobis promittuntur in futura vita. Fateor Joannem Zonaram ſcribere, quod Anaſtaſius

calca-

calcaverit ſancti Germani Omophorion : Vocem largè accipit pro quavis veſte humerali. Unde & Latinus Interpres tranſtulit : "Cum „aliquando Germanum à tergo ſequeretur Anaſtaſius, & veſtem „ejus pedibus calcaſsêt". Proinde erat Mandya ſancti Germani. Dominus Archi-Epiſcopus videtur aſſerere id factum, ut Anaſtaſius admoneret Germanum. In quo dupliciter errat. Etenim Germanus admonuit Anaſtaſium. Nec calcatio eſt facta in iſtum finem, ſed ex ejus caſuali eventu aſſumpta eſt admonendi occaſio. Nec ſub Conſtantini Caballini, ſed evenerunt ſub Imperio Leonis Iſauri. Attamen hi errores non ſpectant ad notitiam Pallii.

Secundus error eſt, quod ipſa Pallii vox evincat ipſum fuiſſe indumentum integrum, non autem laneas aliquot Faſciolas. Joannes Morinus in Adnotationibus ad ſacras Græcorum ordinationes ſcribit aliquid non abſimile : "Antequam enarrare incipiamus, notabit
Num. 19. „Lector nomine Pallii hîc nihil minùs ſignificari, quam quod mente „prius concepit. Pallium enim veſtis oblonga eſt, humeros & „totum corpus, aut maximam illius partem tegens. Sed Pallium „Eccleſiaſticum Latinum eſt faſcia lanea, duos aut tres digitos lata". Deſcribit & Latinum & Græcum Pallium, atque concludit : „Quamquam igitur nihil ſit illis cum Pallii miniſteriis commune, „antiquus tamen uſus obtinuit ut utrumque Pallium diceretur", Eſt incongrua doctrina. Etenim Eccleſia vocem iſtam non aſſumpſit ſine fundamento. Ipſum exponit in decimo nono originum libro ſanctus Iſidorus Archi-Epiſcopus Hiſpalenſis : "Pallium eſt „quo adminiſtrantium ſcapulæ conteguntur, ut dum miniſtrant, „expeditiùs diſcurrant". Et infra : "Dicitur autem Pallium à „pellibus. Quia priùs ſuperindumenta pellicea veteres induebantur, „quaſi pellea". At verò Eccleſiaſticum Pallium contegit adminiſtrantium Epiſcoporum ſcapulas, & eſſe ovinam pellem audivimus ſupra à ſancto Iſidoro Peluſiota : Ergo ejus ſignificatio non eſt hetroclita.

Tertius error eſt, quod Pelagius Pontifex, ac ejus Succeſſor Magnus Gregorius in ſuis literis loquantur de alia Pallii ſpecie : De veſte integra & talari. Eſt fatua aſſertio. Omnes, & quidem in magno numero, Gregorii epiſtolæ clamant oppoſitum. Clamant Gregorium loqui de Eccleſiaſtico Pallio, de modicis faſciis. Loquitur enim de Pallio, quod ipſe geſſit: Iſtud ipſum haud dubiè tranſmiſit omnibus, aut certè pluribus per ſuum Patriarchatum Metropo-

tropolitis. Ipſum in ejus vita deſcribit Joannes Diaconus Romanæ Eccleſiæ: "In eo quod Pallium ejus byſſo candente contextum, L.4.C.1 „nullis fuiſſe cernitur acubus perforatum, ſic ipſum circa ſcapulas devolutum fuiſſe, non autem confixum dignoſcitur, ſicut ve„tuſtiſſimis muſivis, vel picturis oſtenditur". Dominus Archi-Epiſcopus laudat hoc teſtimonium, ideóque mirum eſt, quod ipſi non aperuerit oculos. Certè Magnus Gregorius in litteris ad Syagrium Epiſcopum Anguſtodunenſem laudat, & tranſmittit iſtud ipſum Pallium, de quo poſteà ad Lotharium Imperatorem reſcripſit Leo IV. "Mandaſtis ut Privilegium & Pallium Altheo Epi„ſcopo concederemus. Unde poſcimus, ut veſtra ſuper hoc Magni„tudo non indignetur. Quoniam quod ab ipſo Sanctiſſimo Papa „Gregorio uſque ad hæc tempora noſtra factum minimè recordamur, „facere non potuimus. Neque præfixos Patrum terminos immutare". Altheus erat Auguſto-Dunenſis Epiſcopus, ideoque per Imperatorem Lotharium tentavit à Leone IV. impetrare iſtud ipſum Pallium, quod ejus Prædeceſſor Syagrius obtinuerat à Magno Gregorio. Et quis humanâ mente adeò excidat, ut credat integram ac Imperialem veſtem fuiſſe ab Altheo poſtulatam? An Leo poſtea conceſſerit, ignoro. Interim Auguſto-Dunenſes Epiſcopi hodiè habent gratiam Pallii. Et conſtanter credunt à ſe geri iſtud ipſum, quod Gregorius tranſmiſit Syagrio.

Quartus D. Archi-Epiſcopi error eſt, quod ex magni Gregorii verbis, affirmantibus Pallium eſſe eximium Epiſcopi Ornatum, concludat ipſum fuiſſe non laneas faſciolas, ſed plenum hominis indumentum. Etenim uti quædam vocabula non propter literas, ex quibus componuntur, ſed ob res ſignificatas ſunt ſacra vel prophana, honeſta vel inhoneſta, ita & quædam veſtimenta. At verò Epiſcopalis Pallii ſignificationem ſupra audivimus ab Iſidoro Peluſiota. Eandem laudat in rerum Eccleſiaſticarum Theoria ſanctus Germanus Patriarcha Conſtantinopolitanus: Humerale, quo Epiſcopus circumdatur, ſignificat ovis pel„lem, quam errantem cum Dominus invéniſſet, aſſumpſit. Ha„bet autem cruces, quia Chriſtus ſuper humeros geſtavit ovem „ſuam". Et in libro de ſacris ordinationibus Simeon Archi-Epiſcopus Theſſalonicenſis: "Pallium manifeſtè ſignificat Dei „Verbi incarnationem, quoniam nos, ovem perditam, inveniens

„deſcendens". Eodem modo altera ejus pars deſcendit per me- Cap. 7.
dium dorſum. Diſertè hoc ſcribit Simeon Theſſalonicenſis: "Collo „& humeris Epiſcopi imponitur. Circa humeros anterius & poſterius". Et tale Pallium geſtavit magnus Gregorius. Et plures Romani Pontifices, ac alii Latinorum Epiſcopi. Quare utriuſque Pallii uſus videtur olim apud nos fuiſſe promiſcuus. Inſuper Latinum Pallium olim fuit longum, deſcendens uſque ad oras Caſulæ. Ita lucet ex antiquis per omnem latinam Eccleſiam picturis. Romanus Patriarchatus comprehendit plures Græcas Provincias: Nempe totum Orientale Illyricum. Hinc igitur Romani Pontifices, quoniam & Latinis & Græcis debebant tranſmittere Pallia, poſſint utrâque ſpecie fuiſſe indifferenter uſi.

Quare primus D. Archi-Epiſcopi error eſt, quod Joannes Diaconus dicat magni Gregorii Pallium fuiſſe inſtar veſtis. Etenim Joannes diſertè ſcribit ipſum fuiſſe devolutum circa ſolas ſcapulas. Scribit ejus nullam à ſui temporis Pallio fuiſſe differentiam, niſi quod eſſet ex lino contextum, & nullis acubus affixum, ſed devolutum. Hoc eſt, quod eſſet non latinum, ſed Græcum. Et ita lucet ex antiqua ſancti Gregorii pictura, quam vulgavit Frater Angelus Rocca, Epiſcopus Tagaſtenſis. Joannes non ſcribit fuiſſe Byſſinum: Sic enim non potuiſſet ſignificare ovem perditam. Scribit fuiſſe ex byſſo contextum, id eſt, intertextum. Texturæ fundus erat byſſinus. Cujus ſingularitatis radicem ignoro.

Secundus error eſt, quod Acœmetenſis Monachus Felicis tertii ſententiam affixerit Epiſcopali Pallio Acacii. Eſt res incerta, ideoque ſine errore non poſſit aſſeverari. Dubium faciunt hæc verba: "Dum ad celebranda Sacra ingrederetur". Dubium eſt, an agant de ſolemni proceſſu ex Veſtiario ad Altare, an de proceſſu è domo ad Eccleſiam. Certè in priori proceſſu Diaconi combinati ducunt agmen, Epiſcopus hinc inde ſuffulcitur à Diaconis, & Presbyteri ipſum ſubſequuntur. Ita ſcribit Simeon Theſſalonicenſis. Quomodò igitur Monachus potuiſſet iſthic affigere chartam Pallio Acacii? At verò poſterior proceſſio fiebat cum unico Diacono, ideoque erat aptior affixionem admittere. Porro tunc Acacius non erat indutus Epiſcopale Omophorion.

Quidquid ſit, Græcorum Omophorion fuit ſemper idem. Lucet ex teſtimonio ſancti Iſidori Peluſiotæ. Et ex ſexta Synodo, quæ adverſus Macarium Antiochiæ Patriarcham exclamavit: "Maca- Act. 8.

rius meritò ab Episcopatu alienetur. "Nudetur circumpositio ei „Pallio. Et hujus Pallii materiam & formam expositi in Relatione ad S. Agathonem Pontificem: "Macarium Pastoritiâ pelle meritò „denudavimus". Etiam de S. Papa Silverio, dum degradaretur, scribit liber Pontificalis: "Sub-Diaconus Regionarius tulit Pallium „de collo ejus, & duxit eum in cubiculum, & exspolians eum, in„duit eum Monasticam vestem". Pallium tegebat solum collum. Plenis vestibus non in Synodo exutus fuit, sed in cubiculo. Et de S. Martino Pontifice, dum Constantinopoli degradabatur, scribit authentica incogniti authoris epistola: "Carnifices exterius ejus „Pallium Sacerdotalis stolæ exuerunt, & scindentes alas tunicæ, „quæ erat interiùs, à summo usque deorsum, circumposuerunt fer„rea vincula in sanctam ejus carnem". Nempe loco Sacerdotalis Pallij. De sancto item Ignatio Patriarcha Constantinopolitano, dum degradabatur, scribit Nicetas Paphlago: "Procopius Hypo„Diaconus, ablato à Patriarcha Pallio, vesteque reliquâ sacrâ, „proclamabat". Pallium erat suprema omnium sacrarum vestium. Erat superpositum Casulæ. Proinde omnia ista Pallia nequaquam fuerunt plena vestimenta, sed pelles pastoritiæ, laneæ fasciæ. Quare & Acacius, dum celebrabat Divina, gerebat istam pellem. Et etiam post dorsum propendebat usque ad oram Casulæ. Unde & ad ipsam Monachus potuit suam chartam affigere. Est tamen res incerta. Incertum est, an affixio sit facta intra Ecclesiam. Quidquid sit, isti, Episcopum plenè vestienti, Imperiali Pallio nulla suffragatur authoritas, nullum testimonium, nulla antiqua pictura, nullum musivum. Est hesternum figmentum.

CAPUT

CAPUT VIII.

An ſacrum Archi-Epiſcoporum Pallium ſit Imperiale Donum ac Beneficium?

Ominus Archi-Epiſcopus affirmat: "Alterum „quod mihi obſervaſſe videor notatu dignum, „nempè Pallium eſſe genus quoddam Impera„torii indumenti, cujus uſum Imperatores per„miſêre Patriarchis, primâ fronte videri poſſet „audaciæ plenum, niſi fide-juſſores optimos da„rem. Eccleſia namque Romana ita eſſe fatetur, „quæ Conſtantini donationem, ubi ſcriptum eſt Pallium Roma„no Pontifici tributum beneficio iſtius Imperatoris, Decreto Gra„tiani inſertam ſuſcepit. Aſſentior planè viris eruditis, qui dona„tionem illam falſi arguunt, eo in primis argumento, quod à „Conſtantino eſſe facta dicitur. Fatendum eſt nihilominùs vetus „eſſe monimentum illud, & antecedere tempora Caroli Calvi, con„trà quàm viſum eſt jis, qui antiquitatem ei maximam tribuere „exiſtimant, cum jam in rerum natura fuerit ævo Adriani primi, „& Caroli magni. Sufficit in præſentiarum, quod donatio illa, „cujus authoritas ſemper viguit in Romana Eccleſia, donec techna „iſta detecta eſt, originem Pallii tribuit Imperatoribus. Id enim „probat eam octingentos per annos invaluiſſe opinionem, & ob „hoc ipſum non poſſe argui novitatis. Arte tamen quâdam, „& induſtriâ opùs eſt, ut Pallium in hac donatione deprehendi „poſſit". Exiſtimat deprehendi in his verbis: "Deindè Diade„ma, videlicet coronam capitis noſtri, ſimulque Phrygium, nec „non Super-Humerale, videlicet Lorum, quod Imperiale circum„dare aſſolet collum, verùm etiam & Chlamydem purpuream, at„que tunicam coccineam".

Demonſtrat per Phrygium, non Pallium, ſed Mitram intelligi, & pergit de Super-Humerali, ſeu Loro: "Lora Faſcias aureas rectè dixe„rimus, aut purpureas, aut prætextas, tunicæ cuidam aut Pallio alli„gatas & connexas. Unde apud Flavium Vopiſcum legimus" tu-

nicas purpureas, rectas, dilores, & trilores. "Id est, tunicas pur-
„pureas, quibus duo aut tria lora prætexta erant alligata". Hinc concludit: "Donatio igitur illa duo quædam docet. Constanti-
„num videlicet dedisse Lorum, sive Fascias, quibus indumentum
„ejus ornabatur, & Chlamydem, id est, Pallium Imperiale. Un-
„de colligi non absurdè potest Pallii vocabulum olim fuisse com-
„plexum, & Pallium ipsum Regium integrum, & Fascias, sive
„Lora, quibus illud erat ornatum. Quapropter mirum videri non
„debet, si Pelagius primus & sanctus Gregorius tantoperè com-
„mendant pulchritudinem & splendorem hujus Pallii, quod ad
„humum usque dimittebatur, ut ostendi superiùs. Quia non so-
„lùm ex Loris constabat, sed etiam ex Pallio Regio, ut notavit
„Balsamon in Meditatione prima": Unde fit, ut sanctissimi Patriar-
chæ, qui sanctarum Ecclesiarum Dei Capitis vicem implent, Sac-
cos induant, Tunicasque fluviis ac triangulis, & Penulas multis
crucibus depictas. "In Responsione trigesima septima ad inter-
„rogationes Marci Patriarchæ Alexandrini ait indumentum, cui"
Sacco "&" Polystaurio "nomen est, in quo depictæ sunt cruces,
„indumentum esse, quo Patriarchæ ornantur ad differentiam alio-
„rum Episcoporum".

Audiamus totam fabulam: "Igitur hæc tria, Saccus, Sticha-
„rion, & Phenolion non erant ejusdem coloris, & ad varios usus
„porrigebantur. Quippe Sticharion & Phenolion interdùm pur-
„purea erant, non undis, non crucibus ornata. Et nullo alio in
„usu erant, quam in officiis jejunii, & funeribus. Aliquando au-
„tem candida erant, undis quoque & crucibus ornata, eorum-
„que usus usurpabatur cum Sacco. Porrò Saccus necessariò can-
„didus esse debuit. Cui insuper hæc necessitas adstricta erat, ut
„eo uti Metropolitani non possent, nisi in tribus diebus solemnium
„Festorum, id est, Paschæ, Pentecostes, & Natalis Domini, ut
„observavit Demetrius Chomatenus, Bulgariæ Archi Episcopus,
„in Responsione ad secundam Interrogationem Cabasilæ. Unde
„colligi videtur Saccum omnium optimè referre Pallium Latinorum,
„cum in solemnibus tantùm festis diebus usurpari potuerit à Metro-
„politanis, velut Pallium. Cæterùm quod attinet ad molem &
„formam Sacci, eam colligere possumus ex verbis Balsamonis,
„qui Meditatione primâ ait Saccum significare vestem opprobrii,
„quæ Christo imposita est. Cum autem Demetrius Chomatenus

nos

„nos docuerit eum fuisse albi coloris, patet ejus descriptionem con-„gruere cum ea, quam Joannes Diaconus exhibet in vita sancti „Gregorii, cum ait Gregorii Pallium ex byssо candente contex-„tum fuisse in veteribus picturis".

Est integra sylva errorum. Primus est, quod Romana Ecclesia jam ab octingentis annis probaverit famosum instrumentum Constantinianæ donationis. Etenim plures Eruditi constanter docent ipsum non esse adeò antiquum. Docent esse figmentum Joannis Cardinalis Diaconi, cognomento Joannis Digitorum, qui viguit sub Imperio Ottonis tertii. Et multæ chartæ, multique libri ambulant per Orbem Christianum, qui licèt tolerentur, non tamen probantur aut suscipiuntur à Romana Ecclesia. Secundus error est, quod Romana Ecclesia istud instrumentum probarit, dum suscepit Decretum Gratiani. Etenim per istam susceptionem non probavit Gratiani omnia. Quædam solummodò permisit aut toleravit. Est Eruditis exploratum. Et graves Authores testantur, quod ipse Gratianus agnoverit istud instrumentum esse spurium. Tertius error est, quod Romana Ecclesia censuerit per istud instrumentum Romano Pontifici ac aliis Patriarchis donari Imperiale Pallium. Etenim ipse Dominus Archi-Episcopus fatetur istam Assertionem esse plenam audaciâ novitatem, ideoque per omnes Mundi angulos venatur ipsi Fidejussores. Item profitetur opùs esse arte atque industriâ, ut ista donatio in instrumento reperiatur. Hinc quartus error est, quod Romana Ecclesia laudatum in instrumento Imperiale Pallium per octingentos annos crediderit esse Episcopale. Est indignissima calumnia.

Quintus error est, quod Episcopale Pallium ab instrumento significetur per Lorum & Chlamydem: Quod dicat ipsum fuisse Chlamydem ornatam Loris. Dominus Archi-Episcopus errat in primis rei vestiariæ elementis. Omnes enim Romanarum vestium vel modicè periti norunt lora, Clavos, Prætextas, aliasque istiusmodi Fascias nequaquam fuisse Chlamydum ornamenta, sed solarum Tunicarum. Waltrinium, virum eruditum, Octavius Ferrarius in libris de re vestiaria rectè arguit, quod in libris de re militari scribat latos aut augustos Clavos à Tribunis fuisse additos ad Sagum seu Chlamydem, quoniam solis Tunicis indebantur. Et ipse Dominus Archi-Episcopus rectè advertit à Flavio Vopisco laudari non bilores aut trilores Chlamydes, sed Tunicas. Deindè Chla-

mys

mys est militare indumentum. Imperialis Chlamys erat Principis Paludamentum, quo non utebatur, nisi in bello & castris. Proinde nequaquam convenit Romano Pontifici. Quis unquam Romanum Pontificem, quemvis Patriarcham, aut Metropolitam in libris legit, vel in Imaginibus vidit Chlamydatum aut Paludatum? Instrumenti confictor nescivit quid esset antiqua Romanorum Chlamys. Pruditissimum Archi-Episcopum dedecet insistere talibus vestigiis.

Sextus error est, quod Pelagius primus ac Gregorius magnus laudent externam pulchritudinem & splendorem Pallii dimissi usque ad terram. Etenim Paludamentum non erat splendidum. Erat ex lana. Aurea Paludamenta erant mali commatis. Res barbara. Deinde, Paludamentum Principis, licet militum Sagis ac Tribunorum Chlamydibus esset longius, passim tamen non extendebatur ad terram. Quidquid sit, Dominus Archi-Episcopus pessimè detorquet Pelagium Pontificem, ac magnum Gregorium. Etenim ambo, uti & Simeon Thessalonicensis, & cuncti alii Scriptores, Pallii magnificentiam & splendorem non in materia aut forma collocant, sed in sacris ejus significationibus. Magnus Gregorius in literis ad Ioannem Ravennæ Metropolitam scribit Pallium esse "grave jugum atque vinculum cervicis nostræ", quod non "pro „sæculari", sed "pro Ecclesiastica dignitate" sit postulandum atque gestandum, & adjungit: Nihil in Episcopali cervice "splendi„diùs fulget, quam humilitas". Palam affirmat Pallium fuisse non Chlamydem, aut aliud talare vestimentum, sed Ornatum solius cervicis. Ornatum nullius ponderis. Et tamen addit esse grave jugum atque vinculum. Hoc est, symbolum gravis jugi atque vinculi. Eâdem ratione est ornamentum non pro sæculari, sed pro Ecclesiastica dignitate portandum. Quia nempe gloria ejus est ab intùs. In sacris significationibus.

Septimus error est, quod Theodorus Balsamon per Saccos, per Tunicas fluviis ac triangulis ornatas, & per depictas multis crucibus Penulas intelligat Episcopale Pallium. Etenim intelligit tria diversa Patriarcharum indumenta ac ornamenta, diversissima à Pallio. Intelligit Saccum, Sticharion undulatum, & Phenolion Polystaurion, id est, Casulam ornatam multis crucibus. Saccum describit in libro de Missa & templo Simeon Thessalonicensis: "Sa„crum Phenolion sublimiorem & supernè collatam Spiritus sancti virtu-

„virtutem demonſtrat. In primis Saccus, quo per ludibrium Salva-
„tor indutus eſt. Idcircò & Sacci formam habet. Nec enim in
„eo ſunt, quæ appellaptur, manicæ. Manifeſtiùs hoc confirmat,
„quod eo veſtiuntur è Pontificibus ſelecti & primi, ipſaque Sacci
„appellatio". Per ſelectos & primos Pontifices intelligit Patriar-
chas. Quod ipſis ſolis permitteretur illud ornamentum, diſertè
docet etiam Theodorus Balſamon in Reſponſis ad Quæſita Marci
Patriarchæ Alexandrini. Attamen Georgius Phranzes ſcribit La- Quæſt. 37.
cedæmonis Metropolitam fuiſſe ipſo uſum. Idem de Monemba- L. 3. c. 23.
ſienſi habemus apud Martinum Cruſium in Turco-Græcia. Vi-
detur fuiſſe ſingulare quorundam Metropolitarum privilegium. E-
tenim Saccus erat ornamentum, quo ſolemniter etiam Imperator
ornabatur. Hinc in libro de Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ offi-
ciis ſcribit Georgius Codinus: "Quando Imperator fert Stemma, Cap. 6.
„aliud indumentum non geſtat præter Saccum & Diadema". Et
infra: "Palmarum feſto nihil aliud fert, niſi Stemma & Saccum". Cap. 10.
Erat veſtimentum oblongum & ſtrictum, ſimile ſacco. Omo-
phorion ipſi ſuper-imponebatur. Adeò Saccus non erat Omopho-
rion. Ejus formam Jacobus Goar nobis exhibet in imagine ſancti
Patriarchæ Germani.

Sticharion exponit in libro de ſacris ordinationibus Simeon Theſ-
ſalonicenſis, agens de Lectore ordinando in Subdiaconum: "Ca- Cap. 3.
„miſion deponit, & Sticharion induit, Pontifice ipſum benedi-
„cente. Sed priùs ad Orientem versus ter Deum adorat, autho-
„rem & ſubminiſtratorem illuminationum, velut ad majorem il-
„luminationem, quæ Stichatio ſignificatur, accedens. Porphy-
„ream quidem veſtem exuit, quæ paſſionis indicium eſt, utpotè
„vibices adhuc ſanguinolentas indicans; ſed album Sticharion de-
„monſtrat puriores gloriæ Dei radios, amictumque perturbationis
„expertem". Et in libro de templo ac Miſſa: "Primùm Sticha-
„rio induitur. Sticharion autem lucidum demonſtrat Angelorum
„amictum". Et varii Græcorum rituales libri habent de ordinando
in Subdiaconum: "Ordinandus adducitur indutus Stichario, &
„cinctus". Et ſanctus Germanus in libro de ſacris ritibus: "Pri-
„mum Sticharion, cum album ſit, Divinitatis ſplendorem indi-
„cat, & Sacerdotis ſplendidam converſationem". Ipſum omninò
laudat in Anaſtaſiæ ſomnio ſanctus Gregorius Nazianzenus: "Mi-
„niſtri in ſplendidis veſtibus adſtabant, imagines fulgoris Angeli-
ci".

„ci". Laudat Diaconos Stichario indutos, affirmatque ipſos fuiſſe imagines ſanctorum Angelorum, apparentium in ſtolis candidis. Georgius Codinus in præfato libro ſcribit etiam Imperialis Palatii Archi-Diaconum geſtaſſe conſuetum Stichario, & adjungit Sticharia per Quadrageſimam fuiſſe purpurea, exceptis tamen Dominicæ Annuntiationis Feſto, Palmarum Dominica, & Sabbato ſancto. Erant purpurea in omnibus diebus jejunii, ac in officiis defunctorum. Hinc Conſtantinus Cabaſilas, Dyrrachii Epiſcopus, novæ Epiri Metropolita, rogavit Demetrium Chomatenum, Archi Epiſcopum Bulgariæ: "An conſentaneum „ſit in purpureis Pontificum veſtimentis poni, quemadmodùm & „in albis, in Stichario quidem flumina, in Phenolio autem cru„ces" ? Et Demetrius reſpondit: "Conſuetudo Eccleſiæ purpurea „Pontificum veſtimenta vult eſſe ſimpla, & ſine prædictorum flu„minum & crucium adjectione". Et adjungit cauſſam: "Purpu„rea hujuſmodi veſtimenta ſunt luctus inſignia. In ſolis enim „jejunii diebus, & mortuorum memoriis aſſumuntur". Græci enim in Divinis officiis non habent nigrum aut violaceum colorem: Eos ſupplet ruber ſeu purpureus. Itaque Stichario eſt idem, quod nobis alba. Eſt communis Subdiaconis, Diaconis, Presbyteris, ac Epiſcopis. Verùm iſta Tunica eſt nobis ſemper alba, Græcis autem aliquandò purpurea. Et Theodorus Balſamon rectè dicit alba Epiſcoporum Sticharia habere ſingularia ornamenta: Nempe adſutos, ſeu intextos fluvios ac triangulos. Utique in diebus lætitiæ. Affirmat per iſta ſignificari "ſanguinis & aquæ rivos, „qui ex Divino Latere diſtillarunt". Etiam noſtræ ſolemniores Albæ habent ſua ornamenta. Et hinc vides, quid ſibi velit ſancti Athanaſii vita, dicens ipſum fuiſſe amictum Stichario & Byrrho. Item vides, quàm levibus fundamentis Dominus Archi-Epiſcopus nitatur, ut nobis perſuadeat Epiſcopale Pallium olim fuiſſe ſplendidam, ac talarem veſtem, donumque ac beneficium Imperatorium.

Tertium, à Theodoro Balſamone laudatum, Patriarcharum ornamentum erat Polyſtaurion, ſeu Phenolion Polyſtaurion. Græcorum Phenolion eſt idem, quod noſtra Caſula, ſeu Planeta, ideòq; Balſamonis tranſlator debebat non "Penulam", ſed dicere "Ca„ſulam". Porrò omnis Græcorum Caſula eſt ex lana. Hinc author Schiſmatici Tractatus, reperti in Conſtantinopolitano Patrum

trum Prędicatorum Conventu, Latinos uti de magno crimine arguit, quod habeant Caſulas ex Serico. Presbyterorum Phenolion eſt ſimplex, at verò Epiſcopale deſcribit in libro de templo ac Miſſa Simeon Theſſalonicenſis : "Pontifices Caſulam crucibus „plenam induentes, quæ & Multi-Crucium vocari ſolet, clarè do„cent, quoniam Paſſionis Domini ſignum eſt, ſe illum imitari, „qui per Paſſionem & Crucem conſummavit veram juſtitiam". Theodorus Balſamon in Meditatione de Patriarcharum Privilegiis diſertè docet iſtud ornamentum competere ſolis Patriarchis : "Nec „enim alii Epiſcopi Saccos, vel Caſulas multis inſignitas crucibus „induunt, nec Tunicas frequenti litera Gamma, trianguliſque de„pictas". At verò Simeon Theſſalonicenſis in præfato libro, ac in præfato Reſcripto Demetrius Chomatenus affirmant eſſe commune omnibus Epiſcopis. Quod ipſum demonſtrant antiquæ Græcorum Epiſcoporum picturæ. Nempe Polyſtaurion ſingulari jure quadrat Patriarchis. Quidquid ſit, denuò lucet labi Dominum Archi-Epiſcopum, dum Epiſcopale Polyſtaurion credit eſſe aut fuiſſe Epiſcopale Pallium.

Et certè Theodorus Balſamon in iſta Meditatione Omophorion diſertè diſtinguit à Polyſtaurio, Stichario, Sacco, omnique alio Patriarchali ac Epiſcopali Ornamento : "Sanctorum Patriarcha„rum Epimanicia celebrant Domini manicas, quæ volens ſuſtinuit „ob ſalutem noſtram, dum inſtar Verberonis ad Caipham duce„rerur. Collaria, lorum iſtud, quod vitam ad mortem traxit. „Tunicæ flumina habentes, ſanguinis & aquæ rivos, qui ex Di„vino Latere diſtillarunt". Hæc ſunt alba Sticharia. "Genualia „ſunt documentum illius lintei, quo Dominus Apoſtolorum pe„des terſit. Sacci, Pallium illud contumeliæ atque opprobrii. „Super-humeralia, ſeu Omophoria, Primitivi tranſitum ab inferis „ad cœlos. Inſignitæ multis crucibus Caſulæ, ſeu Polyſtauria „Phenolia, venerandæ Crucis univerſalem gloriam atque poteſta„tem. Quæ ſunt in his triangula, lapidem illum angularem, „Christum Deum noſtrum, qui disjuncta conjunxit". Palam diſtinguit Omophorion ab omnibus aliis. Et affirmat per Epiſcopale Collare ſignificari lorum, quo Christus Dominus fuit tractus à Judeis. Iſtud ipſum Collare exiſtimo eſſe lorum illud, quod laudat Conſtantini donatio.

Octavus Domini Archi-Epiſcopi error eſt, quod Latinorum

Pallium dicat esse idem præsertim cum Sacco Græcorum. Deo laus, quod tandem recedat à Polystaurio & Stichario. Attamen non minùs errat circa Saccum. Fateor hunc semper fuisse album. Item usui non fuisse, nisi in tribus Domini festivitatibus. Etenim ad Constantinum Gabasilam disertè rescripsit Demetrius Chomatenus: "Ecclesiæ consuetudo Saccum purpureum nequaquam novit. Quan-„doquidem Saccus in tribus tantummodò anni Dominicis festis suum „usum præbet. Nimirùm Magno Paschate Domini, Pentecoste, „& Natali CHRISTI. Hoc igitur satis plenam fidem facit necesse „non esse, ut Saccus sit purpureus". Nempè purpureus color apud Græcos est tristitiæ & luctus, ideoque non convenit istis festivitatibus. At verò non solùm Græci, sed etiam Latini Episcopi longè frequentiùs ornantur Pallio. Et Sacci formam esse à Pallio diversissimam, est supra demonstratum. Ex quibus omnibus lucet Dominum Archi-Episcopum miserabiliter labi.

Nihilominùs pergit: "Sed præter illam Ecclesiæ Romanæ „confessionem, quæ octingentis abhinc annis agnovit Pallium, „quo Romani Pontifices utuntur, Imperatorium esse benefi-„cium, suppetunt etiam gravissima hujus rei argumenta, qui-„bus contradici non posse existimo". Quis æquis auribus sustineat tantam Romanæ Ecclesiæ contumeliam!? Est abundè revicta. Porrò aliud irrefragabile Domini Archi-Episcopi argumentum est authoritas Liberati Diaconi, de Anthimo Patriarcha Constantinopolitano, per Agapetum Pontificem degradato, in Breviario scribentis: "Anthimus videns se Sede pulsum, Pallium Cap. 21. „quod habuit, Imperatoribus reddidit, & discessit, quò eum „Augusta suo patrocinio tueretur". Dominus Archi-Episcopus commentatur: "Nihil dici potuit apertiùs. Reddere enim ad „eum refertur, à quo res quæpiam accepta est. Sed ne quis „hujus argumenti vim eludere se posse putet eo prætextu, quod „cum Anthimus Justiniani & Theodoræ suffragatione ad hanc „Sedem promotus esset, Pallium ob hoc eis reddere voluerit, „addam & argumentum aliud, ex eadem antiquitate petitum".

Respondeo longè aliter fuisse processum in degradatione Pauli Patriarchæ Alexandrini, de qua idem Liberatus: "Imperator „Justinianus misit Pelagium Diaconum, & Apocrisarium primæ „Sedis Romanæ, Antiochiam cum Sacris suis, quibus præce-„pit, ut cum Efremio ejusdem urbis Episcopo, & Petro Hie-

rosoly-

„roſolymita, & Hypatio Epheſino, venirent Gazam, & Paulo „Epiſcopo Pallium auferrent, eumque deponerent. Pelagius „ergo profectus Antiochiam, & inde Hieroſolymam, cum „memoratis Patriarchis & aliquantis Epiſcopis venit Gazam. Et „auferentes Paulo Pallium depoſuerunt eum. Et Ordinaverunt „pro eo Zoilum". Et de ſancto Germano Patriarcha Conſtantinopolitano, per Imperatorem Leonem Iſaurum dejecto, ſcribit Georgius Cedrenus: "Germanum Leo Patriarchæ ſolio dejecit. „Et is Super-Humerale in ſacra Menſa magni Templi deponens, „reſignavit munus ſuum, atquè diſceſſit". Proinde Anthimi facinus fuit profana hæretici hominis audacia, cujus aliud non exſtat exemplum. Et reverà ille Epiſcopatum à Theodora Auguſta per intruſionem acceperat: Hinc eâdem, quâ intraverat, portâ exivit.

Audiamus & aliud Domini Archi-Epiſcopi ex Eccleſiaſtica antiquitate petitum argumentum: "Epiſcopus Arelatenſis novâ „quâdam & peculiari dignitatis Prærogativâ auctus erat bene„ficio Zozimi ſummi Pontificis. Eam deinde auxit & Symma„chus Sedis Apoſtolicæ Vicariatu per Gallias & Hiſpanias. Auxa„nius ad hanc Cathedram evectus præter Papæ Vigilii Vica„riatum Pallio etiam inſigniri cupiit. Quod Pontifex diſtulit, „donec ab Imperatore Juſtiniano probatum foret. Hujus au„tem dilationis hanc reddit cauſſam": Ut & vobis gratior præſtitorum cauſſa reddatur, dum quæ poſtulatis, cum conſenſu Chriſtianiſſimi Principis deferuntur, & nos honorem fidei ejus ſervaſſe cum competenti reverentia judicemur. "Id eſt, fidem „ſervaſſe Imperatori cum debita reverentia. Et biennio poſt, cum „Epiſcopo illi morem geſſiſſet ſecundùm deſiderium Childeberti „Regis, eum hortatur, ut preces ad Deum fundat pro Juſti„niano & Theodora, qui annitente Beliſario conſenſerant, ut „Auxanio Vicariatus ille tribueretur, utquè Pallium ad eum „mitteretur": Qui pro his Charitati veſtræ mandandis præbuêre conſenſum, "inquit Vigilius Papa in epiſtola ad Auxanium". „Auxanio verò defuncto, Succeſſorem ejus Aurelianum eodem „honore proſecutus eſt Vigilius, ut Regis Childeberti votis ob„ſequeretur, Sed Epiſtolâ ad Aurelianum ſcriptâ juſſit, ut Be„liſario gratias ageret, qui & laborem & ſumptus itineris, quod „Aureliani Tabellarius ad Juſtinianum inſtituerat, ſuâ curâ ab-

„ſtulerat, & conſenſum Principis obtinuerat pro hoc beneficio. „Gregorius tamen primus & Vicariatum & Pallii uſum conti„nuavit Virgilio Arelatenſi Epiſcopo, non exſpectato conſenſu „Imperatoris Orientis, ſufficere ratus conſenſum Childeberti Re„gis Franciæ, quod uſu jam receptum eſſet, ut Pallium tribue„retur Epiſcopis Arelatenſibus. At ſequenti anno, dum Regina „Brunichildis optaſſet, ut Syagrius Auguſtodunenſis Epiſcopus „Pallio honeſtaretur, non refragatus eſt Pontifex, ſed tamen „non ante conceſſit, quàm conſultus Imperator per Gregorii „Diaconum, in Conſtantinopolitana urbe commorantem, reſ„pondit ſibi placere, ut ita fiat". Syagrio, inquit, Pallium dirigere ſecundum poſtulationem veſtram voluimus. Propter quod & Sereniſſimi Domini Imperatoris, quantum nobis Diaconus noſter, qui apud eum Reſponſa Eccleſiæ faciebat, innotuit, prona voluntas eſt, & concedi hoc omninò deſiderat. "Hìc „nunc interrogo, quæ tandem ratio excogitari poſſit, quâ oſten„datur neceſſitas conſenſus Imperatoris, ut Syagrio Pallium abſ„que Vicariatu concedi poſſet, & Auxanio, Aurelianoque cum „Vicariatu conjunctum? Sanè nullam aliam reperiri poſſe ar„bitror, quam jus illud, quod ſibi Imperatores retinuerant in „conceſſione horum indumentorum, quæ cum Imperialia eſſent, „& ſummo Pontifici, cæteriſque Patriarchis conceſſa ab Impera„toribus, vulgari non poterant abſque eorum conſenſu. Mul„tòminùs abſque eorum conſenſu tribui poterant Gallicanis Epi„ſcopis, qui cum Regis Francorum Imperio ſubjecti eſſent, „authoritatem Imperatoris non agnoſcebant. Indumenta qui„dem Imperalia cum Rege Lazorum communicata ſunt, ſed à „Juſtiniano, ut ſcribit Procopius. Par igitur erat, ut ſummus „Pontifex Imperatorum conſenſu non deſtitueretur, cum Epiſco„pis Gallicanis honorem illum recenter tribuebat. Cæterum ne„ceſſitas illa conſenſus Imperatoris, ex dignitate Pallii petita, „honorificentior haud dubiè eſt pro Sede Apoſtolica, quàm ſi „quis eam arceſſat ab inſita quibuſdam opinione, non licere vi„delicet ſummo Pontifici gratificari cuiquàm Epiſcopo abſque „conſenſu Imperatoris".

Oportet etiam Dominum Archi-Epiſcopum quædam interrogari. Primò, ubinam ſint authenticæ tabulæ, quibus Romani Imperatores Romanis Pontificibus ac aliis Patriarchis conceſſerunt indu-

indumenta Imperialia ? Quis iſtarum tabularum meminit ? Quis refert aliquod ipſarum fragmentum ? Dum ſimile quid videro, credam emanaſſe. Et ſanè famoſum Conſtantinianæ donationis inſtrumentum iſta ornamenta donat non Patriarchis, ſed ſolis Romanorum Pontificibus. Hinc Michaël Cerularius Patriarcha Conſtantinopolitanus, antequam purpureos Compagos præſumeret, ſceleratè edixit Papalia privilegia ſimul cum Imperialibus demigraſſe ex antiqua Roma in novam. Deinde, quis unquam Romanus Pontifex, aut quis Patriarcha fuit viſus indui ornamentis Imperialibus ? Ego nullum ſcio, niſi unicum Bonifacium octavum, qui primo ſui Jubilei die in Papali, ſecundo die ſe in Imperiali ornatu oſtendit populo. Ita ſcribit Supplementum Conrardi Abbatis Uſpergenſis. At iſta oſtenſio, quia præſertim invaſit Galliæ Regnum, apud Gallos eſt modicæ authoritatis.

Secundò Dominus Archi-Epiſcopus eſt interrogandus, ſi Juſtiniani ac Mauricii Imperatorum tempore Gallicani Epiſcopi non agnoverint Imperatoris poteſtatem, cur ſine ipſius gratioſo conſenſu non potuerunt obtinere Pallium ? Quid opus conſenſu illius, cui nulla eſt in nos poteſtas ? Certè Pelagius primus ad Childebertum Francorum Regem ſcripſit de Juſtiniano : "Pater veſter Clemen- Epiſt. 3.
„tiſſimus Imperator" ? Quis Pater ſine authoritate in Filium ? Et ad Imperarorem Leonem Iſaurum, lapſum in Iconoclaſticam hæreſim, ſcripſit Gregorius Secundus : "Teſtis eſt Deus, qualeum-
„que miſiſti ad nos epiſtolas, auribus cordibuſque Regum Occi-
„dentis obtulimus, pacem illorum tibi ac benevolentiam concilian-
„tes, teque commendantes, & mirificè efferentes, quomodò &
„antea converſantem intuebamur. Idcircò etiam Laureata tua re-
„ceperunt, ut Reges à Regibus honore affici convenit. Idque
„cùm nondum inceptum hoc, conatumque tuum, quo adversùm
„imagines inſurrexiſti, audiviſſent. Cùm verò didicerunt, tunc
„projecta tua Laureata conculcarúnt, & faciem tuam conciderunt".
Quid ſit Laureata recipere, exponit præfatio ad undecimum librum epiſtolarum ſancti Gregorii : "Coronatus eſt Phocas, & Leon-
„tia Auguſta, Septimi in Palatio. Venit autem Icona ſupra-
„ſcriptorum Phocæ & Leontiæ Auguſtorum Romam. Et accla-
„matum eſt eis in Lateranis, in Baſilica Julii, ab omni Clero,
„vel Senatu" : Exaudi Chriſte. Phocæ Auguſto, & Leontiæ Auguſtæ vita. "Tunc juſſit ipſam Iconam Dominus Beatiſſimus,

&

„& Apoſtolicus Gregorius Papa reponi in Oratorio ſancti Cæſari „Martyris intra palatium". Quare Laureatorum receptio erat manifeſta profeſſio obedientiæ. Et hinc inter palmaria crimina, de quibus Patriarcham ſuum Dioſcorum apud Synodum Chalcedonenſem accuſarûnt quidam Alexandrini, fuit rejectio Laureatorum. Quapropter omnes Occidentales Reges dudùm retinuerunt & agnoverunt aliquid obedientiæ erga Romanum Imperium. Et jure merito. Etenim aliquam ejus partem invaſerant ac detinebant.

Quod præſertim verum eſt de Regno Burgundiæ. Hinc enim in literis ad Conſtantinopolitanum Epiſcopum ſanctus Avitus Archi-
Epiſt. 7. Epiſcopus Viennenſis Regem ſuum Sigiſmondum appellat Patri- „cium, ejus Filium". Et in Epigraphe epiſtolæ ad Vitalianum
Epiſt. 42. Senatorem appellat ipſum "Comitem". Nempè Anaſtaſius Imperator ipſum creaverat Patricium & Comitem. Et in hac epiſtola ipſe Sigiſmondus Anaſtaſium appellat "Clementiſſimum com- „munem Dominum". Et adjungit : "Inſinuate attentiùs obe- „dientiæ famulatum, quem nunc in obſequio, ſemper habemus „in voto". Et iterùm : "Quoſcumque honorum privilegiis erigi- „tis, Romanos putare debetis". Proindè Patricius & Comes non
Epiſt. 69. poterat non eſſe Romanus. Et in alia epiſtola ſcribit : " Dulce „eſt, ſi hi quos militiæ faſcibus, & peculiaris gratiæ pietate ſuſ- „tollitis, quos in extremis terrarum partibus aulæ pollentis con- „tubernio, & venerandâ Romani nominis participatione ditatis, „ſpecialiter gaudia veſtræ Perennitatis agnoſcant, quæ generali- „ter cunctis fama concelebrat. Ornat quippè Imperii veſtri amplitu- „dinem longinquitas Subditorum, & diffuſionem Rei publicæ ve- „ſtræ aſſerit, quod remotiùs poſſidemur". Sub hoc onere Clo-
anno 517. dovæus acquiſivit Burgundiam, & Childebertus poſſedit. Hinc de ipſo ſcribit Abbas Regino : "Mauritius Imperator Childeberto Regi „Francorum quinquaginta millia Solidorum per ſuos Legatos di- „rexit, petens ut Longobardos de Italia exterminaret. Qui cum „Francis Italiam intrat. Longobardi ei munera tribuunt, & pa- „cem cum eo faciunt. Imperator Solidos requirit, ſed ille virium „ſuarum potentiâ fretus pro hac re nec Reſponſum reddidit". Et ſtatim infra : " Mauritius Imperator Legationem ad Childebertum „Regem dirigit, ei mandans, ut quod priùs non fecerat, nunc „adimpleret. Ut Longobardos ab Italia removeret. Qui exercitum

„citum in Italiam direxit, & commissâ pugnâ cum Longobardis „Francorum acies graviter attritæ sunt". At verò Arelata & Augustodunum erant in Regno Burgundiæ. Hinc igitur Romani Pontifices sine Augusti Principis licentia non poterant isthic creare Apostolicos Vicarios, nec elargiri Pallia, nec alios impartiri sacros honores. Augustus Princeps volebat esse securus de persona.

Ex eodem Principio Hormisdas Pontifex, dum sancto Remigio per Clodovei Regnum commisit vices suas, non agnovit Imperatorem: Quod nempè nec Clodoveus ipsum agnosceret: Præsertim post occisum Syagrium Romanorum Patritium. Eo modo in Angliam transmisit sancto etiam Augustino Archi-Episcopo Cantuariensi, promittens similiter transmittere futuro Eboracensi. Quod nempè Romani, dum ex Britannia suam extraxêre militiam, renunciassent omni in ipsam juri, ac plenæ libertati reddidissent. Eadem de caussa laudatus Gregorius eundem Ornatum sine ista licentia transmisit sancto Leandro Archi-Episcopo Hispalensi. Lucet ex ejus literis ad Richaredum Regem Hispaniæ: "Reverendissimo Fra- Lib. 7. In-
„tri & Co-Episcopo nostro Leandro Pallium à beati Petri Apo- dict. 2.
„stoli Sede transmisimus, quod & antiquæ consuetudini, & nostris Epist. 127.
„moribus, & ejus bonitati atque gravitati debebamus. Item A-
„gnostico ante longum tempus, dulcissima mihi vestra Excel-
„lentia, Neapolitano quodam juvene veniente, mandare curave-
„rat, ut piissimo Imperatori scriberem, quatenùs Pacta in Charto-
„phylacio requireret, quæ dudum inter piæ memoriæ Principem
„Justinianum & jura Regni vestri fuerant emissa, ut ex his col-
„ligeret, quid vobis servare debuisset. Sed ad hoc faciendum duæ
„res mihi vehementer obstiterunt. Una, quia Charto-phylacion
„prædicti piæ memoriæ Justiniani Principis tempore, ita surripiente
„subitò flamma incensum est, ut omninò ex ejus temporibus penè
„nulla charta remaneret. Alia autem, quia quod nulli dicendum
„est, ea quæ contra te sunt, apud temetipsum debes documenta
„requirere, atque hæc pro me in medium proferre". Docet plura. Primò, quod Romani Imperatores Hispaniam à Gothis constanter repetierint. Secundò, quod ad evitanda bella, & ad unicuique servanda sua jura tandem Imperator Justinianus cum Gothorum Regibus inierit Pacta pacificatoria. Tertiò, quod istorum Pactorum quidam Gothis, quidam articuli faverint Romanis. Quartò,

quod horum Romanis faventium articulorum palmaris fuerit, ut Gothi supra se agnoscerent Romanum Imperium. Hinc Justinianus se inscripsit Imperatorem etiam Gothicum. Quintò Gregorius docet, quod inter Mauricium Imperatorem & Richaredum Regem circa ista Pacta fuerint quæstiones : Quod Mauricius quædam postularit, quæ Richaredus volebat non deberet. Sextò, quod Richaredus hac de caussa rogaverit Gregorium, ut ipsum originale instrumentum dignaretur flagitare à Mauricio. Septimò, quod Gregorius judicaverit istud non expedire. Nempè quod exustum esset Imperiale Charto-phylacion, ideòque forsan & istud instrumentum, atque ita Richaredus jam esset in sua primæva libertate. Etenim Gregorius ex caussis diligebat piissimum Richaredum. Quam pietatem Hispaniarum Reges, ideòque & affectum Romani Pontifices huc usque continuarunt. Ex ista igitur, quæ forsan & in Pactis fuerat expressa, libertate Gregorius sancto Leandro, inconsulto Mauricio, transmisit Pallium. Sua etiam Pacta Burgundionum Reges iniverant cum Imperio : Propter ipsa Romani Pontifices ad istorum Episcopos sine illius venia non potuerunt istum Ornatum transmittere. Nec suas vices delegare. Hæc est vera & authentica ratio. Istud autem Imperiale Pallium, cujus apud antiquos Scriptores aut Pictores nulla est penitus memoria, est merum phantasma ac nugamentum.

Nihilominùs Dominus Archi-Episcopus pergit : " Exstat in „hanc sententiam locus singularis apud sanctum Gregorium, qui „Imperatorem rogat, ut Anastasius Patriarcha Antiochenus, qui „Sede suâ pulsus erat, apud Sedem Apostolicam commorari posset, „ac dignitatem suam retinere", concesso usu Pallii. "Cur autem „beneficium hoc ab Imperatore postulet Gregorius, nulla „alia ratio esse potest, quam quod Patriarcha ille Pallium ab Im„peratoris munificentia habebat". Respondeo esse incongruam & falsam rationem. Etenim quis unquam Patriarcha aut Metropolita fuit per Imperatorem investitus Episcopali Pallio ? Aliquando Græcorum Imperatores, uti & Latinorum Reges, investiverunt per Pedum; nunquam per Pallium. Hujus Investituræ nullum est exemplum, nisi forsan prophani Constantini Patriarchæ Constantinopolitani, quem facinorosus Imperator Constantinus Caballinus in Ecclesiæ Ambonem duxit, & isthic coram omni Populo vestivit in Patriarcham. Imposuisse ipsi potiit etiam Omophorion,

phorion. Audiamus verba Gregorii in literis ad Sebaſtianum Epiſcopum Rhizinienſem: "Indico ſuggeſtionem me apud piiſſimos l. 1. Ep. 27.
„Dominos ſummis precibus plenam feciſſe, ut virum beatiſſimum
„Dominum Anaſtaſium Patriarcham, conceſſo uſu Pallii, ad bea-
„ti Petri Apoſtolorum Principis limina, mecum celebraturum
„Miſſarum ſolemnia, tranſmittere debuiſſent, quatenùs ſi ei ad
„ſuam Sedem reverti minimè liceret, ſaltem mecum in honore
„ſuo viveret. Sed quæ cauſſa contigerit, ut eadem Scripta reti-
„nerem. præſentium Lator vobis innoteſcet. Ejuſdem tamen Do-
„mini Anaſtaſii animum cognoſcite, & quidquid ei de hac re pla-
„cuerit, veſtris mihi epiſtolis indicate". Gregorius rem tentare noluit ſine Anaſtaſii Beneplacito. Ne forſan Urbica habitatio ipſi non placeret.

Rem illuſtrat in magni Gregorii vita Joannes Diaconus: "Ab L. 4. C. 25.
„adverſis Poteſtatibus prægravatos fortiſſimus Miles Chriſti Gre-
„gorius viriliter defendebat, injuſtèque dejectos non ſolùm inter
„depoſitos non habebat, verùm etiam priſtinis gradibus authori-
„tatis ſuæ privilegio reformabat. Nam Anaſtaſium Antiochenum
„Patriarcham, qui Joannem Conſtantinopolitanum Præſulem vo-
„ce liberâ reprehendens, Imperatoris Juſtini juſſu detruſus in exi-
„lium, ab ipſis Joannis Papæ temporibus uſque ad ſui Pontifica-
„tus tempora permanebat, mox ut ſummum Sacerdotium meruit,
„eum inter Patriarchas reputans, talibus Scriptis animavit": Præterea ſicut Patriarchis aliis, Paribus veſtris, Synodicam vobis epiſtolam direxi. Quia apud me ſemper hoc eſtis, quod ex omnipotentis Dei munere accepiſtis eſſe, non quod ex voluntate hominum putamini non eſſe. "Item eidem in alia epiſtola poſt non-
„nulla ſcribens": Fraternitati tuæ indico, quia à Sereniſſimis Dominis, quantis valui precibus, poſtulavi, ut vos, honore reſti-
„tuto, ad ſancti Petri Apoſtolorum Principis limina venire, & quouſque ita Deo placuerit, hìc mecum vivere concedant, quatenùs dum vos videre meruero, peregrinationis noſtræ tædium, de æterna Patria invicem loquendo, relevemus. " Deniquè ſtu-
„dioſiſſimus Pater Gregorius tamdiù penes Mauricium Imperato-
„rem ſuggeſtionibus ſuis imminuit, donec poſt multorum anno-
„rum curricula magnus Anaſtaſius proprio Throno redderetur".
Anaſtaſii cauſſam exponit Evagrius Epiphanienſis: "Juſtinus Im- L. 5. C. 5.
„perator Anaſtaſium Antiochenâ Sede exturbavit, his illi objectis

„criminibus. Primum, quod ſacrum Theſaurum extra modum, „& in nullum neceſſarium uſum profunderet. Deinde, quod con„vitia in ipſum jecerat. Anaſtaſium enim, cum rogaretur, quid „cauſſæ eſſet, cur ſacrum Theſaurum tam effusè conſumpſiſſet, reſ„pondiſſe ferunt" : Ne à Juſtino, communi Orbis pernicie, diriperetur. "Quin etiam dicitur Juſtinus Anaſtaſio ſuccenſuiſſe, quod „poſtulanti ei pecuniam, cum Epiſcopus eſſet deſignatus, Ana„ſtaſius dare noluit". Haud dubiè primum crimen fuit calumnia. Nam magnus Gregorius ſemper Anaſtaſium, nunquam ipſi ſuperordinatum Gregorium agnovit pro Patriarcha. Interim Anaſtaſium, quod Mauricii Auguſti Anteceſſorem, & uxoris cauſsâ Avum offendiſſet, Gregorius ſine iſtius Beneplacito non poterat reponere in Thronum. Hinc priùs honori reddere ſtuduit, deinde Throno. Rogavit Mauricium, ut ipſum in Patriarchali dignitate permitteret ſecum morari. Hæc verba, "Conceſſo uſu pallii", ſunt eadem cum his : "Reſtituto honore". Quia nempe Pallium eſt Epiſcopalis honoris ultimum complementum. Quapropter non ſolius Pallii, ſed totius Epiſcopalis dignitatis uſum permitti Anaſtaſio poſtulavit Gregorius. Poſtulavit à Principe, non quod eſſent ejus beneficia, ſed quod ob ipſum offenſum, licèt injuſtè, ejectus Epiſcopus ſine recepta ejus gratia non poſſet reduci. In variis exemplis iſtud ipſum vidit etiam Gallia.

Dominus Archi-Epiſcopus tandem concludit : "Hieronymus „Rubeus in hiſtoria Ravennatum edidit Reſcriptum quoddam ſub „nomine Imperatoris Theodoſii, quo Princeps ille plurimas civi„tates ſubjicit Metropoli Ravennatenſi, Palliique uſum Epiſcopo „ejus concedit. Verùm Reſcriptum illud omninò ſuppoſititium „eſt, & egregiè refutatum ab Illuſtriſſimo Cardinale Baronio, „ipſa Latini ſermonis ſpurcitie omnem ejus authoritatem elevante „apud Eruditos. In eo tamen cogor à Baronio diſſentiri, quod „enixè contendat Pallium Epiſcopo tribui non poſſe ab Impe„ratore, eo quod ſit indumentum Eccleſiaſticum. Nam præterea „ſuſpicor Pallium ætate Theodoſii non fuiſſe in uſu apud Eccle„ſiam. Neque mihi admodùm placet, quod ſcribit Anaſtaſius, „Marcum Papam Epiſcopo Oſtienſi conceſſiſſe, ut Pallio uti poſ„ſet in conſecratione ſummi Pontificis".

Reſpondeo Dominum Cardinalem Baronium rectiſſimè contendere Pallium, quoniam eſt Eccleſiaſticum veſtimentum, tribui non poſſe

poſſe ab Imperatore. Eadem enim de cauſſa Romani Pontifices, & omnis Latina Eccleſia, & Imperatorem, & omnes Reges excluſit ab Antiſtitum Inveſtitura per porrectionem Epiſcopalis Pedi. Romani Pontifices pro iſta Eccleſiæ libertate quantas & quales ſuſtinuerunt calamitates & perſecutiones? Et exiſtimo, quod iſtud fictitium diploma ſolummodò confirmet factam à Romanis Pontificibus gratiam. Verba non cogunt ad aliud. Nec prodiit ſub Theodoſii, ſed ſub nomine Valentiniani tertii. Porrò adducta Domini Archi-Epiſcopi ſuſpicio eſt non ſolummodò temeraria, ſed palam falſa. Quod enim Pallium ſit Apoſtolicum Inſtitutum, confido eſſe demonſtratum. Et ſanctus Iſidorus Peluſiotes, qui ſub Theodoſii Imperio floruit, hodiernum Pallium laudat uti rem antiquam. Quod Oſtienſis Epiſcopus gaudeat antiquiſſimo jure conſecrandi Romanum Pontificem, ſupra audivimus à ſancto Auguſtino. An iſtam ob cauſſam acceperit Pallii gratiam à ſancto Papa Marco, fateor non eſſe certiſſimum. Unus enim id teſtatur author libri Pontificalis. Exiſtimo tamen ipſum non ſcripſiſſe ſine fundamentis.

Quæſtio eſt, & multorum admiratio, quare Dominus Archi-Epiſcopus has inconditas contra Epiſcopale Pallium fabulas ſparſerit per Eccleſiam? Reſpondeo cauſſam ab ipſo edici: "Poſt ex„plicatam priorem Gloſſæ", quæ docet plures eſſe Archi-Epiſcopos, qui à ſummo Pontifice non conſecrantur, ſed ſolummodò Pallium accipiunt, "obſervationem ſupereſt, ut ad ſecundam veniamus. „Cum itaq; ibi ſcriptum ſit nonnullos eſſe Metropolitanos, qui non „confirmantur à Papa, ſed tamen ab eo Pallium accipiunt, ob„ſervationes & ipſe meas circa hanc materiam proponam, quæ „magni eſt momenti, & argumenta quæ inde peti poſſunt. Op„tabant ſanè olim ſummi Pontifices, ut omnes Metropolitani, qui „ad eorum Patriarchatum pertinebant, aliquod confirmationis ge„nus à Sede Apoſtolica acciperent. Verùm quia ubique recep„tum erat conſecrationes fieri poſſe extra Italiam abſque eorum „conſenſu, vim ei legi palam adferre noluerunt, ſed Metropoli„tanos rei cujuſdam novæ miraculo velut obſtupefecerunt, quæ „in initio magnifica, paulatim tamen antiquam eorum libertatem „per cuniculos infregit: Et Synodorum Provincialium authoritatem „peſſumdedit. De Pallii uſu loquor, cujus origo cum ſit ſatis „vetuſta, effectus tamen ejus, & cætera quæ nunc uſurpantur,

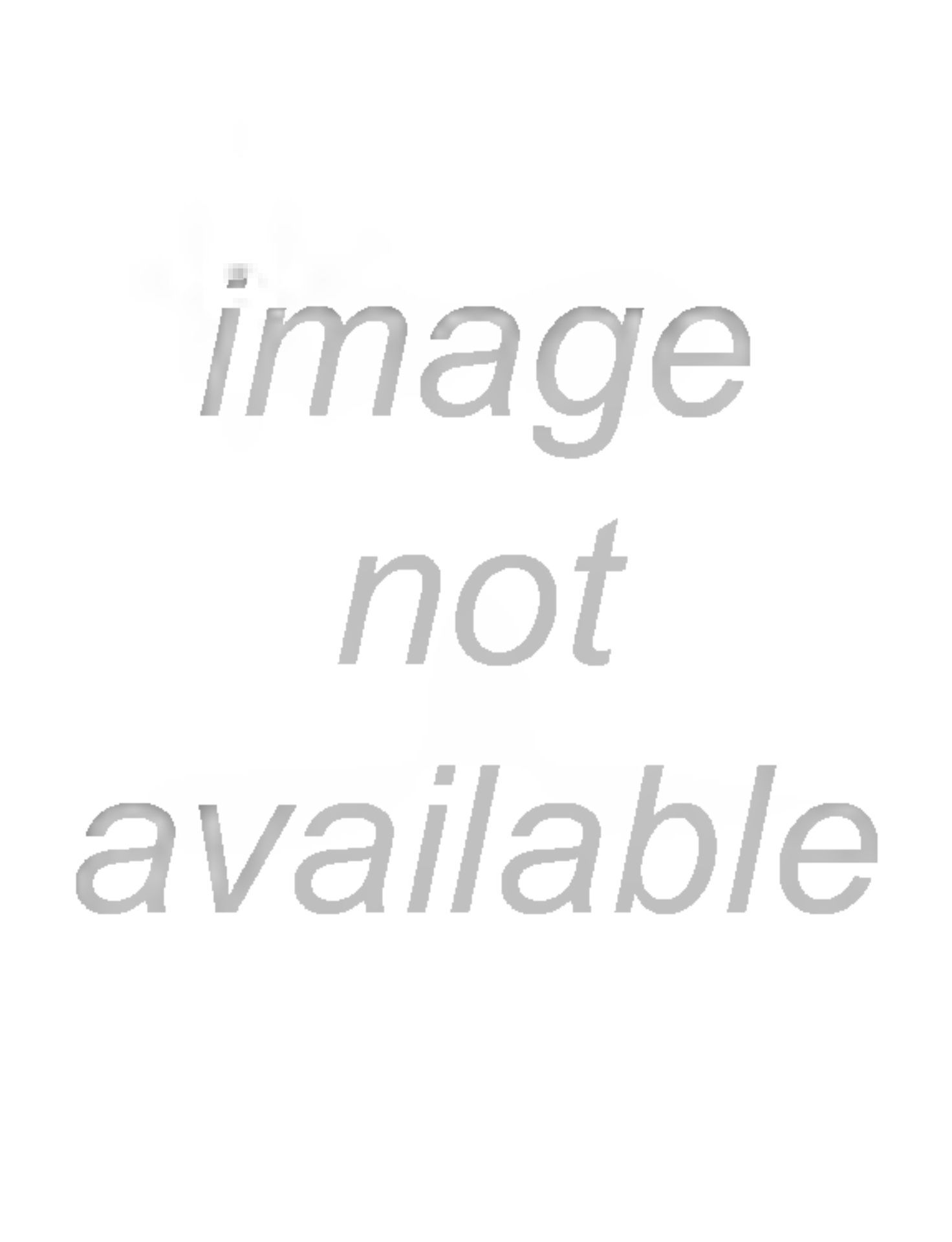
image
not
available

ut Patriarcha non nisi post acceptum Pallium legitimè sedeat. Ea est Pallii natura per Apostolicos Canones. Hinc omnis Patriarcha ac Metropolita per Pallii ablationem degradatur, ideoque deinceps non potest sedere. Quintus error est, quod etiam Romana Pallii transmissio sit nova. Etenim magnus Gregorius frequenter scribit ipsam esse vetustam consuetudinem. Sextus error est, quod ista transmissio sit cuniculus, per quem Romana Ecclesia infregit antiquam Metropolitarum libertatem. Nempe libertatem, quâ quandoque nec ante nec post consecrationem supplicarûnt Apostolicam suæ dignitatis confirmationem. Etenim ista libertas, precarium Apostolicæ Sedis beneficium, erat patens porta ad lacerandam Catholicæ. Ecclesiæ, & Romani præsertim Patriarchatus unitatem, ideòque meritò fuit ablata. Septimus error est, quod ista transmissio etiam Provincialium Synodorum vetustam authoritatem pessumdederit. Nempè authoritatem supremam ac inappellabilem. Hunc errorem revici in superioribus. Alios, quod præsentem materiam directè non tangant, judicavi solummodò indicandos. Et sanè ipsos indicasse est expugnasse. Nihilominùs dum Domini Archi-Episcopi Symmystis placuerit amplè convinci ex fundamentis, confido fore, ut Divina non desit gratia.

CAPUT

CAPUT IX.

An Romani Pontifices Metropolitis ac aliis Episcopis olim transmiserint Pallia?

L. 3. Ep. 1. Espondeo transmisisse. Etenim magnus Gregorius transmisit Constantio Mediolanensi Episcopo, Metropolitano Italiæ. Et addidit: „Utendum ex more transmisimus". Voces, „Ex more", regunt & participium, "Utendum". & verbum, "Transmisimus". Ei transmisit, dum confirmavit ipsius Episcopatum. Etiam transmisit Joanni Episcopo primæ Justinianæ, Metropolitano Dardaniæ. Et addidit: "Ex more transmisimus". Et ad Virgilium Arelatensem in Gallia Archi-Episcopum rescripsit:

Lib. 1. Indic. 7. Ep. 8 Lib. 4. Epist. 50. „Juxta antiquum morem, usum Pallii, ac vices Sedis Apo„stolicæ postulasti". Et iterum: "Cum priscam consuetudi„nem Sedis Apostolicæ Fraternitas vestra repetit, quid „aliud quam bona soboles ad sinum Matris Ecclesiæ recurrit"? Et ad Childebertum Regem, qui pro Virgilio intercesserat, rescripsit: "Virgilio Pallii usum, sicut prisca habuit consuetudo, „concessimus". Et Pallium & Apostolicas vices dedit, dum confirmavit ejus Episcopatum. In Episcopali etiam confirmatione juxta antiquam consuetudinem transmisit Mariniano Archi-Episcopo Ravennati. Et ad Joannem Corinthi Episcopum,

Epist. 55. Helladis Metropolitam, rescripsit: "Pallium direximus, quo „ita vos uti necesse est, sicut Prædecessores vestri usi, conce„dentibus nostris Prædecessoribus, approbantur". Eodem modo confirmavit Episcopatum Andreæ Nicopolitani Episcopi, Metropolitæ veteris Epiri, rescribens ad ejus Suffraganeos: "Andreæ

L. 5. Ep. 7 „Fratri & Co-Episcopo nostro Pallium nos direxisse cognoscite, „atque Privilegia cuncta, quæ Prædecessores nostri ejus Præde„cessoribus contulêre". Etiam Maximo Salonitano Episcopo, Dalmatarum Metropolitæ, dum tandem ex singulari gratia confirmavit ejus vitiosum Episcopatum, transmisit Pallium. Eo-

dem

dem jure contulit Aquileiensi, Dyrrarchiensi, Philippensi, Thessalonicensi, Cretensi, Calaritano, & aliis. Etenim assentiri non possum Petro Francisco Chiffletio, qui in opusculo de Scriptis Vigilii Africani Episcopi affirmat S. Ambrosii tempore Aquileiam non fuisse Ecclesiasticam Metropolim, sed Sedi Mediolanensi Suffraganeam Parochiam. Sanctus Gregorius etiam ad sanctum Leandrum Hispalensem Episcopum, Bæticæ Provinciæ Metropolitam scripsit: "Ex benedictione B. Petri Apostolo„rum Principis, Pallium vobis transmisimus". Transmisit non in Episcopatus confirmatione, sed in delegatione vicis Apostolicæ. Et in litteris ad Richaredum Regem addidit caussam: „Fratri nostro Leandro Pallium transmisimus, quod & antiquæ „consuetudini, & nostris moribus, & ejus bonitati atque gra„vitati debemus". Affirmat istam transmissionem esse antiquam Hispaniæ consuetudinem, antiquos mores Romanæ Ecclesiæ. Ex quo non temerè colligitur iste mos, ante hæresis per Gothos ingressum, sub Romano Imperio apud Hispanos viguisse. Apud eundem Gregorium etiam exstat generalis formula transmittendi Pallii, & in ipsa habetur: "Omni convenire novimus „ratione, ut eos amictu Pallii decoremus, quos in illis civi„tatibus Sacerdotii honor illuminat, in quibus hoc etiam illis, „qui præteritis temporibus Pontifices fieri meruerunt, ab Apostolica Sede constat esse indultum. Ideoq; Charitati tuæ usum Pallii, „sicut Decessores tui habuisse noscuntur, præsenti authoritate „concedimus". Quæ formula non est opus Gregorii. Est enim data imperante Domino Justino, sub quo Gregorius necdum erat Cardinalis. Et forsan est Justinus primus. Quidquid sit, formula sub Justino non est composita, sed juxta authenticum & antiquum exemplar data. Ejusdem transmissionis antiquitatem demonstrat Synodale Gregorii Constitutum: "Antiquam Pa„trum regulam sequens, nihil unquam de Ordinationibus acci„piendum esse constituo, neque ex datione Pallii". Hæ enim sordes non solent, nisi pedetentim, in avitos mores irrepere. Quod etiam Pelagius, Vigilius, Symmachus, aliique Pontifices Pallia dederint, mox ostendetur.

Lib. 7. Indict. 11. Epist. 126. Epist. 127.

Quin immò Gtegorius non solis Metropolitis, sed etiam quibusdam Provincialibus Episcopis transmisit Pallium. Etenim Dono, novello Messinensium apud Siculos Episcopo, scripsit:

L.5.Ep..8. „Pallii uſum prævidimus concedendum, illis videlicet tempori-
„bus atque ordine, quibus Deceſſorem quoque tuum eſſe uſum
„non ambigimus". Non dicit, Deceſſores, ſed Deceſſorem: Quare hic videtur in iſta Eccleſia primus habuiſſe Pallium. Eiſ-
Epiſt. 18. dem verbis Pallium tranſmiſit Joanni Syracuſano Epiſcopo. Ali-
l.11.ep.44 ter ſcripſit ad Joannem Panormitanum Epiſcopum: "Pallii uſum
„prævidimus concedendum, illis videlicet temporibus, atque eo
„ordine, ut alios quoquè in Inſula Siciliæ Sacerdotes, vel Deceſſores
„tuos eſſe uſos non ambigis". Dico fuiſſe Provinciales Epiſcopos. Etenim quidquid aliqui dicant, Sicilia uſque ad Leonis Iſauri Imperium nullos habuit Metropolitas: Omnes ejus Epiſcopi erant Suffraganei Romanæ Metropolios. Et ex his patet Gregorium non fuiſſe primum iſtius tranſmiſſionis authorem.
Lib. 7. Indict. 11. Epiſt. 116. Etenim & in Galliam reſcripſit ad Deſiderium Epiſcopum: "Fra-
„ternitatis veſtræ deſiderium Joannis Regionarii relatione
„cognovimus. Quod quidem libenter parati ſumus implere,
„ſi diligenter fuerimus de his, quæ retulit, informati. Inquit
„autem à veſtra ſibi relatum Dilectione, quod Eccleſiæ ve-
„ſtræ olim quædam privilegia ab Apoſtolica Sede conceſſa ſint,
„atquè uſum Pallii ejus Sacerdotes antiquitus habuiſſe. Quod
„quia vobis magnoperè poſcitis reformari, in Eccleſiæ noſtro
„ſcrinio requiri fecimus, & inveniri nihil potuit. Sed quo-
„niam quantò ſtudioſiùs iſta cupitis adipiſci, tantò vos arbitra-
„mur eſſe ſollicitos, in requirendis chartis Eccleſiæ veſtræ vi-
„gilantiùs curam impendite, & ſi qua ex inde Scripta inveniri
„potuerint, quæ nos valeant informare, huc curæ veſtræ ſit
„tranſmittere. Nam qui nova concedimus, vetera libentiſſimè
„reparamus". Gallia iſto tempore habuit duos iſtius nominis Epiſcopos. Deſiderium Archi-Epiſcopum Viennenſem, quem quarto poſt hanc epiſtolam anno ad Brunichildis Reginæ inſtigationem degradavit Cabilonenſis Synodus; & Deſiderium Theſonenſem Epiſcopum, qui ante viginti ſex annos quartæ Pariſienſi Synodo, & cujus poſtea Legatus ſubſcripſit ſecundæ Synodo Matiſconenſi. Et hic Deſiderius videtur à Gregorio poſtulaſſe Pallium. Etenim Deſiderius Viennenſis præfatæ Pariſienſi Synodo Præſidens ſedit & ſubſcripſit ante ornatum Pallio Sapaudum Arelatenſem, ideoque oportet & ipſum fuiſſe ſimiliter ornatum. Etenim uti Palliatus Provincialis inter omnes Com-

Provin-

Provinciales, ita Palliatus Metropolita inter omnes Collegas ſemper habuit primum locum, ideoque non Palliatus Deſiderius nequiit Palliatum Sapaudum anteceſſiſſe. Non eſt opùs conjecturis. Habemus lucidas literas Joannis III. Pontificis ad Deſiderii Anteceſſorem Edaldum: "Venerabilis Pallii uſum perſanctum Presbyterum veſtrum Felicem tibi deſtinavimus, nolentes „privari antiquo B. Petri munere". Notanda ſunt verba: "Antiquo B. Petri munere". Haud dubiè non in ſolam Viennenſem, ſed etiam in alias Gallicanas Eccleſias. Exſtat epiſtola apud Joannem à Boſco in Bibliotheca Floriacenſi. Et ipſam uti legitimam in ſuis ſupplementis laudat Dominus Cardinalis Baronius.

Gregorius docet nos plura. Primò, quod Deſiderii Prædeceſſores olim & antiquitùs habuiſſent uſum Pallii. Quæ voces longè reſpiciunt, nequaquam unum diem aut annum. Secundò docet, quod Deſiderius magnoperè optaverit hunc honorem ſibi reparari. Tertiò, quod Gregorius fuerit pronus ad iſtud privilegium libentiſſimè reparandum. Quartò, quod talia privilegia etiam de novo libens conceſſerit. Certè conceſſit Syagrio Epiſcopo Auguſtodunenſi. Audi cauſſam: "Quia in prædicationis opere, quam Lib. 7. „diu cogitans Anglorum genti per Auguſtinum, Fratrem & Co- Indict. 2. „Epiſcopum noſtrum, impendere ſtudui, ita ſollicitum ac devo- Epiſt. 112. „tum, adjutoremque te in omnibus, ut oportuit, fuiſſe cogno„vimus, ut multum me ſibi Fraternitas tua hac de re faceret de„bitorem, tantæ rei conſideratione commonitus, ne infructuoſus „erga te videar exiſtere, Fraternitatis tuæ petitionem nulla per„tuli ratione poſtponere. Proindè ſecundùm poſtulationis tuæ de„ſiderium, Pallii te uſu prævidimus honorandum".

Iſto interim tempore hic honor non deferebatur omnibus Metropolitis. Quod ipſum affirmat Dominus Archi-Epiſcopus: "Nunc „examinanda eſt tertia obſervatio noſtra, an omnibus Galliarum „Metropolitanis antiquitùs poſitum in uſu fuerit, ut Pallium à „Romana Sede acciperent. Ac primum quidem quæſtio hæc inu„tilis eſſe videbitur ei, qui Vigilii Papæ literas legerit, cum in eis „ſcriptum ſit Pallium Epiſcopo Arelatenſi Auxanio conceſſum eſſe „ob vicariatum Sedis Apoſtolicæ, atque ideò ad illum non per„tinuiſſe jure proprio, eòquod Metropolitanus eſſet. Quibus addi „poteſt neceſſarium fuiſſe, ut de eo ad Principem referretur, ut

„conſenſus ejus haberi poſſet. Unde patet manifeſtè, datum id „extra ordinem, & ex privilegio, neque tribui potuiſſe, quin eo„dem tempore Vicariatus tribueretur". Et quia, "inquit Vigilius „in epiſtola prima ad Auxanium", dignâ credimus ratione compleri, ut agenti vices noſtras Pallii non deſit Ornatus. "Id ipſum „probatur ex epiſtola Pelagii primi ad Sapaudum Epiſcopum Are„latenſem, quâ eum inſtituit Vicarium": Pariter etiam Pallium dirigentes, ut in tanti loci faſtigio conſtitutus, præclaro quoque amictu decoreris. "Itaque inſtitutum illud Romanorum Pontifi„cum, ut ad neminem Gallicanorum Epiſcoporum mitterent Pal„lium præter quàm ad Arelatenſem, ut eâ arte Vicariam ejus dig„nitatem in ſublimè eveherent, eumque ab aliis omnibus Epiſco„pis diſtinguerent, duravit uſque ad tempora beati Gregorii Pa„pæ".

Omninò fateor quibuſdam tunc per Galliam Metropolitis non fuiſſe Ornatum Pallii. Etiam in tota Hibernia non fuiſſe uſque ad Eugenium tertium Pontificem, in vita beati Malachiæ teſtatur ſanctus Bernardus. Nec mirum. Nam & quibuſdam olim Epiſcopis non fuit Ornatus Mitræ, ac aliorum indumentorum Pontificalium. Ipſis dudùm caruiſſe Ultrajectenſem Epiſcopum, diſertè ſcribit magnum Belgii Chronicon. Nihilominùs etiam in his Domini Archi-Epiſcopi verbis quædam deviant à vero. Primò, quod Arelatenſis Epiſcopus à Symmacho Papa ac ejus ſucceſſoribus ob ſolas Apoſtolicas vices acceperit Pallium. Aliud ſuadent Vigilii Pontificis literæ: "Scripta de ordinatione Charitatis veſtræ cum „animi ſpiritali gratulatione ſuſcepimus, Domino gratias referen„tes, quia hoc in Arelatenſi Eccleſia factum eſt, quod & Cano„nibus & Deceſſorum noſtrorum Regulis conveniret". Et infra: "De his verò, quæ Charitas veſtra tam de uſu Pallii, quàm de „aliis ſibi à nobis petiit debere concedi, &c". Auxanius ergò ſuam Epiſcopalem creationem ante omnia retulit, ideoque & ſupplicavit confirmari: Deinde poſtulavit & Pallium. Et quidem tanquam debitum Nempè propter Metropoliticam dignitatem. Nam Apoſtolicæ vices ipſi non debebantur. Et dum poſtulavit Pallium, ipſas necdum habuit. Ipſum igitur poſtulavit iſto jure, quo ipſum habuit Edaldus Viennenſis Archi-Epiſcopus, ac ejus Prædeceſſores & Succeſſores. Nec dubitandum eſt, quin plures iſthic Metropolitæ habuerint iſtum Ornatum. Etenim Deſiderius

Telo-

Telonenſis Epiſcopus magno Gregorio conſtanter ſcripſit ipſum fuiſſe ſuis pridem Anteceſſoribus : Proindè ipſum habuerant etiam Metropolitani ejuſdem Provinciæ. Et primæ Matiſconenſis Synodi quintus Canon ſcribit : "Archi-Epiſcopus ſine Pallio Miſſas „dicere non præſumat". Quare alter Domini Archi-Epiſcopi lapſus eſt, quod uſque ad magni Gregorii tempora dicat apud Gallos ſoli Arelatenſi Antiſtiti fuiſſe Pallium.

Antequam laudatum Canonem exponam, audiendus eſt Dominus Archi-Epiſcopus : "Non levis tamen difficultas adversùm „hæc exſurgit petita ex Concilio primo Matiſconenſi, in quo ſan„citum eſt, ut nullus Archi Epiſcopus præſumat Miſſam celebrare „ſine Pallio. Sed animadvertendum eſt Pallium illud non eſſe Ro„manum, non ſolùm ob eam rationem, quam ſtatim propoſui, „illud eo tempore nulli alii Epiſcopo communicatum fuiſſe præ„ter Arelatenſem, ſed etiam quod Romani uſus non erat licitus, „niſi in feſtis ſolemnibus, ut conſtat ex Gregorio, qui hunc etiam „fuiſſe morem Metropolitanorum Orientis docet. At in Canone „Matiſconenſi ſtatuitur, ut Archi-Epiſcopi Pallio utantnr, quotics „ſacrum Miſſæ Sacrificium celebrant. Indefinita enim hæc locu„tio eam vim habet, ut vicem ſuppleat univerſalis propoſitionis. „Pallium itaque Archi Epiſcoporum Galliæ diverſum erat à Ro„mano, quantum ad ornamentum & faſtum. Ac fortaſſis care„bat loro, id eſt, jis faſciis, quæ in indumentis Imperialibus or„nandi cauſſa inſuebantur, ut in donatione Conſtantini legitur": Lorum, quod Imperiale circumdare aſſolet collum. "Indè haud „dubiè factum eſt, ut ego quidem exiſtimo, ut ſequentis ætatis „Pontifices, cum Pallio ornare Metropolitanos deſtinaſſent, Pal„lium integrum non miſerint, ſed tantùm faſcias illas, quæ nunc „uſurpantur. Et illis quidem habitum deinceps honorem, ſed „Pallium ipſum eviluiſſe paulatim, atque ob hoc ipſum apud om„nes fuiſſe vulgatum. Forma porrò ejus, ut indicare videntur ve„terum Pontificum imagines, prorsùs referebat indumenta, quæ „nunc Cappas aut Pluvialia vocamus".

Errores varii. Aut potiùs variæ fabellæ. Prima eſt, quod Romanum & Gallicanum Pallium olim fuerint diverſa. Etenim hujus diverſitatis quæ memoria ? Nec in libris, nec in picturis. Secunda fabella eſt, quod Gallicanum à Romano diverſum fuerit quoad ornamentum & faſtum : Quod forſitan loris caruerit. Nam

"Hac de re jam Diacono noſtro Conſtantinopolim ſcripſi, ut per „omnes Metropolitanos, qui ſub ſe etiam tricenos & quadragenos „Epiſcopos habent, inquirere debeat. Et ſicubi iſte uſus eſt, ut „in Litaniis cum Palliis ambulent, abſit ut per me Ravennatis Ec„cleſiæ honor in aliquo imminui videatur". Gregorius ergò affirmat, non quod Orientales Metropolitæ in ſolis Feſtorum ſolemnitatibus, ſed quod in ſolis Miſſis, & intra ſolam Eccleſiam, non verò in Litaniis, ſeu extra Eccleſiam Proceſſionibus utantur Pallio. Porrò non de Patriarchæ Conſtantinopolitani, quam viderat, ſed de ſola aliorum iſthìc Metropolitarum conſuetudine dubitavit Gregorius. Et quia in ſuis adversùs Ravennatum Epiſcoporum vanitatem Decretis conſtans permanſit, certum eſt nullum in Oriente Metropolitam extra Eccleſiam fuiſſe Palliatum. Et hinc vides prophani Acacii, & ſancti Germani veſtem, quam Anaſtaſius Syncellus calcavit, & cui Acæmetenſis Monachus Papalis damnationis chartam affixit, non fuiſſe ſacrum Omophorion. Si tamen, uti apparet, iſta affixio contigerit extra Eccleſiam. Lib. 4. Indict. 13. Epiſt. 15.

Secundus Domini Archi-Epiſcopi error eſt, quod Matiſconenſis Synodus ſanciat de neſcio quo Gallicano Pallio, non autem de Romano. Etenim Romanum Pallium tunc non erat ignotum aut peregrinum in Gallia: Ipſum gerebat Arelatenſis Epiſcopus, iſti Synodo præſentium Epiſcoporum Apoſtolicus Vicarius. Et iſtorum Epiſcoporum unus fuit Syagrius Auguſtodunenſis, qui paucis poſt annis poſtulavit & impetravit Pallium à magno Gregorio. Quare manifeſtum eſt de hoc ipſo Pallio agere Synodum. Et quis credat Syagrium poſtulaſſe aut impetraſſe ornamentum, quo eius Metropolita carebat? Hoc certè eſt paradoxum. Quare eodem ornamento etiam non carebat Metropolita Deſiderii Epiſcopi. Hinc Gregorius Syagrio adjecit hanc conditionem: "Cujus indumenti „ne munificentiam nudam videamur quodammodò contuliſſe, hoc „etiam pariter proſpeximus concedendum, ut Metropolitæ ſuo per „omnia loco & honore ſervato, Eccleſia civitatis Auguſtodunæ, „cui Omnipotens Deus præeſſe te voluit, poſt Lugdunenſem Ec„cleſiam eſſe debeat, & hunc ſibi locum & ordinem ex noſtræ „authoritatis indulgentia vindicare". Sancit Syagrium eſſe totius Provinciæ Proto-Tàronum, attamen Metropolitæ ſuo ſubjectum per omnia. Nempè Palliati Epiſcopi ex tunc prætendebant eſſe exempti à Metropolitico Jugo. Et ſanè quomodo Pallati ſubfuiſſet Lib. 7. Indict. 2. Epiſt. 113.

fuiſſent non Palliatis ? Aut quibus oculis Metropolita non Palliatus adſpexiſſet Palliatum Suffraganeum ? Quare certum exiſtimo & Lugdunenſem, & plures tunc in Gallia Metropolitas habuiſſe Pallium.

Et per hæc manu ducimur in verum intellectum Canonis Matiſconenſis. Agit de ſolemni Miſſa. Et palam ſupponit quoſdam Archi-Epiſcopos ipſam celebraſsê cum Pallio, ideòque agit in ſolos quoſdam alios celebrantes ſine ipſo. Sancit legem, ideoque facit hunc ſenſum : Nemo deinceps Archi-Epiſcopus præſumat ſine Pallio Miſſas dicere. Senſus eſt : Omnis deinceps Archi-Epiſcopus à Sede Apoſtolica poſtulet Pallium, & ante ipſum acceptum non præſumat ſolemnem Miſſam celebrare. Etenim Pallii naturam exponit in Reſcripto ad Bulgarorum Conſulta Nicolaus primus: „Archi-Epiſcopo decedenti Epiſcopi Succeſſorem eligant, & propter longitudinem itineris non huc conſecrandus veniat, ſed hunc „Epiſcopi ſimul congregati conſtituant, ſanè interim in Throno „non ſedentem, & præter Corpus Chriſti non conſecrantem, priuſquam Pallium à Sede Romana percipiat, ſicut Galliarum omnes, „& Germaniæ, & aliarum Regionum Archi-Epiſcopi agere comprobantur". Quæ regula nequaquam ab ipſo Nicolao, neque à noſtro emanavit Apoſtolo Bonifacio, ſed eſt antiquiſſima. Etenim quod etiam Patriarcha Alexandrinus ante impoſitum Pallium non ſederet legitimè, ſupra audivimus à Liberato Diacono. Iſte mihi videtur verus ſenſus Canonis.

CAPUT

CAPUT X.

An usque ad sancti Bonifacii Apostolatum omnes generatim Galliarum Metropolitæ non habuerint Pallium?

Ac de re Dominus Archi-Episcopus scribit: "Ævo „divi Gregorii invaluerat, ut Romanus Ponti„fex Pallio ornaret præcipuos Metropolitanos; „qui ad ejus consecrationem pertinebant, aut „eos quibus vices suas in Provinciis committe„bat". Et inter priores numerat Metropolitas Calaritanum, Salonitanum, & Corinthium; inter posteriores ponit Thessalonicensem, Acridensem, ac Arelatensem. Quasi & hi non spectaverint ad consecrationem Romani Pontificis. Certè omnes spectabant pari jure. Etenim omnes Pontificem venerabantur ut Patriarcham. Et uti Arelatensis, ac alii Gallicani, ita etiam Calaritanus, Salonitanus, & Corinthius non accedebant ad ejus manus. Ex precario Indulto ob loci distantiam. Ita de Acridensi statim audivimus à sancto Papa Nicolao. Quoad Pallium Dominus Archi-Episcopus persistit solum inter Galliæ Metropolitas Arelatensem fuisse ipso insignitum, & prosequitur: "Man„serè in eo statu Galliarum Episcopi quoad Pallium, donec Bo„nifacius in Galliam, Germaniamque à Zacharia Pontifice missus „est. Hic enim anno septingentesimo quadragesimo secundo Sy„nodum coëgit, in qua decretum est, ut omnes deinceps viverent „in unitate & subjectione Romanæ Ecclesiæ, & Vicarii beati Petri, „& ut Metropolitani à Sede Romana Pallium quærerent, & per „omnia Canonicè obsequerentur Præceptis sancti Petri". Probat hæc ex sancti Bonifacii literis ad sanctum Cudbertum Archi-Episcopum Cantuariensem: "Decrevimus in nostro Synodali Con- Epist. 105.
„ventu, & confessi sumus Fidem Catholicam, & unitatem & „subjectionem Romanæ Ecclesiæ fine tenus servare, sancto Petro „& Vicario ejus subjici velle, Metropolitanos Pallia ab illa Sede „quærere, & per omnia sancti Petri Præcepta Canonicè sequi".

Et pergit : "Huc usque enim Metropolitani Galliarum Pallio tan-
„tùm Gallicano usi fuerant. At Bonifacius eos coëgit illud à Ro-
„mana Sede quærere, ut eâ ratione illos magis obnoxios esse fa-
„ceret ei Sedi, ac præcipuo quodam jure Romano Episcopo sub-
„jiceret. At illi, quibus unicus metus erat, ne novitate illâ adi-
„gerentur ad insolitam quandam reverentiam in Sedem Apostо-
„licam, ac ne insuper exciderent ab ea authoritate, quam Cano-
„nes tribuunt Metropolitanis, in ambiguo fuêre, an Promissis stare
„deberent. Certè licèt Bonifacius, cumque eo Princeps Carolo-
„mannus, tria Pallia à Pontifice Zacharia postulassent pro Archi-
„Episcopis Ecclesiarum Rothomagensis, Rhemensis, & Seno-
„nensis, ab ea petitione cessavit paulò post. Qua de re apud ipsum
„conquestus est Zacharias anno septingentesimo quadragesimo quar-
„to. Bonifacius verò ad eum rescripsit Francos in hoc esse, ut
„propediem Promissorum fidem violent" : De eo quod jam præ-
terito tempore de Archi-Episcopis, & de Palliis à Romana Ec-
clesia petendis, juxta Promissa Francorum, Sanctitati vestræ no-
tum feci, indulgentiam Apostolicæ Sedis flagito. Quia quod pro-
miserunt, tardantes non impleverunt. Et ventilatur, & quid in-
de perficere velint, ignoratur. Verùm cum ipsis ostensum fuisset
„Pallium non ob aliud Archi-Episcopis tribui, quam ut hoc ex-
„teriori signo à Suffraganeis suis distinguantur, & ut eo admo-
„neantur teneri se ad vitam severiorem & sanctiorem, & conti-
„nendos in officio subjectos, amplexi sunt honorem oblatum, ut
„constat ex Capitularibus Caroli magni" : Dignum est ut Metro-
politanus qui est Pallio sublimatus, honoretur. "Pallium autem
„per illas rempestates ejus formæ erat, cujusmodi nostra tempe-
„state videmus". Probat hoc ex Alcuino Flacco & Rabano Mauro,
atque prosequitur : "Sapienter itaque Hincmarus Rhemensis Archi-
„Episcopus, artium & temperamentorum Romanæ Curiæ cal-
„lentissimus, cum ei Nicolaus primus exprobrasset Privilegia à
„Benedicto Papa concessa, inter quæ illud inprimis eminebat,
„ut Pallium deferre posset" ad quotidianum usum, "respondit
„privilegia illa nihil sibi novi juris tribuere, præter id quod prisci
„Canones tribuunt Metropolitanis, attamen se nova hæc Decreta
„expetiisse, eò quod, cum Ecclesia Rhemensis sita esset in con-
„finio duorum Regnorum, iis privilegiis indigebat, ut terrorem
injicere,

„injiceret quibuſdam hominibus carnalibus, & animalibus, apud „quos veteres Canonicæ conſtitutiones evilluerant.

Errores iterùm non pauci. Primus eſt, quod in Gallia uſque ad ſancti Bonifacii Apoſtolatum ſolus Arelatenſium Archi Epiſcopus habuerit Pallium. Etenim oppoſitum, quod abundè huc uſque demonſtratum eſt, affirmat etiam Adrianus I. Pontifex in literis ad Bertericum Archi Epiſcopum Viennenſem: "Illuſtris Carolus Fran„corum Rex, Romam ingreſſus, Paſcha Domini nobiſcum egit. „Ubi inter alia monuimus cum de Metropolitanorum honore. Et „quia jam Archi-Epiſcopalis dignitas per octoginta annos eſſet à „Francis conculcata. Cum hæc, & his ſimilia glorioſus Rex au„dîſset, promiſit ante corpus beati Petri, quod omnia ad ordi„nationem noſtram emendaret". Spondet ex integro reparare dignitatem Metropoliticam, & pergit: "Nec præjudicium ulla „Metropolis patiatur, ſi alicui Suffraganeorum aut nos, aut Præ„deceſſores noſtri, rogantibus piis Ducibus Francorum, Pallium „largiti ſumus". Et tandem concludit: "Authoritate igitur beati „Petri Principis Apoſtolorum ſingulis Metropolitanis antiquo more „poteſtatem ſuam reddidimus, & filium noſtrum glorioſum Re„gem ante corpus beati Petri inde rogavimus, ut antiquam po„teſtatem omnes Metropolitani, qui in ejus Regno ſunt, haberent". Mediante Pallio. Exſtat epiſtola apud Joannem à Boſco in Bibliotheca Floriacenſi. Et probatur à Domino Cardinali Cæſare Baronio. Eſt ſcripta octavi ſæculi anno octogeſimo ſeptimo, ideòq; iſta Metropoliticæ dignitatis conculcatio cœpit ante Caroli Martelli & Raginfredi civilia bella, ſub Regno Childeberti ſecundi, cui Major Domus fuit Pippinus, Martelli Pater. Epiſtola docet Romana Pallia non dumtaxat in Galliæ Metropolitis, ſed etiam in Provincialibus Epiſcopis eſſe antiqua. Eſſe partem Metropoliticæ dignitatis. Ac proindè ipſa à ſancto Bonifacio non fuiſſe inducta in Gallias, ſed dumtaxat reſtituta.

Secundus error eſt, quod Galliarum Metropolitæ uſque ad Bonifacii Apoſtolatum fuerint uſi Gallicano Pallio, & quod ſanctus Bonifacius ipſos permoverit ad accipiendum Romanum. Proindè Dominus Archi-Epiſcopus recedit à ſuis Dogmatibus. Anteà enim profeſſus eſt Arelatenſem Archi-Epiſcopum ſemper habuiſſe Romanum Pallium: Et ſic præſens ejus fabula non ſubſiſtit. Et quodnam iſtud à Romano diverſum Gallicanum Pallium? Si Gal-

licanum Pallii uſum à Romano quis diſtingueret, poſſet ſuæ aſſertioni hinc inde venari fucos; aſt ipſa Pallia diſtinguere eſt arbitrarium figmentum. Alcuinus Flaccus, Rabanus Maurus, aliique poſt reſtauratam à ſancto Bonifacio Gallicanam Chriſtianitatem proximi Scriptores, dum Pallium deſcribunt, nequaquam de nova, ſed de antiqua ſpecie clamant ſe ſcribere. Etiam apud Hincmarum Rhemenſem, cui volupè eſt Romanam Eccleſiam de novitate aut quovis vitio notare, nulla eſt penitùs memoria iſtius diſcriminis. Palam novit & profitetur ſe geſtare iſtud ipſum Pallium, quod omnes ſub cœlo Metropolitæ, ac ipſi Romani Pontifices ſemper geſſiſſent. Tempus, cujus nemo poteſt reparare jacturam, non expendamus in res manifeſtas.

Tertius error eſt, quod Gallorum ſub ſancto Bonifacio Metropolitæ fuerint tergiverſati admittere Pallia, quoniam timebant per iſtam novitatem adigi ad quandam inſolitam reverentiam Apoſtolicæ Sedis, & excidere à jure, quod antiqui Canones Metropolitanis tribuunt. Etenim iſti Epiſcopi eo uſque non levabant oculos. De ipſis ad Auſtrobertum Viennenſem Epiſcopum verè ſcripſit Gregorius II.: "Reverendum Fratrem Bonifacium rudibus gen„tibus Epiſcopum deſignavimus". Etiam Epiſcopi erant rudes. Etenim de ipſis ad Imperatorem Conſtantinum quartum, qui eruditos Epiſcopos rogaverat mitti ad ſextam Synodum, reſcripſit ſanctus Papa Agathon: "Apud homines in medio gentium poſitos, „& de labore corporis quotidianum victum cum ſumma hæſita„tione conquirentes, quomodò ad plenum inveniri poterit Scrip„turarum ſcientia"? Synodus eſt celebrata anno octogeſimo ſeptimi ſæculi: Regnante apud Francos Theodorico, Clodovei ſecundi Filio. Et tales ex tunc erant Epiſcopi. Aliam ignorantiæ cauſſam aperit ſanctus Martinus Pontifex in literis ad ſanctum Amandum Trajectenſem Epiſcopum: "Suggeſtum eſt nobis, eo „quod Presbyteri, ſeu Diaconi, aliique Sacerdotalis Officii, poſt „ſuas ordinationes in lapſus coinquinantur, & propterea nimio „mœrore Fraternitatem tuam adſtringi, velleque Paſtorale obſe„quium pro eorum inobedientia deponere". Apoſtolus Bonifacius ad Zachariam Pontificem ſcripſit eſſe iſthic Diaconos viventes in tanta ſpurcitia, ut cum quatuor aut quinque concubinis de nocte volutarentur. Addidit ex ipſis creari Presbyteros ac Epiſcopos, qui talem pergerent vitam ducere. Præſtat ſilere vetuſta noſtræ

gentis

gentis opprobria. Iſta igitur plurium Epiſcoporum vita atque inſcitia fuit vera cauſſa, ex qua Epiſcopalis dignitatis ac totius Chriſtianitatis reparatio ad Bonifacii votum non ſuccederet. Modica iſtis fuit cura de Pallii Privilegiis aut oneribus : Maluerunt in ſuis deliciis inſordeſcere. Rem ſuccedere tandem ad Adriani Pontificis ſtimulos fecit Carolus magnus. Omnes Metropolitas coëgit ad Pallium. Et ut animales homines fortiùs permoveret ad obediendum, emiſit laudatum Capitulum : "Dignum eſt, ut Metro-„politanus, qui eſt Pallio ſublimatus, honoretur".

Quartus error eſt, quod Pallium Metropolitas adigat ad inſolitam quandam Apoſtolicæ Sedis reverentiam, ac faciat excidere ab ea authoritate, quam Canones Metropolitanis tribuunt. Cum magno Gregorio profiteor Pallium eſſe Epiſcopalis cervicis grave jugum ac vinculum. Eſt enim perdita Ovis, quam in humeris reportant uſque ad gregem. Portare obligantur in ſupernum Jesu Christi Regnum. At quod jugum iſtud imponat indebitam Apoſtolicæ Sedis reverentiam, aut Metropoliticam authoritatem circumſcribat vel mutilet, nemo unquam cenſuit Epiſcopus : Nec Latinus, nec Græcus. Pallii onus non malè expoſuit in literis ad ſanctum Cudbertum Cantuarienſem Epiſcopum Apoſtolus Bonifacius : "Noſtri miniſterii labor unius & ejuſdem cauſſæ eſſe „dignoſcitur. Et æqualis ſpeculatio in curis Eccleſiarum, ſive „populorum nobis credita eſt, ſive in docendo, ſive in arctando „& monendo, ſive in defendendo canonicos gradus vel plebeos. „Major nobis ſollicitudo Eccleſiarum, & cura Populorum, propter Pallia credita & recepta, quam cæteris Epiſcopis, qui propprias tantum procurant Parochias, incumbit". Nihil igitur accedit decrementi circa Metropoliticam poteſtatem, nihil indebitæ in ſancti Petri Apoſtoli Cathedram reverentiæ.

Quintus error eſt, quod Benedictus tertius Pontifex Hincmaro Metropolitæ Remenſi inter alia Privilegia conceſſerit etiam quotidianum uſum Pallii. Etenim Hincmarus videtur iſtud apud ſuos affirmaſſe, at mentitus fuit, ideoque Nicolaus Pontifex meritò iſtud ipſi improperavit". Audiamus Nicolai ad Hincmarum literas : "Poſtremò ſcire te volumus, noſtris auribus intimatum „eſſe, Fraternitatem tuam non certis temporibus, & juxta mo-„rem aliis Metropolitanis Antiſtitibus definitis, Pallio à Sede A-„poſtolica conceſſo uti. Quod valde diſplicet, ſi id à Sanctitate Epiſt. 60.

„tua fuerit elatè commissum, ut humilitatis oblita cæteris Fratri-
„bus suis studeat videri sublimior: Quamvis hoc non ad inanem
„gloriam, sed ad Ornatum cunctarum virtutum sit gestandum.
„Cujus usus si Fraternitati tuæ à Sede Apostolica est omni tempore
„concessus, licèt sit præter Ecclesiæ consuetudinem perceptus, ideò
„que rationabiliter amittendus, tamen his nostris admonitus compe-
„tenter affatibus, studè ita modestè hoc uti, ut nec elatio mentis
„invadat, nec jactantia inflet, nec vana gloria vulneret". Hæ li-
Epist. 16. teræ terruerunt Hincmarum. Sui Privilegii tabulas non potuit
exhibere, ideòque Nicolao rescripsit: "De Pallio, à mea præ-
„sumptione non certis temporibus, & juxta morem aliis Metro-
„politanis definitis usо, unde vestræ Sanctitatis auribus intimatum
„esse Indignitari meæ scripsistis, authoritati vestræ veraciter fateor;
„quod & in istis regionibus per alios, si vobis placuerit, rescire
„valebitis, quia nisi in die Natalis Dominici, & in die sanctæ Re-
„surrectionis ejus, vix in toto anno eodem Pallio utor. Quoniam
„de illorum numero, peccatis meis exigentibus, factus, de qui-
„bus scriptum est", Impedimenta sæculi fecerunt eos miseros, "rarò
„in decretis festivitatibus, quo uti Pallio Metropolitanis concedi-
„tur, in Sede mea, propter multas occupationes & necessitates
„Ecclesiæ & Regni, esse mihi permittitur. Et quando in eadem
„Sede sum, non solum non toties, sicut mihi concessum est,
„verùm vix aut nunquam eodem Pallio utor". Multis se expur-
gat de isto excessu, & palàm profitetur sibi non esse singulare pri-
vilegium. Et addit se nunquam postulasse: "Pro cujus usu apud
„Sedem Apostolicam nihil petii, nisi sicut Decessores & Prædе-
„cessores mei uti solebant". Verùm his non fidens Nicolaus rem
diligenter inquisivit. Etiam Successor Adrianus. Et compertam
Hincmari audaciam damnari jussit in octava Synodo.

Fateor Hincmarum artium & temperamentorum fuisse callen-
tissimum. Non dumtaxat ad ipsa exploranda, sed insuper ad pra-
cticanda. Hujus peritiæ dedit multa exempla. Et quod circa
istud ipsum, quod à Benedicto reverà acceperat, privilegium quæ-
dam "celârit, quædam astutiâ quâdam communi cognitioni negâ-
Epist. 61. rit", affirmat & queritur ipse Nicolaus Pontifex in literis ad Ca-
rolum Calvum Francorum Regem. Interim nunquam devenit
eò audaciæ, ut diceret sibi per antiquos Canones licere quotidia
num usum Pallii, ideoque ad ipsum non esse opus Privilegio.

Et

Et hic eſt ſextus error, quo Dominus Archi-Epiſcopus dilectum ſibi Hincmarum denuo gravat non levi calumniâ. Benedictus tertius Hincmaro præſertim duo conceſſerat. Primò, ut nullus Remenſis Provinciæ Epiſcopus, Clericus, aut Laicus poſſet, „ipſo contempto, aliena expetere aut exſpectare Judicia, ſalvo ta„men in omnibus jure Apoſtolicæ Sedis". Secundò, ut prima circa ipſum Hincmarum, iſtius Provinciæ Primatem, inſtantia ſpectaret ad Sedem Apoſtolicam, ideoque omnis in ipſum accuſatio deberet iſtius Sedis audientiæ reſervari. De his ſolis, nequaquam de quotidiano Pallii uſu Hincmarus ſcripſit: "Pri„vilegia Sedis Apoſtolicæ non ideò petii, ut mihi non ſufficeret, „quod Sacri Canones & Decreta Sedis Romanæ Pontificum cui„que Metropoli Sedi concedunt. Et nec alia, vel ampliùs, „quam Eccleſiæ Remorum collatum eſt ex antiquo, mihi lar„giri ſpecialiter petij, nec appeto". Rectiſſimè hæc ſcripſit. Etenim ſacri Canones, & Apoſtolicæ Sedis Decreta prohibent peregrina Judicia, & primam de cunctis per Romanum Patriarchatum Metropolitis cognitionem reſervant Tribunali Apoſtolico. Hincmarus item rectè adjunxit: "Sed quia non ſolùm „Diœceſis, verùm & Parochia mea inter duo Regna ſub duo„bus Regibus habetur diviſa, & res mihi commiſſæ Eccleſiæ „ſub multorum Principum poteſtate conjacere videntur, de „quibus aut parum aut nihil utilitatis Eccleſia noſtra poteſt ha„bere, quia veteres conſtitutiones jam quaſi pro vili apud quoſ„dam habentur, ut his novis Decretis carnales & animales ho„mines territi, quid reverentius contra Eccleſiam Indignitati „meæ commiſſam agerent". Rhemenſis Eccleſia erat vicina Regno Lotharienſi: Et in ipſo erant plures Suffraganeæ Cathedræ. Et Hincmaro vix benè convenit cum iſtis Regibus. Quare timuit, ne iſti Suffraganei jugum excuterent, & Præceſſoris Ebbonis calamitatem tentarent in ipſum devoluere. His de cauſſis jura illa, quæ habebat per Canones, curavit ſibi ſtabiliri per privilegium.

CAPUT

CAPUT XI.

Exponitur octavæ Synodi Canon de usu Pallii.

Tiam hunc Canonem Dominus Archi-Episcopus interpretatur : "Necessitas tamen obtinendi „Pallii decreta est in octava Synodo Oecume„nica, quæ Constantinopoli celebrata est sub „Adriano secundo. In qua statuum est debere „Metropolitanos confirmationem à Patriarcha „suo accipere, sive per impositionem manuum, »sive per concessionem Pallii. Ita ut earum, id est, Sedium Pa»triarchalium Præsules universorum Metropolitanorum, qui ab »ipsis promoventur, & sive per impositionem manus, sive per Pal»lii dationem, Episcopalis dignitatis firmitatem accipiunt. Canon »ille non exstat in editione Græca hujus Concilii, sed tantùm in »versione Anastasii. Ex ea autem id colligitur, consuevisse Pa»triarchas Orientis Pallium ad Metropolitanos mittere, quemad»modùm à summo Pontifice fiebat in Occidente. Quare non fru»stra observatum est superiùs authoritate sancti Gregorii, Me»tropolitanos Orientis Pallii usum habuisse. Quod confirmatur »ex Responsione Demetrii Chomateni, qui eo uti licitum non esse »ait, nisi in Festis Paschatis, Pentecostes, & Natalis Domini. „Cæterùm hæc Demetrii observatio lucem adfert Balsamoni, scri»benti Saccum, Stichurion, & Phenolion esse indumenta, quibus „uti licet solis Patriarchis. Quod intelligendum est de usu or„dinario & quotidiano, cum aliàs Metropolitanis non concedatur, nisi ex privilegio, & pro certis tantùm diebus. In Concilii „namque octavi Canone vigesimo septimo prohibetur Metro„politanis, ne quotidiè Pallio utantur in Sacrificiis, vel in cæteris „functionibus Ecclesiasticis". Omni tempore, "inquit Canon", Divini officii vel alius Ecclesiastici Ministerii. "Ex eo tamen colligi „non potest non licere Metropolitanis uti Pallio omni tempore „Divini Sacrificii, aut vi horum Canonum adigi ad ejus deposi„tionem ante consecrationem. Quod tamen Eruditissimo viro hac

nostra

„noſtra ætate placuiſſe video. Illa quidem ſententia locum habet „quoad Omophorion ordinarium, quod Epiſcopi ferebant ut cæ„teras veſtes vulgatas ævo Iſidori Peluſiotæ, qui docet Epiſcopos „illud deponere conſueviſſe poſt recitatum Evangelium. Conſue„tudo autem illa rationi conſentanea prorsùs erat. Quia cum Li„turgia poſt Evangelium inchoaretur, ſumenda erant veſtimenta „propria ad celebrandum Sacrificium".

Denuò habemus integram ſylvam errorum. Primus eſt, quod etiam Græcorum Patriarchę olim ſuis Metropolitis ad Epiſcopalis conſecrationis, & Metropoliticæ dignitatis firmitatem tranſmitterent Pallium. Plures cenſent non eſſe errorem. Etenim ad Joannem Ravennæ Metropolitam ſcripſit magnus Gregorius: "Hac de L. 4. ep. 15. „re Diacono noſtro Conſtantinopolim ſcripſi, ut per omnes Me„tropolitanos inquirere debeat. Et ſicubi iſte uſus eſt, ut in Li„taniis cum Palliis ambulent, abſit ut per me Ravennatis honor „Eccleſiæ in aliquo imminui videatur". Videtur palám ſupponere, quod Metropolitæ iſthìc haberent, & à Patriarcha acciperent Pallia. Eundem morem probat Actio ſecunda octavæ Synodi: "'Po„nentes Epiſcopi libellum ſuper ſancta Evangelia & pretioſa ligna, „& rursùs ſumentes, eum dederunt Ignatio ſanctiſſimo Patriarchæ „Conſtantinopolis. Et ſumens Patriarcha Super-Humeralia, tra„didit eis. Primò autem omnium dedit Metropolitæ Cariæ, & „dixit ei: Eccè, ſanus factus es, jam noli peccare, ne deterius „tibi aliquid fiat". Agit de libello, quem Adrianus Pontifex lapſis in Photii Factionem Epiſcopis ad eandem ejurandam præſcripſerat. Hinc omnes iſti Epiſcopi ad majorem firmitatem priùs ipſum ponebant ſuper ſacro-ſancta Evangelia, ac ſuper pretioſa Dominicæ Crucis ligna, deinde legebant in manibus ſancti Ignatii, atque ita ipſi profitebantur pœnitentiam ac obedientiam. Et quoniam per ablata Omophoria degradati erant, ea ipſis reddebat ac imponebat Ignatius, atque ita reparabat. Et de intruſo Photio ſcribit in ſancti Ignatii vita Nicetas Paphlago: "Photius conſecratos à „ſancto Ignatio Epiſcopos reſacrare conatur. Quod cum non ſuc„cederet, omneſque indigniſſimè ferrent, atque execrarentur, ne „ita quidem defecit iniquitas. Super-Humeralibus, & Orariis & „aliis ſtatûs Sacerdotalis coëmptis Inſignibus, ſecretò preces ſuper „ea quaſdam pronunciabat: Et ſic ea ſingulis, loco muneris, & „largitionis, dabat". Eis tranſmittebat nova Pallia, atque ita fa-

ciebat ſuos. Et in literis ad Imperatorem Baſilium Joannes octavus Pontifex Photium arguit de variis exceſſibus, ac inter ipſos eſt etiam hic : "Qnod Bulgariæ Archi-Epiſcopo, vel Epiſcopis, qui viden-„tur ibidem exiſtere, ſacrum Pallium, quo inter ſacra Miſſarum „Solemnia uti Pontificibus ſolitum eſt, ipſe Patriarcha mittere „præſumpſiſſet". Eundem morem in omnibus Patriarchis firmare videntur verba decimi ſeptimi Canonis, adducta per Dominum Archi-Epiſcopum.

Reſpondeo tamen iſtius apud Græcos tranſmiſſionis nullum eſſe exemplum antiquum, nullum apud Patres teſtimonium, nullum apud Canones veſtigium. Omnes iſthic Epiſcopi gerunt ſacrum Omophorion : Nec ipſum ſibi tranſmiſſum à Patriarcha accipiunt, ſed vel ab ipſo, vel à Metropolita in ipſa conſecratione. Diſertè hoc ſcribit in libro de ſacris Ordinationibus Simeon Theſſalonicenſis : "A principio Miſſæ, & in exaltatione Divini Panis, & in Ordi-„nationibus, & in aliis ſacris Myſteriis Epiſcopus ſemper Pallio ab „humeris in orbem cingitur. Quod etiam tunc Ordinatus ab Archi-„Epiſcopo accipiens, collum induitur". Quod ipſum confirmant antiqui Græcorum rituales libri. Nec aliud ſcribit magnus Gregorius. Quæſtio ipſi erat cum Joanne Ravennatum Metropolita, non an Archi-Epiſcopi deberent Pallium à Patriarcha accipere, ſed an ipſo poſſent uti extra Miſſæ Sacrificium, præſertim extra Eccleſiam in Litanijs. Hoc negabat licere Gregorius, affirmans adverſum conſuetudini omnium, etiam Orientalium, ſub cœlo Eccleſiarum. Et de hac ſola conſuetudine inquiri per ſuum Apocriſarium juſſit apud Metropolitas Patriarchatus Conſtantinopolitani. Etiam S. Ignatii Patriarchæ in octava Synodo opus non eſt nobis adverſum. Etenim non ſolos Metropolitas, ſed quoſvis lapſos Epiſcopos reparavit per reddita Omophoria. Sicut per eorum ablationem quivis apud Græcos Epiſcopus degradatur, ita & per redditionem reparatur. Degradatis auferuntur, reparatis redduntur ſui Ordinis ornamenta. Aliud item Epiſcopis, quos reſacrare non permittebatur, non fecit Photius. Eos cenſuit partim malè Ordinatos, partim degradatos: Hinc ipſis priora abſtulit, & reddidit nova Omophoria. Non ſolis Metropolitis, ſed cunctis generatim Epiſcopis. Aliud tamen egit in Bulgaria. Ejus Archi-Epiſcopo, & paucis ſingulariter privilegiatis Epiſcopis tranſmiſit Pallia. Romano more. Etenim iſta Diœceſis & antiquo uſque ad Leonis Iſauri violentiam obſervato, & novo per Bulgarorum

à

à Latinis Episcopis & Monachis factam conversionem acquisito jure spectabat ad Romanum Patriarchatum, ideoque erat consueta videre transmissionem Pallii: Hunc morem dolosus Photius censuit non mutandum. Et ipsum Joannes octavus arguit, non quod transmisisset Pallia, sed quod transmisisset in Bulgariam: Quod Romani Patriarchatûs Diœcesim tentasset invadere. Dolosus Photius secutus est artem, quam Imperaroti Theodosio olim suggesserat ejus Prædecessor Atticus. Ad hujus suggestionem ille, dum Orientale Illyricum transcripsit in Patriarchicam potestatem Constantinopolitani Episcopi, addidit ut omnia isthìc pergerent juxta antiquum morem fieri. Nempè ne morum novitas offenderet Populum, atque ita induceret ad retrocedendum.

Etiam decimus septimus octavi Concilii Canon non facit ad Propositum. Nec enim agit de transmittendo ad Metropolitas pallio, sed de præstanda per ipsos obedientia Patriarchalibus Evocationibus. Affirmat quosdam per Patriarcham consecrari, quosdam Metropolitas solo per ipsum Pallio insigniri: Omnes tamen ab ipso, sive hâc sive istâ viâ, accipere sui loci & honoris firmitatem. Primum passim per Orientem, in Occidente fit apud quasdam Metropoles; secundum autem fit per solum Occidentem. Interim Canon sancit omnes & singulos propter Episcopalis firmitatis acceptam gratiam obstringi ad plenè obediendum legitimis sui Patriarchæ evocationibus. Palam agit in solemnem Hincmari Rhemensis contumaciam. Quò tamen ejus honori parcat, emittit generalem pro cunctis Patriarchis adversùm quosvìs Metropolitas sanctionem. Est supra demonstratum. Ex his liquet, quod rectè dixerim ab Orientalibus Patriarchis Pallium non fuisse transmissum ad suos Metropolitas, ideòque istam transmissionem esse primum errorem Domini Archi-Episcopi.

Secundus Domini Archi Episcopi error est, quod Demetrius Chomatenus agat de Pallio seu Omophorio. Agit enim de Sacco. Tertius error est, quod Theodorus Balsamon affirmet Saccum, Sticharion, ac Phenolion esse ornamenta solis Patriarchis propria. Etenim Phenolion omnibus non solùm Episcopis, sed insuper Presbyteris; Sticharion convenit etiam Subdiaconis. Theodorus ergò Balsamon istud affirmat de undulato Stichario, ac de Phenolio Polystaurio. Quartus error est, quod Patriarchæ possint quotidiè uti istis ornamentis. Etenim uti non possunt in diebus

jejuniorum, nec in defunctorum officiis. Quintus error eſt, quod privilegiati Metropolitæ ipſis uti non poſſent, niſi in certis diebus anni. Uti poterant omnibus diebus, præter jam dictos. Sextus error eſt, quod ſolis Metropolitis daretur privilegium utendi undulato Stichario, & Polyſtaurio Phenolio. Etenim illis dabatur ſolum Privilegium utendi Sacco: Alia duo competebant omnibus Epiſcopis.

Septimus error eſt in expoſitione vigeſimi ſeptimi Canonis, qui Metropolitanis ac aliis Epiſcopis, ex jure vel privilegio habentibus Pallii uſum, ſancit ne omni tempore Divini Officii, vel aliûs Ecclesiaſtici Miniſterii, ſed certis dumtaxat temporibus & locis utantur iſto ornatu. Dominus Archi Epiſcopus commentatur: "Ex eo „tamen colligi non poteſt non licere Metropolitanis Pallio uti omni „tempore Divini Sacrificii, aut vi horum Canonum adigi ad ejus „depoſitionem ante Conſecrationem". Reſpondeo hæc vera eſſe in Græcorum non ſolis Metropolitis, ſed quibuſcumque Epiſcopis. At verò Canon nequaquam de Græcorum Epiſcopis agit, ſed de ſolis Latinis. Agit enim in præfatam audaciam Hincmari Rhemenſis. Duo hujus Synodi Canones in ipſum agunt. Vigeſimus ſeptimus ejus exceſſus circa uſum Pallii, decimus ſeptimus frænat ac damnat ejus contumaciam contra Romanas evocationes. Porrò quod vigeſimus ſeptimus Canon in Græcorum Epiſcopos aut mores non ſtatuat, eſt manifeſtum ex ejus exordio: "Secundùm tra„ditas formas per ſingulas Provincias, & Regiones, ac urbes, in „Eccleſiaſticis promotionibus & conſecrationibus illa, quæ indicia „& ſigna ſunt Ordinis, qui unicuique ineſſe videtur, retineri de„cernimus". Lucidè affirmat circa Pallii geſtamen ac uſum eſſe varias variarum Regionum conſuetudines: Aliam apud Græcos, aliam apud Latinos. Et mandat unicuique ſuam cuſtodiri. Et proſequitur: "Ita ut Epiſcopi, quibus conceſſum eſt Palliis uti certis „temporibus, &c". Sancit in ſolos Epiſcopos, quibus permiſſum „eſt certis dumtaxat temporibus ornari Pallio. Et hi palam ſunt ſoli Latini. Quare octavus Domini Archi-Epiſcopi error eſt, quod Canonem ſtatuentem de ſolis Latinis Epiſcopis extendat ad Græcos.

Nonus error eſt, quod Omophorion Græcis Epiſcopis olim fuerit veſtis vulgata. Etenim omnes ipſorum Scriptores ac Rituales libri Omophorion adnumerant Polyſtaurio, Phenolio undulato

dulato, Epimaniciis, Genualibus, aliisque sacris Episcoporum Ornamentis. Decimus error est, quod istud scribat sanctus Isidorus Pelusiotes. Etenim Isidorus disertè scribit Omophorion esse pellem ovinam, ornatam Sacrosanctis significationibus. Undecimus error est, quod Græcorum Episcopi Omophorion deponant post recitatum Evangelium. Etenim deponunt ad istam recitationem. Ratio est adducta superiùs. Duodecimus error est, quod Græcorum Episcopi vulgata sua vestimenta priùs deponant, aut certè ipsis sacra superinduant post recitatum Evangelium. Et quod istud scribat laudatus Isidorus. Sunt indigna refutatu paradoxa. Proinde & Latina & Græca Ecclesia semper habuit idem Pallium, Ornatum sacrum, laneas fascias, rem in substantia vilem, significatione Augustam, Sacrosanctam, Divinam.

Dominus Archi-Episcopus prosequitur: "Post devoratam ab „Europæ Metropolitanis accipiendi Palli necessitatem, quæ à „Concilio octavo firmata Canone, novas deinde conditiones „sibi à summis Pontificibus impositas coacti sunt amplecti. Pri„mùm enim res eò devenit, ut coacti sint Scripto polliceri sub„jectionem & obedientiam Apostolicæ Sedi, & Præcepta ejus „Canonicè per omnia sequi. Novi hujus juris Receptor fuit Bo„nifacius Moguntinus in Synodo ab eo celebrata, anno septin„gentesimo quadragesimo secundo, ut discitur ex ejus epistola „ad Cudbertum. Antea enim Metropolitani nullâ aliâ lege te„nebantur, quam ut fidei suæ professionem emitterent, & ob„servationem Canonum Com-Provincialibus Episcopis pollice„rentur in sua consecratione. Nullam porrò obedientiæ spon„sionem faciebant. Quam adeò alienam à prisco jure censebat „Leo primus, ut ad Anastasium Thessalonicensem Episcopum „scribens de caussa Attici Episcopi, à quo Anastasius similem „sponsionem exegerat, dixerit in ea signum injuriæ contineri. „At post Bonifacium nova clausula huic professioni addita est, „quâ videlicet subjectionem & obedientiam Romano Episcopo „promitti invaluit, ut videre est in veteri formula, quæ Caroli „Calvi ætate in usu erat": Beato verò Petro, & Vicario ejus debitam subjectionem & obedientiam, Suffraganeis verò nostris adjutorium me exhibiturum profiteor. " Illa nihilominus obe„dientia ad observationem Canonum coërcetur, id est, promit-

„tunt Metropolitani se summo Pontifici obedituros juxta Cano-
„nes. Hoc est, quoties jussa ejus Canonum Statutis innitun-
„tur. Hanc enim esse eorum verborum vim docet ipse Zacha-
„rias Papa ad Bonifacium scribens: "Nec enim ab hac Apo-
stolica Sede illa diriguntur, quæ contraria esse Patrum, seu Ca-
nonum Statutis inveniantur. "Bonifacius verò, qui sponsionis
„vim intelligebat, eandem in propria causa adhibuit clausulam,
„cum eam sponsionem Zachariæ faceret pro Archi-Episcopatu
„Moguntino": Sicut Prædecessorum vestrorum pro authoritate
sancti Petri servi devoti, & subditi obedientes, & subditi sub
Epist. 132. jure Canonico. "Inquit ille in epistola ad Zachariam.

Errores non pauci. Primus est, quod accipiendi Pallii necessi-
tas sit res adeò acerba, ut à Metropolitis fuerit devoranda.
Etenim hoc jure dici possit de Metropoliticæ potestatis onere,
reverà gravissimo, & humanis viribus importabili; verùm quo
colore istud scribatur de accipiendi Pallii necessitate, non video.
Est enim merum istius oneris, jam impositi & acceptati, sym-
bolum. Immò non merum symbolum, sed insuper consola-
torium ornamentum. Et video ipsum non solummodò à cun-
ctis Metropolitis, sed insuper à multis Suffraganeis Episcopis
summo semper ambitu fuisse appetitum: Nullum debuisse com-
pelli ad devorandum. Nisi forsan quosdam Metropolitas, quos
in Gallia reperit sanctus Bonifacius. Nempe laxata disciplina
ipsos dejecerat ad Barbaros, à quibus nec Pallia, nec ipsam Me-
tropoliticam dignitatem fuisse æstimata, testatur in suorum li-
brorum proœmio Guilhelmus Neubrigensis. Erant gravissimè ac
fœdissimè infirmi, ideoque panis, suavis sanis, erat illis pœnæ.
Attamen Dominus Archi-Episcopus non de ipso forsan Pallio
ista scribit, sed de solis per sanctum Bonifacium adjectis condi-
tionibus.

Secundus igitur error est, quod sanctus Bonifacius Romanæ
Pallii acceptioni perperam apposuerit professionem Romanæ
subjectionis & obedientiæ. Quod ista professio sit amara &
devoranda conditio. Paschali II. Pontifici, quod consuetæ Me-
tropolitarum professioni juberet superaddi juramentum, quan-
doque obstrepuit Archi-Episcopus Polonorum: Neminem scio,
qui mui murârit contra simplicem professionem Papalis obedientiæ.
Etenim obedientiæ professio, quam Provinciales Episcopi in sua

con-

conſecratione faciunt ſuo Metropolitæ, eſt adeò antiqua, ut Hincmarus Remenſis ipſam in famoſo adversùs nepotem ſuum Laudunenſem Epiſcopum libro probet ex literis ſancti Leonis. Cap. 9. Et certè Magnus hic Pontifex ipſam laudat uti antiquam. Quare Dominus Archi-Epiſcopus in alio hujus ſui libri capite perperàm ſcribit ſimiles "obedientiæ ſponſiones" tunc temporis necdum fuiſſe in uſu. Etiam Presbyteri in ſua conſecratione jam pridem profitentur obèdientiam ac reverentiam ſuo Epiſcopo. Et Cardinales Diaconi in ſua olim creatione ſpondebant, quod cunctis "pro Eccleſiaſtica utilitate" Papalibus Mandatis fideliter "ſine vitio, ſuperbiâ, ac neglectu", obedirent. Hanc cautionem roborabant teſtibus, & corporali ſuper Sacroſancta Evangelia juramento confirmabant. Ita nos docet Vigilius Pontifex in Diplomate, quo degradavit Ruſticum, ſuum ex fratre nepotem, & ejus Collegam Sebaſtianum, Cardinales Diaconos. Et ad Mauricium Imperatorem ſcribunt quidam Aquileienſes Epiſcopi: "Suggerimus, pie Dominator, quia tempore Ordinationis noſtræ unuſquiſque Sacerdos in ſancta Sede Aquileienſi cautionem Scriptis emittimus ſtudiosè de fide Ordinatoris noſtri, & nos fidem integram ſanctæ Reipublicæ ſervaturòs". In ſua conſecratione profitebantur fidem ac obedientiam Romano Imperio. Erat res extra metas. Et tamen nullus iſthìc vidit aliquid acerbi vel devorandi. Quia nempe iſtud debitum tacitè ineſt omnibus Epiſcopis. Et expreſſum non operatur aliud, quam tacitum. Quid igitur acerbi aut devorandi Dominus Archi-Epiſcopus videt in Decreto, quo ſanctus noſter Apoſtolus ac Reparator Bonifacius antiquæ Metropolitarum profeſsioni adjecit articulum de ſubjectione & obedientia præſtanda Romanæ Eccleſiæ?

Novi morbi exquirunt nova medicamenta. Hinc vetuſtæ Epiſcoporum aut Clericorum profeſſioni novos articulos ex cauſſis inſerere eſt antiquiſſima & probatiſſima conſuetudo Eccleſiæ. Propter Eutychianas contra dogmaticum ſancti Leonis Tomum violentias Pontifex antiquæ profeſſioni adjecit iſtius Tomi acceptationem. Ita in prima ſua apud Photii Bibliothecam oratione teſtatur ſanctus Eulogius Patriarcha Alexandrinus. Et ſanctus Proterius, primus ejuſdem Sedis poſt Chalcedonenſem Synodum Epiſcopus, ſuæ profeſſioni omninò addidit iſtum articulum. Compulſus Lib. 230.

fuit.

fuit etiam adjungere Symbolum Constantinopolitanum. Nempè Eutychiani istud Symbolum similiter aversabantur. Utique propter ejus ad Nicænum contra Apollinaristas facta additamenta. Hinc omnes Episcopi deinceps sunt jussi non solum antiquo more profiteri Nicænum Symbolum, sed plenum Constantinopolitanum. Euphemius Constantinopolitanus Patriarcha Anastasium Imperatorem coronare noluit, nisi antiquæ professioni adderet Synodum Chalcedonensem. Et de Acacio, Euphemii Antecessore, scribit in libro contra Mocianum Scholasticum Facundus Episcopus Hermianensis: "Mortuus Acacius per libellos Ordinandorum Episcoporum usque „nunc damnatur". Antiquæ professioni inserta fuit ejus damnatio. Facundus adjungit: "Libellis suis Episcopi Ordinandi Theodorum „Mopsuestenum cum suis dogmatibus, & epistolam Ibæ, & „Theodoreti Scripta damnarunt". Hoc est, tria famosa Chalcedo-
L. 3. Ep. 2. nensis Synodi Capitula. De hoc ad antiquam professionem additamento scribit Constantio Mediolanensi Archi-Episcopo sanctus Gregorius: "Bonifacius Diaconus mihi nunciavit, quod tres se „Episcopi à pia Fraternitatis vestræ communione separaverint, „dicentes vos in damnationem trium Capitulorum consensisse, „atque cautionem fecisse. Et quidem si quid de tribus Capitulis „in quocumque vel verbo vel Scripto nominatum est, Fraternitas „vestra benè reminiscitur. Quamvis Decessor Fraternitatis tuæ „Laurentius districtissimam cautionem Sedi Apostolicæ emiserit, „in qua viri Nobilissimi ex legitimo numero subscripserunt. Inter „quos ego quoque, Urbanam Præturam gerens, pariter subscripsi. „Quia postquam talis scissura pro nulla re facta est, justum fuit, „ut Sedes Apostolica curam gereret, quatenùs unitatem Univer„salis Ecclesiæ in Sacerdotum mentibus per omnia custodiret". Docet varia. Primò, quod ista ad antiquam Ordinandorum Episcoporum professionem adjectio fuerit facta etiam in Occidentali Ecclesia. Secundò, quod Pelagius Pontifex fuerit istius additamenti adeo zelosus Executor, ut Laurentium Mediolanensis Ecclesiæ Electum compulerit contra morem venire Romam, isthic solemnissimè coram summis testibus professurum, & consecrandum. Tertiò, quod Gregorius à Successore Constantio videatur istud additamentum ex caussis non exegisse. Quartò, quod quidam Episcopi contra istam novitatem tantoperè recalcitraverint, ut Constantio Metropolitæ, quem additamento consensisse suspicabantur, noluerint

fuerint communicare. Quintò, quod iſtud additamentum fuerit legitimum. Quia neceſſarium "ad unitatem univerſalis Eccleſiæ in „Sacerdotum mentibus per omnia cuſtodiendam". Eadem ratio Bonifacium permovit ad vetuſtæ Metropolitarum profeſſioni addendam ſubjectionem & obedientiam Romanæ Eccleſiæ. Et qui iſtius temporis, & tunc viventium in Gallia Epiſcoporum qualitates novit, etiam novit additamenti neceſſitatem.

Tertius Domini Archi-Epiſcopi error eſt, quod dicat omnem obedientiæ profeſſionem à priſco more eſſe adeò alienam, ut magnus Leo ad Anaſtaſium Theſſalonicenſem Epiſcopum ſcribens de cauſſa Attici Epiſcopi, à quo Anaſtaſius ſimilem ſponſionem exegerat, dixerit in ea contineri ſignum injuriæ. Reſpondeo iſtam exactionem omninò fuiſſe injurioſam. Pontifex non tacet rationem: "Lege„batur in literis tuis, quod Frater Atticus Theſſalonicam veniſſet, „quodque conſenſum ſuum etiam ſcripturæ profeſſione ſignaſſet, „ut de illo non aliud à nobis poſſet intelligi, quam proprii arbitrii „& ſpontaneæ devotionis fuiſſe quod venerat, quodque chartulam „de obedientiæ ſponſione conſcripſerat, in cuius tamen chartulæ „mentione ſignum prodebatur injuriæ". Atticus non erat talis qualis Epiſcopus: Erat enim Metropolita veteris Epiri. Et cum Anaſtaſio neſcio quas de Apoſtolicis vicibus, & ipſarum amplitudine quæſtiones habuerat. Interim novellum Vicarium reverituru, advenerat Theſſalonicam, & diderat ſpontaneam profeſſionem obedientiæ. Verùm ſolâ voce non contentus Anaſtaſius coëgit ad ſcriptam ſponſionem. Et de hac exactione ſcribit Pontifex: "In „cujus tamen chartulæ mentione ſignum prodebatur injuriæ". Et ſubjungit cauſſam: "Non enim neceſſarium fuerat, ut obligaretur „Scripto, qui obedientiam ſuam ipſo jam voluntarii adventus pro„babat officio". Hinc Pontifex affirmat ipſam chartæ mentionem eſſe manifeſtum ſignum injuriæ. Nec profeſſiones, nec ipſarum additamenta exigi poſſint ſine legitimis rationibus.

Notanda etiam ſunt hæc Domini Archi-Epiſcopi verba: "Illa „nihilominus obedientia ad obſervationem Canonum coercetur". Sunt ſuſpecta, & videntur prodire ex officina Hincmari Rhemenſis. Etenim Hincmarus pertinaciter docuit à Romana Eccleſia ſanciri non poſſe novos Canones, ſed nova dumtaxat Decreta. Et non qualiacumque, ſed ſola hauſta atque deprompta ex generalibus

Ecclesiæ Canonibus. Quævis alia censuit ex sancti Petri Apostoli privilegio non procedere, ideòque nec recipienda. Et ipse, & ab ipso instructus Rex Carolus Calvus istud Dogma sustinuerunt in multis ad Romanos etiam Pontifices epistolis. Et ipsum firmarunt præsertim ex sancti Leonis epistola ad Episcopos per Campaniam, Picenum, Thusciam, aliasque Urbicarias Provincias con-
Ep. 3. c. 5. stitutos: "Omnia Decretalia Constituta, tam beatæ recordationis „Innocentii, quam omnium Decessorum nostrorum, quæ de Ec„clesiasticis Ordinibus, & Canonum promulgata sunt disciplinis, „custoditi debere mandamus". Affirmarunt non quævis Romanorum Pontificum Decretalia Constituta, sed dumtaxat illa, quæ ex sacrorum Canonum disciplinis fuerint promulgata, esse veneranda & admittenda. Est Dogma Eusebianum ac Photianum. Ejus Sectatores aliud non crepant, quàm Papam obligari ad Canones, ideoque extra ipsorum metas nihil posse sancire. Blaterant Romanos Pontifices, & omnes ipsis adhærentes Latinos, jam pridem per diversa, immò & per adversa Decreta esse prævaricatores Canonum, ideoque veram Ecclesiam ad se solos decrevisse. An quidam hodie laborent istâ scabie, suo loco discutietur.

CAPUT

CAPUT XII.

An Patriarchæ, Antocephali Exarchi, ac nominatim Carthaginenſis Primas olim acceperint Pallium à Romana Eccleſia?

RAtionem dubitandi facit Innocentii tertii Canon, editus in generali Concilio Lateranenſi: "Anti- Can. 5.
„qua Patriarchalium Sedium privilegia renovan-
„tes, ſacrâ univerſali Synodo approbante ſanci-
„mus, ut poſt Romanam Eccleſiam, quæ diſ-
„ponente Domino ſuper omnes alias ordinarias
„poteſtatis obtinet Principatum, Conſtantino-
„politana primum, Alexandrina ſecundum, Antiochena tertium,
„Hieroſolymitana quartum locum obtineat, ſervatâ cuilibet pro-
„priâ dignitate, ita quod poſtquam earum Antiſtites à Romano
„Pontifice acceperint Pallium, quod eſt plenitudinis officii Pon-
„tificalis Inſigne, præſtito ſibi fidelitatis & obedientiæ juramento,
„licenter & ipſi ſuis Suffraganeis Pallium largiantur, recipientes
„pro ſe profeſſionem Canonicam, & pro Romana Eccleſia ſpon-
„ſionem obedientiæ ab eiſdem". Sancit varia benè notanda. Primò, Conſtantinopolitanum Canonem, quo ejuſdem civitatis Epiſcopo primus poſt Romanum Pontificem locus defertur, & quem ſemper Romana conſtantiſſimè refutavit Eccleſia, tandem admittit & probat. Quidam exiſtimant iſtud ipſum fuiſſe antea ſancitum à decimo ſeptimo Canone octavi Concilii. At ſine fundamento. Quomodò enim octava Synodus circumduxiſſet Nicolai primi judicium, ſumma cum conſideratione perſcriptum ad Bulgaros? Octavæ igitur Synodi Canon unico contextu involvit antiquam & novam Romam, & Alexandriam prætermittens, ſubjungit Antiochiam. Studio ita involvit: Ne vetuſtum Romanæ Eccleſiæ judicium læderet, & ne Græcos, præſertim Imperatorem Baſilium & afflictum Patriarcham Ignatium, offenderet. Innocentius III. poſſit novæ ſuæ ſanctionis duas habuiſſe cauſſas. Quod Conſtantinopolis tunc teneretur à Latinis: Et quod reliquæ Patriarchales

Sedes gemerent ſub Saracenis. Secundò Innocentius circumducit Paſchalis ſecundi Decretum, quod Hieroſolymitanum Patriarchum Antiocheno præpoſuerat: Antiocheno reſtituit Primævam dignitatem & locum. Et rectiſſimè atque juſtiſſimè. Tertiò mandat, ut omnes Patriarchæ à Romano Pontifice accipiant Pallium, & ipſum tunc tranſmittant ſubditis Metropolitis. Hinc quæritur, An iſta Papalis tranſmiſſio ſit antiqua?

Reſpondeo non eſſe. Quod omnes Patriarchæ ſemper debuerint à Romano Pontifice conſecrationis & dignitatis ſuæ confirmationem ſupplicare, & ante ipſam legitimè non potuerint ſedere, eſt longè certiſſimum. Plurima hoc evincunt exempla ac teſtimonia. At quod Pallium ſimul poſtulaverint aut acceperint, nullum eſt teſtimonium, nullum exemplum. Etenim de Alexandrinæ Eccleſiæ Patriarchis ſcribit in Neſtorianæ ac Eutychianæ Hæreſis Breviario Liberatus, Archi Diaconus Carthaginenſis Eccleſiæ:
Cap. 20. "Conſuetudo eſt Alexandriæ, illum", Patriarcham, "qui defuncto ſuccedit, excubias agere ſuper defuncti corpus, manumque „dextram ejus ſuo capiti imponere, & ſepulto manibus ſuis, ac„cipere collo ſuo beati Marci Pallium, & ſic legitimè ſedere". Et adjungit: "Defuncto Timotheo Alexandrino Epiſcopo Theo„doſius ordinatur. Qui licèt haberet Cleri Decretum, contra„dicere uolentibus non permiſit certamen Populi. Monachorum" agmen, "quos non habuit, pro Gaiano fuerunt". Eſt locus mendoſus, ſimili modo ſupplendus. "Dum hæc", nempè Timothei cadaver cuſtodire, tradere terræ, & ſancti Marci Pallium accipere, "Theodoſius pertentat, cognoverunt Populi & Monaſteria, quid „eſſet factum veſpere in Epiſcopio. Mox Theodoſium perſecuti „ſunt, & expulerunt; ne colligeret funus Timothei. Inthroni„zaverunt autem Gaianum". Liberatus docet nos varia. Primò, quod defuncto Patriarchâ, Clerus & Populus ſtatim eligeret novum. Secundò, quod iſte Electus ſtatim conſecraretur. Tertiò, quod conſecratus cuſtodiret tota nocte defuncti corpus, humaret propriis manibus, ſancti Marci Pallium detraheret ejus humeris, ac transferret in ſuos. Quartò, quod ante iſta peracta, ac præſertim ante acceptum ſuis humeris Pallium, legitimè ſedere non poſſet, ideòque nec inthronizari. Hinc enim Alexandrini Monachi ab iſta acceptione violenter impedierunt Theodoſium, atque ita reddiderunt Inthroniſmo inhabilem. Statim elegerunt Gaianum

nnm

num, fecerunt ordinari, admiſerunt ad Patriarchalis cadaveris cuſtodiam & tranſlationem Pallii, atque ita inthronizarunt. Liberatus nos ſextò docet, quod Patriarchis Alexandrinis eſſet ſemper idem Pallium, ipſumque de Patriarcha ſemper tranferretur in Patriarcham. Septimò, quod eſſet ipſum ſancti Marci Pallium, ideòque non Conſtantini aut alterius Imperatoris donum, ſed Inſtitutum Apoſtolicum. Octavò, quod veſtiret ſolos humeros, ideòque eſſet ſimplex Omophorion, non talare ornamentum. Liberatus evertit omnes fabellas Petri de Marca.

Eundem Alexandrinæ Eccleſiæ morem laudat ſanctus Epiphanius: "Hæc eſt Alexandriæ conſuetudo, ut poſt Epiſcopi mortem „Succeſſor non diutiùs differatur, ſed ſubindè pacis tuendæ gratia „ſubrogetur. Ne aliis hunc, aliis illum amplectentibus, jurgia in „vulgus & contentiones exiſtant". Et in literis ad Simplicium Pontificem Acacius Epiſcopus Conſtantinopolitanus: "Petrus" Mogus, hæreticus ac intruſus Alexandriæ Patriarcha, "filius noctis „exiſtens, & operum diei lucentium alienus apparens, omninò „tenebras ad latrocinium peragendum congruas earum cooperator inveniens, mediâ nocte, adhuc jacente cadavere illius, qui „Paternos Canones ſubverterat", utique Timothei Æluri, "inſe„pulto, ſubrepſit in Sedem, ſicut ipſe arbitratus eſt, uno & ſolo „præſente, & eo qui conſors illius inſiſtebat inſaniæ". Arguit Petrum Mogum de duobus. Primò, quod fuerit conſecratus ab unico Epiſcopo. Secundò, quod Timotheo necdum ſepulto, Pallium feſtinus acceperit, atque ita inthronizatus fuerit, & cœperit ſedere. Licèt nec Acacius, nec Epiphanius Pallii acceptionem diſertè exprimant, ipſam tamen omninò ſupponunt. Liberato Diacono, qui iſtius ritûs lucidam notitiam ad nos traduxit, ſummas debemus gratias. Et ex ipſa lucet, quod Alexandrini Patriarchæ olim non acceperint Româ Pallium. Hæreſi. 69 Cap. 11.

Idem traducendi Pallii mos olim viguit in Hieroſolymitana Eccleſia. Uti Alexandrina Pallium ſancti Marci, ita Hieroſolymitana Eccleſia ſancti Jacobi Omophorion traduxit de Patriarcha in Patriarcham. Quo ritu Succeſſor ipſum acceperit, an ex defuncti Anteceſſoris corpore, an ex Altari, an ab Epiſcopo conſecrante, ignoro. Interim manifeſtum eſt, quod Româ non acceperit. Traductio duravit uſque ad Patriarcham Theodoſium, qui iſtud Omophorion donavit ſancto Ignatio Patriarchæ Conſtan-

tinopolitano. Sanè admirandum est, quod adeò pretiosum Thesaurum alienaverit. An hujus alienationis caussâ inceperint alio modo accipere Pallium, etiam ignoratur. Interim ista forma viguit etiam apud Armenios. Etenim ipsorum Exarcho Constantino Pazerpertensi Gregorius nonus Pontifex misit novum Pallium, eò quod prius esset "nimiâ vetustate consumptum". Papalis epistola exstat apud Clementem Galanum in prima parte operis de concordia Romanæ Ecclesiæ cum Armenia. Quidam putant istud Pallium fuisse à sancto Gregorio Armeniorum Apostolo. Labuntur. Fuerat enim Româ missum: A magno Papa Gregorio. Infra exponetur.

Eundem morem servavit Constantinopolitana Ecclesia. Etenim de sanctis Metrophane ac Alexandro, primis Regiæ civitatis Episcopis, scribunt antiqua ipsorum Acta in Bibliotheca Photii: "Metrophanes post Evangelii lectionem nonnulla ad Populum locutus, „Alexandrum Presbyterum, absentem, Archi-Episcopalis Sedis „Successorem renunciat. Populus verò uno ore cum ipso Impe„ratore aliquot locis exclamavit": Dignus est. "Deindè sacræ „Mensæ Altaris Humerale imponit, præcipiens hoc Successori ser„vari". Et sic defunctus est. Et de sancto Eutychio, in ejusdem civitatis Patriarcham promoto, scribit in ipsius vita Eustatius Presbyter: "Eutychius precibus & manu Pontificum consecratur, San„cto Spiritu inungitur, Ovis errantis typum super humeros tollit, „in Sedem sublimem adscendit, & in Solio sedet". Docet plura. Primò, quod Pallium fuerit typus Ovis errantis. Videlicet laneæ fasciæ. Secundò, quod gestaretur solis Episcopi humeris. Ita & hic Eustatius evertit fabellas Petri de Marca. Tertiò docet, quod ipse Eutychius Pallium de Altari sumpserit, ac suis imposuerit humeris. Quartò, quod post ipsum sumptum fuerit inthronizatus, & cœperit sedere. Quintò, quod in ipsa consecratione sua sumpserit. Etiam de sancto Germano Patriarcha, ejecto per Imperatorem Leonem Isaurum, scribit Georgius Cedrenus: "Ger„manum Leo Patriarchæ solio dejecit. Isque Humerale in sacra „Mensa magni templi deponens, resignavit munus suum, atque dis„cessit". Posuit in Altari, resumendum à Successore. Inter articulos, de quibus Joannes, Macarii Magnesiani Episcopi Diaconus, accusavit sanctum Joannem Chrysostomum, hic fuit nonus: "Joannes, totius Cleri habito Conventu, tres Diaconos citavit,

Aca-

„Acacium, Edaphium, & Joannem, & quasi Humerale ejus fu-
„rati essent, accusavit, quærens utrùm & ad quem usum ce-
„pissent". Est obscurus articulus. Quis enim furari velit laneas fascias ? Ast erat non personæ, sed Sedis, à primo forsitan Episcopo acceptum, & usque tunc custoditum Humerale : Hinc ejus furtum summi fecit sanctus Joannes. Præsertim quod suspicaretur sublatum ad superstitiones. Hascè suspiciones Joannes Diaconus volebat temerarias, ideòque Zeloso Episcopo vertebat in crimen.

Porrò de Constantinopolitani Patriarchæ creatione scribit in libro de sacris Ordinationibus Simeon Thessalonicensis: "Si electus, Cap. 9.
„utique in Patriarcham Constantinopolitanum, sit Episcopus, post
„solemnem declarationem statim est Patriarcha, nulloque alio indiget
„præter solum Inthronismum Promotus in Ecclesiam venit, tem-
„plumque ingressus & sacrum Altare, Epitrachelion & Pallium sibi
„circumponit" At verò Electum, qui non est Episcopus, affirmat consecrandum à Metropolita Heracleensi, exponit omnem Ordinationis ritum, & tandem concludit : Pallium demùm accipiens, uti- Cap. 11.
que Consecrator, "& Cruce signans, Ordinato circumponit, exclamans" : Dignus. "Quod intra & extra Sanctuarium clarè & magni-
„ficè ter decantatur". Proindè recentiores Græci circa hæc aliquid mutârunt. Olim Patriarcha, dum non esset Episcopus, in consecratione accipiebat Pallium, attamen non à Consecrante, sed de Altari sumptum sibi imponebat: Mutationis caussam & tempus ignoro. Quidquid sit, nunquam Roma acceperunt. Eadem est ratio Patriarchæ Antiocheni. Infra ostendetur. De Ephesinæ, adeoque etiam de Heracleensis & Cæsareensis Ecclesiæ ritu scripsit ad Imperatorem Marcianum, & ad Chalcedonensem Synodum dixit Bassianus Ephesiorum Episcopus: "Abripientes Pallium Sacerdotii mei, in Sede po-
„suerunt quemdam, & in locum meum". Haud dubiè illi imposuerunt & Pallium. Nam antea inthronizare non poterant. Proinde & istic viguit eadem forma.

Quædam videntur his obstare. Primò; authoritas Luitprandi Cremonensis Episcopi, Apostolici apud Græcos Legati, ad ipsorum Imperatorem Nicephorum Phocam dicentis: "Sed quid
„commemorem, cum ipsa Constantinopolitana Ecclesia nostræ
„sanctæ Catholicæ atque Apostolicæ Romanæ Ecclesiæ meritò
„sit subjecta ? Scimus, immò vidimus Constantinopolitanum Pal-

ilo

„lio non uti, niſi S. Petri noſtri permiſſu. Verùm cum im-
„piiſſimus Albericus, quem non ſtillatim cupiditas, ſed velut
„torrens impleverat, Romanam civitatem ſibi uſurparet,
„Dominumque Apoſtolicum quaſi ſervum proprium in Con-
„clavi teneret, Romanus" Græcorum "Imperator, filium ſuum
„Theophylactum Eunuchum inſtituit Patriarcham. Cumque
„eum Alberici cupiditas non lateret, miſſis eò muneribus ſatis
„magnis effecit, ut ex Papæ nomine Theophylacto Patriarchæ
„mitterentur literæ, quarum authoritate tum ipſe, tum alii Suc-
„ceſſores abſque Paparum permiſſu Palliis uterentur. Ex quo
„turpi commercio vituperandus mos inolevit, ut non ſolùm
„Patriarchæ, ſed etiam totius Græciæ Epiſcopi Palliis utantur.
„Quod quam ſit abſurdum, cenſere opus non eſt".

Joannes Morinus in Adnotationibus ad Græcorum Ordinationes reſpondet: "Fabella eſt id, quod ſcribit author hiſto-
„riæ Legationis Luitprandi Cremonenſis Epiſcopi ad Nicepho-
„rum Phocam Orientis Imperatorem". Arguit præſertim hæc verba: "Ex quo turpi commercio vituperandus mos inolevit,
„ut non ſolùm Patriarchæ, ſed etiam Epiſcopi totius Græciæ
„Palliis utantur". Et adjungit cauſſam: "Nec refutatione eget
„Dictum ab univerſa & perpetua praxi tam inſolens". Reverà enim omnes Græcorum Epiſcopi ad omne Sacrificium ſunt ſemper uſi Pallio. Eſt res exploratiſsima. Attamen Jacobus Goar rectè ſcribit antiqua Monimenta non eſſe adeò faciliter projicienda. Et certè fœda iſtiuſmodi commercia non ſunt aliena ab iſto infeliciſſimo tempore. Etenim ad undecimi ſæculi annum vigeſimum quartum ſcribit Glaber Rudolphus: "Conſtantinopolitanus Præſul,
„cum ſuo Principe Baſilio, aliique nonnulli Græcorum, conſilium
„inière, quatenus cum conſenſu Romani Pontificis liceret Eccleſiam
„Conſtantinopolitanam in ſuo Orbe, ſicut Romana eſt in univerſo,
„univerſalem dici & haberi. Qui ſtatim miſerunt, qui deferrent
„multa ac diverſa donorum Xenia Romam, tam Pontifici, quam
„cæteris, quos ſuæ parti favere conſpicerent. Ubi convenientes,
„apud Pontificem expoſuerunt ſuæ profectionis querelam. Sed
„quid non pertentat cæcus amor habendi? Eſt proverbium: Au-
„reo pugillo murum frangere ferreum. Ac licèt pro tempore Phi-
„largyria Mundi Regina queat appellari, in Romanis tamen in-
„explebile cubile locavit. Mox namque ut viderunt deferri ſibi
fulgidas

„fulgidas Græcorum opes, verſum eſt cor illorum ad fraudulen„tiæ diverticula: Pertentantes an fortè clanculò concedere quive„rant, quod petebatur". Addit tentamen fuiſſe impeditum per clamoſa murmura totius Italiæ, ac præſertim per inſtantia Monita venerabilis Guilhelmi Abbatis Cluniacenſis, atque ita obtinuiſſe Domini verbum: Portæ inferi non prævalebunt adversùs eam". Poſt Photii tempora Græci, licet per Leonis Sapientis Imperatoris pietatem ſchiſma depoſuerint, ac redierint ad obedientiam Matris Eccleſiæ, ſemper tamen ſtuduerunt Romanum jugum excutere. Pedetentim, per particulas, & per cuniculos. Hinc igitur Romanus Imperator obtinere ſtuduit, ut Patriarcha Conſtantinopolitanus poſſet ſine Papali conſenſu uti Pallio. Non ut deinceps Pallium Româ non peteret, ſed ut ipſo ſine illius conſenſu poſſet uti. Nam ipſum Româ nunquam petierat. Attamen ſine Romana venia non potuerat ipſo uti. Etenim novus Patriarcha debebat ſemper ad Pontificem tranſmittere Synodicam, & ſuæ dignitatis confirmationem petere. Sine ipſa firmè non ſedebat. Immò, licet inthronizatus, ſedere in Throno non poterat. Nec exercere dignitatem, adeoque nec uti Pallio. Imperator igitur Romanus à Joanne undecimo poſtulavit, ut Regiæ civitatis Patriarcha deinceps non indigeret Romanâ confirmatione. Hanc Luitprandus ſignificavit per uſum Pallii. More Latino, ubi iſte uſus eſt Papalis confirmationis ſymbolum. Hinc Dominus Cardinalis Cæſar Baronius rectè ſcripſit: "Hæc converſa ſunt in „magnum detrimentum ipſius etiam Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ, „iſta indebita accipientis, & ea occaſione ſe magis abalienantis à „ſinu Matris". Iſtud ſæculum fuit ignorantiſſimum. Et Luitprandus Legatus, vel quivis alius Scriptor iſtius hiſtoriæ, Græcorum mores non ſatis calluit. Hinc miſcuit falſa veris: Scripſit omnes Græcorum Epiſcopos ex iſta occaſione cœpiſſe uti Pallio. Ex eodem fonte Papalem confirmationem expreſſit per uſum Pallii.

Objici etiam poſſit Conſtantinopolitana Photii Synodus, in qua Joannis octavi Pontificis Legatio defert eidem Photio Sacerdotales veſtes, & Epiſcopalia ornamenta, ipſumque etiam Pallium. Et ad Conſtantinum Pazerpertenſem, Armeniorum Exarchum, reſcripſit Gregorius nonus: "Quibuſdam petitionibus per Nuncios „tuos nobis ex parte tua exhibitis, ad gratiam exauditionis ad-

„missis, petitum à te Pallium, tuo, quod olim Antecessoribus tuis „fuit ab Apostolica Sede concessum, jam quasi præ nimia ve„tustate consumpto, nec non Mitram, Stolam, & Annulum „in signum dilectionis & gratiæ, ac tuæ devotionis indicium, „Fraternitati tuæ mittimus". Et magnus Gregorius Pallium transmisit Andreæ, Nicomedianæ civitatis Episcopo, atque ita videtur transmisisse etiam Constantinopolitano. Et enim Nicomediensis Metropolis est in Pontica Diœcesi, atque ita ejus Patriarcha potiori jure debuit Romà accipere Pallium. Respondeo istam Constantinopolitanam Synodum esse versutum figmentum, quo facinorosus Photius toti Mundo demonstrare molitus est se esse in communione Romanæ Ecclesiæ, & bonâ gratiâ Joannis Pontificis. Persuadere tentavit omnia contra se à Nicolao primo & Adriano secundo sancita esse per Joannem circumducta, atque ita istos iniquè judicâsse. Nec finxit transmissum sibi solum Pallium, sed omnia Episcopalia Ornamenta: Non ad Episcopalis dignitatis firmitatem impartiendam, sed in singulare symbolum Apostolicæ benevolentiæ. Armeniorum Episcopi, contra Græcorum & aliorum Orientalium morem, utuntur Mitris, Annulis, aliisque Latinis ornamentis. A tempore magni Papæ Gregorii. Cum Romana tunc Ecclesia inierûnt firma Pacta, & ejus sacros ritus susceperunt, atque ita optimus Pontifex ipsorum Exarcho transmisit omnia Latina ornamenta, usque ad Pallium. Non ad accepti Episcopatus firmitatem, quam juxta vigesimum octavum Chalcedonensem Canonem accipiebant à Patriarcha Constantinopolitano, sed ad testimonium initæ concordiæ, ideoque & singularis dilectionis & gratiæ. Istud Pallium tempore Gregorii noni erat vetustate consumptum: Hinc Constantinus Exarchus postulavit novum, & accepit. Eundem in finem. Adducta magni Gregorii epistola est vitiata. Legendum est: "Nicopolitanæ civitatis E„piscopum". At verò Nicopolis, utpotè caput veteris Epiri, spectat ad Romanum Patriarchatum.

L. 5. Ep. 7.

Res ita cucurrit usque ad duodecimi sæculi exordium, quando Godefridus, Lotharingiæ ac Bullonii Dux, & alii Francorum Principes cœperunt suis armis proficere in terra sancta, atque Episcopalibus ibi hic Cathedris imponere Latinos Antistites. Tunc Latini isti Patriarchæ, immò & quidam Metropolitæ acceperunt Româ Pallium: Plerique Metropolitæ maluerunt à Patriarchis accipere

accipere. Omnes interim acceperunt. Etenim isthic plantarunt omnes ritus, omnemque disciplinam Latinæ Ecclesiæ. Guilhelmus Tyriorum Archi-Episcopus in suis de sacro Bello libris adducit exempla varia, ex quibus discimus omnem rerum seriem. Audiamus singula exempla. In septimo libro scribit Albarensem in Apamæensi, seu secunda Syria civitatem fuisse expugnatam à Raimundo, Comite Tholosano, & Petrum Narbonensem illi datum Episcopum, atque prosequitur: "Petrus Antiochiam, ut suæ „consecrationis munus susciperet, de Mandato Comitis profectus, „Pontificalis adeptus est plenitudinem potestatis. Postmodùm „verò Antiochenâ ordinata Ecclesiâ, per Dominum Bernardum, „ejusdem civitatis Patriarcham Latinorum Primum, suæ Metro„polis in eandem Ecclesiam transtulit dignitatem, susceptoab eo„dem Pallii genio, factus Archi-Episcopus". Apamea est antiqua secundæ Syriæ Metropolis: Ejus Metropoliticam dignitatem Bernardus Patriarcha transtulit Albaram, atque ita Petro, isthic Episcopo ac Metropolitano, Latino more transmisit Pallium. Cap. 8.

In tertio decimo libro Guilhelmus scribit de Guilhelmo Tyriorum primo post captam Urbem Latino Archi-Episcopo, suo Antecessore: "Prædecessor noster Dominus Guilhelmus, susceptoCap. 23. „consecrationis suæ munere à Domino Hierosolymitano Patriarcha, „ut Pallium acciperet, invito & renitente eodem suo consecrato„re, Romam profectus est, ubi à Domino Honorio Papa secundo „benignè susceptus, quod petebat obtinuit, cum multa honori„ficentia remissus ad propria". Hierosolymæ Patriarcha erat Dominus Garmondus. Inter ipsum & Guilhielmum orta est quæstio de jure dandi Pallium. Garmondus ad Patriarcham, Guilhelmus censuit spectare ad Papam. Nempè dandi Pallii ritus antea sub Græcis non fuerat apud istas Ecclesias, ideoque neutra pars allegare poterat manifestum Canonem, aut consuetudinem. Porrò in Latina Ecclesia vigebat tunc rigidissima regula, quæ Pallium nulli dabat absenti: Etiam remotissimi Metropolitæ cogebantur Romam accedere, & in Papali Consistorio accipere Pallium. Hinc Guilhelmus Romam accessit, fuit gratissimus Honorio secundo, & cum summo decore remissus in Sedem. Placebat Pontifici, ut istud in Orientalium Patriarcharum Metropolitas jus devolveretur in Romanam Ecclesiam. Guilhielmus historicus subjungit: "Quid autem in causa exstiterit, quod Guilhelmus à Hierosoly-

„mitano Patriarcha consecratus, & ei obediens fuerit, cum à tem-
„pore Apostolorum usque ad eum diem Tyrensis Ecclesia Antio-
„chenæ Sedi subdita fuisse dignoscatur, competenti loco sequens
„edocebit Tractatus".

Defuncto Guilhelmo in Tyriam Cathedram successit Dominus Fulcherius, Engolismensis apud Aquitanos, Canonicus Regularis sancti Augustini, de quo Guilhelmus Historicus in quarto decimo libro scribit : "Fulcherius, post quam à Domino Hiero-
„solymitano Patriarcha Guilhelmo suæ consecrationis munus ac-
„cepit, exemplo Prædecessoris sui volens ad Romanam Ecclesiam
„pro obtinendo Pallio properare, ab eodem Patriarcha, & ejus
„complicibus est passus insidias & violentiam, ità ut vix, & cum
„multa difficultate manus eorum posset effugere, & ad Romanam
„Ecclesiam pro causa prædicta pervenire, sicut ex tenore litera-
„rum Papæ Innocentii manifestè deprehenditur". Innocentii secundi ad Guilhelmum Patriarcham literæ sic habent : "Parùm
„tibi visum fuit, quod venerabilem Fratrem nostrum Fulcherium,
„Tyrensem Archi-Episcopum, more Prædecessorum suorum pro
„susceptione Pallii venientem ad Romanam Ecclesiam, disturbare
„præsumpseras, nisi & erga eum à nobis redeuntem te inhuma-
„num ac difficilem, & nimis asperum exhiberes". Innocentius diligebat Fulcherium. Durante enim Petri Leonis schismate, fideliter & generosè apud Aquitanos se gesserat : A Gerardo Engolismensi Episcopo, Petri Leonis pertinacissimo Fautore vexatus, Abbatiam suam derelinquere, in terram sanctam peregrinus abire, & ibidem in Templi monasterio subditus vivere maluerat, quam Schismatico Idolo adhærere. Proindè lis inter Patriarcham & Papam tunc adhuc pendebat : Et Innocentius judicavit pro suo dilecto Fulcherio, adeòque & pro Sede Apostolica.

Defuncto Bernardo, primo Antiochenorum Latino Patriarchæ, successit Dominus Radulphus, vir Illustrium Natalium, animo generosus, charus populo, verùm non ita Episcopis & Clero. Hinc sine horum suffragio fuit electus. Et de ipso scribit Guilhelmus Historicus : "Quod", utique factam à Populo electionem, "audientes" Episcopi, "qui ad hoc, ut sibi Patriarcham,
„Authore Domino, præficerent, convenerant, timentes furentis
„& vociferantis Populi indiscretos impetus, diviſi sunt ab invicèm,
„ei quem non elegerant, obedientiam exhibere recusantes. Ille tamen

„tamen nihilominùs Palatium & Eccleſiam occupans, ſtatim ſine „mora Pallium de Altari beati Petri, nulla ad Romanam Eccle„ſiam habitâ reverentiâ, aſſumpſit". Erat enim conſecratus Epiſcopus, Archi-Epiſcopus Mamiſtranus. Hanc ejus præſumptionem Lambertus, Antiochenæ Eccleſiæ Archi-Diaconus, vehementer accuſavit apud Innocentium Pontificem, atque ita Radulphus fuit citatus Romam, & compulſus accedere. Guilhelmus Hiſtoricus proſequitur: "Radulphus Romam perveniens, prima facie Lib. 15. „difficiles habuit ad Dominum papam introitus, tanquam Roma- Cap. 10. „næ perſecutor Eccleſiæ, & qui ſingularem Sedis Apoſtolicæ Pri„matum comminuere & infringere voluerit, Sedem æmulam con„tra Romanam erigens, & parificans Eccleſiam, tanquam læſæ „Majeſtatis reus, ab ingreſſu ſacri arcetur Palatii, & à Domini „Papæ colloquio ſuſpenditur. Porrò tam Dominus Papa, quam „univerſa Eccleſia, procliviores erant ad hoc, ut Dominum Pa„triarcham quâlibet honeſtâ occaſione gravarent, ejuſque Adver„ſariis plurimum exhibebant favorem. Suſpectus enim eis habe„batur admodùm, eò quod vir eſſet dives & magnificus, & Se„dem, cui præerat, Antiochenam videlicet, Romanæ ſubja„cere dedignabatur, ſed ei eandem in omnibus parificare conten„debat, dicens utramque Petri eſſe Cathedram, eamque quaſi primo„genitæ inſignem Prærogativa. Undè multipliciter ad ejus gravamen „nitebantur. Tandem quorundam Amicorum uſus officio, interve„nientibus tam Domini Papæ, quam ſuis familiaribus, & ſemitas di„rigentibus, admiſſus eſt ad Domini papæ & Curiæ ſolemniter con„gregatæ præſentiam & cum multa ſuſceptus eſt magnificentia".

Guilhelmus rectè ſcribit ipſum, de ſchiſmatica adversùs Romanam Cathedram rebellione fuiſſe ſuſpectum. Hinc enim omnium animi fuerunt conſtanter averſi. Attamen ſuſpicio carebat firmis fundamentis. Etenim Radulphus cenſuit ſe, licet Latinum, eſſe tamen Antiochenæ Eccleſiæ Patriarcham, idcoque ſe ſuccedere in omnia jura, in omnes mores & ritus, quibus à ſancti Petri Apoſtoli tempore Catholici ejus, inter quos multi ſancti, Græci Anteceſſores fuerant conſtanter & perpetuò uſi. Et inter iſtos mores fuerat Pallium non Româ petere, ſed accipere de Altari. Nec dubitandum eſt, quin Radulphus iſta adduxerit ad ſui purgationem. Hinc Innocentius Pontifex cauſſam ſuſpendit, & Guilhelmus proſequitur: "Verùm cognoſcens tota Curia, quod qui ad ac-

„cusandum prodierânt, non erant eatenùs instructi, ut Domino Pa-
„pæ & ejus Assessoribus plenam de objectis possent ibi facere fi-
„dem, significatur ambabus partibus, quod interim quiescant,
„quousque Dominus Papa aliquem de Latere suo ad partes dirigat
„Antiochenas, qui ibi habitâ testium & instrumentorum copia,
„de caussa plenius possit cognoscere. Intereà resignato Pallio,
„quod idem Patriarcha de Altari Antiochenæ Ecclesiæ suâ sibi sump-
„serat authoritate, in injuriam, ut dicebant, Sedis Apostolicæ,
„& Cardinalibus tradito, aliud ei, sumptum de corpore beati
„Petri, more solemni per priorem Diaconum traditur. Sic itaq;
„morâ, quantum negotium ejus videbatur exigere, Romæ ha-
„bitâ, cum plenitudine gratiæ, salvâ tamen quæstione, sumptâ
„licentiâ, reversus est". Nempè Innocentius Pontifex vidit nul-
lam esse speciem attentati schismatis. Nihilominùs constanter vo-
luit, ut omnes isti Latini Patriarchæ Pallium acciperent à Sede
Apostolica. Hinc etiam Hierosolymæ Patriarcha Amalricus ipsum
per Fredericum Acconensem Episcopum solemniter petiit, atque
Cap. 20. obtinuit ab Adriano quarto. Ita idem Guilhelmus scribit in libro
decimo octavo.

Res ita ambulavit usque ad Innocentium tertium. Interim Flandri nostri occuparunt etiam Constantinopolim, ipsi imposuerunt Latinum Patriarcham, & plerisque istius Imperii civitatibus Latinos etiam dederunt Episcopos. Hinc novus iste Orientalis Ecclesiæ status est deductus ad Lateranensem laudati Pontificis Synodum. Quæsitum est, an Latini isti Patriarchæ deberent Pallium Româ petere, an accipere ex Altari? Et an subjecti Metropolitæ idem ornamentum deberent à Papa obtinere, an à suo Patriarcha? Innocentius erat peritissimus sacrorum Canonum. Quare respondit Patriarchas à Papa, Metropolitas debere à Patriarcha insigniri. Etenim apud nos Latinos Pallium est Episcopalis confirmationis symbolum: At verò juxta Nicænos, ideoque & juxta Apostolicos Canones Episcopatus sui firmitatem Patriarchæ à Papa, Metropolitæ debent accipere à Patriarcha. Eadem ergò est ratio Pallii. Innocentius sanxit pro solis Latinis: Etenim Græcorum ritus sunt omninò Apostolicum Institutum, ideoque absit ut Lateranensis Synodus ipsos circumduxerit aut circumscripserit. Quapropter Græci, dum à Divina misericordia excessuum suorum veniam, veram Christianitatem,

ac

ac avitam libertatem receperint, vivere poterunt juxta Canones ſuorum Parentum. Romana Eccleſia, uti Afris poſt ejectos Wandalos reddidit, ita poſt ejectos Turcos Græcis libentiſſimè reddet omnia ſua Privilegia.

Sanctus Leo IX. conſtanter affirmat, quod Carthaginenſis Archi Epiſcopus, & quidem ſolus, conſueverit in Africa habere ab Apoſtolica Sede Pallium. Quod ſolus haberet, eſt manifeſtum. Et ratio eſt in promptu: Quod nempè Metropolitica iſthìc poteſtas eſſet deſultoria, ac de civitate migraret in civitatem. Etiam Pallium potuiſſet migrare; verùm Eccleſia judicavit non expedire. Quod autem Carthaginenſis Pallium aliquando ab Apoſtolica Sede acceperit, Leoni IX. eſt credendum. An ſemper fuerit ita obſervatum, non poſſim affirmare. Hac enim de re nihil reperio, niſi Synodicam epiſtolam, qua Victor Carthaginenſis Archi-Epiſcopus ſuam conſecrationem per tres Legatos ſolemniter refert Theodoro Pontifici, & poſtulat confirmari: "Significamus Deo placitæ Fraternitati tuæ noſtram „Humilitatem in ſancta Carthaginenſis civitatis Eccleſiâ Pon„tificalis honoris accepiſſe conſecrationem & Stolam. In quo „dignitatis faſtigio ut à Deo omnipotente regamur, veſtris ſan„ctis nos commendantes orationibus, poſcimus". Sacerdotalis honoris Stolam diſtinguit ab Epiſcopali conſecratione, ideòque per ipſam videtur intelligere Pallium. Et addit ſe accepiſſe ſimul cum conſecratione: Haud dubiè à conſecrante Epiſcopo. Laudata Victoris Synodica exſtat in Lateranenſi Synodo ſancti Martini Pontificis.

CAPUT

CAPUT XIII.

Diſcutiuntur quædam novelli Scriptoris Aſſerta circa Pallium.

Novellus Scriptor nuperrimè vulgavit Diurnum librum Romanæ Eccleſiæ. Et addidit non ſolummodò Notas, ſed inſuper tres Appendices Diſſertationes, quarum tertia eſt de uſu Pallii. Plura ſatis infeliciter. Præfatæ Diſſertationis quædam ſunt diſcutienda. Primò, hæc verba: "In ſacris Ornamentis vox, Pallium, ambiguam
Num. 5. „habet ſignificationem. Sumitur enim aliquando pro veſte ſa„crâ, quæ ſuperinduitur: Ut quod Pluviale dicitur, quodque „Cappa, & Caſula. Aliquando pro Inſigni quodam dignitatis „eximiæ, quod ipſi etiam Cappæ, Caſulæque imponitur. Atque „inde Pallii nomen ſortitur: Quoniam vel Pallio imponitur, ſicut „Pallium reliquis veſtibus, vel eſt Pallii Ornamentum quod„dam & decus. Fruſtra enim ſunt, qui ſuper eâ nominatione „anxiè quærendâ ſe cruciant".

Reſpondeo tria deviare. Primum eſt, quod dicat Pluviale ſeu Cappam, itemque Caſulam in rebus ſacris quandoque appellari Pallium. Certè pro iſtâ nomenclaturâ nullum mihi occurrit teſtimonium. Præterea apud Romanos Caſula & Pallium, uti formâ, ita & nomine ſemper fuerunt diverſiſſima. Secundum eſt, quod dicat Pallium aliquando ſuperponi Cappæ ſeu Pluviali. Etenim Romanum Pontificale præſcribit longe aliud: "Patriarcha vel Archi-Epiſcopus uti Pallio non poteſt omni „tempore, ſed tantùm in Eccleſiis, in Miſſarum Solemniis". Omninò laudat antiquos mores univerſalis Eccleſiæ. At verò iſta Solemnia fieri non poſſunt cum Pluvialj, ſed dumtaxat cum Caſula. Tertium eſt, quod dicat Pallium appellari à ſuperimpoſitione vel ornamento Pallii, quod eſt Caſula. Errat variè. Meliorem Ætymologiam adduxi ex ſancto Iſidoro Hiſpalenſi. Interim valdè probo hanc præfati Scriptoris regulam: "Fruſtra

"Fruſtra ſunt, qui ſuper câ nominatione anxiè quærendâ ſe „cruciant"

Novellus Scriptor pergit: "Sicut in Orientali Eccleſiâ nullum „deſignari poteſt tempus, quò Pallium à Patriarchis geri cœ- Num. 9. „pit, ſic neque in Occidentali. Quare perpetuus meritò dici po- „teſt uſus in ſummis Pontificibus, cum Sacris operarentur, „aut munia ſibi propria obirent. Fuit certè uſus ante annum „trecenteſimum trigeſimum ſextum, quo anno Marcus Papa „Hoſtienſi Epiſcopo permiſit Pallium gerere tunc, cum Electum „à Clero Romano in ſummum Pontificem more Majorum or- „dinaret". Reſpondeo Pallii antiquitatem eſſe longè certiorem ac manifeſtiorem in Orientali Eccleſia, quàm in Occidentali. Etenim quod ſanctus Marcus, primus Alexandrinorum Patriarcha, Pallium geſſerit, ac ipſum ſuis Succeſſoribus gerendum tradiderit ac reliquerit, ſupra audivimus à Liberato Diacono. Et ejus irrefragabilem authoritatem confirmat in litteris ad ſanctum Cyrillum, ibidem Patriarcham, ſanctus Iſidorus Peluſiotes, Presbyter ejuſdem Eccleſiæ: "Filius tuus ſum. Quippe qui l. 1. ep. 370 „magni illius Marci ſpeciem atque habitum præferas". Græcus textus habet, quod magnum illum Marcum ſchematizes. Hoc eſt, imiteris ac repræſentes per eundem ejus habitum. Utique per Epiſcopale Pallium. Æquè firma teſtimonia adduxi etiam pro Pallio ſancti Jacobi Apoſtoli, primi Epiſcopi apud Hieroſolymam.

Novellus Scriptor pergit: "Non recedit procul à vero ſen- „tentia illorum, qui Linum, Petri Succeſſorem, hujus Or- Num. 10. „namenti authorem faciunt. Affirmat Rupertum Abbatem Tuitienſem, ac Auguſtinum Patritium ita ſentire, atque proſequitur: "Mirabile porrò eſt, quod ſcribit Rupertus Maternum, „qui ad Treverenſem Eccleſiam fundandam à B. Petro Apo- Num. 11. „ſtolo miſſus eſt, hæreditatem Pallii ſuis Succeſſoribus reliquiſſe. „Id enim ſi verum ſit, fateri oportet ſanctum Petrum fuiſſe „uſum Pallio, eoque Maternum donaſſe, atque adeò ab exor- „dio naſcentis Eccleſiæ ſummos Pontifices & geſſiſſe & conceſ- „ſiſſe Pallium. Verùm ut ſine teſtimonio Veterum author ille „duodecimi dumtaxat ſæculi tam antiquam Pallii conceſſionem „facit, ita fidem vix obtinere valet, ſaltem apud homines non „vehementer credulos".

Reſpondeo Rupertum omninò adjuvari teſtimoniis Veterum. Irrefragabilibus. Teſtimonio ſancti Marci. Sanctus enim Marcus Alexandrinam Eccleſiam non tam ſuo, quàm potius ſancti Apoſtoli Petri nomine ac vice fundavit, inſedit, ac rexit. Iſta Eccleſia eſt Patriarchalis, ac Apoſtolica, & quidem ſecunda totius Chriſtianitatis Sedes, ideoque fundari ac inſideri debuit non per alium, quàm per ipſum Apoſtolorum Principem Petrum. Loquor rem firmam, & cunctis Chriſtianæ Hierarchiæ Peritis exploratam. Proinde quidquid Sacræ diſciplinæ ſanctus Marcus iſtic inſtituit, accepit à ſancto Petro. Inſigniter hoc docet magnus Leo in litteris ad Dioſcorum, novellum Patriarcham iſtius Eccleſiæ: "Unum nos ſentire oportet & agere. Cum enim Bea-
Epiſt. 81. „tiſſimus Petrus Apoſtolicum à Domino acceperit Principatum, „& Romana Eccleſia in ejus permaneat Inſtitutis, nefas eſt cre„dere, quod ſanctus Diſcipulus ejus Marcus, qui Alexandrinam „primus Eccleſiam gubernavit, aliis regulis traditionum ſuarum „Decreta formaverit, cum ſine dubio de eodem fonte gratiæ „unus Spiritus fuerit Diſcipuli & Magiſtri, nec aliud Ordinatus „tradere potuerit, quàm quod ab Ordinatore ſuſcepit". At verò quod inter alias ſancti Marci traditiones ac Decreta fuerit Epiſcopale Pallium, jam audivimus à Liberato Diacono acſancto Iſidoro. Igitur Marcus iſtud accepit à S. Petro.

Quod ipſum confirmatur ex Pallio ſancti Jacobi Apoſtoli. Etenim magnus ille, & antiquus adverſùm Montaniſtas Scriptor, & glorioſus Martyr Apollonius "ex Veterum traditione „refert Dominum Apoſtolis ſuis mandaſſe, ne infra duodecim „annos Hieroſolymis excederent". Ita teſtatur in Eccleſiaſtica
Lib.C.17. hiſtoria Cæſaræenſis Euſebius. Iſto igitur tempore Apoſtoli diſpoſuerunt Eccleſiam, ac ejus fundamentales ritus ordinarunt. Quare dubitandum non eſt, quin ex iſtis Decretis ſanctus Jacobus aſſumpſerit Pallium. Quod ipſum S. Petrus omnino fecit Antiochiæ, ac inde portavit Romam, Quod perditæ Ovis, ac Paſtoris ipſam ſuper humeros reportantis Parabola fuerit & & Apoſtolis & primis eorum Succeſſoribus uſitatiſſima, demonſtrant plurima ipſorum teſtimonia. Et certè illa nobis prædicat originalem humani generis lapſum, illius reparationem per ſcandalum Crucis, Epiſcopalem zelum in lucrandis animabus, aliaque non pauca aut parva myſteria: Hinc illa omnia

Apo

Apoſtoli cenſuerunt eſſe nobis repræſentanda per Epiſcopale Pallium.

Scriptor ille pergit : "Par eſt credere, prioribus temporibus „Pallium datum eſſe ſolis Occidentalibus à Pontifice. Nullum enim Num. 29.
„reperitur exemplum dati Orientalibus, ante conſtitutos in Orien„te Patriarchas Latinos. Nam quod de ſancto Cyrillo narrant Theo„dorus Balſamon & Photius, eum accepiſſe à ſancto Celeſtino „cum Vicariâ poteſtate exercendi in Epheſina Synodo Judicii de „Neſtorio Phrygium, quod interpretantur Pallium, infirmo fun„damento innititur. Siquidem nullum de poteſtate præſidendi Con„cilio demandatâ exſtat in litteris ſancti Celeſtini, Actiſque Con„cilii verbum, nullum & de Pallio. Immò creditur à nonnullis „hæc fabula à Conſtantinopolitanis, tunc cum ab Eccleſia Latina „ſe abſtraxiſſent, eo conſilio conficta, ut Alexandrinorum dignita„tem deprimerent, velut à Romanis profectam, aut certè auctam". Videntur hæc deſumpta ex Andrea Sauſſayo, qui in libello de Sacro Pallio ſcribit : "Obſervandum, extra Occidentem Pallium Cap. 3.
„dictum fuiſſe Phrygium, quod Phrygiorum opere texeretur, „crucibuſque paſſim inſigniretur". Libellus exſtat in ejus opere de myſticis Galliæ Scriptoribus.

Reſpondeo utrumque manifeſtè labi. Primò, quod dicant Phrygium, ſancto Cyrillo à beato Celeſtino Pontifice datum, fuiſſe Pallium : Et ita tradi à Theodoro Balſamone ac Photio. Etenim ſanctus Cyrillus habebat ſancti Marci Pallium, ideoque non indigebat alio. Vacuum fuiſſet iſtud beneficium. At verò Græcorum Patriarchæ ac Epiſcopi olim non geſtabant Mitras : Hinc fieri poſſit, ut ipſam Celeſtinus Cyrillo donaverit. Ad firmandam ejus in Epheſina Synodo authoritatem. Et iſtud aſſerit Theodorus Balſamon. Audiamus ejus verba in Commentario ad Photii Nomo-Canonem : "Hujus quoque temporis Patriarcha Alexan- Tit. 8. C. 1.
„drinus ex præſenti" Conſtantinianæ donationis "Edicto jus habet, „ut cum Phrygio celebret. Habuit autem hanc facultatem ſanctus „Cyrillus Alexandrinus à Romano Papa Celeſtino, quando coa„cta eſt Synodus Epheſina contra Neſtorium. Cum non poſſet Ce„leſtinus adeſſe Epheſi, & judicare Neſtorium, viſum eſt ut ſancto „Cyrillo à Celeſtino permitteretur huic Synodo præſidere. Ut „itaque conſtaret eum habere jus & authoritatem Papæ, ſedit cum „Phrygio, & condemnavit Neſtorium. Ab illo igitur tempore

„cum eodem Phrygio Sacra celebrant, & procedunt Patriarchæ „Alexandrini". Per Phrygium nullatenùs Pallium intelligit, ſed Mitram. Nam & iſtud ibidem appellat Caddenarium, non humerorum, ſed capitis ornamentum. Et Pallium etiam apud Orientales eſt ſimplex lana, ideòque remotiſſima à Phrygio. Et pallium eſt intra Eccleſiam, immò intra ſacra Miſſarum Solemnia circumſcriptum: Cum ipſo non poteſt procedi. Et quid opus multis? L. 14. c. 34 Nicephorus Calixtus lucidè ſcribit: "Ex quo tempore fama eſt „ſanctum Cyrillum Mitram accepiſſe, quæ deindè per ſucceſſio„nem ad eos etiam pervenerit, quibus ſorte Eccleſiæ Alexandrinæ „Thronus legitimè obveniſſet, ſacros Epiſcopos". Etiam in Græco textu habetur vox, "Mitra". Quare non eſt paraphraſis Latini Interpretis.

Alter iſtius novelli Scriptoris error eſt, quod de Epheſina ſancti Cyrilli Præſidentia nullum ſit verbum in ſancti Celeſtini litteris, Actiſque Concilii. Eſt horrendus error. Etenim Epheſinæ Synodi poſt Romanorum Legatorum adventum facta ad Principem relatio laudat iſtorum Legatorum poteſtatem, & adjungit: "Et hæc qui„dem etiam antequam Sanctiſſima hæc Synodus conveniret, Ce„leſtinus Sanctiſſimus magnæ Romæ Epiſcopus per litteras ſuas „indicaverat, Cyrilloque Sanctiſſimo magnæ Alexandrinæ civitatis „Epiſcopo, ut ſuas vices ſubiret, commiſerat". Etiam relatio, quæ allatæ per Joannem ſacrarum Largitionum Comitem Sacræ reſpondit, ac item alia ſancti Cyrilli reparationem poſtulans relatio diſertè illum appellant Synodi Præſidem, ac Joannem Antiochenum de intolerabili audaciá arguunt, quod fuerit in ipſum auſus contumelioſi Judicii manus mittere. Et hinc per Romanos Legatos reparatus Cyrillus præſedit cunctis Synodalibus Actionibus: Præſedit etiam ante illos. Scio quod utraque relatio non ſolum Cyrillum, ſed etiam Memnonem, quem conſtat non fuiſſe, appellet Præſidem: Nempè per figuratam Grammaticam, quæ unius Subſtantivi idioma tranſcribit etiam in aliud, ei in eadem conſtructione adjunctum.

Porrò Cyrillum per Apoſtolicas vices præſediſſe, diſertè teſtatur prima ſancti Gelaſii Pontificis Synodus: "In ſancta Epheſina Sy„nodo Neſtorius condemnatus eſt, conſenſu beatiſſimi Celeſtini „Papæ, mediante Cyrillo, Alexandrinæ Sedis Antiſtite, & Ar„cadio Epiſcopo ab Italia deſtinato". Et in libello, quem Anaſtaſii

ſtaſii ſecundi Pontificis ad Anaſtaſium Imperatorem Legatis dederunt, Dioſcorus & Chæremon, Apocriſarii Alexandrinæ Eccleſiæ: "Si quando contigerit in rebus ambiguis quædam Epiſcoporum „Concilia celebrari, Sanctiſſimus is, qui Romanæ Eccleſiæ præ„ſideret, reverendiſſimum Alexandrinæ civitatis Archi-Epiſcopum „deligebat, ut ſui loci curam ſuſciperet". Palam reſpiciunt ſanctum Celeſtinum & Cyrillum. Et omnes Græcorum Epiſcopi in profeſſione, quam Chalcedone apud ſanctam Eupheniam fecerunt Vigilio Papæ, laudant Epheſinam Synodum, & adjungunt: "In qua „in Legatis ſuis atque Vicariis, id eſt, beatiſſimo Cyrillo, Arca„dio & Projecto Epiſcopis, Philippo Presbytero, Celeſtinus Pa„pa noſcitur præſediſſe". Profeſſio exſtat in Conſtituto Vigilii. Etiam Liberatus Diaconus in Breviario ſcribit de Epheſina Synodo: "Cyrillus habens vices Sedis Apoſtolicæ". Proindè Cyrillus Cap. 5. fuit omnium Legatorum primus, ideoque & primo ſupra omnes loco ſemper ſedit. Et Mitram accepit a Papa, non Pallium. Nicephorus tamen Calixtus rectè addit: "Fama eſt". Quoniam eſt incertum.

Nihilominùs fateor in hodie exſtantibus Celeſtini Papæ literis expreſsè non laudari hanc Apoſtolicam Cyrilli Præſidentiam. Nempe delegans epiſtola periit aut latet. Ejus tamen inſignem memoriam habemus in Reſcripto, quod ad varias Cyrilli quæſtiones dedit Celeſtinus: "Itàque breviter Reſponſum tuæ reddimus San„ctitati. Etenim quæris, utrùm ſancta Synodus recipere debeat „hominem", videlicet Neſtorium, "à ſe Prædicata damnantem, an „quia induciarum tempus emenſum, ſententia dudùm lata per„ſiſtat. Tuæ ſit Sanctitatis hoc cum venerando Fratrum Conci„lio". Cyrillus varias circa Synodalem Proceſſum ac authoritatem quæſtiones Celeſtino propoſuit, & Pontifex cunctas remiſit ad Cyrilli cum futuro Concilio arbitrium, atque ita palàm affirmat ac ſupponit Cyrilli Præſidentiam. Et certè Cyrillus iſtiuſmodi Dubia referre non poterat, niſi ex officio Præſidis. Et quidem hoc Reſcriptum non accepit niſi ab Arcadio & Projecto, Legatis Epiſcopis, poſt damnatum Neſtorium. Ex quo lucet delegatorias Præſidentiæ litteras fuiſſe priores, & Cyrillo ad manum fuiſſe in ipſo exordio Synodi. Nam ſine ipſis nihil Synodale inchoare poterat. Quæ omnia eluceſcent etiam ex Commonitorio,

quod Legatis è ſuo Latere ad Synodum Epiſcopis Celeſtinus dedit, & quod ſuo tempore vulgabitur.

Novellus Scriptor pergit : "Ex Veterum monimentis nullum „reperitur veſtigium dati Pallii Africanis ullis, ſaltem quamdiù „Africana Eccleſia retinuit aliquid priſtini ſplendoris. Immò da„tum omninò non fuiſſe ratio convincit. Nam cum Pallio tri„buebatur Archi-Epiſcopi nomen, à quo ita abhorrebat Africana „Eccleſia, ut in Concilio ſanciverit, ne primæ Sedis Epiſcopus „appelletur Princeps Sacerdotum, aut ſummus Sacerdos, aut ali„quid ejuſmodi, id eſt, Archi-Epiſcopus, ſed tantùm primæ Se„dis Epiſcopus" Reſpondeo Archi-Epiſcopalis Tituli apud Afros uſum eſſe abundè expoſitum in ſuperioribus. Interim Carthaginenſis Epiſcopus, licet ipſo dudum uſus non fuerit, erat tamen magnus Metropolita, ac inſuper Primas multarum Provinciarum. Et quod Pallium habuerit, diſertè affirmat ſanctus Leo nonus. Et rectè affirmat. Etenim Victorem Carthaginenſem Epiſcopum, dum ſuam conſecrationem retulit, & confirmandam ſupplicavit, ſupra audivimus ſcribentem ad ſanctum Theodorum Pontificem : "Significamus tuæ Deo placitæ Sanctitati, noſtram Humilitatem, „Divinâ gratiâ præveniente, in ſanctâ Carthaginenſis civitatis Ec„cleſiâ Pontificalis honoris accepiſſe conſecrationem & Stolam" : Epiſtola exſtat in Lateranenſi Synodo ſancti Martini Pontificis. Per Stolam omnino intelligit Pallium. Eſt phraſis iſtius temporis. Etenim authenticus, & inſigniter orthodoxus iſto tempore Scriptor, qui laudati Martini Martyrium eruditè deſcripſit, hæc habet : "Suſcipientes ſanctum Martinum Carnifices exuerunt ex„teriùs ejus Pallium Sacerdotalis Stolæ". Et Theodoſius Hieroſolymæ Patriarcha ſancto Ignatio Patriarchæ Conſtantinopolitano, dum ſancti Jacobi Apoſtoli tranſmiſit Pallium, ſcripſit ſe mittere "Poderem & Super-Humerale cum Mitra, Pontificalem Sto„lam ſancti Jacobi Apoſtoli". Hoc eſt, quæ erant Pontificalis Stola. Quod palmare donum fuerit Super-Humerale, diſertè teſtantur Nicetas Paphlago, ac Michaël Syncellus. Et ex iſtis videmus, quod Carthaginenſis Antiſtes Pallium Româ non acciperet, ſed à ſuis Conſecratoribus. Attamen ſanctus Leo nonus non malè affirmat, quod ipſum acceperit ab Apoſtolica Sede.

Novellus Scriptor poſt varia pergit : "Cum ſummi Pontifices „ſoliti ſint Epiſcopos, quos Pallio donabant, ſedulò monere, ut

co

„eo inter ſola Miſſarum ſolemnia utantur, immò Gregorius mag-„nus Ravennatem Epiſcopum in Litaniis gerentem graviter redar-„guat, quamquam poſtea fatigatus importunis precibus id indulſit, „quæri non immeritò poteſt, quæ fuerit tam expreſſi, tamque „inſtantis Moniti cauſa". Adducit varias conjecturas, & adjungit: "Inde verò fit conſequens, ut pretioſæ veſti, cujuſmodi ſacra „Caſula, pretioſus olim Ornatus adderetur, non item lanea tænia, „& vile quoddam additamentum. Neque objici poteſt, quod „poſterioribus temporibus eadem admonitio perſeverarit, etſi la-„neum cœperit eſſe Pallium. Nam vel mos antiquus admonendi „retentus eſt, quia retentæ pariter mittendi Pallii veteres formu-„læ".

Reſpondeo hæc eſſe frivola, ac inſuper fálſa. Falſum eſt, quod ſacra Caſula olim fuerit pretioſa veſtis. Fuit lanea, ad inſtar Pallii. Et talis etiamnùm hodiè eſt apud Græcos, tenaciſſimos antiquorum rituum, Etenim clamoſus ille Græcus, qui Innocentii tertii Pontificis tempore varias contra Latinam Eccleſiam vomuit contumelias, ſcribit inter cætera: "Latinorum Sacerdotes & E-„piſcopi Sacerdotales Stolas, id eſt, Caſulas, non de lana, ſed „de ſericis naturâ contexentes, eis operantur, diuturnas ipſas „præparantes, cum hujuſmodi Stola, id eſt, Caſula vel Planeta, „Chriſti habitum repræſentet, quem habuit, quando exutus fuit „veſtimentis ſuis, & indutus Chlamyde Coccineâ, quæ de lana „contexta erat, quá nos utimur Quadrageſimali tempore. In „aliis verò diebus utimur albis: Eò quod Chriſtus Agnus immolatus „dicitur. Et ideò ex veſtimentis Ovium nobis Caſulas præparamus". Docet varia. Primò, quod omnis ſacra Caſula olim fuerit ex lana. Etiam Caſula Epiſcoporum. Nempè Phenolion Polyſtaurion. Secundò, quod id factum ſit ex cauſa ſacræ ſignificationis: Nempe ad repræſentandam laneam Chlamydem, quâ Chriſtus Dominus per ludibrium fuit indutus à Pilati militibus. Tertiò, quod fuerit & alia iſtius ritus cauſa: Quia Chriſtus eſt magna illa Ovis, quæ pro nobis immolatur, ideoque & immolationis Miniſter induitur ex lana. Quartò, quod Caſula ſit quandoque alba, quandoque coccinea: Quia nempe Græci in Divinis officiis non utuntur aliis coloribus. Quintò, Latinos graviter arguit, quod iſtum ritum mutarint, & ſericum admiſerint ad Caſulas. Eſt frivola calumnia. Eſt tamen vera. Etenim à multis ſæculis nos cœpimus

mus uti ſerico ac aliis pretioſis texturis. Ex his interim vides novellum hunc Scriptorem caduco niti fundamento, ut credat aut ſuadeat Pallium olim fuiſſe non ex lana, ſed ex pretioſa materia.

Porrò ratio, ob quam Eccleſia noluit Epiſcopos nonniſi intra Miſſarum Solemnia uti Pallio, eſt non modica. Etenim laneum Pallium ſignificat Ovem perditam: Hæc autem reperta ac redempta non eſt, niſi per cruentum Crucis Sacrificium. Illic Chriſtus Dominus exſpoliavit Principatus ac Poteſtates, triumphans illos in ſemetipſo, ac nos ex ipſorum ſervitute redimens: Et Decreti, quo noſtra captivitas erat ſigillata, chyrographum de medio tollens, & affigens cruci. Eâdem igitur de cauſâ Epiſcopi, noſtrum Redemptorem ac Portatorem repræſentantes, non poſſunt uti niſi in incruento Sacrificio. Eadem de cauſa Pallium inſignitur crucibus. Eadem de cauſa magnus Gregorius fuit adeò difficilis ac moroſus, ut Ravennatum Metropolitæ ejus uſum in Litanjis permitteret. Nam quod & hoc Indultum poſtmodò circumduxerit, teſtatur in ejus vita Joannes Diaconus.

Lib. 4. Cap. 7.

Novellus Scriptor proſequitur: "Ex dictis nonnulla poteſt oriri „hiſtorica quæſtio de materia Pallii. Fuitne ſemper, quæ „nunc eſt, an pretioſior quondam alia? Orientale lanoum fuiſſe

Num. 42. „quinto ſæculo teſtatur Iſidorus Peluſiotes. Nec videtur dubium, „quin ſemper fuerit". At verò de Occidentali Pallio plurimum dubitat, propter Joannis Diaconi verba de Pallio magni Gregorii: "Gregorii Pallium byſſo candente contextum, nullis cernitur acu„bus perforatum. Circa ſcapulas obvolutum, non autem confixum „dignoſcitur: Sicut vetuſtiſſimis muſivis vel picturis oſtenditur".

Num. 55. Multa de iſtis verbis diſputat, ac tandem concludit. "Uſum la„nei Pallii incepiſſe circiter initia noni ſæculi, ex Joanne Diacono „non obſcurè quis conjiciat. Videtur enim feciſſe byſſini Pallii Gre„goriani mentionem, & ſimul antiquitatem viri laudaſſe, qui tacitè „novitatem ſuis æqualibus objiceret. Qua enim alia de cauſa „utrumque præſtitiſſet"? Urget verba Joannis Diaconi, quæ aſſerunt per iſtam Pallii formam repræſentari viri antiquitatem.

Reſpondeo hæc inſigniter elucidari à Fratre Angelo Rocca, Tagaſtenſi Epiſcopo, Præfecto Apoſtolici Sacrarii. In eruditis ad magni Gregorii imaginem Notis affirmat à Joanne Diacono laudari, non Latinum, ſed Græcum Gregorii Pallium, & adjungit: "Ego tametſi in Ædicula ſancti Andreæ Pallium beati Gregorii

„gorii more Latino factum reperi, illud tamen more Græco, à Joan„ne Diacono conſcriptum, incidendum hoc loco putavi. Hunc „item in modum non ſolùm in imaginibus ſummorum Pontifi„cum typo æneo inciſis à Lino Papa uſque ad Meltiadem, ſed „in vetuſtis quoque Eccleſiarum muſivis, præſertim verò ad ſan„ctum Petrum, in eorumdem Pontificum imaginibus, quas For„moſus Papa pingendas Romæ curavit, in hanc eandem formam „Pallium pictum fuiſſe inveni. Idem videre eſt ad ſanctum Pau„lum, & multis aliis in locis: In quibus etiam Honorium pri„mum, Joannem quartum, Theodorum primum, complureſque „alios ante Gregorium magnum, & poſt ejus tempora, hâc Pallii „formâ, quâ nunc Græci utuntur, decoratos reperi. Hæc itaq; „Pallii forma tempore beati Gregorii in uſu habebatur, deinde „multis poſt ſæculis in deſuetudinem deducta eſt, nova ad ma„jorem commoditatem inventa, ac in uſum recepta".

Affirmat duo. Primò, quòd antiqua Romanarum Baſilicarum muſiva ac picturæ atteſtentur utrique ſummorum Pontificum Pallio. Et Græco & Latino. Etiam in eodem Pontifice. Et quidem item in beato Gregorio. Quam diverſitatem non facilè invenies in picturis aliarum Gentium. Omnes Germanorum ac Gallicanorum Antiſtitum vetuſtæ picturæ eos repræſentant in ſolo Latino Pallio. Rationem adduxi ſuperiùs. Quia nempè Romani Patriarchatus Diœceſes olim erant partim Latinæ, partim Græcæ: Et cunctis Romanus Antiſtes tranſmittebat Pallia. Hinc ipſe, quò ſe communem repræſentaret Patrem, quandoque hoc utebatur, quandoque iſto. Et utramque formam pictores aliquandò ex cauſis, aliquandò ex artis arbitrio expreſſerunt. Angelus Rocca ſecundò affirmat hanc ambi-dextram formam manſiſſe uſque ad nonum ſæculum: Tunc factam mutationem, & contractionem ad formam Latinam. Et loquitur non ſine fundamento. Tunc enim non ſolus ſceleratus Photius, ſed etiam Sanctus, & tot ac tantis Romanæ Eccleſiæ beneficiis cumulatus Conſtantinopolitanorum Patriarcha Ignatius ſtabilivit rapinas Imperatoris Leonis Iſauri, & Orientale Illyricum ſine reſtitutionis ſpe avulſit ab Apoſtolica Sede. Tunc igitur etiam Romani Pontifices poſſint valedixiſſe Græco Pallio, & ſe ob Schiſmatis deteſtationem conſtrinxiſſe ad ſolum Latinum.

Et hanc ſolam mutationem poſſit reſpexiſſe Joannes Diaconus.

Quod tunc etiam Pallii materia fuerit mutata, eſt frivolum ac inſigniter temerarium commentum. Et forſitan ad eandem claſſem pertineat Joannis Diaconi aſſertio de byſſino Pallio ſancti Gregorii. Etenim ipſum Pallii corpus Joannes non vidit : Judicavit ex ſolis Romanarum Baſilicarum muſivis ac picturis. Et quomodo ex ipſis introſpexiſſe poſſit, an iſtud eſſet lana, an linum. Joannes eſt Gregorio ad duo ſæcula junior : Proinde non ex ſolis imaginibus loqui debebat, ſed ex authenticis teſtimoniis. Et certè ſcribit de ſolo Græco ſancti Gregorii Pallio : Quod certum eſt fuiſſe ex pura lana. Græcorum Pallia ſemper fuiſſe talia, mox lucidè demonſtrabitur. Interim ego nolim ipſius fidem fruſtrare. Hinc ſupradixi forſitan Gregoriani Pallii fundum fuiſſe Byſſinum. Quod ſi ita ſit, rationem ignoro. Et certè in Græco præſertim Pallio fuerit res mira. Quidquid ſit, Gregoriani Pallii antiquitas, quam laudat Joannes Diaconus, poſſit fuiſſe in ſola Pallii forma. Quia nempè Gregorius adhuc uteretur Græco Pallio. Certè unicum, poſterum, ac infirmum Joannis Diaconi verbum non poſſit omnem antiquitatem ſubvertere.

Novellus Scriptor adjungit "Gregorium magnum lanæ nun„quam meminiſſe, cum de Pallio ſcriberet ad eos, quibus mit„tebat : Meminiſſet tamen abſque dubio, ſi per veritatem licuiſſet. „Ut enim erat allegoriarum incredibiliter amans, ex materia „Pallii ſumpſiſſet argumentum prædicandæ humilitatis, ad quam „tantoperè Pallio donatos hortabatur". Reſpondeo Gregorium etiam frequentia ſcripſiſſe de Mappulis, Tunicis, ac Dalmaticis, & tamen nunquam earum ediſſeruiſſe ſacras ſignificationes, aut materiam. Quia nempe erant cunctis notiſſima. Porrò Pallium nequaquam eſt humilitatis ſymbolum : Eſt ſymbolum graviſſimi oneris, ac ſummæ magnificentiæ. Etenim ſignificat Chriſtianum Populum. Apoſtolus ad ſanctum Titum ſcribit de Chriſto Domino : "Ut ſibi mundaret Populum acceptabilem". Græcus textus habet : " Populum circumſubſtantialem". Nempè nos omnes circumhæremus Chriſto Domino, ut filii ad Patrem, ut pulli ad matrem. Eodem modo totius Parochiæ Populus adhæret ſuo Epiſcopo : Provincia Metropolitæ, Diœceſis Patriarchæ, Romano Pontifici univerſa ſub cœlo Eccleſia. Geſtant omnem illum Populum, & geſtare ſpondent ac debent uſque in cæleſte Regnum. Proindè ſunt magnifica & ſplendida figura Chriſti Domini. Hinc

magnus

ma gnus Gregorius aſſiduè inculcat Pallium eſſe eximium ac illuſtre ornamentum. Addit Metropolitam ex ipſo non poſſe inflari, ſed portandum eſſe cum ſumma humilitate. Quia nempe omnia ſunt precaria beneficia Divinæ gratiæ. Quę omnes Myſticæ repræſentationes evaneſcunt, ſi Pallium non fuerit ex lana.

Novellus Scriptor paria docet de Orientali Eccleſia, & ſcribit: "Nihilo plus valet quod Græci habent, aut potiùs Græcorum „unus Iſidorus Peluſiota, de Pallio Orientalis Eccleſiæ Præſulum. „Pro Latinis enim, de quibus agimus, non facit". Adducit totam ſancti Iſidori epiſtolam, & adjungit: "Obſervandum primò, tu„tum in eo eſſe Iſidorum, ut rerum ſacrarum Myſticas ſignifi„cationes exponat, quo argumento nullum eſt vanitati conjectu„rarum opportunius". Myſtica Iſidori circa ſacrum Diaconale Linteum Senſa refert ac refutat, & proſequitur: "Nihilo probabilius „eſt, quod Iſidorus de Super-Humerali Epiſcoporum commen„tatur, ſi tamen Super-Humeralis nominè intelligatur id, quod „in hac quæſtione Pallium vocatur". Invadit ſignificationem, quâ Iſidorus affirmat per Pallium, utpotè laneam faſciam, ſignificari perditam Ovem, & ex his concludit: "Hæc cum ita ſint, non „video, qua ratione poſſit perpetuus ille lanei Pallii uſus in La„tina Eccleſia defendi". Reſpondeo hæc ita non eſſe. Eſſe varios errores. Primus eſt, quod inter Græcos ſolus Iſidorus Peluſiotes ſcribat Epiſcopale Pallium eſſe laneam faſciam, ſignificativam perditæ Ovis. Etenim in Apologetico ad Imperatorem Theodoſium libro ſanctus Cyrillus laudat Epheſinam Synodum, quod Neſtorium degradando, rapacem Lupum, Ovinâ pelle de„tractâ, omnibus mortalibus notum reddiderit". Et Chalcedonenſis Synodus in relatione ad ſanctum Leonem Papam ſcribit de degradato à ſe Dioſcoro, Alexandriæ Patriarchâ: "Lupum Paſto„rali pelle nudavimus, quâ prius quoque figurâ tantummodò, „ſeu in ſpeciem convincebatur obtectus". Et in libello, quem adversùs Anthimum, Eutychianum, ac ab Eutychiana Imperatrice Theodora intruſum Patriarcham, ſancto Agapeto Pontifici obtulerunt Martianus, ac alii Regiæ civitatis Archi-Mandritæ, hæc habent: "Contra Anthimum inſurrexiſtis, & Lupum, qui co„nabatur cooperiri per pellem Ovis, & tranſcendere oſtium Ec„cleſiaſticum, Ovinâ pelle denudaſtis". Libellus exſtat in primâ Actione Conſtantinopolitanæ Synodi ſub Patriarchâ Mennâ. Pa-

riformè ſextæ Synodi de degradato Macario Antiocheno Patriarcha teſtimoninm eſt adductum in ſuperioribus. Adversùs Macarium in octava Actione exclamavit univerſa Synodus : "Novo „Apollinario malos annos. Meritò ab Epiſcopatu alienetur. Nu„detur circumpoſito ei Pallio". Et fuit "denudatus". Et de hac denudatione univerſa Synodus ſcripſit ad ſanctum Agathonem Pontificem : "Macarium Paſtoritiâ veſte denudavimus". Quod item ſanctus Eutychius, dum in Patriarcham Conſtantinopolitanum fuit conſecratus, Ovis errantis typum ſuper humeros acceperit, ſupra audivimus ab Euſtatio Presbytero.

Ex quibus addiſcimus plura. Primò, quod Epiſcopale Græcorum Pallium omninò fuerit Ovina pellis. Secundò, quod iſta pellis circumponeretur ipſorum humeris. Tertiò, quod omninò ſignificaverit errantem ac perditam Ovem. Quartò, quod fuerit non dumtaxat Ovina, ſed inſuper Paſtoritia. Quia nempe Epiſcopum conſtituebat Paſtorem humeris portantem ſuas Oves, Omnem ſibi ſubjectam Parochiam, Provinciam, aut Diœceſim. Quare Romanus Pontifex portat magnam Ovem : Univerſam ſub cœlo Chriſtianitatem. Deinde Epiſcopus eſſe debet non dumtaxat Ovium portator, ſed etiam prima & omnium mundiſſima Ovis. Hinc pravi Epiſcopi, dum Pallium induunt, nec ſunt Oves, nec Ovium Paſtores, ſed rapaces Lupi in veſte Ovina. Quintò, quod Alexandrinus, Antiochenus, & Conſtantinopolitanus, ideoque & omnis omninò Orientalis Epiſcopus geſtaverit tale Pallium. Et quidem Pallium, quo Chalcedonenſis Synodus denudavit Dioſcorum, erat Pallium ſancti Marci, ideòque & ipſum fuit ex lana. Ex quo diſcimus ſextò, quod iſtud ſit non ſolius ſancti Marci, ſed etiam Inſtitutum ſancti Apoſtoli Petri. Proindè hic laneum Pallium geſſit ac dedit etiam Antiochiæ & Romæ. Et omni Latinæ, immò toti ſub cœlis Eccleſiæ. Septimò diſcimus, quod Græcorum Epiſcopi ſemper conſueverint degradari per ablationem Pallii. Octavò, quod Anthimo Conſtantinopolitano Patriarchæ ſanctus Papa Agapetus abſtulerit Pallium. Ex quo non parùm vacillat fides Liberati Diaconi, ſcribentis ipſum ab Anthimo fuiſſe redditum Imperatrici Theodoræ. Nonò, quod hæc non ſint commenta aut ſpeculamina ſolius Iſidori Peluſiotæ, ſed perpetua ac firma traditio totius Orientalis, immò totius ſub cœlo Eccleſiæ.

Secun-

Secundus error eſt, quod hæc non faciant pro Latina Eccleſia. Etenim Græci Pallii author omninò eſt ſanctus Petrus: Quod ab ipſo & Alexandrinum & Antiochenum ducat originem, quis poſſit ambigere? Nec ambigendum eſt, quin etiam concurrerit ad inſtitutionem Hieroſolymitanæ diſciplinæ. Etiam certum eſt, quod iſtic inſtitutum Pallium ſecum detulerit Romam. Quare ſimiliter certum eſt, quod ſancti Gregorii Pallium fuerit Paſtoritia & Ovina pellis. Ad iſtud evertendum nequaquam validus eſt Joannes Diaconus. Quid ſi quis conjecturet textum ejus eſſe mendoſum, & legendum: "Quaſi ex byſſo candenti contextum"? Hanc inquiſitionem & judicium relinquo me Sapientioribus. Tertius error eſt, quod ſanctus Iſidorus per Omophorion forſitan non intelligat Pallium. Quis non videat iſtam dubitationem eſſe manifeſtum errorem? Quartus error eſt, quod myſtica ſacrorum Rituum ſignificatio ſit inter omnia argumenta quàm maximè opportuna vanitati conjecturarum. Certè ego ab infantia didici ſacros Eccleſiæ mores, & ipſorum vetuſta Significata humiliter venerari.

Trium Autocephalarum Sedium forma eſt non nihil elucidanda. Baſſianus Epheſinus Epiſcopus, Aſiaticus Exarchus, adversùs ſuam violentam degradationem, immo latrocinalem ejectionem, ſcripſit in ſuo libello ad Imperatorem Martianum: "Quidam eorum, qui „Sacerdotio funguntur, nec non & alii vulgares, crudelia in me „facere præſumpſerunt. Spernentes enim immaculatorum virtu„tem Myſteriorum, quæ ex humilibus manibus meis ſuſceperant, „poſt quàm à nobis Myſteriorum perfectio celebrata eſt, repen„tè apprehendentes me, & abripientes de ſancta Eccleſia, plagis „afficiebant, ducentes & portantes in forum, aliquandò verò & „recludentes, gladiis me ſubjecerunt. In iis itàque, dum ipſius „vitæ periculum ſuſtinerem, furentes & abripientes Pallium Sa„cerdotii mei, in Sede poſuerunt quemdam ex eis, qui & ipſe „præſumpſerat ea, quæ in me incongruè facta ſunt, & in meum „locum". Eadem de re Baſſianus dixit ad Chalcedonenſem Synodum: "Craſtinâ die Miſſas celebravimus omnes ſimul. Et poſt „Miſſas, manus injicientes, incluſerunt me, & cum vi abripue„runt Pallium Sacerdotii mei, & ſumentes unum ex ipſis, hunc „Stephanum, fecerunt Epiſcopum".

Affirmat varia. Primò, quod in Miſſarum celebratione geſta-

verit Pallium. Quia nempè Græci ipso utebantur ad quodvis solemne Sacrificium. Etiam lucet vocem, "Missa", esse insigniter antiquam. Non habetur in Græco textu, attamen hujus Latinæ translationis author videtur fuisse venerabilis Julianus, Coënsis Episcopus, unus è Patribus Chalcedonensis Concilii. Secundò Bassianus queritur, quod ipsum inimici Pontificalibus indumentis ornatum traxerint extra Ecclesiam, usque in forum. Videtur non solam barbaram violentiam culpare, sed etiam suo sacro Pallio illatam irreverentiam: Quia ipsum portari non poterat extra Ecclesiam. Tertiò queritur, quod se illo spoliaverint, atque ita extra Episcopatum ejecerint. Quartò, quod Stephanum Presbyterum statim consecraverint in Episcopum, atque etiam inthronizaverint. Licèt non exprimat, apertè tamen supponit, quod consecrato etiam Pallium dederint, aut sanè quod ille sibi ipsi acceperit. Etenim ante acceptum Pallium nec Patriarcha legitimè poterat sedere in Throno, adeoque nec inthronizari. Quare existimo, quod Ephesinus, uti & alii duo Exarchi, Pallium, quorumdam Patriarcharum more, de Altari sumpserit. Et ipsum Pallium sui Antecessoris. Forsitan illud ipsum, quod sanctus Timotheus acceperat à sancto Paulo. Et ita videtur fuisse factum usque dum sanctus Joannes Chrysostomus, ac ejus in Regiæ civitatis Cathedra Successores cœperunt invadere istas Diœceses, consecrare eorum Primates, atque ita Autocephaliam evertere. Et tunc omninò illis imposuerunt etiam Pallium. Porrò Bassianus oderat istas rapinas, ideoque inthronizatus fuerat sine interventu sancti Procli. Etiam Stephanus, ejus Adversarius, fuit taliter consecratus. At verò Chalcedonensis Synodus per suum vigesimum octavum Canonem probavit rapinam. Quapropter exinde isti Exarchi, uti consecrationem, ita & Pallium debuerunt à Constantinopolitano Patriarcha accipere. Non per transmissionem, sed in ipsa consecratione.

CAPUT

CAPUT XIV.

Exponuntur Africanarum Synodorum variæ ſpecies, forma, atque authoritas.

Fricanæ Synodi fuerunt in ſextuplici differentia. Prima ſpecies erat illa Synodus, quam cum ſuæ Parochiæ Clero faciebat quiſque Epiſcopus. Olim dici poterat Parochialis, nos hodie appellamus Synodum Diœceſanam. Eſt antiquiſſima. Etenim de Urſatio ac Valente, Arianis Epiſcopis, ad Imperatorem Conſtantium ſcribit Hoſius Epiſcopus Cordubenſis: "Ultrò Romam venerunt, & „coram Epiſcopo ac Presbyteris ibi præſentibus confeſſionem „ſuam Scripto ediderunt". Exſtat epiſtola apud ſanctum Athanaſium in literis ad ejus Monachos. Et de Joviniano Hæreſiarcha ac ejus Aſſeclis ſcribit ad Mediolanenſem Eccleſiam Siricius Pontifex: "Facto ergò Presbyterio, conſtitit" ipſorum dogmata "doctrinæ noſtræ, id eſt, Chriſtianæ legi eſſe contraria, unde „omnium noſtrum, tam Presbyterorum, quàm etiam totius Cleri, „una ſuſcitata ſententia eſt, ut novæ hæreſis Inventores, Divinâ „ſententiâ & noſtro judicio in perpetuum damnati, extra Eccle„ſiam remanerent". Iſtam Synodum Siricius Presbyterium, nos hodiè appellamus Romani Pontificis Conſiſtorium. In ſimili Synodo, memorata & expoſita per Presbyterum Paulum Oroſium, Ioannes Hieroſolymæ Epiſcopus diſcuſſit dogmata Hæreſiarchæ Pelagii. Et ex Siricii teſtimonio patet, quod novas etiam hæreſes non in generali totius Eccleſiæ Synodo, ſed in ſolo Romano Conſiſtorio damnare ſit res antiquiſſima, atque authentica. Talium in Africa Synodorum plura exempla habemus in literis ſancti Cypriani. Iſtiuſmodi item fuit Synodus, in qua ſanctus Auguſtinus curavit ſibi in Succeſſorem eligi Presbyterum Eradium.

Attamen rariora ſunt apud Afros exempla hujuſmodi Synodorum. Etenim modicus erat Clerus in multis Eccleſiis. Quod plures non niſi unicum haberent Presbyterum, ad Primatem Aurelium

Cap. 54. relium dixit in plena Synodo Posthumianus Episcopus. Et ipse Aurelius: "Tanta indigentia Clericorum est, multæque Ecclesiæ „ità desertæ sunt, ut ne unum quidem Diaconum vel illiteratum „habere reperiantur. Nam de cæteris superioribus Gradibus & „Officiis tacendum arbitor. Quia si Ministerium Diaconi facilè „non invenitur, multò magis superiorum Honorum inveniri „non posse, certissimum est. Et quotidiè nos planctus diver„sarum ferè emortuarum Plebium jam non sustinemus, quibus „nisi fuerit aliquando subventum, gravis nobis & inexcusabilis „innumerabilium animarum pereuntium caussa apud Deum man„sura est". Hinc in Afrorum Synodis quandoque videmus Epi„scopos ob unicum puerulum Lectorem graviter contendentes. Subvenit tandem S. Augustinus per sua apud omnem Africam multiplicata Monasteria. Quod ex ipsis abundantem Clerum omnis Africa acceperit, testatur in illius vita S. Possidius. Insuper inopes erant Afrorum Ecclesiæ, & paucorum proventuum. Et in nulla, nisi in sola Carthaginensi, lego fuisse Archi-Diaconum, aut similes Dignitates. Non nego fuisse, sed affirmo occurrere rarissimam ipsorum memoriam. Hinc etiam existimo Parochiales Synodos apud Afros fuisse rariores. Fuisse forsan celebratas à paucis vicinis inter se Episcopis.

Cap. 91. Afrorum Codex laudat "plenarium uniuscujusque Provinciæ „Concilium". Alius, qui quinto Carthaginensi Concilio adscri-

Can. 76. „bitur, ibidem Canon exponit: Placuit ut quotiescumque Con„cilium congregandum est, Episcopi, qui neque ætate, neque „ægritudine, neque aliquâ graviori necessitate impediuntur, „competenter occurrant. Et Primatibus suarum quarumcumque „Provinciarum intimetur, ut de universis Episcopis vel duæ, „vel tres turmæ fiant, & de singulis turmis vicissim quotquot „electi fuerint, ad diem Concilii instantissimè occurrant. Quod „si non potuerint occurrere, excusationes suas in Tractoria con„scribant. Vel si post Tractoriæ adventum aliquæ necessitates repentè forsitan ortæ fuerint, nisi rationem impedimenti „sui apud Primatem reddiderint, Ecclesiæ suæ communione „debere esse contentos". Afrorum Provinciæ habebant numerosissimos Episcopos. In catalogo, quem suis libris indidit Victor Vitensis Episcopus, Numidia habet centum viginti tres. Et non paucas deesse novit ille, qui plures hinc inde occurrentes

rentes diligenter annotare voluerit. Afri ſervabant Nicænum Canonem, mandantem ut bis in anno fiat Provinciæ Synodus. Hinc ne tot Epiſcopi toties fatigarentur, quaſdam in tres, quaſdam Provincias ſanxerunt dividi in duas turmas, atque ipſas alternatim convocari. Diviſio videtur ſubfuiſſe Primatis arbitrio, atque ita poſſit eadem Provincia quandoque trifariàm, quandoque bifariàm fuiſſe diviſa. Excipe tamen Tripolitanam. Hæc non habebat niſi quinque, aut ſex Epiſcopos, ideòque non egebat iſtâ diviſione. Nihilominus quandoque ex gravioribus cauſſis conveniebant omnes Provinciæ Epiſcopi. Ita ad diſcutiendos Pelagianæ Hæreſis articulos Aurelius omnes Proconſularis Provinciæ, Sylvanus Primas convocavit omnes Epiſcopos Numidiæ. Et ſine talis Synodi aſſenſu Carthaginenſis Exarchus non poterat novos Epiſcopatus erigere. Dicebatur plenarium non totius Africanæ Diœceſios, ſed totius Provinciæ Concilium. Quare plenarium Concilium apud Afros habuit duas ſpecies. Etiam Provinciæ Synodus. Non plena eſt ſecunda, plena ejus Synodus eſt tertia ſpecies Africanarum Synodorum.

De Tractoria, ſeu literis Tractoriis ſcribit in ſexto libro Dominus Petrus de Marca: "Legati, ſivè Vicarii Epiſcoporum", Cap. 3. à Synodo aut ſimili Conventu "abſentium, exhibebant vicem „eorum cum literis Tractoriis. Sic illa ætas vocabat literas, „quibus Epiſcopi committebant vices ſuas iis, quos ad Synodos „mittebant, ut patet ex hoc loco, & ex formula decima quarta, „quæ continet Tractoriam, quam Prudentius Tricaſſium Epi„ſcopus per Vicarium ſuum mittit ad celebrandum electionem „Epiſcopi Pariſienſis. In Collectione tamen Canonum Africa„norum Tractoriæ, ſivè Tractatoriæ dicuntur literæ, quibus „Metropolitanus Epiſcopus Com-Provinciales invitat ad Synodum". Locus ab ipſo laudatus eſt inter antiquas, quas ſecundo Gallicanarum Synodorum Tomo ſubjecit Jacobus Sirmondus, Epiſcopalium promotionum formulas undecima, agens de examine Williberti Presbyteri, Electi Catalaunenſis: "Convenien„tibus apud Cariſiacum pro examinatione Williberti Presbyteri, „qui futurus erat Catalaunenſis Epiſcopus, Hincmaro Diœceſis „Remenſium Archi-Epiſcopo, item Hincmaro Laudunenſium „Epiſcopo, Odone Belgivagorum Epiſcopo, cum Legatis Ro„thaldi, Erpuini, Hilmeradi, Raginelmi, & Joannis, ejuſdem

„Diœceſis Epiſcoporum, vices eorundem Patrum ſuorum cum „Tractoriis, ſicut Regulæ præcipiunt, exhibentibus". Porrò laudata quarta decima formula habet hanc epigraphen: "Tractoria Pru„dentii Epiſcopi Tricaſsini, quam per Vicarium miſit ad Ordi„nationem Ænææ Pariſienſis Epiſcopi, cum ipſe adeſſe non poſſet". Erat Mandatum Epiſcopi, ſeu Epiſcopalis Mandati Inſtrumentum. Dicebatur "Tractoria, ſeu Tractoria Epiſtola", quod per ipſam Epiſcopus ſuum Legatum aut Vicarium traheret ad Synodum, aut aliud quodvis negotium. Graſſabantur tunc in Gallia quæſtiones miſerabilis Monachi Godeſchalci & Hincmari Metropolitæ Rhemenſis de Divinis auxiliis atque Decretis. Hinc ſanctus Prudentius in Ænææ promotionem conſentire noluit, niſi ille conſuetæ Epiſcoporum profeſſioni adderet duos articulos. Primum, quo S. Auguſtini de Divinis auxiliis ac Decretis dogmata profiteretur ſe admittere. Alterum, quo quatuor famoſa præfati Metropolitæ Hincmari Cariſiaca Capitula damnaret. Et hoc ante Hincmari oculos. Et Ænæas debuit obedire, Judicio unius Prudentii. Quid igitur Dominus Archi-Epiſcopus culpat Sanctiſsimum ſuæ gentis Apoſtolum ac Reſtauratorem Bonifacium, quoniam antiquæ Metropolitarum profeſsioni curavit Synodaliter adjici articulum de præſtanda obedientia Romanæ Eccleſiæ?

Interim Dominus Archi-Epiſcopus labitur, quod ſanctus Prudentius ſuum Vicarium miſerit ad celebrandam Ænææ electionem. Etenim miſit ad Electi examen & conſecrationem. Et conſtanter dicendum eſt, Tractoria. Quidam hinc inde Codices legunt, Tractatoria: At certum eſt eſſe mendoſos. Etiam Tractoriarum plures fuerunt ſpecies. Etenim in literis ad Africæ Vicarium, quibus mandat Africanos Epiſcopos tranſmitti ad primam Arelatenſem Synodum, Imperator Conſtantinus ſcribit: „Singulis Epiſcopis ſingulas Tractorias tribuas". Jacobus Sirmondus in ſuis ad epiſtolam Scholiis exponit: "Tractoriæ dicebantur Diplomata ſeu Codicilli, quibus copia fiebat uſurpandi „curſus publici". Deſumpſit ex Hieronymo Bignonio, ad undecimam, quę de Regiorum Legatorum Tractoriis ſancit, Marculphi formulam ſcribente: "Tractoriarum uſum à Romanis „mutuatum eſſe hæc formula indicat. Sunt autem Diplomata, „quæ dantur Miſsis, vel Evocatis à Principe, ut curſu publico

uti

„uti posſint, quem alioquìn absque Diplomate usurpari fas non „erat, adscriptis etiam locis & mansionibus, quibus sumptu pu„blico ali debent. Commeatus enim in itinere præstandus de„finiri his literis solebat, ut hæc quoque formula exemplo est". Demonstrat istam vocem non rarò sic usurpari etiam in antiquis Francorum Regum Capitularibus. Et esse desumptam ex Legibus Romanorum. Et hæc est originalis & primaria significatio.

Secundam significationem adducit in literis ad quosdam Donatistarum Episcopos sanctus Augustinus, de Excommunicatis ac aliis per Ecclesiam damnatis scribens: "Missa Tractoria super „eorum nomine per totum Orbem terrarum, ab omnibus Ec„clesiis eorum communio præcidetur". Laudat Encyclicas literas, quibus antiqua Ecclesiæ disciplina famosam alicujus damnationem denunciabat, atque ita trahebat per omnes sub cœlo Ecclesias. Tertiam vocis significationem adducit in Commonitorio super Celestii nomine Marius Mercator, laudans Encyclicam atque Dogmaticam epistolam, qua sanctus Papa Zozimus damnavit Pelagianos errores, & quam subscribendam transmisit ad omnes sub cœlo Episcopos: "Beatæ memoriæ Episcopi Zozimi „Epistola, quæ Tractoria dicitur, quâ Celestius Pelagiusque „damnati sunt, quæ & Constantinopolim, & per totum Orbem „missa, subscriptionibus SS. Patrum est roborata". Hæc est epistola, cui Julianus Eclanensis Episcopus subscribere noluit, & adversùs quam appellavit ad generalem totius Ecclesiæ Synodum, ideoque solemniter cum suis damnatus, fuit proscriptus ex Italia, atque ita tanquam secundus Cain cœpit vagari toto Orbe Romano. Simili ferè modò vocem accipit sanctus Leo in literis ad sanctum Paschasinum, Lilybetanum in Sicilia Episcopum, suum in Chalcedonensi Synodo Legatum: "Antiochenus Episcopus, missis per Provincias suas „Tractoriis, & universi Episcopi epistolæ meæ præbuêre con„sensum". Laudat Encyclicum programma, quo Maximus Patriarcha Antiochenus dogmaticum suum Tomum publicarat per omnes suas Provincias, & jusserat ab omnibus Episcopis admitti per solemnem professionem, atque subscribi. Istiusmodi literæ & sua Objecta per totum Orbem, & Subditorum consensum trahebant in ipsas: Hinc meritò dicebantur Tractoriæ.

Epist. 162.

Cap. 3.

Epist. 68.

Quarta igitur Tractoriæ ſpecies eſt ſuperioris Antiſtitis epiſtola, quâ ſibi ſubditos Epiſcopos ille convocat ad Synodum. Hanc Tractoriam laudat adductus Africani Codicis Canon, qui in quinta Carthaginenſi Synodo eſt decimus. Eandem laudat in ſcripto poſt Carthaginenſem Collationem libro ſanctus Auguſtinus, ſcribens Donatiſtas fuiſſe eò evocatos per ſui Primatis Tractoriam. Iſtius Tractoriæ formam docet nos idem Auguſtinus in literis ad Victorinum Epiſcopum: "Tractoria ad me quinto „Idus Novembris venit, jam finito die, & me valdè indiſpoſitum „invenit, ut occurrere omninò non poſſem. Verumtamen ſive „imperitiam meam moverit, ſive juſtè motus ſim, tuæ Sancti„tatis & Gravitatis eſt arbitrari. Legi in eadem Tractoria etiam „ad Mauritanias eſſe ſcriptum, quas Provincias ſcimus ſuos ha„bere Primates. Quod ſi & ex eis ad Numidiam convocandum „eſſet Concilium, oportuit utique ut aliquorum Maurorum Epi„ſcoporum, qui iſthic priores ſunt, nomina in Tractoria pone„rentur. Quod in iſta Tractoria non reperiens, multùm mira„tus ſum. Deinde ad ipſos Numidas ità perturbato & neglecto „ordine ſcriptum eſt, ut nomen meum tertio loco invenerim, „qui novi quam poſt multos Epiſcopus factus ſim. Quæ res & „aliis injurioſa eſt ſatis, & mihi invidioſa. Prætereà venerabilis „Frater & Collega noſter Xantippus Tagaſtenſis dicit, quod eum „Primatus ipſe contingat. Et ergà plurimos ſic habetur, & ta„les mittit epiſtolas. Qui etiam error ſi facilè inter veſtram San„ctitatem cognoſci & corrigi poteſt, non debuit tamen in Tra„ctoria, quam Venerabilitas tua miſit, nomen ejus prætermitti. „Quod ſi in mediis locis conſcriberetur, & non in primo pone„retur, multùm mirarer: Quantò magis mirandum eſt, quod „nulla ibi ejus admemoratio facta eſt, qui maximè ad Concilium „venire debuit, ut de ipſo Primatus ordine cauſſa omnium Nu„midarum Epiſcopis Eccleſiarum primitùs ageretur. His de cauſſis „etiam venire dubitarem, ne forſan falſa eſſet Tractoria, quâ tanta „perverſitas appareret".

Epiſtola non caret mendis. Etenim pro verbis, "Inter Sancti„tatem veſtram cognoſci & corrigi poteſt", videtur legendum: "Inter Sanctitates veſtras cognoſci & corrigi non poteſt". Ad verba, "Omnium Numidarum Epiſcopis", videtur dicendum: "Ab „omnium Numidarum Epiſcopis". Ad vocem, "Quâ tanta perverſi-

„versitas appareret", addenda videtur præpositio, "In". Deinde Xantippus malè scribitur Tagastensis Episcopus. Etenim in Numidia non fuit, nisi unica Tagasta, & ejus tunc Episcopus erat sanctus Alipius. Quare legendum puto : "Xantippus Tigisensis". Quidquid sit, inter Xantippum & Victorinum fuit lis de Primatu Numidiæ. Uterque dixit se seniorem totius Provinciæ, ideòq; & Primatem. Uterque se intrusit in possessionem, Tractorias mittens per omnem Provinciam, ac omnes Collegas evocans ad Synodum. Quo in loco, & quâ ratione fuerit decisa causa, ignoro. Interim Xantippus obtinuit victoriam. Etenim in Africanis Synodis aliquoties legimus : "Xantippus Episcopus primæ Sedis Nu„midiæ". Nisi tamen victor evaserit per mortem Victorini. Porrò Victorini Tractoria, licet ineptissima, per sancti Augustini correctionem docet nos plura. Primò, quod in Synodali Tractoria debuerint exprimi nomina omnium Episcoporum, qui ad Synodum evocabantur. Quod omnes evocati, licet diversarum essent Provinciarum, debuerint poni in eadem Tractoria, nequaquam in diversis. Hinc enim Augustinus Victorinum arguit, quod Mauritaniæ Episcopos, quos ad suam Synodum etiam evocarât, in directa ad Numidas Tractoria non expressisset. Secundò nos docet, quod omnium & singulorum Episcoporum nomina debuerint inscribi, nullius penitùs prætermitti. Hinc enim Victorinus arguitur, quod Xantippum, licèt suum adversarium competitorem, non inscripsisset. Agitur de Tractoria ad plenam totius Provinciæ Synodum, non ad illam quæ fiebat per unicam dumtaxat turmam. Tertiò docemur, quod omnes debuerint inscribi suo ordine. Hinc enim Augustinus affirmat Xantippum debuisse inscribi primum, & graviter arguit ac queritur se tertio loco fuisse inscriptum, ante multos seniores. Et hinc sanxit quinta Carthaginensis Synodus : "Quod si non potuerint occurrere, excusa„tiones suas in Tractoria subscribant". Quapropter Tractoria debuit apud Afros esse largum folium, immò integrum volumen : Et inter singulorum Episcoporum nomina debuit habere spatium, capax interscribendæ excusationis. Hæc epistola, quoniam Episcopos trahebat ad Synodum, rectè dicebatur Tractoria.

Quarta Africanarum Synodorum species fuit "Africana Syno„dus, de qua antiquus Romanæ Ecclesiæ Codex : "Quæ in Con„cilio Africano sunt promulgata, in hoc Carthaginensi Concilio con-

„confirmantur". Distinguit Carthaginense Concilium, & Afri-
Cap. 2. canum. Et in literis ad Valentinum, Adrumetini Monasterii Præ-
fectum, sanctus Augustinus laudat ac distinguit Concilium Pro-
Epist. 47. vinciæ Carthaginensis, Concilium Numidiæ, Africanum Con-
cilium, & Concilium plenarium totius Africæ. Africanam Sy-
nodum credo fuisse illam, quæ non ex omnibus, sed tamen fie-
bat ex pluribus Provinciis. Istiusmodi fuit Synodus Adrumetina,
de qua habet Carthaginensis, celebrata sub Arcadii tertio, secun-
do Honorii Consulatu: "In hoc Concilio Legati directi sunt
„Episcopi Proconsulares ad Concilium Adrumetinum". Ejusmodi
fuit etiam Teleptensis Synodus aut Zellensis in Byzacio. Aderant enim
Vincentius Colusitanus, & Fortunatianus Neapolitanus Episcopus,
Legati Proconsularis Provinciæ. Istiusmodi Synodum facere vo-
lebat etiam Victorinus ad sibi firmandum, quem prætendebat,
Primatum Numidiæ. Et illum sanctus Augustinus culpavit, non
quod Mauros invitasset ad Synodum, sed solummodò quod ipsos
in Tractoria non expressisset: Quod omnem, quam volebat, Sy-
nodum non convocasset per eandem Tractoriam. Ex quo disci-
mus, quod Provinciarum Primates, dum tractandi negotii gra-
vitas cogeret ac suaderet, potuerint aut suam Synodum invitare
vicinam Provinciam. Carthaginensis poterat & cogere.

Quinta earum Synodorum species est illa, quam laudat ac di-
rigit tertia Carthaginensis Synodus: "Placuit ut propter causas
Can. 2. „Ecclesiasticas singulis quibusque annis Concilium convocetur, ad
„quod omnes Provinciæ, quæ primas Sedes habent, de Conciliis
„suis ternos Legatos mittant, ut & minùs invidiosi, minùsque
„hospitibus sumptuosi Conventus plena possit esse authoritas. De
„Tripoli autem propter inopiam Episcoporum unus Episcopus
„veniat". Erat plenaria totius Africanæ Ecclesiæ Synodus, habe-
batque plenam universalis Concilii authoritatem, attamen cele-
brabatur per solos & paucos Legatos Provinciarum. Fiebat
ista personarum diminutio, quo annuus iste Conventus esset mi-
nùs sumptuosus, ut minori pateret invidiæ, ut quotannis non fa-
tigaret omnes Episcopos. Etiam Proconsularis Provincia, licèt
intra ipsam ageretur Synodus, mittebat Legatos. At plures. Nam
in Carthaginensi Synodo, quæ cum Apostolicæ Sedis Legatione
tractavit quæstiones de Clericalibus ad laudatam Sedem appella-
tionibus, adfuerunt decem Proconsulares Episcopi, & adjungitur:

Lega-

"Legati Proconſularis Provinciæ". Et in Synodo, quæ dicitur tertia Carthaginenſis, hæc legimus : "Omnes Epiſcopi, quadra-„ginta quatuor numero, ſubſcripſerunt". Duarum Mauritaniarum, Numidiæ, Byzacii, ac Tripolitanæ Provinciæ erant in univerſum tredecim : Non poterant eſſe plures. Quare ex Proconſulari Provincia, præter Præſidem Aurelium, erant Epiſcopi triginta. Catalogus, quem ſuis libris inſeruit Victor Vitenſis Epiſcopus, affirmat iſto tempore in Proconſulari Provincia fuiſſe Epiſcopos quinquaginta quatuor. Erant longè plures Sedes. Etenim Synodo, quam ſub Innocentii Pontificatu celebravit Aurelius contra Pelagianos, adfuerunt Epiſcopi ſexaginta octo. Nec dubitandum eſt, quin plures abfuerint. Quare exiſtimo iſtos triginta Epiſcopos fuiſſe unam è tribus turmis, & harum unam iſtis Carthaginenſibus Synodis ſemper adfuiſſe. Porrò iſtæ Synodi non ſemper Carthagine, immò non ſemper in Carthaginenſi Provincia, ſed modò fiebant in hac, modò in iſta. Hinc exiſtimo Provinciam, in cujus gremio fiebat Synodus, habuiſſe ſingulare privilegium, ex quo poſſent plures Epiſcopi adeſſe. Ad minus una turma : Forſitan tota Provincia. Etenim quinto Carthaginenſi Concilio præter Aurelium Præſidem ſubſcripſerunt ſeptuaginta duo Epiſcopi, adeoque ſexaginta, aut quinquaginta novem Proconſulares. Haud dubiè ipſorum aliqui ex cauſſis abfuerunt, ideoque videtur adfuiſſe reliquum corpus totius Provinciæ. Erat reverà ſingulare privilegium. Etenim apud Ferrandum Diaconum habemus hunc Canonem Thuſdritani Concilii : "Epiſcopus, qui non ſuſceptâ Le-„gatione univerſali Concilio intereſſe præſumpſerit, ab eis Epi-„ſcopis, qui Legationem ſuſcipiunt, ad ipſum Concilium non ad-„mittatur". Canon debet intelligi de Epiſcopis Provinciarum, extra quas celebrabatur Synodus.

Quapropter hi Synodales Legati debebant Synodaliter eligi. Hinc in Carthaginenſi, quæ ſub Theodoſii ac Rumorodio Conſulatu celebrata dicitur, Synodo ad Præſidem Aurelium dixit ſanctus Alipius Epiſcopus Tagaſtenſis : "Nos quidem de Numidia ve-„nimus, & ſancti Fratres Auguſtinus & Poſſidius, ſed de Numi-„dia Legatio mitti non potuit, quod adhuc tumultu Tyronum „Epiſcopi propriis neceſſitatibus in civitatibus ſuis aut impediti, „aut occupati ſint. Nam etiam Tractoriam Sanctitatis tuæ cum „ad ſanctum Senem Xantippum deferrem, in præſenti Tractatu

hoc

„hoc visum fuerat, ut Concilium indiceretur, quo instructa Le„gatio posset ad Concilium destinari, sed cum posterioribus literis „adjungerem de impedimento Tyronum, Rescriptis propriis ex„cusavit". Et Aurelius directo ad totam Synodum sermone respondit: "Non dubium est, quod prædicti Fratres & Co-Episcopi „nostri Numidiæ, cum Gesta Concilii acceperint, & suos adhi„bebunt consensus, & in effectum deducere maturabunt quæ„cumque in Placitum venerint. Curâ ergò istius Sedis, hoc ip„sum ut eis intimetur, necesse est provideri". Alipius, Augustinus, ac Possidius videntur à Xantippo Primate transmissi ad Synodum. Quod tamen non essent Synodaliter electi, non præsumpserunt se ingerere, sed caussam, ex qua non esset facta electio, exponentes obtulerunt se judicio Synodi. Et Synodus gratiosè ac dispensatoriè eos admisit. Ob varias caussas. Primò, quod intermissæ, quæ eligere debuerat, Synodi caussa esset peremptoria. Secundò, quod personæ essent omni exceptione majores, ac plenæ fidei. Tertiò, quod essent ordinarii suæ Provinciæ Legati ad Synodos. Quartò, quod Synodi Acta, adeoque & suam admissionem, sponderent ratificanda, probanda, ac admittenda ab omni sua Provincia. Quintò, quod istam curam Aurelius diceret spectare ad suam Primatialem Sedem, atque ità in se reciperet. Porrò ista Legatio eligi debuit non à plenaria, sed dumtaxat ab ordinaria Provinciæ Synodo, quæ erat unius solummodò turmæ.

Eadem in Synodo defuerunt Legati Mauritaniæ Cæsaræensis, ac Tripolitanæ Provinciæ. Hinc quidam Episcopi hæsitarunt, utrum esset aperienda Synodus, & in ipsa procedendum. At verò Lucianus & Sylvanus, Sitifensis Mauritaniæ Legati, reposuerunt: "Serò ad Cæsaræenses Fratres nostros Tractoria venit. Nam jam „& illi venirent. Tamen necesse est, ut veniant. Et confidi„mus de animis ipsorum, quia si quid in hoc Concilio gestum „fuerit, & ipsi sine dubio suos consensus adhibebunt". Rogant & suadent Legatos istos tantisper exspectari, atque ità differri Synodum: Profitentur tamen, si diu morentur, posse procedi. At verò de Tripolitanæ Provinciæ Legato dixit ad Synodum Præses Aurelius: "De Tripolitanis Fratribus nostris hoc potui condiscere, „quod Dulcitium Fratrem nostrum destinaverint Legatum. Sed „quia non potuit occurrere, hoc asseveraverunt quidam filii nostri, venientes de supradicta Provincia, quod memoratus navi se commiserit,

„miſerit, & credendum eſt accidiſſe nonnullam de tempeſtatibus „moram, quæ retardarit ejus adventum. Tamen etiam circa ipſos, „ſi Charitati veſtræ placet, hæc forma ſervabitur, ut Placita Con„cilii ad eoſdem tranſmittantur". Et Synodus repoſuit: "Hæc „quæ ſtatuit Sanctitas veſtra, omnibus placent". Proindè quantumvis major Legatorum pars, etiam ex cauſſis, abeſſet, Synodus poterat pergere, & habebat plenam authoritatem. Quod ipſum confirmat Honorati & Urbani, Sitifenſium Legatorum, ad Carthaginenſem Synodum interlocutio: "Jam dudùm, cum apud „Sanctitatem veſtram allegaremus Scripta, dilati ſumus eà contem„platione, quo uſque Fratres noſtri advenire poſſent de Numidia „Legati. Sed quià non pauci dies ſunt, quibus exſpectati mini„mè venerunt, ultra prætermittere, quæ nobis mandata ſunt à „noſtris Co-Epiſcopis, non oportet, atque ideò, Fratres, ſuggeſtio„nem noſtram libenter admittite". Et Synodus admiſit ac proceſſit.

Porrò Legati adducere debuerunt varias à ſuæ Provinciæ Synodo literas. Primò teſtimoniales ſuæ Legationis literas, ſive Tractoriam. Et ipſas examinandas, probandas, Geſtis inſerendas exhibere Synodo. Hinc ad ſuam Carthaginenſem, Theodoſii ac Rumoridi Conſulatu celebratam, Synodum præfatur Aurelius: "Ordo rerum depoſcit, ut primitùs de Fratribus noſtris & Con„ſacerdotibus, qui ad Concilium vel de Byzacio, vel certè de „Mauritania convenerunt, quæramus quemadmodùm huic Con„cilio decreverint intereſſe. Et offerentibus Philologio, Geta, „Venuſtiano, & Feliciano, Epiſcopis Provinciæ Byzacenæ, Le„gationis literas, & recitatis; offerentibus etiam Luciano & Syl„vano, Legatis Mauritaniæ Sitifenſis, Legationis literas, & recitatis; Aurelius Epiſcopus dixit: Horum Scriptorum textus ſer„vabitur Geſtis". Sunt quatuor Byzaceni, duo dumtaxat Legati Sitifenſes. Contra regulam. Rationem ignoro. Suſpicor eſſe mendum: Unum Sitifenſem Scriptorum vitio migraſſe ad Byzacenos. Interim iſta Tractoriæ exhibitio non fuit Afris propria, ſed eſt commune jus totius Eccleſiæ. Præter iſtas literas Legati habuerunt ſua, quæ egredi non poterant, ſuæ Synodi Mandata, ac ſua inſuper Commonitoria. Item quædam ſolò verbo citra Scriptum Mandata. Etenim præfati Honoratus & Urbanus dicunt ad Synodum: "Et illud nobis verbo mandatum eſt". Erant enim

illustriores suarum Provinciarum Episcopi, ideoque fide per omnia digni.

Sexta Africanarum Synodorum species est plenissima totius Diœcesios Synodus, non per solos Legatos, sed per omnes omnium Provinciarum Episcopos. Joannes Garnerius in digressione de Conciliis Africanæ Ecclesiæ advertit ad plenissimas hasce Synodos nunquam comparuisse omnes omnium Provinciarum Episcopos, sed ex quavis unicam dumtaxat turmam, & dat suæ sententiæ fundamentum : "Undè intelligere est, quam ob causam nulla Catholicorum Africana Synodus legatur plures Episcopos habuisse, „quam ducentos & viginti ad summum, cum tamen in Africa „fuerint plures quingentis Ecclesiæ Episcopales Catholicæ. Sci„licet conveniebat ex singulis Provinciis una tantùm turma, id „est, media ferè pars, ex qua tamen aliqui justas haberent ab„sentiæ causas, Id verò sapienter institutum fuit, ne Pastoribus „suis orbatæ Ecclesiæ damni quidquam paterentur. Suam enim „vicino Episcopo remanenti profecturus commendabat. Ea portò „disciplina viguit apud Catholicos, sed aliis moribus vivebant Do„natistæ". Observatio non est temeraria. Etenim licet ista Provinciarum in turmas distributio fuerit iutroducta pro solis Provinciarum Synodis, videtur tamen usu fuisse extensa etiam ad plenissimas totius Africæ. Numerosissima post istud Decretum celebrata
Lib. 53. Synodus, si Photii Bibliothecæ credimus, fuit ducentorum viginti quatuor Episcoporum. Hinc Joannes Garnerius non malè infert præfatis Synodis adfuisse non totas Provincias, sed unam solummodò turmam. Errat tamen turmam generaliter fuisse mediam partem. Erat quandoque tertia pars. At verò Aurelii Primatis Canones spernebantur à Donatistis. Quare ipsi non habuerè turmas, & permanserunt in antiqua, quæ usque ad schisma per totam gentem fuerat, consuetudine. Hinc in ipsorum Bagaiensi Synodo ex solis Primianistis fuerunt trecenti & decem Episcopi.

In hac etiam Synodo præsertim locum habuit hic Canon Afri-
Can. 127. cani Codicis : "Cum quibusdam peractis, multi Episcopi cætero„rum peragendorum moras se conquererentur sustinere non posse, „& ad proprias Ecclesias festinarent, placuit universo Concilio, „ut ab omnibus eligerentur de singulis quibusque Provinciis, qui „propter alia peragenda residerent". Hos electos Synodus appellat Judices, & addit ex utraque Mauritania, Numidia, ac Byzacio

tres,

tres, ac decem Proconſularis Provinciæ Legatos fuiſſe electos in iſtos Judices. Nullum ex Tripoli. Nempè quod nullus Legatus advenisſet. Etiam in Carthaginenſi collatione ſeptem ex Catholicis, & totidem ex Donatiſtis fuerunt electi, ut agerent omnia. Erant omnium reliquorum Compromiſſarii. Attamen tunc id factum eſt non ad dimittendos reliquos Epiſcopos, ſed ad evitandas clamorum in futura collatione turbulentias. Dico iſtum Canonem habuiſſe locum etiam ac præſertim in pleniſſimis Afrorum Synodis. Quoniam licet in Synodo & pro Synodo ex Legatis emanaverit, potiori tamen jure locum obtinuit in pleniſſimis Synodis.

Occurrunt aliquot quæſtiones. Prima eſt, Quoties oportuerit celebrare haſcè Synodos? Reſpondeo plenariam ex ſolis Legatis Synodum multò tempore fuiſſe celebratam ſingulis annis. Hinc tertia Carthaginenſis Synodus, & Hipponenſium Canonum Compendium ipſam appellant "Concilium univerſale anniverſarium". Cap. 7. 8.
Et illud compendium adjungit: "Ut per ſingulos annos Concilium convocetur". Cap. 6.
Exponit in Carthaginenſi Synodo Primas Aurelius: "Conſtitutum fuit in Concilio Hipponenſi, ut ſingulis annis contraheretur Concilium Africæ plenarium". Exſtat in Africano Codice. Cap. 94.
Videtur ibidem exſtare integer Hipponenſis Canon: "Confirmandum eſt in hac Synodo, ut ſecundùm Ni-
cæna Statuta, propter cauſſas Eccleſiaſticas, quæ ad perniciem Plebium ſæpè veteraſcunt, ſingulis quibuſque annis Concilium convocetur, ad quod omnes Provinciæ, quæ primas Sedes habent, de Conciliis ſuis binos, aut quantos elegerint, Epiſcopos Legatos mittant, ut congregato Conventu plena poſſit eſſe authoritas". Can. 13.
Primas Aurelius Africanam Eccleſiam invenit & accepit valdè deformatam. Ex variis cauſſis. Una fuit, quod generalis totius gentis Synodus fuiſſet rarior. Ità & Apoſtolus noſter ſanctus Bonifacius ſcribit apud nos Chriſtianitatem fuiſſe deſtructam, quod per octoginta annos ceſſaſſet celebratio Synodorum. Quapropter gentis ſuæ mores reſtauraturus Aurelius ſtatim in Hipponenſi Synodo ſanxit laudatum Canonem. Iſta enim, in qua & ſanctus Auguſtinus adhuc Presbyter coram Epiſcopis diſputavit de fide & Symbolo, eſt inter omnes Aurelianas prima. Erat iſti tempori duriuſculus Canon. Hinc Aurelius addidit, quod in alia ad ipſum Synodo dixerunt Honoratus & Urbanus, Legati Sitifenſes: "Sanctitati

Cap. 2. „citati tuæ nos ſpopondiſſe jam dudùm meminimus, ut ſingulis „quibuſque annis ad tractandum conveniamus". Aurelius Canoni ſuperaddidit ſpontaneam Epiſcoporum profeſſionem, & Pactum. Canonem polivit tertia, vel quævis alia Carthaginenſis Synodus: "Similiter placuit, ut propter cauſſas Eccleſiaſticas, quæ ad per- „niciem Plebium ſæpè veteraſcunt, ſingulis quibuſque annis Con- „cilium convocetur. Ad quod omnes Provinciæ, quæ primas „Sedes habent, de Conciliis ſuis ternos Legatos mittant, ut & „minùs invidioſi, minùſque hoſpitibus ſumptuoſi Conventus plena „poſſit eſſe authoritas. De Tripoli autem, propter inopiam Epi- „ſcoporum, unus Epiſcopus veniat". Exinde Provinciæ non ampliùs binos, aut quot vellent, potuerunt Legatos mittere, ſed fuerunt conſtrictæ ad mittendos tres. Exceptâ Provinciâ Tripolitanâ. Et juxtà has Aurelii regulas dudùm vixit Africana Eccleſia. At verò ad aliam Synodum poſt laudatas eaſdem regùlas idem

Can. 94. 95 Aurelius edixit: "Ad quia hoc", utiq; quotannis venire ad Synodum, "laborioſum omnibus Fratribus viſum eſt, placuit ut non ſit „ultrà fatigandis Fratribus anniverſaria neceſſitas, ſed quoties exe- „gerit cauſſa communis, id eſt, totius Africæ, undecumque ad „hanc Sedem hac de re datæ literæ fuerint, congregandam eſſe „Synodum in ea Provincia, ubi opportunitas perſuaſerit. Cauſſæ „autem, quæ communes non ſunt, in ſuis Provinciis terminentur". Aliquandò dubitavi de mendo Canonis, & forſan debere legi: "Undecumque ab hac Sede datæ literæ fuerint". Verùm adver-

Cap. 9. ſantur, & Codicis lectionem confirmant Milevitana Synodus, & vaſta illa atque confuſa Aſrorum Canonum collectio.

Ex his interim aliqua addiſcimus. Primò, quod Hipponenſis, immò forſan & tertiæ Carthaginenſis Synodi tempore, Mauritania Sitifenſis necdùm haberet primam Sedem, nec proprium Primatem. Deinde, quod ratio, ex qua quintus Nicænus Canon juſſit quovis anno bis agi Provinciarum Synodos, fuerit impedire pendentium cauſſarum veteraſcentiam. Præſertim veteraſcentiam iniquarum excommunicationum. Et hinc liquet me ſupra rectè dixiſſe eandem rationem à Sardicenſi Synodo, dum excommunicatos Clericos ſanxit à vicinis etiam Epiſcopis ſanandos, fuiſſe attentam. Pleniſſimas Carthaginenſis Sedis arbitrio, Africanas Synodos Canon iſte permiſit arbitrio Provincialium Primatum. Juxta antiquos mores. An Provinciales Synodi juxtà Nicœnum Canonem ſem-

per

per bis in anno fuerint factæ apud Afros, est grande dubium : Non possim definire. Certè plures Episcopi isthic ignorabant Canones, ideoque & negligebant. Hinc tertia Carthaginensis Synodus sanxit : "Ordinandis Episcopis vel Clericis priùs ab Ordinato„ribus suis Decreta Conciliorum auribus eorum inculcentur, ne „se aliquid contra Statuta Concilii feciſſe asserant". Canonis, à quacumque Synodo sit, author fuit sanctus Augustinus, qui contrà Nicænum Canonem per ignorantiam ordinatus Episcopus, quod in se factum doluit, in aliis postmodò fieri noluit. Ita in ejus vita testatur sanctus Possidius. "Post hunc Canonem credo Afrorum Primates bis in quovis anno celebrasse suas Synodos. Hac de causa prodiisse videtur Canon de Episcopis distribuendis in turmas. Quidquid sit, omninò semel in anno agebant Synodum. Etenim quotannis debebat Legatio destinari ad plenariam Synodum : Et ista Legatio debebat designari ac eligi à Synodo Provinciæ. Et supra audivimus ab Alipio, Augustino, ac Possidio Primatem ipsorum Xantippum operosè excusari, quod isto anno propter Tyronum tumultus non celebrasset Synodum. Item ab Aurelio, dum anniversariam plenariæ Synodi necessitatem abstulit, audivimus : "Causæ autem, quæ communes non sunt, in „suis Provinciis terminentur". Utique singulis annis. More antiquo. Et istud ipsum lucet ex hoc Canone : "Dies Concilii", utique plenarii & anniversarii, "idem servetur, qui in Hipponensi „Concilio constitutus est, id est, decimo kalendas Septembris. „Et scribendum ad singularum quarumcumque Provinciarum Pri„mates, ut quando apud se Concilium congregant, istum diem „non impediant". Etenim quintus Nicanus Canon disertè mandat, ut secunda Provinciæ Synodus quotannis fiat circa tempus Autumni. Tunc igitur Afrorum etiam Primates agebant Synodos. Hinc videri possint bis feciſſe.

Hinc etiam discimus, quo anni tempore fieret ista plenaria anniversaria Synodus. Nempè decimo kalendas Septembris. Et ita statutum fuit ab ejus authore, Hipponensi Synodo. Præfatum Canonem, omissis tamen verbis, "qui in Hipponensi Con„cilio constitutus est", confusa illa Afrorum Canonum farrago legit in eundem modum. At verò quinta Carthaginensis Synodus legit longè aliter : "Dies Concilii undecimo kalendarum no„vembris servetur". Quæ lectio videtur verior. Ista enim tem-

pestas apud calidas Regiones est Epiſcoporum itineri longè opportunior. Et ipſum fortiter confirmat ſancti Auguſtini Reſcriptum
Epiſt.217. ad prætenſum Primatem Victorinum : "Tractoria ad me quinto „Idus Novembris venit". Victorinus, quo anniverſariam plenariam Synodum non impediret, ſuam Provincialem indixit ad medium aut finem Novembris : Quod nempè iſta undecimo kalendas ejuſdem menſis fuerat celebranda. Et omninò expediebat Provincialem poſt plenariam, ac poſt Legatorum reditum fieri : Quo nempè hujus Decreta poſſent in iſta publicari, & mitti in executionem. Attamen dies iſta non ampliùs obtinuit poſt ſublatam anniverſariam neceſſitatem plenariæ Synodi. Exinde hæc agitari cœpit quovis anni tempore : Ad rationabile Beneplacitum Primatis Carthaginenſis. Aliquandò bis in anno, aliquandò nunquam. Prout rationes cogerent, aut ſuaderent. Ejuſdem in arbitrio erant dies ac tempus pleniſſimæ Synodi. Exinde Provincialium Synodorum dies etiam redivit ad Beneplacitum Primatum.

Altera quæſtio eſt, Quis fuerit locus plenariæ per Legatos Synodi? Reſpondet Primas Aurelius : "Conſtitutum eſt in Con„cilio Hipponenſi, ut ſingulis annis contraheretur Concilium Afri„cæ plenarium, non tantùm hic apud Carthaginem, verùm etiam „per diverſas Provincias ſuo ordine. Et hoc reſervatum eſt, ut „indiceremus aliquando in Numidia, aliquando in Byzacio". Et ita fuit omninò factum. Habemus in Byzacio Septimunicenſem, Suffetulenſem, Macrianenſem, Juncenſem, ac Marazanenſem, in Numidia Hipponenſem, ac Synodum Milevitanam. Joannes Garnerius addit : "Nullæ ſunt habitæ extra Numidiam, Proconſularem, „& Byzacium. Quia reliquæ Provinciæ minus erant opportunæ „propter diſtantiam, quam prædictæ in media Africa ſitæ". Poſſit labi. Licet enim reſervatum fuerit, ut præſertim in Byzacio ac Numidia iſtæ Synodi fierent, poſſint tamen aliquæ fuiſſe factæ in aliis Provinciis. Etenim Sitifenſis Cellenſem, forſitan & Macrianenſem, Cæſaræenſis Mauritania forſitan habuit Synodum Juncenſem. Dico, "Forſitan". Alia namque apud Byzacium, alia Macriana fuit apud Sitifenſes. Alia item Junca fuit apud Byzacium, alia apud Cæſaræenſes. An utraque, an unica, & quænam habuerit Synodum, ignoro. Ferrandus ad nos tranſmiſit ſola quorundam Canonum compendia. Interim omnes iſtæ Synodi fuerunt

fuerunt omninò plenariæ. Africani namque Codicis Collector ad Carthaginenſem, ſub Honorii ſeptimo ac tertio Theodoſii Conſulatu celebratam, Synodum ſubnotavit: "Geſta hujus Concilii ideò non Can. 107
„deſcripſi, quoniam Provinciale, non univerſale celebratum eſt". Proinde Provincialium Synodorum Canones poterant ſuam Provinciam, nequaquàm dirigere omnem Africam, ideoque nec redigebantur in communem Codicem. At verò Ferrandus Diaconus, ac Creſconius Africanus Epiſcopus iſtarum Synodorum Canones congeſſerunt in ſuos Codices: Erant igitur plenariæ.

Ad primam Synodorum ſpeciem Laudavi, & pro exemplo adduxi Hipponenſem, in qua ſanctus Auguſtinus Eradium Presbyterum curavit ſibi eligi in Succeſſorem. Addendum eſt illi adfuiſſe duos Epiſcopos, Religianum ac Martianum. Nempe ob negotii gravitatem erant ſingulariter invitati. Quæ invitatio fuit Afris frequens. Similes Synodos Auguſtinus fecit, dum ſuum Clerum coëgit ad vitam communem. In priori ſolos ſeptem Presbyteros, in his poſterioribus nominatim enumerat omnes ſuos Clericos, etiam Diaconos & Sub-Diaconos: Et nullam facit mentionem Archi-Presbyteri aut Archi-Diaconi. Ex quibus conjecturo iſtas Dignitates non fuiſſe in Hipponenſi Eccleſia. Et quia ipſa non erat ex ignobilioribus, ſuſpicor præfatas Dignitates fuiſſe in paucis Eccleſiis. Certum eſt fuiſſe in quibuſdam. Etenim quarta Carthaginenſis Synodus ſancit de Ordinando in Sub-Diaconum: "De Can. 5.
„manu Archi-Diaconi Urceolum accipiat", Inſuper tres iſtic Canones laudant Archi-Diaconum. Et alius Canon habet: "Epiſco-
„pus gubernationem viduarum non per ſemetipſum, ſed per Archi-
„Presbyterum, aut per Archi-Diaconum agat". At verò in aliis Afrorum monimentis rariſſima, aut forſan nulla eſt, niſi dum de Carthaginenſi Eccleſia agitur, iſtarum Dignitatum memoria. Hinc ſuſpicor in multis non fuiſſe Eccleſiis. Nec admirandum. Nam & Emeritenſis in Hiſpania, ubi amplæ & largæ erant Eccleſiæ, Synodus ſanxit, ut quivis Epiſcopus deinceps habeat Archi-Dia- Can. 10.
conum & Archi-Presbyterum. Quoniam antea plures non habebant. Sunt alterius loci.

CAPUT

CAPUT XV.

Exponuntur Episcopalia Africanæ Ecclesiæ Iudicia.

Ecclesiastica olim Judicia fuerunt passim Synodalia. Fuerunt tamen & personalia a solo Episcopo. Etenim nonus Chalcedonensis Canon sanxit: "Si quis Clericus adversùs Clericum „habet negotium, non deserat proprium Episco„pum, & ad sæcularia percurrat Iudicia, sed „priùs actio ventiletur apud Episcopum proprium, „vel certè consilio ejusdem Episcopi, apud quos utræque partes „voluerint, Iudicium agitetur. Quod si Clericus habet causam „adversùs Episcopum proprium, vel adversùs alterum, apud Pro„vinciæ Synodum Iudicetur". Proinde solæ adversùs Episcopum causæ erant olim Synodales: Adversùs Laicos & Clericos intentatas actiones judicabat solus Episcopus. Chalcedonensis Synodus suum Canonem hausit ex quinto Niceno, decimo sexto Sardicensi, & constanti Ecclesiarum consuetudine. Hinc etiam de S. Augustino scribit
Cap. 19. sanctus Possidius: "Interpellatus à Christianis B. Augustinus causas „audiebat diligenter ac piè. Et eas aliquando ad horam refectionis, „aliquando autem tota die, jejunans semper tamen, noscebat & dirimebat". Loquitur de civilibus Laicorum causis. Hanc Episcoporũ po-
Cap. 1. testatem quinta Carthaginensis Synodus appellat "jus Apostolicum". Fundatur enim in priori S. Pauli ad Corinthios epistola. Augustinus etiam audiebat ac dirimebat criminales suorum Clericorum causas: Et ipsos quandoque non puniebat solummodò, sed etiam degradabat. Lucet ex ejus ad Populum verbis in sermone secundo de communi ipsorum vita: "Delebo eum de tabula Clericorum. Interpellet „contra me mille Concilia, naviget contra me, quò voluerit, sit „certè ubi potuerit, ut ubi ego Episcopus sum, illic Clericus esse „non possit". Ago hìc de solis criminalibus Episcoporum & Clericorum Judiciis: Præsertim degradatoriis. Ab his enim maximè solet appellari.

De

De consueta ipsorum apud Afros forma scribit sanctus Augustinus in literis ad Xantippum Tigisensem Episcopum, Primatem Numidiæ : "Ego sanè Presbyterum", Rusticanæ in Hipponensi Diœcesi Parochiæ Rectorem, qui solemne in Dominici Natalis vigilia jejunium violare, ac apud infamem mulierem sine Clerico teste prandere, cœnare, ac dormire præsumpserat, "removendum „ab officio Presbyterii arbitratus sum, timens ei deinceps Eccle„siam Dei committere. Quod si fortè Judicibus Ecclesiasticis „aliud videtur, quia sex Episcopis causam Presbyteri terminare, „Concilio statutum est, committat illi, qui vult, Ecclesiam suæ „curæ commissam : Ego talibus, fateor, quamlibet curam com„mittere timeo, præsertim quos nulla bona fama defendit, ut hoc „eis possit ignosci, ne quid perniciosius, si eruperit, languens im„putem mihi". Respicit undecimum primæ Carthaginensis Synodi Canonem, conditum ad suggestionem Elpidophori, Cuiccalitani in Proconsulari Provincia Episcopi, ac ad relationem Grati Primatis Carthaginensis : "Si quis tumidus vel contumeliosus exstiterit „in majorem natu, vel aliquam causam habuerit, à tribus vicinis „Episcopis, si Diaconus est, arguatur ; Presbyter à sex ; si Epi„scopus, à duodecim Consacerdotibus audiatur". Eundem Canonem firmavit secunda Carthaginensis Synodus, celebrata per Genethlium Primatem: "Etiam hoc adjicio secundùm Statuta vete„rum Conciliorum, ut si quis Episcopus in reatum aliquem in„currerit, & fuerit nimia necessitas non posse plurimos congre„gari, ne in crimine remaneat, à duodecim audiatur. Et à sex „Presbyter, & à tribus Diaconus, cum proprio Episcopo". Verba, "Secundùm Statuta veterum Conciliorum", affirmant hunc Canonem esse antiquum, confirmatum sæpiùs, ac innovatum.

Degradatus à sancto Augustino Presbyter appellaverat ad Numidiæ Primatem Xantippum, affirmans se non à sex Episcopis, sed damnatum à solo Augustino, judicium esse contra Canones sine legitima authoritate attentatum, ideòque evidenter nullum, ac exufflandum. Et Xantippus videtur voluisse pro Presbytero procedere. Hinc sanctus Augustinus potenter intercessit, & adduxit plura. Primò fatetur exstare istiusmodi Canonem. Secundò fatetur ipsum esse in precio apud Ecclesiasticos Judices, & ab ipsis observari. Quos intelligat per Ecclesiasticos Judices, est incertum. Videtur aut Ecclesiasticos Defensores in-

telligere, aut Professores sacrorum Canonum. Nam & hi tunc non defuerunt Ecclesiæ. Tertiò asserit se nolle ligari isto Canone, ideòque sibi soli esse potestatem degradandi suos Presbyteros. Quartò affirmat istius Presbyteri, si à Xantippo fiat, reparationem nunquam à se admittendam. Quintò addit ipsam tamen, si pro alia Diœcesi fiat, à se dissimulandam ac negligendam.

Erat recentior, aut certè non antiquissimus Canon. Utique conditus & inductus à Grato Primate. Lucet ex sancti Cypriani ad Rogatianum Novensem Episcopum, qui criminosum ac sibi contumacem Diaconum ipsi judicandum & castigandum retulerat, Rescripto: "Et tu quidem honorificè circà nos, & pro solita tua „humilitate fecisti, ut malles de eo nobis conqueri, cum pro Epi„scopatus vigore, & Cathedræ authoritate haberes potestatem, „qua posses de illo vindicari, certus quod Collegæ tui omnes gra„tum haberemus quodcumque circa Diaconum tuum contume„liosum Sacerdotali potestate fecisses". Eadem tunc erat ratio Presbyterorum. Certè non solum Felicissimum Archi Diaconum, sed & quinque ipsi conjuratos Presbyteros videtur solus Cyprianus damnasse. Et ita fuit usque ad laudatam Grati Primatis Synodum. Et ejus Canonem, quod antiquam gentis consuetudinem infringeret, videtur non omnis Africa etiam post Genethlii confirmationem admisisse. Et huic parti adhæsit sanctus Augustinus.

Utraque pars nitebatur fundamentis. Gratum Primatem, & ipsi assidentem Synodum ad faciendam istam Episcopalis authoritatis circumscriptionem permoverunt Episcoporum apud Afros numerositas, & à quibusdam in suum Clerum præcipitata per iracundiæ impetum judicia, sanctum verò Augustinum, ac plures haud dubiè Episcopos in contrariam sententiam pertraxerunt antiqua consuetudo, ac dilecta Episcopalis authoritatis integritas. Interim novus iste Canon sanxit pro solis Presbyteris ac Diaconis. Subdiaconos ac alios inferiores Clericos permisit antiquæ formæ, de qua vigesimus Canon Africani Codicis: "Si Presbyteri vel „Diaconi fuerint accusati, adjuncto sibi ex vicinis locis cum pro„prio Episcopo legitimo numero Collegarum, quos ab eodem ac„cusati petiverint, id est, unà secum in Presbyteri nomine sex, in „Diaconi tres, ipsorum causam discutiant; reliquorum autem Cle„ricorum causas etiam solus Episcopus loci agnoscat & finiat".

At

At verò quartum Carthaginenſe Concilium adjunxit : "Epiſcopus Can. 13.
„nullius cauſſam audiat abſque præſentia Clericorum ſuorum. Alio-
„quin irrita erit ſententia Epiſcopi, niſi Clericorum ſententiâ con-
„firmetur". Exiſtimo per Clericos intelligi ſolos Presbyteros. Hi enim ſoli cum Epiſcopo ſedere poterant, ideòque & judicare. Quibuſdam videntur habuiſſe conſultativum ſolummodò ſuffragium. Canon enim requirit ſolam ipſorum Præſentiam. Verûm iſti opinioni palam obſtant verba : "Niſi Clericorum ſententiâ confir-
„metur". Et Ferrandus Diaconus iſtos Canones redegit in hoc Can. 51.52
compendium : "Ut Epiſcopus accuſatos Presbyteros convocatis
„quinq; Epiſcopis audiat, Diaconorum cum tribus, reliquorum verò
„cauſſam ipſe ſolus diſcutiat. Ut autem unus Epiſcopus cogni-
„tionem ſibi non vindicet, hoc in alio Carthaginenſi Concilio
„actum eſt". Diſertè affirmat priorem Canonem fuiſſe ab hoc poſteriori correctum & conſtrictum. Et hoſcè Canones omninò probavit & ſubſcripſit ſanctus Auguſtinus. Poſſint tamen contra ipſius judicium emanaſſe. Porrò Tripolitana Provincia, quod paucos haberet Epiſcopos, habuit aliquid ſingulare : "Propter ino-
„piam Provinciæ Presbyter ibi à quinque audiatur Epiſcopis, &
„Diaconus à tribus, proprio Epiſcopo præſidente". Hoc eſt, proprio Epiſcopo inter iſtos quinque aut tres connumerato. In aliis Provinciis proprius Epiſcopus debebat eſſe quartus aut ſeptimus. Quare Ferrandus Diaconus videtur eſſe paſſus vitium ſui Breviarii. Quidquid ſit, hæc omnia ſunt intelligenda de ſolis criminalibus Clericorum cauſſis. Eorum civiles cauſſas poterat ſolus Epiſcopus dirimere. Quod ipſum advertit Theodorus Balſamon in Commentario ad decimum quartum Canonem Africani Codicis. Tertia Carthaginenſis Synodus addidit : "Sanè ſi ex conſenſu partium Can. 10.
„Judices electi fuerint, etiam à pauciori numero, quàm conſti-
„tutum eſt, non liceat provocari". Sancit, aut potiùs ſupponit arbitrarium ſeu electum contra Epiſcopum Tribunal non debere conflari ex duodecim Epiſcopis. Eadem eſt ratio de Presbyteris ac Diaconis. Et cauſſa eſt cuivis obvia.

Canon, qui Epiſcopum nonniſi à duodecim Collegis damnari ſanxit, placuit etiam aliis gentibus. Etenim ad minoris Britanniç Epiſcopos ſcripſit Leo IIII. : "Nullam damnationem Epiſcoporum Epiſt. 22.
„eſſe unquam cenſemus, niſi aut ante legitimum numerum Epi-
„ſcoporum, qui ſit per duodecim Epiſcopos, aut certè probata

„ſententia per ſeptuaginta duos idoneos teſtes". Hoc caſu permittit damnari à paucioribus. Attamen nonniſi per Provinciæ Synodum. Et

Epiſt. 65. ad Salomonem, ejuſdem Britanniæ Regem, ſcripſit Nicolaus I.: "Epi„ſcopi nullam poſſint ſui honoris ſuſtinere jacturam, quos non conſtat „fuiſſe à duodecim Epiſcopis, præſente, primamq; ſententiam Metro„politano Epiſcopo, cum examinarentur, obtinente, auditos". Semi-Barbaros, qui nec Metropolitam habebant, nec duodecim erant numero, & tamen attentabant omnia Synodalia, Britonum Epiſcopos uterque Pontifex ſperavit per iſtam formam compeſcendos. Ipſam deſumpſerunt ex Decretali epiſtola, quam Iſidori Mercatoris collectio adſcribit ſancto Zephyrino Pontifici: "Duodecim Judi„ces quilibet accuſatus Epiſcopus, ſi neceſſe fuerit, eligat, à quibus ejus „cauſſa juſtè judicetur". Eandem formam placuiſſe poſtmodò Græcorum Epiſcopis docet Theodorus Balſamon in Commentario ad duodecimum Canonem Africani Codicis: "Interrogavit quiſ„piam, cum Canon contineat tunc fieri à duodecim Epiſcopis, „& ſolis, Epiſcoporum depoſitiones, quando fieri omninò non „poteſt, ut multi conveniant, ſi depoſitus fuerit Epiſcopus à „duodecim Epiſcopis, idque cum ſit facile, ut multi conveniant, „diſſolvetur depoſitio, an non? Dicunt quidam hoc modo non „infirmari ſententiam. Cum autem Joannes Amathuntis Epiſco„pus ab illo Cypri Archi-Epiſcopo Joanne fuiſſet depoſitus, & „depoſitionis Edictum in Tribunali Imperatorio lectum eſſet, „quoniam inventi ſunt undecim Epiſcopi & Archi-Epiſcopus de„poſitionem feciſſe, ſtatuit Sanctiſſimus ille Patriarcha Dominus „Lucas cum aſſiſtente Synodo, quin & adſiſtens Senatus, eſſe „infirmam & nullius momenti depoſitionem, quod accerſita „non fuerit univerſa Synodus Cypriorum Eccleſiæ, aut ſaltem major „pars ejus, etiamſi magna eſſet ejus cogendi facultas, & quod Archi„Epiſcopus non ultra duodecim Epiſcopos, ſed unà cum illis eſſet „numeratus". Pergit in Commentario vigeſimi tertii Canonis: "Cum duodecimus Canon definiat, à quot Epiſcopis debeant judicari „Epiſcopi, Presbyteri & Diaconi, nunc jubent Patres, ut ultra „duodecim, ſex, aut tres ſit quoque loci Epiſcopus Judex compe„tens. Qui autem ſunt præter eos, Lectores ſcilicet & reliqui, ab „uno & ſolocompetenti Epiſcopo iudicentur".

Hæc omnia Theodorus transfert in ſuam gentem. Etenim quod Orientalis Eccleſia iſtos in Canones græcam linguam tranſtulerit, ac

ſuo

suo codici inserverit, docet secundus Canon Trullanus. Quod eosdem Gallicana Ecclesia dudùm probaverit ac usitarit, docet sancti Cæsarii Arelatensis Archi-Episcopi sermo, dictus ad Collegas in causa Contumelioſi Episcopi Rejensis. Isidorianæ collectionis author fuit homo Hispanus, ideòque constat istos Canones tunc viguisse etiam in Hispaniis. Attamen cum aliqua ubique differentia. Etenim personatus Zephyrinus privilegium, quo accusatus Presbyter ac Diaconus poterant judicii Collegas ex vicinis civitatibus eligere, ac à suo Episcopo petere, extendit etiam ad accusatos Episcopos: Quod non videtur fuisse apud Afros. Leo quartus duodecim Episcopos censuit posse suppleri per abundantiam testium. Theodorus Balsamon rectè affirmat Episcopos præter Metropolitam debuisse esse duodecim. Item sex aut tres præter proprium Episcopum. Hæc enim omninò videtur fuisse mens Africanorum Canonum. Etiam rectè excipit plenas Synodos istarum Provinciarum, quæ non habent tot Episcopos. Ità studet Africanos Canones conciliare cum Antiochenis. Eandem exceptionem censet fuisse servatam in Tripolitana Provincia. Afrorum Episcopi in aliis Provinciis erant numerosissimi, ideòque criminalia ipsorum Judicia poterant frequenter occurrere: Hinc noluerunt totiès fatigari plenas Synodos, nec crimina occurrentia ad consuetum ipsarum tempus differri. Tertia Carthaginensis Synodus his adjunxit: "Quisquis Episcoporum accusatus fuerit, ad Primatem Provinciæ „causam ipsius deferat accusator. Nec à communione suspen„datur, cui crimen intenditur, nisi ad causam suam dicendam, „Primatis literis evocatus, minimè occurrerit". Docet nos plura. Primò, quod Provinciæ Primas potuerit solus Episcopales accusationes admittere, ac reos citare. Deindè, quod ipse potuerit duodecim Episcopos eligere. Tertiò, quod eis præsidere debuerit, aut alicui decimo tertio suas vices delegare. Et istum Canonem antiquo suo Codici inseruit Romana Ecclesia.

Lucidè hæc confirmantur ex caussa & Synodali Judicio erga Maurentium, novæ Germaniciæ in Numidia Episcopum, qui suæ Synodo, ad quam accusatores non comparuerant, supplicavit & dixit: "Judices peto sanctum Senem Xantippum", Primatem Provinciæ, "Sanctum Augustinum, Florentium, Theasium, Samsutium, Secundum, & Possidium. Hæc decerni „mihi jubeatis". Et Acta Synodalia pergunt: "Sanctum Con-

„cilium conceſſit Judices poſtulatos, reliquos autem Judices, „ad complendum" duodenarium "numerum neceſſarios, eligen„tibus ipſis Senioribus à nova Germanicia", acculatoribus ſui Epiſcopi, "Senex Xantippus curavit decernere". Utique ſex, accuſatus Epiſcopus à Synodo, ſex à Primate petebat accuſator Populus, & ipſis Provinciæ Primas præſidebat decimus tertius. Quæ forma non eſt antiquiſſima. Etenim in literis ad ſanctum Papam Cornelium ſcribit ſanctus Cyprianus de Epiſcopis, Epiſt. 55. Feliciſſimo rebelli ſuo Diacono adhærentibus: "Jovinus & „Maximus comites cum Privato Hæretico adfuerunt, ob nefanda „ſacrificia & crimina in ſe probata, ſententia novem Epiſcoporum „condemnati, & iterato quoque à pluribus nobis in Concilio an„no priore abſtenti". Affirmat tunc fuiſſe duos damnandi Epiſcopi modos: Per Provinciæ Synodum, & per Conventum pauciorum Epiſcoporum. Affirmat novem ſuffeciſſe. An fuerint neceſſarii, non poſſim affirmare. Quidquid ſit, duodecim Epicopos poſtmodò requiſivit per ſuas Synodos Gratus Archi-Epiſcopus, & omnis Africana Eccleſia tandem admiſit, confirmavit, & obſervavit.

Dum hæc ſcribo, prodit in Gallia Libellus Anonymus de antiquis & majoribus Epiſcoporum cauſſis, contra Joannem David Apologus eorum, quæ pro ſuprema Provincialium Synodorum authoritate, ac à Romanis appellationibus independentia commentus eſt Dominus Petrus de Marca. In Præfatione author edicit cauſſam ſuppreſſi nominis: "Verumtamen, „ut ingenuè fatear, cum Societati Theologorum Pariſienſium „non paucis abhinc annis nomen dederim, paratumque me „eſſe ad defenſionem veritatis uſque ad effuſionem ſanguinis ju„raverim, ejuſmodi ratio ut nomen meum occulerem omninò „non impulit; ſed ne fortaſſe ſpes melioris fortunæ aliquando „deluſa me ad quandam palinodiam turpiter adigeret, quâ apud „pleroſque fama nomenque Petri de Marca vehementer labo„rant". Innocentius X. Pontifex Petrum de Marca, niſi multorum in ſuis libris articulorum ſcriptam palinodiam coram omni ſub cœlis Eccleſia ſolemniter cantaret, confirmare noluit in Archi-Epiſcopum Tholoſanum: Et iſta tanti Doctoris conſtantia ſolemniter cantavit. Præſens Scriptor etiam ſperat meliorem iſtiuſmodi fortunam: Et metuit ſimilem palinodiam, ac ſimi-

lem

lem nominis jacturam. Hinc nomen ſupprimit. Quapropter quis non temerè exiſtimet veritatem ab ipſo nec eſſe inventam, nec defendi. Etenim "quomodò poteſtis credere, qui gloriam „ab hominibus quæritis"? Et certè Petrus de Marca paſſus eſt juſta damna nominis. Etenim veritatem aut non defendit, aut defenſam eſt prævaricatus. Et prçſens Apologus palam affirmat rediiſſe ad priora. Affirmat fuiſſe vertumnum, ac paſſum aliquid Ecembolii, de quo Socrates: "Ecembolius Sophiſta Conſtantinopolitanus, L. 5. c. 11.
„ſe ad Imperatorum ingenia & naturam conformans, dum Con-
„ſtantius regnabat, ſe ardenter fidem Chriſtianam amplecti ſi-
„mulavit; dum Julianus potiebatur Imperio, Gentilitatem ma-
„gnoperè præ ſe tulit; Juliano mortuo, Religionem Chriſtianam
„denuò profiteri induxit in animum. Nam ante portam Ec-
„cleſiæ ſe pronum abjiciens, ſic vociferatus eſt": Me quaſi ſalem inſipidum pedibus conculcate. "Ecembolius, ſicut antea „levis & inconſtans fuit, ſic quoque poſtea permanſit".

Adversùs præſentem Anonymum reſpondeo cum Tertulliano in quarto libro contra Marcionem: "Poſſem hìc gradum figere, Cap. 2.
„non agnoſcendum contendens opus, quod non erigat frontem,
„quod nullam conſtantiam præferat, nullam fidem repromittat
„de plenitudine tituli, & profeſſione debita authoris. Sed per
„omnia congredi maluimus". Inter alia argumenta, quæ Joannes David adducit pro Romanis appellationibus, ſunt Canones Sardicenſes. Affirmat ipſos eſſe, ac ſemper fuiſſe ſolemnem iſta in re regulam Catholicæ Eccleſiæ. Et benè affirmat. Ad hæc tamen exufflanda Scriptor Anonymus adducit Canonem, quem de Diacono à tribus, de Presbytero à ſex, de Epiſcopo à duodecim Epiſcopis judicando ſanxit in ſua Carthaginenſi Synodo ad Elpidophori Cuiccalitani Epiſcopi ſuggeſtionem Gratus Archi-Epiſcopus, atque adjungit: "Hæc diſciplina non ſolùm diſſimi- Cap. 16.
„litudinem habet cum Decretis Concilii Sardicenſis, verùm etiam
„eſt prorsùs inaudita & incognita. Huc uſque Diaconi & Pres-
„byteri Juriſdictioni Epiſcopi ac Cleri fuerant obnoxii, Antiſti-
„tes verò Concilii Provinciaſis primæ cognitioni. Sed in hoc
„Concilio Carthaginenſi duodecim Epiſcopis delegatur Judicium
„Epiſcopi, ſex Presbyteri, tribus Diaconi. Ex quibus pleniſſimè
„perſpectum habemus, quàm ſit intolerabilis & inſolens cogitatio
„Davidii, hoc Privati exemplo probantis uſum ſive praxim Ca-
„nonum Serdicenſium in cauſſis Epiſcoporum". Reſ-

Respondeo istum Carthaginensem Canonem fuisse revera hetroclytum. Hinc ipsi deferre aliquandò noluit sanctus Augustinus. Et sine dubio habuerit Collegas. Nihilominùs ipsum postmodò probavit atque admisit. Ejus condendi & probandi magna ratio fuit Episcoporum in Africanis Provinciis multitudo. Omnes, exceptâ Tripoli, habebant ferè centum Episcopos : Aliquæ longè plures. Profiteor Episcopalium causarum judicia olim spectasse ad Synodum Provinciæ. Etiam ad illam, quæ dumtaxat quatuor aut quinque habebat Cathedras. Hinc Gratus Primas censuit pro uno judicando Episcopo non esse fatigandam tantam multitudinem, sed cum Primate sufficere duodecim. Ex alia parte voluit Episcopalia etiam de Presbyteris ac Diaconis judicia esse matura & gravia. Hinc inter numerosos adeò Episcopos censuit ipsos non ab unico, sed à pluribus judicandos. Et hoc omninò didicerat à Sardicensi Synodo. Etenim illic ab Hosio Præside audiverat referri multorum Presbyterorum ac Diaconorum querimonias : "Quod me adhuc movet, reticere non dedeo. Si Epi„scopus quis fortè iracundus, quod esse non debet, citò & aspe„rè commoveatur adversùs Presbyterum, sive Diaconum suum, „& exterminare eum de Ecclesia voluerit, providendum est, ne „innocens damnetur, aut perdat communionem". Et Hosius providit per appellationem ad vicinos Episcopos. Palam contra Nicænos Canones, & priorem consuetudinem. Archi-Episcopus Gratus censuit medicinam non sufficere. Censuit expedire non solam sanatricem, sed insuper medicinam præservatricem. Hinc sanxit Diaconum non nisi à tribus, Presbyterum non nisi à sex Episcopis esse damnandum. Joannes David nec Advocato indiget, nec adjutore. Ætatem habet : Credo futurum, ut pro se loquatur. Rectè dixit Sardicenses Canones fuisse à Grato deportatos in Africam, & isthic quoad Episcopales appellationes semper viguisse. Quod illo etiam tempore, quo fuerunt ignorati apud Afros, ipsorum forma, utpotè Apostolica, isthic viguerit, suo loco demonstrabitur.

Et hæc quidem de primis causarum instantiis. At verò de Clericorum appellationibus sanxit secunda Carthaginensis Synodus : "Si quis Presbyter à Præposito excommunicatus vel correptus „fuerit, debet utique apud vicinos Episcopos conqueri, ut ab „ipsis ejus causa possit audiri, vel per ipsos suo Episcopo reconciliari

„ciliari". Canon manifestè desumptus est ex Sardicensi. Ex quo patet Africam tunc se direxisse secundùm istam Synodum. Et Milevitana sanxit: "Placuit ut Presbyteri, Diaconi, vel cæteri in- Cap. 22.
„feriores Clerici in causis, quas habuerint, si de judiciis Epi-
„scoporum suorum questi fuerint, vicini Episcopi eos audiant,
„& inter eos, quidquid est, definiant, adhibiti ab eis ex con-
„sensu Episcoporum suorum. Quod si & ab eis provocandum
„putaverint, non provocent nisi ad Africana Concilia, vel ad Pri-
„mates Provinciarum suarum. Ad Transmarina autem qui puta-
„verit appellandum, à nullo intra Africam in communionem sus-
„cipiatur". Et quinta Carthaginensis Synodus: "Clericus, qui
„Episcopi circa se districtionem injustam putat, recurrat ad Syno-
„dum". Proindè Clerici poterant tribus modis appellare. Ad suæ Provinciæ Synodum. Ad ejusdem Primatem. Et ad vicinos Episcopos. Attamen non nisi ad probandos & admittendos à suo Episcopo. Alioquin enim potuissent currere ad sui Episcopi æmulos, atque ità extorquere iniquum judicium. Et horum Episcoporum judicium non erat irrefragabile. Ab ipso poterat denuò provocari ad Synodum, aut Primatem Provinciæ. Quarè præfatus Episcopi consensus non erat compromissum, aut electio Judicum. Nam ab electis Judicibus appellari non poterat. Existimo quod etiam à Primate potuerit ad Synodum provocari. An delatas sibi appellationes Primas potuerit solus dirimere, non possim affirmare. Etiam à Provinciæ Synodo provocari poterat ad generalem Synodum totius Diœcesios. Et hìc sisti debebat à Clericis: Ad Transmarina, seù ad Sedem Apostolicam proclamari non poterat. Idque ex antiqua consuetudine, & antiquo Gentis Statuto, quod in literis ad sanctum Cornelium Pontifi- Epist. 55.
cem laudat, & urget etiam sanctus Cyprianus.

De damnatorum Episcoporum appellationibus habet quarta Can. 28.
Carthaginensis Synodus: "Irritam esse injustam Episcoporum dam-
„nationem, & idcircò à Synodo retractandam". Utiquè à Provinciæ Synodo. Canon quippè agit de damnato per duodecim Collegas Episcopo, ac ipsi facit potestatem provocandi ad Synodum Provinciæ. Et de evocato ob aliquem reatum ad Primatis judicium aut Synodum, & comparere detrectante Episcopo sanxit tertia Carthaginensis Synodus: "Si nec ad Concilium universale Cap. 7.
„aut universarium occurrere voluerit, ut vel ibi causa ejus termine-

„tur, ipſe in ſe damnationis ſuæ ſententiam dixiſſe judicetur". Ei poteſtatem facit, ut vel ad Provinciæ, vel ad totius Diœceſios anniverſariam ex Provinciarum Legatis Synodum poſſit judicandus occurrere, ideoque longè magis facit facultatem ad pleniſſimam totius Gentis Synodum. Et ad Quintianum Presbyterum ſcribit Sanctus Auguſtinus: "Plebs Vigeſilitana, ſi Epiſcopum „in plenario Africæ Concilio degradatum ſuſcipere noluerit, „ſano capite faciet. Et nec cogi poteſt, nec debet. Et quiſquis „eam violenter coëgerit, oſtendet qualis ſit, & qualis ante fuerit, „quando de ſe nihil mali credi volebat, faciet intelligi. Nullus „enim ſic proditur, qualem cauſſam habuerit, quam qui per ſæ„culares Poteſtates, vel quaſlibet violentias cum perturbatione & „querela conatur recipere honorem, quem perdidit. Non vult „enim volenti Chriſto ſervire, ſed Chriſtianis nolentibus domi„nari". Epiſcopus ille à Provinciæ Synodo damnatus appellarat ad univerſale totius Africæ Concilium, & iſthic fuerat denuò damnatus. Hinc judicium iſtud ſuſpendi impetrarat per Auguſtum Principem, aut aliam ſupremam Imperii Poteſtatem. Conſultus ſanctus Auguſtinus reſpondit eſſe acquieſcendum Synodali Judicio: Attamen ideò non excluſit appellationem ad Sedem Apoſtolicam,

CAPUT

CAPUT XVI.

Referuntur errores varii circa Afrorum appellationes ad Sedem Apostolicam.

PRimus horum errorum author fuit scelera-tus Photius, invasor Constantinopolitanæ Ecclesiæ, & infelix Parens miserandi Schis-matis inter Græcam & Latinam Ecclesiam. Etenim ab ipso doctus & consecratus Za-charias Chalcedonensis Episcopus in sexta octavæ Synodi Actione tentavit exemplis de-monstrare Romanum etiam Pontificem subes-se Canonibus, posse limites excedere, errare in suis judiciis, ideo-que singula ejus Acta non esse authentica & admittenda. Inter plura exempla adduxit & hoc: "Lugendum Apiarium, justifica-„tum à Romanis Præsulibus, Africana Synodus non justificavit, „sed repulit mittens ut propria curaret, & extra fines suos non „excederet". Et venerabilis Metrophanes, Orthodoxus Smyrnen-sium Metropolita, respondit: "Apiarium, cum esset Presbyter „Ecclesiæ Siccensis, Africanæ Provinciæ, propter aliquam caussam „segregavit proprius Episcopus Urbanus; postea verò omnimodis „depositus Synodus, quæ ibidem collecta est. Zozimus autem „Papa Romanus recurrentem ad se, & semet insontem exhiben-„tem justificavit, & ad Africanam Synodum mittens cum literis, „ut iterùm susciperetur egit, rationem reddente Synodo per Scrip-„ta Bonifacio post Zozimum Papæ Romano de depositione", quæ facta est in Apiarium, & de iterata "justificatione": Et quia nunc ju-stificatum arbitramur, judicavimus autem non operari eum quę sunt Presbyteri in Ecclesia Siccensi, propter scandala, quæ subsecuta sunt. Porrò accipientem literas commendatitias à nobis, in om-nibus aliis Ecclesiis Sacerdotio fungi. "Invenitur igitùr Africana „Synodus paruisse potiùs judicio Zozimi Papæ Romani, ac per „hoc propriam reprobasse sententiam, & justificasse Apiarium, „non restitisse, ut fassus es, voto Romanorum Pontificum". Ex

impugnata Apiarii Presbyteri Romana appellatione schismaticus Zacharias ineptè concludit similes etiam Episcoporum appellationes fuisse ab Afris impugnatas ac refutatas. Etenim soli inferiori Clero isthìc non patebat ista appellatio. Et ista nugamenta Paschasius Quesnellus tentat persuadere Gallicanæ Ecclesiæ.

Eundem tramitem in Commentario ad trigesimum primum, qui Romanas appellationes inferiori Clero interdicit, Africani Codicis Canonem sequitur Theodorus Balsamon: "Nota ex eo, quod „frustra se jactant, qui sunt Romanæ Ecclesiæ, dicentes eandem „debere de omnium Ecclesiarum quæstionibus per appellationem „decidere. Si enim ei non permittitur appellationes eorum, qui „sunt in Africa, examinare, multò magis hoc jus non habent in „alias Regiones". Ejusdem mentis fuit Meletius, schismaticus Patriarcha Alexandrinus, in literis ad Ruthenos: "Incidentes „Ecclesiæ Præsulum controversias dijudicare non est permissum „Papæ Romano. Transmarinas enim appellationes, qui in Afri„ca convenerunt Episcopi, prohibuêre, ne Romam transmearent". Addit has appellationes esse contentionis pomum, quod Romani semper studuerunt invadere. Et in suo ad Sardicenses Canones Commentario scribit Joannes Zonaras: "Hujus Canonis Decre„to summi Sacerdotes antiquæ Romæ in quacumquè causa ab Episcopis provocationem ad ipsos dari jactant, ac eundem in pri„ma Nicæna Oecumenica Synodo conditum fuisse, falsò affir„mant. Quod quidem cum in Carthaginensi Synodo propositum „fuisset, minimè cum veritate consentire probatum est". Etiam ad Florentinam Synodum dixit Marcus Archi-Episcopus Ephesiorum: "Nosti apud vos olim, tempore Papæ Zozimi, productos „fuisse Nicænos Patres Carthaginensi Synodo. Scripserat enim „Zozimus Papa ad Concilium Carthaginense, Nicænam Synodum „per suos Canones statuisse, ut universo orbi liceret appellare ad „Papam Romanum: Miserat & Canonem, quo id decernebatur, „quasi Nicænæ Synodi. Verùm Canonem illum non agnovit „Carthaginense Concilium: Nec facilè illum recepit, sed nihil se tale „dixit habere in Canonibus Nicænæ Synodi. Ab Episcopis Orientali„bus, scilicet à Cyrillo Alexandrino, & à beato Proclo Constantino„politano, cum hæc authentica per epistolam ab eis quæsita, & „missa essent ab Orientalibus Carthaginensi Concilio, non est

inventus

„inventus ille Canon, quem Papa protulit. Quocirca ſcripſerunt „ei, ne ſibi jus illud appellationum poſtularet, quod non datur „à Synodo Oecumenica. Vides à Papa illo prolatum Canonem, „quem Synodus illa non ediderat, idque ſcribente ad Synodum „de re tam gravi" ? Inſigniter errat Nicænos Canones in iſta Afrorum contentione fuiſſe poſtulatos à ſancto Proclo Epiſcopo Conſtantinopolitano. Etenim hæc poſtulatio facta eſt ſub Pontificatu Zozimi, ad duodecimum Honorii, Theodoſii octavum Conſulatum, anno decimo octavo quinti ſæculi, quo Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ præſedit Atticus, quartus ante Proclum.

Verùm Marcus in ſua Florentina diſputatione non habuit ſatis validum Adverſarium. Etenim Joannes de Monte-Nigro, Prædicatorii Ordinis Prior Provincialis in Lombardia, reſpondit: "Pro- „tuliſti Zozimum Papam, ut quoſdam Nicænæ Synodi Canones „miſerit Carthaginenſi Concilio, & vis inferre Zozimum miſiſſe „corruptos Canones, adjecto de appellationibus Canone, qui non „exſtat inter Canones Nicænæ Synodi. Sed nullum nobis fide „dignum & Claſſicum produxiſti, quod ità corruperit Canones. „Quare decorum ſanè foret, ſi quæ hujuſmodi proferre vis, non „de tuo dicere, verùm teſtimonia Doctorum adferre". Ex fictitiis ſanctorum Pontificum, Julii, Marci, Liberii, ac Felicis, nec non ex ſancti Athanaſii epiſtolis conatur demonſtrare Nicænos Canones fuiſſe longè plures, quàm viginti. Ex iiſdem teſtimoniis aſſerit iſtos Canones non apud Orientales Eccleſias, ſed in ſolis Romanæ Cathedræ ſcriniis exſtitiſſe authenticos ac incorruptos, & concludit: "Quâ ergò ratione dicis corruptum eſſe à Zozimo „Canonem, miſſumque, cùm non exſtaret inter Nicænæ Synodi „Canones ? Dico igitur notum fuiſſe Carthaginenſibus, per totum „Orientem corruptos haberi Canones. Et ſi miſſi ſunt, certè ab „Oriente certi miſſi ſunt, quod multis ſanctorum Patrum, & „longè eruditiſſimis teſtimoniis patet. Poſſumusque proferre li- „bros, qui apud nos ſunt". Ad quæ Epheſius: "Ad ea, quæ „primò dicta ſunt à te, quod ſcilicet nullum de Zozimo teſti- „monium protulerimus, hoc volo dicere, vos teſtimonium non „attuliſſe. Non quod proferre aut non habeamus, aut non valea- „mus: Poſſumus enim id nullo facere negotio, vel ex ipſis „veſtris Codicibus; quia nos huc paucos attulimus, ſed liber „eſt Conſtantinopoli. Rem indicavimus. Nam vobis etiam no-

„ta sunt, quæ diximus". Et Fratri Joanni roganti, "Quisnam „est liber iste", Ephesius respondit: "Liber Canonum & Syno„dorum". Laudat Orientalis Ecclesiæ Codicem, probatum à Trullana Synodo, & Commentariis illustratum à Theodoro Balsamone, aliisque Græcorum Doctoribus. Et rursùm Frater Joannes: "Apud „Latinos nunquam invenietur facta à Zozimo Papa hæc depra„vatio. Sed omittamus hoc: Indiget enim disquisitione". Et Ephesius acquievit: "Placet omitti. Non est enim præsentis tem„poris hæc quæstio". Rectè omiserunt. Neuter enim penetravit fundum controversiæ. Interim vides cunctos Photiani schismatis Sectatores fuisse hac Africana contentione abusos ad evertendam authoritatem Sedis Apostolicæ.

Horum vestigia secuti sunt Joannes Calvinus, ac Marcus Anthonius de Dominis. Eorum verba adduxi superiùs. Successit nescio quis facinorosus in Gallia Tenebrio, qui pro Serenissima Venetorum Republica adversùs Paulum quintum Pontificem scripsit sceleratum Tractatum de libertate Ecclesiastica. Affirmat Romanis appellationibus originem esse à Sardicensi Synodo, addit
cap. 3. ipsam non fuisse Oecumenicam, & prosequitur: "Post annos cir„citer septuaginta à Synodo Sardicensi celebrata, induxit in ani„mum Zozimus Papa hoc ipsum, de quo disputamus, appellatio„num jus ad Romanam Sedem ab Africanis Episcopis impetrare, „& ut Decreta Sardicensia super ea re facta vim Legis Ecclesia„sticæ in Africa obtinerent, efficere. Eo fine Legatos à Latere, „quos jam tunc vocabant, in Africam mittit, amplis Mandatis „instructos". Multa impudenter ac nequiter latrat, & pergit: "Sub „idem tempus Pelagius & Celestius, hæretici scelestissimi, ab Afri„canis Episcopis excommunicati, cum ad eundem Zozimum con„fugissent, pariter ab eo sunt susceptι. Atque horum occasione „usus est Zozimus, ut jus appellationum ad Papam Romanum „in Africa stabiliret. Quod ut efficeret, tres in Africam Legatos „misit: Duos Presbyteros, Philippum & Asellum; item Fausti„num, Potentinæ civitatis Episcopum". Pertinaciter blaterat Romanas appellationes ante Zozimi Attentatum non apparuisse in Africa. Et addit insignes errores. Primus est, quod etiam Pelagius fuerit damnatus ab Africana Synodo, ideòque & ipse Romam provocaverit. Clarum est solum Celestium fuisse damnatum, & appellasse. Secundus error est, quod Zozimus appellantem

lantem Celestium admiserit, & absolverit ad istud appellationis jus suæ Sedi inchoandum & asserendum. Est non dumtaxat error, (quoniam Zozimus non absolvit Celestium) sed insuper mendacissima contumelia. Tertius error est, quod ob Celestii aut Pelagii causam Zozimus miserit Legatos in Africam.

Eodem tramite, cum aliqua tamen moderatione, ambulat in libris de Sacerdotii ac Imperii concordia Petrus de Marca. Etenim in septimo libro scribit: "Ordinationes Episcoporum & Cap. 1. „Judicia Ecclesiastica fiebant à Synodo cujusque Provinciæ cum „authoritate Metropolitani, adeò ut non liceret provocare à ju„dicio latò in Synodo Provinciæ". Ità servatum olim fuisse in Africa, probare nititur ex sancti Cypriani literis ad sanctum Papam Cornelium, agentibus de caussa Fortunati, in Carthaginensem Cathedram super-intrusi per Factionem Felicissimi Diaconi, & quinque cum illo rebellium Presbyterorum. Eandem formam viguisse in Hispania suadere tentat ex caussa Basilidis & Martialis, degradatorum Episcoporum, provocantium ad sanctum Papam Stephanum. Constanter affirmat istam regulam usquè ad Sardicensem Synodum fuisse totius Ecclesiæ. Apud Afros viguisse affirmat etiam post ipsos liberatos à Wandalico jugo, ac per Justiniani & Belisarii arma redditos Romano Imperio. Etiam sub Pontificatu Magni Gregorii. Magistrum generosè sequitur Stephanus Baluzius in præfatione ad Gratiani Decretum, emendatum ab Anthonio Augustino.

Eadem cum fœnore & maximo animo tradit Paschasius Quesnellus. In Apologetica pro sancto Hilario Arelatensi Archi-Episcopo Dissertatione scribit: "Porrò jam à primordiis seminati Cap. 14. „intra Regiones nostras Evangelii hoc Antistitum Gallicanorum „mentibus inolevit, quod Africanis semper fuit persuasum totis his „quadringentis quinquaginta & ampliùs annis, nempè Episcopa„tum esse unum atque indivisum, cujus à singulis in solidum pars „tenetur, ac proinde si quem ex portione Gregis Christi adscripta, „quam regit Pastor unusquisque ac gubernat, in aliquod crimen „prolabi contingeret, apud eundem agere caussam suam compelli „debere, servato appellanti ad Provincialem, vel etiam majorem „Synodum jure. Si quis secùs fecisset, & ad extraneos Judices „vellet per appellationis libellum confugere, is Episcoporum con„cordiam cohærentem collidere, unitatemque scindere meritò putabatur

„tabatur. Authoritas autem, quæ Epiſcopis quibuſque in ſuos „Presbyteros, cæteroſque gregis ſui alumnos competebat, hæc „eadem Metropolitanis unà cum Provinciæ Concilio in Compro„vinciales Epiſcopos deferebatur jure quodam naturali, & conſue„tudine ab omnibus recepta, quam ſacro-ſancta poſtmodùm Con„ciliorum firmavit authoritas". Palam affirmat non ſolis Afrorum Clericis, ſed etiam Epiſcopis Romanam appellationem fuiſſe vetitam & clauſam. Et adjungit quædam rideri digniora, quam impugnari. Primum eſt, quod Metropolitæ ad ſubditum Epiſcopum damnandum authoritas ſit jus naturale. Hinc enim ſequitur omnem Eccleſiam, ex quo iſta authoritas fuit Metropolitis adempta, extra jus naturale vivere. Et fabula ſibi ipſi non cohæret. Etenim ipſa docet ſancti Irenæi ævo nondùm fuiſſe Metropoliticam poteſtatem, & tamen fatetur Eccleſiam tunc non vixiſſe ſine aliqua portione juris naturalis. Alterum ridiculum eſt, quod Romana Eccleſia aut Apoſtolica Sedes ſit aliis Provinciis Judex extranea. Præſertim ſi intelligatur de Provinciis ad ejus Patriarchatum ſpectantibus. Nec Euſebius Nicomedienſis, nec Photius, nec Michael Cerularius ſunt prolapſi in tantam audaciam.

Idem Paſchaſius Queſnellus Magni Leonis ad Cæſaræenſis Mauritaniæ Antiſtites epiſtolam affirmat eſſe interpolatam, ac vitiatam: Partem illam, quæ tractat de Lupicini Epiſcopi cauſſa & Romana appellatione, definit eſſe ſpurium additamentum. Et adjungit ſui Judicii rationem: "Quod de Lu„picini Epiſcopi cauſſa ibidem legitur, quam perturbatis „perſecutionis Africanæ temporibus, quam illius Eccleſiæ „moribus & diſciplinæ contrarium eſt? Norunt enim omnes, „quantoperè abhorrebant Africani ab appellationibus tranſmari„nis, qui in Concilio Carthaginenſi, quod ſextum vocant, & „in epiſtola etiam poſterioris Concilii ad Celeſtinum Papam, ig„notæ ſibi huic diſciplinæ ſubjicere ſe recuſarunt, cujus negotii „recens adhuc erat memoria, triginta vix ab illa annis elapſis. „Quid quod tum temporis ita omnes illas Provincias bellorum tu„multus aut perſecutionis æſtus vaſtabat, ut nullus vel inſtru„endo Epiſcopali Judicio, vel Synodo congregandæ locus eſſe „poſſet, cum tamen Lupicini cauſſam illic jubeat audiri Author „epiſtolæ. Addo hunc Leonem noſtrum non eſſe, vel ex eo per„ſuaſum me habere, quod vir ſagaciſſimus vel ad ſe cauſſam tra-

xiſſet

„xiſſet Epiſcopi Romanum Tribunal appellantis, vel ſaltem ali-
„quem è ſuis delegaſſet, qui intereſſet Judicio, & ex ejus autho-
„ritate totum negotium cum illis diſcuteret. Nec contentus eſſet
„ſcribere, ut illic cauſſa audiretur, nullâ vel loci, vel Judicis,
„vel Legati mentione factâ".

Reſpondeo hæc fundamenta eſſe caduca. Etenim quod Romanæ Epiſcoporum appellationes ſemper viguerint in Africa, eſt exploratiſſimum, & ad oculos mox demonſtrandum. Et iſto tempore Cæſaræenſis Mauritania adhuc parebat Romano Imperio, habebatque omnes ſuas Eccleſias ac Epiſcopos. Quidni ergo habuerit ſuas Synodos, ac alios Epiſcopales Conventus? Proinde Lupicinus Epiſcopus damnari iſthic potuit, & Romam provocare. Patent iſta ex Victore Vitenſi Epiſcopo: "Genſericus Rex diſpo-
„nens ſingulas quaſque Provincias, ſibi Byzacenam, Abarita-
„nam, atque Getuliam, & partem Numidiæ reſervavit; exercitui
„verò Zeugitanam vel Proconſularem funiculo hæreditatis divi-
„ſit, Valentiniano adhuc Imperatore reliquas, licet jam extermi-
„natas, Provincias defendente. Poſt cujus mortem totius Afri-
„cæ ambitum obtinuit". At verò hæc facta ſunt ante mortem Valentiniani. Porrò vir ſagaciſſimus Leo cauſſam hanc ex magnis rationibus non traxit Romam, nec item Legatum miſit ad Afros, ſed retractatorium Judicium delegavit Synodo Provinciæ. Nempè non à plena Synodo, ſed à duodecim dumtaxat Epiſcopis damnatus fuerat Lupicinus, ideoque plurimorum Epiſcoporum mens erat adhuc indifferens & integra. Et propter bellicos tumultus pleriſque Afrorum in Italiam portus tenebantur à Barbaris. Infeſtæ erant omnes viæ. Hinc neque Lupicinus Romam accedere poterat, neque quis Apoſtolicus Legatus in Africam. Rectè igitur Leo ex Sardicenſi Canone novum examen delegavit Synodo totius Provinciæ. Laudes & gratias veritati, quæ à Paſchaſio Quieſnello extorſit, quod Leo appellantem Lupicinum potuiſſet Romam accerſere. Certè juxta Sardicenſes Canones. Quod iſtis viris ſolet non placere.

Idem Scriptor oſtendit varios à variis titulos adſcribi huie epiſtolæ, & proſequitur: "Ex quibus intelligis Lector, quàm
„intemperans fuerit interpolandi libido, quamque impunè in
„hanc epiſtolam graſſata ſit. Primum enim conſilium fuit, au-
„gendam eſſe hac ad Africanos epiſtola Dionyſianam collectio-

„nem, ut delata in Africam Pontificis Romani Decreta majorem „ex Codice authoritatem ſumerent: Nec aliter recipi poſſet, ſive „à Gallicanis, ſive ab aliis Eccleſiis Dionyſiana collectio, quin „ſimul Romanam circa appellationes, aliaque hujuſmodi diſci„plinæ capita amplecterentur. Sed quia parùm erat Mandata Pon„tificis illuc tranſmiſſa eſſe, niſi obediendi neceſſitas & exem„plum apparêret, hæc ob eam cauſſam verba ſuppoſuerunt ini„tio ſecundi capitis": Superest Fratres, ut concordi obedientiâ ſalubres ſuſcipiatis hortatus, &c. " Et quorum loco manu ſcripti „Codices habent ſolummodò": Concorditer. " Quid poſtea? „Manebat adhuc alta mente repoſtum Concilii Africani Reſpon„ſum ad Zozimum, Bonifacium, Celeſtinumque, Leonis Præde„ceſſores, quo ex Africa ad Romanum Pontificem cauſſas Ec„cleſiaſticas per libellum appellationis deferri non poſſe invictè „contenderant: Opus itaque fuit, ut appellatio alicujus Epiſco„pi Africani ad ſanctum Leonem Africanos illos Epiſcopos facti „ſui pœnitentes, appellationumque juri ſuccumbentes exhibe„ret. Hinc adſutus pannus de Lupicini appellatione, cui & alia „quoque adnexa Decreta de illicitis Ordinationibus, deque aliis „negotiis, ut & conſilium magis tegeretur, & ſupremum fuiſſe „Romani Pontificis in Eccleſiam Africanam dominium innue„retur". Poſt plura iſtiuſmodi temeraria & calumnioſa phantaſmata tandem concludit: " Et certè valdè Leonis noſtri ſolertiæ „ac ingenio conſentaneum mihi videtur, ut temporis opportuni„tatem captaverit ad confirmandam Sedis ſuæ authoritatem in „Africanas Eccleſias. Nemo eſt qui neſciat, quoties, quantiſ„que conatibus id tentaverint Leonis Prædeceſſores, quantumque „Leonis ipſius ætate Bonifacius & Celeſtinus in eam rem labora„verint, Africanis conſuetudinem Eccleſiarũ ſuarum invictè ſem„per propugnantibus. Exſpectanda enim illis fuerat opportunior „occaſio: Quæ ut ſeſe Leoni obtulit, eam ſibi vir cordatiſſimus „elabi non eſt paſſus". Has in ſanctiſſimum Pontificem peſſimas calumnias petulanter exaggerat, & pergit: "Dum hæc ſcribo, vi„deor mihi hinc Catholicorum nonnullos ſubmumurantes audire, „illinc Sectarios utraque applaudentes manu, quaſi Pontificem „Romanum mali ambitus, alienique juris notare videamur. „Utriſque ſatisfaciam unius Caſauboni verbis, cui non aſſentiri „nec hæretici audeant, nec debeant hac in re Catholici". Pro-

copius

copius Cæsaræensis, dum Imperatoris Justiniani arcanam scripsit Historiam, toto tremebat corpore: Rationes sunt exploratæ. Istud ipsum scribenti hæc Paschasio Quesnello videtur evenisse. Et certè omnium Catholicorum querimonia est longè justissima. Etenim Scriptor ille istud ipsum crimen imponit magno Leoni, quod Liberio Pontifici ex Eusebianorum suggestione impropera-vit Impetator Constantius, & propter quod Philippo-Politanus Eusebianæ factionis Conventus damnationis convitium latravit in sanctum Pontificem Julium.

CAPUT XVII.

Demonstratur ex sancto Cypriano, quod Romanæ Episcoporum Appellationes semper viguerint in Africa.

Oc Apostolicæ Sedis apud Afros jus clarissima habet testimonia atque exempla apud S. Cyprianum. Etenim ad ipsum de Privato, Lambesitano in Numidia Episcopo, damnato ac degradato, scribit Romanæ, per S. Fabiani Pontificis Martyrium vacantis, Ecclesiæ Clerus: Epist. 30. „Quod autem pertinet ad Privatum Lambe-„sitanum, pro tuo more fecisti, qui rem nobis sollicitam nun-„ciare voluisti. Omnes enim nos decet pro corpore totius Ec-„clesiæ excubare. Sed nos etiam ante literas tuas fraus callidi ho-„minis latere non potuit. Nam cum ante-hâc quidam ex ipsius „nequitiæ cohorte venisset Vexillarius Privati, & furto ac fraudu-„lenter literas à nobis elicere curaret, nec quis esset latuit, nec „literas, quas volebat, accepit". Ita legit Jacobus Pamelius. Nicolaus Rigaltius legit hoc modo: "Privati Vexillarius futurus, „& fraudulenter", &c. Placet Pamelii lectio. Etenim dolosa apud Apostolicam Sedem in communionem obreptio est plenissimum furtum. De eodem Privato Sanctus Cyprianus scribit ad sanctum Papam Cornelium. "Per Felicianum significavi tibi, Fra-„ter carissime, venisse Carthaginem Privatum, veterem Hæreti-

„cum, in Lambesitana colonia ante multos ferè annos ob multa „& gravia delicta nonaginta Episcoporum sententiâ condemna„tum, Antecessorum etiam nostrorum, quod & vesttram con„scientiam non latet, Fabiani & Donati literis severissimè no„tatum, qui cum causssam suam apud nos in Concilio, quod „habuimus Idibus Majis, quæ proximè fuerunt, agere velle se „diceret, nec admissus esset, Fortunatum istum sibi Pseudo„Episcopum, dignum Collegio suo, fecit".

Privatus Lambesitanus Episcopus, à nonaginta Episcopis, Lambesitanam totius Numidiæ Synodum constituentibus, ob gravia & plura crimina damnatus, provocavit ad Donatum Carthaginensem Episcopum, Primatem totius gentis. Verùm ille confirmavit sententiam, & hominem severissimè notavit Synodalibus literis. Damnationis Tractoriam transmisit ad omnes Ecclesias. Hinc iste provocavit Romam, & accessit ad sanctum Fabianum Pontificem. Sed, & isthic nactus est eundem suæ causssæ successum. Franciscus Hallier, Episcopus Cavallonensis, in quarto libro de Hierarchia Ecclesiastica rectè adjungit: "Ad quid Roma„ni Pontificis judicio iterùm damnarentur, qui ab Africanis dam„nati essent, nisi ejus sententiâ potuissent absolvi"? Porrò Fabianus per glorioſum Martyrium migrat ad meliorem vitam. Hinc novus Privato animus. Causssam resumpsit apud Clerum viduatæ Ecclesiæ. Ex suæ nequitiæ cohorte Romam misit nescio quem Vexillarium, qui fraudulenter curaret circumduci omnia præfata judicia, & sceleratum hominem reparari in amissi gradus communionem. Hinc Cyprianus Clerum instruxit, atque ità omnem irrependi, jam anteà clausum, aditum firmissimè observavit. At impudens ac importunus Veterator necdùm siluit. Denuò provocavit ad sancti Cypriani Synodum. Non impetrandi spe, sed animo turbandi. Etenim Felicissimi Carthaginensis Diaconi, & quinque sancto Cypriano rebellium Presbyterorum Factioni adjunctus in Ducem, tandem Fortunatum ex quinque istis Presbyteris unum, ordinavit ac intrusit in Carthaginensem Cathedram, atque ità degradavit sanctum Cyprianum. Omnes suas damnationes speravit hac viâ vindicare, consolari, ac reparare. Sub isto novo Episcopo sperabat apparere integer, magnus, & gratioſus. Sanctus Cyprianus adjungit de isto Privato: "Venerat etiam cum illo Fe„lix quidam, quem ipse extra Ecclesiam in hæresi Pseudo-Episcopū olim

Cap. 2.

„olim constituerat". Utique post damnationem. Nempè nulli judicio voluit acquiescere, atque ita non dumtaxat assiduis appellationibus, sed etiam Para-Synagogis, Schismatibus, ac sacrilegis Ordinationibus dudùm vexavit Ecclesiam. Hinc circumduxit integram cohortem suæ nequitiæ.

Quandoque bonus dormitat Homerus. Illustrissimus ac eruditissimus Dominus Lucas Holstenius ex laudato sancti Cypriani loco scribit in annotationibus ad Geographiam sacram Caroli à sancto Paulo : "Ante Cyprianum Carthaginenses Episcopi "sunt „Agrippinus, Donatus, Fabianus ; post Mensurius, Cecilianus, „Lucianus, Rufus, Gratus, Genethlius, Aurelius, Capreolus, „Quod-vult-Deus, Deo-Gratias, Eugenius, Bonifacius, Repa„ratus, Primasius, sive Primosus". Labitur in duobus. Primò, quod sanctum Fabianum Pontificem transmutet in Episcopum Carthaginensem. Existimo fuisse circumscriptum à verbis : "Ante„cessorum nostrorum Fabiani & Donati". Verùm sanctus Cyprianus scribit ad Papam Cornelium, & laudat utriusque proximum Antecessorem : Suum, Donatum ; Cornelii, Fabianum. Deinde vir Illustrissimus labitur, quod omittat sanctum Cyrum, à beato Possidio laudatum in indiculo Operum sancti Augustini; & Thomam, laudatum in primo libro Victoris Episcopi Vitensis. Vera itaque Carthaginensium Episcoporum successio est hæc : Agrippinus, Donatus, sanctus Cyprianus, Lucianus, sanctus Cyrus, Mensurius, Cecilianus, Gratus, Rufus, Restitutus, Genethlius, Aurelius, Capreolus, Quod-vult-Deus, Deo-Gratias, Thomas, Eugenius, Bonifacius, Reparatus, Primosus, & sic consequenter. An Agrippinus fuerit primus, certò non constat. Videtur non fuisse. Etenim ejus Presbyter Tertullianus palam docet Christianitatem suo tempore apud Afros fuisse antiquam. Item ignoratur, an inter Agrippinum & sanctum Cyprianum solus Donatus mediaverit. Item an inter Cyprianum & Mensurium non fuerit aliquis tertius, aut etiam quartus.

Aliud Romanæ appellationis exemplum profert nobis sanctus Cyprianus, scribens de Novato, nescio cujus loci apud Afros Episcopo, ad sanctum Cornelium : "De Novato nihil inde ad nos Epist. 49.
„fuerat nunciandum, cum magis per nos vobis debeat Novatus „ostendi, rerum novarum semper cupidus, avaritiæ inexplebili „rapacitate furibundus, arrogantiâ & stupore tumoris inflatus, sem-

„per isthic Episcopis malè cognitus, quasi hæreticus semper & „perfidus omnium Sacerdotum voce damnatus, curiosus semper „ut prodat, ad hoc adulatur ut fallat, nunquam fidelis ut diligat, „fax & ignis ad conflanda seditionis incendia, turbo & tempestas „ad fidei facienda naufragia, hostis quietis, tranquillitatis Ad„versarius, pacis inimicus. Denique Novato illinc à vobis rece„dente, id est, procellâ & turbine recedente, ex parte illic quies „facta est. Idem est Novatus, qui apud nos primum discordiæ „& schismatis incendium seminavit, qui quosdam isthic ex Fra„tribus ab Episcopo segregavit, qui in ipsa persecutione ad ever„tendas Fratrum mentes alia quædam persecutio nostris fuit. Ipse „est qui Felicissimum, Satellitem suum, Diaconum, nec per„mittente me, nec sciente, sua Factione & ambitione constituit: „Et cum sua tempestate Romam quoque ad evertendam Eccle„siam navigans, similia illic & paria molitus est, à Clero por„tionem plebis avellens, Fraternitatis benè sibi cohærentis, & „se invicem diligentis, concordiam scindens. Planè quoniam pro „magnitudine sua debeat Carthaginem Roma præcedere, illic ma„jora & graviora commisit. Qui isthic adversùs Ecclesiam Dia„conum fecerat, illic Episcopum fecit". Enumerat horrenda ejus facinora, & concludit: "Hanc conscientiam criminum jam „pridem timebat. Propter hoc se non de Presbyterio tantùm „excitari, sed & communicatione prohiberi pro certo tenebat, „& urgentibus Fratribus imminebat cognitionis dies, quo apud nos „causa ejus ageretur, nisi persecutio ante venisset. Quam iste „voto quodam evadendæ & lucrandæ damnationis excipiens, hæc „omnia commisit & miscuit, ut qui ejici de Ecclesia & excludi „habebat, judicium Sacerdotum voluntariâ discessione præcederet, „quasi evasisse sit pœnam, prævenisse sententiam". Harum rerum meminit in sancti Fabiani vita etiam liber Pontificalis: "Eodem „tempore supervenit Novatus ex Africa, & separavit Novatianum „de Ecclesia, & quosdam Confessores". Et in vita sancti Cor„nelii: "Sub hujus Episcopatu Novatus Novatianum extra Ec„clesiam ordinavit, & in Africa Nicosttatum".

Sanctus Cyprianus fuit è Neophyto ordinatus Episcopus. Primus apud Afros. Haud dubiè per Divinam inspirationem. Et mox ad ejus Tribunal proclamatus fuit Novatus Episcopus, reus cri-

criminum. Et jam imminebat per Cyprianum ſtatutus cognitionis ac Synodi dies. At eccè ſupervenit perſecutio, ideòque ceſſavit iſta Synodus, & ſanctus Cyprianus fuit compulſus ſecedere. Hanc opportunam ſuis rebus anſam Novatus arripuit cum gaudio, & quo ſibi plenè conſuleret, cœpit ſancti Cypriani Epiſcopatum invadere. Blaterare illum contra Apoſtolicum Canonem eſſe intruſum ex Neophyto, ideòque non eſſe Epiſcopum, ſed vacuum Epiſcopatus invaſorem. Et in ipſa Carthaginenſi Eccleſia invenit Aſſeclas. In inferioti Clero neſcio quem Feliciſſimum, aptiſſimum ſuo ſatellitio, & quinque Presbyteros, qui electioni Cypriani fuerant ab exordio refragati. Exiſtimo quod hi ipſum conſtituerint Eccleſiæ Viſitatorem. Sic ille præſumpſit Feliciſſimum conſecrare in Diaconum. Nec hic ſtetit Novati temeritas. Inſuper ſe purgaturus, unàque accuſaturus ſanctum Cyprianum, provocavit ad ſanctum Fabianum Pontificem, & Romam transfretavit. At eccè invenit Pontificem Martyrio ablatum, ac viduatam Eccleſiam. Interim Romæ permanſit exſpectans Succeſſorem. Succeſſit ſanctus Cornelius, habuitque & ipſe Adverſarios. Horum unus fuit Evariſtus, neſcio cujus civitatis Epiſcopus. Etenim Cornelius in literis ad ſanctum Cyprianum affirmat ipſum fuiſſe authorem ſchiſmatis, ideoque à ſe degradatum, ac Sede ejectum. An Novatus cauſſam ſuam Cornelio expoſuerit, & fuerit paſſus repulſam, ignoro. Quidquid ſit, adjunxit ſe factioſis, piſcandum duxit in aqua turbida, & ad Novatiani intruſionem concurrit adeò potenter, ut ſanctus Cyprianus ſcribat quod ipſum conſtituerit Epiſcopum. Novæ tunc, ex qua turbidæ ſuæ ambitionis fundamenta ſumpſit, in Lapſos clementiæ Novatianus ante Cornelii creationem omninò faverat, & cum aliis Romanæ Eccleſiæ Presbyteris ſubſcripſerat: Quod Novatus ipſum à priori ſententia ac Eccleſia ſeduxerit, probare non poſſum, niſi ex libro Pontificali. Quin ab illo fuerit pro integro Epiſcopo agnitus, & plenæ purgationis ſponſionem acceperit, non eſt dubitandum. His animatus ſe totum pro Novatiano expendit. Hinc in Apoſtolica Sede firmatus Cornelius ejus & apud Afros, & apud almam Urbem patrata facinora diſcuſſit, ac turbulentum hominem damnavit. Et huic, licet non adversùs latam, ſed dumtaxat adversùs imminentem ac ferendam damnationis ſententiam interpoſitæ appellationi, necnon huic Romano in appellantem Novatum

Epiſt. 48.

tum judicio Cyprianus plenissimè acquievit. Quod nempè Novatus esset Episcopus.

Sancti Cypriani verba, "Qui isthic Diaconum fecerat, illic „Episcopum fecit", videntur omninò importare consecrationem. Affirmant quod Novatus Novatianum eo modo creaverit Episcopum, quo Feliciſſimum creaverat Diaconum: At verò hunc creaverat per consecrationem. Et hinc scribit author libri Pontificalis: "Novatus Novatianum extra Ecclesiam ordinavit". At verò in literis ad Fabium Antiochiæ Patriarcham sanctus Cornelius diserte scribit Novatianum à tribus rudibus & agrestibus, per fallacias circumscriptis, & multo vino ad horam diei decimam inebriatis, Italiæ Episcopis fuisse "imaginariâ quâdam & vanâ manuum im-„positione" consecratum. Et adjungit: "Ex quibus Episcopis „unus non longè post peccatum flebiliter lamentans, & idem apertè „confessus, ad Ecclesiam revenit. Quem Populo universo pro eo „rogante, tandem ut laicum in communionem recepimus, atque „alios, qui in aliorum duorum Episcoporum loca succederent, „misimus". Exstat epistola in Ecclesiastica Historia Eusebii Cæsaræensis. Hinc quæritur, Quomodo ista cohæreant? Respondeo nec de sancti Cornelii, nec de sancti Cypriani fide aut verbis esse dubitandum. Et sanè Romani Pontificis consecratio semper spectavit ad vicinos urbi, aut certè ad quosvis Pontificis Comprovinciales Episcopos, ideòque Novatianus etiam ab ipsis voluerit consecrari. Et hoc palàm evincit epistola sancti Cornelii. Sanctus Cyprianus usus est æquivoco verbo, & tam ad electionem, quàm ad consecrationem significandam ambidextro. Quare ipsum de electione, in qua Novatus Ducem egerat, est intelligendum. Electioni Cornelii adfuerant Africani Episcopi: Hinc etiam Novatianus gavisus est saltem unum suæ adfuisse. Isto enim tempore omnes, dum in Alma Urbe tunc reperirentur, Romani Patriarchatus Episcopi in eligendo Pontifice habebant suffragium. Liber Pontificalis hac in parte est modicæ authoritatis. Nam & addit à Novato in Africa fuisse ordinatum Nicostratum. Debebat dicere: "Feliciſſimum". Nicostratus enim fuit Romanæ Ecclesiæ ac sancti Pontificis Fabiani Archi-Diaconus, unus è Confessoribus, quos Novatus seduxit. Erat vir criminosus. Ejus crimina nobis aperit sanctus Cyprianus in præfatis literis ad sanctum Cornelium.

L. 6. C. 35.

Paschasius Quesnellus nobis opponit ejusdem Cypriani ad eundem

Pon-

Pontificem verba de præfatis quinque ſibi rebellibus Presbyteris, ac ipſorum Duce Feliciſſimo. Eorum facinora Cyprianus enumerat, atque proſequitur : "Poſt iſta adhuc inſuper Pſeudo-„Epiſcopo ſibi ab hæreticis conſtituto, navigare audent, & ad Petri „Cathedram atque ad Eccleſiam principalem, unde unitas Sacer-„dotalis exorta eſt, à ſchiſmaticis & profanis literas ferre, nec co-„gitare eos eſſe Romanos, ad quos perfidia habere non poſſit „acceſſum. Quæ autem cauſſa veniendi, & Pſeudo-Epiſcopum „contra Epiſcopos factum nunciandi ? Aut enim placet illis quod „fecerunt, & in ſuo ſcelere perſeverant ; aut ſi diſplicet, & re-„cedunt, ſciunt quo revertantur. Nam cum ſtatutum ſit omni-„bus nobis, & æquum ſit pariter & juſtum, ut uniuſcujuſque „cauſſa illic audiatur, ubi eſt crimen admiſſum, & ſingulis Pa-„ſtoribus portio gregis ſit adſcripta, quam regat unuſquiſque & „gubernet, rationem ſui actus Domino redditurus, oportet utique „eos, quibus præſumus, non circumcurſare, nec Epiſcoporum „concordiam cohærentem ſuâ ſubdolâ & fallaci temeritate collidere, „ſed agere illic cauſſam ſuam, ubi & accuſatores habere, & teſtes „ſui criminis poſſint. Niſi ſi paucis deſperatis & perditis minor „videtur eſſe authoritas Epiſcoporum in Africa conſtitutorum, qui „jam de illis judicaverunt, & eorum conſcientiam, multis deli-„ctorum laqueis vinctam, judicii ſui nuper gravitate damnarunt. „Jam cauſſa eorum cognita eſt, jam de eis dicta ſententia eſt, „nec cenſuræ congruit Sacerdotum mobilis atque inconſtantis animi „levitate reprehendi, cum Dominus doceat & dicat" : Sit ſermo veſter, Eſt eſt, Non non. "Si eorum, qui de illis priori anno „judicaverunt, numerus cum Presbyteris ac Diaconis computetur, „plures tunc adfuerunt judicio & cognitioni, quam ſunt eidem iſti, „qui cum Fortunato nunc videntur eſſe conjuncti".

Reſpondeo recolenda eſſe, quæ ſupra ſunt dicta de Novati Epiſcopi, Feliciſſimi Diaconi, & quinque Presbyterorum rebellione contra Epiſcopatum ſancti Cypriani. Apud Afros tunc adhuc vigebat antiquus pœnitentialis diſciplinæ rigor, Lapſis negans Sacramentalis Reconciliationis pacem etiam in exitu, & ipſos judicandos reſervans ac tranſmittens ad ſupremum in Dei dextera Pontificem, Dominum noſtrum JESUM-CHRISTUM. Et Eccleſia erat plena Lapſorum. Et rigor apud Romanam Eccleſiam mitigari cœperat. Hinc nequam iſta Factio ſe ſegregavit à Cypriani communione, & novum Altare,

& ſchiſmaticam Para-Synagogam erexit in neſcio quo propè Carthaginem monte, & ſtuduit Plebem eò ſeducere. Et quo pelliceret, omnes Lapſos invitavit ad communionem, & admiſit ſine ſatisfactione ac pœnitentia. De qua re ſanctus Cyprianus graviſſimè queritur in variis epiſtolis, ac præſertim in ſermone de Lapſis. Iſtiuſmodi Pacem aſſeverat eſſe falſam, vacuam, deluſoriam. Et hinc patet profunda ac impudens Novati nequitia. Idem ipſe, qui in Africa antiquum pœnitentiæ rigorem ſceleratiſſimè ſolverat, Romæ Novatiano adhærens eundem contumaciſſimè ac hæreticè reſuſcitavit ac ſtabilivit. Et Factio plurimos Lapſos ad ſe ſeduxit. Et hæc eſt ratio, cur ſanctus Cyprianus ad admittendam Romanæ Eccleſiæ in Lapſos clementiam ſit factus inclinatior. Factio eò uſque profecit, ut ſibi adjunxerit Privatum Lambeſitanum Epiſcopum, antiquum Hæreticum, & in Africa & Romæ damnatum, nec non quoſdam alios Epiſcopos ſimilis fæcis. Hi venerunt Carthaginem, abſentem ex perſecutionis cauſſa Cyprianum damnarunt, ac ipſi ſuperordinarunt Fortunatum, unum ex quinque præfatis Presbyteris. Et omnia ſua per Legatos retulerunt Romam. Primò intruſionem ſancti Cypriani, & ejus crudelitatem in Lapſos. Damnari hanc, iſtam poſtularunt caſſari. Deindè retulerunt promotionem Fortunati, flagitantes confirmari. Et ut fucum facerent, mentiti ſunt iſtam peractam à viginti quinque Epiſcopis. Tertiò retulerunt ſuam à ſancto Cypriano factam damnationem. Dixerunt factam ab intruſo, ex vindictæ ſpiritu, appellarunt contra ipſam, & rogarunt caſſari. Legati hæc omnia fucarunt multis aſtutiæ ac eloquentiæ coloribus. Et tantâ violentiâ ſunt Cornelium aggreſſi, "ut ſumma deſperatione comminarentur, quod ſi literas, „quas attulerant, non accepiſſet, publicè eas recitarent". Utique literas, quibus Fortunatus exponebat & poſtulabat præfata omnia. Legatorum Princeps erat Feliciſſimus. Ejus Collegæ videntur fuiſſe quatuor Presbyteri. Fortunatus, uti totius Africæ Primas, remanſerat Carthagine. Hæc omnia ſimul juncta fecerunt Cornelium nonnihil hæſitare.

At verò ſanctus Cyprianus ad ſingula nervosè reſpondit. Ad primum reſpondit ſe "Divino Judicio, populi ſuffragio, Co-Epi-„ſcoporum conſenſu, in pace electum", jam per quatuor annos probatum in Epiſcopatu, omnibus Collegis fideliter junctum, à Domino Deo in perſecutione protectum, & non dumtaxat à Chriſtianis,

ſtianis; ſed etiam à Gentilibus agnitum pro legitimo Epiſcopo. Utpotè qui per hos ipſos dies fuerit "adplicito & adjuncto Epiſco„patus nomine proſcriptus", & ſub eodem elogio, tam in Circo quam in Amphi-theatro, ab omni Carthaginenſi Gentilitate "po„ſtulatus ad Leonem". Ità probat ſe non intruſum contra Apoſtolicos Canones, ſed ex Divina ac humana ipſorum diſpenſatione electum legitimè, & conſecratum. Porrò ſanctus Cyprianus quinquageſimo tertii ſæculi anno eſt creatus Epiſcopus. Proinde Fortunati intruſio, ac ejus cum quatuor aliis Presbyteris & Feliciſſimo Diacono Synodalis damnatio quinquageſimo tertio, hæc autem Romana appellatio contigit anno quinquageſimo quarto. Cyprianus enim diſertè teſtatur ipſos fuiſſe damnatos præterito anno.

Ad ſecundum reſpondit à ſe omninò ſervari Romanæ in Lapſos clementiæ Decreta. Se eſſe ipſorum non tantummodò fautorem & cuſtodem, ſed inſuper authorem. Quin immò ſe in Africa à variis argui de nimia facilitate. Ad tertium repoſuit Fortunatum nequaquam à viginti quinque, ſed à ſolis quinque, eiſque damnatis & ſordidis, Epiſcopis fuiſſe intruſum & conſecratum, ideoque exinde nihil dignitatis aut ſanctimoniæ, ſed accepiſſe incrementa criminum, novamque execrationem ac damnationem. Et de Privato Lambeſitano, qui videtur fuiſſe principalis conſecrans, adjungit: "Fuit nonaginta Epiſcoporum ſententiâ condemnatus, Anteceſſo„rum etiam noſtrorum, Fabiani, & Donati, literis ſeveriſſimè „notatus". Affirmat in Africa damnatum provocaſſe Romam, & ejus vinculum à Pontifice Fabiano fuiſſe confirmatum. Profitetur Africanos Præſules ſemper potuiſſe appellare ad Sedem Apoſtolicam.

Ad quartum de Fortunati, Feliciſſimi, ac aliorum Presbyterorum appellatione caput reponit laudata ſuperiùs verba. Affirmat eſſe antiquum, idque æquum pariter ac juſtum Statutum, ut inferior Africanæ Eccleſiæ Clerus judicetur in Africa, ac domeſticis Judiciis teneatur acquieſcere. Totus contextus eſt exponendus. Primò notanda ſunt hæc verba: "Cum ſtatutum ſit „omnibus nobis". Non toti Eccleſiæ, ſed omnibus nobis Afris. Manifeſtè laudat non commune totius Eccleſiæ; ſed quoddam ſingulare Statutum. Hinc addit: "Æquum ſit pariter ac juſtum". Quis de univerſalium Canonum juſtitia poſſit ceſpitare? Quomodò talis ceſpitatio cecidiſſet in ſanctum Cornelium? Proindè

Cyprianus purgat aliquod singulare suæ gentis, Edictum. Et ipsum non agit de prima audientia : Quin enim hæc debeat apud Provinciam institui, nemo unquam dubitavit. Cyprianus agit de Fortunati ac Felicissimi appellatione, & affirmat esse æquum ac justum, ut Clericorum causa isthic audiatur ac finiatur, ubi fuit crimen admissum. Non asserit esse necessarium ; sed æquum ac justum. Nempè suæ gentis morem sic purgat, ut communes Canones non notet, nec aliarum gentium consuetudines. Notanda sunt & hæc verba : "Et singulis Pastoribus portio gregis sit „adscripta, quam regat unusquisque & gubernet, rationem sui „Actus Domino redditurus". Affirmant Ecclesiam, licet unicam, esse divisam in varios Pastores, utique Patriarchas atque Primates, & unicuique permittendum, ut sui Cleri ac Populi mores formet ex suæ conscientiæ arbitrio, de quo obstringatur Domino Deo dare rationes. Laudant proprium Africanæ Ecclesiæ Statutum, quo ejus inferior Clerus cogitur suorum Episcoporum judiciis non refragari. Et Cyprianus addit Statuti causam : "Oportet eos, „quibus præsumus, non circumcurrare". Hoc est antiquum Africani Cleri vitium : Et ad ipsum præcidendum primitivi isthic Episcopi censuerunt Romanas etiam appellationes ipsi auferendas. Sequitur & secunda ratio : "Nec Episcoporum concordiam cohæ„rentem subdola & fallaci temeritate collidere". Etiam hoc fuisse Africani Cleri vetustum vitium testatur sanctus Augustinus in literis ad Primatem Aurelium. Et ad ipsum exercendum nihil est circumcursatione aptius. Cyprianus pergit : "Nisi si paucis des„peratis & perditis minor videtur esse authoritas Episcoporum in „Africa constitutorum, &c". Affirmat hoc Africanæ Ecclesiæ Statutum placere ac probari omnibus, nisi paucis desperatis ac perditis, omni modo & via venantibus suæ perditioni ac desperationi qualiacumque auxilia. Felicissimus, Fortunatus, & omnis ista facinorosa Factio fecit istud ipsum, quod postmodò attentavit Presbyter Apiarius : Contra suæ gentis consuetudinem & singularem legem provocarunt & accesserunt ad Romanam Ecclesiam. Et sicut hic inter Zozimum, Bonifacium, & Celestinum Pontifices, ac inter Primatem Aurelium suscitavit ; ità isti inter Cornelium & Cyprianum tentarunt suscitare discordias, & cohærentem ipsorum concordiam subdolà & dolosà appellandi temeritate collidere. Appellandi contra suæ gentis consuetudinem & propriam disciplinam.

nam. Hinc istam & consuetudinem & disciplinam Cyprianus tantâ verborum emphasi debuit exponere atque firmare. Communes Ecclesiæ Canones erant omnibus notissimi, ideoque nec egebant tantis Commentariis aut Apologiis. Cyprianus ergò urget Fortunatum non esse Episcopum, sed dumtaxat Presbyterum: Injectum illi Episcopatus fucum non esse novum gradum, sed novum crimen, ideòque ipsum esse remittendum ad domesticam Synodum. Fortunatum esse à Cornelio tractandum, uti ipse ab aliis Episcopis velit tractari Novatianum. Nempe non uti Papam, sed uti facinorosum Presbyterum. Manifestè docet aliam Episcoporum, aliam in Africa esse rationem Clericorum. Istos posse, hos non posse Romam appellare.

CAPUT XVIII.

Discutiuntur Domini Petri de Marca, & Anonymi Scriptoris Sensa circa adductum locum Sancti Cypriani.

DOminus Petrus de Marca ad laudatum Cypriani locum scribit in septimo libro: "Cyprianus, cum ex sententia Concilii sui à communione rejecisset quosdam Clericos, & quemdam Pseudo-Episcopum Hæreticorum, iracitur adversùs Cornelium Episcopum Romanum, quod cum illi Romam accessissent, hæsitasset aliquantulum Pontifex, an eos in communionem reciperet. Hanc ob rem Cyprianus apud Cornelium apertè edisserit jura Episcoporum uniuscujusque Provinciæ, quæ in eo versantur, ut ad eos pertineat discussio, Judiciumque catusarum, & regimen gregis, rationem administrationis suæ Deo reddituros. Neque licere Romam, aliovè appellare. Nequè enim minorem esse authoritatem Episcoporum Africanorum, quam reliquorum. Damnatos porrò, si ad Cyprianum accedere voluerint, auditurum se libenter, & pœnitentiam eorum amplexurum, si crimine ullo fuerint involuti".

Errores iterum varii. Primus est, quod Fortunatus fuerit Hæreticorum Episcopus. Etenim fuit quidem consecratus ab hæreticis, ideoque multa ipsorum communione contaminatus, attamen sanctus Cyprianus nullibi ipsum arguit de lapsu in Hæresim. Ante hunc ambitum semper fuerat Orthodoxus, Presbyter Carthaginensis Ecclesiæ. Secundus error est, quod Cyprianus ad divertendum à Fortunati appellatione Cornelium adduxerit communia Jura Episcoporum uniuscujusque Provinciæ. Etenim adduxit proprium & singulare Statutum Africanæ Ecclesiæ. Ipsum demonstravit æquum & justum, ideoque non projiciendum à Romana Ecclesia. Addidit Fortunatum non esse Episcopum, sed imaginarium Episcopi spectrum: Esse suum rebellem Clericum, ideoque isti Statuto per omnia obnoxium. Tertius error est, quod Cyprianus Cornelio irascatur propter auditum hæreticum Episcopum. Etenim si Fortunatus, licet hæreticus, fuisset verus Episcopus, omninò poterat à Pontifice audiri. Nec Cyprianus, qui Privatum Lambesitanum laudat fuisse auditum à Fabiano, obstrepuisset. Proinde obstrepit ob duas causas. Primò, quod rebellem ab hæretico, ideoque nulliter consecratum, & legitimè jam per annos sedenti Episcopo superintrusum hominem, ac proinde manifestò inanem Episcopi fucum, Cornelius hæsitasset admittere ad appellandum, ideoque non ut Clericum, sed tractaret ut Episcopum. Secundam obstrependi causam edicunt hæc verba: "Satis miratus sum, „cum animadvertissem te minis atque terroribus eorum aliquan„tum fuisse commotum". Etenim & ipsi Pontifici violentam suarum literarum recitationem, & Cypriano minati fuerant "fus„tes, lapides, & gladios". Minati fuerant, nisi à Romana Ecclesia, ut vera Carthaginensis Archi-Episcopi Legatio, tractarentur, Cyprianum à se in Africam regressis fustigandum, lapidandum, gladiis trucidandum. Hinc circa ipsos audiendos cespitavit Cornelius. Et istum in ipso metum culpat Cyprianus. Censuit, uti Justitiam, ita æquas & justas Ecclesiarum consuetudines debere summâ constantiâ per Pontificem defendi.

Domini Archi-Episcopi Parisiensis circa hanc epistolam Sensa pertinaciter tuetur Scriptor Anonymus, ideoque est breviter audiendus: "Petrus de Marca, ut refert Davidius, hac Cypriani Cap. 1. „epistolâ probare contendit primis temporibus Episcopos in Conciliis

„ciliis Provincialibus, omni appellatione remota ad Romanum „Pontificem, judicatos fuisse. Ipse vero Davidius hoc argu„mentum æstimat imbecillum, nec accommodatè putat adduci „posse exemplum Fortunati & Felicissimi ad probandum Epi„scopos Jurisdictioni Synodorum Provincialium esse obnoxios, „omni jure appellationis ad Romanam Sedem remoto, quippè „cum Presbyteri simplices fuerint, Episcoporum charactere at„que amplitudine vacui. Sed ejusmodi observatio nihil attinere „videtur. Quam difficile est enim probare ætate S. Cypriani „aliam ac diversam iudicandi Episcopi & Sacerdotis fuisse ra„tionem, ut ipsomet exemplo Fortunati perspectum est, qui „suis rebus non cavet, nec providet appellationis arte ad Ro„manum Pontificem, sed minarum ac metus, quibus ejus ani„mum explet. Nec ei exprobrat Cyprianus usurpata Episcopo„rum Privilegia ob postulatam disceptationem litis judicatæ ite„randam coram Pontifice Romano. Nec ipsi scripsit Pontifici „ad recuperandam Jurisdictionem adversus Presbyteros Africanæ „Ecclesiæ usurpatam, sed ut ab animo Pontificis injectum ter„rorem dispelleret, ipsumque impediret, ne familiariter utere„tur hominibus, quibus communione interdictum fuerat, ne „illos locios aut comites sive in conviviis, sive in colloquiis „haberet. Ipsumque Pontificem in crimen vocare videtur cu„jusdam habiti cum ejusmodi hominum genere commercii. Præ„terea sanctus Cyprianus causas communes seu generales profert, „quæ æquabili ratione Episcopis & Presbyteris conveniunt, ut „abducat Cornelius Papa ab ejusmodi hominum querimoniis „aures suas, & perspectum sit omnibus ultimæ cognitionis sen„tentiâ fuisse in Synodo judicatos".

Errores varii. Primus est, quod ista diversa Episcopi ac Presbyteri judicandi ratio non fuerit, aut certè difficulter probetur tunc fuisse in Africa, ideoque ista observatio ad rem non pertineat. Etenim istam diversam judicandi rationem tunc fuisse apud Afros, est lucidissimum. Ipsam, dum cum Zozimo ac aliis Pontificibus contendit, non induxit Aurelius. Palam asserit, & altissimè clamavit se contendere pro antiquissima ac perpetua Africanarum Ecclesiarum consuetudine. Nec ipsam induxit Cecilianus. Etenim de ipso per Secundi Tigisitani Episcopi Synodum damnato scribit ad quosdam Donatistarum Episcopos sanctus Augustinus: Neque

Epist 162. "Neque enim de Presbyteris, aut Diaconis, aut inferioris Ordinis „Clericis, sed de Collegis agebatur, qui possent aliorum Colle„garum judicio, præsertim Apostolicarum Ecclesiarum, causam „integram reservare". Manifestè laudat avitam consuetudinem, quæ Presbyteris ac aliis Clericis denegabat, Episcopis verò permittebat appellationem Romanam. Affirmat istam consuetudinem debuisse attendi à Secundo, & non ita faciliter prorumpi in tanti Antistitis damnationem. Nec sanctus item Cyprianus introduxit istam consuetudinem Ipsam in hac epistola manifestè laudat, & ex ipsa affirmat Fortunatum à Cornelio non potuisse admitti ad introducendam suam appellationem, longè minùs potuisse procedi ad ipsam retractandam. Insuper scribit in præsenti epistola: "Item Felicissi„mum Signiferum seditionis recognoscere, qui & ipse in eisdem „Co-Episcoporum nostrorum factis ad te pridem literis continetur, „qui non tantùm isthìc' abstentus, sed abs te illic nuper de „Ecclesia pulsus est". Nempè & damnatus à sancto Cypriano Felicissimus Romam appellaverat atque accesserat: Et ipsum, quoniam Clerus appellare non poterat, Cornelius nec audire sustinuerat, sed ejecerat ex Alma Urbe. Cyprianus rogat eodem jam modo tractari Fortunatum. Admodùm miror, quod tantus Ecclesiasticæ antiquitatis Doctor Episcopum condistinguat contra Sacerdotem. Quis enim ignoret vocem, "Sacerdos", apud antiquos comprehendere & Episcopum & Presbyterum? Proinde Episcopus & Presbyter possint condistingui, nequaquam Episcopus & Sacerdos.

Secundus error est, quod Fortunatus suis rebus non caverit appellatione ad summum Pontificem, sed per minas & metus. Etenim de Fortunato ac Assoclis scribit Cyprianus: "Taceo de frau„dibus Ecclesiæ factis, conjurationes & adulteria, & varia deli„ctorum genera prætereo. Unum illud de eorum facinore puto „non esse reticendum, quod à primo statim persecutionis die com„municare cum Lapsis, & pœnitentiæ agendæ intercedere non de„stiterint". Et infra: "Episcopi jam de illis judicaverunt, & eo„rum conscientiam multis delictorum laqueis vinctam judicii sui „gravitate damnarunt". Et hisce non obstantibus Fortunatus fuit elevatus in Episcopum, sancto Cypriano superordinatus. Hinc per suos Legatos tria postulavit à sancto Cornelio: Dictæ damnationis cassationem, sancti Cypriani ejectionem, & suæ Episcopalis

palis consecrationis firmitatem. Et quia ista per Canones obtineri non posse noverat, censuit extorquenda per minas & terrores. Proinde Fortunatus sibi omninò providit per Romanæ appellationis artem, ac simul frivolæ appellationis imbecillitatem studuit per minas & terrores adjuvare. Quod Synodalis damnationis solutio Romæ obtineri non possit, nisi per appellationis viam, est nimis manifestum.

Tertius error est, quod sanctus Cyprianus Fortunato non exprobret usurpata Episcoporum privilegia, nec à sancto Cornelio recuperare postulet usurpatam Jurisdictionem in Presbyteros Africanæ Ecclesiæ. Etenim per omnem istam epistolam Cyprianus aliud non clamat, quàm Fortunatum non esse Episcopum, sed rebellem atque adulterum, qui Patris cubile temerare præsumpsit, Presbyterum, ideoque ejus appellatam causam esse non Romæ, sed in Africa retractandam. Exponit dolosa & sacrilega Factionis in miseros Lapsos facinora, & prosequitur: "Post hæc adhuc „insuper Pseudo-Episcopo sibi ab hæreticis constituto, navigare „audent, & ad Petri Cathedram atque Ecclesiam Principalem à „schismaticis ac profanis literas ferre, nec cogitare eos esse Ro„manos, quorum fides Apostolo prædicante laudata est, ad quos „perfidia habere non possit accessum". Et infra: "Scire debes, „Frater carissime, Fortunatum, postea quam Pseudo-Episcopus „ab hæreticis factus est, jam penè ab omnibus esse desertum. „Namque ji, quibus in præteritum præstigia obtendebantur, & „dabantur verba fallacia, quod simul ad Ecclesiam regressuri di„cerentur, postea quam viderunt illic Pseudo-Epicopum factum, „frustratos & deceptos se esse didicerunt, & remeant quotidiè, „atque ad Ecclesiam pulsant". Et rursùm: "De istis quid dicam, „qui nunc ad te cum Felicissimo navigaverunt, Legati à Fortu„nato Pseudo-Episcopo missi, tam falsas ad te literas afferentes, „quam est & ipse, cujus literas ferunt, falsus"? Sanctus Cyprianus assiduè urget Fortunatum fuisse consecratum ab hæreticis, ideoque non esse, nisi falsum ac imaginarium Episcopum. Etenim non solum ab hæreticis Baptisma, sed etiam impressos ab ipsis Ordines censebat irritos & nullos. Et istud ipsum censebat Cypriani Populus. Etiam Lapsi isti, qui quinque rebellium Presbyterorum Factioni adhærentes sperarânt novum Carthaginensi Ecclesiæ dandum Episcopum, à quo gratiosè repararentur, sperarânt

Catholicum & verum. Hinc ubi viderunt Fortunatum intrudi per hæreticos, ſubitò deſeruerunt hominem, certi ipſum non eſſe, niſi vanum Epiſcopi ſpectrum. Sanctus Cyprianus, licet de his quæſtionibus contendere primùm cœperit cum Papa Stephano, ſemper tamen errorem mente tenuit, edoctus ab Agrippini Succeſſoribus. Hinc clamat Fortunatum non eſſe Epiſcopum, ideòq; ad Petri Cathedram ac Principalem Eccleſiam non potuiſſe navigare. Fortunato palam impropetat uſurpata Epiſcoporum privilegia: Palam à Cornelio poſtulat recuperare Juriſdictionem in Presbyteros Africanæ Eccleſiæ. Hinc iterùm ſcribit: "Quæ autem cauſſa veniendi, & Pſeudo Epiſcopum contra Epiſcopos factum nunciandi? Aut enim placet illis quod fecerunt, & in ſuo ſcelere perſeverant; aut ſi diſplicet, & recedunt, ſciunt quo revertantur. Nam cum ſtatutum ſit omnibus nobis, & æquum ſit pariter & juſtum, ut uniuſcujuſquè cauſſa illic audiatur, ubi eſt crimen admiſſum, &c". Fortunatum hortatur, ut facti pœnitens, deponat Epiſcopi larvam, agnoſcat ſe Clericum, & ad Africanum Tribunal revertatur. Quoniam ſtatutum eſt, ut omnium, utiquè Clericorum, cauſſa audiatur ac finiatur in Africa. Addit Statutum eſſe æquum & juſtum. Hic eſt verus ſenſus ſancti Cypriani.

Quartus error eſt, quod ſanctus Cyprianus videatur ſanctum Cornelium vocare in crimen cujuſdam cum iſto hominum genere commercii: Utique "cum hominibus, quibus fuerat communione interdictum". Anonymus per gyros affirmat ſanctum Cyprianum ſenſiſſe ac ſcripſiſſe, quod Romanus Pontifex alienis damnatis non poſſit ſinè contagio communicare. Eſt famoſus error Euſebianæ Factionis, ex quo Philippo-Politanum Conciliabulum damnavit Julium Pontificem de prævaricatu quinti Nicæni Canonis. Exiſtimo Anonymum fuiſſe permotum his Cypriani verbis: "Declinent de cætero fortiter, & evitent dilectiſſimi Fratres noſtri verba & colloquia eorum, quorum ſermo ut cancer ſerpit". Confirmat ſuas preces ex verbis Apoſtoli: "Hæreticum hominem poſt unam correptionem devita". Et proſequitur: "Quod quamquàm ſciam illic Fraternitatem noſtram, veſtra ſcilicet providentia monitam, ſed & ſua vigilantia ſatis cautam, nec capi hæreticorum venenis poſſe, nec decipi, tamen ex abundanti vel ſollicitudo noſtra, vel charitas ſcribere ad vos iſta perſuaſit". Non urget

inflictam

inflictam à se censuram, sed Factionis hæresim, aut sanè scabiem ex hæretica communione. Et benè urget. Nec dubitandum est, quin hiscè literis instructus Cornelius Fortunati Legatos tractaverit isto ipso modo, quo ipsius Cypriani, circa Baptismum postea contendentis, Legatos Episcopos fuisse à Stephano Pontifice tractatos testatur Firmilianus Cæsaræensis in Cappadocia Archi-Episcopus. Porrò dum Zozimus Pontifex Apiarium Presbyterum reparavit, Primas Aurelius & omnis Africana Synodus improbarunt Factum; attamen exufflare non præsumpserunt. Admiserunt Decretum Apostolicum, fortissimè dumtaxat intercesserunt, ne deinceps tentarentur talia. Admiserunt reparationem esse validam, at illegitimam, utpotè factam contra perpetuam & rationabilem gentis consuetudinem, quam decet non circumscribi à Romana Ecclesia, longè minùs infringi. Eadem fuerunt Sensa sancti Cypriani. Hinc operosè laborat, ut gentis suæ Statutum Pontifici persuadeat esse æquum & justum.

Quintus error est, quod adductæ per Cyprianum rationes sint æquabili modo communes Episcopis ac Presbyteris. Sunt ab Anonymo audiendæ: "Prima causa est, quia omnibus Episcopis „& Presbyteris statutum, ut uniuscujusque illic negotium tra„ctetur, ubi crimen commissum. Nam hæc verba sancti Cypriani „speciatim notanda sunt": Uniuscujusquè. "Quippè æqualiter „Episcopos & Presbyteros significantia. Non enim sibi cogita„tione fingendum est, ibi sanctum Cyprianum de solitariis Pres„byteris Episcopali amplitudine vacuis mentionem facere, &c". Respondeo istum Cypriani intellectum non esse figmentum, sed firmissimâ cogitatione tenendam veritatem. Etenim Cyprianus non de prima instantia agit, sed de Retractatorio appellatarum causarum judicio: Et in hac ipsa epistola Romanas Episcoporum appellationes laudat ac probat, scribens Privatum Lambesitanum Episcopum, nonaginta Collegarum sententiâ condemnatum, fuisse insuper non solius sui Antecessoris Donati; sed etiam sancti Fabiani Pontificis literis severissimè notatum. Nempè à plena Numidiæ Synodo Privatus ad Donatum Primatem, & ab hujus etiam judicio ad Fabianum appellaverat, & sic circa ipsum servata fuerat forma, quam in literis ad quosdam Donatistarum Episcopos laudat sanctus Augustinus: "Romam veniant, ibique objectis respondeant. „Quod si non fecerint, missâ Tractoria super eorum nomine per

„totum Orbem terrarum, ab omnibus Ecclesiis eorum communio „præcidetur". Privatus Romam iverat: Verùm objectis non potuerat respondere. Hinc à sancto Fabiano fuit notatus istiusmodi Tractoriâ. Proinde certum est sanctum Cyprianum scribere, & ab ipso laudatum Statutum sancire de solis Presbyteris ac aliis Clericis. Hæc verba, "Oportet utique eos, quibus præsumus, non „circumcursare, &c". Exponunt rationes, ex quibus istud Statutum sit æquum & justum.

Anonymus urget omnes à Cypriano adductas rationes esse communes Episcopis. Et dicit verum. Etenim de Episcopis Cyprianus scribit in sermone de Lapsis: "Episcopi plurimi, de„relicta Cathedra, Plebe deserta, per alienas Provincias oberrantes, „negotiationis quæstuosæ nundinas aucupari". Hoc plurimorum Episcoporum crimen affirmat esse unam ex caussis, ob quas Dominus Deus in Africanam Ecclesiam immiserit duram persecutionem. Proinde Afrorum Episcopi, non minùs quam Clerici, erant prompti ad circumcursandum, & efficaciores ad cohærentem Collegarum concordiam subdola ac fallaci temeritate collidendam. Respondeo hæc esse verissima, verumtamen addo aliam Episcopalis, longè aliam esse rationem Clericalis ad Apostolicam Sedem appellationis. Romana Episcoporum appellatio est ex fundamentalibus Apostolicæ Cathedræ & Christianæ Monarchiæ articulis. Est ista potestas, de qua ad Petrum Dominus: "Confirma Fra„tres tuos". Hinc nulla Synodus contra ipsam statuere, nullus Pontifex possit ipsi renunciare. Eusebianæ Factionis præcipua iniquitas fuit, quod hanc dignitatem Romano Throno sint machinati auferre. Et quoties post Photianum schisma Latina Ecclesia cum Græcis in pacem rediit, palmaris semper articulus fuit agnoscere ac profiteri Romanas Episcoporum appellationes. Et Adrianus IV. Pontifex, quod apud Beneventum captus à Guilhelmo Siculorum Rege, ad recipiendam libertatem Romanis Siculorum Episcoporum appellationibus renunciarit, fecit obnoxiũ multis querimoniis. Et Romana Ecclesia non quievit, donec Innocentius III. nova cum Siculorum Regibus iniisset Pacta, & Episcoporum appellationes suæ Sedi reddidisset. Attamen & ipse cessit inferioris Cleri appellationibus. Istiusmodi omnia noverant Fundatores Africanæ Ecclesiæ. Hinc adductis per sanctum Cyprianum rationibus, licèt tam in Episcopis quam in Clericis haberent

berent locum, uti non præſumpſerunt, niſi ad Romanas appellationes inferiori Clero obſerandas. Iſtius Statuti neſcimus primum authorem : Hinc ſine temeritate dici poſſit proceſſiſſe ab iſtius Eccleſiæ Fundatoribus. Ex quibus ſpero liquere Lapſum Anonymi in his verbis : "Cum è contra perſpectum ſit Epiſcopos & „Presbyteros æquabili ratione Synodorum judicio fuiſſe obnoxios, „cum præſertim de iis indiviſim loquatur ſanctus Cyprianus, eoſq; „Presbyteros Romam euntes jura Epiſcoporum violaſſe, ſibique „eorum privilegia arrogaſſe non dicat.

CAPUT XIX.

Eadem Africanæ Eccleſiæ diſciplina demonſtratur ex ſancto Optato Milevitano Epiſcopo, ac ex ſancto Auguſtino.

ROmanæ appellationis inſigne exemplum eſt Ceciliani Carthaginenſis Archi-Epiſcopi cauſſa contra Majorinum ipſi ſuperintruſum, Donatum in Caſis-Nigris apud Numidas Epiſcopum, & omnem Factionem iſtius ſchiſmatis. Et Ceciliani & Majorini Ordinationem, totumque ſchiſmatis exordium exponit in primo adversùs Parmenianum, Majorini Succeſſorem, libro ſanctus Optatus, & proſequitur.: "Majores veſtri, Lucianus, Dignus, Naſſutius, Capito, „Fidentius, & cæteri, Imperatorem Conſtantinum, harum rerum „adhuc ignarum, his precibus rogaverunt". Loquitur ad Donatiſtas. Et adducit preces : "Rogamus te, ô Conſtantine, optime „Imperator, quoniam de genere juſto es, cujus Pater inter cæte„ros Imperatores perſecutionem non exercuit, & ab hoc facinore „immunis eſt Gallia. Nam in Africa inter nos & alios Epiſcopos „contentiones ſunt. Petimus ut de Gallia nobis Judices dare præ„cipiat Pietas tua. Datæ à Luciano, Digno, Naſſutio, Capito„ne, Fidentio, & cæteris Epiſcopis partis Donati". Non magni Carthaginenſis Epiſcopi, ſed Epiſcopi in Caſis-Nigris. Etenim in primo retractationum libro ſanctus Auguſtinus corrigit ſuum

librum contra epistolam Donati, in quo scripserat "Donatum ma-
Cap. 21. „gnum", cujus "refellebat epistolam, rogasse ut Imperator inter
„ipsum & Cecilianum transmarinos Episcopos Judices daret". Et subdit: "Non ipsum, sed alium Donatum, ejusdem tamen schis-
„matis, hoc fecisse, probabiliùs invenitur. Ille autem non erat
„Carthaginensis Donatistarum Episcopus, sed in Casis-Nigris. Qui
„tamen primus apud Carthaginem ipsum nefarium schisma com-
„misit". Et inchoavit, & consummavit. Inchoationem exponit sanctus Augustinus in Carthaginensis Collationis Breviculo: "Do-
L. 3. C 12. „natus à Casis-Nigris in præsenti convictus, adhuc Diacono Ceci-
„liano, schisma fecisse Carthagine". Ex nescio quibus caussis rebellavit Mensurio tunc Afrorum Primati, discrevit se ab ejus communione, & laceravit Ecclesiam. Hujus lacerationis consummationem sanctus Augustinus exponit in libro de Hæresibus: "Do-
Cap. 69. „natianæ Hæresis Principem accepimus fuisse Donatum, qui de
„Numidia veniens, & contra Cecilianum Christianam dividens
„Plebem, adjunctis sibi ejusdem Factionis Episcopis, Majorinum
„apud Carthaginem ordinavit Episcopum". Et in secundo libro contra Cresconium: "Major Donatus à Casis-Nigris Altare con-
Cap. 1. 2. „tra Altare in Carthaginensi civitate primus erexit. Primus extra
„Ecclesiam sacrificavit". Profanum hoc Sacrificium evenit, aut dum Ceciliano dederunt Interventorem, atque ità ab Episcopatu suspenderunt, aut certè dum ipsum plenè damnarunt, atque ità viam aperuerunt ad intrudendum Majorinum. Tunc fidelis Carthaginis Clerus & Populus istis turbinibus detrectavit communicare, atque ità ipsi erexerunt novæ communionis Altare, & Donatus in ipso primus sacrificavit. Et tandem intrusit Majorinum. Ex indè Factio dici cœpit & "Donati pars", & "pars Majorini". An ab hoc Donato etiam vocitentur Donatistæ, sanctus Augustinus disquirit in laudatis libris contra Cresconium.

Verùm hæc omnia Attentata mànserunt sine effectu. Ceciliani consecrationem confirmavit Sedes Apostolica, & omnis sub cœlo Ecclesia, & Majorini superintrusionem fuit aversata. Disertè hoc sanctus Augustinus scribit in literis ad quosdam Donatistarum Episcopos: "Posteaquam", Donatistæ "ipsis rebus experti
Epist. 162. „sunt cum Ceciliano permanere communionem Orbis terrarum,
„& ad eum à Transmarinis Ecclesiis communicatorias literas mitti,
„non ad illum", Majorinum, "quem sibi scelerate ordinaverant,

puduit

„puduit eos semper tacere". Adversùs Ceciliani consecratio-
nem provocarunt ad alios Judices. Rei seriem, à sancto Optato
expositam, variè elucidat idem Augustinus in literis ad Vincen-
tium, Rogatistarum Cartennensem in Mauritania Episcopum:
"Majores vestri Cecilianum, tunc Ecclesiæ Carthaginensis Epi- Epist. 48.
„scopum, cui tanquam criminoso communicare noluerunt,
„apud Principem Constantinum per Anulinum Proconsulem
„accusaverunt. Libellus à Majoribus vestris Anulino Procon-
„sul[i]datus, & Constantino Imperatori mittendus, ità supra scri-
„ptus fuit": Libellus Ecclesiæ Catholicæ, criminum Ceciliani,
traditus à parte Majorini. "Illos magis hinc arguimus, quia
„apud Imperatorem ultrò Cecilianum accusaverunt, quem priùs
„apud Collegas transmarinos convincere debuerunt. Ipso autem
„Imperatore longè ordinatiùs agente, ut Episcoporum causam,
„ad se delatam, ad Episcopos mitteret, nec victi pacem cum
„Fratribus habere voluerunt; sed rursus ad eundem Imperato-
„rem venerunt, rursùs non Cecilianum tantum, verùm etiam
„datos sibi Episcopos Judices apud terrenum Judicem accusa-
verunt". Et in literis ad Januarianum, Donatistarum in Casis-
Nigris Episcopum, Primatem Numidiæ: "Ne fortè aut oblita Epist. 68.
„hoc sit Gravitas tua, aut te nosse dissimules, aut forsitan nes-
„cias, exemplum Relationis tunc Anulini Ponconsulis, quem
„pars Majorini tunc interpellavit, ut ea crimina, quæ objicie-
„bat Ceciliano, ad Constantinum Imperatorem mitterentur".
Relatio affirmat post super-intrusum Ceciliano Majorinum Di-
vales literas, Ceciliano ac ejus Clero inscriptas, venisse in Afri-
cam, atque ita Ceciliani Episcopatum etiam à Principe fuisse
stabilitum. Princeps plenam pacem dabat Ecclesiis, & cunctos
ad sincerum Divinæ Majestatis obsequium hortabatur. Anulinus
affirmat literas fuisse à se cum debitis admonitionibus traditas.
Verùm ista res momordit Donatum ac Majorinum, & Relatio
prosequitur: "Post paucos dies exstiterunt quidam, adunatâ se-
„cum Populi multitudine, qui Ceciliano contradicendum pu-
„tarent, quique fasciculum in aluta signatum, & libellum sine
„signo obtulerunt Dicationi meæ, atque impendio postularunt,
„ut ad sacrum & venerabilem Comitatum nominis vestri dirige-
„rem. Quæ manente Ceciliano in statu suo, subjectis eorun-
„dem Actis, quò cuncta Majestas vestra posset dignoscere, Par-
vitas

„vitas mea dirigere curavit". Optimi Principis pietas turbulentis hominibus dedit anſam accuſandi Ceciliani, ac tumultuandi. Sanctus Auguſtinus pergit: "Tranſmiſſi libelli duo. Unus „in aluta, item alius ſine ſigillo, cohærens eidem alutæ, datus „die decimo ſeptimo kalendas Maij, Carthagine, Domino noſtro Conſtantino Auguſto tertium Conſule. Poſt hanc Relationem ad ſe miſſam juſſit Imperator venire partes ad Epiſcopale Judicium in Urbe Roma faciendum, ubi quemadmodum cauſſa dicta atque finita ſit, & Cecilianus innocens judicatus ſit, indicant Geſta Eccleſiaſtica". Prioris ſuperſcriptionem ſupra audivimus ex epiſtola ad Vincentium Cartennenſem. Poſterioris libelli ſubſtantiam ſanctus Auguſtinus exponit in præfatâ epiſtola ad quoſdam Epiſcopos Donatiſtarum: "Aliquantò poſt Majorini Ordinationem, quem contra Cecilianum „nefario ſcelere levaverunt, Donatiſtæ erigentes Altare contra „Altare, & unitatem Chriſti diſcordiis furialibus diſſipantes, „petierunt à Conſtantino tunc Imperatore Judices Epiſcopos, „qui de ſuis quæſtionibus, quæ in Africa exortæ pacis vinculum dirimebant, arbitrio medio judicarent. Quod poſteaquam „factum eſt, præſente Ceciliano, & illis qui adversùs eum navigaverant, judicante Melchiade, tunc Romanæ Urbis Epiſcopo, cum Collegis ſuis, quos ad preces Donatiſtarum miſerat Imperator, in Ceciliano nihil probari potuit, ac per hoc „illo in Epiſcopatu confirmato, Donatus qui adversùs eum tunc „aderat, fuit condemnatus". Donatiſtarum preces ſupra audivimus à ſancto Optato. Audivimus ab illis laudari Conſtantinum, quod eſſet de genere juſto, quodquè ejus Pater non feciſſet perſecutionem, ideoque Gallia à traditionis crimine eſſet munda. Inter Diocletiani Auguſti Collegas fuerat Conſtantius Chlorus, magni Conſtantini Genitor, qui Collegarum impiam crudelitatem averſatus, licèt Gentiliſmum non deponeret, Chriſtianos non dumtaxat perſecutus non fuit, ſed inſuper dilexit ac protexit. Imperavit in Gallia, ac omni ejus Diœceſi. Porrò Donatiſtarum contentio originem ac prætextum traxit ex traditionis crimine, ob duras perſecutiones graſſato in Africa. Perſecutio etiam vexaverat Italiam & Almam Urbem. Porrò Donatiſtæ Melchiadem Pontificem, quod Formatarum commercio ſemper communicaſſet Ceciliano, adeòque ejus Epiſcopatum confirmaſſet

maſſet, meritò habuêre ſuſpectum. Verùm hanc cauſſam non auſi exprimere, prætexuerunt ſuſpicionem Lapſus, aut Traditionis. Ad retractandam Ceciliani ac Majorini cauſſam poſtularunt Gallicanos Antiſtites. Sperarunt placiturum Principi, quod Gallicana gens ob Patris memoriam crederetur vivere in ejus benevolentia.

Donatiſtæ hac in re graviſſimè impegerunt in Canones. Hinc enim ad Vincentium Cartennenſem ſcripſit ſanctus Auguſtinus: "Donatiſtæ Cecilianum priùs apud Collegas Tranſmarinos con-„vincere debuerunt. Ipſe autem Imperator longè ordinatiùs „egit". Utique cauſſam tranſmittendo ad Romanum Pontificem, alioſque partim Italos, partim Gallos Epiſcopos, ſpectantes ad ejus Synodum & Diœceſes. Tranſmarini Judicii frequentiſſima eſt apud Afros memoria. Per ipſum paſſim intelligunt Tribunal Romanum. Eundem exceſſum ſanctus Auguſtinus notat in literis ad Donatiſtas: "Donatiſtæ literas ad Imperatorem „Conſtantinum, ut inter Afros Epiſcopi Tranſmarini judica-„rent, miſerunt. Datis Judicibus quos poſtulaverant, & Romæ „judicantibus non obtemperaverunt". Donatiſtas arguit, quod ſolos Gallicanos poſtularint Epiſcopos: Laudat Conſtantinum, quod illis adjunxerit Romanum Pontificem, volueritque ipſum huic judicio præſidere. Clariùs hoc ſcribit in alia ad Donatiſtas epiſtola: "Majores veſtri cauſſam Ceciliani ad Imperatorem Con-„ſtantinum detulerunt. Sed quia Conſtantinus non eſt auſus „de cauſſa Epiſcopi judicare, eam diſcutiendam atque finien-„dam Epiſcopis delegavit. Quod & factum eſt in Urbe Roma, „præſidente Melchiade Epiſcopo illius Eccleſiæ, cum multis „Collegis ſuis". Nempè Conſtantinus erat tunc Eccleſiæ Catechumenus, ejuſque Hierarchiam, & Canones noverat. Ex tunc apud ſe habebat eximium Doctorem, Hoſium Cordubenſem Epiſcopum. Ex ipſo noverat ſe non poſſe Eccleſiaſticas judicare cauſſas, aut incompetentibus Judicibus delegare. Hinc præſentem cauſſam tranſmiſit ſancto Melchiadi, cui debebatur per Apoſtolicos Canones. Et quò Donatiſtis impartiret aliquid, Pontifici adjunxit quoſdam Gallicanos Epiſcopos. Ità poſtmodo ipſe ſcripſit ad Ælafium Africæ Vicarium, & ad Chreſtum Epiſcopum Syracuſanum.

Epiſtola, quâ Conſtantinus cauſſam tranſmiſit Melchiadi, eſt

hujus tenoris : "Visum est mihi, ut Cecilianus cum decem Epi-
„scopis, qui illum reum facere videantur, & decem aliis, quos
„ipse suæ litis dijudicationi necessarios existimaverit, Romam
„navigio trajiciat, & ibi coram vobis, Rheticio etiam" Augu-
stodunensi, "Materno" Colonien si, "& Marino" Arelatensi,
"Collegis vestris, quos ea de caussa Romam maturare jusserim,
„possit audiri, sicut sanctissima Dei lex, ut nostis, postulat".
Nempè Evangelica Dei lex Romanum Episcopum sanxit esse
Primatem ac Judicem totius Ecclesiæ, & Apostolicus Canon
addidit ipsum esse, totius Latinæ Christianitatis Patriarcham:
Hinc præsens caussa aliò devolvi non poterat, quàm ad Sedem
Romanam. Hasce leges Constantinus observatas voluit, ac
nullo in apice violari. Quod Melchiades Judicio præsederit,
disertè testatur etiam sanctus Optatus. Er rectè scribit in quarto
Cap. 3. libro Petrus de Marca: "Sententia sub Melchiadis nomine con-
„cepta est apud Optatum. Adeò antiqua est ista forma Syno-
dalium sententiarum. Confirmat in literis ad quosdam Dona-
Epist. 162. tistarum Episcopos sanctus Augustinus: "Ipsius beati Melchiadis
„ultima est prolata sententia". Quia nempè Pontifex non so-
lummodò in Patriarchalibus suis, sed etiam in œcumenicis Sy-
nodis habet Prærogativam Suffragii, Relationem judicandæ cau-
sæ, & Judicii conclusionem.

Carthaginensis Synodus per Primatem Aurelium ac ipsi ad-
sidentem Sanctum Augustinum sanxit: "Placuit ut quicumque
„ab Imperatore cognitionem publicorum Judiciorum petierit,
„honore proprio privetur; si autem Episcopale Judicium ab
„Imperatore petierit, nihil ei obsit". Episcopis ac omni Clero
permittit, ut caussas suas deferant ad Principem, ac ab ipso
flagitent Ecclesiasticum Judicium. Erat mos istius temporis.
De ipso scribit Dominus Petrus de Marca: "Usus istius Regiæ
„authoritatis manavit à Constantino in caussa Ceciliani Cartha-
„ginensis Episcopi, qui per summam injuriam à septuaginta
„Episcopis, Donati schismate infectis, damnatus Ecclesiam reti-
„nebat. De qua re conquesti sunt Donatistæ Anulino Proconsuli
„Africæ, impendio postulantes, ut fasciculum in aluta signatum
„cum libello sibi oblato ad sacrum Comitatum dirigeret. Con-
„stantinus, juris religiosissimus Princeps, cognitionem criminis
„Ecclesiastici adversùs Episcopum suscipere noluit, sed Donati-

stis

„ſtis ea de re acriter objurgatis, & Epiſcopos è Gallia, ubi Prin-
„ceps tunc morabatur, ſibi Judices dari poſtulantibus, eò quod
„Africana Judicia per contentiones partium ſuſpecta eſſent, Prin-
„ceps pacis Eccleſiaſticæ ſtudioſiſſimus tres Galliarum Epiſcopos
„delegavit, qui unà cum Melchiade Romano Pontifice dijudi-
„carent. Nec enim cauſſa illa generalis, quæ totius Eccleſiæ
„communionem perturbabat, abſque Romano Pontifice ritè
„definiri poterat". Errat cauſſam iſtam tunc fuiſſe generalem, & perturbatricem totius Eccleſiæ. Licèt poſtmodò talis evaſerit, tunc tamen erat iis paucorum Epiſcoporum. Aliquot præſertim Numidarum. Conſtantinus ipſam ex iſto capite non tranſtulit in ſanctum Melchiadem. Unica hujus tranſmiſſionis cauſſa fuit vel ſupremum Papale, vel Patriarchicum Romanæ Eccleſiæ jus, cui Africana Diœceſis ſuberat. Juris Religioſiſſimus Princeps Patriarchalia etiam Apoſtolicæ Sedis Privilegia noluit lædere. Et tres Gallicani Epiſcopi erant minima iſtius Synodi portio. Etenim aderant quindecim Itali, electi Judicio Melchiadis. Et iſtorum Gallorum aſſociatio erat conſentanea Canonibus. Etenim & Gallicana Eccleſia pleno ſemper Jure ſpectavit ad Patriarchalem Synodum Romani Pontificis. Erant tres ſummi viri: Hinc ipſos Princeps, Donatiſtis volens largiri aliquid, ſuaſit adjungendos.

Scriptor Anonymus etiam rodit hæc omnia: "Primâ fronte falſum eſt Cecilianum ad Melchiadem Papam appellaſſe, aut ullo modo poſſe actionem litis de Ordinatione ejus, appellationis nomine ſignificari". Et infra: "Si vera fuit in hac cauſſa ad ſedem Apoſtolicam provocatio, aut fuit nomine Ceciliani, aut Donatiſtarum? Non poteſt cenſeri nomine Donatiſtarum, quoniam litem obtinuerant in Concilio Numidiæ. Non poteſt etiam dici nomine Ceciliani. Cur enim hanc ſilentio prætermiſiſſet S. Auguſtinus"? Reſpondeo nec Cecilianum, nec Donatiſtas appellaſſe ad Melchiadem. Etenim Cecilianus ſedebat firmus in Carthaginenſi Throno, & Donatiſtæ cauſſam contra ipſum obtinuerant, ideoque neutra pars cenſuit appellandum. At Magnus Conſtantinus factas ſibi Donatiſtarum preces tranſmutavit in Retractatorium Synodalis contra Cecilianum ſententiæ Judicium, ideoque & in formam appellationis. Donatiſtæ, licet Cecilianum damnaſſent, attamen nec intra nec Cap. 5.

piſt. 162. extra Africam potuerunt nanciſci ſui Judicii fructum & executionem, " Poſteaquàm, inquit Auguſtinus, Donatiſtæ experti ſunt „cum Ceciliano permanere communionem Orbis terrarum, & ad eum „à tranſmarinis Eccleſiis communicatorias literas mitti, non ad „illum Majorinum, quem ſibi ſceleratè ordinaverant, puduit eos „ſemper tacere". Hinc à Principe ſupplicarunt ſuæ ſententiæ executionem. Porrò per Tranſmarinas Ceciliano communicantes Eccleſias S. Auguſtinus præſertim intelligit Romanam. Nec dubitandum eſt, quin Cecilianus ipſi ſuam conſecrationem, adeoque & Majorini intruſionem retuliſſet, ac obtinuiſſet iſtius firmitatem. Hinc Donatiſtæ non à Pontifice, ſed à Principe poſtularunt auxilium. Norant ſuum de Ceciliano Judicium eſſe multis & magnis exceptionibus obnoxium, ideoque priùs retractandum & firmandum, quàm donandum executione. Hinc ipſum poſtularunt retractari: Attamen non per Romanam Eccleſiam, ſed per Epiſcopos Galliarum. Item norant Gallicanis Epiſcopis nullam eſſe iſtiuſmodi facultatem: Hinc refugerunt ad Majeſtatem laici Principis. In Occidente primi iſtam portam aperuerunt. Verùm Chriſtianæ Hierarchiæ gnarus ac religioſiſſimus Princeps retractationem tranſmiſit Melchiadi, cui debebatur per Canones. Utramque partem adeſſe juſſit cum accuſatoribus & teſtibus, aliiſque perſonis neceſſariis. Ita Donatiſtarum preces tranſmutavit in formam appellationis.

Anonymus pergit: "Quidquid actum eſt Romæ, referri debet „rogationibus Donatiſtarum, quibus non abnuit Imperator Con„ſtantinus. Sed immò eorum inſtigatione victus ac ſollicitatione, „Judices deputavit, ex quibus fuit Melchiades Epiſcopus Romæ, „ad iterandam diſquiſitionem litis jam judicatam in Concilio Nu„midiæ. Hanc authoritatem ſibi proprio Marte non arrogat Pon„tifex, nec penes ſe ſolum exiſtere putat iterato Judicio finiendi „cauſſam jam in Concilio Africæ, Primate Numidiæ Præſide, „judicatam". An fortè non debuit Romanæ Eccleſiæ Melchiades Epiſcopus cum Collegis Tranſmarinis Epiſcopis illud ſibi uſurpare judicium, quod ab Afris ſeptuaginta, ubi Primas Tigiſitanus præſedit, fuerat terminatum? "Quid ad hæc reſpondit ſanctus Au„guſtinus? Dicitne Papam eſſe ſupremum Epiſcoporum Judicem, „& quemlibet in Synodo judicatum habere jus provocationis ad „Tribunal Pontificum? Dicitne Cecilianum Epiſcopum jure potuiſſe

„tuisse postulare à Sede Apostolica iteratam suæ litis disquisitio-
„nem ? De his ne verbum quidem profert : Ait tantùm Impera-
„torem precibus Donatistarum animatum misisse Episcopos de hac
„causa cum Papa judicaturos, quod nec ipse usurpaverat". Hæc
sunt Augustini verba : Quid ? Quod nec ipse Melchiades usurpavit.
„Rogatus quippè Imperator Judices misit Episcopos, qui cum
„eo sederent, & de tota illa causa, quod justum videretur, sta-
„tuerent. Hoc probamus Donatistarum precibus, & verbis Im-
„peratoris".

Respondeo hæc omnia esse à sancti Augustini sensu alienissima. Melchiadis de suis Majoribus judicium Donatistæ aversabantur & infamabant ex multis capitibus. Unum erat, quod ipsi suam causam non per Melchiadem, sed per solos Galliarum Episcopos postulassent retractari. Quod Melchiades in hoc judicium prævento animo se intrusisset. Huic calumniæ Augustinus respondet, quod Pontifex non usurpaverit, id est, non se ingesserit in hoccè judicium ; sed rogatus à Principe, ideòque nullum sit de ipso perperàm suspicandi fundamentum. Porrò quod potuerit proprio Marte istam authoritatem assumere, quod jus habeat retractandi judicatas Afrorum Episcoporum causas, quod sit supremus Episcoporum Judex, adeò clarè Augustinus in eadem epistola docet, ut quis non temerariè suspicetur de Anonymo, quod ipse scribit de Joanne David : "Sed quoniam Davidius hanc epistolam nun-
„quàm legit, quam fortè citat ex sibi suppeditatis præscriptionibus,
„truncis ac mutilatis, nemini hominum mirum videri debet, si ex
„ea prorsùs aliena ab Augustini mente intelligat, & inflatis loquatur
„buccis". Profectò si legerit, legit cœcatis aut certè turbatis oculis per crudele odium in Sedem Apostolicam ac Ecclesiæ unitatem. Quod Romano Pontifici sit ista potestas, altissimè clamat ipsa hæc Melchiadis Synodus, cujus sententia est concepta in ejus solius nomen. Ex Apostolico Canone, qui Romano Pontifici in sua Patriarchali Synodo permittit omnia. Et ipsum fuisse à Nicæna Synodo confirmatum ac stabilitum affirmat in sua tali Synodo Felix III.

Absit, ut Melchiades Cecilianum judicaverit ex authoritate Imperialis delegationis. Etenim in hac causa Constantinus egit, quomodò posteà circà Clementium Byzacii Primatem egit Imperator Mauricius, de quo ad Joannem Syracusæ Episcopum scripsit magnus Gregorius t

L. 7. Indic. e. Ep. 65. "In quodam crimine Byzacenus Primas fuerat accusatus, & piissi-
„mus Imperator eum juxta Statuta Canonica per nos voluit judi-
„cari. Sed acceptis decem auri libris Theodorus Magister mili-
„tum obstitit, ut minimè fieret. Tamen piissimus Imperator ad-
„monuit, ut transmitteremus, & quidquid est Canonicum face-
„remus". Videtur mendum. Et legendum: "Ut transmitteren-
„tur". Utique partes Romam ad nostrum judicium. Quod nempe ista transmissio esset per Canones debita Sedi Apostolicæ. Hinc Mauricius, licèt auri indigus & amantissimus, nullo ære permisit se transcribi in tantam prævaricationem. Ex eodem itaque Canone magnus Constantinus Donatistarum quæstiones transmisit ad sanctum Melchiadem. De Imperatore Arcadio, Theophili Patriarchæ Alexandrini causam sibi delegante, sanctus Joannes Chrysostomus scripsit ad sanctum Pontificem Innocentium: "Nos scientes
„leges Patrum, viroque honorem habentes, habentes etiam ejus
„super hac re literas, oportere in quibusque Provinciis sua negotia
„tractari, & Transmarinos ad nostra judicia non trahendos, fortiter
„detrectavimus, ne causam susciperemus judicandam". Sanctus Joannes deleganti Principi respondit Thraciam & Ægyptum non solummodò apud Rempublicam, sed etiam apud Ecclesiam esse disparatas Diœceses, ideòque istam Delegationem esse prævaricatoriam. Eodem modo, si causa fuisset similis, Constantino respondisset Melchiades. Proinde in præfata epistola sanctus Augustinus non vult aliud, quàm quod Melchiades causam hanc non proprio motu, sed à Principe rogatus ad suum Tribunal devocaverit.

Quod Melchiades juxtà Cánones, & per suæ Sedis authoritatem egerit, sanctus Augustinus docet etiam in libro de unitate Ecclesiæ:
Cap. 2. "Afri inter se Episcopi confligebant. Si finire inter se obortam
„dissensionem non poterant, ut sive per concordiam compositis,
„sive degradatis qui malè contenderent, hi qui bonam causam
„habebant, in communione Orbis terrarum per unitatis vinculum
„permanerent, restabat utique ut Episcopi Transmarini, quâ pars
„maxima diffundebatur Ecclesiæ Catholicæ, de Afrorum Collega-
„rum dissensionibus judicarent, illis videlicet instantibus, qui cri-
„men malæ Ordinationis aliis objiciebant". Per Transmarinos Episcopos intelligit præsertim Romanum, cui soli suberat Africana Ecclesia. Hinc in secunda super trigesimum sextum Psalmum con-

concione Primiani contra Maximianiſtas cauſſam comparat cum cauſſa Ceciliani adversùm Donatiſtas, & poſt multa concludit, ſermonem dirigens ad Primianum: "Dignare acceptare Cecilianum „innocentem, qui noluit exire ad Majores tuos, & ſic ſervavit cauſſam „ſuam Orbi terrarum, quomodò tu ſervaſti Concilio Numidarum. „Si innocentem te reddidit Sedes Bagaitana, quantò potiùs illum „Sedes Apoſtolica"? Addit hujus judicium fuiſſe probatum & firmatum à toto Orbe terrarum. Quia nempè omnes ſub cœlo Eccleſiæ ſupremum Romanæ Sedis Primatum, & omnium undequaquè, præſertim ex Romano Patriarchatu, appellationes ſemper crediderunt, & docuerunt eſſe immobile Dogma Evangelii.

CAPUT XX.

Hæc omnia largiùs demonſtrantur ex aliis S. Auguſtini teſtimoniis.

Sanctus Auguſtinus in literis ad quoſdam Donatiſtarum Epiſcopos exponit à Secundo Tigiſitano Epiſcopo, Numidiæ tunc Primate, attentatam Ceciliani Carthaginenſis Archi-Epiſcopi damnationem, atque ità completum ſchiſma, & proſequitur: "Secundus tantò magis timere Epiſt. 162. „debuit, ne pax unitatis violaretur, quantò erat „Carthago civitas ampla & illuſtris, unde ſe per totum Africæ „corpus Malum, quod tibi eſſet exortum, tamquàm à vertice „effunderet. Erat etiam Tranſmarinis vicina Regionibus, & fama „celeberrima nobilis. Unde non mediocris utiquè authoritatis ha„bebat Epiſcopum, qui poſſet non curare conſpirantem multitu„dinem inimicorum, cum ſe videret & Romanæ Eccleſiæ, in qua „ſemper Apoſtolicæ Cathedræ viguit Principatus, & cæteris terris, „undè ipſum Evangelium ad Africam venit, per communicatorias „literas eſſe conjunctum, ubi paratus eſſet cauſſam dicere, ſi „Adverſarii ejus ab eo illas Eccleſias alienare conarentur. Quia „ergò venire noluit ad hoſpitium Collegarum, quos à ſuis inimicis „contra veritatem ſuæ cauſſæ perverſos eſſe ſentiebat vel ſuſpicabatur

„batur, vel, ut ipſi aſſerunt, ſimulabat, tantò magis Secundus, „ſi verè pacis cuſtos eſſe voluiſſet, cavere debuit, ne damnarentur „abſentes, qui judicio eorum omninò intereſſe noluerunt. Neque „enim de Presbyteris, aut Diaconis, aut inferioris Ordinis Clericis, „ſed de Collegis agebatur, qui poſſent aliorum Collegarum, præ„ſertim Apoſtolicarum Eccleſiarum judicio cauſſam ſuam integram „reſervare, ubi contra eos ſententiæ datæ in abſentes nullo modo „aliquid valerent, quando eorum judicium non primò aditum „poſteà deſeruerunt, ſed ſuſpectum ſemper habitum nunquàm adire „voluerunt. Hæc res maximè ſollicitare debuit Secundum, qui „tunc erat Primas, ſi propterea Concilium regebat, ut paci conſu„leret. Facilè enim fortaſsè rabida in abſentes ora placata vel „frænata comprimeret, ſi diceret: Videtis Fratres poſt tantam „ſtragem perſecutionis miſericordiâ Dei à Principibus ſæculi pacem „eſſe conceſſam, non debemus nos Chriſtiani & Epiſcopi unita„tem dirumpere Chriſtianam, quam jam Paganus non inſequitur „inimicus. Itaque aut iſtas omnes cauſſas, quas clades turbulen„tiſſimi temporis inflixit Eccleſiæ, Deo Judici dimittamus, aut ſi „aliqui in vobis ſint, qui certa iſtorum crimina ità noverint, ut „ea facilè valeant edocere, negantesque convincere, & talibus „communicare formidant, pergant ad Fratres & Collegas noſtros „Tranſmarinarum Eccleſiarum Epiſcopos, & ibi priùs de iſtorum „Factis & contumacia conquerantur, quod ad judicium Collega„rum Afrorum malè ſibi conſcii venire noluerunt, ut inde illis „denuncietur, ut veniant, ibique objectis reſpondeant. Quod ſi „non fecerint, ibi etiam eorum pravitas & perverſitas innoteſcet, „miſsâque Tractoriâ ſuper eorum nomine per totum Orbem ter„rarum, quacumque jam Chriſti Eccleſia dilatata eſt, ab omnibus „Eccleſiis eorum communio præcidetur, ne aliquis error in Cathe„dra Eccleſiæ Carthaginis oriatur. Tum demùm ſecuri Epiſcopum „alium Plebi Carthaginis ordinabimus, cum à tota Eccleſia iſti „ſeparati fuerint, ne fortè cum alius modò fuerit ordinatus, non „ei communicetur ab Eccleſia Tranſmarina, quia iſte ab honore „depoſitus non videbitur, quem jam ordinatum fama celebravit, „& ad eum commeare communicatorias literas fecit, atque ità „magnum ſcandalum ſchiſmatis in unitate Chriſti jam pacatis tem„poribus oriatur, dum præproperè noſtras volumus præcipitare „ſententias, & non contra Cecilianum, ſed contra Orbem ter-

rarum

„rarum, qui ei per ignorantiam communicat, Altare alterum „erigere audeamus".

Sanctus Augustinus affirmat & docet varia. Primò, quod Carthago habeat non modicæ authoritatis Episcopum. Utpotè Exarchum totius Africanæ Diœcesios. Secundò quod ille sit tantæ authoritatis, ut quamvis Afrorum Antistitum contra se conspirantem multitudinem possit contemnere. Quia nempè est omnium Primas, ideoque juxta Apostolicum, Gratiani Imperatoris lege postmodò confirmatum, Canonem non possit ab illis criminaliter judicari. Tertiò, quod ubicumque judicatus possit provocare ad Sedem Apostolicam. Quartò, quod hoc locum habeat non dumtaxat in ipso Carthaginensi Archi-Episcopo, sed etiam in cunctis Afrorum Episcopis, quorum aliquos cum Ceciliano Numidica Secundi Synodus damnaverat. Cuncti possint suas criminales causas Apostolicæ Sedi reservare. Audi causam: Quia non sunt Presbyteri, Diaconi, aut inferiores Clerici, sed Episcopi. Nempè Africana consuetudo solos Presbyteros ac alios Clericos, nequaquàm Episcopos vetat ad Apostolicam Sedem, aut etiam Generalem Ecclesiæ Synodum provocare. Quintò Augustinus affirmat hoscè Episcopos non tantummodò post Synodale Judicium & acceptam damnationis sententiam, sed etiam ante omnem judicii ingressum posse ex legitimæ suspectationis causa taliter appellare. Sextò, quod hæc suspectationis causa non potuerit cognosci ac definiri per ipsos suspectatos Episcopos, sed per eos debuerit traduci ad Sedem Apostolicam. Quod suspectantes ante omnia debuerint illic convinci de frivola ac illegitima contumacia, & per Apostolicam Sedem tunc remitti & compelli ad Africanæ Synodi judicium. Septimò sanctus Augustinus affirmat Africanos Episcopos, dum per Romanum Pontificem jussi nolunt redire ad domesticam Synodum, esse per eundem Pontificem damnandos ex contumacia, & hujus sententiæ Tractoriam esse transmittendam ad omnes sub cœlo Ecclesias. Et hoc "ne aliquis error oriatur in Cathedra Eccle„siæ Carthaginis". Affirmat hoc præterea servandum fuisse & esse in Primatiali Carthaginis Ecclesia. Octavò, tunc tandem securè potuisse confecrari novum Episcopum. Post factam aut confirmatam prioris damnationem à Romana Ecclesia. Quia videlicet perpetua Africanæ Ecclesiæ consuetudo Romanæ damnatorum à se Episcoporum appellationi semper detulit suspensivi etiam effectus reve-

rentiam, postmodò confirmatam, & ad omnes Ecclesias extensam per Sardicenses Canones. Quæ omnia Romanas ex Africa appellationes interdicunt inferiori Clero, & patentissimè asseverant cunctis Episcopis.

Eadem in epistola sanctus Augustinus demonstrat Carthaginensem, quæ absentem Cecilianum attentauit damnare, Secundi Tigisitani in privata domo celebratam Synodum non fuisse competentem ac legitimum Judicem, atque prosequitur: "Quibus „omnibus rebus cum eos", Secundum & ejus Assecias, "non „veros Judices, sed inimicos atque corruptos Cecilianus conveniisse „cognosceret, quomodò fieri posset, ut vel ipse vellet, vel Po„pulus, cui præsidebat, permitteret, ut relicta Ecclesia iret in „domum privatam, non Collegarum discutiendus examine, sed „Factionis cuneo & odiis muliebribus trucidandus? Cum sibi præ„sertim videret apud Ecclesiam Transmarinam, à privatis inimi„citiis, & ab utraque parte dissensionis alienam, incorruptum & „integrum examen causæ suæ remanere. Ubi si nihil Adversarii „agere vellent, ipsi se ab innocentissima Orbis terrarum commu„nione præciderent. Si autem illic eum accusare tentassent, tunc „innocentiam suam adversùs eorum machinamenta defenderet, sicut „postea factum esse didicistis. Cum tamen nimis serò illi quæ„sissent Judicium Transmarinum jam schismatis rei, jam levati „Altaris horrendo scelere maculati. Primò enim facerent, si „veritate niterentur, sed falsis rumoribus temporis diuturnitate fir„matis, quasi vetustâ famâ præjudicante ad judicium venire no„luerunt. Aut quod magis credendum est, damnato priùs, sicut „libuit, Ceciliano, quasi securi sibi videbantur, præsidentes nu„mero suo, nec audentes alibi commovere causam tam malam, „ubi nulla corruptione operante posset veritas inveniri. Sed poste„quàm ipsis rebus experti sunt cum Ceciliano permanere com„munionem Orbis terrarum, & ad eum à Transmarinis Ecclesiis „communicatorias literas mitti, non ad illum quem sibi scelerate „ordinaverant, puduit eos semper tacere, quia posset eis objici, „cur paterentur ignaram per tot gentes Ecclesiam communicare „damnatis, & cur ipsi se ab innocentis Orbis terrarum commu„nione præciderent, cum tacendo sinerent Episcopo, quem Car„thaginensibus ordinassent, à toto Orbe non communicari; ele„gerunt, sicut dicitur, agere causam cum Ceciliano apud Ecclesias

Trans-

„Transmarinas, parati ad utrumque, ut si eum potuissent quâcum-
„què versutiâ falsæ criminationis evincere, satiarent plenissimè cu-
„piditatem suam; si autem non possent, in eadem quidem per-
„vertitate durarent; sed jam tamen quasi haberent quo dicerent,
„malos Judices se esse perpessos, quæ vox est omnium malorum
„Litigatorum, cum fuerint etiam manifestissimâ veritate superati.
„Quasi non eis ad hoc dici posset, & justissimè dici: Ecce pu-
„temus illos Episcopos, qui Romæ judicarunt, non bonos Judices
„fuisse, restabat adhuc plenarium Ecclesiæ Concilium, ubi etiam
„cum ipsis Judicibus causa posset agitari, ut si malè judicasse
„convicti essent, eorum sententiæ solverentur".

S. Augustinus denuò affirmat varia. Primò, quod Cecilianus ante omnem causæ ingressum potuerit Secundi Tigisitani Synodum habere suspectam, & quæstionem suam provocare ad Transmarinas Ecclesias: Ad Ecclesiam Romanam, caput omnium istarum Ecclesiarum. Secundò, quod etiam Secundus ac omnis illa Factio potuerint, immò debuerint ad idem Tribunal deducere ipsam primam causæ instantiam. Tertiò, quod huic evocationi Cecilianus debuisset parere, ac sibi adesse. Quartò, quod non Cecilianus, sed ipsi Donatistæ appellaverint Transmarinam Ecclesiam, atque ità causa per sacros Canones ac Imperatorem Constantinum sit traducta ad Judicium Romanum. Verùm nimis serò. Nempè post completum schisma, ac erectum novum Altare. Et sanè ipsorum rationes ità cogebant. Nec enim Damnator Judex appellare consuevit, sed damnatus Reus. Verùm per istos patrata Ceciliani damnatio fuit spreta à Romana ac omni Catholica Ecclesia: Omnes sub cœlo Ecclesiæ perrexerunt communicatorias literas non ad Majorinum scribere, sed ad solum Cecilianum. Prima, & forsan unica Transmarinæ Ecclesiæ ad Factionem communicatoria epistola fuit Eusebianæ Factionis è sceleratissimo apud Philippo-Polim Conventiculo ad Majorini Successorem Donatum, quâ vulpes vulpibus, Ariani Donatistis studuerunt caudas jungere ad depopulandam Catholicem Jesu-Christi Vineam. Et plurimi post exortum schisma fluxerant anni. Schisma adeò increverat, ut plures per Africam Ecclesiæ duos haberent Episcopos. Ista igitur necessitate compulsi Donatistæ causam suam traduxerunt ad Transmarinam Ecclesiam. Et ipsam Constantinus traduxit Romam.

Etiam hæc Augustini testimonia invadit ac pervertere studet

Scriptor Anonymus : "Reverà Augustinus ait Cecilianum, cum „nec Diaconus, nec inferioris Ordinis Clericus esset, causlæ suæ „disceptationem judicio Collegarum & Ecclesiarum Apostolicarum „potuisse reservare. Sed hoc nihil speciatim attinet ad Romanum „Pontificem. Quippe cum præter Romanam, multæ supereſſent „Ecclesiæ Apostolicæ, ad quas hoc judicium poterat referri. Om„nes Orbis Episcopi erant Collegæ Ceciliani. Propterea dum ait „sanctus Augustinus potuisse Cecilianum reservare causlæ suæ cog„nitionem Ecclesiis Apostolicis & Collegis suis, habitâ ratione Epi„scopalis Dignitatis, quâ pollebat, non ideò ab obsequio & ob„temperatione Synodi Provincialis judicio debitâ liberat, sed hoc „privilegium ei competere potuisse fortasse existimat propter quan„dam Episcoporum præ simplicibus Presbyteris aut Diaconis po„testatis atque authoritatis eminentiam, quæ impedit, ne tam citò „indicta causla judicentur. Jus enim violari poterat aliquandò „adversùs Presbyteros, sed saltem difficiliùs adversùs Episcopos, qui „suas lites non difficulter adeò poterant subjicere judicio Ecclesia„rum Apostolicarum ; Collegarum opem, & auxilium impetrare. „Incredibile enim erat fore, ut injicta causla judicarent, pravaque „istiusmodi judicia approbarent. Quam ob rem Constantinus con„stanter asserebat, absente Ceciliano, & Numidiæ Concilium eju„rante, Secundum Tigisitanum debuisse intercedere, & condemnatio„nis judicium cohibere. Hic esse mihi videtur sensus epistolæ S. Au„gustini, cui explicatio nostra quibusdam fortasse videbitur tenebras „& obscuritatem adferre ; aliis verò lumen adhibere maximum, qui „sincero examine sancti Doctoris mentem eruere conati sunt".

Reverà isthæc non explicatio, sed depravatio Augustinianis literis densissimas offundit tenebras. Nugacissimas fabellas. Prima est, quod S. Augustinus non dicat Cecilianum per Episcopalis dignitatis causlam fuisse exemptum ab obedientia debita judiciis Provincialium Synodorum. Etenim Augustinus dicit ipsum fuisse Carthaginensem non modicæ civitatis Episcopum, ideoque per ejus Episcopalem dignitatem intelligit Exarchatum totius Africæ : Ejus causla planè affirmat fuisse exemptum ab ista obedientia. Præsertim ab obedientia erga Numidię Synodum. Et quidem talem. Utique constantem ex conjuratis, inimicis, pecuniæ emptis, & criminolis Episcopis. Numidiæ Synodus nec minimum Proconsularis Provinciæ Laicum judicare poterat, longè minùs ejus, ac simul totius gentis Primatem. Hæc Augustinus om-

omninò docet in iſta epiſtola: Attamen non per laudata à me verba. Per ipſa docet Cecilianum, quoniam non Presbyter aut inferior Clericus ſed Epiſcopus erat, non fuiſſe obſtrictum Domeſticis acquieſcere judiciis, ſed pleno jure potuiſſe Romam appellare. Hic eſt manifeſtus epiſtolæ ſenſus, quem nulla novosum hodie, Mareum Anthonium de Dominis reſuſcitantium, Dogmatiſtarum fabella poſſit obnubilare. Anonymus omninò vidit iſtud lumen. Ad ipſum tamen obfuſcandum fabulatur: "Sed hoc privilegium ei competere „potuiſſe fortaſsè exiſtimat", &c. Nullus hic eſt locus cuicumque "Fortaſsè". Auguſtinus firmiſſimè definit: Palam de Romana appellatione. Scribit Africanos Epiſcopos ſemper potuiſſe, Clericos non potuiſſe Romam provocare. Acerbum eſt in res lucidas profundere tempus, cujus nemo poſſit reparare jacturam.

Secunda iſtius Anonymi fabella eſt, quod ſanctus Auguſtinus affirmet Cecilianum, & quoſvis Afrorum Epiſcopos potuiſſe quidem appellare ad omnes generatim Apoſtolicas Eccleſias, ſeu ad plenam totius Eccleſiæ Synodum, nequaquàm tamen ad ſolum Tribunal Romanum. Etenim Auguſtini verba ſunt lucidiſſima: "Carthago erat etiam Tranſmarinis vicina Regionibus, & famâ „celeberrimâ nobilis. Unde non mediocris utiquè authoritatis „habebat Epiſcopum, qui poſſet non curare conſpirantem mul„titudinem inimicorum, cum ſe videret & Romanæ Eccleſiæ, in „qua ſemper Apoſtolicæ Sedis viguit Principatus, & cæteris terris, „unde Evangelium ad ipſam Africam venit, per communicatorias „literas eſſe conjunctum, ubi paratus eſſet cauſsam ſuam dicere, „ſi Adverſarii ejus ab eo illas Eccleſias alienare conarentur". Ubi eſset paratus cauſsam ſuam dicere? Certè non alibi, quam apud Romanam Eccleſiam, ubi Apoſtolicæ Sedis ſemper viguit Principatus. Sanctus Auguſtinus laudat iſtas Tranſmarinas Eccleſias, quæ Cecilianum aut quemlibet alium Africanum Epiſcopum poterant ob contumaciam aut quodvis aliud crimen damnare, & ſuper damnati nomine ad omnes ſub cælo Eccleſias mittere Tractoriam. Hæc autem manifeſtè eſt ſola Romana. Per Tranſmarinas Eccleſias, apud quas & Cecilianus & Donatiſtæ debuerunt ſuam cauſsam primitùs agere, Auguſtinus intelligit illam, apud quam poſtmodò cauſsa iſta fuit acta. Manifeſtè Romana.

Et iſtam ſolam Eccleſiam non dumtaxat ſanctus Auguſtinus, ſed etiam Africanæ Synodi paſſim intellexerunt per Tranſmarina, aut

Ecclesias Transmarinas. Africanus Codex suo de quibusdam in suo honore recipiendis Donatistarum Episcopis aut Clericis Decreto adjungit : "Sed hanc rem placuit non confirmari priùs, quam ex „inde Transmarina Ecclesia consulatur". Alius Canon exponit : Can. 105. "Literæ mittantur ad Fratres & Co-Episcopos nostros, & maximè „ad Sedem Apostolicam, in qua præsidet Venerabilis Frater & „Collega noster Anastasius". Item de firmando Divinorum librorum Catalogo Africanus Canon habet : "De confirmando illo „Canone Transmarina Ecclesia consulatur". Alius Canon exponit : "Hoc etiam Fratri & Consacerdoti nostro Bonifacio, vel aliis earum „partium Episcopis pro confirmando illo Canone innotescat, quia „à Patribus ista accepimus in Ecclesia legenda". Et Milevitanus Canon sancit de Clericis : "Ad Transmarina qui putaverit appel- „landum, à nullo intra Africam in communionem suscipiatur". Certum ac manifestum est illic per Transmarina intelligi solam Romanam Ecclesiam. Plurima sunt istiusmodi testimonia. Proinde eâdem vocis acceptione sanctus Augustinus utitur in præsenti epistola. Eximiè se exponit in secunda concione super Psalmum trigesimum sextum, declamans ad Donatistarum Principem Primianum : "Dignare acceptare Cecilianum innocentem, qui noluit exire ad „Majores tuos, & sic servavit causam suam Orbi terrarum, quo- „modò tu servasti Concilio Numidarum. Si te innocentem red- „didit Sedes Bagaitana, quantò potiùs illum Sedes Apostolica"?

Attamen sanctus Augustinus, dum de Ceciliani causa, aut communicatoriis ad ipsum literis agit, passim adjungit omnes Apostolicas Ecclesias, omnes Collegas, aut totum Orbem terrarum. Nec sine rationibus. Primam edicit Aquileiensis Synodus in literis ad Imperatorem Gratianum, scriptis à sancto Ambrosio : "Totius „Orbis Romani caput Romanam Ecclesiam, atque illam sacro- „sanctam Fidem Apostolorum ne turbari sineret, obsecranda fuit „vestra Clementia. Inde enim in omnes venerandæ communionis „jura dimanant". Romana Ecclesia est radix ac propago totius Orthodoxæ & Catholicæ communionis. Cuicumque ipsa, vel quicumque ipsi Formatarum commercio communicat, ipsi tota Ecclesia, & ipse toti communicat Ecclesiæ. Omnibus Apostolicis Ecclesiis, omnibus Collegis. Et unicus Romanæ appellationis fructus est Romanæ Ecclesiæ communionem recipere, aut in ipsa stabiliri. Hinc qui ad Romanam appellat, aut à Romana repa-

ratur

ratur Ecclesia, appellat ad omnes, & ab omnibus reparatur Ecclesiis, ab omnibus Collegis. Præsertim ab Apostolicis. Ob singularem ipsarum gradum in Catholica communione. Hinc de Juliano Eclanensi Episcopo scribit in Commonitorio super Celestii nomine Marius Mercator: "Celestius & Pelagius sunt damnati ab „Innocentio, à quo & Julianus fuerat Ordinatus, quique post il- „lorum damnationē usque ad prædicti Innocentii Episcopi excessum, „è vita in ejus communione permanens, & perseverans in sua- „ra sententia, & communicans Damnatori prædictorum, ipsequo- „que sine dubio Pelagium, Celestiumque damnavit". Causa laudatæ communionis. Ac præterea ob susceptam damnationis Tractoriam. Cap. 1.

Eadem est ratio factarum reparationum per Romanos Pontifices. Hinc enim sanctus Joannes Chrysostomus suum Romanæ appellationis instrumentum dirigit ad solum Pontificem Innocentium, & tamen concludit: "Igitur Domini maximè vene- „randi & pii, &c". Conclusionem dirigit ad omnes Latinos Episcopos. Aut certè ad omnes Italos. Eadem de causa ad Imperatorem Arcadium scripsit Collega Honorius: "Erat inter „Episcopos causa, quæ collato tractatoque consilio deberet absolvi. „Missis ad Sacerdotes Urbis æternæ atque Italiæ utraque ex parte „Legatis, exspectabatur ex omnium authoritate sententia". Etiam Imperator Aurelianus, dum de exequenda in Paulum Samosatensem datâ sententiâ fuit motum dubium, "præcepit illis dari Ec- „clesiæ domum, quibus Christiani Italiæ & Urbis Romæ Episcopi „per literas tribuendam præscriberent". Ita habemus apud Eusebium. Et ad Imperatorem Theodosium scripsit Romana sancti Damasi Synodus: "Sanctæ memoriæ Athanasius, & dudùm Petrus, „Alexandrinæ Ecclesiæ Episcopi, & Orientalium pleriquè, ad Ro- „manæ Ecclesiæ, Italiæ, & totius Occidentis confugerunt judi- „cium". Et tamen certum est ipsos ad solum Romanum provocasse Pontificem, & ab ipso solo fuisse auditos ac reparatos. Hinc enim Philippo-Politanus Eusebianæ Factionis Conventus ob patratam sancti Athanasii & aliorum appellantium reparationem non cunctos Occidentis aut Italiæ Episcopos, sed solum degradavit Julium Pontificem. Adjunxit Hosium Cordubensem, & Maximinum Trevirensem, quod Julium ad istam reparationem instigassent. Epistola est scripta à sancto Ambrosio. Est quarta post appendicem Theodosiani Codicis. Eandem phrasim usitat magnus Basilius.

Quia

Quia nempe omnes Latini, immò omnes Orthodoxi ſub cœlo Epiſcopi cum Romano Pontifice ſemper fuerunt quaſi unica Eccleſia, unicaque familia : "Populus labii unius, ac ſermonum „eorumdem". Italiæ Epiſcopi inſuper erant propria Romani Pontificis Synodus, & in Retractatoriis appellationum Judiciis Aſſeſſores atque conjudices. Secunda Auguſtinianæ phraſios ratio eſt, quod Cecilianus eſſet paratus non ſolùm coram Romana Cathedra, ſed etiam coram plenaria totius Eccleſiæ Synodo, immò coram cunctis ſub cœlo Eccleſiis ſuam cauſſam tueri.

Anonymus evertit ſemetipſum. Etenim profitetur Afrorum Epiſcopis aliquid licuiſſe, quod Clericis non licebat: Nempe appellare ad Synodum totius Eccleſiæ. Certè hæc appellatio ſemper licuit aliarum gentium Clericis. Etenim ad Imperatorem Theodoſium ſcripſit cum Italiæ Epiſcopis ſanctus Ambroſius: „Unus Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ Presbyter, Paulus nomi-„ne, intra Achaiam Synodum Orientalium juxta atque Occi-„dentalium poſtulavit". Epiſtola exſtat poſt appendicem Theodoſiani Codicis. Et adversùs Chæremonem, Victorem, & Sophronam, ſuæ civitatis ſterquilinia, ſcribit ad ſuos Conſtantinopoli Clericos ſanctus Cyrillus Patriarcha Alexandrinus: „Nunquam formidavimus peregrinationem ſuſcipere, ſed nec „illorum accuſationibus reſpondere, ſi tempus hoc exigat. Po-„teſt enim evenire, ut etiam fortè ob viliſſimas cauſſas, ad „purgandam Eccleſiam, juberi Concilium convocari". Et nonne Euthyches Presbyter à Magni Leonis Judicio provocavit ad generalem Synodum? Iſta appellatio Majores noſtros compulit ad ſecundam Epheſinam, & ad Synodum Chalcedonenſem. Ad Chalcedonenſem Synodum appellarunt etiam alii Clerici & Laici, qui ſe oppreſſos affirmabant à ſuo Patriarcha Dioſcoro: Et fuerunt auditi. Cur igitur iſto Jure caruerunt Afrorum Clerici? Ob ſingulare gentis Statutum, quod ſanctus Cyprianus affirmat æquum & juſtum. At Cyprianus non de Clericorum ad generalem Synodum, ſed de ipſorum ad Romanam Eccleſiam appellatione loquitur. Agnoſcant hoc novi Dogmatiſtæ, & deſinant tempus perdere ad lucidæ veritati quærendas tenebras.

Epiſt. 4.

Quid ſibi volunt hæc Anonymi verba: "Sed hoc nihil ſpe-„ciatim attinet ad Romanum Pontificem. Quippè cum præ-

ter

„ter Romanâ multæ ſupereſſent Eccleſiæ Apoſtolicæ, ad quas hoc „Judicium potuit referri. Omnes Orbis Epiſcopi erant Collegæ „Ceciliani". Affirmant omnes Eccleſias atque Epiſcopos eſſe pares, & Romano nihil eſſe ſingulare, niſi primum locum. Si quippè iſta ſpeciatim non pertineant ad Romanum Epiſcopum, neceſſe eſt alios eſſe ipſi pares. Porrò quis unquam Afer, quis Gallus, quis Hiſpanus provocavit ad Theſſalonicenſem, Corinthiorum, Philippenſem, aut aliam Apoſtolicam Eccleſiam? At verò plurimi ex omni gente frequenter provocarunt ad Eccleſiam Romanam. Et cum fructu, probato apud omnem Chriſtianitatem. Prima iſtius fructus impugnatrix fuit Euſebiana Factio. Scire optârim, quas partes ſequatur hic Anonymus. Errorem confirmant ejus ſequentia verba: "At verò inſtat Davidius enixè, & Reſponſum „aſſumit ex eo, quod Auguſtinus ait nihil fuiſſe Ceciliano per„timeſcendum, quamdiu communionis literis cum Eccleſia Ro„mana conjungeretur, in qua ſemper Sedis Apoſtolicæ Prin„cipatus viguit. Niſi plura diceret Auguſtinus, & aliis Eccle„ſiis prætermiſſis de ſola communione cum Eccleſia Romana „mentionem faceret, me victum faterer libentiſſimè, nihil„que Davidio reſponderem. Sed prorsùs contrarium dicit. Om„nes Eccleſias, quibuſcum Cecilianus communicaverat, Ro„manæ exæquat, adjuncto tantùm diſcrimine Principatus Apo„ſtolicæ Sedis, qui ſemper Romæ viguit, unde Romanæ Ec„cleſiæ gloria ſingularis exſurgit". Palàm docet omnes Eccleſias eſſe pares Romanæ, & hujus Principatum eſſe honorem ſolius loci. Eſt error Marci Anthonii de Dominis. Theodorus Balſamon affirmat eùndem tradi à quibuſdam Sectatoribus Photiani ſchiſmatis: Et ipſum damnat ut fontem plenæ confuſionis. Certè quiſquis talia ſenſerit, "bonum erat ei, ſi natus non fuiſſet „homo ille".

Anonymus urget ad Romanam Eccleſiam ab Auguſtino adjungi cæteras fidelium terras, earumque laudari communicatorias ad Cecilianum literas, & addi: Ubi paratus eſſet cauſſam ſuam „dicere". Et commentatur: "Auguſtinus ſignificat Cecilianum „non minus auxilium ſibi comparaſſe ex aliis Eccleſiis, quibuſ„cum communicâbat, quam à Romana". Reſpondeo hæc eſſe ejuſdem fœtoris, & abundè refutata. Etenim ſi Auguſtinus Romanæ Eccleſiæ dumtaxat par & commune cum aliis adſcribit

impensum Ceciliano auxilium, cur scribit ipsum à sola Romana Sede fuisse purgatum ac reparatum ? Certè Romano isti judicio non solus Pontifex adfuit, sed insuper Arelatensis Episcopus, Colonienſis, & Augustodunensis : Et tamen nec hæc, aut ista Sedes, sed sola Romana dicitur Cecilianum reparasse. Item Petrus de Marca profitetur reparatoriam sententiam fuisse conceptam in nomen solius Melchiadis. Et licet ista Synodus non Romæ, sed Coloniæ, aut Augustoduni fieret, Melchiades habuisset eadem Elogia. Et Donatistæ nunquàm Maternum, Rheticium, aut Marinum, sed solum ex suis Judicibus Melchiadem accusarunt Thurificationis & Lapsus. Quæ ratio? Notissima est etiam infimo Christiano. Nempe diversitas auxilii, quod Melchiades Ceciliano impenderat.

Anonymus prosequitur : "Denique si Pontifex Romanus se „Episcoporum supremum Judicem habuisset, cur post senten„tiam à se ipso prolatam, iteratam litis cognitionem in Con„cilio Arelatensi sustinuisset ? Cur de hac caussa solitarius Ju„dex non sedebat, sed immò tot sibi Judices ab Imperatore „adjungi patiebatur? Si ea fuisset mens Augustini, ut conten„dit Davidius, cur post Romanum Judicium toties Donatistis „Concilium Arelatense opposuit? Cur denique post supremam „Romani Solii decisionem posse adhuc hanc caussam in Concilio „generali universæ Ecclesiæ agitari reposuisset"? Et adducit Augustini verba : " Ecce putemus illos Episcopos, qui Romæ judi„caverunt, non bonos Judices fuisse, restabat adhuc plena„rium universæ Ecclesiæ Concilium, ubi etiam cum ipsis Ju„dicibus caussa posset agitari". Respondeo Anonymum ab istis ipsis Augustini verbis penitùs everti. Etenim aiunt : " Cum „ipsis Judicibus". Proinde istiusmodi provocatio Romanum Pontificem non demutat in Reum aut Accusatorem, sed permittit Judicem. Et non talem qualem, sed supremum ac plenum futuri Concilii Præsidem. Nam & sanctus Sylvester fuit invitatus ad præsidendum Arelatensi Concilio. Proinde istiusmodi provocatio non est appellatio, sed simplex revisio. Et quod hæc non evertat supremam judicandi authoritatem, noverunt non soli Domini Senatores, sed ipsi etiam Procuratores & Apparitores Curiæ Parisiensis. Porrò Melchiades plures sibi assumpsit Assessores Episcopos ex ea ipsa caussa, ex qua sanctus

Petrus

Petrus ad motas à Cerintho quæstiones dirimendas non sedit solus, sed Antiochiam advocavit omnes Apostolos, & plures Episcopos. Et falsum est, quod omnes istos Constantinus adjunxerit. Adjunxit solos tres: Reliquos Melchiades assumpsit. Ad confutandos Eutychianistas omnis Ecclesia non solum, licet sufficientissimum, sancti Leonis Tomum, sed semper adduxit etiam Chalcedonense Concilium: Ex eodem principio sanctus Augustinus ad confutandos Donatistas non solo est usus Melchiadis judicio, sed insuper Concilio Arelatensi. Anonymus hic est omninò unus illorum, de quibus Tertullianus: "Firmos fatigant, „infirmos capiunt, medios cum scrupulo dimittunt". Ab incepto Tenebrione nihil reportabis, nisi tui stomachi commotionem.

CAPUT XXI.

Romana Africanorum Episcoporum appellatio demonstratur ex sancti Augustini Epistola ad sanctum Celestinum Pontificem.

Quod Africani Episcopi semper potuerint Romam provocare, sanctus Augustinus insigniter profitetur, ac exemplis demonstrat in literis ad sanctum Celestinum Pontificem. Anthonius, per sanctum Augustinum evectus in Fussalensem Cathedram, ac primus istius civitatis Episcopus, pessimè se gessit: Illius nuperrimè à Donato ad Christum Dominum conversi Populi egit scandalosissimum Tyrannum ac expilatorem. Hinc sanctus Augustinus ipsum impetravit Synodaliter frænari. Non degradari quidem, sed tamen authoritate ac potestate insigniter circumscribi, ac mutilari. Hinc ille sententiam clamavit Canonibus adversam, & Romam provocavit ad sanctum Pontificem Bonifacium. Et Synodalia Gesta, omnisq; causæ instructio fuerunt eò transmissa. Hac igitur de re sanctus Augustinus scripsit ab Bonifacii Successorem Celestinum: "In illis multiplicibus Gestis, quibus de Epist. 262, „Anthonio nostrum judicium continetur, magis deberem vereri,

„ne tibi minùs severè, quàm oporteret, judicasse videamur; „nisi scirem vos tam propensos ad misericordiam, ut non solùm „nobis, quia illi pepercimus, verùm etiam ipsi existimetis esse „parcendum. Sed ille, quod à nobis aut benignè, aut remissè „factum, in præscriptionem vertere atque usurpare conatur. „Clamat": Aut in mea Cathedra sedere debui, aut Episcopus este non debui. "Quasi nunc sedeat nisi in sua. Propter hoc „enim loca illi eadem dimissa atque permissa sunt, in quibus „& priùs Episcopus erat, ne in aliena Cathedra contra Statuta „Patrum transfatus illicitè diceretur. Aut verò quisquàm ita „esse debet sive severitatis, sive lenitatis exactor, ut qui nonnisi „fuerint Episcopatus honore privandi, nullo modo in eis aliquid „vindicetur, aut in quibus aliquid visum fuerit vindicandum, „Episcopatus honore priventur. Exstat exemplo, ipsâ Sede Apo„stolicâ Judicante, vel aliorum judicata firmante, quosdam pro „culpis quibusdam nec Episcopali spoliatos honore, nec relictos „omnimodis impunitos. Quæ ut à nostris temporibus remo„tissima non requiram, recentia memorabo. Clamet Priscus „Provinciæ Cæsaræensis Episcopus": Aut ad Primatum locus, sicut cæteris, & mihi patere debuit, aut Episcopatus mihi manere non debuit. "Clamet alius ejusdem Provinciæ Victor Epi„scopus, cui relicto in eadem pœna, in qua & Priscus fuit, „nusquàm nisi in Diœcesi ejus ab alio communicatur Episcopo. „Clamet, inquam": Aut ubique communicare debui, aut etiam in meis locis communicare non debui. "Clamet testius ejusdem „Provinciæ Laurentius Episcopus, & prorsùs hujus vocibus cla„met": Aut in Cathedra, cui ordinatus sum, sedere debui, aut Episcopus esse non debui. "Sed quis ista vituperet, nisi qui „parùm attendit nec inulta relinquenda, nec uno modo om„nia vindicanda"?

Sanctus Augustinus affirmat varia. Primò, quod apud Africanas Ecclesias exstent plurima Episcopalium appellationum ad Sedem Apostolicam exempla: Et vetusta & recentia. Secundò, quod exempla antiqua rememorari nolit, & adducere. Ex recentioribus adduxit tria ex sola Provincia Cæsaræensis Mauritaniæ. Tertiò affirmat Synodalia Afrorum Antistitum circa appellatas Collegarum causas judicia fuisse per Apostolicam Sedem aliquandò reformata, aliquando confirmata. Quartò asserit Synodale de Anthonio judicium

dicium nequaquàm fuisse insuetum aut hetroclytum, & esse justissimum. Hinc supplicat per Celestinum stabiliri. Et ad permovendum Pontificem affirmat ista tria Cæsaræensis Provinciæ exempla fuisse istius formæ. Palàm affirmat Romanas Episcoporum appellationes fuisse apud suam gentem frequentissimas atque liberrimas. Inter Romanam & Africanam Ecclesiam fumabat tunc contentio de Romanis appellationibus inferioris Cleri : Et hujus servitutem aliqui, quinto Nicæno Canone abusi, tentabant etiam ad Episcopos extendere. Verùm irrito conatu. Omnes meliores & doctiores Episcopi perrexerunt sentire cum sancto Augustino.

Et hìc prosequitur de Anthonio : "Quam versutà suasione Anthonius sanctum Senem Primatem nostrum, gravissimum vitum, ut ei cuncta crederet, quem velut omni modo inculpatum venerando Papæ Bonifacio commendaret, induxerit, & cætera, quæ à me quid opus est recoli, cum memoratus venerabilis Senex ad tuam Sanctitatem omnia retulerit"? Iste Numidiæ Primas fuit Valentinus Vajanensis Episcopus. Videtur enim tunc fuisse adhuc superstes. Et hinc manifestissimè lucet, quod etiam ipse temerariis Aurelii Archi Episcopi adversùm Romanas Episcoporum appellationes machinamentis non fuerit cooperatus. Sanctus igitur Augustinus hìc iterùm primò affirmat Anthonium non sub Celestini, sed sub Bonifacii Pontificatu fuisse judicatum ac damnatum. Secundò, quod ad eundem Pontificem appellaverit. Tertiò, quod ad ipsum sibi conciliandum fuerit usus non bonis artibus. Palmaris fuit, quod ipsum suæ Provinciæ Primatem, ac damnatricis Synodi Præsidem, seduxerit ad impugnandum sui ipsius Synodale Judicium, & Anthonio perhibendum innocentiæ ac integritatis testimonium. Et ipso fretus Pontifex Anthonium absolvit, ac reparavit. Ex quibus lucet non solum Augustinum, nec solum Primatem Valentinum, sed omnes, aut fanè plurimos Numidiæ Episcopos de Episcopalium ad Romanam Cathedram provocationum antiquitate ac authoritate non cessitâsse. Anthonii appellationem cuncti sunt venerati. Porrò Anthonii absolutio à prævento per mortem Bonifacio non fuit sortita effectum, nec missa in executionem : Hinc ipsam urgere ille perrexit apud Celestinum. Verùm Bonifacii sententia habebat hanc clausulam : "Si Anthonius ordinem rerum nobis fideliter indicavit".

Hinc adversùs ipsam sanctus Augustinus potenter intercessit,

& ſcripſit ad Celeſtinum : "Accipe nunc quæ poſt ejus ſanctæ „memoriæ viri", Pontificis Bonifacii, "in Africa literas geſta ſunt, „& ſubveni hominibus, opem tuam in Chriſti miſericordia multò „avidiùs, quam ille poſcentibus, à cujus inquietudine deſiderant „liberari. Judicia quippe illis, & publicas Poteſtates, & militares „impetus, tamquàm executuros Apoſtolicæ Sedis ſententiam, ſive „ipſe, ſive rumores creberrimi comminantur, ut miſeri homines „Chriſtiani Catholici graviora formident à Catholico Epiſcopo, „quàm cum eſſent hæretici, à Catholicorum Imperatorum legibus „formidabant. Non ſinas iſta fieri, obſecro te : Per Chriſti ſan„guinem, per Apoſtoli Petri memoriam, qui Chriſtianorum Præ„poſitos Populorum monuit, ne violenter dominentur inter Fratres. „Ego Fuſſalenſes Catholicos, Filios in Chriſto meos, & Antho„nium Epiſcopum, Filium in Chriſto meum, benignitati Charitatis & „Sanctitatis tuæ, quia utroſque diligo, utroſque commendo. Neq; „Fuſſalenſibus ſuccenſeo, quia juſtam de me querimoniam inge„runt auribus tuis, quod eis hominem, nondùm mihi probatum, „nondùm ſaltem ætate firmatum, à quo ſic affligerentur, inflixi. „Neque huic noceri volo, cui quantò magìs ſinceram habeo cha„ritatem, tantò magìs pravæ ejus cupiditati obſiſto. Utriqùe mi„ſericordiam merçantur : Illi, ne mala patiantur, ille, ne faciat. „Illi, ne odcrint Catholicum, ſi à Catholicis Epiſcopis, maximèq; „ab ipſa Sede Apoſtolica, contra Catholicum eis non ſubveniatur „Epiſcopum ; iſte autem, ne ſe tanto ſcelere obſtringat, ut quos „molitur invitos facere ſuos, à Chriſto faciat alienos".

Fuſſala ante fuerat Hipponenſis Parochiæ Oppidum : Ex integro pertinax in parte Donati. Ipſam ſanctus Auguſtinus per miſſos eò Presbyteros, ac multam ipſorum prædicationem & paſſionem, Imperialibus adversùm Donatiſtas Legibus adjuvantibus, tandem perduxit ad Chriſtum Dominum. Et ut in bono firmaret, ipſam diſmembravit à ſua Cathedra, & ei dandum curavit novum Epiſcopum. Verùm Electus, dum omnia ad conſecrationem ſunt parata & præſentia, ex humilitate, & tanti oneris fuga clandeſtinè ſe ſubtraxit, atque ità ſanctus Auguſtinus, præſertim ad evitandas ſenis Primatis defatigationes, fuit compulſus in ejus locum ſufficere alium. Et tunc ad manum non habuit niſi Anthonium, ſuæ Eccleſiæ ac Epiſcopalis Monaſterii Clericum, "hominem ſibi nec„dùm probatum", & "necdum ætate firmatum", & tamen ipſum

curavit

curavit consecrari. At ecce hic juvenis, & primus Neophytorum Episcopus memoriæ suæ non infixit Canonem, quem ad juvenem etiam Timotheum scripsit sanctus Paulus: "Juvenilia desideria fu„ge". Cœpit suam Plebem vexare, concutere, exspoliare, & esse suspectus de aliis. Hinc ipsum Fussalenses detulerunt ad Provinciæ Synodum, & impetrarunt, licet non degradari, tamen compesci, circumscribi, puniri. Eam novæ Diœcesis partem, quam maximè vexaverat, Synodus ipsi abstulit, & denuò adscripsit Cathedræ Hippponensi. Nempe "Castellanos, & illius Regionis ho„mines, qui de intolerabili ejus dominatione, de rapinis, & di„versis oppressionibus, & contritionibus" fuerant veraciter conquesti. Nova ista Cathedra videtur fuisse sponsa sine dote: Hanc Anthonius videtur violenter extorsisse. Quidquid sit, à Synodi sententia provocavit ad Bonifacium Pontificem, & propter Primatis testimonium meruit absolvi, purgari, ac reparari. Attamen cum salutari clausula: "Dummodò preces & testimonium veritate ni„tantur". Isto interim Decreto fultus Anthonius impetrare studuit publicas Potestates & militares impetus, qui Apostolicam sententiam exequerentur. "Qui invitos facerent suos". Hoc est, qui suæ Cathedræ ablatos, & Hipponensi redditos Castellanos violenter cogerent ad ipsum redire. Talia aut ipse sparsit in suum Populum, aut spargi curavit, vel permisit. Hinc miseri ac Neophyti Fussalenses jam Catholici graviora formidabant à Catholici Episcopi turbulentia, quam anteà Donatistæ formidârant à pœnalibus Catholicorum Principum legibus. Hinc apud Cœlestinum Pontificem accusarunt non solum Anthonium, sed & ipsum sanctum Augustinum, tamquàm horum Malorum fontem, qui talem ipsis donasset Episcopum. Quæ res senem Augustinum adeò afflixit, ut suum Episcopatum voluerit deponere, & semetipsum damnare ad perpetuam pœnitentiam. Ex quibus omnibus discimus, quod non soli Africani Episcopi adversùm suas Synodos, sed etiam Africani Populi adversùm suos Episcopos consueverint Romanos Pontifices invocare. Et Apostolicæ Sedis judicia erant istîc tanti ponderis, tantæque reverentiæ, ut ad ipsa exequenda publicæ etiam Potestates, ac militares impetus essent in promptu.

Hæc sancti Augustini epistola est lucidissimum, atque inconcussum pro Romanis Africanorum Episcoporum appellationibus testimonium. Hinc audio in Gallia aut imprimi aut proximè impri-

imprimendam Dissertationem, quæ ipsam suadeat esse spuriam & supposititiam, ideòque straminæ authoritatis. Nescio quod hominum genus non minori hodie ergà Apostolicæ Sedis dignitatem odio æstuat, quam Martinus Lutherus, aut Joannes Calvinus erga plures Catholicas veritates. Hinc uti hi erga Divinas, quas in suos errores nullo possint fuco detorquere, literas imitantur Marcionem, aut Manichæum, & nobis auferunt Machabœorum libros, sanctorum Jacobi, & Judæ epistolas, & quædam alia, ità isti pari impudentia grassantur in certissima sanctorum Patrum Monimenta. Ista namque epistola adeò clarè refert sancti Augustini faciem, ut si hodie in nescio quo campo pes sortem reperiretur, omnes sancti Augustini stylo vel leviter assueti unanimiter clamarent esse manifestum ejus fœtum. Optàrim ut istorum Sapientum aliquis sub Augustini nomine nobis fingat talem epistolam: Erit toti Mundo summus vates. Norunt sua nugamenta nunquàm persuadenda Mundo, nihilominùs censent piscandum, sperantes hinc inde aliquos aut capere, aut dimittere cum scrupulo.

Exhæredandæ epistolæ præcipuum fundamentum audio esse præsertim hæc verba: "Me sanè, quod confitendum est Beatitudini „vestræ, in isto utrorumque periculo tantus timor & mœror ex„cruciant, ut ab officio cogitem gerendi Episcopatus abscedere, & „me lamentis errori meo convenientibus dedere, si per eum, „cujus Episcopatui per imprudentiam suffragatus sum, vastari „Ecclesiam Dei, & quod ipse Deus avertat, etiam cum vastantis „perditione perire compexero". Apostolicæ dignitatis Osores censent talia verba non cadere in virum constantem, præsertim in sanctum Augustinum. Respondeo sanctum Augustinum fuisse delicatæ conscientiæ, ideoque verba hæc ejus moribus omninò consonare. Nam similia scribit etiam adversum Primatem Xantippum, agens de Presbytero illo, quem solus sine sex Collegarum assistentia damnaverat: "Ne si quid pernicioſius eruperit, languens im- Epist. 236.
„putem mihi". Legantur duæ ad Alipium, & alia ejusdem Au- Epist. 224.
gustini ad sanctum Paulinum epistolæ, & videbis ipsum fuisse 239. 250.
anxiè timoratum. Et certè in creandis Episcopis ita mandat Apostolus: "Nemini citò manus impoſueris, ne communices peccatis „alienis". Quod omnia indigni Episcopi peccata devolvantur in Promotorem, demonstrat sanctus Isidorus Pelusiotes. Portò in evehendo Anthonio sanctus Augustinus, licet ex causſis, fuerat præ-

præcipitantior. Hinc ipſum, ubi tot illius facinora vidit, acerbiſſimè momordit conſcientia. Et quò morderet, niſi ad deponendum Epiſcopatum, atque ita agendam humilem pœnitentiam? Hanc enim legem ſacri Canones imponunt ſuſpectorum Promotoribus. Et quod S. Auguſtinus ad deponendum ex cauſſis Epiſcopatum fuerit paratiſſimus, ejus qualibuſcumque lectoribus eſt exploratiſſimum. Nec mirandum eſt, quod novi Dogmatiſtæ averſentur hanc epiſtolam. Etenim ipſa demonſtrat, & altiſſimè clamat, quod S. Auguſtinus, Numidiæ Primas Valentinus, & fermè omnes iſtius Provinciæ Epiſcopi, à Carthaginenſi Primate Aurelio, dum Romanas etiam Epiſcoporum appellationes arietare cœpit, retroceſſerint, & famoſæ illius ad Celeſtinum Pontificem epiſtolæ ſeſe non miſcuerint, immò conſtanter fuerint refragati. Quare præſens Auguſtini epiſtola pari voce clamat iſtam Aurelii epiſtolam eſſe prævaricatoriam, ac infelicem optimi Aurelii Lapſum.

Prætermitti non poſſit etiam Primoſi, Thiganenſis apud Cæſarænſes Mauros Epiſcopi, Romana appellatio, de qua Africanus Codex: " Proteſtatos eſſe præterea Mauros Cæſarænſes conſtat, „Primoſum per Principales civitatis Thiganenſis conventum litera„ris eorum fuiſſe, ut ſecundùm Principalia Scita plenario Concilio ſui præſentiam faceret. Et, ut oportuit, requiſitus Primoſus, repertus non eſt, ſicut Diaconi renunciaverunt. Sed quia „popoſcerunt eidem Mauri de plenario Concilio oportere literas „deſtinari ad venerabilem Fratrem, Senem Innocentium, has placuit mitti, ut agnoſcat Primoſum requiſitum à Concilio, & „minimè fuiſſe repertum". Primoſus à ſuo Populo de neſcio quibus accuſatus apud ſuæ Provinciæ Synodum, ex quibus neſcio cauſſis detrectavit comparere, ſed ab Imperatore Honorio ſupplicavit aliud Epiſcopale Judicium. Hoc enim tolerabat Africana diſciplina: Qui„cumque ab Imperatore cognitionem Judiciorum publicorum pe„tierit, honore proprio privetur. Si autem Epiſcopale Judicium „ab Imperatore poſtularit, nihil ei obſit". Et Princeps Primoſum tranſmiſerat ad plenariam totius Africæ Synodum. Rectè: Secundùm Canones. Verùm Primoſus nec iſthic comparuit. Creditus eſt Romam provocaſſe, & abiiſſe ad Papam Innocentium. Hinc Synodus duxit Pontificem de omnibus inſtruendum, appellationem tamen pleniſſimè venerata. Facta hæc ſunt ante Pontificatum

Zozimi, adeoque ante lites de Apiarii Presbyteri, & omnis inferioris Cleri appellationibus. Unde nullum, ad quod novi Dogmatistæ jam ridiculè recurrunt, tunc erat "Interim". Erat pura Africanæ Ecclesiæ consuetudo. Quare ejus vigore Primosus appellavit.

CAPUT XXII.

Discutiuntur Scriptoris Anonymi Sensa circa laudatam S. Augustini Epistolam.

HUic epistolæ, cujus tamen Natales infamare non præsumit, interpretandæ etiam se commiscet Scriptor Anonymus. Memorat Synodum illam, ex qua Aurelius Primas istam infelicissimam adversûs Romanas Episcoporum etiam appellationes epistolam scripsit ad sanctum Celestinum, & pergit: "Davidius ingenuè fatetur veram men„tem Episcoporum Africæ in hoc Concilio fuisse omninò con„demnare & abrogare usum appellationum ad Sedem Apostoli„cam in Episcoporum ac Presbyterorum caussis. Insuper sibi per„suadet in hoc casu hos Episcopos nec bonâ fide, nec sinceritate „caruisse, sed oratione continenti sic fatur: Equidem credo huic „abrogationi in ipsa Africa locum non fuisse. Enim verò ani„madvertimus tempore circiter hujus abrogationis, sub eodem „Pontifice Romano, quo promulgata fuit, celeberrimum non „solùm Africæ, verùm etiam universæ Ecclesiæ Episcopum, scili„cet sanctum Augustinum, qui hujus controversiæ principio inter„fuerat, non obstitisse, immò verò annuisse appellationi Anthonii, „Fussaliorum Episcopi, à Judicio Synodi Provincialis ad Apostolicam Sedem". Respondeo Davidium recta sentire. Etenim sanctus Augustinus, & cum ipso S. Alipius, S. Possidius, Numidiæ Primas Valentinus, plurimique alii sanctiores & doctiores Afrorum Episcopi, hujus controversiæ principio, quoniam de solis Clericorum appellationibus tractabat, non solummodò adfuerunt, sed insuper caussam generosè ac intrepidè adjuverunt, scientes à

se

ſe defendi avitam ac bonis anchoris nixam ſuæ gentis conſuetudinem. Aſt ubi viderunt Aurelium ſalire extra metas, & contra Apoſtolicos Canones, itemque contra perpetuam gentis conſuetudinem prorumpere ad proſcribendas Epiſcoporum appellationes, retraxerunt manus, & dilectiſſimum Primatem Aurelium, S. Petro Apoſtolo poſtponentes, deſeruerunt. S. Auguſtinus iſtam Anthonii appellationem non ſolummodò permiſit, ſed & ipſam appellandi conſuetudinem ſtabilivit exemplis & rationibus. Eandem adjuvit Primas Valentinus.

Attamen Anonymus, ne manifeſtos veritatis triumphos permittat Joanni David, tacere non ſuſtinet: "Prima fronte reſpondere „poſſem, cum Anthonius appellaverit, antequàm Africani Cele„ſtino Papæ ſcripſerint, aut literas acceperint ab Attico Conſtan„tinopolitano & Cyrillo Alexandrino de exemplaribus Græcis Con„cilii Nicæni, mirum non videri, ſi ſanctus Auguſtinus & cæteri „Africæ Epiſcopi huic appellationi non obſtiterint. Quippe cum „Bonifacio Papæ pollicîti eſſent ex Decreto Concilii Carthaginenſis, „ſervaturos ſe pauliſper hanc appellationum diſciplinam, do.ec in„tellexerint ex inventis exemplaribus Nicæni Concilii, an vera „eſſet citatio Canonum Nicænorum in Commonitorio Legatorum „Zozimi. At nemo dubitare poteſt hanc appellationem Anthonii „Fuſſalenſis Epiſcopi antecefiiſſe acceptioni literarum Attici & „Cyrilli". Reſpondeo eſſe frivolum effugium. Etenim iſta tranſactio; ſeu iſtud "Interim" nequaquàm fuit circà appellationes Epiſcoporum. Circa has nec erat, nec unquam fuerat ulla controverſia Tranſactio fuit circa duo. Primò circa ſervandam in Epiſcoporum appellationibus formam Sardicenſis Canonis, quem Zozimus appellabat Nicænum. Deinde iſta tranſactio fuit circa provocationes Clericorum. Romana Sedes affirmabat ipſas probari ac juberi per Nicænos Canones, & Africana Eccleſia profitebatur ſe ab iſtis, utpotè Spiritu Dei conditis, & totius Mundi reverentiâ conſecratis, nolle diſſonare: Hinc igitur ſtipulatum eſt, ut uſque ad repertam veritatem inferior etiam Clerus poſſet Romam provocare. Contra priorem conſuetudinem. Propter reverentiam Apoſtolicæ Sedis & Nicæni Concilii. Hæc eſt certa veritas inferiùs demonſtranda. Proinde nequaquam in hujus tranſactionis, ſed in ſolam avitæ conſuetudinis vim Anthonius appellavit: Et Epiſcoporum nullus vel ſomniavit intercedere. Aurelii Primatis, & ipſi adhærentium Epiſcopo-

scoporum intercessio non cœpit, nisi post adductos ex Oriente Nicænos Canones.

Pergit Scriptor Anonymus : "Quamvis hæc solutio adeò certa „sit, ut nullum hac de re dubitandi locum relinquat, existimo „tamen, accuratiùs perpensâ historiâ hujus Anthonii Fussalensis, „ipsum nunquàm Juridiciali appellatione ad Papam provocasse, „quamvis negare nolim ad ipsum confugisse, & opem ejus im„plorasse. Hanc autem agendi rationem irritam esse ætate sancti „Cypriani, iis omnibus qui pro factis judicia timent, & suarum „rerum odio mutari omnia student, ostendimus capite primo hujus „operis. Igitur fatemur Anthonium Romam confugisse, non „secùs ac anteà confugerat Basilides, de quo mentionem facit san„ctus Cyprianus. Ad quem, hæc verba", Pergens Romam, "ex„plicans Rigaltius, hanc Notam efformavit: Quo solebant con„tumaces, ut procul ab his, quibus erant noti, faciliùs falle„rent". Respondeo istius solutionis certitudinem abundè patere ex Dictis. Porrò Anthonius, si Romam confugerit, & Romanæ Sedis opem imploraverit, quomodò non appellavit ? Etenim imploravit opem contra Africanæ Synodi de se judicium, ipsumque postulavit retractari & rescindi : Quod quid est aliud, quàm appellare. Deo laus, quod Anonymus propria & consueta dumtaxat verba neget, rem verò atque substantiam profiteatur. Laudamus admirandam potentiam veritatis. An Judiciales appellationis apices Anthonius adhibuerit, parùm refert. Certè ipsos in suis Appellantibus nunquàm exquisivit Ecclesia. Et addo istos apices omninò fuisse observatos ab Anthonio. Lucet ex his sancti Augustini verbis : "In illis autem multiplicibus Gestis, quibus de „illo nostrum judicium continetur, &c". Affirmat ista Gesta fuisse transmissa Romam, ideòque Ecclesiasticos apices huic appellationi non defuisse. Eadem est ratio Basilidis. Quod Romam appellaverit, est ipsâ meridianâ luce clarius. Petrus de Marca cœpit primus lucidam diem commentis obnubilare. Porrò Nicolaus Rigaltius scribit verum. Etenim omnes novimus Apostolicam Sedem vafrorum hominum obreptionibus fuisse semper obnoxiam. Attamen idem Scriptor Romanas appellationes, aliasque Romanæ Cathedræ dignitates nequaquàm abnuit. Lucet ex illis, quæ in suo Commentario scribit ad sexagesimam septimam sancti Cypria-

Cypriani epiſtolam, tractantem de cauſſa Martiani Epiſcopi Arelatenſis.

Anthonii Fuſſalenſis cauſſam Scriptor Anonymus largè exponit, & concludit: "Præter hanc Auguſtini epiſtolam nihil nobis hujuſ„modi litis narrationem amplificat, in illa nulla mentio fit Judi„cialis appellationis, aut judicii à Romano Pontifice in hac cauſſa „pronunciati. Sed è contra valdè credibile eſt Papam hoc negotium „in eo reliquiſſe ſtatu, in quo ab Afris judicatum fuerat, pre„ceſque ac ſollicitationes Anthonii, hominis perfidioſi, adſperna„tum fuiſſe". Reſpondeo ab Anonymo nobis ſubminiſtrari fundamenta, ex quibus non temerariè ſuſpicemur iſtam ſancti Auguſtini epiſtolam ab ipſo nunquàm fuiſſe perlectam. Etenim ex adductis jam verbis manifeſtum eſt, quod Anthonius ſervaverit Judicialem formam Eccleſiaſticæ appellationis. Item manifeſtum eſt, quod Bonifacius Pontifex appellationem admiſerit, cauſſam retractaverit, ac reformaverit Africanæ Synodi indicium. Sancti Auguſtini verba ſunt lucida: "Anthonius judicia, & publicas „Poteſtates, & militares impetus comminatur, tanquàm executuros „Apoſtolicæ Sedis ſententiam". Et adjungit quædam ſententiæ verba: "Si ordinem rerum nobis fideliter indicavit". Verùm adversùs hujus ſententiæ executionem Celeſtino Pontifici non ſolus Auguſtinus ſupplicavit, ſed etiam Numidiæ Primas, & plures haud dubiè Epiſcopi. "Venerabilis Senex", inquit Auguſtinus, "ad tuam Sanctimoniam univerſa retulit". Et adjungit: "Et jube „tibi quæ directa ſunt omnia recitari. Vide Epiſcopatum qualiter „geſſerit, quemadmodùm judicio noſtro uſque adeò conſenſerit „communione privatus, niſi priùs Fuſſalenſibus omnia redderen„tur". Et infra: "In illis multiplicibus Geſtis, quibus noſtrum „de illo judicium continetur, magis deberem vereri, ne tibi minùs „ſeverè, quam oporteret, judicaſſe videamur, niſi ſcirem vos tam „propenſos ad miſericordiam, ut non ſolùm nobis, quia illi pe„percimus, verùm etiam ipſi exiſtimetis parcendum". Rationes ſunt lucidæ, nec egent commentariis. Exiſtimo Celeſtinum ipſis fuiſſe permotum, cenſuiſſe Bonifacii judicium fuiſſe Anthonii obreptionibus extortum, ceſſaſſe à promovenda executione atque ita reliquiſſe negotium in eo ſtatu, in quo fuerat poſitum ab Africano Judicio. Et hæc forſitan eſt ratio, ex qua Anthonius ſe adjunxerit Aurelio, atque ità Epiſcopale Romanæ appellationis

jus, quod anteà verbo & opere constanter defenderat, ac invocarat, cœperit contumaciter impugnare. Etenim omninò videtur adhæsisse Aurelio.

Scriptor Anonymus pergit: "Jam ergò sincerè discutiamus argumenta, quibus appellatio hæc Anthonii ad Sedem Apostolicam comprobari possit. Dicunt sanctum Augustinum Pontifici prodere tria exempla Episcoporum Provinciæ Cæsaræensis, scilicet Prisci, Victoris, & Laurentii, qui ab Apostolica Sede judicati fuerant, & adversùs quos judicia in Synodis Provinciabus lata, ab eadem Sede fuerant confirmata, ne hunc Episcopum in suam Sedem restituat, & judicia ab Africanis in eum lata vim habeant, seu firma atque inconcussa stare possent". Adducit sancti Augustini verba, & prosequitur: "Respondeo ex his non consequi Anthonium Fussalensem Juridicialis appellationis libello provocasse ad Pontificem Romanum, sed solùm auxilium ejus implorâsse, ne judicium contra se latum exequeretur. At si quis instet de his verbis", Ipsa Sede Apostolica judicante, vel aliorum judicata firmante, "dico tres Episcopos, Priscum, Victorem, & Laurentium, quorum exemplum sanctus Augustinus prodidit, ad Pontificem confugisse, & ad eum provocasse medio tempore, quod fluxit inter Concilium Carthaginense anni quadringentesimi decimi noni, & Pontificatum Celestini, sub quo Africani ex literis Attici Constantinopolitani, & Cyrilli Alexandrini, inventa esse exemplaria Græca Concilii Nicæni, Commonitorio Legatorum minimè congrua, intellexerunt. Quo quidem exiguo tempore Africani se disciplinam appellationum ad mentem Concilii Sardicensis paulisper servaturos polliciti & pacti erant. At verò ità se rem habuisse, luce meridiana clarius est. Quippe cum nemini homini dubium subolere possit, quia sanctus Augustinus hæc, quæ profert, exempla à suis temporibus non remotissima, sed recentia existimat": Quæ ut à nostris temporibus remotissima non requiram, recentia memorabo. "At ex his Episcopis negotium Laurentii potissimè necesse est in hoc tempus rejicere. Quoniam constat eum subscripsisse Concilio Carthaginensi anni quadringentesimi decimi noni, & de appellationibus in eo exagitatis suffragium tulisse, ideoque tunc temporis appellasse, non prorsùs incredibile videtur. At verò dubitandi locus non relinquitur, quin ante primum annum Pontifica-

„tificatus Celeſtini appellaverint, proindeque negotium in primæ „cognitionis ſententia judicatum fuerit, quippe cum ejus exem„plum adducat ſanctus Auguſtinus hâc epiſtolâ congratulatoriâ, „quam primo Pontificatus anno ad Celeſtinum miſit. Ergò ma„nifeſtè conſequitur appellationem Laurentii medio tempore inter „annum quadringenteſimum decimum nonum, & annum quadrin„genteſimum vigeſimum tertium, quo Africani hanc diſcipli„nam pauliſper admiſerunt, contigiſſe. Igitur ex hac Auguſtini „epiſtola colligere debemus Anthonium Fuſſalenſem, & tres alios „Epiſcopos, Priſcum, Victorem, & Laurentium, ad Romanum „Pontificem nullatenùs appellaſſe, ſed ejus tantummodò auxilium „vehementer imploraſſe. Vel ſi eos appellâſſe tandem aliquandò „fateri neceſſe ſit, appellationem contigiſſe temporibus illis non „ſuſpectis, quibus" pauliſper "hanc diſciplinam Africani ſuſtinere „non noluerant. Quamobrem inſulſum eſt concludere abroga„tionem appellationum, quam Africanos ſincerè & bona fide „promulgaſſe fatetur Davidius, vanam & ſupervacaneam fuiſſe in „ipſamet Africana Eccleſia, ſeu executione caruiſſe".

Errores varii. Primus eſt, quod dicat Anthonium imploraſſe ſolum Apoſtolicæ Sedis auxilium, ne judicium contra ſe latum exequeretur, ideoque non appellaſſe. Etenim Anthonius imploravit auxilium, quo Bonifacius datum de ipſo ab Africana Synodo judicium retractaret ac reformaret: Ut non quovis modo, ſed mediante dictâ retractatione ac reformatione datum contra ſe judicium vetaret mitti in executionem. Certè Romanus Pontifex Provincialium Synodorum judicia alio modo non poteſt ab executione prohibere aut ſuſpendere: Niſi fortè per gratiam, quæ tunc in uſu non fuit, ex plenitudine poteſtatis. Etiam libellus, aliique Judiciales apices non defuerunt. Et tale implorare auxilium, quid eſt aliud, quam appellare? Etenim in literis ad ſanctum Papam Innocentium ſcripſit ſanctus Joannes Chryſoſtomus: "Ad „Synodum appellavimus, & judicium inquiſivimus". Et ſubjunxit: "Ea quæ perperàm fiunt, non ſolùm deploranda, ſed & corri„genda ſunt. Et ideò Charitatem veſtram obſecro, ut provocetur „ad condolendum, faciendaque omnia, quo mala hæc ſiſtantur". Paraphraſticè exponit, quid ſit appellare. Oſtendit non eſſe aliud, quàm implorare Synodale Romani Pontificis auxilium. Patienter feramus Anonymum, dummodò rem fateatur, ludere in vocabulis.

cabulis, & ità ſuam & ſui dilecti Petri de Marca calamitatem conſolari.

Secundus error eſt, quod denuò recurrat ad iſtud "Interim", ad iſtud temporale Pactum inter Romanam & Africanam Eccleſiam, atque ità moliatur avitum Africanorum Epiſcoporum jus ſubvertere. Etenim iſtud Pactum ſolas inferioris Cleri appellationes attigit, nequaquam Epiſcoporum. Et abundè hoc patet vel ex ſolis hìc per Anonymum adductis ſancti Auguſtini verbis: "Quæ ut à noſtris temporibus remotiſſima non requiram, recentia „memorabo". Auguſtinus palam affirmat eſſe etiam antiquiſſima Epiſcopalium ad Romanam Sedem appellationum apud Afros exempla, ideoque ipſas iſthìc ſemper viguiſſe. Quod ipſum in ſuperioribus eſt abundè demonſtratum ex aliis Auguſtini teſtimoniis. Auguſtinus hìc laudat antiquiſſima ac recentia exempla: Quis dubitet etiam fuiſſe medii temporis? Et vox, "Recentia", non importat res heſternas, ideòque tres iſtæ appellationes videntur contigiſſe ante Pontificatum Bonifacii. Etenim Auguſtinus affirmat Africanum, quo Anthonius quàdam Epiſcopalis dignitatis portione mutilabatur, judicium non eſſe novum aut inſuetum, ideòque à Bonifacio fuiſſe non rectè circumductum. Inſuetum non eſſe etiam apud Romanam Eccleſiam. Quoniam ipſa circa appellantes ad ſe Africanos judicaſsèt talia, aut certè talia Africanarum Synodorum judicata confirmaſsêt. Si inter talium ſententiarum authores vel confirmatores Pontifices fuiſſet etiam ipſe Bonifacius, quomodò iſtam formam circa Anthonium improbaſsèt? Sanctus item Auguſtinus tria vicina appellationum exempla adducit ex eadem Provincia: Et ſupra audivimus quartum Primoſi Thiganenſis Epiſcopi. Quare dubitandum non eſt, quin per omnem Africam fuerint longè plura. Hæc etiam fortiter ſuadent memoratum à ſancto Auguſtino Laurentium non fuiſſe Icoſitanum Epiſcopum, Legatum Cæſaræenſis Mauritaniæ. Etenim ille per Romanam & Africanam Eccleſiam erat privatus honore & facultate ſolemniter ſedendi in ſuo Epiſcopali Throno, adeoque certum eſt iſtiuſmodi virum non ſuiſſe Synodalem Legatum ſuæ Provinciæ.

Tertius error eſt, quod Anonymus Epiſcopalium appellationum abrogationem adſcribat omnibus Africanis Epiſcopis. Uti ejus dilectus Petrus de Marca ſceleratas Philippo-Politani Conventiculi literas adſcribit toti Eccleſiæ Orientali, ità ipſe iſtas infeliciſſimas

felicissimas literas adscribit toti Africanæ Synodo. Pessimè. Etenim fuerunt à solo Aurelio, & quibusdam ipsi adhærentibus Episcopis. Sanctus Augustinus, & cuncti cum ipso meliores ac doctiores Episcopi sancto Apostolo Petro constantissimi adhæserunt. Porrò an Aurelius sincerâ & bonâ fide istam abrogationem tentaverit, ignoro. Videtur ob Zozimi Pontificis in avitam suæ gentis consuetudinem tentamina fuisse lapsus in verbum Apostoli: "Ira viri „justitiam Dei non operatur". Videtur ex ira cecidisse in tenebras, atque ità in tenebrosa Decreta. An tales tenebræ non auferant bonam fidem, permitto aliis judicandum. Quidquid sit, abrogatio mansit sine effectu & executione. Etenim proximi Successores Aurelii improbarunt audaciam, & circumduxerunt. Hinc Fulgentius Ferrandus, Carthaginensis Ecclesiæ Archi-Diaconus, & Cresconius Africanus Episcopus, non remoti ab Aurelii tempore, in suis Collectionibus laudant Sardicenses Canones, & Romanas Episcoporum appellationes. Res suo loco exponetur.

CAPUT XXIII.

Examinatur quædam Gallicana circa hanc quæstionem Epistola.

DUm hæc scribo, nescio quis in Gallia vir doctus ad alium in Alma Urbe Eruditum scripsit hac de re epistolam. Et continet quædam non spernenda. Hinc ipsam censui discutiendam, & integram apponendam: "Qui epistolam du„centesimam sexagesimam primam Augustini „ad Celestinum impugnant, & eidem contendunt non rectè attribui, hoc præcipuè nituntur argumento; „Quod si verè sit Augustini, ergo & ille cum suo Primate ap„pellationi consensit, quam ad Sedem Apostolicam Anthonius „Fussalensis interposuerat. Immò & tres Provinciæ Cæsaræenses Episcopos eandem Sedem appellasse fatendum erit. Nec „m antiquiora defuisse ejusmodi provocationum exempla. Adversarii cum Africana disciplina omninò pugnare clamãt;

„proindèque cum Augustino: Cum Africanæ Ecclesiæ Dux Au„relius fuerit, Augustinus ingenium. Novimus & nos, quan„tum ab his Transmarinis Judiciis Africani Patres abhorruerint „jam indè à Cypriano. Id Augustini, Aureliique tempore po„tissimùm enituit. Vix dum etiam huic Ecclesiæ pax ab Hilde„rico reddita fuerat, cum in Concilio generali Carthagine ha„bito legenda subscribendaq; oblata sunt aliquot Decreta, Au„relio Præside olim sancita, inter quæ tria sunt, quæ Trans„marinas appellationes omnimodis vetant. Et hoc authore Bo„nifacio Carthaginensi".

Respondeo Africanam Ecclesiam Romanis non Episcoporum, sed solius inferioris Cleri appellationibus olim fuisse adversatam, ideòque hæc omnia Commenta esse inania, & ad rem non facere. Quod ista Ecclesia etiam Episcoporum appellationes detrectaverit, primus sub Sole effutiit Joannes Calvinus, & post ipsum Marcus Anthonius de Dominis. Uterque sine fundamento. Et hæc à Romanæ Ecclesiæ Æmulis invasa S. Augustini epistola est adeò lucidè legitimum ejus verbum, ut sola sufficiat omnem toti Mundo eximere scrupulum de istis appellationibus. Est irrefragabile pro ipsis testimonium. Hinc nemo miretur ipsam arietari ab isto hominum genere. Ità Marcion sacras literas, quas detorquere non poterat, clamavit spurias, & proscripsit. Et ab avito Ecclesiæ suæ sensu ac more nequaquàm recessit Primas Bonifacius. Etenim resuscitati ab ipso ac innovati Aurelianarum de hac re Synodorum Canones sunt hi tres: "Qui in Africa non com„municat, si ausus fuerit in Transmarinis, damnetur. Ad Trans„marina qui putaverit appellandum, à nullo intra Africam in com„munionem suscipiatur. Ut nullus ad Transmarina audeat appel„lare". Sunt Canonum compendia, ideòque & ipsorum, & Bonifacii Primatis, ac ipsi adsidentis Synodi sensus est ex integro originalium Canonum contextu discendus. At verò illi omnes palam sanciunt adversùm solas appellationes Clericorum ac Laicorũ.

Primi Canonis contextus in Africano Codice est hic: "Quicumque non communicans in Africa, si in Transmari„nis ad communionem obrepserit, jacturam Clericatus acci„piat". Non Episcopatus jacturam, sed Clericatus. Quia nempe sancitur in solos Clericos. Est Carthaginensis, octavo decimo istius sæculi anno ad Zozimi Pontificis gratissimam con-

tra

tra Pelagianos Tractoriam publicandam celebrati, Concilii Canon decimus nonus, & integer sic habet : "Placuit ut quicumque non communicat in propria Provincia, & in aliis Provinciis vel Transmarinis partibus ad communicandum obrepserit, jacturam communionis vel Clericatus accipiat". Laicus communionis, Clericus jacturam Clericatus. Palàm agit non de Episcopis, sed de solis Laicis & Clericis. Fervebat & bulliebat tunc appellantis Apiarii quæstio. Hinc Synodus, ne directè in Pontificem ac Romanam Ecclesiam videretur statuere, sic libravit Canonem, ut & Laicorum appellationes comprehenderet. Eadem de caussa addidit : "In aliis Provinciis". Africani Codicis Compilator, quoniam revelatâ facie pugnabat pro Africanis moribus, expunxit istas moderationes, & Canonem contraxit ad solos Clericos. Propter Apiarium. Attamen non præsumpsit ad Episcopos extendere. Eadem omnia egit author alterius Collectionis, quæ vulgò inscribitur Africanum Concilium.

Tertius Canon in Africano Codice est hic : "Item placuit, ut Presbyteri, Diaconi, vel cæteri inferiores Clerici in caussis, quas habuerint, si de judiciis Episcoporum suorum questi fuerint, vicini Episcopi eos cum consensu sui Episcopi audiant, & inter eos definiant adhibiti ab eis Episcopi. Quod si & ab eis provocandum putaverint, non provocent ad Transmarina Judicia, sed ad Primates suarum Provinciarum : Sicut & de Episcopis sæpè constitutum est. Ad Transmarina autem qui putaverit appellandum, à nullo intra Africam ad communionem susCan. 28. cipiatur". Hæc verba, "Sicut & de Episcopis sæpe constitutum est", exponunt sola proximè priora : "Sed ad Primates Provinciarum suarum". Secundus Canon est idem ipse, hoc solummodò habens discriminis : "Quod si & ab eis provocandum putaverint, non provocent nisi ad Africana Concilia, & ad Primates Provinciarum suarum". Et prætermittit præfatam appendicem : "Sicut de Episcopis sæpe constitutum est". Proinde Bonifacius solos legitimos, non prævaricatorios Aurelii Canones reduxit ac innovavit. Quod Aurelii Successor Capreolus ab ejus prævaricatione statim recesserit, infra demonstrabitur. Ipsius vestigia secutus est Bonifacius. Can. 125.

Pergit Gallicana epistola : "Sed quidquid sit de appellationum quæstione, hoc certum, nihil inde contra epistolam, quam

„tuemur, posse confici. Horruêre Africani Transmarina Judi„cia. Tamen ea se in Episcoporum caussis toleraturos, anno „quadringentesimo decimo nono professi sunt, dum ab Orien„talibus Ecclesiis Nicæni Canones haberentur", in quibus, "in„quiunt", si ea quæ Faustinus attulit reperta fuerint, à nobis firmabuntur. "Nempe in perpetuum observanda". Aut si non inveniantur, collectâ Synodo de hoc in sequenti tractabimus. "Hæc totius Concilii vox in extrema conclusione, & in epistola „ad Bonifacium. Hæc nominatim Alipii, ipsiusque Augu„stini".

Respondeo etiam hæc omnia præsertim agere de Clericorum appellationibus. Respondent enim huic intercessioni Novati Sitifensis Episcopi: "Nunc meminimus hæc Commonitorio etiam „de Presbyteris vel Diaconis contineri, qualiter audiri ab Episco„pis suis vel à finitimis debeant, quod in Nicæno Concilio minimè „legimus. Unde nobis hoc ipsum jubeat Sanctitas vestra recitari". Et Daniel Notarius recitavit Sardicensem Canonem. Et post recitatum S. Augustinus reposuit: "Et hoc nos servaturos profitemur, „salvâ diligentiori inquisitione Nicæni Concilii". Et post varia Primas Aurelius de omnibus per Zozimi Legatos adductis Capitulis concluſit: "Ea omnia aut ibidem", in Nicænis Canonibus, "reper„ta à nobis firmabuntur, autsi non inveniantur, collectâ Synodo de „hoc in sequenti tractabimus". Palmaris quæstio erat de appellationibus inferioris Cleri. Ob motas turbas per Apiarium. De Episcoporum appellationibus, utpotè apud Afros semper usitatissimis, nulla erat hæsitatio, nisi de deinceps servanda forma præscripta per Canones Sardicenses, quam usque tunc Africana Ecclesia aut ignorarat, aut certè non usitaverat.

Prosequitur Gallicana epistola: "Nunc id videndum restat, „an Africani consensum, quem appellationibus Episcoporum „dederant, revocaverint, quovè id tempore. Nam si eo inter„medio, quo appellationes toleraverunt, epistola ducentesima „sexagesima prima scribi potuit, nihil unquam ex toleratis vel „ab Augustino, vel à Cæsaræensibus Mauris appellationibus con„ficitur. Missi à Concilio Carthaginensi in Orientem Legati, „eodem anno quadringentesimo decimo nono redierê cum Ca„nonibus Nicænis, in quibus nihil de his quæ Faustinus attu„lerat. Hique Canones continuò relati ad Bonifacium vigesi-

mâ

„mâ ſextâ Novembris. Hìc jam Africanis quid de appellationi-
„bus agendum foret, collectâ Synodo tractandum fuit. An ſta-
„tim id fecerint, fortè eſt incertum. Hoc certum, nihil de
„hac re ab ullo veterum prodi. Nequè porrò ullius in Africa
„Concilii ab anno quadringenteſimo decimo nono memoria eſt
„uſque ad illud, cujus ad Celeſtinum epiſtolam habemus. Hàc
„epiſtola Africani Patres, reverenter quidem, ſed ita apertè, ut
„nullo fuco eorum ſenſus obſcurari poſſit, nullo ſe modo ul-
„tramarinas provocationes jam toleraturos eſſe denunciant. An
„id jam antea vel ipſi Celeſtino, vel ejus Deceſſori Bonifacio
„dénunciaverint, omninò non dicunt. Nihil indè in Africanis
„monimentis reperias, ut vix ullus ſit dubitandi locus, quin
„appellationes uſquè ad epiſtolam Synodalem Celeſtino ſcriptam
„fuerint toleratæ. Qui contrarium voluerit aſſerere, divinare
„poterit, non probare. Et tamen non dubia, ſed certa illi
„aſſerenda ſunt, ſi epiſtolam ducenteſimam ſexageſimam primam
„non eſſe Auguſtini velit evincere".

Reſpondeo de Romanis Epiſcoporum appellationibus nihil unquam apud Afros fuiſſe controverſiæ. Præſens omnis quæſtio originem duxit ex attentata appellatione Apiarii, & circa ipſam tota hæſit. Nihil intravit de Epiſcopis, niſi forma Sardicenſis. Hanc enim Apoſtolica Legatio voluit deinceps ſervari in Africa, aſſerens iſtos Canones eſſe Nicænos. Et quia iſti Canones, licet non circa ſubſtantiam, ſed circa ſolum modum volebant aliquid novi, ſuarum conſuetudinum tenaces Afri conſtanter noluerunt admittere, niſi edocti quod iſti Canones reverà eſſent Nicæni. Hos enim uti Spiritu Dei conditos, & totius Mundi reverentiâ conſecratos omnis ſemper eſt venerata Eccleſia. Et hæc quæſtio duravit uſque ad memoratas Aurelii & quorundam Collegarum ad Celeſtinum literas. Plura intermediorum Actorum inſtrumenta omninò latent aut perierunt: Dum apparuerint, haud dubiè nos plura docebunt. Interim Aurelius, dum tranſmiſſos à Zozimo Canones certò vidit non eſſe Nicænos, horum quintum cœpit rimari diligentius & perſcrutari. At conturbato per iram mentis oculo. Hinc non ſolùm Laicos & Clericos, ſed ipſos etiam Epiſcopos credidit commiſſos ſuis Metropolitanis ac ipſorum Synodis, ideoque & iſtos non poſſe Romam provocare. Audienda ſunt epiſtolæ verba: "Presbyterorum quoque & ſe-

„quentium Clericorum improba refugia repellat Sanctitas tua, „quia & nulla Patrum definitione hoc Ecclesiæ derogatum est „Africanæ. Et Decreta Nicæna sive inferioris Gradus Clericos, „sive ipsos Episcopos suis Metropolitanis apertissimè commise„runt". Affirmant varia. Primò, quod Romana Presbyterorum ac aliorum Clericorum appellatio adversetur avitæ Afrorum consuetudini. Secundò, quod istam consuetudinem nulla Patrum definitio proscripserit aut circumscripserit. Tertiò, quod istæ proindè appellationes sint improba refugia, ideòque ab Apostolica Sede penitùs repellenda. Quartò, quod quintus Nicænus Canon etiam damnatos Episcopos committat suis Synodis, ideòq; & ipsos vetet Romam provocare. Et addunt: "Apertissimè". Aurelius palam profitetur Canonem huc usque à se non fuisse plenè intellectum, se jam perveniisse ad lumen, ideòque etiam Episcoporum appellationes deinceps à se non tolerandas. Affirmat Canonem esse apertissimum. Palàm profitetur esse ac semper fuisse discrimen inter Clericos ac Episcopos: Hos semper, istos nunquàm appellasse Romam, deinceps nullos esse appellaturos. Clericos propter avitam, & à nulla Synodo abolitam consuetudinem, Episcopos propter noviter animadversum & apertissimum Nicænum Canonem. Hic est lucidus epistolæ sensus. An uti apertè, ità & reverenter sit scripta, permitto Lectori judicandum. Ejus namque irreverentia est apertissima Nec est totius Africanæ Ecclesiæ aut Synodi, sed paucorum cum Primate Aurelio Episcoporum, inter quos certum est nec sanctum Augustinum fuisse, nec sanctum Alipium, nec sanctum Possidium, nec ullum Augustini Discipulum aut Fidelem. Est imperita ac prævaricatoria. Quid enim imperitius, quàm credere & scribere, quod quintus Nicænus Canon sanciat pro damnatis & appellantibus Episcopis? Et sibi ipsi non cohæret. Etenim damnatos à suæ Provinciæ Synodo Episcopos profitetur posse provocare ad Synodum Diœcesios. Quidni igitur & ad Romanum Pontificem? Etenim Canon palam agit de Provinciæ Synodo, ideoque vel utramque provocationem interdicit, vel neutram. Quod Aurelii Successor Capreolus statim ab hac prævaricatione recesserit, infra est demonstrandum.

Pergit Gallicana epistola: "Porrò hæc epistola præcesseritne, „an secuta fuerit eam, quæ ex Synodo Africana ad Celestinum „est scripta, non est ambigendi locus. Causa Fussalensis jam sub Bonifacio

„Bonifacio incepta, immò finita fuerat, unumque id reſtabat, ut „Bonifacii ſententia executioni mandaretur, ut hinc ad Celeſtinum „initio ſtatim ſui Pontificatus ſcribendum fuerit: Et ſanè id fecit „Auguſtinus, quippè qui Celeſtino pacificum ingreſſum gratule„tur. Nihil ſimile in illa Concilii epiſtola, neque ullum verbum „de promotione Celeſtini, ut illam ſcriptam appareat anno qua„dringenteſimo vigeſimo tertio, ante eas turbas, quæ poſt Honorii „mortem Italiam ab Africa diviſerunt; hanc anno ferè quadrin„genteſimo vigeſimo ſexto, eiſdem turbis jam ſedatis".

An S. Auguſtini contra Anthonium Fuſſalenſem ad S. Papam Celeſtinum epiſtola prævaricatoriam Epiſtolam præceſſerit, an ſecuta fuerit, eſſe omninò poſſit ambigendi locus. Adductam tamen, quæ præceſſiſſe ſuadet, rationem fateor non eſſe frivolam. Accedit & alia. Etenim prævaricatoria Epiſtola habet hanc inſcriptionem: "Domino Dilectiſſimo & Honorabili Fratri Celeſtino „Aurelius, Palatinus, Anthonius", &c. Hic eſt omninò Fuſſalenſis Anthonius, qui huic Epiſtolæ, ſi Auguſtini epiſtolam præceſſiſſet, nunquàm fuerat ſubſcripturus. Quâ enim fronte per Romanam Sedem reparatus non ſolummodò Reparatricis authoritatem, ſed & ipſam ſui reparationem arietaſſet? At verò poſt ſcriptam Auguſtini epiſtolam, & ab ipſa impetratam factæ per Bonifacium Pontificem reparationis circumductionem, aut certè ſuſpenſionem, ira occupavit hominem, atque ita fecit facilem ad ſe de Celeſtino vindicandum. Igitur poſſit S. Auguſtini epiſtola eſſe prior.

Addo tamen non fuiſſe ſcriptam anno iſtius ſæculi vigeſimo tertio, primo Celeſtini Pontificis. Lucet ex his epiſtolæ verbis: "Cætera à me quid opus eſt recoli, cùm memoratus Venerabilis „Senex", utique Valentinus Vajanenſis Epiſcopus, Numidiæ Primas, "ad tuam Sanctitatem univerſa retulerit"? Et ex his: "Ne„que Fuſſalenſibus ſuccenſeo, quia juſtam de me querimoniam „ingerunt auribus tuis". Item ex his: "Sanctum Senem, qui tunc „Primatum Numidiæ gerebat". Proindè Auguſtinus non ſtatim ad novum Papam Celeſtinum hæc ſcripſit, ſed priùs retulit ipſe Primas Valentinus, ac exindè Fuſſalæ Populus adjunxit ſuas contra Auguſtinum querimonias. Nec ille tunc ſtatim ſe movit, ſed interim Primas ad meliorem vitam tranſiit, & tunc tandem ſanctus Auguſtinus ſcripſit, ſuum in Anthonio opus ſtudens apud Papam expurgare. Quæ omnia videntur non potuiſſe contingere intra unum

unum ac eundem annum. Nec refert quod Auguſtinus Celeſtino adgratuletur Pontificatum. Hoc enim fecit non propter hujus tunc decurrens initium, ſed quod hæc eſſet ejus prima ad Pontificem Epiſtola. Notanda ſunt ejus verba: "Judicia quippè illis, „& publicas Poteſtates, & militares impetus, tanquam executu„ros Apoſtolicæ Sedis ſententiam, ſive ipſe, ſive rumores creberri„mi comminantur". Fortiſſimè ſuadent Africam tunc non fuiſſe diviſam ab Italia. Diviſionis enim turbidum tempus non permiſiſſet iſtiuſmodi executionem. Epiſtola igitur videtur ſcripta poſt pacatam Rem-Publicam. An antè, an poſt prævacatricem epiſtolam, ignoro. Eſt res parvi ponderis. Adducta à me conjectura ſuadet fuiſſe priorem.

Rurſum Gallicana Epiſtola: "Quod de Anthonio Fuſſalenſi cer„tum eſt, id facilè de Priſco, Victore, Laurentio poteſt æſtimari, „hos nempè poſt annum quadringenteſimum decimum octavum „Romam provocaſſe. Immò id de Laurentio certum eſt, ſi is eſt „Icoſitanus ille, qui Concilio anni quadringenteſimi noni Cæſaræ„enſis Provinciæ Legatus adfuit. Neque enim niſi integro atque „inculpato Legatio committeretur". Reſpondeo hæc deviare.

Quod Anthonius Fuſſalenſis poſt decimum octavum iſtius ſæculi annum appellaverit, eſt verum. Appellavit namque ad Pontificem Bonifacium, qui iſtius anni menſe Decembri fuit evectus in Sedem S. Petri Apoſtoli. At quod per iſtud famoſum Interim appellaverit, nullo poſſit fulciri fundamento. Nec facit ad rem. Etenim mota circa appellationes quæſtio Epiſcopos non attingebat, ſed ſolos Clericos. Longè minùs oſtendi iſtud poſſit de Priſco, Victore, aut Laurentio, Cæſaræenſis Mauritaniæ Epiſcopis. Immò clarum eſt ipſorum appellationes fuiſſe Bonifacii Pontificatu anteriores. Etenim ipſos S. Auguſtinus adducit non in Romanæ appellationis, ſed in exempla Synodalis Judicii, quod in Anthonium tulerat Numidiæ Synodus, & à quo, tanquam contra aut præter Canones incongruo ac exotico, Anthonius provocaverat. Memorata Synodus Anthonium non degradarat, ſed ei dumtaxat Epiſcopalem "poteſtatem minuerat, ne ſcilicet eis præ„eſſet ulteriùs, cum quibus ſic egerat". Hanc Judicii formam ille dixit adverſari Canonibus. Haud dubiè ex fundamento poſtmodùm reſumpto per vigeſimum nonum Chalcedonenſem Canonem: "Epiſcopum in Presbyteri gradum deducere eſt ſacrilegium.

Si

„Si qua autem justa causa illos ab Episcopali actione removet, „nec Presbyteri debent locum obtinere. Sin autem absque ullo „crimine sint dignitate moti, ad Episcopalem Dignitatem redibunt". Eadem ratione Anthonius clamabat se aut ex integro degradandum, aut ex integro relinquendum Episcopum. Et ratio etiam moverat Pontificem Bonifacium. Et S. Augustinus etiam Celestinum timuit movendum. Hinc ei scripsit istam Judicii formam non esse novam, sed ipsius existere & recentia & antiqua exempla apud Africanam Ecclesiam, immò & apud Romanam, quæ talia Aforum Judicia non solummodò confirmaverat, sed ipsa etiam Judicarat. Et ex sola Cæsaræensis Mauritaniæ Provincia adducit tria recentia exempla. Adducit ad purgandum & firmandum suæ Provinciæ de Anthonio Judicium. Hinc adduxit alienæ Provinciæ exempla: Quo scilicet demonstraret non in sola Numidiâ, sed in omni Africana Diœcesi istam formam semper viguisse. Proindé clarum est, quod ista exempla non solam Anthonii appellationem præcesserint, sed etiam datum de ipso Africanum Judicium.

Quæ omnia quàm maximè locum habent in isto nescio quo Laurentio. Certum est ipsum non esse Icositanum Episcopum, qui decimo nono istius sæculi anno fuit ad Carthaginensem Synodum Legatus Cæsaræensis Mauritaniæ. Luc[illegible] ex ipsis, quam hic discutimus, epistolæ verbis: "Nequè enim nisi integro atquè in„culpato Legatio committeretur". At verò memoratus ab Augustino Laurentius fuit percussus Synodali mutilatione ac vulnere, ex quibus juxtà Anthonii regulam clamare poterat: "Aut in Ca„thedra, cui ordinatus sum, sedere debui, aut Episcopus esse non „debui". Hæc pœna illum fecit non esse integrum Episcopum. Et fuit ipsi perpetua. Quapropter illi Legatio committi non potuit, ideoque est omninò alius à Laurentio Icositano. Hæc omnia igitùr exempla sunt palam anteriora etiam Africano in Anthonium Judicio. Adducuntur ut demonstrent istud non fuisse hetroclyton, sed omninò processisse juxta mores ac regulas non Africanæ dumtaxat Ecclesiæ, sed etiam Romanæ.

Audiamus prosequentem epistolam: "Instabunt fortè Adversarii, „ponere Augustinum, fuisse & alia remotissima provocationum exem„pla. Quæ cum nulla sint, inquiunt, falsò hæc epistola Augu„stino tribuitur. Movit & aliquos ingeniosos hæc objectio. Quam„quàm cum Augustinus se remotiora dicit exempla non requirere,

„quis ex hac locutione eum tunc aliqua ejusmodi exempla vidisse „recte concludat? Immò sibi requirenda fuisse testatur, si pro„ferre velit, ut facilè videas nulla tunc ei occurrisse. Quis porrò „cum tunc de Africa tantùm cogitasse probet, ac non etiam de „Suburbicariis Provinciis, quæ Romanæ Sedi ut Metropoli sub„jacebant, aut de Illyricianis, quas jam indè à Damaso ad suam „peculiarem curam trahere nitebantur. Verùm nequè illud for„tasse satis certum, nullas olim in Africa ad Romanos Pontifices „appellationes fuisse. Vetabat id Africana disciplina. Certè. Sed „qui tam sancti Canones, quos non aliquandò malorum au„dacia perrumpat? Fecit hoc, nec semel, miserabilis Presbyter, „cum id nunquam Presbyteris licere voluerint Africani, etiam cum „Episcopis licuit. Cur non fuerint & Episcopi, etiam cum non „licebat? Nequé enim his appellationibus, si quæ fuerunt, Afri„canam Ecclesiam consensisse, ex ullis Augustini verbis eli„cias".

Respondeo hìc commiscri errores. Primus est, quod sanctus Augustinus ista tria Cæsaræensis Mauritaniæ exempla adducat ad firmandas Romanas Afrorum appellationes. Romanas Episcoporum appellationes hac epistola omninò profitetur & firmat, attamen in istum finem non addacit exempla. Adducit ad purgandum & firmandum suæ Provinciæ de Anthonio judicium. Adjungit Priscum, Victorem, ac Laurentium appellasse Romam: Non tamen ut Romanæ Ecclesiæ authoritatem, sed ut stabiliat judicium suæ Provinciæ. Affirmat simile Africanum de istis tribus judicium fuisse Romæ discussum, probatum, & confirmatum.

Secundus error est, quod sanctus Augustinus nulla similium judiciorum ac appellationum noverit antiqua exempla. Ejus quippè verba lucidè & altè clamant ipsum omninò noviſſe: "Quæ ut „à nostris temporibus remotissima non requiram, recentia memo„rabo". Verbum, "Requiram", non importat ignorantiam aut memoriæ lapsum, sed præteritionem ac neglectum, hoc sensu: "Nolim antiqua adducere". Adducta exempla non sunt qualiscumqùe appellationis, sed sunt exempla appellationis à tali judicio, quale fuerat latum in Fussalensem Anthonium. Et erant talia plura: Vetusta ac recentia. Quare constat qualiumcumque appellationum exempla fuisse plurima.

Tertius error est, quod sanctus Augustinus, antiqua & recentia

centia ſimilium appellationum exempla laudans, non ad ſolam Africam reſpexerit, ſed etiam ad Suburbicarias Provincias, quæ Romanæ Sedi ſubjacebant ut Metropoli. Nempè Scriptor iſte cenſet Romanas appellationes olim licuiſſe ſolis Suburbicariis Provinciis. Prævaricatur manifeſtam veritatem, ac ſemetipſum evertit. Veritatem adeò prævaricatur, ut Euſebianæ Factionis, ſcelerati Photii, ac turbulenti Michaelis Cerularii tranſcendat errorem. Hi enim non ſolis Suburbicariis, ſed cunctis Occidentalis Imperii Provinciis permittebant Romanum Refugium. Porrò Scriptor iſte evertit ſemetipſum, quia non de Clericorum, ſed hìc agimus de ſolis Epiſcoporum appellationibus, quas iſte in Provinciis illis & profitetur, & palàm evertit. Etenim Suburbicariarum Provinciarum Epiſcopi, quoniam tunc Romanæ Sedi ſubjacebant ut Metropoli, nullum Metropolitam, nullam habebant Provincialem Synodum, niſi in Urbe Romana. Proindè à nullo in prima inſtantia, niſi à Pontifice ac ejus Synodo, damnari poterant, ideòque ad ipſum non poterant provocare. Soli Clerici poterant damnari à ſuis Epiſcopis, ideòque & refugere ad Romanam Sedem.

Error quartus eſt, quod ſanctus Auguſtinus forſitan cogitarit etiam de Illyricianis Provinciis, quas Romani Pontifices jam indè à Damaſo ad ſuam peculiarem curam nitebantur trahere. Omnes Orthodoxi averſamur Imperatorem Leonem Iſaurum, non ſolummodò ob ſacrarum Imaginum blaſphemam proſcriptionem, ſed etiam propter cunctas Illyricianæ Diœceſis Provincias violenter ereptas Romano Patriarchatui, & tranſcriptas in Conſtantinopolitanum. Omnes clamamus ipſum fuiſſe everſorem Apoſtolici Canonis. At eccè hic Scriptor ipſum expurgat. Affirmat iſtas Provincias non ex Apoſtolico Canone, ſed ex Damaſi Pontificis niſu ac tractu ſpectare ad Romanum Patriarchatum, ideòque Apoſtolicos Canones per Leonem non fuiſſe læſos, ſed potiùs, ſaltem quoad iſtarum Provinciarum ſubtractionem, reſtitutos. Proindè ſanctus Damaſus iſtas Provincias nequaquàm ad ſuam Sedem trahere, ſed cœpit in ipſis inſtituere Apoſtolicum Vicarium. Iſtarum Provinciarum Epiſcopi cœperunt Conſtantinopolitanas frequentare Synodos, & ipſas potiùs, quàm Romam reſpicere. Quare Damaſus non ſine fundamento timuit ipſarum à ſua Sede divortium. Hinc ad iſtud præcavendum illìc poſuit Apoſtolicum Vicarium. Has vices dedit Theſſalonicenſi Epiſcopo. Hic enim præſertim à

Græcis invitabatur ac pelliciebatur ad iſtas Synodos. Ipſum Damaſus cenſuit hoc beneficio obligandum ſuæ Sedi.

Quintus error eſt, quod Africani Epiſcopi Romam appellaverint, ſed prævaricatoriè contra diſciplinam & conſuetudinem ſuæ Gentis. Quod prævaricatoriè attentaverint, non minùs quàm Presbyter Apiarius. Romanæ Afrorum Antiſtitum appellationes ſunt adeò notæ omnibus, ut ipſe etiam hic Scriptor erubeſcat inficiari. Nihilominùs, ut in ſui ſenſus pravitate perſiſtat, adjungit fuiſſe prævaricatorias. Audi fundamentum: "Neque enim his appellationi-„bus, ſi quæ fuerunt, Africanam Eccleſiam conſenſiſſe, ex ullis „Auguſtini verbis elicias". Reſpondeo conſenſum iſtum ex Auguſtini verbis non ſolummodò per conjecturas aut conſequentias elici, ſed ab ipſis lucidiſſimè aſſeri. Etiam à verbis ſancti Cypriani, & aliorum teſtium irrefragabilium. Verba adduxi ſuperiùs. Unica, quoniam inſolita, Apiarii Presbyteri Romana appellatio fecit horriſonos motus per totam Africam; at verò contra appellantes Epiſcopos, quos omninò fuiſſe meritò fatetur hic Scriptor, nullus unquam fuit obex, nulla contradictio, nulla interceſſio. Nempè Africani mores hæc refugia probabant & permittebant.

Redeamus ad Gallicanam epiſtolam: "Nihil ergò, quantum ar-„bitror, ex appellationum diſciplina concludent unquàm contra „epiſtolam, quam tuemur. Quidquid porrò aliundè proferunt, „audeo dicere, leve eſt, nihil eſt, unum ſi excipias, quod prima „fronte validum, mox diligentiùs intuentibus evanidum, & inutile „ſuæ cauſſæ, immò noſtræ proficuum apparebit. Afferunt enim „alteram Auguſtini ad Quod-vult-Deus epiſtolam, ubi Fuſſalen-„ſem Presbyterum commendans inquit": Non poſſumus neceſſitates hominum ejuſmodi deſerere, qui in charitate Chriſti ad curam pertinent noſtram. "Ergò inquiunt, ſi extremis Auguſtini „diebus, anno ferè quadringenteſimo vigeſimo nono, tunc enim „hæc epiſtola ſcripta eſt, adhuc ad ejus curam Fuſſalenſes perti-„nebant, nondùm proprium Epiſcopum habere cœperant: Ergò „ducenteſima ſexageſima prima epiſtola, quæ jam ante Celeſtini „initia Fuſſalenſem Epiſcopum ponit, falſa omninò eſt & exſpuenda".

"Huic difficultati nos aliam opponimus. Si anno quadringen-„teſimo vigeſimo nono nondùm Fuſſala habuit Epiſcopum, ha-„bebat autem certè anno quadringenteſimo octogeſimo quarto, „quando, quæſo te, habere cœpit? An inter Wandalorum bella & ſævi-

„& ſævitias, cum Catholicis vix antiquos Epiſcopatus obtinere „liceret, hic novus inſtitutus eſt? Vix erit cui id probes. Undè „ergò hæ tenebræ lucem accipient? Ex ipſa nempè ducenteſima „ſexageſima prima epiſtola. Ibi enim ſic in Anthonium Fuſſalenſem „judicatum habemus", ut poteſtate minutâ Fuſſalenſibus non præeſ-ſet, honorem tamen integrum, ſalvumque Epiſcopatum ſervaret, ſederet etiam in ſua Cathedra, locaque illa eidem dimiſſa atque permiſſa ſunt, in quibus & priùs Epiſcopus erat, ne in aliena Cathedra contra Statuta Patrum tranſlatus illicitè diceretur. Hæc Auguſtini verba. "Ex quibus id facilè eruas Anthonium Fuſſalæ „ut Epiſcopum remanſiſſe, omni tamen juriſdictione ablata. Quis „ergò hanc Eccleſiam gubernabat? Non enim potuit alius ibi „Epiſcopus ordinari, ne duo in una Cathedra ſederent. Neque id „temporis diſciplina patiebatur, ut ſub Presbyterorum regimine, „quot annis vixiſſet Anthonius, remaneret. Nihil ergò promptius, „nihil plauſibilius, quàm ut ad antiqui Epiſcopi curam rediret, „præſertim cum is eſſet omnibus amatus Auguſtinus. Hoc ergò, „quod fieri debuiſſe ex antiqua diſciplina conjiciebamus, re ipsâ „factum fuiſſe hic Auguſtini locus ad Quod-vult-Deus nos docuit. „Nequé id tantum, ſed & quod ad epiſtolam ducenteſimam ſexage-„ſimam primam maximè pertinet, non obtinuiſſe Anthonium, ut „ſuæ Sedi gubernandæ reſtitueretur. Potuit id efficere ratio tem-„porum, quæ omninò ab anno quadringenteſimo vigeſimo tertio, „ſi quadringenteſimum vigeſimum ſextum excipias, bellis fuerunt „internis externiſque turbata, ut Celeſtinus huic negotio inſtare „nequiverit. Potuit hoc Africanorum contra Tranſmarinas appel-„lationes obſtinata mens. Sed meliùs id Auguſtini rationibus pre-„cibuſque tribuitur, quibus evictus Pontifex ab Anthonio defen-„dendo abſtinuerit. Nequè id mirum, cum tam ſanctâ, tam piâ, „tam humili, tam forti, tam Auguſtino dignâ epiſtolâ motum „fuiſſe, maluiſſeque Auguſtinum ſervare Epiſcopatui, quàm An-„thoninm. Certè nullam offenſionem in ejus animo contra Augu-„ſtinum reſediſſe conſtat, cum eum tam magnificè in Semi-Pe-„lagianorum cauſſa deprædicet".

Reſpondeo de hoc Scriptore poſſe dici: "Adhuc modicum lu-„men in vobis eſt. Ambulate dum lucem habetis, ut non vos „tenebræ comprehendant". Licèt Romanas appellationes oderit, propter ipſas tamen à neſcio quibus turbidis ingeniis invaſam ſancti-

Augustini epistolam videt esse per omnia legitimam & authenticam, ideoque erubescit proscribere. Etiam rectè ostendit Fussalensem Episcopatum fuisse erectum à S. Augustino. Porrò locus in Augustiniana ad Quod vult Deus, Carthaginensis Ecclesiæ tunc Diaconum, epistola locus sic habet: "Cum mihi hæc scribendi „offerretur occasio per Fussalensem Presbyterum, quem commendo", &c. Et infra: "Commendo iterum Perlatorem, & negotium propter quod eò perrexit. Non enim possumus necessitates „hominum ejusmodi deserere, qui nostri non Coloni, sed quod „majus est fratres sunt, & in charitate Christi ad curam pertinent „nostram". Quæstio est, Quomodò S. Augustinus Fussalensis Ecclesiæ, si proprium tunc habebat Episcopum, Presbyterum scribat ad suum curam spectare? Præsens Scriptor conglomerat varia S. Augustini de Anthonio, ac de dato in ipsum Judicio verba, & ex ipsis concludit: "Hæc Augustini verba. Ex quibus id facilè „eruas Anthonium Fussalæ ut Episcopum remansisse, omni tamen „Jurisdictione ablatâ. Quis ergò hanc Ecclesiam gubernabat? Ni„hil promptius, quàm ut ad antiquì Episcopi curam rediret". Errat. In duobus. Primò in ipsis verbis. Ea alterat, addit, transmutat. Nescio quo privilegio. Sanctus Augustinus sic habet: „Sententias nostras sic temperavimus, ut salvo Episcopatu non „tamen omninò impunita relinquerentur, quæ non deberent. Ho„norem itaquè integrum servavimus Juveni corrigendo, sed corri„piendo minuimus potestatem: Ne scilicèt eis præesset ulteriùs, „cum quibus sic egerat". Et infra: "Propter hoc loca illa eidem „dimissa atque permissa sunt, in quibus & priùs Episcopus erat, „ne in aliena Cathedra contra Statuta Patrum translatus illicitè „diceretur". Anthonius igitùr non fuit privatus omni Jurisdictione, sed aliquâ ejus portione dumtaxat truncatus. Permansit verus Episcopus, non vanum ac inane simulacrum Episcopalis nominis. Nam postmodò subscripsit Synodalibus ad S Celestinum Pontificem Actis & literis, & in istius Synodi consessu habuit suæ Ordinationis locum. Quæ omnia non potuisset omni Episcopali Jurisdictione exutus. Ei dumtaxat fuit diminuta. Nec quoad formam & substantiam, sed solummodò quoad materiam & loca. Omninò perseveravit præesse Fussalensibus. Quomodò aliàs fuisset Fussalensis Episcopus? Rem exponunt laudata Augustini verba: "Ho„norem integrum servavimus, sed minumus potestatem, ne scili-

cet

„cet eis præeſſet ulteriùs, cum quibus ſic egerat". Non omnis Diœceſis poteſtati ejus fuit ſubtracta, ſed iſta tantummodò loca, in quæ Tyrannum egerat. Loca reliqua ſunt illi dimiſſa atque permiſſa, & iſto modo manſit in ſua Cathedra, & non fuit tranſlatus. Priora loca poſſint rediiſſe ad curam S. Auguſtini, ac apud ipſum, & ejus Succeſſorem Eradium, quoad Anthonius vixit, permanſiſſe. Etenim Celeſtinus, licet Bonifacii pro Anthonio Judicium non circumduxerit, tamen propter S. Auguſtini rationes & preces non miſit in executionem, atque ita Synodalis Numidarum Antiſtitum in iſtum ſententia perſtitit in concuſſa in ſuo robore. Et memoratus Presbyter poſſit fuiſſe ex ſubtractis Anthonio locis.

Aliud fundamentum, ex quo iſte Presbyter, cujuſcumque loci fuerit, adhuc ſpectaret ad S. Auguſtini curam & poteſtatem, nobis ſuggerunt Eunomiùs Nicomedienſis & Anaſtaſius Nicenus Epiſcopus, in Chalcedonenſi Synodo diſceptantes de Metropolitica poteſtate per Bithyniæ Provinciam, ac præſertim de poteſtate ſuper Eccleſiam Baſilono-Politanam, extractam ex Nicæna Eccleſia, & per hujus Epiſcopum erecta in Cathedralem. Eunomio allegante, quod Anaſtaſius Baſilonopolis Clericos excommunicaſſet, atq; ita contra Canones invaſiſſet alienam poteſtatem, hic conſtanter repoſuit: "Oſtendat quia Baſilonopolis ſub ipſo eſt, & quia ego Cleri- Action. 1,
„cos Eccleſiæ ſuæ excommunicatos effeci. Hæc duo probet. Ego „autem oſtendam Baſilonopolim ſub Nicæa ſemper fuiſſe. Nam Re„gio ejus fuit. Id novit Curia. Et dicat Curia, ſub quo fuit Baſilo„nopolis, ſi non fuit Regio Nicææ. Sicut Tattaius & Doris Regio„nes ſunt ſub Nicæa, ſic fuit antehàc Baſilonopolis ſub Nicæa. Cùm „priùs fuiſſet Regio, poſteà Civitas effecta eſt. Ex illo perſpi„cuum eſt ab Epiſcopo Nicæno ibidem Epiſcopum fuiſſe ordina„tum: Et ſemel & ſecundò. Et ſunt epiſtolæ beati Joannis „Epiſcopi Conſtantinopolitani ad Nicænum Epiſcopum, ut iret „& emendaret Eccleſiam, tamquàm ſibimet competentem". Affirmat Nicæno Epiſcopo ſuper novam Baſilonopolis Eccleſiam remanſiſſe duplicem poteſtatem: Uti matri ſuper filiam. Nam & Parentes etiam in emancipatos filios ſemper retinent aliquid authoritatis. Affirmat remanſiſſe Ordinationem Epiſcopi, & ipſius Eccleſiæ viſitationem & correctionem. Eccleſiam manſiſſe adhuc illi competentem. Ex eodem principio Nundinarius Batchinonenſis

nensis Episcopus, in nescio quo suæ Diœcesis municipio novum Episcopatum instituens, primum ejus Episcopum Irenæum consecravit, & ejus Successores perrexerunt idem jus prætendere. Ita habes in Tarraconensis Provinciæ relatione ad sanctum Papam Hilarum. Quod etiam sanctus Remigius in Laudunensem Ecclesiam, quam è sua Rhemensi dismembrarat, singulare jus habuerit, & ad suos Successores transmiserit, testatur & urget in famosa adversùs Hincmarum Laudunensem Antistitem epistola Hincmarus Metropolita Rhemensis. Eadem de caussa Roffensis Episcopus semper fuit quasi Capellanus Archi Episcopi Cantuariensis. Ex eadem forsitan Regula Eusebius Ancyranus Episcopus, primæ Galathiæ Metropolita, in Chalcedonensi Synodo asseruit atque monstravit ad se ac suam Sedem semper spectalse consecrationem Gangrensis Episcopi, Metropolitæ per Paphlagoniam. Quod nempe Gangrensis Ecclesia, non quidem ex Ancyræ Parochia, sed tamen ex ejus Provincia duxisset originem. Eadem igitùr de caussa sanctus Augustinus aliquid potestatis retinuit supra Fussalensem Ecclesiam. Hinc dixit istum Presbyterum ad suam curam pertinere. Ex his spero esse manifestum, quod omnia hæc contra laudatam sancti Augustini epistolam, & in ipsa assertas Africanorum Antistitum Romanas appellationes excogitata atque adducta argumenta sint vana ac inania commenta.

CAPUT

CAPUT XXIV.

Diſcutiuntur noviſsima quorumdam ad laudatam ſancti Auguſtini Epiſtolam Scholia.

Nihil triſtius aut acerbius eſt, quam pretioſum ac irrevocabile tempus in lucidas res expendere. Attamen cuncti immenſas gratias debemus Divinæ Providentiæ, quæ dignatur etiam per tale opus exercere noſtram patientiam. Noviſſimi Auguſtinianarum epiſtolarum vulgatores & Scholiaſtæ ſua ad laudatam epiſtolam Scholia concludunt in hæc verba : "Notata hæc ſint ad conciliandam fidem huic „epiſtolæ, quam Eruditis nonnullis in ſuſpicionem veniſſe intelli„gimus". Reſpondeo duo in hiſcè verbis diſplicere. Primum eſt, quod de legitimis ac authenticis epiſtolæ natalibus quaſi dubitent; quod intrepidè non aſſerant eſſe veraciter ac lucidè Auguſtinianam. Nempè verentur quoſdam ſuæ gentis Eruditos : Hoc eſt, quçdam Sacra hujus ſæculi ingenia, quorum unicus ſcopus eſt ſacroſanctam Chriſtianæ Religionis Monarchiam circumſcribere. Eximiæ Religionis ac Eruditionis viros oportebat imitari iſtam ipſam ſancti Auguſtini epiſtolam. Sanctus enim Auguſtinus per ipſam receſſit à devio ſui dilectiſſimi Primatis judicio, malens manum aut oculum perdere, quàm lædere dignitatem Sancti Petri Apoſtoli. Secundum eſt, quod per iſta ſua notata ſperent epiſtolæ, licet non firma fulcimenta, tamen aliquam fidem conciliare, atque ità ſuaviter ſopire illorum, quos Eruditos vocant, ſuſpicionem Etiam notata ſunt devia, & aptiſſima ad iſtis ſuſpicionibus danda fomenta.

Ad hæc enim epiſtolæ verba, "Ut à noſtris temporibus remotiſſi„ma non requiram, recentia memorabo", dant hanc notam: "Adrem „ſufficere potuiſſent ſuperiorum temporum exempla, etiam extra „Africam quæſita. Sed præſentiſſima habebat ea quæ profert. „Si nimirùm, quod veriſimile eſt, Epiſcopi illi, ut ipſe quoque An„thonius, Apiarii Presbyteri Facto incitati confugerant pariter ad „Romanum Antiſtitem, ut ejus authoritate in integrum reſtitue-

„tentur". Errores varii. Primus est, quod sanctus Augustinus in istis verbis respexerit non ad sola suæ Africanæ Ecclesiæ, sed etiam ad aliarum Gentium superiora exempla. Etenim nequaquam de communi Romanæ appellationis jure, sed palam agit de certa dumtaxat judicandi ac puniendi forma, quæ criminosum Episcopum non degradabat, sed solummodò intra certas potestatis metas circumscribebat, præsertim quæ illi claudebat aditum ad adscendendum in Primatum Provinciæ. Quæ forma tunc in nulla Romani Imperii Gente viguit, nisi in sola Africa. Augustinus affirmat istiusmodi sententias fuisse in Africa semper usitatas, ac etiam per Romanam Ecclesiam, dum per appellationem deferebantur ad ipsam, fuisse frequenter confirmatas. Esse plurima Romanæ istiusmodi confirmationis exempla: Et remotissima, & recentia. Et ita affirmat etiam esse tot exempla Romanæ appellationis ex Africa. Et hoc isti Scholiastæ non diffitentur. Etenim ipsorum verba, "Etiam extra Africam", palam profitentur similia exempla etiam intra Africam fuisse.

Secundus error est, quod ista tria, quæ sanctus Augustinus dicit recentia, Romanæ appellationis exempla fuerint præsentissima; ac Apiarii Presbyteri appellatione posteriora. Etenim in rerum ac Factorum eventibus aliud est recens, aliud præsens: Recens est omninò species præteriti. Proindè ista Romam appellata, & per Apostolicam Sedem confirmata judicia erant tunc peracta, & pacificè deducta in rem judicatam. Attamen sanctus Augustinus meritò dicit fuisse tunc recentia. Etenim & Priscus, & Victor, & Laurentius videntur tunc adhuc vixisse. Hoc innuunt voces: "Clamet Priscus Provinciæ Cæsaræensis Episcopus, Clamet Victor „Episcopus, Clamet Laurentius, & prorsùs hujus vocibus clamet". Etenim de mortuis commodiùs fuisset dictum: "Potuisset clamare", &c. Et istud ipsum suadent hæc de Victore verba: "Nusquam „nisi in Diœcesi ejus àb alio communicatur Episcopo". Est tamen res ambigua. Esse possit figurata locutio.

Tertius error est, quod isti tres Episcopi, ac item Fussalensis Anthonius Romam appellaverint ex imitatione Apiarii Presbyteri. Affirmat nullum Afrum ante Apiarium provocasse ad Apostolicam Sedem. Est miserandus error. Etenim quis unquam scripsit aut legit istam Apiarii imitationem? Quod illius testimonium, aut memoria? Quæ sine fundamento finguntur ex arbitrio, sunt indigna-

digna refuratu. Et dum Privatus Lambesitanus Episcopus, dum Carthaginensium Pseudo-Episcopus Fortunatus, dum nescio cujus civitatis Episcopus Novatus, dum alii plures, quorum exempla sanctus Augustinus affirmat fuisse à suis temporibus remotissima, Romam provocaverunt, ubi tunc erat Apiarius ? Nempè isti non Presbyteri aut Diaconi, sed erant, aut esse prætendebant Episcopi, quos semper suo jure potuisse Romam appellare audivimus supra ab ipso Augustino. Et suo illos jure Romana Ecclesia audiebat ac judicabat. Et rursùm repeto quæstionem, quam istic Augustinus agitat, non fuisse de appellandi jure, sed de quadam Africanâ judicandi Episcopi formâ, quæ cadere non poterat in Presbyterum, aut alium Clericum : Atque ita vanum istic atque inutile fuit exemplum Apiarii. Quin immò Apiarius possit ex istorum trium, ad suam Gentem spectantium, Episcoporum imitatione attentasse. Possit cogitasse, quod Christus Dominus non pro solis Episcopis, sed etiam pro Clericis dixerit ad sanctum Petrum : "Confirma „Fratres tuos". Et sic tentasse apud Zozimum Pontificem, ac speraſse successum. Etenim omnia ista tria exempla Apiarius possit in propria Gente vidisse propriis oculis. Quidquid sit, indubitatum est, quod istorum trium Episcoporum appellatio fuerit Apiarii appellatione anterior, ideoque esse non potuerit ipsius imitamentum. Etenim hujus appellatio tunc adhùc pendebat sub gravissimis contentionibus, istorum autem appellatio erat tunc decisa, pacifica, res judicata.

Scholiastæ pergunt, & ad hæc sancti Augustini verba, "Tam„quàm executuros Apostolicæ Sedis sententiam", scribunt : "Hæc „idcircò spargebantur in vulgus, quod Africani Patres per id tempus „deliberationem habuissent non semel adversùm appellationes „Episcoporum Africæ ad Romanam Sedem". Errores duo. Primus est, quod Africani Patres tunc non semel deliberasent adversùm Romanas appellationes Episcoporùm. Etenim nulla ipsorum de hac re reperitur deliberatio, nisi unica, relata ad Celestinum Pontificem. Secundæ nulla est memoria, nullum vestigium. Omnes aliæ deliberationes ac Synodi fuerunt de solis Clericorum appellationibus. Præfatæ Synodi etiam de Sardicensi circa appellantes Episcopos servandà formà disceptarunt, nulla tamen invasit aut tentavit substantiam istius refugii. Et an ista relatio hanc S. Augustini epistolam præcesserit, est valdè dubium. Demus præcesfisse.

fiſſe. Exindè manifeſtum fit, quod S. Auguſtinus ſe ab Aurelii lapſu retraxerit, & nec avitam Africanæ Eccleſiæ diſciplinam, nec Divina Sancti Petri privilegia voluerit tangere, longè minus vulnerare.

Secundus error eſt, quod iſta Apoſtolici judicii apud Afros militaris executio originem duxerit ex lite circa Romanam appellationem Apiarii. Ejus exordium demonſtrat in tertii ſui libri exordio S. Optatus Milevitanus. Demonſtrat Eccleſiam ad compeſcendas Donatiſtarum violentias fuiſſe compulſam, ut adjutorium poſtularet à Principe. Non ſola Romana, ſed & ipſa Africana Eccleſia. Nam & hæc iſtud adjutorium, quod ſanctus Papa Damaſus contra turbidiſſimam Urſicini Anti-Papæ Factionem obtinuit ab Imperatore Gratiano, impetravit ad ſe extendi. Extenſionis diploma exſtat in appendice Theodoſiani Codicis. Afrorum ingenium fuit ex naturâ turbidum & contumax. Hinc Romana Eccleſia non dumtaxat ad hæreticos, ſed etiam ad Orthodoxos illic quandoque compeſcendos, aut cogendos ad officium debuit uti iſto auxilio. Et hujus uſum forſitan iſto tempore ampliavit Aurelii contra Romanas appellationes recalcitratio. Celeſtinus, aut certè Anteceſſor Bonifacius videtur ipſo voluiſſe uti ad ſuo gradui & loco reponendum Apiarium. Ex hoc metu proceſſiſſe poſſit deprecatio, quam deviæ ſuæ ad Sanctum Celeſtinum epiſtolæ Aurelius ſubnexuit.

De executione, quam adversùm Fuſſalenſes etiam S. Auguſtinus fuit deprecatus, Scholiaſtæ pergunt: "Cæterum Celeſtinus „nihil tale eſt molitus, quale verebatur Auguſtinus. Siquidem „Anthonio reddita nunquam apparet Eccleſiæ Fuſſalenſis admini„ſtratio, quam in ſe receptam Auguſtinus gerebat adhuc ſub vitæ „finem, uti intelligitur ex epiſtolâ ad Quod-vult-Deus, in qua „Fuſſalenſem Presbyterum ipſi commendat, eumque ad ſuam cu„ram pertinere ſignificat. At vitâ functo Anthonio ſuffectum „alium fuiſſe, par eſt credere. Certè in notitia Africæ cenſetur „inter Numidas Epiſcopos Melior Fuſſalenſis". Plures iterum errores. Primus eſt, Quod Antonius fuerit degradatus, aut certè perpetuò ſuſpenſus ab omni adminiſtatione ſuæ Eccleſiæ. Etenim longè aliud ſcribit in hac ipſa epiſtolâ S. uguſtinus: "Antonius „clamat, aut in mea Cathedra ſedere debui, aut Epiſcopus eſſe „non debui. Quaſi nunc ſedeat, niſi in ſua. Propter hoc enim

loca

„loca illa eidem dimissa sunt atquè permissa, in quibus & priùs „Episcopus erat, ne in aliena Cathedra contra Statuta Patrum „transiatus illicitè diceretur". Affirmat plura. Primò quod Anthonius omninò permanserit Episcopus. Secundò, Quod quædam Fussalensis Diœceseos loca fuerint illi per Synodalem sententiam permissa atque dimissa, quædam sublata. Sublata fuerunt illa, in quibus præsertim patrarat sua facinora atque flagitia. Tertiò, quod istic permanserit sedens in Cathedra, hoc est, habens atque exercens omnem Episcopalem functionem. Quartò, quod cuncta ejus pœna fuerit quorumdam locorum subtractio, adeoque similis fuerit illi. quæ non ita pridem fuerat inflicta Prisco, Victori, ac Laurentio, Episcopis Cæsaræensis Mauritaniæ. Et hinc inter Episcopos, qui deviæ Aurelii Synodo adfuerunt, & qui infelicibus ejus ad sanctum Celestinum litteris subscripserunt, fuit etiam iste Anthonius. Proindè erat administrans Episcopus.

Ex his sequitur ac patet secundus error, quod Fussalensis Ecclesiæ cuncta administratio redierit ad S. Augustinum. Tertius est, quod istam administrationem S. Augustinus usquè ad vitæ finem gesserit. Quartus est, quod hoc intelligatur ex ejus epistola ad Quod-vult-Deus, tunc Diaconum, postmodò Episcopum Carthaginensis Ecclesiæ. Etenim hæc sunt epistolæ verba: "Non possumus necessitates „hominum ejusmodi deserere, qui nostri Fratres sunt, & in charitate „Christi ad curam pertinent nostram". Notanda sunt verba: "Et „in charitate Christi". Edicunt Presbyterum illum, non ex Episcopali officio, sed ex sola communi Christiana charitate, & Clericali communione spectasse ad Augustini curam. Et certè S. Augustinus, si ad ejus spectasset curam, omninò scripsisset: "Per Presbyterum nostrum". Vox, Fusalensem, fortiter insinuat fuisse alienum. Etiam ad sanctum Celestinum Beatus Augustinus scripsit de Fussalensi Ecclesia: "Fussala dicitur Territorio Hipponensi vicinum Castel„lum. Antea ibi nunquam fuit Episcopus, sed simul cum contiguâ „sibi Regione ad Paræciam Hipponensis Ecclesiæ pertinebat". Disertè affirmat olim pertinuisse, tunc non pertinere. Addit plura de Presbyteris, quos istic primùm Missionarios dederat, deinde Titulares sub Antonio fecerat, aut potius faciendos Anthonio tradiderat. Erant ex Hipponensi Ecclesiâ. Horum forsitan unus ex causis ivit Carthaginem. Hinc illi Augustinus dedit litteras, & ipsum Amico Diacono commendavit. Alias rationes adduxi superiùs

Quod Sardicenſes de Romanis appellationibus Canones Romano Pontifici tribuant pleniſſimam appellatæ cauſſæ non dumtaxat delegandæ in partibus, ſed etiam ad ſuum Tribunal evocandæ, ac ibidem retractandæ & definiendæ poteſtatem, eſt longè certiſſimum. Eſt in ſuperioribus per authentica teſtimonia ac exempla abundè & variè demonſtratum. Nuperrimè tamen quis Eruditus interrogavit, quare Præſes Hoſius, & omnis cum illo Synodus expreſſerint ſolam delegandi, evocandi poteſtatem ſilentio preſſerint? Haud dubiè enim id factum eſt non ſine rationibus. Reſpondeo rationem nos doceri à ſancto Athanaſio, de quo apud Tyriam Synodum agente ſcribit Socrates:
L. 1. C. 21. "Athanaſius in calumniis diluendis uſus eſt exceptionibus, quas „leges præſcribunt". Et in antiquis Conciliorum Actis frequenter legimus Eccleſiaſtica Iudicia debere ſecundùm leges & Canones procedere: Et ex alterutro defectu proclamari irrita. Et ad Joannem, primæ Juſtinianæ Epiſcopum, ſcripſit magnus
Lib. 2. Indic. 11. Epiſt. 6. Gregorius: "Sententia contra leges & Canones prolata ipſo non „poteſt jure ſubſiſtere". Quare hac de re non malè ſcribit D. Petrus de Marca: "Indè profectum eſt, ut de ordine judiciorum „nihil ferè conſtitutum legatur ab antiquis Conciliis, quia le-
Lib. 4. Cap. 20. „gitimum ordinem Epiſcopi in judicando ſequebantur. Si quid „verò Canonicæ diſcuſſioni accommodatum, & à legibus omiſ„ſum decernerent, quod eam judiciorum partem attingeret, in „cæteris articulis ſe leges ſequi profitebantur".

Porrò de antiqua judiciorum forma ad omnes, quos Prætorio Præfectis dederant, Vicarios olim ſcripſerunt Imperatores Diocletianus ac Maximianus: "Placet nobis, Præſides de his „cauſis, in quibus, quod ipſi non poſſent cognoſcere, antehac „Pedaneos Judices dabant, notionis ſuæ examen adhibere, ita „tamen, ut ſi vel propter occupationes publicas, vel propter „cauſarum multitudinem, omnia hujuſmodi negotia non po„tuerint cognoſcere, Judices dandi habeant poteſtatem. Quod „nos ita accipi convenit, ut in his etiam cauſis, in quibus „ſolebant ex officio ſuo cognoſcere, dandi Judices eis licentia „permiſſa credatur. Quod uſquè adeò in Præſidum cognitione „retinendum eſt, ut eorum judicia non diminuta videantur, „dum tamen & de ingenuitate, ſuper quâ poterant etiam ante „cognoſcere, & de libertinitate Præſides ipſi dijudicent". Exſtat

lex

lex in Imperatoris Justiniani Codice, sub titulo de Judicibus Pedaneis. Sancit à Provinciæ Præside ordinarias non nisi ex gravi causa, majores autem quæstiones nullatenús posse delegari, sed ab ipsomet esse cognoscendas ac decidendas. Præsertim quæstiones de libertate ac libertinitate. Et Sanctio videtur obligasse ipsos etiam Prætoriorum Præfectos: Præsertim quoad causas appellatas. At verò in Theodosiano Codice ad titulum de officio Rectoris Provinciæ exstat adversa lex, ab Imperatore Juliano scripta ad Secundum, Præfectum Orientalis Prætorii: "Quædam „sunt negotia, in quibus supersluum est Moderatorem exspectari „Provinciæ, ideòque Pedaneos Judices, hoc est, qui negotia „humiliora disceptent, substituendi damus Præsidibus potesta„tem". Vulgata Codicis editio legem adscribit Constantino: At esse Juliani, validè ac lucidè demonstrat in suis ad ipsam Scholiis Jacobus Gothofredus. L. 3. tit. 2.

Et adjungit insignem Commentarium. Exponit Pedanei Judicis naturam & qualitates, ac pergit: "Igitùr sciendum, ante „eam legem tria causarum genera distingui solita. Unum cau„sarum humiliorum, in quibus Rectores Provinciarum Judices „Pedaneos dare cogebantur: Quia inferiores eæ causæ videbantur, „quam ut ad has sese Rectores dimitterent. Secundùm genus „erat earum, in quibus Rectores ex officio suo cognoscere de„bebant ipsi, neque Judices dare poterant. Tertium, in quibus „pro arbitrio suo vel cognoscere ipsi, vel Judices dare poterant. „At enim ubi ad Diocletianum, & Maximianum, Galerium, „& Constantium, Tetrarchas, ventum est, à quibus instituti „sunt Vicarii Præfectorum Prætorio, Rectorum contra dignitas „accisa fuit, atquè adeò imposita iis cognoscendi super omnibus „causis necessitas. Judicumque dandorum facultas penitùs iis „adempta fuit. His tantùm casibus exceptis, puta propter „occupationes publicas, in humilioribus causis, vel propter cau„sarum multitudinem. Extra hos casus Rectores Provinciarum, „etiam in humilioribus causis, Judices dare vetiti fuêre. Verùm „hac lege Julianus Imperator in humilioribus causis promiscuè „Judicum dandorum facultatem iis tribuit. Et rationem assignat: „Quia talia sunt negotia ista, ut in his supersluum sit Rectorem „Provinciæ exspectari. Id est, causas illas non tanti esse mo„menti, ut judicium Rectoris deposcant: Fruslrà deniquè Re-

ctoris

„ctoris in his expeti cognitionem. Tria igitùr tempora, ac proin„dè & jura notentur circa humiliores cauſas. Unum ante Dio„cletianum, quo de his Rectores Provinciæ cognoſcere non po„tuerant. Secundum, quo ipſi cognoſcere tenebantur, neq; Judices „dare poterant. Tertium ex hac lege, quo pro arbitrio ſuo vel „cognoſcerè ipſi, vel Judices dare potuerunt".

Porrò Sardicenſe Concilium fuit inter Diocletiani ac Juliani tempora celebratum, adeòq; Romanum Imperium tunc regebatur ac vivebat iſtâ in re ſecundum legem Diocletiani. Et Concilium ſanxit præſertim de Epiſcoporum degradationibus, & adversùm ipſas interjectis ad Romanam Eccleſiam appellationibus, quæ ſunt longè ſublimiores omni quæſtione circa cujuſcumqùe libertatem aut libertinitatem. Quare non modicum, & non modicè fundatum poterat moveri dubium, an Romanorum Epiſcopus poſſet iſtiuſmodi cauſas delegare. Quin per ſemetipſum retractare poſſet, devocari non poterat in controverſiam. Hoc enim exigit appellationis indoles. At verò Sardicenſis Synodus volebat plenam etiam delegandi poteſtatem, non dare, ſed ab Evangelico ac Apoſtolico Canone datam confirmare Romanæ Cathedræ. Hinc igitùr non illam, utpotè omnibus exploratiſſimam, ſed ſolam hanc, quæ à cavillatoribus vexari poterat, Sardicenſis Canon expreſſit.

CAPUT

CAPUT XXV.

Harum appellationum consuetudo demonstratur ex Magno Papa Leone.

Anctus Leo hæc scripsit ad Episcopos Cæsaræ-ensis Mauritaniæ: "Causam quoque Lupicini Episcopi illic jubemus audiri, cui multum & sæ-„pius postulanti communionem hâc ratione red-„didimus, quoniam ad nostrum Judicium pro-„vocasset, immeritò eum, pendente negotio, à „communione videbamus esse suspensum. Adje-„ctum etiam illud est, quod huic temerè superordinatus esse co-„gnoscitur, qui non debuit ordinari, antequam Lupicinus in præ-„senti positus, aut confutatus, aut certè confessus justæ posset „subjacere sententiæ, ut vacantem locum, quemadmodum disci-„plina Ecclesiastica exigit, is qui consecrabatur, exciperet". Affir-mat varia. Primò, quod Mauritaniæ Synodus Lupicinum de-gradasset, & ejus in Cathedram mox intrusisset alium. Secundò quod Lupicinus mox provocasset ad Sedem Apostolicam, & sup-plicasset se reponi in Episcopalem communionem. Asseruit se spo-liatum contra Canones, ideòque ante omnem Retractatorii Ju-dicii ingressum postulavit revestiri. Et Pontifex reposuit ac reve-stivit: "Quoniam ad ejus judicium provocasset". Leo provoca-tioni adscripsit effectum suspensivum, & causam jussit retractari. Non apud suam Apostolicam Sedem, nec per Legatos è suo Latere Presbyteros, nec per alterius Provinciæ Synodum, sed per plenam Synodum propriæ Provinciæ Cæsaræensis. Nempè soli duodecim Episcopi Lupicinum damnaverant. Etiam superordinatum Episco-pum Leo ejecit usque ad finem Retractatorii Judicii. Quæ omnia palàm sanxit ex Canonibus Sardicensibus.

Paschasius Quesnellus hæc omnia gravissimè improbat. Hæc de Lupicino Asserta censet esse adsutum Leoni pannum, spurium figmentum. Audi rationes: "Quod de Lupicini causa ibidem le-„gitur, quam perturbatis persecutionis Africanæ temporibus & disci-

„ciplinæ contrarium est ? Norunt enim omnes, quantoperè ab-
„horrebant Africani ab appellationibus Transmarinis, qui in Con-
„cilio Carthaginensi, quod sextum vocant, & in epistola poste-
„rioris etiam Concilii ad Celestinum Papam, ignotę sibi huic dis-
„ciplinæ subjicere se recusarunt : Cujus negotii recens adhuc erat
„memoria, triginta vix ab illa annis elapsis. Quid quod tunc
„temporis ità omnes illas Provincias bellorum tumultus aut per-
„secutionis æstus vastabat, ut nullus vel instruendo Episcopali Ju-
„dicio, vel Synodo congregandæ locus esse posset : Cum tamen
„Lupicini causam isthic jubeat audiri Auctor epistolæ. Addo
„hunc Leonem nostrum non esse vel ex eo persuasum me habere,
„quod vir sagacissimus vel ad se traxisset causam Episcopi Ro-
„manum Tribunal appellantis, vel saltem aliquem è suis delegasset,
„qui interesset judicio, & ex ejus authoritate totum negotium
„cum aliis discuteret. Nec contentus esset scribere, ut illic causa
„audiretur, nulla vel loci, vel Iudicis, vel Legati factâ mentione".

Errores varii. Primus est, quod ista Lupicini appellatio fuerit incompatibilis cum perturbatis Africanæ Ecclesiæ temporibus. Etenim quod isto tempore Cæsaræensis ac Sitifensis Mauritania, nec non Numidiæ pars, licèt Barbarorum latrociniis vexarentur, permanserint sub Romano Imperio, suprà audivimus à Victore Episcopo Vitensi. At verò Lupicinus erat ex Cæsaræensi Mauritania. Secundus error est, quod ista appellatio fuerit contraria moribus Africanis ac disciplinæ : Quod Africana Ecclesia semper abhorruerit à cunctis generatim ad Romanum Tribunal appellationibus. Est imperitissima fabula, rideri dignior, quam refutari. Tertius error est, quod isto tempore apud Afros adhuc vigeret temeritas Primatis Aurelii. Etenim ista appellatio videtur facta sub Primatu sancti Quod vult Deus, quem exploratum est in omnibus adhæsisse sensibus sancti Augustini, ideoque & penitùs recessisse ab istis Actis Aurelii. Ejusdem mentis non dubito fuisse ejus Anteccessorem, & proximum Aurelii Successorem Capreolum. Proindè tunc apud Afros nulla supererant istius temeritatis vestigia. Præsertim in Cæsaræensi Mauritania, ubi audivimus tot exempla Romanæ Appellationis. Quartus error est, quod sagacissimus Pontifex appellantis Episcopi causam debuerit evocare ad suum Tribunal, aut ad ipsam transmittere Legatum, & eam nequiverit credere eidem Synodo. Etenim ipsum evertit Leoni dilectissima Sardicensis

Synodus

Synodus: Si Romanus Pontifex ejuſdem Provinciæ Synodum ſufficere putaverit ad rei cognitionem & appellantis Epiſcopi ſententiam, faciet quòd prudentiſſimo ejus conſilio rectè habere videbitur". Firmæ rationes ſagaciſſimo Pontifici perſuaſerunt iſtud expedire. Dionyſius Exiguus laudata S. Leonis de Lupicino verba ac Decreta conſtanter affirmat eſſe authentica. Et certè ejus fides tranſcendit omnem exceptionem. Iſtud ipſum confirmant Manuſcripta exemplaria Bibliothecæ Vaticanæ, ac noſtræ item Auguſtinianæ in hac Alma Urbe.

Bonus vir ſibi ipſi non conſtat, nunc omnem epiſtolam, nunc quaſdam ejus ſolummodò partes ſtudet ad Apocrypha proſcribere. Audiamus quid ſcribat de ſagaciſſimo, immò de ſanctiſſimo ac juſtiſſimo Papa Leone: "Certè valdè Leonis noſtri „ſolertiæ & ingenio conſentaneum mihi videtur, ut temporis „opportunitatem captaverit ad confirmandam Sedis ſuæ autho„ritatem in Africanas Eccleſias. Nemo eſt qui neſciat, quotiès „quantiſque conatibus id tentaverint Leonis Prædeceſſores, „quantumque Leonis ipſius ætate Bonifacius & Celeſtinus in „eam rem laboraverint, Africanis conſuetudinem Eccleſiarum „ſuarum invictè ſemper propugnantibus. Exſpectanda tum illis „fuerat opportunior occaſio, quæ ut ſeſe Leoni obtulit, eam „vir cordatiſſimus ſibi elabi non eſt paſſus. Perierat cum Afri„cana libertate priſtinus ille diſciplinæ vigor, quem tum ſanctus „Cyprianus, tum illarum Regionum Concilia nobis exhibent. „Innumeræ jam Eccleſiæ ſuis orbatæ Paſtoribus & Miniſtris ſub „Wandalica gemebant Tyrannide. Ipſa omnium Africanarum „Eccleſiarum Mater, totius Regionis caput, Carthago miſe„randâ ſtrage jacebat proſtrata, ſuo Senatu, ſuo Clero, ſuo Pa„ſtore deſtituta. Carthaginenſem enim Epiſcopum, nomine „Quod-vult Deus, cum maxima Clericorum turba navibus fra„ctis impoſitum, maris fluctibus committi præcepit Geizericus, „quos Deus miſeratione bonitatis ſuæ, proſperâ navigatione, „Neapolim Campaniæ perducere dignatus eſt. Et ut nihil deeſſet, „quod Pontificis conſilium juvare poſſet, ad Leonis nutum Valen„tinianus Imperator, cujus poteſtate adversùs Gallicanarum Ec„cleſiarum Primatem quàm pro ſuis votis uſus fuerat, teſtatur „ejuſdem Imperatoris Conſtitutio adversùs S. Hilarium Are„latenſem. His ità ſe habentibus, præſidioque Auguſti ad Leo-

„nis vota ſemper parato, de Africanarum Eccleſiarum rebus ad „Sedis ſuæ notitiam & judicium pertrahendis ſeriò cogitavit. „Non earum quidem Regionum, quæ ſub Wandali Imperio „jacebant oppreſſæ, ſed earum quæ adhuc Valentiniano pare„bant, quas inter præcipua erat Cæſaræenſis Mauritania". Scriptor iſte plura in hunc ſuum conatum conglomerat.

Cordatiſſimam ſancti Leonis ſagacitatem affirmat utroque oculo & cunctis aliis animæ inſtrumentis fuiſſe in hoc attentam, ut novam in liberas, Africanam præſertim ac Gallicanam, Eccleſias poteſtatem doloſè ac violenter invaderet. Optimum Leonem acculat de iſto ipſo invaſionis crimine, de quo ſanctum Liberium Pontificem accuſavit ab Euſebiana Arianorum Factione circumſcriptus Imperator Conſtantius. Tanti Pontificis Sanctimoniam à ſe adorari fingit, & alio ex latere per calumnias evertit. Deploranda ſunt iſta in Catholicis Doctoribus, non refutanda. Et ſui ipſius miſerabiliter obliviſcitur. Hanc Papalem ad Cæſaræenſes epiſtolam adſcribit primo ſancti Leonis anno, & adjungit Carthaginenſem Eccleſiam tunc gemuiſſe ſine Paſtore, & ſanctum Quod-vult-Deus à Geizerico Rege fuiſſe ejectum ex Africa. Hâc ſanguineis lachrymis deflendâ Afrorum calamitate ſcribit ſanctum Leonem fuiſſe abuſum ad amplianda ſuæ Sedis philacteria. Verùm quis ignoret hanc calamitatem dudùm poſteà contigiſſe ? Et quid Gallis cum Afris ? Quid Gallicanæ Eccleſiæ cum Africana ? Ambæ ſpectarunt ad Romanum Patriarchatum ; attamen in ſua varia diſciplina nihil habuerunt commune. Quod Afri ſint unquàm uſi Gallicanis Canonibus, certè non memini. Et primus Gallicanus Epiſcopus, quem memini uſum Canonibus Africanis, eſt ſanctus Cæſarius Arelatenſis in epiſtola, quâ tranſmiſſos ſibi à Joanne ſecundo Pontifice Canones vulgavit per Galliam. Agit adversùs Contumelioſum Rejenſem Epiſcopum : Non adversùs Romanam ejus appellationem, ſed adversùs ejus fictam innocentiam.

Demonſtrare nititur ipſum propter hanc fuiſſe meritò ac legitimè degradatum. Et in hujus demonſtrationis ſubſidium invocat Africanos Canones. Hæc ſunt prima exordia, per quæ iſti Canones innotuerunt Gallicanis Eccleſiis. Eoſdem poſtmodò Hincmarus Rhemenſium Metropolita, Romanarum appellationum ac evocationum pertinax, ideòque & ab octava Synodo

notatu s

notatus atquè punitus, Adverſarius eoſdem uſurpare cœpit adversùm iſtas appellationes. Verùm adversùs ſolas appellationes inferioris Cleri. Ità docet in literis ad ſanctum Nicolaum Pontificem, in literis adversùs Hincmarum Nepotem, Epiſcopum Laudunenſem, in literis ad Adventium Metenſem Epiſcopum, ac præſertim in literis, ex Caroli Calvi Imperatoris nomine ſcriptis, ad Joannem octavum Pontificem de judiciis ac appellationibus Epiſcoporum ac Presbyterorum. Diſertè iſthic profitetur omnibus ſub cœlo, etiam Afrorum, Epiſcopis eſſe plenam ac liberam Romanæ appellationis facultatem, atquè adjungit de Presbyteris ac aliis inferioribus Clericis: "Sacræ leges ac Regulæ „Presbyteros, & cæteros inferioris gradus Clericos, non alibi „quàm apud ſuos Epiſcopos præcipiunt accuſari, à quibus, ſi„cut Africæ Provinciæ Canones decernunt, eorum cauſſa debet „audiri, & ſicut ſanctus Gregorius conſtituit, cum Presbyteris „vel Clericis ſuæ Parochiæ judicari. Qui fortè ſi de judiciis „Epiſcoporum ſuorum queſti fuerint, ad quos eis ſit provocan„dum, de appellatione Presbyterorum ac Diaconorum ad vici„nos ac finitimos Epiſcopos, Papa Zozimus in Commonitorio „per Fauſtinum Epiſcopum, & Philippum ac Aſellum Presby„teros directo Carthaginenſi Concilio, in Concilio Sardicenſi „continetur hoc modo". Africanum morem ſtuduit traducere in Galliam. Hinc ipſum affirmat fundatum in Sardicenſi Canone, ac probatum à Zozimo Pontifice, itemque à magno Gregorio. Quæ omnia an vera ſint, erit aliis in locis diſcutiendum.

Epiſt. 17.
Epiſt. 33.
C. 5. 10. 17
Epiſt. 47.
C. 10. 11.

Quæ omnia Hincmarus hauſit ex Canonum Codice, quem Adrianus primus Pontifex dedit Angilramno Metenſi Epiſcopo, vel potiùs quem Angilramnus iſti Pontifici obtulit examinandum, & confirmandum poſtulavit: "Prudentiſſimè, juſtiſſimèque Ni„cæna, ſive Africana Decreta definierunt quæcumquè negotia in „ſuis locis, ubi orta fuerint, finienda. Maximè quia unicuiquè „conceſſum eſt, ſi judicio offenſus fuerit Cognitorum, ad Con„cilium ſuæ Provinciæ, vel etiam univerſale provocare". Uriquè ad univerſale Concilium Africanæ Eccleſiæ. Canon mandat iſthic ſiſti, nec procedi vel ad Sedem Apoſtolicam. Quia nempè agit de inferioribus Clericis. Quod enim hìc Angilramni Codex quibuſcumquè Epiſcopis Romanam appellationem permittat, eſt nimìs exploratum. An Adrianus Pontifex ipſum confirmaverit, &

inferiori Galliæ Clero avitum Romanæ appellationis azylum clausserit, aliqui controvertunt. At sine fundamento. Interim Angilramnus non caruit fundamento ad postulandam istam exclusionem. Etenim sanctus Apostolus noster Bonifacius Francicæ Ecclesiæ Clerum invenit per omnia turpissimum. Et inferior Clerus, uti illicò mori non potuit, ità nec statim totus sanari, aut reponi in disciplinam. Inter hujus repositionis obices erant frivolæ ad Romanam Sedem provocationes. Et quorumdam Pontificum nimia clementia. Quare istas provocationes abscindere studuerunt & Episcopi, & Rex Carolus magnus, & ipsorum vicini Successores. Africanos hac de re Canones studuerunt introducere in Galliam. Et ut evincerent, addiderunt ipsis consonare Canones Sardicenses. Angilramni Codex asserit convenire etiam Nicænos. Nihilominùs non pervenit ille ad suum scopum. Adrianus Codicem nunquàm confirmavit. Inferior Galliæ Clerus perrexit liberis pedibus Romam provocare & ambulare. Quapropter hinc lucet istos hodiè Gallos, qui Africanis etiam Episcopis censent Romanas appellationes nunquàm licuisse, plurimùm exorbitare, non dumtaxat à veritate, sed etiam à vestigiis suorum Majorum.

Duo sunt præcipua contra legitimos præsentis epistolæ natales argumenta. Primum est, quod eadem de re respondeat bis, & quidem disparata. Etenim de sacris, Barbaricà violentiâ oppressis, ideoque Virginalem Florem non animo, sed solo corpore amittentibus, Virginibus sancit: "Neque in viduarum dejiciantur gra„dum, neque in sacrarum & perseverantium Virginum numero „censeantur". Et postmodò de iisdem scribit, ac sancit aliud: "Laudabiliores sunt in humilitate ac verecundia, si se incontami„natis non audeant comparare Virginibus". Non est credibile, quod sanctus Leo hæc simul congesserit in eandem epistolam. Aliud argumentum producit Scriptor Anonymus: "De hac Lupicini causa „vehementer instare non est animus. Non est enim omni suspi„cione falsi libera. Quippè cum ejus nulla mentio fiat in antiquis „editionibus hujus epistolæ sancti Leonis, ut patet ex editione „Conciliorum, typis Gothicis expressa, cura Theologi Parisiensis „Doctoris Merlini, anno millesimo quingentesimo trigesimo quinto. „Quam confirmant antiqui codices manuscripti, quibus ad novam „editionem operum sancti Leonis usus est Reverendus Pater Quesnellus".

Respon-

Respondeo in Augustiniana Almæ Urbis Bibliotheca exstare insignem manu-scriptum codicem, in quo magni Leonis ista epistola continet sequentes articulos: De illicitis Ordinationibus, de Virginibus passis Barbaricam violentiam, ac de appellatione Lupicini. Et subjungitur hæc conclusio: "Si quæ vel aliæ emerserint „causæ, &c. Datum tertio idus Augusti". Ex indè sequitur, sine titulo tamen, quasi alia epistola, continens hos articulos: De Donato Novatianensi, de Aggaro ac Tiberiano, & de violentet oppressis Virginibus. Adjungitur conclusio: "Cum itaque de om-„nibus, quæ Fratris nostri Potentii relatio continebat", &c. Proindè existimo fuisse duas epistolas: Duo Rescripta ad duas relationes. Priori de sacris Virginibus Sancito quidam abusi ipsas non quidem dejecerunt ad viduas, excluserunt tamen de statione Virginum. Hinc ipsarum novæ preces, novaque ad Papam relatio: Et Leo rescripsit istas fore audabiliores, quæ tantæ fuerint humiliatis ac verecundiæ ut proprio motu se nolint incontaminatis comparari. Eas reliquit proprio judicio: Invitas excludi vetuit è classe Virginum. Suum prius Decretum ità fuit rectissimè interpretatus. Has duas Leonis epistolas quidam Antiquarius congessit in unam. Res non rara apud antiquos.

Aliud argumentum est nullius ponderis. Etenim à centum quinquaginta annis, quot quorumcumque Patrum ac aliorum Scriptorum editionibus accesserunt libri, epistolæ, additamenta, fragmenta, aliaque id genus? Et ipsa veneramur ut plenè authentica. Item olim multi ejusdem Patris, immò & ejusdem libri aut epistolæ non descripserunt omnia: Alter hæc, alter ista. Hinc evenit, at omnes antiqui Codices non habeant eadem omnia. Porrò præsens sancti Leonis de Lupicino Decretum frequenter laudat, & sua Asserta ex ipso confirmat Hincmarus Rhemensis, atque ità demonstrat nullum de ipso fuisse dubium in Gallicana Ecclesia. Istud ipsum evincit manifestus stylus Leonis. Hæc epistola est summi ponderis. Docet, quod Romanæ Episcoporum appellationes tunc liberrimo pede ambularint in Africa. Post tantas lites. Post horrendum Aurelii Carthaginensis Episcopi, & aliquot cum ipso Collegarum errorem & Lapsum, quo etiam Africanis Episcopis voluerint omnem Romani refugii portam occludere. Factum id fuit sub Celestino Pontifice antè eversam Africam. Quare hæc epistola docet, quod Wandalicæ captivitatis tentatio Aurelii Successoribus aperuerit oculos, persuaserit valedici tantæ cæcitati & contu-

macia-

maciæ, ac resumi & stabiliri avitam Africanæ Ecclesiæ disciplinam & consuetudinem circa Romanas Episcoporum Appellationes, & Sardicenses Canones comprobari, ac mitti in plenam observantiam. Hæc per Excelsi dexteram facta mutatio elucidabitur inferiùs.

Porrò quia Reverendo Patri Paschasio Quesnello placet Dionysium Exiguum, fidelissimum ac eruditissimum sacrorum Canonum Collectorem, fide & authoritate exuere, oportet audire fidissimum ac irrefragabile Aurelii Cassiodori de ipso testimonium, scribentis
Cap. 23. in libro de Divinis lectionibus: "Fuit nostris temporibus Dionysius Monachus, natione Schyta, sed moribus omninò Romanus. „Mecum Dialecticam legit, & in exemplo gloriosi Magisterii „plurimos annos vitam suam Domino præstante transegit. Pudet „me de Consorte aliquid dicere, quod in me nequeo reperire. Interveniat pro nobis, qui nobiscum orare consueverat: Ut cujus hîc fuimus oratione suffulti, ejus nunc possimus meritis adjuvari. Qui petitus à Stephano Salonitano Episcopo, ex Græcis „exemplaribus Canones Ecclesiasticos moribus suis, ut erat planus „atq; disertus, magnæ eloquentiæ luce composuit: Quos hodiè usu „celeberrimo Romana Ecclesia complectitur. Cujus nomini aliqua „pravi homines calumniosè nituntur ingerere, unde sua videantur „Errata aliquatenùs excusare". Adducit eximia ejus encomia. Et hinc quem nomen dicit exiguum, omnis Christianitas semper affirmavit fuisse virtutibus ac meritis maximum. Immò non fuit nomen, sed ex profunda humilitate assumptus titulus. Juxtà piam consuetudinem istius temporis. Ita in Romana Bonifacii secundi Pontificis Synodo Stephanus Lariss Episcopus, Thessaliæ Metropolita, se inscribit "Stephanum Exiguum". Etiam plures ibidem Episcopi. Quod ipsum passim cum aliis fecit Cardinalis Anastasius, Bibliothecarius Romanæ Ecclesiæ. Et quia noster Dionysius multis produxit, & non paucis ante Cassiodorum annis finivit hanc vitam, possit vidisse magnum Leonem: Vidisse Lupicini appellationem, ac de illa emanantem præsentem epistolam. Quidquid sit, ejus Codicem statim admisit Romana Ecclesia, ac fecit irrefragabilem. Proinde quilquis istam epistolam devocat in dubium, nititur exhumare jam pridem sepultam calumniam: "Cujus nomini aliqua pravi „homines calumniosè nituntur ingerere, unde sua videantur Errata „aliquatenùs excusare". Nostrorum temporum Sectarii, dum

sacros

ſacros Scriptores ac ipſorum libros erubeſcunt excutere, inficiantur hos eſſe illorum : Affirmant ſpurios, & eis indignè aſſutos pannos. Et ità apud imperitam plebem declinant invidiam. Nempè non carent omni fuco. De iſtis namque libris apud quaſdam olim Eccleſias fuit etiam aliqua cunctatio. At verò ſacros libros, de quibus nemo unquam ceſpitavit, hodiè in quæſtionem advocare erubeſceret ipſe etiam Diabolus. Et qui Platonis aut Ariſtothelis libros, aut Virgilii vel Ovidii Verſus effutiret eſſe ſpurios pannos, nonnè à Populo lapidaretur ? Certè magni Leonis, ac ſuperiùs laudata ſancti Auguſtini ad Celeſtinum Pontificem epiſtola, ſunt æquè certa Eccleſiæ monimenta. Et quidem Reverendo Patri Paſchaſio Queſnello non ſufficit illam excutere. Volupè illi eſt variis inſuper elogiis tantum Pontificem incruſtare.

CAPUT XXVI.

Exponitur famoſa quæſtio circa Romanam appellationem Apiarii Presbyteri Siccenſis in Sitifenſi Mauritania.

QUæſtionem hanc exponit in literis ad Adrianum ſecundum Pontificem Duziacenſis Synodus: "Sed „& quia & legum & Canonum Conſtituta non „ſibi ſervari viderunt ſancti Patres noſtri, ex „Africano Concilio ſcribentes ad Bonifacium Pa„pam pro cauſſa Urbani Epiſcopi, & Apiarii pro„vinciæ Africanæ Presbyteri excommunicati, ſe„cundùm definitionem Carthaginenſium Canonum, ut Presbyteri, „Diaconi, vel cæteri inferiores Clerici in cauſſis, quas habuerint, „ſi de judiciis Epiſcoporum ſuorum queſti fuerint, vicini Epiſcopi „eos cum conſenſu ſui Epiſcopi audiant, & inter eos definiant „adhibiti ab eis Epiſcopi. Quod ſi & ab eis provocandum putave„rint, non provocent ad Tranſmarina Judicia, ſed ad Primatem „ſuarum Provinciarum, ſicut & de Epiſcopis ſæpè conſtitutum „eſt. Ad Tranſmarina autem qui putaverit appellandum, à nullo„intra Africam in communionem ſuſcipiatur. Contra quæ Papa

„Zozimus, ſubreptione quâdam præventus, ſicut in epiſtola ipſius „Concilii, Sapientiæ veſtræ notiſſima, pleniùs recenſere poteſtis, „per Fauſtinum Epiſcopum, ac Philippum & Aſellum Presbyteros, „Africano Concilio direxit Capitula Sardicenſis Concilii de appel„latione Epiſcoporum ad Romanæ Eccleſiæ Sacerdotem, & ne ad „Comitatum Epiſcopi importunè navigent, & de tractandis Pres„byterorum ac Diaconorum cauſſis apud finitimos Epiſcopos, ſi „à ſuis excommunicati perperàm fuerint, & de Urbano Epiſcopo „excommunicando, vel etiam Romam evocando, niſi ea, quæ „videbantur corrigenda, corrigeret. Quod quartum Capitulum „ex eo mandatum eſt, quia Apiarius Presbyter excommunicatus „ab Urbano Epiſcopo, non ad Primatem ſuæ Provinciæ ſecundùm „Africanos Canones, ſed ad Tranſmarinum Judicium provocavit. „Quapropter idem Concilium ad Bonifacium, Succeſſorem Zozi„mi, poſt explicationem Sardicenſis Capituli de Presbyteris ac „Diaconibus ſcripſit: Quia ſi ità, quemadmodùm in ipſo Capi„tulo continentur, ſcilicèt finitimos interpellet Epiſcopos, & cauſſa „ejus audiatur, & diligentiùs tractetur, & ille Epiſcopus, qui aut „juſtè aut injuſtè eum dejecit, patienter accipiat, ut negotium „diſcutiatur, & ut aut probetur aut emendetur ejus ſententia, eo „ordine in Italia cuſtodirentur, nullo modo ipſi in Africa talia, „qualia jam commemorare nolebant, tolerare cogerentur".

Relatio hæc commiſcet vera falſis. Primò affirmat, quod omnis hæc contentio originem duxerit ex Apiarii Siccenſis Presbyteri, à ſuo Epiſcopo damnati, appellatione ad Zozimum, ac ejus per eundem Pontificem reparatione in ſui gradus communionem. Et hoc eſt verum. Secundò affirmat Zozimum ad hæc tentanda fuiſſe ſubreptione præventum. Et hoc eſt falſum. Etenim Zozimus egit ex certa ſcientia, ex Canonibus Nicænis ac Sardicenſibus, ex generali omnium Eccleſiarum conſuetudine, apud quas inferior etiam Clerus fuit ſemper permiſſus Romam provocare. Et ipſum ſtrenuè animavit ac ſtimulavit tunc concurrens Romana Celeſtii Hæreſiarchæ appellatio, adversùs quam nullus Afrorum Epiſcopus intercеſſit. Ille cenſuit eſſe pariformem utrobique rationem. Quæ omnia attenderunt ejus item Succeſſores Bonifacius & Celeſtinus, ideòque cauſſam ſunt animosè proſecuti. Zozimus in Africam miſit quatuor Capitula, tria priora mandans deinceps obſervari.

Quar-

Quartum mandabat Urbanum Episcopum, nisi Romanam Apiarii reparationem admitteret ac exequeretur, privari communione, immò & Romam ad causſam dicendam evocari. Mandati radicem Duziacensis Synodus obscurè exprimit. Radix erat, quod Urbanus provocaret ad avitam Africanæ Ecclesię consuetudinem, ideoq; Papali Decreto refragaretur. Nolebat reparatum Romæ Apiarium in gradum reponere.

Urbani Siccensis Episcopi frequenter meminit sanctus Augustinus. In literis ad sanctum Comitem ac Martyrem Marcellinum: "Illæ „literæ tuæ, quas Presbyter Urbanus attulit". Epist. 7. Utiqùe Presbyter Hipponensis Ecclesiæ, in sancti Augustini Monasterio. In literis ad sanctum Paulinum: "Con-Diaconus noster Peregrinus, ex quo „à me profectus est cum sancto Fratre nostro Urbano, quandò „Episcopatus sarcinam subire perrexit, nondùm remeavit Hippo„nem". Urbanus igitùr ex Hipponensi Clericorum Monasterio est promotus ad Episcopatum. Successit Fortunatiano, ad quem sanctus Augustinus scripsit centesimam undecimam epistolam. Ex quo lucet Augustinianarum epistolarum ordinem non esse digestum ad rationem temporis. Etenim Fortunatianus erat defunctus, antequàm Augustinus scriberet quinquagesimam nonam epistolam. Eundem Urbanum sanctus Pater laudat in epistola ad Darium Comitem: "Urbanum apud Carthaginem in Hilarensi Oppido, & Epist. 263. „modò in Siccensi te nosse pervenit". Etiam in primo suorum sermonum fragmento scribit sanctus Augustinus: "Alia duo", Dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris, "&" Ne nos inducas in tentationem, "quando Pelagianis „objiciuntur, quid eos putatis respondere? Horrui, Fratres mei, „quandò audivi. Ego quidem non audivi auribus meis, sed san„ctus Frater & Co-Episcopus meus Urbanus, noster qui hìc Pres„byter fuit, & modò est Siccensis Episcopus, cum remeasset ab „Urbe Roma, & ibi cum quodam talia sentiente confligeret, vel „se conflixisse referret, cum urgeretur pondere orationis Dominicæ, „urgebat enim eum, & dicebat, Si in nostra potestate est non pec„care, & in nostra potestate est omnes peccatorum tentationes solis „voluntatis nostræ viribus superare, quare Deo dicimus", Ne nos inferas in tentationem? "Quid eum putatis respondisse? Roga„mus, inquit, Deum", Ne nos inferas in tentationem, "ne aliquid „mali patiamur, quod non habemus in potestate: Ne ruam de

„equo, & ne frangam pedem, & ne latro me interficiat, & quid „hujusmodi". Eandem disputationem sanctus Augustinus laudat
Cap. 20. in libro de dono perseverantiæ: "In confessionum libris dixi Deo „nostro, & sæpè dixi", Da quod jubes, & jube quod vis. "Quæ „mea verba Pelagius Romæ, cum à quodam Fratre Co-Episcopo „meo fuissent eo præsente commemorata, ferre non potuit, & „contradicens aliquantò commotiùs, penè eum eo, qui illa com-„memoraverat, litigavit". Joannes Garnerius hanc disputationem scribit contigisse anno quinto aut sexto quinti sæculi. Labitur. Etenim anno undecimo Fortunatianus Siccensis Episcopus in Carthaginensi Collatione fuit unus è Catholicæ Ecclesiæ Primatibus, atque ità Urbanus longè adhuc aberat ab isto Episcopatu. Facta videntur ista sub Pontificatu Zozimi, à quo Urbanus, de suis in Apiarium Actis redditurus rationes, fuit Romam evocatus. Quidquid sit, ejusdem Urbani est honorifica, & frequens mentio in Africanis Synodis. Passim enim fuit suæ Provinciæ Legatus ad Synodos plenarias. Et isthic sæpè ac eruditè fuit interlocutus. Ipse igitùr damnando suum Presbyterum Apiarium, & suæ gentis consuetudinem acriter defendendo adversùs Zozimum Pontificem, fuit author hujus famosæ ac infelicis controversiæ. Et ex hac sola novimus Apiarium. Sine ipsa erat latiturus in altissima oblivione.

Ista Africanæ Ecclesiæ disciplina usquè tunc constabat solâ consuetudine, nullo Canone. Sanctus quidem Cyprianus laudat Africanum de ista disciplina Statutum, attamen nullum producit Ca-„nonem. Hinc illam propter has controversias muniturî Episcopi in plena ducentorum & septemdecim Collegarum Carthaginensi Synodo ediderunt duos Canones: "Placuit ut quicumquè non „communicat in Provincia propria, & in aliis Provinciis vel Trans-„marinis partibus ad communicandum obrepserit, jacturam com-„munionis vel Clericatus accipiat". Canon omninò agit adversùs appellationem Romanam. Ipsum namque respicit in secundo sermone de communi Clericorum vita sanctus Augustinus: "Quisquis" meorum Clericorum "inventus fuerit habens proprium, non illi „permitto, ut indè faciat testamentum, sed delebo eum de tabula „Clericorum. Interpellet contra me mille Concilia, naviget contra „me, quo voluerit, sit certè ubi potuerit, adjuvabit me Deus, „ut ubi ego Episcopus sum, illìc Clericus esse non possit". Agit in communis vitæ osores Clericos, adversùs istud sanctissimum ejus

institu-

Inſtitutum provocantes ad Romanam Eccleſiam. Aut certè minitantes eò appellare. Nempè Apiarius iſtam portam aperuerat: Et Romana Eccleſia ſuſtinebat apertam. Porrò Carthaginenſis Synodus iſtam appellationem non ſine fundamento appellavit obreptionem. Quod nempè appellantes Clerici ſupprimerent avitam ſuæ gentis conſuetudinem, ſuam audaciam palliarent authoritate Nicænorum Canonum, atquè ità circumſcriberent Romanos Pontifices. Attamen Canon non expreſſit Romanam Eccleſiam. Ex reverentia. Dixit: "In aliis Provinciis, vel Tranſmarinis partibus". Per Tranſmarinas Partes omninò intellexit Eccleſiam Romanam. Etenim ad aliam ultra mare Eccleſiam non poterat ab Afris appellari. Cur Canon addiderit, "In aliis Provinciis", ſuo loco exponetur.

Alter Canon eſt hic: "Placuit ut Presbyteri, Diaconi, vel „cæteri inferiores Clerici in ſuis cauſſis, quas habuerint, ſi de ju„diciis Epiſcoporum ſuorum queſti fuerint, vicini Epiſcopi eos au„diant, & inter eos, quidquid eſt, finiant, adhibiti ab eis ex con„ſenſu Epiſcoporum ſuorum. Quod ſi & ab eis provocandum „putaverint, non provocent, niſi ad Africana Concilia, vel ad „Primates Provinciarum ſuarum. Ad Tranſmarina autem qui pu„taverit appellandum, à nullo intra Africam in communionem „ſuſcipiatur". Africanæ Eccleſiæ Codex Canonem non modicè variat: "Placuit ut Presbyteri, Diaconi, vel cæteri inferiores Cle„rici in cauſſis, quas habuerint, ſi de judiciis Epiſcoporum ſuorum „queſti fuerint, vicini Epiſcopi eos cum conſenſu ſui Epiſcopi au„diant, & inter eos definiant adhibiti ab eis Epiſcopi. Quod ſi & „ab eis provocandum putaverint, non provocent ad Tranſmarina „Judicia, ſed ad Primates ſuarum Provinciarum, aut ad univer„ſale Concilium, ſicut & de Epiſcopis ſæpè conſtitutum eſt. Ad „Tranſmarina autem qui putaverit appellandum; à nullo intra „Africam in communionem ſuſcipiatur". Duo ſunt capitalia diſcrimina. Primum eſt, quod alter textus ad ſolum Primatem aut ejus Synodum, alter damnatos etiam in ſecunda inſtantia Clericos appellare permittit ad plenarium quoquè Concilium totius Diœceſios. Forſitan alternativè: vel ad Primatem aut ejus Synodum, vel ad Synodum univerſalem. Etenim ſi copulativè accipias, debebis eidem actioni permittere quatuor inſtantias. Secundum diſcrimen eſt, quod poſterior lectio adjungat eodem modo, & quidem

frequenter fuiſſe conſtitutum de Epiſcopis. Nempè etiam ipſis Romanam appellationem fuiſſe interdictam. Utroque modo Canonem apud Eruditum Lucam Dacherium in undecimo Spicilegii Tomo legit antiqua Collectio Canonum pœnitentialium. Neque mirum : Nam & ipſe Africanus Codex habet utramque lectionem.

Præcipua difficultas eſt de hoc Canonis additamento : "Sicut „& de Epiſcopis ſæpè conſtitutum eſt". De ipſo ſcribit in ſeptimo libro Petrus de Marca : "Digladiantur hic Scriptores. Car„dinales enim Baronius & Perronius contendunt eam clauſulam „eſſe delendam, pluribus argumentis. Primum enim aiunt eam „non exſtare in Canonibus Concilii Milevitani. Verum id quidem. „Addita enim de induſtria fuit, quo primùm tempore adornata eſt „hæc Collectio. Itaque ſpectari debet hic Canon tamquam vige„ſimus octavus iſtius Collectionis, non autem tamquàm vigeſimus „ſecundus Concilii Milevitani. Deindè aiunt eo in primis argu„mento evinci delendam eſſe hanc clauſulam, quod prohibitio illa „nuſpiàm exſtet in Conciliis Africanis, quod tamen ut rem certam „tradit Collector. Gravis ſanè accuſatio, ſi exſtarent Canones „omnium Conciliorum Africæ, nec quidquam ſimile in eis repe„riretur. Verùm caremus multis Conciliis Africanis, quibus ſi „exſtarent, major habenda fides eſſet, quàm iis qui eorum ſcrip„tioni contradicunt. Nam præterea Concilium Africanum anni „quadringenteſimi decimi octavi apertè pronunciavit non tolera„turos ſe appellationes ad Sedem Apoſtolicam, ſi conſtiterit jus „illud Sedi Romanæ tributum non fuiſſe à Synodo Nicæna. Pro„hibitio autem illa antecedit tempora Collectionis Canonum Afri„canorum, quamvis Concilium Milevitanum, in quo addita eſt „hæc clauſula, ſit antiquius illâ prohibitione. Conſtat ergò in ea „ſententia Afros fuiſſe, ut exiſtimarent ad Sedem Apoſtolicam ap„pellari non poſſe à Iudicibus electis, nequè etiam à Concilio uni„verſali Africæ". Audienda ſunt etiam ſuperiora illius verba. "Quod ſi quis quærat, utrùm à ſententia Judicum electorum pro„vocare liceret ad ſummum Pontificem, huic reſpondeo non ſolùm „cauſſas Presbyterorum, ſed etiam Epiſcoporum ità in Provinciis „finiendas fuiſſe, ut appellari ad Tranſmarina Judicia licitum non „eſſe exiſtimarent Afri. Hinc factum, ut cum illi mentem ſuam „apertiùs explicare vellent, nondùm enim ſatis explicatam reban-

tur

„tur in epistola Concilii Africani ad Celestinum, tametsi non „admodùm obscurè scripsissent, cum Canonum horum Col„lectionem adornarent, clausulam addiderunt Canoni vigesimo „secundo Concilii Milevitani, quæ vetat ne ad Transmarina Judi„cia appellent Episcopi, neque etiam Presbyteri" : Sicut & de Episcopis sæpè constitutum est. "Ut inquit Canon vigesimus octa„vus ejusdem Collectionis",

Errorem, quo affirmat Romanas appellationes Africanorum etiam Episcopis nunquam licuisse, nolo hìc rememorare. Est in superioribus abundè eversus. eadem est ratio erroris, quo infelices ad Celestinum Pontificem literas, scriptas à paucis Episcopis, applicat toti Africanæ Ecclesiæ. An verò Africani Episcopi potuerint ab electis Judicibus ad Romanum appellare Pontificem, est alibi discutiendum. Oportet hic discutere errores alios. Primus est, quod isti ipsi Episcopi, eadem ista Synodus, quæ infelices istas literas scripsit, etiam conflaverit Africanum Codicem. Dominus Archi-Episcopus rectè vidit, rectèque profitetur & Codicem & literas esse ejusdem temporis ac ejusdem spiritus, ideòque & ejusdem, id est, nullius authoritatis. Attamen errat Codicem esse Synodale opus. Est enim personale. Uti Fulgentius Ferrandus, Carthaginensis Ecclesiæ Archi-Diaconus. & nescio cujus in Africa Sedis Antistes Cresconius fecerunt suas quorumcumquè Canonum Collectiones, ità nescio quis alius, aut qui alii conflarunt duas Collectiones solorum Africanorum Canonum, quarum altera passim dicitur Africanus Codex, altera non habet singularem titulum. Quod posterioris Collectionis author sit privata persona, lucet ex ejus subnotatione ad Canonem sexagesimum : "Hujus Concilii „Gesta ideò non ex integro descripsi, quoniàm magis ea, quæ in „tempore necessaria fuerunt, quam aliqua generalia Constituta sunt; „sed ad institutionem Studiosorum ejusdem Concilii Brevem di„gessi". Palam profitetur se non ad totius gentis Canonicam disciplinam & obligatoriam directionem congessisse hoc opus, sed dumtaxàt ad institutionem Studiosorum : Quod manifestè spectat ad singularem Doctorem. Istud ipsum profitetur Codicis Compilator per similem subnotationem ad Canonem centesimum septimum : "Gesta hujus Concilii ideò non descripsi, quoniam Provin„ciale, non universale celebratum est". Quis non videat istiusmodi subnotam en non cadere in Synodum, sed in singularem hominem?

minem ? Fuit quis ex Aurelii sequacibus, devius impugnator Episcopalium etiam appellationum. Hinc in digerendis Africanis Synodis & Canonibus non servavit ordinem temporum, sed in operis sui exordio litigiosa circà Apiarii appellationem Acta, quæ vulgò dicuntur sexta Carthaginensis Synodus, in fine autem posuit infelices literas ad Celestinum. Hanc lamentandam litem voluit sui operis esse Alpha & Omega. Est author palam impurus, & palam scripsit sub Celestino Pontifice. Hinc Conciliorum Compilatores opus istud non sub Siricio, sed ponere debebant sub Celestino. Authenticus Africanæ Ecclesiæ Codex suo loco ostendetur.

Secundus error est, quod adducti contra Romanam inferioris Cleri appellationem Canones sint Concilii Milevitani. Etenim sunt à magno illo Carthaginensi ducentorum septemdecim Episcoporum Concilio, quod post damnatos à Zozimo Pontifice Pelagium & Celestium, & transmissam gratissimam ac sanctissimam istius damnationis Tractoriam Aurelius celebravit ad ista omnia publicanda per omnem Africam, & confirmanda. Hinc ibidem curavit edi insignia ista fidei Decreta, quæ laudat Author Capitulorum exstantium post sancti Celestini Pontificis Apologeticas literas pro doctrina sancti Augustini. Diserte affirmat emanasse à Carthaginensi Concilio. Nec desunt alia testimonia. Antiquus tamen error ista Decreta adscribit Concilio Milevitano. Et istum errorem secutus est Dominus Archi-Episcopus. Pendebat tunc Apiarii causa, ideoque & lis de Jure Clericalium appellationum. Porrò Zozimus per ista sua Acta non solam, in qua damnatus Celestius, Aurelii Carthaginensem Synodum, sed insuper aliam ejusdem contra Celestii & Pelagii Dogmata, & similem Numidiæ Milevitanam Synodum confirmaverat, ideoque lætificaverat totam Africam. Hinc suæ tunc Synodo videtur Aurelius proposuisse, an circa pendentem quæstionem esset cedendum Postulatis Romanæ Ecclesiæ, an avita gentis consuetudo constanter defendenda. Et omnis Synodus censuit hanc defendendam. Hinc edidit præsentes Canones. Attamen adjunxit Pontifici aliquid deferendum. Nempe ut inferior Clerus non dumtaxat ad suæ Provinciæ Primates aut Synodos, sed insuper provocare posset ad finitimos Episcopos. Eâ tamen lege, ut propriam Provinciam non excederent. Etenim Limitanei Clerici quandoque alienæ Prouinciæ Episcopos habent

æquè

æquè vicinos, immò & viciniores. Hinc Canon addidit: "In „aliis Provinciis". Hæc tunc ſancita fuerunt ſine adjecta conditione, ſine appendice.

Tertius error eſt, quod Africana, quinti ſæculi decimo octavo anno celebrata, Synodus apertè pronunciarit non toleraturos ſe appellationes ad Sedem Apoſtolicam, ſi conſtiterit jus illud Sedi Romanæ tributum non fuiſſe à Synodo Nicæna. Etenim hæc ab Afris ſcripta ſunt ad Bonifacium Pontificem, qui nonniſi extremo iſtius anni fine, nempè vigeſima octava die decembris, eſt Pontificatum ingreſſus, ideòque iſto anno non potuit ab Afris ad ipſum Synodaliter ſcribi. Scriptum videtur ex ſexta Carthaginenſi Synodo, quæ facta fuit anno ſequenti. Annus decimus octavus apud Carthaginem vidit duas plenarias Africæ Synodos. Alteram à ſancti Proſperi contra Collatorem libro laudatam, ex qua ducenti quatuordecim Epiſcopi Zozimum inſtruxerunt de cauſſa & moribus appellantis Celeſtii, alteram celebratam poſt Celeſtii damnationem, in qua ducenti ſeptemdecim Epiſcopi ediderunt laudata Decreta ac præfatos Canones. Et hi palam admiſerunt, ut inferior Clerus etiam ad vicinos, intra ſuam tamen Provinciam, poſſet provocare Epiſcopos. At in ſequentis anni Synodo videntur recantaſſe, aut certè adjeciſſe non modicam conditionem. Ità ſuadet memorata ipſorum ad Bonifacium epiſtola: "De primo & tertio", Legatis ſuis à Zozimo Papa dati Commonitorii articulo, "id eſt, ut Romam liceat „Epiſcopis provocare, & ut Clericorum cauſſæ apud ſuarum „Provinciarum Epiſcopos finiantur, jam priore anno etiam li„teris noſtris ad venerabilis memoriæ Zozimum Epiſcopum datis „inſinuare curavimus, ut ea ſervare ſine ulla ejus injuria tan„tiſper fineremus, uſquè ad inquiſitionem Statutorum Concilii „Nicæni". Tertium Capitulum erat Sardicenſis Canon de Clericorum provocatione ad finitimos Epiſcopos. Affirmant ſe nonniſi per "Interim" de ipſo ſanxiſſe.

Attamen Domino Archi-Epiſcopo favet epiſtolæ titulus: "Do„mino Beatiſſimo Bonifacio Aurelius, Valentinus, & cæteri qui „præſentes adfuimus, numero ducenti ſeptemdecim ex omni „Concilio Africæ", At verò hæc plenaria Synodus manifeſtè eſt anni decimi octavi. Reſpondeo rem eſſe claram. Anni decimi octavi Synodus non potuit ſcribere ad Bonifacium, qui in iſto

anno nonnisi ad tres dies fuit Pontifex. Etiam clarum est, quod sexta Carthaginensis Synodus non potuerit habere tot Episcopos. Etenim fuit celebrata per solos in consueto numero provinciarum Legatos. Proindè Africani Codicis Collector, quo Aurelii causſam adjuvaret, præfata verba dolosè addidit, ac epistolam vitiavit. Eodem scopo subjunxit hæc verba: "Subscripserunt „quoquè Alipius, Augustinus, Possidius". Per ipsorum authoritatem studuit munire Aurelium, Non nego ipsos subscripsisse: Dumtaxat assero istam subnotationem esse Compilatoris, & non carere artificio. Insuper grande est mihi dubium, an Numidiæ Primas Valentinus huic Synodo interfuerit. Etenim Provinciæ ad hujusmodi Synodos non solebant destinare, nisi tres Legatos. Quidquid sit, istam subnotationem non habet epistola ad Celestinum Pontificem. Quod nempè laudati tres Episcopi istis literis non subscripsissent.

Proindè veritatem continent hæc Domini Archi-Episcopi verba: "Clausula ista", Sicut & de Episcopis sæpè constitutum est, "addita de industria fuit, quo primum tempore ador„nata est hæc Collectio. Itaquè spectari debet hic Canon tan„quàm vigesimus octavus istius Collectionis, non autem tam„quam vigesimus secundus Concilii Milevitani". At verò istius Collectionis author non fuit aliqua Synodus, sed nescio quis privatus, malè olidus. Et licèt esset Synodus, fuisset ejusdem fœtoris. Quisquis fuerit, stabilire voluit temeritatem Aurelii, ideoque adjecit istam clausulam. Nullum adduxit aut laudavit Canonem, sed simpliciter adscripsit: "Sicut & de Episcopis „sæpè constitutum est". Nempè exillo tempore, quo post adductos ex Oriente Canones Aurelius cœpit limites transilire. Et hinc clausula docet non unicam, sed plures tunc sub Aurelio Synodos convenisse. Quapropter Domini Cardinales Baronius & Perronius rectissimè judicarunt istam clausulam esse spurium ac devium additamentum, ideòque radendum. Idem author possit alias temeritates Africanis ad Bonifacium & Celestinum circa has quæstiones literis intertexuisse.

Apiarii Presbyteri crimina Africani Episcopi exponunt in literis ad Bonifacium Pontificem: "Apiarius Presbyter, de cujus & or„dinatione, & excommunicatione fuerat exortum non solùm in „Siccensi, verùm etiam toti Africanæ Ecclesiæ non leve scandalum,

de

„de omnibus erratis ſuis veniam petens, communioni eſt reſtitutus". Et in literis ad ſanctum Celeſtinum: "Credidimus Apiarium cum „Fauſtino Potentino Epiſcopo", Sedis Apoſtolicæ Legato, "ideò „miſſum" in Africam, "Quoniàm ſicut per ejus operam Presby„terio anteà redditus fuerat, ità nunc poſſet de tantis criminibus, „à Tabracenis objectis, eo laborante purgari, cujus tanta ac tam „immania flagitia decurſum noſtri Concilii examen invenit, ut & „memorati patrocinium potiùs quàm judicium, ac defenſoris magis „operam, quam diſceptatoris juſtitiam ſuperarent". Et infra: "Tri„duano laborioſiſſimo agitato Judicio, cum diverſa Apiario objecta „afflictiſſimi quæreremus, vel moras Co Epiſcopi noſtri Fauſtini, „vel tergiverſationes ipſius Apiarii, quibus nefandas turpitudines „occulere conabatur, Deus Judex juſtus, fortis & longanimis, „magno compendio reſecavit. Tetriori quippè ac putidiori ob„ſtinatione compreſſa, quâ tantum libidinum cœnum impudentia „negationis volebat obruere, Deo noſtro conſcientiam ejus coarc„tante, & occulta, quæ in illius corde tamquam in volut..bro cri„minum jam damnabat, etiam hominibus publicante, repentè in „confeſſionem cunctorum objectorum flagitiorum doloſus negator „erupit: Et tandem de omnibus incredibilibus opprobriis ultro„neus ſe ipſe convicit, atquè iſtam quoquè noſtram ſpem, quia „eum & credebamus & optabamus de tam pudendis maculis poſſe „purgari, convertit in gemitus, niſi quoniàm iſtam noſtram mœ„ſtitiam uno tantùm ſolatio mitigavit, quod & nos labore diu„turnioris quæſtionis abſolvit, & ſuis vulneribus qualemcumque „medelam, etſi invita ac ſuæ conſcientiæ reluctante, confeſſione „providit". Apiarius igitùr erat graviter reus. Primò erat illegitimè ordinatus. Forſan irregularis ex occulto crimine. Deindè in Tabracenam Eccleſiam varia patrarat. Tertiò, erat fœdiſſimus ex multis flagitiis. Quartum crimen erat doloſa & pertinax omnium abnegatio. Propter iſta igitùr Urbanus Apiarium degradaverat.

CAPUT XXVII.

Exponuntur Acta Zozimi Pontificis circa Apiarium.

Egradatus Apiarius provocavit ad Zozimum Pontificem, & Romam acceſſit. Quid Zozimus circa ipſum egerit, utcumquè colligimus ex præfatis Afrorum Epiſcoporum literis ad ſanctum Bonifacium: "Quoniam Domino placuit, ut de „his, quæ nobiſcum egerunt ſancti Fratres no„ſtri, Co-Epiſcopus Fauſtinus, & Com-Presby„teri Philippus & Aſellus, non beatæ memoriæ Epiſcopo Zozi„mo, à quo ad nos Mandata & literas attulerunt, ſed tuæ Ve„nerationi, qui in ejus locum es Divinitùs conſtitutus, Humilitas „noſtra reſcriberet, ea breviter inſinuare debemus, quæ utrorum„què concordiâ terminata ſunt, non ea quæ prolixis Geſtorum „voluminibus continentur, quibus, ſalvâ quidem charitate, non „tamen ſine parvo altercationis labore demorati ſumus, ea Geſtis „deliberantes, quæ nunc ad cauſſam pertinent. Quamquàm & „ille, ſi adhuc eſſet in corpore, hoc acciperet gratiùs, quod vi„deret pacatiùs terminatum. Apiarius Presbyter, de omnibus „Erratis ſuis veniam petens, communioni eſt reſtitutus. Prior „autem Co-Epiſcopus noſter Siccenſis Urbanus, quod in eo corri„gendum viſum eſt, ſine ulla dubitatione correxit".

Zozimus ìtàque appellantem Apiarium audivit, & admiſit ad retractatorium Judicium, & in ipſo diſcuſſum reparavit. Et ad reparationem exequendam Legatos miſit in Africam: Fauſtinum Epiſcopum Potentinæ Eccleſiæ, ac Philippum & Aſellum, Presbyteros Eccleſiæ Romanæ. Addidit Mandata & literas. Utìquè quibus mandabat obediri ſuo judicio, & reparatum Apiarium reponi in ſui gradus communionem. Apiarius non ſolummodò ſe purgaverat, ſed inſuper ſuum Epiſcopum Urbanum accuſaverat de variis. Et accuſationis articulos Zozimo perſuaſerat. Hinc & ipſum Pontifex juſſit corrigere ſuas vias, alioquin à Legatis corrigen-

rigendum. Et Urbanus his obedivit. "Prior quod in eo corri-
„gendum visum est, sine ulla dubitatione correxit". Legatio non
dumtaxàt fuit destinata Siccam, sed insuper Carthaginem ad Pri-
matem Aurelium, ac omnem Africanam Ecclesiam. Et ad Pon-
tificis Mandata maturè disquirenda Aurelius coëgit Synodum. Pos-
sit fuisse illa ipsa ducentorum septemdecim Episcoporum, con-
vocata ad publicandam Celestianæ ac Pelagianæ damnationis Tra-
ctoriam. Eadem Legatio possit Tractoriam apportasse. Et hinc
forsitan ista Synodus edidit Canones, partim spectantes ad Dogma
de Divinis auxiliis, partim stabilientes antiquam disciplinam circa
appellationes inferioris Cleri. Quidquid sit, de facta tunc Synodo
scribunt Episcopi ad Bonifacium: "Salvâ quidem charitate, non
„tamen sine parvo altercationis labore demorati sumus". Et infra:
"Sanè priusquàm hæc causa isto termino clauderetur, diuturnis
„disceptationibus versabamus". De alia item circa has quæstiones
Synodo Africani Episcopi scripserunt ad Bonifacii Successorem
Celestinum: "Nam primùm, quantum obstiterit Faustinus omni
„congregationi, diversas injurias irrogando, quasi Romanæ Eccle-
„siæ asserens privilegia, & volens Apiarium à nobis in communio-
„nem suscipi, quem tua Sanctitas credens appellâsse, communioni
„reddiderat. Quod minimè tamen licuit, quod etiam Gestorum
„meliùs lectione cognosces. Triduano tamen laboriosissimo agitato
Judicio", &c. Dolendum est "prolixa Gestorum volumina", pe-
riisse aut latere. Ex ipsis enim disceremus plurima. Per istas ergò
concertationes quædam "utrorumquè concordiâ sunt terminata".
Et quidèm "pacatiùs". Primò, Apiarius, quem cum Legatis Zo-
zimus remiserat ad propria, "de omnibus erratis suis veniam pe-
„tens, est communioni restitutus". Igitùr Romana Apiarii repa-
ratio fuit ea lege ab Afris admissa, ut ille ab omni Synodo sup-
plicaret veniam.

Reparatio admissa fuit cum aliquo moderamine. Episcopi enim
pergunt ad Bonifacium: "Quia verò paci & quieti Ecclesiæ non
„tantùm ad præsens, sed etiam imposterùm prospiciendum fuit,
„quoniam talia multa præcesserant, ut vel similia, vel etiam gra-
„viora deinceps præcaveri oporteret, placuit nobis, ut dè Siccensi
„Ecclesia, licèt retento honore gradus sui, Presbyter removeretur
„Apiarius, & accepto Epistolio, ubicumquè alibi posset & vellet,
„Presbyteri munere fungeretur. Quod eidem ipsi per proprias lite-

„ras postulanti sine difficultate concessimus". Synodus propter Romanæ Ecclesiæ reverentiam admisit reparationem Apiarii. Verùm cum tribus temperamentis. Primò, citrà consequentiam. Propter pacem & quietem tàm Romanæ quàm Africanæ Ecclesiæ. Et dat hujus temperamenti causam : "Quoniam talia multa præ-„cesserant, ut vel similia, vel etiam graviora deinceps oporteret „præcaveri". Clericorum plures utroquè oculo vigilabant in hujus causæ successum, & ipsi similem appellationem tentaturi.

Secunda conditio jussit Apiarium de omnibus suis erratis supplicare veniam. Hâc enim ratione non solùm per Romanam, sed etiam per Africanam Ecclesiam est visus restitui. Tertia conditio fuit, ut in solum Presbyteri gradum, non in Siccensem Ecclesiam restitueretur. Hodiè diceremus: In solum Ordinem, non in Beneficium. Quæ conditio fuit omninò opus sancti Augustini. Nam & ipse in secundo sermone de communi vita Clericorum dixit & scripsit adversùm Clericos proprietarios : "Quisquis inventus fuerit „habere proprium, delebo eum de tabula Clericorum. Interpellet „contra me mille Concilia, naviget contrà me, quò voluerit, sit „certè ubi potuerit, adjuvabit me Deus, ut ubi ego Episcopus „sum, illic Clericus esse non possit". Palam respicit navigationes ad almam Urbem, & Romanas suorum Clericorum provocationes. Constanter asseverat ipsos, licèt Romæ reponantur in gradum, à se tamen unquàm reponendos in tabulam ac ministerium Hipponensis Ecclesiæ.

Rectè igitur adversùs Zachariæ Chalcedonensis Episcopi intercessionem dixit in octava Synodo Venerabilis Metrophanes, Orthodoxus Metropolita Smyrnensis: "Similiter etiam Apiarium, cum „esset Presbyter Ecclesiæ Siccensis Africanæ Provinciæ, propter „aliquam causam segregavit proprius Episcopus Urbanus, posteâ „verò deposuit omnimodis Synodus, quæ ibidèm collecta est. Zo-„zimus autem Papa Romanus recurrentem ad se, & ad Africanam „Synodum mittens cum literis, ut iterùm susciperetur egit, ra-„tionem reddente Synodo per Scripta Bonifacio post Zozimum „Papæ Romano de depositione, quæ facta est in Apiarium, & de „iterata justificatione" : Et quia nunc justificatum eum arbitramur, judicauimus autem non operari eum quæ sunt Presbyteri, in Ecclesia Siccensi, propter scandala, quæ subsecuta sunt. Porrò accipientem literas commendatitias à nobis, in omnibus aliis Ecclesiis Sacer-

Sacerdotio fungi. "Invenitur igitur Africana Synodus paruiſſe po-„tius judicio Zozimi Papæ Romani, ac per hoc propriàm repro-„bâſſe ſententiam, & juſtificâſſe Apiarium, non reſtitiſſe voto Ro-„manorum Pontificum". Adducta Africanæ ad ſanctum Boni-facium epiſtolæ verba non ſunt originalia: Sunt tranſlata ex textu Græco, tranſlato ex originali. Hinc non modicè ab originalibus differunt. Alia octavæ Synodi Acta ſic habent: "Eâdem ratione „Apiarium, Siccenſis Eccleſiæ, quæ in Africana Provincia eſt, „Presbyterum, loci illius Epiſcopus quandam ob cauſſam à cœtu „fidelium excluſit. Eundem poſteà Synodus ibi coacta penitùs de-„poſuit. Quem Zozimus Papa Romanus ad ſe confugientem, ſuam-„que cauſſam illi probantem abſolvit, & cum literis remiſſum ad „Synodum, recipiendum curavit. Rationem verò reddens per „Apologeticum Scriptum Synodus Africana de Apiarii depoſiti, „& rursus juſtificati cauſsâ apud Bonifacium Papam Romanum, „Zozimi Succeſſorem, inquit": Apiarium etiam hodiè abſolutum judicamus. Cenſuimus tamen ei, propter ſcandala conſecuta, in Eccleſia Siccenſi Presbyteri locum non eſſe obeundum, at in aliis Eccleſiis rem ei Divinam facere licere. "Synodum ergò Africa-„nam Zozimi Judicio potiùs obtemperaſſe, compertum eſt".

Rationem, ex qua Africani Epiſcopi Romanam Apiarii repara-tionem admiſerint, docet eadem ad Bonifacium Papam Synodalis epiſtola. Affirmat Commonitorio, quod ſuis ad Afros Legatis dedit Zozimus, infuiſſe quatuor articulos. Primus de Romanis Epiſcoporum, tertius erat de Presbyterorum ac reliquorum Clericorum appellationibus. Pergit epiſtola: "Quorum om-„nium de primo & tertio, id eſt, ut Romam liceat Epiſcopis pro-„vocare, & ut Clericorum cauſsæ apud ſuarum Provinciarum „Epiſcopos finiantur, jam priore anno etiam literis noſtris ad ve-„verabilis memoriæ Zozimum Epiſcopum datis inſinuare curavi-„mus, ut ea ſervare ſine ulla ejus injuria pauliſper fineremus uſquè „ad inquiſitionem Statutorum Concilii Nicæni. Et nunc de tua „poſcimus Sanctitate, ut quemadmodùm ea apud Nicæam à Pa-„tribus acta & conſtituta ſunt, ſic ea à nobis facias cuſtodiri, & „ibi apud vos iſta, quæ Commonitorio attulerunt, facias exerceri". Nempè Canones Sardicenſes. Ipſos adducit epiſtola, ac proſequi-tur: "Hæc utique uſquè ad adventum veriſſimorum exemplario-„rum Nicæni Concilii inſerta Geſtis ſunt. Quæſi ibi, quemad-modum

„modùm ipso, quod apud nos Fratres ex Apostolica Sede directi „Commonitorio allegaverunt, continentur, eoque ordine vel apud „vos in Italia custodirentur, nullo modo nos talia, qualia com„memorare jam nolumus, vel tolerare cogeremur, vel intolerabilia „pateremur. Sed credimus, adjuvante misericordiâ Domini Dei „nostri, quod tua Sanctitate Romanæ Ecclesiæ præsidente, non „sumus jam istum typhum passuri, & servabuntur ergò nos ea, „quæ nobis etiam non differentibus custodiri debeant cum fraterna „charitate, quæ secundùm sapientiam atquè justitiam, quam tibi „donavit Altissimus, etiam ipse perspicis esse servanda, si fortè ali„ter se habent Canones Nicæni Concilii. Quamvis enim plurimos „Codices legerimus, sed nunquàm in Nicæno Concilio in Latinis „Codicibus legimus, quemadmodum in supradicto Commonitorio „indè directa sunt, tamen quia hic in nullo Codice Græco ea „potuimus invenire, ex Orientalibus Ecclesiis, ubi perhibentur „eadem Decreta posse etiam authentica reperiri, magis nobis de„sideramus adferri".

Africani Antistites, dum Apiarii appellationem audiverunt admissam à Zozimo, statim intercesserunt, reclamantes ad avitam suæ gentis consuetudinem. Intercessit & Zozimus, reclamans ad Nicænos Canones. Hi, utpotè à Spiritu Sancto conditi, apud omnes Ecclesias fuerunt semper sacrosancti, ideòque & Afros terruerunt. Cecilianus Carthaginensis Archi-Episcopus adfuerat Nicæno Concilio, & ejus Canones publicaverat per omnem Africam: Hinc illi scrutati sunt apud omnia Ecclesiarum Archiva, apud omnes Bibliothecas. Nec solummodò Latinos Codices, sed etiam Græcos. Et tales Canones non invenerunt. Hinc ipsos sibi transmitti supplicarunt à Zozimo. Hic in retractatorio Apiarii Judicio perrexit, ipsum reparavit, & in Africam destinavit solemnem Legationem, quæ istam reparationem exequeretur, conferret Nicænos Canones, & Africanis Episcopis demonstraret jus Sedis Apostolicæ. Legavit Faustinum Potentinum Episcopum cum duobus Presbyteris suæ Ecclesiæ. Et cum ipsis reparatum, ac suo loco reddendum Apiarium. Misit Sardicenses Canones, affirmans Nicænos. Admirati sunt Afri: Istos enim Canones nec per auditum noverant. Hinc Pontifici, ob Apostolicæ Sedis reverentiam, promiserunt servare istas sanctiones, dummodò tamen non cogerentur ad patiendum

illum

illum typhum, qui dicebatur ſervari in Italia. Non obſtante illâ Italorum patientiâ, nullatenùs ſuſtinuerunt ſe compelli ad talia. Ob eandem Apoſtolicæ Sedis reverentiam admiſerunt Zozimi de Apiario Judicium. Sub jam dictis moderaminibus.

Verùm quis eſt ille typhus, quem Afri proteſtantur ſe nullâ ratione paſſuros? Eundem memorant in Synodalibus literis ad Celeſtinum Pontificem: "Executores etiam Clericos veſtros qui-„buſquè petentibus nolite mittere, nolite concedere, ne fumo-„ſum typhum ſæculi in Eccleſiam Chriſti, quæ lucem ſimpli-„citatis, & humilitatis diem, Deum videre cupientibus præ-„fert, videamur inducere". Ad eundem Pontificem in cauſſa Anthonii Fuſſalenſis Epiſcopi ſcripſit S. Auguſtinus: "Accipe „nunc, quæ poſt ejus ſanctæ memoriæ viri", Bonifacii Pontificis „in Africa literas geſta ſunt, & ſubveni hominibus, opem tuam „in Chriſti miſericordia multò avidiùs, quam ille, poſcentibus, „à cujus inquietudine deſiderant liberari. Judicia quippè illis, „& publicas Poteſtates, & militares impetus, tanquàm execu-„turos Apoſtolicæ Sedis ſententiam, ſive ipſe Anthonius, ſive „rumores creberrimi comminantur, ut miſeri homines Chriſtiani „Catholici graviora formident à Catholico Epiſcopo, quam cum „eſſent hæretici, à Catholicorum Imperatorum legibus formi-„dabant. Non finas iſta fieri, obſecro te per Chriſti Sangui-„nem, per Apoſtoli Petri memoriam, qui Chriſtianorum Præ-„poſitos Populorum monuit, ne violenter dominentur inter Fra-„tres". Dum Romana appellatæ cauſſæ deciſio moras alicubì aut obices pateretur, victor à Pontifice poſtulabat executoriales literas, & Executores. Et Papa eò deſtinabat Clericos, qui à publicis Romani Imperii Poteſtatibus acciperent militares impetus, atquè ità Romanum Judicium exequerentur. Hunc contra Catholicos morem Africa uſq; tunc poſſit non vidiſſe: Fieri poſſit, ut Zozimus Pontifex ipſum ibi ſtuduerit ſimul cum Sardicenſibus Canonibus plantare. Verùm Epiſcopi potentiſſimè interceſſerunt: Clamarúnt eſſe typhum hujus ſæculi, Romanâ Eccleſiâ indignum, ideòque à ſe nec per Interim admittendum. Et Italorum, aut aliarum gentium patientiam ad ſe non ſpectare.

CAPUT XXVIII.

Exponuntur Fauſtini Potentini Epiſcopi, ac Philippi & Aſelli Presbyterorum, quos Zozimus Pontifex legaverat, apud Afros Acta.

DUm Legatio hæc venit in Africam, Zozimus non diù ſupervixit. Etenim primum Legationis officium erat celebrare, aut potiùs celebrandam curare plenariam Africæ Synodum: Et celebrata fuit illa, quam paſſim dicimus ſextam Carthaginenſem. Celebratam fuiſſe ſub Bonifacii Pontificatu, eſt manifeſtum ex Actis, præſertim ex interlocutione ſancti Alipii Epiſcopi Tagaſtenſis. Celebrata fuit Honorii duodecimo, Theodoſii ſecundi octavo Conſulatu, octavo kalendas Junii. Hoc eſt, quinti ſæculi anno decimo nono, die vigeſimâ quintâ Maij. Erat Dominica prima poſt Pentecoſten. Iſto enim anno Paſcha inciderat in diem trigeſimam Martii. Zozimus anno præcedenti obijt ſeptimo kalendas Januarii: Vigeſimâ ſexta Decembris. Bonifacius fuit electus biduo poſt, in feſto ſanctorum Innocentium. Eulalii contra ipſum ſchiſma duravit ſeptem menſibus, diebus quindecim. Fuit ille anteà compreſſus, attamen ſe movere non deſijt, donec tandem, pacis cauſsâ, fuit creatus Epiſcopus Nepeſinus. Ad quæſtionem dirimendam Imperator Honorius in Idus Junias indixit Spoletinam Synodum, & ad ipſam convocavit cum Gallicanis etiam Africanos Epiſcopos, præſertim Primatem Aurelium, ſanctum Auguſtinum, alioſque ſimilium virtutum. Literæ datæ ſunt tertio kalendas Aprilis, in vigilia Paſchatis, Et Epiſcopi iſti ſe parabant ad iter. Verùm Eulalius damnavit ſemetipſum, atque ita prævenit Synodum. Etenim quinto decimo kalendas Apriles contra Principis Mandatum intravit Urbem, ac turbas egit. Hinc tertio nonas Apriles ipſum omni prætendendi Papatus jure excidiſſe pronunciavit Honorius, & Bonifacii electionem declaravit legitimam ac firmam.

Cap. 4.

mam. Septimo Idus Aprilis ad Largum Africæ Proconsulem scripsit Spoletinæ Synodi necessitatem evanuisse, ideoque nec sibi necessarios esse Africanos Episcopos. Et hasce literas Largus mox vulgavit. Tunc igitur Aurelius suspensam Synodum indixit in diem vigesimam quintam Maij. Hinc intellige ejusdem Aurelii præfationem ad istam Synodum: "Post diem præstitutum Con-„cilii, ut recordamini Fratres Charissimi, multa flagitata sunt „per exspectantes Fratres nostros, qui nunc ad præsentem Syno-„dum Legati advenerunt, quæ Gestis necesse est ut consocien-„tur. Qua de re Domino nostro de tantæ Congregationis cœtu „gratias referimus". Illi qui Provinciarum Legatos exspectarunt, erant Legati Apostolici. Etenim inter Provinciarum Legatos erant sanctus Augustinus, sanctus Alipius, ac Novatus Sitifensis Episcopus, evocati Spoletum. Apostolici itaque Legati ad primò præstitutam Synodi diem venerunt Carthaginem, Spoletinæ Synodi eventum, ac Afrorum Episcoporum reditum isthic præstolantes. Et interim ab Aurelio, ac aliis præsentibus Episcopis postularunt varia, præparatoria ad Synodalem definitionem. Synodi compendium habes ad ejus exordium: "In hoc Concilio „actum est, ut Nicænum Concilium ab Episcopis Orientalibus pe-„teretur, cui Synodo interfuit Legatio Romanæ Ecclesiæ, Fau-„stinus Episcopus, Philippus & Asellus Presbyteri". Non sunt verba Synodalia, sed Compilatoris. Quem etiam ex his verbis constat fuisse hominem privatum.

De hac Synodo scribit in sexto suo libro Petrus de Marca: "Extra-„ordinarium in Politia Ecclesiastica erat mitti in Provincias Lega-„tum, qui Conciliis Provinciarum interesset, quemadmodùm ad „Celestinum Papam scribit Concilium Africanum." : Nam ut aliqui, tamquàm à Sanctitatis tuæ Latere, mittantur, nullâ inveniinus Patrum Synodo constitutum. "Unde concludunt non toleraturam „diutiùs Africam Faustini Episcopi, Sedis Apostolicæ Legati, præ-„sentiam. De illo enim intelligi debet hic locus, non autem de „Apiario, ut censuit Illustrissimus Cardinalis Perronius". Et adducit locum: "Nam de Fratre nostro Faustino, amoto jam pro „suis nefandis nequitijs Apiario, securi sumus, quod eum probi-„tate ac moderatione tuæ Sanctitatis, salvâ fraterna charitate, „ulteriùs Africa minimè patiatur". Rectè affirmat locum hunc non de Apiario, sed agere de ulteriùs non ferendo Faustino. Errat

in aliis. Primò, quod tunc in Ecclesiastica Politia extraordinarium esset in Provincias mitti Apostolicum è Papali Latere Legatum, qui Provinciarum interesset Synodis. Etenim pluribus, ad Nicænam præparatoriis, totius Ægyptiacæ Diœcesios Alexandrinis Synodis Hosius Cordubensis Episcopus, sancti Sylvestri Legatus, non dumtaxat interfuit, sed insuper præsedit. Quod ipsum in Antiochena post Nicænam Synodo fecerunt Eusebius Vercellensis Episcopus, & Lucifer Calaritanus, Legatio sancti Liberii. Eos magnus Athanasius, ac ejus Synodus in Synodalibus ad istam Synodum literis scribunt ante omnes Episcopos, ideòque affirmant præsediss.

Secundus error est, quod Africani Episcopi improbaverint omnem istiusmodi Legationem. Etenim improbarunt solam istam, quæ mitteretur ad retractandas causas Romanarum appellationum. Et in eo graviter deviarunt. Tertius error est, quod Faustinum, quâ Legatum postulaverint revocari. Etenim non ob Legationis, sed ob variæ molestiæ & aliorum excessuum causam id postularunt. Verùm quarè Faustinus huic Synodo non præsedit? Quod non ad præsidendum, sed dumtaxat ad conferendum, ac demonstrandum esset Legatus à Zozimo. Locum cessit solis Aurelio Carthaginensi, & Valentino Numidiæ Primati: Quod alter toti Diœcesi, adeoque & Synodo præsideret, alter singularem isthic haberet Prærogativam.

Legationis & Synodi scopum exponit Synodalis ad sanctum Bonifacium epistola: "Sanè priusquàm hæc" reparati Apiarii "causa „isto termino clauderetur, inter alia, quæ diuturnis disceptatio„nibus versabamus, quia ratio ipsa poscebat, ut apud Acta Ec„clesiastica à Fratribus nostris Faustino Episcopo, & Philippo ac „Asello Compresbyteris quæreremus, ut promerent quidquid eis „nobiscum agendum fuisset injunctum, nonnulla quidem sine ullo „Scripto prosecuti sunt verbis. Sed cum id potiùs flagitaremus, quod „in literis ferrent, Commonitorium protulerunt, quod recitatum no„bis etiam Gestis, quæ secum ad vos deferunt, est allegatum. In quo „eis quatuor quædam nobiscum gerenda mandata sunt. Unum de „appellationibus Episcoporum ad Romanæ Ecclesiæ Sacerdotem. „Alterum, ne ad Comitatum Episcopi importunè navigent. Ter„tium de tractandis Presbyterorum & Diaconorum causis apud „finitimos Episcopos, si à suis excommunicati perperam fuerint.

Quar-

„Quartum de Urbano Episcopo excommunicando, vel etiam Ro„mam vocando, nisi ea, quæ videbantur corrigenda, corrigeret". Apostolici ad generales, aut alias Synodos Legati consueverunt habere Mandata duplicia, duplices instructiones: Secretam & patentalem. Hinc etiam præsentes Legati "nonnulla sine ullo Scripto „prosecuti sunt verbis". Nempè ex sua secreta instructione. Et quia ista videntur non placuisse, Synodus interceſſit: Postulavit ut exhiberent patentialia Mandata suæ Legationis. Et illi exhibuerunt Commonitorium, comprehendens quatuor articulos. Quæ omnia ut plenè videantur, expedit Carthaginensem Synodum illustrare brevi Scholio.

EXORDIVM.

POst Consulatū glorioſiſſimorum Imperatorum, Honorii duodecimum, & Theodoſii octavum, Auguſtorum, octavo kalendas Junii, ſcripta hæc ſunt Carthagine in Secretario Baſilicæ Fauſti. Cum Aurelius Papa unà cum Valentino primæ Sedis Numidiæ, & Fauſtino Eccl: ſiæ Potentinæ, Provinciæ Italiæ Piceni, Legato Eccleſiæ Romanæ, ſed & Legatis diverſarum Provinciarum Africanarum, id eſt, Numidiarum duarum. Byzacenæ, Mauritaniæ Sitifenſis, & Mauritaniæ Cæſaræenſis, ſed & Tripolis, & Vincentio Coluſitano, Fortunatiano, & cæteris Epiſcopis Provinciæ Proconſularis, ducentis decem & ſeptem, necnon Philippo & Aſello Presbyteris Romanæ Eccleſiæ, conſediſſent, adſtantibus Diaconibus, Aurelius Epiſcopus dixit.

SCHOLION.

MAniſeſtum eſt hæc non eſſe verba Synodalia. Sunt verba neſcio cujus Compilatoris: Imperiti, aut maligni. Quoniam clarum eſt huic Synodo non adfuiſſe ducentos ſeptemdecim Epiſcopos. Aderant enim ex cunctis extra Proconſularem Provinciis ſolummodò tres Legati. Etiam Valentinus Numidiæ Primas videtur non adfuiſſe. Etenim nullibi interloquitur. Et non eſt apparens ipſum fuiſſe Legatum. Quæ omnia quidam conſiderantes cenſent hanc Synodum, ipſam conſecutas literas ad Pontifices Bonifacium & Celeſtinum, omniaque circa Apiarium Acta eſſe neſcio cujus ſpuria figmenta. Eſt audax graſſatio in antiqua monimenta. Etenim iſta ferè omnia exſtant apud Dionyſium Exiguum, cujus authoritas eſt irrefragabilis: Fuit enim optimus Judex Apocryphorum. Quarè vero ſimilius eſt, quod quiſpiam Aurelii Primatis pertinax defenſor legitimis Actis commiſcuerit quaſdam paleas.

Quidquid ſit, Synodus dicitur celebrata in Baſilica Fauſti, cujus eſt frequens memoria apud Sanctum Auguſtinum. In ſermone de verbis Apoſtoli: "Dies anniverſarius Ordinationis Domini Senis „Aurelii craſtinus illuceſcet. Rogat & admonet per Humilita„tatem meam, Charitatem veſtram, ut ad Baſilicam Fauſti devo„tiſſimè venire dignemini". Et duodecimus, ac vigeſimus ſecundus poſt centeſimum ſermo de diverſis habent hanc epigraphen: "Habitus in Baſilica Fauſti, Carthagine". Ejuſdem Baſilicæ eſt valdè frequens mentio in Africanis Conciliis. Eandem laudat in libris de Wandalica perſecutione Venerabilis Victor Vitenſis Epiſcopus. Laudat ſanctum Deo-gratias Carthaginenſem Epiſcopum, quod fovendis infirmis, qui ex capta & ſpoliata per Geizericum Romanâ Urbe venerant in Africam, paraverit "duas Baſilicas, no„minatas & amplas, Fauſti & Novarum". Et inter Divinas Wandalicæ captivitatis prænunciationes refert: "Quidam Presbyter vidit „ipſam Fauſti Eccleſiam refertam turbis innumerabilibus Populo„rum, & poſt paululùm evacuatam, & repletam porcorum multitudine, atque caprarum". Quod nempè Ariani Wandali, immundis porcis & capris ſimiles, eſſent venerandam Eccleſiam invaſuri

vaſuri ac profanaturi. Et de quodam cœco ſcribit : "Pergit ad „Fauſti Baſilicam". Ubi baptizabat ſanctus Eugenius. Et fuit iſthìc illuminatus. Etiam ſcribit de Elpidiphoro Apoſtatâ : "Fuerat „apud nos in Eccleſia Fauſti baptizatus". Et poſt ejectos Wandalos Africani Epiſcopi ſcripſerunt ad Joannem ſecundum Pontificem : "Ad univerſalem totius Africæ Synodum fideli devotione „convenimus, in illa Juſtinianæ Carthaginis Baſilica Congrega„tionis noſtræ primitias Domino conſecrantes, unde Patres noſtros „Tyrannus Hunnericus expulerat. Hæc Baſilica Fauſti apud nos „dicitur : Multis Martyrum corporibus inſignita, quorum Deus „exaudivit orationes, ut daret hujus rei fiduciam Sacerdotibus". Addunt adſuiſſe ducentos ſeptemdecim Epiſcopos. Proinde erat celeberrima Baſilica. Aliqui credunt fuiſſe Cathedralem. Etenim apud ipſam erat Baptiſterium. Quod olim in quavis civitate unicum videtur fuiſſe apud ſolam principalem Eccleſiam. Item Hunnericus Rex videtur Epiſcopos noſtros ejeciſſe ex Cathedrali Baſilica, & ipſam tranſcripſiſſe in ſuos Arianos. At certum eſt non fuiſſe. Cathedralis Eccleſia erat ſanctarum Felicitatis ac Perpetuæ. Quæ poſtquàm à Donatiſtis rediit ad Catholicos, dici cœpit "Re„ſtituta". Fauſtus ille, à quo Fauſti Baſilica, videtur fuiſſe non ſanctus Eccleſiæ Patronus, ſed pius ejus extructor & fundator. Ignoro veram originem.

CAPITVLVM I.

POſt diem præſtitutam, ut recordamini Fratres Chariſſimi, multa flagitata ſunt per exſpectantes Fratres noſtros, qui nunc ad præſentem Synodum Legati advenerunt. Quæ Geſtis neceſſe eſt conſocientur. Qua de re Domino noſtro de tantæ Congregationis cœtu gratias referimus. Supereſt ut tam exemplaria Nicæni Concilii, quæ nunc habemus, & à Pa-

à Patribus conſtituta ſunt, quàm etiam hìc à Prædeceſſoribus noſtris, eandem firmantes Synodum, vel quæ ſecundùm eam formàm per omnes Clericorum gradus, à ſummo uſquè in ultimum, ſalubriter ordinata ſunt, in medium proferantur. Ab univerſo Concilio dictum eſt: Proferantur. Daniel Notarius recitavit: Nicæni Concilii fidei profeſsio, vel Statuta ſic ſe habent.

SCHOLION.

HÆc eſt præfatio & allocutio Aurelii Primatis. Quare Africani Codicis Compilator rectè adjunxit hæc verba: "Aurelius Epiſcopus dixit". Præſentis Synodi Compilator inconcinnè ſeparavit. Omnis quæſtio erat de Nicænis Canonibus: An hi inferiori etiam Clero permitterent Romanas appellationes. Africani Antiſtites affirmabant ipſas prohiberi per perpetuam Eccleſiæ ſuæ conſuetudinem, nihilominûs ſe propter Nicænorum Canonum reverentiam receſſuros à ſua conſuetudine, & Zozimi Papæ Mandatis per omnia parituros. Erat ſumma ſubmiſſio: Etenim quod generales Canones ſingularibus ac rationabilibus, niſi ipſas ſpeciatim exprimant, conſuetudinibus non derogent, eſt antiqua & fundata regula. Et Nicæni Canones Africanam conſuetudinem non exprimebant. Eos igitùr conquiri per omnem Africam juſſit Aurelius: Et inventi non ſunt, niſi famoſi viginti, unaque fidei Decretum, ſeu Symbolum. Notanda ſunt verba: "Exemplaria Nicæni Concilii, quæ nunc habemus, „& à Patribus conſtituta ſunt". Edicunt quod etiam tunc Africana Eccleſia ex Nicæno Concilio nihil habuerit præter Symbolum & Canones, adeòque quod Cecilianus iſta ſola ſecum Niceâ detulerit. Nulla ſecum detulit Synodalia Acta. Quodipſum feciſſe videntur & alii, qui pauci adfuerunt Synodo, Latini Epiſcopi. Quin & ipſi Apoſtolici Legati. Hinc plena Acta videtur nunquàm vidiſſe Latina Eccleſia. Immò ſanctus Hilarius Pictavienſis Epiſcopus, tantus

tantus Latinorum Doctor, in libro de Synodis profitetur ipſum Nicænum Symbolum à ſe etiam Epiſcopo non fuiſſe viſum, niſi dum in exilio degeret apud Græcos. Hinc ergò ab Aurelio Primate juſſus Daniel Notarius recitavit: "Nicæni Concilii fidei pro„feſſio, vel Statuta ſic ſe habent". Recitavit Symbolum & viginti Canones.

CAPITVLVM II.

LEcT cum legiſſet, Fauſtinus Epiſcopus Plebis Potentinę, Provincię Italiæ Piceni, Legatus Romanę Eccleſiæ, dixit: Injuncta nobis ſunt à Sede Apoſtolica aliqua per ſcripturam, aliqua etiam in Mandatis cum veſtra Beatitudine tractanda, ſicut & Geſtis ſuperioribus meminimus. Hoc eſt, de Nicænis Canonibus, ut conſerventur, & conſtitutio eorum: Et conſuetudo. Quia aliqua ordine & Canone tenentur, aliqua conſuetudine firmata ſunt. De his ergò primitùs, ſi placet Beatitudini veſtræ, tractemus: Et poſteà cætera, quę acta vel inchoata ſunt, inſerta firmabuntur, ut ad Sedem Apoſtolicam Reſcriptis veſtris intimare poſſitis, atque nos vos admonuiſſe apud Venerabilem Papam evidenter pateat, licèt & Capitula actionum jam inſerta ſint Geſtis. De ipſis ergò, ut dictum eſt ſuperiùs, quid veſtræ Beatitudini placeat, agere debemus. Veniat ergò Commonitorium in me-

dium, ut ſcire poſſit veſtra Beatitudo, quid in eo contineatur, ut ad ſingula reſpondeatur.

SCHOLION.

LEctos per Danielem Canones Fauſtinus Legatus ſibi poſtulavit exhiberi diſcutiendos. Et in diſcuſſis non habuit quod reprehenderet. Notanda ſunt verba ejus: "Sicut & Geſtis ſuperioribus meminimus". Et Aurelii in ſequenti Capitulo verba; "Quod Fratres noſtri in Actis nuper „allegaverunt". Demonſtrant hanc non fuiſſe primam Seſſionem hujus Synodi. In priori Seſſione Epiſcopi rogaverunt Fauſtinum, ut omiſſis ſecretis Mandatis exhiberet ſcriptum Commonitorium, ac ejus contenta tractaret. Hac in ſeſſione paret, & præfatur palmarem Commonitorii ſcopum eſſe, ut deinceps in Africa obſerventur Nicæni Canones. Ac item bonæ conſuetudines. Quia quædam Eccleſiaſticæ diſciplinæ capita ex ordine & canone, quædam ex legitima conſuetudine habent originem & firmitatem. Africana Eccleſia plures habuit ſingulares conſuetudines, difformes generalibus Eccleſiæ Regulis. Eas non improbari, ideòque nec abolendas à Romana Eccleſia Fauſtinus promittit, dummodò tamen ſint rationabiles, & non adverſentur Nicæno Concilio. Hujus Canones affirmat eſſe Spiritu Dei conditos, & totius Mundi reverentiâ conſecratos, ideòque nullam ab ipſis diſſonantem conſuetudinem poſſe eſſe legitimam. Omninò hos ſuos ſermones dirigit in conſuetudinem, quâ Africana Eccleſia Clericos prohibebat à Romanis appellationibus.

CAPITVLVM III.

AUrelius Epiſcopus dixit: Proferatur Commonitorium, quod Fratres & Conſacerdotes noſtri nuper allegaverunt, & cætera quæ acta ſunt, vel quæ agenda ſunt, ſubſequantur. Daniel Notarius recitavit

tavit Commonitorium: Fratri Fauſtino, & filiis Philippo & Aſello Presbyteris, Zozimus Epiſcopus. Vobis commiſſa negotia non latent. Vos ità ut noſtra, immò quia noſtra ibi in vobis præſentia eſt, cuncta peragite: Maximè cum & hoc noſtrum poſſitis habere Mandatum, verba Canonum, quæ in pleniorem firmitatem huic Commonitorio inſeruimus. Ità enim dixerunt dilectiſſimi Fratres in Concilio Nicæno, cum de Epiſcoporum appellatione decernerent: Placuit autem, ut ſi Epiſcopus accuſatus fuerit, & judicaverint congregati Epiſcopi Regionis ipſius, & de gradu ſuo dejecerint eum, & appellaſſe Epiſcopus videatur, & confugerit ad Beatiſsimum Romanæ Eccleſiæ Epiſcopum, & voluerit audiri, & juſtum putaverit, ut renovetur examen, ſcribere his Epiſcopis dignetur, qui in finitima & propinqua Provincia ſunt, ut ipſi diligenter omnia requirant, & juxta fidem veritatis definiant. Quod ſi is, qui rogat cauſſam ſuam audiri, deprecatione ſua moverit Romanum Epiſcopum, ut è Latere ſuo Presbyterum mittat, erit in poteſtate Epiſcopi Romani, quid velit, & quid exiſtimet. Et ſi decreverit mittendos eſſe, qui præſentes cum Epiſcopis judicent, habentes authoritatem ejus, à quo deſtinati ſunt, erit in ſuo arbitrio. Si verò crediderit ſufficere Epiſcopos, ut negotio terminũ imponant, faciet quod ſapientiſsimo ſuo conſilio judicaverit.

SCHOLION.

IN famosa sua ad sanctum Flavianum Constantinopolitanum Antistitem epistola sanctus Leo Pontifex Julium Puteolanum Episcopum, ac Renatum sancti Clementis Presbyterum, suos ad Ephesinam Synodum Legatos, appellat suos Fratres. Et Paschasius Quesnellus commentatur: "Ità plerique Codices manuscripti, & omnes excusi cum Græca versione. „Et congruit illius ævi moribus, cum Episcopi Presbyteros Fratres vocitabant". Fateor olim fuisse istum morem. Verùm non fuit universalis. Palàm lucet ex præsenti Commonitorio. Plura sunt istiusmodi exempla. Ex eodem Commonitorio discimus, quod Romanus Pontifex etiam tunc se scriberet simpliciter Episcopum sine contractione ad Romanam civitatem. Quod nempè sit universalis Episcopus. Primum Commonitorii caput erat de Romanis Episcoporum appellationibus. Nulla unquàm de ipsis fuerat apud Afros quæstio: Attamen Zozimus demonstrare voluit ipsas non in sola fundari consuetudine, sed etiam in Nicænis Canonibus. Ità enim Afris promiserat. Deindè istas Afrorum appellationes deducere voluit ad formam, quam omnis observabat Ecclesia. Et ad hoscè fines adduxit quintum Canonem Sardicensem. Et adjunxit esse editum in Nicæno Concilio.

CAPITVLVM IV.

ET cum recitaret, Alipius Episcopus Tagastensis, Legatus Provinciæ Numidiæ, dixit: De hoc jam superioribus etiam literis Concilii nostri rescripsimus, & id nos servaturos profitemur, quod in Nicæno Concilio constitutum est. Adhuc tamen me movet, quoniam cum inspiceremus Græca exemplaria

ria hujus Synodi Nicænæ, iſta ibi, neſcio quâ ratione, minimé invenimus. Unde petimus Venerationem tuam, ſancte Papa Aureli, ut quia hoc authenticum Concilium Nicęnum in Urbe dicitur eſſe Conſtantinopolitana, aliquos cum Scriptis Tuæ Sanctitatis mittere digneris. Et non ſolùm ad ipſum ſanctum Fratrem noſtrum Conſtantinopolitanum Epiſcopum, ſed etiam ad Alexandrinum & Antiochenum venerabiles Sacerdotes, qui hoc nobis Concilium cum ſubſtipulatione literarum ſuarum dirigant, ut omnis poſtmodùm ambiguitas auferatur. Quia nos ità, ut Frater Fauſtinus attulit, minimè invenimus. Iſta nos tamen tantiſper ſervaturos, ut anteà dixi, donec integra exemplaria veniant, profitemur. Petendus eſt autem literis noſtris & venerabilis Eccleſiæ Romanę Epiſcopus Bonifacius, ut ipſe quoquè dignetur ad memoratas Eccleſias aliquos mittere, qui eadem exemplaria prędicti Nicæni Concilii ſecũdùm ejus poſsint Scripta proferre. Nunc autem memorati Concilii Nicæni qualia exemplaria habeamus, his Geſtis ſociemus.

SCHOLION.

DE admittendis & obſervandis quoad quaſvis appellationes Nicænis Canonibus Africani Antiſtites jam fuerant ſtipulati cum Zozimo, & ab hac ejus Legatione exſpectabant iſtos Canones. Hinc ad præſentem Sardicenſem fuerunt admirati. Etenim ipſum nec invenerant in ſuis ſcriniis, nec uſquam audiverant. Interim Religioni duxerunt de Romani Pontificis fide vel dubitare. Crediderunt ſua exemplaria eſſe mutila aut mendoſa. Authentica reperiri in Patriarchalibus Græcorum Bibliothecis. Præſertim in Conſtantinopolitana. Hinc ſanctus Alipius Aurelium Primatem movit, ut non ſolummodò ab Africana, ſed etiam à Romana Eccleſia ſolemnis ad iſtas Eccleſias deſtinaretur Legatio, poſtulatura & allatura veros Nicænos Canones. Et adjunxit: "Nos tamen iſta tantiſper ſervaturos profitemur". Utique propter Apoſtolicæ Sedis reverentiam. Ex hoc loco novarum hodie rerum dilectores educunt Romanas appellationes etiam Afrorum Epiſcopis nunquàm licuiſſe. Etenim Africani hìc Epiſcopi nequaquam ſtipulantur de Clericorum, ſed de ſolis Epiſcoporum appellationibus Et iſtud ipſum confirmatur ex iſtorum Epiſcoporum literis ad Papam Bonifacium: "De „Primo" Commonitorii articulo, "id eſt, ut Romam liceat Epi„ſcopis provocare, jam priore anno inſinuare curavimus".

Reſpondeo hoc Interim, ſive Pactum non de Epiſcopalis appellationis fuiſſe ſubſtantia, ſed de ſola, Afris ignota, forma Sardicenſi. Quod enim de iſta ſubſtantia nunquàm dubitaverint, eſt abundè demonſtratum. Quod de ſola iſta forma fuerit ambiguitas, oſtendunt iſtorum Epiſcoporum tam ad Bonifacium, quàm ad Celeſtinum Pontificem literæ, præſertim hæc verba: „Nam ut aliqui tanquam à Tuæ Sanctitatis Latere mittantur, nullâ „invenimus Patrum Synodo conſtitutum". Qui nempè per Pontificem delegatæ ad retractandam cauſſam Synodo præſideant, & in Synodali opere habeant Prærogativam atquè Primatum. Tales Apoſtolicæ Sedis Legatos Afri nunqnâm viderant: At ignorabant probari per Canones. Nihilominùs ſtipulati ſunt omnem Canonem per Interim obſervare. Uti hodiè novi Dogmatiſtæ cenſent

censent retractatorium appellationum Episcopalium Judicium non posse Romam evocari, aut exerceri per ipsum Pontificem, sed eum obligari ad istud delegandum in partibus; ità tunc Africani Episcopi credebant istud Judicium spectare ad personalia sancti Petri & Successorum privilegia, ideòque non posse delegari. Opinandi fundamenta adduxi Superiùs. Ad istam igitùr, omnemque aliam Sardicensem formam in Africa plantandam Zozimus transmisit etiam Canonem de Episcoporum appellationibus.

Nec aliud Afri scripserunt ad Papam Bonifacium. Etenim adductis suis verbis mox adjungunt: "Et nunc de tua poscimus „Sanctitate, ut quemadmodùm ea apud Nicæam à Patribus acta „vel constituta sunt, sic ea à nobis facias custodiri, & ibi apud „vos ista, quæ in Commonitorio attulerunt, facias exerceri, id „est, si Episcopus accusatus fuerit", &c. Adducunt totum Sardicensem Canonem. Et concludunt: "Hæc utique usquè ad adven„tum veriſſimorum exemplarium Nicæni Concilii inserta sunt „Gestis. Quæ si ibi, quemadmodùm ipso, quod apud nos Fratres „ex Apostolica Sede directi allegaverunt, Commonitorio conti„nentur, eoque ordine vel apud vos in Italia custodiantur, nullo „modo nos talia, qualia commemorata jam nolumus, vel tolerare „cogemur, sed credimus adjuvante misericordia Domini Dei nostri, „quod tua Sanctitate Romanæ Ecclesiæ præsidente, non simus „jam typhum istum passuri". Zozimus ab Afris postulaverat duo. Primò, ut Episcoporum appellationes deinceps fierent juxta formam Sardicensem. Deinde ut retractati per Romanam Ecclesiam Judicii executio fieret eo modo in Africa, quo fiebat in Italia. Nempè dum prompta non sequebatur obedientia, fieret per violentam compulsionem, quam Afri dicebant esse "typhum sæculi". Et primum usquè ad Nicænorum Canonum adventum servare sponderunt, secundum articulum sunt omni modo aversati. Quæ omnia altè clamant hoc "Interim" fuisse non de Episcopalis appellationis substantia, sed dumtaxat de ordine & modo.

CAPIT V.

CAPITVLVM V.

Austinus Episcopus, Legatus Ecclesiæ Romanæ, dixit: Nec vestra Sanctitas præjudicat Ecclesiæ Romanæ, sive de hoc Capitulo, sive de aliis, quia dicere dignatus est Frater noster & Co-Episcopus Alipius dubios esse Canones. Sed hæc ipsa ad Sanctum & Beatissimum Papam nostrum scribere dignemini, ut & ipse integros Canones inquirens, cum vestra Sanctitate de omnibus Constitutis tractare possit. Sufficit autem, ut ipse Beatissimus Episcopus Urbis Romæ, sicut vestra Sanctitas apud se tractat, ita ipse inquirat, ne contentio inter Ecclesias nasci videatur, sed magis charitate fraternâ deliberare possitis, ipso rescribente, quid melius observari debeat. Aurelius Episcopus dixit: Præter ista, quæ promisimus Actis, necesse est ut etiam nostræ Parvitatis literis, Sancto Fratri & Con-Sacerdoti nostro Bonifacio singula, quæ tractamus, plenissimè intimemus. Ergo si omnibus placet prosecutio nostra, ore omnium condiscamus. Universum Concilium dixit: Placet.

SCHO-

SCHOLION.

ADversùs ſancti Alipii interceſſionem Fauſtinus Legatus nihil duxit opponendum. Afrorum de adducto Canone hæſitationem vidit eſſe fundatam, ideòque & dixit: "Ve„ſtra Sanctitas non præjudicat Romanæ Eccleſiæ. Attamen Legationem ad Orientales Eccleſias cenſuit non expedire, ſed verorum Canonum inquiſitionem eſſe faciendam apud ſolam Romanam & Africanam Eccleſias. Et adjunxit rationem: "Ne contentio inter „Eccleſias naſci videatur, ſed magis charitate fraternâ deliberare „poſſitis, ipſo" Pontifice Bonifacio "reſcribente, quid melius obſervari debeat". Poſtulatam ab Alipio Legationem non penitùs improbavit, ſed ſuaſit non à Romana ſimul & Africana Eccleſia faciendam, ſed permittendam Pontificis arbitrio, & ſi facienda judicetur, ab ipſo ſolo faciendam. Duplex enim & diviſa Legatio altè apud Græcos clamaret eſſe contentiones inter iſtas Eccleſias. Et Primas Aurelius probavit conſilium. Et omnis Synodus acclamavit: "Placet". Tanta erat Afrorum reverentia in Romanam Cathedram.

CAPITVLVM VI.

NOvatus Epiſcopus, Legatus Mauritaniæ Sitifenſis, dixit: Nunc meminimus in hoc præſenti Commonitorio lecto etiam de Presbyteris ſive Diaconibus contineri, qualiter ab Epiſcopis ſuis, vel à finitimis audiri debeant, quod in Nicæno Concilio minimè legimus. Unde hoc ipſum jubeat Sanctitas Veſtra nobis recitari. Aurelius Epiſcopus dixit: recitetur ad locum etiam hoc quod depoſcitur. Daniel

Notarius recitavit: De appellationibus autem Clericorum, id est, minoris loci, restat ipsius Synodi certa responsio. De qua re quid acturi sitis, credimus inserendum, quod taliter dictum est ex Concilio. Hosius Episcopus dixit: Quid me adhuc moveat, reticere non debeo. Si Episcopus fortè iracundus, quod esse non debet, citò aut asperè cõmoveatur adversùs Presbyterum sivè Diaconum suum, & exterminare eum de Ecclesia voluerit, prouidendum est, ne innocens damnetur, aut perdat communionem. Et ideò habeat potestatem ejectus, ut finitimos interpellet Episcopos, ut causam suam audiant, & diligenter tractent, quia non oportet négari audientiam roganti. Et ille Episcopus, qui aut justè aut injustè eum ejecit, patienter accipiat, ut negotium discutiatur, & aut probetur ejus, aut emendetur sententia, &c.

SCHOLION.

NOvatus Sitifensis Episcopus, ac istius Mauritaniæ Legatus, à primo Commonitorii articulo perrexit ad tertium & palmarem, qui erat de inferioris Cleri appellationibus. Etiam pro ipsis adductum à Zozimo Canonem dixit non esse Nicænum, aut certè non reperiri inter Decreta Nicæni Concilii. Quæstio est, quo fundamento, aut quo colore Zozimus ad Romanas appellationes inferiori Afrorum Clero impertiendas adduxerit istum Sardicensem Canonem? Dominus Petrus de Marca respondet: "Hujus Canonis præjudicio, quem "Legatus Faustinus tamquàm Canonem Nicænæ Synodi protulerat, Zozimus

„Zozimus firmare conatus eſt cognitionem à ſe habitam de cauſſa „tunc Apiarii Presbyteri Africani, à proprio Epiſcopo dejecti, „exiſtimans videlicèt eum eſſe Canonis illius ſenſum, ut Presby„teri excommunicati arbitrio relinquat querelam deferendi ad quos „voluerit Epiſcopos, modò Provinciæ vicini eſſent, cujuſmodi „eſſe Roma videbatur, habitâ ratione Provinciarum Maritima„rum Africæ".

Reſpondeo hæc eſſe paradoxa. Quomodò enim Romanus Antiſtes Siccenſi intra Sitifenſem Mauritaniam Clerico poſſit dici finitimus? Interjacent Numidia atquè Byzacium. Quis credat, quod Zozimus Apoſtolicam Sedem computarit inter finitimos ubicumquè damnatorum Clericorum Epiſcopos, & ex hoc ſolo titulo adſcripſerit ipſi jus admittendæ appellationis? Fundavit iſtud jus in Primatu ſuæ Sedis. Proindè Zozimus, dum Afris canonem miſit, direxit ſuos oculos haud dubiè ad ſcopum Apiarii. Quin Apiarius plurima de impotenti Afrorum Epiſcoporum in ſuum Clerum dominatu inſtillaverit auribus Zozimi, non eſt dubitandum. Nec ſine fundamentis. Iſtius enim dominatus inſolentia Gratum Primatem permovit ad daram ipſis per Apoſtolicos Canones poteſtatem circumſcribendam, ac Synodaliter ſanciendum, ut Epiſcopus non queat ſolus damnare, aut judicialiter frænare ſuum Presbyterum, aut Diaconum, niſi cum aſſiſtentia ſex, aut trium Collegarum. Proindè Zozimus Africanum Clerum cenſuit liberandum ab iſto dominatu, & vidit Sardicenſem Canonem eſſe iſti fini aptiſſimum, & propter ipſum emanâſſe. Hinc prudentiſſimè tranſmiſit in Africam. Per ipſum demonſtravit Clerum non adſtringi ad Retractatorium ſuæ Provincialis Synodi Judicium: Eſſe adeò liberum, ut ipsâ neglectâ poſſit confugere ad vicinos Epiſcopos. Quocircà Dominus Petrus de Marca manifeſtè labitur, quod Zozimus hunc Canonem adduxerit pro Romanis inferioris Cleri appellationibus. Etenim lucidum eſt iſtum eſſe ſcopum aut ſenſum Canonis. Sardicenſis de Romanis appellationibus Canon, licet ſolos Epiſcopos exprimat, omninò tamen ſancit etiam de Clericis. Et quod omnis ſub cœlo Eccleſia ipſum ſic ſemper intellexerit, huc uſque oſtenſum eſt per authentica, ac plura exempla, ac teſtimonia. Proindè omnis Zozimi per Canonem ſcopus fuit dignoſcere, an Paterna Sardicenſis Synodi in Clerum providentia, & ſuper quintum Nicænum Canonem adjecta clementia locum ha-

beret in Africa, atquè ita Clerus non opprimeretur per Episcopos. Possit in hujus canonis transmissione Zozimus oculos direxisse etiam in Romanas inferioris Cleri appellationes, & à minori ad majus duxisse argumentum, hoc sensu: Nicæni Canones inferiorem Clerum adeò non adstringunt appellare ad solam suæ Provinciæ Synodum, ut permittant appellare etiam ad finitimos Episcopos; quantò igitur magis ad Episcopum Romanorum? Ita aliqui existimant. Non malè.

CAPITVLVM VII.

CUmque recitarentur, Augustinus Ecclesiæ Hipponis Regiensis, Legatus Provinciæ Numidiæ, dixit: Et hoc nos servaturos profitemur, salvâ diligentiori inquisitione Concilii Nicæni. Aurelius Episcopus dixit: Si hoc etiam omnium vestræ Charitati placet, responsione firmate. Universum Concilium dixit: Omnia quæ in Nicæno Concilio statuta sunt, nobis omnibus placent. Jocundus Episcopus Ecclesiæ Suffetulæ, Legatus Provinciæ Byzacenæ, dixit: Quod constitutum est in Nicæno Concilio, violari á quoquam nullatenùs potest.

SCHOLION.

ETiam hæc sancti Augustini interlocutio demonstrat summam Africanæ Ecclesiæ reverentiam & in sancti Petri Sedem, & in Nicænos Canones.. Ex priori reverentia transmissos à Zozimo Sardicenses Canones omnis ista Ecclesia usquè ad lucidam veritatis manifestationem venerari perrexit tanquam Nicænos; ex posteriori fuit parata valedicere suæ antiquæ consuetudini, & inferiori etiam Clero Romanas appella-

appellationes permittere. Non ſoli duo Provinciarum Legati, ſed omnis Synodus unâ voce exclamavit: "Omnia quæ in Nicæno „Concilio ſtatuta ſunt, nobis omnibus placent". Omnibus placuit Jocundi Suffetulenſis Epiſcopi interlocutio: "Quod conſtitutum „eſt in Nicæno Concilio, violari à quoquam nullatenùs poteſt". Locuti ſunt ex regula, ex qua & magnus Leo poſteà ſcripſit Nicænos Canones eſſe "Spiritu Dei conditos, & totius Mundi reve„rentiâ conſecratos". Ex iſta reverentia Apiarii Presbyteri factam à Zozimo reparationem admiſerunt. Non uſque ad repertam Nicænorum Canonum veritatem, nequè ad quamvis aliam reincidentiæ conditionem, ſed abſolutè, ac in perpetuum. Attamen ſub præfatis moderationibus.

CAPITVLVM VIII.

FAuſtinus Epiſcopus, Legatus Eccleſiæ Romanæ, dixit: Adhuc ſecundùm profeſsionem Sanctitatis veſtræ, tàm ſancti Alipii, quàm & Fratris noſtri Jocundi, aliqua infirmari credo, aliqua firmari debeant, cum jam in dubium ipſi Canones venerint. Ergò, ut placet & nobis & Beatitudini veſtræ, ad ſanctum & venerabilem Eccleſiæ Romanæ Bonifacium Epiſcopum veſtra ſcribere dignetur Sanctitas, ut & ipſe, quod ſanctus Auguſtinus ſtatuere dignatus eſt, deliberare poſsit, utrumnàm & hoc concedendum ſit, an reticendum, hoc eſt, de appellationibus inferioris gradus Si ergò adhuc in dubium venit, de hoc Capitulo juſtum eſt ut Beatiſsimæ Romanæ Sedis Epiſcopus informari debeat. Si tàmen in approbatis Canonibus hoc reperiri poſsit.

SCHOLION.

CAnon eſt manifeſtè mendoſus. Forſan emendari poſſit hoc modo : "Aliqua infirmari credo, quæ firmari de„beant". Infirmari eſt non penitùs cohærere. Etenim ſanctus Alipius de Epiſcopalibus, ſanctus Auguſtinus de Clericalibus appellationibus dixerant : "Hoc nos ſervaturos „profitemur, ſalvâ diligentiori inquiſitione Concilii Nicæni". „At verò Jocundus Epiſcopus dixerat : "Quod conſtitutum eſt „in Nicæno Concilio, violari à quoquàm nullatenùs poteſt". Hæc Fauſtinus Legatus cenſuit non ex integro cohærere. Nonnihil receſſit à priori ſua interlocutione : "Veſtra Sanctitas non „præjudicat Eccleſiæ Romanæ". Hæſitavit, an hæc de tranſmiſſorum à Zozimo Canonum legitima authoritate diffidentia non præjudicaret. Hinc omnia cenſuit referenda ad Pontificem Bonifacium. Præſertim ſancti Auguſtini interlocutionem. Etenim ex ipſa videbat nutare reparationem Apiarii. Quoniàm reperta Canonum veritas poterat ipſam exſufflare.

CAPITVLVM IX.

AUrelius Epiſcopus dixit: Etiam, quæ dudùm veſtræ Charitati intimavimus, nunc patimini exemplaria Statutorum Nicæni Concilii, ſed & quæ hic ſalubriter à noſtris Deceſſoribus ſecundùm ejuſdem Concilii normam formata ſunt, vel quæ nunc ordinata ſunt à nobis, recitari, & Geſtis inſeri. Omne Concilium dixit: Exemplaria fidei & Statuta Niçnæ Synodi, quæ ad noſtrum Concilium per beatæ recordationis olim Prædeceſſorem tuæ Sanctitatis

tatis, qui interfuit, Cecilianum Episcopum allata sunt, sed & quę Patres, ea exemplaria sequentes, hîc constituerunt, vel nunc communi Tractatu statuimus, his Gestis Ecclesiasticis inserta manebunt, ità ut, quemadmodùm superiùs dictum est, venerabilibus viris Antiochenæ & Alexandrinæ, sed & Constantinopolitanæ Ecclesiarum Episcopis scribere vestra Beatitudo dignetur, ut exemplaria verisima Concilii Nicæni sub adstipulatione literarum suarum dirigant: Quò, declaratâ veritate, ea Capitula, quæ in Commonitorio præsens Frater, & Co-Episcopus noster Faustinus, & Com-Presbyteri Philippus & Asellus secum attulerunt, aut ibidem reperta à nobis firmabuntur, aut si non inveniuntur, collecta Synodo de hoc in sequenti tractabimus. Daniel Notarius Nicæni Concilii professionem fidei, vel ejus Statuta recitavit in Concilio Africano.

SCHOLION.

His omnibus auditis Primas Aurelius perstitit in suo priori, & quorumdam Collegarum judicio, censentium esse necessariam perquisitionem verorum Canonum. Et omnis Synodus fuit adstipulata. Dixit & allatos in Africam à Ceciliano Carthaginensi Primate, qui Synodo interfuerat, Nicænos Canones, & omnia ex ejus Codice transcripta exemplaria comprehendere solos viginti, & à Zozimo transmissos non esse in illis, ideòque necessariam esse Legationem ad Alexandrinam, Antiochenam, & Constantinopolitanam Ecclesiam, quæ ab illis authentica exemplaria adduce-

adduceret. Ad ſanctum Cyrillum Patriarcham Alexandrinum Innocentius Presbyter, ad Atticum Antiſtitem Conſtantinopolitanum miſſus eſt Marcellus Sub Diaconus. Exiſtimo pro Marcello legendum eſſe Marcellinum: Nempè illum Carthaginenſis Eccleſiæ Sub-Diaconum, qui Afrorum circa Celeſtii cauſſam Reſcripta deportavit ad Papam Zozimum. An Bonifacius Pontifex ſimilem Legationem, aut certè literas miſerit, non poſſim affirmare. Iſtius rei nulla eſt memoria. Quin tamen Africana Synodus legaverit etiam ad Eccleſiam Antiochenam, videtur non dubitandum. Iſtam Patriarchalem Cathedram videtur tunc inſediſſe venerabilis Theodotus, & ante Legationis adventum obiiſſe: Succeſſor Joannes videtur non reſpondiſſe. Aut ſanè ejus Reſcriptum latet, aut periit.

Et hæc omnia ſua Acta Synodus retulit ad ſanctum Papam Bonifacium. Apiarii reparationem, ſuum judicium de Zozimi Commonitorio, & contentis in ipſo Canonibus, ac præſertim ſuam Legationem ad Orientales Eccleſias. Hæc eſt relatio: "Quamvis „plures Codices legeremus, ſed nuſquàm in Nicæno Concilio, in „Latinis Codicibus legimus, quemadmodùm in ſupradicto Com„monitorio inde directa ſunt. Tamen quia hìc in nullo Codice „Græco ea potuimus invenire, ex Orientalibus Eccleſiis, ubi per„hibentur eadem Decreta poſſe etiam authentica reperiri, magìs „nobis deſideramus adferri. Pro qua re tuam quoque Veneratio„nem obſecramus, ut ſcribere etiam ipſe digneris ad illarum par„tium Sacerdotes, hoc eſt, Eccleſiæ Antiochenæ, Alexandrinæ, „& Conſtantinopolitanæ. Et ſi aliis etiam placuerit tuæ Sancti„tati. Ut inde ad nos eidem Canones apud Nicæam civitatem „à Patribus conſtituti veniant, te potiſſimum hoc beneficium „cunctis Occidentalibus Eccleſiis in Domini adjutorio conferente. „Quis enim dubitet exemplaria eſſe veriſſima Concilii Nicæni in „Græcia congregati, quæ de diverſis locis, & de nobilibus Græcis „Eccleſiis allata, & comparata concordant? Quod donec fiat, hæc „quæ in Commonitorio ſupradicto allegata ſunt, de appellatio„nibus Epiſcoporum ad Romanæ Eccleſiæ Sacerdotem, & de Cle„ricorum cauſſis apud ſuarum Provinciarum Epiſcopos terminandis, „nos uſque ad prolationem ſervaturos eſſe profitemur, & Beati„tudinem tuam ad hoc nos adjuturam in Dei voluntate confidimus. „Cætera verò, quæ in noſtra Synodo geſta & confirmata ſunt,

quoniam

„quoniàm ſupradicti Fratres noſtri, Fauſtinus Co-Epiſcopus, Phi-„lippus & Aſellus Presbyteri ſecum ferunt, ſi dignatus fuerit, tuæ „nota facient Sanctitati".

Plura hinc diſcimus. Primò, quod Fauſtinus Legatus, ac ejus Collegæ poſt hanc Synodum redierint ad almam Urbem. Secundò, quod Philippum & Aſellum, Cardinales Presbyteros, quos Zozimus dixerat filios, hæc Synodus inſcribat Fratres. Nempè aliter Romanus Pontifex, aliter inferiores Epiſcopi fuerunt ſemper conſueti inſcribere titulos. Etiam Innocentium Presbyterum, ſibi alienum, Legatum hujus Synodi, ſanctus Cyrillus inſcripſit filium. Forſitan quià Patriarcha Alexandrinus fuit ſemper conſuetus in cunctis imitari Romanum Pontificem. Tertiò diſcimus, quod hæc Synodus decretam à ſe Legationem retulerit Bonifacio, ſed tamen ejus executionem non diſtulerit uſquè ad ejus Reſcriptum. Quartò, quod Bonifacio ſupplicarît, ut & ipſe ſimilem Legationem decerneret. Quare omninò poſſit decreviſſe. Quintò diſcimus, quod hæc de Nicænis Canonibus quæſtio poſterioribus ſæculis forſan præbuerit anſam litigandi de eorumdem numero, & fingendi varias de ipſis epiſtolas, contentas in Codice Iſidori Mercatoris. Africani Epiſcopi plurimum fiduciæ habebant apud ſanctum Bonifacium. Quippè ab Imperatore Honorio fuerant in Italiam vocati ad diſcutiendam ejus cauſſam contra Anti-Papam Eulalium: Et ſe aditer adcinxerant, ipſum adjuturi. Hinc ab ejus ſapientia atquè juſtitia ſupplicârunt & ſperârunt ſe liberandos à ſupra expoſito Romanæ executionis modo, quem appellabant "typhum ſæculi". Idque "etiamſi fortè aliter ſe haberent Nicæni Canones". Cenſebant adverſari Chriſtianæ modeſtiæ.

CAPUT XXIX.

Exponitur alia de his rebus Carthaginenſis Synodus, habita ſub Pontificatu ſancti Celeſtini

Uo tempore Innocentius Carthaginenſis Eccleſiæ Presbyter, & Marcellinus ejuſdem Eccleſiæ Sub-Diaconus, ex Oriente rediverint, non conſtat. Etenim ad ſanctos Alipium, & Auguſtinum ſcribit ſanctus Hieronymus: "Sanctus „Innocentius Presbyter, qui hujus ſermonis eſt „portitor, anno præterito, quaſi nequaquàm in „Africam reverſurus, mea ad Dignationem veſtram Scripta non „ſumpſit". Hic Innocentius omninò videtur eſſe ille ipſe Synodalis Legatus. Cum Synodalibus literis Carthagine Alexandriam ad ſanctum Cyrillum, cum aliis ſanctorum Alipii & Auguſtini literis Alexandriâ profectus eſt Hieroſolymam ad ſanctum Hieronymum. Etenim Alipius & Auguſtinus fuerant magna pars iſtius Synodi, ideòque ejus Legato addiderunt ſuas de Pelagiana hæreſi literas ad ſuum in iſto bello ſtrenuiſſimum Commilitonem Hieronymum. Anſam ſcribendi præbuit Celeſtius, qui ſuâ ad Zozimum Pontificem appellatione Africanam inſigniter vexaverat, Romanam autem Eccleſiam fædiſſimè, ac nuperrimè deluſerat. An Innocentius ſolus, an ſimul cum Marcellino iverit Hieroſolymam, ignoro. Videtur iviſſe ſolus. Nam principales ipſorum termini fuerunt nimiùm diſparati. Quidquid ſit, ambo retulerunt Nicænos Canones cum ſancti Cyrilli & Attici literis, inſcriptis ad Aurelium, ac ejus Synodum. Sancti Cyrilli epiſtola ſcripta eſt anno iſtius ſæculi vigeſimo tertio, quarto poſt iſtam Synodum. Etenim proximum poſt epiſtolam Paſcha erat futurum decimo ſeptimo kalendas Maias, id eſt, die decimâ quinta Aprilis: Quod factum eſt anno iſtius ſæculi vigeſimo tertio. Et Paſchalis dies per Alexandriæ Patriarcham non ſolebat denunciari Eccleſiis, niſi ad Feſtum Dominicæ Epiphaniæ. Bonifacius Pontifex erat tunc adhuc ſuperſtes. Eſt enim iſto anno defunctus octavo kalendas Novembres.

In

In Africano Codice ad ſancti Cyrilli & Attici epiſtolas habemus hanc annotationem : "Sanctus Cyrillus Authentica Concilii Ni-„cæni, tranſlata de Græco, per Innocentium Presbyterum tran-„mittit. Quæ, & etiam aliæ epiſtolæ, cum eodem Concilio „Nicæno per memoratum Presbyterum Innocentium, & Mar-„cellum Sub-Diaconum Eccleſiæ Carthaginenſis, ſancto Bonifacio „Epiſcopo Romanæ Eccleſiæ ſub die ſexto kalendas Decembris „ſunt directa". Proindè circa Feſtum Epiphaniæ Innocentius Alexandriâ rediit in Africam. Exindè Epiſcopi tranſmiſſos Canones diſcuſſerunt, ac de ſuis rebus deliberarunt : Haud dubiè Synodaliter. Sexto kalendas Decembris eoſdem Legatos cum Nicænis Canonibus, ac ſuo circa hæc omnia judicio miſerunt ad ſanctum Bonifacium, haud dubiè ſupplicantes ſuam ſibi circa inferioris Cleri appellationes conſuetudinem confirmari, ac deinceps non infringi aut impeti. Verùm tunc ultra menſem defunctus erat Bonifacius, ac Celeſtinus Succeſſor ferè per menſem ſederat. Africana Eccleſia uſquè tunc iſta ignorabat. Ex his lucet labi Joannem Garnerium, ubi in Pelagiana hiſtoria aſſerit Innocentium Presbyterum ad conquirendos Nicænos Canones fuiſſe miſſum anno iſtius ſæculi decimo octavo, & nono decimo rediiſſe. Rectè tamen dubitat, an hic Legatus ſit idem cum laudato per ſanctum Hieronymum Innocentio. Etenim de ſuo Innocentio ſcribit ſanctus Hieronymus : "Quaſi nequaquàm in Africam reverſurus". Attamen hoc non evincit. Poterat enim tunc non velle, aut ex Superiorum Mandato non poſſe reverti.

His cognitis Africani Epiſcopi denuò fecerunt aliam Synodum. Ejus, uti & iſtius prioris, Acta perierunt, aut latent. Utcumquè tamen diſci poſſint ex hujus poſterioris relatione ad ſanctum Celeſtinum. Ejus verba, licèt ſuperiùs adducta, ſunt repetenda: "Optaremus, ſi quemadmodùm Sanctitas tua de Apiarii adventu „lætatos vos fuiſſe, miſſis per Compresbyterum noſtrum Leonem „literis intimavit, ita nos quoque de ejus purgatione hæc Scripta „cum lætitia mitteremus. Eſſet profectò & noſtra, & veſtra modò „alacritas certior : Nec feſtinata, nec præpropera videretur, quæ „adhuc tam de audiendo, quàm de audito præceſſerat. Adve-„niente ſanè ad nos ſancto Fratre & Co-Epiſcopo noſtro Fauſtino, „Concilium congregavimus, & credidimus ideò cum illo miſſum, „quoniam ſicut per ejus operam Presbyterio ante redditus fuerat,

„ità nunc poſſet de tantis criminibus, à Tabracenis objectis, eo „laborante purgari. Cujus tanta & tam immania flagitia decurſum „noſtri Concilii examen invenit, ut memorati patrocinium potiùs „quàm judicium, ac defenſoris magis operam, quàm diſceptatoris „juſtitiam ſuperarent. Nam primùm, quantum obſtiterit omni „Congregationi diverſas injurias ingerendo, quaſi Eccleſiæ Ro„manæ aſſerens privilegia, & volens eum à nobis in communionem „ſuſcipi, quem tua Sanctitas, credens appellâſſe, quod probare „non potuit, communioni reddiderat, quod minimè tamen licuit. „Quod etiam Geſtorum ex lectione meliùs cognoſces. Triduano „tamen laborioſiſſimo agitato judicio, cum diverſa eidem objecta „afflictiſſimi quæreremus, vel moras Co-Epiſcopi noſtri Fauſtini, „vel tergiverſationes ipſius Apiarii, quibus nefandas turpitudines „occulere conabatur, Deus Judex fortis, juſtus, & longanimis, „magno compendio reſecavit. Tetriore quippè, ac putidiore obſti„natione compreſsâ, quâ tantum libidinum cœnum impudentiâ ne„gationis volebat obruere, Deo noſtro ejus conſcientiam coarctante, „& occulta, quæ in illius corde, tanquàm in volutabro criminum „jam damnabat, etiam hominibus publicante, repentè in con„feſſionem cunctorum objectorum flagitiorum doloſus negator „erupit. Et tandem de omnibus incredibilibus opprobriis ultro„neus ſe ipſe convicit, atque ipſam quoquè noſtram ſpem, quâ „eum & credebamus, & optabamus de tam pudendis maculis poſſe „purgari, convertit in gemitus: Niſi quoniám iſtam noſtram mœ„ſtitiam uno tantùm mitigavit, quod & nos labore diuturnioris „quæſtionis abſolvit, & ſuis vulneribus qualemcumquè medelam, „etſi invita ac ſuæ conſcientiæ reluctante, confeſſione providit".

Hæc epiſtola non eſt Afrorum Antiſtitum prima ad ſanctum Celeſtinum. Nec enim ipſi ex more gratulatur Pontificatum, nec circa ipſum fauſta precatur. Solummodò habet in ſui medio: "Præfato debitæ ſalutationis officio". Eſt ſcripta ex impetu, ideòque oblita conſuetam præfationis reverentiam locare in exordio. Ex ipſa interim colligimus plura. Primò, quod in adductis ex Oriente Nicænis Canonibus miſſos à Zozimo Canones non videntes Africani Epiſcopi cenſuerint ſe fundatos adversùs Romanam Eccleſiam, ideòque reparati Apiarii cauſſam judicaverint retractandam. Et omninò retractarûnt. Quin & reparationem exufflarûnt. Ipſam anteà admiſerant ſub certis moderationibus, attamen abſolutè,

fin

ſine dependentia à quovis ſucceſſu circa Nicænos Canones. Et ecce nunc omnia circumducunt. Attamen ex alio principio. Adduxerunt enim nova ejus crimina, novaſque probationes: Et de iſtis convictum, & confeſſum denuò dejecerunt. Immo non dejecerunt, ſed à Celeſtino Pontifice dejiciendum denuò tranſmiſerunt ad almam Urbem. Appoſitis Apoſtolicæ Sedis manibus detulerunt antiquam reverentiam. Et Celeſtinus ipſum accepit cum gaudio, ejus reparationem innovavit & firmavit, & cum Fauſtino Epiſcopo reponendum remiſit in Africam. Quæ omnia apud Afros ſunt acta Synodaliter. Et ex his patet tàm Fauſtinum, quàm Apiarium frequenter ijſſe & rediiſſe.

Ad Fauſtini reditum Africani Epiſcopi denuò adunarûnt Synodum. Et in ipſa Fauſtinus Apiarii Advocatum potiùs egit, quàm Judicem. Et ante omnia potenter obſtitit omni Congregationi, diverſaſque ei ingeſſit injurias, aſſerens Romanæ Eccleſiæ privilegia. Nempè Africanos Epiſcopos durè increpavit, quod Apiarii factam à Zozimo ac Bonifacio reparationem fuiſſent auſi retractare, atquè ità patenter impingere in privilegia Romanæ Eccleſiæ. Aſſeveravit, quod inſuper noviſſimæ ejus appellationi fuiſſet deferendum. Etenim hæc verba, "Credens appellaſſe, quod probare non potuit", manifeſtè laudant non primam ad Zozimum, ſed longè poſteriorem Apiarii appellationem ad Celeſtinum. Nempè dum Africani Epiſcopi ipſum voluerunt denuò degradare, ille novam interpoſuit appellationem. Et hæc videtur fuiſſe cauſſa, cur eum ipſi damnare non præſumpſerint, ſed damnandum tranſmiſerint Pontifici. Et ipſam inſuper negarunt, dicentes ab Apiario non poſſe probari. Quin & conſtanter adjecerunt: "Quod minimè tamen „licuit". Hoc eſt, quantumvis Apiarius appellaſſet, veſtra tamen Sanctitas nequiit appellationem admittere, longè minùs ipſum reddere communioni. Nempè ob antiquam Africanæ Eccleſiæ conſuetudinem, quam adducti Nicæni Canones non infirmabant.

Pergit Synodalis ad Celeſtinum Pontificem epiſtola: "Præfato „itàque debitæ ſalutationis officio, impendio deprecamur, ut dein„ceps ad veſtras aures hinc venientes non faciliùs admittas, nec à „nobis excommunicatos in communionem ultra velitis excipere: „Quia hoc etiam Nicæno Concilio definitum, facilè advertet Vene„rabilitas tua. Nam etſi de inferioribus Clericis vel Laicis videtur „ibi præcaveri, quantò magis hoc de Epiſcopis voluit obſervari, „ne in ſua Provincia communione ſuſpenſi, à tua Sanctitate vel

„festinatò, vel præproperè, vel indebitè videantur communioni „restitui. Presbyterorum quoquè, & sequentium Clericorum im„proba refugia, sicut te dignum est, repellat Sanctitas tua: Quia „& nullâ Patrum definitione hoc Ecclesiæ derogatum est Africanæ, „& Decreta Nicæna sive inferioris gradus Clericos, sive ipsos Epi„scopos suis Metropolitanis apertissimè commiserunt. Pruden„tissimè enim, justissimèque providerunt quæcumquè negotia in „suis locis, ubi orta sunt, finienda: Nec unicuiquè Provinciæ „gratiàm Spiritus Sancti defuturam, quâ æquitas à Christi Sacer„dotibus & prudenter videatur, & constantissimè teneatur. Maximè „quia unicuiquè concessum est, si judicio offensus fuerit Cogni„torum, ad Concilia suæ Provinciæ, vel etiam universale provo„care. Nisi fortè quisquàm est, qui credat unicuilibet posse Deum „nostrum examinis inspirare Justitiam, & innumerabilibus congre„gatis in Concilium Sacerdotibus denegare. Aut quomodò ipsum „Transmarinum Judicium ratum erit, ad quod testium necessariæ „personæ, vel propter sexus, vel propter senectutis infirmitatem, „multis aliis intercurrentibus impedimentis, adduci non poterunt? „Nam ut aliqui à tuæ Sanctitatis Latere mittantur, nullâ inveni„mus Patrum Synodo constitutum. Quia illud, quod pridem per „Co-Episcopum nostrum Faustinum, tanquàm ex parte Nicæni „Concilii, transmisistis, in Conciliis verioribus, quæ accipiuntur „Nicæni, à sancto Cyrillo Co-Episcopo nostro Alexandrinæ Ec„clesiæ, & à venerabili Attico Constantinopolitano Antistite, „ex authentico missis, quæ etiam ante hoc per Innocentium „Presbyterum, & Marcellum Sub-Diaconum, per quos ad nos „ab eis directa sunt, venerabilis memoriæ Bonifacio Episcopo, „Prædecessori vestro, à nobis transmissa sunt, in quibus tale aliquid „non potuimus reperire".

Infelix, devia, ac prævaricatoria epistola. Ante omnia rogat, ut Romanus Pontifex nullam deinceps ex Africa appellationem admittat: Neqùe Laici, neqùe Clerici, neqùe item Episcopi. Ut nullum ab Africana Ecclesia excommunicatum reddat communioni. Idque quia ità sancitur à Nicænis Canonibus. Epistola affirmat Romanas appellationes adeò non firmari per istos Canones, ut etiam Episcopis per istos interdicantur. Putatur respicere quintum Canonem. Verùm ille nimiùm manifestè sancit de solis Clericis inferioribus: Nec video fucum, quo possit extendi ad

Episcopos

Epiſcopos. Quare exiſtimo Afros reſpexiſſe etiam ad quartum, ac præſertim ad ſextum Canonem, per quos Metropolitis datur non modica poteſtas in creandis Epiſcopis. Afri videntur ipſam extendiſſe ad judicia. Quidquid ſit, epiſtola ſingulariter rogat deinceps non admitti provocationes Presbyterorum, ac aliorum Clericorum. Ipſas appellat "Improba refugia". Nempè vetita per antiquam Africanæ Eccleſiæ conſuetudinem. Et adjungit iſti conſuetudini per nullam Patrum definitionem eſſe vel in minimo derogatum. Ex quo diſcimus ſingulares Eccleſiarum conſuetudines poſſe aboleri per generales Synodos: Iſtud tamen non cenſeri factum, niſi diſertè exprimatur. Hæc regula eſt adeò antiqua.

Et ſuæ conſequentiæ, quâ Nicænum Decretum extendit à Clericis ad Epiſcopos, epiſtola dat varias rationes. Primò, quia quævis negotia in ſuis, ubi orta ſunt, locis oportet audiri, & finiri. Deinde, quod Provinciarum Synodis ſperanda ſit non deeſſe Spiritus Sancti gratia, quâ cauſſarum Juſtitia videatur ac teneatur. Tertiò, quod damnatis per duodecim Collegas Epiſcopis, immò & per pauciores damnatis Clericis non denegetur appellatio. Appellare & ipſi poſſint ad plenam Provinciæ Synodum, immò & ad univerſale Concilium totius Diœceſios. Et hoc videtur eſſe novellum Clericorum privilegium, datum ex occaſione appellantis Apiarii: Quo tolleretur omnis anſa invocandi Romanam Eccleſiam. Quarta ratio eſt, quod Dominus Deus non ſit credendus unicuilibet potiùs inſpirare examinis ac judicii Juſtitiam, quàm innumerabilibus Synodaliter congregatis Epiſcopis. Eſt contumelioſa ratio. Appellatas cauſſas Romanus Pontifex etiam tunc judicabat cum ſolo ſuo Cardinalium Epiſcoporum ac Presbyterorum Conſiſtorio. Et ejus ſolius judicium iſthìc prævalebat omnium ſuffragiis. At verò Afrorum Provinciæ, ac Synodi habebant numeroſiſſimos Epiſcopos: Præſertim plena Diœceſios Synodus. Hinc adducta ratio affirmat credendum, quod Dominus Deus tanto potiùs numero inſpiret veritatem, quam uni Epiſcopo Romano. Quinta ratio eſt, quod Tranſmarinum, ſeu Romanum Judicium nequeat eſſe ratum ac firmum: Quoniam ad ipſum adduci non valent testes, aliæque perſonæ neceſſariæ. Reponi poterat appellatæ cauſſæ retractationem poſſe per Pontificem delegari in partibus, & iſti Synodali judicio poſſe præfici ac præſidere Romanum è Papali Latere Legatum, coram quo omnes neceſſariæ ſiſtantur perſonæ, &

qui

qui ex ipsarum testimoniis, aut professionibus causſam judicet, aut certè instruat Pontifici referendam. Et istam potestatem in Pontifice agnovit, & confirmavit Sardicensis Synodus. Ad hoc igitur argumentum epistola occurrit, ac respondet: "Nam „ut aliqui tanquàm à tuæ Sanctitatis Latere mittantur, nullâ „invenimus Patrum Synodo constitutum. quia illud, quod „pridem tanquàm ex parte Nicæni Concilii exinde transmisistis, „in Conciliis verioribus non potuimus reperire.

Hæc sunt fundamenta, ex quibus ista Africana Synodus censuit non solis Clericis, sed etiam Episcopis Romanas appellationes interdici per Nicænos Canones, & pariter omnes committi suis Metropolitanis. Hoc est, inconcussis, ac inappellabilibus Metropolitarum Synodis. Per Metropolitas intelligit non solos Provinciarum Præfectos, sed etiam Diœcesion Primates, Exarchos, ac Patriarchas. Fuit horrenda audacia. Africani namque Episcopi usque tunc Romam semper appellaverant, ac posteà etiam perrexerunt appellare: Et ecce ista Synodus, dum de Apiarii facta per Zozimum reparatione se vindicare studet, tentat everitere ista omnia. Et Canones Nicænos intellexit pessimè. Quod enim hi Romanas appellationes non circumscribant, est nimis exploratum. Etiam semetipsam evertit ista Synodus. Africana namque Ecclesia est Romani Patriarchatus Diœcesis, ideòque Romanus Pontifex est ejus Patriarcha, ac supremus Metropolitanus. Proinde ad ipsum appellatio ex nullo colore potuit Episcopis interdici.

Præfata epistola affirmat Nicænos Canones fuisse in Africam transmissos à solo Cyrillo Alexandrino, soloque Attico Episcopo Constantinopolitano. Antiocheni nullam facit memoriam. Rationem adduxi superiùs. Aurelius Primas in sexta Carthaginensi Synodo, & ejusdem Synodi ad sanctum Bonifacium Pontificem relatio Antiochenam Ecclesiam præponunt Alexandrinæ. Possit eveniſſe casu. Possint etiam attendisse Antiochiam fuisse primam sancti Petri Apostoli, non per Vicarium discipulum, sed in propria persona Cathedram. Insuper Afrorum isto tempore Episcopi habuerunt modicam similium rerum notitiam. Infelix epistola addit, quod Innocentius Presbyter, ac Marcellus Sub-Diaconus Nicænos Canones, quos ex Oriente detulerant in Africam, etiam detulerint Romam ad Papam Bonifacium. Ex

qno

quo colligitur, quod ſanctus Bonifacius ipſos noluerit poſtulare è Græcia. Porrò Atticus Conſtantinopolitanus Epiſcopus obijt quinti ſæculi anno vigeſimo quinto, ſexto Idus Octobris. Erat annus ſecundus Celeſtini Pontificis. Infelix iſta epiſtola videtur junior. Etenim illa, quæ circa Apiarium, & omnem hanc litem Celeſtinus egit, videntur exegiſſe moras longioris temporis. Quod ipſum firmant ſequentia epiſtolæ verba: "Nam de Fratre noſtro „Fauſtino, amoto jam pro ſuis nefandis nequitiis de Eccleſia „Chriſti dolendo Apiario, ſecuri ſumus, quod eum, probitate „ac moderatione tuæ Sanctitatis, ſalva fraterna charitate, ulteriùs „Africa minimè ſuſtinere patiatur". Affirmant Apiarii degradationem fuiſſe tandem probatam, & confirmatam à ſancto Celeſtino, & Fauſtinum Legatum aut rediiſſe Romam, aut fuiſſe revocatum. Et Afri ſupplicant deinceps non inquietari ejus diſputationibus de privilegiis Romanæ Eccleſiæ. Manifeſtum eſt hæc omnia non potuiſſe peragi modico tempore.

Hæc epiſtola etiam memorat Legatos à Latere. Eoſdem laudat in literis ad Fauſtum, Martinum, & alios Regiæ civitatis Archi-Mandritas magnus Leo Pontifex: "Propter cauſſam „fidei, quam Eutyches perturbare tentavit, de Latere meo miſi, „qui defenſioni veritatis adſiſterent". Laudat Julium Puteolanum Epiſcopum, Renatum ſancti Clementis Cardinalem Presbyterum, ac Hilarum Cardinalem Diaconum, ſuos ad ſecundum Epheſinum Concilium Legatos. Eos exprimit, & laudat in literis ad Julianum Coënſem Epiſcopum, atque adjungit: "Quos è „Latere meo vice mea miſi". Epiſt. 28. Tituli origo eſt à Concilio Sardicenſi, ſanciente varios modos, quibus Romanus Pontifex appellatas cauſſas poſſit retractare: "A proprio Latere Presbyteros „mittat". Epiſt. 31. Eſt titulus mutuatus è Romano Imperio, & cum multis aliis ejuſdem formulis tranſlatus in Eccleſiam. Hinc de pœnalium in Donatiſtas legum executione ſcribit in ſancti Auguſtini vita Beatus Poſſidius: "Propter quod perficiendum „Honorius è Latere ſuo Tribunum, & Notarium Marcellinum „ad Africam Judicem miſerat". Cap. 13. Et in Francorum hiſtoria ſanctus Gregorius Epiſcopus Turonenſis: "Miſit Rex Innacharium „, & Scaptarium, primos de Latere ſuo". L. 4. C. 13. Et Marculfus Monachus in formulis: "Præſente Miſſo noſtro, Illuſtri viro illo, „quem ex noſtro Latere illuc pro hoc direximus". L. 1 C. 40. Plura iſtiuſ

modi teſtimonia adducit in ſuis Scholiis Hieronymus Bignonius. Phraſis ab Imperio, uti ad Eccleſiam, ità quoquè devenit ad Regna. Ejus virtutem exponit in quadrageſimi ſeptimi Pſalmi enarratione ſanctus Auguſtinus : "Quicumquè alicui cohærent, „Latera ipſius dicuntur. Nam & de aliquibus hominibus ſo„lemus ità loqui : Bonus homo eſt, ſed mala Latera habet. Id „eſt, ipſe quidem bonitate præſtat, ſed maligni ſunt, qui ei „ſunt conjuncti". Eumdem in ſenſum ſecunda Matiſconenſis „Synodus reprehendit quoſdam, qui Lateri Regis adhærent". Joannes Morinus de Papalibus è Latere Legatis ſcribit : "E La„tere mitti eſt velut è familia Pontificis, ex Officialibus & Pro„curatoribus Domeſticis in opus aliquod eligi, & deputari". Non benè. Etenim Julius Puteolanus Epiſcopus nequijt fuiſſe è ſancti Leonis familia, nec ejus Domeſticus Procurator, aut Officialis. Paſchaſius Queſnellus ſcribit : "Myſterio, meâ quidem ſententiâ, „vacant hæc verba, ſaltem quod ad præſentem locum attinet, „nec aliud ſignificant, quam", Hinc. "Id eſt, ex hac urbe, ex „his partibus". Et probat ex Græca epiſtolarum tranſlatione, veroſimiliter facta per Julianum Coënſem Epiſcopum, qui iſtius phraſios Romanum myſterium non poſſit ignoraſſe. Pro iſtis vocibus ille dumtaxat poſuit, "Hinc". Reſpondeo voces nec apud Romanum Imperium, nec item apud lacerata ex ipſo Regna vacaſſe myſterio, ideoque nec apud Eccleſiam. Et iſtud myſterium ſanctus Auguſtinus abundè expoſuit. Quapropter eſſe inter Pontificis Romani Latera eſt eſſe inter ejus in Romanæ Provincæ Synodo, aut Romanæ Eccleſiæ Conſiſtorio Adſeſſores. Et hi erant ejus Comprovinciales Epiſcopi, & Cardinales Presbyteri. Item Romanæ Eccleſiæ Archi-Diaconus. Quam dignitatem Hilarus geſſit ſub ſancto Leone. Hinc Dulcitius Notarius non mittebatur è Latere. Nec item Cardinales Diaconi. Quia Pontifici in ſacro Tribunali, Conſiſtorio, aut Synodo tunc non aſſidebant. Hodie adſident : Et quidem ante Epiſcopos. Item hodiè Romanus Pontifex vix adunat Synodum ſuæ Provinciæ : Pleraque agit in Conſiſtorio. Et iſthic ei adſident omnes, & ſoli Cardinales. Hinc hodiè illi omnes & ſoli poſſint eſſe Legati à Latere. Proindè Papale Latus hodiè eſt ejus adſeſſio in Conſiſtorio. Eodem modo exponi debent Latera Laicorum Principum.

CAPUT

CAPUT XXX.

An hæc omnia per & circa Apiarium Gesta sint authentica?

MArcus Anthonius Capellus edidit insigniter eruditum de Romanis Afrorum appellationibus opusculum, in quo rectè docet, ac lucidè demonstrat Africanis Episcopis semper, Africanis autem Clericis numquàm licuisse provocare ad Sedem Apostolicam, ideòque sextam Carthaginensem Synodum, Synodales ad sanctum Bonifacium, & Celestinum literas, omniaque circa Apiarium Acta esse spuria figmenta. Fateor ipsum non loqui sine fundamentis. Ego tamen non ausim ista probare. Etenim istam Synodum, istas epistolas, ista Gesta, tanquàm legitima, & authentica, laudant Dionysius Exiguus, antiquus Africanæ Ecclesiæ Codex, alia antiqua Africanorum Canonum Collectio, plures Gallicanæ Synodi, Trullana Synodus, Synodus octava, Hincmarus Rhemensium Metropolita, aliique plures Collectores Canonum. Attamen eruditi istius viri argumenta non sunt frivola, ideòque audienda. Primum est: "Baronius de hac controversia scribens, „dicere coactus est Acta sextæ Synodi non exstare, hoc argu„mento. Quod in Concilio inducuntur Legati cum Commonito„rio Pontificis Zozimi, à Patribus petentes, ut decernerent „quod Presbyteri, & cæteri inferiores Clerici, damnati ab Or„dinariis suis, provocare possent ad Episcopos vicinos, ante„quàm adirent Concilia Provincialia, Patresque id facere de„trectâsse, nisi sub conditione; tamen constat quod Milevi „ante aliquot annos, & Carthagine anno superiori omninò ità „fieri ipsimet constituerant". Adducit istos Canones, & pro„sequitur: "Et nihilominùs sextæ Synodi Acta inducunt Patres „ità loquentes, ac si Canonem istum neque constituissent, neque „constitui vellent, neque de eo ulla unquam mentio facta fuisset. „Mihi certè hoc argumentum magni ponderis est, & plus pro-

„bat, quàm putavit Baronius. Neque enim scio componere „Acta ista cum Canone, sed ut fert mea opinio, vel Canon „Acta, vel Acta Canonem tollunt". Respondeo hæc facilè „conciliari. Etenim Canon non ante aliquot annos à Mi„levitana, sed priori dumtaxat anno prodijt à Carthaginensi Synodo. Idque ob reverentiam Apostolici Commonitorii. Prodijt ab illa Synodo, quæ celebrata est post adductam Zozimi Tractoriam contra errores ac personas Pelagii atque Celestii. Tum Pontifici placere satagentes Africani Episcopi, Tractoriam confirmârunt per plura Decreta de Divinæ gratiæ auxiliis: Ac item in Commonitorii gratiam ediderunt Canonem, permittentem Clero provocare ad vicinos Episcopos. Eundem confirmarunt anno sequenti in sexta Synodo. Verùm tunc addiderunt aliquod temperamentum, seu aliquod Interim. Res infra elucidabitur. Eruditus vir labitur in communem errorem, qui jam laudatos Carthaginensis Concilii Canones transcribit in nescio quod Milevitanum.

Secundum ejusdem Doctoris argumentum est hoc: "Dice„bamus inter hæreticorum objectiones ex Actis & epistolis de „hac controversia isthæc haberi. Primò, Legatos à Zozimo „cum Canonibus Sardicensibus nomine Nicænorum missos in „Africam. Secundò, errore à Patribus detecto, illos scripsisse „ad Zozimum, placere quidem sibi, ut ex Africa Romana Sedes „appellaretur, quousque authentica Canonum Nicænorum re„perirentur. Ea tamen se perquirere velle, quia in exempla„ribus Nicænis, quæ erant in Africa, Canones illi desiderabantur. Tertiò, anno sequenti, octavo kalendas Junii, causa „repetita, ex Originali Ceciliani Episcopi Carthaginensis Com„monitorium Zozimi fuisse falsi convictum, sed Legatis pro „eo pugnantibus, communi consensu decretam Legationem ad „Ecclesias Alexandriæ, Antiochiæ, & Constantinopolis, quæ„situm vera exemplaria Nicæna. Quartò, ea directa ad Boni„facium Zozimi Successorem hoc anno, qui fuit post Consulatum „Honorii duodecimum, & Theodosii octavum, sexto kalendas „Decembris, cum literis Cyrilli Alexandrini, & Attici Episcopi „Constantinopolitani, quæ illic referuntur".

Notandi hic sunt aliqui Lapsus. Primus est, quod Africani Patres post detectum errorem Zozimo scripserint sibi placere, ut usque ad reperta, ac sibi demonstrata Nicænorum Canonum exemplaria

plaria Romanæ Afrorum appellationes procederent. Etenim iſta ſcripſerunt non poſt detectum errorem, ſed poſt obortum circa Canones dubium. Verba ſextæ Synodi ſunt clara: "Frater noſter Alipius „dicere dignatus eſt dubios eſſe Canones. Cum jam in dubium „Canones venerint". Poſt detectum errorem Epiſcopi iſti, vel potiùs iſtorum Epiſcoporum aliqui Romanas etiam Epiſcoporum appellationes penitùs excuſſerunt. Secundus Lapſus eſt, quod Zozimi Commonitorium fuerit ex originali Ceciliani Codice falſi convictum. Fuit dumtaxat vocatum in dubium. Si fuiſſet convictum, moleſtiſſima Legatio erat ſupervacanea. Tertius Lapſus eſt, quod Legati pro Commonitorii veritate pugnaverint. Etenim Fauſtinus Epiſcopus palam admiſit ipſum eſſe dubium. Et omninò noverat Canones iſtos eſſe Sardicenſes, non Nicænos. Quartus Lapſus eſt, quod iſta Legatio fuerit decreta communi conſenſu. Etenim Fauſtinus Legatus cenſebat rem referendam Sedi Apoſtolicæ, & ſine ejus Beneplacito nihil eſſe tentandum. Quintus Lapſus eſt, quod iſta exemplaria fuerint ad ſanctum Bonifacium tranſmiſſa poſt duodecimum Honorii, & octavum Conſulatum Theodoſii. Etenim iſto tempore Africani Antiſtites iſtos Canones nondùm viderant, ideòque nec miſerant ad Pontificem. Sanctus Cyrillus eos non miſit in Africam, niſi anno vigeſimo tertio quinti ſæculi.

Audiamus nunc reliquum argumenti: "Verùm totam hanc „narrationem eſſe commentitiam & fabuloſam, multa convincunt. „Primùm in Codice Africano, qui lectus fuit in hoc poſtremo „Carthaginenſi Concilio, relata fueré omnia Concilia plenaria, quæ „ſub Aurelio Epiſcopo ejus urbis habita fuerant à Conſulatu Theo„doſii tertio, & Abundantii, qui incidit in annum Chriſti trecen„teſimum nonageſimum tertium, uſque ad diem octavum kalendas „Junii, anni quadringenteſimi decimi noni. In eo tamen non „iſtius Concilii ſub Zozimo celebrati, non Legationis ab eo ad „Africanos decretæ, non controverſiæ de appellationibus agitatæ, „non literarum quæ inde ad Zozimum ſcriptæ fuerant, apparet „veſtigium ullum. Hæc tamen in primis & ſcribenda, & legenda „erant, ſi facta fuiſſent, maximè cum minima quæque ſuo tempore, „& loco ibi recenſita videantur". Reſpondeo in iſto Codice, licèt non habeatur ſexta Carthaginenſis Synodus, haberi tamen ejus Synodales ad ſanctum Bonifacium literas, in quibus eſt totius Synodi compendium. Habetur & poſterioris Synodi ad Celeſtinum epi-

ſtola. Quis fuerit Codicis author, infra diquiretur. Quiſquis fuerit, ad Canonem centeſimum ſeptimũ habet hanc ſubnotationem: "Geſta hujus Concilii ideò non deſcripſi, quoniam Provinciale, „non univerſale celebratum eſt". Eadem de cauſſa prætermiſit inſerere ſextam Synodum. Etiam Acta synodi, quæ ad Celeſtinum dedit devias literas. Has ſolas, unà cum aliis ad Bonifacium, cenſuit ſufficere ad inſtructionem, immò ad deſtructionem Africanæ Eccleſiæ. Quare hìc Codex nequaqam fuit lectus ad ſextam Synodum. Eſt enim ipsâ manifeſtè poſterior. Res ſuo loco diſcutietur.

Marcus Anthonius pergit in iſto argumento: "Deindè cum „Concilium plenarium contra Pelagianos habitum fuerit anno qua„dringenteſimo decimo octavo, menſe Majo, & in eo actum non „ſit de hac controverſia, ſi ejus gratiâ Zozimus aliud plenarium „anno illo celebrari voluit, ante autumnum facere id non potuit. „Neque poſt. Enimverò Patres Africani de rebus à ſe Carthagine „decretis ſcribere ad eum non potuiſſent, quia anno illo exeunte „è vivis exceſſit. Scripſiſſe tamen ad eum adhuc viventem, teſtatur „epiſtola, quæ ad Bonifacium ejus Succeſſorem data aſſeritur anno „ſequenti. Tantùm verò abeſt, ut autumno illo Zozimus Tra„ctoriis ſuis Patres Africanos ad Concilium plenarium Carthagi„nem convocarit, ut eo ipſo tempore pleroſque illorum aliò abire „compulerit, quemadmodùm Auguſtinus fidem facit epiſtolá ad „Optatum". Adducit hujus epiſtolæ, necnon & ſancti Poſſidii teſtimonium, ex quibus conſtat ſanctum Auguſtinum unà cum ſancto Alipio, & laudato Poſſidio fuiſſe tunc à ſancto Zozimo Legatum in Cæſaræenſem Mauritaniam. In iſta Legatione ſanctus Auguſtinus Cæſarææ diſputavit cum Emerito Donatiſtarum iſthic Epiſcopo, & Acta affirmant iſto anno id contigiſſe duodecimo kalendas Octobris. Hinc vir eruditus proſequitur: "Quomodò „ergò Concilium plenarium Carthaginem autumno illo Zozimus „contraxit, ſi Epiſcopos Mauritanos, & Numidas menſibus illis „Cæſaræam ablegavit? Et inter cæteros Alipium, Auguſtinum, „& Poſſidium, quos in cauſſa appellationum Legatos Provinciæ „Numidiæ Carthagine Acta illa conſtituunt". Reſpondeo hæc fuiſſe acta in Synodo adunata contra Pelagianos. Iſthic enim tractatum fuit de Romana appellatione Celeſtii, atque ex ea occaſione de cunctis ad Apoſtolicam Sedem appellationibus. Et circa Clericorum appellationem prodierunt duo Canones, quos communis error adſcribit

bit Synodo Milevitanæ. Porrò eruditus ille vir labitur hic in duobus. Primò, quod dicat non ſolos Numidas, ſed etiam Mauritanos Epiſcopos tunc à Zozimo fuiſſe Legatos Cæſaraeam. Legati enim fuerunt ſoli tres laudati Numidæ. Alter Lapſus eſt, quod ſupponat plenarias Afrorum Synodos tunc fuiſſe convocatas per Tractoriam Romani Pontificis. Nullum eſt iſtiuſmodi exemplum. Convocatæ ſemper fuerunt per Tractoriam Carthaginenſis Archi-Epiſcopi.

Audiamus & tertium argumentum: "Gravius eſt, quod tam „Actorum, quàm epiſtolarum doctrina pugnet cum doctrina Afri„cæ Catholica, quæ tum omnium Catholicorum ore contra Do„natiſtas prædicabatur. Immò aufert Pontifici Romano eam po„teſtatem, quam illo tempore Donatiſtæ ipſi ut legitimam, & Ca„nonicam agnoſcebant, ſacrilegium arbitrantes eam vel Facto, vel „Dicto violatum ire. Epiſtolæ enim ad utrumque Pontificem „ſcriptæ, & Acta illa ſumere videntur eos aliam poteſtatem non „habere, niſi quæ illis in Concilio Nicæno conceſſa fuiſſet, maximè „in appellationibus Epiſcoporum. Quare Patres illi eas tantùm ſe ad„miſſuros eſſe dicunt, quouſquè authentica Nicæna reperiantur, ad „quorum amuſſim totam poteſtatem Papæ collimari volunt. Catholici „tamen non à Concilio Nicæno, ſed ante Concilium Nicænum Afri„cam ſubjectam fuiſſe Romanæ Sedi profitebantur, & appellationes „Epiſcoporum ad Tranſmarina longè antiquiores decantabant" Hunc fuiſſe & Catholicorum & Donatiſtarum perpetuum ſenſum demonſtrat ex S Auguſtino, & proſequitur: "Adeò temerarium & ſacrile„gum putavit Auguſtinus negare Apoſtolicæ Sedi jus cognoſcendi „de judiciis Eccleſiæ Africanæ etiam ante Nicænum Concilium, ut „ne Donatiſtas quidem id auſuros, compertum haberet. Et ipſe „tunc, datis hujuſmodi literis, cum univerſa Africa hoc crimine „ſe obſtrinxerit? Donatiſtæ autem, veriti negare poteſtatem Ro„mani Pontificis in Africana Judicia, ad calumnias converſi aliquid „aliud cauſſari cœperunt, ut conſtat ex collatione tertiæ diei contra „Donatiſtas". Tunc Donatiſtæ, "inquit Auguſtinus", ipſum Melchiadem cœperunt crimine traditionis arguere, & dicere Majores ſuos propterea illius Judicium refugiſſe, quod Traditor fuiſſet. "Si verò „adeò planum fuiſset, quod Africa tunc Juriſdictioni Papæ ſubjecta „non eſset, ut nunc dicunt hæretici, quis ſibi perſuadeat Donatiſtas „non potiùs hoc in pulvere gradum fixuros, quam in lubrico illo, „unde è veſtigio turpiter dejecti fuere"? Reſpondeo his argumentis firmè

firmè concludi, ac demonſtrari, quod Romanę Epiſcoporum appellationes ſemper viguerint in Africa : Quod ipſas profeſſi ſint etiam Donatiſtę. Ac proindè Scripta ad Celeſtinum epiſtola palàm evertit perpetuam, & conſtantem Africanæ Eccleſiæ conſuetudinem. Non tamen fidem Catholicam. Aurelius enim per iracundiam turbato mentis oculo putavit ſe videre in Nicænis Canonibus, quod minimè videbat Alia eſt ratio epiſtolæ ad Bonifacium. Hæc enim manifeſtè agit non de Epiſcopalium appellationum ſubſtantia, ſed de ſola forma Sardicenſi. Agit de ſubſtantia ſolarum appellationum Clericalium.

Ad formandum quartum argumentum Marcus Anthonius Capellus adducit ſancti Auguſtini verba ex laudata ſuperiùs ad quoſdam Donatiſtarum Antiſtites epiſtola, & concludit : "Auguſtinus, „& ore Auguſtini Africa tota, vitio vertebat Secundo Epiſcopo „Tigiſitano, quod adhortatus non fuiſſet Epiſcopos Synodi ſuæ, „ut Romam Cecilianum, & alios Catholicos accuſatum irent. Quod „paſſus eſſet eos excommunicatos declarari, antequàm judicio Ec„cleſiæ Tranſmarinæ à corpore Eccleſiæ univerſalis abſcinderentur. „Exprobrabat Donatiſtis, quod innocentiæ Catholicorum conſcii, „auſi non fuerint adire Romanum Tribunal uti debebant". Et hæc omnia ſunt longè veriſſima : Per Petrum de Marca, Paſchaſium Queſnellum, & Scriptorem Anonymum nunquam ſubvertenda. Eruditus vir pergit ad infelicem epiſtolam : "Et erit qui credat ho„mines iſta dicentes, iſta ſcribentes, detrectaſſe tunc ſubire Ro„mana Judicia ? Ad ſola Decreta Nicæna omnem poteſtatem Ro„mani Pontificis retuliſſe ? Illi vitio vertiſſe, quod excommuni„catos in Africa Romæ ad communionem reſtituerit ? Quod cau„ſas finiri non pateretur in Provinciis, in quibus ortæ eſſent ? Non „erat Africa tunc & ſi fuiſſet Africa, non erat Auguſtinus tam „verſatilis, & adeò vel prodigus verecundiæ, vel inops pruden„tiæ, ut eadem hinc arguere, hinc laudare, hinc aſſerere, inde „evertere poſſet, & fidem Chriſti antiqua Pœnorum fide tractare". Adducit laudatas ſancti Auguſtini ad ſanctum Celeſtinum de Fuſſalenſi Anthonio literas urget ſcriptas iſto ipſo tempore, & ex ipſis concludit eſſe impoſſibile ut Auguſtinus tunc ſcripſerit aut ſubſcripſerit præſentes infeliciſſimas literas ad eundem Pontificem Reſpondeo hæc eſſe veriſſima, & ex iſto argumento, ut ipſe has, ità Petri de Marca Sectatores ſtudent iſtas literas proſcribere ad ſpuria, ac

ſtrami-

ſtraminea figmenta. At certum eſt ambas eſſe authenticas. Nempè Auguſtinus, Alipius, Poſſidius, ac alii meliores Aſrorum Epiſcopi retraxerunt manus ex iſtius litigii tabula, & infeliciſſimis literis noluerunt ſubſcribere.

Eruditus interim vir nervosè demonſtrat iſtam Aurelii epiſtolam eſſe infeliciſſimam, & ſcatere erroribus. Primus eſt in his verbis de quinto Nicæno Canone: "Nam etſi de inferioribus Cle„ricis, vel Laicis videtur præcaveri, quantò magis hoc de Epiſcopis „voluit obſervari"? Eſt argumentum à minori ad majus. Marcus Anthonius Capellus rectè reſpondet eſſe "vaniſſimum, quod ex „diametro pugnet cum primis principiis Patrum Africanorum". Et demonſtrat ex laudata ſancti Auguſtini epiſtola ad quoſdam Donatiſtarum Epiſcopos: "Neque enim de Presbyteris, aut Dia„conis, aut inferioris ordinis Clericis, ſed de Collegis agebatur, „qui poſſent aliorum Collegarum, & præſertim Apoſtolicarum „Eccleſiarum Judicio cauſſam ſuam integram reſervare". Et commentatur: "Quare Patrum Africanorum Aſſerta erant, de Judiciis „Tranſmarinis licere Epiſcopis, quod non licebat Presbyteris; pro„hiberi Presbyteris, quod non prohibebatur Epiſcopis. Author „verò epiſtolarum hoc illis argumentum appingit: Si non licet „Presbyteris, quantò minùs Epiſcopis? Si prohibetur Presbyteris, „quantò magis Epiſcopis"? Eſt reverà ineptiſſimum argumentum. Nempè ira viri, uti Dei Juſtitiam, ità & veritatem non operatur.

Secundus epiſtolæ error eſt in his verbis: "Quia & nulla Pa„trum definitione hoc Eccleſiæ derogatum eſt Africanæ, & Decreta „Nicæna ſive inferioris gradus Clericos, ſive ipſos Epiſcopos ſuis „Metropolitanis apertiſſimè commiſerunt". Marcus Anthonius Capellus rectè ſcribit: "Epiſtolarum Author paulò ante non aper„tiſſimè, ſed per conſequentiam inferebat, quod Epiſcoporum Ju„dicia ex Decretis Nicænis in ſuis quibuſque Provinciis finiri de„berent, quia ſcilicèt de Presbyterorum & Laicorum cauſſis Nicæne „ita Decretum erat. Nunc autem oblitus ſui non ampliùs per con„ſequentiam, ſed apertiſſimè id ibi decretum dicit. Ego autem di„co: Neque apertiſſimè, nequè per conſequentiam". Adducit quintum Nicænum Canonem, & proſequitur: "Hic eſt Canon ille „de Judiciis in cujus viſceribus Author iſte apertiſſimè vidit po„teſtatem Metropolitanorum in judicandis Epiſcopis. At ego video „quidem in illo potoſtatem, quam habent Epiſcopi, excommuni-

„candi Clericos, & Laicos ſuæ curæ ſubjectos. Video Clericos & „Laicos excommunicatos in una Provincia, in alia ad commu„nionem admitti non debere. Video Clericorum & Laicorum cauſas „ſubſidiaria per appellationem actione ſubjectas eſſe Judiciis Syno„dorum Provincialium. Video ſic excommunicatos poſt confir„matam Epiſcopi ſententiam à Synodo Provinciali, ut verè excom„municatos ab omnibus debuiſſe vitari, uſquèquo reſtituerentur, vel „ab Ordinario, vel à Synodo Provinciali. Et video demùm Con„cilia Provincialia bis quotannis ob hujuſmodi cauſſas convocari „debuiſſe. At quod Epiſcoporum cauſſæ, & eorum Judicia Me„tropolitanis deferantur, hìc nullo modo video". Longè minùs in iſto canone ego video, quod Epiſcopi Metropolitarum, aut etiam Provincialium Synodorum judiciis debeant acquieſcere, neq; valeant ulteriùs provocare Quod tamen epiſtolæ author fuerit ſui oblitus, non auſim dicere. Circumflexit ſe in omne latus, ut errori reperiret adjutoria, & fomenta.

Eruditus ille vir etiam Zozimi Pontificis ad Afros Legationem, & omnem Apiarii Presbyteri ſeriem cenſet eſſe fabulam. Audi rationem: "Nihil eſſe ſolet tam abſurdum & incredibile, quod „non aliqua veriſimilitudine poſſit ſuaderi. Hoc tamen quod fingitur „de Canone Sardicenſi à Zozimo in Africam miſſo eſt adeò abſurdum, „ut quidquid huic ſtabiliendo excogitari & confingi poteſt, id omne „ad primum mentis obtutum quaſi fumus diffluat & evaneſcat. Si „enim, ut vidimus, Africa tota pacificè admittebat appellationes „ſuas ad Romanam Sedem, ut ſemper admiſerat, ſi ipſamet hanc „poteſtatem Papæ, tanquàm rem omninò certam, & ſanctam, Do„natiſtarum defectioni publicè tunc objectabat, certè non erat unde „Zozimus moveretur ad mittendum Canonem in Africam, ut ibi Ro„manam Poteſtatem aſſertum iret". Reſpondeo nullum apud Afros uſque ad Aurelii Lapſum fuiſſe dubium de Romanis Epiſcoporum appellationibus. Et uſque ad Zozimum Pontificem nulla fuit dubitatio de provocationibus Clericorum. Has lites excitavit audacia Apiarii Presbyteri. Et hâc occaſione Zozimus etiam Epiſcoporum appellationes voluit formare ad normam Sardicenſem. Porrò hæc omnia ad fabulas proſcribere eſt non tentanda audacia. Superiùs adduxi rationes.

Quæſtio eſt Quo fundamento ſanctus Auguſtinus dicatur non concurriſſe ad iſtam infelicem epiſtolam? Etenim etiam ipſa con-

tinctur

tinetur in Africano Codice, ipſamque ſuo Codici item inſeruit Dionyſius Exiguus : At verò Africanus Codex eſt Synodale opus, ad quod ſanctus Auguſtinus non poſſit non concurriſſe. Reſpondeo non eſſe Synodale opus. Uti Dionyſius Exiguus, Theodoretus, Joannes Scholaſticus, Ferrandus Diaconus, Creſconius Epiſcopus, aliique plures privato ſtudio compilarunt ſuos Codices, ita etiam prodiit Codex Africanus. Lucet ex ſuperiùs adducta ſubnotatione ad Canonem centeſimum ſeptimum : "Geſta hujus Concilii ideò „non deſcripſi, quoniam Provinciale, non univerſale celebratum „eſt". Quis non videat hujuſmodi ſubnotationem non proceſſiſſe à Synodali dignitate ? Collector videtur fuiſſe quis Aurelii adversùm Romanas etiam Epiſcoporum appellationes Aſſecla. Hinc Synodalia ſub Zozimo Pontifice de his verbis Acta, quæ ſuo loco & ordine poni expediebat, poſuit in capite : Et in Codicis fine infelicem epiſtolam ad Celeſtinum Pontificem. Quo infelix hæc contentio eſſet Codicis alpha, & omega. An hic Compilator ſit idem cum Compilatore alterius iſtius Collectionis, ignoro. Interim ambo habuerunt eundem ſcopum, quem poſterior exponit ad ſexageſimum Canonem : "Hujus Concilii Geſta ideò non ex in„tegro deſcripſi, quoniàm magis ea, quæ in tempore neceſſaria „fuerunt, quàm generalia conſtituta ſunt. Sed ad inſtructionem „Studioſorum ejuſdem Concilii Brevem digeſſi". Diſertè profitetur ſe compilaſſe ad ſolam utilitatem Studentium. Verus Africanæ Eccleſiæ Codex ſuo loco oſtendetur.

Porrò ſanctum Auguſtinum iſti infelici epiſtolæ non adſenſiſſe, eſt ſupra oſtenſum. Et hoc ipſum evincit epiſtolæ inſcriptio : "Ce„leſtino Aurelius, Palatinus, Anthonius, Tutus", &c. Palatinus eſt omninò ille Boſetenſis, vel cujuſvis alterius Sedis Epiſcopus, qui adfuit Carthaginenſi Proconſularis Provinciæ Synodo adversùm Pelagianos. Nec legendum eſt, "Valentinus". Quod enim tantæ graſſationis fundamentum ? Hæc ſubſcriptio demonſtrat Valentinum Vajanenſem Epiſcopum, Numidiæ Primatem, ſi fuerit adhuc ſuperſtes, hiſcè Aurelii auſibus non adfuiſſe. Quod ipſum patet ex adductis ſancti Auguſtini ad Celeſtinum Pontificem literis. Iſthic Valentinus Primas Romanam Anthonii Fuſſalenſis Epiſcopi appellationem adjuvat apud Bonifacium Pontificem, ideoque certum eſt ipſum ſub Celeſtino Succeſſore non recantaſſe. Et planè apparens eſt omnem Numidiæ Synodum fuiſſe ejuſdem mentis. Omni-

enim Anthonii appellationem fuis venerata. Et Auguſtinus erat illi mens, os, & lingua. Quarè pleriquè Epiſcopi ſecuti ejus judicium. Proindè præſens Anthonius non eſt ille, qui adfuit laudatæ Carthaginenſi Synodo. Eſt aut Fuſſalenſis, aut ille neſcio cujus Sedis alius, qui adfuit Milevitanæ Numidarum Synodo contra Pelagianos. Quiſquis fuerit, Alipius, Auguſtinus, & Poſſidius erant ſeniores, & debebant utrumquè præcedere, ideoque certum eſt ipſos non adfuiſſe. Uterque Anthonius erat ex Junioribus Afrorum Epiſcopis, atquè inde diſcimus ſolos Juvenes Aurelio adhæſiſſe. Sanctus Papa Innocentius ſolebat Aurelio familiariter, ac frequenter ſcribere: At verò nec Zozimus id fecit, nec Bonifacius, nec Celeſtinus. Inſuper Aurelius, licèt laudatiſſimus quoad cætera Epiſcopus, non apparet in Romanis Sanctorum tabulis. Nempè ob hunc finalem Lapſum. Si ad ipſum Auguſtinus, Alipius, & Poſſidius fuiſſent cooperati, etiam ipſi eſſent excluſi. Nequaquàm ad Gallicanos Epiſcopos ſcripſiſſet Celeſtinus Pontifex: "Auguſtinum, ſanctæ „recordationis virum, pro vita ſua atque meritis in noſtra com„munione ſemper habuimus, nec unquàm hunc ſiniſtræ ſuſpicionis „ſaltem rumor adſperſit, quem tantæ ſcientiæ olim fuiſſe memini„mus, ut inter Magiſtros optimos etiam antè à meis Deceſſoribus „haberetur. Benè ergò de eo omnes in commune ſenſerunt: Utpotè „qui cunctis & amori fuerit, & honori". Non ſolummodò ob rectam de Divinis auxiliis doctrinam, ſed etiam propter ſanctam, & ab omni etiam ſuſpicione immaculatam vitam, aliaque merita: Utiquè circa Romanas appellationes. Propter hæc cunctis Romanis Pontificibus fuit & amori, & honori.

CAPUT

CAPUT XXXI.

An inferior Africanæ Ecclesiæ Clerus in nullo unquam casu potuerit Romam appellare?

REspondeo potuisse. Etenim de hæresiarcha Celestio scribit in suo super ipsius nomen Commonitorio Marius Mercator: "Celestius quidam, Eunuchus matris utero editus, discipulus & auditor „Pelagii, ante viginti plùs minùs annos egressus „ex Urbe Romana, Carthaginem Africæ totius „Metropolim venit, ibiq; de infrascriptis Capitu„lis apud Aurelium Episcopum memoratæ urbis per libellum à quo„dam Paulino, Diacono sanctæ memoriæ Ambrosii Mediolanensis E„piscopi, est accusatus, sicut Gestorum confectio se habet, quibus idem „libellus insertus est, tanquàm ipse hoc non solùm doceret, sed & „per Provincias conspirantes sibi diversos, qui hæc per Populos „disseminârent, misisset". Enumerat hæreticos Celestii articulos, & pergit: "De quibus omnibus Capitulis Patres, & Episcopi Re„gionis illius restiterunt Celestio, & jusserunt ut eadem condemna„ret, quia essent hæretici sensus. Sed Celestius nullo modo acquies„cens, quin immò resistens Actis eisdem, Ecclesiastica communio„ne privatus est. A qua sententia ad Romani Episcopi examen cre„didit appellandum. Quimox idem, appellatione neglectâ, Ephe„sum Asiæ urbem contendit, ibique ausus est per obreptionem lo„cum Presbyterii petere.

Ejusdem appellationis meminit Zozimus Pontifex in literis ad Aurelium Primatem, ac alios Afrorum Episcopos: "Pariter vobis„cum voluimus habere Tractatum de illo, qui apud vos, sicut ipsi „per literas dicitis, fuerat accusatus, & ad nostram, qui se asse„reret innocentem, non refugiens Judicium ex appellatione pristinâ, „venerit Sedem, accusatores suos ultrò deposcens, & quæ in se „crimina per rumorem falsò dicebat illata condemnans". Et Celestii accusator Paulinus in directo ad Zozimum Pontificem libello: "Apud Sedem Apostolicam nihil agere potui, quia is, qui ad eam

„provocaverat, defuit, quem oportuerat utique suæ appellationis „merita prosequi, maximè cum nihil agente appellatore, secun„dùm etiam humanas leges, superior sit semper ille, qui vicit". Et Facundus Hermianensis in Byzacena apud Afros Provincia Epi-
L. 3. C. 7. scopus: "Invenient Beatum Zozimum, Apostolicæ Sedis Antistitem, contra sancti Innocentii Decessoris sui sententiam, qui „primus Pelagianam hæresim condemnavit, fidem ipsius Pelagii, „ejusque complicis Celestii, quem in Ecclesia Carthaginensi con„victum, atque appellantem Apostolicam Sedem, & ipse Gestis „discussterat, tanquàm veram & Catholicam laudantem, insuper „etiam Africanos culpantem Episcopos, quod ab illis hæretici „crederentur, cum necdum ipsi Africanis Episcopis dolos eorum „multò manifestiùs detegentibus memoratos Pelagium & Celestium putaret Orthodoxos".

Laudata Carthaginensis Synodus fuit habita anno duodecimo quinti sæculi. Marius Mercator affirmat adfuisse Patres & Episcopos istius regionis. Videtur intelligere solam Proconsularem Provinciam. Etenim S. Augustinus, ordinarius Numidiæ ad generales Synodos Legatus, in libro de Gestis Pelagii disertè scribit de hac Synodo: "Ubi quidem ipse non fui". Eodem in libello
Cap. 11. scribit: "Celestius ad Judicium Carthaginensis Ecclesiæ perdu„ctus, Episcoporum sententiâ condemnatus est". Appellat Carthaginensis Ecclesiæ Judicium, atque ita indicat fuisse solum Presbyterium istius Ecclesiæ, habens tamen adjunctos quoidam Episcopos. Nam & talem Conventum S. Augustinus pro electione sui Successoris Eradii, & pro Pelagii causa celebravit Joannes Episcopus Hierosolymæ. Attamen in Apologetico Paulus Orosius scribit Celestium isthic "plurimis judicantibus Episcopis" fuisse proditum, auditum, convictum, atque confessum. Et ab Ecclesia detestatum aufugisse ex Africa. Si tamen opus istud sit verè Pauli Orosii. Interim præfatum Hierosolymæ Conventum fuisse solius Presbyterii, disertè scribit S. Augustinus in laudato libro de Gestis Pelagii. Verùm an liber iste sit Pauli Orosii, est alia quæstio. Et plura, suo tempore adducenda, suadent atque persuadent non esse. Attamen non abnuo, quin ista fuerit Provincialis Synodus. Quidquid sit, Celestius non ad generalem istius gentis Synodum, sed proximè appellavit ad Sedem Apostolicam. Et neque Aurelius, neque quis alius Episcopus, licèt tunc Apiarii appellatio acerrimè disceptaretur, intercessit.

De

De Venerabili Paulino Diacono ſcribit imperitus Iacobi Sirmondi Prædeſtinatus : "Dum Celeſtius apud Carthaginem doceret poſſe ho-„minesſine peccato eſſe, ſibi naturâ ſufficiente ſolâ humanâ, reſtitit ei „quidam Paulinus Diaconus, Defenſor & Procurator Eccleſiæ Medio-„lanenſis". Eumdem errorem fuiſſe apud Carthaginem à Celeſtio defenſum ſcribit iſte libellus Pauli Oroſii. At verò Marius Mercator affirmat contrarium. Adducit omnes Celeſtii iſthic diſcuſſos articulos : Omnes ſunt de ſolo originis peccato, nullus de natura, aut gratia. Quod ipſum in libro de originali peccato confirmat ſanctus Auguſtinus. Et hoc eſt unum ex argumentis, quæ ſuadent iſtum libellum non eſſe Pauli Oroſii. An Paulinus Diaconus aliquandò fuerit Mediolanenſis Eccleſiæ Defenſor & Procurator, eſt incertum. Poſſit fuiſſe. Etenim Marius Mercator affirmat fuiſſe Diaconum ſancti Ambroſii. Ex quo diſcimus eſſe illum ipſum, qui ad ſancti Auguſtini preces ſcripſit vitam laudati Patris. Præſentis Synodi tempore erat Diaconus, & forſitan Archi-Diaconus Carthaginenſis Eccleſiæ : Propter Clericorum inopiam eò miſſus à ſancto Simpliciano, aut ſancto Venerio. Sanctus Iſidorus Hiſpalenſis Epiſcopus in Eccleſiaſticorum Scriptorum catalogo ſcripſit fuiſſe Presbyterum. Nec eſt facilè reprehendendus, aut emendandus. Poteſt enim ille poſteà in Presbyterum profeciſſe.

Laudata Zozimi verba affirmant deſertam appellationem fuiſſe à Celeſtio reſumptam & ipſum ejuſdem cauſsâ ad Urbem rediiſſe. Virtute "priſtinæ appellationis". Pontifex addit in alia ad eoſdem Africanos Antiſtites epiſtola: "Poſtquàm nobis Celeſtius Presbyter auditus „eſt, & quid de fide ſentiret, evidenter expreſſit, eademque, quæ in „libello contulerat, repetitis crebrò profeſſionibus roboravit, de ejus „nomine pleniùs ad Dilectionem veſtram Scripta direximus". Titulus, "Presbyter", demonſtrat Eunuchũ ab Epheſina Eccleſia non ſolummodò poſtulâſse Presbyteratum, ſed etiam impetrâſse. Marius Mercator omnia hæc exponit : "Indè", ex Epheſina civitate, "Celeſtius „ſub ſanctæ memoriæ Attico Epiſcopo urbem Conſtantinopolita-„nam petiit, ubi in ſimilibus detectus, magno ſtudio ſancti illius viri „ex prædicta Alma urbe detruſus eſt, literis ſuper ejus nomine & in „Aſiam, & Theſſalonicam, & Carthaginem ad Epiſcopos miſſis". Atticus ſuam ſuper Celeſtii nomine Tractoriam miſit in Aſiam, quod iſtius Diœceſios à ſancto Joanne Chryſoſtomo inchoatam invaſionẽ ipſe continuaret. Theſſalonicam miſit, quod iſti invaſioni adjeciſſet rapi-

rapinam Orientalis Illyrici, adjutus per diploma Imperatoris Theodosii. Romana Ecclesia mox impetravit circumduci. Transmisit & Carthaginem, quò Africanis Episcopis gratificaretur.

Marius Mercator prosequitur: "Prædictus tamen Celestius, etiam „hinc ejectus, ad Urbem Romanam sub sanctæ memoriæ Zozimo „Episcopo tota festinatione pervexit. Ubi Actis, quorum exem„plaria habemus, interrogatus, cum ab illo Cognitore aliquatenùs „terreretur, crebris responsionibus & prosecutionibus suis spem præse„minavit, condemnare se illa Capitula, de quibus apud Carthaginem „fuerat accusatus, promittens. Id enim & instantiùs jubebatur, atque „ob hoc ipsum nonnulla illius sancti Sacerdotis humanitate dignus est „habitus: Et sic epistolam benignitatis plenam ad Afros Episco„pos meruit, quâ ille abusus est, vel adhuc abutitur ad multò„rum ignorantium deceptionem". Quod fuerit Epheso ejectus, testatur etiam sanctus Prosper in carmine de Ingratis. Et confirmat hìc Marius Mercator, dicens fuisse ejectum etiam Constantinopoli. Vox, "Etiam", supponit priorem ejectionem. Carthaginensis Synodus facta est istius sæculi anno duodecimo. Et Celestius Romam rediit anno decimo septimo. Tunc enim Zozimus adscendit Thronum S. Petri. Medio tempore vagatus Ephesi, Constantinopoli, & alibi. Suis ubique disputationibus commovit omnia, & ubique damnatus est tanquam hæreticus, atque ejectus. Et desperatus rediit Romam. Haud dubiè Innocentii Pontificis mors, & nativa Zozimi clementia hominem animarunt ad resumendam appellationem.

Rediit Romam, se innocentem asserens, Apostolicæ Sedis Judicium ex pristina appellatione non refugiens, seriò protestans se nec refugere, nec unquàm refugisse, ideoque nec unquàm renunciâsse appellationi: Sparsa de se crimina, utique hæreticos errores condemnavit, ultrò deposcens suos accusatores evocari ad causæ retractationem. Pontifex hæc largiùs scribit in alia epistola ad Episcopos Africanos: "Celestius Presbyter nostro se ingessit exa„mini, expetens ea, quæ de se Apostolicæ Sedi aliter quàm oportuit „essent inculcata, purgari. Et licèt multæ occupationes majori„bus vinculis Ecclesiasticorum negotiorum curam nostram, sol„licitudinemque distraherent, tamen ne Fraternitatis vestræ de ad„ventu, & discussione prædicti diutiùs penderet exspectatio, post„habitis omnibus, die cognitionis residimus in sancti Clementis

Ba-

„Basilica: Scilicet ut ad salutiferam castigationem tanti Sacerdo-„tis authoritas præsenti cognitioni esset exemplo. Omnia igitur, „quæ priùs fuerant acta, discussimus. Intromisso Celestio, li-„bellum ejus, quem dederat, fecimus recitari. Nec hoc contenti, „utrùm hæc, quæ scripsisset, corde loqueretur, an labiis, sæpe-„numerò exploravimus". Pontifex affirmat varia. Primò, quod resumptam Celestii appellationem admiserit. Secundò, quod ejus accusatorem, aliosque Adversarios noluerit ex Africa evocare, nisi priùs cognovisset esse verisimile viri corrigendi fundamentum. Tertiò, quod ad hoc investigandum indixisset Conventum in Ecclesia S. Clementis. Quartò, quod in hoc Conventu ante omnia discusserit Carthaginensia Acta adversùs Celestium. Quintò, quod tunc intromiserit Celestium, & multifariè examinaverit. Sextò, quod ex maturo examine judicaverit ipsum esse Catholicum, & ex obreptione condemnatum. Celestium mirè adjuvit Praylii, qui isto ipso anno ante paucas hebdomadas Joanni successerat in Hierosolymæ Cathedram, epistola ad Pontificem, quâ caussæ Pelagii enixiùs adstipulabatur. Haud dubiè fuerit Synodica Epistola, quâ Praylius suam consecrationem referebat, & supplicabat ejus firmitatem. Exinde enim Hierosolymitani Episcopi cœperant cristas erigere, & se ostentare Patriarchas. Nec minùs adjuvit Pelagii ad Innocentium epistola, quâ Orthodoxam professus fidem, protestabatur se per omnia Orthodoxum. Epistola invenit defunctum Innocentium, ideòque tradita fuit Zozimo Successori. His omnibus ille circumscriptus & permotus aliquòt pro Celestio & Pelagio ad Africanos Antistites scripsit epistolas, illos pronuncians Orthodoxos, & hos arguens de præcipitatis Judiciis. Et adjunxit: "Undè in præsenti caussa „nihil præcox, immaturumque censuimus, sed voluimus in-„notescere Sanctitati vestræ super absoluta Celestii fide nostrum „examen, cui etiam prior libellus, ab eo intra Africam datus, „testimonio apud vos esse debuisset, ne inexplicatis, famâque „jactatis tam facilè crederetur. Quare intra secundum mensem aut veniant qui redarguant aliter sentire, quàm libellis & con-„fessione contexuit, aut nihil post hæc tam aperta & manifesta, „quæ protulit, dubii Sanctitas vestra resedisse cognoscat". Hæc sunt Zozimi circa Celestium Acta & Scripta, ex quibus Facundus Hermianensis Episcopus rectè scripsit ipsum fuisse deceptum.

Nempe circa personam, non circa dogma. Ex iisdem sanctus Possidius in sancti Augustini vita scribit Pelagianos fuisse dolosos, & vafros, omnibusque nervis incubuisse, ut Sedem Apostolicam circumscriberent in suos errores.

Certè Zozimus non temerè processit. Etenim Celestius ipsi exhibuit suæ fidei libellum, quem ex variis per S. Augustini opera sparsis partibus eruditè congessit, & nobis integrum exhibuit Joannes Garnerius. De originali illi peccato pessimè loquitur. Attamen verisimilis Eunuchus adjunxit se existimare, quod ista spectarent ad Ecclesiasticas quæstiones. „Quod esset quæstiones recenter natæ, se non esse ipsarum authorem, se nihil de ipsis definire, & paratum parère judicio Sedis Apostolicæ. Hæc professio Zozimo placuit. Hinc Celestium, & omnem etiam Synodum obtestatus est, ut grassantibus tunc quæstionum tendiculis, & ineptis certaminibus abstinerent, quoniam in ipsis magni etiam viri fuerint periclitati & lapsi. „Et hoc libello non contentus, in examinando Celestio adjunxit quæ in suo ad ipsum libello scripsit pro gratiarum actione Paulinus Diaconus: "Beatitudo tua Cæ„lestio, cum à Sede Apostolica audiretur, inter cætera præcepit his „verbis"; Damnas ergò illa omnia, quæ in libello Paulini continentur, hoc est, de quæstionibus? Et in alio loco: Cognovisti, quales literas dederit Sedes Apostolica ad Fratres & Co-Episcopos Africanæ Provinciæ? Et adjectum: Damnas illa omnia, quæ damnavimus, & tenes quæ tenemus? "Et iterùm": Illa omnia damnas, quæ jactata sunt de nomine tuo? "Et iterùm": Vel ea quæ in libello suo exposuit Paulinus? "Et cum me diceret posse ex his, quæ illi objecta sunt, hæ„reticum approbari, sancto repletus Spiritu, Apostolica authoritate „respuisti insanientis & calumniantis verba, hujusmodi proferendo „sententiam, quâ ipse Catholicus approbaret, illum, si sanari vellet, „curares. Quæ hujusmodi est": Nolo nos circuitu ducas. Damnas ea omnia, quæ tibi objecta à Paulino, sive per famam jactata sunt? "Cui non sufficit ista sententia? Quis hanc tam salutarem, tam amplexibilem, tam piam respuerit alius, nisi qui à fide devius est? Et ille „qui superiùs professus fuerat se quæcumque illi objecta fuerant, si „contra fidem vindicares, esse damnatum, audit": Damna. Et non „solùm non damnat, sed ad injuriam tantæ Sedis contendit. Unde „non ignorat jam Romana Ecclesia reum suum, qui tam audaci spi„ritu ausus est contradicere, & non damnare quæ Beatitudo tua dam„nari decrevit".

Notanda

Notanda ſunt verba: "Damnas illa omnia, quæ in libello Paulini „continentur, hoc eſt de quæſtionibus". Clarè affirmant, quod Pontifex noluerit peccati originalis fidem inter Eccleſiaſticas computari quæſtiones, & Celeſtium juſſerit ab iſto errore recedere. Idque ex libello, & juxta libellum Paulini. Utiquè accuſatorium Celeſtii libellum. In ipſo Paulinus Celeſtii articulos non ſolummodò enumeraverat & accuſârat, ſed inſuper ex firmis Catholicæ fidei fundamentis demonſtraverat hæreticos. Præſertim demonſtrârat peccati originalis fidem eſſe immobile Evangelii dogma, non agitabilem quæſtionem. Quod ipſum in libro de peccato originali demonſtrat ſanctus Auguſtinus. Dolendum eſt iſtum Paulini libellum periiſſe. Celeſtius igitùr eſt aſſenſus iſtis omnibus, & quæcumquè damnanda cenſeret Pontifex, promiſit damnare. Ejus contumacia, quam Paulinus adjungit, contigit poſtmodò, dum ille fugit ex Urbe.

His ejus Promiſſis animatus Pontifex ſcripſit ad Africanos Epiſcopos: "Nihil præcox, immaturumquè cenſuimus". Affirmat Celeſtii fidem in hoc examine apparuiſſe abſolutam, & adjunxit: "Cum „etiam prior libellus, ab eo intra Africam datus, teſtimonio apud „vos eſſe debuiſſet". Ex quo diſcimus ſimilem fidei libellum fuiſſe à Celeſtio exhibitum etiam Carthaginenſi Synodo, & ipſum ab illo, quem Romæ exhibuit, ſi non ſententiâ, tamen verbis fuiſſe diverſum. An ille, quem produxit Joannes Garnerius, ſit purus Romanus, an ex utroquè mixtus, eſt inquiſitu dignum. Interim Romanum Celeſtii libellum Papa miſit ad Afros. Et poſt paucos menſes, Praylii literis animatus, etiam Pelagii libellum miſit, atquè adjunxit: "Ecce Pelagius, Celeſtiuſque in ſuis literis & confeſſionibus Apoſtolicæ Sedi præſto ſunt". Pelagius per literas, Celeſtius per perſonalem præſentiam: Ambo per confeſſiones, ſeu libellos fidei. His omnibus Pontifex adjunxit citationem Paulini accuſatoris. Et tranſmiſit per Baſiliſcum, Romanæ Eccleſiæ Sub-Diaconum. Citatoriæ epiſtolæ Data eſt in manuſcriptis codicibus exeta à tempore. Haud dubiè fuit data in exordio Pontificatus, quod contigit die decimâ nonâ Auguſti. Nam ſequens Epiſtola, quâ Zozimus Pelagii tranſmiſit libellum, fuit data undecimo kalendas Octobris. Et Baſiliſcus citationem Paulino apud Carthaginem inſinuavit ſecundâ Novembris. Notanda ſunt hæc Paulini verba: "Baſiliſcus me convenit, ut adeſſem ad Apoſtolicam Se-

„dem, & tuæ Judicio Sanctitatis, ad quam, me fugisse, suggestum „est, nec defuturum fore promitterem, si adversùm me, vel pro me „fuisset lata sententia". Celestius, ut Paulinum redderet suspectum, & suam caussam fucaret, mentitus est & Romæ sparsit ipsum adeò metuere suam hanc Romanam appellationem, ut Carthagine aufugisset. Hinc Pontifex illum duxit istâ promissione adstringendum.

Marius Mercator prosequitur: "Episcopis verò ex Africa rescri„bentibus, omnemque caussam, quæ apud eos facta fuerat, expo„nentibus, missis etiam Gestis ex inde, quæ fuerant tunc cum illo, „vel de illo confecta, vocatus ad audientiam pleniorem, ut quæ „promiserat, festinaret implere, id est, ut damnatis prædictis Ca„pitulis, sententiâ Afrorum Pontificum, quâ fuerat communione „privatus, absolveretur, non solùm non adfuit, sed etiam ex me„morata Urbe profugit, atque ob hoc à beatæ memoriæ prædicto „Zozimo Episcopo Scriptis ampliſſimis, vel longissimis perdamnatus „est. In quibus & ipsa Capitula, de quibus accusatus fuerat, con„tinentur, & omnis caussa, tam de Celestio supradicto, quam de „Pelagio Magistro ejus praviori, videtur esse narrata, quorum Scri„ptorum & nos hìc habemus exemplaria, & ad Orientales Ecclesias, Ægypti Diœcesim, & Constantinopolim, & Thessalonicam, & „Hierosolymam, similia eademque Scripta ad Episcopos esse trans„missa suggerimus".

Hæc omnia largiùs exponit sanctus Augustinus in secundo libro ad Zozimi Successorem sanctum Bonifacium. Totum tertium caput est describendum. "Quin etiam Romanos Clericos arguunt, „scribentes" eos jussionis terrore perculsos non erubuisse prævaricationis crimen admittere, ut contra priorem sententiam suam, quâ Gestis catholico dogmati adfuerant, postea pronunciarent malam hominum esse naturam. "Immò verò Pelagiani spe falsâ „putaverant novum, & execrabile dogma Pelagianum, vel Celestia„num persuaderi quorumdam Romanorum catholicis mentibus „posse, quando illa ingenia, quamvis nefando errore perversa, non „tamen contemptibilia, cum studiosè corrigenda potius, quam fa„cilè damnanda viderentur, aliquantò lenius, quàm severior postula„bat Ecclesiæ disciplina, tractata sunt. Tot enim & tantis inter Apo„stolicam Sedem & Afros Episcopos currentibus & recurrentibus „Scriptis Ecclesiasticis, etiam Gestis de hac caussa apud illam Se„dem, Celestio præsente, & respondente, confectis, quænam tan-

dem,

„dem epiſtola venerandæ memoriæ Papæ Zozimi, quæ interlocutio„reperitur, ubi præceperit credi oportere ſine ullo vitio peccati origi„nalis hominem naſci? Nuſquàm prorsùs hoc dixit, nuſquàm om„ninò conſcripſit. Sed cum hoc Celeſtius in ſuo libello poſuiſſet „inter illa dumtaxat, de quibus ſe adhuc dubitare, & inſtrui velle „confeſſus eſt, in homine acerrimi ingenii, qui profectò, ſi corri„geretur, plurimis profuiſſet, voluntas emendationis, non falſitas dog„matis approbata eſt Et propterea libellus ejus catholicus dictus eſt, „quia & hoc Catholicæ mentis eſt, ſi qua fortè aliter ſapit, quam „veritas exigit, non ea certiſſimè definire, ſed detecta ac demon„ſtrata reſpuere. Non enim hæreticis, ſed Catholicis Apoſtolus „loquebatur, ubi ait": Quotquot ergò perfecti, hoc ſapiamus, & ſi quid aliter ſapitis, id quoquè Deus vobis revelabit. "Hoc „in illo factum eſſe putabatur, quando ſe literis B. memoriæ Papæ „Innocentii, quibus de hac re dubitatio tota ſublata eſt, conſen„tire reſpondit. Et hoc ut pleniùs & manifeſtiùs in illo fieret, „exſpectabatur venturis ex Africa literis, in qua Provincia ejus „aliquando calliditas evidentiùs innotuerat. Quæ Romam literæ „poſteaquàm venerunt, id continentes non ſufficere hominibus „tardioribus & ſolicitioribus, quod ſe generaliter Innocentii Epi„ſcopi literis conſentire fatebatur, ſed apertè eum debere anathe„matizare, quæ in ſuo libello prava poſuerat, ne ſi id non feciſſet, „multi parùm intelligentes magis in libello ejus illa fidei venena „à Sede Apoſtolica crederent approbata, propterea quod ab illa „dictum erat eum libellum eſſe catholicum, quam emendata „propter illud, quod ſe Papæ Innocentii literis conſentire ipſe re„ſponderat. Tunc ergò cum ejus præſentia poſceretur, ut certis „ac dilucidis reſponſionibus vel aſtutia hominis vel correctio dilu„ceſceret, & nulli ambigua remaneret, ſe ſubtraxit & negavit „examini. Nec differendum jam fuerat, ſicut factum fuit, quod „aliis prodeſſet, ſi nimirùm perverſorum pertinaciæ dementiæque „non poſſet. Sed ſi, quod abſit, ità tunc fuiſſet de Celeſtio vel „Pelagio in Romana Eccleſia judicatum, ut illa eorum dogmata, „quæ in ipſis & cum ipſis Papa Innocentius damnaverat, appro„banda & tenenda pronunciarentur, ex hoc potiùs eſſet prævari„cationis nota Romanis Clericis inurenda. Nunc verò cum pri„mitùs Beatiſſimi Papæ Innocentii literæ, Epiſcoporum literis „reſpondentes Afrorum, pariter hunc errorem, quem conantur

„isti persuadere, damnaverint; Successor quoque ejus Papa Zo-
„zimus hoc tenendum esse, quod isti de Parvulis sentiunt, nun-
„quàm dixerit, nunquam scripserit, insuper etiam Celestium, se
„purgare molientem; ad consentiendum supradictis Sedis Apostо-
„licæ literis crebrâ interlocutione constrinxerit, profectò quidquid
„interea leniùs actum est cum Celestio, servatâ dumtaxat anti-
„quissimæ & robustissimæ fidei firmitate, correctionis fuit clementis-
„sima suasio, non approbatio exitiosissima pravitatis. Et quod ab
„eodem Sacerdote posteà Celestius & Pelagius repetita authoritate
„damnati sunt, paululùm intermissæ, jam necessariò proferendæ ratio
„severitatis fuit, non prævaricatio prius cognitæ, vel nova cogni-
„tio veritatis".

Sanctus Augustinus agit adversùs Julianum Eclanensem Epi-
scopum, calumniosè scribentem de Clericis Romanæ Ecclesiæ:
„Eos jussionis terrore perculsos non erubuisse prævaricationis
„crimen admittere, ut contra priorem sententiam suam, quâ
„Gestis catholico dogmati adfuerant, posteâ pronunciarent
„malam hominum esse naturam". Post damnatum, qui ex
Urbe fugerat, Celestium Zozimus edidit istam celeberrimam
ad omnes sub cœlo Ecclesias Tractoriam, quâ non solum Ce-
lestium denuò, ac ipsum item Pelagium, eorumque damnavit
dogmata, sed insuper singulos, quos isti impugnaverant, de
originali peccato, ac Divinæ gratiæ auxiliis articulos Apostolicè
confirmavit. Et omnes sub cœlo Episcopos jussit his literis sub-
scribere. Quisquis recusâsset, futurus erat non dumtaxat sus-
pectus, sed professus Pelagianus. Et quo plenam obtineret
obedientiam, suum & Constitutum & Mandatum curavit mu-
niri Augustâ lege Imperatoris Honorii, scriptâ ad Palladium,
Præfectum Prætorio. Ea est prima contra Pelagianos Divalis
Constitutio, primùm vulgata per Magdeburgenses Centuriato-
res. Porrò Zozimus & suis Decretis, & laudatæ legi primos
obedire jussit suos Clericos. Tunc Sixtus, Romanæ Ecclesiæ
Presbyter, postmodò summus Pontifex, qui Pelagio, & Celestio
videbatur non nihil faviisse, atquè ita multos contristaverat, fe-
cit quod ad ipsum cum pleno gratulationis gaudio scripsit san-
Epist. 106. ctus Augustinus: "Ut tristitia de nostris cordibus tergeretur,
„te priorem Anathema eis, Pelagio, & Celestio, "in Populo fre-
„quentissimo pronunciâsse, fama non tacuit". Porrò Eclanen-
sis

sis Julianus, qui usque ad Innocentii Pontificis mortem catholicus mansérat, aut manere simulaverat, laudatis Zozimi Decretis subscribere justus se aperuit: Detrectavit pertinacissimè. Cum aliquot aliis Episcopis edidit solemnem fidei libellum ad Romanam Ecclesiam, & à Zozimi Decretis appellavit ad generale Concilium. Et quo hæc omnia fucaret at stabiliret, latravit Zozimum esse prævaricatorem: Utpotè qui Celestii de originali peccato dogma approbasset primùm, deinde damnasset. Latravit Apostolicæ Sedis Judicium non esse irrefragabile. Eadem de re scripsit ad Thessalonicensem ac alias Ecclesias, plenis maledicentiæ buccis clamans Zozimum non dumtaxat semetipsum, sed præcipitasse suos etiam Clericos per terrores Regiæ jussionis. Ipsos insuper Clericos arguit, quod isto terrore perculsi non erubuerint prævaricationis crimen admittere: Contra priorem suam sententiam, quâ Gestis catholico dogmati adfuerant, pronunciare malam hominum esse naturam. Hoc est, originale peccatum, quod antea etiam per Gesta proscripserant, posteà stabilire, ac propter Regios terrores solemniter profiteri. Ista enim calumniosâ phrasi Julianus exprimere consuevit originale peccatum. Adjunxit in istius prævaricationis pœnam, defuncto Zozimo successisse schisma Eulalianum.

Per adductum sui libri caput Sanctus Augustinus respondit hisce contumeliosis furibundi Turbinis clamoribus. Et docet varia, alioquin ignoranda. Primò, quod Zozimus Pontifex, & omnis Romana Ecclesia naturales Celestii dotes fuerint commiserati, ideòque ipsum corrigere sperantes noluerint Africanæ damnationis statim confirmare sententiam, & mitiùs tractaverint, quam postularet severior Ecclesiæ disciplina. Secundò, quod super Celestii appellatione & causa cucurrerint plura Scripta ac Rescripta inter Romanam & Africanam Ecclesiam: Et quod plura apud Apostolicam Sedem, præsente ac respondente Celestio, confecta fuerint Gesta. Tertiò, quod inter tot Zozimi epistolas ac interlocutiones nec verbum reperiatur, quod inficietur originale peccatum. Quartò, quod Celestius in suo, quem Zozimo exhibuit, fidei libello posuerit verba originale peccatum evertentia. Nempè hæc: "In remissionem autem „peccatorum baptizandos Infantes non idcircò dicimus, ut

peccatum

„peccatum ex traduce firmare videamur, quod longè à catho-„lico ſenſu alienum eſt. Quia peccatum non cum homine „naſcitur, quod poſtmodò exercetur ab homine: Quia non na-„turæ delictum eſt, ſed voluntatis eſſe demonſtratur". Quintò, quod Celeſtius errorem hunc non penitùs aſſertivè ſcripſerit, ſed uti rem dubiam, de qua vellet inſtrui. Etenim libello dederat hunc finem: "Si quæ verò præter fidem quæſtiones „natæ ſunt, de quibus inter pleroſque eſſet contentio, non ego „quaſi author alicujus dogmatis definitâ hoc authoritate ſtatui, „ſed ea, quæ de Prophetarum & Apoſtolorum fonte ſuſcepi, veſtri „Apoſtolatus offerimus probanda Judicio, ut ſi fortè ut homi-„nibus quiſpiam ignorantiæ error obrepſerit, veſtrâ ſententiâ „corrigatur". Sextò, quod erronea iſta libelli verba Zozimus, præclarum Celeſtii ingenium miſeratus, noluerit ſtatim ex abrupto damnare. Septimò, quod idcircò ipſa non probaverit. Etenim non falſitatem dogmatis, ſed ſolam emendationis voluntatem probavit, ideòque ad tempus, hominem devium ad rectas ſtudens reducere vias, diſpenſatoriâ pietate diſſimulavit. Octavò, quod iſtum, licèt fœdo errore ſcabioſum, libellum Zozimus rectè dixerit catholicum. Quia nempè non corrigi paratus error, ſed ſola pertinacia facit hæreticum. Nonò, quod Apoſtolicis Innocentii ad Carthaginenſem ac Milevitanam Synodos Reſcriptis Celeſtius ſe aſſentiri reſponderit in ſuo examine, ac promiſerit ipſa ſolemniter profiteri. Decimò, quod ex hac reſponſione creditus fuerit eſſe plenè converſus. Iſta namque Reſcripta manifeſtiſsimè profitentur originale peccatum. Undecimò, quod Zozimus à Celeſtio circumſcribi ac deludi timens, iſtam ejus ſolemnem fidei profeſſionem noluerit præcipitare. Primò de ejus moribus inſtrui per Africanos Epiſcopos voluit, & adeſſe Paulinum Accuſatorem. Duodecimò, quod Africani Epiſcopi varium hominis ingenium expoſuerint Pontifici, ideòque ad ipſi credendum ſuggeſſerint non ſufficturam qualemcumquè profeſſionem, quâ profiteatur ſe conſentire laudatis Reſcriptis, ſed quod inſuper præfata ſui libelli verba debeat diſertè anathematizare, atque ita auferre omnem anſam ſuſpicionis, aut ſcandali. Decimo tertiò, quod iſta Afrorum poſtulatio fuerit fundata, ac juſta. Etenim niſi iſtud fieret, erroneum Celeſtii libellum, quem Apoſtolica Sedes eſſe catholicum ſcripſerat in Africam, ſimplex

Populus

Populus crederet approbatum potiùs, quàm emendatum, aut reprobatum. Decimo quartò, quod Zozimus sanis Africanæ Ecclesiæ consiliis acquieverit, atque ità constituerit certum diem, in quo exactè examinatus Celestius cogeretur ad lucidas responsiones, ad disertè ejuranda sui erroris verba, ac rectam fidem lucidè profitendam. Debebat "secundùm Africana Rescripta, ipsa omninò de Can. 4. „hac quæstione verba commemorare, & anathematizare quæ in libello suo posuit". Decimo quintò, quod adveniente isto die „Celestius non comparuerit. Aufugerat enim ex alma urbe, nolens talia profiteri, aut anathematizare. Delusit Pontificem, atquè ità ejus vafrities & hæresis omnibus manifestò apparuerunt. Decimosextò, quod hæc videns Zozimus censuerit procedendum ad definitivam sententiam. Et rectè. Etenim abundè tunc patebat dolosa hominum perversitas ac pertinacia, ideòque non amplius ipsorum infirmitati & correctioni; sed orthodoxæ veritati & fidelibus Christi Domini Populis erat prospiciendum. Tunc ergò Zozimus condidit, ac edidit solemnem istam, ac veraciter Apostolicam Tractoriam, quâ Pelagii & Celestii damnavit errores, atque personas: Quam confirmari curavit Imperiali lege, quam subscribi solemniter jussit, primùm à suo Clero, deinde ab omnibus sub cœlo Episcopis. Grandi Christianæ eruditionis damno latet, aut periit ista epistola: Habemus tamen quædam illius hinc inde fragmenta. Decimo septimò Augustinus docet, quod in cunctis his circa Celestium Gestis & Scriptis Zozimus nec Antecessoris sui Constituta, nec proprias interlocutiones aut Acta, nec Apostolicam veritatem fuerit prævaricatus. Et insigniter ista demonstrat. Decimo octavò docet eandem esse rationem Romani Cleri: Utpotè qui se Episcopo per omnia conformaverit, ideòque sit plenè purus à prævaricatione. Ità adversùm Juliani calumnias demonstrat Apostolicam Sedem non fuisse lapsam in Zozimo, sed circà fidem esse infallibilem ac insuperabilem. Hinc adversùs Julianum concludit: "Adhuc insuper „flagitant audientiam, cum damnati debeant agere pœnitentiam". L. 1. C. 24. Cum sarcasmo affirmat Juliani appellationem esse frivolam, & ab omnibus contemnendam. Etiam in aliis locis constantissimè ac lucidissimè docet istam Apostolicæ Sedis infallibilitatem. Hinc admirandum est, quod quidam se ejus profiteantur fideles discipulos, & non vereantur adversùs istam Romanæ Ecclesiæ dignitatem vana disputare.

Marius Mercator non ſine cauſſa ſcribit, quod Zozimus ſuam Tractoriam, uuaque Imperialem legem miſerit etiam ad Orientales Eccleſias, hoc eſt, ad Orientalem Diœceſim, ſeu Patriarchatum Antiochenum, & nominatim ad Eccleſiam Hieroſolymitanam. Nempè propter Praylium, qui ſui Anteceſſoris Joannis veſtigia ſequens, totus favebat Pelagio. Favebant & plures alii. Porrò Pontificis cura non caruit fructu. Ejus Tractoria & Praylio, & Theodoto Patriarchæ Antiocheno oſtendit, ac perſuaſit, quod ſanctus Hieronymus non ſine rationibus ſcripſiſſet Synodum Dioſpolitanam fuiſſe miſerabilem. Ambo fecerunt, quod in tertio ſui Commonitorii capite ſcribit Marius Mercator: "Pelagius poſtmodùm „evidenter deprehenſus, inſiſtentibus accuſatoribus, à poſteriori „Synodo, cui ſanctæ memoriæ Theodotus Antiochiæ præſedit Epiſcopus, atque detectus, à ſanctis quoquè & venerabilibus Hie„roſolymorum locis eſt deturbatus. Quod ejuſdem ſancti Theodoti „ad Reverendiſſimum Urbis Romæ Epiſcopum, & ſanctæ recor„dationis Praylii Hieroſolymorum Epiſcopi miſſa Scripta teſtantur, „quorum exemplaria ad documentum habemus in manibus". Dolendum eſt, quod Marius Mercator cuncta iſta exemplaria non adjunxerit ſuis Commonitoriis. Sic illa magno damno non fuiſſent perdita. Iſto tempore Theodoretus Cyrenſis Epiſcopus frequenter agebat, & concionabatur Antiochiæ. Hinc certum fit iſtos hæreticos etiam ab ipſo fuiſſe damnatos. Hinc illi deſperati perrexerunt Conſtantinopolim ad fidum ſui Magiſtri Theodori Mopſueſtienſis Epiſcopi diſcipulum, Patriarcham Neſtorium. Et invenerunt ſuo patello aptiſſimum coopertorium.

Africani Epiſcopi Zozimo reſcripſerunt non pauca. Lucet ex Papali ad ipſos Reſcripto: "Miſſæ per Marcellinum Sub-Diaconum „veſtrum epiſtolæ omne volumen volvimus, quo aliquandò per„lecto", &c. Marcellinum hunc fuiſſe Carthaginenſis Eccleſiæ Sub-Diaconum, teſtatur in ſuo ad Pontificem libello Paulinus Diaconus. Addit ſe Papale Romanæ evocationis Mandatum accepiſſe quarto Nonas, id eſt, ſecunda die Novembris, & concludit: "Hunc autem libellum direxi Beatitudini tuæ per Marcellinum „Eccleſiæ Carthaginenſis Sub-Diaconum. Datum ſexto Idus No„vembris". Hoc eſt, die octava. Quare aut iſtâ ipsâ die, aut paulò poſt Marcellinus cum Baſiliſco navigavit. Notandum eſt, quod Paulinus in eodem libello exprimat & diem factæ ſibi inſinuationis

nuationis, & diem sui Responsi. Eodem modo Papale ad Africanos Episcopos Rescriptum habet hanc subnotationem: "Datum duo-„decimo kalendas Apriles, Honorio Augusto duodecies Consule. „Acceptum tertio kalendas Majas". Hanc posteriorem partem omninò adjecerunt Afrorum Episcopi, atquè ita subnotatam epistolam remiserunt Romam. Nempè agebatur de retractatorio appellatæ causæ Judicio, & de Papali Afrorum ad ipsum evocatione. De negotio tunc acerrimè controverso inter utramque Ecclesiam. Hinc Zozimus istos Judiciales apices voluit per omnia observari, Ità insuper os clausit Scriptori Anonymo.

Afrorum literæ perierunt, aut latent. Eorum aliquod Contentum colligi possit ex Rescripto Pontificis: "Quamvis Patrum „traditio Apostolicæ Sedi authoritatem tantam tribuerit, ut de ejus „judicio disceptare nullus auderet, idque per Canones semper regu-„lasque servaverit, & currens adhuc suis legibus Ecclesiastica disciplina Petri nomini, à quo ipsa quoque descendit, reverentiam exsolvat, „tantam enim huic Apostolo Canonica antiquitas super sententias omnium voluit esse potentiam, & ipsa quoque Christi Dei „nostri promissio, ut & ligata solveret, & soluta vinciret, par „potestatis data conditio in eos, qui Sedis hæreditatem ipso annuente meruissent. Habet enim cum omnium Ecclesiarum, „tum hujus maximè, ubi sedit, curam, nec patitur aliquid amittere privilegii, aut aliquâ titubare aurâ sententiæ, cui vi ipsa sui „nominis firma, & nullis hactenùs acta motibus constituit fundamenta, & quæ sine suo periculo temerè nullus incesset. Cum „ergò tantæ authoritatis Petrus caput sit, & sequentia omnium „Majorum studia servaverint, ut tam humanis, Divinisque legibus, „& disciplinis omnibus firmetur Romana Ecclesia, cujus locum nos „regere, & postestatem nominis obtinere, non latet vos, sed nostis „Fratres charissimi, & quemadmodùm Sacerdotes scire debetis, „Tamen cum tantum nobis esset authoritatis, ut nullus de nostra „possit retractare sententia, nihil egimus quod non ad vestram „notitiam nostris ultrò literis referremus, dantes hæc Fraternitati, „ut in commune consulentes, non quia quid deberet fieri nesciremus, „aut faceremus aliquid quod contra utilitatem Ecclesiæ veniens „displiceret, sed pariter vobiscum voluimus habere Tractatum de „illo, qui apud nos, sicut ipsi per literas dicitis, fuerit accusatus, & ad „nostram, qui se assereret innocentem, non refugiens Judicium

„ex appellatione priſtina, venerit Sedem, Accuſatores ſuos ultrò „depoſcens, & quæ in ſe crimina per rumorem falsò dicebat illata, „condemnans". Affirmat ſibi ex Africa tranſmiſſum fuiſſe integrum literarum volumen, & pergit; "Quo perlecto, ita totum literarum „comprehendiſtis textum, quaſi nos Celeſtio commodaverimus „in omnibus fidem, verbiſque ejus non diſcuſſis ad omnem, ut „ita dicam, ſyllabam præbuerimus aſſenſum. Nunquàm temerè, „quæ ſunt diù tractanda, finiuntur: Nec ſine magna deliberatione „ſtatuendum eſt, quod ſummo debet diſceptari judicio. Idcircò „noverit veſtra Fraternitas nihil nos poſt illas, quas vel ſuperiùs, „vel nunc accepimus, literas veſtras immutaſſe, ſed in eodem „cuncta reliquiſſe ſtatu, in quo dudùm fuerant, cum hoc noſtris „literis veſtræ indicavimus Sanctitati, ut illa, quæ à vobis ad nos „miſſa erat, obteſtatio remaneret". Docet plura, ſpectantia ad præſentem materiam. Primò, quod nullus Apoſtolicæ Sedis Judicium poſſit ſine temerario auſu retractare, immò nec de ipſo diſceptare. Authoritatem hanc affirmat ſtabiliri per Canones, per Patrum traditionem, per perpetuam conſuetudinem, inchoatam à primo Romanorum Epiſcopo, ſancto Petro Apoſtolo, qui ipſam à Chriſto Domino accepit. Addit hanc dignitatem ſciri, aut certè ſciri debere ab Africanis: Utpotè qui ſunt Epiſcopi, ideoque non permittantur talia ignorare. Nempè Africani Epiſcopi poſt, & propter Zozimi circa Celeſtium Acta & Scripta coëgerant Synodum, & licèt non retractaſſent, tamen diſceptarânt. Suſpicati fuerant Pontificem, uti in Apiarii cauſſa, ità in hoc longè majoris ponderis negotio limites excedere. Et iſtam fiduciam Zozimus in ipſis notat ac arguit. Secundò affirmat tantam ſancto Petro, ideòque & ejus Succeſſoribus eſſe non ſolummodò per Canonicam antiquitatem, ſed inſuper à Chriſto Domino ſuper omnium gentium Synodales ſententias potentiam, ut omnium ligata ſolvere, omnium ſoluta valeat vincire. Quorumcumque ad Apoſtolicam Sedem appellationes aſſeverat eſſe Divini Juris. Addit ſanctum Petrum omnium ſuorum privilegiorum eſſe adeò ſtrenuum Zelatorem, ut ipſorum nihil patiatur amitti, nihil titubare, nihil temerè inceſſi. Et ipſis eſſe firma, multiſque hactenùs impetita motibus, & tamen inconcuſſa ſemper, fundamenta. Porrò adversùs hanc Celeſtii appellationem, quod in Dogmatica eſſet materia, nemo Afrorum obſtrepuit. Nullum exſtat vel minimæ interceſſionis veſtigium.

Quia

Quin immò Paulinus Diaconus, qui tunc non ex Italicis, sed ex Africanis vivebat regulis, in suo ad Papam libello appellationem Celestii est omni modo veneratus. Proindè Pontifex studio hæc intertexuit aduersùs Afrorum contentionem de caussa Apiarii. Tertiò affirmat nullam Afris fuisse caussam disceptandi de suis Actis circà Celestium: Quoniàm peritus sit sui Papalis Officii, ideòque nihil egerit contra utilitatem Ecclesiæ, aut quod possit alicui displicere. Nempè Afri talia scripserant, aut certè apud suos mussitarant. Quartò affirmat, quod Celestius potuerit dormientem appellationem resumere, & suos Acculatores ad retractatorium in alma urbe Judicium postulare. Quintò, quod hac in re voluerit Afris deferre singularem reverentiam. Quod ipsos non ut Reos, aut Accusatores audire voluerit, sed simul cum ipsis caussam retractare. Ipsos in retractatorio Judicio admittere ad omnem Synodalem honorem. Sextò, quod ipsos dignatus sit & alia gratia, nempè quod post elapsos duos citationis menses non processerit in caussa, sed usquè huc omnia in priori statu reliquerit, gratiosè deferens ipsorum obtestationi. Insinuatio fuerat facta anno decimo septimo istius sæculi, die secundâ Novembris; at verò hæc epistola anno sequenti fuit data die vigesimâ primâ Martii, tradita die vigesimâ nonâ Aprilis. Afri adesse debuerant secundâ die Januarii.

Notanda est ista Afrorum obtestatio. Etenim Romanam Celestii appellationem omninò comprobavit, aliud non postulans, quàm ut Pontifex non nisi post plenam instructionem dignaretur ad definitionem procedere. Eandem appellationem confirmavit Paulinus Diaconus, Celestium deferens de novo crimine: Nempè quod ab Africana Synodo de hæresi damnatus ante purgationem ac reparationem præsumpsisset consecrari in Presbyterum. A Romano tamen accessu se excusavit: " Ubi tunc ,,nihil agere potui, quia is, qui ad Sedem Apostolicam provo-,,caverat, defuit, quem oportuerat utiquè merita suæ appella-,,tionis adstruere, maximè cum nihil agente appellatore, secun-,,dùm etiam humanas leges, superior est semper ille qui vicit". Affirmat se perfunctum omni accusatoris officio, ideoque causam deinceps ad se non spectare. Fuisse perfunctum, & solutum, dum Celestius appellationem deseruit. Interim Pontificem de peccati originalis fide, ac de dolosis Celestii artibus abundè instruxit. Quod ipsum Synodaliter fecerunt Africani Antistites. Coëgerunt

tisex : "Quantùm ad Religionem pertinet, non nisi Apostolicæ „Sedi, juxtà Canones, debetur totius Summa judicii". Hinc ista Synodus aliud non fecit, quam confirmare Decreta Zozimi. Eadem de caussa Afri semper permiserunt inferiorem etiam Clerũ in fidei materia Romam provocare.

CAPUT XXXII.

Exponitur Africana controversia circa Sardicenses Canones.

PRima quæstio est, Ex quo factum sit, quod Aforum Antistites ignoraverint Canones Sardicenses ? Quod ipsos harum quæstionum tempore penitùs ignoraverint, ex supradictis est manifestum. Quod ipsum patet ex literis S. Augustini ad Eleusium & Glorium, Episcopos Donatistas: "Fortunius", Tuburscensis Donatistarum Episcopus, "protulit quoddam volumen, ubi volebat ostendere Epist. 163. „Sardicense Concilium ad Episcopos Afros, qui erant communionis „Donati, dedisse literas. Quod cum legeretur, audivimus Donati „nomen inter cæteros Episcopos, quibus illi scripserant. Itaque „flagitare cœpimus, ut doceretur, utrùm ipse esset Donatus, de „cujus parte illi cognominantur : Fieri enim potuisse, ut alicui Do„nato alterius hæresis Episcopo scripserint, cum maximè in illis no„minibus nec Africæ mentio facta fuerit. Quomodò ergò posset „probare Donatum patris Donati Episcopum nomine illo accipien„dum esse, quando ne id quidem probare posset, utrùm ad Afri„canarum specialiter Ecclesiarum Episcopos illæ literæ missæ fuerint. „Quamquàm enim Donati nomen Afrum esse soleat, non tamen re„pugnaret à vero, ut vel partium illarum aliquis vocaretur nomine „Afro, vel aliquis Afer in illis partibus constitueretur Episcopus. „Neque enim in eis vel diem, vel Consulem invenimus, ut saltem „consideratis temporibus certi aliquid eluceret. Sanè quoniàm nescio „quando audierâmus Arianos, cum à communione Catholica dis„crepassent, Donatistas in Africa sibi sociare tentasse, ad aurem

mihi

„mihi hoc ipſum Frater Alipius ſuggeſſit. Tunc accepto ipſo „volumine, ejuſdem Concilii Statuta conſiderans, legi Athanaſium „Epiſcopum Alexandrinum Catholicum, cujus maximè adversùm „Arianos acerrimarum diſputationum conflictus eminuit, & Julium „Romanæ Eccleſiæ Epiſcopum, nihilominùs Catholicum, illo Con„cilio Sardicenſi fuiſſe improbatos. Unde apud nos conſtitit Aria„norum fuiſſe Concilium, quibus iſti Epiſcopi Catholici vehemen„tiſſimè reſiſtebant. Itaque ad diligentiorem etiam temporum „diſcuſſionem voluimus ipſum volumen accipere, atque auferre „nobiſcum. Qui noluit dare, dicens ibi nos habere illud, quandò „aliquid in eo conſiderare vellemus. Rogavi etiam, ut manu mea „notari permitteret, fateor, timens ne mihi fortè cauſsâ exigente, „cum petendum eſſet, pro illo aliud proferretur. Neque hoc „voluit".

Iſtud Sardicenſe Concilium erat manifeſtè Synodalis epiſtola Philippo-Politani Conventiculi. Et ex iſtis ſancti Auguſtini, qui ſuam, & Collegæ Alipii cum præfato Fortunio diſputationem deſcribit, verbis diſcimus plura. Primò, quod iſte Fortunii Codex fuerit mutilus. Etenim non habebat Epiſcoporum, ad quos epiſtola dirigebatur, adſcriptas civitates. At verò nos hodie habemus: "Gregorio Alexandriæ Epiſcopo, Amphioni Nicomediæ Epiſcopo, „Donato Carthaginis Epiſcopo", &c. Secundò, quod iſta epiſtola videatur nunquàm habuiſſe adſcriptum diem, & Conſulem. Etenim uti Fortunii Codex iſtis caruit, ita carent & omnes noſtri. Tertiò, quod "Donatus" eſſet nomen Afris familiare, & proprium. Exiſtimo proceſſiſſe ex ſancto Donato, proximo Anteceſſore ſancti Cypriani. Quartò, quod ſanctus Auguſtinus nullam tunc haberet notitiam aut Sardicenſis Concilii, aut etiam Philippo-Politani Conventiculi. His de rebus nihil noverat, niſi quod incerto rumore aliquandò audiſſet, quod Ariani, cum à Catholica communione ſe paſſim ſegregâſſent, tentâſſent ſuæ Factioni adjungere Donatiſtas. Et rectè audierat. Etenim uſque ad iſtud Philippo-Politanum ſchiſma Euſebiana Factio Epiſcopis Catholicis communicaverat, & ambo fuerant utcumque unum. Iſta receſſio ipſos diſcrevit in adverſas communiones. Quintò diſcimus, quod ſanctus item Alipius circa iſtas Synodos nihil tunc noviſſet, niſi iſtam eandem ex auditu memoriam. Porrò iſtud Euſebianæ Factionis tentamen non caruit omni effectu. Etenim de ipſo S. Auguſtinus ſcribit ad Comitem Bo-

nifacium

cifacium: "Ut breviter insinuem Dilectioni Tuæ, inter Ariano- Epist. 50.
„rum & Donatistarum quid interfit errorem, Ariani Patris, &
„Filii, & Spiritus Sancti diversas substantias esse dicunt; Donatistæ
„autem hoc non dicunt, sed unam Trinitatis substantiam confitetur". Etsi "aliqui ipsorum minorem Filium esse dixerint, quam Pater est,
„ejusdem tamen substantiæ non negarunt". Loquitur de antiquis temporibus. Nempe de tempore Philippo-Politani Conventiculi. Affirmat quosdam Donatistas cum Arianis quidem fuisse locutos, non tamen sensisse. Et nonnisi aliquos. Nempè sunt artes hæreticorum. Et Augustinus non ampliùs dubitanter, sed definitè loquitur. Quia nempè hæc epistola est istâ aliâ longè posterior, atquè ità Augustinus erat tunc instructior.

Eadem de re sanctus Augustinus scribit in tertio libro contra Cap. 34.
Cresconium Donatistam: "Sed Orientales, quos modò nostros esse
„concedis, non latuisse hoc facinus dicis. Atquè ut hoc probes,
„inseris principium epistolæ Concilii Sardicensis, ubi Donati Car-
„thaginis Episcopi vestri nomen invenitur adscriptum. Quod ideò
„factum putas, & affirmas, quod videlicèt Orientalibus, qui de
„Concilio suo hæc Scripta miserunt, facinus displicuerit Traditorum,
„& ab eorum se communione retraxerint, & propterea Donato
„vestro communicabant. Disce ergò quod nescis: Sardicense
„Concilium Arianorum fuit, quod notum est jam diu, ut habemus
„in manibus, contractum maximè contra Athanasium, Episcopum
„Alexandrinum Catholicum, qui eorum errorem, ex ipsa civitate
„ortum, præ cæteris acriter arguebat & refellebat. Non igitur
„mirum, si illi hæretici Donatum sibi adscisсere tentaverint, quos
„per totum Orbem Catholica damnabat Ecclesia. Quamquàm nos
„sine civitatum nominibus Episcopos, ad quos hæ literæ datæ sunt,
„habeamus. Aut ergò aliquis Donatus fuit non in Africa Episcopus,
„cujus nomini Carthago à vestris est addita, aut, ut dixi, Africa-
„nam hæresim Orientalis hæresis sibi tentavit adjungere. Quod
„hinc maximè credibile est, quod ad Carthaginis Episcopum, Ro-
„mano prætermisso, nunquàm Orientalis Catholica scriberet". Et Cap. 44.
in quarto libro: "Inseris principium Sardicensis Concilii, unde pro-
„bare conaris, quod Orientales Episcopi, cognito crimine Tradi-
„torum, parti Donati communicaverint, hoc uno, magno scilicet,
„documento, quod inter Episcopos, quibus scribunt, Donati
„nomen inventum est. Nec tamen ibi legitur aliquid eos de Afris

„Traditoribus cognoviſſe. Quod quidem Concilium, ne te lateat, „Arianorum eſt, quos jam tu inter alios hæreticos nominâſti. Nec „additis civitatum nominibus legi ſolet. Quia nec ipſe mos eſt „Eccleſiaſticus, quando Epiſcopi Epiſcopis ſcribunt epiſtolam. „Unde neſcio quis ille Donatus, miror ſi non in veſtris literis Car„thaginenſis factus eſt. Omitto enim dicere, quod fortaſsè Orien„tales hæreticis aliquo modo ſe ſociare tentaverint".

Hinc iterùm diſcimus varia. Primò, quod etiam Creſconius habuerit exemplar Philippo-Politani Conventiculi. Secundò, quod ejus exemplar à Fortunii exemplari fuerit non modicè diverſum. Etenim ad Epiſcoporum nomina unum habebat, aliud non habebat adſcripta nomina civitatum. Quæ diverſitas refundi debet in varios Deſcriptores. Quidam civitatum nomina aut ſpernebant noſſe, aut ipſorum adſcriptionem cenſebant adverſam conſuetudini Eccleſiaſticæ. Quia nempè talis conſuetudo non vigebat in Africa. Paſſim omnes laboramus iſtâ philautiâ Patriarum conſuetudinum. Hinc & S. Auguſtinus Fortunii Codicem cenſebat fideliorem. Et haud dubiè ipſum ſibi curaverat deſcribi. Ex eodem principio non ampliùs dubitanter, ſed definitè aſſerit Sardicenſem Synodum fuiſſe Arianorum. Tertiò diſcimus, quod iſto adhuc tempore S. Auguſtinus, adeoque & cæteri Afrorum Epiſcopi ignoraverint diſcrimen inter Sardicenſem Synodum, & Conventum Philippo-Politanum. Diſcimus, quod ſola iſtius Conventus Acta, immò ſola Synodalis epiſtola eſſet in Africa apud Donatiſtas, veræ autem Sardicenſis Synodi Acta aut perierant apud omnes Africanas Eccleſias, aut latebant in alta oblivione. Et ex iſta ignorantia S. Auguſtinus ſibi perſuadere non poterat, quod Philippo-Politanus Conventus ſcripſiſſet ad Donatum: Fuit magis propenſus, ut crederet eſſe Donatum alium, à Donatiſtarum vafritie tranſmutatum in Carthaginenſem. Quartò diſcimus, quod Donatiſtæ iſtius Conventiculi literas, ſolius Euſebianæ Factionis facinus, tranſcripſerint in totam Orientalem Eccleſiam. Quod ipſum hoc noſtro ſæculo fecit Petrus de Marca. Iſti, ut ſuam Factionem per totius iſtius Eccleſiæ communionem & authoritatem firmarent; hic ut Romanæ Eccleſiæ dignitates per eandem authoritatem mutilaret. Quintò diſcimus, quod Catholica Orientis Eccleſia olim ad Carthaginenſem, aut alios Occidentis Epiſcopos nunquàm ſcriberet prætermiſſo Romano. Nempè Synodales literas. Eſt regula benè notanda. Ex eadem,

dum

dum ad Papam ſcriberent, paſſim addebant ejus Synodum, omnes Italiæ Epiſcopos, aut etiam totius Occidentis. Quod nempè Papa eſſet iſthìc omnia. Quod Papæ Judicium non poſſet non eſſe omnium. Eadem de cauſſa Orientales Epiſcopi, dum ad Papam appellabant, quandoquè addebant eoſdem Epiſcopos.

Secunda quæſtio eſt, Quomodò in Africam pervenerit iſta ignorantia Canonum, & Actorum Sardicenſium? Eſt res admiranda. Etenim non ſolus Africanæ Eccleſiæ Archi-Epiſcopus Gratus, ſed inſuper plures iſtius gentis Epiſcopi adfuerant, & ſubſcripſerant Sardicenſi Concilio. Nec eſt dubitandum, quin cuncta Synodalia Acta, nominatim Canones, ſecum deportârint. Quin immò idem Gratus ad ſuam, cui etiam Numidiæ ac Byzacii aderant Epiſcopi, Carthaginenſem Synodum dixit: "Hæc obſervantia pacem cuſtodit. „Nam & memini à Sanctiſſimo Sardicenſi Concilio ſimiliter ſtatutũ", &c. Deinde Hoſius Cordubenſis Epiſcopus, Sardicenſis Concilii Præſes, fuit Afris inſigniter familiaris, ideoque non eſt dubitandum, quin iſtam ipſis Synodum commendaverit. Reſpondeo hæc omnia eſſe veriſſima. Interim certum etiam eſt hanc Synodum poſtmodò fuiſſe iſthìc penitùs ignotam. Immò nullum penitùs exemplar fuit inventum in omni Africa. Etenim Epiſcopi, dum cum Zozimo Pontifice contendebant, luſtrârunt omnes Bibliotheeas, omniaque Eccleſiarum ſcrinia: Et nullos repererunt Sardicenſes Canones, ſed ſolos viginti Nicænos. Quare Gratus, & alii Epiſcopi videntur iſtos ſecum non detuliſſe. Hinc forſan ille dixit: "Memini à Con- „cilio Sardicenſi ſtatutum". Inſinuat Codicem non fuiſſe ad manum, ſed ſe loqui ex ſola memoria. Acceſſit Donatiſtarum in Africanam Eccleſiam rabies. Etenim etiam tunc non deſtiterunt Epiſcopis, Presbyteris, ac Diaconis Catholicis violenter injicere manus pœnitentiæ, atquè ità reddere irreparabiliter irregulares. Hinc iſthìc nata eſt ſumma Clericorum inopia ac ignorantia. Præſertim ignorantia ſacrorum Canonum. Nam & ſanctus Valerius, dum ſanctum Auguſtinum promovit ſibi in Collegam, ignorabat Nicænos Canones, vetantes eidem civitati eſſe duos ſimul Epiſcopos. Et ad vitium curandum poſtmodò prodiit hic Canon: "Ordinatis Epi- „ſcopis, vel Cleticis priùs ab Ordinatoribus ſuis Placita Conciliorum „auribus eorum inculcentur, ne ſe aliquid contra Statuta Concilii „feciſſe pœniteat". Canonis Author fuit S. Auguſtinus, qui in aliis fieri noluit, quod in ſe factum doluit. Cap. 5.

Quæstio tertia est, Quâ ratione Zozimus Canones Sardicenses scripserit esse Nicænos? An studuerit Africanos Episcopos circumscribere? Hoc enim censent non hæretici soli, sed & quidam hodiè Catholici. Respondeo Zozimum rectissimè & simplicissimè scripsisse ex more suorum Antecessorum. Scripsit ex Codice Romanæ Ecclesiæ, in quo primum caput habet hunc titulum: "Cano„nes Nicæni Concilii sub titulis quadraginta sex". Et continet Nicænos & Sardicenses Canones: Sub eadem consequentia. Et ipsos distribuit in quadraginta sex numeros. Proindè Codicis Author utriusquè Synodi Canones appellavit Nicænos. Nec sine fundamento. Etenim Constantinopolitanum Symbolum Ecclesia semper dixit Nicænum. Etiam ejus auxtrix Constantinopolitana Synodus dedit ipsi hunc titulum in primo suo Canone: "Trecen„torum decem & octo Patrum, qui Nicææ convenerunt, fidem „non abrogari, sed firmam ac stabilem manere oportere", &c. Ipsam confirmavit & auxit quibusdam vocibus, quibus grassantes tunc hæreses evertebantur. Hinc edixit suum ità adauctum Symbolum esse ac permanere Nicænum. Rectissimè. Eodem modo Sardicenses Canones non sunt aliud, quàm Nicænorum expositio & confirmatio adversùm schismaticas novitates Eusebianæ Factionis. Non sunt aliud, quàm quædam ad Nicænos additamenta. Hinc ipsos pro Nicænis semper habuit Romana Ecclesia. Et istud judicium secutus est auctor Codicis. Auctor insigniter antiquus. Etenim Codex à modico incepit, & paulatim per assidua incrementa pervenit ad plenitudinem. Itaque Zozimus ex ipso scripsit, ideoque ab omni dolo aut arte est purissimus. Nemo hæc meliùs novit, quàm Reverendus Pater Paschasius Quesnellus, qui Codicem, magnum Ecclesiasticæ eruditionis thesaurum, è tenebris produxit in lucem.

Quæstio quarta est, An Zozimus Pontifex sit primus author istius tituli aut phasios? Hoc enim ipsi passim imponitur à novis Dogmatistis. Respondeo non esse. Etenim in libello, quem adversùs Hincmarum Laudunensem Duziacensi Synodo exhibuit, Hincmarus Remensis Episcopus laudat verba Innocentii primi Pontificis in literis ad Sanctum Victricium Episcopum Rothomagensem: "Si majores causæ in medio fuerint devolutæ, sicut Sy„nodus statuit, post Episcopale Judicium referantur". Et subjungit: "De quibus Canonibus Innocentius hoc dicat, manifestissimè claret,

„claret, scilicet de Sardicensibus". Certum est, quod Innocentius laudet Nicænam Synodum, & tamen adducit Sardicensem Canonem: Quod nempe utraque Synodus haberetur pro eadem, & indifferenter appellaretur Nicæna. Idem Hincmarus alio in loco scriptum istud Victricio Capitulum affirmat esse partim ex Nicænis, partim hausturn ex Sardicensibus Canonibus, & tamen ab ipso appellari Nicænum. Utique ex eodem principio. Hæc manifesta veritas olim fuit professio constantissima totius Gallicanæ Ecclesiæ. Quod eandem in prima sui operis parte profiteatur Petrus de Marca, est ostensum in superioribus. Unde igitur nunc docet aliud, & se præbet Ducem inconditæ novitatis? Idem Innocentius in literis ad Ecclesiæ Constantinopolitanæ Clerum ac Populum gravissimè damnat Theophili Alexandrini Synodum, quod sancto Joanni Chrysostomo appellanti superordinasset alium Episcopum, & adjungit causam: "Nunquàm sanè Patres nostros talia ausos fuisse, sed Epist. 29. „potiùs vetuisse cognovimus, ne cui in locum viventis alium per „consecrationem substituendi sit potestas. Hæc contra Canonum „observationem sunt. Canonibus porrò obsequendum scribimus, „qui Nicææ sunt decreti. Quos solos consectari decet Ecclesiam „Catholicam, & juxta eos judicare". At verò quis Canon appellanti Episcopo vetat superordinari alium? Certè nullus, nisi Sardicensis. Et ecce ipsum Innocentius disertè inscribit Nicænum. Et statim infrà appellat etiam Sardicensem. Ejusdem Synodi Canones manifestè laudat in literis, quibus Theophilum, redditurum sui Judicii rationes, mandat profitisci ad Synodum Thessalonicensem, & disertè affirmat esse Nicænos. Eadem phrasi utitur Palladius Helenopolitanus Episcopus in Dialogo, quem de sancti Joannis Chrysostomi persecutionibus habuit cum Theodoro Diacono Romanæ Ecclesiæ. Quin & plena Constantinopolitana Synodus scribit de suo secundo Canone: "De administrationibus „singularum Ecclesiarum tùm vetus lex obtineat, tum sanctorum „Patrum in Concilio Nicæno decisio, ut videlicet singularum „Provinciarum Antistites unà cum finitimis, modò ipsis ità visum „fuerit, Episcopis ad Ecclesiarum commodum habeant Ordinatio„nes". Laudat quartum & sextum Nicænum Canonem. Verùm nec hic nec iste permittit aut mandat ullo in casu invitari Episcopos vicinæ Provinciæ. Facit id quintus Sardicensis. Proinde laudata Synodus suam ex utriusque Concilii Canonibus mixturam affirmat

eſſe conflamen Nicænum. Nempe in relatione ad Romanam Eccleſiam loquitur Romano more, atque ita conſtat iſtam loquendi ſpeciem non eſſe inchoatam à Zozimo, ſed apud omnes Eccleſias fuiſſe multò antiquiorem. Ex quibus lucet inſigniter exorbitare
L.7.C.12. hæc verba Petri de Marca: "Nondùm recepti erant Canones Sar„dicenſes tempore Innocentii primi".

Longè pejùs exorbitant hæc: "Primus omnium Zozimus „Papa Canones Sardicenſes protulit, contenditque ut in Occi„dente vim legis obtinerent. Arbitror autem eum id conſilium „cœpiſſe, quod Honorius & Arcadius Imperatores paulò ante „abjeciſſent jus concedendi Reſcripta pro retractando judicio „Epiſcoporum depoſitorum, quemadmodùm ſuprà oſtendi Ca„pite ſecundo, adductis verbis legis. Exiſtimavit itaque Zozimus „gratum Epiſcopis futurum, ſi reviſiones non omninò abolerentur, ſed contrà decernerentur authoritate Sedis Apoſtolicæ. „Tentatum id in Africanis ingeniis voluit Pontifex". Laudatæ legis, in ſecundo Capite adductæ, verba ſunt hæc: "Quicumque „reſidentibus Sacerdotibus fuerit Epiſcopali loco detruſus & „nomine, ſi aliquid vel contra ſententiam, vel contra quietem „moliti fuerit deprehenſus, rurſuſque Sacerdotium petere, à quo „videtur excluſus, procul ab omni urbe, quam indignus infecit, „ſecundùm legem Divæ memoriæ Gratiani, centum millibus „vitam agat". Et infrà: "Sit hujuſmodi perſonis tenore præſentis „legis illicitum ſacra noſtra adire Secreta, & impetrare Reſcripta. „Omnia dejectis per culpam Sacerdotio perſonis, quæ impetrata „ſunt, infecta permaneant.

Error, quo Petrus de Marca affirmat Sardicenſes Canones à Zozimo fuiſſe primùm prolatos, eſt abundè revictus. In adductis verbis ſunt & alii. Primus eſt, quod Romani Imperatores aliquandò habuerint jus dandi Reſcripta ad retractanda judicia degradatorum Epiſcoporum. Etenim erat mera, per Donatiſtas intruſa in Mundum, Regia uſurpatio, quam juxta Canones agentem tolerabat, ab ipſis autem deviantem conſtanter repudiabat Eccleſia. Dè hiſcè ad Bonifacium Diaconum, ſuum Apocriſarium apud Imperatorem Phocam, ſcripſit magnus
L.12.Ep.3 Gregorius: "Dilectio tua pietati Clementiſſimi Domini Impe„ratoris cuncta diligenter inſinuet, atque conſtanter adſtruat „hoc omninò illicitum, omninò pravum, omninò injuſtum,

&

„& ſacris eſſe Canonibus valdè inimicum. Et ideò hujuſmodi „peccatum temporibus ſuis introduci in Eccleſiæ præjudicium „non permittat". Antiquum de cunctis iſtis ſacris Reſcriptis, Delegationibus, ac juſſionibus Eccleſiæ ſenſum exponit idem Gregorius in literis ad Anatolium, Diaconum Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ: "Quod Imperator fecerit, ſi Canonicum eſt, L.8. ep 41 „ſequimur", hoc eſt, patienter obedimus; "ſi verò Canonicum „non eſt, quantum ſine peccato noſtro valemus, portamus". Plurima ſunt iſtiuſmodi teſtimonia, & ejuſdem Gregorii, & aliorum Patrum, Latinorum, & Græcorum. Proindè nullum fuit Principi jus: Fuit mera conniventia.

Secundus error eſt, quod Arcadius & Honorius iſtam conſuetudinem abjecerint. Etenim contrarium lucet ex adductis S. Gregorii teſtimoniis. Conſuetudo hæc ſub iſtis Imperatoribus adeò invaluit, ut Africaua Eccleſia ipſorum tempore emiſerit hunc Canonem: "Quicumquè ab Imperatore cognitionem „judiciorum publicorum petierit, honore proprio privetur; ſi „autem Epiſcopale Judicium ab Imperatore poſtulârit, non ei „obſit". Duravit uſque ad finem, & lapſum Romani Imperii. Quin immò Petrus Archi-Epiſcopus contendit iſtud ſacrum Jus ab Imperio tranſiiſſe ad Reges Chriſtianiſſimos. Unde plurimùm miror, quomodò hic ſui oblitus ſcribat fuiſſe abjectum ab Arcadio & honorio? Quandò igitur, & quomodò mos iſte exoleverit, docet Anaſtaſius, Romanæ Eccleſiæ Bibliothecarius, in præfatione ad octavum Concilium: "Græcorum Imperatores, „Occidentis amiſſo Imperio, Romanis Pontificibus, quibus „jubere nequeunt, ſuadere nituntur". Et Leo tertius Carolum Magnum, dum Occidentis donavit Imperio, compulit ad cunctis iſtiuſmodi violentiis renunciandum. Porrò Arcadius & Honorius per memoratam legem, quâ ſimilem Gratiani Imperatoris adversùm ſolos Urſicini Antipapæ ſchiſmaticos Fautores, eorundemque Degradatorum turbulentias datam conſtitutionem extendunt ad omnes legitimè Degradatos, ac adversùs iſtud judicium tumultuantes Epiſcopos, nequaquàm abjiciunt iſtam conſuetudinem, ſed ſolummodò cogunt ad meliorem uſum, ac ſacris Canonibus viciniores terminos. Sanciunt ut iſta ſacrarum Delegationum Reſcripta deinceps non dentur iſtiuſmodi turbinibus. Et omnia jam data circumducunt. Sanciunt turbines relegandos

legandos ad centum millia ab iſta civitate, quam malè geſto Epiſcopatu fœdaverant.

Tertius error eſt, quod iſtas ab Arcadio & Honorio in compita projectas ſordes Zozimus, uti dilectas gemmas, collectas levârit, & ipſis ſtuduerit ornare Sedem Apoſtolicam. O miſerabilem ſancti Petri Cathedram, quæ indiguit fucari fœdis iſtiuſmodi pigmentis. Petrus Archi-Epiſcopus in ſuperioribus docuit, quod ante Sardicenſem Synodum Romana Sedes in Canonica Provincialium Synodorum Judicia nihil potuerit per appellationem, aut retractationem, coacta eſſe contenta ſolis relationibus. Docuit quod tunc iniquè damnati Epiſcopi nequiverint perfugere ad Romanos Antiſtites, ſed ab Imperatore ſupplicare Judices Epiſcopos, qui cauſſam retractarent. Docuit quod primus in Sardicenſi Synodo Hoſius ſtuduerit honorare memoriam ſancti Petri Apoſtoli, atquè ita Imperialem delegandi retractaturos Judices authoritatem communicaverit Romanis Pontificibus. Nempè pauper S. Petrus ſuprà Provinciarum Synodos nihil poteſtatis acceperat à Chriſto Domino, atque ità per Hoſii induſtriam debuit aliquid mendicare ab Imperatoribus. Hìc verò Petrus Pariſienſium Archi-Epiſcopus docet, quod Arcadius, & Honorius iſtud ſuum jus projecerint, atquè ità rebus ſuis attentus Zozimus ipſum collegerit, "exiſtimans gratum Epiſcopis futurum, ſi revi„ſiones non omninò abolerentur, ſed contrà decernerentur au„thoritate Sedis Apoſtolicæ". Nempè niſi Zozimus iſtas fæces collegiſſet, miſerandi Epiſcopi, dum iniquè à ſuis Synodis degradabantur, nec ad Principem, nec ad Papam potuiſſent confugere. Quare Zozimus credidit à ſe agi non ſuam rem, ſed Epiſcoporum. An hæc Dogmata ſapiant Evangelium, judicent alii Sapientiores. Certè Zozimus in ſuperiùs adducta ad Africanam Eccleſiam epiſtola affirmat Romanam ſuſcipiendarum appellationum authoritatem, & ſupremam ſuper quaſcumquè Synodos potentiam eſſe à Canonica antiquitate, à traditione Patrum, à ſancto Petro Apoſtolo, ac ab ipſo Chriſto Domino, qui Petro dedit poteſtatem ligandi, ac ſolvendi omnia.

Quartus error eſt, quod primum hujus ſuæ novæ poteſtatis experimentum Zozimus tentare voluerit apud ingenia Afrorum. O imprudentem Pontificem, qui iſtud tentamen non inchoaverit apud Gallos. Certè ipſorum aures & mentes reperiſſet longè faciliores

ciliores ad credendas iſtiuſmodi fabellas. Saniora ſunt hæc ejuſdem Archi-Epiſcopi verba: "Quæri poteſt, quamnam ob cauſſam Zo-
„zimus protulerit Canones Sardicenſes ſub nomine Concilii Ni- Cap. 16.
„cæni? Quæſtio hæc acriter, & animosè tractatur à Novatoribus,
„qui Zozimum arguunt falſitatis, & impoſturæ. Contra noſtri id
„ex eo profectum aiunt, quod eâ tempeſtate Canones Nicæni &
„Sardicenſes in eodem volumine deſcripti eſſent, nullo diſcrimi-
„ne adhibito, ſub titulo Canonum Nicænorum. Probabilis qui-
„dem conjectura, ſi vetuſti Codicis authoritate niteretur, qui
„nondum emerſit è tenebris". At verò jam emerſit. Ipſum cum ſummo Eccleſiaſticæ eruditionis fructu & gaudio produxit Reverendus Pater Paſchaſius Queſnellus. Proindè jam ceſſet omnis iſta contentio. Adhæreamus Romanæ Eccleſiæ, quæ iſtam nomenclaturam etiam poſt Africanas lites conſtanter retinuit. Etenim Magnus Leo, dum ab Imperatore Theodoſio ad S. Flaviani Conſtantinopolitani Epiſcopi, qui ab Epheſini Latrocinii Judicio appellârat, retractandam cauſſam poſtulavit novam Synodum, ſuis literis adjecit: "Quam autem poſt appellationem interpoſitam hoc Ep. 40. c. 3.
„neceſſariè poſtuletur, Canonum Nicææ habitorum Decreta te-
„ſtantur, quæ ſubter adnexa ſunt". Et adnexuit Canonem Sardicenſem. Quod etiam Gelaſius, Gregorius, aliiquè Pontifices iſtam phraſim uſitaverint, variis in locis demonſtrat Hincmarus Remenſis.

CAPUT XXXIII.

An hæ Africanæ quæstiones inter Romanam & Africanam Ecclesiam causaverint schisma durans usque ad Pontificatum Bonifacii secundi?

AFfirmat famosa Bonifacii II. Pontificis ad Eulalium Alexandriæ Patriarcham Epistola: "Aurelius Carthaginensis Ecclesiæ olim Episcopus, „cum Collegis suis, instigante Diabolo, super„bite temporibus Antecessorum nostrorum Bo„nifacii atque Celestini contra Romanam Ec„clesiam cœpit, sed videns se modò peccatis „Aurelii Eulalius à Romanæ Ecclesiæ communione segregatum, „humilians recognovit se peccasse, pacem & communionem Ro„manæ Ecclesiæ petens, subscribendo cum Collegis suis damnavit „Apostolicâ authoritate omnes scripturas, quæ adversùs Romanæ „Ecclesiæ privilegia quoquo ingenio factæ fuerant". Et confirmare videtur liber Pontificalis in vita ejusdem Pontificis Bonifacii: "Eodem tempore venit relatio ab Episcopis Afris de Constitutione, „& ut cum Consulto Sedis Apostolicæ omnia Carthaginensis Epi„scopus faceret".

Respondeo epistolam esse imperitam, ac manifestè spuriam. Etenim nec Alexandrina, nec Carthaginensis Ecclesia inter suos Episcopos unquàm habuit aliquem Eulalium. Isto tempore apud Carthaginem sedebat Reparatus. Et quod ob memoratas Aurelii lites nulla unquàm inter Romanam ac Africanam Ecclesiam fuerit communionis dissociatio, est exploratissimum. Etenim proximus Aurelii Successor fuit Capreolus, de quo Liberatus, Carthaginensis Ecclesiæ Archi Diaconus: "Capreolus Archi-Episcopus, Cap. 5. „propter impetus Wandalorum Africanas Regiones obsidentium, „universale non valens congregare Concilium, Bessulam Diaco„num suum misit Ephesum ad Concilium Legatum". Erat non solius Capreoli, sed etiam totius Africanæ Synodi Legatus: Attamen non per expressum, sed per implicitum, ac præsumptum Mandatum.

Nam.

Nam & eo tempore, quo Tyrones tumultuabantur in Africa, atquè ità impediebant Legatos electuram Numidiæ Synodum, taliter plenarium Carthaginis Concilium acceſſerant Alipius, Auguſtinus, ac Poſſidius. Et uti tunc ipſos Aurelius, ità Beſſulam Epheſi admiſit Præſes Cyrillus. Ei Capreolus addiderat inſignes literas, continentes ſuum, ac ſuæ Synodi ſuffragium. Et de ipſis ad Epheſinam Synodum dixit Petrus, Alexandrinæ Eccleſiæ Presbyter, ac Synodalium Notariorum Primicerius: "Reverendiſſimus, ac piiſſi-„mus Metropolitanus,& Epiſcopus Carthaginis Capreolus per Beſſu-„lam Diaconum ad ſacram hanc Synodum epiſtolam ſcripſit. Si „veſtra Pietas juſſerit, recitabo". Et poſt recitatam dixit Synodi Præſes ſanctus Cyrillus: "Hæc Reverendiſſimi, ac piiſſimi Cartha-„ginis Epiſcopi Capreoli quæ lecta eſt epiſtola, cum dilucidam ſen-„tentiam in ſe contineat, fidei Geſtorum inſeratur. Vult enim „antiqua fidei Dogmata confirmari; nova verò,& abſurdè excogitata, „& impiè divulgata reprobari, ac proſcribi". Et omnes Epiſcopi ſimul exclamârunt: "Hæ omnium voces, hæc omnes aſſerimus, „hoc omnium eſt votum". Quæ omnia altiſſimè clamant Capreolum fuiſſe integerrimum Catholicæ communionis, & magnæ apud omnem Eccleſiam authoritatis Epiſcopum. Hinc iſta omnia ſuo ſecundo Commonitorio inſeruit Vincentius Lerinenſis. Et certè Capreolus ab Imperatore Theodoſio, tanquàm magnus Orthodoxæ fidei Doctor, ac Defenſor, fuerat ad Synodum invitatus.

De ejus Succeſſore Quod-vult-Deus ſcribit in primo libro de Wandalica perſecutione Victor Vitenſis Epiſcopus: "Geizericus „Carthaginis Epiſcopum, Deo & hominibus manifeſtum, nomine „Quod-vult-Deus,& maximam turbam Clericorum, navibus fractis „impoſitam, nudos atquè exſpoliatos expelli præcepit. Quos Deus „miſeratione bonitatis ſuæ, proſperâ navigatione Neapolim Cam-„paniæ perducere dignatus eſt civitatem". Victor Vitenſis omninò fuit Orthodoxus Epiſcopus. Creditur enim eſſe ille Byzacenæ Provinciæ Primas, ad cujus Mandatum Ferrandus Diaconus ſcribit ſanctum Fulgentium fuiſſe conſecratum in Epiſcopum Ruſpenſem. Et ejus teſtimonium in ſuis Sanctorum tabulis confirmat Romana Eccleſia: "Quod-vult-Deus Epiſcopus Carthaginenſis, unà cum Octob. 26. „Clero à Geizerico Rege Ariano in navibus fractis, abſque remigiis „& velis impoſitus, præter ſpem Neapolim appulit, ibique in exilio „poſitus, Confeſſor occubuit". Et iſtorum Clericorum unus

creditur fuisse sanctus Gelasius, qui Romanæ Ecclesiæ Clero Incardinatus, per assidua virtutum incrementa profecit in summum Pontificem, & grande lumen totius Ecclesiæ. In eodem Sanctissimorum Confessorum consortio fuit sanctus Gaudiosus Abitunensis Episcopus, de quo ad Nicolaum secundum Pontificem scripsit
L. 1. Ep. 9. S. Petrus Damiani: "Gaudiosus Abitunensis Episcopus, Wandalis „Africam devastantibus, cum sancto Quod-vult-Deus, & cæteris „Præsulibus fugit, & in Parthenope civitate Monasterium con„didit". Non fugit, sed fuit ejectus. Et ista sunt prima Augustiniani Ordinis extra Africam exordia. Quod-vult-Deus Episcopo sanctus Deo-gratias, huic S. Thomas, Thomæ S. Eugenius, Eugenio Bonifacius, Bonifacio successit Reparatus, quos omnes constat fuisse insigniter sanctos, & Romanæ Ecclesiæ cum plena obedientia communicâsse.

Quod vult-Deus, ac Deo-gratias, dum Carthaginenses Ecclesiæ adhuc erant Diaconi, erant viri Doctissimi, & familiarissimè uniti cum S. Augustino. Lucet ex epistolis & libris, quos ipsorum rogatu scripsit, & ipsorum nomini S. Augustinus inscripsit. Eadem est ratio Capreoli. Duas ejus habemus adversùs Nestorium epistolas: Alteram ad Ephesinum Concilium, alteram ad Vitalem, & Constantinum, Hispaniæ Monachos, scriptam post laudatam Synodum. Ambas sanctissimas, ac eruditissimas. Prior insuper S. Augustinum, nuperrimè tunc defunctum, eximiè laudat, atquè ità demonstrat Capreolum fuisse insignem illius Veneratorem. Et omnes isti tres Episcopi optimè noverant avitas Africanæ Ecclesiæ consuetudines. Hinc defuncti Aurelii Lapsum, ac temeritatem improbârunt; Romanas Episcoporum appellationes permiserunt ambulare per antiquas vias atquè ità non redierunt, sed semper sine interpolatione permanserunt in consueta gratia ac benevolentia Sedis Apostolicæ. Ista ex caussa Lupicinus Episcopus è Cæsaræensi Mauritania appellavit ad S. Leonem: Et nemo intercessit. Et de sanctis Monachis Martiniano ac Saturiano, qui Gentilem ac Barbaram Provinciam converterant ad Christum Dominum, scribit laudatus Victor Vitensis: "Tunc deinde cogitatur quid fieret, ut ager jam „cultus, & ingraminatus vomere prædicationis, Evangelicum sus„ciperet semen, & imbre sacri Baptismatis rigaretur". Etenim ambo isti Prædicatores erant Laici, ideoque non poterant solemniter baptizare. "Mittunt Legatos per itinera distenta Deserti. Pervenitur

„nitur tandem ad civitatem Romanam. Rogatur Episcopus, ut „Presbyterum ac Ministros credenti Populo destinaret. Explet cum „gaudio quod petebatur Pontifex Dei. Constituitur Ecclesia, bap„tizatur multitudo maxima Barbarorum, & de lupis grex fœ„cundus multiplicatur agnorum". Tanta tunc erat Afrorum cum Romana Sede communio, ut suis Neophytis maluerint ab ipsa, quàm à suis Episcopis postulare ministros. Tanta illic erat istius Sedis authoritas, ut etiam contra istud ipsius opus nemo præsumpserit intercedere.

Eodem tempore in Africa floruit Fulgentius Ferrandus, Archi-Diaconus Carthaginensis Ecclesiæ. Ipse est qui sancto Fulgentio retulit quæstiones de Æthiopis Baptismo, & ad cujus institutionem S. Fulgentius scripsit istum eruditissimum libellum. Ipse item scripsit vitam S. Fulgentii. Creditur esse author Breviarii Canonum, in quo habet sequentia: "Ut adjudicatus cap. 59. c. „Episcopus ad Apostolicam Sedem, si voluerit, appellet. Ut „si appellaverit, alius in Cathedra ipsius non ordinetur". Et diserte adjungit hos esse Canones Sardicenses. Laudat & adducit plures Canones istius Synodi. Et istud Breviarium haud dubiè scripsit ad institutionem Africanæ Ecclesiæ. Forsitan ad abolendum & proscribendum priorem istius Ecclesiæ Codicem, in quo litigiosa ac devia Acta erant alpha & omega. Quidquid sit, ex Breviario lucet & Romanas Episcoporum appellationes, ac item Sardicenses de ipsis Canones fuisse tunc in Africa notissimos ac firmissimos. Eorum unus est ille ipse, quem suorum Legatorum Commonitorio Zozimus Pontifex inseruerat. Nempe venerabilis Capreolus ac ejus Successores non solam Aurelii circa Romanas Episcoporum appellationes temeritatem circumduxerant, sed insuper probaverant, ac in Africanæ Ecclesiæ usum admiserant Canones Sardicenses. Attamen Ferrandus de Romanis Clericorum appellationibus non loquitur: Nec pro ipsis, nec contra ipsas adducit ullum Canonem. Nempè Capreolus, omnem istam litem cupiens evulsam, supra adductos de ista re Carthaginenses Canones circumduxerat, & vigere jusserat solam antiquam consuetudinem. Ita quidam opinantur. Verùm ipsis obsistit Cresconius Episcopus, qui Carthaginensem contra istas appellationes Canonem inseruit suo Codici. Quare verius est, quod venerandus Capreolus non solam avitam con-

ſuetudinem, ſed retentos voluerit iſtos etiam Canones. Interim idem Creſconius ſuo Codici præter alios plures Sardicenſes Canones inſeruit etiam illos, qui firmant Romanas appellationes Epiſcoporum. Quod nempè laudatum Capreoli Decretum, aut Mandatum eſſet ſolemne per omnem Africam. Et iſtum contra Romanas inferioris Cleri appellationes Canonem affirmat eſſe non Milevitanum, ſed Carthaginenſem. Nempè quinti ſæculi anno decimo octavo editum in ſuperiùs laudata Synodo.

Hæc omnia palam colliguntur etiam ex relatione ac Legatione, quam poſt ejectos ab Imperatore Juſtiniano Wandalos, atquè ità avitæ libertati redditam Africanam Eccleſiam, ad Joannem ſecundum Pontificem miſit Reparatus Archi-Epiſcopus Carthaginenſis. Ad reſtaurandam Africanæ Eccleſiæ diſciplinam coëgit ducentorum ac ſeptemdecim Epiſcoporum Synodum, & Romam ex ipſa legavit Caium ac Petrum Epiſcopos, ac Liberatum Eccleſiæ ſuæ Archi-Diaconum. Retulit tria. Primò, An ad Eccleſiam redeuntes Arianorum Epiſcopi poſſent admitti in ſuo honore? Secundò, An apud ipſos in infantia baptizati poſſent evehi ad Clerum? Tertia relatio fuit hæc: "Petimus ut quicumquè forſitan Epiſcopus, aut „Presbyter, ſive Diaconus, aut cujuſlibet inferioris Ordinis Cle„ricus, ſine noſtra epiſtola venerit, & non approbaverit ſe pro „utilitate ſanctarum Eccleſiarum fuiſſe directum, ſimilis hæ„retico judicetur. Nequè veſtra communione dignus exiſtat. „Ut in omnibus & per omnia Beatitudinis veſtræ diſciplina „laudetur". Eſt ſecundus præfati Commonitorii articulus. De primo & tertio, nempè de Romanis Epiſcoporum, aut Clericorum appellationibus Reparatus nec verbum fecit: Quod nempè iſti articuli altiſſima in pace conquieſcerent. At ecce dum Legatio procedit, & ob longiorem iſtius anni hyemem hæret in portu, exſpectans navigandi opportunitatem, Joannes Pontifex obijt, ac ejus in locum conſecratur Agapetus. Hinc novas literas Reparatus adjecit, quibus novo Pontifici ex more gratulatus eſt, & ſupplicavit confirmari omnia ſuæ Sedis, & Gentis privilegia, lapſa aut læſa à barbaris temporibus, & calamitatibus. Et Agapetus ad tertium relationis articulum reſpondit: "Illud quod „Catholicos, qui præſunt aut militant Eccleſiæ, ſine Sacerdotum „ſuorum literis ſuſcipi à nobis minimè debere mandatis, & Ca„nonibus eſt congruum, & diſciplinæ prodeſſe judicamus". Notanda

tanda ſunt verba : "Eſt congruum Canonibus". Edicunt nihil, quod non ſit congruum, à Romana Eccleſia permittendum. Poſſit Pontifex Romanas inferioris Cleri appellationes reſpicere. Etiam reſpondit ad Reparati preces: "Univerſa, quæ inimicorum „perverſitas invaſerat, Charitati Tuæ Metropolitana Jura repa„rantes hortamur, ut ea quæ tuo, vel aliorum nomine reſcrip„ſimus, univerſis debeas innoteſcere". Innovat, & confirmat non quæcumque, ſed illa ſola Carthaginenſis Eccleſiæ Privilegia, quæ Barbarorum perverſitas mutilarat. Inter quæ non eſt inferioris Cleri prohibitio à Romanis appellationibus. Etiam Bonifacius Primas in ſuis Synodis innovavit ſolos Aurelii Canones contra appellationes Clericales: Epiſcopales permiſit liberè ambulare.

CAPUT XXXIV.

Demonſtratur quod Magni Gregorii tempore non ſoli Afrorum Epiſcopi, ſed etiam inferior Clerus Romam liberè appellaverit.

QUod Afrorum Epiſcopi tunc Romam liberrimè appellaverint, demonſtrant plura exempla. Primum ſanctus Gregorius exponit in literis ad Columbum Numidiæ Epiſcopum: "Jndicamus San „ctitati veſtræ, veniſſe ad nos quemdàm ho„minem, Petrum nomine, qui ſe aſſerit fuiſſe „Epiſcopum, atque cauſſæ ſuæ à nobis remedium „poſtulaſſe. Et priùs quidem retulit quæ digna eſſe miſeratione po„tuiſſent: Sed requirentes, poſteà multò aliter, quam indicavit, „invenimus, & vehementer nos ejus actio contriſtavit. Sed quia „cauſſæ ipſius interna ſubtiliter nequaquàm addiſcere tam longo „itineris intervallo diſjuncti potuimus, eam, incerti quippè, defi„nire nequivimus. Nunc verò quoniam remeans Rogatianus Dia„conus ſecum eum relaxari popoſcit, & ipſe ad vos ſe petiit de„bere tràmſmitti, ſcientes Sanctitatem veſtram zelum, ſicut decet, „fidei, & amorem habere Juſtitiæ, nobis gratum fuit, & ea quæ „petiverunt conceſſimus. Quia ergo præſentes cauſſam ſubtiliùs „poteſtis ſcire, hortamur ut eidem Petro ità ſervare quidquid ju„ſtum, Canonicumque fuerit debeatis, quatenùs & rectitudinis vi- L. 5. ep. 56

gor

„gor à vobis in omnibus impleatur, & causſa ipſius ſecundùm Dei „timorem, & Eccleſiæ videatur regulas judicata. Si quis verò „conſcius, vel particeps præſato Petro in his, quibus accuſatur, di„citur exſtitiſſe, ſubtiliter requirendum eſt, & veritate cognitâ „ſimiliter Canonicè judicandum". Res eſt lucida, nec indiget commentario.

Lib.5.Ep. 62. 63. Secundum exemplum eſt Paulus Epiſcopus, quem Gregorius evocavit, & per Gennadium Africæ Patritium juſſit tranſmitti. De

L.6.Ep.2. ipſo ſcripſit ad præfatum Epiſcopum Columbum: "Epiſtolam „Fraternitatis veſtræ ſuſcepimus, in qua nobis de perſona Pauli „Epiſcopi, quæ apud vos acta ſunt, indicaſtis. Quod tam ſerò „factum eſt, ut perſona ipſa hìc jam valuiſſet minimè reperiri. „Nam & vir excellentiſſimus filius noſter Gennadius Patritius „ſuum ad nos pro eadem cauſſa Cancellarium deſtinavit. Sed dum „feciſſemus inquiri, utrum cum eo nobis coram poſitis vellet inire „conflictum, reſpondit ad hæc ſe minimè fuiſſe tranſmiſſum, ſed „ſolummodò tres quoſdam huc de ejus Eccleſia deduxiſſe, qui „contra eum plurima dicere debuiſſent. Dum ergò nequè illum „ad inferendas actiones paratum invenimus, nequè perſonarum „illarum nos qualitas movit, quod in accuſatione Epiſcopi valuiſſent „idonei reperiri, Paulo Epiſcopo ad urbem ſe Regiam relaxari „debuiſſe precibus ſperanti, non potuimus contradictionis moras „afferre, ſed mox eum ſecundùm petitionem ſuam cum aliis duobus „ſecum deductis Epiſcopis ambulare permiſimus. Si quæ ergò „fuêre, quæ contra eum dici rationabiliter poterant, mox eo huc „veniente veſtra debuit, quod nunc fecit, Fraternitas cuncta fi„deliter indicare".

Cauſſæ fundum Gregorius aperit in literis ad Imperatorem Mau-

L.5.ep.63 ricium: "Qualiter Pietatis veſtræ Serenitas contra Donatiſtarum „flagitioſiſſimam pravitatem conſideratione Juſtitiæ, & ſinceriſſimæ „Religionis zelo commota ſit, directarum lucidiſſimè tenor inſinuat „Juſſionum. Sed venientes viri Reverendiſſimi ex Africana Pro„vincia Epiſcopi aſſerunt ita eſſe incautâ diſſimulatione poſtpoſitas, „ut nec Dei illìc judicium haberetur in metu, nec Principales „hactenùs Juſſiones ſortirentur effectum. Hoc etiam ſubjungentes, „quod in præfata Provincia, Donatiſtarum præmiis prævalentibus, „fides Catholica publicè venundetur. At contra glorioſus vir „Gennadius de uno eorum ſimilia queſtus eſt, qui talia querebatur

„batur. Cui etiam duo alii certi in eadem re teſtimonium ferebant. „Sed quia cauſſa ipſa ſæcularis Judicis intererat, eoſdem Epiſcopos „ad Pietatis veſtræ exiſtimavi eſſe veſtigia dirigendos, ut per ſemet- „ipſos Sereniſſimis auribus ſuggerant, quæ fatentur pro fide Ca- „tholica pertuliſſe".

Paulus Epiſcopus, & duo cum ipſo alii Collegæ Gennadium Patritium, ac ejus præſertim Cancellarium accuſarunt, quod Donatiſtarum auro corrupti pœnales Mauricii leges ſuſpenderent, omnem iſtis permitterent libertatem, atquè ità venderent Catholicam fidem. Et è contrario Gennadius ejuſdem criminis accuſavit Paulum Epiſcopum, & in teſtes adduxit duos neſcio quos ex ejus Eccleſia. Actio inchoata fuit in Numidiæ Synodo: At Gennadium iſta metuens non adminiſtravit juſtitiam. Immò videtur afflixiſſe Paulum, aut certè ejus afflictionem permiſiſſe. Hinc ille provocavit ad Romanam Eccleſiam. Sed ecce Gennadius obſtitit, & ipſum non permiſit Africâ excedere. Hinc Gregorius ſeverè juſſit Romanum permitti acceſſum, & impetravit. Quare Gennadius contra Paulum tranſmiſit ſuum Cancellarium, & cum ipſo tres teſtes ex Pauli Parochia. Columbus Epiſcopus tranſmiſit etiam Synodalia Afrorum Acta, ſed ſerò. Nihilominùs Gregorius perrexit in cauſſa. At eccè Cancellarius noluit Accuſatorem agere, & adducti in teſtes non habebant qualitates idoneas ad accuſandum Epiſcopum. Nempè Cancellarius premebatur à conſcientia, ideoque metuebat tribunal Gregorii. Hinc Paulus, & cum ipſo præfati duo Epiſcopi poſtularunt Principem accedere, iſthìc acturi non ſolummodò contrà Cancellarium, ſed etiam contra Patritium. Et propter adductas rationes Gregorius permiſit. Gregoriana ad Columbum epiſtola debebat præcedere epiſtolam ad Mauritium. Etiam alia evincunt in aliis ſimiliter epiſtolis non ſervari ordinem temporis, ideoque opus eſſe reviſione & correctione.

Eadem de re Gregorius ſcripſit in alia ad præfatum Columbum epiſtola: "Frater & Co-Epiſcopus noſter Paulus, præſentium por- L.7, ep.16
„titor, quantis illic fluctibus, quantiſque adverſitatibus quatiatur, „Sanctitatem veſtram memorat non latere. Qui quoniam querelas, „quas de eo ad vos perveniſſe ſignaſtis, non veras eſſe, ſed in- „ſtigatione adverſantium contra ſe aſſerit excitari, & omnia ſe „fidit, patrocinante veritate, vobis cognoſcentibus, Authore poſſe „Domino ſuperare, hortamur, dilectiſſime Frater, ut ei, in quibus

„fuerit Juſtitiæ ratio manifeſta, manum decenter præbere ſolatii, „atque Sacerdotali eum debeas compaſſione adjuvare. Nulla ergò „vos res ab æquitatis ſtudio, nulla ſuſpendat potentia perſonarum, „ſed Præceptis Dominicis inhitens, omnia, quæ ſunt rectitudini „adverſa, contemne. In defendendis partibus Juſtitiæ conſtanter „inſiſte. Odia pro veritate, ſi qua ſint, ſuſtinere non tenuas: „Ut tantò majorem in adventu Redemptoris noſtri fructum mer„cedis invenias, quantò ejus Mandata non negligens, in favorem „Juſtitiæ, & defenſionem impenderis".

Hæc epiſtola deberet omnium circa hanc materiam eſſe prima. Eſt enim ſcripta ſtatim poſt factam à Gennadio accuſationem, ante Africanam Synodum. Et docet plura. Primò, quod Paulus fuerit quaſſatus multis adverſitatum fluctibus. Utique ob accuſationem Gennadii Patritii. Activam & paſſivam. Secundò, quod Adverſarii Paulum accuſaverint apud Columbum, quem tunc quidam credunt fuiſſe Primatem Numidiæ. Verùm ipſos falli, infrà docebimur. Videtur igitur à Gregorio habuiſſe aliquid vicis Apoſtolicæ. Hinc epiſtola docet tertiò, quod Paulus, Columbo cognoſcente, & veritate patrocinante, ſperaverit ſuperare omnes calumnias. Hinc Pontifex Columbum hortatur ad conſtantem in judicio Juſtitiam: Ad nullius perſonæ metuendam potentiam. Quod nempe Pauli Accuſator eſſet ipſe Præfectus Prætorio Africæ. Hinc Papa ſcripſit etiam ad Adeo-Datum & Maurentium, Epiſcopos Numidiæ:

Epiſt. 14. „Paulum Fratrem, & Co Epiſcopum noſtrum Fraternitati veſtræ „commendantes hortamur, ut idoneè charitatem veſtram debeat „experiri, quam prædicat". Nempe Paulus etiam iſtis Epiſcopis rogârat per Pontificem commendari pro juſtitia conſtantiam. Verùm hæc virtus non ſuit reperta apud omnem Synodum, ideoque Paulus ante judicii finem fuit compulſus Romam provocare.

Tertium exemplum eſt in literis ad Victorem & Columbum,

Epiſt. 15. Numidiæ Epiſcopos: "Præſentium Portitoris Creſconii Fratris & „Co-Epiſcopi noſtri querelâ ad nos inſinuante pervenit, quod „nullâ exigente culpâ, vel Concilii definiente ſententiâ, Eccleſiæ „ejus Parochiæ antiquitùs deputatæ à Valentione Fratre & Co„Epiſcopo noſtro ante quindecim ferè annos ſint irrationabiliter „occupatæ, atquè eum inſuper res Deceſſoris ipſius ad ſuum, „quod dici grave eſt, arbitrium abſtuliſſe. Quod ſi ita veritas ſe „habet, quam perverſum, quamque execrandum ſit, præſertim

Religio-

„Religioſo Præpoſito, dicere non valemus. Hac igitur in re quia „nec lenitas, nec aliqua debet eſſe dilatio, Fraternitatem veſtram „præſenti epiſtolâ commonemus, ut ſollicitiùs requiratis. Et ſi „querela ejus manifeſta eſſe conſtiterit, ablatarum rerum, & occu„patarum Parochiarum reſtitutione Dilectio veſtra ſine mora ſuc„curri provideat; & ità omnia, vobis ſolatiantibus, ceſſante excu„ſatione, Juſtitiâ favente recipiat, ut nec hunc labor obſervationis „afficiat, nec de ejus damno aliquid lucri invaſor acquirat". Valentio quaſdam Creſconii Parochias affirmabat ad ſuam ſpectare Diœceſim, ideòque vacante Sede ipſas invaſit. Etiam res defuncti Epiſcopi. Quas nempè acquiſierat, vel habuerat in iſtis Parochiis. Etenim defuncti Epiſcopi ſupellex per antiquos Canones ſpectat ad Succeſſorem. Valentio iſta violenter ex arbitrio, ſine authoritate Synodi fecerat, ideòque manifeſtè impegerat in centeſimum vigeſimum Canonem Africani Codicis. Hinc Creſconius confugit ad Gregorium, & obtinuit Juſtitiam. Confugit in prima inſtantia. Proindè potiori jure poterat appellare. Notanda ſunt verba: "Nullâ „exigente culpâ". Demonſtrant Afris fuiſſe morem, ut Epiſcopi ob culpam ſuis Parochiis truncarentur. Nam & ita truncatus fuit Anthonius Fuſſalenſis.

Quartum exemplum eſt Clementius Byzacenæ Provinciæ Primas, de quo Gregorius in literis ad Joannem Syracuſæ Epiſcopum: "In quodam crimine Byzacenus Primas fuerat accu[illegible]s, & piiſſimus „Imperator eum juxta Statuta Canonica per nos voluit judicari. „Sed acceptis decem auri libris tunc Theodorus Magiſter militum „obſtitit, ut minimè fieret. Tamen piiſſimus Imperator admonuit „ut tranſmitteretur, & quidquid eſſet Canonicum faceremus. Sed „videntes contrarietates hominum, eandem cauſſam inire noluimus. „Nunc autem idem Primas aliqua de Concilio ſuo loquitur, & „valdè dubium eſt, utrùm purè, an certè quia à Co-Epiſcopis „ſuis impetitur, modò talia loquatur. Nam quod ſe dicit Sedi „Apoſtolicæ ſubijci, ſi qua culpa in Epiſcopis invenitur, neſcio „quis ei Epiſcopus ſubjectus non ſit. Cum verò culpa non exigit, „omnes ſecundùm humilitatis rationem æquales ſunt". Eadem de re Gregorius ſcripſit ad omnes Epiſcopos Byzacenæ Provinciæ: "Ante multum temporis quædam ad nos de Fratre noſtro Clemen„tio, Primate veſtro, perlata ſunt, quæ cor noſtrum non modico „mœrore transfigerent. Sed prementibus diverſis tribulationibus,

Lib. 7. Indict. 2. Epiſt. 65.

Lib. 10. Epiſt. 36.

„& maximè circumsævientibus hostibus, ea nobis non fuit spatium „requirendi. Et quoniàm ità sunt gravia, ut transire indiscussa nullo „modo debeant, Fraternitatem vestram his hortamur affatibus, ut „cum omni sollicitudine ac vivacitate veritatis indagare substantiam „debeatis, ut aut, si ità sint, ut audita sunt, ultione Canonica „resecentur; aut si falsa, Fratris nostri innocentia diu sub nefandæ „opinionis dilaceratione non jaceat".

Clementius apud suæ Synodi Episcopos laboravit malâ famâ, ideòque ab ipsis deferri timuit ad Primatem Carthaginensem. Hinc juxtà Africanos Canones ab Imperatore Mauricio supplicavit alios Ecclesiasticos Judices. Et Princeps ipsum juxtà Canones universales transmisit ad Gregorium. Africani enim Primates erant veti Metropolitæ, ideòque juxtà Imperatoris Gratiani legem, & confirmatum ab ipsa Apostolicum Canonem, illorum prima instantia spectabat ad Papam. Sed nec istud Tribunal Clementio placuit: Quare ad ipsum evadendum seduxit, & auro corrupit Theodorum, Magistrum Africanæ militiæ. Verùm Mauricius perstitit, & jussit Clementium transmitti ad urbem. Hinc ille quæsivit aliud effugium. Protestatus est se subjectum Sedi Apostolicæ, at prætexuit alias contrarietates. Opinor prætexuisse primam de Africanis Primatibus instantiam spectare ad Carthaginensem Archi-Episcopum, ideòque non debere usurpari à Papa. Longobardi tunc grassabantur, & sæviebant circumcirca urbem, & ipsam affligebant multis tribulationibus, atquè ità Gregorium distraxerunt ad alia: Hinc ille noluit inire causam. Verùm Clementius non se correxit: Et finistra ejus fama non decrevit. Hinc Gregorius resumpsit causam, curavit se instrui à Byzacenis Episcopis, & haud dubiè definivit.

Circà hoc exemplum scribit Petrus de Marca: "Id unum „ad conservandam authoritatem suam contendit Gregorius, ut „Clementius Primas Provinciæ Byzacenæ Romam veniret, res„ponsurus de quodam crimine ei objecto. Quoniàm verò ejus „Imperium detrectabat Clementius, Gregorius Rescriptum impe„travit à Principe. Sed quoniam Theodorus Magister militum, „id est, Gubernator Africæ, acceptis decem auri libris, executioni „hujus Rescripti supersederi jusserat, aliud dein impetravit Grego„rius. Posteà Primas ille Pontifici significat velle se subjici Sedi „Apostolicæ, adeoque illum permulsit, ut tandem obtinuerit causam „suam judicari à Concilio Provinciali, juxtà Præceptum Pontificis".

Horum

Horum plura non ſunt firma. Primum eſt, quod Papalis evocationis Præceptum Clementius detrectarit, ideoque Pontifex impetraverit Reſcriptum. Etenim in Papalibus literis nullus eſt apex, qui inſinuet Clementium fuiſſe Romæ accuſatum aut delatum. Et nullatenùs apparet, quod primam inſtantiam, de qua palàm agitur, Gregorius ſuo motu inchoaſſet. Quare mea aſſertio eſt longè veriſimilior. Secundum eſt, quod Gregorius contra ſordidam Theodori Magiſtri violentiam impetraverit ſecundum Reſcriptum. Etenim ad ſe tranſmiſſi & præſentis Clementii contrarietatibus, ſeu interceſſionibus permotus noluit inire cauſſam, nequaquàm ità acturus, ſi ipſam per duo Reſcripta ambiiſſet. Tertium eſt, quod Clementii blandimentis permulſus Pontifex noluerit cauſſam inire. Ex ipſius Pontificis verbis jam audivimus longè aliud. Etenim & iſta ſubjectionis profeſſio non in primo eſt facta congreſſu, ſed in ſecundo. Quartum eſt, quod permulſus Gregorius cauſſam Synodo delegaverit. Etenim contrarium diſertè aiunt ejus verba ad Epiſcopos Byzacii: Eis delegat ſolam veritatis inquiſitionem, & cauſſæ inſtructionem, nullatenùs definitionem. Quidquid ſit, Clementius Romæ comparuerat, ſecundùm Statuta Canonica. Et Gregorius poterat denuò evocare. Si non fecerit, fuit diſpenſatoria commiſeratio.

Quod Romanæ etiam Clericorum appellationes tunc apud Afros liberè ambularint, ſimiliter docent plura exempla. Primum eſt in literis ad Hilarium Monachum: "Feliciſſimus atque Vincentius, L. 1. ep. 82.
„Diacones Eccleſiæ Lamighenſis, ſuggeſſerunt ab Argentio ejuſdem
„civitatis Epiſcopo gravem ſe injuriam pertuliſſe, & accepto præmio
„Donatiſtas in Eccleſiis fuiſſe præpoſitos, eumque inter alia non
„leve aliud facinus, quod dici nefas eſt, commiſiſſe commemorant.
„Propterea Experientiæ tuæ præſentis paginæ Præcepto duximus
„injungendum, quatenùs præfatum Epiſcopum idoneæ ſatisfactioni
„committere non omittas, tuaque inſtantiâ in illis locis fiat ex more
„Concilium, & omnia ſecundùm oblatæ petitionis textum Canoni-
„cè coram poſitis partibus ſubtili indagatione perquirantur. Et
„quæcumque eorum Judicio fuerint terminata, te exequente modis
„omnibus compleantur". Petrus de Marca vult ab Epiſcopi judicio ſemper fuiſſe Clericis appellandum, non ad Pontificem, ſed ad Synodum Provinciæ: At ecce hìc aliud exemplum. Argentius Epiſcopus Donatiſtarum Clericos admiſerat in ſuo honore, & pretio

corruptus dederat locum ante ſeniores, & ſemper Orthodoxos Clericos: Contra Apoſtolicum Canonem. Hinc illi detulerunt ad Gregorium. Quare videtur fuiſſe prima inſtantia. Etenim Argentius videtur ſine ſententia patrâſſe iſtam injuriam. Etiam accuſatio de neſcio quo nefando crimine fuit prima actio. Et tamen Gregorius admiſit, ac delegavit Synodo. Non qualicumquè, ſed indicendæ, celebrandæ, ac exequendæ per Legatum Hilarium. Et nemo interceſſit.

Secundum exemplum eſt in literis ad Columbum Epiſcopum:
L. 2. Ep. 33 "Porrecta petitione inſinuaverunt nobis præſentium latores, Conſtantius & Muſtellus, Eccleſiæ Pudentianæ Diacones, in Numidia Provincia conſtitutæ, Maximianum ejuſdem Eccleſiæ Antiſtitem in loco, quo degit, corruptum præmio Donatiſtarum Epiſcopum nova licentia fieri permiſiſſe, cum etſi hoc anterior uſus permitteret, manere atquè perſiſtere fides Catholica prohiberet. Ob hoc ergò Fraternitatem tuam Scriptis præſentibus neceſſariò duximus adhortandam, ut veniente ad te Hilario Carthulario noſtro, adjuncto Epiſcoporum univerſali Concilio, habito præ oculis terrore venturi Judicis, cauſſa eadem ſubtili ac ſolerti debeat indagatione perquiri. Et ſi capitulum hoc à præſentium Latoribus prædicto Epiſcopo fuerit documentis idoneis approbatum, à dignitate officioque, quo fungitur, omnimodis degradetur". Plures Afrorum Eccleſiæ etiam tunc habebant duos Epiſcopos: Orthodoxum & Donatiſtam. Et hoece apud Pudentianam Eccleſiam defuncto Maximianus pecuniâ corruptus permiſerat ordinari Succeſſorem. Hujus criminis primam ſibi delatam cognitionem Gregorius delegavit ſimili Concilio. Et rursùs nemo interceſſit.

Lib. 10. Epiſt. 32. Tertium exemplum eſt in literis ad eundem Columbum: "Qualiter Fratrem noſtrum Paulinum, Regenſis civitatis Epiſcopum, Clerus ſuus, vel hi qui in ſacro ſunt Ordine conſtituti, in ſe perhibeant corporaliter exceſſiſſe, audire non indiges. Quippè quia priuſquàm hæc ad nos querela pertingeret, tibi jam factum eſt, ſicut eis afferentibus didicimus, manifeſtum. Et quoniàm Præpoſitos in ſubjectorum pœnam fas eſſe non debet ſæviendi, Victori Fratri & Co Epiſcopo noſtro, qui Primatis inter vos locum tenet, curavimus ſcribendum, ut unà cum tua Fraternitate, vel cum aliis Fratribus & Co-Epiſcopis noſtris, quos adhibere proſpexeritis, inter memoratum Fratrem noſtrum & Clerum ipſius cauſſa

„cauſſa ſubtili debeat inveſtigatione cognoſci. Et ideò Dilectio tua „immineat, atquè ſollicitudinem gerat, ut ea quæ ad nos perlata „ſunt, inaudita non tranſeant, ne diſcordia in Eccleſia, undè mag„noperè pellenda, nutriatur, & ſi quidem contra eum Clericorum „ſuorum querela eſt vera, culpam ſuam, quam emendare deſpexit, „in Eccleſiaſtici vigoris definitione cognoſcat, ut & de præſenti „ſentiat, quàm ſit grave quod fecit, & diſcat de futuro nihil ſe plus „agere poſſe, quàm licet". Eadem Gregorius ſcribit ad Victorem Primatem, atquè adjungit: "Nec loci tui, ſicut dicitur, à Paulino „poſtponi ordinem patiaris, ne illi deſpectus tuus ad periculum, „& tibi fiat ad culpam. Nam ad perſonam in priori loco poſitam „reſpicit, quidquid à minori committitur, niſi ſollicitè corrigatur". Ex his literis diſcimus non Columbum, ſed Victorem tunc fuiſſe Primatem Numidiæ. Quare mendoſa eſt poſterioris epiſtolæ epigraphe, Victorem appellans Epiſcopum Panormitanum. Et hæc quidem tria ſunt exempla primæ Clericalis inſtantiæ. Evincunt etiam Clericales appellationes licuiſſe. Epiſt. 32.

Et non caremus talis appellationis exemplo. Exſtat in alia ad eundem Columbum epiſtola: "Quàm gravis & auditu ipſo „intolerabilis Dona-Dei Latoris præſentium, qui ſe aſſerit „fuiſſe Diaconum, ſit querela, ab eo data petitio, quæ te„netur in ſubditis, Fraternitati veſtræ faciet manifeſtum. Sed „quia pervenit ad nos, quod pro corporali peccato fuiſſet „depoſitus, Dilectio veſtra ſubtili hoc inquiſitione perquirat. „Et ſi ità eſt, in pœnitentia retrudatur, ut commiſſi flagitii „vinculum lachrymis poſſit abſolvere. Si verò inſons ab hu„juſmodi perpetratione claruerit, unà cum Primate Concilii, „vel aliis Fratribus Co-Epiſcopiſque noſtris omnia, quæ pe„titio ejus continet, diligenti à vobis examinatione quærenda „ſunt. Et ſi querela ejus veritate fulcitur, & in Epiſcopo „ejus Victore, qui contra Deum & Sacerdotale Propoſitum „committere tantum nefas non metuit, Canonici vigoris ità „diſtrictio teneatur, ut ex definitione veſtra, quàm ſit iniquum „quod fecit, intelligat, & hic ſuo Ordini reformetur: Quia ſa„tis perverſum, & contra Eccleſiaſticam probatur eſſe cenſu„ram, ut fruſtrà pro quorumdam voluntatibus quis privetur, „quem ſua culpa vel facinus ab officii, quo fungitur, gradu „non dejicit". Dona-Dei ab Epiſcopali in ſe Judicio non ad

Provin-

Provinciæ Synodum, ſed immediatè provocavit ad Papam. Et nemo interceſſit. Et videtur non dubitandum, quin iſto tempore fuerint inſuper alia Clericalium appellationum exempla. Porrò tantæ mutationis originem, tempus, cauſſam ignoro. Forſitan cœperit ſub Bonifacio ſecundo, ad quem ex Africa venit relatio, ut deinceps Carthaginenſis Epiſcopus omnia ageret cum Beneplacito Sedis Apoſtolicæ. Quidquid ſit, Africanam Eccleſiam, dum per Divinam clementiam reparari contigerit, iſto jure oportebit vivere. Iſta olim glorioſa, nunc miſeranda Eccleſia ſummos & plurimos protulit Doctores, Martyres, plurima omnis ſanctimoniæ exempla ac ornamenta: Omnes pro ejus reparatione altis animæ gemitibus clamemus ad Dominum. Ex his interim abundè liquet, quam infeliciter quorumdam hodie imperitia aut malitia abutatur antiquis iſtius Eccleſiæ moribus.

DISSER-

DISSERTATIO TERTIA De Romana Hæreſiarchæ EVTYCHETIS APPELLATIONE.

CAPUT PRIMUM.

An Eutyches appellaverit ad ſanctum Leonem Pontificem?

Rei ſeries eſt compendio exponenda. Sanctus Flavianus Conſtantinopolitanus Epiſcopus, ſectatus veſtigia ſancti Joannis Chryſoſtomi, retinuit & exercuit Patriarchalem poteſtatem in Aſiaticam, immò in tres olim Autocephalas Diœceſes. Hinc ad judicandam cauſſam inter Florentium Sardenſem Epiſcopum, Lydiæ Metropolitam, & ejus Com-Provinciales Suffraganeos indixit Synodum ex advenis Epiſcopis. Erant numero triginta duo, & plures Archi-Mandritæ. Quidam Epiſcopi magnarum virtutum. Aderant enim S. Seleucus, Amaſenus Epiſcopus, Heleno-Ponti Metropolita, Baſilius Seleucienſis Epiſcopus, Metropolita Iſauriæ, & alii non diſpares. Eodem tempore in Regia civitate erat venerabilis Euſebius, Dorylæi in ſalutari Phrygia Epiſcopus, zeloſiſſimus vindex Catholicæ fidei. Etenim ipſe primus, dum omnes ob metum conticeſcerent, revelatâ facie accuſavit Patriarcham Neſtorium. Et ex iſta forſitan occaſione iniverat cum Eutychete amicitiam. Et quidem Eutyches erat

vir ætate, & Religiosâ vitâ famosus, ac apud omnes in magna reverentia. Erat enim opulenti, ac numerosi Cœnobii Archi-Mandrita, & Chrysaphium Eunuchum, qui in Aula poterat & agebat omnia, ex sacro Fonte susceperat. Interim horum nihil timens Eusebius ipsum accusavit apud præfatam Synodum, exhibuit accusatorios libellos, inscripsit se ad talionem, demonstravit ab ipso resumi Apollinarii, aut Valentini, vel nescio quam similem Hæresim, atquè ità impetravit hanc Synodalem sententiam: "Lachrymantes, & gementes perfectam Eutychetis perditionem, decrevimus per Dominum nostrum JESUM-CHRISTUM, ab eo blasphemarum, extraneum eum esse ab omni officio Sacerdotali, & à nostra communione, & à Primatu Monasterii". Et ab ista sententia Eutyches appellavit.

Attamen appellandi modus non fuit per omnia legitimus. Hinc circa ipsam in subsecuta Synodalium Actorum revisione est inter Patres orta non modica contentio. Etenim Constantinus, Eutychetis Monachus, Diaconus, ac Legatus, constanter dixit ad plenam Synodum: "Eutyches, dum legeretur damnatio, appellavit sanctum Concilium sanctissimi Episcopi Romani, & Alexandrini, & Hierosolymitani, & Thessalonicensis". Et dum omnes ad hæc stuperent, Magnificentissimus Patritius Florentius, qui ex Imperatoris Theodosii jussu interfuerat Synodo, respondit: "Turbâ factâ, & dissoluto Conventu, Eutyches dixit ad me silenter, appellans Romanum, & Ægyptium, & Hierosolymitanum Concilium. Et ego arbitratus indecens esse, latere hoc Sanctissimum & Reverendissimum Archi-Episcopum Flavianum, absc̃edens dixi ei". Et S. Flavianus est ipsum confessus: "Non audivi ego ab illo", Eutychete, "sed à viro Magnificentissimo & glorioſissimo Ex-Consule & Patritio, adscendente me in superiora domus, post solutam Synodum". Hinc Magnificentissimus Florentius adjunxit: "Si cognoverint appellantem virum Religiosum Monachum cæteri Sanctissimi Episcopi, dicant". Et Julianus Coensis Episcopus statim respondit: "Coram Deo dico, nihil tale ab Eutychete Monacho audivi in consessu". Et S. Seleucus, Amasenus Episcopus, Heleno-Ponti Metropolita: "Dum esset Concilium, & inquisitio proveniret, nihil tale cognovimus dictum ab Archi-Mandrita Eutychete de appellatione". Et reliqui omnes Episcopi confirmârunt: "Et

nos

„nos eadem confitemur". Basilius Seleucienſis Epiſcopus, Iſauriæ Metropolita, addidit: "Jam in veritate dico, adhuc ipſo in „Conventu ſedente, & proponente hoc ſanctâ Synodo, ut diceret „iſte duas naturas inſeparabiles, & inconfuſas in uno Domino, & „poſt adunationem, ſcio quia dixit Religioſus Archi-Mandrita „Eutyches"; Si præceperint mihi Patres, Romanus, & Alexandrinus, dico ipſum. "Hoc autem non quaſi appellans dixit, ſed „dicens: Non ſum auſus dicere propter Patres".

Hac contentione non obſtante, Eutyches eſt ſuam appellationem generosè proſecutus. Non Theſſalonicæ apud Anaſtaſium, nec Hieroſolymis apud Juvenalem, nec Alexandriæ apud Dioſcorum Patriarcham, ſed Romæ apud S. Pontificem Leonem. Lucet ex Papalibus literis ad S. Flavianum: "Cum Chriſtianiſſi- Epiſt. 20. „mus, & Clementiſſimus Imperator, ſanctâ & laudabili fide pro „Eccleſiæ Catholicæ pace ſollicitus, ad nos Scriptatranſmiſerit „de his, quæ apud vos perturbationis ſtrepitum commoverunt, „miramur Fraternitatem tuam, quid illud ſcandali fuit, nobis „ſilere potuiſſe, & non potiùs procurâſſe, ut primitùs nos inſi„nuatio tuæ relationis inſtrueret, ne de rerum geſtarum fide „poſſemus ambigere. Accepimus enim libellum Eutychetis „Presbyteri, qui ſe queritur, accuſante Euſebio, immeritò com„munione privatum: Maximè cum ſe vocatum adfuiſſe teſtetur, „nec ſuam præſentiam denegâſſe, adeò ut in ipſo judicio libellum „appellationis ſuæ ſe aſſerat obtuliſſe, nec tamen fuiſſe ſuſceptum. „Quâ ratione compulſus ſit, ut conteſtatorios libellos in Con„ſtantinopolitana urbe proponeret. Quibus rebus intercedenti„bus, necdum agnoſcimus, quâ Juſtitiâ fuerit à communione „ſeparatus. Sed reſpicientes ad cauſſam, Facti tui noſſe volumus „rationem, & uſquè ad noſtram notitiam cuncta deferri. Quo„niàm nos, qui Sacerdotum Domini matura volumus eſſe Ju„dicia, nihil poſſumus incognitis rebus, in cujuſquàm Partis „præjudicium definire, priuſquàm univerſa, quæ geſta ſunt, „veraciter audiamus. Et ideò Fratetnitas tua per idoneam „maximè, aptamque perſonam pleniſsima nobis relatione ſigni„ficet, quid contra antiquam fidem novitatis emerſerit, quod „ſeveriori ſententiâ dignum fuerit vindicari. Nam & Eccleſia„ſtica moderatio, & Religioſi Principis fides multam nobis ſoli„licitudinem Chriſtianæ pacis indicunt: Ut amputatis diſſen-

„sionibus, fides Catholica inviolata servetur, & his, qui prava „defendunt, ab errore revocatis, nostra authoritate, quorum „fides probata fuerit, muniantur. Nec aliqua potuit ex hac parte „difficultas adferri, cum memoratus Presbyter libello proprio sit „professus se paratum esse ad corrigendum, si quid in se inventum „fuerit, quod reprehensione sit dignum. Decet enim in talibus „causis hoc maximè provideri, ut sine strepitu concertationum „& charitas custodiatur, & veritas defendatur. Et ideò quia „Dilectio tua de tanta causa nos videt necessariò esse sollicitos, „quàm plenissimè & lucidè nobis universa, quod ante facere „debuit, indicare festinet, ne inter assertiones Partium aliquà „ambiguitate fallamur, & dissensio, quæ in suis initiis abolenda „est, nutriatur: Cùm in corde nostro ea observantia, Deo in„spirante, permaneat, ne Constitutiones venerabilium Patrum „Divinitùs roboratæ, & ad soliditatem fidei pertinentes, prava „cujusquàm interpretatione violentur".

Eadem de re Pontifex rescripsit ad Imperatorem Theodosium:

Epist. 21. "Quantum præsidii Dominus Ecclesiæ suæ in fide Clementiæ vestræ „præparârit, his etiam literis, quas ad me misistis, ostenditur, „ut vobis non solùm Regium, sed etiam Sacerdotalem animum „inesse gaudeamus. Siquidem præter Imperiales & publicas curas, „piissimam sollicitudinem Christianæ Religionis habetis, ne sci„licèt in Populo Dei aut schismata, aut hæreses, aut ulla scanda„la convalescant. Quid autem in Constantinopolitana Ecclesia „perturbationis acciderit, quod ità Fratrem & Co-Episcopum „nostrum Flavianum potuerit commovere, ut Eutychen Presby„terum communione privaret, nondùm potuimus evidenter cog„noscere. Quamvis enim prædictus Presbyter ad Sedem Apo„stolicam per libellum doloris sui querimoniam miserit, breviter „tamen aliqua prælibavit, asserens se Nicænæ Synodi Constituta „servantem, frustrà in fidei diversitate culpatum. Eusebii autem „Episcopi, accusatoris ejus, libellus, cujus exemplaria ad nos præ„dictus Presbyter misit, de objectionum evidentia nihil habebat. „Et cum Presbytero Hæresios crimen intenderet, quem tamen „in eo sensum argueret, non evidenter expresit: Quamvis & ipse „Episcopus Nicænæ fidei profiteatur se inhærere Decretis. Prop„ter quod non habuimus, unde aliquid diceremus. Et quia „causæ meritum, fidei ratio, & laudabilis sollicitudo vestræ

Pietatis

„Pietatis exigit, neceſſe eſt jam locum ſubreptionibus non patere, „ſed priùs de quibus eum æſtimat arguendum, inſtrui nos oportet, „ut poſſit de benè cognitis judicari. Ad prædictum autem Epi„ſcopum literas dedi, quibus mihi diſplicere cognoſceret, quod „ea, quæ in tanta cauſſa geſta fuerant, etiam nunc ſilentio „detineret, cum ſtudere debuerit primitùs nobis cuncta reſerare. „Quem credimus vel poſt admonitionem omnia ad noſtram noti„tiam relaturum, ut in lucem ductis his, quæ adhuc videntur oc„culta, id quod Evangelicæ & Apoſtolicæ doctrinæ convenit, „judicetur".

Ex his diſcimus varia. Primò, quod Eutyches Magno Leoni in ſuis literis impoſuerit duo ſplendida mendacia. Nempè ſcribens, quod vocatus adfuiſſet ſancti Flaviani Judicio, & ſuam non denegâſſet præſentiam: Et quod in ipſo Judicio obtuliſſet libellum appellationis. Secundò diſcimus, quod è Judicibus Epiſcopis quidam videantur appellationem, quam ille Florentii Patricii auribus ſtatim poſt Judicium ſecretò inſuſurravit, licèt improbarent, tamen fuiſſe reveriti, & cenſuiſſe ipſi deferendum. Etenim dum ipſam urgeret Conſtantinus Monachus, & ſanctus Seleutus, & Baſilius Seleucienſis, & ipſe Magnificentiſſimus Florentius Eutychen cœperunt appellare "Religioſum Archi-Mandritam, Reli„gioſum virum, Archi-Mandritam". Tractârunt ut Abbatem, non ut degradatum. Tertiò diſcimus, quod iſtud ipſum prætenderit Eutyches. Etenim permanſit in Præfectura ſui Monaſterii. Nempè clamans ſe appellâſſe, ideòque per Sardicenſes Canones in ſuſpenſo manere omnia. Quartò diſcimus, quod S. Flavianus iſta omnia contempſerit, volueritque ad executionem procedere. De ſui Judicii juſtitia fuit adeò ſecurus, ut nec Romam ſtatim retulerit. Quintò diſcimus, quod à S. Flaviani conſtantia executionem timens Eutyches propoſuerit libellos conteſtatorios. Per propoſitos publicè libellos ſolemniter ad omnem Regiam civitatem proteſtatus eſt ſe & appellâſſe, & adhuc appellare Romam, appellationi ſuæ deberi ſuſpenſivum effectum, ideòque ſe adhuc eſſe Presbyterum atquè Archi-Mandritam, & Flavianum violenter in ſe agere contra regulas. Sextò diſcimus, quod Eutyches inter hæc innovaverit ſuam Romanam appellationem, & ejus libellum ſeu inſtrumentum tranſmiſerit ad Pontificem. Unà tranſmiſit accuſatorium Euſebii libellum, aliaque omnia neceſſaria ad retractatorium Judicium. Et

in suo appellationis libello adjunxit "se paratum ad corrigendum, „si quid in se inventum fuerit, quod reprehensione sit dignum". Suas etiam literas adjunxit Imperator Theodosius, querens per hæc litigia turbatam esse omnem Regiam civitatem, & culpam manifestè referens in S. Flavianum. Eunuchus enim Chrysaphius plenè, & palàm studebat Eutycheti. E contrario S. Flavianus tacuit, & non retulit. Hinc anxius Pontifex hæsitavit, & egit sequentia. Primò, Flaviani negligentiam graviter arguit, & jussit quàm primùm plenissimè ac lucidè referri. Secundò, usquè ad factam relationem jussit suspendi omnia, admisit appellationem, & cuncta disposuit ad retractatorium Judicium. Lucet ex his verbis: "Respicientes „ad causam, Facti tui nosse volumus rationem, & usquè ad no„stram notitiam cuncta deferri. Quoniàm nos, qui Sacerdotum „Domini matura volumus esse judicia, nihil possumus, incognitis „rebus, in cujusquàm partis præjudicium definire, priusquàm uni„versa, quæ gesta sunt, veraciter audiamus". Hinc tertiò jussit „sibi transmitti non Synodalia duntaxat Acta, sed insuper idoneam, ac aptam personam, quæ in retractatorio Judicio sustineret Flaviani personam.

Proindè magnus Leo usquè tunc propendebat in Eutycheten. Erat enim vir senex, honorabilis, "humilitatis Proposito", id est, regulari vitâ laudabilis, utpotè Archi-Mandrita trecentorum Monachorum. Et anno elapso Pontificem monuerat, quod Nestoriana „hæresis quorundam rursùm studiis", in Regia etiam civitate" „pullularet". Hæc Pontifex timuit. Nec sine fundamento. Etenim Antiochena Ecclesia, ex quo per Paulum Samosatensem fuerat infecta, istâ pessimâ scabie nunquàm caruit. A Paulo in Lucianum, à Luciano in Diodorum, à Diodoro in Theodorum, à Theodoro descendit in Nestorium. Nestorius Antiochiâ scabiem traduxerat Constantinopolim: Hinc ejus propaginem Leo timuit. Et quia non solus Nestorius S. Cyrillum, sed etiam Diodorus ac Theodorus veritatis Sectatores de Apollinario accusaverant, Papa hæsitavit, an istud ipsum forsitan cecidisset in Flavianum. Imperatoris Theodosii literæ plurimùm auxerunt suspicionem. Hinc Leo scripsit ad Flavianum: "Decet in talibus causis hoc maximè provideri, ut „sine strepitu concertationis, & charitas custodiatur, & veritas „defendatur". Timebat ne fortè fuisset amara concertatio, ideoque „suasit pacificè componi per charitatem.

At

At Flavianus Apoſtolicis literis ſtatim reſpondit, ac retulit. Omnem Eutychetis errorem, omniaque ſuæ Synodi Acta expoſuit, atquè adjunxit : "Eutyches paſſus juſtam & Canonicam damnatio-„nem, cùm debuiſſet ſecundis ſalvare priora, & per pœnitentiam „placare Deum, non ſolùm hoc non fecit, ſed etiam per omnia „conturbare ſanctam, quæ apud nos eſt, Eccleſiam feſtinavit, „propoſitiones injuriarum publicè ponens, & maledictionibus plenas. „Super hæc & preces offerens piiſſimo, & Chriſti amantiſſimo noſtro „Imperatori, & eaſdem arrogantiâ & petulantiâ plenas, per omnia „Divinas regulas conculcare conatus. Sed his ità geſtis, literæ „nobis datæ ſunt veſtræ Sanctitatis per admirabilem Comitem Pan-„ſophium, per quas ſumus edocti, quia idem Eutyches libellos „direxit vobis plenos omni fallaciâ atquè calliditate, dicens judicii „tempore libellos ſe dediſſe appellationis, & nobis & hic conve-„nienti S. Concilio, & appellaſſe veſtram Sanctitatem : Quod „nequaquàm ab eo factum eſt. Sed etiam in hac parte mentitus „eſt, tanquàm per fallaciam mendacii ſubrepere ſe ſanctis veſtris „auribus putans. Commotus itaque, Sanctiſſime Pater, in his „omnibus, quæ ab eo præſumpta ſunt, & ob ea quæ in nos, & „Sanctiſſimam Eccleſiam facta ſunt, atquè fiunt, pro conſueta „fiducia fiducialiter age, ſecundùm quod Sacerdotio competit, „propriamque faciens communem cauſſam, & ſanctam Eccleſiarum „diſciplinam, ſimul decernere damnationem adversùs eum regula-„riter factam, & per propria Scripta dignare, confortare autem „& piiſſimi, & Chriſti amantiſſimi noſtri Imperatoris fidem. Cauſſa „eget ſolummodò veſtro ſolatio, atquè defenſione, quâ debeatis „conſenſu proprio ad tranquillitatem & pacem cuncta perducere. „Sic enim hæreſis quæ ſurrexit, & turbæ quæ propter eam factæ „ſunt, facillimè deſtruentur, Deo cooperante, per veſtras ſacra-„tiſſimas literas. Removebitur autem & Concilium, quod fieri „divulgatur : Quatenùs nequaquàm Sanctiſſimæ ubique turbentur „Eccleſiæ".

Etiam hæc epiſtola nos docet varia. Primò, quod Conteſtatorius Eutychetis libellus fuerit plenus injuriis, ac maledictionibus. Utique in S. Flavianum. Hoc enim edicunt hæc verba : "Quæ in nos „facta ſunt, atque fiunt". Non eſt dubitandum, quin ipſum proclamaverit Neſtorianum. Secundò docemur, quod Eutyches ſuum Conteſtatorium libellum, ſuamque Romanam appellationem adjuverit

verit amico sibi brachio Principis: Nempè Divali Jussione, quæ mandabat ejus appellationi deferri effectum suspensivum. Et hoc ipsum Theodosius haud dubiè scripsit ad Pontificem. Tertiò discimus, quod Leo suas ad S. Flavianum literas non proximè ad ipsum, sed direxerit ad Imperatorem Theodosium, qui ipsas per Comitem Pansophium curavit tradi in manus proprias. Haud dubiè ex præfata suspicione, quam & ipse Eutyches, ac præsertim Princeps Pontifici contra Flavianum impresserant. Quartò discimus profundam S. Flaviani reverentiam in Apostolicam Sedem. Etenim S. Leonem non Fratrem appellat ex more istius temporis, sed Sanctissimum Patrem. Ab ejus nutu profitetur pendere hæc omnia: Etiam voluntatem Principis. Aureis literis merentur scribi hæc verba: "Causa eget solummodò vestro solatio atquè defensione, „quà debeatis consensu proprio ad tranquillitatem & pacem cuncta „perducere. Sic enim hæresis quæ surrexit, & turbæ quæ propter „eam factæ sunt, facillimè destruentur, Deo cooperante, per ve„stras sacratissimas literas". Profitetur omnem hanc controversiam solius Apostolicæ Sedis Judicio posse ac debere finiri: Nempè per sacratissimas literas, quæ dignentur decernere factam ab ipso Synodaliter Eutychetis damnationem esse factam regulariter. Hoc est, quæ dignentur ejus Synodale Judicium confirmare. Hanc confirmationem humillimè supplicat. Et adjungit rem maximi ponderis: "Removebitur autem & Concilium, quod fieri divulgatur". Nempè Chrysaphii Eunuchi favore, & ejusdem in sanctum Flavianum odio accensus & tumidus Eutyches palàm jactabat à se, si Flaviani judicium non circumduceretur à Romana Ecclesia, postulandam generalem Synodum, & à Principe omninò concedendam. Quin immò jam dicebatur concessa. Hinc in Synodalium sub S. Flaviano Actorum revisione Meliphtongus, Julio-Politanus in Arabia Episcopus, dixit: "Quia Imperator universalem præcepit fieri Synodum, „necesse est majores causas in illud reservare Concilium". Et Eusebius Dorylæensis Episcopus: "Conjuro vos per S. Trinitatem, „futuro Concilio universali, secundùm sanctionem Christi amico„rum Principum, hoc negotium reservari". An Regia Sanctio ex tunc emanâsset, non possim affirmare. Quidquid sit, ista fama volitabat per omnem Constantinopolim, immò per omnem Orientem. Et Flavianus affirmat etiam ipsam per sacratissimas Apostolicæ confirmationis literas esse penitùs suffocandam. Profitetur ad Euthy-

Eutychianæ hæresis plenam damnationem sufficere Apostolicam Sedem, nec esse opus Generali Concilio. Tanta tunc apud Orientales Ecclesias erat authoritas istius Sedis.

Sanctus Flavianus rectè scripsit ad Pontificem: "Quæ in nos fa-„cta sunt, atquè fiunt". Etenim Eutyches optimum Episcopum apud Imperatoris Theodosii à callidissimo Eunucho circumobsessam simplicitatem reddidit adeò suspectum de Nestoriana lue, ut sacrâ Jussione compulsus fuerit ad solemnem in Scriptis fidei professionem, & quasi ad Contestatorios etiam libellos. In isto fidei libello profitetur se esse verum Nicænæ fidei, & omnium in Ephesina Synodo Decretorum Custodem ac Veneratorem, atquè adjungit: "Et „unam quidem Verbi Dei naturam, incarnatam tamen & inhuma-„natam, dicere non negamus, eo quod ex ambabus unus sit atquè „idem Dominus noster Jesus-Christus. Eos verò, qui aut duos „filios, aut duas hypostases, aut duas personas annunciant, & „non unum & eundem Dominum Jesum-Christum Filium Dei „vivi prædicant, anathematizamus, & alienos esse ab Ecclesia „judicamus. Et ante omnes Nestorium". Nempè Eutyches sanctissimum Episcopum de his omnibus apud Principem reddiderat suspectissimum. Hinc ille fuerat jussus libellum propriâ manu subscribere. Et Sanctissimus Antistes subscripsit hoc modo: "Do-„mine Christe adjuva nos Deus". Et infrà: "Hæc scripsi meâ „manu ad satisfactionem vestræ Pietatis, & ut confundantur ca-„lumniam facientes nostræ bonæ & simplici in Christo conversatio-„ni". Quæ omnia evincunt, quod Theodosius Romanæ Eutychetis appellationi jusserit adscribi suspentivum effectum. Hinc enim in Chalcedonensi Concilio Orientales Episcopi clamaverunt: "Fla-„vianus ut damnatus ingressus est". Hoc est, tanquàm Reus ad dandas rationes de suo in Eutychetem Judicio. Ità ingredi compulsus fuit in Ephesino Latrocinio. Nihilominùs constans Flavianus, sciens Episcopalis Judicii suspensionem non ad Laicum Principem, sed ad solum spectare Pontificem, intrepidè stetit pro authoritate suæ Synodi. Etenim in laudatis suis ad Papam literis scripsit: "Ab „Eutychete Monacho. Iste Eutyches. Idem Eutyches". Et in alia ad Papam epistola: "Eutyches quondam Presbyter & Archi-„Mandrita". Hæresiarcham constanter tractavit ut legitimè degradatum. Et ut suâ hâc quasi contumaciâ Principem non offenderet, suo fidei ad ipsum libello inclusit laudem etiam Constanti-

nopolitanæ Synodi, ſcribens non ſolam Nicænam, ac Epheſinam, ſed inſuper iſtam, ideſt, iſtius ad Nicænum Symbolum additamenta religiosè à ſe ſervari. Rationem in Chalcedonenſi Synodo adduxit Diogenes, Cyzici Epiſcopus, Helles-Ponti Metropolita: "Eutyches „dolosè præpoſuit Synodum ſanctorum Patrum, quæ in Nicæa „facta eſt. Accepit enim additamenta à ſanctis Patribus, propter „perverſum intellectum Apollinaris, & Valentini, & Macedonii, „& qui eis ſimiles ſunt. Hæc prætermiſit Eutyches, ſicut Apol„linariſta. Nam etiam Apollinaris ſuſcipit ſanctam Synodum, quæ „in Nicæa facta eſt, ſecundùm propriam perverſitatem intelligens „verba". Hoc ipſum compendio allegavit in ſuo libello S. Flavianus. Allegavit non ſufficere ad rectam fidem, quod Eutyches Nicænam & Epheſinam Synodos, & S. Cyrilli Capitula jactaret, ſed inſuper neceſſum eſſe, ut profiteatur etiam Conſtantinopolitana ad Nicænum Symbolum additamenta. Hoc enim ſemper refutavit Eutyches, ideoque ſe demonſtravit ſcabioſum ex Apollinario.

Interim tota Hæreſiarchæ ſpes erat in Romana Eccleſia: In ſua ad ipſam provocatione. Ipſam ſperavit authoritate Principis inclinandam ad ſua deſideria. Devium hominem animabant etiam benignæ literæ, quas nuperrimè neſcio quos, haud dubiè etiam S. Flavianum, de reſuſcitata Neſtorii lepra accuſans, à S. Leone acceperat: "Non ambigimus Authorem Catholicæ fidei Dominum tibi „in omnibus adfuturum. Nos autem cum pleniùs, quorum hoc „improbitate fiat, potuerimus agnoſcere, neceſſe eſt auxiliante „Domino providere, quatenùs neſandum virus, dudùmque dam„natum, radicitùs poſſit extingui. Deus te cuſtodiat incolumem, „Dilectiſſime Fili". Non eſt dubitandum, quin haſcè literas ubiquè buccinaverit, & forſan annexuerit ſuis libellis Conteſtatoriis. Item dubitandum non eſt, quin Flavianum violentiùs accuſaverit apud Pontificem, quàm apud Principem. Literæ omnes, ſi exſtarent nos plura docerent. Ravennatem Eccleſiam, immò omnem Chriſtianitatem tunc illuſtrabat S. Petrus Chryſologus, apud Leonem Pontificem potens opere & ſermone. Quarè & hunc Eutyches eſt aggreſſus. Etiam iſthìc S. Flavianum diffamavit de Origene, de Neſtorio, de neglecto judicio, de pravè intellecto ſymbolo Nicæno. Haud dubiè rogârit ſuam cauſſam per ipſum adjuvari apud Sedem Apoſtolicam. Verùm prudentiſſimus Antiſtes hominem remiſit ad Pontificem, & adjunxit: "Hæc breviter reſpondi, Fra-

ter,

„ter, literis tuis, plura reſcripturus, ſi ad me Frater, & Co-Epiſcopus „meus Flavianus aliqua de hac cauſſa Scripta miſiſſet".

Sanctus Flavianus inſuper aliam relationem fecit ad Pontificem, ſcribens inter cætera : "Sunt quidam veſte ſuâ oves ſignificantes, „interiùs autem lupi rapaces, quos ex fructibus eorum debemus „agnoſcere". Notat Monaſticam Eutychetis profeſſionem, cujus reverà primum fundamentum eſt ſimplicitas atquè integritas orthodoxæ fidei. Et proſequitur : "Talis inter nos Eutyches, quon„dam Presbyter, & Archi-Mandrites, qui quaſi noſtræ Religionis „Sectam ſapiebat, & hanc præferebat, Neſtorii autem impietatem „confirmabat, & ſuccingebatur pro Neſtorio militare in pugna, „quæ contra Neſtorium parabatur. Trecentorum autem decem, „& octo Patrum de fide Expoſitionem factam, & ſanctæ memoriæ „Cyrilli epiſtolam ſcriptam ad Neſtorium, ejuſdemque pariter ad „Orentales, quibus omnes aſſenſerunt, tentavit evellere, anti„quam impii Valentini & Apollinaris reparans Sectam". Enumerat omnia capita, de quibus ab Eutychete accuſabatur. Primò, de Neſtoriana hæreſi. Secundò, de inflicta damnatione in Profeſſorem Nicænæ fidei. Tertiò, de refutatis duodecim Capitulis S. Cyrilli. Quartò, de abjecta item epiſtola, quâ S. Cyrillus pacem iniit cum Orientalibus Eccleſiis. Et certè accuſatio non carebat ſuco, & colore. Reverà enim S. Flavianus averſabatur S. Cyrilli Capitula. Hinc enim non de iſtis, ſed de ſola Cyrilli ſecunda ad Neſtorum, & de pacificatoria ad Orientales epiſtola dicit : "Quibus omnes aſſenſerunt". Et haſce ſolas, non verò duodecim Capitulorum epiſtolam fecerat legi ad ſuam Synodum. Contra iſtas igitùr Eutychetis calumnias Flavianus Pontificem inſtruit, exponit ejus manifeſtas hæreſes, repetit ſuæ Synodi de ipſo ſententiam, & ſupplicat confirmari, & publicari. Nempè poſt confirmatam iſtam ſententiam, & damnatum etiam à Pontifice Eutychetem, eſt facta iſthæc relatio.

Sola igitùr prior relatio, & adjuncta ipſi alia documenta Pontificem inſtruxerunt, ideòque ab ipſo meruerunt hoc Reſcriptum : "Lectis Dilectionis tuæ literis, quas miramur fuiſſe tam ſeras, & „Geſtorum Epiſcopalium ordine recenſito, tandem qu id apud vos „ſcandali contra integritatem fidei exortum fuiſſet, agnovimus. „Et quæ primò videbantur occulta, nunc nobis reſerata patue„runt. Quibus Eutyches, qui Presbyterii nomine honorabilis

„videbatur, multùm imprudens, & nimis imperitus ostenditur, „ut etiam de ipso dictum sit â Propheta": Noluit intelligere, ut benè ageret. Iniquitatem meditatus est in cubili suo. "Quid „autem iniquius, quàm impia sapere, & sapientioribus doctio„ribusque non credere? Sed in hanc insipientiam cadunt, qui cum „ad cognoscendam veritatem aliquo impediuntur obscuro, non „ad Propheticas voces, non ad Apostolicas literas, nec ad Evan„gelicas authoritates, sed ad semetipsos recurrunt: Et ideò Ma„gistri erroris existunt, quia veritatis discipuli non fuere. Quam „enim eruditionem de sacris novi & veteris Testamenti paginis „acquisivit, qui ne ipsius quidem Symboli initia comprehendit? „Et quod per totum Mundum omnium Regenerandorum ore de„promitur, istius adhuc senis corde non capitur". S. Leo affirmat ab homine, licèt sene, & Doctorem ostentante, nec ipsum, quod etiam pueri intelligunt, Apostolicum capi Symbolum, ideòque longè minùs, quod semper buccinabat, Nicænum: Longè minùs sacras literas. Esse senem imprudentem, imperitum, cerebrosum, insipientem. Omnem S. Flaviani de ipsius errore ac persona sententiam confirmavit.

Hac de re eleganter in Chronico scribit Victor Episcopus Tonnonensis: "Eutyches Presbyter & Archi-Mandrita cujusdam Mo„nasterii Constantinopolitani apparuit, qui sui nominis hæresim „condidit. Hìc enim Dominum nostrum Jesum-Christum sic „asserebat natum ex Maria semper Virgine Matre, ut nihil in eo „confiteretur humanæ naturæ. Qui Synodali invitatus colloquio „Constantinopoli congregato, cui S. præfuit Flavianus, ejusdem „civitatis Episcopus, dum nollet Christum in duabus confiteri na„turis post nativitatem ex Virgine, & nobis secundùm carnem „esse consubstantialem, damnationem cum errore proprio suscepit, „quam S. Leo Romanus Antistes Apostolica authoritate firmavit". Proindè Eutyches & appellavit, & non appellavit ad solum S. Papam Leonem. Non appellavit in ipso Synodali Judicio, nec item post ipsum ad aures Magnificentissimi Patritii. Appellavit autem postmodò per literas. Et quidem per formales libellos. De hisce scribit in Chronico Idatius Lemicensis Episcopus: "De Galliis epistolæ „deferuntur Flaviani Episcopi ad Leonem Episcopum, missæ „cum scriptis Cyrilli Episcopi Alexandrini ad Nestorium Constan„tinopolitanum, de Eutychete Ebionita hæretico, & Leonis Epi-

scopi

„ſcopi ad eundem Reſponsa. Quæ cum aliorum Epiſcoporum &
„Geſtis & Scriptis per Eccleſias diriguntur". Quæ hæc Geſta & Scripta? Certè non alia, quàm de cauſſa & Romana appellatione, Romanaque damnatione Eutychetis. Tantæ tunc certitudinis & authoritatis erant hæc in omni Gallia, ut per Eccleſias dirigerentur. Exiſtimo hæc facta ex magni Leonis Mandato poſt Epheſinum Latrocinium: Ut nempè Gallicana Eccleſia in antiqua fide contra iſtius Latrocinii authoritatem armaretur.

Compendio hæc omnia refert in Neſtorianæ ac Eutychianæ hæreſis Breviario Liberatus, Carthaginenſis Eccleſiæ Archi-Diaconus. Exponit Conſtantinopolitanam S. Flaviani Synodum, ac pergit: "Quibus Geſtis jungens epiſtolamiſuam venerabilis Flavianus Leoni „Papæ direxit, & quid in Concilio geſtum fuerat, allegavit fi„deliter. Et Eutyches de ſua damnatione Papæ Leoni ſcribens; „poſuit Edicta apud Conſtantinopolim, & injuſtitiam ſe fuiſſe „paſſum, Populum conteſtatus eſt. Leo verò direxit Flaviano „Tomum, ſanam Incarnationis Chriſti doctrinam continentem, „& mirificè perimentem Eutychetis aſſertiones. Eutyches verò „obtulit preces Imperatori, queſtus de falſitate Geſtorum, quaſi „aliqua à Notariis ſuperaddita fuiſſent, aliqua verò dicta, nec Ge„ſtis inſerta. Et poſtulavit, ut ſub præſentia Thalaſſii", Cæſa- Cap. 12.
ræenſis in Cappadocia "Epiſcopi, & Florentii Patritii rursùs in „Palatio, Flaviano occurrente, ipſum congregaretur Concilium, „& ex interrogatione perſonarum veritas panderetur". Exponit hoc examen, & pergit: "Poſteà expetivit Imperator à Flaviano fidei „ejus confeſſionem, manu ejus ſcriptam & ſubſcriptam. Scripſit „ergò Flavianus fidem ſuam manu propriâ, & Imperatori in hoc „themate direxit". Adducit Flaviani libellum, & adjungit: "Poſt„quàm ergò nihil probatum eſt Notariis de falſitate Geſtorum, „Eutyches petit Dioſcorum Alexandrinum Epiſcopum, ut quære„ret quæ de illo acta ſunt, & cauſſam examinaret. Agebat apud „Principem univerſalem fieri Synodum, ut probaretur juducium „Flaviani. Scripſit ergò Dioſcorus Theodoſio Imperatori, quia „aliam fieri Synodum generalem oportet. Et ut fieret, perſuaſit „Eutyches. Annuit Imperator. Et dirigens Sacram Dioſcoro in „Alexandriam, præcepit ut cum decem Metropolitanis Epiſcopis, „quos voluiſſet ipſe eligere, veniret Epheſum, & congregato „univerſali Concilio, Eutychetis cauſſam diſcuteret".

Non ſervat rerum ordinem. Etenim poſt S. Flaviani Synodum Eutyches ipſam ante omnia falſare ſtuduit, ideòque poſtulavit, ac impetravit memoratam reviſionem. Et quoniàm res non ſuccedebat ad votum, ſe appellâſſe eſt proteſtatus, atquè ità conatus eſt ſuſpendere judicium. Aſt probare non potuit, ideòque nec invenit fidem. Hinc novam formavit appellationem, non ad omnes Patriarchas, ſed ad ſolum Papam Leonem. Et mox tranſmiſit appellationis libellum, accuſatorium libellum Euſebii Dorylæenſis Epiſcopi, & plura inſtrumenta. Et Imperator Theodoſius ipſum potenter adjuvit ſuis ad Papam literis. Uerùm nec huic appellationi Flavianus detulit, aſſerens ſententiam tranſiiſſe in rem judicatam, & plura alia. Hinc Eutyches propoſuit libellos Conteſtatorios. Et denuò cum literis tranſmiſit ad Pontificem. Et à Theodoſio obtinuit ſuæ appellationi ſuſpenſivum effectum. His motus, & anxius Pontifex ſolatus eſt Eutychetem per ambigua & ad ipſum, & ad Principem Reſcripta, & S. Flavianum arguit de neglectu relationis. Hinc Flavianus ſtatim retulit. Et hujus rei conſcius Eutyches non quievit. Flavianum apud Principem traduxit de Neſtorio, & adeò impreſſit, ut optimus Antiſtes ſacrâ Juſſione compulſus fuerit propriâ manu ſcribere libellum fidei, atquè ità ſe de Neſtorio purgare. Dubitandum non eſt, quin hæc omnia retulerit ad Sedem Apoſtolicam. Quæ cœpit rem capere, & novum hæreſiarcham averſari. Quod ipſum reſcivit Eutyches. Hinc ſtatuit etiam à Papa appellandum ad Generale Concilium. Et de hoc momentoſo negotio conſulturus abiit Alexandriam ad ſibi fideliſſimum Dioſcorum. Quod ipſum apud Franciſcum Combefis ſcribit antiqua narratio de rebus Armeniæ: "Eutyches à S. „Flaviano damnatus, adit Dioſcorum, rogans ut petat ab Impera„tore Synodum celebrari Epheſi, quâ Flavianus condemnetur, ipſe „autem Eutyches Judicio abſolvatur. Dioſcorus autem atquè „Eutyches immani odio occupantur, haud ſecùs atquè corvus in „nemore, & nycticorax in petrinis ac ruderibus". Duæ hæ peſſimæ viperæ ibi conceperunt etiam Leonem Papam accuſandum de Neſtorio, ab ipſo appellandum ad Generalem Synodum, ſiſtendum ab ipſo jam cœptum impetum, ejus agendis capiſtrum inijciendum à Principe, ipſum excludendum à Præſidentia futuræ Synodi, & hanc devolvendam in Dioſcorum. Et omnia per Chryſaphium Eunuchum à ſimplici Theodoſio obtinuerunt.

De

De Romana Eutychetis appellatione dixit in Synodalium ſub S. Flaviano Actorum reviſione S. Seleucus, Amaſenus Epiſcopus, Heleno Ponti Metropolita: "Anticipans Reverendus Diaconus Eleuſinius „dixit libellum obtuliſſe ſancto Conventui Reverendiſſimum Archi„Mandritam, in quo dicebat Expoſitionem fidei contineri. Quoniâm „verò ante paucos dies literæ ſanctiſſimi Archi-Epiſcopi Romano„rum inſinuatæ ſunt nobis, continentes quia queſtus eſt Reveren„diſſimus Archi-Mandrita Eutyches, & appellavit in tempore exa„minationis noſtram audientiam per dationem libelli. Et ideò poſt „damnationem eum Archi-Mandritam renominaverunt. Quomodò „nunc inſtans, & dicens de fide eſſe libellum, apud ſanctiſſimum „Epiſcopum Romanorum recuſationem in Synodo appellationem „nominavit? Et hinc doceri debetis, quoniam non in eiſdem per„manet Reverendiſſimus Archi-Mandrita. Et poſtulo epiſtolam „prolatam relegi".

Diſcimus hinc varia. Primò, quod ante inchoatam hanc reviſionem Eutyches Romam appellarit; affirmans ſe in ipſa etiam Synodo appellaſſe. Et quidem per datos libellos Se appellaſſe audientiam Romani Pontificis. Secundò, quod queſtus fuerit iſtum libellum fuiſſe rejectum à ſancto Flaviano, ideòque ipſum graviter accuſarit. Tertiò, quod ſanctus Leo hac de re ſcripſerit non ad ſolum Flavianum, ſed etiam ad omnem ejus Synodum. Hæ literæ perierunt. Quartò, quod Pontifex videatur appellationem admiſiſſe, & ipſi adſcripſiſſe ſuſpenſivum effectum. Hoc innuunt iſta verba: "Et ideò poſt dam„nationem eum Archi-Mandritam renominaverunt". Utique Romani. Quintò addiſcimus, quod iſtum ipſum libellum, quem Eleuſinius, Eutychetis Monachus & Legatus, jam dicebat fuiſſe fidei, continentem Nicænum ac Epheſinum de fide Decretum, ipſe Eutyches in literis ad ſanctum Leonem ſcripſerit fuiſſe appellationis. Libelli hujus, quoniam à ſancto Flaviano nec admiſſus nec lectus fuerat, neſciebantur contenta: Hinc Eutyches apud Pontificem potuerat ſecurè mentiri. At ecce ejus Monachus in reviſione per imprudentem loquacitatem prodidit mendacium. Quarè ſanctus Seleucus meritò dixit ad omnem hunc Conventum: "Hinc doceri debetis, quoniam non in eiſdem per„manet Reverendiſſimus Archi-Mandrita Eutyches". Et poſtulavit proferri epiſtolam, ac legi. An Eutychetis ad Leonem,

an

CAPUT II.

Expediuntur aliquot quæstiones circa Romanam Eutychetis appellationem.

Rima quæstio est, An Eutyches ad Generalem Synodum appellaverit adversùs & ipost confirmatorium S. Leonis Judicium, an ante illud ? Respondeo provocasse ante ipsum. Etenim famosus, quem Leontius Scholasticus Byzantinus in libro de Sectis rectè affirmat esse istud confirmatorium Judicium, magni Leonis Tomus est datus quinti sæculi anno quadragesimo nono, Idibus junii, id est, die decimâ tertiâ; at verò ejusdem Pontificis, eodem anno die vigesimâ quintâ Maij scripta ad Imperatorem Theodosium, epistola habet inter cætera : "Quod „à me, atquè ab omnibus Catholicis Sacerdotibus Evangelicæ „fidei pietas defendatur, satis plenè ac lucidè literis meis, quas ad „Clementiam vestram jam dudùm per famulum vestrum Epipha„nium Tribunum, qui pro hac causa missus est, arbitror accepisse, „referatum est. Nec ambigi potest, hoc nos puriſſimè credere, „hoc constanter asserere, quod etiam venerandi Patres, quondam „apud Niczam congregati, secundùm fidem symboli credendum „& confitendum sacratissima authoritate sanxerunt. Nos enim, „venerabilis Imperator, sicut Nestorii Dogma perversum meritò „anathematizavimus, ità justè etiam horum impietatem, qui veritatem carnis nostræ negant à domino Jesu-Christo susceptam „esse, damnamus, Glorioſiſſime. Unde si Pietas vestra suggestioni „& supplicationi nostræ dignetur annuere, ut intra Italiam haberi „jubeatis Episcopale Concilium, citò auxiliante Domino poterunt „omnia scandala, quæ in perturbationem totius Ecclesiæ sunt com„mota, resecari, ut per universum Regnum vestrum Catholicæ „fidei integritate servata, & pacem Christi manere, & vestram „apud Deum gloriam crescere gaudeamus". Facinorosus Eutyches statim à sua ad magnum Leonem interjecta appellatione jactavit

Act. 4.

Epist. 23.

generalem Synodum : Eam, ſi Pontifex Flaviani judicium non circumduceret, eſt comminatus. Nec ignorabat Flaviani ad Leonem verba : "Cauſſa eget ſolummodò veſtro ſolatio atquè defenſione, „quâ debeatis conſenſu proprio ad tranquillitatem, & pacem cuncta „perducere. Removebitur & Concilium, quod fieri divulgatur". Noverat verba niti firmis anchoris. Hinc ubi audivit Leonis animum averſum à ſuo dogmate, etiam adversùs ipſum interjecit appellationem, ſperans iſto obice ſententiam ſiſtere. Sperans illi iſtud ipſum ſuſpenſivi effectus capiſtrumper Principis authoritatem injicere, quod violenter injecerat S. Flaviano. Quin immò ſperavit ipſum ab appellatæ Synodi Præſidentia excludere, atquè ità ipſam devolvere in Dioſcorum. Et obtinuit. Etenim Apoſtolici Legati in Epheſino Latrocinio ſunt paſſi iſtam injuriam, atquè Dioſcorus iſthìc egit omnia. Illæ ipſæ artes, quæ adversùs Flavianum, hæc obtinuerunt adversùs Leonem. Facinoroſus Turbo etiam Pontificem accuſavit de Neſtorio, & de neſcio quo adversùs fidem Nicænam. Notanda ſunt Pontificis verba : "Venerandi Patres „ſecundùm fidem ſymboli ſanxerunt". Utique Apoſtolici Symboli. Ipſum adversùs delirum hunc ſenem ſcribens Pontifex frequenter laudat. Orientalis Eccleſia poſt Nicænam Synodum deſijt ſuis Competentibus Apoſtolicum, & cœpit tradere Symbolum Nicænum. At verò Romana Eccleſia ex cauſſis permanſit firma in ſua priori conſuetudine. Hoc videtur notâſſe Eutyches : Simplici Theodoſio impreſſiſſe, quod Romana Eccleſia non veneraretur Nicænum Symbolum, ideoque ejus dogma averſaretur. Hinc magnus Leo ad eundem Principem ſcribit, quod Nicæna Synodus credendum ſanxerit juxtà Apoſtolicum Symbolum : Quod ſuum ex Apoſtolico formârit. Quidquid ſit, & ſemetipſum, & Romanam Eccleſiam purgare debuit de Neſtorio, & ſcribere : "Nos, „venerabilis Imperator, Neſtorii dogma perverſum meritò anathe„matizavimus". Utiquè non ab heri, aut biduo, ſed ab exordio ſemper. Et ſupplicat jam addictam Eutycheti Synodum fieri in Italia. Non ſupplicat non fieri, ſed fieri intra Italiam. Quod nempè addictio eſſet firmiſſima. Supplicat in Italia fieri ex variis cauſſis. Ipſarum una fuit, quod iſthìc à præſidendi authoritate non poſſet excludi. Leo enim ex tunc noverat artes Dioſcori, atquè hujus Veteratoris. Et nullatenùs fuit exauditus. Hinc in data idibus Junii epiſtola, quâ S. Flaviani Synodum plenè confirmavit,

mavit, ad finem hæc ponit: "Ad omnem cauſſam piè & fideliter Ep. 24. c. 6
„exequendam Fratres noſtros, Julium Epiſcopum, & Renatum
„Presbyterum Tituli S. Clementis, ſed & filium meum Hilarum
„Diaconum, vice noſtra direximus". Ad Epheſinam Synodum.

Quæſtio ſecunda eſt, Quomodò S. Leo poſt interjectam ab Eutychete, & generalis Synodi indictione ſtabilitam à Principe, appellationem potuerit, vel auſus fuerit procedere ad confirmandam S. Flaviani Synodum, & ad damnandum Eutychetem? Ad damnandam non ſolummodò doctrinam, ſed & perſonam? Reſpondeo Romani Pontificis authoritatem per interjectas ad generale Concilium appellationes nullatenùs ſuſpendi. Cauſſa dumtaxat devolvitur. Immò nec divolvitur, niſi ex Beneplacito Pontificis. Quarè in iſta Synodo ipſi permanent jus præſidendi, relatio, ſuffragii Prærogativa, aliaque omnia. Etenim Arelatenſi Synodo, quæ datum à Melchiade Pontifice in Donatiſtas judicium retractabat, pleno jure præſedit Legatio S. Sylveſtri. Et Sardicenſi Concilio, quod retractabat S. Athanaſii, & aliorum Orientalium Epiſcoporum factas à Julio Pontifice reveſtitiones, præſedit Hoſius Epiſcopus, Legatus ejuſdem Julii. Etiam Epheſina Synodus fuit retractatoria datæ à Celeſtino Pontifice in Neſtorium damnationis: Etenim & ipſe ab iſto judicio appellaverat. Et tamen præſedit per ejuſdem Pontificis vices S. Cyrillus Patriarcha Alexandrinus. Et primùs articulus, quem diſcuſſit & caſtigavit Chalcedonenſis Synodus, fuit Epheſina Dioſcori audacia in Legatos S. Leonis. Et ipſi præſederunt magno huic Concilio, & illum ex invaſo Judicis Throno dejecerunt ad reos. Porrò magnus Leo, dum Eutychetis appellationem & ſacras Imperatoris Theodoſii juſſiones nihil moratus, conſtanter proceſſit in ejus dogma ac perſonam, ſecutus eſt regulam, ex qua poſtmodò magnus Gregorius, de Maximi Archi-Epiſcopi Salonitani cauſſa agens, ſcripſit ad Imperatricem Conſtantinam: "Priuſquàm hæc L. 4. ep. 32
„cognoſcantur, Sereniſſimus Dominus diſcurrente juſſione præce-
„pit, ut Maximum venientem cum honore ſuſcipiam. Valdè
„grave eſt, ut vir, de quo tanta & talia nunciantur, cum ante
„requiri ac diſcuti debeat, honoretur. Et ſi Epiſcoporum cauſſæ
„mihi commiſſorum apud piiſſimos Dominos aliorum patrociniis
„diſponuntur, infelix ego, in Eccleſia iſta quid facio? Sed ut Epi-
„ſcopi mei me deſpiciant, & contra me refugium ad ſæculares
„Judices habeant; omnipotenti Deo gratias ago, peccatis meis

„deputo. Hoc tamen breviter ſuggero, quia aliquantùm exſpecto, „& ſi ad me venire diu diſtulerit, in eo exercere diſtrictionem „Canonicam nullo modo ceſſabo. In omnipotenti autem Domino „confido, quia longam Piiſſimis Dominis vitam tribuet, & nobis „ſub manu veſtra non ſecundùm peccata noſtra, ſed ſecundùm „gratiæ ſuæ dona diſponet". Magnus Leo cenſuit non craſtinandum, ſed Canonicam diſtrictionem ſtatim exercuit. Et ejus Factum Chalcedonenſis Synodus plenè comprobavit.

Quæſtio tertia eſt, Quomodò S. Flavianus in ſecunda ad S. Leonem epiſtola ſcribat Eutychetem in ſua contra Neſtorium pugna militaſſe pro Neſtorio, ac ejus impietatem confirmaſſe? Etenim Neſtorius & Eutyches adverſantur non minùs capitaliter, quàm Sabellius & Arius. Reſpondeo S. Flavianum ſcripſiſſe rectiſſima. Etenim palmare Eutychetis fundamentum fuit, quod natura & hypoſtaſis eſſent unum & idem. Subjunxit Dominum noſtrum Jesum Christum eſſe unicam hypoſtaſim, ac indè concluſit eſſe ſimiliter unicam naturam. At verò iſtud ipſum fuit palmare fundamentum Neſtorii. Etenim hic ſubjunxit Chriſtum Dominum eſſe duas naturas, ac inde concluſit eſſe duas, ſolâ authoritatis ac dignitatis communione conjunctas, hypoſtaſes ſeu perſonas. Quapropter Eutyches contra Neſtorium malè pugnando fortiſſimè pro ipſo militavit. Quod ipſum Neſtorius malè contra Apollinarium pugnando fecit pro Apollinario, ideoque & pro Eutychete. Eodem in luto hæſit Paulus Samoſatenſis, etiam Sabellius, atquè Arius. Ex iſto devio principio alter in Divina Majeſtate finxit tres naturas, alter abnegavit tres perſonas. Unde etiam ipſi & invicem hoſtiliſſimè invadunt, & invicem fortiſſimè ſtabiliunt. Proindè unicum devium principium nobis peperit quatuor peſſimas hæreſes, invicem pugnantes, & invicem adjuvantes. Videantur S. Anaſtaſius Sinaita in erudito opere contra Neſtorianos & Eutychianos, Ruſticus Romanæ Eccleſiæ Diaconus, Leontius Scholaſticus Byzantinus, & alii antiqui iſtarum hæreſion Impugnatores.

Quæſtio quarta eſt, Cur Eutyches in ſua, quam ad Florentii Patritii aures fecit, appellatione, exprimens Theſſalonicenſem Epiſcopum, omiſerit Patriarcham Antiochenum? Etenim Theſſalonicenſis Epiſcopus non erat Patriarcha. Immò nec Exarchus. Reſpondeo iſtius omiſſionis cauſſas rectè exponi à R. Patre Paſchaſio Queſnello. Palmarem rationem addiſcimus à Facundo Hermianenſi

nensi Episcopo: "Venerabilis Domnus Antiochenus, sui Decessoris L. 12. C. 53
„Joannis, aliorumque præcedentium Collegarum sententiam tenens,
„Eutychi Apollinaris Hæresiarchæ impietatem renovare tentanti,
„& ob hoc Diodorum atquè Theodorum anathematizare præsu-
„menti, primus restitit, ad Imperatorem Theodosium scribens".
Domnus id fecit Synodaliter. Synodalem epistolam nobis custo- L. 1. C. 5.
divit idem Facundus: "Vestram docere cogimur Pietatem, quo-
„niàm Apollinaris Hæresiarchæ impietatem Eutyches Presbyter re-
„novare pertentat, & Apostolicas labefactare doctrinas, Mysterii
„Incarnationis dogma corrumpens, & Divinitatem Unigeniti ac
„humanitatem vocans unam naturam, commixtionemque & con-
„fusionem asserens factam, & salutarem passionem ipsi incommu-
„tabili Deitati adnectens, & hos qui columnæ veritatis, & pro-
„pugnatores pietatis fuerunt, & adversùs omnem hæresim clarè
„virtutem exercuerunt, Diodorum & Theodorum anathematizare
„præsumit, & in hoc Apollinaris similis vanitati".

Discordia videtur exordium duxisse ex Theodoreto Cyrensi Epi-
scopo, qui Antiochiæ sub Joanne Patriarcha, ac ejus nepote &
Successore Domno egit omnia. Etiam S. Cyrillo post initam
Ecclesiarum pacem, immò & post ejus mortem est hostiliter adver-
satus. Præsertim postquàm apparere cœperunt prima Eutychianæ
blasphemiæ exordia. Apparuerunt ex perperàm intellectis S. Cyrilli
Capitulis. Præsertim ex malè intellecta famosa ejus propositione:
"Christus Dominus est una natura Dei verbi incarnata". Porrò
Orientales Episcopi, dum cum S. Cyrillo ac ejus Diœcesi pacem
inierunt, nullatenùs probârunt ejus Capitula, quin immò sunt
semper aversati. Præsertim Theodoretus perpetuum ac apertum
etiam tunc indixit illis bellum, & pertinaciter accusavit de hæresi.
Quidam existimant, quod suos Dialogos adversùm illa scripserit,
& quod per Eranistem intelligat S. Cyrillum. Quidquid sit, illa
damnavit, ac insuper Domnum Patriarcham permovit ad eadem
Synodaliter damnanda. Eundem, uti & ejus avunculum ac Præ-
cessorem Joannem, induxit ad celebrandas assiduè Synodos, & in
ipsis comprobanda opera Diodori Tarsensis in prima Cilicia Archi-
Episcopi, ac Theodori in secunda Cilicia Episcopi Mopsuestienſis.
Quæ omnia acerbissimè momorderunt non solùm Eutychetem, sed
etiam Dioscorum Alexandriæ Patriarcham, & omnes ipsorum asse-
clas. Hi enim S. Cyrilli Capitula venerabantur ut Spiritus sancti

Dictamina; & Diodorum ac Theodorum aversabantur ut Nestorianæ hæresis fontes. Et certè Diodorus Theodorum, Theodorus docuerat Nestorium.

Hæ igitùr discordię excitârunt tragœdiam, de qua Theodoretus scribit ad Eusebium Ancyræ Episcopum, Metropolitam primæ Galatiæ: "Sperabam me crebras hoc tempore Sanctitatis tuæ literas „accepturum. Manifestissimam quippè calumniam cum passi „essemus, Fraternâ egebamus consolatione. Etenim qui Marcionis, „& Valentini, & Manetis, aliorumque Docitarum hæresin hìc „nostra tempestate renovant, ægrè ferentes hæresim à me suam „apertè confutari, Imperatoris aures circumvenire conati sunt, „hæreticos nos appellantes, & unicum Dominum nostrum Jesum „Christum, Incarnatum Deum Verbum, in duos filios dividere „calumniantes". Et infra: "Isti & Alexandriam contra nos con„citârunt, omnium auribus per dignos ipsis ministros ingerentes, „nos pro uno duos filios prædicare". Palàm agit in Factionem Eutychetis. Hæc omnes Orientales Episcopos, præsertim Theodoretum, oderat, ideoque & Constantinopoli apud Imperatorem Theodosium, & Alexandriæ apud Dioscorum Patriarcham clamabat illos Nestorianos. Et quidem apud Principem "verbis suis, „ut sperabant, non" statim "persuaserunt". Nihilominùs Theodoretum censuerunt quovis modo separandum à suo Patriarcha Domno. Hinc ipsum accusarunt turbulentiæ: "Eum Synodos „frequenter apud Antiochiam convocare, & ea re offendi nonnullos". Eum impetrarunt circumscripto intra suam Cyrensem civitatem exilio ligari. Ante damnationem Eutychetis. Hinc ille pergit: "Omnium Moderator non obscurè ostendit, quantam oppressorum „etiam in hac vita curam gerat. Nam cum quieti ageremus Patriæ „finibus circumscripti, atquè Orientales omnes mœrerent, & in „acerbo luctu essent, sed silere ob injectum metum cogerentur, „Dominus ipse de cœlo prospexit, & calumniæ Authorum calum„niam redarguit, atquè impiam illorum mentem patefecit". Per calumniæ authores omninò intelligit Eutychetem, & gratulatur illum nuperrimè fuisse detectum ab Eusebio Episcopo, & à sancto Flaviano damnatum. Proindè Eutyches per Dioscorum ac Chrysaphium Eunuchum fuit author istius in Theodoretum tragediæ.

Epist. 82.

Eutyches non fuit solus. Etenim Theodoretus scripsit etiam ad Patriarcham Dioscorum: "Hæc ut scriberem, coactus sum, cum

Epist. 83.

„cum Sanctitatis Tuæ literas legissem ad Dei amantissimum, „Sanctissimumq; Archi-Episcopum Dominum Domnum scriptas. „Hoc in illis enim continebatur inter cætera, quosdam ad maxi„mam urbem, quæ à Sanctitate Tua regitur, cum venissent, „accusasse nos quasi in duos filios divideremus unum Dominum „Nostrum Jesum Christum. Idquè cum apud Antiochiam „differeremus, ubi multæ myriades Auditorum ad concionem „convenient'. Dioscorus asseruit Theodoretus feciſſe istud ipsum coram Domno, quod Dorotheus Martiano-Politanus Episcopus Constantinopoli fecerat coram Nestorio. Et quidem in solemni adeò Populi Conventu, ut adessent multæ myriades Auditorum. Quarè rogavit compesci, alioquin passurum quod passus fuerat Dorotheus. Etenim Dorotheus fuerat exclusus à pace inita inter Patriarchas Cyrillum ac Joannem. Dioscorus minatus est etiam Theodoretum ab ipsa jam facta, uti ejus prævaricatorem, extrudendum. Hinc Theodoretus fuit compulsus facere, quod scribit ad sanctum Flavianum Episcopum Constantinopolitanum: "Rati nos adjutorem & socium ad Epist. 16.
„ea, quæ contra fidem Apostolicam moventur, habituros Deo „carissimum Alexandriæ Episcopum Dominum Dioscorum, mi„simus unum ex Religiosissimis Presbyteris, prudentiâ insig„nem, cum literis Synodicis, Pietati ejus suggerentes, nos in „discordiæ, quod sub beatæ memoriæ Cyrillo initum est, per„manere, scriptamque ab eo epistolam amplecti". Notanda sunt verba: "Cum literis Synodicis". Demonstrant non solum Theodoretum, nec solum Patriarcham Domnum, sed omnem Orientalem Synodum legisse, & ista scripsisse ad Dioscorum. Theodoretus pergit ad Flavianum: "Verùm abiens hinc quidam „illorum, qui contraria sentiunt, & tumultus istos cient, cum „aliquos ibi decepisset, & sexcentas contrà nos calumnias texuis„set, nefandas contra nos vociferationes suscitavit. Deo autem „carissimus Episcopus Dioscorus epistolam ad nos scripsit, quam „ab eo scriptam non decuit, qui ab universorum Deo didicerat „mendacii vocem non suscipere. Fidem enim ijs habens, quæ „contra nos dicta fuerant, quasi accuratè singula examinâsset, „ac veritatem per tormenta expressisset, ità nos condemnavit. „Sed nos calumniam forti animo pertulimus, eique blandis literis „rescripsimus, & Pietati ejus ostendimus falsa esse hæc omnia, nullum-

„nullumq; Deo cariſſimorum Orientis Epiſcoporum ab Apoſtolicis „dogmatibus diſſentire. Quod & Religioſiſſimis, qui ab eo vene„rant, Clericis ipsâ rerum experientiâ demonſtratum eſt. At ille „omnibus valere juſſis, & calumniantibus aures tradens, rem ag„greſſus eſt, quæ credi nullatenùs queat, niſi teſtem haberet Eccle„ſiam. Tulit enim illos, qui nobis anathema ſdicebant, ſurgenſque „& acclamans eorum voces confirmavit". Prima mali radix fuit Diodori ac Theodori cauſſa. Eam Domnus, ſui Anteceſſoris judicium ſecutus, cum Theodoreto ac omni ſua Diœceſi defendebat, Dioſcorus verò ac Eutyches, non dumtaxat Rabbulæ Edeſſeni & Melitinenſis Acacii, ſed etiam S. Cyrilli ac S. Procli tenentes veſtigia, atrociter anathematizabant. Cunctos eorum Patronos proclamabant Neſtorianos. Dioſcorus eò uſquè ſuæ iræ laxavit habenas, ut per neſcio quos Orientis transfugas juſſerit in plena ſua Synaxi cunctis iſtius Diœceſios Epiſcopis inclamari anathema, & ipſe acclamans confirmaverit. Eadem de re Theodoretus in ſuo Romanæ

Epiſt. 113. appellationis libello ſcripſit ad magnum Leonem: "Alexandrinus „Antiſtes anno etiam ſuperiore, cum eò profecti eſſent duo viri „Apollinaris morbo infecti, & calumnias in nos texuiſſent, „conſurgens in Eccleſia nos anathemate confixit". Dioſcorus eos accuſavit, quod violâſſent S. Cyrilli pacem, ac reſuſcitâſſent Neſtorium. Utiquè ex tunc habebat clandeſtina Pacta cum Eutychete. Et conjuncti hi Turbines Domnum ac omnem ejus Patriarchatum fecerunt adeò fœtere etiam apud Principem, ut

Epiſt. 95. ad Antiochum Præfectum ſcribat Theodoretus: "Magnos in „Eccleſiis fluctus excitârunt, qui contra nos calumnias commenti „ſunt. Qua de cauſſa & Deo cariſſimi Epiſcopi, & itinerum „longitudine, & virium infirmitate, & ſenili ætate contempta, „Gregibuſque ſuis ſine Paſtore deſtitutis, longam iſtam peregri„nationem ſuſceperunt, conflatum in nos mendacium refellere „properantes". In literis ad Celerinam Diaconam addit, quod

Epiſt 101. etiam "hyemis aſperitatem contempſerint". Nempè à Domno Patriarcha Legati Conſtantinopolim. Verùm dolosus Eutyches omnes illis obſeravit non ſolùm portas Palatii, ſed & rimas. Hæc Dioſcori in Domnum, Theodoretum, ac alios Orientis Epiſcopos inimicitia continet plura ſpectantia ad Eccleſiaſticam eruditionem, ideòque digna eſt ſuo tempore & loco enucleari. Hæc pauca demonſtrant cauſſam, ex qua Eutyches noluit ad Domnum ac ejus Concilium provocare.

In

In laudata ad S. Flavianum epistola Theodoretus adducit & aliam amaram radicem, quæ Dioscorum momordit, ac imp adversùs Domnum? "In Regia urbe congregati Beati Patres, „eis qui apud Nicæam convenerant conspirantes, D.œcèses d „stinxerunt, & sua unicuiquè Diœcesi adsignârunt, apertè inter „dicentes ex altera quemquàm Diœcesi alteram invadere, sed „Alexandriæ Episcopum tantummodò res administrare Ægypti, „& sua singulas Diœceses. Dioscorus verò legibus istis non vult „acquiescere, sed sursùm ac deorsùm Beati Marci Sedem obten„dit. Idque cum manifestò intelligat Megalopolim Antiochiam „Beati Petri Sedem habere, qui Beati Marci Magister erat, ac „Apostolorum Chori Princeps & Coryphæus. Verùm nos Sedis „sublimitatem novimus, nos verò ipsos agnoscimus & metimur. „Humilitatem enim Apostolicam à principio didicimus. Tuam „porrò Sanctitatem obsecramus, ut nequè sanctos Canones pro„culcatos despiciat, & sanctæ fidei defensionem alacri animo „suscipiat. In hac namque positam habemus spem salutis, & „per eam nos veniam adepturos confidimus. Ut autem hoc quo„què Sanctitas tua non ignoret, scito Domine, hanc illum ad„versùm nos pusillanimitatem gerere, ex quo Synodicis vestris „sub beatæ memoriæ Proclo factis, sanctorum Patrum regulis „inhærentes, adhæsimus. Ac de hoc nos semel atquè iterùm „increpasse, quasi & Antiochenorum, ut ait, & Alexandrinorum „jura prodiderimus. Horum memor, tempusque, ut ei visum „est, nactus, inimicitias patefacit".

Constantinopolitana Synodus per suum secundum Canonem Episcopo Constantinopolitano dedit secundum in Ecclesia locum. Verùm nulla fuit facta executio: Nec sub Nectario, nec sub S. Joanne Chrysostomo, nec sub aliis usquè ad S. Proclum Successoribus. Hic ergò executionem obtinuit ab Imperatore Theodosio, atquè ità Synodicam suam misit & Alexandriam & Antiochiam, mandans admitti Canonem & observari. S. Flavianus fuerat sancti Procli Presbyter, ideòque omninò cooperatus. Et Domnus Antiochenus, sub quibusdam tamen conditionibus & Pactis, admisit. Ejusque Synodus comprobavit. Theodoretus jam dedit causam: "Sedis sublimitatem novimus, nos verò ipsos „cognoscimus & metimur. Humilitatem enim Apostolicam à „principio didicimus". At verò Dioscorus constantissimè noluit

acquiescere, sed "sursùm ac deorsùm Beati Marci Sedem obtendit". Clamans ipsam nec per Constantinopolitanam Synodum, nec per sacram Principis jussionem potuisse, aut posse humiliari. Et Domnum semel atque iterùm increpuit, quod non solius Antiochenæ, sed etiam Alexandrinæ Cathedræ jura prodidisset. Hinc in ipsum, ac item in S. Flavianum concepit odium, dicens apud semetipsum : "Cum accepero tempus, ego justitias judicabo". Hoc autem tempus advenit, dum Domnus cœpit S. Cyrilli damnare Capitula, & Diodori ac Theodori dogmata & Scripta Synodaliter commendare. Omninò ante Eutychetis damnationem. Tunc ergò Dioscorus Domnum, ac omnes ejus Episcopos damnavit de Nestorio, ac solemniter anathematizavit.

Hinc intelliges Acta Chalcedonensis Concilii. Dioscorus in Ephesino Latrocinio primum invasit locum, secundum Juliano Coensi Episcopo, S. Leonis Papæ Legato, tertium Juvenali Hierosolymæ Episcopo, quartum Domno Antiocheno, quintum detulit S. Flaviano. Dum ergò hæc Chalcedone legerentur, Orientales Episcopi interceſſerunt, & clamarunt : "Flavianus in „proprio loco quarè non sedit ? Constantinopolitanum Episco„pum quarè quintum posuerunt". Nempè Dioscorus & Constantinopolitanum Canonem, & Principis jussionem, & Procli cum Domno Pacta sprevit : Obtinere voluit antiquam Ecclesiæ Hierarchiam. Et adversùs istam ejus fiduciam Orientales Episcopi, quoniàm Pacta ista probaverant, consurrexerunt. Et S. Paschasinus, Lilybeti Episcopus, Chalcedonensis Synodi Apostolicus Præses, illis favit : "Ecce nos, Deo volente, Dominum „Anatolium primum habemus, hi quintum posuerunt Beatum „Flavianum". Est admiranda interlocutio. Quoniàm certum est Paschasinum à S. Leone habuisse alia Mandata. Etiam Theodoretus non ipsit ex fide. Etenim Constantinopolitani Canonis non secundam, quam solam abjecit Dioscorus, sed primam tantummodò adduxit partem ; Dioscorum accusans, quasi se non contineret intra limites Ægyptiacæ Diœcesios. Deindè scripsit Canonem, quem impugnabat Dioscorus, fuisse conformem Nicæno. Quæ omnia sunt manifestò devia. Unde & magnus Leo ista Domni ac Procli Pacta, licèt per Chalcedonensem Synodum confirmata, circumduxit potentissimè, ac penitùs abolevit. Et ejus judicium Romana Ecclesia defendit, & custodivit per multa sæcula.

Porrò

Porrò S. Flavianum Dioscorus & Eutyches oderant etiam ex alia causa, quam edicit in Ecclesiastica historia Cardinalis Anastasius, Romanæ Ecclesiæ Bibliothecarius: "Penès Alexandriam" promotus ad Episcopatum "Dioscorus confestim Cyrilli cognatos „in primordiis suis devastat, & horum patrimonia deprædatur, „filium autem fratris ejus Athanasium Presbyterum sine culpa „depositi. Hæc autem faciebat rectæ Cyrilli fidei adversatus, „cum esset hæreticus, & ex mollibus ungulis ea quæ sunt Ori„genis sentiret. Irascebatur autem & Flaviano, eò quod mo„dicum quid opis beati conferret Cyrilli cognatis. Cum autem „Chrysaphius, Theodosii Imperatoris Eunuchus, esset impius, „videre non ferens Ecclesiarum concordiam, operam dabat ut „conturbaret eas, & diversis modis agebat, ut Flavianum ab „Episcopatu depelleret, volens Eutychem quemdam, sui sen„sus Archi-Mandritam, ad Episcopatum ejus provehere". Porrò Flavianum oderat, quod ei ob delatum, cui apud Principem cooperatus fuerat, Episcopatum Xenia postulanti noluisset impartiri pecuniam. Hæ igitur hominum inimicitiæ pepererunt Ecclesiæ fœdissimam hæresim, devastatricem totius Orientalis Ecclesiæ. Propter ipsas Eutyches, Dioscorus, Domnus, & plures alii sese mutuò accusarunt de hæresi, & hæresis tandem erupit. Hac igitur de causa Eutyches nunquàm voluit ad Domnum provocare.

Quæstio quinta est, Quare Eutyches in S. Flaviani Synodo, dum circa fidem discuteretur, dixerit: "Si præceperint mihi Patres, „Romanus & Alexandrinus, dico hoc ipsum? Cur Dioscorum invocaverit pro suo dogmate, est manifestum ex jam dictis. Quæstio est, cur etiam invocaverit S. Leonem? Deinde cur in sua, quam Florentio Patritio ad aures dixit, appellatione adjunxerit Hierosolymitanum Episcopum, ac Thessalonicensem? Respondeo Romanum fuisse invocatum, quod Hæresiarcha sciret circa Christianam fidem nihil posse stabiliri sine Episcopo Romanorum. Hominem insuper animabant humanissimæ, ac nuperrimæ Pontificis ad ipsum literæ. Hierosolymitanum credo invocatum ex arte. Etenim Juvenalis, tunc Episcopus, in Ephesina Synodo, dum suam aliquot Provinciarum, Antiocheno Patriarchatui ablatarum, rapinam firmare studuit, graviter offenderat Antiochenam Ecclesiam: Et licèt isthic fuisset rejectus, permanebat in rapina. Hinc Eutyches ejus animum

ſperavit averſum à Domno, ideòque ſibi facilè inclinandum. An Anaſtaſium Theſſalonicenſem invocaverit, eſt incertum. Etiam in hoc articulo videtur per ſuum Monachum fuiſſe mentitus. Hoc fortiter ſuadent adducta ſuperiùs verba Magnificentiſſimi Florentii: "Turbâ factâ, & diſſoluto Conventu, Eutyches dixit ad me ſilen„ter, appellans Romanum, & Ægyptium, & Hieroſolymitanum „Concilium". Quarè aut Eutyches non adjunxit Theſſalonicenſem, aut Florentius iſta verba non audivit. Certè audita non tacuiſſet.

CAPUT III.

Diſcutiuntur Aſſerta Petri de Marca circa Romanam Eutychetis appellationem.

Cap. 6.

PEtrus de Marca in ſeptimo libro, licèt Romanas appellationes circà diſciplinæ quæſtiones tentet auferre, volens talia Provincialium Synodorum Judicia eſſe ſuprema, attamen ipſas admittit circa dogmaticas fidei quæſtiones, & adjungit cauſſam: "Quoniam conſervatio veræ „Religionis ſpectabat ad Sedem Apoſtolicam Ro„mæ, hinc factum, ut quotiès Orientales Epiſcopi literas Epiſcopi „Romani in Orientem deferrent, in quibus contineretur eos in „communionem fuiſſe receptos, Sedibus ſuis reſtituerentur ab Epi„ſcopis Catholicis, cujus rei exſtant exempla valdè illuſtria. Non „loquor de Athanaſio, aliiſque Orientis Epiſcopis, quorum ſupra „mentionem feci, quoniàm cauſſa eorum examinata fuit tanquàm „ad diſciplinam pertineret, tametſi fatendum eſt habitam quoquè „fuiſſe ab Occidentalibus rationem oppreſſionis, quam Epiſcopi illi „patiebantur ob cauſſam fidei. De Euſtatio Sebaſteno Epiſcopo „loquor, Flaviano, & Theodoreto". Hos profitetur ad Apoſtolicam appellaſſe Sedem, & ſecundùm Canones potuiſſe appellare. Certè Theodoretus affirmat etiam Julium Pontificem, dum ſancti Athanaſii & aliorum Orientalium Epiſcoporum appellationem admiſit & executus eſt, egiſſe ſecundùm Canones.

Interim præfatus Archi-Epiſcopus pergit: "Locum inter appel„lationes ad Epiſcopum Romanum non tribuo ei, quæ ſub no-

mine

„mine Eutychetis circumferrur post damnationem ejus à Flaviano „Episcopo Constantinopolitano peractam, tametsi ea vulgò obtru„datur, quoties controversiæ de caussa Religionis agitantur. No„lim tamen negare, quin Pontificem Romanum appellaverit, sed „tamen contendo non ad solum Romanum Pontificem provocâsse. „Exemplum hoc variis in locis Replicæ suæ laudat Illustrissimus „Cardinalis Perronius, & appellationem illam Eutychetis probare „se putat authoritate epistolæ S. Leonis ad Flavianum". Adducit epistolæ verba, & prosequitur: "Verùm quia appellatio illa non „dicitur facta esse ad Apostolicam Sedem, ut probationem impleat „Perronius, addit authoritatem Flaviani, Leoni respondentis". Adducit superiùs item laudata S. Flaviani veba, & pergit: "Sed „ex verbis illis colligi non potest appellatas non fuisse reliquas „Sedes. Sanè dissimulanda non est veritas. Appellavit enim Eu„tyches Synodos, Romanam, Alexandrinam, Hierosolymitanam, „& Thessalonicensem, sed clanculùm, & in aurem Patritii Florentii, „post Judicium factum, & post solutam Synodum. Unde colli„guntur duæ egregiæ regulæ. Prima, caussam fidei, cum communis „sit & generalis, judicandam esse à Synodis Ecclesiæ universæ, „præcipuè verò à Romana, quæ omnium prima est. Tùm de„positionem hæretici, quæ sequitur ex decisione fidei, definitivo „Decreto judicandam esse ab omnibus, si nova sit hæresis, nequè „hactenùs damnata fuerit ab Ecclesia. Secunda verò regula hæc „est, appellationes factas ad Patriarchas censeri etiam factas ad „eorum Synodos, ut constat ex formula appellationis Eutychetis. „Non appellavit autem ad Synodos Orientis, quod Patriarcha An„tiochenus subscripsisset sententiæ Flaviani: Et quod plures Me„tropolitani Diœcesion, Asianæ, Ponticæ, & Thracicæ, adessent in „Concilio Constantinopolitano.

An Eutyches ad solum Leonem Pontificem appellaverit, aut non appellaverit, nihil facit ad dignitatem Sedis Apostolicæ. Satis est quod Petrus Archi-Episcopus confiteatur ipsum secundùm Canones potuisse appellare. Attamen quædam intermiscet, quæ prætermitti non possint sine examine. Intermiscet errores. Primus est, quod Illustrissimus Cardinalis Perronius Romanam Eutychetis appellationem non rectè probet ex magni Leonis epistola ad sanctum Flavianum. Etenim Leonis verba sunt lucidissima: "Accepimus „libellum Eutychetis Presbyteri, qui se queritur immeritò commu-

„nione privatum". Quem libellum, nisi appellatorium? Et per ipsum Eutyches omninò postulabat retractatorium Judicium, ideòq; & sibi restitui sui gradus communionem. Hinc Pontifici misit etiam libellum Eusebii accusatoris, aliaque documenta ad retractationem necessaria. Eadem de caussa S. Flaviano mandavit Pontifex, ut Synodalia Acta referret, unaque transmitteret aptam & idoneam personam.

Secundus error est, quod laudatus Cardinalis istam appellationem non rectè etiam probet ex S. Flaviani relatione, & Rescripto ad Pontificem. Etenim S Flavianus per ea ipsa verba, quibus Eutychetem appellâsse negat, appellâsse confirmat. Quæstio erat de duplici appellatione. Eutyches se, & quidem per libellum, affirmabat appellâsse tempore Constantinopolitani Concilii, statim à data sententia, & jam denuò appellabat. Et denuò mittebat libellum, aliaque necessaria. Primus articulus erat splendidum mendacium: Secundus autem erat clara veritas, patens ad oculos. Proinde hanc posteriorem appellationem nequaquàm negavit Flavianus, sed studuit evertere. Per tria principia. Primò per suæ sententiæ transitum in rem judicatam. Secundò per caducum ipsius appellationis fundamentum. Eutyches enim non quasi novam inchoabat appellationem, sed asserebat se facere prosecutionem & introductionem illius, quam in ipsa Flaviani Synodo præsens per libellum fecerat, atquè ità mendacio destruebat semetipsum. Tertiò per evidentem caducitatem causæ. Flavianus asserebat dogma Eutychetis esse manifestam Apollinarii aut Valentini, in ipso etiam Ephesino Concilio nuperrimè damnatam hæresim, ideòque ipsi pœnitendum esse, non appellandum.

Ex quibus lucet, quod S. Flavianus, licèt contra Factum meritò contenderit, omninò tamen agnoverit Jus Romanæ appellationis. Nec enim scripsit istam refugii portam nemini patere, sed dumtaxàt quod eam sibi ipsi clausisset Eutyches. Evangelicam istam portam est adeò veneratus, ut etiam ipse postmodò in Ephesino Latrocinio fuerit ingressus, à Dioscori, & omnis istius Factionis violentiâ appellans ad Romanam Ecclesiam. Porrò Eutyches ad Florentii Patritii aures fecit istud ipsum adversùs justissimam sententiam, quod adversùs Theophili Alexandrini violentias fecit S. Joannes Chrysostomus, "contestans paratum se ad diluenda crimina, „& ad innocentiam declarandam coràm centum, vel mille Episcopis".

Ità

Ità ipſe ſcripſit ad S. Innocentium Pontificem. Omni homini familiare eſt, dum manifeſtam accipit injuriam, provocare ad totum Mundum, vel ad totam Eccleſiam. Ità igitur & Eutyches, ſancti Flaviani, cui ſe æmulum noverat, ideòque & ipſum ſibi talem ſuſpicabatur, ſententiâ percuſſus, per ſubitum impetum appellavit ad generalem totius Eccleſiæ Synodum, excludens tamen Patriarcham Domnum. Iſthæc appellandi forma operabatur illum ipſum effectum, quem hodiè operatur appellatio ad quemvis competentem Judicem. Faciebat poteſtatem eligendi quodvis Tribunal competens. At verò mille Epiſcopos, aut quamvis generalem Synodum impetrare aut adunare fuit ſemper ſummi moliminis: Portò Romanæ Eccleſiæ portus omnibus ſemper patuit. Hinc S. Joannes Chryſoſtomus ſuam appellationem coràm iſta ſola Sede introduxit, & apud ipſam ſolam eſt profecutus. Iſtud ipſum fecit Eutyches, atquè ità manifeſtum eſt, quod Romam appellaverit. Et forſan ex imitatione S. Joannis. Nam omnem iſtam tragœdiam propriis oculis conſpexerat.

Tertius Petri de Marca error eſt, quod cauſſa fidei, dum nova eſt hæreſis, judicanda ac definienda ſit à Synodis univerſæ Eccleſiæ. Et quod ab eiſdem decernenda ſit depoſitio novi hæretici. Etenim Pauli Samoſatenſis, Montani, Novatiani, Apollinaris, Joviniani, Helvidii, Priſcilliani, Pelagii, & plurium aliorum novos errores ac perſonas damnavit ſola Romana Eccleſia, & omnis Chriſtianitas uſquè hodiè omni cum veneratione acquievit. Quartus error eſt, quod Eutychetis hæreſis fuerit nova. Etenim S. Flavianus diſertè ſcripſit ab ipſo reſuſcitari Apollinaris hæreſim, aut Valentini. Alii crediderunt innovari errorem Manichæi. Delirus enim ſenex neſciebat quid diceret. Pertinaciter negabat duas naturas, ideòque cogebatur labi in aliquam vetuſtam hæreſim. Ejus Senſa inquirere non eſt hujus loci. Quintus error eſt, quod ad Patriarcham facta appellatio cenſeatur facta ad ejuſdem Synodum. Etenim cuncti Patriarchæ plurimas appellatas cauſſas retractarunt ac definierunt in Synodo ſolius ſuæ Provinciæ. Sunt plurima exempla. Nam & ad retractandam Eutychetis appellationem magnus Leo ne vel cogitavit convocare omnem Occidentis Eccleſiam. Quis unquàm Pontifex ad talem cauſſam evocavit Africanos Epiſcopos, aut Illyricianos? Quin & tales cauſſas quandòque deciderunt in ſuo Presbyterio. Sextus error eſt, quod hæ iſtæ regulæ rectè ſtatuantur

tuantur ex Facto Eutychetis. Etenim Eutyches fuit imperitus Monachus, obnoxius parœmiæ: "Imperitia est mater audaciæ". Hinc ejus Facta fuerunt inepta ad statuendas regulas. Septimus error est, quod Eutyches non appellaverit ad Orientales Synodos, quoniàm Patriarcha Antiochenus subscripsisset sententiæ Flaviani. Etenim Domnus isti sententiæ nunquàm subscripsit. Nescio quis codex possit circumscripsisse Parisiensem Archi-Episcopum. Octavus error est, quod Asiatica, Pontica, ac Thracica Diœceses tunc spectarent, aut unquàm spectaverint ad Synodos Orientis Olim fuerunt Autocephalæ. Porrò ad ipsas non provocavit Eutyches, quod eas tunc subjugâsset Constantinopolitanus Episcopus, & compulisset ad suam Synodum.

CAPUT IV.

Discutiuntur quædam Asserta Reverendi Patris Paschasii Quesnelli.

Paschasius Quesnellus in Dissertatione de caussa Eutychetis ad vigesimam & vigesimam primam sancti Leonis epistolam agit Apologum sui dilectissimi Petri de Marca adversùs Joannem David, Professetur Romanas Orientalium Episcoporum & Clericorum appellationes esse excellentem Apostolicæ Sedis Prærogativam, & adjungit: "Absit ut ego invideam, cujus potiùs Authoritatem, „Eminentiamquè, sacrosanctis firmatam Canonibus, toto animo „tueri ac propugnare velim. Verùm ut immota & inconcussa „manent fundamenta vera, quibus Apostolici Primatus moles „incumbit, sic per se ruere necesse est infirma illa & fucata argu„menta, quibus præpostero quorundam studio fulciri solet, quo„rum inanitatem quisquis retegere satagit, is profectò non mi„nimam à Sede Apostolica gratiam inierit". Zelosùs Apostolicæ Sedis Dilector per Galliam, per Hispaniam, per Africam, per omnem Orientem quærit Romanæ appellationis, adeoque & Romani Primatus exempla, & fundamenta, & non invenit, nisi infirma

ma, & fucata: Præpostera quorundam studia, inania fulcimenta. Permittar uti verbis sancti Cyrilli ad Patriarcham Nestorium: "Ecquid nunc, obsecro, consilii capiam? Namque à tua Pietate consilium petere compellor". Certè opinabor, quod Reverendus Pater Paschasius Quesnellus istum Primatum non credat.

Hinc enim pergit: "Hoc igitur censeo nihil ex hac utraquè Leonis epistola haberi, quo validè comprobetur Romanum Pontificem seorsim, ac separatim ab aliis Patriarchis, Majorumque Diœcesion Episcopis, ab Eutychete fuisse appellatum". Istud probat ex supra adductis Juliani Coensis, & aliorum Episcoporum testimoniis, atquè adjungit: "Etsi autem falsum sit Eutychetem appellâsse, dum legeretur damnatio, veri tamen aliquid ex ejus mendacio elicimus. Dum enim suggerit Constantino Monacho verba, quæ appellationis suæ formulam continerent, non alia suggessisse credendus est vir sagacissimus, quàm quibus appellatio concipi solita erat". Confirmat Petrum de Marca, qui ex clandestina, ac præcipitata Eutychetis appellatione vult colligi duas egregias totius Ecclesiæ directivas regulas. Insuper ut Romanam Ecclesiam spoliet, Eutychetem transformat in virum sagacissimum. Verùm longè aliis coloribus hominem exhibet S. Leo. In dogmaticis ad S. Flavianum literis scribit esse "multùm imprudentem, nimis imperitum", lapsum in insipientiam. In literis ad Anastasium Thessalonicensem Episcopum appellat "imperitissimum senem". In literis ad S. Paschasinum Lilybeti Episcopum scribit esse "dementem, & hominem stultissimum". Et ecce, ut Romanæ Ecclesiæ primum arietare adjuvet, fucatur in virum sagacissimum. Porrò Eutychetis appellatio fuit duplex, aut certè iterata. Quidquid fuerit, imperitus senex omnem & hæresi & mendacio reddidit frivolam atquè inutilem.

Ep. 24. c. 1

Ep. 43. c. 1

Epist. 68. Cap. 1. 2.

De ipsa, post variè percussum Joannem David, Paschasius Quesnellus pergit: "Jam verò quod ad S. Flaviani verba attinet, & quæ verbis Constantini opponuntur, & in quibus præter unum Leonem nullus alius nominatur, ad quem Eutyches appellarit, non est operosum respondere. Id enim non aliam ob caussam factum est, quàm quod solum Leonem tunc alloquerentur, eundemque solum nominaret Hæresiarcha, cum ad eum scriberet", tanquàm per falsitatem mendacii subrepere se sanctis Leonis auribus putans, "ut scribit ipse Flavianus ad S. Leonem.

„Et quia inter Patriarchas ac Metropolitanos, ad quorum Con„cilium appellatum esse prædicabat, eminebat sine controversia, „idque jure multiplici, S. Leo: Ut qui & Primatum in Ecclesia „tenebat, & totius, ad quam appellabatur, Synodi caput erat".

Respondeo dandam esse rationem, ex qua Eutyches appellationem suam, quam ad tres Patriarchas interjecerat, introduxerit coram solo Papa Leone. Nec enim tunc postulavit generalem Synodum, sed cum omnibus suæ appellationis Solemnibus processit ad solum Papam. Etiam S. Flavianus nec de generalis Synodi necessitate, nec de invocatis pluribus Patriarchis, sed intercessit, & excepit de Eutychetis, qui se in ipsa Synodo per libellum provocâsse allegârat, dumtaxàt mendacio, & manifesta hæresi. Ex his solis principiis prætendit suum Synodale Judicium esse firmum, & non posse concuti. Similiter ipse magnus Leo, post interjectam à suo etiam Tribunali appellationem, assiduè ad Imperatorem Theodosium, ad Dominam Pulcheriam, & ad alios Imperii Primates clamavit huic quæstioni non esse necessariam Oecumenicam Synodum, ideòque suam Sedem sufficere. Et ante istam appellationem S. Flavianus ad ipsum scripserat: "Sanctissime Pater, pro consueta fiducia fi„ducialiter age, secundùm quod Sacerdotio competit. Decernere „damnationem adversùs eum regulariter factam per propria Scripta „dignare. Et confortare nostri Imperatoris fidem. Causa eget „solummodò vestro solatio, atque defensione, quâ debeatis consensu „proprio ad tranquillitatem, & pacem cuncta perducere. Sic hæresis, „& turbæ facillimè destruentur per vestras sacratissimas literas. Re„movebitur & Concilium, quod fieri divulgatur". Adeò Flavianus credebat Leoni ad istius causæ retractationem non esse opus Oecumenica Synodo. Profitetur sufficere solum Leonis Sacerdotium. Ab illo supplicabat decerni suum judicium fuisse regulariter factum. Hoc est, confirmari. Certè talia ad ullum Patriarcham nec scripsit, nec scribere potuit. Prætendè hæc omnia fundantur non in Eutychetis ad solum Leonem alloquio, sed in Leonis Sacerdotio: In ejus Romano Primatu.

Redeo ad Eutychetem. Cur ipse appellationem, quam ad tres Patriarchas interjecerat, coram solo Leone studuit introducere? Cur, dum Alexandriam accessit, non postulavit causam suam retractari à Dioscoro, ac sibi per ipsum reddi communionem? Quare Dioscorus istud non attentavit? Quia noverat Acta sui Decessoris Cyrilli

Cyrilli, qui grassante Nestorio, & per Dorotheum Martiano-Politanum Episcopum, coram se in plena Synaxi dicentem, "Si quis „Mariam Deiparam dixerit, anathema sit", anathematizante omnem Ecclesiam, Constantinopolim scripserat ad nescio quem Amicum: "Quid vetabat & nos quoque vocibus illius contraria scribere, „& dicere anathema, Si quis Mariam Deiparam esse negaverit? „Verùm id hactenùs propter illum facere nolui, ne sint qui Epi„scopum Alexandrinum, Ægyptiamvè Synodum anathematis sen„tentiam in Nestorium tulisse dicant". Quod nempè Alexandrinus Patriarcha nihil potestatis habeat in Thracicam Diœcesim. Exstat epistola in prima parte Ephesini Concilii. Dioscorus item noverat Acta sui Prædecessoris Theophili, qui ad S. Joannem Chrysostomum, suæ caussæ cognoscendæ delegatum ab Imperatore Arcadio, scripsit: "Arbitror te non ignorare, quid præcipiant Nicæni Ca„nones, sancientes, Episcopum non judicare causssam citrà terminos „suos. Si autem ignoras, dice: Et libellos contra me suscipere „desine". Et S. Joannes acquievit. Et eâdem exceptione postmodò usus fuit adversùs Theophili Attentata in Synodo ad Quercum. Ista epistola exstat in Dialogo Palladii Helenopolitani Episcopi cum Theodoro Diacono Romanæ Ecclesiæ. Similiter Eutyches noverat, & suis oculis viderat, quod laudatus Joannes suam ad mille Episcopos interjectam appellationem postmodò introduxerit coram solo Papa Innocentio. Etiam noverat, & viderat Patriarcham Nestorium fuisse damnatum à solo Papa Celestino. Et damnatos ab ipso Clericos ad hunc solum provocâsse, & fuisse solemniter, ac plenè reparatos. Noverat Primatum Romanæ Ecclesiæ. Noverat & aversissimum Leonis à Nestorio animum. Ad ejus enim, Archi-Diaconi tunc Romanæ Ecclesiæ, jussum Joannes Cassianus, Constantinopolitanæ olim Ecclesiæ sub S. Joanne Chrysostomo Presbyter, composuerat septem eruditissimos libros contra Nestorium: Et propter ipsos Leo illum, à Semi-Pelagianis avulsum, reddiderat plenæ gratiæ Romanorum Pontificum. Eutyches item non dubitabat de S. Leonis in se benevolentia. Propter nuperas ad se literas. Etiam noverat generalem Synodum esse rem magni moliminis: Faciliorem invocari, quàm impetrari. Hæ igitur sunt rationes, ob quas Eutyches debuit, ac maluit suam appellationem introducere ad Tribunal solius Leonis. Sperabat & se, & Flavianum ab ipso tractandos, quomodò & Nestorium, & damnatos ab ipso Clericos Cap. 13.

tractari viderat à S. Celestino. Porrò Romanum Primatum profiteri oportet non verbo & lingua, sed opere & veritate. Quid sibi volunt hæc verba ? "Leo eminebat sine controversia. Idque „jure multiplici. Tenebat Primatum Ecclesiæ. Erat caput totius „Synodi". Etenim si à Synodis ad Papam appellari non possit, & ipse super eas non habeat potentiam, est Primas & Caput sine authoritate : Primas & Caput solo loco & honore. Et hoc est Dogma Eusebianæ Factionis, Photiani schismatis, & Marci Anthonii de Dominis.

Paschasius Quesnellus prosequitur: "Licet idem Pontifex totam „ad se caussam pertraxisse videatur, cum & de singulis instrui po„stulat, & de Flaviani silentio conqueritur, non ità tamen est re „ipsa. Similiter enim aliorum Episcoporum quilibet, ad cujus sen„tentiam per appellationis libellum provocaretur, & de negotio „instrui postularet, & de silentio querelas moveret. Meritò ergò „& potiori jure totius Facti rationem ac notitiam volebat sibi Leo „deferri. Et quidem primitùs : Utpotè Primati, cui de eo cum „cæteris, ac præ cæteris decernendum erat, si appellationi locus „dabatur". Quoniàm, "inquit ipse Pontifex ad Flavianum", nos qui Sacerdotum Domini matura volumus esse judicia, nihil possumus, incognitis rebus, in cujusquàm partis præjudicium definire, priusquàm universa, quæ gesta sunt, veraciter audiamus. "Hæc „verba sunt hominis non sibi uni jus ferendæ sententiæ arrogantis, „sed prudentis, oculati, æquissimique Judicis, qui suum, causâ „incognitâ, temerè nolit conferre suffragium. Sed quid solvendis „hujusmodi argumentis ex ipso Leone petitis tempus terimus ? Non „quærimus in hac præsenti caussa, an Leo sibi Prærogativam illam „vindicarit, sed utrum de Facto Eutyches appellarit ? Et utrum „ad solum Romanum Pontificem ? Quod quidem si egisset, ut „actum esse ab eo existimavit S. Leo ex ejus callido mendacique „libello, non esset quod miraremur Eutychetem Romanam Sedem „appellantem à Romano Pontifice ultrò esse susceptum : Præsertim „cum de Nicæna fide agi videretur, cui tam Eutyches ipse, quàm „ejus Accusator, se indivulsè profitebatur inhærere. Romani enim „Præsulis, tanquàm Capitis Episcopalis Coronæ, hæ sunt præcipuæ „partes, ut è prima Cathedra, tanquàm è specula, confirmationi „Canonum invigilet, fideique Catholicæ custodem agat".

Errores varii. Primus est, quod S. Leo totam caussam ad se non

non pertraxerit. Etenim appellatorio Eutychetis, & accusatorio Eusebii libello, aliisque per Eutychetem adjunctis causæ documentis non contentus Flavianum arguit de non facta relatione, ipsamque jussit mox fieri, & simul transmitti idoneam personam. Utique Responsalem in retractatorio judicio. Secundus error est, quod etiam alii Episcopi potuerint ab Eutychete per appellationis libellum invocari. Etenim doceri velim exemplum, in quo damnatus à sua Synodo Episcopus provocarit non ad Papam, sed ad alium Metropolitam, aut Patriarcham. Exemplum, in quo quis Patriarcha alieni Diœcesani appellationem admiserit, retractarit, definiverit. Tertius error est, quod aliorum Episcoporum quilibet, dum per appellationem invocatur, possit postulare institutionem causæ, ac de relationis silentio movere querelas. Palam hoc demonstrat ipse Hæresiarcha Nestorius, quem Julianus Eclanensis, aliique istius fœcis per Romanam Ecclesiam degradati, ac extra Italiam proscripti Episcopi invocabant assiduis gemitibus ac fletibus, jurantes se temporibus Christianis pati persecutionem, atque injuriam. Erat Regiæ civitatis Episcopus, ideòque ex officio debebat omnem advenam Episcopum introducere ad Principem, & ante introductionem discutere personam & causam. Proinde habebat aliquid juris, ex quo postularet de Juliano, & assectis instrui. Et tamen literis, per quas à Celestino Pontifice doceri supplicabat, adjunxit: "Rebus ostendimus, quia Fraterno amore negotium „eorum nosse cupimus, non desiderio curiositatis importunæ". Et in alia epistola: "Considera quid pati necesse sit" Regiæ civitatis Episcopum, "si negotium prædictorum virorum nesciat, timeatque „nimis, ne additamentum hæreticorum per ignorantiam faciat. „Unde rogo, ut undique studiosum sit sanctæ animæ tuæ donare „notitiam prædictorum virorum, maximè cum literarum sequester „Valerius Cubicularius possit Beatitudini tuæ per se exponere eorum „molestias". Non jubet, non expostulat, sed humillimè supplicat, altèque clamat nullam sibi posse de relationis silentio esse querelam. Insuper studiosè se purgat de curiositate. Quæ omnia longè fortiori jure cadunt in aliarum, etiam Patriarchalium, Ecclesiarum Episcopos. Etenim Apostolica traditio ad nullam Ecclesiam ab omnibus sub cœlo aliis referri jussit, nisi ad solam Romanam. Aliam Hierarchiam in Christi Ecclesia usquè huc non vidimus. Isthæc fabellæ, nisi mea peccata faciant me mente cœcum, omnes Episcopos pa-

jam facit æquales, & nos cogit ad Marcum Anthonium de Dominis.

Quartus error est, quod S. Leo non solus, sed cum cæteris Patriarchis, ac Episcopis debuerit hanc causſam retractare, ac definire. Etenim hesterna hinc, quæ omnis sub cœlo comprobavit Ecclesia, S. Celestini Pontificis adversùs Nestorium Acta demonstrant, & clamant oppositum. Post acceptas Hæresiarchæ Exegeses, ejusdemque ac item S. Cyrilli de ipso literas, laudatus Pontifex Cyrillo rescripsit : "Quamobrem nostræ Sedis au-„thoritate adscita, nostrâque vice, & loco cum potestate usus, „ejusmodi non absquè requisita severitate sententiam exequêris. „Nempè ut nisi decem dierum intervallo, ab hujus nostræ ad-„monitionis die numerandorum, nefariam doctrinam suam con-„ceptis verbis anathematizet, illicò Sanctitas tua illi Ecclesiæ „prospiciat". Utique procedendo ad creationem novi Episcopi. Notanda sunt verba : "Nostræ Sedis authoritate. Nostra vice „& loco cum potestate". Celestinus ista fecit ad has Synodales preces S. Cyrilli : "Non priùs Nestorii communionem palàm „apertèque deseruimus, quàm hæc ipsa Pietati tuæ indicaremus. „Digneris proinde quid hinc sentias perscribere. Quò liquidò „nobis constet, an communicare nos cum illo oporteat, an „verò ei denunciare, neminem cum eo communicare, qui „ejusmodi erroneam doctrinam fovet, ac prædicat. Porrò tuæ „Integritatis mens, & super hac re sententia piissimis, ac Deo „devotissimis Macedoniæ Episcopis, necnon totius Orientis „Antistitibus perspicuè per literas exponi debet. Ut omnes „uno animo in una sententia persistant, rectæque fidei, quæ „jam impugnatur, opem ferant". Non agit de judiciali damnatione, sed de sola desertione communionis : Et tam ipse, quàm ejus Synodus tantam Apostolicæ Sedi deferunt reverentiam, ut nec hanc inchoare præsumpserint, aut præsumant, nisi ex ejus Judicio. Et spondent non solùm sese, sed insuper Macedoniæ Episcopos, ac omnem Orientis Patriarchatum isti Judicio promptè parituros. Hinc suis literis Papa subjunxit : "Ea-„dem hæc ad sanctos quoque Fratres, & Co-Episcopos nostros, „Joannem Antiochenum, Rufum Thessalonicensem, Juvena-„lem Hierosolymitanum, & Flavianum Philippensem, perscri-„psimus, quo nostra, immò Domini nostri Jesu Christi sententia

„tentia pluribus de eo sit manifesta". Epistola insuper habet hanc subnotationem: "Hæc epistola in Synodo Ephesina lecta „est post depositiones contra epistolam Nestorii factas. Quæ „& relata est in Commentarios". Utpotè probata per omnem Synodum. Ex quibus patentissimè lucet, quod omnis tunc sub cœlo Ecclesia firmissimè crediderit, ac docuerit Apostolicæ Sedi esse plenam authoritatem, ex qua posset sola sine generali Synodo damnare novas hæreses, & ipsarum Authores, licèt Patriarchas, degradare. Etiam in prima instantia. Quantò magis in retractatorio Judicio? Quarè notanda sunt hæc Paschasii Quesnelli verba: " Si appellationi locus dabatur". Videntur edicere, quod Magnus Leo ne quidem appellationis merita solus discutere, & ipsam admittere potuerit, longè minùs retractare, ac definire. Verùm longè aliud sensit magnus Leo. Discussit, ac definivit omnia per suum Dogmaticum Tomum, quem venèratur omnis sub cœlo Ecclesia. Et quis dicat laudata ejus ad Flavianum verba esse hominis sibi soli non adscribentis jus ferendæ sententiæ à Certè oporteret de istiusmodi nugamentis pudefieri. Porrò libenter fateor parùm referre, an Eutyches Romam appellaverit. Paschasius Quesnellus candidè profiteatur istam Romanæ Ecclesiæ dignitatem, & ljbens tacuero de Eutychete.

Non libet inania verba describere. Adducam sola detegendis erroribus necessaria. Paschasius itaque Quesnellus de facta, tandem per sanctum Flavianum ad Pontificem relatione, & transmissis Synodalibus circa Eutychetem Actis plurima loquitur, & quærit: "Sed quo fine, quo consilio? An ut relationis necessa„riæ debitum persolveret? Hoc ex ejus verbis non elucet. Et „quidem etsi hoc in majoribus causis, qualis est causa Hære„siarchæ, novum errorem per Ecclesiam spargentis, præstari „solitum esset ab Episcopis, necesse tamen non erat; cum de „aliquo, seu Laico, seu Clerico, non novæ hæresis Authore, „sed antiquæ, jamque proscriptæ Propagatore agebatur, qualis „tunc existimabatur Eutyches, & postmodùm etiam à Leone „appellatus est". Affirmat Flavianum non debuisse referre, ideoque immeritò fuisse à Pontifice reprehensum de negligentia. Eò quod Eutychetis hæresis esset, aut certè tunc crederetur esse antiqua, per Constantinopolitanam Synodum damnata in Apollinario.

Respon-

Respondeo Apostolicam, à Sardicensi Synodo stabilitam, Romanæ Relationis consuetudinem fuisse semper longè aliter intellectam ob omni Ecclesia. Etenim de S. Theodoto, Patriarcha Antiocheno, Pelagianam hæresim jam sæpiùs damnatam denuò damnante, scribit in Commonitorio super Celestii nomine Marius Mercator: "Pelagius postmodùm evidenter deprehensus, „insistentibus Accusatoribus, à posteriori Synodo, cui sanctæ me„moriæ Theodotus Antiochiæ præsedit Episcopus, atquè detectus, „à sanctis quoque & Venerabilibus Hierosolymorum locis est de„turbatus. Quod ejusdem sancti Theodoti ad Reverendissimum „Urbis Romæ Episcopum, & sanctæ recordationis Praylii Hiero„solymitani Episcopi missa Scripta testantur, quorum exempla„ria ad documentum habemus in manibus". De eodem Pelagio, ac ejus præsertim discipulo Celestio, ad Nestorium Patriarcham Constantinopolitanum, qui de ipsorum caussa rogaverat instrui, rescripsit sanctus Papa Celestinus: "Cur ea, quæ in hos tunc „sunt acta, quæruntur, cum certum sit illinc ad nos à Catholico „tunc Antistite Attico Gesta directa"? Pelagianæ hæresis erat tunc omninò damnata. Exstat epistola in prima parte Ephesini Concilii. In literis ad Orientales Episcopos sanctus Papa Gelasius multis demonstrat omnes Episcoporum, etiam ob antiquam, ac damnatam hæresim damnationes debere, ac semper debuisse referri Romam, & adjungit: "Quos si à fide integra, communioneque „Catholica putaretis errare, ad Apostolicam Sedem, se„cundùm Scita Majorum, & sicut semper factum est, referre de„buistis, sicut de Petro Alexandrino, vel de Antiocheno Petro, „de Joanne, & Paulo, feciisse monstratur Acacius". Constantinopolitanus Episcopus, qui adhuc Orthodoxus Petri Mogi, & Petri Cnaphei, aliorumque ob jam pridem à Chalcedonensi Synodo damnatam hæresim Episcoporum damnationem retulerat ad Sedem Apostolicam. Secundùm Scita Majorum. Et sicut semper fuerat factum. Et in literis ad Dardaniæ Episcopos laudat, quod idem Catholicus adhuc Acacius omnia Imperatoris Basiliisci pro Eutychiana Hæresi tentamina Sedi Apostolicæ retulisset. Et affirmat sic oportuisse. In prioribus literis adjungit rationem: "Cum „novæ caussæ, & nova rerum facies apparerent". Prior post Theodosiani Codicis appendicem, posterior epistola exstat in antiquo Canonum Codice Romanæ Ecclesiæ.

At

At verò quis neſciat, quod Eutyches Apollinarii erroribus dederit novam faciem? Quin immò eructavit nova additamenta, quæ vicinam quidem, diverſam tamen fecerunt hæreſim ab erroribus Apollinarii. Homo imperitus neſcivit quid garriret. Non ipſe, ſed ejus Sectatores quid ſimile fecerunt circà Apollinarium, quale quid fecit Neſtorius circà Paulum Samoſatenum. Euſebius Scholaſticus, qui poſtmodò fuit Dorylæi Epiſcopus, adversùs Neſtorium, apertâ jam facie inſanientem, Conſtantinopoli poſuit Conteſtatorium libellum, in quo aſſeruit, ac demonſtrare ſtuduit ipſum per omnia errare cum præfato Paulo. Quod ipſum ſenſerunt plures alii. At verò de Romana S. Celeſtini adversùs Neſtorium Synodo ſcribit ad Joannem Antiochiæ Patriarcham S. Cyrillus Patriarcha Alexandrinus: "Synodus palàm aſſeruit Neſtorium „novam, eamque perverſiſſimam, & à nullo veterum hæretico„rum anteà unquàm excogitatam hæreſim eſſe molitum". Epiſtola exſtat in prima parte Epheſini Concilii. At verò longè major eſt diſtantia inter Apollinarium & Eutychetem, quàm ſit inter Paulum & Neſtorium. Cap. 21.

Quidquid ſit, non ſoli novarum hæreſion Authores, ſed etiam vetuſtarum, jam extinctarum, Reſuſcitatores ſunt omninò, etiam ſecundùm iſtam Paſchaſii Queſnelli caducam regulam, referendi ad Sedem Apoſtolicam. Porrò de Apollinarii Secta ſcribit in Eccleſiaſtica Hiſtoria Theodoretus: "Antiochiæ Domino Alexandro", qui Euſtatianum, id eſt, ex Ariana contrà ſanctum Patriarcham Euſtatium rebellione natum ſchiſma extinxerat, "vitâ defuncto, „Theodotus, continentię velut margarita, Eccleſiæ Præſulatum „obtinuit. Vir manſuetudine inſignis, & accuratâ vitæ inſtitutione „egregiè exornatus. Qui Sectam Apollinarem, oratam ut ſe cum „reliquo Chriſti grege jungeret, cæteris Eccleſiæ Ovibus aggregavit". Eutyches igitur, licèt novam forſitan non excitarit, tamen antiquam, plenè ſepultam, ac redactam in cineres, reſuſcitavit ac reformavit hæreſim, ideòque ipſum omnis ſemper Eccleſia numeravit inter Hæreſiarchas. Et vix ulla hæreſis ità turbavit & maculavit Eccleſias. S. Anaſtaſius Sinaita rectè affirmat fuiſſe beſtiam decicornem, cujus unumquodquè caput fuit venenoſiſſima hydra. L. 5. C. 36.

Quid opus multis? Licèt Imperator Theodoſius fuerit ſcientiâ modicus, ejus tamen Secretarii, & publicarum rerum Geſtores fuerunt peritiſſimi. Non ſolarum legum, ſed etiam ſacrorum

Canonum. Et hi judicârunt Eutychetis cauſſam referendam Sedi Apoſtolicæ : Et Dominum ſuum permoverunt ad referendum. Et ipſe S. Leo Flaviano non ſupplicavit, nec ſe excuſavit de curioſitate, uti de Pelagianorum Actis inſtructionem poſtulans fecit apud Celeſtinum Neſtorius, ſed ex ſancti Petri Apoſtoli privilegio, ac ſui Primatus authoritate ſcripſit : "Facti tui noſſe volumus ra-„tionem, & uſquè ad noſtram notitiam cuncta deferri". Et iterùm: "Fraternitas tua per idoneam maximè, aptamque perſonam nobis „Relatione ſignificet, quid contrà antiquam fidem novitatis emer-„ſerit, quod ſeveriori ſententia dignum fuerit vindicari". Et rursùs : "Quia Dilectio tua de tanta cauſſa nos videt neceſſariò „eſſe ſollicitos, quam pleniſſimè, & lucidè univerſa nobis, quod „anteà facere debuit, indicare feſtinet". Et in literis ad Imperatorem Theodoſium : "Ad Fratrem Flavianum Epiſcopum literas „dedi, quibus mihi diſplicere cognoſceret, quod ea quæ in tanta „cauſſa geſta fuerant, etiam nunc ſilentio reticeret, cum ſtudioſè debuerit primitùs nobis cuncta referare". Primitùs : Statim poſt Epiſcopale Judicium. Non dumtaxat ante Principem, ſed etiam ante appellantem Eutychetem. Juxtà Canones Sardicenſes. Quis non videat hæc eſſe verba Exarchi ad Subditum? Quis dubitare poſſit ab eis urgeri Relationis debitum, ac rigidiſſimam obligationem? Audi cauſſam : "Quoniàm nos, qui Sacerdotum Domini matura-„volumus eſſe judicia, nihil poſſumus, incognitis rebus, in cujuſ-„quàm partis præjudicium definire, priuſquàm univerſa, quæ ge-„ſta ſunt, audiamus". Paſchaſius Queſnellus commentatur : "Hæc „verba ſunt hominis non ſibi uni jus omne ferendæ ſententiæ „arrogantis, ſed prudentis, oculati, æquiſſimique Judicis, qui „ſuum, cauſsâ incognitâ, temerè nolit conferre ſuffragium". Nugamenta. Pontifex palàm dicit ſe ſolum velle audire, judicare, ac definire. Nec enim ad generalem Synodum, in qua Relationem cum ſuffragii Prærogativa Pontifex habet, ſed ad ſolam Apoſtolicam Sedem Eutyches tunc appellabat, ideòque Pontifex in ſolo ſuo Presbyterio, aut certè in ſola ſuæ Provinciæ Synodo poterat cauſſam audire, & definire.

P. Queſnellus pergit: "Fortè ſcripſit ad Leonem Flavianus eiq; Acta „adversùs Eutychen tranſmiſit, ut ab eo confirmationis robur accipe-„rent? At de hoc ne apex quidem conſpicitur". Et ſupra : "Cenſuitnè „Flavianus Concilii ſui de Eutyche ſententiam ad Leonem mittendam,

neceſ-

„neceſſumvè eſſe, ut ſi ab eo comprobaretur, maneret; ſi repro-„baretur, evaneſceret? Nihil certè tale apparet in utraque ejus „epiſtola. Nihil ab eodem actum legitur, quod huic opinioni „vel minimùm ſuffragetur". Et probat hæc ex S. Flaviani epiſtola: "Geſta, quæ dudùm de Eutyche confecta ſunt, miſimus ad veſtram „Beatitudinem, in quibus eum de talibus convictum, & à Pres-„byterio, & à Monaſterii adminiſtratione, & à communione noſtra „abjecimus, ut Sanctitas veſtra cognoſcens quæ circà illum acta „ſunt, omnibus Epiſcopis ſub Beatitudine veſtra degentibus mani-„feſtare dignetur illius impietatem. Ne neſcientes aliqui quid ille „ſenſerit, & de quibus convictus, quaſi cum conſorte fidei, vel „per literas, vel per aliquod aliud commercium agere videantur". Et concludit: "Res plana eſt, nec Interprete indigens. Decre-„toriam quippè noverat Concilii Conſtantinopolitani, cui præfue-„rat, ſententiam, nec operoſa inquiſitione opùs eſſe, cùm decla-„randum tantùm eſſet, homuncionem iſtum, impia Apollinaris „& Valentini dogmata, & in Oecumenica jam dudùm Synodo „damnata renovantem, à communione Eccleſiæ, & miniſterio eſſe „ſegregatum".

Reſpondeo dolendum eſſe, quod Reverendus Pater Paſchaſius Queſnellus in tanti momenti articulo non agat ex fide, ſed Lectoris ſimplicitatem ſtudeat circumſcribere. Niſi tamen ipſe ſit circumſcriptus. Etenim habemus duas S. Flaviani ad magnum Leonem epiſtolas: Et utraquè eſt ſuo tempori aſſignanda. Poſterior, cujus hic verba laudantur, ſcripta eſt poſt retractatum, & confirmatum ſancti Flaviani à Pontifice judicium, ideòque confirmationem non ſupplicat, ſed executionem. Supplicat ſuper Eutychetis nomine, & ſuper ſuo circà ipſum jam confirmato judicio fieri Tractoriam, & dirigi ad omnes Eccleſias Romani Patriarchatus. Prior epiſtola ſeu Relatio omninò ſupplicavit confirmationem. Verba ſunt plana, & non indigentia Interprete: "Commotus itàque, Sanctiſſi-„me Pater, in his omnibus, quæ ab Eutyche præſumpta ſunt, „& ob ea quæ in nos, & ſanctiſſimam Eccleſiam facta ſunt atquè „fiunt, pro conſueta fiducia age fiducialiter, ſecundùm quod Sa-„cerdotio competit, propriamque faciens communem cauſſam, „& ſanctarum Eccleſiarum diſciplinam, ſimul decernere damna-„tionem adverſùs eum regulariter factam & per propria Scripta „dignare. Confortare autem & piiſſimi noſtri Imperatoris fidem.

„Cauſſa enim indiget ſolummodò veſtro ſolatio atquè defenſione, „quâ debeatis conſenſu proprio ad tranquillitatem & pacem cuncta „perducere. Sic enim hæreſis quæ ſurrexit, & turbæ quæ propter „eam factæ ſunt, facillimè deſtruentur, Deo cooperante, per „veſtras ſacratiſſimas literas. Removebitur autem & Concilium, „quod fieri divulgatur". Quid eſt communem cauſſam facere propriam, & per propria Scripta decernere Eutychetis damnationem eſſe factam regulariter? Certè non eſt aliud, quàm Flaviani Synodum confirmare. Hoc eſt ex conſueta fiducia agere, ſecundùm quod competit Romano Sacerdotio. Hoc eſt Apoſtolicæ Sedis ſolatium atquè defenſio. Iſtas ſacratiſſimas Apoſtolicæ confirmationis literas Flavianus ſpondet fore tantæ authoritatis, ut Imperatoris, Eutycheti palàm ſaventis, fidem confortent, & ab Hæreſiarcha divertant; ut Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ reddant priorem tranquillitatem & pacem; ut hæreſim & ejus turbas deſtruant; ut removeant Generale Concilium, quod Hæreſiarchæ ferebatur à Principe eſſe promiſſum. Et quod S. Leo poſtulatam confirmationem dederit, demonſtrant dogmaticus ejus Tomus, & authenticum teſtimonium Victoris Epiſcopi Tonnonenſis. Accedit authenticum teſtimonium Leontii Scholaſtici Byzantini in libro de Sectis: "Eutyche ab officio remoto, Flavianus ad Leo- Act. 4.
„nem Romanum Epiſcopum de hujus depoſitione perſcribit. Reſ- „pondet Leo ritè depoſitionem illam eſſe factam. Quæ quidem „epiſtola Tomus Leonis appellari ſolet".

Imperitus Eutyches per mendacem ſuam Romanam appellationem ſperaverat S. Flavianum, & ſe ab ipſo degradatum, tractandos à S. Leone, quomodò Neſtorium, ac damnatos ab ipſo, ac civitate ejectos Clericos, tractari viderat à S. Pontifice Celeſtino, adeoque ſperaverat reſcribi ad Flavianum, quod ad Neſtorium Celeſtinus reſcripſerat: "Audio vim maximam ſuſtinere Clericos Ca- „tholicè ſentientes, quibus nos communicamus. Læramur eos „præmium confeſſionis acquirere, ſed dolemus quod Epiſcopo per- „ſequente". At ejus ſpes lapſa eſt in contrarium latus. Hinc & ipſe vela vertit. Neſtorium imitatus provocavit ad Generale Concilium, & ſuo Dioſcoro impetrare ſtuduit iſtud ipſum, de quo etiam per Neſtorium tentato ſcripſit ad ſuos in Regia civitate diverſantes Clericos S. Cyrillus: "Nequè tamen miſer ille, licèt com- „plures & graves viri ejus operà nos accuſaturi eſſent, rerum no-

ſtrarum

„ſtratum Judicem fore ſe ſperet, quamvis Jure Amphictyonum „hoc ſibi demandari faciat. Nos enim iſtuc venientes ab ejus „judicio provocabimus, & ſi Deo placuerit, ipſe de ſuis blaſphe„miis in judicio reſpondere cogetur". Facinoroſus Eutyches non ſolummodò S. Flavianum, ſed etiam Pontificem Leonem per complures & graves viros apud Imperatoris Theodoſii ignaviam curavit accuſari, atquè ità per Amphictyonum artes extorſit tantum Pontificem excludi à futuræ Synodi Præſidentia, ac ipſam devolvi in ſuum Dioſcorum. Quæ omnia videns Leo, pro ſua conſueta fiducia, ſecundùm quod competebat Romanæ Sedis Sacerdotio, fiducialiter egit, & non obſtante hæretici appellatione, Flaviani judicium confirmavit. Et hâc fiduciâ animatus Flavianus expoſtulavit aliam: Nempè ut Pontifex pro communi jam judicio formaret Tractoriam, & tranſmitteret per omnem ſuum Patriarchatum. Verùm hæc conſilia non placuêre Pontifici. Haud dubiè ob reverentiam Principis. Ne pravi miniſtri ipſum arietarent ad ſæviendum in Flavianum, ſicut anteà pro Neſtorio circumſcriptus ſæuierat in S. Cyrillum. Leo itaque Flaviano reſcripſit rem eſſe lucidam, ipſum animavit ad aliquid patientiæ, & concluſit: "Si Epiſt. 34. „hi, qui in ſenectute carnis ſuæ ſunt mente parvuli, depoſitâ im„peritiæ ſuæ vanitate reſipiſcunt, omniquè errore damnato fidem „veram ſingularemque ſuſcipiunt, miſericordiæ eiſdem benevolen„tia non negetur, manſuro judicio, quod præceſſit, ſi impietas „meritò condemnata in ſua pravitate perſtiterit". Poſtulatam à Flaviano executionem cenſuit ſuſpendendam uſquè ad eventum Synodi. Notanda ſunt verba: "Manſuro judicio quod præceſſit, „Impietas meritò condemnata". Palàm laudant Flaviani judicium, & ipſum denuò confirmant. Hic eſt verus cauſſæ decurſus, vera Senſa Leonis ac Flaviani.

Paſchaſii Queſnelli fabula ſibi ipſi non cohæret. Lucet ex his ejus verbis: "Jam verò monitus à Leone Flavianus quid extremâ epiſto„læ ſuæ parte reſponderit, operæ pretium eſt contemplari. Intellexit „ex ejus verbis ipſum, Eutychetis appellatione cognitâ, novo ſe exa„mini, judicioque accingere. Quod omninò ſuperfluum cum agnoſ„ceret, hoc ipſum & perſuadere ſatagit Romano Pontifici". Diſertè profitetur, quod magnus Leo ad retractatorium appellationis examen ac Judicium ſe accinxerit. Aut igitùr iſtud ex ſuæ Sedis privilegio potuit, aut non potuit. Si potuerit, S. Petrus obtinet

cauſſam ; ſi non potuerit, neceſſe eſt ut Paſchaſius Queſnellus cum Marco Anthonio de Dominis denuò ſcribat tantum Pontificem fuiſſe alieni juris pervaſorem. Certè S. Flaviano nihil tale cecidit in cogitatum. Et ipſe Eutyches, iterùm repeto, eâ ipsâ ſpe invocavit magnum Leonem, ex qua degradati per Neſtorium Clerici nuperrimè invocaverant S. Celeſtinum. Ex ſpe obtinendi à S. Petri privilegio ſolutionem injectorum vinculorum.

Paſchaſius Queſnellus proſequitur : "Flavianus ergò Leonem „monet primò, ne ſe hominis callidiſſimi technis, & fraudibus „circumveniri ſinat. Tum innuit non minùs ardenti zelo adlaborandum eſſe Romano Pontifici, ut ſententia Orientalium Epiſcoporum plenum ſortiatur effectum, quàm ſi eam ipſe tuliſſet. „Cum enim Eccleſiæ, quæ una eſt, Epiſcopatus quoquè ſit unus, „qui uni quoquè fidei ubiquè invigilet, omnium longè latèque „poſitarum judicia Eccleſiarum ſua facere quemquè Epiſcopum „debere, probè intelligebat, ſi nimirùm nihil contrà regulam, receptoſque Canones perpetratum eſt. Tertiò poſtulat, ut damnationem Eutychetis omnibus notam faciat ſuarum partium Sacerdotibus. Quartò, cum ea regulariter & canonicè facta ſit, „retractationi ſeu iterato examini locum non eſſe, cauſſamque „egere non novâ diſceptatione, novoque judicio, ſed Pontificis „ſolummodò apud Imperatorem ſollicitudine & cohortatione, ne „Eccleſiarum pax turbaretur, aut aliquod crearetur ab eo contrà „fidem, præjudicium, ſi Eutychis patrocinium, Aulicorum quorundam impulſu, incautus ſuſciperet". Adducit ſuperiùs à me laudata è prioribus S. Flaviani literis verba, & commentatur: "Poſtulat „ergò Flavianus Leonis non judicium, ſed ſolatium ; non ſententiam, ſed literas ; defenſionem, non confirmationem ; propria „Scripta, non Synodalia Decreta. Quia intorto ſemel in Eutychem anathemate per Epiſcopale Judicium, finita cauſſa erat, „niſi univerſale Concilium hujus cognitionem ad ſe vellet pertrahere, vel ad Occidentale ultrò deferretur : Quod removendum „in hac occaſione rectiſſimè cenſebat Conſtantinopolitanus Antiſtes".

Errores varii. Primus eſt, quod S. Flavianus affirmet Orientalium Epiſcoporum judiciis debere eundem effectum, qui debetur judiciis Romani Pontificis. Etenim ſupplicat, ut Leo hanc communem Eccleſiæ ac fidei cauſſam faciat ſuam, decernendo Eutychetis

chetis damnationem esse factam regulariter, hoc est, ipsam confirmando. Hac enim viâ Synodales aliorum sententias Romana Ecclesia facit suas. Secundus est, quod per omnem, quæ una est, Ecclesiam Episcopatus sit unus, ideòque quisquè Episcopus omnium Synodorum judicia debeat facere sua, si nimirùm nihil contrà Ecclesiasticam Regulam, receptosque Canones sit perpetratum. Est dolosus articulus. Et possit esse verus. In sensu, quem magnus Gregorius tradit in litteris ad Joannem Syracusæ Episcopum: "Quod Clementius", Byzacenæ Provinciæ Primas, "se dicit Sedi Apostolicæ subjici, si qua culpa in Episcopis invenitur, nescio quis ei Episcopus subjectus non sit; cum verò culpa non exigit, omnes secundùm humilitatis rationem æquales sunt". Eadem est ratio Synodorum. Dum nihil contrà Ecclesiasticam regulam perpetrant, sunt inconcussæ; dum autem de vero aut dubio accusantur excessu, opus est retractatorio examine, quod per Divinas ac humanas leges ipsa natura dictat non faciendum, nisi à superiori authoritate. Hanc Christus Dominus non in sola Generali Synodo posuit, sed præsertim in Ecclesia Romana. Apostoli posuerunt etiam in Patriarchis. Quoad proprias ipsorum Diœceses. Quarè Paschasius Quesnellus, dum Provinciarum Synodos vult esse supremas, non solam Papalem, sed invadit Patriarchalem etiam potestatem. Excedit Eusebium Nicomediensem, ac facinorosum Photium, & se transfert ad Marcum Anthonium de Dominis. Lib. 7. Indict. 2. Epist. 65.

Ad ravim inclamat, ac inculcat S. Cyprianum, scribentem in libro de unitate Ecclesiæ: "Beatus Apostolus Paulus Sacramentum unitatis ostendit dicens"; Unum corpus, & unus Spiritus, una spes vocationis nostræ, unus Dominus, una fides, unum Baptisma, unus Deus. "Quam unitatem firmiter tenere, & vindicare „debemus, maximè Episcopi, qui in Ecclesia præsidemus, ut Epi„scopatum quoquè ipsum unum atquè indivisum probemus. Nemo „Fraternitatem mendacio fallat, nemo fidei veritatem perfidâ præ„varicatione corrumpat. Episcopatus unus est, cujus à singulis in solidum pars tenetur". Audienda sunt verba: "Nemo Fraternita„tem mendacio fallat", Utiquè mendacio pravæ interpretationis. Etenim Cyprianus adjungit: "Loquitur Dominus ad Petrum", Ego tibi dico, quia tu es Petrus, & super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam. "Et iterùm eidem post resurrectionem dicit": Pasce

Pasce oves meas. "Super illum unum ædificat Ecclesiam, & illi „pascendas mandat oves suas. Et quamvis Apostolis omnibus post „resurrectionem suam tribuat parem potestatem, & dicat", Sicut misit me Pater, & ego mitto vos, "tamen ut unitatem manifes„taret, unicam Cathedram constituit, & unitatis ejusdem origi„nem ab uno incipientem sua authoritate disposuit. Hoc erant „utiquè & cæteri Apostoli, quod fuit Petrus, pari consortio præ„diti & honoris & potestatis, sed exordium ab unitate proficisci„tur. Primatus Petro datur, ut una Christi Ecclesia, & Cathedra „una monstretur. Et Pastores sunt omnes, sed grex unus osten„ditur, qui ab Apostolis omnibus unanimi consensione pascatur". Et infrà: "Episcopatus unus est, cujus à singulis in solidum pars „tenetur. Ecclesia quoquè una est, quæ in multitudinem latiùs „incremento fœcunditatis extenditur. Quomodò Solis multi radii, „sed lumen unum. Et rami arboris multi, sed robur unum tenaci „radice fundatum. Et cum de fonte uno rivi plurimi defluunt, „numerositas licèt diffusa videatur exundantis copiæ largitate, uni„tas tamen servatur in origine. Avelle radium Solis à corpore, „divisionem lucis unitas non capit. Ab arbore frange ramum, „fractus germinare non poterit. A fonte præcide rivum, præcisus „arescit. Sic & Ecclesia Domini luce perfusa per Orbem totum „radios suos porrigit, unum tamen lumen est, quod ubiquè dif„funditur, nec unitas corporis separatur. Ramos suos in univer„sam terram copia ubertatis extendit, profluentes largiter rivos „expandit, unum tamen caput est, & origo una, & una mater, „fœcunditatis successibus copiosa". Omnes Episcopatus, omnes Episcopales Cathedras, omnesque Ecclesias affirmat esse unum unitate originis ac radicis: Ad modum radiorum, ramorum, ac rivorum. Et istam originem atquè radicem esse Episcopatum, Cathedram, atquè Ecclesiam S. Apostoli Petri. Ipsam profitetur in omnes Episcopatus, Cathedras, atquè Ecclesias influere ad istum modum, quo Sol in radios, radix in ramos, fons influit in rivos. Tradit regulam, quam in funebri Fratris sui Satyri encomio laudat S. Ambrosius: "Qui Romanæ Ecclesiæ non communicat, „non est Catholicus". Eandem regulam S. Gregorius septimus inseruit suo Dictatui. Hanc doctrinam sanctus Cyprianus tradit in pluribus locis.

Tertius error est, quod S. Flavianus statim à S. Leone postulaverit,

ſtulaverit, ut damnationem Eutychetis notam faceret omnibus ſuarum partium Sacerdotibus. Etenim iſtud non poſtulavit, niſi poſt factam damnationis retractationem, & datam confirmationem. Omnia confundere non eſt levis error. Quartus eſt, quod S. Flavianus S. Leoni ſcripſerit ſuum de Eutyche judicium fuiſſe regulariter factum, ideòque locum non eſſe retractationi, novæ diſceptationi, aut novo judicio. Etenim Flavianus rogavit Pontificem, ut factam à ſe damnationem dignaretur per propria Scripta & ſacratiſſimas literas decernere factam eſſe regulariter, quod Leo præſtare non poterat ſine retractatione, novaque diſceptatione, ac novo judicio. Quintus eſt, quod per Pontificem Princeps eſſet hortandus, ne Eutychetis Patrocinium incautus ſuſciperet. Etenim Princeps jam iſtud ſuſceperat, & ſcriptis ad Pontificem literis jam adjuverat mendacem Hæreſiarchæ appellationem. Longè igitur aliud Flavianus ſcribit. Rogat confirmari ſuum Synodale Judicium, & ſpondet fore, ut iſta confirmatio Principem ab Hæreſiarcha divertat ac ſeparet. Sextus eſt, quod laudata Flaviani verba peſſimè interpretetur, ſcribens illum poſtulaſſe non Judicium, ſed ſolatium; non ſententiam, ſed literas; defenſionem, non confirmationem; propria Scripta; non Synodalia Decreta. Etenim Flavianus poſtulabat non ſuæ perſonæ, ſed Eccleſiaſticæ cauſſæ ſolatium ac defenſionem, quâ Pontifex omnia per ſuæ Sedis authoritatem perduceret ad tranquillitatem ac pacem. Poſtulabat ſacratiſſimas literas, quarum authoritas & novam hæreſim, & factas ob eam turbas deſtrueret. Poſtulabat Scripta, quibus Pontifex dignaretur decernere Eutychetis damnationem eſſe factam regulariter. Scripta, quorum pondere removeretur etiam jactatum Concilium. Et impetravit Dogmaticum Magni Leonis Tomum. Dixi ſatis. Quis non videat iſta omnia eſſe factæ Synodi confirmationem?

Septimus error eſt, quod quodvis Epiſcopale Judicium finiat controverſam fidei cauſſam, niſi univerſale Concilium velit illius cognitionem ad ſe pertrahere. Etenim Carthaginenſis ſub S. Cypriano, Iconienſis ſub S. Firmiliano, & plurium aliarum de hæreticorum Baptiſmo Synodorum cognitionem nulla ad ſe retraxit generalis Synodus, & tamen illæ non finierunt cauſſam:

Propter interceſſionem ſolius Sedis Apoſtolicæ. Eadem eſt ratio Epheſinæ Synodi, quam circa Paſchalis feſtivitatis diem celebravit Aſiaticæ Eccleſiæ Exarchus Polycrates. Quin immò Carthaginenſem Primatis Agrippini Synodum nec Apoſtolica Sedes cognoſcendam voluit, ſed tranſiit ſine quovis obice. Et tamen abſit, ut cauſſam finierit. Plurima ſunt iſtiuſmodi exempla. Et ad tales Synodorum exceſſus frænandos Apoſtolicus Canon ſanxit omnia quorumvis Conciliorum Sancita referri ad Sedem Apoſtolicam. Quocirca hic error evertit ſundamentalem Eccleſiæ diſciplinam, quæ etiam Patriarchales Synodos vetat ſine tali relatione circa fidem definire. Ex ipſa ad Eutychetem reſcripſit S. Petrus Chryſologus, Metropolita Ravennæ: "In omnibus „hortamur te, Frater honorabilis, ut his, quæ à Beatiſſimo Papa „Romanæ civitatis ſcripta ſunt, obedienter attendas, quoniàm „Beatus Petrus, qui in propria Sede & vivit &, præſidet, præſtat „quærentibus fidei veritatem. Nos enim pro ſtudio fidei & pacis, „extra conſenſum Romanæ civitatis Epiſcopi, cauſſas fidei audire „non poſſumus". Non Flavianum, aut ejus Synodum, ſed ſolum mandat audiri Leonem. Nempè quod Flaviani, Romanâ Eutychetis appellatione excuſſum, judicium confirmâſſet S. Leo, & ſuum feciſſet. Petrus Chryſologus fuerat S. Flaviano reſponſurus eadem, ſi is in Paſchaſii Queſnelli vias declinâſſet.

Octavus error eſt in his verbis: "Vel ad Occidentale ultrò „deferretur". Affirmat Provincialia, ut quævis alia Orientalium, Synodorum Judicia potuiſſe per ultroneam ſubmiſſionem deferri ad Romanum Tribunal, ſed per Canones non debuiſſe. Ne quidem ad judicium totius Occidentis. Eſt ipſiſſima Euſebianæ Factionis ſchiſmatica contumacia. Etenim apud Philippo-Politanum Conventiculum hæc fuit S. Julii Pontificis, & Occidentalium cum ipſo Epiſcoporum prævaricatio: "Novam „legem introducere putaverunt, ut Orientales Epiſcopi ab Oc„cidentalibus judicarentur". At longè aliud ſenſit S. Cyrillus Patriarcha Alexandrinus. Etenim de S. Celeſtini Pontificis, qui Hæreſiarcham Neſtorium, niſi intra decem dies ſolemnem in pleno Eccleſiæ Conventu cantaret erroris palinodiam, communione & gradu privaverat, Synodali ex ſolis advenis Epiſcopis judicio ſcripſit ad Joannem Patriarcham Antiochenum: "Sancta „Romana Synodus diſertam in illum ſententiam tulit. Qua de re &

„re & ad tuam quoquè Pietatem perſcripſit. Horum proinde „Decreto modis omnibus parendum eſt illis, qui à totius Oc„cidentis communione excidere noluerint. Scripſerunt namque „expoſitæ ſententiæ exempla, cum ad Rufum piiſſimum Theſ„ſalonicæ Epiſcopum, tum ad alios quoquè nonnullos Religio„ſiſsimos Macedoniæ Epiſcopos, qui ab illius", Romani Pon„tificis, "ſententiâ nunquàm diſcedere ſolent. Scripſerunt nihilo „ſecius & ad Juvenalem quoquè piiſsimum Hieroſolymorum „Epiſcopum. Jam tuæ Pietatis fuerit, quid in rem futurum ſit, „diligenter expendere. Nos enim ſequemur, quæ illi judicave„runt. Veremur namque, ne à tantorum communione exci„damus". Neſtorius fuerat Joannis Presbyter ac dilectus filius, ex ejus Eccleſia evocatus ad Cathedram Conſtantinopolitanam. Hinc ſiniſtri aliquid Cyrillus ab ipſo metuebat. At ſine eventu. Etenim Joannes Romanæ ſententiæ promptiſsimus obedivit, & Neſtorium potenter urſit ad obediendum. Etiam Juvenalis Hieroſolymæ Epiſcopus, omniſque ejus Patriarchatus. Hæc eſt antiqua & Apoſtolica circà Romanæ Cathedræ Primatum fides, à nemine unquam excuſſa, niſi à damnatis Erronibus.

CAPUT V.

Diſcutiuntur alia Aſſerta Paſchaſii Queſnelli.

PAſchaſius Queſnellus pertinaciter perſiſtit Eutychetem nunquàm ad S. Leonem, ſed provocâſſe ad plenam Generalem Synodum, & conatur evincere: "De congreganda tamen hu„juſmodi Synodo jam tunc cogitabatur. Undè „certiſſimè evincitur Orientales de Occidenta„lium ore tunc temporis non pependiſſe. Vel „enim ante monitum, conſultumque Leonem de Eutychis dam„natione iſtud conſilii fuit initum: Et ſic perſpicuum eſt ad „ejus ſententiam revocatum non fuiſſe Flaviani Judicium, „cum omiſſo illius Tribunali, aliud ſuperius pararetur. Vel „poſt datas ad eum literas, receptumque ejus conſenſum, con„ceptum eſt univerſalis Synodi conſilium: Quod evidentius

„adhuc ostendit etiam post Leonis consensum necessariam Sy-
„nodum exístimatam esse, ut priorum Judiciorum sententia re-
„censeretur, ac, si opus esset, reformaretur. Vel denique de-
„cernendæ Synodo ex solius appellationis Eutychis libello, seu
„vero, seu mendaci, color quæsitus est: Quod evincit certum
„apud Orientales fuisse, Eutychis appellationem non ad unum
„Romæ Episcopum esse devolutam, sed ad cæteros quoquè Pa-
„triarchas, eorumque Synodos in universale Concilium con-
„vocandas".

Respondeo verum esse, quod Eutyches statim à sua Romana appellatione cogitaverit de generali Synodo. Et forsitan ante ipsam. Etenim ante inchoatam Synodalium sub S. Flaviano Actorum revisionem jam impetraverat talem à Principe Synodum. Superbus ac delirus senex fuit imitatus Nestorium, de quo S. Cyrillus ad præfatum Patriarcham Joannem: "Consulueram „Nestorio per literas, ut pravis illis, perversisque quæstioni-„bus dimissis, sanctorum Patrum fidem sectaretur. Verùm „ratus hæc me ex odio scripsisse, tantùm abfuit, ut ullam „omninò illius rationem habuerit, qui hæc ex charitate ad pie-„tatem ejus perscripserat, ut ità sentiens, & ità dicens, in Ro-„manorum quoque aures insinuare se posse, easque præoccu-„pare speraret. Etenim prolixâ epistolâ quædam absurda dog-„mata complexus, eâque ad Dominum meum Celestinum, piissi-„mum Romanæ Ecclesiæ Episcopum missâ, inter cætera adver-„sùm illos, qui ab eo dissentiunt, hæc quoquè adjecit", &c. Statim ac audiit Cyrillum in sua dogmata agere, suas Exegeses cum epistolis misit ad Sedem Apostolicam, quasi certus ea placitura, & conquerens Cyrillum adversùs ea ex odio agere. Rei series habetur in exordio Ephesini Concilii. Eodem modo Eutyches clamavit Flavianum moveri ex odio, & ad S. Leonem appellando, & Sanctissimum suum Episcopum accusando, speravit Apostolicas aures præoccupare. Insuper tamen minatus est, si Romanum tentamen non succederet, provocare ad Generalem Synodum, & ipsam ab amico sibi Principe postulare. Immò videtur utrumquè simul egisse. Ità non obscurè colligitur ex præfata revisione Constantinopolitanæ contra ipsum Synodi. Hinc statim post appellationem abiit Alexandriam, consultaturus cum suo fideli Dioscoro. Hinc item S. Flavianus in prima

sua

ad S. Leonem relatione scripsit jam divulgatam esse famam de futuro Concilio.

Huic veritati Paschasius Quesnellus admiscet varios errores. Primus est, quod ex sparsa futuri Concilii fama certissimè evincatur Orientales tunc non pependisse ab ore Occidentalium. Etenim contrarium certissimè evincit totius Orientis plenissima reverentia erga sententiam, quam sanctus Celestinus Pontifex ex sola suæ Sedis authoritate pronunciavit, & per omnes Orientis Ecclesias publicari jussit in Hæresiarcham Nestorium. Aliam sententiam insuper, quam pro damnatis à Nestorio, & civitate ejectis, ac suam Sedem appellantibus, Clericis & Episcopis tulerat, ipse Pontifex laudat in literis ad Clerum & Populum Constantinopolinam: "Ne tamen ad tempus Nestorii videatur valere „sententia, qui in se jam Divinam sententiam provocârat, apertè „Sedis nostræ sanxit authoritas nullum, sive Episcopum, sive „Clericum, sive professione aliquâ Christianum, qui à Nestorio „vel ejus similibus, ex quo talia prædicare cœperunt, vel loco „suo, vel communione dejecti sunt, vel dejectum, vel excommunicatum videri, sed hi omnes in nostra comunione & „fuerunt, & huc usquè perdurant. Quia neminem vel deijcere, „vel removere poterat, qui prædicans talia titubabat". Et suprà: "Habetis vos, quicumquè Ecclesiâ estis ejecti, penè nostrorum „temporum Beatæ recordationis Athanasii, Alexandrinæ Ecclesiæ prudentissimi Sacerdotis, exemplum". Compendio enumerat S. Athanasii calamitates, & pergit: "Fugatus illinc & in nostris „partibus roboratus est. Denique hic ei redintegratus est status, „& in hac Sede quietem communionis invenit, à qua semper „Catholicis subvenitur". Et hanc etiam Celestini sententiam totus Oriens est cum summa obedientia veneratus. Quarè Paschasius Quesnellus certissimè non solùm errat, sed etiam Orientalem Ecclesiam horrendè calumniatur. Ei Eusebianum schisma calumnioso affricat, sperans ipsum ità intrudere etiam in Gallicanam Ecclesiam. Non ista dumtaxat omnia, sed etiam validos Romanæ Ecclesiæ pro Thessalonicensi Oecumenica Synodo ad S. Joannem Chrysostomum reparandum conatus & motus, nec non ejus jam defuncti plenissimam à Sede Apostolica peractam reparationem Eutyches viderat propriis oculis, ideòque noverat S. Petri Apostoli dignitates, & privilegium Romanæ Ecclesiæ.

Viderat & noverat Orientales pendere ab ore Occidentalium. Hinc istud privilegium ante omnia censuit appellatione tentandum.

Tertius error est in his verbis: "Vel enim ante monitum, consultumque Leonem", &c. Etenim bicorne enthymema non habet adæquata membra, & ex ipsorum neutro sequitur intentum. Eutychetis ad generalem Synodum provocatio nec ante monitum & consultum de illius damnatione Pontificem fuit acta, nec post datas ad eum literas, & receptum ejus consensum: Facta fuit statim post Romanam ejusdem Hæresiarchæ appellationem, dum impius senex audivit aut timuit nutare Pontificem, & propendere in stabilitam à Flaviani Synodo veritatem. Duxit non exspectandam Romanam suæ damnationis confirmationem, sed ulteriori potiùs appellatione præveniendam. Et hoc nequaquam "ostendit "etiam post Leonis consensum fuisse existimatam necessariam Synodum". Etenim consensus Papæ semper quidem ostendit Synodum esse utilem, non tamen semper necessariam. Quin immò in Synodum, quam nequè necessariam, neque utilem judicat, possit Pontifex ex caussis consentire. Non cogor extranea exempla quærere: Magnus Leo in Ephesinam Synodum, quam Imperator Theodosius ad Eutychetis gratiam fieri jubebat, consensit invitus, proclamans nec necessariam esse, nec profuturam. Et eventus demonstravit protestationis veritatem. Attamen non nego generalium Synodorum necessitatem. Profiteor quibusdam casibus non solummodò expedire, sed insuper necessarias. Dumtaxàt affirmo per ipsarum necessitatem non everti aut mutilari dignitatem Sedis Apostolicæ. Porrò si ante S. Leonem monitum & invocatum Eutyches invocâsset Generalem Synodum, perspicuum est quod caussa ad ipsum non fuisset devoluta. Potuisset tamen Eutyches ab ista appellatione recedere, & converti ad solam Romanam Ecclesiam. Et quidem si ad Florentii Patritii aures Generalem Synodum invocârit, ità omninò fecit. Et à Pontifice rursùs se convertit ad Synodum. Arista omni vento agitata.

Quartus error est in his verbis: "Vel deniquè decernendæ Synodo "ex solius appellationis Eutychis libello", &c. Etenim factam ad Florentii Patritii aures appellationem Eutyches non coràm Generali Synodo, sed coràm solo Papa Leone studuit introducere, ideòque hujus virtute non potuit Generalem Synodum prætendere. Proinde

Ephesini

Epheſini Latrocinii originem ſupra audivimus à Liberato Diacono. Exponit Romana m Entychetis appellationem, ejuſdem libellos Conteſtatorios, S. Flaviani à Principe compulſionem ad ſe purgandum de Neſtorio, atquè proſequitur: "Eutyches petit Dioſcorum Alex„andrinum Epiſcopum, ut quærat quæ de illo acta ſunt, & cauſſam „examinaret. Agebat apud Principem univerſalem Synodum fieri, „ut probaretur", id eſt, diſcuteretur, "judicium Flaviani. Scripſit Cap. 12. „ergò Dioſcorus Theodoſio Imperatori, quia aliam fieri Synodum „Generalem oportet. Et ut fieret, perſuaſit Eutyches". Confirmat Proſper Tyro: "Eutyches, fidens amicitiâ Regiâ, & Aulicorum „favore, ab univerſali Synodo ſe popoſcit audiri, annuente Im„peratore Theodoſio, qui ob hujus cauſſæ retractationem omnes „Epiſcopos juſſit Epheſum convenire". Eadem ſcribunt Sanctus Theophanes, ac Anaſtaſius Bibliothecarius. Leontius Scholaſticus Byzantinus in libro de Sectis loquitur lucidiùs: "Eutyche ab officio Act. 4. „remoto, Flavianus ad Leonem Romanum Epiſcopum de hominis „depoſitione perſcribit. Reſpondet Leo ritè depoſitionem illam „eſſe factam. Quæquidem epiſtola Tomus Leonis appellari ſolet. „Eutyches autem ab officio remotus Imperatorem adire crebrò, „ſibique factam à Flaviano injuriam dicere. Quapropter Imperator „Theodoſius Generale Concilium Epheſi coire jubet, in quo cog„noſceretur, rectène Flavianus Eutychetem depoſuiſſet, an non. „Univerſam verò cauſſæ cognitionem Dioſcoro Epiſcopo Alexan„drino mandat". Itàque Eutyches, videns Romanam appellationem non ſuccedere, ſed Leonem in adverſa inclinari, ad Dioſcorum abiit, & communi iſthic conſilio concluſum eſt deſeri appellationem iſtam, & urgeri aliam ad Generale Concilium.

Nec ibi ſtetit iſtorum, qui jam pridem cornua conjunxerant, taurorum iniquitas. Etiam magnum Leonem ſanxerunt infamandum de Neſtorianæ Hæreſis Patrocinio, atque ita excludendum à poſtulandæ Synodi Præſidentia, quæ tunc ſuo jure cadebat in Patriarcham Alexandriæ. Et ipſorum rationes cogebant ad iſtam temeritatem. Etenim adversùm Romani Epiſcopi judicia, aut ſanctiones interjecta appellatio devolvit ſolummodò, nec ipſum excludit à retractatorii examinis Præſidentia: Hinc quò excluderetur, omninò erat accuſandus de hæreſi. Et conſilium ſucceſſit. Omnia Poſtulata fuerunt impetrata. Leontius videtur aſſerere, quod Eutyches non niſi poſt S. Flaviani confirmatam à S. Leone Synodum appella-

appellaverit ad Generale Concilium. Compendio loquitur, ideòque est benignè intelligendus. Etenim magnus Leo in ipso suo Dogmatico Tomo, quo istam confirmat Synodum, laudat suos ad Ephesinum Concilium Legatos, & affirmat jam directos. Proinde clarum est Entychem ante datam, & adversùs dandam confirmationem appellâsse, At magni Leonis constantia sprevit ista terriculamenta. Hæc est radix & modus Eutychianæ provocationis ad Generale Concilium.

Quintus error est in his verbis: "Quod evincit certum apud „Orientales fuisse", &c. Continent duplicem errorem. Primus est, quod Orientales Episcopi Ephesinum Latrocinium crediderint provenisse ex clandestina Eutychetis appellatione ad aures Patritii Florentii. Etenim istud Hæresiarchæ tentamen omnes habuerunt pro sueo nullius ponderis. Istorum Patrum de hoc articulo sensum suprà exposui. Alter in adductis verbis error est, quod Orientales Episcopi ad finiendas Eutychetis lites crediderint necessariam Generalem Synodum. Etenim de hac Ephesina Synodo ad Ireneum Tyri Archi-Episcopum scripsit Theodoretus Episcopus Cyrensis:

Epist. 16. "Non est, ut apparet, quod boni quidquàm exspectemus. Non „modò enim non sedatur Ecclesiæ procella, sed fastigiatur, ut ità „dicam, & in cacumen attollitur. Venerunt autem & qui Syno„dum convocârunt, & evocatorias literas tum aliis quibusdam „Metropolitanis, tum nostro reddiderunt. Literarum porrò exem„plar ad te misi, ut cognoscas malum malo, quod ait Poëta, „confirmatum esse, solâquè nobis opus esse Divinâ bonitate, ut „sedet tempestatem. Facile namque hoc illi est, sed nos tranquilli„tate sumus indigni". Eadem de Synodo Theodoretus scripsit ad

Epist. 112. Domnum Antiochiæ Patriarcham: "Cessâsse tristia speravimus, „cum indicâssent nobis quidam extinctam esse victoris Imperatoris „pusillanimitatem, factamque inter ipsum & Deo carissimum Epi„scopum reconciliationem, ac Synodi quidem convocationem de„siisse, Ecclesiarum verò pacem rediisse. Sed quæ modò à san„ctitate Tua scripta sunt, graviter nos contristârunt. Nihil enim „boni ex jactata Synodo exspectare licet, nisi misericors Dominus, „solitâ utens providentiâ, turbulentorum Dæmonum machinas de„struat". Per turbulentos Dæmones omninò intelligit Dioscorum & Eutychetem, qui sanctum Flavianum de variis, præsertim de Nestoriana hæresi, accusando, Imperatoris Theodosii animum ab

ipso

ipſo divulſerant, atquè ità impetraverant Epheſinam Synodum, quæ graviſſima vulnera toti Eccleſiæ minabatur. Et non ex ſui ſolius, ſed etiam ex Domni ſui Patriarchæ, ac omnium Orientalium Collegarum judicio Theodoretus iſta ſcripſit. Ad damnandam, ac ſepeliendam Eutychetis impietatem cuncti cenſebant ſufficere S. Flaviani Synodum, confirmatam à Romana Eccleſia. Sufficere Tomum S. Leonis. Hoc poſtmodò omnes non ſolius Orientis, ſed totius Eccleſiæ Epiſcopi ſolemniſſimè fuerunt profeſſi in Chalcedonenſi Synodo, ad lectum Tomum una voce exclamantes: "Hæc Patrum fides, hæc Apoſtolorum fides. Omnes ità credimus, „Orthodoxi ità credunt. Anathema ei, qui non ità credit. Petrus „per Leonem ità locutus eſt. Apoſtoli ità docuerunt. Piè & verè „Leo docuit. Cyrillus ità docuit. Leo & Cyrillus ſimiliter „docuerunt. Anathema ei, qui ſic non credit. Hæc vera fides. „Catholici ità ſapimus. Hæc Patrum fides. Hæc in Epheſo cur „lecta non ſunt? Hæc Dioſcorus occultavit". Lucidè profeſſi ſunt ad damnandas Eutychetis blaſphemias nec Epheſinum Latrocinium, nec Chalcedonenſe Concilium fuiſſe neceſſarium, ſed ſolum Leonis Tomum per omnia ſufficiſſe. Quod ipſum omnis Oriens nuperrimè adversùs Neſtorium ſenſerat circa literas, & Decreta S. Pontificis Celeſtini.

Paſchaſius Queſnellus proſequitur: "Ex conſenſu autem Leonis „requiſito ne quis cavillandi anſam arripiat, nemo eſt qui neſciat „á ſummo etiam Pontifice aliorum Epiſcoporum conſenſum requiri „ſolitum fuiſſe ſimilibus in cauſſis. Sicut ab ipſo Leone factum „eſt poſt Epheſinum Latrocinium, literis ob eam rationem in „univerſum penè Orbem directis". Eſt obſcurus ſermo. Videtur perſiſtere in errore, qui Eutychianæ blaſphemiæ quæſtiones cenſet non à ſolo Pontifice potuiſſe, ſed debuiſſe definiri à Generali Synodo. Videtur ipſum ſtabilire ex quorundam Romanorum Pontificum exemplo, qui ad ſimiles definitiones poſtulârunt conſenſum, ac inſtructionem ab aliis Epiſcopis. Affirmat iſtud ipſum factum à magno Leone in Eutychetis cauſſa; ideòque etiam ipſum fuiſſe confeſſum ſuæ Sedi non eſſe iſtam authoritatem.

Eſt manifeſtus error. Etenim Pontifices iſti non definiendi conſenſum, aut facultatem petiérunt, ſed fecerunt quod à S. Bonifacio Pontifice circà Pelagianas controverſias fuiſſe factum ſcribit in libro contrà Collatorem S. Proſper: "Sanctæ memoriæ Papa Bonifacius, Cap. 4.

„cum esset doctissimus, adversùm libros tamen Pelagianorum „Beati Augustini Episcopi Responsa poscebat". Romanus Pontifex, uti hodiè suos Theologos adhibet & Qualificatores, ità olim dogmaticas quæstiones decisurus consulebat doctiores Synodos, aut clariores Episcopos. Attamen Bonifacius non ad definiendum, sed ad factas à suis Antecessoribus definitiones contra nova Pelagianorum machinamenta & argumenta defendendas postulavit Responsa S. Augustini. Hoc ipsum fecit magnus Leo. Dogmaticum suum Tomum, quo S. Flaviani Synodum, ac ejus de Eutychete judicium confirmavit, miserat Ephesum, ipsum isthìc esse volens Prærogativam sui suffragii. At ipsum nec audiri vel legi sustinuit Dioscorus, & omnis Eutychiana Factio non desiit ipsum de Nestorio infamare. Leo interim firmus erat se in ipso non recessisse à confessione sanctorum Patrum. Hinc ipsum denuò voluit in Chalcedonensi Synodo esse suum suffragium. Porrò suam Patriarchalem Synodum congregare non permittebat ratio temporum. Quare consulendas duxit principales sui Patriarchatus Synodos: Præsertim viciniores, Mediolanensem, & Gallicanam. Eis transmisit suum Tomum, & jussit examinari. Tunc etiam ab ipso factum putatur, quod in Prato spirituali scribit S. Sophronius
Cap. 147. Patriarcha Hierosolymitanus: "Habetur scriptum in Ecclesia Ro„mana de Sanctissimo ac Beatissimo Leone Pontifice, quod cum „scripsisset epistolam ad S. Flavianum Constantinopolitanum Epi„scopum contra impios Eutychen ac Nestorium, posuerit eam „super tumulum Principis Apostolorum Petri, & orationibus, ac „vigiliis, & jejuniis vacans, oraverit ipsum summum Apostolum, „dicens; Si quid ut homo vel minùs cautè posui, vel etiam omisi, „tu cui à Domino Deo Salvatore nostro Jesu-Christo & Sedes hæc, „& Ecclesia commissa est, emenda. Post quadraginta verò dies „apparuit ei Apostolus oranti, & dixit ei: Legi, & emendavi. „Sumensque epistolam de sepulchro Beati Petri aperuit eam, & „invenit Apostolica manu emendatam". Alii tamen malunt factum, antequàm ipsam Leo publicaret, & transmitteret sancto Flaviano. Quidquid sit, magnus Leo per hæc nequaquàm fassus est suæ Sedi non esse definiendi potestatem, sed exercuit, & suos Successores docuit avitum ac legitimum procedendi modum in formandis ac emittendis fidei definitionibus.

Et hanc Apostolicæ Sedis dignitatem amplissimè tunc professa est

eſt omnis Gallicana Eccleſia. Etenim venerabilis Ravennius, Metropolita Arelatenſis, adunavit quadraginta quatuor Epiſcoporum Synodum, cum ipſa diſcuſſit laudatum Tomum, & Pontifici reſcripſit: "Exultavimus, Chriſto propitio, lectis Beatitudinis „tuæ literis, & omni inſtructione pateſactâ, omnes intrà Gallias „conſtitutos exultare mox fecimus, dolentes pariter pro his vobiſ„cum, qui fidei lumine derelicto, errorum tenebras incideruut. „Quæ Apoſtolatus veſtri Scripta, ità ut Symbolum fidei, quiſquis „redemptionis Sacramenta non negligit, tabulis cordis adſcribit, & „tenaci, quò ad confundendos hæreticorum errores paratior ſit, „memoriæ commendavit. Multi itàque in ea gaudentes pariter „& exultantes recognoverunt fidei ſuæ ſenſum, & ità ſe ſemper ex „Traditione Patrum tenuiſſe, ut veſter Apoſtolatus expoſuit, jure „lætantur. Nonnulli ſollicitiores facti Beatitudinis veſtræ admoni„tione percepta, modis omnibus ſe gratulantur inſtructos, datam„que ſibi occaſionem gaudent, quâ liberè ac fiducialiter, ſuffra„gante etiam Sedis Apoſtolicæ authoritate, eloquatur & aſſerat „unuſquiſquè quod credit. Quis autem Apoſtolatui veſtro pro hoc „tanto munere, quod non ſolùm Gallias, ſed totum Mundum velut „quibuſdam pretioſiſſimis gemmis ornavit, dignas æſtimet gratias „poſſe perſolvi? Doctrinæ poſt Deum veſtræ debet quiſquè fidelis, „ut conſtanter teneat quod credebat: Debet etiam infidelis, ut à „perfidia ſua, agnitâ veritate, decedat, & Apoſtolicæ Inſtitutionis „luce perfuſus erroris ſui tenebras derelinquat, magiſque ſequatur „& credat, quod per os veſtrum Dominus noſter Jesus-Christus „de Sacramento Incarnationis ſuæ docet, quam id teneat, quod „Diabolus humanæ ſalutis ac veritatis inimicus inſtillat". Leonis Tomum in eodem authoritatis gradu locant, quo & Apoſtolicum Symbolum. Affirmant dictatum à Chriſto Domino. Palam profitentur infallibilem Apoſtolicæ Sedis in dirimendis fidei quæſtionibus firmitatem.

Ejuſdem pietatis ac ſententiæ fuerunt Ceretius, Salonius, ac Veranus, Gallicani Epiſcopi: "Beatiſſime Pater, & Apoſtolica „Sede digniſſime Papa, magnâ prætereà & ineffabili quâdam nos „peculiares tui gratulatione ſuccreſcimus, quod illa ſpecialis doctrinæ „veſtræ pagina ità per omnium Eccleſiarum Conventicula celebra„tur, ut verè conſona omnium ſententia declaretur, meritò illic „Principatum Sedis Apoſtolicæ conſtitutum, unde adhuc Apoſto-

„lici Spiritus Oracula referentur. Idcircò, si dignanter admittitis, „deprecamur, ut opus & præsentibus & futuris temporibus pro„futurum, quod nos adservandi studio foliis mandare curavimus, „Sanctitas vestra percurrere, & si quid Librarii errore defuerit, „emendare dignetur; vel si salutarem lecturis omnibus paginam „aliquo studii vestri accumulâstis augmento, id ipsum addi libello „huic sollicitâ pietate jubeatis: Ut non solùm plures S. Episcopi „Fratres nostri per Gallias, verùm etiam multi ex Laicis Filii vestri, „qui epistolam istam magnoperè pro veritatis manifestatione desi„rant, remissam ad nos, & sanctâ manu vestrâ emendatam tran„scribere, legere, & tenere mereantur". Hæ haud dubiè sunt epistolæ, quas unà cum S. Leonis & S. Flaviani Scriptis è Gallia in Hispaniam fuisse missas, & omnibus in Ecclesiis celebratas, scribit Idatius Episcopus Lemicensis.

Cap. 41. Eandem veritatem disertissimè docet in laudato contra Collatorem libro vir Gallus, S. Prosper: „Venerabilis memoriæ Pontifex „Celestinus, cui ad Ecclesiæ Catholicæ præsidium multa Dominus „gratiæ suæ dona largitus est, sciens damnatis non examen Judicii, „sed solum pœnitentiæ remedium esse præstandum, Celestium, „quasi non discusso negotio audientiam postulantem, totius „Italiæ finibus jussit extrudi. Adeò & Prædecessorum suorum „Statuta & Decreta Synodalia inviolabiliter servanda censebat, ut „quod semel meruerat abscindi, nequaquàm admitteret retractari". Celestinus tantam reverentiam atque authoritatem esse voluit Rescriptis, quibus Innocentius Synodalia Africanorum Antistitum contrà Pelagianos Decreta confirmaverat, & solemnissimæ Zozimi contra eosdem Tractoriæ. Porrò laudata verba habet in literis ad Hæresiarcham Nestorium, qui Pelagianos suam appellationem ad Generalem Synodum Constantinopoli prosequentes apud Imperatorem Theodosium, commendaverat Pontifici, & omni fomento adjuvabat: "Defleant infelices se spe hominum fuisse deceptos, „quibus jam potuit propter communionem sola pœnitentia subveni„re". Ipsa mutuatus est à S. Augustino, scribente ad Pontificem Bonifacium, quod isti ipsi Pelagiani præsumerent adhuc postulare Ep. 23. audientiam, cum damnati deberent agere pœnitentiam. Nestorius Celestino commendaverat solos Ex-Episcopos, Julianum, Florum, Orontium, & Fabium: Adductum S. Prosperi testimonium

monium demonſtrat adfuiſſe etiam Celeſtium. Demonſtrat Apoſtolicæ Sedis de dogmaticis quæſtionibus judicium tunc apud omnes fuiſſe infallibile ac definitivum, & adversùs ipſum interjectas ad Generalem Synodum appellationes fuiſſe frivolas, ſpernendas ab omnibus, & cogendas ad pœnitentiam. Et huic ſuæ Sedis authoritati non detraxerunt ipſe Celeſtinus, aut noſter magnus Leo, dum ille in Neſtorii, hic in talem Eutychetis audaciam condeſcendit. Fuit res diſpenſatoria: Ob Regiam violentiam circumſcripti Theodoſii. Iſta ſunt antiqua & recta Senſa Gallicanæ Eccleſiæ. Oranda eſt Divina Clementia, ut corda Patrum reducat in filios.

Sancti Celeſtini memoria perſuadet redire ad Neſtorii cauſſam, quæ penitùs evertit fabellas Paſchaſii Queſnelli. Igitùr in ſuæ hæreſis exordio Patriarcha Neſtorius per Comitem Antiochum ſcripſit ad S. Celeſtinum: "Et nos non modicam corruptionem Orthodoxiæ apud quoſdam hìc reperientes, & irâ & lenitate circà ægros quotidiè angimur. Eſt enim ægritudo non parva, ſed affinis putredini Apollinaris & Arii". Eadem ſcripſit per Valerium Cubicularium. Agit in ſuos Orthodoxos Clericos & Laicos, quos ob Dominicæ Incarnationis myſterium rectè creditum atquè prædicatum, Diodorum ac Theodorum æmulatus, arguebat de Apollinario atque Ario, & quos eadem de cauſſa degradatos civitate ejecerat. Degradationis cauſſam diſtinctè exponit in ſuis ad Imperatorem Theodoſium precibus Archi-Mandrita Dalmatius: "Hoc ipſo tempore", quo Neſtorius paìam in Eccleſia cœpit inſanire, "quidam è Reverendiſſimorum Sacerdotum numero illum in publico confeſſu coram non infrequenter corripuerunt, & ab ejuſdem communione deſciverunt, & in hodiernum diem uſquè deſciſcunt. Nonnulli clanculùm ab illius conſortio ſe ſubduxerunt. Alii ex Religioſiſsimis Presbyteris, quoniàm in hac ſancta Eccleſia Irenæ maritima contra repullulans pravum dogma invehebantur, dicendi facultate privati ſunt". Suum ergò de ipſis Synodale Judicium Neſtorius retulit Sedi Apoſtolicæ. Hujus Relationis etiam in ſcripta ad ipſum duodecim Capitulorum epiſtola meminit S. Cyrillus. Neſtorius, licèt ab iſtis Presbyteris non novam procudi, ſed ſolummodò vetuſtam, & jam damnatam hæreſim judicaret reſumi, ſuum tamen de ipſis judicium cenſuit Apoſtolicæ Sedi omninò referendum. Quare Paſchaſius Queſ-

nellus, dum S. Flaviani negligentiam affirmat non deviâſſe ab Eccleſiaſtico Canone, palàm errat.

Sanctus Cyrillus in eadem epiſtola adjungit: "Itaque cum om„nibus, tum Clericis tum Laicis quoque, quos tu propter fidem „excommunicaſti, vel Ordine moviſti, omnes communicavimus. „Haud enim par erat eos, qui rectam fidem tenere maluerunt, ob „iniquam tuam ſententiam pati aliquod detrimentum". Eis omnes communicaverunt, quod ſanctus Celeſtinus per ſuæ Sedis authoritatem caſsâſſet Synodale Neſtorii Judicium, & iſtos communioni & gradui redidiſſet. Non erat opus Generali Synodo: Quod nempè ſanctus Petrus pleniſſimam authoritatem, quâ ejus Succeſſores qualiacumque Synodorum Judicia firmare vel infirmare poſſint, in ſua Romana Cathedra reliquiſſet. Et iſtud ſciens, qui hæc omnia propriis oculis viderat, Eutyches appellavit ad ſanctum Leonem. Sanctus Cyrillus proſequitur: "Ad epiſtolas porrò quod attinet, quas „Alexandrina Eccleſia ad te miſit, eas cum à ſacra Romana Syno„do, tum à nobis omnibus quoque, ab omni errore & vitio immu„nes judicatas eſſe ſcias. Hiſcè autem literis noſtris utraque ſubjun„ximus: Et ea quæ te oportet ſapere & docere; & ea rursùm, à „quibus te convenit abſtinere. Hæc enim eſt Catholicæ ac Apoſto„licæ Eccleſiæ fides, in quâ univerſi Occidentis & Orientis Ortho„doxi Epiſcopi conſentiunt". Propter authoritatem Romanæ Eccleſiæ, quæ iſtas epiſtolas confirmaverat. Proinde totus Orient, totuſque Occidens tunc credebat ad definitivè dirimendas Evangelici dogmatis controverſias nequaquàm eſſe opùs generali Synodo, ſed ſufficere Judicium Romanæ Sedis.

Audiamus quid de ejuſdem Sedis authoritate in Synodalibus ad eundem Neſtorium literis cenſuerit Joannes Patriarcha Antiochenus. S. Celeſtinus Neſtorii Exegeſes atque epiſtolas, & tradita in ipſis dogmata definitivè damnarat, & ipſum, niſi intra decem dies ſolemniter recantaret, degradandum juſſerat, & degradationem novi Epiſcopi inthronizatione confirmandam. His Decretis ut pareat, ipſum acriter urget præfatus Joannes, & proſequitur: "Nam Oc„cidens, & Ægyptus, & ipſa forſitan Macedonia, ab ea omninò „unione ſe abrumpere decreverunt, quam ſingularis Dei benefi„centia per multos SS. Patrum, celebriumque Epiſcoporum, & „præcipuè per Sanctiſſimi, magniquè Patris Acacii ſudores atque „moleſtias communi Eccleſiæ utilitati impartivit". Reſpicit lamenta-

mentabilem communionis diſſociationem, quâ Antiochenam Eccleſiam, ac omnem ejus Patriarchatum Romana Eccleſia afflixerat propter Schiſma Euſtatianum, præſertim poſt perjuram promotionem Patriarchæ Flaviani. Fuerat res reverà lamentabilis. Remedium dederant profectò magni magnorum Epiſcoporum labores, præſertim Acacii Berrhæenſis Epiſcopi, qui ætate & authoritate gravis iſto tempore per omnem Orientem erat quaſi Pater omnium Epiſcoporum. Eandem calamitatem nuperrimè propter iniquam S. Joannis Chryſoſtomi degradationem ſuſtinuerant Alexandrina, atq; Conſtantinopolitana Eccleſia. Et liberari non potuerant, niſi per præſtitam Romanis Mandatis plenam obedientiam. Excommunicatio, quam ſanctus Papa Victor Polycrati Epheſiorum Exarcho, & omni Aſiaticæ Diœceſi ob contumaciam circa Paſchalem feſtivitatem inflixerat, non rectè ceſſit. Hinc ab iſto ſupremo in totas Gentes, præſertim in totum Orientem, fulmine Romana Eccleſia meritò cenſuit deinceps abſtinendum. Futuros Patriarcharum aut magnarum Eccleſiarum exceſſus cenſuit ſimplici communionis diſſociatione frangendos. Et iſtam pœnam Celeſtinus Pontifex omnibus Orientalibus Eccleſiis, quæ ſua contra Neſtorii errorem & perſonam Decreta non venerarentur atque exequerentur, fuit comminatus. Suprà audivimus ſanctum Cyrillum de ſua Ægyptiaca Diœceſi ſcribentem ad Joannem Antiochiæ Patriarcham: "Nos ſequemur quæ „illi judicaverunt. Veremur namquè, ne à tantorum commu„nione excidamus". Et adjunxit cauſſam: "Qui non ob aliud, neque „ob parvi momenti res commoti ſunt, eamquè ſententiam tu„lerunt, ſed propter ipſam fidem, univerſasquè Orbis terrarum „turbatas Eccleſias, & communem Populi ædificationem". Loquitur de Celeſtino Pontifice, & ejus Provinciali Synodo. Affirmat ipſius ſententiam eſſe fundatiſſimam. Quarè hæc omnia cum ſua Synodo maturè perpendens Joannes Patriarcha, revelatâ facie Neſtorium urſit ad promptè obediendum, edicens alioquin fore, ut ipſum deſerat, & ſalvet ſuam Eccleſiam. Nolebat eſſe contumax Apoſtolicæ Sedi, & ſua contumacia omnem ſuum Patriarchatum præcipitare in antiquas miſerias, in antiqua pericula, immò in ruinam animarum. Quæ omnia lucidiſſimè demonſtrant Orientalem Eccleſiam tunc promptiſſimam pependiſſe ab ore Occidentalis. Demonſtrant novorum hodie Dogmatiſtarum fabulæ eò tendere, ut Euſebianum ſchiſma ſuſcitetur ex Inferno, & plantetur in latina Eccleſia.

Iſto

Isto tempore nullus Orientalis Episcopus vel somniavit de Nestorio adversùs Celestini Sancita adjuvando per appellationem ad Generale Concilium. Audaciam istam præsumpsit, à Juliano Eclanensi Episcopo, aliisque Pelagianis inductus ac seductus, unicus ipse Hæresiarcha. Per ejus artes circumscriptus Imperator Theodosius scripsit ad S. Cyrillum: "Oportet Sacerdotes certò secùm statuere, „uniuscujusque rei naturam, præsertim verò incorruptæ pietatis „doctrinam, disquisitione potiùs, quam pertinaci animorum con„tentione inveniri. Etenim jam inde à primis usquè temporibus „non imperantis cujusquàm, aut certè Imperium usurpantis inter„minationes aut proterviæ, sed sanctorum Patrum, & sacræ Synodi „Decreta eam nobis constituerunt. Nam Religionem intelligentiâ „magis, quàm jussione firmati, nulli, opinor, dubium esse potest. „Nunc igitur tua Pietas exponat, quid ità nobis, quibus Religio„nem tantoperè curæ esse non ignorabas, & Sacerdotibus, quotquot „circumquaquè degunt, quos utiquè in unum locum congregatos „natam de Religione controversiam disceptare, ac dirimere par erat, „despectis, hasce turbas ac discordias inter Ecclesias, quantum in te „est, concitaris. Quasi verò impetus temerarii pietatis doctrinam „magis, quàm sedula ac diligens veritatis inquisitio decere videantur: „Plus apud nos valeat audacia, quàm adhibita industria; aut „perplexa nos magis hujusmodi rerum tractatio, quam simplicitas „oblectet".

Affirmat varia. Primò, quod Orthodoxa Christianæ fidei veritas non contentione, sed disquisitione inveniatur. Secundò, quod ista disquisitio non per unius imperantis, aut Imperium usurpantis interminationes aut proterviam, sed per Generalem Ecclesiæ Synodum sit facienda. Quod ista sit perpetua forma, & consuetudo Catholicæ Ecclesiæ. Celestinum Pontificem, qui hasce quæstiones solus definiverat, & Nestorium ad sibi obediendum per severas degradationis interminationes compulerat, de imperioso in Ecclesiam dominatu, ac invasâ Generalis Synodi authoritate; S. Cyrillum, qui ista Decreta generosè publicaverat, arguit de protervia. Tertiò, eundem Cyrillum, ac etiam Celestinum arguit de contemptu sui Imperii, de temerario impetu, de varia turbulentia. Hæc ipsa, quæ hodie Paschasius Quesnellus suadet toti Ecclesiæ, turbida dogmata facinorosus Nestorius impressit simplici Theodosio. Vesùm sine fructu. Et cum suo rubore. Etenim de ista Synodo statim scripsit

ſcripſit ad Pontificem : "Placuit piiſſimis Imperatoribus, Domino „adjuvante, etiam Synodum inexcuſabiliter totius Orbis terrarum „indicere propter inquiſitionem aliarum rerum Eccleſiaſticarum. „Nam dubitationem verborum non æſtimo habituram inquiſitio„nem difficilem, nec impedimento eſſe futuram ad Tractatum Di„vinitatis Domini Jeſu". Erubeſcit de ſua appellatione, & Synodum mentitur indictam ad alias cauſſas. Eam tamen cenſuit intimandam Pontifici, quo ejus in ſe Sancita ſiſteret, & ob Principis reverentiam obtineret ſuſpendi.

Sed nihil penitùs obtinuit. Etenim evenit quod ad ipſum nuperrimè ſcripſerat Joannes Patriarcha Antiochenus : "Cogita „ſi „priuſquàm ullæ omninò literæ miſſæ forent, multi contra nos „exſtitére infrænes, penèque intolerabiles, tantâ ex allatis literis „ſubminiſtratâ fiduciâ, quales futuri ſint, qualiquè in poſterùm „adversùs nos audaciâ ſint uſuri". Joannes eſt vera vaticinatus. Etenim Papalibus literis animatus Populus non ſolummodò in ipſum Neſtorium, ſed inſuper in Imperatorem declamare cœpit : "Regem „habemus, non habemus Epiſcopum". Hoc eſt, Habemus Regem, ſed qui non faciat eſſe nobis Epiſcopum. Populus ſolemniter comminatus eſt Neſtorium præcipitare in mare. Et vice versâ ipſe cœpit in Populum & Clerum tyrannicè, ac hoſtiliter ſævire. Hæc omnia in ſuis ad Principem precibus amplè exponit Archi-Mandrita Dalmatius, & adjungit : "Veſtra proindè Majeſtas efficiet, ut ſacra „& Oecumenica Synodus primo quoquè tempore hìc coëat, quò „hac præſente Chriſtus Eccleſiam uniat, Populumque in unum „reducat, ac Sacerdotes ſinceræ fidei Prædicatores, priuſquàm im„pia illa doctrina latiùs ſerpat, loco ſuo reſtituat. Illud etiam „obnixè precamur ac petimus, quandoquidem Neſtorius commi„nationibus, inſectationibus, exiliis, callidis & pravis machina„tionibus perterrefacere molitur ; & quò ſuam inſaniam, ſuamque „impietatem confirmatiorem reddat, quæcumquè excogitari poſ„ſunt, ſine diſcrimine aggreditur ; non Deum timet, nullum „hominem veretur, nullum Epiſcopum veneratur, nullum Sa„cerdotem aut Clericum, aut ſanctum Monachum, aut Religio„ſum Laicum honorat ; nullam pœnam iniquis decretam formidat, „nullam denique legem Miniſtrorum iræ Divinæ in ejus Provocato„res ; ſed ſuperbiâ, qua omnes parvi pendit, elatus, pecuniiſque, „& quorundàm corruptorum hominum potentiâ fretus, & ut

„liberè quod res est dicamus, vestra quoquè Dominatione fretus „hæc facit : Petimus, inquàm, ne quidquàm deinceps illi liceat, „nisi primùm Orthodoxæ fidei veritas enucleetur, ne quod enixiùs „studet, hac penitùs dissipatâ, ac eversâ, suam paulatim intro„ducat".

Hæc verba, "Vestrâ Dominatione fretus" palàm evincunt hunc libellum, ac in ipso expressam Nestorii tyrannidem prodiisse post ejus appellationem. Ipsâ, & ei per Theodosium violenter impartito suspensivo effectu fretus Nestorius nullum curavit Episcopum: Nequidem Romanum. Hinc errores revocare noluit, sed majori cum impetu perrexit prædicare. Degradatos à se Presbyteros, quos Pontifex reparârat, loco suo noluit reponere. Hinc Dalmatius supplicat duo. Primò, ut ipsi promissa Synodus quàmprimùm fiat. Deinde, ut usquè ad ipsam non sola Romana in Nestorium Decreta, sed etiam ipsius in Clerum & Populum tyrannica Attentata sint suspensa : Et præsertim, ut à suæ hæresios prædicatione cogatur cessare. Et concluſit : "Nos de Oecumenica Synodo co„genda vos rogamus, quæ aptissimè possit constabilire & erigere „titubantia, sive etiam confracta. Quamquàm per Dei gratiam, „ejusdemque tutelam, quæ in vobis operatur, inferorum portæ, „quæ sunt hæreticorum ora, adversùs fidem nunquàm prævalebunt, „aut evertere illam poterunt". Expostulat jam addictam Synodum non solummodò pro Nestorio fieri, sed & contra ipsum. Non admitti Hæresiarchæ fastum, quo sperabat & minabatur Synodo adversùs S. Cyrillum, ideòque & adversùs Celestinum Pontificem præsidere. Et istud Theodosius non potuit non admittere. Adductis per Dalmatium rationibus permotus Pontifex etiam consensit in Synodum. Etenim dum Hæresiarchæ furor sustinetur ac fovetur, ideòque nec Deum reverentur aut homines, Generalis Synodus est non solummodò utilis, sed & necessaria. Eadem ob causas Synodi Postulator Nestorius ipsam adeò extimuit, ut de ipso post peractam Synodum Pontifex scripserit ad Constantinopolitanam Ecclesiam : "Quis Peritorem Synodi crederet Synodo abfuturum ? Campum „ad certamen exposcit ; Sacerdotale postulat, cui non erat abfuturus, „examen". Et Synodus nihil egit, nisi Celestini in ipsum Sancita probare, stabilire, confirmare. Demonstravit se non ad definiendam fidem, sed dumtaxat ad superandas Hæresiarchæ violentias fuisse necessariam. Et hinc ejus Acta, tandem meliora edoctus, Imperator

Theodosius

Theodosius amplissimè confirmavit. Et huc omninò alludit in datis ad ipsum, dum similem Hæresiarchæ Eutychetis appellationem denuò circumscriptus admisit, literis magnus Leo: "Nos, „venerabilis Imperator, sicut Nestorii dogma perversum meritò „anathematizavimus, ità justè horum impietatem, qui veritatem „carnis nostræ negant à Domino nostro Jesu-Christo susceptam „esse, damnamus". Hoc est, sicut nuper Celestinus rectè damnavit Nestorium, ità & ego rectè nunc damno Eutychetem; ideòque sicut tunc non fuit, ità neque nunc Generalis Synodus est necessaria. Sicut tunc non fuit Nestorius, ità neque nunc Entyches est contra Apostolicam Sedem defendendus. Hæc breviter dicta sint, quò Paschasius Quesnellus demonstretur circà S. Petri privilegia plurimùm deviare. Epist. 25.

CAPUT VI.

Discutiuntur Reverendi Patris Paschasii Quesnelli Asserta contra nescio quem eximiæ eruditionis Virum.

Æc sunt Paschasii Quesnelli verba: "Quod au„tem ab eximiæ eruditionis viro suggeritur, lectis „scilicet Constantinopolitanæ Synodi Gestis ad„versùs Eutychen, omnia sic à sancto Leone fuisse „probata & confirmata, ut ab indicenda Synodo „Generali abstineri debere censuerit tam sanctus „Flavianus, quam sanctus Leo, pace optimi viri „dixerim, longissimè à vero abest. Removendum quidem existi„mavit Flavianus Concilium, quod fieri divulgabatur, ut scribit ad „Leonem, sed quam ob caussam? An quia, ut jam laudato Viro „videtur, acceptâ Pontificis Romani confirmatione finita erat caus„sa? At tantùm abest, ut sanctum Leonem approbantem aut con„firmantem tunc haberet Flavianus, ut potiùs penè iratum experire„tur, propterea quod Eutychen severiori sententia, ut putabat, „perculerat, qui Statutis Nicænæ Synodi inhærere videbatur. Cum „enim hæc scribebat de Concilio Constantinopolitanus Antistes,

„Geſtorum contrà Eutychen exemplaria nondum acceperat ſanctus „Leo, aut ſaltem nondum eſſe à ſe accepta & approbata, vel re„probata reſcripſerat, ſed ſolæ Eutychis literæ ei fuerant redditæ".

Hic eximiæ eruditionis vir rectè affirmat Eutychetis cauſſam acceptâ Romani Pontificis ad ſancti Flaviani Synodum confirmatione fuiſſe finitam. Etenim loquitur cum S. Auguſtino, qui poſt Carthaginenſem ac Milevitanam contra Pelagiana dogmata celebratas, & ab Innocentio I. Pontifice confirmatas Synodos in Sermone ſecundo de verbis Apoſtoli declamavit ad ſuum Populum: "Româ Reſcripta „venerunt, cauſſa finita eſt". Propter eadem Reſcripta, ſimulque propter famoſam Zozimi Pontificis Tractoriam, in primo ad ſanctum Papam Bonifacium libro ſcripſit eiſdem Pelagianis non eſſe ſperandam aut poſtulandam Generalis Synodi audientiam, ſed ſolam reſtare pœnitentiam. Porrò an eximius ille vir aſſerat, quod S. Flavianus, dum S. Leoni priorem relationem fecit, habuerit approbantem aut confirmantem Pontificem, ignoro. Si aſſerat, eſt lapſus. Interim etiam Reverendi Patris Paſchaſii Queſnelli Aſſerta non carent erroribus. Primus eſt, quod S. Flavianus non cenſuerit per Papalem ſuæ Synodi confirmationem poſſe aut debere abſtineri à Generali Synodo. Etenim verba ejus ſunt lucida: "Cauſſa eget ſolummodò „veſtro ſolatio, atquè defenſione. Sic removebitur & Concilium, „quod fieri divulgatur". Sanctus Flavianus viderat omnem Neſtorii tragediam. Et fortè fuerat unus Presbyterorum, quos ille ob rectam in maritima ſanctæ Irenes Eccleſia prædicationem degradatos civitate ejecerat. Sperabat Imperatorem Theodoſium, qui tunc in admittenda adversùs Romanam definitionem appellatione doluerat ſe deceptum, non permiſſurum, ut etiam à ſimili Eutychetis audacia circumſcriberetur. Hinc cum fiducia ſcripſit ad S. Leonem: "Sic removebitur & Concilium". Secundus error eſt, quod etiam S. Leo iſtud ipſum cenſuerit. Etenim aliud demonſtrant frequentes ejus ad Theodoſium literæ, quibus aſſiduè ſcripſit nullam eſſe neceſſitatem futuræ Synodi, immò nec utilitatem. Et quod nuperum in Neſtorii cauſſa Lapſum ipſi ad nares cum reverentia & conſtantia fricuerit, eſt ſuprà oſtenſum. Tertius error eſt, quod magnus Leo Synodale S. Flaviani Judicium non confirmaverit. Etenim confirmatio eſt lucida. Et licèt non pateret ad oculum, eſſet potiùs Leontio apud Byzantinos Scholaſtico, & Victori Tonnonenſi Epiſcopo credendum, quàm Reverendo Patri Paſchaſio Queſnello.

Interim

Interim ille prosequitur: "De confirmatione igitur Gestorum „à se habitorum adversùs Eutychem ne per somnium quidem co„gitabat Flavianus, dum de removendo Concilio, quod parabatur, „sermonem ad Leonem habebat. Hoc unum pro Sacerdotali sol„licitudine verebatur, ne evocatis ad Oecumenicam Synodum „Episcopis", Sanctissimæ ubique turbarentur Ecclesiæ. "Ipsissima „enim ejus verba sunt in prima epistolarum, quas ad Leonem „scripsit. Et illam quidem minimè necessariam Synodum existi„mabat, quia quidquid impii dogmatis Eutyches evomuerat, in „antiquis hæreticis, Apollinari, Valentino, & aliis jam pridem „damnatum fuerat atquè proscriptum præcedentium Conciliorum „vel Episcoporum sententiis: Et ea etiam proferebat, quæ sancti „& universalis Concilii Ephesini doctrinæ adversabantur. Ac proin„de ejusdem anathemati, sententiæque obnoxium se faciebat. Cui „pœnæ declarandæ quid opus erat, ut universi Christiani Orbis Epi„scopi suis Sedibus moverentur in Synodum coituri". Probat hæc authoritate S. Papæ Felicis tertii: "Facta semel Synodus abjecti „cujuslibet erroris cunctos sequaces consequenter involvit". Subsumit ex S. Gelasii epistola ad Faustum Magistrum: "Non solùm „Præsuli Apostolico hoc facere licet, sed cuicumquè Pontifici, „ut quoslibet, & quemlibet secundùm Regulam ipsius hæresios „ante damnatæ à Catholica communione discernant". Hinc concludit etiam contrà Eutychetem non fuisse necessariam Synodum.

Errores varii. Primus est, quod ad magnum Leonem scribens Flavianus de Apostolica suorum Synodalium Gestorum confirmatione nec per somnium cogitaverit. Etenim licèt non cogitarit de confirmatione data, plurimùm tamen cogitavit de danda. Ipsam expostulavit omnibus suæ eloquentiæ viribus. Secundus est, quod ad removendum Generale Concilium adduxerit hanc unicam rationem: "Ne sanctissimæ ubiquè turbentur Ecclesiæ". Etenim adduxit duas rationes. Unam, liceat cum Philosopho loqui, à priori, alteram à posteriori. "A posteriori est jam dicta. Etenim omnium Ecclesiarum turbatio est sequela Generalis Concilii, ideòq; istud sine gravissima totius Ecclesiæ necessitate non est postulandum aut concedendum. Rationem à priori Flavianus expressit his sæpè laudatis verbis: "Per propria Scripta dignare decernere damnatio„nem regulariter factam. Causa enim eget solummodò vestro „latio, atquè defensione. Sic per vestras sacratissimas literas

„hæreſis, & turbæ deſtruentur. Removebitur & Concilium". Tertius error eſt, quod S. Flavianus ſcripſerit Synodum non eſſe neceſſariam, eò quod Eutyches jam damnatam Valentini aut Apollinaris hæreſim reſumeret, ac palàm impingeret in Sancita Epheſina. Etenim licèt ſint veriſſima, non tamen ità fuerunt adducta à Flaviano. Flavianus ea adduxit, quò demonſtraret ſuum Synodale Judicium fuiſſe regulariter factum, ideoque omninò eſſe Apoſtolica authoritate confirmandum. Et ut Papam fortiùs impelleret, addidit iſta ejus confirmationę etiam removendum Generale Concilium, quod fieri jactabatur.

Gaudeo, & gratulor Reverendum Patrem Paſchaſium Queſnellum firmare ſua Aſſerta per ſancti Gelaſii Pontificis epiſtolam ad Fauſtum Magiſtrum. Hinc enim mihi ſpem facio, quod omnem veneretur epiſtolam, ac profiteatur. Confido ipſum non impingere in regulam, ex qua adversùm Manichæos ſcripſit S. Auguſtinus: "Manichæi, qui in Evangelio quod vultis creditis, quod vultis „non creditis, non Evangelio," ſed vobis creditis". At verò S. Gelaſius in laudata epiſtola ſcribit adversùm Sectatores Acaciani ſchiſmatis: "Nobis opponunt Canones, dum neſciunt, quid lo„quantur. Contra quos hoc ipſo venire ſe produnt, quod primæ „Sedi, ſana, rectaque ſuadenti, parere fugiunt. Ipſi enim ſunt „Canones, qui appellationes totius Eccleſiæ ad hujus Sedis examen „voluere deferri; ab ipſa verò numquàm appellari debere ſanxerunt: „Ac per hoc illam de tota Eccleſia judicare, ipſam ad nullius com„meare judicium, nec de ejus unquam præceperunt judicio judicari, „ſententiamque illius conſtituerunt non oportere diſſolvi, cujus po„tiùs Decreta ſequenda mandarunt". Hæc Reverendus Pater Paſchaſius ex animo profiteatur, & nos ipſum ex animo reverebimur.

Audiamus ſequentia: "Hæc erat genuina ratio, quæ Flaviani „animum à cogenda Synodo deterrebat. Cui planè annuit S. Leo, „cum literis, Geſtiſque Flaviani acceptis, de qua re ageretur intel„lexit". Et infrà: "Ità ſenſit Pontifex abſtinendum a celebranda „Synodo, cum totius negotii ſeriem benè perſpectam habuit. Su„perfluam enim Synodum arguit, ut liquidò apparet, non ex ap„probatione aut confirmatione Sedis Apoſtolicæ, ſed ex inutilitate, „ex cauſſæ, quæ ventilanda erat, certitudine, ex quæſtionis „ipſius evidentia, quam in dubium revocare nefas ducebat". Reſpondeo fabulam ſibi ipſi iterùm non cohærere. Etenim hæc verba, ita

„Ità ſenſit Pontifex abſtinendum à celebranda Synodo, cum totius „negotii ſeriem benè perſpectam habuit", profitentur Flaviani Synodale Judicium fuiſſe omninò à Pontifice examinandum ac retractandum, & ex perſpecta ejus legitimitate procedendum ad recuſandam Generalem Synodum. Profitentur Flaviani judicium fuiſſe à Pontifice examinatum, ac retractatum, & ex perſpecta ejus legitimitate recuſatam Generalem Synodum. At verò per examen & retractationem perſpecta legitimitas, & propter ipſam facta Generali; Synodi recuſatio, quid eſt niſi confirmatio? Eſt iſtud ipſum, quod laudat quintus Nicænus Canon: "Inquiratur autem, ne ſi„multatæ, aut contentione, aut aliquâ aliâ moleſtiâ Epiſcopi ſint „excommunicati. Et ſi qui manifeſtè offenderint Epiſcopum, juſtè „excommunicati" ab omnibus eſſe videantur. Ideſt, hæc excommunicatio, quoniam juſta, ab omnibus confirmetur. Hæc enim confirmatio eſt ſcopus & fructus examinis ac retractationis. Proindè R. Pater Paſchaſius Queſnellus, licèt Apoſtolicæ confirmationis rem abijcere non poſſit, delectatur tamen conſueta abijcere vocabula, atquè ità ſuæ ergà S. Petrum puſillanimitati iſtud ſaltem ſolatium impartiri. Datam à ſe fuiſſe confirmationem Pontifex diſertè affirmat etiam in literis ad Fauſtum, Martinum, & alios Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ Archi-Mandritas: "Senſum Eutychis, qui „ſicut Geſtorum lectione cognovimus, meritò reprobatus eſt, etiam „nos deteſtandum eſſe decernimus, ità ut ſi Aſſertor inſipiens in ſua „pravitate voluerit permanere, habeat cum his conſortium, quorum „eſt ſecutus errorem". S. Flavianus Pontifici ſupplicârat, ut dignaretur per propria Scripta decernere Eutychetis damnationem eſſe factam regulariter. Et Leo hìc diſertè ſcribit ſe decreviſſe: Ex Geſtorum Synodalium lectione. Hoc eſt, ex retractatione confirmaſſe.

Adducenda ſunt & ſequentia verba: "Sed antequam ea omnia „nota eſſent Pontifici, & poſtquàm etiam de rei totius ſerie à „Flaviano inſtructus eſſet, non modò è rei Catholicæ utilitate „Synodalem Conventum eſſe exiſtimavit, ſed & pro eo impe„trando ſupplices ad Imperatorem dedit literas". Adducit vigeſimam tertiam Magni Leonis epiſtolam, & concludit: "Ex qui„bus, & ex ſequentium aliquot epiſtolarum verbis elucet Leo„nem perſuaſum tunc habuiſſe, maximam utilitatem allaturam eſſe „Synodum, idque multiplices ob cauſſas". Ut evincat Romanæ

Eccleſiæ

Eccleſiæ non eſſe authoritatem definiendi dogmaticas controverſias, affirmat Generalem contra Eutychianos errores Synodum etiam per Magnum Leonem fuiſſe à Principe poſtulatam. Reſpondeo virum denuò circumſcribi, aut velle circumſcribere. Etenim omnes per ipſum hìc laudatæ Leonis epiſtolæ, ſi vel leviter inſpiciantur, demonſtrant illius animum fuiſſe à Synodo penitùs averſum. At quoniam per Dioſcorum & Eutychetem ſeductus Princeps perſiſtebat, inſtitit ut Synodus ſaltem in Italia fieret. Ex momentoſiſſimis rationibus. At neque iſtud obtinuit. Quarè errorem continent etiam hæc verba: "Verùm dum hæc ſanctus Leo „in ancipiti poſitus meditatur, modò ad congregandam Synodum „propenſior, modò ad removendam, Theodoſius Auguſtus eam „apud Epheſum convocandam indixit, inſcio Romano Pontifice". Etenim clarum eſt Leonem à Synodo ſemper, & conſtanter fuiſſe averſum. Ad damnandam hanc hæreſim cenſebat ſuum Tomum ſufficere.

Reverendus P. Paſchaſius Queſnellus poſt varia, quæ ad rem non faciunt, concludit: "Quatuor hujuſmodi libelli in primis di„ſtinguendi ſunt, ne cujuſquè vis & energia alteri tribuatur, unde „& totum hoc negotium conſequenter obſcuretur. Fuit igitur „primus libellus appellatorius ad Concilium. Secundus Conte„ſtatorius ad Conſtantinopolitanum Populum. Tertius Queri„monialis, ſeu querelæ ad ſanctum Leonem. Quartus libellus „ſupplex ad Imperatorem. Primus commentitius erat, nec reverà „datus; alii tres verè oblati. Quorum omnium libellorum men„tionem facit ſanctus Flavianus in epiſtola prima ad S. Leonem". Querimonialem libellum exponit per verba Juris-Conſulti: "De „Paternis injuriis conquerentem filium audiri juſtum eſt, & uſita„tum; cum ipſum accuſantem vix quiſquàm ferat". Reſpondeo fabulam denuò non cohærere. Etenim Eutyches de Flaviano non dumtaxat conqueſtus eſt, ſed inſuper accuſavit. Etiam de Neſtoriana Hæreſi. Nec apud ſolum Pontificem, ſed etiam Principem. Accuſavit adeò crudeliter, ut Theodoſius Sanctiſſimum virum coëgerit ad ſolemnem, propriâ manu ſcriptam & ſubſcriptam, fidei profeſſionem. Nec his contentus Eutyches ſuis Conteſtatoriis libellis indidit graviſſimas in optimum Antiſtitem contumelias. Quæ certè non ſunt filialia. Et ad Leonem Papam tranſmiſit libellum, quo Synodale Flaviani Judicium poſtulabat retractari

tractari & circumduci. Addidit eundem aut similem libellum à se exhibitum in ipsa Synodo: Et asseruit fuisse libellum appellationis. Proindè Paschasius Quesnellus denuò, quia rem abnegare non valet, ludit in voculis, atque ita devias suas cogitationes studet consolari.

Etiam mei dignatus est facere memoriam: "Nihil igitur contra „antiquum Canonem & morem agebat Flavianus, qui eo nomine „arguitur à CHRISTIANO LUPO, cum Synodi suæ Acta Ro„mam non retulit". Quod eum Magnus Leo arguerit, est manifestum. Et spero me non delinquere, si tanto potiùs Pontifici credam, quam hodiernis Commentis. Esse Commenta, est supra demonstratum, & in Scholiis ad Dictatum sancti Gregorii septimi. Fateor plures Provinciarum Synodos quandoque non retulisse. At non quid fecerint, sed quid ab ipsis fieri oportuerit, est attendendum. Quid Gallicana olim Ecclesia actitârit, demonstrat S. Innocentii primi Pontificis Rescriptum ad sanctum Victricium Metropolitam Rothomagensem. Et ad Viennensis Provinciæ Episcopos scripsit Magnus noster Leo: "Nobiscum vestra „Fraternitas recognoscat Apostolicam Sedem, pro sui reveren„tia, à vestræ etiam Provinciæ Sacerdotibus, innumeris relatio„nibus esse consultam". Loquitur non de universa Gallia, sed de sola Narbonensi Provincia. Ex ipsa sola affirmat in Romanis scriniis reperiri exemplaria innumerarum relationum. De tanti Pontificis fide Gallicana olim Ecclesia non dubitavit. Cap. 2.

DISSERTATIO QVARTA
DE
ROMANA APPELLATIONE
S. FLAVIANI
EPISCOPI
CONSTANTINOPOLITANI,
Degradati per Ephesinum Latrocinium.

CAPUT PRIMUM.

An S. Flavianus appellaverit ad aliud Generale Concilium, an verò ad solam Romanam Ecclesiam?

DE hac re scribit Reverendus Pater Paschasius Quesnellus: "Appellationum, quæ ad „Sedem Apostolicam delatæ dicuntur primis Ecclesiæ sæculis, omnium celeberrima ea est, quæ data est à sancto Flaviano „Constantinopolitano Episcopo post latam „adversùm se à Dioscoro sententiam. Non „enim tunc, inquiunt, à Provinciali, vel „Diœcesana Synodo, sed ab ea, quæ Oecumenicæ Synodi nomine gaudebat, ex omnibus videlicèt Episcopis collecta, & cui tres præcipui Ecclesiæ Primates & Patriarchæ, Occidentalis per Legatos, Orientales per se ipsi intererant". Non malè. Proinde hoc exemplo magnificè demonstratur etiam à Generali Synodo posse provocari ad solum Romanorum Episcopum, adeòque ipsum istâ Synodo esse omninò superiorem. Quoniàm ab ipso non solummodò supplicatur Synodalis

nodalis judicii revisio, sed propriissimè ad ipsum appellatur. Etenim non solus Dioscorus Alexandrinus, sed etiam Juvenalis Hierosolymitanus, Thalassius Cæsaræensis in Cappadocia, Basilius Seleucienſis, & cæteri Primates, immò omnes Latrocinali Judicio cooperati Episcopi, in retractatoria apud Chalcedonem Synodo fuerunt demutati in reos, compulsi ad suorum operum rationes, & solemnem pœnitentiam. Excipe solos illos, qui per humilem pœnitentiam anteà à Magno Leone supplicaverant veniam, ac impetraverant. Quorundam hodiernæ in Apostolicam Sedem contumeliæ interim nos cogunt in res lucidas tempus expendere. Quarè nolim per easdem assidu[illegible]eas serram ducere: Discutere volo sola necessaria aut utilia. Rei series est compendio exponenda.

Dum Dioscorus Patriarcha Alexandrinus, ac Synodalis Præsidentiæ apud Ephesum invasor, in S. Flavianum pronuntiavit Latrocinalem sententiam, optimus Episcopus repositit: "Appello „à te". Et Hilarus Romanæ Ecclesiæ Archi-Diaconus, ac sancti Leonis Pontificis Legatus, adjunxit. "Contradicitur". Ita habent Acta Synodalia. Eadem de re scribit Eutychianæ hæresis Breviculus, seu Acta super nomine Acacii Episcopi Constantinopolitani: "Flavianus deijcitur, contradicentibus Vicariis Roma„nis". Reverà enim non solus Hilarus contradixit, sed etiam ejus in Legatione Collega, Renatus Romanæ Ecclesiæ ad S. Clementis titulum Cardinalis Presbyter. Lucet ex datis postmodò ad ipsum literis Theodoreti Cyrensis Episcopi: "Cognovimus arden„tem, justumque zelum Pietatis tuæ, & justissimam ac legiti„mam libertatem, quâ usus es, cum ea, quæ apud Ephesum „temerè, ac licenter acta sunt, reprehenderes. Nec soli nos „ista didicimus, sed in omnem terram rectæ mentis tuæ sonus „exivit, & omnes justitiam, zelum, libertatem, & adversùs „iniquitatem injectas à te minas decantant. Et hæc quidem egit „Pietas tua, cum unicam cædem conspexisset". Nempe cædem S. Flaviani, quem sceleratus, & Episcopi nomine indignus Dioscorus coram se genuflexum invasit calcibus in conspectu totius Synodi, & inflixit lethalia vulnera, ex quibus paucos post dies novus iste Abel migravit ad Dominum. Renatus igitur non dumtaxat Latrocinali Judicio contradixit, sed insuper est minatus Dioscoro: Et quidem cum zelo, ac libertate. Haud dubiè

protestatus est ista omnia, quoniàm sine Apostolicæ Sedis authoritate, immò contra ejus sacrosanctas Jussiones, & per invasum ejus privilegium acta, esse Latrocinalia Attentata : Et Dioscoro minatus est talionem. Quarè mendosa sunt hæc laudati Breviculi de Romanis Legatis Ephesum proficiscentibus verba : "Presbyter Renatus in Delo Insula morte præventus est". Julius Puteolanus Episcopus, Legatorum Primas, quoniàm nec in Synodo, nec post ipsam reperitur ulla ejus memoria, videtur isthic obiisse. Quidquid sit, non unum, sed plures Romanæ Ecclesiæ Legatos isti judicio contradixisse, testatur Victor Episcopus Tonnonensis. Eamdem contradictionis meminit in Chronico Prosper Tyro : "In Ephesino Concilio Dioscorus Alexandrinus „Episcopus, Primatum sibi vindicans, absoluto Eutyche, in „Flavianum Episcopum Constantinopolitanum damnationis sen„tentiam tulit, reclamante Hilaro, Diacono Ecclesiæ Romanæ, „qui vice S. Leonis Papæ cum Julio Episcopo Puteolano à Sede „Apostolica fuerat destinatus. Nam cum omnes Episcopi in „Concilio constituti, vi & metu Comitum, vel militum, quos „Dioscoro Alexandrinæ urbis Episcopo attribuerat Imperator, „compellerentur huic hæresi accommodare consensum, memo„ratus Diaconus, inter tot vitæ pericula constitutus, voce con„tradictionis emissa, cum in ejus propterea perniciem sæviretur, „relictis illic omnibus suis, latenter abscessit, ut præfato Papæ, „vel cæteris Italiæ Sacerdotibus, qualiter ibi Catholica fides „fuerat violata, sua delatione promeret". Omnes suos Legatos
Ep. 40. 41. contradixisse scribit in literis ad Imperatorem Theodosium, ac ad ejus sororem Pulcheriam etiam Magnus Leo, singulariter tamen laudans Hilarum Diaconum. Porrò appellans Flavianus non expressit invocatum à se Judicem. Hinc quæstio est, an ad solum Pontificem appellaverit, an verò ad aliam Generalem Synodum ? Hoc enim placet Reverendo Patri Paschasio Quesnello. Petrus de Marca hic deseritur à suis Symmystis.

Respondeo S. Flavianum appellâsse ad solum Pontificem Leonem. Lucet ex ejusdem Magni Leonis testimonio in literis ad Imperatorem Theodosium : "Quia Dominicæ Incarnationis
Ep. 29. C. 3 „Sacramento impiè nunc à paucis imprudentibus obviatur, om„nes partium nostrarum Ecclesiæ, omnes Mansuetudini vestræ „cum gemitibus & lachrymis supplicant Sacerdotes, ut quia & nostri

„noſtri fideliter reclamárunt, & eiſdem libellum appellationis „Flavianus Epiſcopus dedit, Generalem Synodum jubeatis intra „Italiam celebrari, quæ omnes offenſiones ità aut repellat aut „mitiget, ne ultra aliquid ſit, vel in fide dubium, vel in cha„ritate diviſum. Quam autem poſt appellationem interpoſitam „hoc neceſſariò poſtuletur, Canonum Nicææ habitorum De„creta teſtantur". Eadem verba Leo repetit in alia ad eundem „Principem epiſtola, & adjungit de Nicænis Canonibus: "Quæ „ſubter adnexa ſunt". Et ſubter adnexuit Sardicenſem Cano„nem de Romanis appellationibus damnatorum Epiſcoporum. Per quam adnexionem altè clamavit S. Flavianum appellâſſe ad ſuam Sedem. Affirmavit enim ipſum appellâſſe iſta appellatione, quam laudant & ſtabiliunt, & cujus proſequendæ ac exequendæ modum præſcribunt iſti Canones. At verò iſtorum fundamentalis vox eſt: "Sancti Petri memoriam honoremus". Palàm laudant ac ſtabiliunt appellationes Romanas. Alia ipſorum palmaris vox eſt de invocato per appellantem Romano Epiſcopo: "Faciet quod „ſapientiſſimo conſilio judicaverit". Leo permanſit conſtans in ſuo, quod ante Epheſinum Latrocinium placuerat, conſilio. Uti tunc conſuerat retractatorium Eutychianæ appellationis Judicium debere fieri in Generali intra Italiam Synodo, ità nunc iſtud ipſum cenſet de appellata cauſſa S. Flaviani. Addit has ſuas preces eſſe fundatas in Nicænis, ſeu Sardicenſibus Canonibus, ideoque ſibi non poſſe denegari. Quod nempè ad ſe eſſet facta appellatio, ideoque in ſuo, quod iſti Canones ſapientiſſimum prædicant, Beneplacito haberet omnia. Sanè non ad ejus Sedem, ſed ad Generalem Synodum interjecta appellatio ei non faciebat iſtam expoſtulandi fiduciam.

Ep. 40. C. 2

Aſſertio lucet etiam ex his verbis: "Eiſdem libellum appella„tionis Flavianus Epiſcopus dedit". Proinde non ſola voce appellavit Flavianus, ſed etiam per libellum. Utiquè poſt Latrocinale Judicium, antequàm conijceretur in carcerem, vel certè antequàm in exilium propelleretur. In ipſo judicio appellavit voce, poſtmodò appellationem redegit in libellum, & tradidit Legatis Apoſtolicis. Nempè portandum & tradendum Pontifici, & ab ipſo diſcutiendum in retractatorio Judicio. Quin Leò Pontifex, & Apoſtolica S. Petri Sedes fuerint in ipſo expreſſa, non eſt dubitandum: Attamen quia ſacrum iſtud inſtrumentum eſt à nobis

perditum, per ipsum non possumus obstruere os loquentium iniqua. Ipsum obstruit magnus Leo in literis ad Imperatricem Pulcheriam: "scripsimus de hac re", Actis Ephesini Latrocinii, & appellatione S. Flaviani, "ad glorioſissimum Principem, ut fidem, in qua ne-
Epist. 47. „natus per Dei gratiam regnat, nulla sinat novitate corrumpi, quo-„niàm Flavianus Episcopus in nostra omnium communione persi-„stit, atque hoc, quod factum est sine consideratione justitiæ, & „contra omnem Canonum disciplinam, ratum haberi ratio nulla „permittit, Et quia dissensionis scandalum non abstuliſſet Ephesina „Synodus, sed auxiſſet, habendo intra Italiam Concilio & locus „constituererur & tempus, omnibus querelis & præjudiciis partis „utriusquè suspensis, quò diligentius universa, quæ offensionem „generaverunt, retractentur". Admisit S. Flaviani appellationem, ipsum revestit Episcopatu, firmat in Episcopali ad omnes Ecclesias communione, ejus appellationi dat effectum suspensivum, ad retractatorium sine Latrocinali violentia peragendum examen postulat concedi Synodum in Italia, ei præfigi tempus & locum, & hæc omnia per Theodosium ratificari. Hæc omnia postulat virtute Canonum Sardicensium. Omnia sunt vana & frivola, immò & violenta Attentata, si Romana Sedes â Flaviano non fuit invocata.

Epist. 45. Hæc eadem lucent ex literis ad Clerum & Populum Constantinopolitanum. Affirmat Flavianum fuisse à Dioscoro & ejus Latrocinio iniquè damnatum, & prosequitur: "Sed hos ausus confi-„dimus Christianissimo Principi minimè placituros. Nunc quia „Ecclesiam vestram hac ratione cognovimus dissipatam, consolan-„dos & adhortandos vòs esse credidimus nostris epistolis, ut pro „Catholicæ fidei defensione perfidorum nequitiæ resistatis. No-lumus enim Dilectionem vestram hoc mœrore percelli, cum major „gloria vestram sit subsecutura constantiam, si à probabili Sacerdote „vestro nullæ vos minæ, nulla formido divulserit. Quisquis enim „incolumi atquè superstite Flaviano Episcopo vestro fuerit ausus „Sacerdotium invadere, nunquàm in communione nostra habebi-„tur, nec inter Episcopos poterit numerari. Nos enim sicut Ne-„storium in sua perversitate anathematizavimus, ità eos qui veri-„tatem carnis nostræ in Domino Jesu-Christo denegant, pari „execratione damnamus". Epistola videtur scripta ante confirmatum ab Imperatore Theodosio Latrocinium. Ante Ecclesiæ Constantinopolitanæ ordinatum Anatolium. Saltem scripta est, ante-

quàm

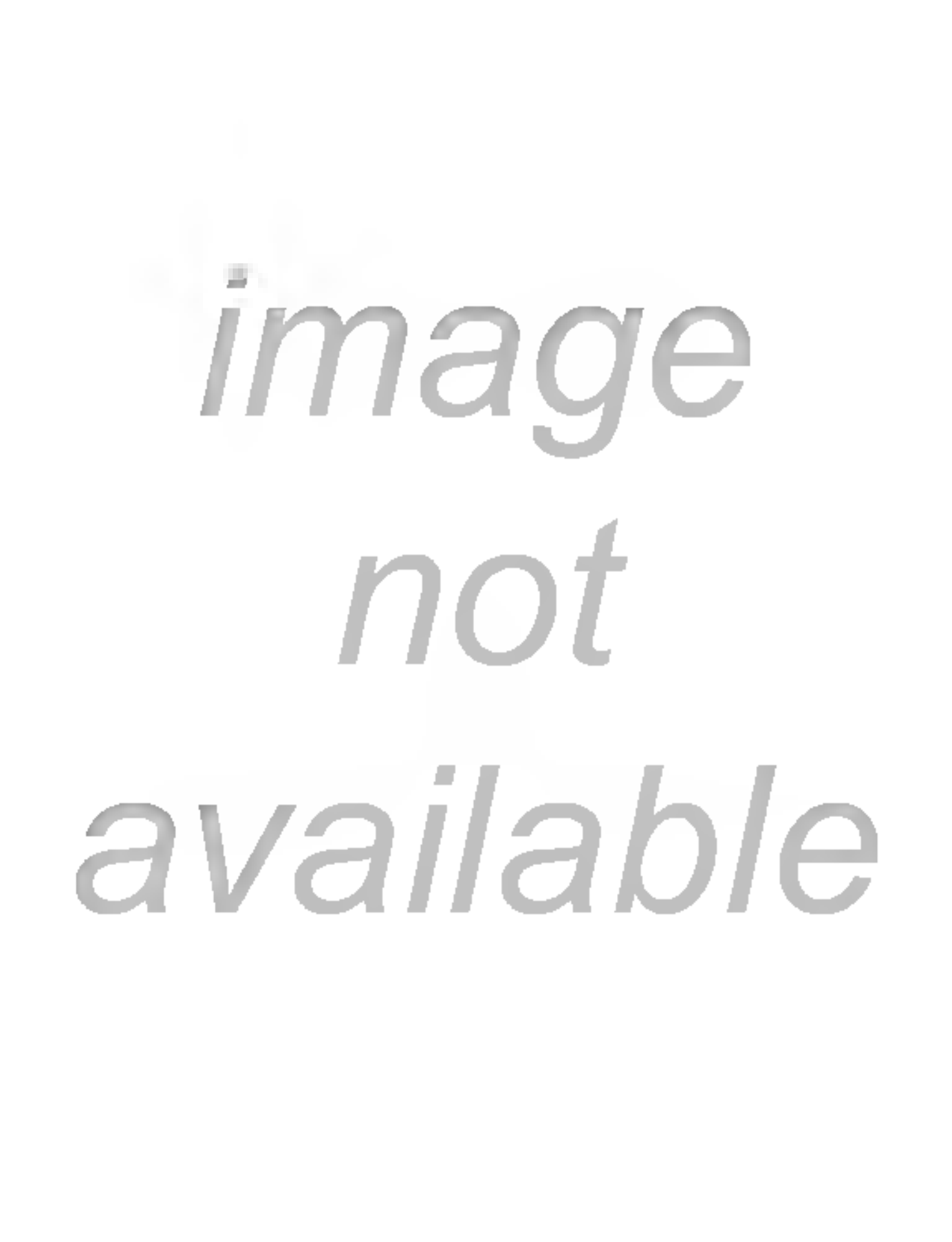
image
not
available

nem, ipsum revestiens, & omnia suspendens. Hæc sunt quæ epistolæ Perlator ei debebat fideli enarrare sermone. Etenim & brevis hæc epistola, & epistola ad Imperatorem Theodosium, & epistola ad Imperatricem Pulcheriam, per quas Papa Flavianum revestit, & ad retractandam ejus caussam postulat in Italia Synodum, datæ sunt eodem die, tertiò Idus Octobris. Hinc pluribus ad Principes, paucis ad Flavianum scripsit, plura illi exponi mandans per Tabellarium. Eadem die scripsit ad Julianum Coënsem, & ad Anastasium Thessalonicensem Episcopum: Forsan & ad alios. Hinc breviter ad Flavianum. Interim hæc omnia simul juncta lucidè demonstrant Sanctum Flavianum appellâsse ad solum Pontificem,

Quid opus multis? Valentiniani III. Imperatoris ad Collegam Theodosium epistola est lucidissima: "Cum advenissem in Urbem „Romam ad Divinitatem placandam, sequenti die ad Basilicam „Apostoli Petri processi, & illic post venerabilem noctem diei „Apostoli, & à Romano Episcopo, & ab aliis cum eo ex diversis „Provinciis congregatis, rogatus sum scribere vestræ Mansuetudini „de fide, quæ cum sit conservatrix omnium fidelium animarum, „dicitur perturbata, quam nos à nostris Majoribus traditam debe„mus cum omni competenti devotione defendere, & dignitatem „propriæ venerationis Beato Apostolo Petro intemeratam & in no„stris temporibus conservare: Quatenùs Beatissimus Romanæ ci„vitatis Episcopus, cui Principatum Sacerdotii super omnes An„tiquitas contulit, locum habeat ac facultatem de fide & Sacer„dotibus judicare, Domine sanctissime Pater, & Venerabilis Im„perator. Hujus enim rei gratiâ, secundùm solemnitatem Conci„liorum, & Constantinopolitanus Episcopus eum per libellos ap„pellavit, propter contentionem, quæ orta est de fide. Huic itaque „postulanti & conjuranti salutem nostram communem, annuere non „negavi, quatenùs ad tuam Mansuetudinem meam petitionem in„gererem, ut prædictus Sacerdos, congregatis ex omni Orbe etiam „reliquis Sacerdotibus intra Italiam, omni præjudicio submoto, à „principio omnem caussam, quæ vertitur, sollicitâ probatione cog„noscens, sententiam ferat, quam fides & ratio veræ Divinitatis, expo„scit.

Affirmat varia. Primò, quod Romanæ civitatis Episcopo Sacerdotii super omnes Principatum Antiquitas contulerit. Secundò, quod

quod ex hujus Principatus cauſſa ad ipſum ſpectet de fide & omnibus Epiſcopis judicare. Tertiò, quod hæc non dumtaxat in antiquitate, ſeu antiqua conſuetudine fundentur, ſed etiam in ſolemnitate Canonum. Quartò, quod ex iſtis fundamentis Conſtantinopolitanus Antiſtes, utiquè S. Flavianus, ad ipſum per libellos appellaverit. Non ſola voce in ipſo Latrocinali Judicio, ſed etiam poſt ipſum per libellos. Non ad totius Eccleſiæ, aut totius Occidentis Synodum, ſed ad ſolum Epiſcopum Romanorum. Quintò, quod totius Mundi Epiſcopos in Generalem Synodum congregare ſpectet ad eundem Pontificem. Sextò, quod in iſta Synodo etiam ad ipſum ſpectet omnem cauſſam à principio retractare, & definitivam ferre ſententiam. A pravis Miniſtris circumſcriptus Theodoſius in litteris, quibus palam favit Neſtorio, & ſanctum Cyrillum per duras minas coëgit ad Epheſinam Synodum, ſanctum Celeſtinum Pontificem tacito nomine reprehendit, quod iſtas quæſtiones definiiſſet ſolus, adjungens iſta ex Majorum more ſpectare ad Oecumenicam Synodum. Haud dubiè ſimilia ſcripſerat etiam pro Eutychete. Hunc ejus errorem notat Valentinianus, aſſeverans omne de fide ac Epiſcopis, etiam in Generali Synodo, judicium ſpectare ad Epiſcopum civitatis Romanæ.

Eadem omnia confirmat in literis ad eundem Theodoſium Galla Placidia Auguſta, Conſtantii Imperatoris vidua, Mater Valentiniani: „Non enim modicum detrimentum eſt ex his quæ geſta „ſunt, ut fides, quæ tantis temporibus regulariter cuſtodita eſt à „ſacratiſſimo Patre noſtro Conſtantino, qui primus Imperio ſplen„duit Chriſtianus, perturbata ſit ad arbitrium unius hominis, qui „in Synodo Epheſinæ civitatis odium & contentiones potiùs exer„cuiſſe narratur, militum præſentiâ & metu impetens Conſtantino„politanæ civitatis Epiſcopum Flavianum, eò quod libellum ad „Apoſtolicam Sedem miſerit, & ad omnes Epiſcopos harum par„tium, per eos qui directi fuerant ad Concilium à Reverendiſſimo „Epiſcopo Romæ, qui ſecundùm definitiones Nicæni Concilii ſunt „conſueti intereſſe, Domine Sacratiſſime Fili, venerabilis Impera„tor. Hac itaque gratiâ tua Manſuetudo, tantis turbis reſiſtens, „veritatem fidei Catholicæ Religionis immaculatam ſervari præci„piat, ut ſecundùm formam & definitionem Apoſtolicæ Sedis, „quam & nos tanquàm præcellentem ſimiliter veneramur, in ſtatu „Sacerdotii illæſo manente per omnia Flaviano, ad Concilium Apo-

„ſtolicæ Sedis Judicium tranſmittatur, in qua primus ille, qui co-
„leſtes Claves fuit dignus accipere, Principatum Epiſcopatus ordi
„navit, quando ſcilicet decet nos huic maximæ civitati, quæ Do-
„mina omnium eſt civitatum, in omnibus reverentiam conſerva-
„re". Diſertè affirmat Flavianum appellàſſe ad Leonem. Et ejus appellationi rogat donari ſuſpenſivum effectum : Secundùm Canones. Inſuper poſtulat retractatorium Judicium tranſmitti ad Concilium Sedis Apoſtolicæ. Non ad Oecumenicam Synodum; ſed ad Synodum ſolius Romanæ Provinciæ. Hanc judicat ſufficere. Quod nempè iſta Synodus eſſent Epiſcopi harum partium, ad quos Flavianus appellaverat. Si tamen appellaverit. Etenim penitùs exiſtimo, quod ipſis potiùs expoſuerit ſuam cauſſam, commendandam S. Leoni. Interim res cadit in idem. Quidquid fuerit, Galla Placidia iſtud ipſum poſtulavit à ſancta Imperatrice Pulcheria: "Cle-
„mentia tua ſecundùm Catholicam fidem conſpirare dignetur, ut
„quidquid illo tumultuoſo, miſerrimoque Concilio conſtitutum
„eſt, omni virtute removeatur, ut omnibus integris permanenti-
„bus, ad Apoſtolicæ Sedis Judicium, in qua primus Apoſtolorum
„B. Petrus Sacerdotii Principatum tenuit, Epiſcoporum cauſſa mit-
„tatur".

Eadem omnia in literis ad Pulcheriam Auguſtam inſigniter exponit Hilarus Romanæ Eccleſiæ Archi-Diaconus. Exponit Latrocinale Dioſcori de Flaviano Judicium, ſuam contra illud generoſam proteſtationem, ſuumque per multa pericula reditum ad Romanam civitatem, & proſequitur : "Veſtra itaque veneranda
„Clementia cognoſcat à S. Leone Papa cum omni Occidentali Con-
„cilio reprobari omnia, quæ in Epheſo contra Canones per tumul-
„tus & odia ſæcularia à Dioſcoro Epiſcopo geſta ſunt, & nullà
„ratione hæc in his partibus ſuſcipi poſſe, quæ per potentiam præ-
„dicti, non ſine læſione fidei, & præjudicio ſanctiſſimi viri, in-
„noxiique Flaviani commiſſa ſunt. Quæ verò conſtanti ac forti
„authoritate pro fide à me nunciata ſunt, ſuperfluum credo narrare.
„Nam hæc ex literis BB. Papæ poteritis agnoſcere". Per reducem Hilarum de appellatione inſtructus Leo mox coëgit ſuæ ac vicinarum Provinciarum Synodum, & decrevit omnia ſuperiora. Latrocinalem Synodum caſſavit & circumduxit ; admiſit S. Flaviani appellationem ; ipſum reveſtivit, & firmavit in plena Epiſcopali apud omnes Eccleſias communione ; ipſius appellationi adſcripſit effe-

ctum

ctum ſuſpenſivum ; ipſi quemcumquèi ſuperordinari rigidiſſimè vetuit ; retractatorium Judicium voluit fieri in celebranda intra Italiam Synodo : Et hæc omnia per varias literas ſcripſit ad Theodoſium, ad Pulcheriam, ad Julianum Coenſem Epiſcopum, ad ſanctum Flavianum, & ad alios. Omnis Occidens admiſit promptiſſimè: Etiam ante datum auxilium ab Imperatore Valentiniano. Etenim omnes iſtæ literæ ſunt ſcriptæ tertio Idus Octobres, & Valentinianus Romam non venit, niſi ad ſequens Feſtum Principis Apoſtolorum. At circumſcriptus in Eutychetis patrocinium, ac in S. Flaviani odium Theodoſius obedire non permittebat Orientalem Eccleſiam : Hinc ipſi per varios modos ac mediatores ſupplicavit Pontifex. Et licèt non exaudiretur, uti non deſiit Principatu ſui Romani Sacerdotii.

Etenim Omnes Orientales Epiſcopos, qui Latrocinali in ſanctum Flavianum judicio adfuerant & conſenſerant, ſuſpendit à ſuæ Sedis ac totius Occidentalis Eccleſiæ communione. Romana Eccleſia Orientales Epiſcopos, dum ob Regiam præſentis Imperatoris violentiam aliter non poterat, ſic olim fuit conſueta punire & frænare. Lucent iſta ex S. Leonis literis ad Anatolium, propter Regias Martiani & Pulcheriæ preces jam confirmatum in Epiſcopatu Conſtantinopolitano : "De Fratribus verò, quos & epiſtolis tuis, & Le- Epiſt. 6 e.
„gatorum noſtrorum relatione, communionis noſtræ cupidos eſſe
„cognovimus, eòquod doleant ſe contra potentiam, contraque
„terrores non tenuiſſe conſtantiam, ſed alieno ſceleri præbuiſſe
„conſenſum, cum eos ità formido turbâſſet, ut in damnationem
„Catholici atque Innocentis Antiſtitis, & in receptionem deteſtabilis
„pravitatis trepido famularentur obſequio, illud quidem quod
„præſentibus & agentibus noſtris conſtitutum eſt approbamus, ut
„ſuarum interim Eccleſiarum eſſent communione contenti, ſed cum
„Legatis noſtris, quos miſimus, participata tecum ſollicitudine vo-
„lumus diſponatur, quatenùs hi, qui plenis ſatisfactionibus malè
„geſta condemnant, & accuſare ſe magis eligunt quàm tueri, pacis
„& communionis noſtræ unitate lætentur, ità ut digno priùs
„anathemate, quæ contra fidem Catholicam ſunt recepta, dam-
„nentur".

Affirmat & docet varia. Primò, quod omnes Latrocinali Judicio cooperatos Orientis Epiſcopos removerit à ſua communione. Nempè in iſta poſt Hilari Diaconi editum Synodo, quâ Flaviani appellationem admiſit, ac ipſum reveſtivit. Proceſſit ex antiqua Eccle-

siæ regula, laudata ac stabilita per Africanum Canonem: "Placuit „ut à quibuscumquè Judicibus Ecclesiasticis ad alios Judices Eccle„siasticos, ubi est major authoritas, fuerit provocatum, non eis „obsit, quorum fuerit soluta sententia, si convinci non potuerint „vel inimico animo judicâsse, vel aliqua cupiditate, vel gratiâ de„pravati". Isti Episcopi, licèt non inimico animo, tamen cupiditate & gratiâ depravati judicaverant, ideòque magnus Leo ipsos meritò castigavit. Secundò discimus, quod isti Episcopi [illegible] vixit Imperator Theodosius, in patientiâ [illegible] inuerint. Etenim ille confirmârat Ephesinum Latrocinium, & adversùs ipsum nec preces nec instructiones dignabatur admittere. At verò post ejus mortem Imperio admotus Martianus exaudivit magnum Leonem, omniaque ejus Decreta ac Postulata veneratus est, & confirmavit. Tunc igitur istorum Episcoporum plurimi agnoverunt errorem, & primò ad Julianum Coënsem Episcopum, Leonis isthìc Legatum, deinde recurrerunt ad ipsum Pontificem, & suæ infirmitati ac lapsui indulgentiam supplicârunt, recipere communionem cum Romana, adeoque & cum omni Orthodoxa Ecclesia. Et Leo per gradus processit. Primò ratam habuit factam eis à suis Legatis gratiam: Apostolicam communionem intra solam cujusquè Ecclesiam. Deindè ipsis, dummodò Eutychianæ perfidiæ solemniter dicerent anathema, restituit plenam communionem.

Pontifex pergit in sua epistola: " De nominibus autem Dioscori" Patriarchæ Alexandrini, "Iuvenalis" Hierosolymitani, "& Eustatii" Berytensis in prima Phœnicia Episcopi, "ad Sacrum Altare non reci„tandis Dilectionem tuam hoc decet custodire, quod nostri ibi„dem constituti faciendum esse duxerint, quodque honorandæ „S. Flaviani memoriæ non repugnet, & à gratia tua Christianæ Plebis „animos non avertat. Nam iniquum nimis est atquè incongruum, „eos qui innocentes & Catholicos suâ persecutione vexarunt, San„ctorum nominibus sine discretione misceri, cum damnatam im„pietatem non deserentes, ipsi se suâ pravitate condemnent: Quos „convenit aut percelli pro perfidia, aut laborare pro venia". Dioscorus palam ex inimico animo in sanctum Flavianum processerat, Juvenalis autem & Eustatius, qui ex officio debuerant compescere, singulariter adjuverant: Hinc ipsos Pontifex censuit singulariter castigandos. Eos nec communione, nec gradu privavit. Etenim omnes tres Chalcedone comparuerunt ut Episcopi: Et in prima Actione

tione Dioſcorus aſſedit ut Patriarcha. Diſcedere & exire compulſus fuit, non quia degradatus aut excommunicatus, ſed quia ex Iudice demutatus in Reum. Per ſanctì Flaviani appellationem. Hanc igitur pœnam Pontifex in iſtos [illegible] ſuit: Et inſuper ipſorum nomina no[illegible] ad Sacra[illegible]um. ipſos ſuſpendit à celebra[illegible]am, immò ab omni perceptione Sacroſanctæ Euchariſtiæ. Nam quorum nomina recitari, ſeu Domino Deo ad Altare offerri non poterant, communicabant ſine Oblatione. Erant Conſiſtentes, excluſi à Perfectione.

Et ex his addiſcimus plura. Primò, quod Orientalis Eccleſia tunc plenè dependeret ab Occidentali. Etiam à ſola Romana. Secundò, quod S. Flaviani appellationem, & omnes ejus appendices ſolus Leo adminiſtraverit, citrà omnem dependentiam à Generali Concilio. Hinc enim lapſi apud Epheſum Epiſcopi ſuam reparationem non diſtulerunt uſque ad futuram Synodum, ſed ipſam à ſolo Leone ſupplicàrunt ac impetrârunt. Et iſtam reparationem probavit omnis Eccleſia. Omnes enim iſti Epiſcopi fuerunt tanquàm integri admiſſi ad Synodum Chalcedonenſem. Tertiò addiſcimus, quod magnus Leo, S. Flaviani appellationem in alia Generali Synodo retractatam volens, non ex Canonum neceſſitate, ſed ex ſpontaneo juxta Canones Beneplacito voluerit. Ob rationes. Potuerat ſolus retractare ac definire. Sardicenſes enim Canones ſapientiſſimo ejus Beneplacito permittunt & credunt omnia. Nempe ſuper S. Petri Cathedram nihil auſi conſtituere, ſcientes illi omnia conceſſa à Domino. Quartò diſcimus, quod hæc omnia ſciverit; & profeſſa fuerit Galla Placidia, Theodoſium rogans, ut omnem Flaviani cauſſam tranſmitteret "ad Concilium Sedis Apoſtolicæ". Ejus Secretarii erant peritiſſimi legum & Canonum. Quintò, quod Pontifex poſſit ſibi reſervare varia, & Patriarcharum etiam manus conſtringere. Etenim lapſos apud Epheſum Epiſcopos à ſe ſolo voluit reparari. Sextò, quod iſtam reſervationem ac reparationem poſſit ſante ipſos Patriarcharum oculos per ſuos etiam Legatos exercere. Septimò, quod magnus Leo iſtà in re noluerit Patriarchas ex integro mutilare. Hinc addidit: "Participatâ tecum ſollicitudine". Octavò, quod Pontifex ſit manifeſtè ſuperior Generali Concilio. Etenim appellatio non fit, niſi ad Superiorem.

Quod S. Flavianus non ad Generalem Synodum, ſed ſolam Apoſtolicam Sedem appellaverit, diſertè etiam teſtatur in Neſtorianæ

ac Eutychianæ hæreſis Breviario Liberatus, Carthaginenſis Eccleſiæ Archi-Diaconus: "Hæc ergo" ſecundâ Epheſinâ "Synodo decernente, „& reſtituente Eutychi Presbyterii dignitatem ac Miniſterii Præ-„ſulatum, Flavianus quidem & Euſebius", Dorylæenſis Epiſcopus, Cap. 12. "carceri mancipantur. Porrò locum obtinentes Papæ Leonis om-„nibus, quæ geſta" ſunt, contradixerunt: Flavianus autem, contra ſe "prolatâ ſententiâ, per ejus Legatos Sedem Apoſtolicam appel-„lavit libello". Apoſtolicam Sedem in ſuis Legatis veneratus eſt, ideoque ipſis tradidit ſuæ appellationis libellum. Liberatus diſertè ſcribit non ſolum Hilarum, ſed Apoſtolicos Legatos Latrocinali Judicio contradixiſſe. Eidem debemus gratias, quod nos doceat Flavianum ac Euſebium fuiſſe apud Epheſum à Dioſcoro carceratos. Comes Marcellinus addit S. Flavianum fuiſſe relegatum Hypepam Aſiæ. Et Proſper Tyro: "S. Flavianus inter manus eorum, „à quibus in exilium ducebatur, glorioſo ad Chriſtum fine tran-„ſivit". Etenim à Dioſcoro fuerat impetitus calcibus, & graviter læſus. "Cæſus Flavianus, & multis injuriis affectus, dolore pla-„garum migravit ad Dominum". Sunt verba Liberati. Hæc eſt cauſſa, cur Magnus Leo Sanctiſſimum Epiſcopum non repoſuerit in ſuam Sedem. Proſper ſubjungit: "Martiani Auguſti Edictis, „Apoſtolicæ Sedis authoritatem ſecutis, Synodus Epheſina damna-„tur". Non per aliam Synodum, ſed per ſolam authoritatem magni Leonis.

CAPUT

CAPUT II.

Diſcutiuntur quædam Commenta Reverendi Patris Paſchaſii Queſnelli.

Aſchaſius Queſnellus laudat Magni Leonis ad Imperatorem Theodoſium literas, & commentatur: "Ex deſcriptis epiſtolæ verbis aliud nobis „validiſſimum adeſt argumentum, quo à Flavia„no Synodum appellatam eſſe conſtat, ac deinde „Leonem, quaſi Synodi Caput. Cum enim Leo ex „appellatione illius Epiſcopi congregandæ Synodi „Oecumenicæ neceſſitatem arceſſat, Sole clarius eſt appellatam „eſſe Synodum, nec alterius authoritatem pulſatam eſſe appella„tionis libello, ut de Epheſini Latrocinii ſententia judicium fieret". Epiſt. 40.

Quam autem, "inquit", poſt appellationem interpoſitam hoc neceſſariò poſtuletur, Canonum Nicææ habitorum Decreta teſtantur. "Si enim ad unum ex Occidentalibus Epiſcopum cum Provinciali „vel Diœceſana Synodo provocatum eſt, quidni ſolus cum ſuis „Com-Provincialibus judicium adornat? Ut quid omnium Eccle„ſiarum Sacerdotes è ſuis Sedibus demoventur, ſi unius judicio „poſſit cauſſa finiri? Cur" neceſſariò "poſtulata Synodus Oecu„menica, quando non Oecumenica Synodus appellata eſt? Si Se„des Primaria libello adita eſt, Sedi ſuæ Pontifex litigantes ſiſtat, „rem diſcutiat, Co-Epiſcoporum ſententiam poſtulet, judicium „decernat: Et cauſſa finita eſt. Sed ideò" neceſſariò "poſtulari „Generalem Synodum" poſt appellationem interpoſitam "cenſuit „Leo, quia illam à Flaviano poſtulatam eſſe ex ipſius libello, „atquè ex conſuetudine Eccleſiaſtica intellexit. Nec ſuæ providen„tiæ, judicioque exiſtimavit eſſe permiſſum, an Synodo cogendæ „ſuperſederetur, an inſtaretur, ſed ex neceſſitate & officii ſui debi„to eſſe duxit pro ea impetranda etiam" cum gemitibus ac lachrymis, "ut ipſe ait", & genibus provolutum deprecari, "ut ſcribit „Liberatus".

Errores varii. Primus eſt, quod Flavianus non ſolam Apoſtolicam

licam Sedem, ſed Generalem Synodum invocaverit. Etenim diſertè contrarium jam audivimus ab Imperatore Valentiniano, ab ejus Auguſta Matre Galla Placidia, & à Liberato, doctiſſimo Carthaginenſium Archi-Diacono. Secundus eſt, quod S. Leo ex S. Flaviani appellatione arceſſat neceſſitatem convocandæ Generalis Synodi. Etenim Pontifex ex iſta appellatione arceſſit neceſſitatem, non quâ ipſe iſtam Synodum obligetur poſtulare & celebrare, ſed quâ Theodoſius ipſam à Pontifice poſtulatam obligetur concedere. Affirmat omnem hujus appellationis adminiſtrationem ad ſe ac ſuam Sedem ſpectare per Nicænos, aut Sardicenſes Canones. Subſumit ſe judicare Oecumenicam Synodum huic plenè auferendo ſcandalo eſſe neceſſariam, aut ſanè expedientiſſimam: Hinc concludit Theodoſio eſſe neceſſitatem, ſeu obligationem illius concedendæ. Hunc eſſe Papalium verborum ſenſum eſt omni luce clarius. Tertius error eſt, quod ſolus cum ſuæ Provinciæ Synodo Pontifex non potuerit hoc judicium adornare. Etenim ipſum ad hoc faciendum adhortata fuit Galla-Placidia, ac iſtud ipſum ſuadens Imperatori Theodoſio diſertiſſimis verbis ſupplicavit omne judicium tranſmitti ad ſolum "Con„cilium Sedis Apoſtolicæ". Iſtud ipſum profeſſus eſt Imperator Valentinianus: "Prædictus Sacerdos" „ Magnus Leo; "congregatis „ex omni Orbe etiam reliquis Sacerdotibus intra Italiam, à prin„cipio omnem cauſſam ſollicitâ probatione cognoſcens, ſententiam „ferat". Verba ſunt altiùs conſideranda. Magno Leoni non ſolam ſuffragii Prærogativam, ſed ipſi ſoli adſcribunt omne iſtud judicium. Ipſi ſoli deciſivum ſuffragium. Non quod in omni Oecumenica Synodo ſit Romano Epiſcopo iſta poteſtas: Nullo modo. Sed quod ipſa illi ſit in Oecumenicis Synodis, quas ejus arbitratu convocari contigerit ad retractandas Romanas appellationes. Hæc appellatio recuſato aut improbato Judici ligat omnes manus, & cauſſam pleno jure devolvit ad ſolum Pontificem. Canones Sardicenſes ipſi tradunt, aut potiùs declarant ac ſtabiliunt traditam ipſi à Chriſto Domino facultatem, qua retractatorſum Judicium poſſit vel per ſemetipſum ſolus agitare ac definire, vel etiam delegare eidem Synodo, vicinæ Provinciæ, toti Diœceſi, vel etiam tòti Eccleſiæ in Oecumenico Concilio. Prout Sapientiſſimo ſuo arbitrio judicaverit expedire. Quicumquè autem aut qualiſcumquè Delegatus judicat ex ſola authoritate Delegantis, atquè

què ità in ipso solo est, & ex ipso solo procedit omnis authoritas decidendi. Hic est sensus Imperatoris Valentiniani.

Quod sine Generali Synodo solus magnus Leo ad S. Flaviani appellationem retractandam ac definiendam sufficerit, evidenter censuit universa Chalcedonensis Synodus. Etenim ad ipsam omnes quatuor Apostolicæ Sedis Legati uno ore dixerunt: "Synodus", Latrocinalis Ephesina, "proferri non potest, in qua illa nefaria „delicta relecta sunt. Si ergò & à Beatissimo & Apostolico Ro- Actio. 10.
„manæ urbis Episcopo omnia, quæ ibi gesta sunt, vana sunt „habita, claret quia & Beatissimus Episcopus Antiochenæ civi-„tatis extra hæc est, quem post hæc Beatissimus Episcopus in „propria communione suscepit". Et Anatolius Constantinopolitanus Episcopus confirmavit: "Definimus nihil horum valere, „quæ in illa, quæ dicitur Synodus, sunt confecta, nisi illud „circa Sanctissimum Maximum, magnæ Antiochenæ civitatis „Episcopum. Quoniam & Sanctissimus Leo, Romanus Archi-„Episcopus, eum in communionem recipiens, præesse Antio-„chensium judicavit Ecclesiæ. Quam formam sequens & appro-„bavi, & præsens sanctum Concilium". Et omnes Episcopi istud ipsum unanimi suffragio comprobârunt. Stephanus Ephesiorum Exarchus adjunxit: "Et ego judico, ut quæ contra Canones in „Ephesina Metropoli facta sunt, infringantur. Exceptis his, quæ „gesta sunt adversùs Domnum Antiochenæ civitatis Episcopum, „ob hoc quia Ordinatio Dei amantissimi Episcopi Maximi, facta „pro eo Canonicè in Antiochena Metropoli, à Sanctissimo Archi-„Episcopo Leone, & hoc præsente sancto & universali Concilio „est suscepta".

Quod Dioscorus Patriarcha Alexandrinus Domnum Antiochiæ Patriarcham semper oderit, est demonstratum in superioribus. Interim in Ephesino Latrocinio simulavit cum ipso redire in gratiam, atque ità circumscripsit & seduxit ad cooperandum & suffragandum in damnationem sancti Flaviani. Infelix Domnus, ut suam pellem à Dioscori furore redimeret, condemnavit non solummodò innocentissimum, sed insuper sibi amicissimum Antistitem. Manifestè contra conscientiam. Divina atque humana prævaricatus. Isto obtento, Dioscorus larvam deposuit, resumpsit odia, & ipsum etiam Domnum, quod duodecim sancti Cyrilli Capitula nuperrimè damnasset, degradavit. Et ejus in Sedem intrusit, aut intrudi curavit

Maximum, Diaconum & Archi-Mandritam, fidelem amicum ſancti Cyrilli. Quare Domnus, utpotè ex vana cauſſa, & contrà omnem Canonum conſequentiam degradatus, cum aliis eandem injuriam paſſis Epiſcopis invocavit Magnum Leonem. Verùm juſtus ille Pontifex Epheſina Acta caſſavit omnia, omnes degradatos ac ipſum invocantes; Epiſcopos reveſtivit, excepto unico Domno: Ejus damnationem ſtabilivit, & tandem etiam Maximi creationem confirmavit. Domni damnationem nequaquàm propter damnata Cyrilli Capitula, ſed propter adjutam S. Flaviani damnationem ſtabilivit, atquè ita hominem quaſi de novo damnavit. Solus hanc cauſſam retractavit ac definivit. Et omnis Orientalis Eccleſia comprobavit. Eodem igitur ſuæ Sedis Privilegio ſolus poterat retractare ac definire cauſſam S. Flaviani.

Ejuſdem rei meminit quinta Synodus: "Chalcedonenſis ſancta
Collat. 6. „Synodus Domnum Antiochiæ Epiſcopum, eò quod ſcripſit de„bere taceri duodecim Capitula ſanctæ memoriæ Cyrilli, & poſt „mandatum condemnavit, cum confirmâſſet condemnationem ejus, „& ſuſcepiſſet Maximi Ordinationem". Miſcet vera falſis. Etenim falſum eſt, quod Chalcedonenſis Synodus Domni damnationem confirmaverit propter damnata Capitula. Ipſam confirmavit propter authoritatem magni Leonis. Et certum eſt, quod magnus Leo ad ſolam Flaviani damnationem, non ad damnata Capitula reflexerit oculos, atquè ideò Domni damnationem confirmaverit. Notanda ſunt verba: "Et poſt mortem condemnavit". Firmant Paſchaſii Queſnelli opinionem, quæ cenſet Domnum Chalcedonenſis Synodi tempore fuiſſe defunctum, ideòque habitam iſthic de illo Actionem eſſe ſpurium additamentum. Græcus textus non reperitur, ideoque videtur eſſe additamentum Latini hominis. Ex quibus iterùm diſcimus Apoſtolicæ Sedis authoritatem in Generales Synodos. Tanta eſt, ut poſſit, quæ voluerit ex rationibus, & infirmare & confirmare. Confirmare etiam perperam Geſta. Supplendo cauſſas & defectus. Quis enim dubitet Domni damnationem, prout à Dioſcoro acta eſt, fuiſſe iniquam atquè invalidam? Videatur ſancti Gelaſii Pontificis Tomus de Anathematiſmo.

Laudata Apoſtolicæ Sedis circà Flaviani cauſſam authoritas lucet etiam ex Magni Leonis epiſtola ad Clerum & Populum Con-
Ep. 46. c. 1 ſtantinopolitanum: "De veſtræ devotionis pietate gaudemus, &

in

„in ſanctæ Plebis acclamationibus, quarum ad nos exempla delata „ſunt, omnium veſtrorum probamus affectum, quià vivit ac „permanet apud bonos filios optimi Patris juſta dilectio". Magni Leonis Decretum, quo appellantem ad ſe Flavianum reveſtiverat, Conſtantinopoli lectum & publicatum, omnis Regia civitas fuit adeò venerata, ut uno ore Pontifici fauſta acclamaverit. Acclamavit Flavianum ſemper à ſe ut Epiſcopum habendum & honorandum. Ex eadem reverentia Imperator Martianus fecit, quod Auguſta Pulcheria ſcripſit ad Pontificem: "Sciat tua Sanctitas, „quoniàm Præcepto noſtri Domini, & tranquilliſſimi Principis mei „Conjugis, in glorioſam civitatem Conſtantinopolim ſanctæ me„moriæ Epiſcopi Flaviani corpus allatum eſt, & in Baſilica Apo„ſtolorum, in qua conſueverunt Prædeceſſores Epiſcopi ſepeliri, „competenter eſt poſitum". Imperator Martianus reveſtitum à Magno Leone Flavianum habuit pro integro & Canonico Epiſcopo: Ejus interlocutionem habuit pro definitione. Flavianum honoravit ut plenè reparatum. Imitatus eſt Theodoſium, qui Parentum peccata cognoſcens, eodem modo honoravit & ſanctum Joannem Chryſoſtomum, & ſanctum Pontificem Innocentium. Ab hoc factam illius reveſtitionem habuit pro plena reparatione: S. Joannis cadaver, antequàm humaretur, Epiſcopali Throno impoſuit, & uti integrum Epiſcopum juſſit ab omnibus adorari.

Quartus error eſt in his Paſchaſii Queſnelli verbis: "Ut quid „omnium Eccleſiarum Sacerdotes è ſuis Sedibus dimoventur, ſi „unius judicio poſſit cauſſa finiri? Cur neceſſariò poſtulata Oecu„menica Synodus, quando non Oecumenica eſt appellata"? Cenſet Oecumenicæ Synodi neceſſitatem cum S. Flaviani ad ſolam Romanam Sedem appellatione, itemque cum iſtius Sedis ſufficienti in iſtam appellationem authoritate non cohærere. Errat dupliciter. Primò, quod affirmet iſtam Synodi neceſſitatem à Magno Leone aſſeri. Etenim jam oſtendi Pontificem velle longè aliud. Secundò errat, quod à Synodi neceſſitate cenſeat everti ſupremam ac ſufficientem authoritatem Sedis Apoſtolicæ. Etenim Generalium Synodorum neceſſitas non ab iſtius authoritatis inſufficientia oritur, ſed ex difficultate executionis ob granſſantis erroris potentiam & contumaciam. Eadem de cauſſa factas ad ſe appellationes Apoſtolica Sedes quandoquè cenſuit retractandas in Oecumenica Synodo. Nempe ob partis violentas vires ex patrocinio circumſcripti Princi-

pis. Ità Innocentius I. S. Joannis Chryſoſtomi cauſſam retractari voluit in Synodo Theſſalonicenſi. Juxtà Sardicenſes Canones, ſubmittentes hæc omnia ſapientiſſimo Beneplacito Epiſcopi Romani. Hic manifeſtè eſt ſenſus laudati Innocentii, de retractanda Joannis cauſſa ſcribentis ad Clerum & Populum Regiæ civitatis: "Sed quodnam remedium hiſce rebus in præſenti adferemus? Ne-„ceſſaria erit Synodalis cognitio. Ea quippè ſola eſt, quæ hujuſ-„modi procellarum impetus retundere poteſt". Non ob Apoſtolicæ authoritatis, quæ defunctum Joannem ſola reparavit, & cujus judicium omnis etiam Oriens eſt veneratus, inſufficientiam, ſed ob violentas refragationes circumſcriptorum Principum. At verò poſt S. viri mortem ceſſavit invidia, & violenta contradictio. Innocentius addit ſe ab Imperatore poſtulaſſe Synodum, & diſertè profitetur ſe agere ſecundùm Canones Sardicenſes. Proindè iſtam epiſtolam vanè pro ſe adducit Paſchaſius Queſnellus.

Adducit etiam hæc S. Leonis verba ad Imperatorem Theodo-
Ep.40.C.3 ſium: "Omnes partium noſtrarum Eccleſiæ, omnes ſupplicant „Sacerdotes, ut quia & noſtri fideliter reclamârunt, & eiſdem „libellum appellationis Flavianus Epiſcopus dedit, Generalem „Synodum jubeatis intra Italiam celebrari". Et commentatur: "Ex quo conſequi neceſſariò mihi videntur duo maximi momenti. „Alterum quidem, quod ſuperiùs diſcuſſimus, non ad unum Pon-„tificem aliquem, ſed ad omnes Occidentis ſaltem Epiſcopos devo-„lutam eſſe Flaviani appellationem. Alterum, Legatos Sedis „Apoſtolicæ non Romani ſolummodò Pontificis nomine Epheſinæ „Synodo ſecundæ interfuiſſe, nec aliàs intereſſe conſueviſſe Oe-„cumenicis Conciliis in Oriente congregatis, ſed & omnium totius „Occidentis Epiſcoporum vice, quorum procurationem gerebant, „cum per ſe intereſſe eidem non poterant. Hoc enim ſolemne „erat Romano Epiſcopo, ut cum primùm Synodus univerſalis „indicta erat, omnes ſui Patriarchatus Epiſcopos ea de re admo-„neret, cogeretque ipſe Romæ Synodum, ad quam invitati Occi-„dentales confluerent, ut in commune de negotio illic tractando „diſſererent, deligerentque Legatos abſentium vicem impleturos. „Nimirùm qui ex illa Romana Synodo Legati mittebantur, non „ſolius Pontificis Legati erant, nec ab ipſo ſolo mitti dicebantur, „ſed ab univerſa Synodo miſſi erant. Ejuſdem agebant vicem, „tametſi Legatorum Sedis Apoſtolicæ nomen ſemper retinerent:

Quia

„Quia Occidentalium omnium Coryphæus erat Pontifex. Hoc „clariſſimum evadit ex tertia Synodo Oecumenica Epheſina, ubi „Cyrillus Legatorum Apoſtolicæ Sedis ſententiam reſumens, ſic „loquitur" : Depoſuerunt ſupplentes locum Sedis Apoſtolicæ, totiuſque Synodi ſanctiſſimorum, Deoque dilectiſſimorum Occidentalium Epiſcoporum. "Idem manifeſtum eſt ex Concilii ſexti „Actis, ubi Epiſcopi, Portuenſis, Paternenſis, & Regitanus, lo„cum tenere dicuntur Concilii antiquæ Romæ".

Plures denuò errores. Primus eſt, quod laudatæ omnium Occidentalium Epiſcoporum ad Theodoſium preces affirment aut evincant S. Flaviani appellationem non ad ſolum Leonem fuiſſe devolutam, ſed ad omnes ſaltem Occidentis Epiſcopos. Etenim Imperator Valentinianus, Galla Placidia Auguſta, ac Liberatus Diaconus diſertè ſcribunt ipſum provocaſſe ad ſolum Leonem. Certè non video, quomodò tantæ authoritatis teſtimonia per iſtas plurium Epiſcoporum preces evertantur. Earum ſcopus fuit non Flaviani appellationem huc aut iſtuc devolvere, ſed Theodoſii animum, à Flaviano durè averſum, ad juſtitiam per multiplicatos Interceſſores reducere. Et per verba, "Omnes partium noſtrarum „Eccleſiæ", Leo videtur non omnes Occidentales, ſed ſolas Italiæ Eccleſias intelligere. Cur Paſchaſius Queſnellus, qui tanto anteà impetu aſſeveravit Flavianum ad Oecumenicam appellâſſe Synodum, jam iſta vela contrahit ad ſolum Occidentem? Error non ſtat in firmo fundo.

Secundus error eſt, quod Romani Legati Epheſino Latrocinio adfuerint non ſolius Pontificis, ſed inſuper nomine & vice totius Occidentalis Concilii. Etenim Magnus Leo diſertè ac frequenter teſtatur oppoſitum. In Dogmatico ad S. Flavianum ſcripto, & ad ipſum Latrocinium directo Tomo : "Julium Epiſcopum, & Re- Ep.24.c.6 „natum Presbyterum, & Hilarum Diaconum vice noſtra direxi„mus". In literis ad Imperatorem Theodoſium : "Julium Epi- Epiſt.26. „ſcopum, Renatum Presbyterum, & Hilarum Diaconum miſi, „qui ad vicem præſentiæ meæ ſufficerent". Et in literis ad ipſam Ep.29.c.2 Epheſinam Synodum : "Julium Epiſcopum, Renatum Presbyte„rum, & Hilarum Diaconum miſi, qui vice mea interſint". Conſonat Proſper Tyro : "Hilarus Diaconus Romanæ Eccleſiæ, qui „vice S. Leonis Papæ cum Julio Puteolano Epiſcopo à Sede Apo„ſtolica fuerat deſtinatus". Eoſdem Legatos laudat Liberatus

Diaconus, & adjungit : "Locum obtinentes Papæ Leonis". Etiam de Juliano Coënſi Epiſcopo habent Acta Synodalia : "Julianus „Epiſcopus, tenens locum Leonis S. Epiſcopi Romanæ Eccleſiæ". Videtur fuiſſe ſuffectus in locum defuncti Julii. Et certè ante Epheſinum Concilium Magnus Leo nullam celebravit Synodum, niſi ſolius ſuæ Provinciæ, ideòque certum & manifeſtum eſt laudatos Legatos fuiſſe ipſius ſolius Vicarios. Ità evaneſcit omnis anſa, ex qua Paſchaſius Queſnellus ſuadet S. Flavianum non ad ſolum Leonem, ſed ad omnes Occidentales Epiſcopos provocâſſe.

Tertius error eſt, quod indicto Oecumenico Concilio Romanus Pontifex olim conſueverit ſuam Patriarchalem Synodum congregare, & illic Legatos ad iſtud deligere. Etenim talis Synodus, taliſque electio nec ad Nicænam, nec ad Epheſinam, primam aut ſecundam, nec ad ſeptimam fuit facta, nec ad octavam, nec ad quintam, nec ad Chalcedonenſem. Celeſtinus Pontifex iſta fecit durante Epheſinâ Synodo, ob natum iſthic ſcandalum horrendi ſchiſmatis. Et videtur convocâſſe Epiſcopos ſolius Italiæ. Etenim Africani propter Barbaros non poterant Romam accedere, & Epheſi habebant ſuum ſingularem Legatum. Etiam Hiſpani, & Gallorum plures tenebantur à Barbaris. Ante Chalcedonenſem Synodum Leo facere iſta voluit, ſed per cauſſas fuit impeditus. Facta non ſunt, niſi à ſancto Agathone ante ſextum Concilium. Quare gravis error eſt ſcribere iſtum fuiſſe ſolemnem morem Romanæ Eccleſiæ.

Quartus error eſt, quod Sedis Apoſtolicæ Legati Oecumenicis in Oriente Conciliis intereſſe conſueverint non ſolius Romani Pontificis nomine, ſed Epiſcoporum totius Occidentis. Etenim nulli Concilio adfuit talis Legatio, ne quidem Epheſino. Adfuit ſexto Concilio, ſed diviſa in alias & alias perſonas. Et dum in perſonis uniretur, nihilominùs diſcerneretur authoritate atquè officio. Primus locus, Relatio, & ſuffragii Prærogativa communibus Legatis non competerent, niſi ex Privilegio ac Delegatione ſolius Pontificis. Libenter tamen admiſerim hæc Paſchaſii Queſnelli verba : "Ejuldem" totius Occidentalis Synodi, "agebant vicem, tametſi Legatorum „Sedis Apoſtolicæ nomen ſemper retinerent. Quia Occidentalium „omnium Coryphæus erat Pontifex". Reverà Coryphæus. Etenim ad ſuam Romanam Synodum dixit Felix tertius : "Quotiès intra „Italiam propter Eccleſiaſticas cauſſas, præcipuè fidei, colliguntur „Domini Sacerdotes, conſuetudo retinetur, ut Succeſſor Præſulum

„lum Sedis Apostolicæ ex persona cunctorum totius Italiæ Sacer„dotum, juxta sollicitudinem sibi Ecclesiarum omnium competen„tem, cuncta constituat, qui Caput est omnium". Papa isthìc solus decidit. Alii non possunt, nisi solo consilio suffragari. Eandem authoritatem habet non in sola Primatiali Italiæ, sed etiam in Patriarchali Synodo totius Occidentis. Hoc sensu admitti possit Romanos ad Generalia intra Orientem Concilia Legatos esse Vicarios totius Occidentalis Ecclesiæ. Reliqua per Paschasium Quesnellum adducta sunt aut refutata, aut ad rem non faciunt, ideòque non expedit in ipsa tempus expendere.

CAPUT III.

Vita Romanarum appellationum authoritas demonstratur ex Orientalium Episcoporum ad Xixtum tertium Pontificem appellatione adversùs sacrosanctum Ephesinum Concilium.

Sancti Flaviani appellationem confessus & professus sum esse sublime ac eximium Romanæ appellationis exemplum. Etenim non adversùs alicujus Orientalis Provinciæ, immò nec adversùs cujuspiàm Patriarchalis Diœcesios Judicium, sed adversùs generalem totius Ecclesiæ Synodum fuit interjecta, atquè ità S. Flavianus professus est etiam Oecumenicas Synodos esse sub Romano Pontifice, & posse per ipsum retractari, judicari, circumduci. Quod ipsum professa est omnis Chalcedonensis Synodus, probans & firmans omnia Magni Leonis Acta & Judicata, & pro S. Flaviano, & adversùs istud Latrocinium. Ista, inquam, appellatio fuit interjecta adversùs Synodum, quæ juxta Convocantium intentionem debebat esse Oecumenica, & quam Dioscori Patriarchæ Alexandrini rabida violentia transmutavit in particulare Latrocinium. Petrus de Marca istam metamorphosim vult per prævaricatoriam ac apostaticam Eusebianæ Factionis fugam evenisse etiam Sardicensi Concilio, atquè ità ipsum, necnon ab ipso firmatam Roma-

Romanarum appellationum authoritatem esse modici ponderis. Malè. Sine fundamento. Istam tamen eclypsim passa est secunda Ephesina Synodus. Isthìc enim violenta ac lucida Dioscori turbulentia pro arbitrio non solùm exclusit, vel ad iniqua coëgit Episcopos, sed etiam fecit istud usquè tunc sub cœlo inauditum facinus, de quo ad Chalcedonensem Synodum dixit venerabilis Lucentius, Esculanus in Apulia Episcopus, Legatus ac Vicarius Magni Leonis: "Dioscorus, cum judicandi personam non ha-„beret, præsumpsit, & Synodum ausus est facere sine authoritate „Sedis Apostolicæ, quod nunquàm licuit, nunquàm factum est". A Synodi Præsidentia violenter extrusit Apostolicæ Sedis Legatos, & ipsam in se transtulit. Istiusmodi facinora inducunt eclypsim, & Synodum ex Oecumenica transvertunt in particulare, immò & in Latrocinale Conventiculum. Nihilominùs hoccè Conventiculum fuit grande & numerosum: Quin & per Imperatorem Theodosium fuit donatum authoritate Synodi. Et licèt Theodosii Decretum fuerit ab Imperatore Martiano, magno Leone, ac Chalcedonensi Synodo circumductum, nihilominùs in Constantinopolitana cum Severianis Episcopis Collatione Hypatius, Orthodoxus Ephesiorum Metropolita, istum qualemcumquè Conventum appellavit universale Concilium. Hinc S. Flaviani appellatio demonstrat magnam & sublimem authoritatem Romanæ Ecclesiæ.

Christus Dominus noster est fidelissimus Adimpletor & Executor sui Promissi: "Ecce ego vobiscum sùm omnibus diebus usquè „ad consummationem sæculi". Romana hodie Ecclesia violentos patitur insultus. Romanas appellationes, palmarem Sedis Apostolicæ Dignitatem, quidam machinantur evertere. Clamant antiquæ Ecclesiæ Episcopos non ad Romanum Antistitem provocâsse, sed ad generales dumtaxat Synodos. Nec sunt hæretici aut homunculi, sed sublimia nomina: "Pastores & Do-„ctores". Deo laus, Catholicæ Matris Archiva habent authentica documenta, quibus redarguantur, & ex quibus dicamus: "Tace „& obmutesce". Et talia huc usque studui adducere. Christus Dominus, sui Promissi memor, subministravit & alia. Eminentissimus ac Reverendissimus Dominus Hieronymus Casanate, S. R. Ecclesiæ Cardinalis, Ecclesiasticæ Antiquitatis ac totius Christiani Dogmatis peritissimus, mihi benignissimè communi-

cavit

cavit antiquum Cassinensis Monasterii Codicem, in quo reperi ultra ducentas Orientalium Episcoporum literas, plurimùm illustrantes Acta Ephesini Concilii, & Chalcedonensis. Præsertim contentiones & pacem, quæ post Ephesinum Concilium interceserunt inter Ecclesias ac Episcopos Ægypti ac Orientis. Istas cum suis Scholiis epistolas suo tempore publica lux videbit. Hic interim do Helladii Tharsensis Episcopi, per primam Ciliciam Metropolitæ, & Eutherii Thyanensis Episcopi, Metropolitæ per secundam Cappadociam, literas ad Xixtum tertium Pontificem, Magni Leonis proximum Antecessorem, quibus illi suo & multorum Collegarum nomine ad hunc appellant adversùs omnia Acta Ephesini Concilii, tunc ab ipsis improbati adhuc, & impugnati. Hæc epistola, licèt circa materiam devia, est pro Divino Romanæ Sedis privilegio sermo longè firmior omni appellatione S. Flaviani. Clarâ & altâ voce clamat non ad generale Concilium, sed adversùs ipsum ad solum Papam Xixtum, atque ità demonstrat nobis duo: Orientales olim Episcopos provocâsse ad solum Romanum Pontificem, & provocâsse etiam adversùm Acta generalium Conciliorum. Cassinensis itaque Codex habet sequentia.

Epistola Deo Amicissimi Eutherii Thyanensis Episcopi, & Helladii Tharsensis, scripta ad magni nominis Romæ Episcopum Xixtum.

MUltam providentiam per singula tempora faciens Dominus Christus, alio tempore alia Luminaria præparavit ad eorum Ducatum, qui bonæ sunt voluntatis, convictionemq; contrariorum. Et mendacii quidem destructionem, veritatis autem confirmationem. Sicut etiam sub illo majori Pharaone Beatum Moysen contrà Jamnes & Mambre, & sicut super Simo-

nem Magum Petrum bene vincentem, ſic & contra eos, qui nunc inſurrexerunt, inimicos tuam protulit Sanctitatem, per quam bonæ ſpei ſumus & nos, quod Orbis terrarum ab Ægyptio liberetur errore, qui Moyſes novus exiſtens omnem quidem Ægyptium Hæreticum percuties, ſalvabis verò omnem Iſraelitam Orthodoxum. Igitur contra veritatem multis millibus geſtis, & mundiſſimâ Orthodoxiæ Margaritâ multas excipiente inimicitias, & quantas nulla unquàm tradit hiſtoria, ab his qui harum vocum novitatem contra Paternam fidem Apoſtolicam pepererunt, noſtrum quidem eſt, qui triplices multiplicesque patimur tempeſtates, & penè in Pyratas incidimus, ad eum clamare, qui à Deo productus eſt Gubernator, eumque pro amore veritatis quanta poſſibile eſt edocere; tuæ autem Gratiæ, Sapientiæque eſt non deſpicere, nèquè otiosè tranſcurrere hujuſmodi quæſtionem, tantamque cauſſam. Sed & perſcrutari cum dilectione boni laboris, & imponere emendationem cum tota conſtantia, & Deo dilecta fiducia.

Et olim ſiquidem ſæpius jam ex Alexandria hujuſmodi hæreticis Zizaniis inſurgentibus, ſuffecit veſtra Apoſtolica Sedes per univerſum tempus illud admendacium convincendum, impietatemque reprimendam, & corrigenda quæ neceſſarium fuit, muniendumq; Orbem terrarum ad gloriam Chriſti,

sti, tam sub illo ter Beato, & inter sanctos habendo Episcopo Damaso, quàm sub pluribus aliis, glorioſis atquè admirabilibus. Cujus rei gratia, & nos præsumimus has supplicationes offerre, ut adjuvetis Orbem terrarum: Et in illa parte quę errat, & in illa quæ Tyrannidem sustinet. Quæquè ad hoc impugnatur, ut ad ea, quæ non conveniunt, assensum præbeat: Eò quod nec velit, nec expedire judicet, ut Ægyptiorum Capitulorum varias vocum novitates excipiat.

Scribens enim Gyrillus Alexandrinus blasphemam vocum novitatem per bis-sena Capitula, universæ Divinitùs inspiratæ Scripturæ contrariam, & anathematizantem legitimas & antiquas sanctorum Patrum Traditiones, & maximè illorum, qui excelsa quidem Christi Divinitati adscribunt, humilia verò humanitati ejusdem, nusquàm unitione ejus intercidenda, proposuit ei qui tunc sanctam Sedem regebat magni nominis urbis, qui fuit à principio probatus, & notus circa fidem, circa vitam, circa doctrinam verbi, & circa universa, Nestorio, ut aut consentiret Capitulis ejus, atquè subscriberet ea, & permaneret Episcopus, aut certè periclitaretur in gradu, & à sancta Ecclesia pelleretur. Ille autem propositioni nequam Dei timore prælato, elegit potiùs multis millibus periculis sibi injustè inferendis tradere semetipsum,

quàm dolis hæreticis præbere consensum, & confirmare totius Orbis errorem. Ad hæc Synodus convenit in Ephesо: Et in nullo correptus, neque rationem reddere expetitus, antequàm cõvenirent, qui sustinebantur universi, exactus est ultionem, dum illorum Capitulorum blasphemiæ obviaverit, & omni crudelitate ei quæ dicitur damnationi, & aliis aliquibus subjectus est. Dum certè Cyrillus authoritatem Judicis non haberet, sed ejus qui judicandus est ordinem, eò quod contra invicem moverint quæstiones. Et erat præsidens reus: Et sententiat Princeps, qui sustinebatur multis sententiis supponendus.

His gestis, aliis quidem cuncta, quæ acta sunt, lachrymis digna, aliis verò ridicula videbantur, ità ut & ille, qui Antiochenam tenebat Ecclesiam Dei, post hæc veniens Cyrillum quidem & Memnonem damnationi subijceret, communi Decreto Deo Amicissimorum, Sanctissimorumque Episcoporum usque ad viginti duorum Metropolitanorum, cæterorumque qui pariter aderant, qui illos hæresios ac seditionis Principes judicârunt, & Ecclesiasticarum Æmulos sanctionum. Cæteros verò, qui eis ad omnia incongrua complices exstiterant, alienos à communione fecerunt. Sed illi egregii contra veritatem simul & regulas sibimetipsis indulgentiam relaxantes, terribilium Mysterio-

ſterioru communionẽ irreverenter ſibi cõtinuò prę-ſumpſerũt. Alios verò communicare ſibi periculosè fecerunt. Ita ut omnes Divinæ Regulæ Decreto ſubjaceant, quæ eos qui ita regunt, omninò perdamnat. Hæc addiſcens Deo Amiciſsimus & bonus Victor Princeps cõtinuò definivit vacare, quæ ſic inordinatè, inconſequenterque ſunt geſta contra eum, qui in nullo convictus eſt, abruptè verò & furiosè addictus: Denuò autem de Dogmate cum veritatis amore fieri quæſtionem, per interrogationem & reſponſionem, & demonſtrationem, quæ omnibus ſuaderet, non quæ authoritate Tyrannica imperaret.

Illi verò ad ſolutionem Canonum id quoquè adjecerunt, ut nec his piis literis obèdirent. Et nihil de fide dicere vel audire acquieſcentes ulteriùs, ſe ad ſolã univerſi pertinaciam contulerunt. Ad conſenſum cœperunt trahere iniqui judicii, alios quidẽ fraude, alios violentia, alios prẽmiis. Conſtudẽtes ſuper his nos per multum tempus rogabamus, obteſtabamur cum omni fiducia, provocabamus, ut nihil irrationabiliter fieret aut teneretur, ſed de quæſtione quidem Dogmatum, & de Cyrilli Capitulis communis proponeretur Tractatus atquè Concilium: Et quod omnibus placuiſſet, unâ ſententiâ firmaretur. De eo verò, qui Tyrannidem ſic apertè pertulerat, judicium verax fieret atquè legitimum, ut convi-

ctus quidem de corruptione veritatis adjudicationem consonè sustinetet ab omnibus ; si verò ex toto innoxius probaretur, in Scripto abdicaret illa nobiscum, quæcumquè incongrua quidam, vel ex ejus persona, vel ex aliorum nomine, ex suspicione aut accusatione jactaverant.

Sed ista quidem displicebant his, qui ex sola authoritate devincere, non autem vel suadere, vel suaderi volebant. Præcipiebant verò universis, ut abruptè anathematizarent, & damnationi subscriberent. Quicumquè autem se integriori deliberationi servâsset, damnabatur, ordinabatur ab eis, subijciebatur calumniis, malæ doctrinæ vocabatur. Ordinabantur pro talibus alteri, quia consentire nolebant : Laudare quidem damnatione digna Capitula, damnare verò eum, qui, quantùm nos conscii sumus, nihil aliud dixit, nisi ea, quæ á sanctis Prophetis, & Evangelistis, & Apostolis per Spiritum Sanctum manifestè sunt tradita. Volebant enim & Apostolos criminari, dum supervacuè adjudicant illum, qui ea quæ ipsorum sunt, prædicabat. Talem namque & eorum, quæ dicuntur, Gestorum fecerunt actionem, ut inconsona & incerta adversùs illum virum proferrent, & plerumquè irreprehensibilia reprehenderent. *Cur*, inquiunt, *Nestorius dixit, quod passio non Deitatem, sed humanitatem Christi attigerit* ? Interdùm verò falsa

falsa scriberent, ponendo quod ab ipso dicta fuissent verba, quę nec quicumquè infidelium, immò nec agrestium Dæmonum dicere præsumpsisset. Id est, quod Christus esset Christi Dominus, sicut Saul, sicut David, sicut infidelis Cyrus. In quibus facilè est convincere volenti calumniam.

Ea verò, quæ de Antiocheno Joanne sunt, si esset possibile, tacere velimus. Sic irrationabilis apud nos ejus mutabilitas facta est, & manifesta transgressio, & proditio veritatis, quę ex improviso completa est, sive peracta. Ille enim, quia antequàm veniremus ad Ephesum, hæreticam Capitulorum reperit fraudem, plurimis per literas indicavit. Per primam Cappadociam, secundamquè, & per diversos locos, ut ab eis se observarent, admonuit, quasi Eunomio, & Ario, & Apollinario consonarent. Et qui acutè ac fervidè in Cyrilli damnationem prosilivit, & ad hoc omnes hortatus est: Quippe adijt & ipsam Regiam civitatem, ut huic impietati resisteret. Et idem nobis scripsit adhuc Ephesi constitutis, priùs quidem dicens, Quia illum, id est, Nestorium dimissum cognoscentes ab Epheso, valdè doluerunt animæ nostræ: Eò quod illa, quæ sine judicio & iniquè sunt gesta, videantur interim roborari. Deinde, Quia etsi illa blasphema Capitula Cyrillus abjecerit, eum ne tunc quidem suscipere per sacramenta promisimus:

nimietas non ſolùm Hieremiæ lamentationibus digna ſit, ſed & univerſam Tragædiam ſuperaverit. Rogamus verò, & ſanctis tuæ Religioſitatis provolvimur pedibus, ut manum porrigas ſalutarem, & auferas Mundi naufragium, omniumque horum inquiſitionem jubeas fieri, & his illicitis cœleſtem ſuperduci correctionem : Ut revocentur quidem S. Paſtores, qui injuſtè ſunt à ſuis Ovibus effugati, & reddatur Gregibus priſtinus ordo, & antiqua concordia. Et ut non ultra lamentatus & mugitus pro votis offerantur & Pſalmis : Dum multi diſperſi ſunt. Et ne quiquàm periclitentur circa ea, quæ præcipua ſunt, dum vitant ab hæreticis vel Lavacrum Regenerationis, vel Myſticam Communionem accipere, quæ ab Orthodoxis ſumere ad ſalutem minimè permittuntur.

Quæ ex parte quidem videntes, ex parte verò audientes olim cucurriſſemus ad Sanctitatem tuam nos, qui é diverſis Regionibus ſumus. Id eſt, ex Euphrateſia, ex utraque Cilicia, ſecunda Cappadocia, Bithynia, Theſſalia, & Mœſia. Ut & fontes effunderemus lachrymarum, & publicè deſleremus peregrina & inſueta hujus vitæ mala, niſi detineret nos Luporum terror, inſidiantium Gregibus ad rapinam, & ad errorem, omnemque adverſitatem. Unde coacti ſumus noſtra vice dirigere Religioſiſſimos Clericos & Monachos, qui

impleant locum noſtrum. Quæſumus igitur, ut abſque dilatione exſurgatis, & fervido zelo magnum victoriæ Trophæum contra Æmulorum cuneos erigatis, ante oculos habentes boni Paſtoris diligentiam, ſimul & ſtudium circa Ovem, quæ erraverat. Et non abſque periculo deputetis, ſi quid faſtidiosè circa tot Paſtores & Oves agatur: Dum illæ quidem errent, illi verò Tyrannicam ſuſtineant violentiam.

Imitamini potiùs & magnum pietatis Præconem Paulum, oculum Mundi, quem nos ut pignus familiaritatis noſtræ habere erga veſtram credimus Sanctitatem. Civis enim noſter exiſtens, errore totius Orbis extincto, illius Apoſtolicæ Sedis factus eſt ornamentum, & à Beato Petro dexteram ſocietatis accepit, ut appareret ab utriſquè æquam ſubtilitatem dogmatum cuſtodiri. Etiam quæſumus, ne deſpiciamur à vobis nos, quos tot mala circumdant. Non enim de pecuniis, vel gloria, aut quolibet alio temporalium decertamus, ſed pro pietatis poſſeſſione communi, pro Paterno fidei theſauro, pro ſpe communi fidelium, pro bona confeſsione Apoſtolorum, pro immortali certamine Martyrum, & maximè pro adventu, clementiaquè Dominica, cujus virtutem invincibilem invocantes ſine ceſſatione clamamus: *Parce Domine Populo tuo, & ne dederis hæreditatem tuam in opprobrium.*

Euthe

Eutherius Epiſcopus Metropolis Thyanenſium ſubſcripſi. Et quæſo ut me ores incolumem, Deo Amiciſsime & Sanctiſsime Pater.

Helladius Epiſcopus Metropolis Tharſi ſubſcripſi. Et rogo, ut me ores incolumem, Deo Amiciſsime & SS. Pater.

Iſta eſt authentica ad Xixtum tertium Pontificem epiſtola. Ducit exordium à Patriarcha ac Propheta Moyſe, & ipſi Xixtum Pontificem comparat, quod agatur adversùs S. Cyrillum, Ægyptiacæ Diœceſis Patriarcham. Hunc Eutherius & Helladius, ipſiſque conſentiens Orientalium Epiſcoporum Factio, cenſebant non ſolummodò hæreticum, ſed & Hæreſiarcham, ideòque ſecundum ac minorem Pharaonem. Codex manuſcriptus habet: "Sub illo „Amore Pharaone". Correxi, & poſui: "Sub illo majore Pha„raone". Quod nempe Factio Cyrillum blateraret eſſe Pharaonem Juniorem ac minorem. Forſitan oporteat legi: "Sub illo Achori „Pharaone". Ita enim juxta quoſdam appellabatur Pharao perſecutor Hebraici Populi. Quidquid ſit, Factio Cyrillum comparat cum Jannes & Mambre, & cum Simone Mago, Sixtum autem cum Moyſi & Petro Apoſtolo. Non per novam Synodum, ſed per hunc ſolum profitetur ac aſſeverat omnia poſſe ac debere diſcuti, judicari, puniri, reparari, componi. Joannes Patriarcha Antiochenus cum S. Cyrillo ac ejus Epiſcopis pacem compoſuerat, atque ita ſtuduerat pacificare Eccleſiam. Quàm atrox diſcordia fuerit, vel ſola docet famoſa epiſtola Ibæ, Edeſſeni Metropolitæ ad Marim Epiſcopum Perſidis. Longè plura te docebunt hæ Caſſinenſis Codicis literæ, dum prodierint in publicum. Pax habuit tres præſertim conditiones: Admittere Epheſinæ fidei Decretum, & anathematizare dogma Neſtorii; probare ac firmare ejus ab eadem Synodo factam degradationem; & admittere factam ab ejuſdem Synodi Epiſcopis Ordinationem Succeſſoris Maximiani. Has omnes conditiones S. Cyrillus petiit ac impetravit. Vice verſa Joannes inter cætera poſtulavit, ut Cyrillus damnaret ſua duodecim Capitula, aut certè ipſis valediceret. At non obtinuit. Capitula permanſerunt Capi-

tula. Nec Joannes ipsa probare, nec Cyrillus voluit abolere; immò nec circumscribere. Etiam omnes, qui Joanni adhæserant, Episcopi fuerunt soluti ab Ephesini Concilii sententiis, & admissi ad pacem. Ad plenam sui Episcopalis gradus communionem. Exceptis quatuor : Dorotheo Martianopolitano, Himerio Nicomediensi, Eutherio Thyanensi, ac Helladio Metropolita Tharsensi. Ita habes in literis S Cyrilli ad Donatum Nicopolitanum Episcopum, Metropolitam veteris Epyri.

Hæc omnia isti quatuor summa cum indignatione fuerunt admirati. Præsertim digerere nequierunt versatile sui Patriarchæ Joannis ingenium, qui omnia sua adversùs Cyrilli Capitula, & adversùs Ephesinam Synodum, & pro Nestorio pertinacissima Acta & Scripta recantaverat. Clamarunt Prævaricatorem, & se separârunt ab ejus communione, Et provocârunt ad Xixtum Pontificem: Non solummodò adversùs pacem, sed etiam adversùs Acta Ephesini Concilii. Omnia rogarunt exufflari, omnes apud Ephesum degradatos ac proscriptos Episcopos revestiri, & omnem causam Romæ apud solum Sedis Apostolicæ Tribunal retractari. Repetenda est ipsorum conclusio : "Rogamus verò, & sanctis tuæ Reli-„giositatis provolvimur pedibus, ut manum porrigas salutarem, & „auferas Mundi naufragium, omniumque horum inquisitionem „jubeas fieri, & his illicitis cœlestem superduci correctionem. Ut „revocentur quidem sancti Pastores, qui injustè sunt à suis Ovibus effugati, & reddatur Gregibus pristinus ordo, & antiqua concor-„dia".

Repetendum quoque epistolæ exordium : "Nostrum quidem est, „qui triplices multiplicesque patimur tempestates, & penè in Pyratas „incidimus, ad eum clamare, qui à Deo productus est Gubernator, „eumque pro amore veritatis quanta possibile est edocere", &c. Notanda sunt & verba : "Adjuvetis Orbem terrarum". Omnis epistola est emphatica : Et lucida. Et se fundat in exemplo sancti Damasi Pontificis, qui etiam exsurgentia ex Ægypto Zizania correxit atquè evulsit. Laudat Romanam S. Petri Alexandrini Episcopi appellationem, quem ab Arianis ejectum reparavit Damasus. Laudare possit & Maximi Cynici, etiam ex Ægypto enati turbinis, Romanam appellationem, quem primò quidem audivit & adjuvit, postmodò tamen compescuit idem Damasus. Et epistola adjungit: "Sub pluribus aliis, gloriosis atque admirabilibus". Respicit sanctum

Papam

Papam Julium, qui ab Euſebiana Factione ejectos, & ad ſe appellantes plures Orientalium Epiſcopos reveſtivit, & per Sardicenſem Synodum juſſit plenè reparari. Notanda item ſunt hæc verba: "Suffecit veſtra Apoſtolica Sedes". Diſertè profitentur ad hæc omnia retractanda & finienda, ad adjuvandum totum Orbem non requiri generalem Synodum, ſed ſufficere ac ſuffeciſſe Apoſtolicam Sedem. Hanc eſſe perpetuam conſuetudinem ac fiduciam Eccleſiarum. Scio epiſtolam decertare pro mala cauſſa: Ipſa tamen nos docet, quid circa Apoſtolicæ Sedis authoritatem, & circa Romanæ appellationis morem olim ſenſerit ac egerit Orientalis Eccleſia. Et omninò juxta ipſum ad proximum Sixti tertii Succeſſorem, magnum Papam Leonem, appellavit etiam ſanctus Flavianus.

Porrò iſta appellatio non fuit ſolius Helladii ac Eutherii. Ei ſe adjunxerunt Alexander Hierapolitanus Epiſcopus, Euphrateſiæ Provinciæ Metropolita, Theodoretus ibidem Cyrenſis Epiſcopus, & omnes ipſorum Com-Provinciales. Plures item aliæ Provinciæ. Et quia ob gravia impedimenta non poterant Romam accedere, legaverunt Clericos & Monachos, ad retractatorium judicium inſtructos ſuis vicibus. Juxta Sardicenſes Canones. Ex quo lucet ipſos tunc fuiſſe in plena obſervantia Orientalis Eccleſiæ. Item lucet appellationem, quam adversùs ſuam ab Epheſino Latrocinio factam degradationem idem Theodoretus fecit ad magnum Papam Leonem, non fuiſſe ejus primam: Interim etiam hanc fecit juxta Sardicenſem diſciplinam. Porrò præſens appellatio non fuit ſine fructu. Etenim Xixtus III. licèt nec Epheſinam Synodum, nec factam Eccleſiarum pacem circumducere voluerit, hanc tamen non modicè circumſcripſit. Ejus Reſcriptum latet aut periit, interim illius ſubſtantiam compendio habemus in Papalibus literis ad S. Cyrillum: "Non eſt, ſicut Fratri & Co-Epiſcopo noſtro Maximiano ſæpè „jam ſcripſimus, etiam ipſe", utiquè Joannes Patriarcha Antiochenus, "redeuntibus difficilis aperire januam, ut verè niſi perditionis „filius ſit perditus, ſitque ei major cauſa lugendi, quod meruit „ſolus excludi".

Maximianus Conſtantinopolitanus Epiſcopus præfatos quatuor Metropolitas, Orientalis Factionis Coryphæos, in ſua Synodo ſingulariter damnaverat, Epheſinæ ipſorum damnationi addiderat novum robur, & eamdem validè ſtuduerat in executionem mittere. Et ipſam S. Cyrillus confirmaverat, eoſdem quatuor conſtanter exclu-

dens ab omni pacis beneficio. Hinc Romanam illorum appellationem audiens Maximianus Xisto Pontifici frequenter ſupplicavit non ſolvi aut circumduci ſuum ac S. Cyrilli judicium. At non fuit exauditus. Pontifex ipſum ſolvit, & à pace nullum pœnitentem excludi voluit, niſi ſolum perditionis filium, hoc eſt, Hæreſiarcham Neſtorium. Et adjunxit: "Sit ei major cauſa lugendi, quod „ſolus meruit excludi". Eos ad pacem admitti, & in ſuo Epiſcopali gradu ac Throno ſtabiliri aut reparari voluit per ſolam rectæ fidei ac pacis profeſſionem, citra omne vulnus boni nominis. Et fuit planè obeditum. Etenim Helladius valedixit ſchiſmati, admiſit pacem, redivit in Joannis Patriarchæ communionem & gratiam, & permanſit Epiſcopus. Quæ omnia ampliſſimè patebunt ex Caſſinenſis Codicis epiſtolis, quæ brevi apparebunt in publico.

Simile exordium Joannes VI. Patriarcha Conſtantinopolitanus dedit ſuis ad Conſtantinum Pontificem in ſimili negotio literis. Imperator Philippicus, antiquus Monothelita, utpote Pſeudo-Monachi Stephani, qui Macarium Antiochiæ Patriarcham ſeduxerat, pertinax diſcipulus, ejecto Patriarcha Cyro intruſit iſtum Joannem, compulit ad damnandam ſextam Synodum, ac denuò turbandam omnem Orientalem Eccleſiam. Joannes ex violentia contra conſcientiam egerat, ideoque ejecto per Orthodoxum Imperatorem Anaſtaſium Philippico rediit ad mentem, egit pœnitentiam per litteras apud Conſtantinum Papam, ſupplicavit per diſpenſatoriam gratiam permanere Epiſcopus. In harum igitur litterarum exordio demonſtravit caput in homine eſſe Principem ac Rectorem totius corporis, atque adjunxit: "His Apoſtolicam veſtram Præſi„dentiam ac Pontificium comparare habemus, voſque Sacerdotii „Chriſti canonicè Caput reputantes, per vos quærimus ut ſola„tium aliquod à mœſtitia ac animi languore, qui noſtro huic Ec„cleſiæ corpori ex peſtifera ac animabus exitioſa tyrannica pote„ſtate accidit, reportemus. Planè ſiquidem vos quoque ea Ca„pitis proprietate inconſultò ac nihil volentes, laborantes nos haud „quaquàm deſpexeritis, aut à veſtra manſuetudine repuleritis". Supplicat, ſibi fieri iſtam gratiam, quam lapſis in Epheſino Latrocinio Epiſcopis fecit per Chalcedonenſem Synodum Magnus Leo: Et alia iſtiuſmodi. Profitetur Romanum Epiſcopum eſſe ſupremum ac univerſalem Medicum totius Eccleſiæ, & omnia, quæ Orientalis etiam Eccleſia in Synodalibus judiciis, vel aliis actibus pecca-

peccaverit, per Romanum esse Pontificem circumducenda, circumscribenda, restauranda. Profitetur hæc non per generalem debere Synodum, sed omninò posse fieri per solum Pontificem. Addit] Generalem Synodum hæc non nisi per Pontificis auctoritatem agere, & tandem concludit: "Vos itaque, ò sacrum Caput, perspicaci illa in vobis virtute Spiritus, blandæ in nos inclinationis extendentes manum, levi contactu reciprocæ per literas gratiæ, juxta „Ecclesiæ legem, id est, missis vicissim Synodicis, dilectionis remedium adhibentes, quod in nobis dolorem facit, ac subtus „pulsat, festinate curare. Nulla siquidem animæ remissio est, nec „somnus oculis, aut requies temporibus, vel palpebris dormitatio „aliqua insederit, donec iterum universam Dei Ecclesiam videre „liceat servantem unitatem Spiritus in vinculo pacis". Donandam per auctoritatem ac Mandata Apostolicæ Sedis. Plurima sunt similia Græcorum Patrum testimonia. Et ecce quidam hodie Latini declamant ista omnia olim non fuisse facta, nec fieri posse, nisi per generalem Synodum. Res lamentanda.

Quod duplices Romanæ Ecclesiæ Legatos, alios solius Celestini Pontificis ac Apostolicæ Sedis, alios totius Occidentalis Concilii Vicarios, Ephesina Synodus habuerit, uno verbo sum supra inficiatus: Et rectè. Oppositum est penitùs à vero devium. Uti S. Cyrillus, ita etiam Arcadius ac Projectus Episcopi, necnon & Philippus ad SS. Apostolos Cardinalis Presbyter fuerunt Vicarii ac Legati solius Papalis Personæ & Cathedræ. Acta Synodalia hoc demonstrant lucidè & variè. Secundæ Actionis exordium habet: "Ingressis & considentibus, qui ex Occidente venerant, Arcadio „& Projecto, piissimis Episcopis & Legatis, necnon Dei amantissimo Philippo, Apostolicæ Sedis Presbytero & Legato". Et statim post: "Philippus Apostolicæ Sedis Presbyter & Legatus. Arcadius „Episcopus, Projectus Episcopus, & Romanæ Ecclesiæ Legatus". Et in literis, quas uti Apostolicam sui suffragii Prærogativam transmisit per ipsos Celestinus ad Synodum: "Probatissimos viros, Arcadium „& Projectum Episcopos, & Philippum Presbyterum nostrum, qui eis", quæ aguntur, interfint, & quæ à nobis antea statuta sunt, "exi„quantur". Non quæ ab omni Occidentis Synodo, sed quæ à solis nobis, seu à sola Apostolica Sede sunt statuta. Actio III. habet: "Philippus Presbyter & Legatus Apostolicæ Sedis, Arca„dius Episcopus, & Legatus Apostolicæ Sedis". Et Memnon Ephe-

siorum

fiorum Epiſcopus adjunxit: "Nihil prohibet, quò minùs ex Poſtulatis „Sanctiſſimorũ Epiſcoporum Arcadii & Projecti, & Deo amabiliſſimi „Presbyteri Philippi, Legatorum Apoſtolicæ Sedis magnæ Romæ, „iterùm legantur Acta in depoſitione Neſtorii". Et rursùm Acta: "Arcadius Epiſcopus, & Apoſtolicæ Sedis Legatus dixit". Et iterùm: "Philippus Presbyter, & Apoſtolicæ Sedis Legatus. Ar„cadius Epiſcopus, & Apoſtolicæ Sedis Legatus. Projectus Epi„ſcopus, & Apoſtolicæ Sedis Legatus". Et iſtius Actionis ad Principes Relatio: "Celeſtinus miſit literas per Arcadium & Proje„ctum Epiſcopos, & Philippum Presbyterum magnæ Romæ, „qui Celeſtini ſanctiſſimi Epiſcopi præſentiam ſupplent". Et ad quintam Actionem dixit S. Cyrillus: "Præſentibus Legatis à mag„na Roma miſſis, videlicet ſanctiſſimi Epiſcopi Celeſtini locum „tenentibus". Et ejuſdem Actionis ad eundem Pontificem Relatio: "Fuerunt in Conſeſſu noſtro & illi quoque, qui à Sanctitate tua „miſſi ſunt, piiſſimi Epiſcopi Arcadius & Projectus, & cum ipſis Reverendiſſimus Presbyter Philippus, qui ſua præſentia tuam nobis „exibuerunt, Apoſtolicæque Sedis locum ſuppleverunt". Et Mandatum, quod plena Synodus ſuis apud Conſtantinopolim adversùs Joannis Patriarchæ Antiocheni Factionem Legatis dedit, habet hanc Epigraphen: "Philippo Presbytero Celeſtini Epiſcopi Apoſtolicæ „Sedis maximæ Romæ locum tenenti". Quod ipſum Synodus repetit in miſſis per iſtos Legatos literis ad Auguſtum Theodoſium.

Attamen quædam ejuſdem Synodi Acta videntur affirmare aliud. Etenim ad tertiam Actionem dixit S. Cyrillus: "Arcadius & Proje„ctus Epiſcopi, necnon Philippus Romanæ Eccleſiæ Presbyter, „ſupplentes locum Sedis Apoſtolicæ, totiuſque Synodi Sanctiſſi„morum Occidentalium Epiſcoporum". Et quintæ Actionis ad Principes Relatio affirmat Synodo adfuiſſe ducentos ac decem Epiſcopos, & adjungit: "Quibus & univerſa Occidentalium Epiſco„porum multitudo, & per ipſos reliquus terrarum Orbis conſentit". Certè iſta multitudo non adfuit, niſi per hos ſuos Legatos. Et plena Synodus in laudatis, quas per ſuos contra Joannis Antiocheni Factionem Legatos miſit, literis ſcripſit ad Principem Theodoſium: "Sanctæ Synodi Conſeſſui adeſt & Celeſtinus ſanctiſſimus „magnæ veſtræ Romæ Archi Epiſcopus, & univerſa Occidentalis „Synodus per Sanctiſſimos Epiſcopos, quos ad nos miſit, totaque

Africa

„Africa ac Illyricum". Reſpondeo hæc non concludere. Et inſigniter exponi à tertiæ Actionis Relatione ad Principes : "Veſtrum „ergà pietatem ſtudium Deus gratum habens, etiam ſanctorum Oc„cidentalium Epiſcoporum animos zelo excitavit. Nam licèt ma„ximi itineris ſpatium univerſam illam Sanctiſſimorum Epiſcopo„rum multitudinem ad nos pervenire prohibuerit, attamen illic „ſimul cóngregati, Celeſtino Sanctiſſimo Epiſcopo etiam præ„ſente, & nunc noſtram de fide ſententiam magno conſenſu præ„dicârunt, eoſque qui diverſa ſentiunt, ab omni prorsùs Sacerdotii „ſorte alienos eſſe definiérunt. Et hæc quidem etiam antequàm „Sanctiſſima hæc Synodus conveniret, Celeſtinus Epiſcopus per „literas ſuas judicaverat, & Cyrillo Epiſcopo, ut ſuas vices ſubiret, „commiſerat. Sed & nunc denuò aliis etiam litteris ſanctæ Synodo „hæc ſignificavit. Miſit autem has literas per Arcadium & Proje„ctum Epiſcopos, & Philippum Presbyterum, qui Celeſtini Epi„ſcopi præſentiam ſupplent". Relatio affirmat duo. Primò, quod data in Neſtorium ſententia non ſit ſolorum Synodo præſentium Orientalium Epiſcoporum, ſed etiam omnium Occidentalium. Licèt enim horum multitudo ad Synodum non venerit, attamen ejus judicium omninò prædicavit ac præformavit. Et quidem Synodaliter. Et nequaquàm in Epheſinæ Synodi gratiam : Quia ante ipſam. Nempè in iſta Romana Synodo, in qua Celeſtinus Neſtorium, niſi intra decem dies ſuas Exegeſes & alia recantaret, damnavit ac degradavit, & iſtius judicii executionem delegavit S. Cyrillo. Acta hæc ſunt antequàm quis vel cogitaret de Epheſina, aut alia generali Synodo, ideòque nulla iſthic facta eſt Synodalium Legatorum deputatio. Hinc Relatio ſecundò dicit, quod Celeſtinus iſtud ſuum Synodale Judicium, uti antea S. Cyrillo, ità nunc Epheſinæ Synodo ſignificaverit, ac demandaverit exequendum, idque per Arcadium & Projectum Epiſcopos, ac Philippum Presbyterum, qui ejus præſentiam ſupplebant Epheſi. Non iſtius Romanæ Synodi, ſed ſolius Celeſtini præſentiam. Synodus enim, quoniàm futuri Epheſini Conventus ignara, nullos Legatos creaverat. Proinde hi Legati iſtius quidem Synodi deferebant judicium, & ipſius firmandi ac exequendi habebant Apoſtolicum Mandatum, attamen ſolius Celeſtini gerebant vices, ac ſupplebant præſentiam. Hinc quinta Actio rectè dixit, quod univerſa Occidentalium Epiſcoporum multitudo conſentiret Synodo, Unica S. Cyrilli inter-

locutio videtur in ſpeciem favere Paſchaſio Queſnello. Eſt aliis teſtimonüs, à quibus certum eſt non diſcedere, conquadranda. Eſt res parùm conferens præſenti quæſtioni. Cenſui tamen elucidandam. Ad plenè exufflanda ſuperiora Commenta ejuſdem Paſchaſii.

CAPUT IV.

Sancti Damaſi circa Romanas appellationes Acta elucidantur.

L. 6. c. 25. Storum pleraque Damaſus peregit in collecta ex vicinis & advenis Epiſcopis Synodo, de qua Hermias Sozomenus: "Apollinarii hæreſim ad multos ſerpere Damaſus Epiſcopus Romanus, & Petrus Alexandrinus Epiſcopus certiores facti, primi omnium Concilio Romæ convocato eam alienam ab Eccleſia Catholica pronuntiarunt". Famoſa & efficax fuit iſta Synodus. De ipſa etiam ipſe Joannes Patriarcha Antiochenus cum præfato Himerio, Theodoreto Cyrenſi, & reliquis ſuæ Factionis Epiſcopis ſcripſit ad Rufum Archi-Epiſcopum Theſſalonicenſem: "Beatiſſimus Damaſus Apollinarium, Vitalem, ac Timotheum Hæreticos gradu movit". Epiſtola exſtat in tertia parte Epheſini Concilii. Vitalis Antiochenus, Apollinarius Laodicenſis, Timotheus in iſta Factione erat Berytenſis Epiſcopus. Hoc in quarto contra Neſtorianos ac Eutychianos libro ſcribit Leontius Scholaſticus Byzantinus. In tertio libro addit rem memorabilem. Adducit Apollinarii, de ſua familiari cum magno Athanaſio literariâ communione gloriantis, literas ad neſcio quos apud Dio-Cæſaream congretatos Epiſcopos, affirmat quoſdam ejus Diſcipulos adeò blaſphemaſſe, ut Domini carnem crederent Deo Verbo conſubſtantialem, & concludit: "Videtur quidem Timotheus eſſe, cui magis quàm aliis, & fidentiùs Arcana illius impietatis & fraudulentiæ committerentur. Hac enim de cauſſa potuit à Beato Athanaſio literas accipere commendatitias ad Occidentales, tanquàm contra Arii impietatem pugnans, & ab illis rursùm literas tanquàm ad Epiſcopum miſſas adferre. Sed non perpetuò latuit hæc illius inſidioſa ſimulatio. Iterùm enim poſt

„post Athanasii obitum missus Romam depositus est ipse, & qui „eum miserat Apollinarius". Leontius nos docet plura. Primò, quod Apollinarius, quoniam Arianos impugnabat, S. Athanasio placuerit, fueritque sei familiaris etiam per literarium commercium. Secundò, quod insuper ab illo commendatitias literas acceperit ad Occidentis Episcopos, præsertim ad Romanos Pontifices, nempè Julium ac Liberium. Tertiò, quod cum hiscè Commendatitiis fidelem suum Discipulum Timotheum legaverit Romam, furaturus communionem Sedis Apostolicæ. Quartò, quod fraus successerit, ac Timotheus communicatorias Apostolicæ Sedis literas ad Magistrum retulerit, uti ad Orthodoxum Episcopum. Quintò, quod fraus radices non egerit. Etenim post Athanasii mortem rediens Romam Timotheus fuit detectus, & unà cum Apollinario damnatus atque depositus. Nempè per sanctum Damasum in laudata Synodo.

Apollinaristarum, quorum author in exordio non fuit Episcopus, Episcoporum originem ac traducem exponit in literis ad Illustrem virum Olympium S. Gregorius Nazianzenus: "Præter Epist. 71. „alia omnia eò etiam audaciæ proruperunt mali homines, ut Episcopos etiam quosdam, quibus dignitas ab Universali Orientalium „& Occidentalium Concilio abrogata fuerat, accersentes, aut „transeuntibus abutentes, cuidam impio sui gregis Episcopi nomen „imposuerint". De damnante ipsos Damaso idem Gregorius scribit in secunda epistola ad Cledonium, Presbyterum Iconiensis Ecclesiæ: "Ne autem nos hoc nomine accusent, quod Vitalii, „viri nobis charissimi, fidem, quam ita postulante Damaso, „Romæ Episcopo, literis consignatam edidit, priùs quidem pro„baverimus, nunc verò repudiemus, de hac quoque re pauca „disseram". Demonstrat Apollinaristas fuisse versutos in ovina lana lupos, qui ambidextris usi vocibus aliud apud suos, aliud apud nostros intelligerent, & prosequitur: "Quoniam igitur eæ„dem voces, si rectè intelligantur, cum pietate conjunctæ sunt, „si perperam exponantur, impietate non carent, quid mirum si „Vitalii quoque verba nos quidem, ita suadente voluntate, in „pium sensum accepimus, alii autem ad eorum quæ scripta sunt „mentem exasperantur & inflammantur? Quod etiam in caussa „fuisse reor, cur ipse quoque Damasus, cum posteà rectiùs fuisset „edoctus, simulque in pristinis eos expositionibus perstare audiisset,

„eos ab Ecclesiæ Cœtu abdicârit, fideique libellum cum anathe-
„matismo deleverit : Tum etiam quod fraudem, in quam per
„simplicitatem inciderat, permolestè ferret". Eadem de re scribit ipse Damasus ad Paulinum Antiochiæ Patriarcham, communicantem Romanæ Ecclesiæ : "Per filium meum Vitalem ad te Re-
„scripta direxeram, tuæ voluntati & tuo judicio omnia derelin-
„quens, & per Petronium Presbyterum breviter indicaveram me
„in articulo jam profectionis ejus aliqua ex parte commotum.
„Unde ne aut tibi scrupulus resideret, & volentes forsitan Ecclesiæ copulari tua cautio probanda differret, fidem nostram misimus,
„non tam tibi, qui nobis fidei communione sociaris, quàm his,
„qui in ea subscribentes tibi, id est, nobis per te voluerint so-
„ciari".

Vitalis, licèt à nulla damnatus Synodo, tamen à multis defamatus & accusatus de hæresi, accessit Damasum, & suos Adversarios provocavit ad Tribunal Apostolicæ Sedis. Obtulit fidei libellum, ipsum Romæ est solemniter professus, & supplicavit ab infamia solvi, ac in Episcopatu & Romanâ Communione stabiliri. Supplicavit non quidem absolvi ab aliquo Synodali Judicio, sed adversùm illa, quæ metuebat, Romanâ authoritate muniri. Eum Gregorius Nazianzenus appellat Virum sibi olim chariſſimum, quem fide crediderit Orthodoxum, ideoque dediſſe poſſit Romæ invocandæ consilium. Forsitan & commendatitias ac testimoniales literas. Uti Apollinarius Athanasium, ita Vitalis decepit Gregorium, & circumscripsit in ista sibi adjutoria. Hinc Damasus admisit causſam, & judicavit tria. Primò, Vitalem Antiocheno Episcopatu exuit, aut sanè induxit ad deponendum. Etenim erat Paulino & Meletio superordinatus tertius, ideòque Episcopi fucus, non verus Episcopus. Hinc ipsum Pontifex appellat Filium, non Fratrem. Secundò, ejus libellum judicavit Catholicum, ideòque ipsum absolvit ab omni infamia. Tertiò, ipsum tamen Catholicæ Communioni noluit reddere, sed delegavit Patriarchæ Paulino, ejus voluntati ac judicio permittens omnia. Ob duas præsertim causſas. Primò, quod Paulinus istìc præsens omnia Vitalis nosset penitiùs, ideòque esset à circumscriptione securior. Secundò, quod cum suis Sequacibus Vitalem nollet in Meletii, sed in solius Paulini communionem adjungi, ideòque per hunc voluit admitti & reconciliari. Et hæc omnia peregit solus Damasus. Et contrà istud

judicium

judicium nemo unquàm Græcus excepit ob defectum authoritatis.

Interim Damasus fuit circumscriptus. Nequè mirum. Etenim per Vitalem oblatus fidei libellus in proprio verborum sensu erat plenè Orthodxus. Adeò Orthodoxus, ut ipsum, licèt tunc plenè detectum, S. Cyrillus in libro ad Reginas adduxerit inter authentica sanctorum Patrum testimonia, destruentia Nestorianas blasphemias. Ei dedit hunc titulum : "Vitalis Episcopi, ex sermone „de fide". Cyrillo debemus gratias, quod libellum nobis custodiverit. Ex ipso Nestorius sumpsit materiam & ansam calumniæ. Etenim mox post degradationem suam, adhuc existens Ephesi, ad Regii Cubiculi Præfectum Eunuchum scripsit prolixam querimoniam, Cyrillum accusans quod ad confirmanda sua dogmata adduxerit Basilii Ancyrani, Ariani hominis testimonia, tanquàm verba magni Basilii, & Vitalis Hæretici Scripta pro verbis Catholici Vitalis : Abusus æquivocâ similitudine nominum. Exstat epistola in Cassinensi Codice. Porrò Damasus non fuit circumscriptus ex integro. Etenim sub ipsum Vitalis ex urbe Regressum concepit scrupulos : Et propter ipsos voluit ab ejus in Ecclesiam redituris Sequacibus exigi non solius ab ipso oblati libelli professionem, sed aliorum insuper articulorum, quos habes in laudatis ad Paulinum literis. Fraus paulatim se plenè aperuit.

Et tunc Damasus explevit quod jam audivimus à Nazianzeno Gregorio, & quod ipse Pontifex scribit ad Orientales Episcopos: "Sciatis velim nos Timotheum illum prophanum Apollinarii Disci„pulum cum impio suo dogmate jam pridem abdicâsse". Et exinde contentus non fuit doloso Vitalis libello, nec factis ad ipsum additamentis, sed singularem, in qua omnes & singuli ipsorum errores damnarentur, professionem ipse composuit, & Paulino transmisit, mandans sine ipsa nullum deinceps admitti in Ecclesiam. Similem ex ejus Imperio libellum confecit etiam S. Hieronymus. An sit ille ipse, est quæstio alterius loci. Quidquid sit, de hac re scribit antiquus Synodorum Catalogus : "Petrus" Alexandriæ "Pa„triarcha", ejectus ab Arianis, "Romam contendit. Eoque re„cepto Damasus Romæ Divinam & S. Synodum convocavit, quæ „amentem illum Apollinarium, Stephanumque ejus Discipulum, „& Latronem Lucium", Alexandrinæ Sedis Arianum invasorem, "anathemate notavit". Est tertia Romana Damasi Synodus, celebra-

ta anno ſexageſimo nono quarti ſæculi. Et non ſolum Vitalem ac Timotheum, ipſumque etiam Apollinarium, ſed & Lucium damnavit, contra cujus violentias Petrus provocaverat. Non damnatus ab aliqua Synodo, ſed per Arianos violenter ejectus. Ex quo vides ipſos etiam tunc Patriarchas non ſolummodò adversùm Synodalia judicia, ſed inſuper adversùm quaſvis violentias atque calumnias ſanctum Petrum invocâſſe. Hinc Dorotheus Theſſalonicenſium Archi-Epiſcopus ad Hormiſdam Pontificem ſcripſit Romanam Cathedram eſſe "firmum omnium ad ipſam feſtinantium Portum". Sanctus Gelaſius dixit "Portum omnium fluctuantium". Eſt phraſis deſumpta ex ſancto Hieronymo.

Quod ipſum cum omni ſuâ Pontica Diœceſi, immò cum omni Orientali Eccleſia diſertè profeſſus fuit magnus Baſilius. Etenim de Euſtatio Sebaſteno Epiſcopo, primæ intra ſuam Diœceſim Armeniæ Metropolita, viro hetroclyto & vertumno, ac damnato per plures Synodos, ideoque provocante ad Papam Liberium, ac per ipſum reveſtito, ſcripſit ad Occidentales Epiſcopos: "Euſtatius Epi-„ſcopatu ejectus, propterea quod in Melitinenſi Synodo depoſitus eſſet, „viam ſibi ipſe, per quam reſtitueretur, excogitavit, eam videlicet „ut ad vos proficiſceretur. Quæ verò ſint illi à Beatiſſimo Epiſco-„po Liberio propoſita, & ad quæ conſenſerit, nobis clam eſt, „niſi quod epiſtolam attulit, per quam reſtitueretur. Eam ubi „Thyanenſi Synodo exhibuit, in ſuum locum reſtitutus eſt. Iſte „itaque jam fidem eam, in quam receptus eſt, depopulatur, „cumque illis facit, qui" Homouſion "anathemate percellunt. „Deinde & hæreſi patrocinatur eorum, qui Spiritum S. Divinitate „ſpoliant. Quoniàm igitur iſthinc vires accepit lædendi Eccleſias, „ac publicandæ impietatis ſuæ fiducia, quam vos vidiſtis, ad ſub-„verſionem multorum uſus eſt, neceſſe eſt ut iſthinc quoque veniat „malorum iſtorum correctio, ſcribaturque Eccleſiis, quibus qui-„dem conditionibus ſit ad communionem ſuſceptus. Simul verò „adjiciatur, quomodò jam mutatâ ſententiâ gratiam à Patribus, „qui tunc erant, acceptam reddat irritam".

Affirmat varia. Primò, quod à Melitinenſi Synodo damnatus Euſtatius non ad Cæſaræenſem ſuæ Diœceſis Exarchum, ſed proximè Romam ad Liberium Papam appellaverit atquè acceſſerit. Secundò, quod non per generalem totius Eccleſiæ, aut etiam totius Occidentis Synodum, ſed per ſolum Pontificem fuerit reſtitutus.

Tertiò

Tertiò, quod non temerè sit assecutus hanc sententiam, sed ad professionem Orthodoxæ fidei, variarumque insuper conditionum. Quartò, quod Liberius Eustatio dederit restitutionis literas, & ipsum cum eis securum remiserit ad propria. Quintò, quod Eustatius hasce literas exhibuerit Thyanensi intra Cappadociam Synodo, & per ipsas postulârit agnosci in integrum Episcopum, ac reponi in suum Thronum. Sextò, quod Synodus, Apostolicas literas reverita, ipsum reposuerit. Certè fuit non modica reverentia. Etenim Basilius Liberium arguit, quod Eustatio solas restitutionis literas tradiderit, non adjungens fidei libellum, aliasque ab ipso professas conditiones. Et non sine fundamento. Cæsaræensis namque Exarchus, cujus erat Eustatium Throno ac Populo reddere, poterat ista omnia expostulare, cogniturus an versatilis Vertumnus per obreptiones & circumscriptiones non esset furatus gratiosam sententiam. Basilius exhibuit plenam fidem Papalibus de sola restitutione literis, supposuit omnia ritè exacta, & sine caussæ cognitione est executus Apostolicum Judicium. Ast dignitati redditus homo rediit ad ingenium ac vomitum, & fidelium multos subvertit. Et ecce hìc majorem Basilii reverentiam in Apostolicam Sedem. Non præsumpsit ejus, licèt jam patenter emortuum, Judicium, immò nec relapsum hæreticum attingere, sed omnia retulit atquè remisit ad suum principium. Propter appositam Apostolicam manum. Adeò antiquum est istud vinculum.

Avitum Gallicanæ Ecclesiæ de hac Apostolici Throni authoritate testimoniù nobis tradit S. Alcimus Avitus Viennensis Archi-Episcopus in literis, per quas ab Hormilda Pontifice rogavit nosse successum primæ Legationis, pro extinguendo Acaciano schismate transmissæ ad Imperatorem Anastasium ac omnem Orientalem Ecclesiam: "Eu„tychetem & Nestorium jam dudum per Beatissimos Prædeces„sores vestræ Sedis damnavit authoritas". Et Nestorius & Eutyches à Romanæ Sedis Judicio ad generalem Synodum appellaverant, & hunc Chalcedonensis, istum damnaverat Ephesina Synodus: Et tamen S. Avitus constanter affirmat utrumque fuisse damnatum per authoritatem Sedis Apostolicæ. Damnatum ab illa ipsa Sede, & ab isto illius Sedis Pontifice, adversùs quem uterquè provocaverat. Eutychem per Leonem, à Celestino Nestorium. Nempè Chalcedonensis non tam ad Eutychetis adversùs Leonem, quàm ad S. Flaviani ad ipsum factam appellationem retractandam fuit indicta: Etiam Ephe-

sina

ſina Synodus non ad ſolam Neſtorii, ſed præſertim ad degradatorum ab ipſo Clericorum provocationem diſcutiendam convenit. Porrò Sardicenſes Canones iſtarum retractationum formam ac modum credunt ſapientiſſimo Judicio Romani Epiſcopi: Et laudati Pontifices eas delegârunt præfatis Synodis. Hinc hæ egerunt ex illorum authoritate, atque ita ipſorum authoritas proſtravit utrumquè Hæreſiarcham. Potuerant & ipſi vel in ſuo Presbyterio, vel retractare in ſuæ Provinciæ Synodo, atque ita generales iſtæ Synodi ad iſta retractandi munia fuerunt ex ſapientiſſimo eorum Beneplacito aſſumptæ, non neceſſariæ. Hæc eſt antiqua fides Gallicanæ Eccleſiæ.

CAPUT V.

Eadem Romanæ Eccleſiæ Authoritas demonſtratur ex Romana appellatione Ioannis Patriarchæ Alexandrini.

L.7.C.10. Ac de re ſcribit Petrus de Marca: "Magni etiam „momenti eſt appellatio Joannis Patriarchæ „Alexandrini, quem Petrus Mogus Hæreticus, „jubente Imperatore Zenone, & conſentiente „Acacio Conſtantinopolitano, Epiſcopatu de„turbavit. Imploravit dejectus ille Calendio„nis Patriarchæ Antiocheni auxilium, ex cujus & „Synodi Orientis ſententia Papam Simplicium „appellavit, ut ſcribit Liberatus Archi-Diaconus Eccleſiæ Car„thaginenſis in capite decimo octavo Breviarii": Joannes ingreſſus eſt ad Calendionem Patriarcham, & ſumptis ab eo interceſſionis Synodicis literis Romanum Pontificem appellavit, ſicut fecit & Beatus Athanaſius. Et ſuaſit ſcribere pro ſe Acacio Conſtantinopolitano. "Non ſolùm autem ſummi Pontifi„ces cognoſcebant de appellationibus Epiſcoporum & Patriarcha„rum Orientis, quando agebatur de fide, ſed etiam primam „cauſſæ cognitionem ad ſe trahebant, ſi fortè in hæreſim incidiſſent. „Nam quia materia fidei eſt cauſſa communis & generalis, quæ ad „univerſam Eccleſiam pertinet, neceſſe eſt ut hæreſis ab omnibus

Epiſco-

»Epiſcopis damnetur, præcipuè verò à Romano, qui caput eſt uni-
»tatis, & qui cum primam Sedem obtineat, ferre debet primam
»ſententiam": Cujus debet eſſe prima ſententia, "ut loquitur Fa-
»cundus Hermianenſis. At ſi jam hæreſis in Synodo damnata fuiſſet,
»quemadmodùm Eutychiana in Concilio Chalcedonenſi, tum Pa-
»triarchæ, ſi communionem hæreticorum amplectebantur, deponi
»poterant à ſummo Pontifice, & Synodo Romana, nequè neceſſaria
»erat Synodus Oecumenica. Eo enim caſu Papa ſe tantùm præ-
»ſtat executorem ſententiæ latæ adversùs authores hæreſios, & eo-
»rum Complices. Ei fundamento innixus Gelaſius Papa Acacii Pa-
»triarchæ Conſtantinopolitani, qui à Felice Papa dejectus fuerat
»in Synodo Romana, depoſitionem tuetur adversùs exceptionem
»Euphemii Patriarchæ Conſtantinopolitani, qui aiebat Deceſſorem
»ſuum non potuiſſe damnari ab uno, id eſt, à ſummo Pontifice,
»abſque congregatione Synodali".

Affirmat varia. Primò, Orientales Epiſcopos, ipſoſque Patriarchas in cauſſa fidei potuiſſe vocari ad Tribunal Apoſtolicæ Sedis, non dumtaxat in retractatorio judicio, ſed etiam in prima inſtantia. Proinde cenſet primam iſtiuſmodi inſtantiam extra fidei materiam non licuiſſe. Et quidem quoad Epiſcopos, etiam Metropolitas, habet aliquid fundamenti; quoad Patriarchas autem manifeſtè labitur. Quod eorum circa quamcumquè materiam prima accuſatio ſemper ſpectaverit ad Romanam Sedem, eſt ſupra demonſtratum. Secundò affirmat eoſdem Epiſcopos & Patriarchas etiam in fidei materia non potuiſſe à ſolo Romano Pontifice damnari, niſi dum ipſorum ſcabies fuiſſet ante damnata per aliquam generalem Synodum. Tunc enim neceſſaria eſt ſola executio: Et hanc ſolam permittit Sedi Apoſtolicæ. Proinde ipſi nihil permittit, niſi quod quadret omnibus generatim Epiſcopis. Etenim ipſis omnibus iſtam denunciandi, & exequendi authoritatem competere, diſertè aſſeverat laudatus à Petro de Marca Gelaſius. Suæ Sedi adſcribit, ac demonſtrat longè ſublimiora. Plenam authoritatem, quâ Pontifex poſſit, etiam ſine Synodo ſolus, damnare ac dejicere Patriarchas.

Hæc omnia ſunt alterius loci. Et ipſa omnia non faciunt ad rem Joannis Alexandrini. Etenim ut facerent, Joannes debebat fuiſſe accuſatus de Hæreſi, ac de lapſu in articulum jam damnatum ab aliqua generali Synodo. Aut certè debebat Petrum Mogum, per Chalcedonenſem Synodum damnatæ Eutychianæ

joris Hermopolis Episcopo, "Parente Beati Timothei" Salophacioli, ac Joannis Adversario, "volentes ei nocere, detrahebant „apud Zenonem, & accusabant eum, habentes adjutores Patronos „Petri Mogi, quasi opportunus Episcopatui non esset Joannes"? Hæc invidiæ scintilla impulit Acacium ad eijciendum Joannem, ad intrudendum Petrum Mogum, ad suscitandam flammam, quæ horrendo schismate dudum afflixit Ecclesiam.

Verùm ratio ista erat fœda, ideòque allegari non poterat apud Sedem Apostolicam. Hinc allegatæ sunt præsertim duæ aliæ. Primam adducit in Commonitorio, quod Fausto Officiorum Magistro dedit, S. Papa Gelasius: "An qui homini mentitus Epist. 4. „dicitur Imperatori, & qui Imperatorem læsisse perhibetur, „depelli debuerunt, & in Deum, qui summus & verus est Impe„rator, Acacium delinquentem, sinceramquè communionem Di„vini Sacramenti studentem miscere cum perfidis, secundùm Sy„nodum, quâ hæc est damnata perfidia, non oportebat excludi"? Mendacium Joannem, læsa Principis Majestas Calendionem Antiochenum, damnatum à priori Chalcedonensi Synodo crimen tangit Acacium, ideòque Gelasius palàm affirmat Joannem fuisse immunem à tali crimine. Acacianam Factionem, quæ damnatum ex tali crimine Acacium clamitabat non debuisse damnari sine Synodo, & Joannem ob novum crimen, immò ob novi criminis calumniam sola ejecerat, affirmat sibi ipsi non cohærere. Unicum præfati mendacii crimen fuisse Joanni impositum, idem Pontifex scribit in literis ad Dardaniæ Episcopos, & in Epist. 13. literis ad Episcopos Orientales. Criminis seriem exponit Evagrius Epiphaniensis: "Joannes Presbyter quorundam impulsus Epist. 15. „consilio Constantinopolim venit, Imperatorem precaturus, ut L. 3. C. 12. „si fortè Episcopus Alexandriæ migraret è vita, sibi liceret An„tistitem, quem vellet, civibus illius civitatis nominare. Qui „quidem, ut Zacharias memorat, Episcopatum pro se ambire „ab Imperatore deprehensus est. Et cum se jurejurando obstrin„xisset se nunquàm Sedem Episcopalem Alexandrinam petitu„rum, domum revertitur. Quapropter Zeno eum post mortem „Timothei decrevit creandum Episcopum, quem Clerus & Lai„corum multitudo deligerent. Non longo tempore post, mor„tuo Timotheo, Joannes datâ pecuniæ Summâ, quemadmodùm „ab eodem Zacharia traditum est, & jurejurando, quod Impe-

„ratori dederat, neglecto Alexandrinorum deligitur Episcopus. „Quâ re cognitâ Imperator illum Alexandria exigendum mandat". Eum accusat de ambitu, perjurio, ac Simonia. Sunt profani Zachariæ mendacia, quæ Evagrius nimia temeritate sequitur. Quod enim Joannes non quorundam impulsus consilio, sed à Timotheo suo Episcopo jussus Constantinopolim accesserit; quod non à se nominandi, sed Canonicè eligendi Catholici Episcopi facultatem postulaverit; & quod tale juramentum non præstiterit, exploratum est, & possit facilè demostrari. Nam & ipsa accusatrix Factio de ambitu & Simonia plenè tacuit apud Sedem Apostolicam, & declamavit solum mendacium.

Aliud Joanni impactum crimen adducit Liberatus: "Quod vi„vente Timotheo Catholico Joannes tractâsset exire de Ecclesia, „& ab ipso suasus fuisset idem Timotheus suscipere Dioscorum „in Dyptichis". Et reverà Timotheus Salophaciolus fuerat nimiùm indulgens ac flaccidus: Et ex Eutychianorum metu rasum damnati Dioscori nomen rescripserat in sacras tabulas. Liberatus pergit: "Imperator putans quod Joannes Episcopus non rectè „saperet de Chalcedonensi Concilio, sed omnia simulatè ageret, „consilio Acacii scripsit literas Pergamio Duci, & „Apollonio „Augustali, ut pellerent quidem Joannem Thalaiam, Petrum au„tem Mogum in thronizarent". Hoc crimen tangit fidem: Spectat ad Eutychianam perfidiam, damnatam à Chalcedonensi Synodo. Etiam de ipso Acaciana Factio studuit Joannem infamare. At erat manifesta calumnia, ideòque per semetipsam defecit & evanuit. Nec in Papalibus literis, nec in Acacianorum Actis aut Scriptis reperitur ulla ejus memoria. Etiam Zacharias erubuit ipsam producere. Accusatio perstitit ad solum mendacium ac perjurium. Proinde Romana Joannis appellatio non processit ob Catholicam fidem aut hæresim, sed ob solam causam Canonicam, immò civilem.

Omnem rei seriem accuratissimè exponit antiquus Eutychianæ historiæ Breviculus. Exponit contumax ac triennale Acacii contra Simplicii Pontificis Apostolica Mandata silentium, & prosequitur: "Post omnia Joannem Presbyterum, Oeconomum suum, „Timotheus" Salophaciolus, Orthodoxus Alexandrinæ Ecclesiæ Patriarcha, "ad Principem misit, rogans ut si quid humanitùs „sibi forte contingeret, juberet Pietas ejus Catholicum à Catholicis

„licis ordinari. Ad cujus Petita reſponſum eſt, & tam ipſi quàm „Clericis ſcriptum. Atque in eiſdem Sacris Joannes Oeconomus „multis laudibus prædicatur, ut jam penè omnibus Alexandrinis „Epiſcopalis putaretur Officii Candidatus. Defuncto iſto Timo„theo Epiſcopo, Joannes Oeconomus Catholicus à Catholicis „ordinatur Epiſcopus. Qui cum de conſuetudine Majorum ad „Apoſtolicam Sedem Synodica per Iſidorum Presbyterum & „Petrum Diaconum Scripta miſiſſet, ſuperveniente Uranio Sub„Adjuva, & contra Joannem jam Epiſcopum Sacra Principis „deferente, ab Epiſcopatus illius confirmatione Papa ſuſpenſus „eſt. Et quia in eiſdem Sacris de reſtituendo Petro" Mogo, "quem ipſe damnavit, fecerat mentionem, hæc pars omninò eſt „abnegata. Unde videtur Clementiſſimus Imperator offenſus. „Cum ergò S. memoriæ Papæ Simplicii nihil toties ad Aca„cium directa propter Alexandrinæ Eccleſiæ quietem & Catho„licæ fidei integritatem Scripta proficerent, ſupervenit idem S. „Joannes Epiſcopus, qui ſicut decebat, ab Apoſtolica Sede ſuſ„ceptus eſt. Nam & Priores ejus ſimiliter Romanæ Eccleſiæ „ſuffugium tempore perſecutionis popoſcerant". Breviculus exponit Acacii facinora, & proſequitur: "Poſtquàm ergò non „ſolùm nihil profeciſſe literas Deceſſoris ſui S. Felix Papa cog„novit, & ludibria quædam in everſionem totius Eccleſiaſticæ „Diſciplinæ ab Acacio fieri, electis Vitale Epiſcopo Troentinate „ex Picena Regione, & Miſeno Cumanæ Eccleſiæ Epiſcopo ex „Regione Campaniæ, ſub hac inſtructione direxit, ut Petrus de „Alexandrina pelleretur Eccleſia, & ut libello S. Joannis Epiſcopi „Alexandrini reſponderet Acacius, utque ipſi denunciaretur Aca„cio, ut anathema diceret Petro. Qui quamvis, hoſtili more „detruſi in cuſtodiam, chartas amiſerint, tamen perfidis hæreticis „atquè damnatis accommodare non debuerunt, quæ ſola ne„gari potuit, voluntatem. Non ſolùm ergò non egerunt quæ „juſſa ſunt, aut quæ expedire poterant, ſed etiam hæreticis „communicaverunt, confirmationemque Petri Epiſcopatus, ad „quem pellendum miſſi fuerant, deferentes, atquè contumelias in „Epiſcopum Joannem Acacio dirigente portantes. Quibus rebus, „habita Synodo, commotus Beatiſſimus Papa, Vitalem & Miſenum „ab officio & communione ſuſpendit, Acaciumque damnavit".

Diſcimus omnem cauſſæ ſeriem, ac inſuper varia ſpectantia ad

scopali grada, Acacium autem insuper communione exuerit, ac ipso etiam Christiano nomine. Quid circa Joannem egerit, exponit Liberatus: "Joannes Thalaia habens Episcopi dignitatem remansit Romæ, „cui Papa Nolanam dedit Ecclesiam, quæ est in Regione Campaniæ, „in qua plurimos residens annos in pace defunctus est". Liber Pontificalis in S. Gelasii vita adjungit: "Eodem tempore fugiens Joannes „Alexandrinus Episcopus Catholicus venit Romam ad Sedem Apo„stolicam. Quem B. Gelasius suscepit cum gloria. Cui etiam & se„cundam Sedem præbuit". Possit errare in persona: Et Felicis opus transcribere in Gelasium. Proinde Felix Joannem plenè reddidit Alexandrino Episcopatui, & uti verum Alexandriæ Patriarcham gloriosè tractavit in omnibus: Ei in sua Romana Synodo dedit secundam Sedem. At quoniàm schismatica Principis violentia ipsum non permittebat reponi in Thronum, ei Felix dedit Nolensem Ecclesiam. Videtur dumtaxàt commendàsse. Quidquid sit, Joannes semper retinuit Patriarchæ dignitatem & titulum, & honorem secundæ Sedis. Etiam Felix addit hæc omnia à Joanne ad S. Athanasii, à se agi ad exempla suorum Antecessorum. Et ejus opus constanter approbavit omnis semper Orthodoxus Orbis. Et ipsa etiam Acaciana Factio tandem acquievit, Acacium legitimè damnatum profitens, & ejus nomen radens è sacris tabulis. Etiam nomen Zenonis Imperatoris.

Hanc appellationem strenuè laudat; & ejus occasione antiquas Ecclesiæ Regulas ac mores exponit S. Gelasius in Commonitorio ad Faustum, sub Theodorico Italiæ Rege Magistrum Officiorum, ac ejusdem Principis Legatum ad Imperatorem Anastasium: "Græci „nobis opponunt Canones, dum nesciunt quid loquantur. Contra „quos hoc ipso venire se produnt, quod primæ Sedi, sana rectaque „suadenti, parère fugiunt. Ipsi sunt Canones, qui appellationes „totius Ecclesiæ ad hujus Sedis examen voluêre deferri. Ab ipsa verò „nusquàm appellari debere sanxerunt, ac per hoc illam de tota Ec„clesia judicare; ipsam ad nullius commeare judicium, nec de ejus „unquàm præceperunt judicio judicari, sententiamque illius constituerunt non oportere dissolvi, cujus potiùs Decreta sequenda man„dárunt". Et infrà: "Nobis ausi sunt facere Canonum mentionem, „contra quos semper ambitionibus illicitis fecisse monstrantur. Quâ „ipsi Synodo, vel secundùm cujus Synodi formam Alexandrinum „Joannem de Ecclesia, cui ordinatus fuerat, expulerunt? Qui nullis „evidentibus nec antè convinci, nec postèà provocans etiam in judi-

cio

„cio competenti potuit accusari". Et tandem: "Quâ traditione Ma-
„jorum Sedem Apostolicam in judicium vocant"? Acacianæ Factio-
nis Sectatores, authoris sui jam defuncti nomen detrectantes radere
è sacris tabulis, blaterabant ipsum à Felice tertio non rectè damna-
tum: Quod Regiæ civitatis Episcopus non à solo Papa, sed à Gene-
rali Synodo fuisset damnandus. Et provocabant ad Canones, nec non
ad mores Majorum. Et Gelasius reponit illos garrire inania, & ne-
scire quid loquantur. Nullos esse authenticos istiusmodi Canones,
nullam talem Majorum consuetudinem. Notat Canones Antioche-
nos, Eusebianæ commenta, & Acacianæ Factionis fundamenta:
Et eis opponit Canones Sardicenses. Juxta hosce, adeòque & juxta
confirmatam ab illis Majorum consuetudinem affirmat egisse Felicem.
Hi enim Canones omnium ex toto Mundo appellationum retractato-
rium Judicium deferunt Romano Pontifici.

Eadem omnia amplissimè repetit ac illustrat Gelasius in literis ad
Dardaniæ Episcopos, & post plura adjungit: "Sed nec ista præteri-
„mus, quod Apostolica Sedes frequenter more Majorum, etiam
„sine ulla Synodo præcedente, & absolvendi quos Synodus iniquè
„damnaverat, & damnandi nulla existente Synodo, quos oportuit,
„habuerit facultatem. S. memoriæ quippè Athanasium Synodus O-
„rientalis addixerat, quem tamen exceptum Sedes Apostolica, quia
„damnationi Græcorum non consensit, absolvit. S. memoriæ nihil-
„ominùs Joannem Constantinopolitanum Synodus etiam Catholi-
„corum Præsulum certè damnârat, quem simili modo Sedes Aposto-
„lica, etiam sola, quia non consensit, absolvit. Itemque S. memo-
„riæ Flavianum, Pontificum Congregatione damnatum, pari tenore,
„quoniàm sola Sedes Apostolica non consensit, absolvit, potiusque
„qui illic receptus fuerat, Dioscorum secundæ Sedis Præsulem sua
„authoritate damnavit, & impiam Synodum non consentiendo so-
„la submovit, ac pro veritate ut Chalcedonensis Synodus fieret, so-
„la decrevit, in qua Pontificibus innumeris, qui Latrocinio corrue-
„rant Ephesino, veniam poscentibus sola concessit, & in sua perfidia
„permanentes nihilominùs sua authoritate prostravit, quam Congre-
„gatio, quæ illic pro reparanda veritate congregata fuerat, est se-
„cuta: Quoniàm sicut id, quod prima Sedes non probaverat, con-
„stare non potuit, sic quod illa censuit judicandum, Ecclesia susce-
„pit".

Petrus de Marca, aliisque Symmystæ nobis suadent sanctum

Atha-

Athanaſium, ſanctum Joannem Chryſoſtomum, ac S. Flavianum non ad Romanum Pontificem aut ejus Sedem, ſed provocâſſe ad totius Eccleſiæ, aut certè ad Synodum totius Occidentis: Et ita oportuiſſe. Per Canones non licuiſſe aliud. At verò S. Gelaſius conſtanter hoc loco ſcribit ipſos appellâſſe ad Sedem Apoſtolicam. Et non de uno, ſed de omnibus tribus diſertè adjungit: "Sola Sedes Apoſtolica". Videtur in iſtos Novatores præſcripſiſſe. Cui credendum? Certè Gallicana olim Eccleſia credidit S. Gelaſio. Et S. Athanaſii, itemque S. Joannis Chryſoſtomi appellatio hærebat in ſolis cauſſis Canonicis. Scio Dioſcorum, ac in ejus perfidia aut Factione permanentes Epiſcopos fuiſſe damnatos à Chalcedonenſi Synodo: Item S. Flavianum, & plures cum ipſo ab Epheſino Latrocinio damnatos Antiſtites fuiſſe reparatos à laudata Synodo. Cur igitur Gelaſius ſcribit: "Sola Sedes „Apoſtolica abſolvit, ſola ſua authoritate Proſtravit"? Ob duas rationes. Primam edicit ipſe Pontifex: "Quam Congregatio ſecuta „eſt". Hoc eſt, quia omnis Synodus aliud non fecit, quàm ſequi & firmare prærogativam Apoſtolici ſuffragii. Altera ratio eſt in his verbis ejuſdem Pontificis: "Ut Chalcedonenſis Synodus fieret, ſola „decrevit". Hoc eſt, ad diffinitivè retractandum Epheſini Latrocinii Judicium ſola Apoſtolica Sedes ſuo ſapientiſſimo arbitrio juxta Sardicenſes Canones fieri juſſit Chalcedonenſem Synodum, ideòque quidquid iſthìc circa præfatas appellationes actum eſt, proceſſit ex authoritate ac delegatione laudatæ Sedis. Et hunc loquendi modum uſitavit etiam S. Avitus Archi-Epiſcopus Viennenſis. Ex ſenſu Gallicanæ Eccleſiæ. Nec mirum. Etenim Gelaſius rectè affirmat omnia hæc fuiſſe acta, & à ſe ſcribi juxta Canones, & juxta perpetuam conſuetudinem Majorum.

Hoc ipſum lucidè teſtatur in litteris ad Rufum Theſſalonicenſem Epiſcopum, & cunctos ejus in Illyrico Collegas S. Bonifacius primus Pontifex. Alexandrinæ, Antiochenæ, aliiſque per Orientem Primatialibus Cathedris profitetur ac firmat ſuas dignitates, & adjungit: "Sed quia res poſtulat, approbandum documentis eſt, maximas „Orientalium Eccleſias in magnis negotiis, in quibus opùs eſſet diſ„ceptatione majori, Sedem ſemper conſuluiſſe Romanam, & quo„ties uſus exegit, ejus auxilium poſtulâſſe. S. memoriæ Athanaſius „& Petrus Alexandrinæ Sacerdotes Eccleſiæ, hujus Sedis auxilium „poſtulârunt. Cum Antiochena Eccleſia per multum temporis labo„raret, ita ut fierent illinc propter hoc ipſum ſæpe diſcurſus, primò

„sub Meletio, postea sub Flaviano, Apostolicam Sedem manifestum „est esse consultam: Ad cujus authoritatem post multa, quæ ab Ec„clesia nostra gesta sunt, nemini dubium est Flavianum communionis „gratiam recepisse, qua in perpetuum caruerat, nisi hinc super hoc „Scripta manassent. Clementissimæ recordationis Princeps Theodo„sius Nectarii Ordinationem, propterea quia in nostra notione non „esset, habere non existimans firmitatem, missis è Latere suo Au„licis cum Episcopis, Formatam huic à Sede Romana dirigi regulari„ter depopposcit, quæ ejus Sacerdotium roboraret. Ante breve tem„pus, id est, sub Prædecessore meo B. recordationis Innocentio, „Orientalium Ecclesiarum Pontifices, dolentes se à B. Petri commu„nione sejunctos, per Legatos pacem popposcerunt. Quo tempore „Apostolica Sedes non difficulter omnia indulsit". Affirmat S. Athanasium ac ejus Successorem Petrum, Alexandrinos Patriarchas, S. Meletium ac ejus Competitorem Flavianum, Patriarchas Antiochenos, Nectarium ac ejus Successorem S. Joannem Chrysostomum, Episcopos Constantinopolitanos, non ad Generalem Synodum, sed provocâsse ad solam Apostolicam Sedem, & ab ipsa sola fuisse per caussæ definitionem adjutos. Nectarii caussa omninò spectabat ad Romanam appellationem Maximi Cynici. Epistola exstat in Romana Synodo Bonifacii secundi Pontificis.

Epist. 10.

Consonat in litteris ad Clerum ac Populum Constantinopolitanum S. Celestinus Pontifex, agens de Clericis per Patriarcham Nestorium degradatis ac relegatis: "Habetis vos, quicumquè Ecclesia estis eje„cti, penè nostrorum temporum B. recordationis Athanasii, Alex„andrinæ Ecclesiæ prudentissimi Sacerdotis, exemplum. Fugatus „illinc, & in nostris partibus roboratus est. Deniquehic ei redinte„gratus est status, & in hac Sede quietem communionis invenit, à „qua semper Catholicis subvenitur". Epistola exstat in prima parte Ephesini Concilii. Hoc ipsum in suo Constituto constantissimè affirmat Vigilius Pontifex: "Hanc regulam & in sanctorum, Joannis „Constantinopolitani Episcopi, quem Chrysostomum vocant, atq; „Flaviani, ejusdem civitatis Episcopi, veneranda memoria constat „esse servatum, qui licèt violenter excluſi essent, non tamen pro dam„natis sunt habiti, eò quod semper inviolatam eorum communionem „Romani Pontifices servaverunt. Nec abscindi ab Ecclesia dici po„tuerunt vel poterunt, quos sibi inconvulsè unitos Apostolica judi„cavit authoritas". Constitutum istud est, scriptum ad Imperatorem

Cap. 9.

Justinia-

Justinianum, & ad omnes Orientales Episcopos: Et ipsorum nullus unquam vel somniavit huic articulo contradicere. Quin immò præfatus Imperator in suo adversùm tria Capitula Edicto illum lucidè confirmat: "Quantum ad insipientiam dicentium, non oportere „anathematizari post mortem eos, qui in sua impietate mortui sunt, „oportebat nec eos, qui injustè condemnati sunt, Patres post mor„tem revocari, quale contigit in Joanne S. recordationis Episcopo „Constantinopolitanæ civitatis, ab universali Ecclesia post mortem „revocato, ac in Flaviano S. memoriæ, & ipso Episcopo Constan„tinopolitanæ civitatis, injustè quidem in vita condemnato, justò „autem post mortem revocato, tam à S. memoriæ Papa Leone, „quam à S. Chalcedonensi Concilio". Nempè S. Leo revestiti à se Flaviani retractatorium judicium juxta Sardicenses Canones delegârat Chalcedonensi Synodo, atque ita etiam hæc Flavianum revocavit. Consonat & Liberatus Diaconus: "Flavianus, contra se prolata „sententia, per Legatos ejus Sedem Apostolicam appellavit libello". Nulla Novatorum turma hanc lucidissimam veritatem, tot ac tantis stipatam testibus, possit obnubilare.

CAPUT VI.

Adducitur Instrumentum Appellationis, quod Hæresiarcha Eutyches misit ad S. Papam Leonem.

QUod Eutyches ad S. Leonem ac ejus Apostolicam Sedem Appellaverit, & appellationis libellos transmiserit, est supra ex laudati Pontificis epistolis, aliisque authenticis documentis abundè demonstratum. Epistolæ libellos disertè memorant. Huc usquè credidimus perditos, & non potuimus producere. Deo laus, eos nobis custodivit præfatus Codex Cassinensis. Appellationis libellus habet hunc titulum:

„Epistola Eutychetis Hæretici, ubi scribens ad Papam urbis Ro„mæ Leonem negat in Christo duas esse naturas, id est, Divini„tatis & humanitatis.

Est Titulus appositus à Compilatore aut Descriptore. Hic est Contextus:

DE *mea in Dominum & Deum omnium Chriſtum ſpe confidens ante omnia quidem, Teſtis Deus Verbum eſt, in ſenſibus hujuſmodi dignoſcens veritatis probationem, invoco autem veſtram Sanctitatem in teſtimonio cordis mei, & rationes ſenſuum meorum atq; verborum. Sed peſſimus Diabolus faſcinavit tale ſtudium noſtrum & Propoſitum, à quibus vires ejus deſtrui oportuit. His ſtimulans omnem Domeſticam ſibi vim, contra me movens Euſebium Epiſcopum Oppidi Doryleênſis, libellum dantem S. Epiſcopo Conſtantinopolitanæ Eccleſiæ Flaviano, & quibuſdam aliis inventis in eadem urbe, qui propter diverſas cauſſas ſuas venerant, quomodò hæreticum compellavit, non veritate accuſationem mihi, ſed perniciem mihi machinans, & perturbationẽ Eccleſiis Dei. Vocabat ad reſponſionẽ accuſationis ab ipſorum Sanctitate, ſed gravi ægritudine ſuper ipſam ſenectutem retentus: Occurri ad purgationem, non ignorans compoſitam factionem contra ſalutẽ meam. Et quidem libellis ſtatim, ſubſcriptione meâ his additâ, obtuli Scripta, oſtendens de S Fide profeſſionem meam. S. autem Flaviano Archi-Epiſcopo neq; libellum ſuſcipiente, neq; ut legeretur jubente, audiente tamen, & reſpondente me ipſis verbis eam fidem, quæ Nicææ expoſita eſt à Sancta Synodo, confirmata verò apud Epheſum, expetebar duas naturas fateri, & anathematizare eos, qui hoc negant. Ego autem metuens definitionem à Synodo, nec adimere nec addere verbum contra expoſitam fidem à S. Synodo Nicæna*

Nicæna, sciens verò Sanctos & Beatos Patres nostros, Iulium, Felicem, Athanasium, Gregorium, SS. Episcopos, refutantes duarum naturarum vocabulum, & non audens tractare de natura Dei Verbi, qui in Carnem venit ultimis diebus in Vterum S. Virginis MARIÆ *immutabiliter, quomodò voluit & scit, in veritate, non in phantasmate hominē factum, aut anathematizare supradictos Patres nostros, rogabam ut innotescerent ista Sanctitati vestræ, & quod vobis videretur judicaretis, omnibus modis me secuturum quæ probâssetis: Sed nullo eorum quæ à me dicebantur audito, abruptâ Synodo publicaverunt dejectionis sententiam, quam adversùs me calumniæ factione instruebant, ut & salutis meæ discrimen incumberet, nisi citò operâ Dei, orationibus Sanctitatis tuæ, militaris manus me ab incursione rapuisset. Tunc Duces aliorum Monasteriorum cogere cœperunt in dejectionem meam subscribere, quod nunquam nec in eos qui se hæreticos professi sunt, vel adversùs ipsum Nestorium factū est. In tantum cum ad satisfaciendum plebi proponerem fidei meæ confessiones, non solùm & arcerent eas audiri, verùm & arriperent hi, qui contra me supradictam Factionem meditabantur, ut exinde tanquam hæreticus apud omnes haberer. Ad vos igitur Religionis Defensores, & hujusmodi Factiones execrantes confugio, nihil & nunc novum inducens contra fidem jam indè nobis ab initio traditam, sed anathematizans Apollinarium, Valentinum, Manem, & Nestorium, & eos qui dicunt Carnem Domini N.* JESU CHRISTI *Salvatoris è cœlo descendisse, & non Spiritu è Sancto & Sancta*

Virgine MARIA : *Et omnes hæreſes uſq; ad Magum Simonẽ. Et nihilominus tanquàm Hæreticus de vita periclitor. Et obſecro, nullo mihi præjudicio facto ex his, quæ per inſidias contra me geſta ſunt, quæ viſa vobis fuerit ſuper fidem proferre ſententiam, & nullam deinceps permittere à Factioſis contra me calumniam procedere, & non excuti & eximi de numero Orthodoxorum eum, qui in continentia & omni caſtitate ſeptuaginta annos vitam peregit, ita ut in ipſo exitu vitæ naufragium patiatur. Subjunxi autem his literis meis utrumq; libellum: Et eum qui ab Accuſatore meo oblatus eſt Synodo, & qui à me geſtus quidem eſt, non tamen ſuſceptus. Et editionem fidei meæ. Necnon & ea, quæ de duabus naturis à ſanctis Patribus noſtris decreta ſunt.*

Notanda ſunt verba: "Invoco veſtram Sanctitatem. Rogabam „ut innoteſcerent iſta Sanctitati veſtræ, & quod vobis videretur ju„dicaretis, omnibus modis me ſecuturum quæ probâſſetis. Ad vos igi„tur Religionis Defenſores, & hujuſmodi Factiones execrantes con„fugio. Et obſecro, nullo mihi præjudicio facto ex his, quæ per inſi„dias contra me geſta ſunt, quæ viſa vobis fuerit ſuper fidem pro„ferre ſententiam, & nullam deinceps permittere à Factioſis contra „me calumniam procedere, & non excuti & eximi de numero Or„thodoxorum eum, qui in continentia & omni caſtitate ſeptuaginta annos vitam peregit". Sunt manifeſta appellantis verba. Inſuper diſerte affirmant Eutychetem in ipſo S. Flaviani Judicio ad Papam provocâſſe. Poſſint tamen eſſe mendacia. Rationes ſuo loco expoſui. Præfata verba etiam conqueruntur appellationi non datum effectum ſuſpenſivum, ideòque violatos fuiſſe Sardicenſes Canones. Omnis libellus nihil penitùs habet, quod per omnia non conſonet Synodalibus Actis S. Flaviani. Proinde hic eſt omninò libellus, de quo magnus Leo ſcripſit ad laudatum Flavianum : "Accepimus libellum Eu-
Epiſt. 20. Cap. 1. „tychis Presbyteri, qui ſe queritur, accuſante Euſebio Epiſcopo, „immeritò communione privatum. Maximè cum vocatum ſe ad„fuiſſe teſtetur, nec ſuam præſentiam denegâſſe, adeò ut in ipſo Judicio

»,dicio libellum appellationis ſuæ ſe aſſerat obtuliſſe, nec tamen fuiſſe »,ſuſceptum. Quâ ratione compulſus ſit, ut conteſtatorios libellos in »,Conſtantinopolitana urbe proponeret". Et infra : "Nec aliqua po- »,terit ex hac parte difficultas afferri, cum memoratus Presbyter li- »,bello proprio ſit profeſſus paratum ſe eſſe ad corrigendum, ſi quid »,in ſe inventum fuerit, quod reprehenſione ſit dignum". Et in lite- ris ad Imperatorem Theodoſium : "Quid in Conſtantinopolitana Ec- »,cleſia perturbationis acciderit, quod ita Fratrem & Co-Epiſcopum »,noſtrum Flavianum potuerit commovere, ut Eutychen Presbyte- »,rum communione privaret, nondùm potuimus evidenter cognoſ- »,cere. Quamvis enim prædictus Presbyter ad Sedem Apoſtolicam »,per libellum doloris ſui querimoniam miſerit, breviter tamen aliqua »,prælibavit, aſſerens ſe Nicænæ Synodi Conſtituta ſervantem fruſtrà »,in fidei diverſitate culpatum. Euſebii autem Epiſcopi Accuſatoris »,ejus libellus, cujus exemplaria ad nos prædictus Presbyter miſit, »,de objectionum evidentia nihil habebat". Hæc Leo reſcripſit Princi- pi, qui Eutychetis libellum laudaverat, & fuerat comitatus ſuis ſacris literis.

Cap. 2.

Epiſt. 21. Cap. 1. & 2

Caſſinenſis Codex nobis cuſtodivit & aliud Eutychetis inſtrumentum, quod exiſtimo eſſe Conteſtatorium illius libellum, tranſmiſſum etiam Leoni Pontifici. Codex dat ei hunc titulum : "Item verba „Eutychetis". Contextus ejus eſt hic :

TEſtor vos coram Deo, qui cuncta vivificat, & Chriſto Ieſu, qui ſub Pontio Pilato teſtificatus eſt optimã illam Confeſſionẽ, ne quid ad gratiam faciatis. Ego enim jam à Majoribus meis ita ſenſi, & à pueritia mea ita illuminatus ſum, quemadmodùm ſancta & ex univerſo Orbe terrarum apud Nicæam habita Synodus trecentorum decem & octo Beatiſſimorum Epiſcoporum fidem conſtituit, & quam conſervavit ac definivit denuò obtinere ſolam S. Synodus Epheſi collecta. Et nunquam aliter ſenſi, quàm quemadmodùm præcepit recta & ſola vera fides Orthodoxa. Et cunctis, quæcumquè ſunt circa eandem fidem à S. eadem Synodo conſtituta

Epheſi,

Epheſi, adſentior. Cujus Synodi Dux & Princeps fuit B. ac S. recordationis Epiſcopus Cyrillus Alexandrinorum, & prædicationis ac fidei SS. & Electorum Dei, Gregorii maioris, & item Gregorii, Baſilii, Athanaſii, Attici, Procli ſocius & particeps. Eum & omnes eos Orthodoxos & fideles habui, & honoravi tanquàm ſanctos, & Magiſtros meos exiſtimavi. Anathema autem dico Neſtorio, & Apollinari, & omnibus Hæreticis uſque ad Simonem, & qui dicunt carnem Domini noſtri Ieſu-Chriſti de cœlo deſcendiſſe. Ipſe enim, qui eſt Verbum Dei, deſcendit de cœlo ſine Carne, & factus eſt Caro in Utero S. Virginis, ex ipſa Carne Virginis, incommutabiliter & inconvertibiliter, ſicut ipſe novit & voluit. Et factus eſt, qui eſt ſemper Deus perfectus ante ſæcula, idem & homo perfectus in extremo dierum propter nos & noſtram ſalutem. Hanc igitur meam plenam profeſſionem Sanctitas veſtra, &c. Eutyches Presbyter & Archi-Mandrites huic libello ſubſcripſi manu mea.

Etiam hic libellus per omnia conſonat Actis laudatæ Synodi.

Præfatus Codex adjungit & fragmentum ex neſcio quibus S. Pontificis Julii literis, & ipſis præfigit hunc titulum : "Exemplar Julii „Epiſcopi urbis Romæ, ut aſſerunt Eutychis Scripta, ad Dionyſium „Epiſcopum, cujus ſenſu ductus ipſe Eutyches decidit in errorem". Hæc Eutychis Scripta omninò ſunt adductus appellationis libellus, in quo habetur. "Sciens verò ſanctos & Beatos Patres noſtros, Ju„lium, Felicem, Athanaſium, Gregorium, SS. Epiſcopos, refutan„tes duarum naturarum vocabulum", &c. Hoc igitur fragmentum Eutyches unà cum ſuæ appellationis libello tranſmiſit Leoni Pontifici, quo ſe demonſtraret non recedere à fide & doctrina Romanæ Eccleſiæ. Fragmenti contextus eſt :

Miror

Miror audiens quoſdam confitentes quidem in Carne Dominum noſtrum, incurrentes verò diviſionẽ malè à Paulianiſtis introductam. Illi enim Paulum Samoſatenum ſequentes, alium quidem intelligunt eum, qui ex cœlo deſcendit, Deum confitẽtes; alium verò terrenum hominem eſſe dicunt. Et illum quidem infabricabilem. Hunc Dominum, alium ſervum. Impium, ſeu venerentur eum, quem ſervum appellant & fabricatum, ſeu non colant eum, qui nos Sanguine ſuo redemit. Hi verò, qui Deum deſcendiſſe de cœlo confitentur, & Carnem factum ex Virgine, & unum eſſe cum Carne, fruſtra conturbantur, excedentes in verba impietatis illorum. Dicunt enim & ipſi, ſicut audio, duas naturas. *Ad quod S. Ioannes evidenter probat unum Dominum noſtrum, cum dicat:* Verbum Caro factum eſt. *Et Paulus Apoſtolus, cum dicat:* Unus Dominus Jesus-Christus, per quem omnia. *Si enim natus ex Virgine* Jesus *nominatur, & ipſe eſt per quem univerſa facta ſunt, una ſcilicet natura facta eſt, quoniàm & una Perſona, non in duo diviſa, cum nec propria natura corporis eſt, & propria natura Deitas ſit ſecundùm Carnem: Sed ſicut homo una natura eſt; ita & is, qui ad ſimilitudinem hominis eſt factus Chriſtus. Quod ſi non agnoſcunt id, quod per adunationem unum eſt, poſſunt & unum in plura partire, & plurimas dicere naturas: Quoniàm multiplex corpus, quod ex oſſibus, nervis, & venis, carne & cute, ſanguine & ſpiritu conſtet, quæ omnia diverſa quidem interſe ſunt, una tamen eſt eorum natura. Vnde & Deitatis naturacum corpore unum eſt. Et hæc in duas naturas dividitur?*

Nec enim poterat totum filius hominis appellari, qui descendisset de cœlis, & rursùm Filius Dei, qui natus ex femina est, si duarum naturarum caperet divisionem, sed id quidem quod descendisset de cœlis vocaretur Filius hominis, non Filius Dei. Et hoc Paulianæ divisionis est. Nos autem Divinæ Scripturæ docent tanquàm de uno Domino nostro sentire, & cum descendisset de cœlis, & cum in terra natus est. Qui igitur sic sentiunt, non excedunt ab inconsona contraria sentientibus, ut cum mente Divinis Præceptis consentiant, sermonibus discrepent. Necesse est enim eos, cum duas naturas intelligant, alteram colere, alteram non adorare: Et in Divinam quidem baptizari, in humanam verò non baptizari Si autem in mortem baptizamur Domini, unam profitemur naturam, & impassionabilis Deitatis, & passionabilis Carnis, ut per hoc sit Baptisma nostrum & in Deum, & in mortem Domini perceptum. Nec enim veremur Calumniatores, qui dividunt in duas Personas Dominum. Nec cum nos unitatem Evangelicam atq; Apostolicam prædicemus, lacerent nos tamquàm dicentes Carnem esse cœlestem: Cum nos è contra Divinas Scripturas legamus dicentes Filium esse non ex cœlo. Nec enim cum dicimus Filium Dei creatum ex muliere, possumus reprehendi tanquàm Verbum ex terra dicentes, & non ex cœlo. Dicimus enim utrumquè: Et ex cœlo totum propter Deitatem, & ex muliere totum propter Carnem, ignorantes divisionem unius Personæ.

An hæc sit integra epistola, ignoro. Interim grande hoc fragmentum huc usquè latuit. Apud Leontium Byzantinum habuimus dumtaxat pauca ipsius verba.

Palmare

Palmare Eutychetis Dogma volebat Chriſtum Dominum eſſe non unicam ſolummodò Perſonam, ſed & unicam compoſitam naturam. Et ipſam in adducta Julii epiſtola cenſebat eſſe fundatiſſimam. Et in hoc ſui authoris ſenſu Eutychiani omnes dudùm pertinaciſſimè naufragârunt. Porrò de hac epiſtola Gennadius, Maſſilienſis Eccleſiæ Presbyter, ab iſto errore plenè immunis, in Illuſtrium virorum Catalogo ſcripſit: "Julius urbis Romæ Epiſcopus ſcripſit ad Dionyſium Cap. 2.
„quemdam de Incarnatione Domini epiſtolam unam, quæ illo quidem tempore utilis viſa eſt adversùm eos, qui ità duas per incarnationem aſſerebant in Chriſto perſonas, ſicut & naturas; nunc autem pernicioſa probatur. Fomentum enim eſt Eutychianæ ac Timotheanæ impietatis". Affirmat epiſtolam eſſe reverà Julii Pontificis. Quod ejus Judicium à quibuſdam graviſſimè reprehenditur. Aliis tamen videtur ſcripſiſſe ex ſenſu plurium tunc in Gallicana Eccleſia. Quidquid ſit, certum eſt labi ac deviare.

Etenim in primo ad Imperatorem Juſtinianum libro Facundus Hermianenſis Epiſcopus duas in Chriſto Domino fuiſſe naturas, & ipſas in unam non coiiſſe, nec coire potuiſſe, ſed duas ſemper permanſiſſe, vario SS. Patrum teſtimonio demonſtrat, & rectè proſequitur: "Quid autem Eutychianos contra hæc evidentiſſima Patrum Cap. 5.
„teſtimonia juvare poterit, quod in vaniſſimi ſui aſſertionem erroris „dicunt Julium Romanum Epiſcopum neſcio ubi reſcripſiſſe, quod „una ſit Chriſti natura? Cum in S. Epheſina Synodo hoc ſolùm ipſius „B. Julii contra Neſtorium recitatum fuerit ex epiſtola ad Proſdocium". Adducit laudatum ab Epheſina Synodo teſtimonium, & pergit: "Non aliud præter hanc ad Proſdocium epiſtolam ex Dictis Julii „in illa Synodo prolatum eſt, ſi qua forſitan alia ſcripſit, neque ex „hac epiſtola aliquid ampliùs. Cur igitur non illud potiùs, quod de „una Chriſti natura iſti circumferunt tanquàm ab ipſo B. Julio ſcriptum, vel quæquè ſimilia, quæ ſcripſiſſe autumant alios venerabiles Patres, in Synodo recitata ſunt contra Neſtorium? Nam ipſa magis ejus dogmati contraria viderentur. Quid enim jam controverſiæ „remanſiſſet, quod una eſſet illius Dei-Hominis ſubſiſtentia ſive Perſona, ſi probarentur Patres, quod etiam unam prædicaverint ejus „eſſe naturam? Igitur ut omnis auferatur quæſtio, ſi non poſteà epiſtola illa confecta eſt, aut B. Julii eam non eſſe, ſicut magis credendum eſt, Synodus judicavit, aut etiam ſi ejus eſſe credidit, „quod ego non dico, ut alia magis, quàm ipſam ejuſdem S. Julii

„contra Neſtorium proferret, non ex eo quod incautè dictum eſt, „contrarium errorem judicavit eſſe vincendum".

Eutycheti ac omnibus Eutychianiſtis familiariſſimum & conſtantiſſimum fuit proclamare ad Nicænum Symbolum, & Acta Epheſini Concilii. Porrò hoc Concilium inter alia Patrum teſtimonia, ex quibus Neſtorianam revicit perfidiam, adduxit Julii Romani Pontificis epiſtolam ad Docimum, ſive Proſdocium: Ex inde Errones iſti concluſerunt omnia ejuſdem Pontificis Scripta eſſe probata per iſtam Synodum, ideòque & ejus epiſtolam ad neſcio quem Dionyſium. Et ipſam plenis buccis & buccinis ubiquè prædicârunt. Magnus Leo ad ſibi tranſmiſſum ipſius ab Eutychete fragmentum videtur tacuiſſe. In ejus epiſtolis nulla eſt ipſius memoria. Et hinc apud Errones increvit epiſtolæ fides atque authoritas. Quare eorum clamoribus fatigati Doctores Orthodoxi cœperunt rem diſquirere. Et Facundus dicit varia. Primò dubitat, an epiſtola non ſit conficta poſt Epheſinum Concilium. Cenſet ipſam, utpotè validiſſimè peremptoriam Neſtoriani dogmatis, ſi anteà exſtitiſſet, & reverà fuiſſet Julii, à Synodo non fuiſſe prætermittendam. Secundò aſſerit ipſam, licèt forſitan ſit Julii, non ſine rationibus fuiſſe prætermiſſam à Synodo, & productam ſolam epiſtolam ad Docimum. Quia nempe non expediit per verbum â Julio incautè prolatum impugnari ac everti Neſtorianam blaſphemiam. Pelagianis quædam S. Joannis Chryſoſtomi verba adversùs originale peccatum objectantibus S. Auguſtinus repoſuit: "Vobis necdùm litigantibus Patres ſecuriùs loquebantur". Hoc ipſum Facundus affirmat de Julio Pontifice, ſcribente ante lites Eutychianas. Rectè adiungit incautum Pontificis verbum non fuiſſe congruum fundamentum, cui Oecumenica Synodus ſuam definitionem ſuperſtrueret. Tertiò aſſerit magis credendum, quod epiſtola non ſit Julii, ſed neſcio cujus ſub ejus nomine figmentum. Etiam ſe ignorare fatetur, quid Epheſina Synodus de ipſa cenſuerit. Ad hæc verba, "Si ejus eſſe credidit", adjungit: "Quod ego non dico". Igitur Facundus epiſtolam credidit eſſe fictam, aut ſanè incautam.

Ejuſdem ferè ſententiæ in ſuis apud Photii Bibliothecam libris fuit
Lib. 230. S. Eulogius Patriarcha Alexandrinus: "Sed enim teſtimonium, quod „Eutychiana hæreſis adfert ex epiſtola Julii Romani ad Dionyſium, „haud dubiè non eſt genuinum. Etenim S. Cyrillus in Synodo Epheſina „epiſtolâ ad Docimum adducēs, ejus uſum non dignatus eſt in memo„riam hujus venire". Infra tamen ſuam aſſertionem modificat: "Si verò

quis

„quis contendat Juliũ in Christo unicã naturam dicere, primùm quidẽ „nunquàm clarum, si genuinus hic sermo. Secundò par est cognoscere, „ut posterius Iulio apud Romanos nomen naturæ & Hypostasios stu„diosè indicavit, & frusta hæretica zizania semen ibidem studeant suffo„care. Injudicatis enim vocibus manentibus, non obviam ivit impietas, „potiùs valdè consequens pro hypostasios voce naturæ uti. Sed illud „de Iulio licet dicere". Est obscura translatio. Eulogius affirmat duo. Primò, quod epistola sit ambiguorum natalium, proindeque ex ipsa nihil possit definiri. Secundò, si legitima sit, quod Iulio evenerit istud ipsum, quod postmodò evenit aliis Latinis circa quæstionem de vocibus "Usia" & "Hypostasis". Et Latini & Græci concordabant in sensu, verùm Latini propter suæ linguæ inopiam cespitabant circa syllabas. Rei seriem exponit in funebri Elogio magni Athanasii S. Gregorius Nazianzenus, & in variis literis S. Hieronymus. Istud emplastrum Græci apposuerunt multis vulneribus. Nam Acacius Berrheensis Episcopus ipso studuit purgare & sanare etiam Nestorium. Ita habes in ejus ad S. Cyrillum literis, exstantibus in prima parte Ephesini Concilii. Ipsum ergò Eulogius apponere conatur etiam prætensæ epistolæ S. Iulii. Censet ipsam, si verè sit Iulii, recta sensisse, sed non fuisse usam aptis vocabulis. Ejusdem mentis in sua ad Eutychianos Orientis Monachos oratione fuit S. Ephremius Patriarcha Antiochenus. Affirmat Iulium, dum unam naturam scripsit, scripsisse contra Paulum Samosatensem, ex aliis ejus Scriptis demonstrat Lib. 229. recta sensisse, & concludit: "Quibus perspicuè patet, quomodò S. „Iulius duas naturas fateatur. Nam naturam prædictis verbis pro hy„postasi accepit". Orationis compendium exstat in præfata Bibliotheca Photii. Verùm infrà ex Leontio Byzantino audiemus originalem epistolæ textum non esse Latinum, sed Græcum, ideoq; nequaquam à Julio. Etenim Romani olim Pontifices ad Græcos nunquàm scripserunt Græcè, sed semper Latinè. Immò suas Latinas literas nec Romæ permiserunt transferri in Græcum: Constanter voluerũt id fieri ab ipsis Græcis. Hinc S Ephremius, affirmans Iulium vocem "Natura" accepisse pro hypostasi, caret fundamento. Hoc enim fecerunt quidam Græcorum Patres, nemo unquàm Latinus.

Hinc plura in Constantinopolitana Orthodoxorum & Eutychianorum Episcoporum coram Imperatore Iustiniano habita collatione dixit Hypatius Ephesiorum Episcopus, de quo omnes isthic Catholici Collegæ: "Reverendissimus Archi-Episcopus Hypatius os nostrũ

„factus est". Eutychianis igitur inter unius naturæ Assertores etiam Iulium Pontificem in præfata epistola adducentibus Hypatius respondit: "In tantum falsæ sunt epistolæ sive testificationes illæ quas dicitis, „ut neque unam ex illis B Cyrillus voluerit recordari". Affirmat quod S. Cyrillus ad probandos & firmandos hos suos articulos, "Sacra Virgo „est Dei-Para, Deus est carnepassus", Iulii ad Docimum literas adduxerit in Ephesina Synodo, & adjungit: "Si ergò Cyrillus sciebat de una „natura quemquàm ex his dixisse, illic maximè proferre habuit, ubi „tantum erat & tale nniversale Concilium. Si autem illic non sunt „prolatæ, quemadmodùm nunc à vobis proferantur, satis admi„ror". Affirmat unicas Julii ad Decimum datas, & apud Ephesum lectas ac probatas literas esse veras, quasvis alias esse spurias: Confictas aut falsatas ab Apollinaristis.

Leontius Scholasticus Byzantinus scripsit singularem librum "in „eos, qui proferunt nobis quædam Apollinarii, falso inscripta no„mine SS. Patrum", & ipsi dat hoc exordium: "Quidam ex Hæresi „Apollinarii, vel Eutychis, vel Dioscori, cum vellent suam hære„sim confirmare, quasdam Apollinarii orationes Gregorio Thauma„turgo, aut Athanasio, aut Julio inscripserunt, ut simpliciores fal„lerent, quod quidem perfecerunt. Authoritate enim hujusmodi „Personarum fide digna multos Ecclesiæ Catholicæ capere potuerunt. „Et apud multos ex rectè credentibus reperire poteris librum Apol„linarii, cui titulus", Fides particularis, "inscriptum Gregorio, „& quasdam ejus epistolas inscriptas Iulio, & alias ejus de Incarna„tione orationes vel expositiones Athanasio inscriptas". Adducit varia similia, in quibus sunt & hæc: "Domini Apollinarii ex epistola „ad Dionysium, cujus principium est", Mihi argumentum amicitiæ, &c. "Ex alia epistola ad eundem, cujus principium": Admiror, &c. Et rursùs ex eadem epistola". Hæc posterior est ista, cujus fragmentum Eutyches transmisit Magno Leoni. Et post plura Leontius pergit: "Sufficiunt hæc eis, qui non sunt nimiùm rudes & „tardi, ad ostendendum Apollinarii esse epistolas, quæ nomine „Iulii feruntur, præter eas epistolas Apollinarii, de quibus Athana„sius. Discipuli enim Apollinarii antiquiores sunt omnibus, qui his „usi sunt, quas, ut verisimile est, qui à Iulio per schisma discesse„runt, inscripsêre. Nequè solum hoc, sed sunt ex Orthodoxis, qui „inscriptione decepti rectas eas esse intelligere & dicere perseverabant, „propter Personæ authoritatem fide dignam. Alioquin magis omnium Orthodo-

„Orthodoxorum eſt agnoſcere illos ſermones eſſe proprii Doctoris. „Ne autem ex ſolo teſtimonio Diſcipulorum ſermones ipſius Apol„linarii agnoſcamus, quamvis aliqui eos Julio, quamvis Gregorio, „quamvis falsò inſcribant Athanaſio, ſed etiam ex eodem genere „ſermonis & ſtylo, age præter authoritates, quas Diſcipuli ejus pro„tulerunt, integros & totos ejus ſermones in medium producamus, „ut qui ſtudio veritatis cognoſcendæ legerint, certiſſimum habeant „hæc & illa falsò inſcripta eſſe eadem". Aſſertionem ſuam firmat tribus argumentis. Primum eſt, quod licèt ex Apollinarii Diſcipulis aliqui epiſtolas iſtas adſcribant Iulio, alii tamen profiteantur eſſe Apollinarii. Et adducit horum Diſcipulorum teſtimonia. Secundum argumentum eſt idem iſtarum epiſtolarum ſtylus cum reliquis Scriptis Apollinarii. Tertium eſt Codex continens omnia Apollinarii Scripta, in quo & iſtæ epiſtolæ. Et tandem concludit: Arbitror eum, „qui non fuerit nimis contentioſus, non poſſe his cum ratione ad„verſari & contradicere, quin potiùs futurum eſſe, ut continuò, „& ut ita dicam, non violenter veritati aſſentiatur, & omnibus „ſuffragiis fateatur Apollinarii eſſe epiſtolas vel ſermones de Incarna„tione, quæ Iulii, & Gregorii, & Athanaſii falsò eſſe feruntur".

Eadem Leontius, & quidem cum aliquo augmento, tradit in libro de Sectis: "Eutychiani adferunt aliud quoque Dictum, velut à „B. Iulio profectum, quod exiſtat in epiſtola ſcripta ad Dionyſium „Corinthi Epiſcopum, cujus initium eſt"; Miror de quibuſdam audiens. "Eſt quid dictum hujuſmodi": Neceſſe eſt eos, cum duas naturas dicunt, unam, adorare, alteram non adorare. Ac in Divinam quidem baptizari, at in humanam non baptizari. "Aliaque plu„ra iſthæc epiſtola continet. Sed nos argumentis pluribus convinci„mus non illam epiſtolam eſſe B. illius Julii, ſed Apollinaris. Pri„mùm ex eo quod ſi quis eam ſubtiliter conſideret, nihil Juliano „dignum nomine habeat. Quin & ſeptem illæ epiſtolæ, quas ejus eſſe „dicunt, Apollinaris ſunt". Probat hæc pluribus argumentis, & proſequitur: "Prætereà de hoc quoquè epiſtola non B. Julii, ſed „Apollinaris eſſe redarguitur, quod Nyſſenus ille Gregorius in ope„re contrà Apollinarim apertè multa recitet, quæ hâc epiſtolâ con„tinentur, eaque tanquàm prava refutet". Quod argumentum eſt penitùs irrefragabile ac peremptorium. Leontius concludit: "Poteſt „& aliundè convinci quod epiſtola B. Julii non ſit". Eſt longè veriſſimum.

DISSER-

DISSERTATIO QVINTA

DE ROMANA APPELLATIONE THEODORETI, CYRENSIS EPISCOPI.

CAPUT PRIMUM.

An Theodoretus ad solum Papam Leonem, an ad aliam Generalem Synodum appellaverit?

INter degradatos ab Ephesino Latrocinio Episcopos fuit etiam Theodoretus. Degradatus est absens, ac inauditus. Ab Imperatore Theodosio erat ligatus circumscripto intrà suam civitatem exilio, ac vetitus Ephesum accedere. Hinc & ipse statim provocavit ab ista Latrocinali sententia. Et certum ac exploratum est appellâsse ad solum Leonem. Exstat ipsum appellationis instrumentum, lucidum ac manifestum. Laudat Romanæ Sedis Primatum super omnes Ecclesias, prædicat Dogmaticum S. Leonis Tomum, demonstrat se esse ac semper fuisse Orthodoxum, lamentatur se ab Ephesino Latrocinio absentem ac inauditum esse degradatum, & prosequitur ad Pontificem. "Nolite obsecro sup-
Epist. 113. „plices meas preces respuere, nec miseram meam canitiem, post „multos labores contumeliosè tractatam, despicere. Ante omnia

ut

„ut à vobis docear oro, an me oporteat in hac injusta depositione „acquiescere, an non? Vestram enim sententiam exspecto. Quod „si in judicatis manere me jusseritis, manebo: Nequè ulli homi„num deinceps molestus ero, sed rectum Dei & Salvatoris nostri „judicium exspectabo. Me quidem, testis est Dominus Deus, „honoris & gloriæ cura non tangit, sed scandali, quod injectum „est. Quia multi è simplicioribus, atquè ii maximè, qui ex di„versis hæresibus emerserunt, Sedem illorum, qui condem„nârunt, attendentes, hæreticos nos esse fortasse existimabunt, „cum dogmatis perfectionem perspicere non possint. Hæc per Re„verendissimos ac Deo Carissimos Presbyteros, Hypatium, Abra„hamium, ac Alipium, Sanctitati vestræ suggessi, quandoqui„dem ne ad vos contenderem, Regiarum literarum vincula reti„nuerunt". Utiquè vincula, quibus eum Theodosius circumscripserat intra Cyrensem civitatem. Hinc Romam accedere non poterat, propositurus suam appellationem, ac prosecuturus.

Eadem de re scribit ad Renatum Romanæ Ecclesiæ in S. Clementis titulo Presbyterum Cardinalem, ac Magni Leonis in Ephesino Latrocinio Legatum: "Oro Sanctitatem tuam, Sanctissimo ac „Beatissimo Archi-Episcopo persuadeat, ut Apostolica authori„tate utatur, & ad Concilium vestrum advolare præcipiat". Non obstante violento Mandato Imperatoris Theodosii. Ad quod Concilium? Non ad Generale totius Ecclesiæ, nequè ad totius Occidentis Patriarchale, sed ad Synodum solius Romanæ Provinciæ. Hinc Theodoretus prosequitur: "Habet enim Sanctissima illa Se„des Ecclesiarum, quæ in toto Orbe sunt, Principatum multis „nominibus, atquè hoc ante omnia, quod ab hæretica tabe im„munis mansit, nec ullus contraria sentiens in illa sedit, sed Apo„stolicam gratiam integram conservavit. Quæ à vobis fuerint ju„dicata, in his, qualiacumquè ea erunt, judicii vestri æquitati „confidentes, acquiescemus. Et rogamus, ut judicium ex Scriptis „constituatur. Suscipite, quæso, preces meas, & injuriâ oppres„sum ne despicite". Verba sunt lucida: Lucidiora omni Commentario.

Eadem omnia Theodoretus allegat in literis ad Anatolium Patritium, & adjungit: "Magnitudinem tuam obtestor, hanc á Vi„ctore Augusto gratiam petat, ut in Occidentem veniam, ibiquè „à Deo Carissimis ac Sanctissimis Episcopis judicer. Et si vel mini-

„mum à fidei regula deflectere videar, dejiciar in medium profun-
„dum maris. Quod ſi his precibus veſtris non cedat, habitare me
„ſaltem jubeat in Monaſterio noſtro, quod quidem à Cyrenſi
„civitate abeſt millibus centum & viginti". Supplicat unum è duobus: Aut ſolvi circumſcriptum exilium, licèt non plenè, ſaltem quoad Romanum acceſſum, & Romanæ appellationis proſecutionem; aut certè juxtà Imperatoris Gratiani, ab ipſo Theodoſio confirmatam, de degradatis Epiſcopis legem, relegari à Cyro ad centum millia: Habitare ac latitare in ſuæ profeſſionis Monaſterio. Supplicat hanc ſaltem ſibi fieri gratiam.

Et non aliqua Synodus, ſed ſolus ſuæ Sedis authoritate Magnus Leo appellantem Theodoretum exaudivit, ac reveſtivit. Lucet ex Actis Chalcedonenſis Synodi. Etenim in prima ſtatim ejus Actione glorioſiſſimi Judices edixerunt: 'Ingrediatur & Reverendiſ-
„ſimus Epiſcopus Theodoretus, ut ſit particeps Synodi, quia &
„reſtituit ei Epiſcopatum SS. Archi-Epiſcopus Leo". Ad quod Edictum, & præſertim ad ejus vigore ſubſecutum Theodoreti ingreſſum facta eſt inter Epiſcopos dura contentio. Etenim Ægyptii, Illyriciani, ac Paleſtini clamaverunt: "Miſeremini, fides perit.
„Iſtum Canones ejiciunt. Hunc foras mittite. Magiſtrum Neſtorii
„foras mittite". At verò Orientales, Pontici, Aſiatici, & Thraces clamârunt in contrarium: "Nos in pura charta ſubſcripſimus.
„Cæſi ſumus, & ità ſubſcripſimus. Manichæos foras mittite, ini-
„micos Flaviani foras mittite. Adverſarios fidei foras mittite". Clamârunt ſe in Theodoreti, ac aliorum Epiſcoporum damnationem non conſenſiſſe, ſed fuſtibus ad pura in charta ſubſcribendum fuiſſe compulſos, ideòque damnationem fuiſſe nullius ponderis. Poſtulârunt non Theodoretum, ſed ejici Eutychianos, utpotè novos Manicæhos. Contentionis radicem aperit in Breviario Libe-
Cap. 12. ratus: "Soluto Epheſino Concilio, & ad ſuas Sedes reverſis Epi-
„ſcopis, ſciſſio facta eſt inter eos, qualis anteà nunquàm conti-
„gerat. Ægyptii, Thraces, & Paleſtini Epiſcopi Dioſcorum ſe-
„quebantur; Orientales, Pontici, & Aſiani, S. memoriæ Fla-
„vianum". Poſt multam igitur contentionem glorioſi Judices perſtiterunt in ſuo Edicto: "Theodoretus Reverendiſsimus Epiſcopus,
„proprium recipiens locum à SS. Epiſcopo inclytæ urbis Romæ, in
„locum nunc Accuſatoris ingreſſus eſt. Unde patiamini ea, quæ
„inchoata ſunt, finiri, ne aliqua confuſio Auditorio fiat. Præjudicium

„dicium enim ex persona Reverendissimi Episcopi Theodoreti nul-
„li generabitur: Reservata videlicèt post hæc omni accusatione,
„& vobis & illi, & quæ invicèm exercere volueritis. Quia rectam
„tenet fidem". Affirmant illum non ex plenà causæ retractatione fuisse à Magno Leone integrè reparatum, sed summariâ cognitione dumtaxàt revestitum: Retractatorium examen ac definitivum judicium esse à Pontifice remissa ad Synodum, & suo loco ac tempore explenda. Omnes audiendos. Interim verò parendum esse Decretis Romani Episcopi. Et fuit obeditum. Theodoretus fuit admissus ad Confessum. Et Orientales ejus Collegæ ex cordis abundantia iterùm exclamârunt: "Dignus, Dignus". Quæ voces excitârunt invidiam, novasque contentiones, vel exclamationes in invicem. Quarè glorioſissimi Judices iterùm edixerunt: "Acclamationes istæ Populares nequè Episcopos decent, nequè Partes juvant. „Patiamini ergò fieri lectionem". Et rursùm: "Magis acquiescite „secundùm Deum audientiam fieri, & permittite omnia secundùm „ordinem recenseri". Et tunc tandem Romano Judicio omnes plenè acquieverunt.

Hoc revestitorium judicium an Leo in suo Presbyterio fecerit, an in aliqua suæ Provinciæ Synodo, non possim demonstrare. Certè fecit in alterutro. Forsitan in Synodo, quâ circumduxit Latrocinii Acta, & quâ revestivit S. Flavianum. Quidquid sit, judicium Rescripto transmisit ad Theodoretum. Et licèt Rescriptum perierit, sui tamen judicii Pontifex meminit in aliis ad Theodoretum literis, jam plenè reparatum per Synodum Chalcedonensem: "Benedictus Deus noster, „cujus invincibilis veritas ab omni hæresios macula mundum te, se- „cundùm Sedis Apostolicæ judicium, demonstravit. Cui dignam „retribues pro tot laboribus gratiam, si talem te, qualem probavi- „mus & probamus, pro universalis Ecclesiæ defensione servaveris. „Nam quod Deus omnium calumniosorum fallacias solvit, maximam „Beatissimi Petri curam pro cunctis nobis agnoscimus, qui postquàm „suæ Sedis judicium in fidei definitione firmavit, nec circà cujusquàm „vestrum, qui nobiscum pro Catholica fide laborâstis, personam „quidquàm reprobum videri permisit. Quia nec poterat, Spiritu S. „judicante, quisquàm ex eis non Victor exire, quorum jam vicerat „fides". Docet plura. Primò, quod Apostolica Sedes Theodoretum probârit ac judicarit mundum ab omni macula hæresios. Nempè per interlocutoriam sententiam, quâ spoliatum restituit, ac de Episco-

Epist. 93. Cap. 5.

patu reveſtivit. Secundò, quod Apoſtolica Sedes ipſum omninò reveſtiverit. Et quidèm per magnos labores. Nempè ob contradicentium potentiam & contumaciam. Tertiò, quod iſtud fecerit per judicium. Nempè per interlocutoriam ſententiam admittendo ejus appellationem, illi dando ſuſpenſivum effectum, ac appellantem, quo armatus in retractatorio judicio congredi poſſet, in Epiſcopalis dignitatis locum reſtituendo. Quartò, quod Chalcedonenſis Synodus appellatam Theodoreti cauſſam plenè retractaverit, ac interlocutorium Apoſtolicæ Sedis judicium confirmaverit, ac traduxerit in definitivum. Quintò, quod laudata Synodus iſtud fecerit non circa ſolum Theodoretum, ſed etiam circa alios.

Diffinitivam Chalcedonenſis Synodi ſententiam conceperunt Paſchaſinus Lilybetanus, Lucentius Eſculanus, ac Julianus Coënſis Epiſcopus, nec non Bonifacius Romanæ Eccleſiæ Presbyter, Legati Magni Leonis, & pronunciârunt hoc tenore: Sanctiſſimum ac venerabilem Epiſcopum "Theodoretum Sanctiſſimus ac Beatiſſimus uni„verſæ Eccleſiæ Epiſcopus urbis Romæ Leo dudùm in communio„nem ſuſcepit ità, ſicut literæ ab eo ad noſtram Humilitatem directæ „teſtantur. Si igitur fidem Catholicam, ſicut promittit, & ſecun„dùm prædictum B. Epiſcopum ſubſcriptionem in proprio libello di„rexit, & noſtræ inſuper Humilitati alio dato libello monſtravit, „quoniàm & Neſtorium & Eutychen non ſolùm Scripto, ſed & ſub „præſentia totius Conſeſſus ore proprio anathematizavit, hoc judi„cio Sanctiſſima ac Venerandiſſima Synodus, inſuper verò & noſtra „Humilitas reddi ei Eccleſiam propriam definivit". Maximus Antiochiæ Patriarcha ſuo ſuffragio addidit: "Dudùm & à principio Reve„rendiſſimum Epiſcopum Theodoretum novi Catholicum, audiens „doctrinam ejus in SS. Eccleſia". Antiochena. Illic enim Theodoretus ſub tribus ſucceſſivè Patriarchis, Theodoto, Joanne, ac Domno, frequentiſſimè fuerat concionatus, & à Maximo, tunc Abbate aut Monacho, auditus. Et Maximi teſtimonium erat ſummi ponderis: Semper enim ille fuerat acerrimus Adverſarius Neſtorianorum. Theodoretus nunquàm dixerat duos filios. Erant conſutæ in ipſum calumniæ per Factionem Dioſcori ac Eutychetis. Hinc iſtud Apoſtolicorum Legatorum judicium ſingulari ſuffragio confirmârunt omnes Synodi Primates, & omnes tandem Epiſcopi exclamârunt: "Hoc juſtum judicium, hæc juſta ſententia, hoc Chriſti judicium. „His & nos conſentimus. Hæc omnes dicimus". Et glorioſiſſimi

Judices

Judices miſerunt in executionem: "Theodoretus SS. Epiſcopus Ec-„cleſiam civitatis Cyri recipiat". Compendio hæc illuſtrat in Brevia-rio Liberatus Diaconus: "Celebrata eſt Actio, in qua Theodoretus „Epiſcopus Cyri, quem Dioſcorus expulerat, Orthodoxus judicatus „eſt, & dignus Sede ſua".

Apoſtolicæ Legationis ſuffragium docet nos varia. Primò, quod S. Leo Theodoretum dudum ante Chalcedonẽſem Synodum recepiſſet in ſui gradus communionem, ſeu de Epiſcopatu reveſtiiſſet. Forſitan in prima ſua poſt Legatorum ex Epheſino Latrocinio reditum cele-brata Synodo. Secundò, quod Leo Chalcedonem ad ſuos Legatos tranſmiſerit Mandatum ac inſtructionem, juxtà quæ volebat fieri re-tractatorium Theodoreti judicium. Tertiò, quod Chalcedonenſis Synodus hanc cauſſam non retractaverit, niſi ex Delegatione & Mandato Leonis. Tota enim cauſſæ adminiſtratio privativè ſpe-ctabat ad ipſum. Et ipſe eam ſuo ſapientiſſimo Beneplacito duxit delegandam Chalcedonenſi, quod tunc inſtabat, Concilio. Juxtà Canones Sardicenſes. Quartò, quod Theodoretus per omnia obe-diens proceſſerit ſecundùm prædictum B. Epiſcopum. Secundùm Beneplacita & Mandata Magni Leonis. Quintò, quod S. Leo, adeòque & omnis Pontifex ſit non ſolius Romæ Epiſcopus, ſed uni-verſæ inſuper Eccleſiæ. In antiquis Synodorum Actis Pontifex paſſim inſcribitur "Epiſcopus Catholicæ Eccleſiæ urbis Romæ". Quidam cenſent intelligi ſolam urbis Eccleſiam. Et ſuo intellectu abutuntur. Quidquid ſit, Leo hìc inſcribitur & Romanæ urbis Epiſcopus, & univerſæ Eccleſiæ. Eadem in Synodo appellatur "Epi-„ſcopus univerſalis". Verùm quod recuſaverit invidiæ obnoxium vocabulum, teſtatur Magnus Gregorius.

Porrò inter alios ab Epheſino Latrocinio degradatos Epiſcopos, quos ad ſe appellâſſe, à ſe reveſtitos, ac à Chalcedonenſi Synodo fuiſſe ex integro reparatos ſcripſit ad Theodoretum Magnus Leo, fuit Eutychetis Accuſator Euſebius Dorylæenſis. De ipſo idem Pontifex ſcripſit ad S. Imperatricem Pulcheriam: "Quià novimus, quantum „piæ ſollicitudinis Catholicis Sacerdotibus Manſuetudo veſtra digne-„tur impendere indicandum eſſe curavimus Fratrem & Co-Epiſcopũ „meum Euſebium nobiſcum degere, & noſtræ communionis eſſe „conſortem, cujus commendamus Eccleſiam, quam dicitur vaſtare, „qui illi injuſtè aſſeritur ſubrogatus". De eodem ſcripſit ad Anato-lium Conſtantinopolitanum Epiſcopum: "Illud quoquè Dilectio- Ep. 60. c. 4

„nem tuam noſſe volumus, Fratrem & Co-Epiſcopum noſtrum „Euſebium, qui cauſſa fidei multa diſcrimina, laboreſque toleravit, „nobiſcum interim demorari, & in noſtra nunc communione „perſiſtere, cujus Eccleſiam tuâ ſollicitudine volumus eſſe defenſam, „ut nihil eo ablente depereat, nullus ei in aliquo præjudicare præ„ſumat, donec cum literarum noſtrarum ad vos proſecutione per„veniat". Affirmat primò, quod Euſebius Romanam Eccleſiam non ſolummodò appellaverit, ſed etiam perſonaliter acceſſerit. Et quidem per multa pericula ac labores. Utpotè elapſus ex carcere. Secundò, quod Leo ipſum reveſtiêrit, & reveſtitum apud ſe detinuerit. Tertiò, quod ipſius cauſſam voluerit per ſemetipſum retractare, atquè ità glorioſum cum ſuis reparatoriis literis remittere in Orientem. Et Leo iſtud omninò fecit. Etenim Euſebius Chalcedonenſi Synodo adfuit ut plenè Canonicus Epiſcopus, & de retractanda ejus cauſſa nullus factus eſt ſermo, nulla memoria. Quod nempè Pontifex ipſam plenè retractâſſet, ac definiſſet. Quarè hoc ipſum ille potuerat facere circa Theodoretum & Flavianum. Rationes ſapientiſſimo ejus arbitrio aliud perſuaſerunt. Nòtanda ſunt verba: "Qui illi injuſtè aſſeritur ſubrogatus". „Etenim de degradatis ab Epheſino Latrocinio Epiſcopis ſcribit Liberatus Diaconus: "Ordinatus Cap. 12. „eſt pro Flaviano Anatolius Diaconus, pro Domno Maximus, pro „Iba" Edeſſeno "Nonnus, pro Sabiniano" Parrhenſi "Athanaſius, pro „Theodoreto autem & Euſebio nullus ordinatus eſt". Euſebius iſtud neſciens videtur aliud Leoni ex metu ſuggeſſiſſe. Hinc Leo ſcripſit: "Aſſeritur".

CAPUT

CAPUT II.

* *Discutiuntur Commenta Reverendi Patris Paschasii Quesnelli.*

PAschasius Quesnellus adducit superiùs laudata S. Leonis ad Theodoretum à Chalcedonensi Synodo plenè restitutum verba, & commentatur: "Quale fuerit illud" Apostolicæ Sedis judicium, "à multis id quæsitum hactenùs, inquè „varias itum est sententias. Nonnulli aliquod „vel in Synodo, vel extrà Synodum à sancto „Leone de restitutione Theodoreti Decretum „conditum fuisse autumant, postquàm ad eum caussam suam per li„bellum appellationis detulisset. Verùm cum de hujusmodi Decreto „ne apex quidem ullus appareat, sive in Actis Chalcedonensibus, „sive in aliis rerum tunc gestarum monimentis, tam facilè refellitur, „quàm profertur. Alii eâdem Synodali ac judiciali sententia Theo„doretum restitutum aiunt, quâ Pseudo-Synodus Ephesina in irri„tum missa fuerat: In illo videlicet Episcoporum Conventu, quo„rum cinctus agmine Romanus Pontifex apud S. Petrum venisse in „occursum Valentiniani Augusti, Augustarumque legitur in epi„stolis ea de re re scriptis ad Theodosium Imperatorem de Actorum „hujus Conciliabuli rescissione. Apud me verò certum est de Theo„doreti caussa nullam intercessisse sententiam, sive quæ à solo Leo„ne, sive quæ à Synodo sit missa, sed illud solummodò judicium à Leo„ne commemorari, quod communionis literis continebatur. Dum „enim querelas Theodoreti ultrò suscepit Pontifex, eidemque suam „communionem impartivit, consequens fuit, ut eundem ab omni „hæresios macula mundum judicaverit, deputaveritquè inter Ad„versariorum calumnias, quidquid obtruserant, ut eum velut sus„pectum de fide à Synodo arcerent, vel etiam quasi de hæresi convi„ctum deponerent in Synodo".

Errores iterùm varii. Primus est, quod de isto revestitorio Theodoreti Decreto nulla sit mentio in Actis Chalcedonensibus. Etenim glorioſissimorum Judicum ad plenam istam Synodum verba sunt

ſunt lucida: "Ingrediatur Reverendiſſimus Epiſcopus Theodoretus, „ut ſit particeps Synodi, quia ei reſtituit Epiſcopatum SS. Archi„Epiſcopus Leo". Et iterùm: "Theodoretus Reverendiſſimus Epi„ſcopus proprium recepit locum à SS. Epiſcopo urbis Romæ". Reverendus Pater Paſchaſius Queſnellus omninò legit Acta Chalcedonenſia: Quarè oportet ipſum, dum ſuperiora ſcripſit, eſſe lapſum memoriâ. Ægyptii, Illyriciani, ac Paleſtini Epiſcopi, qui Dioſcoro apud Epheſum faverant, Chalcedone adversùs Theodoretum urſerunt iſtud ipſum, quod Sardicæ adversùs S. Athanaſium, alioſque Orientales per Julium Pontificem reveſtitos Epiſcopos prætendit Euſebiana Factio: Noluerunt ipſum ante expletam totius cauſſæ retractationem ac definitionem eſſe Synodi participem. Verùm uti iſthic Hoſius Cordubenſis Epiſcopus, & Apoſtolicus Synodi Præſes, ità hic glorioſiſſimi Judices, hauddubiè moti per Legatos Apoſtolicos, voluerunt deferri plenam reverentiam atque obedientiam reveſtitoriis Decretis Romani Pontificis. Et utrobiquè obtinuerunt. Et iſtud Apoſtolicum Romanæ appellationis & Romani Pontificis Jus Sardicenſes Canones ſtabilierunt. Porrò an S. Leo Theodoretum in ſua, quâ Epheſini Latrocinii Acta circumduxit, Romana Synodo, an per ſingulare Decretum reveſtiverit, eſt digna inquiſitu quæſtio. Ejus reſolutio rei præſenti non eſt neceſſaria. Quidquid ſit, certum ac manifeſtum eſt ipſum fuiſſe reveſtitum, ideòque Chalcedone admiſſum ad Synodi participium. Quarè ſecundus & inſignis error eſt in his verbis: "Apud me certum eſt de Theodoreti cauſſa nullam in„terceſſiſſe ſententiam, ſive quæ à ſolo Leone, ſive quæ à Synodo ſit „emiſſa".

Tertius error eſt in his verbis: "Sed illud ſolummodò judicium à „Leone commemorari, quod communionis literis continebatur". Iterùm rem profitetur Reverendus ille Pater, & voces negat. Etenim communionis literæ non ſunt aliud, quàm literæ Reveſtitionis, quæ fieri non poteſt ſine examine & Judicio. Lucet ex Apoſtolicorum Legatorum ſuffragio, quo Theodoreti cauſſam Chalcedone definierunt, ac ipſum plenè reparârunt: "SS. Epiſcopum Theodo„retum Beatiſſimus Epiſcopus Leo in communionem ſuſcepit". Dicunt iſtud ipſum, quod in prima Actione dixerant glorioſi Judices: "Ei reſtituit Epiſcopatum. Etenim magnus Leo non Laicam aut Clericalem, ſed Epiſcopalem ei communionem reſtituit, quæ eſt Epiſcopatus. Loquor rem exploratam apud omnes vel leviter imbutos

Eccleſia-

Eccleſiaſticæ Antiquitatis peritiâ. Videri poſſint antiquæ obſervationes Gabrielis Alba-Spinæi, Epiſcopi Aurelianenſis. Nòtanda ſunt & hæc Romanorum Legatorum verba: "Sicut literæ ab eo ad no-„ſtram Humilitatem directæ teſtantur". Laudant literas, quas de Theodoreti reveſtitione ac reparatione Magnus Leo ad ſuos Legatos ſcripſerat, ideòque hæ literæ non ſunt ex illis, de quibus poſſit dici: "Tàm facilè refellitur, quàm profertur". Et fabula iterùm ſibi ipſi non cohæret. Lucet ex his verbis: Conſequens fuit, "ut eundem ab „omni hæreſios macula mundum judicaverit". Certè Pontifex judicare non potuit, niſi per judicium.

Paſchaſius Queſnellus compendio exponit Theodoreti adverſitates, ejuſque ab Epheſino Latrocinio degradationem, & proſequitur: "Hoc ubi reſcivit Theodoretus, doluit ipſe vicem ſuam, quidque „caperet conſilii in tanta rerum perturbatione apud ſe cogitans, cir-„cumſpicienſque omnes Orientalis Eccleſiæ Epiſcopos, aut etiam „ſæculi Poteſtates, neminem invenit quem adire, vel cui ſuas que-„relas deferre poſſet. Chryſaphius enim, cujus conſilio agebatur „Imperator, Eutychis Patrocinium palàm & publicè ſuſceperat. „Auguſtus ipſe hæreticorum arte deluſus Pſeudo-Synodi ſententiam „authoritate ſua tuebatur. Dioſcorus totius illius tempeſtatis erat „author, & artifex præcipuus. Domnus ſimilem cum Theodoreto „depoſitionis ſententiam exceperat. Conſtantinopolitanus Epiſco-„pus per Eutychianorum ſcelus & immanitatem ſupremum diem „objerat. Quid reſtabat Theodoreto agendum, Orientalibus penè „omnibus vel furentibus, vel oppreſſis, vel ne hiſcere quidem „audentibus, niſi ut ad Occidentales ſeſe converteret, eorumque „fidem ac Religionem ſollicitaret? Dedit igitur literas ad Leo-„nem, tanquàm Occidentalium Patriarcham, omnium Epiſco-„porum Caput, ac communem totius Eccleſiæ Patrem. Ejus, „omniumque pariter Occidentis Epiſcoporum opem implorans". Et adjungit verba Liberati Diaconi: "Theodoretus Epiſcopus Papæ „ſuggeſſit, quanta mala pertulerit ex inſidiis Dioſcori, rogans ut „celeriùs tali cauſſæ ſubveniretur per alium Conventum Epiſco-„rum". Ex ipſis, quoniàm Romanæ appellationis non meminerunt, concludit Theodoretum non ad ſolum Pontificem, ſed ad Generalem Synodum provocâſſe.

Reſpondeo Theodoretum ab inflicta degradationis injuria nec per Dioſcorum, nec per Domnum, nec per Flavianum, nec per ul-

lum Orientalem Episcopum, nec item per imperii Potestates, sed juvari potuisse per solam Romanam Ecclesiam. Quis unquàm Patriarcha damnatum à Generali Synodo Episcopum revestivit, aut reparavit? Adducatur authenticum exemplum. Et ista omnia Theodoretus optimé noverat. Etenim de S. Pontifice Julio, S. Athanasii appellationem admittente, ac ipsum revestiente, scripsit in Ecclesiastica Historia: "Julius Ecclesiasticam sequens regulam, & ipsos Ro„mam venire jussit, & Divino Athanasio ad judicium diem dixit". Ex eadem Regula Theodoretus, dum solo circumscripto per Principem exilio ligabatur, perfugium fecit ad omnes Imperii Ministros, & notos & ignotos; at verò ubi accepit Synodale degradationis vinculum, ad solam confugit Romanam Ecclesiam. Quidquid ad alios scripsit, scripsit eo fine, ut Romam permitteretur accedere. Nempè claves, quibus Synodalia possint solvi vincula, Christus Dominus posuit in ista sola Cathedra. Porrò Liberatus Diaconus adductis per Paschasium Quesnellum verbis adjungit: "Ne hæretica Eutyche„tis dogmata permanerent à Dioscoro confirmata". Horum nihil Theodoretus habet in illa, quæ nobis supereſt, ad Leonem epistola. Proinde plures scripsit ad Pontificem literas. Per alias suam appellationem ab ipso solo, per alias supplicavit fidei caussam retractari ab alia Synodo. Dedit prudentissimum consilium. Hinc Liberatus prosequitur: "Fortissimus Leo, audiens Legatorum suorum sug„gestionem, & Theodoreti querelas suscipiens, literis suis Theo„dosium Imperatorem & Pulcheriam Augustam petit, ut fieret intra „Italiam Generale Concilium, & aboleretur error fidei per violen„tiam Dioscori factus. Valentinianum autem Imperatorem, & „Eudoxiam uxorem deprecatus est, ut Imperatorem Theodosium „hortarentur aliam fieri Synodum ad retractanda illa, quæ à Dios„coro malè acta & perpetrata fuerant in damnatione Flaviani Episcopi, „& Orthodoxorum depositione". Rogavit fieri Synodum non ad Flavianum ac alios degradatos Episcopos revestiendos, sed ad ipsorum caussam retractandam, & præsertim ad abolendum errorem fidei. Rogavit motus à Legatorum suggestione, & Theodoreti querimoniis. At verò Legatorum suggestionem audivit in sua Romana Synodo: Proinde isthic audivisse videtur etiam Theodoreti querimonias, ac ipsum revestisse.

Paschasius Quesnellus pergit: "Sed ipsum Theodoretum audia„mus, ità Leonem nostrum pro se alloquentem". Ego autem, inquit

"inquit", Apoſtolicæ veſtræ Sedis exſpecto ſententiam, & ſupplico & obſecro veſtram Sanctitatem, ut mihi invocanti juſtum veſtrum & rectum judicium opem ferat, & jubeat ad vos venire, & oſtendere meam doctrinam veſtigia Apoſtolica ſequentem. "Quibus verbis „duo mihi poſtulare videtur Theodoretus. Primùm quidem ex S. „Leonis ſententia & conſilio, tanquàm Prudentiſſimi, Piiſſimiique „Præſulis, doceri cupit, an judicio Dioſcori ipſum ſtare ſatius ſit „pro Eccleſiæ pace, quàm aliarum Synodorum Tribunal pulſare, „quod quidem novarum fortè turbarum occaſio eſſe poterat. Et hic „quidem eſt primorum verborum ſenſus" : Apoſtolicæ veſtræ Sedis exſpecto ſententiam. "Quam interpretationem non ex noſtro, ſed „ex ipſius Theodoreti natam ingenio verba ſequentia comprobant". Nempè hæc verba: "Ante omnia autem rogo, ut ſciam à vobis, an „in injuſta hac depoſitione me oporteat acquieſcere, an non. Ve„ſtram enim exſpecto ſententiam. Et ſi judicatis me ſtare juſſeritis, „ſtabo; nec ulli deinceps homini moleſtiam exhibebo, ſed quod „flecti non poteſt, Dei & Salvatoris noſtri judicium exſpectabo". Reſpondeo hæc verba, "Apoſtolicæ veſtræ Sedis exſpecto ſenten„tiam", exponi ab immediatè ſequentibus: "Supplico & obſecro „veſtram Sanctitatem, ut mihi invocanti juſtum veſtrum & rectum „Judicium opem ferat". Palàm expoſtulat non conſiliarem, ſed Judicialem ſententiam. Hinc adjungit: "Et jubeat ad vos venire, & „oſtendere meam doctrinam veſtigia Apoſtolica ſequentem". Oſtendere in retractatorio Judicio. Proinde Theodoretus toto contextu ſupplicat è duobus unum: Aut cauſſam ſuam judicialiter retractari, aut certè ſe, ſi aliud videatur, Paternè doceri, quò poſſit ſe recipere ad ſuæ Profeſſionis Monaſterium, atquè illìc in ſilentio exſpectare ſententiam ſupremi Judicis. Hiſcè etiam Paternis Monitis ſpondet acquieſcere, & deinceps non cogitare de humano auxilio. Quod ad ſuæ Profeſſionis Cœnobium redire cogitârit, demonſtrant ejus literæ ad Anatolium Patritium. Hic eſt verus literarum ſenſus.

Paſchaſius Queſnellus pergit in ſuo iſtius epiſtolæ Commentario: "Alterum quod ſciſcitatur Theodoretus, hoc eſt, ut ſi judicaret S. „Leo ſtandum non eſſe Dioſcori ſententiæ, aliud Concilium in „Occidente Apoſtolicâ authoritate haberetur, ad quod ipſe convolare „poſſet, ab injuſta ſententia abſolvendus. Is eſt ſuperiùs deſcriptorum „verborum ſenſus". Nempè horum verborum: "Obſecro veſtram „Sanctitatem, ut mihi invocanti juſtum veſtrum & rectum Judicium

„opem ferat, & jubeat ad vos accurrere". Hunc ſenſum affirmat perſpicuè elici ex literis ad Renatum Presbyterum Romanæ Eccleſiæ: "Tuam oro Sanctitatem, ut perſuadeas SS. Archi-Epiſcopo, ut „Apoſtolica utatur authoritate, & præcipiat ad veſtrum convolare „Concilium". Et ex epiſtola ad Anatolium Patritium: "Hanc gra„tiam ab Imperatore obtineas, ut ad Occidentem accedam, & ab „illis SS. Epiſcopis judicer". Reſpondeo in datis ad Pontificem literis „nullam penitùs fieri memoriam Synodi. Theodoretus invocat juſtum & rectum Judicium ſolius Leonis. Utiquè ſuæ appellationis retractatorium. Et ad ipſum ſubeundum ſupplicat evocari ad urbem. Supplicat ſolvi à Regio circumſcripti exilii vinculo. Et ut ad iſtam ſolutionem Pontifex utatur Apoſtolica authoritate. Ex quo palam diſcimus Papalem authoritatem etiam tunc omnibus iſtiuſmodi Regiis in Epiſcoporum perſonas & cauſſas violētiis prævaluiſſe. Attamen fateor has Theodoreti literas cum aliis ad Renatum Presbyterum & Anatolium Patritium datis nullatenùs pugnare. Etenim non qualecumquè, ſed Romano Presbytero ſcribens laudat "Veſtrum Concilium". Et in literis ad Anatolium rogat ab illius Epiſcopis judicari. Palàm laudat Concilium Romanæ Provinciæ, in quo Pontifex conſuevit iſtiuſmodi cauſſas retractare. Pontifex iſthìc eſt omnia. Hinc ad Chalcedonenſem Synodum & glorioſiſſimi Judices, & Apoſtolici Legati dixerunt Theodoreto eſſe à ſolo Leone redditum Epiſcopatum, hc Epiſcopalem communionem.

Paſchaſius Queſnellus pergit in ſuo Commentario: "Sive autem „Concilium iſtud, quod adire optat Theodoretus, ex ſolis Italici „Tractus Epiſcopis componi velit, ſive ex omnibus Occidentalium „partium Præſulibus, perinde eſt mihi. Etſi enim illorum ſolummodò „Epiſcoporum Concilium poſtulatum eſſe conceſſerim, quibus ex „proximis Provinciis ad Romanum Pontificem concurrere ſolemne „erat, non eſſet ſententiæ noſtræ adverſum. Quoniàm manifeſtum „eſt tale Concilium à Theodoreto non ex juris neceſſitate eſſe poſtu„latum, ſed ex ipſius litigantis arbitrio, cui liberum fuit juxtà Ec„cleſiæ Africanæ morem, & Carthaginenſis Concilii Decretum, „judicium ſibi deligere apud Occidentalium Epiſcoporum Synodum, „ea lege ut quæcumquè à delectis ſponte propria Judicibus emitte„retur ſententia, ei ſeſe irretractabiliter ſubmitteret. Ex ſpontaneo „igitur delectu, non ex neceſſitate Romani Pontificis Synodum „conveniſſe dicendus erit Theodoretus, ſi ad eam ſolam provocavit.

Si

„Si enim ad hoc Jure teneretur, ut quid verebatur, ne preces ſuæ à „Pontifice non admitterentur, nec ſuum effectum recurſus ſortire„tur? Cur Renati Presbyteri gratiam captat, ut ipſo agente, ac „ſuadente ad Concilium Occidentis convolare ipſi permitteretur? „Cur hortatur Romanæ Eccleſiæ Archi-Diaconum, ut S. Leonis ze„lum accendat? Quam deniquè ob cauſſam ſe ipſius judicio, quale„cumquè eſſet, aſſenſurum atquè adhæſurum ſpondet? Talem enim „ſponſionem nemo eſt, qui non rideat, ſi de Judice agatur, quem adi„re, & cui obtemperare neceſſitas fuerit. Tunc enim, velit nolit is „qui appellat, nec licet ei judicium declinare, nec ſententiæ obedien„tiam detrectare. Non incongruè autem talis ſponſio permittitur, „cum judicium à delectis ipſius litigantis arbitrio Judicibus poſtula„tur, ne iſti judicandi onus à ſe removerent. Quamquàm hæc dicimus „de Romana Synodo, probabilius tamen exiſtimamus de univerſaliori „Occidentis Concilio cogitâſſe Theodoretum, cum abſolutè ad Oc„cidentem accedere, & ab Occidentis Epiſcopis judicari exoptet".

Reverendus ille Pater renovat & confirmat ſuam doctrinam, quâ ſuprà dixit Orientalem Eccleſiam iſto tempore non pependiſſe ab ore Occidentalis, ideòque illius judicia ad hujus retractatorium Tribunal non potuiſſe devocari, niſi dum "ultrò deferrentur". Cum Euſebiana Factione & ejus Philippo-Politano Conventiculo palàm lacerat unitatem Catholicæ Eccleſiæ. Etenim membra ab invicem independentia non poſſint unum corpus componere. Requiritur unum caput, quod communi influxu omnia membra uniat. Et ut errori fucum addat, fingit Orientalem Eccleſiam vixiſſe juxtà Canones Africanos. Quin & ipſis abuſus evertit ſua nugamenta. Etenim Africani Epiſcopi nequibant ſuarum cauſſarum Judices deligere extra Diœceſim, & forſitan nec extra Provinciam. Præterea electio debebat ex mutuo conſenſu fieri. At verò Theodoretus nec intra Orientalem Diœceſim, immò nec intra omnem Orientalem Eccleſiam, nec item de Epheſini, eum quo contendebat, Latrocinii conſenſu elegit, ideòque nulla hìc eſt ſpecies electi judicii. Eligendi Leonis fundamentum non eſt quærendum per conjecturas. Ipſum lucidiſſimis verbis Theodoretus edicit in ſuis ad Leonem literis, quæ videntur eſſe ipſum appellationis inſtrumentum: "Si Paulus Præco veri„tatis, tuba Spiritus ſancti, ad Magnum Petrum ſe contulit, ut iis „qui Antiochiæ de legali converſatione ambigebant, explicationem „ab illo referret, multò magis nos humiles & puſilli ad Apoſtolicam

„Sedem veſtram accurrimus, ut Eccleſiarum remedia à vobis acci„piamus. Vobis enim Primas in omnibus tenere convenit. Multis „ſiquidem Prærogativis ornatur Sedes veſtra. Etenim alias urbes „ornat vel magnitudo, vel pulchritudo, vel habitatorum frequen„tia. Nonnullas etiam quæ his carent, ſpiritualia quædam dona il„luſtrant. Veſtræ verò bonorum affluentiam omnium largitor dedit". Loquitur cum S. Bonifacio Pontifice, ſcribente Nicænam Synodum nihil fuiſſe auſam conſtituere ſupra S. Petri Cathedram, quoniàm ſciebat ipſi à Domino conceſſa eſſe omnia. An Theodoretus epiſtolam viderit, ignoro: Interim eodem modo loquitur. Hunc Primatum variis encomiis illuſtrat, & diſertis verbis exprimit in epiſtola ad Renatum Presbyterum: "Habet SS. illa Sedes Eccleſiarum, quæ „in toto Orbe ſunt, Principatum multis nominibus. Atquè hoc „ante omnia, quod ab hæretica tabe immunis manſit, nec ullus „contraria ſentiens in illa ſedit, ſed Apoſtolicam gratiam integram „conſervavit". Affirmat nobiliorem Romani Primatus portionem eſſe plenam ac perpetuam in dirimendis fidei controverſiis infallibilitatem. Proinde appellandi Leonis fundamentum non fuit libera Theodoreti electio, ſed ſuprema Romanæ Eccleſiæ authoritas, in qua ſemper viguit Apoſtolicæ Sedis Principatus. Senſa ſua abundè expoſuit in Eccleſiaſtica Hiſtoria, enarrans Romanam appellationem S. Athanaſii, & aliorum Orientalium Epiſcoporum.

Epiſt. 116.

Quæ Paſchaſius Queſnellus adducit pro ſuis commentis, ſunt nugamenta. Primum eſt in his verbis: "Si ad hoc Jure teneretur, „ut quid verebatur, ne preces ſuæ à Pontifice non admitterentur? „&c". Reſpondeo Theodoretum Jure non fuiſſe obligatum ad appellandum: Poterat enim juri ſuo cedere, & dare locum Latrocinalibus furoribus Dioſcori. Attamen dum appellare voluit, non potuit niſi ad Apoſtolicam Sedem, aut ad Generalem Synodum. Verùm hæc erat remotiſſima. Etenim Latrocinalia Acta Imperator Theodoſius pleno impetu ſuſtinebat, & forſitan tunc confirmaverat. Nullis precibus aut rationibus ſe permittebat ab iſta iniquitate dimoveri. Lucet ex ejus Reſcriptis ad Imperatorem Valentinianum, ad Gallam Placidiam, & ad alios. Hinc prudentiſſimè Theodoretus ſe convertit ad Sedem Apoſtolicam. Et quò ejus appellatio admitteretur, rectiſſimè adjunxit preces apud Pontificem, & varios Interceſſores. Quod nempè ejus cauſſa eſſet ſuſpecta atquè difficilis. Erat non ſolummodò degradatus ab Epheſi-

Epheſino Latrocinio, ſed inſuper per ſevera, & Latrocinio anteriora Imperatoris Decreta ligatus intra propriam civitatem: Suſpectus & de Neſtoriana hæreſi, & de multa turbulentia. Et ſuſpicio non erat temeraria. Ei Theodoretus fundamenta ac fomenta dederat per variam petulantiam in S. Cyrilli non ſola Capitula, ſed inſuper perſonam. Etiam poſt initam Eccleſiarum pacem, & poſt S. Cyrilli mortem. Accedebant ejus impetus pro libris Diodori ac Theodori, quos conſtabat Neſtorio fuiſſe fontes perfidiæ. Quarè meritò timebat ſibi evenire, quod evenit ejus Patriarchæ Domno. Ne Magnus Leo degradationem duceret ratam, atquè ità ejus appellationem abijceret. Hinc non ſine rationibus preces admovit ac Interceſſores. Notanda ſunt precum verba: "Apoſtolicæ veſtræ Sedis exſpecto ſententiam. Juſtum „veſtrum judicium invocanti opem ferat. Jubeat ad vos venire, ne „ad vos contenderem, Regiarum literarum vincula retinuerunt. A„poſtolica Poteſtate utatur. Ad Concilium veſtrum advolare præ„cipiat". Iſta omnia nullatenùs cadunt in electum Judicem. Hic quippe non ex ſuæ Sedis authoritate, ſed operatur ex ſolo conſenſu partium. Et quomodò hic conſenſus, qui tamen hìc non adfuit, poterat Leoni dare poteſtatem ſolvendi vinculi, quò Princeps Theodoretum ligaverat? Privativè id ſpectat ad S. Petri privilegium.

Alterum nugamentum eſt in his verbis: "Quam deniquè ob „cauſſam ſe ipſius judicio, qualecumquè eſſet, aſſenſurum atquè „adhæſurum ſpondet", &c. Reſpondeo id ſpopondiſſe ob præfatam ſuſpicionem de inquietudine ac turbulentia. Etenim in prima apud Epheſum Synodo Theodoretus in famoſa Joannis Patriarchæ Antiocheni adversùs S. Cyrillum & Synodalia Acta rebellione fuerat omnia. Joannes erat tunc novellus Epiſcopus, ideòque eminentem ſcientia Theodoretum audiebat & ſequebatur in omnibus. Theodoretus igitur apud Epheſum nullius judicio acquieſcere voluerat: Nec Synodi, nec Principis, nec Pontificis. Et factam poſtmodò Eccleſiarum pacem quomodò obſervaverit, docet ipſi inflictum à Principe exilium. Idem demonſtrant ejus Scripta ac Declamata in defunctum S. Cyrillum. Quarè apud Romanam Eccleſiam poterat meritò eſſe ſuſpectus, ne ſuum Neſtorium imitatus ſperneret ejus judicium, & ab ipſo provocaret ad Generalem Synodum. Hinc in literis ad Renatum Romanæ Eccleſiæ Presbyterum ſeriò ſpondet, ſe qualicumquè Leonis ſententiæ

acquie-

acquieturum, ac deinceps non cogitaturum de aliis humanis Judiciis. Hæc Paschasii Quesnelli nugamenta Romanum Pontificem palàm redigunt in ordinem. Ejus Primatum contrahunt ad solum honorem nominis & loci. Etiam intra proprium Patriarchatum. Sunt non dumtaxàt adversùs Papale, sed etiam adversùs Patriarchale Privilegium Attentata manifestò schismatica, ideòque per Romanam Ecclesiam non solis Apostolicis, sed etiam Regiis Edictis damnanda ac opprimenda.

Redeamus ad præfatum Reverendum Patrem: "Acceptis porrò „Theodoreti & aliorum literis, auditâque Hilari Relatione, quid „Theodoreto rescripserit S. Leo, ignoramus; quid egerit, inqui„rimus. Intellexit statim Pontifex post Ephesinum Latrocinium „opus esse Concilio, eoque Generali, ut ex ejus literis ea de re ad „Augustum scriptis clarum est. Verùm pro restituendo Theodo„reto neque Provincialem, neque Generalem Synodum necessa„riam esse duxit: Quoniàm pro depositio habendus ille non erat, „in quem non Concilium, sed Latrocinium, non Episcopus, „sed Prædo improbus depositionis sententiam ferre conatus fuerat. „Quod ità apud omnes certum erat, ut quidquid in illo miserando „Ephesi Conventu factum erat, pro infecto ab omnibus passim „Catholicis haberetur. Unde Leo monet Constantinopolitanos, „ne à Sacerdote suo, qui similem cum Theodoreto exceperat de„positionis sententiam, ulla eos formido divellat. Hoc ipsum quod „ab Imperatore Theodosio poscebat Leo noster, cum rogabat „eum, ut omnia in eo statu esse juberet, in quo fuerant ante „omne Judicium, donec major ex toto Orbe Sacerdotum nume„rus congregaretur. Cui postulationi annuit pro Theodosio Mar„tianus, cum in ejus mortui locum suffectus est: Qui & majorem „revera ex toto Orbe Episcoporum Synodum congregavit, & „eidem jussit interesse Theodoretum".

Errores varii. Primus est, quod Magnus Leo pro restituendo Theodoreto neque Provincialem, neque Generalem Synodum duxerit esse necessariam. Quod nullam duxerit necessariam, & ego profiteor: Verùm ex alia radice. Ego enim profiteor Romani Episcopi potestatem, quâ appellantes ad se Episcopos possit etiam in suo Presbyterio revestire, ac ex integro reparare; at verò Paschasius Quesnellus censet Theodoretum tali revestimento non indiguisse, ideòque nec ejus appellationem in ulla Leonis Synodo fuisse auditam aut admissam

admiſſam. Eſt manifeſtus error. Etenim Hilarus Romanorum Archi-Diaconus diſertè ſcripſit ad S. Imperatricem Pulcheriam: "Veſtra „veneranda Clementia cognoſcat à Reverendiſſimo Papa Leone cum „omni Occidentali Concilio reprobari omnia, quæ in Epheſo contra „Canones per tumultus & odia ſæcularia à Dioſcoro Epiſcopo geſta „ſunt, & nullâ ratione hæc in his partibus poſſe ſuſcipi" Diſertè affirmat Latrocinalium Actorum Apoſtolicam reprobationem eſſe decretam in Occidentis Concilio. Uti Domni damnationem Leo Synodaliter confirmavit, ita aliorum Epiſcoporum damnationem exufflavit, aut potiùs ſuſpendit. Juxtà Sardicenſes Canones. Et hujus ſui Synodalis Judicii executionem poſtulavit ab Imperatore Theodoſio, ſed impetrare non potuit.

Hinc ſecundus error eſt, quod Theodoretus & alii ab Epheſino Latrocinio damnati Epiſcopi eſſent citrà omne Romanæ Eccleſiæ judicium habendi pro non damnatis. Etenim longè aliud in prima apud Epheſum Synodo cenſuit S. Cyrillus. Eum facinoroſa Joannis Antiocheni Patriarchæ Factio degradaverat. Et cum ipſo Memnonem Exarchum Epheſiorum. Erat manifeſtè attentata ſententia. Etenim Cyrillus erat non ſolummodò ſecundæ Sedis Epiſcopus, in „quem tertia Sedes nihil omninò poterat, ſed inſuper erat primæ Sedis Legatus, ac Præſes Synodi. Et hinc Acacius Melitinenſis Epiſcopus, ſecundæ Armeniæ doctiſſimus Metropolita, cenſuit ſententiam illam eſſe non Epiſcopale Judicium, ſed hoſtile convitium, ideòque ſpernendum ab omnibus, ac exufflandum. Ejuſdem opinionis fuit tota Synodus. Etenim omnes ejus Epiſcopi inflictam ſibi ab eadem Factione excommunicationem conſtanter ſpreverunt: Perrexerunt & ſibi mutuò, & S. Cyrillo in omnibus Divinis atquè humanis communicare. Ità lucet ex præfati Joannis literis ad iſtos Epiſcopos. At verò S. Cyrillus nec ad Synodi Præſidentiam, nec ad Epiſcopi Miniſterium reſumenda induci potuit, niſi cauſsâ retractatâ ac judicatâ per novos Legatos Pontificis Celeſtini. Iſta omnia Theodoretus viderat: Utpotè Patriarchæ Joannis non ſolummodò adjutor ad iſtas turbas, ſed & incentor, & forſitan primus author. Hinc poſtmodò in eandem, in quam S. Cyrillum iniquiſſimè conjecerat, injuriæ & calamitatis foveam à Dioſcoro conjectus agnovit nullum eſſe emergendi auxilium, niſi ab Eccleſia Romana. Noverat vetuſtam totius Eccleſiæ Regulam, quæ ſancit iniqua etiam anathemata eſſe metuenda ac veneranda. Et ipſe ſingulares cauſſas habuit

istius timoris. Etenim propter multam in S. Cyrilli Capitula petulantiam hærebat in eodem luto cum suo Patriarchâ Domno. Immò in fœdiori. Quoniàm Author fuerat omnis istius petulantiæ. Hinc non vanè metuebat ne & sua damnatio à Magno Leone confirmaretur. Sanè solum Domni exemplum abundè evincit Latrocinale Dioscori Judicium non potuisse sperni sinè Romana authoritate.

Tertius error est, quod istud Latrocinale Judicium ab omnibus passim Catholicis haberetur pro infecto. Etenim Imperator Theodosius ipsum pro infecto adeò non habuit, ut suis legibus confirmaverit, & jusserit sanctissimè observandum. Antiochenam, Edessenam, Parrhensem, ac Dorylæensem Ecclesias quis dubitet fuisse Catholicas? Et tamen pro suis apud Ephesum degradatis Episcopis alios ordinârunt. Antiochena pro Domno Maximum, Edessena per Iba Nonnum, Parrhensis pro Sabiniano Athanasium. Fama volabat, quod etiam Dorylæensis superordinâsset. Et quidem Nonnus ac Athanasius usquè ad Chalcedonensem Synodum pacificè sederunt. Quod nempè Ibas & Sabinianus non invocâssent Sedem Apostolicam. Et Nonnus à Chalcedonensi Synodo non fuit tractatus utì intrusus. Etenim Edessena Ecclesia, ac in ipsam restitutus Ibas fuerunt obligati ad ei præstandas pensiones. Quod nempè, Ibâ non appellante, ejus consecratio non impegisset in Sardicenses Canones. Et in Chalcedonensi Concilio plures Episcopi Romanam Theodoreti revestitionem censuerunt obreptitiam ideòq; adversùs ipsam potentissimè interceserunt Proindè ejus degradationem non habuerunt pro infecta Hinc Hilarus Romanorum Archi-Diaconus scripsit ad S. Imperatricem Pulcheriam: "Nullâ ratione hæc", utiquè Ephesina Acta, "in his partibus suscipi possunt". Quod nempè illa apud Orientem susciperentur. Occidens suscipere non voluit propter Magni Leonis Synodum, quæ omnia cassaverat. Omnia ad ipsam delata. Quare non cassavit damnationem præfatorum Ibæ ac Sabiniani. Quod nempè non invocâssent Sedem Apostolicam. Quin immò Domni degradatio fuit isthic confirmata.

Quartus error est, quod Imperator Martianus Theodoretum suâ authoritate citrà prævium Magni Leonis Judicium jusserit adesse Chalcedonensi Concilio. Etenim Glorioissimi Judices disertè ad plenissimam Synodum dixerunt contrarium: "Ingrediatur & Reverendissimus Episcopus Theodoretus, ut sit particeps Synodi, quia & restituit ei Episcopatum SS. Leo, & sacratissimus Imperator sanxit cum adesse S. Synodo". Sanxit exequens judicium Magni Leonis.

Non-

Non definitivum, ſed reveſtitorium. Et hinc diſcimus rationem, ex qua nec Ibas, nec Sophronius, nec Sabinianus, nec alii apud Epheſum degradati Epiſcopi fuerint participes Chalcedonenſis Synodi. Quin immò Nonnus & Athanaſius habuerunt illic conſeſſum & ſuffragium. Nempè quod iſti non invocâſſent Sedem Apoſtolicam, ideòque per Magnum Leonem non fuiſſent reveſtiti. Eâdem ratione idem Pontifex Conſtantinopolitanæ civitatis Clerum ac Populum obteſtatus eſt, ne Flaviani communionem deſererent, aut ipſi vivo permitterent ſuperordinari: Quod nempè appellantem Flavianum reveſtiiſſet. Et omnes ante Theodoſii oculos obediêrunt. Plus abſenti Pontifici detulerunt, quàm præſenti Imperatori. Quid opùs multis? Glorioſiſſimi Judices poſt plenè retractatam Theodoreti cauſſam denuò dixerunt ad Synodum: "Omnis jam dubitatio de „Theodoreto, Reverendiſſimo Epiſcopo, eſt ſoluta. Quippe & Ne„ſtorium coram nobis anathematizavit, & à SS. Archi Epiſcopo ſe„nioris Romæ Leone ſuſceptus eſt, & definitionem fidei à Religioſi„tate veſtra prolatam libenter ſuſcepit, & inſuper Epiſtolæ memorati „Sanctiſſimi Archi-Epiſcopi Leonis ſubſcripſit. Deeſt igitur, ut ſen„tentia proferatur à Reverentia veſtra, ut Eccleſiam ſuam recipiat, ſi„cut & Sanctiſſimus Leo Archi-Epiſcopus judicavit". Omnia in revertitorio Leonis Decreto fundant, nihil in Edicto Martiani.

Paſchaſius Queſnellus verba multiplicat, & proſequitur: Ex "dictis manifeſtum eſt Leonem noſtrum nullum habuiſſe judicium ad „cauſſam Theodoreti ventilandam, ſed eidem communione non in„terruptâ fuiſſe conjunctum, ejuſque literis reſcripſiſſe nec ſtandum „eſſe judicatis, nec exſpectandum ei eſſe aliud judicium, ut Eccle„ſiam ſuam ſolito more gubernaret. Quoniàm quæ geſta erant Ephe„ſi" per unius hominis impudentiam, nulla Catholicæ fidei ratio rata eſſe permittebat. "Eo libentiùs autem ſententiam adversùs Theo„doretum latam pro nulla habuit, quod de ejuſdem fidei integritate „novum ex Oriente teſtimonium ad ipſum fuit delatum. Ex literis „enim Anatolii Conſtantinopolitani Epiſcopi Theodoretum Encycli„cæ ad Flavianum epiſtolæ ultrò ſubſcripſiſſe, nec Neſtoriana, Eu„tychianaque ſolùm dogmata damnâſſe, ſed ipſis etiam Neſtorio „& Eutychi anathema dixiſſe. Iſtud enim præſtitum eſſe ab omnibus „Epiſcopis, qui Antiocheno ſuberant, quorum unus erat Theodore„tus diſcimus, ex epiſtola Leonis noſtri ad Paſchaſinum Lilybetanũ, „quam nunc primùm in lucem emittimus. Ex hujuſmodi ſubſcrip-

„tione, vel etiam ex epiſtola, quam ad Leonem ſcripſerat Theo-
„doretus, intellexit Romanus Pontifex, judicavitque ipſum ab omni
„hæreſis macula immunem, nihilque hac ex parte obſtare, quomi-
„nùs ſuam ei communionem more ſolito impartiret, & ille ſuam
„Eccleſiam cum pace Eccleſiaſtica retineret. Tale eſt" Sedis Apo-
ſtolicæ judicium, "ut ego quidem reor, de quo in hac epiſtola,
„quam commẽtamur, mentio facta eſt, quod quidem non demonſtrat
„reſtitutam eſſe Judiciali Pontificis ſententia ſuam Theodoreto Se-
„dem, ſed amotam ſolùm nonnullam erroris ſuſpicionem, quæ ei
„fortè vel ex antiquis cum Cyrillo concertationibus inhæſerat".

Iterùm errores varii. Primus eſt, quod Magnus Leo nullo habito Judicio Theodoretum reparaverit, ac juſſerit ſolito more gubernare Eccleſiam. Eruditiſſimum ac Sanctiſſimum Pontificem infamat de horrenda prævaricatione. Etenim de Ebbonis Remenſis Ex-Epiſcopi cauſſa ad tertiam Sueſſionenſem Synodum rectè ſcripſit Nicolaus I. Pontifex: "Porrò ſi quiſpiàm Sedem Apoſtolicam, per Ser-
„gium S. memoriæ Papam, Ebbonem quondàm Archi-Epiſcopum
„indignum Clericali communione ſanxiſſe perhibet, noverit quoniàm
„talem Sedes Apoſtolica debuit Ebbonem, donec Synodali ejus
„examine cauſſa diſcuteretur, habere, qualem ab aliis habitum non
„ignorabat. Statutum quippè in magna & veneranda Nicæna Synodo
„legerat": Ut de his qui communione privantur, ſeu ex Clero, ſeu ex Laico ordine, Epiſcoporum per unamquamqnè Provinciam ſententia Regularis obtineat, ut hi qui abjiciuntur, ab aliis non recipiantur. Requiratur autem, ne puſillanimitate, aut contentione, aut alio quolibet Epiſcopi vitio videatur à Congregatione ſecluſus. "Donec igitur authoritate ſua de hujuſmodi puſillanimitate, aut
„contentione, aut alio quolibet vitio examinatio vel dijudicatio-
„proveniret, Sedes Apoſtolica nihil agere debuit, niſi quod egit.
„Videlicèt ut ab aliis abjectum ipſa nequaquàm indiſcuſsè ſuſciperet.
„Præcipuè cum prædictus Ebbo non quaſi pro depoſitione queritans,
„& reſtitui legitimè volens examine præcedente, Sedem Apoſtolicam
„appellaverit, ſed à contumacibus ſuaſus, & his junctus, repentè
„& reconciliari ab ea, & Pallio decorari quærens, & quaſi Epiſco-
„pus inter Epiſcopos, nulla ſuæ cauſſæ diſcuſſione præveniente,
„poſcens, ad eandem ſummam Sedem acceſſerit, à qua reprobatus
„ab aliis meritò debuit reprobari, donec ſupplex ab ea Sede poſceret
„Canonicè adjuvari". Hunc turbidum ac facinoroſum procedendi modum

modum Paſchaſius Queſnellus impingit Magno Leoni. Sanè ſi tali viâ Theodoretus fuiſſet in Epiſcopalem communionem ac reveſtitionem intruſus, in Chalcedonenſi Synodo Ægyptii ac alii Epiſcopi, qui ipſum peſſimè averſabantur, iſtud vitium in ſuis iteratis interceſſionibus nequaquàm tacuiſſent. Profectò Theodoretus non violenter, quomodò Ebbo, reveſtiri voluit, ſed invocavit juſtum & rectum Leonis Tribunal, exſpectavit Sedis Apoſtolicæ ſententiam, rogavit judicium ex ſcriptis ab ipſo libris conſtitui: Et Magnus Leo taliter omninò fecit. Lucet ex Glorioſiſſimorum judicum ad Chalcedonenſem Synodum interlocutione, qua poſtularunt definitivam pro Theodoreto ſententiam: "Sententia proferatur, ut Eccleſiam ſuam reci-„cipiat, ſicut & Sanctiſſimus Leo Archi-Epiſcopus judicavit". Niſi forſan Paſchaſius Queſnellus cenſeat judicium iſtud fuiſſe non Synodale aut Epiſcopale, ſed Doctorale: Quale hodie faciunt Magiſtri noſtri, dum de alicujus excommunicationis valore conſulti reſpondent. Et hunc eſſe ipſius ſenſum, qui Apoſtolicæ Sedis dignitatem manifeſtè evertit, multa ſuadent.

Secundus error eſt, quod Magnus Leo ex Anatolii Conſtantinopolitani literis, Maximi Patriarchæ Antiocheni Tractoriam laudantibus, fuerit permotus ad Theodoretum reveſtiendum. Etenim Anatolius non fuit à Magno Leone in Regiæ civitatis Epiſcopum confirmatus, ideòque nec ipſi per literas communicavit, niſi poſt Theodoſii mortem, & Imperio admotum Martianum. At verò Theodoretus palàm appellavit, ac reveſtitus fuit vivente Theodoſio. Lucet ex ejus verbis: "Quandoquidem ne ad vos contenderem, „Regiarum literarum vincula retinuerunt, quemadmodùm & alios". Iſtud vinculum Martianus nec ad unam horam continuavit. Lucet ex S. Imperatricis Pulcheriæ ad Magnum Leonem literis, ſcriptis ſtatim poſt ſuum cum Martiano Virginale Conjugium: "Super hæc „autem ſciat tua Sanctitas, quoniàm Præcepto noſtri Domini, & „tranquilliſſimi Principis mei Conjugis, in glorioſam civitatem Con-„ſtantinopolim S. memoriæ Epiſcopi Flaviani corpus allatum eſt, „& in Baſilica Apoſtolorum, in qua conſueverunt Prædeceſſores „Epiſcopi ſepeliri, competenter eſt poſitum. Et hos ſimiliter „Epiſcopos, qui propter eandem cauſſam, quoniàm cum Sanctiſſi-„mo Flaviano ad concordiam Catholicæ fidei concurrerant, exilio „deputati ſunt, reverti debere, robore Pragmatici ſui præcepit, „quatenùs per approbationem Synodi, atquè ſententiam omnium

„Episcoporum convenientium, Episcopatum & Ecclesias proprias „recipere mereantur". Hoc Martiani Pragmaticum laudârunt in Chalcedonensi Synodo Glorioſissimi Judices: "Ingrediatur & Reve„rendissimus Episcopus Theodoretus, ut sit particeps Synodi, quia „& restituit ei Episcopatum SS. Archi-Episcopus Leo, & Sacra„tissimus Imperator sanxit eum adesse S. Synodo". Et infrà: "Præju„dicium ex persona Reverendissimi Theodoreti Episcopi non gene„rabitur, reservatâ videlicèt post hæc omni accusatione, & vobis „& illi, & quæ invicem exercere volueritis". Nempè Magnus Leo Theodoretum non plenè reparaverat, sed dumtaxat revestiverat, retractatorium definiendæ causſæ judicium reservans ac transmittens ad futuram Synodum. Et hoc ejus judicium Martianus plenè confirmaverat per Pragmaticum. Hinc Glorioſi Judices utuntur verbo, "Sanxit": Est correspondens Pragmatico. Etiam Maximus Antiochenus non emisit laudatam Tractoriam, nisi jam per Leonem in Episcopatu confirmatus. Proindè ista omnia sunt Theodoreti revestitione posteriora, ideòque Magnum nostrum Pontificem non potuerunt permovere ad illum revestiendum. Insuper Maximi Tractoria dirigi non potuit ad S. Flavianum. Etenim Maximus fuit consecratus ab Anatolio, quem Paschasius Quesnellus rectè scribit non fuisse ordinatum, nisi post mortem S. Flaviani. Et hic est tertius, ad rem tamen præsentem non pertinens, istius viri error.

Interim pergit nos fatigare multis verbis: "Enim verò si eam ob „rem restitutum à Sede Apostolica Theodoretum contendas, quia „eum communionis suæ sinu complexus est, quidni à cæteris quoquè „Episcopis restitutum eum pronuncies, cum & Maximus Antioche„nus, ejus Primas, & Anatolius Constantinopolitanus, & alii „plurimi Antistites Orientalium partium, communionis cum eo „nexum vel abruperint nunquàm, vel mox religaverint. Quamquàm „Romani Pontificis votum, ejusque communionis suffragium præ „cæteris habitum esse quis velit diffiteri, utpotè Primariæ omnium „Sedis Episcopi, viri insuper Sanctissimi, Doctissimique, & in hac „præsertim causſa Catholicæ fidei strenui Defensoris? Rem tamen „totam ex Leonis Facto finitam esse, asserere non possumus, cum „eam rursùs ad incudem vocatam à Patribus Chalcedonensibus, no„tum sit cuilibet hujus Synodi Acta recensenti. Idque factum est ex „ipsius sancti Leonis mente. Cum enim post Ephesinam Pseudo-

Synodum

„Synodum popoſciſſet S. Leo, ut omnibus à Dioſcoro Decretis „ſuperſederetur", & omnia in eodem ſtatu eſſent, in quo fuerant ante omne judicium, donec major ex toto Orbe Sacerdotum numerus congregaretur; "hoc procul dubio Pontificis erat conſilium, ut „majoris hujuſmodi Epiſcoporum numeri judicio & examini omnia „de novo quaſi injudicata ſubijcerentur, ubi primùm congregatus „eſſet. Nec eſt quod quis Theodoreti cauſſam ab iſta lege eximen„dam exiſtimet, cum potiùs hæc præ cæteris una Synodi examen „poſtularet. Alii enim pleriquè Epiſcopi, quos Pſeudo-Synodus „Epheſina Sedibus ſuis dejecerat, ante Latrocinium in ſuſpicionem „erroris non venerant, ac propterea reſciſſis Pſeudo-Synodi Actis, „res illis ſua integra erat: Theodoretus autem longè ante Epheſinum „Conventum ſuſpectæ fidei notatus fuerat à Catholicæ ſententiæ „propugnatoribus, Neſtorio viſus erat patrocinari, & ex erroris ſuſpi„cione anſam arripuerat Imperator eum à Synodo removendi. Quarè „etſi & à Leone in communionem receptus, & ad Chalcedonenſe „Concilium accerſitus eſſet Imperatoris Edicto, non hoc tamen uno „diluebantur antiquæ ſuſpiciones, ſed futuro judicio via parabatur, „cui & ejus fides diſcutienda, & Adverſariorum accuſationes exa„minandæ ſervabantur. Inde eſt, quid Judicibus Laicis introduci „eundem in Synodum poſtulantibus juxta Imperatoris Edictum, „non pauci aliqui Epiſcopi, ut videtur nonnullis, ſed longè pluri„mi, Ægyptii videlicet, Paleſtini, & Illyriciani clamaverunt. Hos „inter Epiſcopos Illyriciani Ducem habebant Theſſalonicenſem Epi„ſcopum, qui cum vices Romani Epiſcopi gereret in Illyrico, ab „ejus nutu pendebat, nec tamen Apoſtolicæ Sedis judicium, quo „Theodoretus ab omni hæreſis macula mundus pronunciatus fuerat, „obſtare credidit, quominùs ille à Synodo tanquàm de fide ex „antiquo ſuſpectus removeretur. Rursùm verò inſtantibus Judicibus „eum recipi, vix tandem acquieverunt dicti Epiſcopi, quaſi ex in„dulgentia ac diſpenſatione: Non priùs tamen quàm Maximi An„tiocheni Primatis ſui teſtimonio nullâ hæretici ſenſus peſte eſſe in„fectus Theodorntus probaretur, & inſuper pollicerentur Judices „nullum ex præſentia illius præjudicium creandum eſſe, cauſſamque „integram futuro examini eſſe reſervandam. His impoſitis condi„tionibus tandem admiſſus eſt Theodoretus".

Commenta varia. Primum eſt, quod Theodoretum dicamus à Sede Apoſtolica reſtitutum, quia ipſum Leo ſuæ communionis

ſinu

ſinu fuit amplexus. Etenim aliquem ſuâ communione amplecti eſt ambiguum.: Cadit & in integrum Epiſcopum, & in degradatum. Proinde Theodoretum dicimus à Sede Apoſtolica reſtitutum, quia Magnus Leo ſuæ Sedis authoritate ei reddidit Epiſcopatum, Epiſcopalem locum, ſeu Epiſcopalem communionem. Secundum eſt in his verbis: "Quidni à cæteris quoquè Epiſcopis reſtitutum „eum pronuncies" ? Videntur aſſerere, quod pari Jure Theodoretus potuerit ab ipſis reſtitui. Peſſimè. Etenim quo Jure Orientalis Diœceſis Epiſcopus potuerit reſtitui à Conſtantinopolitano? Sed nequè ab Antiocheno potuit. Quod nequè iſte aliquid virium haberet in Sancita Generalis Concilii.

Tertium eſt, quod Anatolius, Maximus, aliique plurimi Orientalium Epiſcopi communionis cum Theodoreto nexum vel nunquàm abruperint, vel mox religaverint. Etenim Anatolius & Maximus, licet in Epheſino Lacrocinio conſecrati non fuerint, videntur tamen in ipſo fuiſſe electi. Quidquid ſit, Anatolius Dioſcori Diaconus & Apocriſarius, Maximus erat fidelis amicus: Uterquè per Latrocinii authoritatem fuit & electus & conſecratus. Hinc certum eſt, quod ſuam à Theodoreto communionem abruperint. Iſtud ipſum fecerunt & plurimi alii Orientalium Epiſcopi. Etenim ipſum degradaverant, & non ſtatim egerunt pœnitentiam ſui facinoris. Diſſociatio permanſit, donec Anatolius & Maximus ſui vitioſi Epiſcopatus ſanationem & firmitatem; reliqui verò Epiſcopi à Magno Leone obtinuerunt ſui Lapſus veniam, & communionem Romanæ Eccleſiæ. Hanc Theodoretus ante omnes iſtos obtinuerat, atquè ità iſti ſanati ſtatim cœperunt Theodoreto communicare. Omnia per authoritatem Romanæ Cathedræ.

Quartum Commentum eſt in his verbis: "Quamquàm Romani „Pontificis votum", &c. Quod votum, quod ſuffragium? Nec enim hæc in Chalcedonenſi Synodo, ſed ante ipſam facta ſunt per ſolam "Primariæ Sedis" authoritatem. Glorioſiſſimorum Judicum ad laudatam Synodum verba ſunt lucida: "Leo ei reſtituit „Epiſcopatum". Verùm Reverendus Pater Paſchaſius Queſnellus Romanam Sedem non pleniâ ſuper omnes authoritate, ſed ſolius loci dignitate vult eſſe primariam, ideòque Leonem ſine aliis Patriarchis atquè Epiſcopis nihil aut parùm circa Theodoretum valuiſſe. Et hic Primatus eſt apud ipſum parvi ponderis. Etenim Leonis ſuffragium cenſet fuiſſe præ cæteris æſtimandum, quod eſſet

eſſet vir Sanctiſſimus, Doctiſſimus, & ſtrenuus Defenſor Catholicæ fidei. Potiùs propter perſonæ merita, quàm propter privilegia Sedis.

Quintum commentum eſt in his verbis: "Rem tamen totam „ex Leonis Facto finitam eſſe", &c. Theodoreti reveſtitionem appellat Leonis non Judicium, ſed Factum. Quod nempè iſtam Judicialem poteſtatem non agnoſcat in Romana Cathedra. Interim & nos Orthodoxi profitemur ex iſto Leonis Judicio cauſſam non fuiſſe finitam. Erat enim dumtaxat reveſtitorium, non retractatæ ex integro cauſſæ diffinitivum. Etiam S. Julius reveſtiti à ſe Athanaſii cauſſam in Sardicenſi, S. Damaſus reveſtiti à ſe Maximi Cynici Actionem in futura plenaria, S. Innocentius reveſtiti à ſe Joannis Chryſoſtomi appellationem retractari ac definiri voluit in Synodo Theſſalonicenſi. Et poſtmodò Adrianus II. S. Patriarchæ Ignatii quæſtiones examinari ab exordio, & definiri permiſit in octavo Concilio. Eâdem igitur ratione Magnus Leo Theodoreti cauſſam non definivit, ſed ipſum ſolummodò reveſtivit in Epiſcopum, totius cauſſæ retractationem ac definitionem delegans Chalcedonenſi Synodo. Hinc enim ad Synodi Patres dixerunt Gloriſiſſimi Judices: "Præjudicium ex perſona Re„verendiſſimi Theodoreti Epiſcopi nulli generabitur, reſervatâ „videlicèt poſt hæc omni accuſatione, & vobis & illi, & quæ in„vicem exercere volueritis". Et hæc omnia ſunt omninò facta ex mente ſancti Leonis. Hinc enim poſt retractatam Theodoreti cauſſam Apoſtolici Legati dixerunt ad Synodum: "Theodoretum „Leo in communionem ſuſcepit ità", &c Hoc eſt, eâ lege ut ſe purgaret de variis. Et hujus purgationis examen ac definitionem Pontifex delegavit Synodo.

Sextum Commentum eſt, quod Illyriciani Epiſcopi ſuæ contra Theodoretum refragationis Ducem habuerint ſuum Apoſtolicæ Sedis Vicarium, Anaſtaſium Epiſcopum Theſſalonicenſem. Etenim Anaſtaſius non adfuit Synodo, ſed ejus vices egit Quintillus Heracleenſis in Macedonia Epiſcopus. Etiam Epheſino Latrocinio non adfuit, eaque de abſentia gratulatus eſt ei Pontifex, rogans ut reveſtiti à ſe Flaviani communionem non deſereret. Certum eſt, quod omnia Leonis contra Latrocinium Decreta, adeoque & Theodoreti reveſtitionem fuerit pleniſſimè veneratus. Etenim ad Joannem Antiochiæ Patriarcham de ſancti

Celeſtini in Neſtorium Decretis ſcripſit S. Cyrillus: "Macedoniæ „Epiſcopi à Romani Pontificis ſententia nunquàm decedere ſolent". Exſtat epiſtola in prima parte Epheſini Concilii. At cur igitur quidam Illyriciani Antiſtites Chalcedone noluerunt Theodoretum admittere? Quod ipſum crederent non dumtaxat reveſtitum, ſed integrè reparatum. Credebant ipſum Pontifici per circumſcriptiones obrepſiſſe. Hinc ipſum voluerunt diſcuti, & cauſſam retractari. Lucet ex laudata Glorioſiſſimorum Judicum interlocutione: "Reſervatâ poſt hæc omni accuſatione". Dixerunt ipſum ſolummodò reveſtitum à Pontifice, plenam retractationem eſſe tranſmiſſam ad Synodum. Et tunc Epiſcopi iſti acquieverunt.

Septimum commentum eſt in his verbis: "Inde eſt quod Judicibus Laicis introduci eundem", &c. Nullam faciunt Apoſtolicæ reveſtitionis memoriam. Quod nempè ipſam cenſeant parvi aut nullius ponderis. Lucet ex verbis inferioribus, quæ affirmant Theodoretum "quaſi ex indulgentia ac Diſpenſatione" fuiſſe admiſſum. Et fabula iterum ſibi non cohæret. Etenim adjungit hæc verba: "Nec tamen Apoſtolicæ Sedis Judicium, „quo Theodoretus ab omni hæreſis macula mundus pronuncia„tus fuerat", &c. Omnipotens veritas etiam ab invitis extorquet ſuî profeſſionem. R. P. Paſchaſius Queſnellus quædam adjungit de ſuprema Synodorum authoritate, de Epiſcoporum in ipſis deciſivo ſuffragio, ac de Papali omnium Chalcedonenſium Actorum confirmatione. Non ſpectant ad præſentem materiam, ideoque ſunt alibi diſcutienda. Eruditus vir dignetur his acquieſcere. Etenim exiſtimo me in ipſis à SS. Patrum confeſſione, ac perpetuo Eccleſiæ ſenſu non receſſiſſe.

Quod Magnus Leo retractatorium reveſtiti à ſe Theodoreti judicium Chalcedonenſi Synodo delegaverit, etiam Vigilius Pontifex diſertè teſtatur in ſuo Conſtituto de tribus Capitulis: "Ne „quis forſitan arbitretur ambiguum, quod Legatis atque Vicariis „Sedis Apoſtolicæ à Beatiſſimo Papa Leone tantùm fidei cauſa, „& non etiam de depoſitorum incompetenter Epiſcoporum fue„rit revocatione mandatum, noverit Beatiſſimum Papam Leo„nem ſanctæ Chalcedonenſi Synodo hæc inter cætera ſcripſiſſe di„cendo; Quia verò non ignoramus per pravas æmulationes Sta„tum multarum Eccleſiarum fuiſſe turbatum, plurimoſque Epiſcopos,

„ſcopos, qui hæreſim non reciperent, Sedibus ſuis pulſos, &
„in exilia deportatos, atquè in locum ſuperſtitum alios ſubſti-
„tutos, his primitùs vulneribus adhibenda eſt medicina juſti-
„tiæ, ne quiſquam careat propriis, vel alter utatur alienis". Quæ omnia & per Pontificem, & per Synodum ſunt manifeſtò facta juxtà diſciplinam Sardicenſem. Iterùm repeto hanc Romanam Appellationem non fuiſſe Theodoreto primam. Etenim non dumtaxat adversùs ſancti Cyrilli Alexandrini & ſui Antiocheni Patriarchæ Joannis pacificatoria Acta, ſed etiam adversùs omnia Sacro-ſancti Epheſini Concilii Geſta appellaverat ad Sixtum tertium. Nec ſolus, ſed unà cum ſuo Metropolita Alexandro, cum Helladio Tharſenſi, cum Eutherio Thyanenſi, cum pluribus aliis Epiſcoporum Provinciis. Nec ad totius Eccleſiæ, aut totius Occidentis Synodum, ſed ad ſolum Pontificem, ad ſolam Apoſtolicam Sedem. Nec ſine fructu. Eâdem igitur ratione nunc advesùs Epheſinum Latrocinium invocavit ſolum Papam Leonem. Inſuper Chalcedonenſis Synodus cuncta ſua de Theodoreto Acta ad Leonem retulit, & Leo confirmavit. Ita teſtatur idem Vigilius. Nempè Synodus ex Vicaria dumtaxat delegatione iſta egerat, ideoque firmari non poterant, niſi per delegantis Pontificis authoritatem. Generales Synodi, quas juxtà Sardicenſes Canones Papa convocat, omninò tantam ab ipſo habent dependentiam. Quarumcumque Generalium Synodorum non eſt eadem natura, ſpecies, authoritas.

Quod periculoſa noviſsimorum dierum tempora immineant, plura vix ſinunt nos dubitare. Eorum characterem nobis jam pridem prædixit Apoſtolus: "Erunt homines ſe ipſos amantes, „cupidi, elati, ſuperbi, Parentibus non obedientes". Illi præſertim Parenti, quem omnis ſub cœlo Eccleſia ſemper appellavit Patrem Patrum. De Diabolo veriſsimè ſeripſit in libris de Civitate Dei Sanctus Auguſtinus: "Videns Diabolus templa Dæ- L. 18. c. 52
„monum deſeri, & in nomen liberantis Mediatoris currere ge-
„nus humanum, Hæreticos movit, qui ſub vocabulo Chri-
„ſtiano doctrinæ reſiſterent Chriſtianæ, quaſi poſſent indiffe-
„renter ſinè ulla correptione haberi in Civitate Dei, ſicut civi-
„tas confuſionis indifferenter habuit Philoſophos, inter ſe diverſa
„& adverſa ſentientes". Etenim Divinæ Majeſtatis eſſentiam per ſceleratiſsimos Gnoſticos, Divinarum perſonarum proprietates per

Praxeam ac Sabellium, Divinæ Naturæ unitatem per Arium ac Macedonium, Sacro-ſanctam Dominicæ Incarnationis integritatem per Apollinarium ac Eutychetem, ejus Hypoſtaticam unitatem per Paulum Samoſatenſem ac Neſtorium, ſacras JESU CHRISTI Imagines per Leonem Iſaurum, ejus benedicta Sacramenta per Joannem Wicleffum, humanæ Juſtificationis Arcanum per Martinum Lutherum ac Joannem Calvinum, alia noſtræ ſalutis dogmata variis temporibus arietavit per alios. Ubique victus, ac vincendus. Hinc poſtremus ejus inſultus erit in illam Romanæ Cathedræ Petram, ſuprà quàm Chriſtus Dominus fundavit Eccleſiam. Tentabit Anarchiam inducere, ideoque Arcis, in qua ſola ſalvamur, fundamentum ſuffodere. Apparere nunc videntur prima hujus moliminis exordia. Abſit ut circa eminentes in Eccleſia viros indulgeam iſtiuſmodi judiciis aut ſuſpicionibus. Abſit à me tanta temeritas. Attamen anxia Evangelici Depoſiti cuſtodia cunctos jubet formidare ac vigilare. Nequaquam per meas, utpote nullas, ſed per tuas, Glorioſiſſime Apoſtolorum Princeps Petre, vires ego nitor occurrere. Per validiſſimas vires, quas tibi dederunt ſublimia Dei-Hominis verba: *Confirma Fratres tuos.*

FINIS.

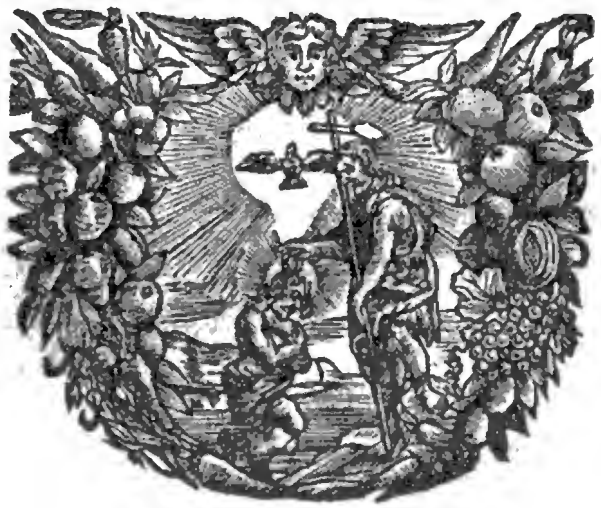

INDEX

INDEX
RERUM ET VERBORUM.

A

Abſtenti, qui dicantur? 43. *abſtentio* Cypriano frequentiſſimè ſignificat depoſitionem. *ibid.* quandoq, ſumitur pro excommunicatione. *ib*, *Abſtentio* ab Epiſcopali, aut Clericali communione erat vera degradatio. 44

Acacius Patriarcha Conſtantinopolitanus, quomodò ſe geſſerit in damnatione, & abſolutione Petri Moggi Alexandrini Patriarchæ? 46. 286. 287. in reprobum ſenſum datus inſtauravit Euſebianam audaciam, tandemque à Romana Eccleſia damnatus genti ſuæ reliquit damnabile ſchiſma Acacianum. 287

Adrianus I. ſtatuit Metropolitam Bituricenſis Cathedræ à ſola Sede Apoſtolica judicari. 67. Innovat, & confirmat Rhemenſis Eccleſiæ privilegia, inter quæ eſt, quod ejus Archi-Epiſcopus per ſolum Romanum Pontificem poſſit judicari. 83. Codicem Romanum ſibi ab Angilramno Metenſi Epiſcopo oblatum nunquam confirmavit. 646

Adrianus II. Hincmarum Laudunenſem, itemque ejus Adverſarios vult ad ſe tranſmitti & cauſſam eorum coram ſe retractari. 140. Sardicenſes Canones longè aliter intellexit, quàm Hincmarus Rhemenſis *ibid.* cur S. Patriarchæ Ignatii retractandam cauſam delegaverit octavæ Synodo. 150. in 8 Synodo Pontificalem in Galliis authoritatem firmat. 218

Africa dicitur quandoque Lybia. 371. Lybia propriè ſpectat ad orientale imperium, ac Ægypthiacam Diœceſim, Africa autem ſemper ſpectavit ad Occidentis imperium, fuitque ſingularis Diœceſis ex Magni Conſtantini decreto ſubjecta Prætorio Italiæ. *Ibid.*

Africa in Eccleſiaſticis rebus Primatem habuit Carthaginenſem Epiſcopum, & ſpectavit ad Romanum Patriarchatum. 372

Africæ Primates, an, & quomodò potuerint à ſuis Synodis judicari? 69. 79

Africæ Provinciæ, quot fuerint? 372. *& ſeq.* poſt Conſtantini M. tempora fuerunt dumtaxat ſex. 374. nimirum, Provincia conſularis, Numidia, Byzacium, Tripolis, Cæſarienſis Mauritania, & Mauritania Sitifenſis. *Ibid.* Quænam fuerint earum Metropoles, 376. *& ſeq.* fuerunt Provinciæ quoad Epiſcopales Cathedras numeroſiſſimæ, 380. Quælibet Africæ Provincia, licet Metropoliticam poteſtatem habuerit, non tamen habuit Eccleſiam Metropoliticam in cujus Epiſcopis iſta poteſtas per ſucceſſorem reſideret. 382

Africa Juriſdictioni Papę ſubjecta probatur, ex eo quod ad judicium Melchiadis refugiendum accuſaverint ipſum traditionis, 703. 704

Africana conſuetudo ſolos Presbyteros, nequaquam autem Epiſcopos vetat ad Apoſtolicam Sedem, aut etiam generalem Eccleſiæ Synodum provocare, 593. 597. 620. cur Epiſcopis hoc licuerit, non Presbyteris. 600

Africana Eccleſia ab aliis diverſam Hierarchiam ſemper habuit, 369. Nullus in omni Romano Patriarchatu fuit pluribus Provinciis præfectus Primas, niſi ſolus Carthaginenſis, *Ibid* Africana Eccleſia ſemper ſpectavit ad Romanum Patriarchatum. 370. 394. conſtat ex Innocentio I. &

Tertulliano, 370
Africana Ecclesia à Romana Sede postulat Baptismi ministros. 741. semper subfuit Romano Patriarchatui, 422
Africanæ Diœcesi Justinianus Imperator inducit varias novitates. 577. *& seqq.* Quæ tamen non plenè obtinuerunt in Ecclesiasticis negotiis, *Ibid.*
Africanæ Diœcesis divisio, servitus, &c. 379
Africanæ Ecclesiæ fundatio est S. Petri, 392. Primi ejus Episcopi per Apostolicam Sedem fuerunt consecrati, & transmissi in Africam, ibid.
Africanæ Ecclesiæ Romanas appellationes non prohibuit Bonifacius Carthaginensis, 618. Exponuntur ejus resuscitati Canones, *Ibid.* Africani Episcopi semper potuerunt appellare Romam. 110. 628. Africani Episcopi transversi Romanas etiam suorum Collegarum appellationes censuerunt non vetari à 5. Nicæno Canone. 112. Africani Episcopi poterant in suarum Provincialium Synodorum Judiciis Proximè Romam provocare, 395. Africano Clero inferiori Romana appellatio, an licit a fuerit? 682 Quid ea de re senserit Zozimus, & an pro ea Sardicensem Canonem attulerit? 682. 683. Afrorum Clerus, etiam inferior, semper potuit Romam provocare in materia fidei. 727. Afrorum Episcopi liberrimè Romam appellârunt tempore Gregorii M. 743. Inter Africanam & Romanam Ecclesiam sola quæstio erat de Romana appellatione Cleri inferioris. 111
Africanæ Ecclesiæ perpetua consuetudo Romanæ damnatorum à se Episcoporum appellationi semper detulit etiam suspensivi effectus reverentiam, 593
Africanæ Ecclesiæ Romam appellantis ex S. Augustino exempla. 604. An nullo casu Clerus inferior potuerit Romam appellare. 709
Africanæ Ecclesiæ plurimæ nonnisi unicum habebant Presbyterum. 529. Raritati Clericorum subvenit Augustinus per sua apud omnem Africam multiplicata monasteria. 528
Africana Ecclesia degradatis Episcopis nunquam statim superordinavit. 30. Synodi non festinabant superordinare, ut priùs referrent Judicium suum ad Romanam Sedem. *Ibid.*
Africanæ Ecclesiæ in variis articulis alterata ac sauciata Hierarchia sub Wandalica captivitate. 304
Africanæ Ecclesiæ Synodus de appellationibus Romanis, &c. 555
Africanæ Ecclesiæ Synodus de appellationibus Romanis, quo anno celebrata fuerit? 657. 658. An illa verba: *Sicut & de Episcopis sæpe constitutum est*, sint addita collectioni. 658
Africana Ecclesia semper habuit ab antiquo singularem Canonum Codicem, 430. Primum in illo locum occupârunt Nicæni Canones, *Ibid.* Proximè sequebantur Canones è Synodo, aut Synodis Grati, qui interfuerat Synodo Sardicensi. 431
Africana Ecclesia semper debuit quascumque graviores causas referre ad Sedem Apostolicam. 431. Cyprianus ob non relatam Fortunati intrusionem reprehensus à Sancto Cornelio, *Ibid.*
Africanę Ecclesiæ judicia exponuntur. 544
Africanæ Ecclesiæ privilegiis, an gaudeat Gallicana Ecclesia? 205. *& seq.*
Africana Ecclesia habuit plures, quàm quingentas Episcopales Cathedras. 380
Africanæ Provinciæ omnes, exceptâ Tripoli, habebant ferè centum Episcopos. 552
Africanarum Synodorum variæ species, forma, atque authoritas. 527. *& seq.*
Africani Concilii literæ ad Cælestinum miserandę. 111. 139. Africani non admittebant nisi viginti Canones Nicęnos. 111. 112. Quænam inde concluserunt. *Ibid.* Eædem literæ ab Hincmaro Rhemensi citatæ. 139.
Africanus Codex fueritne vitiatus? 654. 655.

fueritne opus Synodale, an personale? 655.656. Author est palam impurus, & scripsit sub Celestino Pontifice. *Ibid.* Canones illi non sunt Concilii Milevitani. *Ibid.*

Africani Episcopi, quomodò fuerint stipulati cum Romanis Legatis de appellationibus. 678. *Interim*, de quo actum fuit, non erat de Episcopalis appellationis substantia, sed dumtaxat de ordine & modo 679

Africani Episcopi potuerunt Romam appellare, juxta Augustinum. 705. Nequibant suarum causarum Judices deligere extra Diœcesim, & forsitan nec extra Provinciam. 909

Agapetus Pontifex deponit Anthimum, eumque jubet ex Constantinopolitano Patriarcha denuò esse Trapezuntinum Episcopum. *Ibid.*

Alexandrini Patriarchatus translatio in Sedem Carthaginensem est fictio. 405

Alexandrino Patriarchæ, cur totius Ægyptiacę Diœcesis administratio committatur? 109

Alexandrinus Patriarchatus privativè spectat ad primam cognitionem Romani Pontificis, ideoque sine prævia ad illum relatione, & sine accepto ad ipsum Rescripto non potest ab illa Synodo damnari. 286

Alexandrini Patriarchæ quomodò sepelirentur? 500. 501. Non acceperunt olim Româ pallium. *Ibid*

S. Ambrosii ad Imperatorem Theodosium pro Maximo Cynico Romam appellante epistola. 51

S. Ambrosii Catechumeni in Episcopum ordinatio, approbata ab Ecclesia Romana. 303

S. Ambrosius quomodò explicet Canonem. 3. & 7. Sardicensis Concilii. 148. Scripsit epistolam Patriarchalis Synodi Aquileiensis, cui interfuerunt septem Gallicani Episcopi. 298. Approbat Romanam appellationem Maximi Cynici. 162. Vocatur in Gallias. 99. Refugit interesse Synodo Taurinensi. *Ibid.*

Angelus Rocca Tagastensis Episcopus, quid de Gregorii Mag. Pallio scripserit? 520. 521

Angilramnus circa appellationes Gallicanæ Ecclesiæ erravit veniali errore. 201

Anonymorum scriptis non est necessariò respondendum. 551

Anonymus de antiquis & majoribus Episcoporum causis contra Joannem David Apologus. 550. Cur Authoris nomen supprimat. 551

Anonymus scriptor vitæ S. Hilarii Arelatensis, an fuerit S. Honoratus Massilienſis Episcopus? 225. Affirmat Quesnellus, sed malè ex Miræo, Chifflerio, &c. 25.26

Antiochena Sedes ab Apostolica Sede Magnæ Romæ judicatur. 64

Anthimus semetipsum in Constantinopolitanæ civitatis Cathedram intrusit, hæreticæ Theodoræ Imperatricis favore nixus. 78. Occultè fovet Eutychianam hęresim *Ibid.* 80. Ipsum deponit Agapetus Pontifex, & ex Constantinopolitano Patriarcha jubet denuò esse Trapezuntinum Episcopum. *Ibid.*

Anthimi hæretici hominis sine exemplo audacia in dando Imperatoribus pallio. 460 468

Antiochenæ Synodi epistola ad Julium Pontificem, est Eusebianæ Factionis. 269. Ostenditur ex Rescripto Julii. *Ibid.* Iulius censet eas literas fuisse supprimendas. *Ibid.* Epistola periit, aut latet. *Ibid.*

Antiochenæ Synodi Canones continent Eusebianæ Factionis occultos fucos. 115. Eos non sola Romana, sed & omnis Orthodoxa Orientis Ecclesia fuit aversata. *Ibid.* Cessante Eusebianâ vafritie, placere cœperunt etiam Romanę Ecclesiæ. *Ibid.* debent intelligi cum clausula Innocentii primi: *Sine præjudicio Romanæ Ecclesiæ, cui in omnibus causis debet reverentia custodiri. Ibid.* 184. 221. Petrus à Marca utitur his Canonibus in sensu Eusebiano. *Ibid.*

Antiochena Synodus damnavit proprium Patriar-

triarcham Paulum Samosotenum ob crimen Hæresis. 68. Nicænum Canonem quintum malè intelligit. 116
Antiocheni Canones damnati per Synodum Sardicensem. 124. 184. 221. 237. Evertunt Canones Nicenos juxta Iulium Pontificem in epistola ad Synodum Antiochenam. 221
Antiocheni Patriarchatus translatio in Sedem Hierosolimitanam est figmentum. 405
Antiochenus Canon 15. pertinet ad dolosas Eusebianæ Factionis contra S. Athanasium sutelas, & privilegium Romanæ appellationis. 114. 115
Antonius Capellus edidit insigniter eruditum de Romanis Afrorum appellationibus opusculum. 699
Antonii Fussalensis Episcopi Romana appellatio. 603. 607. *& seq.* Non fuerat ei potestas ablata, sed diminuta. 630. Quomodò à Bonifacio fuerit absolutus? 605. Item quomodo à S. Augustino Episcopus creatus? 606, 607. Ejus appellatio non fuit mera transactio, vel *interim.* 610. 611. 616. Quandò Romam appellaverit? 624.
Antonius Fussalensis Episcopus subscripsit epistolæ Aurelii ad Celestinum. 637. Quomodò erga illum se gesserit Augustinus. 636. 637
Apiarii attentata appellatio fuit origo omnis controversiæ in Africa de Romanis appellationibus. 621. Fecit horrisonos motus per totam Africam. 628. Ejus crimina. 658. 659. Restitutus fuit in gradum Presbyterii, non tamen in Siccensem Ecclesiam. 662. 663. Cur Africani Episcopi Romanam ejus reparationem admiserint. *Ibid.*
Apiarii causam retractant Africani Episcopi 652. Causa ejus quomodò tractata à Faustino Legato Romanæ Ecclesiæ? 693
Apiarii Presbyteri appellario Romana. 555. Contra gentis suæ consuetudinem. *Ibid.* Per Zozimum reparatio facta fuit quidem valida, sed illegitima. 579. 649
Apiarius erat Siccensis Ecclesiæ in Cæsaræensi Mauritania Presbyter, ideòque à Romana civitate remotissimus. 190. Labitur proindè à Marca affirmans, quod Zozimus vicinitatis jure ejus appellationem admiserit. *Ibid.*
Apiarius, utrum primus provocaverit ad Apostolicam Sedem? 634
Apocalypsis prima verba decimi tertii Capitis migrarunt in finem Capitis duodecimi. 412
Appollinarii damnata per Damasum Pontificem hæresis 866. 867. Fraus & receptio. *Ibid.*
Apostolicæ Ecclesiæ duplices, aliæ per *Apostolicam* fundationem; aliæ per solam doctrinæ *Apostolicæ* consanguinitatem. 372
Apostolica Ecclesia est triplex, Romana, *Alexandrina*, ac *Antiochena*. 285. Sola S. Petri Episcopalis insessio facit *Apostolicam* Sedem, *Ibid.*
Apostolicæ Ecclesiæ multæ erant dumtaxat suffraganeæ. 289. Talis erat Ecclesia Colossensis. *Ibid.*
Apostolicæ manus appositio antiqua. 98
Apostolicæ Sedis authoritas 20. 21. vide *Romanus Pontifex.*
Apostolici Vicarii in Gallia, *Arelatensis*, & Rhemensis Ecclesiæ *Antistites*, 214
Appellandi & provocandi vocibus Synodus Sardicensis usa est in propria significatione. 245. 248
Appellare ad Patriarcham in suæ Provinciæ Synodo potest Clerus inferior in Oriente. 184
Appellare Cleri *Afri* poterant tribus modis: ad Provinciæ Synodum: ad Provinciæ Primatem: & ad Vicinos Episcopos. 553. Ad transmarina ex antiqua consuetudine non poterant. *Ibid.*
Appellari non posse à Provincialibus Synodis nemo unquam somniavit, nisi novissimis diebus Petrus de Marca, & Stephanus Baluzius. 9. Has sordes resorbet Quesnellus. 10. Canones, qui Provincialium Synodorum

nodorum judicia ſanciunt non eſſe Romanis appellationibus obnoxia, ignorantur. 241. *& ſeq.*

Appellari poteſt à Concilio general. ad ſolum Romanum Epiſcopum, adeoque hic eſt generali Synodo ſuperior. 826

Appellatio ad Patriarcham non cenſetur facta ad Patriarchalem Synodum. 783

Appellatio ad Romanæ Eccleſiæ Clerum vacante Sede Romana. 176. In cauſa Marcionis, & S. Cypriani. *Ibid.*

Appellatio ad Romanam Sedem non requirit, ut Iudices à quibus appellatur ſimul conſideant, & judicent, 152. *& ſeq.* 247

Appellatio Epiſcoporum Orientalium à ſuarum Provinciarum Synodis damnatorum ad Patriarchas, aut Exarchos. 263. *& ſeq.*

Appellatione ad generale Concilium Romani Pontificis authoritas non ſuſpenditur. 771. Cauſſa dumtaxat devolvitur, idque ex beneplacito Pontificis. *Ibid. & ſeq.*

Appellationes fundantur in hac generali regula: *Ab inferioribus potior diſcuti non poteſt.* 64. Multis exemplis id probatur. *Ibid.*

Appellationes Gallicanæ Eccleſiæ ad Sedem Romanam Parœcli. 90. 91. 96. Danielis 102. Sunt antiqua Eccleſiæ Gallicanæ conſuetudo. 8. *& ſeq.* Eas nunquam in Gallia, vel *Africa* fuiſſe admiſſas docet Ioannes Calvinus. 10. Non ſoli Epiſcopi, ſed & infimus Galliæ Clerus ſemper Romam appellavit. 12. Romam appellârunt Laici Galli, etiam à pœnitētiis publicis. 14. Eamdem ſententiam tenuit Imperator Ludovicus pius, & cuncti tunc per Galliam & Germaniam Epiſcopi. *Ibid.* Item Carolus Magnus. 15. Ejuſmodi appellationes non ſunt recenter in Galliam invectæ. 33. Multis exemplis probantur. 35. 36. 38. 193. *& ſeq.*

Appellationes immediatæ ad Romanam Sedem moderandæ ſunt *Apoſtolica* Regula: *Omnia mihi licent, ſed non omnia expediunt.* 209. Conſtat ex S. Bernardo. *Ibid.* Romani Pontificis hac in re quandoque nimium benigniteſte Triburienſi Synodo. *Ibid.*

Appellationes in Africa directæ ſecundùm Sardicenſem Canonem. 552. 553

Appellationes Romanas ex *Africorum* appellatione primus impugnat Photius, 556. Item Balſamon & Meletius ſchiſmaticus, Zonaras, & in Florentino Marcus Epheſinus. *Ibid.* Item Ioannes Calvinus, ac Marcus *Antonius* de Dominis, & facinoroſus in Gallia tenebrio, 558. Et cum moderatione de Marca, Baluzius & Queſnellus. 559

Appellationes Romanæ confirmantur per Theodoſium II. ac Valentinianum III. 13. Item per S. *Avitum*. 14.

Appellationes Romanæ non fundantur principaliter in Canonibus Sardicenſibus. 120. Fundantur in traditione Evangelica à Iulio I. allegata. *Ibid.*

Appellationes Romanæ per Illyricum liberrimis ſemper pedibus ambulaverunt. 308. 309

Appellationes Romanæ non ſolis ſuburbicariis Provinciis olim licuerunt. 627

Appellationes Romanæ ſunt ſuprema Romanæ Eccleſiæ dignitas, & de ipſa Dominus ſingulariter dixit ad *Apoſtolici* Collegii Principem *Confirma Fratres tuos.* 15. 310. 327. 580. Fieri poſſunt immediatè ad Pontificem ſine Concilio generali juxta S. *Ambroſium*, Theodoretum, Cyrenſem, Euſebium Dorylenſem 148. 149. Non ſunt deſumptum ex regia violentia imitamentum. 244. *& ſeq.* Appellationibus Romanis nulla *Synodus*, nullus Pontifex poteſt derogare. 580

Appellationes Romanæ variæ. Ioannis Presbyteri contra Ioannem Conſtantinopolitanum. 32. S. *Athanaſii*. 115, 120. 329. Marcionis. 173. Maximi Cynici. 147. Marcelli *Ancyrani*. *Ibid.* Baſilidis & Martialis. 181. Herlefridi Presbyteri. 207. 208. Bubalii ac Taurini. 307. Ianuarii Malacitani & Stephani. 358. 359. Petri Alexandrini

330. 860. Flaviani. *Ibid.* Nectarii, 329. 830. 340. Meletii. 330. *& seq.* Achillis, 353; Adriani in Theſſalia. 364. Antonii Fuſſalenſis. 607. Ioannis Alexandrini, 872 Eutherii & Helladii, 861. Primoſi. 609

Appellationibus Romanis nihil contrarium continet lex Gratiani poſteà innovata, & extenſa ab Imperatoribus Arcadio, ac Honorio. 224. *& ſeqq.* Hincmarus Rhemenſis primus prætendit per Gratiani legem everti damnatorum Epiſcoporum Romanas appellationes. 227

Appellationi Romanæ Cæleſtii Hæreſiarchæ nullus Afrorum Epiſcoporum contradixit. 650

Appellationi Romanæ Eutychetis Theodoſius Imperator juſſit adſcribi effectum ſuſpenſivum. 761. Inſtrumentum appellationis, 883

Appellationis ac Relationis eadem eſt poteſtas. 208

Appellationis exemplum nullum eſt in quo damnatus à ſua Synodo provocavit, non ad Papam, ſed ad alium Metropolitam, aut Patriarcham. 789

Appellationis Romanæ retractatorium judicium non eſt renovandum in eadem, aut vicina Provincia. 184. 201

Appellatio non fit à contumelia citra poteſtatem ullam attentata juxta avitam à Pelagio primo laudatam regulam. 57. 58

Appellationum Gallicanæ Eccleſiæ abuſus. 200

Appellationum Romanarum è Gallia formam cœpit immutare inſerta per barbaros Reges calamitas. 83. Antiquam formam reduxit Carolus Magnus. *Ibid.*

Appellationum Romanarum poteſtatem delegare nunquam conſuevit Sedes Apoſtolica. 327

Appellationum Romanarum Regula juxta S. Gelaſium: *Ad Beati Petri Apoſtoli Sedem de qualibet mundi parte Canones appellari voluerunt: Ab illa autem nemo eſt appellare permiſſus.* Item alia regula: *Cuncta per Mundum novit Eccleſia, quoniam quorumlibet ſententiis ligata Pontificum, Sedes B. Petri Apoſtoli jus habeat reſolvendi.* 95

Appellatio orientalis Illyrici ad Romanam Sedem ſemper fuit in uſu. 326. 327

Appellatio Romana Clericorum Conſtantinopolitanorum ad S. Celeſtinum contra Neſtorium. 796

Appellatio Romana licita Africanis Epiſcopis, non inferiori Clero. 576. *& ſeq.* 597

Appellatio Romana Athanaſii, ex Orientalium firmata teſtimoniis S. Gelaſii. 879. 880. Bonifacii primi. 881. Celeſtini. 882

Appellatio Romana fuit ſemper permiſſa Orientalis Eccleſiæ Clericis etiam inferioribus. 185. *& ſeq.*

Appellatio Romana Feliciſſimi, atque Vincentii Diaconorum Eccleſiæ Lamingenſis. 749. Item in cauſſa Conſtantii & Muſtelli 750. Etiam in prima inſtantia. *Ibid.* Item in cauſa Regenſis civitatis Epiſcopi. 750

Appellatio Romana ſolita fieri non ſolùm adversùs latam; ſed etiam adversùs ferendam à Synodis ſententiam. 345

Appellatio S. Flaviani adversùs generalem totius Eccleſiæ Synodum, eſt ſublime ac eximium Romanæ appellationis exemplum. 782. 847

Aquilëenſis Synodi epiſtola per S. Ambroſium ſcripta, 298. Fuit Patriarchalis Synodus, à qua Eccleſia Gallicana non fuit exempta. *Ibid.* Adfuêre ſeptem Gallicani Epiſcopi. *Ibid.*

Archi-Diaconi, & Archi-Presbyteri, an fuerint in Hipponenſi Eccleſia. 543. Item Emeritenſi in Hiſpania. *Ibid.* Certum eſt fuiſſe in quibuſdam Africæ Eccleſiis. *Ibid.*

Archi-Epiſcopi titulus olim an daretur ſolis Patriarchis, vel Autocephalis? 387

Arelatenſis Provinciæ diviſio. 23. 24

Arelatenſis Synodus in cauſa Chelidonii, quo Anno, & loco celebrata? 27

Auguſtini epiſtola ad Celeſtinum non eſt ſpuria. 608. Clarè refert S. Auguſtini ſtylum. *Ibid.*

S. Augustinus ad Innocentium immediatè defert Pelagium, quia erat vagabundus. 102

S. Augustinus à Megalio Calamensi Episcopo infamatus de propinatis mulieri amatoriis proculis. 429. Augustinum purgavit numerosa Synodus, & Megalium compulit, ut Augustinum propriis manibus consecraret. *Ibid.*

S. Augustinus antiquam formam, secundum quam Africanæ Synodi Primates suos evocabant, insigniter describit. 71

S. Augustinus Apostolicę Sedis authoritatem constantissimè ac lucidissimè docet. 721

S. Augustinus author, cur S. Chrysostomus gradui suo restitutus fuerit, 240

S. Augustinus civiles Laicorum causas audiebat diligenter, ac piè, 544. Aliquandò ad Horam refectionis, aliquando totâ die, semper tamen jejunans, 544. Clericos non puniebat solummodò, sed etiam degradabat, *Ibid.*

S. Augustinus curavit sibi in successorem eligi Presbyterum Eradium, 527

S. Augustinus docet, quod debemus permanere in Occidentalis Ecclesiæ sensibus, quæ nos genuit, docuit, & baptizavit. 283

Augustinus epistolâ 165. Donatistas designat, non *Cupizitarum* nomine, ut mendosè legitur, sed *Rupitarum*, 413

S. Augustinus fuit delicatæ conscientiæ, & cogitat de Episcopatu deponendo, & agenda humili pœnitentia, si conspexerit per eum, cujus Episcopatui per imprudentiam suffragatus fuerat, vastari Ecclesiam Dei, &c. 608. 609. Similia scribit Xantippo Primati, 608. Ad deponendum Episcopatum fuit paratissimus, 609

Augustinus graviter redarguit Secundum Episcopum Numidiæ Primatem, quod damnato Ceciliano superordinasset Majorinum antequam ista damnatio confirmaretur per Romanam Ecclesiam, 52

S. Augustinus in Hipponensi magna Synodo adhuc Presbyter exposuit Apostolicum Symbolum, 434

S. Augustinus insigniter laudatus à Capreolo Carthaginensi, 730

S. Augustinus, quam potestatem retinuerit in Presbyterum Fussalani Episcopatus à se erecti, 631

S. Augustinus quandò agit de Ceciliani causa, cur Ecclesiæ Romanæ adjungat omnes Apostolicas Ecclesias? 598. *& seq.*

S. Augustinus quid sentiat de Synodalibus Philippo Politani conventiculi literis. 420

S. Augustinus Romanis appellationibus se non opposuit, alias non ita commendaretur à Pontificibus Romanis, 708

S. Augustinus senex ob insolentiam plebis Fussulanæ Episcopatum vult deserere, & semetipsum damnare ad perpetuam pœnitentiam, 607. Similia scribit Xantippo Primati, 608

S. Augustinus S. Petro mansit fidelissimus, 116. patet ex epistola, quam de causa Antonii Fussalensis scripsit ad Celestinum Pontificem, *Ibid.* Non fuit Author infelicis epistolę Aurelii & quorundam Afrorum Episcoporum ad Celestinum, 159. Romanas Afrorum Antistitum appellationes constantissimè defendit, *Ibid.*

S. Augustinus Synodi Numidiæ mens, os, & lingua. 707. 708

Augustinus solus damnat Rusticanæ in Hipponensi Diœcesi Parochiæ Rectorem, qui solemne in Dominici Natalis Vigilia jejunium violare, aliaque præsumpserat. 545 Factum id contra Carthaginensis primæ Synodi Canonem undecimum, quo Augustinus asserit se nolle ligari 545. 546. Videtur Canonem non omnis Africa, etiam post Genethlii confirmationem, admisisse *Ibid.* & huic parti adhæsit S. Augustinus, *Ibid.*

S. Augustinus tamquam Legatus Numidiæ, cujus sententiæ fuerit in Concilio Carthaginensi? 684

S. Avitus Romanas in Gallia appellationes profitetur. 14. 151

Aurelianensis Synodus 3. deviat dum jubet Metropo-

Metropolitanos à Metropolitanis conſecrari, 407
Aureliani Imperatoris Iudicio non eſt collatus Primatus Pontifici Romano. 256
Aurelii Carthaginenſis Epiſcopi Synodus erratica, 116. Ex quo cœpit Romanas appellationes invadere deſeritur ab Auguſtino, Alipio, & Poſſidio, *Ibid.* Prævaricatur 5. Nicænum Canonem, *Ibid.*
Aurelii Carthaginenſis epiſtolæ ad Cæleſtinum ſe non immiſcuerunt S. Auguſtinus, Valentinus Numidię Primas, & fermè omnes iſtius Provincię Epiſcopi, imò conſtanter fuerunt refragati. 609
Aurelii Carthaginenſis epiſtolam de Romanis appellationibus, quidam cenſent eſſe ſpuriam & fictam. 112. Non eſt hauſta ex S. Cypriano, neque ex S. Auguſtino. *Ibid.* Non agit de Provinciæ, ſed totius diœceſis Synodo. 252. Epiſtolæ non adhęſit Auguſtinus. 707. Aurelio ſcli juvenes adhæſerunt. 708
Aurelius Carthaginenſis, ejuſque Epiſcopi, cur ignoraverint Canones Sardicenſes? 431. Synodi ſub *Aurelio* fuerunt omninò viginti. *Ibid.* Cur appellationes Romanas abrogare tentaverit. 617. Non apparet in Romanis Sanctorum tabulis ob finalem lapſum. 708
Aurelius Carthaginenſis cenſuit Epiſcopos Afros non poſſe Romam provocare. 621
Authoritas Tertulliano idem eſt, quod origo, 370. Fuit Afris familiaris hujus vocis acceptio. *Ibid.*
Autocephali etiam Sardicenſibus Canonibus ſubjecti. 33. 34
Autocephali Exarchi tres, Heracleënſis, Epheſinus, & Cæſaræenſis. 286. Quamdiu manſerint autocephali? *Ibid.*
Autocephalorum Epiſcoporum Exarchorum confirmatio, & conſecratio privativè, ac ſine medio ſpectat ad Romanum Pontificem. 74 77. 78

B

Bagadii de Boſtrenſi Epiſcopatu contendentis dejectio fieri non potuit niſi per plenam totius Provinciæ Synodum. 106
Bagaienſis Synodus, 408. 409
Balduini Flandrenſis Foreſtarii ad Sedem Romanam appellatio. 195
Baluzii lapſus de appellatione à Provincialibus Synodis, 9
Baptiſterium olim in quavis civitate unicum fuiſſe videtur, 671
Baptizandis Competentibus Orientalis Eccleſia poſt Nicænam Synodum deſiit dare Symbolum Apoſtolicum, & cœpit tradere Nicænum, 770
Baſilicæ Fauſti frequens apud S. Auguſtinum mentio, 670
Baſilides Aſturienſis Epiſcopus Romam appellat. 49. 51. 52. *Ob* Idololatriæ libellos ac alia crimina à Synodo ſua degradatur, 50. Reparatur & reſtituitur per S. Stephanum Pontificem. *Ibid.* Aſturicenſes in Baſilidis locum eligunt, & conſecrant Sabinum. *Ibid.* Baſilides & Martialis S. Stephanum per obreptiones circumveniunt. 52. 53. Non ſunt reparati per potentiam aut diſpenſatoriam gratiam, 53. Hæc enim ignorabat iſtorum temporum immobilis diſciplina, 53. 56
Baſſianus invitus conſecratur Evazorum Epiſcopus, 74. Renuit thronum illum accedere, 75. Cum multa neceſſitate, & vi inthronizatur in civitate Epheſi & confirmatur ab Imperatore *Ibid.* Proclus hanc inthronizationem peſſimè capit. *Ibid.* Per quatuor annos Baſſianus in plena pace ſedit Epiſcopus. 77. Degradatur à *S.* Leone eò quod præter regulas promotus erat. 77. *S.* Leonis Judicium probavit Calchedonenſis Synodus, 78
Baſſianus quomodò violenter degradatus, & Epiſcopali pallio ptivatus, 525
Benedictus III. quæ privilegia Hincmaro con-

concesserit, 483. *& seq.* An concesserit quotidianum usum Pallii. *Ibid.*
Bernardus primus Patriarcha latinus Antiochenorum, quâ ratione & conditione Româ Pallium acceperit? 508. *& seq.*
Birrhum quid Græcis dicatur? 445. Erat vestis ampla, talaris & longa. *Ibid* Episcopalem Birrhum Græci jam pridem appellant Mandyam undulatam. *Ibid.*
Bonifacii I. epistola ad Lupum Thessalonicensem Archi-Episcopum in Romana Bonifacii II. Synodo vulgata per Lucam Holstenium. 328. Manifestè docet Orientalium Ecclesias in magnis negotiis in quibus opus esset disceptatione majori Sedem semper consuluisse Romanam, 881
Bonifacii II. nomine epistola ad Eulalium est ficta ac supposititia. 12. 738. Quesnellus eas devias ac miserandas literas malè probat, & ex ipsis quintum Nicænum Canonem exponit. 113
Bonifacii II. per D. Lucam Holstenum vulgata Synodus, 328
Bonifacii Pontificis Gallorum in Romanam Sedem observantiæ præclarum testimonium. 196. Teste Prospero contra Collatorem non solùm *Apostolicis*, sed *etiam Regiis utebatur edictis*, 167
Bonifacii Pontificis tempore, quàm rudes fuerint Episcopi Gallorum. 82. 84. Quàm miseri Diaconi ex quibus Presbyteri ac Episcopi creabantur, *Ibid.*
Bonifacius Pontifex quandonam fuerit electus, 666
Bonifacius Pontifex suo tribunali affixam Maximi Valentini Episcopi causam delegat Narbonensi Synodo. 99. Delegatio facta est sub Consulatu Monaxii. *Ibid.*
S. Briccius Turonensis Episcopus ejectus per rebellem populum Romam appellat. 35. Per Romanum Apostolicæ Sedis judicium recipit suum thronum atq; Ecclesiam. *Ibid.*
S. Briccius Turonensis Episcopus injustè accusatur à Lazaro, 91. 96. Degradatus Romam appellat. *Ibid.*
Bubalii & Tauriani appellatio à Synodo Macedoniæ ad Romanam Sedem, 307. 308. 326. Quales literas Bubalius finxerit. 308. Non videntur fuisse reparatrices. *Ibid.*

C

CÆsarius Arelatensis Episcopus videtur primus in Gallia usus Canonibus Africanis. 644
Canonum collectio, quæ in quinquaginta titulos distributa Theodoreti Cyrensis nomine extat in manuscripto Codice Bibliothecæ Regiæ, an reverà sit Theodoreti Cyrensis? 309. Cur Theodoretus Cyrensis Sardicenses Canones in suam collectionem conjecerit? *Ibid.*
Calchedonensis Synodi latina translatio facta videtur à Juliano Coensi Episcopo, uno ex Patribus Calchedonensis Concilii. 526
Calchedonensis Synodus, non tam ad Eutychetis adversùs Leonem, quàm ad S. Flaviani ad ipsum factam appellationem retractandam, fuit indicta. 871
Calvinus malè docet Romanas appellationes nunquam in Gallia, & Africa fuisse admissas. 11. In quo statuat Romanæ Ecclesiæ Primatum. *Ibid.*
Caroli Calvi nomine ad Joannem VIII epistola ab Hincmaro Rhemensi. 198. Non est palàm prævaricatoria, cum supplicet Pontifici, & potius contra Clericalium appellationum abusum supplicat, quàm contra substantiam. 200. Peccat tamen quod ex abusuum prætextu moliatur suffocare substantiam, *Ibid.*
Caroli Calvi professio fidei. 197. Unicus ferè ab Hincmaro Rhemensi circumscriptus egisse videtur contra Romanas appellationes, quas tamen posteà admittit. *Ibid.*
Capreolus Carthaginensis Episcopus proximus Aurelii successor Bessulam Diaconum suum misit legatum ad Ephesinam Synodum. 738. Fuit integerrimus Catholicæ-

communionis, & magnæ apud omnem Ecclesiam authoritatis. 739. Duas adversus Nestorium scripsit epistolas sanctissimas ac eruditissimas. 740

Carolus Calvus electus in Imperatorem anno septuagesimo primo sæculi noni. 199

Carolus M, quâ ratione cognoverit de causis difficilioribus Clericorum. 142. *In* nullo voluit lædere appellationes Romanas. 196. Canonum de Appellationibus Romanis vigorem læsum per Galliæ invasores Reges barbaros reduxit in Galliam. 67

Cardinales Presbyteri Romæ tempore Optati Milevitani quadraginta, & Cardinales Diaconi, quatuordecim. 416

Carthaginensis Archi-Episcopi dignitas, quod solus in Africana Ecclesia habuerit pallium, ipsumque acceperit à Sede Apostolica 442

Carthaginensis Ecclesia non est Authocephala, adeoque ejus Sedes non fuit inter maximas. 41. Remotissima fuit à Patriarchali dignitate. 387. Hinc ejus Episcopus in plenaria suæ Diœcesios Synodo non habuit singularem thronum, sed sedit Collega inter Collegas. *Ibid.*

Carthaginensis Ecclesiæ dignitatem graviter læserunt Donatistæ. 296

Carthaginensis Ecclesiæ prærogativæ decem. 430. *& seq. Prima*, consecratio omnium per Africam Episcoporum. *Ibid. Secunda.* Consecratos Episcopos referre Romam. 432. *Tertia*, decedentium ac succedentium piscoporum Matriculam accipere. 433. *Quarta* judicium, ac definitio quæstionum circa successionem Primatum. & ipsorum, licet nulla esset controversia, confirmatio. 433. *Quinta.* Custodia disciplinæ & observationis Cananonum. 434. 435. *Septima.* Jus ac obligatio visitandi omnes Africanas Ecclesias. *Ibid. Septima.* Per omnem Africam invitis Episcopis novos Episcopatus erigere. *Ibid.* 437. *Octava.* Clericum alienum eripere, & Ecclesiæ indigenti dare. 439. *Nona.* Generales suæ Gentis Synodos indicere, tempus & locum determinare eisdem, habere jus Relationis ac prærogativam suffragii. 440. *Decima.* Quod Carthaginensis Episcopus quibuscumque Synodalibus literis ac mandatis solus subscriberet, 341. *Undecima.* Omnibus per Africam Ecclesiis diem Paschalem quotannis denuntiare, *Ibid. Duodecima.* Quorumvis Monasteriorum Monachos posse transferre, ac evehere in Clerum. *Ibid. Decima tertia.* Quod à quovis Monasterio potuerit eligi in Superiorem. *Ibid.*

Carthaginensis Episcopus post Romanum Pontificem primus Archi-Episcopus, & totius Africæ maximus Metropolitanus. 396. Dicitur primus Archi-Episcopus intra Romanum Patriarchatum. 397. Possit ne dici Episcopus Episcoporum? 393. Non fuit Authocephalus, sed Patriarchico jure subjectus Romanæ Ecclesiæ. 393. Innocentius I. Carthaginensem Ecclesiam primus ponit in eadem classe cum Ecclesiis Hispanis, Gallis, Italis, ac Siculis. *Ibid.*

Carthaginensis Primas ad Romanam Eccle. semper retulit quasvis graviores ac difficiliores causas, & quosvis de novo consecratos Episcopos. 394. Constat ex variis S. Cypriani epistolis. *Ibid.* Item ex facto Monachorum Martiniani ac Saturniani, & ex epistola Leonis IX. 395

Carthaginensis Primas, an olim acceperit pallium à Romana Ecclesia? 499. Ubique judicatus poterat provocare ad Sedem Apostolicam. 593. Locum id etiam habet in cunctis Afrorum Episcopis. *Ibid.*

Carthaginensis Primas poterat Presbyterum alienum, etiam unicum, indigenti Ecclesiæ Episcopum dare. 439. Potestatis illius usus plures lites causavit in Africa, quas S. Augustinus, per introducta Monasteria, ac mirificè statim multiplicata, extinxit. 440.

Carthaginensis Primatis, quæ fuerit potestas sacrarum ordinationum? 421. poterat alienos

alienos Clericos, non dumtaxat in ſuam transferre Eccleſiam, ſed inſuper in quamvis aliam. 423. Poterat omnibus per Africam plebibus, quæ id petierant, ordinare Presbyteros. *Ibid.* Epiſcopos ordinabat Carthagine per quamlibet pœnè Anni Dominicam. 425. 426. 428. Primates alii paſſim ordinabant in viduatæ plebis civitate. *Ibid.*

Carthaginenſis Synodus non eſt celebrata duodecim poſt Sardicenſem annis, ut vult Leo Acridenſis. 261. diſtantia fuit ſeptuaginta Annorum, 262

Carthaginenſis Synodus ſexta quando celebrata? 666. ejus acta illuſtrantur. 669. *& ſeq.* Exordium videtur ſpurium. 670

Carthaginenſis Synodus ſub Pontificatu S. Celeſtini. 690. Fuit diverſa à Synodo ſexta. *Ibid.*

Carthaginenſium Epiſcoporum Succeſſio. 555 Circa illam labitur D. Lucas Holſtenius. *Ibid*

Carthago proconſularis Provinciæ Metropolis. 376. Carthaginis encomia. *Ibid.* Omnium *Africæ* Provinciarum Princeps & caput. 377. Ab Auguſtino quandoque vocatur abſolutè Provincia. *Ibid.* Poteſtatem habuit in omnes Diœceſios Provincias. 393

Carthago, quo ſenſu à Nilo Doxopatrio dicatur eſſe in *Provincia Byzacii*? 379

Caſanate Cardinalis, vide *Hieronymus*.

Caſula omnis apud Græcos eſt ex lana. 458. Objectum Latinis, quod geſtarent caſulas ex ſerico. 458

Caſula non fuit olim pretioſa veſtis. 519. Fuit lanea ad inſtar pallii, quandoque alba, quandoque coccinea. *Ibid.*

Ceciliani in Carthaginenſem Epiſcopum electio, & conſecratio, quibus de cauſis impugnata fuerit à Donatiſtis? 406 583. Donatiſtæ Ceciliano ſuperordinarunt Majorinum. 407

Cecilianus vocatus ad Synodum adeſſe noluit, allegans ſuperiorem citari, aut evocari non poſſe à ſubditis 69. Malè damnatur in contumaciam, *Ibid.* Debuerat deferri ad tribunal Romanæ Eccleſiæ, *Ibid.* 70. An appellaverit ad Melchiadem? 587. Melchiades non proprio motu, juxta S. Auguſtinum, ſed à Principe rogatus cauſam Ceciliani ad ſuum tribunal evocavit, juxta Canones & per ſuæ Sedis authoritatem. 590. Melchiadis ſententia in ejus favorem. 580.

Cecilianus, utpote Exarchus totius Africæ exemptus à *Provincialibus Synodis*. 596. Appellare poterat, non tantum ad Synodum univerſalem, ſed etiam ad tribunal Romanum. 597

Cedreni adversùs Sardicenſes Canones objecta. 315

Celeſtii ad Zozimum Pontificem appellatio. 690. 709. Huic, quod in dogmatica eſſet materia, nemo Afrorum obſtrepuit. 724. Appellationem deſertam reſumit. 711. 712

Celeſtii doloſa fidei profeſſio. 715. *& ſeqq.* Ejus diſcuſſi articuli ſunt de ſolo originali peccato, non de natura aut gratia. 711

S. Celeſtinus impium Neſtorium condemnat ſuâ authoritate. 80. Quod ipſum conſtanter profeſſa eſt Epheſina Synodus. *Ibid.* Proculum Maſſilienſem Epiſcopum Viennenſis, ac Narbonenſis *Provinciæ* Epiſcopis audiendum delegat. 88. Approbante S. Cyrillo Neſtorium communione & gradu privat, niſi intra decem dies cantet erroris palinodiam, 802. 805. S. Cyrillo committit Epheſinæ Synodi præſidentiam. 516. 517. Delegans epiſtola periit, aut latet. *Ibid.*

Celeſtinus Papa Danielem citat Romam. 101 Proculi Maſſilienſis Epiſcopi cauſam non merè dimittit Synodo, ſed delegat. 90. 102. Cur Synodo delegaverit cauſam Maximi Valentini potiùs, quàm Danielis. 102. 103

Chelidonius adverſus Hilarium Arelatenſem Romam appellat, ubi abſolvitur & Eccleſiæ ſuæ poſt plenum cauſæ examen reſtituitur. 2. 4. 6. Item 138. *& ſeq.* perman-

sit Episcopus, 23

Chiffletius existimans Vigilium Tapsensem non loqui de Sardicensi Synodo, sed conventu Philippo-Politano fallitur, 318

S. Chrysostomi ad Romam Sedem appellatio. 239. 341

S. Chrysostomus, quo sensu contestatus fuerit paratum se ad diluenda crimina coram centum vel mille Episcopis, 782. Appellationem suam coram sola Sede Romana introduxit, & apud ipsam solam est prosecutus. 783

S. Chrysostomus Patriarchicam Constantinopolitani Episcopatus Diœcesim ac potestatem primus Architectari cœpit, 260

S. Chrysostomus S. Flaviano familiarissimus & sub illo dixit Homelias ad Antiochenum populum, 339

Clementius Byzacenæ Provinciæ Primas Romam appellat, 747. *& seq.*

Clericus alienus sine proprii Episcopi jussu, ac literis ab alio Episcopo nequit incardinari in suam Ecclesiam, 175

Clericus in hæresim lapsus, licet pœnitens, perpetuò est irregularis, 96

Clericus omnis, licet non eamdem domum aut mensam, olim tamen aliquid communis vitæ habuit, ideoque omnia sua ponebat ad pedes sui Episcopi singulis juxta Monasterii merita distributuri divisiones mensurnas & sportulas, 171. Inferendi forma postmodum transivit ad Monasteria. *Ibid.*

Codex Africanus sitne opus Synodale. 655. 707

Cœsarea Palestinæ Metropolis, 41

Communio Episcopalis, Clericalis, Laica, 43

Concilia intra Gallias non agitantur ex sententia & consensu Regis & omnium Ordinum. 218. Neque, si quid Româ mittatur est deliberationi obnoxium. *Ibid.*

Concilia non definiunt, neque tractant nisi de motis apud se controversiis. 189

Concilii generalis nomine in causa S. Athanasii non intelligitur totius Ecclesiæ, sed commune partibus contradicentium, 143

Concilium generale Constantinopolitanum ex totius Orbis Episcopis indictum à S. Damaso. 148. In Synodis generalibus Orientales Episcopi non sunt conjudices, aut habituri Synodale suffragium, sed Synodalem Romani Episcopi tractatum, atque judicium subituri, *Ibid.*

Concilium generale solas sibi à Pontifice delegatas causas potest juxta S. Leonem agitare ac definire, 189. vide *Synodus*,

Consistorii Papalis prima mentio, 351. Cardinales Diaconi olim Consistorio, aut Synodo non assistebant, 698. Hodie assident. *Ibid.* Consistorium Papale Siricius vocat *Presbyterium.* 527

Constantinæ donationis instrumentum falsi arguitur, 45. Non bene dicitur ab Ecclesia Romana approbatum ab octingentis annis 455. Plures eruditi censent non esse opus adeò antiquum, *Ibid.* Ecclesia Romana illud non probavit, dum suscepit Gratiani Decretum: imò graves Authores testantur Gratianum ipsum agnovisse istud instrumentum esse spurium. *Ibid.*

Constantinopolitana Ecclesia Pallium non accepit à Romana Ecclesia, 502

Constantinopolitana Synodus à Damaso confirmata, 303. Nicænam fidem de Sacro-sancta Trinitate ac divina incarnatione insigniter defendit ac stabilivit, *Ibid.*

Constantinopolitana Synodus adversùs Petri Alexandrini Patriarchæ præsumptionem, 109. Cur totius Ægyptiacæ Diœceseos administrationem committat soli Alexandrino Patriarchæ, nec meminerit Romanæ Ecclesiæ? *Ibid.* Canonem 5. Nicæni, si tangit, valdè modicè tangit. 111

Constantinopolitana Synodus, an postulaverit confirmari à Romano Pontifice? 303. Conflata erat ex pessimis hominibus. *Ibid.* Constantinopolitona Synodus Canone 2. non interpretatur Canonem 5. Nicænum, sed præsertim sextum, 108. 111.

Con-

Constantinopolitani Episcopi omnes post S. Joannem Chrysostomum tentaverunt Ephesinos Exarchos suâ authocephaliâ exuere, ac Regiæ Civitatis throno subjicere, atque ita sese evehere in Patriarchas. 75

Constantinopolitanus Episcopus quandonam cœperit habere secundum in Ecclesia locum, 499. 777. 778. S. Leo circa hoc pacta Domni ac Procli, licet per Calchedonensem Synodum confirmata, potentissimè ac penitus abolevit. 778. Ejus judicium Romana Ecclesia defendit & custodivit per multa sæcula, *Ibid.*

Constantinus Donatistas ad se provocantes remisit ad Papam Melchiadem. 181. 585 Non Gallicanos, quos ipsi petebant, dedit Judices, sed Pontificem Romanum. 223. Quò tamen Donatistis aliquid impertiret, adjunxit quosdam Gallicanos Episcopos, 585. Donatistarum preces transtulit in formam Appellationis, 588

Constantinus, an idem senserit cum Eusebianis? 280. Verius est, quod non sed Synodo Sardicensi adhæserit. *Ibid.* Athanasium cum honorificis literis remisit in Sedem. *Ibid.*

Constantinus Imperator ab Eusebianis dictus *Episcopus Episcoporum*, 222, 280. In decernendo faciens se Principem Episcoporum dicitur *abominatio desolationis, quæ à Daniele prædicta est.* 234. Suadentibus Eusebianis, plusquam trecentorum Episcoporum conventum ex Ecclesia transfert ad palatium, ac ipse præsidet & Episcopos cogit ad sua desideria, 247. In Ecclesiæ Synodis agebat omnia, 280. Quæ Mandata miserit ad Ariminensem Synodum? 281. nolebat Athanasium absolvi ab Ariminensibus, *Ibid.*

Consuetudines singulares Ecclesiarum possunt aboleri per generales Synodos, 695

Contumeliosi Reiensis in secunda Narbonensi Provincia Episcopi ad Romanam Sedem appellatio, 127. Lapsus fuerat in adulterium & involutus aliis criminibus, 127. 128. Controversia circa ejus pœnitentiam. *Ibid.* Provocat ad Agapetum. 129 227. Ejus appellatio non fuit à S. Cæsario reprobata, sed ficta ejus innnocentia. 644

Cornelio Pontifici defertur causa Fortunati Presbyteri, &c. contra sancti Cyptiani ex Neophyto Episcopalem creationem. 146

Cornelius decrevit Episcopos lapsos ad Pœnitentiam quidem agendam posse admitti, ab ordinatione autem Cleri, atque Sacerdotali honore prohiberi, 50. 51

Cosmas Epiphanienſis, ac Severianus Arethusæ Episcopus damnant Severum Antiochenum, 98

Cresconius Episcopus appellat ad Sedem Romanam, 746

Cresconius suo Codici canonum, etiam inseruit Sardicenses Canones, qui firmant Romanas appellationes Episcoporum, 742

S. Cypriani epistola ad S. Stephanum malè à Joanne Launoy proscribitur, ut spuria. 39

S. Cyprianum de Baptismo errantem Jubianus ac Pampejus non invaserunt, sed detulerunt apud S. Stephanum Papam, quod ejus error haberet aliquid fundamenti. 68 Ob eam causam S. Stephanus ad damnationem fuit lentior, 71

S. Cyprianus novam in Lapsos clementiam non præsumpsit attentare, nisi factâ relatione ad Romanum vacantis Ecclesiæ Clerum, 394

S. Cyprianus Romanarum in Gallia appellationum assertor, 37. commendat S. Stephano, ut in Provinciam, & ad Plebem Arelatæ consistentem literas, mittat quibus abstento Martiano alius in ejus locum substituatur, 38. Quo sensu dixerit, quod Episcopatus per totam Ecclesiam sit unus? 799

S. Cyprianus solicitudinem gessit omnis Ecclesiæ, non quidem paternæ justitiæ, sed Fraternæ charitatis, præsertim circa materiam Novatianensis crudelitatis 42. non scripsit proprio motu in Gallias de causa

Martiani. 45. tamquam author novæ in lapſos clementiæ ſingulariter in Martiani damnationem debuit influere. 48. Non contrariatur authoritati appellationis Romanæ, ſed ſoli effectui appellationis frivolæ & per obreptionem, à S. Stephano obtentæ, 53. Favet Romanis Africæ appellationibus. 564. Damnat ſolas appellationes Africani Cleri inferioris, 571. Fortunatum credidit ob Hæreſim non fuiſſe validè ordinatum, 577. Primus apud Afros è Neophyto ordinatus Epiſcopus, 564

S. Cyrilli epiſtola, quâ tranſmiſit Nicænos Canones, quandò ſcripta, 691

S. Cyrilli Hieroſolymitani appellatio diſcutitur, 234. *& ſeq.* Appellat non ad numeroſiorem Synodum, ſed ad ſuum Patriarcham Antiochenum, 235. Malè à Socrate dicitur primus omnium appellationem uſurpaſſe ad eum morem, qui in foro obtinet, 237

S. Cyrillus Alexandrinus Patriarcha non fuit auſus Neſtorium damnare ſine præceptione Romani Pontificis, 47. Cur non appellaverit à damnatione facta per Joannis Antiocheni factionem, 57. Epheſinæ Synodo præſedit vice & nomine Celeſtini Pontificis, 516, 517. Quibus conditionibus convenerit cum Joanne Antiocheno, 859

D

S. Damaſi circa Romanas appellationes Acta elucidantur, 866. Quid egerit in cauſa Apollinarii. 867. Item in cauſa Vitalis. *Ibid.*

S. Damaſus non ſolus, ſed etiam ejus ſucceſſores conſtanter uſi ſunt poteſtate degradandi in cunctos Romani Patriarchatus Metropolitas, 81

S. Damaſus Priſcillianiſtas Romam appellantes in conſpectum ſuum, cur non admiſerit? 59

Daniël Presbyter Orientalis Eccleſiæ de variis, etiam ſtupro ſancti-Monialium, accuſatur, 101. Fugit in Galliam, & tamquam vagabundus apud Patrem communem Romanum Epiſcopum accuſatur, 102

Degradato Epiſcopo auferebatur etiam ſui Patrimonii regimen & ex ipſius proventibus alebatur. 130

Deſiderius Archi-Epiſcopus Viennenſis pallio Epiſcopali ornatus, 474

Diœceſis. Vox inducta per Conſtantinum M. 372

Dionyſii Exigui authoritas ex Caſſiodoro ſtabilitur, 648

Dionyſium Alexandrinum Epiſcopi Penta-Politanæ Provinciæ non præſumpſerunt damnare, ſed accuſarunt apud Dionyſium Pontificem. 69

Dioſcorus Patriarcha Alexandrinus præſumit Synodum facere ſine authoritate Sedis Apoſtolicæ, quod nunquam licuit, nunquam factum eſt, 153. In Calchedonenſi Synodo debuit è Cathedra deſcendere, & ut Reus in medio ſtare, 154. Quanta potuerit in Epheſino latrocinio? 770. Cur oderat Domnum Antiochiæ Patriarcham? *Ibid.*

Domni Antiocheni damnatio, prout à Dioſcoro facta eſt, fuit iniqua, & invalida. 842

Domnus Antiochenus Patriarcha, cur damnatus? 842. Defunctus tempore Chalcedonenſis Synodi. *Ibid.*

Domnus ordinatur in locum Pauli Samoſatenſis, 273

Donatiſtę recurrunt ad poteſtatē ſęcularem. 180. 181. Cecilianum apud Imperatorem accuſant, 181. Primi retractatorium judicium poſtularunt à Laico Principe 234. graviſſimè impegerunt in Canones. 585

Donatiſtæ tranſcripſerunt in totam Eccleſiam Orientalem literas conventiculi Philippopolitani ſolius Euſebianæ factionis facinus, 730. Quid differunt ab Arianis? 729. Cur à Romanis vocati ſint Montenſes? 416

Donatiſtarum ſchiſma inchoatum à Numidiæ Epiſcopis, ob Ceciliani Carthaginenſis Archi-Diaconi ad iſtius Eccleſiæ Epiſcopatum promotionem..406. Contendebant Primatem debuiſſe conſecrari à Primate, & quidem Numidiæ. *Ibid.*

Donatiſtarum varia in Carthaginenſis Eccleſiæ dignitatem injuria, 406

Donatus appellari voluit *Princeps Carthaginis*. 384. Eumdem titulum uſurparunt Donatiſtæ, diſplicuitque Synodo Carthaginenſi. *Ibid.* *Dopatus* nomen eſt Afris proprium & familiare. 728

Donatus quis fuerit Donatianæ Hæreſis Princeps? 582

Dorotheus Martiano-politanus Epiſcopus pro concione negat Mariam eſſe Deiparam. 46

Duziacenſis Synodus, quid ſcripſerit in cauſa Hincmari Laudunenſis? 140

E

EBbonis reparatio quomodò peracta? 916. Appellans ad Sedem Romanam non fuit ſine prævio examine admiſſus ut Canonicus Epiſcopus, & pallio donatus. 165

Eccleſiæ regimen Monarchicum, mixtum tamen Ariſtocratiæ. 109

Eccleſiæ ſunt ab Apoſtolis diſtributæ in ſex Autocephalias, uni tamen Papali Capiti ſubjectas Diœceſes, tres Patriarchales, & tres Exarchicas. *Ibid.*

Ecembolius Sophiſta Conſtantinopolitanus vertumnus ad Imperatorum ingenia, ac naturam ſe conformans, 551

Electio quandoque accipitur pro conſecratione. 489

Ennodii Ticinenſis Epiſcopi Apologeticus, quid ſcribat de Synodo Sardicenſi? 312. 313

Epheſina Eccleſia à S. Paulo fundata, & à S. Ioanne Evangeliſta dudum directa, ægrè fert ſe ſpoliari ſuâ Autocephaliâ. 97

Epheſina Synodus Metropolitæ pœnam ſtatuit, quod deinceps ſuæ Provinciæ ſubfuturus ſit. 65. Fuit in duas partes diviſa. *Ibid.*

Epheſina Synodus convenit, non ad ſolam Neſtorii; ſed præſertim ad degradatorum ab ipſo Clericorum provocationem diſcutiendam. 872

Epheſina Synodus, utrum Oecumenica? 324. 325

Epheſinum latrocinium, cur ſubinde vocetur univerſale Concilium? 848. Cujus authoritatis ſit. *Ibid.* Non habebatur ab omnibus Catholicis paſſim pro latrocinio. *Ibi.* Cauſa Synodi. 808

S. Epiphanius, quid ſenſerit de Marcione? 169

S. Epiphanius Apocryphis quandoque credidit. 178

Epiſcopales accuſationes ſolus Provinciæ Primas potuit admittere, ac Reos citare. 549 Potuit duodecim Epiſcopos eligere & iis præſidere, aut alicui decimo tertio vices ſuas delegare. *Ibid.*

Epiſcopale judicium non finit controverſiam fidei. 701

Epiſcopi Italiæ, quinam dicantur? 301. Item, quinam finitimi ad almam urbem? *Ibid.*

Epiſcopi in Africa quomodò appellare potuerint? 553. 554.

Epiſcopi Provinciales in Synodis Provinciales Epiſcopos damnare poterant, conceſſâ tamen damnatis facultate appellandi. 104. appellatio, ſi excluderetur, non tantùm in Papalem, ſed in Patriarchalem potestatem foret injurioſa. *Ibid.*

Epiſcoporum tranſlatio ſummoperè quondam vetita. 383. Eam Afri æquiparabant rebaptiſmo. *Ibid.*

Epiſcopus, cujus Sedes Reum reparat, non poteſt Synodo non præſidere. 405.

Epiſcopus debet eſſe ſine crimine, & præſertim ſine flagitio, & quidem patrato poſt: nonniſi à duodecim Epiſcopis damnari potuit. 543. *& ſeq.* Suppleri tamen potuit

fuit per septuaginta duos idoneos testes. 548. Attamen nonnisi per Provinciæ Synodum. *Ibid.*

Episcopus novus in locum damnati creari in Africa non poterat nisi damnationem Romana Ecclesia confirmaret. 70

Episcopus per injuriam rejectus à sua ad quã consecratus fuerat civitate, & nunquam admissus, potest in aliam Ecclesiam incardinari ex perpetua omnium Gentium consuetudine & Apostolica disciplina. 343. Ista incardinatio nullatenus est translatio. *Ibid.*

Episcopus solus nequit Collegam deponere, aut criminaliter deponere, nec Metropolita, imò nec Patriarcha id potest in suum suffraganeum. 106

Evagrius à Paulino solo adhuc vivo successor ordinatur. 337

Eulalii contra Bonifacium schisma qaomodò compositum 668. Nec Alexandrina, nec Carthaginensis Ecclesia inter suos Episcopos unquam habuit Eulalium. 738

Euphratæ Colonensis Episcopi Romana appellatio. 54. *& seq.* Item 240. 241. Fusè, Non fuit damnatus ob Arianam Hæresim, sed Pauli Samosatensis, aut Marcelli. 54. Damnatus fuit à propria Synodo: Non tamen processit ad definitivã sententiam, nisi adesset Maximinus trevirensis, & Valentinus Aelatensis, 68

Eusebiana factio à Provincialibus Synodis non excluſit Clericorum ad Patriarcharum provocationes, longè minùs ad Pontificem. 196

Eusebianæ factionis epistola sceleratissima 233. à Marca malè ex illa invadit Romanas appellationes. *Ibid.* Est epistola Philippo-Politani conventus, 269. Quot subscripserunt? *Ibid.*

Eusebiana factio. 61. Degradat Gandentium Nazitanum, 107. Desperans non Romam, sed processit Antiochiam & evomit Canonum fucos. 115. Ecclesiæ Monarchiam impugnant, & Aristocratiam inducere tentant. *Ibid.* Sardicensis Synodi contra Eusebianam factionem testimonium. 123 Conjurarunt S. Athanasii, & aliorum restitutionem nunquam admittere. 123. Cum Hosio & aliis disputantes nihil profecerunt: Omnes de nocte fugerunt Philippo-Polum, & apud Orientale imperium insanierunt tres Patriarchatus esse jure divino Autocephalos. 123. Iulium Pontificem gradu & communione ptivarunt. *Ibid.*

Eusebiana factio malè dicitur noluisse sua judicia retractari, etiam per œcumenicam Synodum. 268

Eusebiana factio nunquam negavit Provinciales Synodos ad Patriarcham, aut Autocephalium Primatem posse appellare. 18 Solas Patriarchales ac alias Autocephalas Synodos voluit esse inappellabiles. *Ibid.* & 182. 184. Appellantes & Romam accedentes Presbyteros comprehendebant per viam ac tradebant in custodias. 183

Eusebiana factio Romanas appellationes antea approbaverat. 145. Noctu & insalutato Pontifice ob repulsam fugiunt Romã. 146 156. 162

Eusebiani tertiò Romam à Iulio evocati. 271

Eusebianorum tergiversatio contra Iulium Pontificem. 143. In causa Pisti molimina apud Julium Pontificem. 145

Eusebius Doryleensis Episcopus in Calchedonensi Synodo queritur de occisione Flaviani. 154. Primus Eutychetem accusat. 155. Item Patriarcham Nestorium. 753. A Synodo Calchedonensi fuit ex integro reparatus. 901. Romanam Ecclesiam non solùmmodo appellavit, sed etiam personaliter accessit. 902. Calchedonensi Synodo adfuit ut plenè Canonicus Episcopus. *Ibid.*

Eusebius Nicomediensis unde Eusebiana factio. 145

Eustatius Sebastenus Episcopus appellat ad Liberium. 870 Ab eodem sine generali Synodo restituitur. *Ibid.* Dignitati restitutus

Eutitus redit ad ingenium & vomitum, 871
Eutycherii Thyanensis Metropolitæ epistola ac Xixtum Pontificem noviter reperta. 849 & seq.
Eutyches appellat Romam. 753, & seq. 781. 782. Romam appellat ante inchoatam revisionem. 767. Pontifex videtur appellationem admisisse, eique adscripsisse suspensivum effectum. *Ibid.* Cur in sua, quam ad Florentii Latricii aures fecit appellatione, exprimens Thessalonicensem Episcopum, omiserit Patriarcham Antiochenum 772. Quare ad Domnum & ejus Concilium provocare noluerit. 776. 779. In S. Flaviani Synodo Romanum Episcopum invocavit, quod sciret circa Christianam fidem nihil posse stabiliri sine Episcopo Romano. 779. Hierosolymitanum ex arte invocavit. *Ibid.* Ad generalem Synodum appellavit ante S. Leonis judicium. 768 Mendaciter affirmabat se appellasse tempore Constantinopolitani Concilii. 782. Ad generalem totius Ecclesiæ Synodum per subitum impetum appellavit, 783. Statim à sua Romana appellatione cogitavit de generali Synodo, 804, 806. 808
Eutyches appellationem suam ad tres Patriarchas introduxit coram solo Papa Leone. 786. 787
Eutyches fuit Archimandrita trecentorum Monachorum. 758
Eutychetis error. 772. 891. Hæresis non fuit nova. 783. Synodalis contra eum sententia. 754. Appollinarii erroribus dedit novam faciem. 793. S. Leonem infamat de Nestorianæ Hæresis patrocinio, 807
Eutychetis imperitia, mendacia. 768. 785. A Quesnello perperàm vocatus vir sagacissimus, *Ibid.* Injuriis prosequitur S. Flavianum, 759. & S. Leonem, 766. 807. Author commotæ in Theodoretum Cyrensem tragœdiæ, 774. 775
Eutychianæ ad S. Leonem appellationis ex Cassinensi Codice instrumentum, 883
Excommunicatio Romana in totum Orientem, cur commutata in simplicem communionis dissociationem, 815

F

FAustini Potentini Episcopi, ac Philippi & Aselli Presbyterorum apud Afros acta, 660
Faustinus cur Africanæ Synodo non præsederit, 668. Eum quâ legatum revocari non postularunt Africani Episcopi, *Ibid.*
Faustinus Lugdenensium Metropolita Cypriano scribit de causa Martiniani Arelatensis, 41. Non præsumpsit de Martiniano judicare, 104
Felix Episcopus, imaginarius urbis Romæ Episcopum se dicit, 412. à Donatistis detruditus in tertium locum post Januarianum ac Primianum, 412
Felix in nova Epyro Episcopus ad Romanam Sedem appellat. 346. videtur non à lata sententia, sed provocasse adversus ferendam, *Ibid.*
Ferrandus Archidiaconus Carthaginensis Ecclesiæ S. Fulgentio retulit quæstiones de Æthiopis baptismo, 741. Idem scripsit vitam S Fulgentii, & creditur author Breviarii Canonum, *Ibid.* 398
s. Flaviani ad S. Leonem epistolæ duæ, 795 In priori epistola seu relatione postulavit confirmationem latæ de Eutychete sententiæ, 795. 796. Postulavit non suæ personæ, sed Ecclesiasticæ causæ solatium ac defensionem, seu factæ Synodi confirmationem, 801
s. Flaviani appellationem solus S. Leo sine generali Synodo poterat retractare ac definire. 841. Constat ex universa Calchedonensi Synodo *Ibid.* Item ex S. Leonis epistola ad Clerum & Populum Constantinopolitanum, 842. 845
s. Flaviani cadaver in Basilica Sanctorum

Apoſtolorum convenienter eſt ſepultum, 843
S. Flaviani de Eutychetis errore ac perſona ſententiam S. Leo confirmat, 764
S. Flaviani in Romanam Eccleſiam profunda reverentia, 760
S. Flaviani Romana appellatio à Dioſcori, & omnis iſtius factionis violentia, 782
S. Flaviani Romana appellatio diſcutitur. 826
S. Flavianum, quæ genuina ratio deterruerit à cogenda Synodo, 822
S. Flavianum ſceleratus Dioſcorus coram ſe genuflexum invaſit calcibus, in conſpectu totius Synodi, ex quibus paucos poſt dies novus iſte Abel migravit ad Dominum, 827
S. Flavianus à Romana Eccleſia pro perjuro, exlege, & contumaci habitus. 302. Romanæ Eccleſiæ communionem non accepit, niſi ſub finem vitæ per mediationem Acacii Berrhæenſis Epiſcopi, & S. Iſidori Peluſiotæ Presbyteri Alexandrini, 302
S. Flavianus ab Eutychete compulſus ad ſolemnem in ſcriptis fidei profeſſionem. 761
S. Flavianus accuſatus ab Eutychete de Neſtoriana hæreſi. 763. Item de refutatis duodecim capitulis S. Cyrilli. *Ibid.*
S. Flavianus ad ſolam Apoſtolicam Sedem appellavit, non ad generalem Synodum. 837 Conſtat ex Liberato Carthaginenſis Eccleſiæ Archi-Diacono. 838. 840
S. Flavianus, an appellauerit ad ſolum Pontificem, an verò ad aliam generalem Synodum? 828. Ex teſtimonio S. Leonis lucet appellaſſe ad ſolum Pontificem. 828. *& ſeq.* Idem conſtat ex Valentiniani III. Imperatoris ad Collegam Theodoſium epiſtola. 832. 833. Item ex literis, quas ad Theodoſium ſcripſit Gallia Placida Auguſta Conſtantii Imperatoris vidua, Valentiniani mater. 833. Item ex literis Hilari Romanæ Eccleſiæ Archi-Diaconi ad Pulcheriam Auguſtam. 834
S. Flavianus, an cenſuerit per Papalem ſuæ Synodi confirmationem poſſe, aut debere abſtineri à generali Synodo. 820. Quid de hac re etiam ſenſerit S. Leo. 820
S. Flavianus Apoſtolicis S. Leonis literis ſtatim reſpondit, omnemque Eutychetis errorem, omniaque ſuæ Synodi acta expoſuit. 759
S. Flavianus cenſet ad enarrationem cauſæ Eutychetis non eſſe opus œcumenicâ Synodo, ſed profitetur ſufficere ſolum Leonis Sacerdotium. 786
S. Flavianus Conſtantinopolitanus Epiſcopus, ſectatus veſtigia S. Joannis Chryſoſtomi retinuit & exercuit Patriarchalem poteſtatem in Aſiaticam, immò in tres olim Autochephalas Diœceſes. 753
S. Flavianus cum Euſebio apud Epheſum à Dioſcoro carceratus & relegatus Hyperpam Aſiæ, inter manus eorum, à quibus in exilium ducebatur glorioſo ad Chriſtum fine tranſivit. 838
S. Flavianus in cauſa Eutychetis aguovit jus Romanæ appellationis. 782. Contra factum Eutychetis meritò contendit. *Ibid.*
S. Flavianus ſacrâ juſſione compulſus fuit, propriâ manu ſcribere libellum fidei, atque ita ſe de Neſtorio purgare. 766
S. Flavianus ſuorum Synodalium geſtorum Apoſtolicam confirmationem à S. Leone poſtulavit omnibus eloquentiæ ſuæ viribus. 821. Quas rationes ad removendum generale Concilium attulerit. 821
S. Flavianus ſuperordinatus Meletio. 337. Flavianum, utpotè manifeſtè perjurum, atque intruſum ſemper ac meritò averſata fuit Romana Eccleſia. 337. Flavianus renuit venire ad Synodum Capuanam. 337. Ab Apoſtolica Sede provocavit ad Synodum. 338. Flaviani appellationi non detulit Siricius. 339
Flavitas Presbyter mortuo Acacio ordinatur Patriarcha Conſtantinopolitanus non tamen conſenſit inthronizari ſine Romano Epiſcopo. 273
Fortunati ac Feliciſſimi appellatio Romana, quo ſenſu à S. Cypriano improbata. 572.

Fortunatus non fuit Episcopus. 374
Fortunati legatos quomodò Cornelius Pontifex tractaverit. 579
Fortunatus ex mente Cypriani non erat verus Episcopus, quia consecratus ab Hæreticis, à quibus datos ordines, sicut & baptisma Cyprianus censebat esse irritos & nullos. 577. Istud ipsum censebat Cypriani populus. *Ibid.*
Fortunatus non à viginti quinque, sed à solis quinque, eisque sordidis & damnatis Episcopis intrusus & consecratus. 571. Quæ postulaverit à S Cornelio, *Ibid.*
Franco-fordiensis Synodus, quid decernat de appellationibus? 192. Ejus Canones sintne confirmati per Romanam Ecclesiam? 193
Fulcherius Tyrensis Archi-Episcopus pallium accipit ab Innocentio II. 508
Fussala quandonam cœperit habere Episcopum? 628. 629
Fussala quondam Hipponensis Parochiæ oppidum dismembratur. 606. Fuerat pertinax in parte Donati. *Ibid.* Denuò adscripta Cathedræ Hipponensi. *Ibid.*
Fussalanus Episcopatus erectus à S. Augustino. 630

G

GAllia nihil pertinet ad Carthaginensem Episcopum, 41. 45
Galliarum Primates sunt Africanis longè juniores. 397. Omnium senior est per Carolum M. *Ibid.*
Gallicana Ecclesia, an in appellando gaudeat Africanæ Ecclesiæ Privilegiis? 205. *& seq.*
Gallicana Ecclesia non solet festinanter superordinare. 30
Gallicana Ecclesia semper fuit obsequentissima Sedi Apostolicæ, 28. Longè aliter Romano Episcopo, quàm Carthaginensi subjecta. 46
Gallicana olim Ecclesia credidit S. Gelasio affirmanti S. Athanasium, S. Joannem Chrisostomum, ac S. Flavianum provocasse ad solam Sedem Apostolicam. 881
Gallicana Provincialia Concilia non pollent supremâ facultate, ut ab iis Romam non appelletur ab inferiore Clero, 190
Gallicanæ Ecclesiæ Clerici damnati à suis Episcopis nolebant suarum Provinciarum Synodos accedere. 200. 203. Fraudulenter accedebant Sedem Romanam. 203
Gallicanæ Ecclesiæ Clerus inferior semper appellavit ad Sedem Romanam. 187. *& seq.*
Gallicanæ Ecclesiæ Præsbyteri, an possint prætermissâ Synodo immediatè Romam provocare? 204
Gallicani Episcopi à suis Synodis damnati, olim appellaverunt ad Sedem Apostolicam, 10
Gallicani Episcopi, an fuerint aliquandò exempti à Patriarchali intra almam Urbem celebrandam Romani Pontificis Synodo. 210
Gallicani Episcopi excusant se à Synodo indicta per Nicolaum I. non quod talis evocationis potestatem negarent, sed quod existimabant nullam esse evocationis necessitatem. 215. cur Episcopi rationes suas per se non exposuerint, sed per Reges. 215. 216. *& seq.*
Gallicani Episcopi Synodales suorum Collegarum damnationes in executionem non mittebant, quandò ad Sedem Romanam erat provocatum. 311. Causa Contumelioſi, cujus damnatio transierat in rem judicatam, perperam allegatur. 311. *& seq.*
Gallicanos Episcopos ad Patriarchales Romani Pontificis Synodos evocandi vetusta consuetudo. 215
Galli novatores Eusebianâ factione pejores. 9
Galli semper appellaverunt ad Sedem Apostolicam. 21. Solus Hilarius tramitem illum doreliquit. *Ibid.* 29
Galli spectant ad Patriarchalem Synodum Romanæ Ecclesiæ. 212

Gamalius Bagaiensis Episcopus & Primas Numidiæ præsidet Synodo, &c. 408
Gamalius Primas cogit Synodum trecentorum & decem Episcoporum. 409
Gaudentius Naxitanus degradatur ab Eusebianæ factionis conventu, 107
Gaudentius Naxitanus Metropolita Dacorum 327. Ad ejus intercessionem emanarunt Canones Sardicenses de Romana appellatione. *Ibid.* 354
Gaudentius Naxitanus in Illyrico Episcopus appellationes Romanas non tantum agnoscit, sed etiam ampliat. 309. Hinc degradatur à Philippo Politana factione. 308
s. Gaudentius Abitunensis Episcopus, Wandalis Africam devastantibus, cum sancto Quod-vult-Deus, & cæteris Præsulibus fugit, & in Parthenopecivitate monasterium condidit. 740. Iecit prima Augustiniani Ordinis extra Africam exordia. *Ibid.*
Gerbais Joannes Doctor Parisiensis errat circa tempus & locum Concilii Arelatensis. 27. Fatetur Chelidonium juisse Romam ad postulandum Hilarini judicii reformationem, juxta placita Sardicensis Concilii. 27. rectè sentit de appellationibus Romanis. *Ibid* Recedit à professione veritatis, quam fecerat de Sardicensibus Canonibus 29. Labitur. *Ibid.*
Gerbais recedit à prima sua sententia. 33. Malè docet S. Leonem errasse, quod Gallicanorum Episcoporum causas Romæ cognoverit. *Ibid.* Ejusdem sensa & errores circa Imperatoris Gratiani legem. 72
s. Gelasii epistola ad Faustum Magistrum à Quesnello agnita citat Canones, *qui appellationes totius Ecclesiæ ad Romanæ Sedis examen voluêre deferri, ab ipsa verò nunquàm appellari debere sanxerunt.* 746
Gerontius sceleratus S. Ambrosii ex-Diaconus circumscribit Helladium Cæsaræensem in Cappadocia Episcopum, & consecratur Nicomedienſis Episcopus. 102
Gratiani decretum, an Ecclesia quoad omnia probaverit? 455
Gratiani & Valentiniani de Romanis appellationibus leges, an sint contrariæ Canonibus? 63. 64. 84
Gratiani Imperatoris lex de judicandis Episcopis à Romano Pontifice. 72. 73. Non hæsit in persona solius Damasi. 81. 85
Gratiani lex aduersus Parmensem ac Puteolanum Episcopum, nihil sancit Romanis appellationibus contrarium 224. *& seq.*
Gratiani lex apud Orientales, quoad illam partem, quæ apud ipsos servari poterat, semper fuit in summa reverentia, ac plena obedientia 84. Ad Ecclesiæ Africanæ preces innovata quoad posteriorem partē per Imperatorem Arcadium & Honorium. *Ibid.*
Gratiani lex non hæsit in sola persona Damasi, sed fuit perpetua interpres ac executrix Canonis Apostolici. 84. Viguit in Gallia tempore Bonifacii Pontificis. 100
Græcorum ritus de pallio sunt omninò Apostolicum institutum. 510
s. Gregorii M. epistola ad Columbum debebat præcedere epistolam ad Mauritium. 745. Gregorii M. epistolæ egent revisione & correctione. Epistola 16. Ad Columbum deberet esse omnium, circa materiam de qua agitur, prima, 746
s. Gregorii M. tempore non soli Afrorum Episcopi, sed etiam inferior Clerus Romam appellavit, 743
s. Gregorii M textus vitiatus. 506. Pro *Nicomedia*, legendum *Nicopolis*. *Ibid.*
s. Gregorius M. etiam in prima instantia agit adversus Metropolitas. 83
s Gregorius M. gestavit non latinum, sed græcum Pallium. 520. Gregorius Magnus quandoque latino, quandoque græco utebatur pallio, 521
s. Gregorius M. quale pallium gestaverit? 350 351. Non fuit latinum, sed Græcum. *Ibid.* Acœmetensis Monachus an sententiam Felicis tertii affixerit Episcopali pallio Acacii. 451
Gregorius M. quomodo circa appellationes Romanas

Romanas egerit in Gallia ? 356. Quomodo in Hiſpania ? 357
Gregorius Nazianzenus propugnaculum fidei Catholicæ adverſus Arianos. 293. Quod Ariani haberent omnes Eccleſias, eſt concionatus ſub Dio, ideoque ab Arianis paſſus ſolemnes lapides, *Ibid.*
Gregorius Turonenſis pro appellationibus Romanis è Gallia dat teſtimonium. 36
Gummitanus Epiſcopus, cur apud S. Leonem nomen prætenderit Carthaginenſem Epiſcopum à Primatu excludere ? 380
Gummitanus Epiſcopus, quid attentaverit circa Carthaginenſis Eccleſiæ dignitatem ? 396

H

HElladii Tharſenſis Metropolitæ epiſtola ad Xixtum Pontificem noviter reperta. 849 *& ſeq.* Valedixit ſchiſmati, & permanſit Epiſcopus, 862
Henricus Leodienſis, quid ſenſerit de Pontificia poteſtate ſolvendi, aut ligandi ſine conſenſu aut ratificatione proprii Sacerdotis, 126
Hæreſis crimen ſufficiens, ut Metropolita judicetur à propria Synodo. 67, 68. Debet tamen eſſe manifeſta. 68. Si ſit dubia vel palliabilis opus eſt prævia relatione ad Sedem Apoſtolicam. *Ibid.*
Hæreticis arma Dogmatica tranſmittere eſt facinus longè enormius, quàm arma corporalia deportare ad hoſtes. 265
Hæreticus è Clero manifeſtus ſeipſum damnat ac degradat, 69
Hermes Metropolitanus Narbonenſis ab Hilaro Papa confirmatur in ſua Cathedra, ſed ſub pœnali moderamine. 82
Heros ac Lazarus accuſant Pelagium Hæreſiarcham & perducunt ad Synodum Dioſpolitanam, 94
Herotis Archi-Epiſcopi Arelatenſis cauſa diſcutitur, 91, *& ſeq.*
Hierarchia Africanæ Eccleſiæ exponitur. 380 *& ſeq.* Apud Afros Metropolitica authoritas non erat adſtricta certæ Sedi, ſed ſemper tranſibat ad ſeniorem conſecratione Epiſcopum totius Africæ. 383
Hierarchia Eccleſiaſtica non eſt Ariſtocratica ſed Monarchica. 315
Hierarchiam Romanæ Eccleſiæ Wandalorum Epiſcopi Africam ingreſſi in ſe tranſtulerunt, 386
Hieronymus Caſanate Emin. ac Reverendiſſimus S. R. E. Cardinalis ſubminiſtravit ex Caſſinenſi Monaſterio codicem continentem ultra ducentas literas plurimùm illuſtrantes acta Epheſini Concilii, & Calchedonenſis, 849
Hieroſolymitana Eccleſia S. Jacobi Omophorion traduxit de Patriarcha in Patriarcham. 501. Non accepit illud Româ. *Ibid.* Quamdiu duraverit tranſlatio Omophorii de Patriarcha in Patriarcham ? *Ibid.*
Hieroſolymitanus Patriarcha Antiochenos poſtponitur, 500
Hieroſolymitanus Patriarchatus quomodo emerſerit ? 405
Hilarii Arelatenſis cum S. Leone mota quæſtio 2. Originem duxit ex Chelidonii Epiſcopi per S. Leonem reparatione. *Ibid.*
Hilarii ſcopus, error, & audacia circa Romanas appellationes 17. Non impugnavit Papalem Primatum, *Ibid.*
Hilarius Arelatenſis unicus in Gallia prætendit Autocephaliam, ſeu exemptionem à Patriarchico jugo Romani Antiſtitis, 214
Hilarius cenſuit ex Gallicani Præfecti Sedæ ſuo throno acceſſiſſe novam dignitatis ſpeciem. 30. Contra morem Galliæ feſtinanter ſuperordinavit, non ſoli Projecto, ſed & Chelidonio, *Ibid.* In Propria cauſa ceſpitavit, *Ibid.*
Hilarius in retractatorio Chelidonii judicio habuit Synodalem conſeſſum, atque ſuffragium, 159 Non ex Sacrorum Canonum debito, ſed ex gratioſo S. Leonis beneficio. *Ibid.* Eamdem gratiam Hoſius

in Sardicenſi Synodo obtulit Euſebianis Epiſcopis. *Ibid.*

Hilarius non evaſit victor adverſus Pontificem Leonem, ut vult Queſnellus. 22. An fuerit à S. Leone degradatus? 23. An à S. Leone ad judicium revocatus? 24. Suæ Cathedræ privilegio ob pertinaciam privatus, 24. 25. Tandem converſus ac illuminatus ad ſeriam pœnitentiã, 25. A nonnullis creditur ſponte ex Epiſcopali throno deſcendiſſe, & ad ſilentium Lerinenſis Monaſterii rediiſſe, *Ibid.*

Hilarius non vult demutari in accuſatorem, ſed ſimpliciter proteſtari, 19. Hilarius erat cum Mariniano Ravennate Epiſcopo, 18. Nullatenus prætendit appellationes Romanas auferre, aut circumducere. 19. prætendebat, ne appellationi tribueretur effectus ſuſpenſivus. 19. Ignorare non potuit Sardicenſes Canones, *Ibid.* Hilarium circumduxit nova Autocephalia, 20

Hilarius præſentat ſe S. Leoni, & de facta Chelidonii reparatione queritur, 3. Dicit ſe ſimpliciter proteſtari. *Ibid.* Clementer excipitur à S. Leone. 4. In Concilio Sacerdotum non habuit, quod rationabiliter reſponderet, *Ibid* Papale pro Chelidonio judicium admittere contumaciter recuſat. 5. Hinc inſalutato Pontifice Româ aufugit. *Ibid.* Ejuſdem exceſſus variii. 5. 6

Hilarius Pictavienſium Epiſcopus laudat Sardicenſes Canones. 28. Scribit Conſtantio ſe exulare non crimine, ſed factione, 58, Cur non appellaverit? *Ibid.*

Hilarus Pontifex juriſdictionem exercet in Hermetem Narboneuſis Eccleſiæ Metropolitam, 81. Ea de re ſcribit ad Leontium Arelatenſem Archi-Epiſcopum, ſuum in Gallia Vicarium. *Ibid.* Hermetem confirmat in Narbonenſi Cathedra, ſed ſub pœnali moderamine, 82. Mamertum Viennenſem Metropolitam judicavit, compeſcuit, atque correxit. *Ibid.*

Hincmari Rhemenſis error circa Gratiani legem. 227

Hincmaro Rhemenſi quid Benedictus III. conceſſerit? 487. Canone 27. octavæ Synodi frænatur ejus exceſſus circa uſum Pallii: Et Canone 17. Damnatur ejus contumacia contra Romanas evocationes, 492

Hincmarus Rhemenſis artium & temperamentorum fuit callentiſſimus, 486. Non tantùm ad ipſa exploranda, ſed etiam ad practicanda. *Ibid.* Numquam tamen eò devenit audaciæ, ut diceret ſibi per antiquos Canones licere quotidianum uſum pallii. *Ibid.*

Hincmarus Rhemenſis Metropolita Canones Africanos primus uſurpare cœpit adverſus appellationes Romanas. 645. Solius tamen inferioris Cleri. *Ibid.*

Hincmarus Rhemenſis Metropolita quæ privilegia acceperit à Benedicto III. Pontifice. 485. An impetraverit quotidianum uſum Pallii. *Ibid.* 486. Damnatus in 8. Synodo, *Ibid.*

Hincmarus Rhemenſis pertinaciter docuit à Romana Eccleſia ſanciri non poſſe novos Canones, ſed nova dumtaxat decreta hauſta ex generalibus Eccleſiæ Canonibus. 497 498. Eſt dogma Euſebianum ac Photianum. *Ibid.*

Hincmarus Rhemenſis primus non cæpit antiquum Canonem de appellatione Metropolitæ ad ſolam Sedem Apoſtolicam introducere in Gallias. 67

Hincmarus Rhemenſis primus non cœpit provocare ad Africanos Canones & mores. 201. Nequidem ad prævaricatoriam Aurelii Carthaginenſis epiſtolam. *Ibid.*

Hincmarus Rhemenſis Romam appellantes Clericos conſuevit tractare, ad eum modum quo Rex Pharao tractabat Hebræos, 183. 195

Hincmarus Rhemenſis Romanas appellationes inferiori Clero non licuiſſe docuit, & iſtam diſciplinam tentavit tranſducere etiam in Gallias, nequaquam tamen id auſus aſſerere de Epiſcopis, quod Novatores. 369

Hinc-

Hincmarus Rhemenſis Sedis Apoſtolicæ evocationem ad ſuum tribunal cenſet adverſari Canonibus Sardicenſibus, 139
Hincmarus Rhemenſis utitur Africanâ epiſtola ad Celeſtinum adverſus Romanas appellationes, 136. Item epiſtolâ Gregorii M. ad Columbum Numidiæ Epiſcopum. *Ibid.*
Hipponenſis magna Synodus, in qua S. Auguſtinus Diſputavit ac expoſuit Apoſtolicum Symbolum. 434. Quo anno contigerit. *Ibid.*
Hiſpania ante Gothorum invaſionem in Romanum imperium, nullum Primatem, nullum Apoſtolicum Vicarium, adeoque nec Diœceſanam habuit Synodum. 362. A judiciis Provinciarum Hiſpaniæ provocari non poterat niſi ad Epiſcopum Romanum juxta textum Nicænum Canonem. 362
Hiſpanis quando datum Epiſcopale pallium? 473
Hyberniæ Epiſcopis non fuit conceſſum pallium uſque ad Eugenium III. Pontificem. 476
Honorius Pontifex quomodo proceſſerit adverſus Calaritanum Epiſcopum Sardiniæ Metropolitam? 137
Hoſius Cardubæ celebrat Synodum, in quâ recipitur Sardicenſis Synodus. 127
Hoſius Cordubenſis Epiſcopus cur in Synodo Sardicenſi quaſi ſupplicans dixerit: *Si placet vobis, S. Petri Apoſtoli memoriam honoremus.* 248. Atrox eſt contumelia huic confeſſori timiditatem in Sardicenſi Synodo adſcribere, 259. 260. in Mediolanenſi Synodo quam generosè locutus ſit Liberio Pontifici. *Ibid.* Confeſſionis munus explevit in perſecutione Maximiniani. *Ibid.*
Hoſius in Sardicenſi Synodo retractationis in Provincia decernendæ jus proponens, non propoſuit rem novam, niſi ſolum illud jus intellexerit. 122. Non potuit referre aliquid Nicenæ Synodo, cui præfuerat, non conſonum, *Ibid.* Generosè, conſtanter, & ex Apoſtolico pectore clamavit ad Sardicenſem Synodum: *S. Petri Apoſtoli memoriam honoremus.* *Ibid.*
Hoſius, quid de imperialibus Epiſcopalium cauſarum delegationibus ſenſerit Sardicenſis Synodus, ad Imperatorem Conſtantium exponit eleganter. 254
Hoſius Sardicenſis Concilii præſes Afris fuit inſigniter familiaris. 731

I

IAnuarianus Primas Numidiæ. 411
Idacius atque Itachius Orthodoxi Hiſpaniarum Epiſcopi adeunt ſæculares Judices. 59 parum ſanis conſiliis. *Ibid.*
Idduas Smyrnenſis Epiſcopus appellat ad Romanam Sedem, 347. Adfuit Epheſino Concilio inter cæteros Patres. *Ibid.*
Idololatria manifeſta eſt crimen ſufficiens, ut Metropolita judicetur à ſua Synodo, 71
Illiberitana Synodus diu poſt decretum Cornelii Pontificis negavit quibuſdam Mœchis & lapſis æternum Sacramentalis reconciliationis viaticum, 71. Cenſuit antiquam diſciplinam eſſe ſuis populis convenientiorem. *Ibid.*
Illyriciana Eccleſia Romam appellare ſemper conſuevit. 342, Poteſtas illa non venit à Sardicenſi, aut alia Synodo, ſed à Chriſto Domino, qui eam S. Petro dedit tranſfundendam in ſucceſſores, *Ibid.* appellationis exempla, 343
Illyricianæ Eccleſiæ tempore Gregorii ad Sedem Romanam appellatio. 364. Item civium Florentii Epidaurienſis Epiſcopi, 365. Item Honorati ſalonitani, *Ibid.* Item Maximi ſalonitani Epiſcopi, 367. 368
Illyricianæ Prouinciæ Diœceſis violenter erepta Romano Patriarchatui. 627
Illyrici Clerus, etiam inferior, Romam appellavit, 367
Illyrici utriuſque Eccleſia Romanarum appellationum conſuetudinem ſemper habuit, ac ipſas frequentavit, 327, Sardicenſes Canones

nes non potuit ignorasse. *Ibid.*
Illyrico toti præfuit Thessalonicensis Episcopus, non per ordinarium Primatum, sed per vices delegatas Sedis Apostolicæ. 397
Ista Vicaria Præfectura à S. Damaso primam duxit originem, *Ibid.*
Illyricum Orientale per Theodosium Apostolicæ Sedi ablatum, & transcriptum in Patriarchicam potestatem Constantinopolitanæ Cathedræ. 344
Imperatores Græcorum, & Reges Latinorum Patriarchas, aut Metropolitanos non investiverunt per pallium. 466. Ejusmodi investituræ nullum proferri potest exemplum, nisi forsan prophani Constantini Patriarchæ, quem facinorosus Imperator Constantinus Caballinus coram omni populo vestivit in Patriarcham, *Ibid.*
Imperatores Romani non habuerunt jus dandi Rescripta ad retractanda judicia degradatorum Episcoporum. 734. Dederunt ex mera conniventia. 735. Quando cessaverit illud prætensum jus Imperatorum, *Ibid.*
Imperator non potest per semetipsum retractare Synodorum sententias, sed, ut summum, delegare aliis Episcopis, 246
Imperatorum circa Synodos authoritas. 222. 223
Imperatorum divalia Rescripta, & Sacræ delegationes debebant observare & exequi sacros Canones, alioquin erant violenta in Ecclesiæ dignitatem injuria. 223 *& seq.*
Imperatorum jussiones sacris Canonibus contrariæ negligendæ sunt ac excutiendæ, non solùm ob Ecclesiæ disciplinam, sed etiam ob Rempublicam, ac animas ipsorum Principum. 368
Incarnatio requirit duas in Christo naturas, 893. Quo sensu quidam Patres docere videantur unam in Christo naturam. *Ibid.* Quidam Græcorum Patres, nemo unquam Latinus, vocem *natura*, accepit pro *Hypostasi*. *Ibid.*
Innocentii I. capitulum tertium ad Victricium, an explicet Canonem, quintum Nicæni? 113. Evertit Quesnelli commenta, 114
Innocentii I. de appellationibus Romanis testimonium expenditur. 12. 13. 27. 28. Laudat Sardicenses Canones de liberis ad Apostolicam Sedem appellationibus. 28. Ejus ad Victricium epistola summæ semper in Gallia authoritatis. 28
Innocentius Carthaginensis Ecclesiæ Presbyter retulit ex oriente Nicænos Canones. 690
Innocentius I. agnoveritne Canones Sardicenses? 305. *In* literis ad Victricium ægeritne de solis in materia fidei Relationibus, an etiam disciplinæ? *Ibid.*
Innocentius I. ante omnem audientiam S. Joannem Chrysostomum communicavit in Episcopali communione, & Theophilum evocavit cum ipso Romam ad causæ retractationem, 163. Innocentii judicium probavit atque firmavit omnis etiam Orientalis Ecclesia. *Ibid.* Secundum Sardicenses Canones exequitur S. Joannis Chrysostomi appellationem, 125
Innocentius I. in causa Appellationis Bubalii & Tauriani processit juxta Canones Sardicenses. 308
Innocentius I. S. Joannis Chrysostomi judicium retractatorium, cur delegaverit Synodo Thessalonicensi, 150 Factum id, non ob Apostolicæ authoritatis insufficientiam, sed ob violentas refragationes circumscriptorum Principum. 844
Innocentius III. Quid de Pallio Româ petendo statuerit? 510. fuit peritissimus Sacrorum Canonum. *Ibid.* Sanxit pro solis Latinis. *Ibid.*
Instantia I. juxta Canones spectat ad Provinciæ Synodum. 99. 113
Instantius, Salvianus, & Priscillianus Romam proficiscuntur, ut apud Damasum objecta purgent. 59. Ne in conspectum quidem ejus admissi sunt. *Ibid.* S. Ambrosium

sium æquè sibi adversantem reperiunt. *Ibid.* In Synodo Burdigalensi, ad Imperatorem appellant, 60

Joannes Alexandrinus, licet de solo crimine civili accusatus foret, ad solam Sedem Apostolicam provocat. 873. Falsò accusatur de ambitu, perjurio, ac Simonia. 876

Joannes Antiochenus, quibus conditionibus convenerit cum S. Cyrillo? 859

Joannes David frustra impugnatur ab Anonymo Apologo pro Petro de Marca. 550 rectè sentit de Sardicensibus Canonibus. 551

Joannes Launoy Epistolam S. Cypriani ad S. Stephanum malè proscribit ad spuria. 39

Ischyras imaginarius Episcopus Maræotidis subscripsit epistolæ Synodali Eusebianæ factionis, 267

Isidori Mercatoris Codex Canonum, quantæ sit authoritatis? 192. 193. 361. Collectionis author est homo Hispanus. 361. 549

Iudicia Ecclesiastica olim fuerunt passim Synodalia. 644. Fuerunt tamen & personalia à solo Episcopo. *Ibid.* Solæ adversùs Episcopum causæ erant olim Synodales: adversùs Laicos & Clericos intentatas actiones judicabat solus Episcopus, *Ibid.* Diaconi, Presbyteri, & Episcopi, à quot Episcopis judicandi. 545. 546. *& seq.* Civiles Clericorum causas Episcopus poterat solus dirimere. *Ibid.*

Italiæ Metropolitæ quatuor, Romanus, Mediolanensis, Aquileensis, Calaritanus. 73

Italia solida dividitur in 3. partes: In Provincias suburbicarias, urbicarias, & Italiam specialiter dictam. 302

Iuliani Eclanensis appellatio ad generalem Synodum 531. 719. Erat frivola, 721. Pertinacissimè detrectat subscribere decretis Zozimi Pontificis contra Pelagium & Celestium. 719

S. Iulii Pontificis adversùs Eusebianam factionem, Hincmarum, Quesnellum, aliosque de Romanis Appellationibus testimonium. 141. 142

S. Iulii Pontificis epistola de Eutychetis doctrina, fueritne verè à Iulio Pontifice conscripta? 891. Longè verissimum est eam epistolam non esse Iulii Pontificis. 895

S. Iulii Pontificis epistola, quam scripsit ad Antiochenam Synodum malè dicitur hactenus à nemine intellecta 279. Non continet merum genus obsequii, *Ibid.* Aureis literis omnium cordibus inscribenda, 276

S. Iulii Pontificis judicium in causa S. Athanasii, 161. 274. 277. 278. 281. 282. Cur retractatorium judicium delegaverit Synodo Sardicensi. 150

Iulii Rescriptum ad Antiochenam Synodum nobis in secunda sua Apologia custodivit S. Athanasius, 283

Iustinianus Episcopus S. Briccio superordinatus jubetur à Populo Romam accedere. 35. Iusto Dei judicio percussus obiit peregrinus. *Ibid.*

Iustinianus Imperator condit leges in speciem justas, in quarum visceribus latebat pessimus anguis. 115. Malè sanxit Præfectorum, Patriarcharum, ideoque Autocephalorum Primatum sententias esse inappellabiles, 92.

L

LAureatorum receptio erat olim manifesta professio obedientiæ, 464

Laurentius, de quo S. Augustinus ad Celestinum, non fuit Icositanus Episcopus. 625

Lazari Aquiensis causa discutitur, 91. Cum Herote Archi-Episcopo Arelatensi, Hæresiarcham Pelagium simul accusarunt. *Ibid.*

Legati à latere olim Româ missi. 697. Tituli origo est à Concilio Sardicensi. *Ibid.* est titulus mutuatus è Romano imperio. *Ibid.* Eorum officium non bene explicatur à Ioanne Morino. 698. Sed nec à Quesnello. *Ibid.* Erant inter Pontificis Romani

latera, id est inter ejus in Romanæ Provinciæ Synodo, aut Romanæ Ecclesiæ consistorio adsessores. *Ibid.* Hoc officio non fungebantur olim Cardinales Diaconi, nunc funguntur. *Ibid.* Hodie omnes, & soli Cardinales possunt esse Legati à latere; *Ibid.*

Legatus Apostolicus à latere in Provincias olim mitti solitus. 668. Omnem ejusmodi legationem Africani Episcopi non improbaverunt. *Ibid.*

Leo Acridensis Episcopus Exarchus Bulgarorum Michaelis Cerularii satelles & cooperarius. 255. Negat Primatum à Christo Domino esse datum meritis *S.* Petri. *Ibid.* Verba Christi *tu es Petrus*, &c. Docet directa non in Petri personam, sed in ejus de Dei Filio confessionem. *Ibid.* Aliæ ejusdem fabulosæ blasphemiæ. 257. *& seq.* Quid de *Sardicensi* Synodo sentiat? 260 261

S. Leo an excesserit in causa Chelidonii? 3. 34. 138. 160. 165. 166. 169. *Item* in causa Theodoreti, Eusebii Doryleensis, aliorumque per latrocinium Ephesinum degradatorum? 163. 164

S. Leo cur ab Excommunicatione contumeliosa Dioscori non apppellat, 58. Cur Eutychianos legatos Antiochenæ Ecclesiæ nec ad societatem usque salutationis admiserit? 61. Item cur retractatorium judicium non Romæ, sed in plena *Synodo* Calchedone censuerit faciendum? 150

S. Leo cur in literis ad Theodosium pro S. Flaviani appellatione adducat solos Canones *Sardicenses*, & adversùs Hilarium non produxerit *Sardicenses* Canones? 132

S. Leo deponit Bassianum inthronizatum Ephesiorum Episcopum, quia præter regulas factus fuerat. 77. *S.* Leonis judicium probat Chalcedonensis *Synodus*, 78

S. Leo Domni Antiocheni Patriarchæ damnationem solus stabilivit, atque ita hominem quasi de novo damnavit. 842

S. Leo Ephesinum totum latrocinium evocavit Romam ad audiendum retractatorium judicium *S.* Flaviani, & ejus Collegarum. Tandem adesse jussit apud Calchedonem & Dioscorum stare inter Reos, palam professus id à se agi juxta *Sardicenses* Canones 300

S. Leo Episcopos omnes Orientales, qui latrocinali in S. Flavianum judicio adfuerant, & consenserant, suspendit à suæ *Sedis* ac totius Ecclesiæ Occidentalis communione. 835

S. Leo habuit penes se quædam rerum in Galliis gestarum monumenta, quæ usque ad nos non pervenerunt. 12

S. Leo in Chalcedonensi *Synodo* vocatur *Episcopus universalis*. 901. Testatur *S.* Gregorius, quod *S.* Leo titulum illum tamquam invidiæ obnoxium recusaverit. *Ibid.*

S. Leonis epistola ad Cæsareensis Mauritaniæ Antistites, sitne interpolata? 560. *& seq.* Cur Lupicini causam non traxerit Romam, neque Legatum miserit ad Afros, sed retractatorium judicium delegaverit Provinciæ *Synodo*? 561. Potuisset *S.* Leo fatente Quesnello Lupicinum Romam accersere. *Ibid.*

S. Leonis epistola quatenùs agit de Lupicini *Episcopi* appellatione immeritò tamquam spurium figmentum rejicitur à Quesnello. 641. *& seq.*

S. Leonis epistolæ duæ in unam cogestæ, *Ibid.*

S. Leo mittendo Ephesum dogmatum tomum nequaquam fassus est suæ *Sedi* non esse potestatem definiendi quæstiones fidei. 810. Hanc fidem tunc professa est omnis Gallicana Ecclesia, 811. *& seq.*

S. Leo quomodò se gesserit in causa Eutychetis ad *Sedem* Romanam appellantis. 764. *Sine* generali *Synodo* solus ad sancti Flaviani appellationem retractandam, ac definiendam suffecit. 841. Voluit de causa Eutychetis ex *S.* Petri Apostoli privilegio & sui Primatus auihoritate à *S.* Flaviano informari. 794

Liberius Pontifex nihil paſſus eſt addi, nihil minui Epiſcopatui urbis Romæ. 2
Libri multi, an ſcribendi? 1
Linus Pontifex, an fuerit primus Author Pallii? 513
Ludovicus Pius Fortunatum Gradenſem Archiepiſcopum, licet læſæ Majeſtatis Reum, Romam mittit à Papa judicandum. 83
Ludovicus Pius Romanas Appellationes in Gallia diſertè affirmat. 244
Luitprandus Cremonenſis, quid *Imperatori* Nicephoro Phocæ ſcripſerit de Pallio, *S.* Petri permiſſu per Conſtantinopolitanum Patriarcham accepto? 503 504. Cujus Authoritatis ſit ea epiſtola? *Ibid.* Græcorum mores non ſatis calluit. 505. Per uſum Pallii intellexit Papalem confirmationem. *Ibid.*
Lupicini Epiſcopi appellatio ad ſanctum Leonem. 641
Lybia quandoque accipitur pro Africa. 371. Propriè tamen ab ea diſtinguitur. *Ibid.*

M

MAcedoniæ *Synodus* in cauſa Bubalii, & Tauriani, 307
Macrobius, aliique Romani Donatiſtarum Epiſcopi, nunquam ſederunt in *S. Petri* Cathedra, nec ipſam unquam permiſſi fuerunt videre: nec *Sanctorum Principum* Apoſtolorum memoriis communicare, nec ad ipſas offerre, imò, nec ingredi. 415
Magdeburgenſes primi evulgarunt divalem conſtitutionem Honorii contra Celeſtium & Pelagium. 718
Majorinus à Donatiſtis contra Cecilianum ſceleratè ordinatus. 585
Mamertus Viennenſis Metropolita ab Hilaro *Papa* judicatus. 802
Marca docet rectè ſua dogmata non obtinere in Chriſtianæ fidei judiciis, 190. *In*dignum eſt, quod velit Canonem 8. *Synodi* ſancire, quod Provincialis *Synodi* de Clerico judicium ſit inconcuſſum, atq; inappellabile. 195
Marca errores circa factum Canoni *Synodi* Africanæ additamentum, 654
Marca fallitur docens Romanos Imperatores aliquando habuiſſe jus dandi Reſcripta ad retractanda judicia degradatorum Epiſcoporum 734. Item aſſerens, quod Arcadius & Honorius iſtam conſuetudinem abjecerint. 735. *Sibi* non conſtat cum dicit iſtud ſacrum jus ab Imperio tranſiſſe ad Reges Chriſtianiſſimos. *Ibid.*
Marca Gregorium M. immeritò accuſat, quod ſanxerit contraria Canonibus, 236. Innocentium I. malè accuſat de audacia. 306. In omni materia ſeminat novitates atque errores. 443
Marca lapſus de Pallio. 469. Cur talia de Pallio Eccleſiaſtico ſcripſerit? *Ibid.*
Marca malè & non ſatis conſequenter docet, quod Zozimus Pontifex jus dandi ad retractanda judicia degradatorum Epiſcoporum mendicaverit à Romanis Imperatoribus. 736
Marca multorum in ſuis libris articulorum ſcriptam Palidodiam coram omni ſub Cœlis Eccleſia ſolemniter cantat. 550
Marca perperam docet, quod tempore Indocentii I. nondum recepti erant Canones *Sardicenſes*. 734
Marca Philippo-Politani conventiculi literas ſolius Euſebianæ factionis facinus tranſcripſit in totam Orientalem Eccleſiam. 730. Idipſum antèà fecerant Donatiſtæ. *Ibid.*
Marca primus omnium docuit Provincialium Synodorum inappellabilem authoritatem adſtrui à Canone 5. Nicæno 251. & *ſeq.*
Marca, quid ſenſerit de Romanis Appellationibus? 780. Admittit illas circa dogmaticas fidei quæſtiones. *Ibid.*
Marca varii errores circa Appellationem

Eutycheris 783. malè sentit Eutychetis hæresim fuisse novam. *Ibid.*
Marca utitur Antiochenis Canonibus in sensu Eusebiano. 221, Disertè fatetur dogma sunm de intellectu Sardicensis Synodi esse novum. 245. Adeoque quod universa hactenùs Ecclesia fuerit in errore, 246
Marcelli Ancyræ Episcopi Appellatio Romana. 177
Marcion ab Episcopi sententia appellavit Romam, & accessit. 169.172. Vacante Sede. *Ibid.* Defunctus est in pœnitentia. 170. Romæ non tantum baptizatus est, sed insuper evectus in Clerum. 171. Ejus peccatum erat Mœchia, & quidem cumulata cum sacrilegio. 172. A Patre petitam pœnitentiam nullis precibus obtinuit, *Ibid.* Quo sensu Romani dixerunt se non posse contra eum quidquam agere injussu Patris. 174. Idem petivit incardinari Presbyter in Romanam Ecclesiam. *Ibid.* Permansit Romæ, 175. Marcionis Pater Episcopus. *Ibid.* Veneratur Romanas Appellationes, *Ibid.* Quomodò ausus fuerit Canonibus contraria à Sede Romana postulare? 176
Marcus Ephesus in Florentino opponit se Romanis Appellationibus. 556. Insigniter errat dicens Nicænos Canones in Aforum contentione fuisse postulatos à S Proclo Episcopo Constantinopolitano. 557
Mariniani error circa Appellationes Romanis. 18. Personas pro negotio suo Romam transmittit. *Ibid.*
Marsilia quandò evaserit in Metropolim? 86
Martialis Emeritensis Episcopus ob Idololatriæ crimen degradatur. 49. 69. Non constat fuisse Metropolitam. 69. Romam appellat, & à S. Stephano reparatur ac restituitur. 51. 52, 69
Martiani causa. 104. 38. 43. 47. *& seq.* Stephanus Pontifex primam de Martiano cognitionem instituit, & primus ipsum damnavit. 104. Martianum Narbonensis Synodus non est ausa damnare, quia crimen Martiani non erat plenè exploratum, 71
Martianus Imperator piissimus cum Valentiniano III. permisit Pontifici liberum Papalis authoritatis exercitium. 150
Martini Braccarensit Canones Romanis Appellationibus nequaquam nocent. 358
Matisconensis Synodi Canon de Pallio Archi-Episcopi exponitur. 480
Maurentius novæ Germaniciæ in Numidia Episcopus, quos Judices postulaverit. 549
Mauritaniæ Provinciæ semper fuerunt duæ. 389. Et civiles & Ecclesiasticæ. *Ibid.*
Mauritius Imperator quomodò se gesserit circa Clementium Byzacii Primatem. 549
Maximi Cynici ad Romanam Sedem Apellatio. 5. 291. 294. 340. 341. Ejusdem consecratio in Episcopum Constantinopolitanæ Ecclesiæ, 293. Facta ei contradictio, *Ibid.* & 294. Falsum est, quod Romana Synodus absentibus Orientalibus de Maximo nihil voluit decernere, 295. Eum admisit ad communionem, & revestitum ad retractatorium judicium, 295
Maximi dolosa Hypocrisis, & ante Episcopatum occulta facinora, 303. Ejus ordinatio an fuerit causa dissociationis inter Orientalem & Occidentalem Ecclesiam? 396 299
S. Maximinns Athanasium, dum à Constantio quæreretur ad pœnam, honorificè suscepit. 58. Sardicensi Synodo adfuit, vel certè subscripsit, 19. Author fuit Pontifici Julio, ut erga S. Athanasium, aliosque ad se appellantes Episcopos faceret, quæcumque fecit. 19. 123. ex more Gallicanæ Ecclesiæ, 33. 35. Accusatur ab Eusebianis. 20
Maximus, teste S. Ambrosio, Romam appellat. 148. 299. 300. Ad eam Appellationem acceptandam S. Damasus non indiguit Provincialis Concilii authoritate. *Ibid.* 290. 300. Ante inchoatum retractatorium judicium continuatur in Episcopatus possessione, 162
Maximus Valentinus Episcopus accusatur. 97 *& seq.*
Melchiades à Donatistis frustra accusatus de lapsu

lapſu, traditione, ac Thurificatione. 417
Calumnia fidem invenit, etiam apud aliquos Catholicos, & hinc Synodus Sinueſſana, *Ibid.*
Melchiades Donatiſtarum adversùs Cecilianum provocationem retractat Romæ, 146 Cur in ea cauſſa plures ſibi aſſumpſerit Aſſeſſores, 602. Cecilianum non judicavit ex authoritate imperialis delegationis, 589
Melchiadis ultima de cauſa Ceciliani ſententia concepta in ipſius ſolius nomen, 586, 589 602. Cur poſt ſententiam à ſe prolatam, ſuſtinuerit in Arelatenſi Concilio iteratam litis cognitionem? 602
Meletii ordinatio & appellatio Romana, 299 330. 331. *& ſeq.* Stipulatio cum Paulino. 336
Metropolita à Provinciæ ſuæ Synodo nunquam potuit damnari, aut judicari. 64.65. provocat ad Patriarcham. *Ibid.* Lex Gratiani de Metropolitis non condit novum jus ſed innovat, ac ſtabilit Apoſtolicam traditionem. 66. Canones de hac re, cur quandoque non viguerunt in Gallia, *Ibid.* Carolus M. Canonum vigorem reduxit. 67
Metropolita à ſolo Patriarcha juxta Apoſtolicam regulam poteſt dejici, vel judicari. 40. 67. Excipe tamen caſum Hæreſis. manifeſtæ: item Idololatriæ, 67
Metropolitæ Galliarum, geſtaverintne Pallium ante S. Bonifacii Apoſtolatum? 481
Metropolitæ in Ægypthiaca Diœceſi non poſſunt celebrare Synodos. 347
Metropolitæ in Hiſpania non videntur fuiſſe uſque ad tempora Conſtantini. 69
Metropolitæ Italiæ quatuor, Romanus, Mediolanenſis, Aquileenſis, Calaritanus, 73
Metropolitæ nonnulli per Principes ſæculares impediunt Patriarchales Synodos. 216. 217
Metropolitani titulus, non ſoli Carthaginis Epiſcopo, ſed etiam aliarum Provinciarum Primatibus attributus. 385
Metropolitica poteſtas apud Afros non erat adſtricta certæ Sedi, ſed ſemper tranſibat ad ſeniorem conſecratione Epiſcopum totius Provinciæ. 383. Utrum hoc obtinuerit in omnibus ſex Africæ Provinciis? 388. Conſtat viguiſſe in Cæſaræenſi Provincia. *Ibid.* Apud Afros Metropolita dictus *Senex* 382. Item Donatiſtis Princeps. 384. Item *Primas.* 385
Milevitanæ Synodo vulgata Conciliorum edictio malè adſcribit Canones de Originali peccato, & adjutorio divinæ gratiæ. 726. Certum eſt ipſos eſſe à Carthaginenſi & eſſe approbatos & confirmatos per Sedem Apoſtolicam. *Ibid.*
Miræus negat viram S. Hilarii Arelatenſis S. Honorato Maſſilienſi adſcribendam. 26
Miſſa. Vox eſt inſigniter antiqua. 526
Mitræ ornatus, ac aliorum indumenrorum Pontificalium uſus quibuſdam olim Epiſcopis non fuit conceſſus. 476. Ipſis dudum caruit Ultrajectenſis Epiſcopus. *Ibid.*
Mitram Græcorum Patriarchæ, ac Epiſcopi non geſtabant. 515
Morinus non rectè explicat originem tituli Legatorum Apoſtolicorum à latere. 698

N

NArbonæ Provincia, quomodò antiquitus diviſa? 86
Nectarii adhuc Catechumeni in Epiſcopum Conſtantinopolitanum conſecrationi, cur contradictum fuerit? 294. 295. Secundum Sardicenſes Canones, tamquam pendente Appellatione promotus, ejici debuerat à Synodo Romana. 296. Diſſimulatum fuit ob cauſas, *Ibid.*
Nectarii audacia, qui non ſolum ſe intrudi permiſerat in Sedem Conſtantinopolitanam, ſed inſuper fuerat author Flavianum contra jurata pacta intrudendi in Sedem Antiochenam, 299
Nectarii Catechumeni Ordinationem in Epiſcopum, approbabat Romana Eccleſia.

dum ſcribebat Ambroſius, 303
Nectarii Conſtantinopolitani ad Sedem Romanam appellatio. 340. Ei temporalem confirmationem, & communionem tandem dedit S. Damaſus. *Ibid.*
Nectarius ad Theodoſii preces, nec non ad Eccleſiæ pacem confirmatur in ſuo Epiſcopatu. 303. Confirmatus eſt per primam Conſtantinopolitanam Synodum, 322
Neſtorii cauſa diſcutitur, 813. 818. Proprium de ſuis Clericis judicium retulit Sedi Apoſtolicæ, *Ibid.* A judicio S. Cyrilli provocat ad Synodum, 156
Neſtorii judicium per S. Cyrillum caſſatum, 814 Non erat opus generali Synodo. *Ibid.*
Neſtorius à Celeſtino communione & gradu privatur, niſi intra decem dies cantaret erroris palinodiam, 802. 814
Neſtorius appellationem ad generale Concilium non præſumpſit à Juliano eclanenſi Epiſcopo, aliisque Pelagianis. 816. Ejus artibus ſeductus Theodoſius, *Ibid.* Propter indictam ab ipſo Synodum populus ſolemniter comminatus eſt Neſtorium præcipitare in mare. 817
Neſtorius, cur noluerit cauſam Juliani Eclanenſis degradati cognoſcere? 789
Neſtorius malè contrà Apollinarium pugnando, fecit pro Apollinario. 772
Neſtorius Synodum, quam poſtulaverat adeò extimuit, ut refugerit interesſe, 818. Ejus damnatio, 819
Nicenæ Synodi Acta plena nunquam videtur vidiſſe Romana Eccleſia. 682 Hilarius Pictavienſium Epiſcopus profitetur ipſum Nicænum Sybolum, à ſe etiam Epiſcopo, non fuiſſe viſum, niſi dum in exilio degeret apud Græcos. 673
Nicæni Canones, fuerintne plures quam viginti? 557. Poſtulati ab Africanis Epiſcopis, 678. 687. Et cur eos non poſtulaverint ab Orientalibus? 681
Nicæni Concilii capitulum unum, & duo Sardicenſis Concilii Innocentius I. ad Victricium congeſſit in unum. 113
Nicænorum Canonum in Africa authoritas, 574. Juxta S Leonem ſunt ſpiritu Dei conditi. 682. Juxta Innocentium I. ſunt Apoſtolici, 135
Nicænorum Canonum nomine Innocentius primus complectitur etiam Sardicenſes, 127. Theodoſius Imperator inter Nicænos Canones refert Canonem Sardicenſem, 125. S. Leo addutit ſolos Sardicenſes Canones, eoſque vocat Nicænos. 132. Sardicenſes Canones tunc viguêre per totum Orientem, *Ibid.*
Nicænos Canones Africana Eccleſia tantum viginti agnovit. 111. Zozimus plures adſtruebat, *Ibid.*
Nicænum Canonem Provincialium Synodorum judiciis adſcribere ſupremam ac appellabilem authoritatem, nemo unquam effutivit, nemo Catholicus, nemo ſchiſmaticus, nemo Hæreticus. 251
Nicænum 5. Canonem vetare Romanas Appellationes, non primus docuit Petrus de Marca. 264. Idipſum docuit Guilhelmus Beveregius Anglicani Schiſmatis Doctor, 265
Nicænus Canon 5. nihil ſanxit de depoſitionibus Epiſcoporum. 179. Cur non exprimat Romanæ Eccleſiæ privilegium? *Ibid.* 110
Nicænus Canon 5. tractat de ſolis criminalibus in Clericos, aut Laicos judiciis. 106
Nicolaus Cuſanus, quid ſenſerit de Pontificia poteſtate ſolvendi & ligandi ſine conſenſu, aut ratificatione proprii Sacerdotis. 126
Nicolaus I. Clericorum Galliæ ad Romanam Sedem Appellationes aſſerit. 193. 194. 214 Cur Ebbonem abſque prævio examine non admiſerit tamquam canonicum Epiſcopum, neque donaverit Pallio? 164 165. Quomodò ſe geſſerit cum Rothaldo Epiſcopo Sueſſionenſi? 169
Nicolaus I. Regia in Epiſcopos jura malè dicitur tandem agnoviſſe. 218. Caroli violentias prudenter diſſimulavit. *Ibid.*
Nicopolis caput veteris Epyri ſpectat ad Patriarcha

eriarchatum Romanum, 506
Novati ad Romanam Sedem appellatio. 587
Novatianenſis crudelitas erga lapſos ad reconciliationem non admittendos. 42
Novatus, an Novatianum conſecraverit Epiſcopum? 568. Lapſos admittebat ad communionem ſine ſatisfactione & pœnitentia. 570. S. Cypriani Epiſcopatum occaſione perſecutionis invadit. 570
Numidia fuit duplex, antiqua & nova, 575

O

OCcidentales Reges dudum retinuerunt & agnoverunt aliquid obedientiæ erga Romanum Imperium. 464. Præſertim regum Burgundiæ, *Ibid. & ſeq.*
Octavæ Synodi Conſtantinopolitanæ Canon 27. de uſu Pallii exponitur, 492
Omophorion antiquum Græcorum non fuit idem cum Phænolio, 444
Omophorion Græcis Epiſcopis non fuit olim veſtis vulgata. 492. Græcorum Epiſcopi non deponunt illud poſt recitatum Evangelium. 493
Omophorion, quid apud Iſidorum Peluſiotam? 442. 443. Non fuit palliolum, ſeu Mozetta, quo Græcorum Antiſtites utebantur extra ſacrificii tempora, *Ibid*
Omophorion ſacrum non eſt ornamentum Patriarchis permiſſum ab Imperatoribus. 445. Non eſt imperiale beneficium, ſed inſtitutum Apoſtolicum, 446. Eo uſus S. Jacobus Frater Domini, Marcus Evangeliſta, & ipſe S. Petrus Apoſtolus, *Ibid.*
Omophorion S. Iacobi Theodoſius Patriarcha Hieroſolymitanus donavit S. Ignatio Patriarchæ Conſtantinopolitano. 501, 502
vide *Pallium*,
Ordinare, vox ſumitur pro conſecratione, vel inthronizatione. 400
Ordinatio Catechumeni in Epiſcopum approbata à Romana Eccleſia in S. Ambroſio, & etiam Nectario. 303
Ordinatio Evagrii à S. Paulino vivo ſolo. 337
Ordinatio in locum damnati Epiſcopi fieri nequit, antequàm damnatio confirmetur per Romanam Eccleſiam, 52. 53
Ordinationes Africanæ Eccleſiæ exponuntur, 421. *& ſeq.*
Ordinationes Epiſcoporum apud Afros celebratæ ſolemniſſimè, 426. Carthaginenſis Primas conſeciari conſueverat à duodecim, *Ibid.* Quot requiſiti fuerint ad aliorum Epiſcoporum conſecrationem. 427
Orientales Eccleſiæ, etiam Patriarchales, ſemper fuerunt ſubjectæ Sedi Romanæ. 328. In magnis Negotiis, in quibus opus erat diſceptatione majori, ſemper conſuluerunt Sedem Romanam, 881
Orientales Epiſcopi olim provocârunt ad ſolum Romanum Pontificem adversùs Actageneralium Conciliorum, 849
Orientalis Eccleſia Catholica olim ad Carthaginenſem, aut alios Occidentis Epiſcopos nunquam ſcribebat Synodales literas prætermiſſo Romano, 730
Orientalis Eccleſiæ Clerus inferior ſemper appellavit ad Sedem Romanam. 185. 186 *& ſeq.*
Orientalis Eccleſia olim pependit ab ore Occidentis. 909. Falſum eſt, quod Orientalis Eccleſiæ judicia non potuerint ad occidentalis Eccleſiæ judicia devocari, niſi dum ultrò deferrentur. 909
Orientalis Eccleſia perperam fingitur vixiſſe juxtà Canones Africanos, *Ibid.*
Orientalium epiſtola Synodica ad Damaſum Papam non ſatisfecit Occidentalibus. 302
Romana Eccleſia Flaviano non eſt largita communionem niſi ſub finem vitæ. *Ibid.*
Orientalium, non tantùm de dogmaticis, ſed etiam de Canonicis quæſtionibus judicia, fuerunt ſemper per Appellationem devoluta ad Apoſtolicam Sedem, & per ipſam ſolam retractata, ac definita. 341
Origenes purgat ſe ab accuſatione de nimia Librorum ſcriptione, 1

Originale peccatum non pertinet ad Ecclesiasticas, & agitabiles quæstiones. 715. Est immobile Evangelii dogma assertum à S. Paulino & S. Augustino contra Celestium, *Ibid.*

P

PAlestina non est Alexandrino Episcopo subdita, 41
Pallia antiqua non fuerunt hodiernis cappis, seu Pluvialibus similia. 478. 512
Pallii ablatione Patriarcha, ac Metropolita degradatur, 471
Pallii acceptioni rectè apponitur professio Romanæ subjectionis, & obedientiæ. 494. 497
Pallii antiquitas longè certior in Ecclesia Orientali, quàm Occidentali. 513
Pallii Archi-Episcopalis antiquitas. 442. De nullo Metropolitano in quibuslibet Mundi partibus auditum est extra Missarum tēpus usum pallii sibi vindicasse. 447
Pallii Græcorum author est S. Petrus. 535. Non est idem cum *Sacco* Græcorum. 460
Pallii sacrosancta significatio. 449. 450
Pallii usum permitti Anastasio, cur à Mauritio Imperatore postulaverit Gregorius M. 467. 468. Non adigit Metropolitas ad insolitam quamdam Apostolicæ Sedis reverentiam. 485
Pallio uti non licuit uti extra Missarum tempus, neque in Litaniis, seu extra Ecclesiam processionibus, 478. 479. 520. Cur insigniatur crucibus. *Ibid.*
Pallium ab Anthymo hæretico Imperatoribus audacter, & sine exemplo redditum, 460. 461
Pallium à Gregorio M. non solùm Metropolitis, sed etiam Provincialibus quibusdam Episcopis transmissum. 473 *& seq.*
Pallium Alexandrina Ecclesia non accepit à Romano Pontifice. 500. Nec Hierosolymitana 501. Nec etiam Constantinopolitana, 502. 503
Pallium, an Patriarchæ Autocephali, ac nominatim Carthaginensis *Primas* olim acceperint à Romana Ecclesia? 499
Pallium Armeniis misit Gregorius IX. eo quod prius esset nimia vetustate consumptum, 502. 505. 506
Pallium, cur furati tres S. Ioannis Chrisostomi Diaconi. 503. Cur Gregorius Magnus Læandro transmiserit inconsulto Mauritio? 466.
Pallium de quo Synodus Matisconensis sanxit, non fuit diversum à Romano. 479. Arelatensis Episcopus, non solus inter Galliæ Metropolitas insignitur *Pallio*. 483
Pallium Episcopale, an in Constantinianæ donationis instrumento significetur per lorum & Chlamydem? 455
Pallium Episcopale confirmationis Româ petendæ Symbolum. 470. Est lanea fascia, Nestorio degradando detracta. 523. Est Pastoritia vestis. 524. Fuit apud Græcos ovina pellis. *Ibid.* 452
Pallium Græcorum Patriarchæ suis Metropolitis non transmiserunt olim ad Episcopalis & Metropoliticæ dignitatis firmitatem, 489, 490
Pallium Græcum & latinum in quibus conveniant, & in quibus differant. 450. 493
Pallium in Africa solus Carthaginensis Archi-Episcopus gestare consuevit 511. An semper acceperit ab Apostolica Sede. *Ibid.*
Pallium Metropolitis, ac aliis Episcopis olim à Romanis Pontificibus transmissum. 472 *& seq.* Ex prisca consuetudine. *Ibid.*
Pallium non fuit vestis, quam calcavit Anastasius Syncellus, vel quam affixit Acœmetensis Monachus, 479
Pallium olim acceptum de altari, non à consecrante, sed ab ipso consecrato. 503
Pallium olim non erat indumentum integrū. 448. Erat ovina pellis. *Ibid.* Gregorius M. in suis literis non loquitur de *Pallio* tamquam de veste integra & talari. *Ibid.*
Pallium ovis errantis typus. 503. Quia ex lana. *Ibid.*

Pallium quibusdam per Galliam Metropolitis olim non concessum. 476. In tota Hybernia non fuit usque ad Eugenium III. *Ibid.*
Pallium quoniam est Ecclesiasticum indumentum, tribui non potest Imperatoribus. 468. 469
Pallium Romana Ecclesia, quo tempore nulli dederit absenti. 507
Pallium Romanum & Gallicum non fuit diversum. 477. 484
Pallium Sacrosanctum Archi-Episcoporum sine imperiale donum, ac beneficium. 485. 501. Pallio S. Marci utebantur Alexandrini Patriarchæ, *Ibid.*
Pallium sunt humerales fasciæ gestatæ semper supra sacras Casulas. 478
Pallium vide *Omopherion.*
Paludamentum non erat splendidum sed ex lana. 456
Pamelius docet licuisse jam olim Pontificibus Romanis Episcopos Galliæ justis de causis evocare, imò destituere & novos in eorum locum substituere. 39. 48
Papa titulus olim communis omnibus Episcopis, etiam Africanis. 405. Hi tamen ipsum nulli detulerunt nisi suo Primati Carthaginensi. *Ibid.*
Papa vide *Romanus Pontifex.*
Parisiensis Synodus nihil sanxit contra S. Petrum. 193
Parmenianus Donatista fuit Hispanus. 420
Paschasius vide *Quesnellus.*
Patriarcha Alexandrino defuncto quomodò novus eligeretur. 500. 501
Patriarcha Alexandrinus suam consecrationem debuit statim referre Romano Pontifici & ejus confirmationem postulare ac obtinere ex Apostolico Canone confirmato per Nicænum. 878
Patriarcha Constantinopolitanus novus debebat semper ad Pontificem transmittere Synodicam & suæ dignitatis confirmationem petere. 505
Patriarcha damnari potest per Provincialem Romani Pontificis Synodum, nec requiritur Concilium totius Ecclesiæ. 288
Patriarchæ Constantinopolitani promotio, ac de excessibus cognitio privativè spectat ad solum Pontificem. 81. Pontifex dum illum degradat potest suo jure consecrare successorem. *Ibid.*
Patriarchæ etiam Sardicensibus Canonibus subjecti. 31. 32. Item Sedi Romanæ. 329
Patriarchæ Græcorum ac Episcopi olim non gestabant Mithras. 515
Patriarchæ Græcorum Occidentalium Metropolitarum mora ante acceptum Papalem confirmationem non poterant Sedere in throno, nec fungi præcipuis dignitatis suæ muneribus. 273
Patriarchæ Græcorum suis Metropolitis non transmittebant Episcopale pallium. 489. *& seq.*
Patriarchæ Latini, imò & quidam Metropolitæ post duodecimi sæculi exordium, acceperunt Româ pallium. 506
Patriarchæ nomen Jocundus & Cyrillus Episcopi Wandalorum assumpserunt. 386
Patriarchæ omnes semper debuerunt à Romano Pontifice consecrationis & dignitatis suæ confirmationem supplicare & ante ipsam non potuerunt legitimè sedere. 500. Non tamen potuerunt Pallium simul postulare, aut accipere. *Ibid.*
Patriarchæ Orientales, quibus ornamentis uti prohibiti fuerint diebus jejuniorum & in defunctorum officiis. 492
Patriarchæ soli non verò Metropolitæ habent in Ecclesia locum, quem Prætoriorum Præfecti habent in Republica 222. Soli possunt Synodos celebrare in Ægiptho. 347
Patriarchæ Synodum convocant. 218
Patroclus Arelatensis appellat ad Zozimum Papam, 87. 90. 91. 96. à Tribuno quodam Barnalo multis vulneribus laniatus occiditur, 88. ejus cum Proculo causa, 88. 89. 90
Pauli Episcopi appellatio ad Sedem Romanam, 744 *& seq.*
Pauli Orosii Apologeticus, sitne opus legitimum? 710. 711
Paulinus Celestium cogit ad profitendam

fidem de peccato originali. 714. 715
Paulinus Trevirensis Episcopus ab Arelatensi Synodo injustè depositus, cur Romam non appellaverit. 86. 87. 88. A Constantio in Phrygiam relegatus. 57. Defunctum Trevirensis Ecclesia è Phrygia deportavit in Galliam, & uti Canonicum Episcopum, imò ut triumphantem Martyrem gloriosè sepelivit. 59. Cur in Postrema appellatione ad Imperatorem Maximum, non ad Romanum Episcopum provocavit? *Ibid.*
Paulus Archi Episcopus Cretæ, quomodò se gesserit in Ioannis Episcopi Lappensis appellatione ad Vitalianum Papam? 363
S. Paulus docuit totum Illyrium, ac omnem Asiam à Hierusalem Romam usque. 286
Paulus Samosatenus ad potestatem sæcularem ab Antiochena Synodo videtur recurrisse. 180. Damnari non debuerat sine prævia relatione ad Romanum Pontificem. 273 288. Damnatur à propria Synodo. 68. Non tamen per definitivam sententiam, nisi adesset Dionysius Alexandrinus, & Firmilianus Cesaræensis, 68
Paulus Samosatenus degradatus, contumax permansit in Episcopali palatio, & tandem per Aurelianum Imperatorem jubetur excedere. 273
Pax. Apud antiquos Patres & Canones est culpæ aut pœnæ reconciliatoria solutio, 279
Pelagii cum Catholicis de gratiæ necessitate disputatio quandò contingerit? 652
Pelagii fraudulentus Libellus fidei, 715. Accusatur ab Herote ac Lazaro & perducitur ad Synodum Diospolitanam. 94. à Sancto Augustino, ac aliis Afrorum Episcopis immediatè defertur ad S. Sedem, quia erat Gyrovagus ac vagabundus. 102. Non fuit damnatus ab Africana Synodo, neque Romam ideò provocavit. 558
Perigenis Corinthii Episcopi ad Sedem Romanam appellatio, 343 *& seq*
Perrevius Thessalæ Provinciæ Episcopus appellat ad Sedem Romanam, 345. Adfuit Ephesino Concilio, *Ibid.*
Perronius Cardinalis frustrà arguitur quod malè intellexerit Epistolam Julii Pontificis, 289
Petilianus Donatista ab Augustino quandoque Cyrthensis quandoque appellatur Episcopus Constinensis. 376 Malè hinc quidam stant censent duos tunc fuisse Petilianos. *Ibid.*
Petrus Alexandrinus Patriarcha primus omnium Gregorium Nazianzenum Constantinopoli in thronizavit per literas. 295
Petrus Alexandrinus Romam provocat contra violentias Latronis Lucii. 870
Petrus de Marca, summum jus Romanæ Sedis in sententia de rebus ad se relatis ferenda ex Cypriano præclarè probat, 48. Malè sentit de lege Gratiani & Valentiniani lata in favorem Appellationis Romanæ. 73
Petrus de Marca, vide *Marca*.
Petrus fullo Patriarcha Antiochenus damnatus ad Episcopis. 68
Petrus Moggus Alexandrinus Patriarcha damnatur, & absolvitur, 286. 287. Quid molitus fuerit contra Joannem Alexandrinum, 877. 878
S. Petrus sedit Romæ Episcopus. 415. Episcopalis thronus à S. Petro institutus, *Ibid.*
Vide *Romanus Pontifex*,
Phænolion apud Græcos duplex, parvum & & magnum, initiale & finale. Hoc subdividitur in presbyterale, & Episcopale? Istud est simplex ex lana, hoc est polystaurion, seu pluribus crucibus insignitum. 444. Est idem, quod nostra Casula, seu Planeta. 458. Omnis Græcorum casula est ex lana. *Ibid.* 459. Objectum Latinis, quod haberent Casulas ex serico, 459
Phænolion non est ornamentum solis Patriarchis proprium, 491. Theodorus Balsamon id affirmat de solo Phænolio polystaurio, *Ibid.*
Philippo politani conventiculi Epistola oblata Augustino pro Synodo Sardicensi. 728. Codex ille fuit mutilus, *Ibid.*
Philippo politani conventiculi literæ Augustino suspectæ, quod *ad Carthaginensem*

Epiſcopum Romano prætermiſſo, nunquam Orientalis Eccleſia ſcriberet. 420. Evertunt Evangelicum Romanæ Eccleſiæ Primatum: Evangelicam Chriſtianitatis Monarchiam tranſmutare ſtudent in parem trium Patriarcharum Ariſtocratiam, *Ibid.* 115

Philippo-politani conventiculi literæ continebant S. Athanaſii & Iulii Romanæ Eccleſiæ Epiſcopi damnationem, 728. Auguſtinus probat fuiſſe Arianorum Concilium, 729. 730

Photius Hæreſiarcha quàm abs re citetur à Petro de Marca pro adſtruenda authoritate Principis ſæcularis ad retractanda judicia Synodorum Provincialium, 233

Photius primus ex Afrorum appellationibus Romanas Appellationes impugnat. 555

Phrygium S. Cyrillo à S. Celeſtino datum non fuit Pallium. 515

Piſti Arii congerronis factum & appellatio. 144. 145. 279

Pœnitentia etiam de gravibus criminibus privatim iterari permiſſa tempore Marcionis. 171. Uſque ad Zephyrini Papatum omnis ſub Cælo Eccleſia tria crimina reſervabat Chriſto Domino: Idololatriam, homicidium, & Mœchiam. 172. Quædam olim delicta Epiſcopum, aut Clerum degradabant, quædam proſcribebant à ſolo aſcenſu ad altiorem gradum. 388. 389

Polyſtaurion quid Græcis? 458. 459

Pontifex vide *Romanus Pontifex.*

Pontificalis liber eſt modicæ authoritatis. 568

Prædeſtinatus Iacobi Sirmondi imperitus. 711

Primas apud Afros, potueritne fieri ſine prævio examine & confirmatione Archi-Epiſcopi Carthaginenſis? 400. 434

Primas in Africa vocabatur *Senex*, 382. Item Donatiſtis *Princeps* 383. item *primæ Sedis Epiſcopus*, & hinc *Primas*. 384. Item *Metropolitanus*, non à civitate, ſed ab authoritate, 886

Primatem Africanum Gregorius M. voluit deinceps per Synodos eligi digniorem totius Provinciæ. 392. Sanctio erat Sanctiſſima, ad precestamen Afrorum moderata, *Ibid.*

Primatem proprium habuerintne ſex Provinciæ Africanæ? 389

Primates Africani omnium ſuorum Epiſcoporum mortem, eorumque novos ſucceſſores debebant referre ad Carthaginenſem Epiſcopum: & hic ad Epiſcopum Romanum. 435

Primates Cantuarienſis ac Toletanus ſpectant ad media ſæcula, 397

Primates Galliarum ſunt Africanis longè juniores, 397. Omnium ſenior eſt per Carolum Magnum. *Ibid.*

Primates Provinciarum, an ſoli citra Carthaginenſis Cathedræ conſcientiam potuerint in Africa dividere Epiſcopatum, ac novos erigere? 436

Primates Provinciarum, quibus dignitatibus in Africa fulgerent? 402. Ordo ſedendi inter Primates 403. Primati Numidiæ & Mauritaniæ ſemper datus primus locus poſt Primatem Carthaginenſem, *Ibid.*

Primates ſingularum Provinciarum in *Africa* potuerunt conſecrare ſuos Comprovinciales, ipſorumque conſecrationem delegare aliis, 424. *& ſeq.*

Primatum ſucceſſio ſecundum ætatem per Gregorium M. conceſſa ſemper permanſit, & dum *Africam* contigerit reduci ad Chriſtum Dominum debebit permanere, 392

Primatus Carthaginenſis Eccleſiæ exponitur. 393. *& ſeq.*

Primianum Donatiſtarum Primatem Synodus propria non auſa eſt invitum ad Synodum cogere, 71

Primoſi Thiganenſis apud Cæſaræenſes Mauros Epiſcopi Romana *Appellatio.* 609

Priſcillianiſtæ non facilè admiſſi ad reconciliationis gratiam, quod ſecreta proderè recuſarent, 96

Priſcillianus Hæreſiarcha adhuc Laicus Inſtantium, ac Salvianum Hiſpaniarum Epiſcopos ſeducit. 59. Damnatur in Synodo

apud Cæsar. Augustam congregata. *Ibid.* Non ausus fuerat ejus judicio se submittere, *Ibid.* Romam cum suis frustra appellat. *Ibid.* S. Ambrosium æquè repugnantem reperit. *Ibid.* Ab Imperatore cupita extorquet. 60. In Synodo Burdigalensi ad Principem provocat. *Ibid.* Cur non ad Romanum Pontificem, 61

Privatus Lambesitanus Episcopus appellat Romam, 564. 571

S. Proclus S. Ioannis Chrysostomi Diaconus opponit se consecrationi Basiliani. 74. Per Imperatorem reconciliantur. 74. 75

Proculus degradatur à Zozimo Pontifice. 87 Procli causa discutitur. 88. 89. 90. Quamobrem conquestus fuerit de Zozymi judicio. 89. A Bonifacio consecutus est plenam gratiam, *Ibid.*

Professio obedientiæ, quam provinciales Episcopi in sua consecratione faciunt suo Metropolitæ est antiqua, 494. 495

S. Prosper in prima etiam instantia defert ad S. Sedem blasphemias adversùs S. Augustinum, 133

S. Prosper malè à Quesnello dicitur sancti Leonis seductor 133. Ejus Acta evincunt, quod Romanas in Gallia appellationes, probaverit, atque defenderit. 133

S. Prosper utrum fuerit S. Leonis Secretarius res est valdè incerta, 133. Non videtur fuisse Episcopus, sed Monachus & Laicus, *Ibid* 134

Proterius crudelissimè ipsâ quintâ sanctâ feriâ in ipso Baptisterio trucidatur ab Alexandrino populo & Clero, 79

Protegenes Sardicensis civitatis Episcopus, fuit Hosii Præsidis in Sardicensi Synodo adjutor, 358. Damnatur ab Eusebiana Factione. 354. 355

Provinciali Synodo damnatis provocare ad Synodum Patriarchalem permisit Constantinopolitana Synodus, 338

Provinciali Synodo non competit in appellabilis potestas deponendorum Episcoporum, 219

Provincia pro Diœcesi accipitur à S. Cypriano. 393

Q

Quesnelli circa S. Flaviani Appellationem lapsus. 841. 842. Item circa appellationem Theodoreti Cyrensis, 903. 905. *& seq.* Item circa Martianum. 40. Item contra nescio quem eximiæ eruditionis virum asserta, 819

Quesnelli sensa circa Appellationes Romanas 2. revelatâ Fronte affirmat S. Leonem graviter, & multipliciter excessisse. 5. 10. 136. 139. Ipsiusmet Hilarii excessus demonstrantur. *Ibid* Perperam asserit quod tota quæstio de qua agitur, sit in examine facti, non in discussione juris 9. dicit S. Leonem non esse idoneum testem in propria causa. 10. Imitatur Marcum Antonium de Dominis & Joannem Calvinum. 11

Quesnello gratulandum, quod sancti Gelasii Pontificis epistolam ad Faustum Magistrum admittat. 822

Quesnellus accusat malè Synodum Romanam & Imperatores Gratianum & valentinianum. 60. Item Zozymum Pontificem, 850. Errat dum scribit: Quod Orientalis Ecclesia Sardicensem definitionem non statim admiserit. 124

Quesnellus calumniatur S. Leonem, Cyprianum, ac S. Augustinum. 159

Quesnellus Codicem Nicænorum Canonum cum Sardicensibus magnum Ecclesiasticæ eruditionis Thesaurum primus produxit in lucem. 732. 737

Quesnellus, ejusque Symmistæ Eusebianorum in Antiochena Synodo potant turbidas aquas. 143. 169. 176

Quesnellus imponit S. Leoni, quod in retractatorio Chelidonii judicio, non dederit Hilario Synodalem confessum, atque suffragium. 159. S. Prosperum malè studet facere S. Leonis seductorem. 133

Queſnellus in Hilarium injurius. 22. Malè affirmat Hilarium adversùs Pontificem evaſiſſe victorem ac permanſiſſe. *Ibid.*

Queſnellus malè corrigit textum S. Leonis, 187. Inaniter clamat Africanam Eccleſiam nunquam appellaſſe ad Apoſtolicam Sedem, 369. Idipſum ſentit Joannes Calvinus, M. Antonius de Dominis. *Ibid.*

Queſnellus malè rejicit epiſtolam S. Leonis, quatenus agit de Lupicini appellatione. 341. *& ſeq.* Item non rectè explicat tituli *Legatorum à latere originem.* 698

Queſnellus Leonis ad Cæſaræenſis Mauritaniæ Antiſtites epiſtolam, malè affirmat eſſe interpolatam, 560. 561. Leoni imponit, 562

Queſnellus quid ſenſerit de Romana Eutychetis appellatione. 784. Ejuſdem errores *Ibid. & ſeq.* Malè vocat Eutychetem *Virum ſagaciſſimum.* 785. rectè exponit cauſas cur Eutychetes in ſua, (quàm ad Florentii Patritii aures fecit appellatione, exprimens Theſſalonicenſem Epiſcopum) miſerit Patriarcham Antiochenum. 772

Queſnellus ſine cauſa affirmat, quod Metropolitæ ad ſubditum Epiſcopum damnatum authoritas ſit jus naturale. 560

Quod vult-Deus ac Deo gratias fuerunt familiariſſimè uniti cum S. Auguſtino, 740

Quod-vult-Deus ſucceſſor Capreoli in Sede Carthaginenſi, 739. Unà cum Clero, à Geizerico Rege Ariano in navibus fractis abſque remigiis & velis impoſitus, præter ſpem Neapolim appulit, ubique in Eccleſia poſitus Confeſſor occubuit *Ibid.* Creditur fuiſſe S. Gelaſius Pontifex, 740

R

Reconciliationis extremæ viaticum, an & quando Mœchis & lapſis negatum? 71

Regibus non competit facultas examinandi conditos in Patriarchali Synodo Canones priùſquàm executioni mandentur? 218

Relatio Alexandri Patriarchæ Alexandrini ad S. Pontificem Sylveſtrum, 242

Relatio, aut provocatio non fit niſi ad Superiorem, 328. Orientales Eccleſiæ ad Romanam ſemper retulerunt, aut provocarunt, *Ibid.*

Relatio juxta Synodum Sardicenſem in majoribus cauſis debet fieri ad Sedem Apoſtolicam, 114. Eſt antiquiſſima juxta à Marca, 179. Examinatur ad Romanam Sedem Relatio cujuſdam Presbyteri, de cujus Irregularitate difficilis erat quæſtio, 206

Relationes Epiſcopales juxta Eccleſiaſticam regulam debent fieri, vel ad Metropolitam, vel ad ſummum Pontificem, 207. Epiſcopis competit jus eligendi alterutrum. *Ibid.* Apoſtolica Sedes, quoniam diſtrahitur in plurima ſemper maluit primâ Relationem fieri ad Metropolitam, 207

Reliquiæ conſecrandis altaribus ſemper fuerunt neceſſariæ, 415

Reparatus Archiepiſcopus Carthaginenſis, quænam retulerit ad Joannem Secundum Pontificem, 742. Eidem per Agapetum Pontificem Metropolitana jura reparantur, 398

Rigaltius docet jam olim Romanis Pontificibus licuiſſe Epiſcopos Galliæ juſtis de cauſis excommunicare, imò deſtituere, & in eorum locum novos ſubſtituere, 39. 48

Rocheto Græci non utuntur, 445

Romę ante nicænam Synodum Acta fuerunt omnia cauſarum retractatoria judicia, 146 Baſilidis, & Martialis Hiſpanorum Antiſtitum, &c. *Ibid.*

Roma extra Sozomenum *Apoſtolorum Schola, & pietatis Metropolis,* 270

Romana Cathedra gratioſè permiſit omnes Afrorum Epiſcopos, conſecrari per manus, aut literas Primatis Carthaginenſis, 398. *& ſeq.*

Romana Cathedra juxta Dorotheum Theſſa-

Ionicenſem Archiepiſcopum, eſt *primus omnium ad ipſum feſtinantium* portus: & juxta Gelaſium *portus omnium fluctuantium* 870. 785. Hæc phraſis deſumpta eſt ex S. Hieronymo, *Ibid.*

Romana Eccleſia, an poſſit condere novos Canones, an verò tantùm decreta de prompta ex generalibus Eccleſiæ Canonibus? 497. 498

Romana Eccleſia, cur interdum abſtinuerit ab excommunicatione in totum Orientem, 815

Romana Eccleſia eſt juxta *Ambroſium totius orbis Romani caput, unde omnia veneranda communionis jura dimanant*, 598

Romana Eccleſia omnes afflictos ipſam invocantes poteſt ac debet ſuſcipere: priores Judices poteſt Romam evocare ad reddendas ſui judicii rationes, &c. 280

Romana Eccleſia ſemper fuit gaviſa & uſa jure evocandi Gallicanos Epiſcopos ad ſuam Patriarchalem Synodum, 212. *& ſeq.*

Romanæ Eccleſiæ judicium in prima inſtantia cauſæ Maximi Valentini per Bonifaciũ, 98. Item in cauſa Patroeli, & Hilarii Metropolitarum per Zozymum, 100. Vide ex *Arabicis* Canonibus, 117

Romanæ Eccleſiæ Legati in Epheſino non fuerunt duplices, quorùm alii ſolius Celeſtini, alii totius Eccleſiæ occidentalis forent Vicarii, 863. 864. Quo ſenſu univerſa Occidentalium Epiſcoporum multitudo conſentiret Synodo, 865

Romanæ Eccleſiæ populus nunquam juxtà primitivorum Hieroſolymitanæ ac Alexandrinæ Chriſtianitatis morem in communi vixit, 171

Romanæ Eccleſiæ Principatus conſiſtit in quatuor, 11

Romanæ Provinciæ olim amplitudo, 204

Romana Sedes *à portus Inferi nunquam pro Domini permiſſione vincitur*, 310. Orientalis Eccleſia non contradixit, imò ſcripſit ad Gelaſii ſucceſſorem Symmachum, ut *non pro Orientalium tantùm, ſed trium prope plagarum habitabilis mundi Sedes Romana adjuvet*, 310

Romana Sedes immediatè & privativè judicat Metropolitas, 102. Item Clericos Gyrovagos, *Ibid.* Ita factum in Pelagio, *Ibid.*

Romana Sedes judicat in prima inſtantia in cauſa Martiani, 104

Romana Sedes reſpectu aliarum Patriarchalium *non immeritò viſui comparatur, qui profectò cunctis ſenſibus præeminet, acutior illis exiſtens, & communionem, ſicut nullus eorum cum omnibus habens*, 319 320

Romana Sedes ridiculè dicitur aliis Provinciis *Iudex extranea*, 506. Præſertim, ſi ſermo ſit de Provinciis ad ejus Patriarchatum ſpectantibus, *Ibid.*

Romana Synodus ſub Damaſo appellationes Romanas ab Imperatoribus Gratiano, & & Valentiniano poſtulavit confirmari, 63 Nihil poſtulavit contra Canones, *Ibid.* Synodo interfuit S. *Ambroſius*, 64

Romana Urbs Optati Milevitani tempore habebat ultra quadraginta baſilicas, adeoque & totidem Cardinales Presbyteros: Item quatuordecim Diaconias, adeoque & tot Cardinales Diaconos, 416

Romani Cleri in Marcionem cauſa diſcutitur, 169. *& ſeq.*

Romani & papalis Cõſiſtorii prima mẽtio. 351

Romani Imperatores Hiſpaniam à Gothis conſtanter repetierunt, 464

Romani Imperatoris poteſtatem omnes Occidentales Reges dudum agnoverunt, 463. 464

Romani Legati adfuerunt Epheſino latrocinio nomine ſolius Pontificis Leonis, non verò nomine, & vice totius Occidentalis Concilii, 848. S. Leo antea nullam celebraverat Synodum, niſi ſolius ſuæ Provinciæ, adeoque Legati fuerunt ipſius ſolius Vicarii, 846

Romani Legati non interfuerunt Oecumenicis Orientis Conciliis, tamquam Epiſcopi totius Occidentis, ſed ſolius Romani Pontificis nomine, 846

Romani Patriarchatus Epiſcopi omnes, qui in

in alma Urbe reperiebantur in eligendo Pontifice habebant ſuffragium. 568
Romani Pontifices Metropolitis ac aliis Epiſcopis olim tranſmiſerunt pallia ex priſca conſuetudine aſſerta à Gregorio Magno, 462
Romani Pontifices nunquam ad Græcos ſcripſerunt græcè, ſed ſemper latinè. 893. Imò ſuas latinas, nec Romæ permiſerunt verti in Græcum, ſed conſtanter voluerunt id fieri à Græcis. *Ibid*
Romani Pontifices, uti in Illyrico, ita & in Gallia Apoſtolicos Vicarios habuerunt. 214
Romani Pontificis authoritati nihil nocet ſimplex reviſio facta in cauſa Ceciliani. 602
Romani Pontificis conſenſus requiſitus, ut Epiſcoporum ubique extra Italiam conſecrationes fierent, 470
Romani Pontificis pedum oſcula, 3
Romano Pontifici, an nihil ſpeciale competat niſi primus locus? 601. Ad eum appellarur ex omni gente, nequaquam tamen ad alias Apoſtolicas Eccleſias. *Ibid.* 157. Adverſus Romani Pontificis judicia nullus eſt appellationi locus, ſed gratioſæ reviſioni, 164
Romano Pontifici dari Viſitatorem Canones prohibent. 418
Romano Pontifici in ſua Patriarchali Synodo Apoſtolicus Canon permittit omnia, 589 Ipſum fuiſſe à Nicæna confirmatum ac ſtabilitum affirmat in ſua Synodo Felix III. *Ibid.*
Romanum Pontificem ſubfuiſſe generali Concilio ex geſtis in Synodo Capuana malè probat Joannes Launoyus, 338
Romanus Patriarcha conſtituit Vicarios Apoſtolicos cum poteſtate congregandi Diœceſanam Synodum, 214
Romanus Pontifex, an poſſit appellantes, & appellatos evocare ad ſuum tribunal, non delegando in partibus retractatorium judicium. 139. *& ſeq.* Poſſitne à retractatorio appellatæ cauſæ judicio priores judices excludere? 152. 247. Non obligatur ad certum retractationis modum. 250. 251 Solus eximitur ab Appellati Judicis in Reū demutatione. 159. Ab ea Lege nec ipſi Patriarchiæ eximuntur, *Ibid.*
Romanus Pontifex, an poteſtatem concedendi reviſiones acceperit à Chriſto Domino, an verò à Laica Regum violentia? 248
Romanus Pontifex caput, ſupremus ac univerſalis Medicus totius Eccleſiæ, 862. 863 per ſe ſine generali Synodo ſufficit, ut adjuvet orbem terrarum. 860. 861
Romanus Pontifex deponit Baſſianum ab Epheſino Clero, & populo, & Epiſcopis inthronizatum Epheſiorum Epiſcopum. 75
Romanus Pontifex eſt Chriſti Vicarius, 118. Labuntur, qui hunc titulum putant olim fuiſſe communem omnibus Epiſcopis. *Ibid.*
Romanus Pontifex in generali Synodo habet duplex privilegium, jus relationis, ſeu propoſitionis, & prærogativam Suffragii. 300. Item judicii concluſionem, 586
Romanus Pontifex in Synodo intra Italiam collecta ſolus decidit, 847. Alii non poſſunt niſi ſolo conſilio ſuffragari. *Ibid.* Eamdem authoritatem habet in Patriarchali Synodo totius Occidentis. *Ibid.*
Romanus Pontifex poteſt quorumvis Epiſcoporum, ac Synodorum judicia, etiam juſta, per rationabilem gratiam ſolvere. 167
Romanus Pontifex poteſt ſolus ſine Synodo damnare, ac dejicere Patriarchas, 81. 790. 873. Suo jure poteſt in locum degradati conſecrare ſucceſſorem. 81. Prima de aliis, tam Provincialibus, quàm Metropolitis Orientalium Epiſcopis cognitio, licet fieri poſſit per Patriarcham, aut Metropolitam, devolvi poteſt etiam ad Pontificem, 81.
Romanus Pontifex quandoque conſuluit doctiores Synodos, aut clariores Epiſcopos, ſicut hoc tempore Romanus Pontifex ſubinde conſulit Theologos ſuos, aut qualificatores, 810. Subjectos ſuæ Metropoli Epiſcopos poteſt ſolus degradare, cum conſilio

Consilio tamen, non Concilio quinque aut septem Episcoporum. 72.73
Romanus Pontifex totius occidentis Patriarchale caput. 211. Ad ejus Synodum, & consecrationem spectant subdati Episcopi. *Ibid.* Iure illo, quod non soli Constantinopolitani per Calchedonense Concilium, sed & Nicæni Canones confirmant omnibus Patriarchis, Neno Patriarcham Romanum exuit, adeòque illud manifestè retinet. *Ibid.*
Romanus Pontifex tempore Zozymi simpliciter se scribit *Episcopum* sine contractione ad Romanam civitatem, eò quod sit universalis Episcopus; 676. propterea in antiquis Synodorum Actis inscriptus: *Episcopus Catholicæ Ecclesiæ Vrbis Romæ.* 901
Romanus Pontifex teste Tertulliano passim inscribebatur *Pontifex Maximus, ac Episcoporum Episcopus.* 393. S. Papa Stephanus ita videtur inscripsisse seipsum. *Ibid.*
Romanus Pontifex visus nunquam est indui ornamentis *Imperialibus*, nisi unicus Bonifacius octavus, 463

S

SAbinus quomodò in Basilidis locum sit superordinatus? 52
Saccus apud Græcos erat vestimentum oblongum & strictum simile sacco. 456, 456. Omophorion ipsi super imponebatur, adeoque saccus non erat Omophorion. *Ibid.* apud Græcos semper fuit albus. 460. Usui non fuit nisi in tribus Domini festivitatibus, nimirum Magno Paschate Domini, Pentecoste, & Natali Christi. *Ibid.*
Sacerdos, vox apud antiquos comprehendit & Episcopum & Presbyterum, 576
Sardica est Illyrici civitas, & non extrema Metropolis Diœceseos Illyricæ, 309.327
Sardicensem Synodum Constans Imperator voluit fieri intra suum imperium, ut omnia permitteret Episcopis & sacris Canonibus. 231. Eam Romana Ecclesia semper est plurimum venerata, 260. 261
Sardicenses Canones, cur inscripti non fuerint in Africanum Codicem? 31. Afris, etiam ipsi Augustino ignoti, 52. 131. 664 Quam ob causam? 772. 731
Sardicenses Canones in Gallia semper floruerunt. 28. 126. 127. *& seq.* 311. 312. *& seq.* Ibidem diu admissi ante Codicem Dionysii Exigui. 126. Illis subscripserũt S. Maximinus Trevirensis, Euphratas Colonien sis, Servatius Tongrensis, aliique plures Galliæ Episcopi. 19. 28. 127. Non fuerunt in Gallia ignoti usque ad secundam Regum Dynastiam. 311
Sardicenses Canones in Illyrico conditi, 354. à Gaudentio Illyriciano postulati. 327 354
Sardicenses Canones plenè viguerunt in Illyrico. 327. *& seq.* Item in Ecclesia Græca, ac Latina, sicut & Africana Ecclesia 158 Valentinianus Imperator judicat secundum Canones Sardicenses, adeòque viguerunt per totum Imperium. 310
Sardicenses Canones tantùm innovant ac stabiliunt antiquissimam Appellationis formam. 178. Canonis 3. & 7. explicatio per D. Ambrosium & omnes Episcopos, qui cum ipso assederunt S. Damaso Pontifici in Romana Synodo. 147. Sub appellationibus Episcoporum comprehendunt etiam Clericorum appellationes, 367
Sardicenses Canones tribuunt Pontifici plenissimam appellatæ causæ ad suum tribunal evocandi potestatem. 638. Cur Concilii Præses Hosius expresserit solam delegandi potestatem. *Ibid.*
Sardicenses Canones usurpati pro Nicænis. 125. 189. 310. 621. 664. 737. Quam ob causam? 732. 737 Sunt expositio & additamenta ad Nicænos, sicut Symbolum Constantinopolitanum Nicæno additum, retinuit nomen. 732. Innocentius I. utitur eâdem phrasi & modo loquendi. *Ibid.* Canones Sardicenses eodem volumine descripti cum Nicænis. 737. Codicem nobis produxit Quesnellus. *Ibid.*

Sardicensi Synodo ; an & qui subscripserint? 316. 317. 319. Subscripserunt non tantùm quoad S. Athanasii restitutionem, sed omnibus Actis, 324

Sardicensis Synodus an fuerit veraciter Oecumenica & generalis? 213. 182. 316. & *seq.* Baronii & Peronii hac de re decidenda controversia. *Ibid.* Non desiit esse œcumenica ob Eusebianæ factionis fugam. 315. 321

Sardicensis Synodus, cur dicatur fuisse *Occidentalium*. 322. 323. Eusebianam Sycophantiam damnat, & Julii Pontificis Acta confirmat. 146. Fuit indicta propter schismaticas quæstiones Eusebianæ factionis contrà Romanæ Ecclesiæ Primatum & Hierarchiam Monarchicam, 315

Sardicensis Synodus non dedit temperamentum Appellationum pro solo Occidente. 182. Theodorus Balsamon malè docuit valere pro sola Occidentali Ecclesia. 315. Item, schismaticus Scriptor, quem refutat Catholicus contra Græcos tractatus olim repertus in Constantinopolitano conventu Fratrum Prædicatorum. *Ibid.*

Sardicensis Synodus non destitit fuisse Oecumenica, quod Orientales aliqui non comparuerunt. 324. Absentes per dolum, vel culpam nihil detrahunt Oecumenicæ Concilii dignitati. 324. 325

Sardicensis Synodus non ex delegatione Principum, sed ex authoritate Julii Pontificis peracta. 230. 231. & *seq.*

Sardicensis Synodus non introduxit Romanas appellationes. 121. Plurimi anteà Romam appellaverunt. 120. 121. Non prima cæpit honorare S. Petri memoriam. 327. Sardicensis Synodi nomine S. Augustinus intellexit epistolam conventiculi Philippo-politani. 729. 730

Sardicensis Synodus non solam retractationis potestatem fecit Romanis Pontificibus, sed etiam decrevit de Appellationibus. 121

Dat non solum devolutivum, sed & suspensivum effectum. *Ibid.* Imò, hanc à Christo donatam, per Apostolos ordinatam, & confirmatam à Nicæna Synodo, solummodò innovat. *Ibid* Non læsit jura Constantinopolitanæ Ecclesiæ 260

Sardicensis Synodus statim admissa ab Orientali Ecclesia. 124. Opponit se Eusebiana factio. *Ibid.* Photius primus Sardicenses Canones arietat. 126. Universæ, utique Orientalis, Ecclesiæ Codex non continet Sardicenses Canones. *Ibid.* Sardicenses Canones tempore S. Leonis viguerunt per totum Orientem. 132

Sardicensis Synodus, utrum fuerit prior Arabicis Canonibus? 108. Zozimus ex vetusto Romanæ Ecclesiæ more Sardicenses Canones simul cum Nicænis in unum corpus accumulavit. 111

Sardicensium Canonum, cur non meminerit Synodus Romana, cui interfuit S. Ambrosius? 295

Sardicensium Canonum, fatente Petro de Marca usus antiquus apud Orientales. 310. Orientalium Antistitum Romanæ appellationes nobis pepererunt istos Canones. *Ibi.* S. Athanasius, non per solam Ægypthum, sed etiam apud Hierosolymam Synodalitèr eos publicavit, & eosdem subscribi fecit à melioribus Orientis Episcopis. *Ibid.* & *seq.*

Sardinia propium semper habuit Metropolitam. 302

Saturnini Arelatensis excommunicatio, an ad Romanam Sedem relata. 242

Secundus Tigisitanus Episcopus Cecilianum ad Synodum evocat, quem nolentem comparere pro confesso habuit, & damnavit in contumaciam. 69

Sedes Apostolica, quid sit? 288

Seleucienſis Synodi tempore fuit appellatio à Provinciæ Synodo ad Patriarchalem. 236

Sicilia olim spectabat ad Metropolitic:m subjectionem Romani Pontificis. 73. Usque ad Leonis Isauri imperium nullos habuit Metropolitas. 474

Simplicius Pontifex Jurisdictionem exercet in Timotheum Salophaciolum Patriarcham

Alexandrinum. 79
Siricii Pontificis epistola in Africam missa discutitur. 398. *& seq.*
Sitifensis Provincia olim nec Primatem habebat, nec Synodum. 389. Quandonam obtinuerit. *Ibid.* 474
Socratis Historiæ fides parvi pendenda. 239
Smyrnensis Synodi authoritas. 233. 234
Stephanus Lariſſæ Episcopus Metropolita Theſſaliæ appellat ad Bonifacium *II.* Pontificem. 349. 350
Stephanus Pontifex ante Nicænam Synodum Basilidis ac Martialis Hispanorum Antistitum damnationem Romæ retractavit. 49. 51. 52. 146. Permittit sibi per negligentiam obrepi. 52. Primam de Martiano cognitionem instituit, & primus ipsum damnavit. 104
Stichario Græcis quid sit? 457. 458. Est idem quod nobis Alba. *Ibid.* Græcis aliquando est tunica purpurea. *Ibid* Non est ornamentum solis Patriarchis proprium. 491. Balsamon id affirmat de solo undulato stichario. *Ibid.*
Stola. tempore Victoris Carthaginensis Episcopi significabat pallium. 518. Olim honestissima, manicata, talaris, fluens usque ad terram. 447. Eâ utuntur etiam hodie Græcorum Episcopi. *Ibid.* Vestis est mulieribus propria, quandoq; tamen virilem vestem significat. *Ibid.* suburbicariæ Provinciæ Romanis, quæ dicantur? 302
Syagrio Episcopo Augusto-dunensi pallium curà Gregorio M. concessum? 475
Symonem Cyrenensem Crucis Dominicæ portatorem, Donatistæ dicebant fuisse Afrum, quod sanctus Augustinus meritò negavit, cum certum sit manifestè Lybem fuisse. 371
Symmachus Pontifex Æonium Arelatensem & Hesychium Viennensem Metropolitas, aut certè ipsorum Vicarios ad primam instantiam evocat Romam. 82
Synodi Agrippinensis Acta quibusdam videntur spuria 55. 56. Non sine fundamento. *Ibid.*
Synodi apud Afros, ut minimum semel in Anno celebratæ. 541. Quo tempore celebrarentur? *Ibid.* Quis fuerit locus plenariæ per Legatos Synodi? 542
Synodi Carthaginensis ad sanctum Bonifacium & Cœlestinum Synodales literæ, & omnia circà Apiarium acta, sintne legitima? 699
Synodi generalis luminare majus est Romanus Pontifex teste Metrophane. 320
Synodi generalis necessitas non oritur ab insufficientia Pontificiæ authoritatis, sed ex difficultate executionis. 843. Synodo generali non est opus ad judicandum Episcopos. 286
Synodo generali non est opus ad judicandum Apostolicarum Ecclesiarum Episcopos. 286
Synodorum celebratio debet esse frequens. 539. S. Bonifacius scribit apud nos Christianitatem fuisse destructam, quod per octoginta Annos cessasset celebratio Synodorum. *Ibid.*
Synodorum Provincialium judicia non sunt inappellabilia. 222. 224. 326. referuntur ad Romanum tribunal. 802
Synodos celebrare in Ægypthiaca Diœcesi soli Patriarchæ permissum, non Metropolitis. 347
Synodum facere sine authoritate Sedis Apostolicæ, nunquam licuit, nunquam factum est. 848
Synodum generalem Carthaginensis Primas poterat indicere ante consecrationem. 440
Synodum generalem esse supra Pontificem Launoyus malè colligit ex delegatione facta in Capuana Synodo. 338
Synodus Constantinopolitana *I.* est Oecumenica & una istarum quatuor, quas Gregorius M. uti quatuor sancta Dei Evangelia veneratus est. 422
Synodus Diospolitana juxta Hieronymum *miserabilis.* 722
Synodus Donatistarum apud cavernas susis extat apud S. Augustinum in secunda concione ad Psalmum trigesimum sextum. 375

Celebrata quarti ſæculi anno nonageſimo quarto. 410
Synodus Epheſina, an Oecumenica? 324
Synodus generalis convocari non debet per Principem, 316. Falſum tamen eſt, quod Synodus Sardicenſis non fuerit convocata per Romanum Principem. *Ibid.*
Synodus generalis eſt commotio, non ſolius Eccleſiæ, ſed etiam totius Reipublicæ, adeòque ſine Principum permiſſu fieri nunquam potuit. 230. 253. Quandoque non ſolùm modò eſt utilis, ſed etiam neceſſaria. 806. 818. Non evertit ſupremam ac ſufficientem authoritatem Sedis Apoſtolicæ. 843
Synodus generalis ut dicatur, quomodò requiratur quinque Patriarcharum præſentia? 319. 320. 321. Approbari debet à Pontifice Romano, 304
Synodus plena Provinciæ requiritur, vel certè prædiſinitus Epiſcoporum ſimul cum Metropolita numerus ad Epiſcopum deponendum, vel criminaliter judicandum, 106
Synodus plenaria cujuſcumque Provinciæ in Africa quomodò fieret. 528. 529
Synodus Romana tertia S. Damaſi contra Appollinarium, &c. 869. 870
Synodus Thelenſis Queſnello videtur ſpuria ac ſuppoſititia; at ſine ſufficienti fundamento. 398
Sixtus vide *Xyſtus.*

T

TAurinenſis Synodus, quid decreverit in cauſa Proculi Maſſilienſis. 86. Caſſatur à Zozimo Pontifice. 87
Tertullianus I. apud Latinos Author Rebaptiſmi. 371
Theodoreti cauſam S. Leo non definivit, ſed ipſum ſolummodò reveſtivit in Epiſcopū, totius cauſæ retractationem ac definitionem delegans Calchedonenſi Synodo. 921
Simile judicium in cauſa S. Athanaſii, Maximi Cynici, S. Joannis Chriſoſtomi & S. Patriarchæ Ignatii, 921
Theodoreti Cyrenſis ad S. Leonem appellatio, & in dignitatem Epiſcopalem per Synodum Calchedonenſem reſtitutio. 609 898. 899. Non Laicam, aut Clericalem, ſed Epiſcopalem communionem à Synodo Calchedonenſi accipit. 904. Diffinitiva Synodi Calchedonenſis ſententia. 900
Theodoreti Cyrenſis Canonum Sardicenſium Catholica expoſitio. 149 Provocat immediatè, non ad generale Concilium, ſed ad Pontificem, *Ibid.* 227. Ejus appellationi S. Leo defert effectum ſuſpenſivum. 150
Theodoreto in Concilio non ſe oppoſuit Anaſtaſius Epiſcopus Theſſalonicenſis nomine Illyricianorum Epiſcoporum. 921 Ejus vices egit Quintellus in Macedonia Heraclęenſis Epiſcopus. *Ibid.*
Theodoretum S. Leo non reparavit nullo habito judicio. 916. Sed neque reſtituit permotus literis Anatolii Conſtantinopolitani, 917
Theodoretus ad S. Leonem ſcribit: *ſi Paulus præco veritatis, tuba Spiritus Sancti, ad Magnum Petrum ſe contulit, ut iis, qui Antiochiæ de legali converſatione ambigebant, explicationem ab illo referret, multò magis nos humiles, & puſilli ad Apoſtolicam Sedem veſtram accurrimus &c.* 909. Videntur hæ literæ ipſum Appellationis inſtrumentum. 910. Fundamentum iſtius Appellationis non fuit libera electio, ſed ſuprema Romanæ Eccleſiæ authoritas, 910. Quàm magnificè ſentiat de Romanæ Eccleſiæ authoritate? *Ibid.*
Theodoretus, cur apud Romanam Sedem timuerit eſſe ſuſpectus. 911
Theodoretus Cyrenſis in Eccleſiaſtica Hiſtoria de S Pontifice Julio S Athanaſii appellationem admittente ac ipſum reveſtiente, ità ſcribit: *Iulius Eccleſiaſticam ſequens Regulam, & ipſos Romam venire juſſit*

Iussi & Divo Athanasio ad judicium diem dixit. 906

Theodoretus Cyrensis Romam appellans petit, vel Romæ audiri, vel habitare, ac latitare in suæ professionis Monasterio. 897. 898

Theodoretus juxta Quesnellum ab omni Hæresis macula mundus pronuntiatus fuerat. 922. Non tantùm adversùs D. Cyrilli Alexandrini & Antiocheni Patriarchæ Ioannis pacificatoria Acta, sed etiam adversùs omnia sacro-sancti Ephesini Concilii gesta, appellavit ad Xystum III. 923

Theodoretus non idcircò asseritur à Sede Apostolica restitutus, quia D. Leo ipsum suæ communionis sinu fuit amplexus: sed quia D. Leo ei reddidit Episcopatum, 920. Restitui non potuit à Constantinopolitano, neque ab Antiocheno, *Ibid.*

Theodoretus D. Cyrillo etiam post mortem est hostiliter adversatus, 773. Multi existimant, quod Theodoretus in suis Dialogis per Eranisten intelligat D. Cyrillum, *Ibid.* Accusatur turbulentiæ, 774

Theodosius Imperator licet scientiâ modicus habuit tamen secretarios sacrorum Canonum peritissimos. 793. 794. Hi judicarunt causam Eutychetis referendam esse Sedi Apostolicæ, 794

Theodosius Imperator, quid de Romanis Appellationibus senserit, 816. Synodum quomodò indixerit? 817. Quis fuerit successus? 817. Confirmat Ephesinum latrocinium, 836

Theodorus Balsamon pertinax Michaelis Cerularii Sectator contendit Sardicenses Canones pro Romanis Appellationibus valere pro sola Occidentali Ecclesia, 315

Theonis Villana Synodus Ebbonem Archi-Episcopum Rhemensem ad cedendum Episcopatui induxit, eò quod nonnisi per Papam, vel ejus Vicarios judicari posset, 83

S. Thomas Cantuariensis provocat ad Alexandrum III. adversùs suffraganeos & Regni Proceres, 85

Timotheus Apollinarii discipulus circumscribit S. Damasum, 867. Detectâ fraude ab eodem damnatur, 867. *& seq.*

S. Timotheus Pallium acceperat à S. Paulo. 526

Timotheus Salophaciolus Patriarcha Alexandrinus permisit sibi extorqueri, ut damnati Dioscori nomen inter altaria recitaretur, 78. 79. Ex timore Eutychianorum & pacis causâ id fecit, erat tamen gravissimum delictum, 79. Errorem agnovit, & rasit Dioscori nomen, pollicitusque meliora humiliter postulavit veniam, *Ibid.*

Tractoria damnationis epistola solebat ab Ecclesia Romana mitti ad omnes subCælo Ecclesias, 70

Tractoria, seu literæ tractoriæ quid sint? 529 Quidam Codices malè legunt *tractatoria*. 530. Vocis *tractoria* variæ significationes, 530. *& seq.*

Transmarina Ecclesia idem est Afris, quod Romana, & trasmarinum judicium idem est quod Romanum tribunal, 585. 597 sic intellexit D. Augustinus, & Africanæ Synodi, 598. Cur D. Augustinus, cum de Cæciliani causa agit, passim adjungat omnes Apostolicas Ecclesias, *Ibid.*

Tridentinum fuit veraciter ac plenè Oecumenicum, quamvis Patriarchæ Orientis cum suis Episcopis abfuerint per Hæresim, ac rebellionem, 321

Trophimus Episcopus lapsus putatur plenè reparatus, 51

Tuentius ordinatus prætermisso Metropolitano Arelatensi, 95. Fuit Priscillianista, & Synodaliter damnatus refugit ad Sedem Apostolicam, pœnitens suplicat & accipit gratiam. *Ibid.*

Tunica, quid apud Theophanem designet? 445. Nos Latini hodie appellamus *Rochetum*, *Ibid* Græcorum Episcopi non utuntur. *Ibid.*

Typhus Romanorum quis fuerit, quem Afri protestabātur se nulla ratione passuros, 665.

Valentinianī

V

VAlentiniani Imperatoris de Appellationibus constitutio, non impingit in Canones. 135. Commendatur ab Hilaro Pontifice, Ludovico Pio & ab ipso Petro de Marca, 137. Item ab Honorio Pontifice, *Ibid.*

Valentinanus Imperator affirmat Romanæ Sedis de appellationibus Privilegia esse longè antiquissima, 22. Ab eo S. Leo non postulavit legis adjutorium. 34. Valentinianus plenè confirmat Pontificis judicium, *Ibid.*

Valentinianus Imperator suæ potestatis limites non excessit in causa Hilarii Arelatensis,

Valentinianus III. varia de Romani Pontificis authoritate scribit adversùs Theodosium Imperatorem, 832. 833. Censet, quod totius Mundi Episcopos congregare, & in ista Synodo sententiam definitivam ferre spectet ad Romanum Pontificem, 833

Valentinus Numidiæ Primas, cur in Carthaginensi Synodo sederit ante Faustinum Potentinæ Ecclesiæ Episcopum Legatum Romanæ Ecclesiæ ? 403

Vel. Particula hæc sumitur pro copulativa, etiam apud Canones, 401

Venethalensis quænam Synodus intelligatur apud Leonē Acridensem non constat. 262

Victor Pontifex primæ instantiæ judicium exercuit in Ephesinum Polycratem, 78

Victor Vitensis fuit Orthodoxus Episcopus, 739

Vigilii Tapsensis Episcopi de Numero Episcoporum Sardicæ congregatorum sententia, 317.

Visitatorem dari Romano Pontifici Canones prohibent, 418

Visitator, id est Rector Vicarius datus Ecclesiæ viduatæ 418. Appellabatur etiam *Interventor*, *Ibid.* Hoc munere passim functus vicinus Episcopus, *Ibid.* Afris datus, etiam Clericus, *Ibid.*

Vitalis licet à nulla Synodo damnatus, tamen à multis diffamatus & accusatus accedit Damasum. 868. solus eum absolvit, & contra istud judicium nemo umquam Græcus excepit ob defectum authoritatis, 869

Vitalis licet detectus, à S. Cyrillo in Libro ad Reginas adducitur inter authentica *SS. PP.* testimonia, 869

Urbani Siccensis Episcopi Romana Appellatio, 650. 651. Ex Hipponensi Clericorum Monasterio promotus est ad Episcopatum. 651. Ejus frequenter meminit S. Augustinus, *Ibid.* Successit Fortunatiano, *Ibid.* Fuit author famosæ, ac infelicis cum Apiario controversiæ, 652. jubetur ab Urbano corrigere vias suas, 660

Vrbicariæ Provinciæ, quid Romanis fuerint ? 302. Urbicariæ Provinciæ decem recensentur, *Ibid.* Omnes exceptâ Sardiniâ immediato Metropolitico jure subeunt Romano Pontifici, 302

Ursi & Tuentii ordinatio discussa, 95

Ursicini Antipapæ, licet Coloniam relegati factio, graviter vexavit Ecclesias, 74

X

XAntippus apud Augustinum mendosè scribitur *Tagastensis Episcopus* : legendum videtur *Xantippus Tigisensis*, 533

Xystus Pontifex in causa Idduæ Smyrnensis Episcopi non est usus Apostolico pectore, 348. Anathema dicit Pelagio & Celestio, 718

Xystus III. comparatus Patriarchæ, ac Prophetæ Moysi. 849. 859

Xystus III. quid præstiterit in negotio appellationis ad se factæ per Eutherium Thianensem, & Helladium Tharcensem Metropolitam. 861

Z

Zephyrinus primus author clementiæ erga Mœchos. 172

Zozymi epistola ad Simplicium Viennensem per Joannem à Bosco Parisiensem adducta est legitima. 103

Zozymi Pontificis Acta circa Apiarium Presbyterum, 660. Admisit Apiarium appellantem ad judicium retractatorium, *Ibid.* In causa Apiarii non fuit subreptione præventus, 650. Misit in Africam quatuor Capitula, mandans tria priora deinceps observari. 650. Reparatio Apiarii fuit valida, at illegitima, 579

Zozimus à Celestio deceptus, 713. Circa personam, non circa dogma. *Ibid.* 714. Non tamen temerè processit, *Ibid.* Edidit celeberrimam ad omnes sub Cælo Ecclesias Tractoriam, quâ Celestii, & Pelagii dogmata damnantur, & omnes sub Cœlo Episcopos jussit subscribere. 718. Latet, aut periit ista epistola, 721. Julianus Eclanensis pertinacissimè detrectat illi subscribere, & appellat ad generale Concilium, 719

Zozymus appellantem Celestium non admisit, nec absolvit. 559. Ob Celestii aut Pelagii causam non misit Legatos in Africam. *Ibid.* Noluit ex Africa evocare Accusatorem, & Adversarios Celestii, nisi prius cognovisset esse verisimile viri corrigendi fundamentum. 713. Resumptam Celestii appellationem admittit. *Ibid.* In cunctis circa Celestium gestis, & scriptis Apostolicam veritatem non est prævaricatus, teste Augustino insigniter id demonstrante. 721

Zozymus cum Clero Romano à Iuliano Eclanensi calumniosè accusatur. 719

Zozymus Heroten, & Lazarum ab omni communione submovit, 35. 92. 93. Causam Ursi ac Tuentii Gallorum discutit. 36. Ad se trahit primam instantiam Proculi Massilienſis Episcopi, 69

Zozymus Sardicenses Canones, an primus agnoverit? 305. Sardicenses Canones, cur scripserit esse Nicænos? 732. Hujus locutionis non fuit primus Author, 733. 734

Zozymus quando obierit? 666

Zozymus suam Tractoriam, unàque Imperialem legem misit ad Orientales Ecclesias. 722. Etiam Hierosolymam, propter Praylium Ioannis Hierosolymitani successorem. 722

ERRATA SIC CORRIGE.

Fol. 16. Impatientur *lege* impatienter. 18. axaltate *l.* exaltata. 23. Religisi *l.* Religiosi. 24. diliquisse *l.* deliquisse. 25. à silentium *l.* ad silentium. 34. eterem *l.* Veterem, *item* : perdixit *l.* perduxit. 68. Apostolam *l.* Apostolicam. 39. flagella *l.* pagella. 50. jupicium *l.* judicium. 51. argiri *l.* largiri. 59. suisse *l.* fuisse 67. Impeator *l.* Imperator. *item* : omium *l.* omnium. 71. consuerunt *l.* censuerunt. 76. cotam Deo *l.* coram Deo. 83. cerum est *l.* certum est. 101. segragatum *l.* segregatum. 102. rugit *l.* fugit. 104. Evincerimus *l.* Evicerimus 112. Pulalium *l.* Eulalium, *item* : affirmaus *l.* affirmans. 114. rovincia *l.* Provincia. 122. etri *l.* Petri. 218. sexcennio *l.* sexennio. 224. argumenta *l.* argumenta. 229. Padem *l.* Eadem. 232. eormem *l.* enormem. 241. inappellabibem *l.* inappellabilem. 249. projciuntur, & conculcantur. *l.* projicitur & conculcatur. *item* : renovemus *l.* renovemus. 265. unqam. *l.* unquam. 271. urfit *l.* urfit. 280. fenserit. *l.* senserit. 292. nullum *l.* nullam. 298. hæsitavarat *l.* hæsitaverat. 345 recogonscas *l.* recognoscas. 358. transiationem *l.* translationem. 365. mittetet. *l.* mitteret. 384. nesco *l.* nescio. 390. viderur *l.* videtur. 402 rimatu *l.* Primatu. 413. shismatis *l.* schismatis. 443. deniare. *l.* deviare. 444. exoscolatur. *l.* exosculatur. 450 humeres *l.* humeros. 456. pruditissimum *l.* eruditissimum. 493. Palli *l.* Pallii. 497. diderat *l.* dederat. 495. Antocephali. *l.* autocephali. 516. constructtione *l.* constructione. 551. Serdicensium *l.* Sardicensium. 595. Catholicem *l.* Catholicam. 597. Mareum *l.* Marcum. 613. indicium *l.* judicium. 624 prævacatricem *l.* prævaricatricem. 635. resutatu *l.* refutatu. 636. Africana *l.* Africana. *item* : Sanguſtinus *l.* S. Augustinus. 608. Provincæ *l.* Provinciæ. 763. Nestorum. *l.* Nestorium. 765. juducium. *l.* iudicium. 771. dlvolvitur *l.* devolvitur. 808. Entychem. *l.* Eutychem. 813. cenvenit. *l.* convenit. 828. propterà *l.* propterea. 830. nenatus *l.* renatus. 843. grauſſantis *l.* grassantis. 866. congretatos. *l.* congregatos. 901. testatut. *l.* testatur. *item* : asseritut *l.* asseritur.

Cetera Candidus Lector per se facilè expurgabit.

BIBLIOTECA NAZ ROMA

E. E 6238